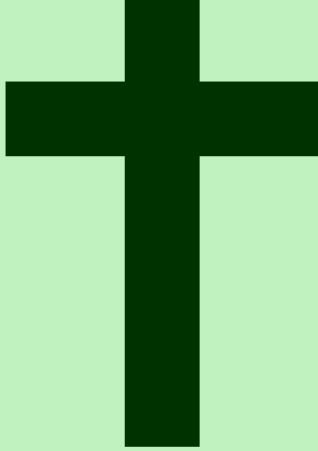

Abwaresen
Wore-ə

New Testament in Chumburung (GH:ncu:Chumburung)

Abwaresen Wore-ə

New Testament in Chumburung (GH:ncu:Chumburung)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chumburung

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chumburung

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 30 Dec 2021
24326c91-bd91-5fb9-a5f1-7f3e726a9745

Contents

Matiyo	1
Maak	49
Lukas	77
Yohanee	125
Ayaa-ro ayerepo-o asun	157
Roma awuye	197
1 Korintoo awuye	218
2 Korintoo awuye	237
Galatiya awuye	250
Ifisus awuye	257
Filipii awuye	263
Kolosii awuye	268
1 Tisalonikaa awuye	273
2 Tisalonikaa awuye	277
1 Timotii	279
2 Timotii	284
Tiitus	288
Filemōj	291
Heebrii awuye	292
Yakubu	308
1 Peetroo	313
2 Peetroo	319
1 Yohanee	322
2 Yohanee	327
3 Yohanee	328
Yudas	329
Aleebokaapoto	331

Matiyo

Ketɔ ne Matiyo a kyɔrɛɛ bɔ lee asen timaa-o si-o

*Yeesuu Kristoo mɔ nana-ana anyare
(Lukas 3.23-38)*

¹ Kee Yeesuu Kristoo mɔ nana-ana anyare, na aneɲ ne ɔ lee Deefid a kenana-ɔ-rɔ-ɔ, na aneɲ ne Deefid mɔ a lee Abraham a kenana-ɔ-rɔ-ɔ. Abraham mɔ gye Isireelii awuye bamo nana.

² To, Abraham mɔ gyi e gye Isak,
ne Isak mɔ mɔ gyi e gye Yakubu,
ne Yakubu mɔ mɔ gyi-ana e gye Yudaa na mɔ daa-ana na mɔ tire-ana.

³ Ne Yudaa na ɔkyee ko ne ba tee mɔ e Tamaa-ɔ a kowe Peres na Sera,
ne Peres mɔ mɔ gyi e gye Hisirɔɲ,
ne Hisirɔɲ mɔ mɔ gyi e gye Aram.

⁴ Ne Aram mɔ mɔ gyi e gye Aminadabi,
ne Aminadabi mɔ mɔ gyi e gye Naasɔɲ,
ne Naasɔɲ mɔ mɔ gyi e gye Salamɔɲ.

⁵ Ne Salamɔɲ mɔ na mɔ ka Rahab a kowe Bowas,
ne Bowas mɔ na mɔ ka Rut a kowe Obid,
ne Obid mɔ mɔ gyi e gye Yeseɛ.

⁶ Ne Yeseɛ mɔ mɔ gyi e gye Owure Deefid.

Ne Owure Deefid na ɔkyee ko ne ɔ deɛ ɔ gye ɔnyare ko ne ba tee mɔ e Oriya mɔ ka-ɔ a kowe Solomɔɲ.*

⁷ Ne Solomɔɲ mɔ mɔ gyi e gye Rekabɔwam,
ne Rekabɔwam mɔ mɔ gyi e gye Abiya,
ne Abiya mɔ mɔ gyi e gye Asa.

⁸ Ne Asa mɔ mɔ gyi e gye Yehɔsafat,
ne Yehɔsafat mɔ mɔ gyi e gye Yehɔram,
ne Yehɔram mɔ mɔ gyi e gye Osiya.

⁹ Ne Osiya mɔ mɔ gyi e gye Yotam,
ne Yotam mɔ mɔ gyi e gye Ahas,
ne Ahas mɔ mɔ gyi e gye Hisikiya.

¹⁰ Ne Hisikiya mɔ mɔ gyi e gye Manasee,
ne Manasee mɔ mɔ gyi e gye Amɔɲ
ne Amɔɲ mɔ mɔ gyi e gye Yosiya.

¹¹ Ne Yosiya mɔ mɔ gyi-ana e gye Yikoniya na mɔ tire-ana.

San amɔ-rɔ ne Isireelii awuye adɔɲ a yaa bamo anya kusun-no Babilɔɲ sweere se.

¹² Bamɔ adɔɲ a yaa bamɔ Babilɔɲ-ɔ,
amɔ kamɛɛ ne Yikoniya a kowe Salatiyel,
ne Salatiyel mɔ a kowe Sirubabel.

¹³ Ne Sirubabel mɔ a kowe Abiyud,
ne Abiyud mɔ a kowe Iliyakim,
ne Iliyakim mɔ a kowe Asɔɔ.

¹⁴ Ne Asɔɔ mɔ a kowe Sadukii,
ne Sadukii mɔ a kowe Akim,
ne Akim mɔ a kowe Iliyud.

¹⁵ Ne Iliyud mɔ a kowe Iliyasa,
ne Iliyasa mɔ a kowe Matan,
ne Matan mɔ a kowe Yakubu.

¹⁶ Ne Yakubu mɔ a kowe Yɔsef,
ne Yɔsef mɔ a waareɛ Mariya.

Mariya ya kowe Yeesuu ne ba tee mɔ e Kristoo
ne Wuribware ye o sun a ɔ bɔ kyɔɲwe kaye mɔ-rɔ-ɔ.

* 1:6 ɔkyee-ɔ kenyaɛe e gye Batesiiba. 2 Samuwel 12.24.

¹⁷ Nk^ow^ekyase ne n^ɛ n^ɛ ya l^ee Abraham se ya b^o f^o Deefid si-o gye kudu nna, ne l^ee Deefid si ya b^o f^o sanj ne bamo adon^ɔ a yaa bamo anya kusun^ɔ-no Babilon sweere se-^ɔ m^o gye kudu nna. B^o l^ee sanj am^o ya b^o f^o Kristoo-o kakow^e se m^o gye nk^ow^ekyase anen^ɔ kudu nna.

*Anen^ɔ ne baa kow^e Yeessu-o
(Lukas 2.1-7)*

¹⁸ Mfaane^e ne baa kow^e Yeessu Kristoo. Kabregyii k^o ya kyena ne ba tee m^o e Mariya. Ne baa kere m^o sa Yosef. Yosef na Mariya mon^ɔ tee di, amaa Mariya a n^u feye Wuribware a kufwiin^e timaa-o a sa ne ^ɔ nya kame. ¹⁹ ^ɔ Yosef f^eraa, ^ɔ fa feye m^o kerekyye^e Mariya mon^ɔ de kasent^ɔn. Ne ^ɔ kpa a o kine m^o. Amaa m^o a gye sese timaa-o si-o, ^ɔ mon^ɔ kpa feye ^ɔ nyera Mariya kenya^e, ne ^ɔ waa m^o mf^eere feye o kine m^o na ^ɔko mon^ɔ nu.

²⁰ Anen^ɔ a asen^ɔ-^ɔ a san^ɔ a b^o m^o mf^eere-r^o-^ɔ, ne kanye k^o Wuribware kab^o k^o a l^ee m^o se dee-ro, ne ^ɔ ye, “Yosef, Deefid m^o kenanagyi, f^o ma sa a Mariya ketaa baa f^o aye waa f^o kufu, a l^ee feye Wuribware a kufwiin^e timaa-o ya sa m^o kame-o. ²¹ ^ɔ kow^e onyare, na f^o sa m^o kenya^e feye Yeessu, kaase e kaapo feye Wuribware-e-m^or^ow^e, a l^ee feye m^o e gye ne o lee m^o ase^e na ^ɔ b^o l^ee bamo eb^oye-r^o.”

²² Am^o-^ɔ p^eee a waa nee na ket^o ne Wuribware a sa ne m^o akyaame^e-^ɔ ^ɔko a kyore^e waa abwareseⁿ w^or^e-^ɔ-r^o-^ɔ nya waa kasent^ɔn feye,

²³ “Kabregyii ne ^ɔ mon^ɔ nyi anyare-^ɔ e nya kame,
na ^ɔ kow^e onyare, na b^o tee m^o e Imanuwel,
kaase e kaapo feye Wuribware-b^o-ane-ase.”*

²⁴ Am^ose se-^ɔ Yosef a kos^o-^ɔ, ne ^ɔ gya Wuribware kab^o a kan^o-^ɔ se, ne ^ɔ waare^e Mariya taa m^o yaa m^o aye. ²⁵ Amaa m^o aa m^o mon^ɔ di ne ^ɔ b^o kow^e. Ne ^ɔ kow^e onyare, ne Yosef a sa kayaagi-o kenya^e e Yeessu.

2

Anyiasen^ɔ-^ɔ keba

¹ Man^ɔ k^o ne ba tee m^o e Betelahem ne ^ɔ b^o Yudeyat sweere se-^ɔ-r^o ne Mariya a kow^e Yeessu. Sanj am^o-^ɔ Her^od e gye owure.† A mon^ɔ kyee ne af^o k^o a l^ee ky^ow^e leekpa a kebegya-^ɔ ba Yerusalem. Af^o m^o gye anyiasen^ɔ k^o ne ba deere akyye-e-kpa-agyi ba pini am^o asen^ɔ-^ɔ.

² Ne baa bise Owure Her^od feye, “Nke^e kayaagyi ne baa kow^e m^o na ^ɔ b^o gyi Yudaa awuye kuwure-o. B^o l^ee feye ane a n^u kekyee-e-kpa-agyi k^o a l^ee ky^ow^e leekpa, ne ke e kaapo ane feye baa kow^e owure. Ne ane a ba a ane b^o sunj m^o.”

³ Owure Her^od a nu am^o-^ɔ, ne m^o aa Yerusalem awuye p^eee idun^ɔ a tenj bamo. ⁴ Ne ^ɔ tee Wuribware ab^on^o abrese na Wuribware mbraa akaaporo p^eee b^o gyan^ɔ. Bamo a gyan^ɔ-^ɔ, ne oo bise bamo feye mfene ne ba ba a b^o b^o kow^e ^ɔko ne ba tee m^o e Kristoo ne Wuribware ye o sunj a ^ɔ b^o ky^on^ɔwe Yudaa awuye-o. ⁵⁻⁶ Ne baa lee kan^o feye, “Betelahem ne ^ɔ b^o Yudaa sweere m^o se-^ɔ-r^o ne ba kow^e m^o. A l^ee feye Wuribware kyaame^e k^o a kyore^e waa abwareseⁿ w^or^e-^ɔ-r^o feye,

‘Wuribware ye, Betelahem man,
hare^e f^o a gye Yudaa sweere se
a eman^ɔ-^ɔ-r^o kagyinyii-o gbaa ooo,
Wuribware i lee mon^ɔ ase^e-^ɔ-r^o ^ɔko
na o kii m^o ase^e Isireelii awuye p^eee
oyaalen^ɔ na ^ɔdeeresepo-^ɔ.’ ”*

⁷ Owure-o a nu am^o-^ɔ, ne ^ɔ tee anyiasen^ɔ-^ɔ lee ker^o si, ne oo bise bamo sanj kon^ɔ ne kekyee-e-kpa-agyi am^o a l^ee-^ɔ. ⁸ Ne baa t^ow^e sanj-^ɔ gywii m^o. M^o a nu b^o l^ee bamo ase-^ɔ, ne ^ɔ t^ow^e gywii bamo feye, “Mon^ɔ’ na b^o buwi kpa kayaagyi-o Betelahem man-no. Mon^ɔ ya den^ɔ n^u m^o, na mon^ɔ’ sa a n^u nu, na m^o-^ɔ m^o n^u nya ya sunj m^o.” Ne ^ɔ sa bamo kpa a b^o y^o.

⁹⁻¹⁰ Bamo a m^eraa se ba y^o-^ɔ, puri-ro ne baa bee n^u kekyee-e-kpa-agyi ne baa de^e n^u ky^ow^e leekpa a kebegya-^ɔ, ne bamo akat^o a gyi bweeto. Ne kekyee-e-kpa-agyi-o a gye bamo nk^{pe} anen^ɔ-aaa ya f^o lon^ɔ ne kayaagyi-o b^o m^o-r^o-^ɔ, ne kaa sii yere aw^or^e-r^o lon^ɔ am^o sos^o kyekyye. ¹¹ Bamo a lwee lon^ɔ-^ɔ-r^o-^ɔ, ne baa n^u kayaagyi-o na m^o nyi Mariya. Ne baa kpuni an^urii sunj kayaagyi-o, ne baa bun^ɔn^ɔ bamo adakaa se, ne baa lee at^o damenan^ɔse ne am^o yaw^o b^o lon^ɔ-^ɔ b^o ke m^o. Am^o e gye atanne pipee, na nyonku, na kakyanne-^ɔ.

¹² Ne Wuribware a t^ow^e gywii bamo dee-ro feye b^o ma lee kin^ɔn^ɔ y^o Owure Her^od ase ya t^ow^e ket^o ne baa n^u-o gywii m^o. Am^ose se-^ɔ, ne baa kin^ɔn^ɔ bor^o kpa banban se y^o bamo aye.

* 1:23 Isaya 7.14 (LXX). * 2:5-6 Miika 5.2.

Igyipiti sweere se koyo-o

¹³ Anyiasenpo-o a yii-o, kamee-ro ne Wuribware kaboo ko a lee Yosef se dee-ro, ne o ye, "Koso, taa kayaagyi-o na mo nyi na fo sere yo Igyipiti sweere se. Mon' kyena mfen anen-aaa bo fo san ne m bee mo e towe mo i gywii mone feye mon' lee mfen-o, a lee feye Owure Herod e ba a o bo buwi kpa kayaagyi-o na o mao mo."

¹⁴ Amose-o, Yosef a koso kanye amo, ne mo aa kayaagyi-o na mo nyi a yo Igyipiti sweere se ya kyena. ¹⁵ Ne baa kyena mfen ne Herod a bo wu, na anen ne Wuribware a boro mo akyaaamee-o oko se towe-o nya waa kasentij feye, "Igyipiti sweere se ne mo a tee mo gyi-o lee."*

Anen ne baa mao nyanyase Betelahem man-no-o

¹⁶ Amo Yosef na kayaagyi-o na mo nyi a yo Igyipiti pwee ne Owure Herod a dee nu feye anyiasenpo-o a penna mo. Amose-o ne mo dunj a fwii bweeto, ne oo sa kano feye mo asoogyaa awuye mao nyanyase peee ne bo bo Betelahem man-no na eman ne e maa mfen-o, ne bo mon tee kyon nsu nyo-o, nsu ne o fa feye kayaagyi-o a gyi-o, lee san ne anyiasenpo amo a bo towe gywii mo feye baa nu kekyee-e kpa-agyi-o a lee-o. ¹⁷ Ne keto ne Wuribware kyaamee Yereameya a kyoree waa abwaresej wore-o-ro-o a waa kasentij feye,

¹⁸ "Baa nu bore ko a lee Rama man-no,

bore-o de elawo bweeto.

Rakyel i su o sa mo gyi-ana.

O kine keporore,

a lee feye bo mon lee bo bo-ro."*

Anen ne baa kinji lee Igyipiti sweere se-o

¹⁹ Ne Owure Herod a wu. Mo a wu-o, ne Wuribware kaboo ko a bee lee Yosef se dee-ro Igyipiti sweere se. ²⁰ Ne oo towe feye, "Koso, taa kayaagyi-o na mo nyi, na mon' kinji yo mone aye Isireelii sweere se, a lee feye mo ne oo kpa kayaagyi-o kemoo-o a wu."

²¹ Ne Yosef a koso taa kayaagyi-o na mo nyi, ne baa kinji yo Isireelii sweere se. ²² Bam o a fo mfen-o, ne Yosef a nu feye Aakilayus a gyi mo se Herod a kuwure-o mfen. Amose se-o kufu a nya mo mfen kekyena. Ne Wuribware a yii mo se dee-ro feye bo ma kyena Yudeya mfen. Amose-o ne baa kinji ya boro ton ko ya fo Galileya sweere se. ²³ Ne baa ya kyena man ko ne ba tee e Nasaret-ro, na anen ne Wuribware kyaamee ko a towe-o nya waa kasentij feye, "Ba ba a bo tee mo e Nasaretnyi."

3

Yohanee Osuubapo-o abwaresej kotowe

(Maak 1.1-8; Lukas 3.1-18; Yohanee 1.19-28)

¹ Ne onyare ko bo-ro. Ba tee mo e Yohanee, ne bo bee ba tee mo e Osuubapo-o. Ne oo yo Yudeya kimukee-ro, ne oo lee o towe Wuribware asen o gywii akemaa ne o boro mfen-o feye, ² "Mon' nu mone eyee na mon' kinji lee mone ebaye-ro, a lee feye Wuribware se a kuwure-o a to-ro." ³ Yohanee e gye oko ne Wuribware kyaamee Isaya a towe mo asen-o feye,

"Ok o ee-ro kimukee-ro feye,

'Mon' lonjo kpa neene bo beya Wuribware.

Mon' waa kpa kyerarase sa mo a o boro se.' **

⁴ Nyoma ifwii ne baa bo waa Yohanee ato bunse, ne kab o wore keresese da mo laare-ro. Mo atees e gye akyankyanika na gyabweekyu. ⁵ Ne asese bweeto a ba mo ase. Bok o a lee Yerusalem man-no, bok o mo a lee Yudeya sweere abegya kema se, ne bok o mo a lee eman peee ne e maa Yoodan boj-o se. ⁶ Ne baa towe bam o ebaye gywii mo, ne oo bo bam o asuu Yoodan boj-no.

⁷ Ne oo nu asese ne ba tee bam o e Farisii awuye na Sadukii awuye-o e ba a bo bo deere anen ne o bo asuu-o. Ne oo towe gywii bam o feye, "Mone awo mo, emene se ne mone mo mone a ba mfee? Ok a kaapo mone feye a tiri feye mone gbaa mon lee mone eyee bo lee ebaye a kakaka ne Wuribware e kpa a o ba bo sa aboyewaapo-o-ro aaa? ⁸ Ma kore a n gyi. Amaa mo e towe mo i gywii mone feye, mone akato ya pee amo se feraa, amo mon' waa ato kema ne a kaapo feye mone a nu mone eyee, ne mone a kinji lee mone ebaye-ro-o. ⁹ Mone ma fa feye mone a gye ne nana Abraham mo ananagi-o si-o, mone mon tii kakaka ne Wuribware e kpa a o ba bo sa aboyewaapo-o se. A lee feye Wuribware e taare a o ba mfee a afofe mo bo buruwi asese na bo kii Abraham mo ananagi. ¹⁰ Mon' sa se, a lee feye

* 2:15 Hoseya 11.1. * 2:18 Yereameya 31.15. * 3:3 Isaya 40.3 (LXX).

Wuribware a waa kakwii-ato siraa, na o ba bo nje kiyii kamaa ne ke maa swɛɛ agyi timaa-olenj kaase, na o bo da na o twee waa deekpa-ro.”

¹¹ Ne do towe gywii aseɛɛ pɛɛɛ ne ba nu mo ase-o feye, “Nkyu ne n de mo e bo mone asuu, na a kaapo feye mone a nu mone eyee kinji lee mone ebɔye-ro. Amaa oko san o ba mo kameɛ na o kyɔ mo, ne mon fo feye n sorɔ mo asebeta gbaa. Mo feraa, o sa a Wuribware a kufwiije timaa-o ywee mone se nee, na mon! nya keyaalen feye deekpa-o. Na o ba Wuribware a kufwiije timaa-o bo gyee mone. ¹² O de mo kaworaa ne o ba a o bo kyaare ayu na o swii waa mo keporekyee-ro. Na nkee o kpane afenfen-tee-o pɛɛɛ na o kywɛɛ amo deekpa ne o maa dun-o-ro. Anen ne o gyi aseɛɛ pɛɛɛ asen-o nee.”

*Yohanee a bo Yeessu asuu
(Maak 1.9-11; Lukas 3.21-22; Yohanee 1.32-34)*

¹³ San amo-o, Yeessu a lee Galileya sweere se ba Yoodan bon-ro na Yohanee bo mo asuu. ¹⁴ Amaa Yohanee a lenj eyee feye o kyurowi Yeessu mfɛɛɛ. O ye, “Weete a bware feye fo e gye ne fo bo mo asuu, amaa fo ya kon ba mo ase feye m bo fo asuu.”

¹⁵ Ne Yeessu a lee kano feye, “Mbeyoma feraa, sa a a waa anen, a lee feye a bware feye ane waa anen ne Wuribware e kpa-o.”

Amose se-o ne Yohanee a sure si, ne do bo Yeessu asuu. ¹⁶ Yohanee a den bo mo asuu, ne Yeessu a lee nkyu-ro-o, puri amo-ro ne awore-ro a bunji-ro, ne oo nu Wuribware a kufwiije-o a bo ywee mo se feye kuwurelep-o. ¹⁷ Ne bore ko a lee sosɔ towe feye, “Kee mo gyi timaa ne mo e kpa mo asen bweeto-o, ne mo akato a gyi mo se-o.”

4

*Yeessu kokyɔrɔkɛɛ
(Maak 1.12-13; Lukas 4.1-13)*

¹ Amo kameɛ-ro ne Wuribware a kufwiije timaa-o a sa ne Yeessu a yo o naa o muruwi kimukee-ro, na Obansam kyɔ mo-ro kee feye o nya mo a o bo waa ebɔye-ro aaa. ² Ne Yeessu a gyi nke aduna mpase na kanye kimukee-ro mfen, na o maa gyi ateese. Amose-o san ne nke amo a kyon-o, akon de mo. ³ Ne Obansam ne bo bee ba tee mo e Okyɔrɔro-o a ba mo ase. Ne o ye, “Fo i nyi feye Wuribware mo gyi-o e gye fo kasentij, amo feraa sa a abu mo buruwi bodobodoo sa fo a fo gyi.”

⁴ Ne Yeessu a benjaa feye, “Baa kyɔɛɛ waa abwaresej wɔre-o-ro feye,

‘Ateese wɔre maa sa seɛɛ nkpa, amaa Wuribware asen
toweɛ kamaa mo mo bee a tiri sa mo nkpa.’ ”*

⁵ Ne Obansam a bee yaa Yeessu Yerɔsalem ne bo bee ba tee mfen e man kpeyaa-o, ne do taa mo yaa bo yera Wuribware sunkpa-o katwee-ro. ⁶ Ne do towe gywii Yeessu feye, “Fo i nyi feye Wuribware mo gyi e gye fo kasentij, amo feraa fuwi ywee-ro a n kee. A lee feye baa bee kyɔɛɛ waa abwaresej wɔre-o-ro feye,

‘Wuribware e sa a mo mbɔ-o bo kun fo,
na bo sorɔ fo bamo asaree se,
na fo ma nya da keyaa kibu si.’ ”*

⁷ Ne Yeessu a bee benjaa mo feye, “Nee amo mo a bee a bo abwaresej wɔre-o-ro feye,

‘Mone ma kan kyɔ mone nyanje Wuribware-ro kee’ e?”*

⁸ Ne nkee Obansam a taa Yeessu yaa kebee soswee ko se, ne do ba kaye-ro eman pɛɛɛ na emo kedabe bo kaapo mo. ⁹ Ne do towe gywii mo feye, “Fo ya kpuni anurii sun mo, n de emo pɛɛɛ mo e sa fo.”

¹⁰ Ne Yeessu a towe feye, “Obansam, nare lee-ro, a lee feye baa bee kyɔɛɛ waa abwaresej wɔre-o-ro feye,

‘Mon sun mone nyanje Wuribware wɔre kpen.’ ”*

¹¹ Ne Obansam a lee Yeessu ase. Mo a den o yii-o, puri amo-ro ne Wuribware mbɔ ko a bo kya Yeessu-ro.

* 4:4 Mbraa kebeesa 8.3. * 4:6 Kiliŋ 91.11, 12. * 4:7 Mbraa kebeesa 6.16. * 4:10 Mbraa kebeesa 6.13.

*Anɛn nɛ Yeesuu a lɛɛ mɔ kusun kaasɛ Galileya-ɔ
(Maak 1.14-15; Lukas 4.14-15)*

12-13 Saɗ nɛ Yeesuu bɔ mfeɗ-ɔ, Hɛroɗ† nɛ ɔ gye Galileya sweere se owure-o a tii Yohanee Osubɔpɔ-ɔ. Yeesuu a nu amɔ-ɔ, nɛ oo kinɗi yɔ mɔ aye Nasarɛ nɛ ɔ bɔ Galileya-ɔ, nɛ oo tu ya kyena Kapaaniyum nɛ ɔ maa Galileya kepare dabe keɛ-ɔ, nɛ a gye Saburɔn na Nafatalii ifuri si-o. 14 ɔ waa anɛn nɛɛ na Wuribware kyaameɛ Isaya ketɔ nɛ ɔ tɔwe-ɔ nya waa kasɛntɗ feye,

15 “Saburɔn ifuri si na Nafatalii ifuri si,
mfeɗ nɛ kpa dabe bɔ-ro nɛ ba tee mɔ ɛ ɗpɔɔ a kpa-ɔ,
nɛ ɔ lɛɛ Yoodan bɔn kyɔwe leekpa a kebegya-ɔ se,
bɔro mfeɗ taa yɔ kaase-ro a kebare-ɔ,
na Galileya ifuri

nɛ bamɔ nɛ bɔ mɔn gye Yudaa awuye-o te si-o,

16 mfeɗ a asɛse mɔ nɛ baa dɛɛ narɛ kibugyii-ro-o
a ɗu kelanɗɛro dabe.

Bamɔ nɛ bɔ sere lowi-o,
kelanɗɛro a weɛ bamɔ se mbeyɔmɔ.”*

17 Lɛɛ saɗ amɔ-ɔ Yeesuu a lɛɛ ɔ tɔwe mɔ asɛn feye, “Mɔn! nu mone eyee na mɔn! kinɗi lɛɛ mone ebɔye-ro, a lɛɛ feye Wuribware se a kuwure-o ɛ kpa a ke ba.”

*Anɛn nɛ Yeesuu a tee ɗkinɗyi akrapo ana-ɔ
(Maak 1.16-20; Lukas 5.1-11)*

18 Nɛ Yeesuu a bɔro Galileya kepare dabe a kebegya-ɔ. Mɔ a naa nkyu-o ekɛkɛɛ se-ɔ, nɛ oo ɗu ɗkinɗyi akrapo anyɔ ko nɛ ba tee bamɔ ɛ Simɔn nɛ mɔ keɗasɛnyare ɛ gye Peetroo-o na mɔ tire Andruu, na ba tweɛ kisawu ba kra ɗkinɗyi. 19 Nɛ Yeesuu a tɔwe gywii bamɔ feye, “Mɔn! ba a anɛ yɔ. Mone ma lɛɛ kra ɗkinɗyi. Amaa mɔ ɛ kaapo mone anɛn nɛ mone i buwi asɛse na mɔn! baa bamɔ mɔ ase-ɔ.” 20 Nɛ baa yowe bamɔ asawu bɔ beya puri amɔ-ro, nɛ baa gya Yeesuu si bɔ yii.

21 Nɛ ɔ meraa se yɔ ya tɔ anyare anyɔ ko beɛ, Yakubu na mɔ tire Yohanee. Bamɔ aa bamɔ se Sibidii ɛ bɔ koreɛ-ro ba waa bamɔ asawu siraa. Nɛ Yeesuu a tee bamɔ. 22 Puri amɔ-ro nɛ baa yowe bamɔ se na koreɛ-ɔ, nɛ baa gya Yeesuu si bɔ yii.

Yeesuu atɔ kekaapo na abwareɛn kotɔwe na alɔpo kekyaa

23 Amɔ pɛɛɛ kamɛɛ-ɔ, nɛ Yeesuu a muruwi Galileya sweere se tɔn kɛmaa ɔ kaapo asɛse atɔ keɓwarekore akyan-ɔ, na ɔ tɔwe asɛn timaa bɔ lɛɛ Wuribware se a kuwure-o si, na ɔ kya alɔpo. Nɛ ɔ taare kya asɛse nɛ baa baa mɔ ase-ɔ alogyi kɛmaa. 24 Mɔ asɛn a sanɗɛ-ro bɔro Siriya ɛman pɛɛɛ-ro, anɛn se-ɔ asɛse amɔ a taa alɔpo nɛ ba lɔ alogyi kɛmaa-ɔ baa mɔ ase, nɛ ɔ kya bamɔ pɛɛɛ. Asɛse-ɔ bokɔ, ibrisi te bamɔ se, nɛ bokɔ gye kibunɗunɗun alɔpo, nɛ bokɔ mɔ gye agyabɔ. 25 Nɛ asɛse bweɛtɔ nɛ baa lɛɛ Galileya sweere se na Dekapolis (kaase ɛ kaapo feye ɛman-Kudu) ifuri si na Yerɔsalem man-ɔ na Yudeya sweere se na Yoodan nɔnɔ a bɔnbe-ɔ a gya mɔ se.

5

*Kebee se abwareɛn kotɔwe
(Lukas 6.20-23)*

1 Yeesuu a ɗu asɛse bweɛtɔ nɛ baa ba mɔ ase-ɔ, nɛ ɔ dɛɛ kebee ko se kafwee ya kyena na ɔ kaapo atɔ, nɛ mɔ agyasepɔ-ɔ a kyaa muruwaa mɔ. 2 Nɛ ɔ lɛɛ ɔ kaapo bamɔ feye,

3 “Bamɔ nɛ bɔ nyi feye Wuribware ase

bɔ mɔn de seye a bɔ sa mɔ-ɔ de nyure,
a lɛɛ feye bɔ tii Wuribware se a kuwure-o si.

4 Bamɔ nɛ bamɔ ebɔre-ro i duɗwi bamɔ-ɔ de nyure,

a lɛɛ feye Wuribware i yuri bamɔ ɗkponɔ-ro.

5 Bamɔ nɛ ba yuri bamɔ eyee-ɔ de nyure,

a lɛɛ feye saɗ ɛ fo feye kaye pɛɛɛ i kii bamɔ lee.

6 Bamɔ nɛ wore de bamɔ itimaa kɔwaa-ɔ de nyure,

a lɛɛ feye Wuribware ɛ sa a itimaa kɔwaa-ɔ waa bamɔ kɔne.

7 Bamɔ nɛ ba ɗu bokɔ ewɛɛ-ɔ de nyure,

a lɛɛ feye Wuribware i ɗu bamɔ ewɛɛ anɛn dɛɛ.

8 Bamɔ nɛ bamɔ ɗkponɔ-ro a fwiiri-o de nyure,

* 4:16 Isaya 9.1-2.

a lee feye ba ny Wuribware.

9 Bamō ne ba sunj ba kpa kayeyuri
ba sa bamō abeekō-ō de nyure,
a lee feye Wuribware e tee bamō feye mō gyi-ana.

10 Bamō ne bokō e sa ne ba gyi awōrefōō
bō lee anej ne ba waa ketō ne Wuribware e kpa-ō de nyure,
a lee feye bō tii Wuribware se a kuwure-o si.

11 Mōne ne asese e saare mōne bō lee feye mōne gye mō agyasepō-ō se-ō, ne ba sa ne mōne i gyi awōrefōō-ō, ne ba ba ayeba kemaa ba dōnjō mōne se-ō, mōne de nyure, a lee feye bamō kōwaa mōne anej-ō e kaapo nee feye mōne gye mō agyasepō-ō. 12 Amōse-ō mon' sa a mōne akata gyi bweeto, a lee feye kakōka dabe timaa kō gywii mōne Wuribware se. Bō lee feye anej ne ba waa mōne-ō de e ne baa waa Wuribware a akyaamee ne baa gye mōne nkpe ba-ō."

*Mfōre na kelanjerō
(Maak 9.50; Lukas 14.34-35)*

13 Ne Yeesuu a kya se tōwe feye, "Mōne du nee feye mfōre-ō bō sa sese dimaadi. Amaa mfōre kōne ya lee feraa, okō maa lee taare a o borō kpa kemaa se bō sa a m bee kii mfōre daa. M monj lee n de ketō waase, amōse-ō ba taa a bō bō twee nee a asese kyikye mmo se.

14 Mōne bee mōne du nee feye kelanjerō bō sa kaye peee. Manj ne o yere kebee se-ō maa kweero. 15 Anej de e ne okō maa kyanje mō fetiri si na o kōj bera kike bō buj si. N gye kabuno ne o taa a o bō yera aaa, na o lanje lōj-ō-ro peee? 16 Mfaanee de e ne mon' lanje-ro asese akatō-ro, na bō nya nyu ato timaa ne mōne e waa-ō, na bō kyoro Wuribware, mōne se ne o bō sošo-ō."

Mbraa-ō kekaapo

17 Ne Yeesuu a kya mō ato kekaapo-ō se feye, "Mōne e fa feye mō a ba a m bō gya ane odēdaapo Mosis a mbraa-ō na Wuribware a akyaamee a abwāresenj kekaapo-ō bō twee nee eee? Daabii. Mōj ba a m bō gya mmo bō twee nee, amaa mō a ba a m bō waa ketō kemaa ne baa kaapo-ō kyekye lowe. 18 Mō e tōwe mō i gywii mōne feye bō fō sanj ne sošo na sweere e kyōn-ō, mbraa-ō kabegye beee mmo asenj kagyinyii maa lee se daa, amō ketō se ne Wuribware a sa ne ane mbraa-ō a ba-ro. 19 Amōse-ō okemaa ne mō ya fō mbraa-ō peee katogyinyii kemaa, ne o kaapo bokō na bō fō mbraa-ō anej de e-ō, amō feraa, o kii kagyinyii Wuribware se a kuwure-o-ro. Amaa okemaa ne mō ya gya mbraa-ō se, ne o kaapo bokō a bō gya mmo se-ō feraa, ba tee mō e sese dabē Wuribware se a kuwure-o-ro. 20 Mō e tōwe mō i gywii mōne feye mōne itimaa na kedamenanje e monj kyō Wuribware mbraa akaaporo na Farisii awuye lee-o, amō feraa mōne maa tii Wuribware se a kuwure-o si peee."

*Atō ne Yeesuu a kaapo bō lee kadunfwii si-o
(Lukas 12.57-59)*

21 Ne Yeesuu a kya se tōwe feye, "Mōne a nu feye dēdaa-ō baa tōwe gywii ane nana-ana feye okō ma kanj mōo sese.* Okemaa ne o mōo sese-ō, ba bu mō kepō na bō mōo mō. 22 Amaa mbeyōmō, mō-ō mō e tōwe mō i gywii mōne feye okemaa ne mō dūj ya fwii mō beeko se-ō, bō bu mō kepō na bō mōo mō, ne okemaa ne o tee mō beeko feye mfēere ke-monj-de wuye-o, bō bu mō kepō abrese akatō-ro na bō mōo mō, ne okemaa ne o tee mō beeko feye omanjweepo-ō, a bware feye o yō awōrefōō deekpa-ro. 23-24 Amōse-ō fō kō ya yō lōnjōkpa a fō ya lōnjō Wuribware, ne fō ya nyinjji si feye asenj kō bō fō aa fō beeko mbōnjō-ro, yōwe ato ne fō e yaa bō lōnjō mō-ō bō beya lōnjōkpa akatō-ro, na fō kinji yō fō beeko-ō ase a mon' lōnjō mōne mbōnjō-ro, pwee na fō de e kinji ba bō lōnjō Wuribware."

25 Ne Yeesuu ye, "Anej de e ne fō aa okō i de asenj, ne mō e kpa a o yaa fō senjyikpa, fō ne fō a waa asenj-ō na asenj wuye-o lōnjō amō pwee na mon' de e fō senjyikpa-ō mfēj. N gye anej, o gyiiri fō a o yaa o senjyipo-ō ase, na mō mō baa fō bō waa apurisii kesaree-ro na bō tii fō. 26 Kasenjij si mō e tōwe mō i gywii fō feye fō i di tiikpa mfēj anej-aaa bō fō sanj ne fō e ka fō kōkō a fō lowe na pasowa gbāa monj sanj-ō."

Anej ne Yeesuu a kaapo kakyekpa na kanyarekpa asenj-ō

27 Ne Yeesuu a kya se tōwe feye, "Mōne a nu feye dēdaa-ō baa tōwe feye okō ma waa kakyekpa na kanyarekpa.* 28 Amaa mbeyōmō mō-ō mō mō e tōwe mō i gywii mōne feye okemaa ne o deere okyee, ne o yorōwe feye o kii mō lee-o a kyō kpa mō mō kakponō-ro kyee. 29 Amōse se-ō fō kigyisekatō e sa ne fō e waa ebōye, lee kemō bō twee. Fō ya tenj fō kayōwore

* 5:21 Kelee Igypiti 20.13. * 5:27 Kelee Igypiti 20.14.

tenj ko bo twee, ne fo ya nya njka, a bo feye bamo a twee fo kayowore peee bo waa aworefoo deekpa-ro. ³⁰ Aneñ dæe ne fo kigyisesaree e gye ne ke e sa ne fo e waa ebøye, tenj kemo bo twee. Fo ya tenj fo kayowore kebegya, a bo feye fo kayowore peee a lwee aworefoo deekpa-ro.”

Aneñ ne Yeessu a kaapo anyare kikine mo ka asen-ɔ
(Matiyo 19.9; Maak 10.11-12; Lukas 16.18)

³¹ Ne Yeessu ye, “Mone a bee nu feye dedaa-ɔ baa tawe feye anyare ya kine mo ka, ɔ kyoree kikine wore sa mo feye oo kine mo.* ³² Amaa mbeyomɔ, mo-ɔ mo e tawe mo i gywii mone feye anyare ya kine mo ka, ne økyee-ɔ ya waaree anyare banban, mo ne oo kine mo ka-ɔ a sa ne økyee-ɔ a waa kanyarekpa, amo økyee-ɔ a kyɔ lee mo kuri-oo kamee feraa. Ne anyare ne mo-ɔ mo a bee waaree aneñ a økyee-ɔ mo a waa kakyeeekpa.”

Aneñ ne Yeessu a kaapo etanj kowaa asen-ɔ
(Yakubu 5.12)

³³ Ne Yeessu a kya mo ato kekaapo-ɔ se feye, “Mone a bee nu feye dedaa-ɔ baa tawe feye øko ma waa etan na ɔ lanje mo kanɔ. Keto ne øko e waa etanj feye ɔ waa-ɔ, ɔ waa. ³⁴ Amaa mbeyomɔ, mo-ɔ mo e tawe mo i gywii mone feye mone e kpa a mon' tawe bo beya feye mone e waa kotokɔ, mone ma waa etanj bo tawe. Mone ma kan ba Wuribware se bo waa etanj, a lee feye mfen ne Wuribware a kuwuregya-ɔ bo. ³⁵ Aneñ dæe ne mone ma ba sweere bo waa etanj, a lee feye sweere se ne Wuribware ayaapapaa yere a kyure. Mone ma ba Yerusalem bo waa etanj, a lee feye mfen gye Owure-bo-elen-Bware man nee. ³⁶ Mone ma kan ba mone anju gbaa bo waa etanj, a lee feye mone maa taare a mon' waa kipwiigyi konjo kufufuri beee kigyigyii. ³⁷ Amaa keto ne mon' bo tawe asen bo beya beee mon' bo beññaa asen-ɔ e gye feye, 'ɔññ, ane e waa', beee 'Daabii, ane maa waa.' Keto kemaan ne njee mone e tawe a mon' bo tii ɔññ beee daabii si-o a lee ɔbansam ase nee.”

Aneñ ne ane kpa ane adonj asen-ɔ
(Lukas 6.27-36)

³⁸ Ne Yeessu a kya se feye, “Mone a bee nu feye baa tawe feye, 'Okɔ ya bwee mo beeko kekato, aneñ dæe ne bo bwee mo lee bo teere. Ne øko ya kyuwii mo beeko kebwanɔ, bo kyuwii mo lee.* ³⁹ Amaa mbeyomɔ mo-ɔ mo e tawe mo i gywii mone feye øko ya waa mone boye, mone ma ba boye bo ka mo kɔkɔ. Okɔ ya da fo kigyiseebo-ro kebbaa, beee buruwaa kebenasebo-ro sa mo a ɔ da. ⁴⁰ Ne øko ya yaa fo iwurekpa a ɔ ya gyi asen bo da fo na ɔ bo fo kɔkɔ, ne mo e kpa fo kaare a ɔ kɔare, taa fo waagya bo tii mo se na ɔ taa nare. ⁴¹ Ne øko ya yere fo feye fo sorɔ mo ato mayere konjo, sorɔ yaa mo emayere enyo. ⁴² Okemaan ne ɔ kore fo kotokɔ-ɔ, fo i de, sa mo keto-ɔ. Oko e kpa a ɔ para kotokɔ, bo para mo.”

⁴³ Mone a bee nu feye baa tawe feye, 'Okemaan kpa mo beeko asen,* na o kisi mo donj.' ⁴⁴ Amaa mbeyomɔ, mo-ɔ mo e tawe mo i gywii mone feye mon' kpa mone adonj asen, na mon' kore kebwarekore sa bamo ne ba waa mone borokraa-ɔ, ⁴⁵ na bo ju feye kaseññij si mone gye Wuribware, mone se ne ɔ bo sosɔ-ɔ, mo gyi-ana. Bo lee feye ɔ sa ne mo kyowe e wee ase e boye na atimaa si kyeekyee. Aneñ dæe ne bware e ba ɔ wee bamo ne ba waa itimaa-o na bamo ne ba waa ebøye-ɔ ato se. ⁴⁶ Mone e kpa bamo ne ba kpa mone-ɔ wore asen, Wuribware maa sa mone amo kakoka. Bo lee feye aneñ dæe ne lenpoo akɔarepo gbaa e kpa bamo beeko-ana lenpoo akɔarepo asen. ⁴⁷ Ne mone e ka mone anyare kanɔ, nteto itimaa ne mone a waa kyonj øko? Bo lee feye aneñ dæe ne bamo ne bo maa sunj Wuribware-ɔ gbaa e waa. ⁴⁸ Amose se-ɔ boye ko ma kyena mone se, feye aneñ ne boye ko monj te Wuribware, mone se ne ɔ bo sosɔ-ɔ, se-ɔ.”

6

Ane ma waa itimaa laman-ɔ na økemaan nya ju

¹ Ne Yeessu a kya mo ato kekaapo-ɔ se feye, “Mon' sa se, mfen ne mone e waa itimaa-o. Mone e kpa feye mon' ke atiripo atanne, beee mon' kore kebwarekore, beee mon' kra akonj, mone ma waa amo laman akata-ro a bo nya ju mone. Mone ya waa amo laman-ɔ, mone maa nya kakoka a mon' lee Wuribware, mone se ne ɔ bo sosɔ-ɔ, ase. ² Amose se-ɔ mone økemaan ya ke atiripo ato, fo ma sa a økemaan nu amo se, feye aneñ ne nno njnyo njnyo awuye e waa kebwarekore akyan-ɔ na mbore se-ɔ. Sanj kemaan ne ba waa itimaa-o ba fore mbere laman-ɔ. Mo i gyi mone kaseññij feye dimaadi nkyoro e gye bamo kakoka. Bo maa lee nya nkyoro ko a bo bo lee Wuribware ase. ³⁻⁴ Mone feraa, mone ko ya ke otiripo ato, ɔ waa bo kweero, na mo kebenasaree gbaa ma nya pini keto ne mo kigyisesaree e waa-ɔ. Fo ko ya ke

* 5:31 Mbraa kebeesa 24.1. * 5:38 Kelee Igyipiti 21.24; Kolonjo mbraa 24.20; Mbraa kebeesa 19.21. * 5:43 Kolonjo mbraa 19.18.

otiripɔ-ɔ kɛtɔ na ɔkɔ mɔŋ ŋu, amɔ fɛraa fɔ sɛ Wuribware nɛ o ŋu kɛtɔ kɛmaa nɛ sɛsɛ ɛ waa ɔ kweɛrɔ-ɔ ɛ gye nɛ ɔ ka fɔ kɔkɔ.

⁵ Aneŋ dɛɛ nɛ mɔnɛ ɛ kɔrɛ kɛbwarekɔrɛ, mɔnɛ ma waa feyɛ nnɔ ŋnyɔ ŋnyɔ awuye-o. Ba kpa keyerɛ kɛbwarekɔrɛ akyan-nɔ na ɛkpa gyanŋekpa ba kɔrɛ kɛbwarekɔrɛ na ɔkɛmaa nya ŋu bamɔ. M beɛ mɔ i gyi mɔnɛ kasɛntɪŋ feyɛ dimaadi nkyɔrɔ dooo ɛ gye bamɔ kakɔka.

⁶ Amaa fɔ kɔ ɛ kɔrɛ kɛbwarekɔrɛ, fɔ yɔ fɔ kekyan-nɔ na fɔ tii pɔnɛ, na fɔ kɔrɛ Wuribware fɔ sɛ nɛ fɔ mɔŋ keɛ-ɔ. Na mɔ-ɔ mɔ nɛ o ŋu kɛtɔ kɛmaa nɛ ɔkɛmaa ɛ waa ɔ bɔ kweɛrɔ-ɔ sa fɔ amɔ kakɔka. ⁷ Kɛtɔ nɛ kɔ kyɔ nɛ ki tii si-o ɛ gye feyɛ mɔnɛ ɛ kɔrɛ Wuribware, mɔnɛ ma kɔrɛ kɛbwarekɔrɛ sɔswɛɛ sɔswɛɛ sɔswɛɛ, feyɛ aneŋ nɛ bamɔ nɛ ba sunŋ ikisi-o ɛ da laa-ɔ, nɛ ba fa feyɛ bamɔ nlaada sɔswɛɛ sɛ-ɔ, bamɔ ikisi i nu a ɛ sa bamɔ-ɔ. ⁸ Mɔnɛ ma waa feyɛ bamɔ-ɔ, a lee feyɛ mɔnɛ sɛ Wuribware kyɔ o nyi kɛtɔ nɛ mɔnɛ ɛ kpa-ɔ pwɛɛ nɛ mɔnɛ a dɛɛ kɔrɛ mɔ.”

*Aneŋ nɛ Yeessu a kaapo anɛ aneŋ nɛ anɛ kɔrɛ kɛbwarekɔrɛ-ɔ
(Lukas 11.2-4)*

⁹ Nɛ Yeessu yɛ, “Mfaanɛ nɛ mɔn' kɔrɛ kɛbwarekɔrɛ.

Ane sɛ Wuribware nɛ fɔ bɔ sɔsɔ-ɔ,
sa a bɔ kyɔrɔ fɔ kɛnyarɛ timaa.

¹⁰ Na fɔ baa fɔ kuwure-o bɔ gyi mfee.

Na fɔ sa a fɔ kepre waa sweɛrɛ sɛ mfee,
feyɛ aneŋ nɛ kɛ ɛ waa sɔsɔ-ɔ.

¹¹ Sa anɛ ateese nɛ a tiri anɛ
ndɔɔ na kake kɛmaa-ɔ.

¹² Na fɔ taa anɛ ɛbɔyɛ bɔ ke anɛ,
feyɛ aneŋ nɛ bɔkɔ a waa ɛbɔyɛ bɔ kye anɛ,
nɛ anɛ a taa bɔ ke bamɔ-ɔ.

¹³ Na fɔ ma sa kpa a ɔbɔnsam kyɔ anɛ-rɔ keɛ
feyɛ anɛ ɛ waa ɛbɔyɛ aaa.
Na fɔ lee anɛ lee ɔkyɔrɔpɔ a kɛsarɛɛ-ɔ-rɔ.

¹⁴ Mɔnɛ ya ba bɔkɔ a ɛbɔyɛ nɛ baa waa mɔnɛ-ɔ bɔ ke bamɔ, Wuribware, mɔnɛ sɛ nɛ ɔ bɔ sɔsɔ-ɔ, mɔ ɛ ba mɔnɛ lee a ɔ bɔ ke mɔnɛ. ¹⁵ Amaa mɔnɛ ɛ mɔŋ taa mɔnɛ bɛɛkɔ-ana ɛbɔyɛ bɔ ke bamɔ, amɔ fɛraa mɔnɛ sɛ nɛ ɔ bɔ sɔsɔ-ɔ gbaa maa taa mɔnɛ lee a ɔ bɔ ke mɔnɛ.”

Akɔŋ kekra asɛŋ

¹⁶ Nɛ Yeessu a kya mɔ atɔ kekkaapo-ɔ sɛ feyɛ, “To, mɔnɛ ya kra akɔŋ, mɔnɛ ma kan ba nsɔ bɔ bure mɔnɛ akatɔ-rɔ, feyɛ aneŋ nɛ nnɔ ŋnyɔ ŋnyɔ awuye ɛ waa-ɔ. Ba waa aneŋ neɛ a asɛsɛ nya ŋu feyɛ ba kra akɔŋ. Mɔ i gyi mɔnɛ kasɛntɪŋ feyɛ dimaadi nkyɔrɔ ɛ gye bamɔ kakɔka. ¹⁷⁻¹⁸ Mɔnɛ fɛraa, mɔnɛ kɔ ɛ kra akɔŋ, ɔ fweɛ mɔ akatɔ-rɔ na ɔ sɛɛ mɔ kunu-ro, na ɔkɔ ma nya ŋu feyɛ ɔ kra akɔŋ neɛ. Amɔ Wuribware, fɔ sɛ nɛ fɔ mɔŋ keɛ mɔ-ɔ, wɔrɛ ɛ gye nɛ o ŋu. Na fɔ sɛ nɛ o ŋu kɛtɔ nɛ ɔkɛmaa ɛ waa ɔ bɔ kweɛrɔ-ɔ ɛ gye nɛ ɔ ka fɔ kɔkɔ.”

Kapɔtɛɛ asɛŋ

(Lukas 12.33-34; 11.34-36; 16.13)

¹⁹ Nɛ Yeessu yɛ, “Mɔnɛ ma kpa kapɔtɛɛ bɔ yera sweɛrɛ sɛ mfee sa mɔnɛ eyɛɛ. A lee feyɛ mfee a kapɔtɛɛ-ɔ fɛraa igyeeri na nsekreeke na ŋkantɛnɛ ɛ nyɛra kamɔ, nɛ ayu ɛ gyaa fɔ lɔŋ a bɔ lweero ya ywii kamɔ. ²⁰ Gya ɛkpa nɛ ɛɛ sa a Wuribware kpa kapɔtɛɛ bɔ yera sɔsɔ sa fɔ-ɔ sɛ. A lee feyɛ sɔsɔ mfeŋ fɛraa igyeeri na nsekreeke na ŋkantɛnɛ maa nyɛra kamɔ, nɛ ayu maa taarɛ a bɔ gyaa fɔ lɔŋ lweero ya ywii kamɔ. ²¹ A lee feyɛ tɔŋ kɛmaa nɛ fɔ kapɔtɛɛ da-ɔ, fɔ mfɛrɛ ɛ ya doŋŋɔ kamɔ sɛ mfeŋ.

²²⁻²³ N taa feyɛ fɔ fetiri ɛ bɔ dan. ɔ lanŋɛ-rɔ lɔŋ-nɔ pɛɛɛ. Nɛ mɔ ya nyɛra fɛraa, kibugyii ɛ da fɔ lɔŋ-nɔ. Aneŋ dɛɛ nɛ fɔ akatɔ ɛ bɔ dan, fɔ keɛ nɛnɛɛ. Amaa amɔ ɛ mɔŋ keɛ fɛraa, a du neɛ feyɛ fɔ a te kibugyii-ro-o. Kelanŋɛrɔ maa taarɛ a ki yii fɔ akatɔ-rɔ. Amɔsɛ sɛ-ɔ fɔ ayɔrɔwɛtɔ ɛ mɔŋ bɔ dan, fɔ kakpɔnɔ-rɔ maa fwiiri. Nɛ kibugyii nɛ fɔ te-ro-o kyɔ bweɛtɔ.

²⁴ Aneŋ dɛɛ nɛ sɛsɛ maa taarɛ a o sunŋ anyanŋɛ anyɔ. Amɔ ya ba aneŋ, o kisi ɔkɔ na ɔ kpa ɔkɔ asɛŋ, na o sunŋ ɔkɔ kyɔŋ ɔkɔ. Amɔsɛ-ɔ mɔnɛ maa taarɛ a mɔn' kpa Wuribware na mɔn' beɛ kpa atanɛ.”

*Kɔɔrɛ Wuribware gyi
(Lukas 12.22-31)*

²⁵ Nɛ Yeessu a kya sɛ feyɛ, “Aneŋ sɛ-ɔ, mɔ ɛ tɔwɛ mɔ i gywii mɔnɛ feyɛ mɔnɛ ma sa a ateese nɛ mɔnɛ i gyi-o bɛɛɛ atɔ nɛ mɔnɛ i bun-o asɛŋ tɔɔraa mɔnɛ. Nkpa asɛŋ tiri a kyɔ ateese bɛɛɛ? Nɛ kayɔwɔrɛ mɔ tiri ka kyɔ atɔ bunŋɛ. ²⁶ Mɔn' keɛ mbɔgyii. Bɔ maa taarɛ a

bɔ ɔɔ nya ateese, haree ba swii amɔ akɔ a bɔ bɔ waa akyenkyenku-ro. Amaa Wuribware, mone se ne ɔ bɔ sɔsɔ-ɔ, e gye ne ɔ bera bamo san kemaa. Mone ma mone kya mbogyii beee? ²⁷ Kanɔ nkemaa ne mone e fa mone nkpa asen bweeto-ɔ, mone ɔko maa taare a ɔ sa kake kɔnkɔ kpen gbaa bɔ tii mɔ nke ne Wuribware a sa mɔ feye ɔ bɔ gyi kaye mɔ-rɔ-ɔ se.

²⁸ Nteto se ne atɔ bunse asen e toɔraa mone? Mon' kee anen ne aferaagi e dan-ɔ. A maa sun, ne a maa lɔ atɔ bunse a sa amɔ eyee. ²⁹ Amaa mɔ e towe mɔ i gywii mone feye Owure Solomɔn gbaa a dee kyena-ɔ, na mɔ aa mɔ atɔ bunse damenanse gbaa ooo, ɔ mon nya waagya timaa na ɔ bɔ dan feye aferaagi amɔ. ³⁰ Mone Wuribware kɔkɔregyi mon kya. Mon' kee anen ne efa gbaa ne e yere ndɔɔ, ne bɔ fɔ nyanje-ɔ na asese tenje emɔ bɔ kure deekpa, ne emɔ asen tiri-o. Ama mone feraa ne mone gye asese-ɔ, Wuribware ne ɔ sa emɔ atɔ bunse-ɔ maa pee akato a ɔ sa mone atɔ bunse aaa? ³¹ Amose-ɔ mone ma sa a keto ne mone i gyi-o na keto ne mone i nuu-o na keto ne mone i bun-o asen toɔraa mone. ³² A lee feye bamɔ ne bɔ maa sun Wuribware-ɔ e gye ne ba toɔraa bamɔ eyee mfaanee a atɔ-ɔ se. Wuribware, mone se ne ɔ bɔ sɔsɔ-ɔ, nyi feye atɔ mɔ peee tiri mone. ³³ Amaa mon' sa a mone mfere ye Wuribware a kuwure-o-ro atɔ se, na keto ne ɔ kpa feye mone waa-ɔ se. Mone i buwi mone e kpa Wuribware a kuwure-o-ro atɔ feraa, Wuribware e taa amɔ a ɔ bɔ sa mone, na ɔ beɛ sa mone keto kemaa ne ki tiri mone-ɔ bɔ tii si. ³⁴ Amose-ɔ mone ma sa a nyanje asen toɔraa mone. Nyanje asen gye nyanje lee nee. Amose-ɔ a mon' lee a tiri feye mon' toɔraa mone eyee bɔ lee kake kemaa a keto ne ke e ba-ɔ se."

7

Mone ma porɔ mone beeko-ana (Lukas 6.37-38, 41-42)

¹ Ne Yeesuu a kya se towe feye, "Mone ya porɔ mone beeko-ana, Wuribware ma e porɔ mone. Amose-ɔ mone ma porɔ mone beeko-ana. ² A lee feye anen ne mone e waa mone beeko-ana-ɔ dee ne Wuribware ma e ba a ɔ bɔ waa mone. ɔ ba mone fɔnfɔn asen toweɛ a ɔ bɔ porɔ mone bu mone keɔ."

³ Ne Yeesuu a towe kekpare ma gywii bamo feye, "Emene se ne kakpafee ne ka dan fɔ beeko kekato se-ɔ ne fɔ kee, ne fɔ mon' kee kebentɔn dabɛ ne ke dan fɔ lee si-o? ⁴ Beee emene ne fɔ e waa na fɔ towe gywii fɔ kosobee-ɔ feye, 'Mɔ kosobee, sa a n lee kakpafee ne ka dan fɔ kekato se-ɔ', na fɔ feraa fɔ de kebentɔn dabɛ na ke dan fɔ fɔnfɔn kekato se? ⁵ Fɔ nno nyɔ nyɔ wuye ma, lee kebentɔn dabɛ ne ke dan fɔ fɔnfɔn kekato se-ɔ pwee na fɔ dee taare nyu damenanse lee kakpafee ne ka dan fɔ beeko lee si-o.

⁶ Amose-ɔ fɔ ma taa fɔ kabɔ ne fɔ a bɔ lɔnɔ Wuribware-ɔ kiye bɔ sa igyono, bɔ lee feye bamɔ ya nya fɔ, ba dunwi. Anen' dee ne fɔ ma taa fɔ atɔ timaa bɔ sa prako na o gyi, a lee feye o kyikye amɔ se a ɔ bɔ waa ese-rɔ."

Anen ne ane kɔre Wuribware-ɔ (Lukas 11.9-13)

⁷ Ne Yeesuu ye, "Mone ya kɔre Wuribware atɔ, mone e nya keto ne mone e kpa-ɔ. Mone ya buwi kpa Wuribware a ekpa-ɔ, mone i nyu keto ne mone e kpa-ɔ. Mone ya yere kawu tee mɔ, ɔ taye pone-ɔ, na mon' nya lweero. ⁸ A lee feye ɔkemaa ne ɔ kɔre atɔ-ɔ e nya, ne ɔkemaa ne o buwi a ɔ kpa Wuribware a ekpa-ɔ i nyu, na pone bunɔn bɔ sa ɔkemaa ne ɔ yere kawu ɔ tee-ɔ.

⁹ M beɛ taa feye mone nse ne mɔ gyi e towe feye ɔ kpa bodobodo a ɔ wo, ne ɔ taa kibu a ɔ bɔ sa mɔ? ¹⁰ Beee mɔ ya kɔre kakingyi a ɔ wo, fɔ e taa kɔwo a fɔ bɔ sa mɔ aaa? ¹¹ Mone ne mone mone asese boye-ɔ gbaa nyi esa mone gyi-ana atɔ timaa, sanboto Wuribware, mone se ne ɔ bɔ sɔsɔ-ɔ, e gye ne mone ya kɔre mɔ atɔ timaa, ne ɔ maa taare a ɔ sa mone aaa?

¹² Amose se-ɔ, katin-o e gye feye anen ne mone e kpa feye mone abeeko waa mone-ɔ, mone ma mon' waa anen dee sa bamɔ. A lee feye keto ne mbraa ne Mosis a sa ane-ɔ na keto ne Wuribware akyaaamee a kaapo-ɔ kaase nee."

Kabunogyii banbanse-ɔ (Lukas 13.24)

¹³ Ne Yeesuu ye, "Mon' borɔ kabunogyii banbanse-ɔ-rɔ lweero, a lee feye mfen ne nkpa na kukyure ne a mon' de kee-ɔ bɔ. Amose-ɔ mon' len eyee borɔ mfen lweero. Bo lee feye mone ya borɔ kabunogyii kpanjese-ɔ-rɔ lweero, mone i nyu aworefoɔ ne a mon' de kee-ɔ. Kpa ne ɔ da bɔ yo aworefoɔ ne a mon' de kee-ɔ-rɔ-ɔ a kpanje, ne asese bweeto bɔ mɔ se ba yo ba lwee kabunogyii kpanjese-ɔ-rɔ. ¹⁴ Amaa mfen ne nkpa na kukyure ne a mon' de kee-ɔ bɔ-ɔ kabunogyii-o du banban. Ne kpa ne ɔ da bɔ yo mfen-ɔ borɔ se bɔ len. Amose-ɔ asese kafwee e gye ne ba nyu kpa amɔ bɔ bɔ se ba yo ba lwee kabunogyii banbanse-ɔ-rɔ ba yo mfen ne nkpa na kukyure ne a mon' de kee-ɔ bɔ-ɔ."

*Kiyii na kemo agyi
(Lukas 6.43-44)*

15 Ne Yeesuu ye, “Mon' sa mone eyee se bo lee ayebapo ne bo ye bo gye Wuribware akyaame-o se. Ba lwee mone-ro, na akato se bo du feye esanne ne bo maa waa oko boye-o. Amaa bamo mme-ro bo du nee feye ngboogboo-o. 16 Bamo awaase se ne mone e ba a mon' bo pini bamo. Mone a tee nu feye lenkren a swee kimangoo agyi aaa, ne kurunbree mo a swee kukuti agyi aaa? Daabii. 17 Amose-o kiyii timaa kema a swee agyi timaa nee. Ne kiyii ne ke mon de alanfiya-o mo e swee agyi boye. 18 Kiyii timaa-o maa swee agyi boye. Ne kiyii ne ke mon de alanfiya-o mo maa swee agyi timaa. 19 Kiyii kema ne ke maa swee agyi timaa-o, ba ne kemo a bo bo da, na bo twee kemo waa deekpa-ro. 20 Amose-o, bamo ne ba ba ayeba feye bo gye Wuribware akyaame-o awaase ne mone e ba a mon' bo pini bamo.”

*Eboye awaapo ne baa ba Yeesuu kenyaere bo waa akpenyeete-o
(Lukas 13.25-26)*

21 Ne Yeesuu a kya mo kakaapo-o se feye, “N gye okemaa ne o tee mo e mo nyanpe-o e gye ne o tii Wuribware se a kuwure-o si, amo bamo ne ba waa keto ne n se ne o bo sos-o e kpa feye bo waa-o. 22 Kake nsi ne mo e ba a m bo gyi kaye-ro ase se psee asen-o, ase se bweeto e yere mo akato-ro, na bo towe feye, ‘O ane nyanpe, n gye fo kenyaere-ro ne ane a towe keto ne fo a lee bo kaapo-o gywii ase se aaa? N gye fo kenyaere ne ane a ba bo gya ibrisi bo koso boko se aaa? Beee n gye fo kenyaere ne ane a bo waa akpenyeete bweeto aaa?’ 23 Na mo-o m bee benjaa bamo laman-no mfen feye, ‘M feraa n ky-o mon nyi mone, a lee feye mone gye eboye awaapo nee. Amose-o mon' lee mo ase.’ ”

*Eln apweepo any-o
(Lukas 6.47-49)*

24 Ne Yeesuu a towe bo gye kee feye, “Amose-o, mo e towe mo i gywii mone anen ne okemaa ne o nu mo asen-o, ne o gya amo se-o du-o. O du feye onyiasenpo ko ne o kyena-o. Ne o kpa a o pwee mo lnj. Ne o ba afore bo da talii pwee ne o dee pwee mo lnj-o bo yera se. 25 Mo a pwee mo lnj-o bo yera lowe-o, bware a ba bweeto. Ne bon ko a twee kufwiiri, ne mo nkyu a gya bo towaa lnj-o. Ne afwii demante ko a da bo wee lnj-o se. Amo psee gbaa ooo lnj-o mon bwee, a lee feye onyiasenpo amo a pwee mo lnj-o bo yera afore se nee.

26 Amaa okemaa ne o nu mo asen ne mo e towe-o ne mo-o mon gya amo se-o mo du nee feye mferere ke-mon-de wuye ko ne o dee o bo-ro-o. Ne o kpa a o pwee mo lnj. Ne mo feraa o pwee mo lnj-o bo yera kesepu si. 27 Ne bware a ba bweeto. Ne bon ko a twee kufwiiri, ne mo nkyu a gya bo towaa lnj-o. Ne afwii demante a da bo wee lnj-o se. Ne lnj amo a bwee lee da wuuruum. Amo e gye saasebee.”

28 Yeesuu a sa senja lowe-o, ne eyee a kpen laman ne baa nu mo asen-o. 29 Ne bo ye, “O maa kaapo abwasesen feye anen ne ane Wuribware mbraa akaapopo e kaapo-o. O kaapo nee feye mo a gye mbraa-o osapo-o.”

8

*Anen ne Yeesuu a kya bwatapo ko-o
(Maak 1.40-45; Lukas 5.12-16)*

1 Ne Yeesuu a kporowe lee kebee-o se mfen ne o den kaapo abwasesen lowe-o. Ne ase se bweeto gya mo se. 2 Ne bwatapo ko a bo kpuni anurii Yeesuu ayaa-ro. Ne o ye, “Mo nyanpe, fo e kpa, fo e taare a fo kya mo kolb mo na n nya lwee ase se-ro.”

3 Ne Yeesuu a teyi kesaree bo daboro mo towe feye, “Mo e kpa. Mbeyomo fo e taare a fo lwee ase se-ro, a lee feye fo a kpaare.” Mfen dee ne onyare amo a kwatato a lowe. 4 Kamee-ro ne Yeesuu a yii mo se feye, “Den bor-o kpa kyeye se yo Wuribware alonjopo-o oko ase na o deere fo, na a bo kaapo okemaa feye fo a kpaare. Na fo bo alonjoto ne ane odedaapo Mosis a towe e mo ne o lb kolb mo, ne o kpaare-o bo, na okemaa nu feye anen a kolb-o mon lee ki te mo se-o. Fo a maa se fo e yo fo bo kpa-ro-o, fo ma kan yere towe keto ne mo a waa sa fo-o gywii oko.”

*Anen ne Yeesuu a kya Roma soogyaa ko keyaafere-o
(Lukas 7.1-10)*

5 Ne Yeesuu a yo Kapaanyum man-no. Mfen ne asoogyaa abrese-o oko a ba mo ase bo kore mo feye o kya mo-ro. O mon gye Isireeliinyi feye Yeesuu-o. O gye Romanyi nee. 6 Ne o ye, “Mo nyanpe, mo keyaafere e lb o da lnj-no, eyee bo mo gya bweeto, haree o maa lee taare a o daboro eyee gbaa.”

7 Ne Yeesuu ye, “Yooo, mo a nu. Mo e ba a m bo kya mo.”

8 Ne soogyaa-o a lee kan feye, “Mo nyanpe, mon bware feye fo ba mo lnj-no-o. Amose-o fo ya den sa kan bo kyonwe gbaa, mo keyaafere-o e kpaare. 9 N gbaa mo ne n gye sese

lanɣaŋ-ɔ. N de abrese ne bo kyɔ mo-ɔ. N de asoogyaa awuye mo kaase, ne mo ya towe gywii bamo-ro ɔko-ɔ feye 'Nare,' ɔ yo nee. Ne mo ya towe gywii bamo-ro ɔko mɔ feye 'Ba,' puri amo-ro amɔ ɔ ba. Ne mo ya towe gywii mo keyaafore feye, 'Waa kemɔ-ɔ,' amɔ ɔ waa."

¹⁰ Yeesuu a nu asen ne onyare amɔ a towe-ɔ, ne eyee a kpen mɔ. Ne oo buruwaaw towe gywii asese ne bo gya mɔ se-ɔ feye, "Mo e towe mo i gywii mone feye mon tee nu sese ne ɔ kɔre mo a o gyi mfaane-ɔ. Anɛ Isireelii awuye-ro gbaa, mon tee nu ɔko anen. Ne onyare mɔ mon gye Isireeliinyi. ¹¹ Mo i gyi mone kasentij feye asese bweeto e lee sweere kebegya kema se, na bamo aa anɛ nana-ana Abraham na Isak na Yakubu kyena a bo gyi ateesa mfen ne Wuribware i gyi kuwure-o. ¹² Amaa bamo ne weetea Wuribware a kyɔ nyinji bamo feye bo ba a bo gyi ateesa-o feraa (anɛ Isireelii awuye ne mo e kaapo-ɔ), ɔ gya bamo a ɔ lee mɔ ase bo kyonwe kibugyii-ro. Mfen-ɔ ba su, na ba dun nno."

¹³ Ne Yeesuu a towe gywii soogyaa amɔ feye, "Nare pe, na keto ne fo a kɔre gyi-o e waa a ke sa fo."

San konko amo-ro deɛ ne soogyaa amɔ a keyaafore-ɔ a kpaare.

*Anen ne Yeesuu a kya alopo bweeto-ɔ
(Maak 1.29-34; Lukas 4.38-41)*

¹⁴ Ne Yeesuu a lwee Peetroo a lon-ɔ-ro ya to feye Peetroo mɔ saa kyeese e lo fekyu ɔ da. ¹⁵ Ne Yeesuu a daboro okyee-ɔ kesaree. Mfen ne fekyu-o a yowe mo, ne ɔ koso puri amo-ro waa ateesa sa Yeesuu.

¹⁶ San ne kyowe a tware-ɔ, ne asese a baa bamo anyipo ne ibrisi te bamo se-ɔ Yeesuu ase. Ne ɔ sa ibrisi-o kana, ne e ya koso bamo se. Ne ɔ kya alopo peee ne baa baa bamo mɔ ase-ɔ.

¹⁷ Amose-ɔ keto ne Yeesuu a waa-ɔ a sa ne keto ne Wuribware kyaameɛ Isaya a kyoree waa abwareseŋ wore-ɔ-ro-ɔ nya waa kasentij feye,

"Kasentij si, mo ya kɔre anɛ kayeegya bo waa mo lee,
ne ɔ kya anɛ aloji."*

*Bamo ne ba kpa a bo gya Yeesuu si-o
(Lukas 9.57-62)*

¹⁸ Ne asese bweeto e ba bo kpowe bun Yeesuu si san kema. Anen se-ɔ, ne ɔ towe gywii mɔ agyasepo-ɔ feye bo waa koree siraa na mo aa bamo nya ten kepare dabe-ɔ-ro yo nnon a bonbe-ɔ se, na bo nya kyure kafwee.

¹⁹ San ne ba yo-ɔ, ne Wuribware mbraa akaapopo ko a ten bamo kpa ya towe gywii Yeesuu feye, "Okaapopo, ton kema ne fo e yo-ɔ, mo e gya fo se."

²⁰ Ne Yeesuu a lee kana feye, "Sabran-no igyono de idikpa, ne mbogyii de asaa bo da-ro. Amaa mo, dimaadi mɔ gyi-o, feraa mon de mfen ne mo i di a n kyure-o."

²¹ Ne ɔko ne o tii bamo ne bo gya Yeesuu si bo naa ton kema ne ɔ yo-ɔ a bo kore mo feye, "Mo nyanpe, sa a n kinji yo pe na n ya pure n se pwee na n deɛ beɛ bo gya fo se."

²² Ne Yeesuu a beŋŋaa mɔ feye, "Bamo ne bo mon te kakyena popwɛe-ro-ɔ, bamo e gye ne bo pure bamo akowebeɛ ne ba ba a bo bo wu-o. Na fo feraa fo gya mo se."

*Anen ne afwii na alanɣare a bu Yeesuu-o
(Maak 4.35-41; Lukas 8.22-25)*

²³ Ne Yeesuu mɔ aa mɔ agyasepo-ɔ a lwee koree-ɔ-ro. ²⁴ Bamɔ a meraa se ba yo-ɔ, bo bo sa se-ɔ, afwii dabe ko a kya nkyu si mfen, ne alanɣare a da nkyu bo waa bamo koree-ɔ-ro. Ademaŋte mɔ ne a su-o peee na Yeesuu da koree-ɔ-ro o di idi. ²⁵ Ne mɔ agyasepo-ɔ a yo mɔ ase ya kyinji mɔ towe feye, "Anɛ nyanpe, anɛ e kpa a anɛ wu. Morowe anɛ."

²⁶ Ne Yeesuu a beŋŋaa feye, "Nteto se ne mone maa kɔre mo mone i gyi-o nee? Nto se ne kufu de mone?"

Ne Yeesuu a koso sa kana feye afwii-o na alanɣare-ɔ yowe, ne keto a waa surumm

²⁷ Ne eyee a kpen mɔ agyasepo-ɔ, ne nkee ba nwiini ba gywii abeeɛ, "Nteto sese e gye onyare mo? Ne mɔ ya sa kana, ne afwii na alanɣare gya kamɔ se-ɔ nee."

*Anen ne Yeesuu a kya anyare anyo ko ne ibrisi bweeto te bamo se-ɔ
(Maak 5.1-20; Lukas 8.26-39)*

²⁸ Amɔ kamee-ro ne Yeesuu mɔ aa mɔ agyasepo-ɔ a kya se pare bamo koree-ɔ bo ten-no ya bo dan Galileya kepare dabe a nnon a bonbe-ɔ. Gadara ifuri si ne baa fo-ɔ. Bamɔ a fo mfen-ɔ, ne anyare anyo ko a lee mfen ne ba pure asese-ɔ bo gyanjaa bamo. Bo du nee feye mbɔ kpense-ɔ, a lee feye ibrisi te bamo se. Amose-ɔ ɔko maa taare a ɔ borɔ kpa amɔ se. ²⁹ Ne baa faa Yeesuu si feye, "Wuribware mɔ gyi-o, nteto ne fo e kpa anɛ ase? Fo a ba nee a fo bo gyiiri anɛ keɛbo, na keɛbogyiiri san mon tee fo aaa?"

* 8:17 Isaya 53.4.

³⁰ Amò aprako biribiri kò mò yere kabeeegyì kò sè mēraa mfēñ ba gyi. ³¹ Nē ibrisi amò a korē Yeessu feyē, “To, amò ē gyē feyē fò ē kaa a fò gya anē lēē asēsē mō sē, amò fēraa sa a anē ya kyēna aprako mō sē.”

³² Nē ò yē, “Kpa da feyē mon' ya kyēna bamò sē.” Amosē-ò nē baa kòsò lēē anyarē-ò sē ya kyēna aprako amò sē. Nē aprako amò pēēē a n̄wēēnan̄ kporowē kabeeegyì-o-ro ya lēē da nkyu-ro wu wu.

³³ Mfēñ nē bamò nē ba dēerē aprako amò sē-ò a n̄wēēnan̄ yò man̄-nò ya da kētò nē kaa waa anyarē amò-ò kibon̄bon̄. ³⁴ Mfēñ nē okēmaa nē o te man̄-ò-rò-ò a lēē ya gyan̄jaa Yeessu. Bamò a n̄u mò-ò, nē baa korē mò feyē ò lēē bamò ifuri si kin̄ji yò mfēñ nē ò lēē ba-ò.

9

*Aneñ nē Yeessu a kya kegyabòò kò-ò
(Maak 2.1-12; Lukas 5.17-26)*

¹ Nē Yeessu mò aa mò agyasepò-ò a lwee korē-ò-rò kin̄ji ten̄ kepare dabē-ò-rò yò nnon̄ a bon̄bē-ò sē yò mò f̄on̄f̄on̄ aye.

² Nē asēsē kò a baa kegyabòò kò na ò da kran̄ sē ò maa taarē a ò dabòrò eyēē Yeessu asē. Aneñ nē baa pee akatò baa kegyabòò-ò sē-ò, Yeessu a n̄u feyē baa kòorē mò gyi bweētò. Amosē-ò nē ò tówē gywii kegyabòò-ò feyē, “Sa a fò akatò gyi, mō nyarē. Mō a taa fò eb̄oyē-ò bō ke fò.”

³ Wuribwarē mbraa akaapopò nē ba nu Yeessu asēñ-ò a nu aneñ nē Yeessu a tówē-ò nē ba n̄wiini ba gywii abēē feyē, “On̄yarē mō a tówē abusen̄sēñ. Emēñē sē nē ò sa sēñsa aneñ feyē mò a gyē Wuribwarē-ò?”

⁴ Amò fēraa, Yeessu a kyò n̄u mbraa akaapopò amò mfēērē, nē oo bise bamò feyē, “Emēñē sē nē monē ē fa mfēērē b̄oyē mō? ⁵ Kēmò-ò kēmò ē bō tówē l̄, feyē mō a tówē feyē, ‘Mō a taa fò eb̄oyē bō ke fò’, bēēē ‘Kòsò narē?’ ⁶ To, mō ē kaapo monē feyē mō, dimaadi mò gyi-ò, de keyaalēñ kayē mō-rò, na n krañ taa okēmaa eb̄oyē bō ke mò.” Nē ò tówē gywii kegyabòò-ò feyē, “Kēē ē, kòsò, taa fò krañ a fò narē pe.”

⁷ Mfēñ nē kegyabòò-ò a kòsò taa mò krañ narē mò ayaa sē o yii pe. ⁸ Laman̄ nē bō yere mfēñ-ò a n̄u amò-ò, nē kufu a nya bamò, nē baa kyor̄ò Wuribwarē feyē mò a sa sēsē dimaadi aneñ a keyaalēñ-ò.

*Aneñ nē Yeessu a tēē Matiyo, nē ò ba bō gya mō sē-ò
(Maak 2.13-17; Lukas 5.27-32)*

⁹ Amò kamēē-rò, nē Yeessu a lēē ya n̄u len̄poo okòorēpò kò nē ba tēē mò ē Matiyo-o (nē bō bēē ba tēē mò ē Lewii-o) na o te mò len̄poo kòorēkpa. Nē Yeessu a tówē gywii mò feyē, “Kòsò, gya mō sē.” Mfēñ nē Matiyo a kòsò gya Yeessu si.

¹⁰ Nē Matiyo a ya waa ateese mò ayē sa Yeessu a o gyi. Len̄poo akòorēpò bweētò na asēsē nē Farisii awuyē ē tēē bamò ē eb̄oyē awaapò-ò a bō gyi mò aa mò agyasepò-ò ase. ¹¹ Farisii awuyē kò nē bō bō mfēñ-ò a n̄u aneñ a asēsē amò na ba gyi mfēñ-ò, nē baa bise Yeessu agyasepò-ò feyē, “Ntētò sē nē monē okaaapopò na len̄poo akòorēpò na eb̄oyē awaapò i gyi abēē asē?”

¹² Yeessu a nu asēñ nē baa bise-o, nē ò yē, “Okò nē ò l̄-ò nē ba sa kadwii. N gyē okò nē ò bō alan̄fiya-o. ¹³ Monē fēraa, mon' bēē yò ya karē aneñ nē baa kyor̄ēē waa abwarēsēñ wōrē-ò-rò-ò, na mon' nu amò kaasē. Baa kyor̄ēē mfēñ nēē feyē,

‘Wuribwarē yē, N gyē mbō nē mō ē kpa a mon' mō sa mō.
Amaa kēdamēnan̄sē nē mō ē kpa a mon' waa monē bēēkò-ana.’*

M fēraa n gyē bamò nē bō mon̄ gyē eb̄oyē awaapò-ò sē nē mō a ba, amaa bamò nē bō gyē eb̄oyē awaapò-ò sē nē mō a ba, na m bō tówē gywii bamò feyē bō nu bamò eyēē kin̄ji lēē bamò eb̄oyē-rò.”

*Akoñ kekra asēñ
(Maak 2.18-22; Lukas 5.33-39)*

¹⁴ Nē Yohanee Osuubòpò a agyasepò-ò bōkò a ba Yeessu asē bō bise mò feyē, “Ntò sē nē anē aa Farisii awuyē ē kra akoñ, nē fò fēraa fò agyasepò-ò mō maa kra akoñ?”

¹⁵ Nē Yeessu a bēñjaa bamò feyē, “Monē ē fa feyē san̄ nē okò ē kpa a ò waarēē-ò, okòfò mò kuri mò nyarē-ana ē kyēna akoñ na ò bō-rò aaa? Mon̄ kòorē gyi. N du feyē okòfò mò kuri-o nē mō agyasepò-ò mō du nēē feyē okòfò mò kuri mò nyarē-ana-ò. N̄kē njkò ē ba nē ba lee mō a bō lēē bamò asē, na n̄kēē bō kra akoñ.”

¹⁶ Nē Yeessu a bēē tówē kekpare mō gywii bamò feyē, “Aneñ dēē nē okò maa kyan̄ waagya popwēē na ò bō taa waagya dēdaa-rò. A lēē feyē kētò maa kyēē, na o n̄u feyē mfēñ nē ò

* 9:13 Hoseya 6.6.

taa-ro-ɔ ɛkɛɛkɛɛ-ɔ se i wu, na a tuwi-ro lee waagya popwɛɛ-ɔ, na a beɛ waa bɔ dabɛ na ɔ kyɔ ɔgyɛnkɔpɛɛɛ-ɔ. ¹⁷ Aneɲ deɛ ne mone nyi feye bɔ de nta ba waa pranɔowa ne baa ba kabɔ wɔrɛ bɔ waa-ɔ-ro. Nta popwɛɛ ya lwee pranɔowa deɔdaa-ro, nta-ɔ i fwii na pranɔowa-ɔ bwee nyera, na nta-ɔ twiiri weɛ. Amose-ɔ bɔ de nta popwɛɛ ba waa pranɔowa popwɛɛ-ro, na nta-ɔ na pranɔowa-ɔ mpepeyo nya waa damenanɛse. Amose-ɔ mo agyasepo-ɔ maa kra akonɲ na mo aa bamɔ naa."

Aneɲ ne Yeesuu a kyinɲi kakyeesɛ kɔ lee lowi-ro, ne ɔɔ beɛ kya ɔkyee kɔ-ɔ (Maak 5.21-43; Lukas 8.40-56)

¹⁸ Saɲ ne Yeesuu maa se ɔ tɔwe amɔ-ɔ o gywii bamɔ-ɔ, ne kebwarekɔrekyan abresɛ-ɔ okɔ a ba Yeesuu ase mfen bɔ kpuni anjuri mo ayaa-ro. Ne ɔ ye, "Mo gyi kyeese e lo, hareɛ ɔ kpa a ɔ wu. Amose-ɔ mo e kɔrɛ fo ne feye fo bɔ ba fo asareɛ bɔ ɔɲɲɔ mo se a ɔ nya nkpa." ¹⁹ Ne Yeesuu a kɔso, ne mo aa ɔnyare-ɔ na Yeesuu agyasepo-ɔ a lee ba yo.

²⁰⁻²¹ Bamɔ a maa se ba yo-ɔ, ne ɔkyee kɔ a gya Yeesuu si. ɔkyee mo e lo kekyyeɛto, a lee feye kiferi kemaa-ro ɔ taare bwiino waa iluwi kanɔ nkɔ. Waa nsu kudu nyɔ ne feye mo a lo aneɲ a kɔlo-ɔ. Ne nkɛ ɔ fa feye, "Mo ya dabɔro mo ato bunɛse gbaa, mo e kpaare." Ne ɔɔ yo Yeesuu kamɛɛ ya dabɔro mo waagya kanɔ.

²² Mo a deɲ dabɔro Yeesuu a waagya-ɔ, ne ɔɔ kpaare. Ne Yeesuu a buruwaa ɲu mo mfen. Ne ɔ ye, "ɔpekyye, sa a fo akato gyi. Bɔ lee aneɲ ne fo a kɔare mo gyi-o si-o, fo a kpaare."

²³ Ne nkɛ Yeesuu a lwee kebwarekɔrekyan abresɛ amɔ a loɲ-ɔ-ro. Ne oo ɲu ba waa kakyeesɛ-ɔ kale. Bɔko e fore mbere, na bamɔ bweɛto mo i su kenken. ²⁴ Ne ɔɔ tɔwe gywii bamɔ feye, "Mon' lee mfen. Kakyeesɛ-ɔ mon wu, o di idi neɛ." Mo a tɔwe aneɲ-ɔ, ne baa mɔse mo. ²⁵ Mo a sa ne asɛɛ-ɔ pɛɛɛ a lee loɲ-ɔ-ro-ɔ, ne oo lweero. Ne ɔɔ ya kra kakyeesɛ-ɔ kesareɛ-ro, ne kakyeesɛ-ɔ a kɔso. ²⁶ Ne asen amɔ pɛɛɛ a sanɲe-ro lwee ifuri amɔ se a eman-ɔ pɛɛɛ-ro.

Aneɲ ne Yeesuu a kya atenapo anyɔ kɔ-ɔ

²⁷ Yeesuu a lee mfen ɔ naa ɔ yo-ɔ, ne atenapo anyɔ kɔ a lee bɔ gya mo se, na ba tee ba kyonwe mo feye, "Deefid mo nana, ɲu anɛ eweɛ, na fo kya anɛ."

²⁸ Ne Yeesuu a lwee loɲ kɔ-ro. Ne atenapo amɔ a yo ya ɲu mo mfen. Ne oo bise bamɔ feye, "Mone e kɔare mone i gyi feye mo e taare a n kya mone aaa?"

Ne baa beɲɲaa feye, "ɔɲ, anɛ nyanɛ, fo e taare."

²⁹ Amose-ɔ ne ɔɔ dabɔro bamɔ akato tɔwe feye, "Keto ne mone a kɔare gyi-o e waa a ke sa mone." ³⁰ Mfen ne bamɔ akato a bunɲi. Ne Yeesuu a yii bamɔ se feye bɔ ma kan bonɲon mo kenyaɛ ton kɔ. ³¹ Amaa bamɔ a lee mfen-ɔ, ne baa yaa Yeesuu kenyaɛ timaa ifuri amɔ a kebɛgya-ɔ pɛɛɛ se.

Aneɲ ne Yeesuu a kya kamunyarɛ kɔ-ɔ

³² Atenapo ne Yeesuu a kya-ɔ a lee mfen ba yo-ɔ, ne asɛɛ kɔ a taa ɔnyare kɔ baa mo ase. Ibrisi a te ɔnyare-ɔ se-ɔ se-ɔ, ɔ maa taare a ɔ sa senɲa. ³³ Yeesuu a deɲ gya ibrisi-o kɔso kamunyarɛ amɔ se-ɔ, ne kamu-o a lee ɔ sa senɲa. Ne eyɛ a kpen laman ne bɔ bɔ mfen-ɔ, ne bɔ ye, "Anɛ mon tee ɲu aneɲ a akpenyeɛto mo anɛ Isireelii sweere mo se mfee, amɔ ndɔɔ."

³⁴ Amaa Farisii awuye kɔ ye, "ɔbonsam ne o de ibrisi keyaalɛɲ-ɔ ya sa Yeesuu elɛɲ mo ne o de ɔ gya ibrisi ɔ kɔso asɛɛ se-ɔ."

Aneɲ ne Yeesuu kusunɲ a waa kɔkyɔ-ɔ

³⁵ Ne nkɛ Yeesuu a muruwi ifuri amɔ mfen a eman na mmangyii-o-ro pɛɛɛ se, ɔ naa ɔ kaapo abwareseɲ mfen a kebwarekɔre akyan-ɔ-ro ɔ tɔwe asen timaa bɔ lee Wuribware se a kuwure-o si, na ɔ kya asɛɛ kolɔgyi kemaa. ³⁶ Mo a ɲu asɛɛ demanɲe ne ba ba mo ase san kemaa-ɔ, ne bamɔ asen a waa mo eweɛ, a lee feye bɔ du ne feye esanne ne bɔ mon de ɔdeɛreɛpo-ɔ. Bɔ naa ba laye ba lo neɛ, ne bɔ mon lee bɔ de keyaalɛɲ-ɔ. ³⁷ Ne Yeesuu a da kekpare mo gywii mo agyasepo-ɔ feye, "Mone a ɲu asɛɛ demanɲe mo aaa? Bɔ du feye yaabraa-ɔ. Yaabraa-ɔ kyɔ bweɛto, amaa mone ne mone gye atɛɲɲepo-ɔ mo mon kyɔ. ³⁸ Amose-ɔ mon' kɔrɛ kɔɔɔ wuye ne ɔ bɔ sosɔ-ɔ na ɔ kyonwe mone atɛɲɲepo bweɛto, na mone aa bamɔ teɲɲe yaabraa mo kpɔwe baa mo loɲ-na."

10

Aneɲ ne Yeesuu a lee mo ayaa-ro ayerepo kudu anyɔ-ɔ (Maak 3.13-19; Lukas 6.12-16)

¹ Ne Yeesuu a tee mo agyasepo kudu anyɔ-ɔ bɔ gyanɲe, ne ɔɔ sa bamɔ keyaalɛɲ feye bɔ bɔ gya ibrisi bɔ kɔso asɛɛ se, na bɔ kya asɛɛ kolɔgyi kemaa ne ba lo-ɔ.

² Ne ɔɔ tee bamɔ feye mo ayaa-ro ayerepo. Bamɔ-ro, mo ne ɔ gye nkɛɛ-ɔ kenyaɛ e gye Simɔɲ. (ɔ beɛ sa mo kenɛasenyare feye Peetroo.) Bamɔ ne bɔ gya se-ɔ anyare e gye Simɔɲ mo tire Andruu, na Sibidii mo gyi-ana Yakubu na Yohanee, ³ na Filipino na Bar-Tolomiyu na

Tomas na Matiyo lenḡḡo ɔkɔreḡḡo-ɔ, na Alafiyus mɔ gyi Yakubu, na Tadiyus, ⁴ na Simɔn ne ba tɛɛ mɔ ɛ Kananeɛ-ɔ, na ŋke Yudas Kariyotinyi ne ɔ ba a ɔ bo gyi Yeesuu kidiburo-o.

*Anɛn ne Yeesuu a sunj mɔ agyaseḡḡo kudu anyɔ-ɔ bo kyonwɛ eman se-ɔ
(Maak 6.7-13; Lukas 9.1-6)*

⁵ Ne Yeesuu a sunj mɔ agyaseḡḡo kudu anyɔ ne oo lee bamo-ɔ bo kyonwɛ eman se feye bo nare tawe abwareḡḡen. Ne ɔ tawe gywii bamo feye, “Mone ma kan borɔ kpa kemaa ne ɔ yo bamo ne bo maa sunj Wuribware-ɔ sweere-ɔ se. Mone ma kan beɛ lwee Samariya awuye man kemaa-ro. ⁶ Amaa mon' yo anɛ Isireelii awuye-o ase, a lee feye bo du ne feye esanne ne baa fo efa-ro-ɔ. Bamoo aa Wuribware ase bo efo. ⁷ Mone a yo-ɔ, na mon' tawe gywii bamo feye Wuribware se a kuwure-o a to-ro eba. ⁸ Mon' kya aloḡḡo, na mon' kyinḡi alowipo bo lee lowi-ro, na mon' kya abwatɔḡḡo na bo nya beɛ lwee ase-ro, na mon' gya ibrisi bo koso ase se. Mone a nya keyaalenj mo peɛɛ, na mone monj ka seye, amose-ɔ mon' kya ase-ro, na mone ma kore atanne bamo ase. ⁹ Mone ma kan taa atanne pipee beɛɛ afufuri beɛɛ kɔbɔɔ gbaa bo waa mone igyife-ro. ¹⁰ Mone a yo-ɔ, mone ɔko ma taa kore na ato bo tii mɔ kaare ne oo bunj-o na asebeta ne ɔ naa se-ɔ na kayii nareseɛ ne o de-o si. A lee feye bamo ne ba sunj kusanj ba sa Wuribware-ɔ e nya bamo atese gyise a bo lee kusanj amo-ro.

¹¹ Mone ya yo manj ko se beɛɛ kamanjyii ko se, mon' lweero na mon' buwi kpa ɔko ne o sure a mon' sowe mɔ lon-ro-ɔ. Na mon' kyena mfenj bo fo ŋke nsi ne mone e lee manj amo-ro-ɔ. ¹² Pweɛ ne mone i lwee lon kemaa-ro, mon' gye ŋkreɛ ka kana, na mon' tawe feye, ‘Wuribware yure lon ma-ro ase!’ ¹³ Ne aseɛ timaa e bo lon-ro, ne bamo ya kore mone kanɔka feraa, Wuribware i yure lon amo aseɛ. Mfenj ne bamo e monj kore mone kanɔka-ɔ feraa, Wuribware maa yure lon amo-ro aseɛ. ¹⁴ Lon-ro awuye beɛɛ manj awuye e monj kra mone neɛneɛ, ne bamo e monj nu mone asen, amo feraa, mone e lee mfen, bamo man-ro ese ne e ya sii mone asebeta kaase-ɔ gbaa, mon' kponkpanj mone bo sii bamo aye bo yii bamo se. ¹⁵ Mo i gyi mone kasentinj feye kake nsi ne Wuribware e ba a ɔ bo gyi kaye-ro aseɛ peɛɛ asen-ɔ, o gyiiri manj amo aseɛ keɛɛbo a ɔ kyon anɛn ne o gyiiri Sodɔm na Gomora awuye keɛɛbo-ɔ.”

*Anɛn ne Kristoo agyaseḡḡo i kperi mɔ se na bo ŋu asen-ɔ
(Maak 13.9-13; Lukas 12.11-12; 21.12-17)*

¹⁶ Ne Yeesuu a kya se tawe gywii mɔ agyaseḡḡo feye, “Mon' laato a mon' nu mɔ ase! Mo i sunj mone mɔ e kyonwɛ ne feye nsannegyii ne ba ya lwee nyanjkoɛse-ro-ɔ. Amose se-ɔ, mon' bunj mone akato feye awo, na mon' yuri mone eyee feye awureleḡḡo. ¹⁷ Mon' sa mone eyee se, bo lee feye aseɛ ko bo-ro ne ba kra mone a bo yaa Yudaa awuye manj abrese akato-ro, na bo beɛ daye mone anɛ kebwarekore akyan abrese akato-ro. ¹⁸ Na bo beɛ kperi anɛn ne mone gye mɔ agyaseḡḡo se, na bo kra mone yaa agominaa na awure akato-ro. Na mon' tawe abwareḡḡen gywii bamo aa bamo ne baa sanj ne bo maa sunj Wuribware-ɔ. ¹⁹⁻²⁰ Sanj ne ba kra mone a bo yaa anɛn a esenjikpa-ɔ, mone ma kan sa a asen ne mone e ya tawe mfen-ɔ na anɛn ne mone e kya kana-ɔ mfeere toɔraa mone. Bo lee feye sanj-ɔ ya fo, mon' tawe ketɔ ne ke bo mone mfeere-ro-ɔ, a lee feye ketɔ ne mone e tawe mfen-ɔ maa lee mone fonjon ase, ke e lee mone se ne ɔ bo sosɔ-ɔ a kufwiije-o ase nee.

²¹ Sanj amo deɛ na sese yaa mɔ daa beɛɛ mɔ tire manj ayaalenḡḡo akato-ro a bo mɔ mɔ. Na se mo yaa mɔ gyi manj ayaalenḡḡo akato-ro na bo mɔ mɔ. Na ŋyaagy mo yere bo kye bamo ase na anyi yaa bamo manj ayaalenḡḡo akato-ro a bo mɔ. ²² Okemaa i kperi mɔ se, na o kisi mone. Amaa mo e moɔwe okemaa ne ɔ taare yere kenkenj bo fo asenj amo keɛ-ɔ. ²³ Bamoo ya waa mone aworefoɔ manj ko se, na mon' beɛ sere yo ɔko se. Mo i gyi mone kasentinj feye mone maa lwee anɛ Isireelii sweere se eman peɛ-ro pweɛ na mo, dimaadi mɔ gyi-o, deɛ ba.

²⁴ N gye mo e gye mone ɔkaaporo aaa? Sukuu kigyi ko monj bo-ro na o kyɔ mɔ ɔkaaporo, ne kenya ko monj bo-ro na o kyɔ mɔ nyanje. ²⁵ Amose-ɔ sukuu kigyi ma tɛ feye o ŋu asen anɛn ne mɔ ɔkaaporo i ŋu-o deɛ. Anɛn deɛ ne kenya i ŋu mɔ nyanje lee-o.

M beɛ taa feye mɔ a gye lon wuye-o. Ba tɛ lon wuye-o e ɔbonsam, sanbotɔ mone ne mone gye mɔ lon-ro awuye-o ne bo maa tɛ anɛn aaa?”

*Mone ma sere ɔko amo Wuribware
(Lukas 12.4-7)*

²⁶ Ne Yeesuu a kya se kaapo mɔ agyaseḡḡo feye, “Amose se-ɔ mone ma sere aseɛ, a lee feye ketɔ kemaa ne baa bunj si-o i bunj si, na ketɔ kemaa ne baa taa bo kweere-ɔ lee ifuri. ²⁷ Mone feraa, asen kemaa ne mo a tawe kerɛ si gywii mone-ɔ, mon' ya tawe laman-ro. Ketɔ kemaa ne mo a kuri waa mone esebɔ-ro-ɔ, na mon' ya tawe alɔnde se.

²⁸ Mo e tawe mɔ i gywii mone feye mone ma kan sere bamo ne ba kpa a bo mɔ mone-ɔ, a lee feye bamo ya mɔ mone, bo maa lee taare a bo waa mone seye. Amaa mon' sere Wuribware ne mɔ ya mɔ mone, ne kemoo kame-ro o de elen feye ɔ beɛ kywɛ mone nyowore

na monē ekra deekpa ne oo kure bō beya sa ebōye awaapo-ɔ-ro. ²⁹ N gye epasowa adunyo ne bō de ba sɔɔ nteyete ye nyɔ-ɔ ɔɔ? Amaa mō e tōwe mō i gywi monē feye kakonko gbaa maa wu na monē se Wuribware mon sure. ³⁰ Mon' nu feye monē se Wuribware a kare ipwii ne i te monē anu si-o, ne oo nyu emō kana. ³¹ Amose-ɔ monē ma sa a kufu nya monē, a lee feye nteyete ye nkpen nkpen mon fō monē ɔko."

Yeesuu kipini na Yeesuu kikine (Lukas 12.8-9)

³² Ne Yeesuu a kya se tōwe gywii mō agyasepo-ɔ feye, "Okemaa ne ɔ nya kakpono na ɔ tōwe laman-nō feye o tii mō se-ɔ, η gbaa mō e waa mō anen deε Wuribware, n se ne ɔ bō sosō-ɔ, akato-ro. ³³ Ne ɔko ne mō ya kine mō laman-nō-ɔ, η gbaa mō i kine mō n se Wuribware akato-ro."

Anen ne Yeesuu kegyase se, ase se mbonta-ro e nyera-ɔ (Lukas 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Ne Yeesuu a kya se tōwe gywii bamō feye, "Monē nyi feye mō a ba a m bō baa kayeyuri kaye m-ro nee eee? Daabii! Mō a baa kaye bebere nee. ³⁵⁻³⁶ Feye anen ne baa kyoreε waa abwareseη wore-ɔ-ro-ɔ, mō a ba a m bō brawe ase se-ro na

'Onyare na mō se mbonta-ro e teη-nō.
Jkyee na mō nyi e kō.
Jkyee na mō saa kyeese e kō.

Na sese akowebese fɔηfɔη kii mō adonj.*

³⁷ Okemaa ne ɔ kpa mō se beεε mō nyi asen a ɔ kyon mō-ɔ mon fō feye o kii mō agyasepo-ɔ ɔko. Okemaa ne ɔ beε ɔ kpa mō gyi-ana asen a ɔ kyon mō-ɔ, anen deε nee. ³⁸ Okemaa mō ne ɔ maa taare a ɔ sorō mō fɔηfɔη kiyii kpare-abεε-ro gya mō se-ɔ mon fō feye o kii mō agyasepo-ɔ ɔko. Okemaa ne ɔ gya mō se-ɔ i gyi aworefo. ³⁹ A lee feye ɔko ne ɔ maa kpa a ɔ yōwe mō kakyena dedaa-ɔ maa nya nkpa. Amaa ɔko ne o kperi mō se na ɔ yōwe mō kakyena dedaa-ɔ e nya nkpa."

Aseη ne Yeesuu a tōwe bō gye keε gywii mō agyasepo-ɔ (Maak 9.41)

⁴⁰ Ne Yeesuu a tōwe bō gye keε gywii mō agyasepo-ɔ feye, "Okemaa ne ɔ kra monē neεneε-ɔ a kra mō-ɔ mō neεneε nee. Ne mō ne ɔ kra mō neεneε-o mō a kra mō ne oo sun mō bō kyonwe-ɔ deε nee. ⁴¹ Okemaa ne ɔ kra Wuribware a kyaamεε-ɔ ɔko feye mō a gye Wuribware a kyaamεε-ɔ se-ɔ, kakōka ne ɔ nya-ɔ na Wuribware a kyaamεε-ɔ lee-o ta. Ne okemaa ne ɔ kra sese timaa neεneε feye mō a gye sese timaa-o si-o, Wuribware e ka mō kōkō konko deε ne ɔ ka sese timaa-o. ⁴² Mō i gyi monē kasentij feye ɔko ne ɔ sa mō agyasepo m-ro kagyinyii gbaa akuyuri na o nuu, feye anen ne ɔ gye mō agyasepo-ɔ se-ɔ, a da feye sese amō e nya mō kakōka."

11

Anen ne Yohanee Osuubapo-ɔ a sun mbɔɔ Yeesuu ase-ɔ (Lukas 7.18-35)

¹ Yeesuu a sa sen sa gywii mō agyasepo kudu anyo-ɔ lowe-ɔ, ne ɔ lee mfen yō eman ne e maa mfen-ɔ-ro na ɔ ya kaapo bamō ato, na ɔ tōwe abwareseη gywii bamō. ²⁻³ San amō Yohanee Osuubapo da tiikpa. Owure Herod ya tii mō. Ne ba tōwe ato ne Yeesuu Kristoo a waa-ɔ peεε gywii Yohanee. Mfen ne ɔ tee mō fɔηfɔη agyasepo-ɔ bokō sun bamō Yeesuu ase bise mō feye, "Yohanee Osuubapo-ɔ ye, fō e gye Kristoo ne Yohanee ye ɔ ba a ɔ bō lee Wuribware ase-ɔ ɔɔ, beεε sese banban kō beε ɔ bō-ro ne ane keε mō kpa?"

⁴⁻⁵ Ne Yeesuu a benjaa bamō feye, "Mon' kinji nare ya tōwe ketō ne monē i nu mō e tōwe-ɔ, na ketō ne monē i nyu mō e waa-ɔ gywii Yohanee. Feye anen ne Wuribware kyaamεε kō a kyoreε waa abwareseη wore-ɔ-ro bō lee mō ne ɔ ba a ɔ bō ba-ɔ kunji si asen-ɔ, amō e gye feye mbeyamō atenapo kee, ne agyabɔɔ naa, ne abwatapo kebwatō a lowe, ne akpawu i nu asen, ne bamō ne baa wu-o a kiyinji, ne atiripo i nu asen timaa-o. ⁶ Oko ne ɔ maa yōwe kōkōre mō gyi-o e nya nyure."

⁷ San ne Yohanee Osuubapo a mbɔɔ-ɔ a kinji bō yii-o, ne Yeesuu a lee ɔ tōwe Yohanee asen o gywii laman-ɔ. J ye, "San ne monē a yō Yohanee ase kimukee-ro-o, ntetō ne monē a yō a mon' ya deere? Oko ne o kyurowi mō mfεεre feye anen ne efa i kpeere ee yō mfee na mfee san ne afwii e da emo-ɔ ne monē a ya deere aaa? ⁸ Nteto ne monē a lee ya deere? Sese ne o buj waagya timaa-o ne monē a yō ya deere aaa? Ase se ne bō buj anen a ato-ɔ, ne bamō

* 10:35-36 Miika 7.6.

kakyena-rɔ bɔ kɔnɛ anɛn-ɔ e gye atɔ awuye ne bɔ te elɔn damɛnanɛsɛ dabɛ dabɛ-rɔ-ɔ. ⁹ Mɔn' tɔwɛ gywii mɔ, nɛsɛ ne mɔnɛ a yɔ a mɔn' ya dɛɛrɛ? Wuribware kyaamɛɛ aaa? Kasɛntɪn nee, amaa n gye Wuribware kyaamɛɛ-ɔ wɔrɛ ne mɔnɛ a ɲu. Mɔnɛ a ɲu ɔkɔ na ɔ kyɔ bɔ tii si. ¹⁰ A lɛɛ fɛyɛ Yohaneɛ Osuubɔpɔ-ɔ asɛn ne baa kyɔrɛɛ waa abwareɛsɛn wɔrɛ-ɔ-rɔ fɛyɛ Wuribware e tɔwɛ o gywii Kristoo fɛyɛ,

'Mɔ i sunj mɔ kabɔɔ a m bɔ gye fɔ ɲkɛɛ,
na ɔ ya lɔɲɔ kpa bɔ yɛra fɔ.' ^{*}

¹¹ Ne Yeesuu a tɔwɛ bɔ tii si fɛyɛ, "Mɔ e tɔwɛ mɔ i gywii mɔnɛ fɛyɛ sɛsɛ kɔ mɔɲ kyena sweɛrɛ mɔ sɛ na ɔ kyɔ Yohaneɛ Osuubɔpɔ-ɔ, amaa mɔ ne ɔ gye kagyngyii Wuribware sɛ a kuwure-o-ro-o kyɔ Yohaneɛ. ¹² Lɛɛ sanj ne Yohaneɛ a tɔwɛ abwareɛsɛn lowɛ-ɔ bɔ fɔ ndɔɔ, Wuribware sɛ a kuwure-o-ro a ba ne kaa danj waa kɔkyɔ, ne ɔkɛmaa i nɛn mɔ bɛɛkɔ ɔ lɛɛ-rɔ, na ɔ nya nya kpa a ɔ bɔ tii si. ¹³ Mbraa ne Wuribware a bɔra Mosis si bɔ sɛ asɛɛ-ɔ na kɛtɔ ne Wuribware a akyaamɛɛ-ɔ a kyɔrɛɛ waa abwareɛsɛn wɔrɛ-ɔ-rɔ-ɔ pɛɛɛ a tɔwɛ Wuribware sɛ a kuwure-o-ro asɛn na kɛmɔ kɛbɔ ba. Yohaneɛ mɔ bɔ ba-ɔ, ne mɔ gbaa a tɔwɛ kɛmɔ asɛn. ¹⁴ Ne mɔnɛ ya kɔɔrɛ asɛn ne Mosis na akyaamɛɛ amɔ a kyɔrɛɛ bɔ kaapo mɔnɛ-ɔ gyi, mɔ e kpa a m bɛɛ bɔ kaapo mɔnɛ asɛn kɔ ne a kyɔ-ɔ. Amɔ e gye fɛyɛ Wuribware kyaamɛɛ kɔ a kyɔrɛɛ waa abwareɛsɛn wɔrɛ-ɔ-rɔ fɛyɛ Wuribware kyaamɛɛ Iliya bɛɛ ɔ ba. Ne mɔ e kaapo mɔnɛ fɛyɛ Yohaneɛ e gye Wuribware kyaamɛɛ amɔ ne ɔɔ bɛɛ ba-ɔ. ¹⁵ Amɔsɛ-ɔ ɔkɛmaa ne o de ɛsɛbɔ-ɔ, o nu.

¹⁶ Mbeyɔmɔ, ntɛtɔ ne mɔ e nya a m bɔ biri ndɔɔ a asɛɛ-ɔ nee? Emɛnɛ ne bɔ du? Bɔ du nee fɛyɛ ɲyaagyɛ a te ba soori alɔɲɛ sɛ-ɔ, ne bamɔ katunj kɔ e fɛɛ-rɔ ba kyɔɲwɛ katunj kɔ fɛyɛ,

¹⁷ 'Anɛ a da kɔkɔfɔ-rɔ akɔyɛ sa mɔnɛ,
amaa mɔnɛ mɔɲ kyaa ooo.
Ne anɛ a bɛɛ waa kale,
amaa mɔnɛ mɔɲ su ooo.'

¹⁸ Bɔ maa kɔɔrɛ ɔkɔ abwareɛsɛn kɔtɔwɛ ba gyi. Yohaneɛ a kɛmɔ-ɔ ooo, mɔ lee ooo ne bɔ maa kpa. A lɛɛ fɛyɛ Yohaneɛ Osuubɔpɔ-ɔ a ba-ɔ, ne ɔ kra akɔɲ, ne oo kisi nta kunuu, ne bɔ ye, 'Ɔbɔnsam te mɔ sɛ.' ¹⁹ Amaa sanj ne mɔ, dimaadi mɔ gyi-o, a ba-ɔ, mɔ a gyi, ne mɔ a nuu, ne bɔ bɛɛ bɔ ye, 'Mɔn' kɛɛ ɔnyarɛ amɔ, ɔ gye oteeseɛkpaɔ, na ɔtanuupɔ, na lɛɲpoo akɔɔrɛpɔ bamɔ nyarɛ, na ɛbɔyɛ awaapɔ bamɔ nyarɛ nee.' Amaa fɔ ya ɲu ɔkɔ ne mɔ e gya Wuribware a kanyiasɛn a ɛkpa-ɔ sɛ, fɔ i ɲu fɛyɛ mɔ kanyiasɛn-ɔ gye kasɛntɪn.'

Kɛsɛbɔgyiiri ne eman awuye ne baa kine Yeesuu-o yɛrɛ bɔ sa-ɔ
(Lukas 10.13-15)

²⁰ Ne Yeesuu akatɔ mɔɲ gyi mɔ fɔɲfɔɲ Isireelii awuye bɔkɔ sɛ, a lɛɛ fɛyɛ ɔ waa akpɛɲyɛɛtɔ bweɛtɔ bamɔ eman-ɲɔ, ne bɔ mɔɲ tɛɛ nu bamɔ ɛyɛɛ kiɲɲi lɛɛ bamɔ ɛbɔyɛ-rɔ. ²¹ Ɔ ye, "Mɔnɛ ne mɔnɛ te Korasiɲ na Betɛsayɛda eman-ɲɔ i ɲu asɛn nee fɛɛ. Atɔ dabɛ ne mɔ a waa mɔnɛ ayɛ-ɔ ne mɔ a dɛɛ waa amɔ Tiro na Sidɔɲ eman ne e mɔɲ bɔ Isireelii-ro-o nee, weetee mɛɲ a awuye-o a kyɔ waa kɛmɔ ne kɛ e kaapo fɛyɛ baa nu bamɔ ɛyɛɛ kiɲɲi lɛɛ bamɔ ɛbɔyɛ-rɔ-ɔ kyɛɛ. ²² Mɔ i gyi mɔnɛ kasɛntɪn fɛyɛ kake ne Wuribware i gyi asɛsɛ pɛɛɛ asɛn-ɔ, o gyiiri mɔnɛ kɛsɛbɔ a ɔ kyɔɲ Tiro na Sidɔɲ awuye. ²³ Mɔnɛ Isireelii awuye ne mɔnɛ te Kapaaniyum manj-ɲɔ-ɔ mɔ, mɔnɛ e kpa fɛyɛ mɔn' yasɛ mɔnɛ ɛyɛɛ yaa Wuribware sɛ nee ɛɛɛ? Wuribware e tweɛ mɔnɛ a ɔ bɔ kyɔɲwɛ mɛɲ ne o gyiiri ɛbɔyɛ awaapɔ kɛsɛbɔ-ɔ. Mɔnɛ a kare abwareɛsɛn wɔrɛ-ɔ-rɔ anɛn ne Sodɔm manj awuye ne bɔ mɔɲ gyɛ Isireelii awuye-o a waa ɛbɔyɛ bweɛtɔ, ne anɛn sɛ-ɔ Wuribware a sa ne bamɔ manj a kpuri-o ooo? Mɔ e tɔwɛ mɔ i gywii mɔnɛ fɛyɛ atɔ dabɛ ne mɔ a waa mɔnɛ ayɛ-ɔ ne mɔ a dɛɛ waa amɔ Sodɔm nee, weetee mɛɲ a awuye-o a kyɔ nu bamɔ ɛyɛɛ kiɲɲi lɛɛ bamɔ ɛbɔyɛ-ɔ-rɔ, ne anɛn sɛ-ɔ bamɔ manj amɔ mɔɲ kpuri. ²⁴ Mɔ i yii mɔnɛ sɛ fɛyɛ kake ne Wuribware i gyi asɛsɛ pɛɛɛ asɛn-ɔ, o gyiiri mɔnɛ Kapaaniyum awuye kɛsɛbɔ a ɔ kyɔɲ Sodɔm awuye-o."

Anɛn ne Wuribware i yure awɔrɔba na bamɔ ne bɔ mɔɲ nyi asɛn bweɛtɔ-ɔ
(Lukas 10.21-22)

²⁵ Sanj amɔ-ɔ, Yeesuu ye, "N sɛ, Wuribware, sɔsɔ na sweɛrɛ Owure, mɔ e sa fɔ anjɛ fɛyɛ fɔ a taa fɔ kasɛntɪn-o bɔ kweɛrɔ anyiasɛɲpɔ sɛ, ne fɔ a taa bɔ kaapo bamɔ ne bɔ mɔɲ nyi asɛn bweɛtɔ-ɔ. ²⁶ N sɛ, mɔ a ɲu kasɛntɪn si anɛn ne fɔ a kpa fɛyɛ fɔ waa-ɔ nee."

²⁷ Ne ɔɔ tɔwɛ gywii mɔ agyasepɔ-ɔ fɛyɛ, "N sɛ a taa kɛtɔ kɛmaa bɔ waa mɔ kɛsareɛ-rɔ. Ɔkɛmaa mɔ mɔɲ nyi anɛn ne n du-o, amɔ n sɛ ne ɔ bɔ sɔsɔ-ɔ wɔrɛ, ne ɔkɛmaa mɔ mɔɲ nyi

* 11:10 Malakii 3.1.

anen ne n se du-o, amo mo aa bamo ne bo du feye mone-o, ne mo a lee feye bo gyii mo-o wore kpen.”

²⁸ Ne Yeesuu a towe bo gye kee feye, “Eƙpa ne mone gya se mbeyomo-o bo len aaa? Eƙpa ne mo e kaapo-o feraa mon bo len. Amose-o ne n ye mone okemaa ne do kpone o so tasoro dwiidwiise-o ba mo ase, na o nya bo sowe kyure. ²⁹⁻³⁰ Na nkee n kaapo mo anen ne o soro tasoro ne mo e soro mo-o. O mon bo len, a lee feye kekee ne mo e sa mo-o bo dan, ne tasoro-o mo naa waa dwii. Na o nu feye nyanpe woroba na nyanpe timaa e gye mo, na n sa a mo kakpono-ro yuri mo.”

12

Kukyure nke asen

(Maak 2.23-28; Lukas 6.1-5)

¹ Kukyure kake ko, ne Yeesuu mo aa mo agyasepo-o naa ba kyon abwaye adoo ko-ro. Ne mo agyasepo-o a lee ba gye abwaye ne ba kyon amo-ro-o, ne baa fee ba wo, a lee feye akon de bamo. ² Farisii awuye ko a nu amo-o, ne baa towe gywii Yeesuu feye, “Kee e, fo agyasepo a kegye abwaye fee-o gye kusun. Ne a kye ane mbraa feye oko a waa kusun ko kukyure kake.”

³ Ne Yeesuu a benjaa bamo feye, “Mone mon tee kare abwaresen wore-o nu keto ne ane odedaapo Deefid a waa san ne akon de mo aa mo anareberopo-o doo?” ⁴ Keto bo abwaresen wore-ro feye oo lwee Wuribware sunkpa, ne baa sa mo aa mo anareberopo-o bodobodoo akuri ne baa bo lenno Wuribware-o. Na a mon gye mbraa kikyee aaa? A lee feye ane mbraa-o ye Wuribware alonjoro wore e gye ne bo de kpa feye bo gyi anen a bodobodoo-o. ⁵ Beee mone mon kare ane mbraa a wore-o feye kukyure kake kema Wuribware alonjoro fofon i sun bamo kebwaresun Wuribware sunkpa aaa? Anen se-o ba kye mbraa ne n ye ane kyure kukyure kake-o, beee? Na oko ma taare taa kemo feye ba waa boye, beee? ⁶ Mo e towe mo i gywii mone feye oko bo mfee ne mo kedabe ky Wuribware sunkpa lee-o. ⁷ Mon' nyinji si anen ne baa kyoree waa abwaresen wore-ro feye,

‘Wuribware ye, N gye mbo ne mo e kpa a mon' maa sa mo.

Amaa kedamenanse ne mo e kpa a mon' waa mone beeko-ana.’*

Mone dee mone i nu amo-o kaase kyekyee nee-o, weete mone maa poro bamo ne bo mon waa eboye-o. ⁸ A lee feye mo, dimaadi mo gyi-o, de kukyure kake-o gbaa elen.”

Kesaree wuse wuye ko asen

(Maak 3.1-6; Lukas 6.6-11)

⁹ Ne Yeesuu a lee mfen ya lwee kebwarekorekya ko ne ke maa mfen-o. ¹⁰ Ne do ya to kesaree wuse wuye ko. Na Farisii awuye-o bee bo bo mfen. Bamo a kpa a bo poro Yeesuu feye o waa eboye-o se-o, ne baa pee kekato a bo deere kee feye o kya kesaree wuse wuye amo kukyure kake amo aaa, a lee feye bo maa waa kusun kema kake amo. Amose ne baa bise mo feye, “A mon kye ane Wuribware mbraa feye oko kya alopo kukyure kake aaa?”

¹¹ Ne Yeesuu a lee kano feye, “N taa feye mone oko de mo sanne. Ne sanne-o a lee da kemanjan kenkense-ro o da, ne o maa taare a o lee. Ne amo e gye kukyure kake gbao ooo, fo e ya a fo ya lee mo, na fo morowe mo beee fo maa yo aaa?” ¹² Amaa sanne mon fo sese. Dimaadi ky kab. Amose se-o ane mbraa-o a sa kpa feye ane waa kedamenanse kukyure kake.”

¹³ Ne nkee do towe gywii kesaree wuse wuye-o feye, “Teyi fo kesaree-ro.” Mo a teyi-ro-o, ne kaa kpaare nya keyaalen kiyane anen ne koko-o du-o. ¹⁴ Mfen ne Farisii awuye amo a lee kawu ya da Yeesuu kunu si kikipuni a bo nya maa mo.

Anen ne Yeesuu e gye Wuribware keyaafore timaa-o

¹⁵ Yeesuu a nu kikipuni ne baa kpa a bo da mo kunu si-o asen-o, ne do lee mfen, ne do yo o naa ifuri banban se. Ne ase biribiri a gya mo se, ne do kya bamo alopo peee. ¹⁶ Mo a kya bamo-o, ne oo yii bamo se feye bo ma towe keto ne do waa sa bamo-o gywii oko. ¹⁷ Do waa amo-o nee na keto ne Wuribware a towe bo bo-ro mo kyaamee Isaya si-o nya ba kasentij feye,

¹⁸ “Wuribware ye, Mon' kee mo keyaafore ne mo a lee-o,

mo ne mo e kpa mo asen ne mo akato a gyi mo se-o.

N de mo kufwiije-o mo e waa mo-ro.

Mo e gye ne o baa kasentij kiyi nde se awuye peee se.

* **12:3** 1 Samuwel 21.1-6. * **12:7** Hoseya 6.6.

19 Mò aa bókò maa gyiiri ikii béée bọ féé abéé sé,
 aneñ déé né ɔ maa yere mbore sé na ɔ féé sa mò eseñsa.
 20 O yuri mò eyée a ɔ sa bamò né bọ mọñ bọ leñ-ɔ,
 na ɔ ma ðun bamò né bamò kókòregyi mọñ ky-ɔ nnò,
 amò san né mò kasentij kigyi a gyi si tọñ kema-ɔ.
 21 Mò né ndé sé awuye pééé é kòrre a bọ gyi.*

*Yeesuu na Biil-sibul
 (Maak 3.20-30; Lukas 11.14-23)*

22 Né asése kọ a baa ɔnyare kọ Yeesuu ase. ɔnyare amò mọ mọñ kéé, na ɔ beé ɔ maa taare a ɔ sa señsa, a leé feye ibrisi kọ te mò sé. Né Yeesuu a kya ɔnyare-ɔ, né mò akatọ a bunji, né mò kanọ a bunji, né ɔ taare a ɔ sa señsa. 23 Laman-ɔ a nju Yeesuu a waa aneñ a atọ-ɔ, né eyée a kpeñ bamò, né baa bise abéé feye, “N gye ane ɔdɛdaapo Deefid mò kenanagyi né baa tówe feye Wuribware i sun a ɔ bọ kyonwe ane-ɔ nee ééé?”

24 Amaa Farisii awuye kọ a nu aneñ né ba tówe-ɔ, né bọ ye, “Daabii, ɔnyare mọ gye sese bọye nee. ɔbansam, né bọ beé ba tee mò é Biil-sibul-o é gye né o de ibrisi si keyaalen, né ɔ sa ɔnyare mọ elen feye ɔbansam ná gya ibrisi bọ koso asése sé-ɔ.”

25 Amò Yeesuu a kyọ nju ketọ né ba fa-ɔ. Né ɔ da bamò kekpare mọ feye, “Ékọ ya lwee man-nò, né man-ɔ ya ke-ro, amò man amò i bwee nee, aneñ déé né kasuro béé kabuno ya ke-ro, né ka bwee. 26 Amose-ɔ amò é gye kasentij feye ɔbansam é gya ibrisi a ɔ bọ koso asése sé, a kaapo nee feye ɔbansam ná mò kamere-ro awuye a ke-ro. Na ketọ mọ kyee, ná mò kuwure gye kéé. 27 Mone ye n de Biil-sibul né ɔ gye ɔbansam-ɔ elen mọ é gya ibrisi. Amaa ij nyi feye mone agyasepo-ɔ bókọ é gya ibrisi ba koso asése sé. Nteto elen né bọ de? ɔbansam a elen-ɔ béé Wuribware lee-o? A gye Wuribware a elen-ɔ né bọ de, béé? To, mone agyasepo amò fanfan gbaa a kaapo nee feye mone a fọ kpa. 28 Amaa amò a gye Wuribware a kufwiñe-o keyaalen né n de mọ é gya ibrisi-o si-o, a kaapo mone nee feye Wuribware a kuwure-o a kyọ ba mone ase.

29 M beé taa feye ɔbansam du nee feye ɔyaalenpo né o de mò lan-ɔ. ɔkema maa lwee ɔyaalenpo amò lan-nò, ná ɔ ya bera mò kapoteé taa, amò o njure ɔyaalenpo-ɔ pweé ná ɔ déé taare lweero ya bera mò kapoteé-ɔ bọ yo. 30 Amose-ɔ mọ i yii mone sé feye mone ɔkema né ɔ mọñ yere mò kamere-ɔ gye mò ðon nee. Né ɔkema mọ né ɔ maa kya mọ-ro ná ij kpowe asése bweéto mò tii mò eyée sé-ɔ mọ é brawe bamò-ro nee. 31 Mone a tówe feye elen né Wuribware a kufwiñe timaa-o a sa mọ-ɔ a leé ɔbansam ase aaa? To, mgn' nyinji si feye Wuribware é taare a ɔ taa sese ebọye kema né ɔ waa-ɔ ná asen bọye kema né ɔ tówe-ɔ ná ɔ bọ ke mò, amò asen bọye né ɔ tówe bọ kye Wuribware a kufwiñe timaa-o ferra, Wuribware maa taa bọye amò a ɔ bọ ke mò pééé. 32 ɔkema né ɔ tówe asen bọye kema a ɔ bọ kye mò, dimaadi mò gyi-o, Wuribware é taare a ɔ taa sese-ɔ bọye amò bọ ke mò. Amaa ɔkema mọ né ɔ tówe asen bọye kema a ɔ bọ kye Wuribware a kufwiñe timaa-o, Wuribware maa taa sese-ɔ bọye amò a ɔ bọ ke mò, mbeyomọ a kaye mọ-ro béé kaye né ka ba a ka bọ ba-ɔ-ro.

33 N ye, fọ ya nju kiyii kọ a swée agyi timaa, a kaapo nee feye kiyii-o bọ ðan. Né fọ ya nju kiyii suyo kọ mọ a swée agyi preepreese, a kaapo nee feye kiyii amò mọñ bọ ðan. Kiyii agyi né bọ de ba pini kiyii suyo né ke gye-ɔ. 34 Aneñ sé-ɔ, mone mọñ nyi asen kpéyaa etówe. Mone awọ mọ, emene né mone é waa a mon' tówe asen kpéyaa ná kebwée bọ mone nnò-ro? A leé feye ketọ né ke bọ kakpono-ro-ɔ né kanọ é tówe. 35 Atọ timaa a leé kakpono timaa-ro, né asen bọye a leé kakpono bọye-ro. 36 Mgn' nyinji si feye kake nsi né Wuribware i gyi asése pééé asen-ɔ, o bise ɔkema kesenkpereggyi kema né ɔ tówe, né ke mọñ bọ ðan-ɔ asen, ná ɔkema lee mò eyée kanọ gywii Wuribware. 37 A leé feye fọ asenkpereggyi né Wuribware é ðeere-ro a ɔ bọ gyi fọ asen ná o bu fọ keben bééé kepọ.”

*Atọ dabé kowaa asen
 (Lukas 11.29-32)*

38 Mfen né Farisii awuye kọ ná Wuribware mbraa akaapopo kọ a tówe gywii Yeesuu feye, “ɔkaapopo, ane é kpa feye fọ waa akpenyeeto kọ ná fọ bọ kaapo feye Wuribware bọ fọ ase.”

39 Né Yeesuu a benñaa bamò feye, “Mone ndọ a kaye mọ-ro asése-ɔ gye asése bọye né mone maa kòrre Wuribware mone i gyi-o. Mone ye ij waa akpenyeeto bọ kaapo mone. Amaa ma waa, amò Wuribware kyaamé Yonaa a akpenyeeto-ɔ wore. 40 A bọ abwasesen wore-ɔ-ro feye baa taa mò bọ tówe ɔpo-ro, né kakingyi dabé kọ a kra mò mee, né oo sii kamọ kame-ro nke nsa pweé né kakingyi-o a déé kpui mò bọ beya nkyu kéé ná ɔ kéé. Aneñ déé né mò, dimaadi mò gyi-o, i gyi nke nsa ese-ro. 41 Ketọ né ki tii si-o é gye feye kake nsi né Wuribware i gyi ɔkema asen-ɔ, Niniwee awuye é koso a bọ yere porọ mone ndọ a kaye mọ-ro asése-ɔ, ná bọ bu mone kepọ, a leé feye Yonaa a yo bamò ase ya tówe abwasesen-ɔ, né

* 12:21 Isaya 42.1-4 (LXX).

baa nu bamo eyee, ne baa kinji lee bamo ebaye-ro. Ne mbeyamo, n gye oko ne o kyō Yonaa-o ya ba o yere mone akata-ro-o doo? Ne mone a kine mo abwaresej kotowe-o. 42 Nke nsi amo dee ne owurekyee ko ne do lee kyowe leekpa kigyise si a sweere ko se-o e koso a o yere na o poro mone ndoo a kaye mo-ro asese-o, na o bu mone kepo, a lee feye oo tu kpa lee haree mo aye ba ane odedaapo Owure Solomōn ase mfee bo nu owure amo a kanyiasen asen-o. Ne mbeyamo, mone a nju oko ne o kyō Owure Solomōn-o a ba o yere mone akata-ro. Ne mone a kine kunu mo kanyiasenjej."

*Ibrisi-o ya kinji ba, keto ne ke e ba-o
(Lukas 11.24-26)*

43-44 Ne Yeesuu ye, "Ibrisi ya koso sese se, amo e naa e kaa efa-ro ee kpa tonj ko a e kyena kyure. Emo e monj nya tonj ko, amo ee ya fa emo mfeere feye ii kinji a e yo lanj ne baa gya emo lee mo-ro-o-ro. Na i kinji ya to feye lanj amo-ro bo danj o monj de iyisi, ne oko monj te mo-ro. 45 Na e lee ya kpa ibrisi isunoo ne e bo lanj e kyō emo fanfanj-o, na e bo kyena mfenj. Ibrisi lanj e gye sese. To, amo emo a waa isunoo i te sese amo se se-o, amo sese a kol-o a waa kokyo ko kyonj sanj ne ibrisi konko e gye ne ki te mo se-o. Mfaanee a asenj-o e gye ne a ba ndoo a kaye mo-ro a asese-o se bo lee bamo ebaye se."

*Yeesuu mo nyi na mo tire-ana asenj
(Maak 3.31-35; Lukas 8.19-21)*

46 Yeesuu sanj o sa senja o gywii lamanj amo, ne mo nyi na mo tire-ana a ba. Ne baa yere kawu sunj bo kyonjwe mo feye ba kpa feye o ba a mo aa bamo a sa senja. 47 Ne oko a towe gywii mo feye, "Keefo nyi na fo tire-ana yere kawu ba tee fo-o."

48 Ne Yeesuu a lee kano feye, "Nse e gye n na? Ne nse-ana mo e gye mo tire-ana?" 49 Ne oo teyi mo kesaree bo kyō mo agyasepo, ne o ye, "Mon' kee, n na na mo tire-ana i te mo ase mfee-o. 50 Amose-o okemaa ne o waa keto ne Wuribware, n se ne o bo soso-o e kpa-o, ne mo e tee mo e mo tire na mo pekyee na n na."

13

*Odapo kitee
(Maak 4.1-9; Lukas 8.4-8)*

1 Kake amo dee ne Yeesuu a lee lanj-no yo kepare dabe-o kee, mfenj ne do kyena kaapo lamanj ato. 2 Amaa asese ne baa bo gyanje muruwaa mo mfenj-o a kyō bweeto se-o, ne oo buwi kpa koree. Mo a nya-o, ne oo nenj koree-o bo danjo nkyu-o si kafwee. Ne do kyena-ro o kaapo asese-o, na bamo mo bo yere nkyu kee ba nu mo ase. 3 Ne do ba itee na akpare bo kaapo bamo asen bweeto.

Anen a itee mo kokonko e gye feye, "N gye odapo ko e bo-ro aaa? Ne do yo a o ya nonyanj mo yaabraa. 4 Mo a yo o nonyanj-o, ne ayaabraagyi amo ako a lee da kpa-ro, ne mbogyii a bo tesi gyi. 5 Ne amo ako a lee da kagyaase mfenj ne sweere-o monj bo danj kyekyee-o. Sweere-o a monj bo kenj-o si-o, ne aa kwee menan. 6 Amaa amo a kwee-o, ne kyowe a bo da yaabraa-o mo, a lee feye sweere-o monj bo kenj a amo ilen yo kaase. 7 Ayaabraagyi-o ako ne aa lee da efa-ro-o mo a koso danj. Amaa efa a danj mwiire amo se. 8 Ne nkee ayaabraagyi amo ako a lee da sweere timaa si. Ne aa kwee neenee, ne aa danj bo kowe. Haree amo ako a waa anju adabe adabe, ne amo ako a waa anju nyiirese, ne amo ako mo a waa anju ngyingyii. Amo e gye saasebe. 9 Amose-o, okemaa ne o de eseb-o, o nu."

*Keto se ne Yeesuu a ba itee na akpare bo kaapo asese asenj-o
(Maak 4.10-12; Lukas 8.9-10)*

10 Ne Yeesuu agyasepo-o a bo bise mo feye, "Emene se ne fo de itee na akpare fo e towe asen fo i gywii lamanj-o?"

11 Ne do bejjaa bamo feye, "Mone wore ne mo e towe anen ne Wuribware se a kuwure-o du-o mo i gywii, amaa ma kaapo lamanj-o anen a ato-o. 12 A lee feye okemaa ne o nu mo asen timaa-o, ne o kore a o gyi-o, Wuribware e sa mo kanyiasen bweeto na o bo tii kamō ne o de-o si. Ne mo-o mo ne o kine amo-o e panj mo kanyiasen kafwee ne o kyō o de-o. 13 Keto se ne n de itee na akpare mo e towe asenj mo i gywii lamanj-o e gye feye bo de akata, amaa bo monj kee, ne bo de eseb-o, amaa bo maa nu asen. 14 Anen a asese-o se-o, keto ne Wuribware kyaamee Isaya a towe-o a waa kasentij feye,

'Mone ya nu mo asenj kpora-ro iluwi bweeto gbaa,
mone maa nu amo kaase.
Mone bej mone e deere asenj-o-ro
na mon' fa amo mfeere kpone,
mone maa nu kaase.'

15 Ne Isaya a kya se tawe feye Wuribware ye amo a waa anej,

'A lee feye bamo anju-ro a waa lej,
ne baa tii bamo esebɔ,
ne baa bunj bamo akato se.

N gye anej, bamo akato i bunji a bo ju ato,
na bamo esebɔ mo taye a bo nu asen,
na bo nu asen kaase
na bo nu bamo eyee,
na njkee mo, Wuribware,
nj nya taa bamo ebaye bo ke bamo.*

16 Mo agyasepo-o, mone feraa, de nyure. Wuribware akato a gyi mone se, amose-o do sa ne mone e deere asen mo-ro, ne mone i nu asen amo kaase. 17 Mo i gyi mone kasentij feye Wuribware akyaamεε na mo asese ne baa sanj-o ne baa deε kyena-o bweeto a yorawe feye bo ju ato ne mone i ju ndoo a kake mo-o, na bo nu asen ne mone i nu mbeyomo-o. Amaa o monj sa bamo kpa."

*Anej ne Yeessu a kaapo doɔpo kitee a kaase-o
(Maak 4.13-20; Lukas 8.11-15)*

18 Ne Yeessu a kya se tawe gywii mo agyasepo-o feye, "To, mbeyomo mon' sa a nj kaapo mone a mon' nu doɔpo a kitee-o kaase. 19 Ayaabraagyi ne aa lee da kpa-ro-o yere bo sa sese ne o nu Wuribware se a kuwure-o asen-o, ne mo-o mo maa nu amo kaase-o. Mfenj ne Obonsam e ba a o bo lee amo lee mo mferere-ro. 20 Ayaabraagyi ne aa lee da kagyaase-o mo yere bo sa sese ne o nu abwaresenj-o, ne mo feraa, mo ya nu amo, amo-o a waa mo kane, na o kooɔɔ waa mo kakpono-ro. 21 Amaa mo akato a monj pee si-o si-o, mo kokooɔɔregyi maa kyee. Asen kunj beεε aworefo ya to mo bo lee abwaresenj ne do kooɔɔ gyi-o si, amo o yowe amo se kegya. 22 Ayaabraagyi amo ne aa lee da efa-ro-o mo yere bo sa sese ne o nu abwaresenj-o, ne kaye mo-ro ato tooraase, na katannekpa ne ka taare a ka penna sese-o, ya lwee mo mferere-ro, amo aa waa kokyo kyon abwaresenj ne a bo mo kakpono-ro-o. Amo mo kokooɔɔregyi-o maa waa mo seye. 23 Lalowe-o e gye ayaabraagyi ne aa lee da sweere timaa-o si-o. Amo mo e yere bo sa asese ne baa nu amo kaase, ne aa waa kokyo bamo njkpono-o-ro. Ne njkee anej a asese-o bokɔ a waa itimaa na kedamenanjsε bweeto, ne bamo bokɔ mo a waa na a kyɔ, ne bamo bokɔ mo a waa nyiire."

Efa kitee

24 Ne Yeessu a beε tawe kitee ko gywii bamo. Ne o ye, "Mon' nu anej ne Wuribware se a kuwure-o du-o. N gye doɔpo ko e bo-ro aaa? Ne do njonjan ayaabraagyi timaa ko mo kodoo-ro. 25 Kanye ko sanj ne okemaa a di idi-o, ne mo donj a ywii ya njonjan afagyi baye ko bo waa mo yaabraa kodoo-o-ro. 26 Ne ayaabraagyi amo a kwεε, ne aa bo danj kowe, ne njkee afagyi baye amo mo a bo kwεε lee amo eyee ifuri.

27 Mfenj-o ne doɔpo-o ayaafare a bo tawe gywii mo feye, 'Ane nyanje, neε fo a njonjan ayaabraagyi timaa neε ε? Ne mfene ne efa baye mo a lee?'

28 Ne oo lee kano feye, 'Dɔɔnj ko ya waa amo-o.'

Ne baa beε bise mo feye, 'Amo fo e kpa feye ane ya kyuwi efa-o lee yaabraa amo-ro aaa?'

29 Ne oo lee kano feye, 'Mon' yowe, a lee feye mone i kyuwi efa-o, mone i kyuwi yaabraa-o a mon' bo tii si. 30 Amose-o mon' sa a yaabraa-o na efa-o peεε danj bo fo ketenjebeε. Sanj amo ne mo e tawe a n gywii bamo ne ba tenje-o a bo kyuwi efa-o pwεε. Na bo njure emo bo beya apirenj si apirenj si na bo kywεε. Na bo deε tenje yaabraa-o bo waa mo akyenkyenku-ro.'"

*Anej ne Yeessu a ba kupurutugyi bo da kekpare-o
(Maak 4.30-32; Lukas 13.18-19)*

31-32 Ne Yeessu a da bamo kekpare ko. O ye, "Wuribware se a kuwure-o du neε feye kupurutugyi-o. Kigyi mo du kagyinyii, amaa sese ya dwii kemɔ, amo ke e kwεε a ke danj kii kikiree, ne ke bo esweε ko kyonj ayii peεε. Na mbogyii bo kyena kemɔ se waa bamo asaa."

*Yiisi a kekpare-o
(Lukas 13.20-21)*

33 Ne Yeessu a beε da bamo kekpare mo feye, "Wuribware se a kuwure-o du neε feye okyee a kpa a o waa bodobodoo, ne do ba yiisi bo waa esam kyanjsε bor-o-ro, ne oo nwiini, ne esam-o a tinj waa bweeto-o."

*Keto ko beε se ne Yeessu a ba itee na akpare bo kaapo asese asen-o
(Maak 4.33-34)*

* 13:15 Isaya 6.9-10 (LXX).

³⁴ Akpare na itee ne Yeesuu a bo tawe abwaresej gywii laman-a. O mon tawe kesen ko gywii bamo na a mon gye kekpare beee kitee. ³⁵ O waa anej nee na keto ne Wuribware kyaamee ko a kyoree waa abwaresej wore-o-ro-o waa kasentij feye,

“Akpare ne mo e da a m bo sa senja gywii bamo,
na m bo kaapo bamo asen ne aa kweero
pwee ne Wuribware a dee twee kaye-o.”*

Anej ne Yeesuu a kaapo efa kitee-o kaase-o

³⁶ Ne nkee Yeesuu a lee laman-a-ro lwee lon-no. Mfen ne mo agyasepo-o a ba mo ase tawe gywii mo feye, “Kaapo ane efa kitee-o kaase.”

³⁷ Ne o ye, “Yooo. Odoro ne o nyan ayaabraagyi timaa amo-o e gye mo, dimaadi mo gyi-o. ³⁸ Mo kodoo-mo e gye kaye mo. Ne ayaabraagyi-o mo e gye bamo ne bo tii Wuribware se a kuwure-o si-o. Efa-o mo e gye bamo ne bo gya Obonsam a ekpa-o se-o. ³⁹ Ne odon ne o nyan afagyi amo-o e gye Obonsam fonfon. Yaabraa ketenjebe-o mo e gye san ne kaye mo e gye kee-o, ne bamo ne ba tenje yaabraa-o mo e gye Wuribware a mboo-o.

⁴⁰ Feye anej ne odoro-o a sa ne baa kyui efa-o swii bo beya kywee-o, anej dee ne mo, dimaadi mo gyi-o, e waa aboyewaapo san ne kaye mo e gye kee-o. ⁴¹ Mo i sun mo mboo a m bo kyonwe kaye mo-ro na bo ba bo kpowe keto kema ne ke gye boye-o na aboyewaapo peee. ⁴² Na mo mboo-o lee bamo lee mo kuwure-o-ro, na bo twee bamo waa kedekpekete-kii-ro. Mfen-o ne ba su, na ba dun nno. ⁴³ Na nkee a san ase timaa-o, na bamo itimaa-o sa a bo lanje-ro feye kyowe-o bamo se Wuribware a kuwure-o-ro. Amo e gye saasebe. Amose-o okema ne o de esebo-o, o nu asen ma.”

Kalogyii na atanne kitee

⁴⁴ Ne Yeesuu a tawe kitee mo feye, “Wuribware se a kuwure-o bee ku du nee feye kalogyii na atanne ne baa kwii bo kweero kodoo ko-ro-o. Ne kapaafowo ko a doo ya puruwi si. Ne o bee lonjo ese bo bun si neene. Ne mo akato a gyi fee. Mo a kpa atanne amo kyon keto kema-o se-o, ne oo kinji yo pe ya fe mo kapote peee, ne o yo kodoo-o wuye ase ya soo kodoo amo ne atanne-o pure-ro-o.”

Akukye-ro a ketangyi-o kitee

⁴⁵ Ne Yeesuu a bee ba kitee ko bo kaapo bamo asen. O ye, “Mon! bee nu anej ne Wuribware se a kuwure-o du-o. N gye yawogyipo ko e bo-ro aaa? Mo kusun e gye atangyi damenanse ko ne a bo akukye-ro-o kosoo. ⁴⁶ Ne kake nko o ya nu oko de anej a atangyi-o kedamenanse ko. Amaa kemo yawo bo len fee. Amose-o ne oo kperi kemo se yo pe ya fe mo kapote peee ya soo ketangyi amo.”

Kisawu kitee

⁴⁷ Ne Yeesuu a bee ba kitee ko bo kaapo anej ne Wuribware se a kuwure-o du-o. Ne o ye, “N gye nkinyi akrapo ko e bo-ro aaa? Ne baa yo kisawu-ro, ne baa ya twee kra nkinyi bweeto. ⁴⁸ Bamo a nya nkinyi bweeto-o, ne baa dee kidenbe ya kyena tsi nkinyi-o-ro. Ne baa swii ntimaa-o waa bamo atweetwee-ro. Ne baa swii mmu ne ba kisi kigyi-o bo twee. ⁴⁹ Amose-o kaye bo gye kee-o, anej dee ne keto e ba. Wuribware a mboo-o e ba a bo bo lee ase boye-o lee atimaa-o-ro. ⁵⁰ Na bo taa aboye-o twee waa kedekpekete-kii-o-ro. Mfen-o ne ba di-ro, na ba su, na ba dunwi nno.”

⁵¹ Yeesuu a tawe itee na akpare amo lowe-o, ne oo bise mo agyasepo feye, “Nee mone a nu itee mo kaase e?”

Ne bo ye, “Oon, ane a nu kaase.”

⁵² Ne Yeesuu a tawe gywii bamo feye, “Wuribware mbraa akaaporo ky bo nyi Wuribware a ato-o kekaapo. Amose-o bamo oko ya bee kii feye sukuu kigyi ne oo suye Wuribware se a kuwure-o ekpa-o kegya se-o lee mo ase, o waa nee feye ato wuye ko ne o de ato damenanse popwee na adedaa mo kekyan-no-o, ne oo lee amo peee bo kaapo ase-o.”

Anej ne Nasaret awuye a kine Yeesuu-o

(Maak 6.1-6; Lukas 4.16-30)

⁵³ Yeesuu a tawe itee na akpare amo lowe-o, ne o lee mfen. ⁵⁴ Ne o yo mo aye Nasaret. Mo a bo mfen-o, ne o kaapo ase abwaresej man amo a kebwarekorekyan-a-ro. Bamo a nu mo asen-o, ne aa kpen bamo eeye. Ne baa tawe bamo wore wore feye, “Mfene ne onyare mo a nya mfere mo lee? Ne nse ya sa mo kpa feye o waa akpenyeeto mo ne ane a nu amo asen-o? ⁵⁵ Ane ayepo fonfon e gye mo. N gye kaapenta-a mo gyi-o nee eee? N gye mo nyi e gye Mariya aaa? N gye mo tire-ana e gye Yakubu na Yosef na Simon na Yudas aaa? ⁵⁶ Mo pekyee-ana mon te mfee aaa? Ne nkee mfene ne o nya amo-o peee lee?” ⁵⁷ Ne baa kine mo.

* 13:35 Kilij 78.2.

Mfenj ne Yeessuu a tawe gywii bamo feye, “Ba bu Wuribware kyaamee ton kema, amaa mo fonfon aye awuye na mo lon-nawu aye feraa mo monj de mo bo tee seye.”

⁵⁸ Bamo a monj kore mo gyi-o si-o, o monj waa akpenyeete bweeta mfenj.

14

Anenj ne Yohanee Osuuboporo a wu-o
(Maak 6.14-29; Lukas 3.19-20; 9.7-9)

¹ Sanj amo-o, ne Herod ne o gye Galileya sweere se owure-o a nu Yeessuu asenj na anenj ne o waa akpenyeete bweeta-o. ² Ne o tawe gywii mo ayaafore-o feye, “Mo e kore a n gyi feye anyare mo e gye Yohanee Osuuboporo ne mo a mo mo-o, ne o bee kyinjji lee lowi-ro. Amo e monj gye anenj feraa, o maa taare a o waa anenj a akpenyeete mo.”

³⁻⁴ Mfaanee ne Yohanee Osuuboporo a wu. Sanj ko, ne Owure Herod a kore mo tire Filipino mo ka Herodeya waaree. Ne Yohanee Osuuboporo mo a yii owure-o si iluwi bweeta feye, “A monj bware feye fo a kore fo tire mo ka waaree.” ⁵ Mfaanee se-o, ne Herod a yorawe feye o mo Yohanee. Amaa o sere lamanj ne bo ye Wuribware a kyaamee-o oko e gye Yohanee-o. Amo feraa keto ne owure-o a waa-o e gye feye o sa ne baa kra Yohanee, ne baa ba agbarabi bo nure mo, ne baa tii mo.

⁶ Owure-o kokowe kasu kano kigyi a fo-o, ne o tee asese dabu ko bo gyanje feye bo bo gyi ateese mo aye, na bo gyi akato. Nyanje amo-ro, ne owure-o mo ka Herodeya mo gyi kabregyii a lwee bon-no o kyaa. Mo a kyaa-o, ne aa gyi owure-o akato bweeta. ⁷ Amose-o ne o waa etan feye o sa kabregyii-o keto kema ne o tawe a o gywii mo e o kpa-o. ⁸ Ne kabregyii-o a ya bise mo nyi Herodeya keto ne o tawe gywii mo feye o kpa-o. Ne o benjae, “Tawe gywii mo e Yohanee Osuuboporo kunu ne fo e kpa kyanse-ro mbeyomo.” Ne kabregyii-o a ya tawe anenj dee gywii owure-o. ⁹⁻¹¹ Owure-o a nu keto ne o ye o kpa-o, a monj waa mo kore peee. Amaa anenj ne o kyoo waa etan lamanj-no se-o, o sa kano feye soogyaa ko yo mfenj ne baa tii Yohanee-o ya tuwi mo kunu baa. Ne o ya tuwi Yohanee kunu-o bo waa kyanse-ro taa yaa bo sa kabregyii-o, ne mo-o mo a taa yaa bo sa mo nyi.

¹² Ne Yohanee a agyasepo-o boko a bo soro mo kifuni-o yaa pure. Mfenj ne baa ya tawe keto ne kaa waa Yohanee-o gywii Yeessuu.

Anenj ne Yeessuu a sa asese nkpenj nnuu ateese-o
(Maak 6.30-44; Lukas 9.10-17; Yohanee 6.1-14)

¹³ Yeessuu a nu anenj ne baa mo Yohanee-o, ne o fa mfeere feye mo aa mo agyasepo-o yo mfenj ne asese monj bo-ro-o ya kyure kafwee. Ne mo aa bamo a lwee kore-ro ba kpa a bo pare yo mfenj ne a du diinj-o. Amaa boko a kyoo nyi mfenj ne o kpa a o yo-o, ne anenj se-o asese biribiri a lee mfenj a emanj-ro meraa se bo bo-ro nkyu ekeke se bo gya mo se. Ne baa sere gye mo nkpe ya fo mfenj ne o kpa a o yo-o. ¹⁴ Kore-o a bo dan, ne Yeessuu a lee-o, ne oo nyi asese biribiri amo, na bo gywii mo. O monj lee kpa a o kwaye bamo, a lee feye oo nyi anenj ne baa pee akato ba kpa a bo nyi mo-o. Ne bamo asenj a waa mo ewee. Anenj se-o, alopo kema ne baa baa mo ase-o, o kya bamo.

¹⁵ Amo kyowe a kpa a o tewe-o, ne mo agyasepo-o a bo tawe gywii mo feye, “Kyowe a lowe. Amo a gye efa-ro se-o, sa a asese-o yo emanj ne e maa mfeere-ro, na bo nya ya soo kotoko gyi.”

¹⁶ Ne Yeessuu a benjaa bamo feye, “A monj bware feye bo yo. Monje fonfon, monj sa bamo kotoko a bo gyi.”

¹⁷ Ne baa lee kano feye, “Bodobodoo akuri anuu na njingyi nyoo wore kpen ne ane de mfee.”

¹⁸ Ne Yeessuu a tawe gywii bamo feye bo taa baa mo a o kee. ¹⁹ Ne o ye asese-o kyena efa se sweere mfenj. Ne o taa bodobodoo akuri anuu-o na njingyi nyoo-o waa mo asare-ro, ne o deere soso, ne o sa Wuribware anse. Ne nkee o tenje-ro bo sa mo agyasepo-o, ne baa ke-ro sa asese-o peee. ²⁰ Bamo peee a gyi bodobodoo-o kpone, ne baa wo njingyi-o kpone. Ne nkee mo agyasepo-o a taa ake kudu anyoo swii bodobodoo na njingyi mpuriasi ee nj ya sanj-o bo bo-ro. ²¹ Akyee na nyaagy ne baa gyi ateese-o e monj tii si, anyare-o wore bo nkpen nnuu.

Anenj ne Yeessuu a nare nkyu si-o
(Maak 6.45-52; Yohanee 6.16-21)

²² Amo-o kamee-ro, ne Yeessuu a sa ne mo agyasepo-o a lwee kore-o-ro gye mo nkpe yo nkyu-o nnonj a bonbe-o se, ne mo-o mo a sii a o sa lamanj-o kpa a bo yo pe. ²³ Mo a brawe bamo-ro peee bo kyonje wamo epe-o, ne o yo kebee ko se ya kore kebware mo wore kpen.

Bo fo kanye-o, Yeessuu wore bo kebee-o se mfenj. ²⁴ Na mo agyasepo a kore-o a fo kefo. Amo bo monj lee ba taare bo pare yo akato-ro, a lee feye bamo a pare ba gyanja afwii-o si-o, alanpare e da bamo a kinji.

25 Bɔ fɔ gyegyaye kese-ro, ne Yeesuu a nare nkyu-o si feye mɔ a naa sweere-ɔ ya tɔ bamɔ. 26 Mɔ agyasepɔ-ɔ a ŋu mɔ a naa nkyu-o si-o, bɔ moŋ pini mɔ, amɔse-ɔ kufu a nya bamɔ pɛɛɛ, ne baa fɛɛ-ro feye, “Kyenŋɔpɔ nee!”

27 Mfeŋ ne Yeesuu a tɔwe feye, “Mɔ nee. Moŋ' nya kakpɔnɔ. Moŋe ma sa a kufu nya moŋe.”

28 Ne Peetroo ye, “Mɔ nyanpe, amɔ e gye fɔ kasentɔŋ si, amɔ fɛraa sa kanɔ na n nare nkyu-o si ba fɔ ase.”

29 Ne Yeesuu a beŋŋaa mɔ feye, “Ba!”

Amɔse-ɔ ne Peetroo a lee koree-ɔ-ro lee ɔ naa nkyu-o si ɔ yo Yeesuu ase. 30 Amaa afwii-o a da mɔ nkyu si mfeŋ-ɔ se-ɔ, kufu a nya mɔ, ne ɔ lee ɔ kirewi. Ne ɔ faa-ro tɔwe e, “Mɔ nyanpe, moŋɔwe mo!”

31 Puri amɔ-ro, ne Yeesuu a fɔ mɔ ase, ne ɔ tɔwe kra mɔ-ro tɔwe feye, “Fɔ kɔkɔregyi ne fɔ de-o moŋ kyɔ pɛɛɛ! Emene se ne fɔ moŋ kɔre gyi?”

32 Saŋ ne Yeesuu na Peetroo a lwee koree-ɔ-ro-ɔ, ne afwii-o a yɔwe. 33 Ne Yeesuu agyasepɔ-ɔ a gyɔŋɔ suŋ mɔ koree-ɔ-ro mfeŋ. Ne bɔ ye, “Kasentɔŋ si, Wuribware mɔ gyi-o e gye fɔ.”

Aneŋ ne Yeesuu a kya alɔpɔ Ginɛsaret ifuri si-o
(Maak 6.53-56)

34 Ne baa mɛraa se ba yo nkyu-o si. Ne ŋkee bamɔ koree-ɔ a bɔ dan Ginɛsaret ifuri si. 35 Mfeŋ a asese-ɔ a deŋ ŋu Yeesuu-o, ne baa da kibonɔŋ mmangyii na eman ne e maa mfeŋ-ɔ-ro. Ne ifuri-o si a asese-ɔ a taa bamɔ alɔpɔ pɛɛɛ baa Yeesuu ase. 36 Ne baa kore mɔ feye ɔ dabɔrɔ bamɔ na bɔ kpaare, bɛɛɛ ɔ sa alɔpɔ-ɔ kpa na bɔ dabɔrɔ mɔ waagya kanɔ gbaa. Bamɔ ne baa dabɔrɔ mɔ waagya-ɔ pɛɛɛ a kpaare.

15

Aneŋ ne adɛdaapɔ a kaapɔ-ɔ
(Maak 7.1-13)

1 Saŋ kɔ ne Wuribware mbraa akaapɔpɔ na Farisii awuye kɔ ne baa lee Yerɔsalɛm man-ro-ɔ a ba Yeesuu ase bɔ bise mɔ feye, 2 “Ntɛtɔ se ne fɔ agyasepɔ-ɔ maa gya ɛkpa ne ane adɛdaapɔ a kaapɔ ane-ɔ se? Keɛtɔ se ne ane a bise amɔ-ɔ e gye feye bɔ maa fwe asare, pweɛ deɛ gyi ateese.”

3 Ne Yeesuu a beŋŋaa bamɔ feye, “To, ntɛtɔ se ne moŋe gbaa moŋe maa gya Wuribware foŋfoŋ a mbraa-ɔ se, ne moŋe gya moŋe asese a ɛkpa-ɔ se? 4 Moŋe nyi feye Wuribware ye,

‘Bu fɔ se na fɔ nyi’,*
na ‘Okɛmaa ne ɔ loŋ mɔ se bɛɛɛ mɔ nyi-o, bɔ mɔɔ mɔ.’*

5-6 Amaa moŋe fɛraa, moŋe e kaapɔ nee feye atanne bɛɛɛ keɛtɔ timaa kɔ ne ɔkɔ de a ɔ bɔ kya mɔ se na mɔ nyi-ro-o, mɔ ya taa yaa bɔ sa Wuribware na mɔ kusuj, amɔ fɛraa Wuribware e bɔ, a kaapɔ feye sese-ɔ a nya mɔ eyee, ne moŋe beɛ moŋe ye mɔ se na mɔ nyi kitiri ne ba wu-o moŋ lee a gye mɔ asen nee. Mɔ akowepɔ atanne keɛtɔ maa kaapɔ nee feye o bu bamɔ nee eɛe? Moŋe foŋfoŋ a ɛkpa mɔ ne moŋe e kaapɔ. A moŋ lee a gye Wuribware asen ne moŋe gya se. Ne ŋkee mɔ Wuribware asen moŋ lee a gye kotakɔ moŋe ase. 7 Moŋe nno ŋnyɔ ŋnyɔ awuye mɔ, saŋ ne Wuribware kyaamɛɛ Isaya a kyɔreɛ asen kɔ waa abwareseŋ wɔre-ɔ-ro-ɔ, moŋe asen ne ɔ tɔwe, ɔ moŋ ba ayɛba. ɔ kyɔreɛ nee feye Wuribware ye,

8 ‘Asese mɔ de bamɔ nno kpaŋkpaŋ nee ba boŋyaa mo,
amaa bamɔ ŋkɔnɔ moŋ bɔ mo se.

9 Bamɔ kusuj mɔ ne ba suŋ mɔ-ɔ gye kwaa,
ke e gye kegya mbraa na amanbere
ne dimaadi a kaapɔ-ɔ se dooo.’ ”*

Atɔ ne a waa sese iyisi-o
(Maak 7.14-23)

10-11 Yeesuu a tɔwe asen gywii Farisii awuye-o na Wuribware mbraa akaapɔpɔ-ɔ lowe-ɔ, ne ɔ beɛ tee laman-ɔ bɔ gyanŋe mɔ ase, ne ɔ tɔwe gywii bamɔ feye, “Moŋ' loŋ ɛsebo, na moŋ' nu mɔ ase, na moŋ' nu kaase feye n gye keɛtɔ ne sese i gyi ɔ waa kame-ro-o e gye ne ke e sa a ɔ waa iyisi. Amaa keɛtɔ ne ke e lee mɔ kanɔ-ro-ɔ e gye ne ke e sa a ɔ waa iyisi.”

* 15:4 Kelee Igyipiti 20.12; Mbraa kebeesa 5.16. * 15:4 Kelee Igyipiti 21.17; Kolɔŋɔ mbraa 20.9. * 15:9 Isaya 29.13 (LXX).

12 Ne Yeesuu agyasepo-o a ba mo ase bo towe gywii mo feye, "Fo mon nyi feye asen ne fo a towe-o se-o, Farisii awuye-o idun a fwii fo se aaa?"

13 Ne Yeesuu a da kekpare mo bo lee kana feye, "Ketodwii kema ne Wuribware, n se ne o bo sos-o, mon dwii-o o kyui. 14 Farisii awuye-o feraa, mone ma kan benhaa bamo. Bo ye bo gye tenapo kayii-ro akrapo nee. Amaa bamo fonon mon kee. Tenapo ya kra tenapo kiyii-ro a o gye mo nkpee, bamo psee e lee a bo lee da kemanjan-no."

15 Ne Peetroo ye, "Fo ye n gye keto ne sese i gyi o waa kame-ro-o e gye ne ke e sa a o waa iyisi, kaapo ane kemo kaase."

16 Ne Yeesuu ye, "Nto se ne mone du feye asese amo-o nee? 17 Nto se ne mone mon nyi asen amo kaase-o nee? Mon' nu feye keto ne sese i gyi-o i lwee mo kana-ro nee na ko yo mo kame-ro na nkee o koo bo twee. 18 Amaa keto ne ke e lee mo kana-ro-o feraa a lee mo kakpono-ro nee. Kemo e gye ne ke e sa ne o waa iyisi. 19 A lee feye sese kakpono-ro ne mfere boye e lee, ne ka sa ne o mo mo beeko, ne o waa kakyeekpa beee kanyarekpa, ne o ywii, ne o ten mo beeko kana, ne o towe asen boye o kye mo beeko. 20 Anen a ato mo e gye ne a sa ne sese e waa iyisi. Amaa mo ya gyi ateese na o mon fwee asaree, a maa taare a a sa a o waa iyisi."

Okye kō ne o mon gye Yudaanyi-o a kōkōaregyi-o (Maak 7.24-30)

21 Yeesuu a lee mfen-o, ne oo ywii lee bamo fonon Isireelii awuye sweere se yo ifuri ko ne o da o maa Tiro na Sidon eman-o se, na o ya kyure kafwee. 22 Amaa okye kō a ju mo a ba-o, ne o ba mo ase. Okye mo mon gye Yudaanyi, o gye Kanan'nyi, ne o te ifuri amo se-o. Ne o korē Yeesuu feye, "Mo nyanpe, Deefid mo nana, ju mo ewee na fo kya mo-ro. Ibrisi ko te mo kayaagi kyeese se, ne ee toora mo bweeto."

23 Amaa Yeesuu mon benhaa mo. Amose-o ne oo su o korē mo anen-aaa. Ne nkee Yeesuu agyasepo-o a bo korē mo feye, "Ane nyanpe, gya okye amo bo kyonwe, a lee feye o gya ane se anen-aaa, na o maa yowe elawo mo kowaa."

24 Ne nkee Yeesuu a towe gywii okye-o feye, "Fo mon nyi feye mo kuson ne Wuribware a sun mo a m bo waa-o e gye feye n yo mo fonon Isireelii awuye ne baa fo-o ase, na m bo buwi bamo kinhaa baa Wuribware ase aaa?"

25 Mfen ne okye-o a bo kpuni anurii Yeesuu ayaa-ro towe feye, "Mo nyanpe, mo e korē fo nee feye fo bo kya mo-ro."

26 Ne Yeesuu ye, "N de ateese mo e sa Wuribware mo gyi-ana. Ne mo ya taa ako sa bamo ne ane asese e tee feye igyono-o, a bware aaa?"

27 Ne okye-o ye, "To, mo a nu, mo nyanpe, amaa igyono maa kisi bamo anyanpe a anowore ne a lee a da sweere-o kigy."

28 Mo a towe anen-o, ne Yeesuu mo a bee towe gywii mo feye, "Okye, fo a korē mo gyi bweeto-o se-o, keto ne fo a korē mo-o, fo e nya." Puri amo-ro ne okye-o mo gyi kyeese-o a kpaare.

Anen ne Yeesuu a bee kya alapo bweeto-o

29 Ne Yeesuu a lee mfen kinji yo Galileya sweere se o naa mfen a kepare dabe-o ekeekke se. Ne o dee kebee ko kafwee ya kyena. 30 Mfen-o ne asese biribiri a ba mo ase. Bamo bokō a baa agyaboo na atenapo na asaree wuse awuye na mmu na bamo ne ba loalogy eworese eworese-o mo akato-ro. Ne o kya bamo. 31 Laman ne baa ba Yeesuu ase-o a ju anen ne puri amo-ro mmu a sa senja, ne asaree wuse awuye a asaree-o a kpaare, ne agyaboo a kosō nare bamo ayaa se, ne atenapo akato a bunji-o, ne eyee a kpen bamo, ne baa kyoro Wuribware, ne bo ye, "Ane Isireelii awuye a nyanpe-o keyaalen kyō bweeto."

Anen ne Yeesuu a sa asese nkpen nna ateese-o (Maak 8.1-10)

32 Ne nkee Yeesuu a tee mo agyasepo-o baa mo ase, ne o towe gywii bamo feye, "Asese mo asen bo mo ewee, a lee feye bamo a ba mo ase mfee-o nke nsa nee. Amose-o bamo ateese psee a lowe. Ne mo-o mo ya sa ne baa yo epe na mon sa bamo ateese, akon e mo bokō kpa-ro."

33 Ne mo agyasepo-o a benhaa mo feye, "Kimukee mo-ro mfen ne oko e nya asese demante mo kana se ateese?"

34 To, ne Yeesuu a bise bamo feye, "Bodobodoo akuri afene ne mone de?"

Ne bo ye, "Ane de bodobodoo akuri asunoo na nkinyi ngyingyi kafwee."

35 Ne Yeesuu a sa ne laman-o a kyena sweere. 36 Ne o taa bodobodoo akuri asunoo amo na nkinyi amo, ne o sa Wuribware anse wee se. Ne o tenne-ro, ne o taa sa mo agyasepo-o feye bo ke-ro sa bamo. Ne baa ke-ro sa asese-o psee. 37 Ne bamo psee a gyi ateese amo kpone. Ne nkee mo agyasepo-o a ya swii ateese mpupurisee-o bo boro ake adabe asunoo. 38 Akye na nyaagi e mon tii si, anyare ne baa gyi ateese amo-o wore bo nkpen nna.

³⁹ Yeesuu a sa ne asese-o psee mo a brawe-ro-o, ne oo lwee koree-ro ya dan nkyu-o nono a bonbe-o se meraa man ko ne ba tee mo e Magadan-o.

16

Anen ne Farisii awuye ye Yeesuu kaapo eley-o
(Maak 8.11-13; Lukas 12.54-56)

¹ Ne Farisii awuye-o na Sadukii awuye-o bokoo a ba Yeesuu ase na bo bo nu feye mo keyaalen ne o de o waa akpenyeeto-o a lee Wuribware ase kasentij nee eee. Anen se-o, baa tawe gywii mo nee feye, "Sa a kotoko lee Wuribware se na ane nya nu feye Wuribware bo fo ase nee."

² Ne Yeesuu a lee kano feyc, "Kowe e twee-ro, ne keto ya pee-ro-o, mone e tawe nee feye nyanje ane e nya kaye-ro kayeyuri. ³ Gyegyaye tututu mo awore ya biri, mone e tawe nee feye bware e kpa a o ba. Mone a taare mone e deere soso mone i pini keto ne ke e ba kaye-ro-o, emene se ne mone maa taare a mon' kaapo keto ne ke e waa kaye ma-ro mbeyo-o kaase feraa? ⁴ Ndo a kaye ma-ro a asese-o gye asese boye ne bo maa kore Wuribware ba gi-o. Mone ye n waa akpenyeeto bo kaapo mone. Amaa ma waa amo a n sa mone, amo akpenyeeto ko ne aa waa Yonaa dedaa-o se wore ne mo e waa a m bo kaapo mone."

Ne do lee bamo ase o yii.

⁵ Ne Yeesuu mo aa mo agyasepo-o a bee pare nkyu si yo nono a bonbe-o se. Amaa mo agyasepo-o a tan se feye bo soo bodobodoo pwee ne baa dee ba. ⁶ Mfen ne Yeesuu a tawe gywii bamo feye, "Mon' sa Farisii awuye na Sadukii awuye amo se, a lee feye bo de yiisi ko ba waa bodobodoo ne o tin-o na o mon bo kane."

⁷ To, ne mo agyasepo-o a lee ba tawe ba gywii abee feye, "Anen ne ane mon de bodobodoo-o si ne do tawe anen-o, beee?"

⁸ Yeesuu ma a nyi keto ne ba tawe-o se-o, ne oo bise bamo feye, "Nteto nee ne mone e tawe mone ke-mon-de bodobodoo asen? Emene se ne mone kokoregyi mon tee waa kokyo? ⁹ Mone mon tee nu mo kekaapo-o kaase nee beee? Mone a tan se feye mo a tenje bodobodoo akuri anuu-o-ro sa asese nkpen nnuu-o, ne baa gi kpone aaa? Mone a tan ake ne mone a swii mpupuriasee-o waa-ro-o kano se aaa? ¹⁰ Mo a bee tenje bodobodoo akuri asunoo-o-ro sa asese nkpen nna-o, ne baa gi kpone-o, mone mon nyinji ake ne mone a bee swii mpupuriasee-o waa-ro-o kano nee beee? ¹¹ Ne emene se ne mo e tawe gywii mone feye mon' sa Farisii awuye na Sadukii awuye a yiisi-o si, ne mone maa nu kaase feye n gye bodobodoo asen ne mo e tawe?"

¹² Ne nkee mo agyasepo-o a nu kaase feye n gye yiisi ne bo de ba waa bodobodoo-ro-o asen ne o tawe. Amaa oo yii bamo se bo lee anen ne Farisii awuye-o na Sadukii awuye-o maa kaapo kebwaresun kpa se-o se nee.

Mo ne Peetroo ye Yeesuu gye-o
(Maak 8.27-30; Lukas 9.18-21)

¹³ San ko ne Yeesuu a yo ifuri ko ne e maa Kayesareya Filipii man-o se-o. Bamoo a naa ba yo-o, ne oo bise mo agyasepo-o feye, "Emene ne asese e tee mo, dimaadi mo gi-o?"

¹⁴ Ne baa lee kano feye, "Boko ye fo gye Wuribware a akyaamee ne baa dee kyena-o oko ne oo kyiinji lee lowi-ro, feye Yohanee Osuubopo-o, beee Iliya, beee Yeremeya, beee bamo-ro oko-o."

¹⁵ Ne oo bise mo agyasepo-o feye, "Ne mone mo mone ye nse e gye mo-o nee?"

¹⁶ Ne Simon Peetroo a benjaa feye, "Fo e gye Kristoo, Wuribware ne mo wore dooo i de nkpa-o mo gi ne Wuribware ye o sun ane ase-o."

¹⁷ Ne Yeesuu a tawe gywii mo feye, "Yohanee mo gi Simon ma, fo de nyure, a lee feye n gye nyinkpase ya tawe kasentij ma gywii fo, amaa n se Wuribware ne o bo soso-o ya tawe gywii fo. ¹⁸ Fo kenasenya e gye Peetroo, ne kemoo kaase e gye kefore-o beee? Fo du nee feye kefore-o. Mo e tawe mo i gywii fo feye kefore ma se ne mo e pwee mo asaree kekyan a m bo yera, na Obnsam na mo kamee-ro awuye ma taare a bo nyera kemoo. ¹⁹ Fo ne mo e taa Wuribware se a esafowa-o a n sa. Pone kema ne fo e taye sweere se mfee-o, Wuribware ne o bo soso-o a taye. Ne pone kema ne fo e tawe-ro sweere se mfee-o, Wuribware ne o bo soso-o a tawe-ro-o."

²⁰ Mfen ne oo yii mo agyasepo-o se feye bo ma kan tawe gywii oko feye mo e gye Kristoo ne Wuribware ye o sun a o bo kyonwe-o.

Anen ne Yeesuu a tawe mo asen kunu na mo lowi asen-o
(Maak 8.31 - 9.1; Lukas 9.22-27)

²¹ Lee kake amo bo yo, ne Yeesuu a lee o kaapo-ro o tawe gywii mo agyasepo-o feye, "A tiri feye n yo Yerusalem man-no. Na mfen a man abrese na Wuribware alonjopo abrese na

Wuribware mbraa akaapopo-ɔ sa a n gyi awɔrefɔɔ bweɛtɔ. Na bɔ mɔɔ mɔ. Amaa kemɔ nkɛ nsa, Wuribware i kyinjɔ mɔ a ɔ lee lowi-ro.”

²² Nɛ Peetroo a lee mɔ keri si, nɛ ɔ tɔwe gywii mɔ feye, “Wuribware sa a ma ba anɛn. Amo-ɔ ma ba fɔ sɛ daa.”

²³ Nɛ Yeessuu a buruwaa tɔwe gywii Peetroo feye, “Ɔbɔnsam, nare lee mɔ ase. Peetroo, fɔ du neɛ feye keforɛ nɛ ki i tii mɔ ekpa-ɔ. Fɔ mfɛɛɛ mɔn lee Wuribware ase, Sɛsɛ mfɛɛɛ nɛ fɔ de.”

²⁴ Mfɛn nɛ Yeessuu a tɔwe gywii mɔ agyasepo-ɔ feye, “Ɔko nɛ ɔ kpa a ɔ gya mɔ sɛ-ɔ yɔwe kɔwaa ketɔ nɛ ke ɛ prɛ mɔ-ɔ, na ɔ sɔrɔ mɔ fɔnɔnɔn kiyii kpare-abɛɛ-ro gya mɔ sɛ. ²⁵ A lee feye ɔko nɛ ɔ kpa a ɔ nya mɔ eyɛɛ lee lowi ase-ɔ, lowi ɛ nya mɔ nsu pɛɛɛ. Ɔko mɔ nɛ ɔ kperi mɔ sɛ na ɔ wu-o ɛ nya nkpa na kukyure nɛ a mɔn de kɛɛ-ɔ. ²⁶ Tɔnɔ mɔ nɛ sɛsɛ ɛ nya feye mɔ a nya kaye-ro atɔ pɛɛɛ, na bɔ lee anɛn sɛ na ɔ pan kyenakpa Wuribware ase? A mɔn de tɔnɔ. Sɛye mɔn bɔ-ro nɛ ɔ taare a ɔ bɔ sɔɔ kyenakpa amɔ. ²⁷ Mɔn' nu mɔ ase. San kɔ ɛ ba a ɔ bɔ ba nɛ n sɛ Wuribware a kelanjɛro-ɔ ɛ lee sɔsɔ a kɔ weɛ sweɛɛ sɛ, na mɔ, dimaadi mɔ gyi-o, na n sɛ a mbɔɔ-ɔ lee ba. Na mɔ-ɔ n gyi asɛsɛ pɛɛɛ asɛn Wuribware ayaa-ro, na nkɛ ɔkɛmaa ɛbɔye bɛɛɛ itimaa nɛ ɔ waa-ɔ kɔkɔ. ²⁸ Mɔ i gyi mɔnɛ kasɛntɔn feye bɔkɔ bɔ mfɛɛ na bɔ ma wu, amɔ baa nɔ mɔ, dimaadi mɔ gyi-o, a ba feye owure-o pweɛ.”

17

*Anɛn nɛ Yeessuu agyasepo-ɔ bɔkɔ a nɔ mɔ kedabe-ɔ
(Maak 9.2-13; Lukas 9.28-36)*

¹ Nkɛ nsiye a kyɔn feye Yeessuu a tɔwe asɛn mɔ-ɔ, nɛ oo lee Peetroo na Yakubu na Yakubu mɔ tire Yohanee, nɛ mɔ aa bamɔ wɔrɛ a yɔ kebeɛ sɔswɛɛ kɔ sɔsɔ. ² Bamɔ a bɔ mfɛn-ɔ, nɛ baa nɔ feye Yeessuu a kyurowi. Mɔ akatɔ-ro a tɔrɛ sɛ feye kyɔwe, nɛ mɔ atɔ bunɛ a fwiiri pareparepare. ³ Puri amɔ-ro nɛ baa nɔ feye anyare anyɔ kɔ na Yeessuu yɛrɛ, na ba sa sɛnsa. Nɛ baa pini feye Wuribware mbraa ɔsapɔ Mosis na Wuribware akyaamɛɛ Iliya nɛɛ.

⁴ Nɛ Peetroo a tɔwe gywii Yeessuu feye, “Mɔ nyanɛ, a bware fɛ feye anɛ a bɔ mfɛɛ. Fɔ ɛ kpa fɛraa, mɔ ɛ waa abwii asa, fɔ kɔnkɔ, na Mosis kɔnkɔ, na Iliya kɔnkɔ.”

⁵ Peetroo a san ɔ sa sɛnsa-ɔ, nɛ kɔwɔrɛ tɔrɛsɛsɛ kuyayu a lee sɔsɔ bɔ dɔnɔnɔ bamɔ sɛ. Nɛ bɔrɛ kɔ a lee kɔwɔrɛ-ɔ-ro tɔwe feye, “Mɔn' keɛ mɔ gyi timaa nɛ mɔ ɛ kpa mɔ asɛn bweɛtɔ, nɛ mɔ akatɔ a gyi mɔ sɛ-ɔ. Mɔn' nu mɔ asɛn.”

⁶ Agyasepo asa amɔ a nu bɔrɛ amɔ-ɔ, kufu a nya bamɔ fɛɛ. Amɔsɛ-ɔ nɛ baa lee da bamɔ mme si, nɛ baa bɛra akatɔ bɔ bun sweɛɛ.

⁷ Nɛ Yeessuu a bɔ dabɔrɔ bamɔ tɔwe feye, “Mɔn' kɔsɔ, mɔnɛ ma sa a kufu nya mɔnɛ.”

⁸ Bamɔ a yasɛ akatɔ dɛrɛ-ɔ, bɔ mɔn lee nɔ ɔko bɔ mfɛn, amɔ Yeessuu wɔrɛ kpen.

⁹ Bamɔ a kɔrɔwɛ kebeɛ-ɔ sɛ ba ba kaasɛ-ɔ, nɛ Yeessuu a da bamɔ nɔ sɛ feye, “Mɔnɛ ma kan tɔwe atɔ mɔ nɛ mɔnɛ a nɔ-o gywii ɔko, amɔ bɔ fɔ san nɛ Wuribware i kyinjɔ mɔ, dimaadi mɔ gyi-o, a ɔ lee lowi-ro-o.”

¹⁰ Nɛ mɔ agyasepo asa-ɔ a bise mɔ feye, “Ntɛtɔ sɛ nɛ Wuribware mbraa akaapopo-ɔ ɛ tɔwe feye Iliya amɔ nɛ anɛ a nɔ-o ɛ gye nɛ ɔ gye Kristoo nkɛɛɛ a ɔ ba-ɔ nɛɛ?”

¹¹ Nɛ Yeessuu a lee kanɔ feye, “Kasɛntɔn si Iliya ɛ gye nɛ ɔ gye nkɛɛɛ a ɔ ba na ɔ nya bɔ lɔnɔnɔ ekpa-ro. ¹² Amaa mɔ ɛ tɔwe mɔ i gywii mɔnɛ feye Iliya a kyɔ ba, nɛ asɛsɛ mɔn pini mɔ. Nɛ baa waa mɔ anɛn nɛ ba kpa-ɔ. Anɛn dɛɛ nɛ ba waa mɔ, dimaadi mɔ gyi-o, bɔrɔkraa.” ¹³ Nɛ nkɛɛ mɔ agyasepo-ɔ a pini feye Yohanee Osuubɔpo-ɔ asɛn nɛ ɔ tɔwe ɔ gywii bamɔ-ɔ, a lee feye Wuribware kyaamɛɛ kusun nɛ Yohanee a waa-ɔ du nɛ feye kyaamɛɛ kusun nɛ san-ɔ Iliya a waa-ɔ.

*Anɛn nɛ Yeessuu a kya kanyanɛɛ kɔ nɛ ibrisi te mɔ sɛ-ɔ
(Maak 9.14-29; Lukas 9.37-42)*

¹⁴ Nɛ Yeessuu mɔ aa mɔ agyasepo asa-ɔ a bɛɛ kinɔnɔ bɔ tɔ mɔ agyasepo nɛ baa san-ɔ na laman-ɔ. Mfɛn nɛ ɔnyare kɔ a bɔ kpuni anɔrii Yeessuu ayaa-ro tɔwe feye, ¹⁵ “Mɔ nyanɛ, mɔ ɛ kɔrɛ fɔ nɛ feye fɔ nɔ mɔ gyi nyanɛ mɔ ɛwɛɛ na fɔ kya mɔ. Ɔ lɔ kɔnɔnɔnɔ nɛ, nɛ ke ɛ tɔraa mɔ bweɛtɔ. San kemaa, ke ɛ tɔwe mɔ ke ɛ da dɛɛkpa-ro bɛɛɛ nkɔy-ro. ¹⁶ Mbeyɔmɔ nɛ mɔ a taa mɔ baa fɔ agyasepo-ɔ ase mfɛɛ, amaa bɔ mɔn taare kya mɔ.”

¹⁷ Nɛ Yeessuu a tɔwe gywii mɔ agyasepo-ɔ feye, “Kɛsɛbɔrɔlɛn awuye, mɔnɛ maa kɔrɛ mɔ mɔnɛ i gyi. Nsu mfɛnɛ nɛ mɔnɛ ɛ kpa feye mɔ aa mɔnɛ a kyɛna? Bɛɛɛ nsu mfɛnɛ nɛ mɔnɛ ɛ kpa feye nɔ nyite mɔnɛ pweɛ na mɔn' dɛɛ kɔrɛ mɔ gyi-o nɛɛ? Mɔn' taa kayaagyi-o baa mɔ ase mfɛɛ.”

¹⁸ Bamɔ a taa mɔ baa-ɔ, nɛ Yeessuu a sa ibrisi nɛ i te kayaagyi-o si-o kanɔ, nɛ ɛ ya kɔsɔ lee mɔ sɛ. Puri amɔ-ro nɛ kanyanɛɛ-ɔ a kpaare.

¹⁹ Amɔ kamɛɛ-ro-ɔ, nɛ Yeessuu agyasepo-ɔ a ba mɔ ase keri si tɔn kɔ bɔ bise mɔ feye, “Ntɛtɔ sɛ nɛ anɛ mɔn taare gya ibrisi amɔ-ɔ nɛɛ?”

20 Ne ɔɔ beɲɲaa bamo feye, “Keto se ne mone mon taare gya ibrisi amo bo koso kayaagyi amo se-ɔ e gye feye mone kokoregyi mon kyɔ. Mo i gyi mone kasentɲin feye mone deɛ mone de kokoregyi na ke ta feye kiyii kigyi kagyngyngyii gbaa nee-ɔ, weete mone e taare a mon' tawe gywii kebee soswee mo mfee feye ‘Lee mfee yo mfenj,’ na ki bu mone. Na weete mon' taare waa keto kema. [21 Amaa anen a ibrisi amo, mone maa taare a mon' gya bo koso sese se, amo mone a kore kebwarekore na mone a kra akon pwεε.]”

Anen ne Yeesuu a bee tawe mo lowi asen-ɔ
(Maak 9.30-32; Lukas 9.43-45)

22 Yeesuu mo aa mo agyasepo-ɔ pεεε a naa ba muruwi Galileya sweere se ba yo-ɔ, ne ɔɔ tawe gywii bamo feye, “Mon' lon esebɔ na mon' nu mo ase. Ba taa mo, dimaadi mo gyi-o, a bo waa sweere mo se ayaalenpo kesaree-ro. 23 Ba mo mo, amaa kemo nke nsa, Wuribware i kɲɲɲi mo a ɔ lee lowi-ro.” Mo agyasepo-ɔ a nu amo-ɔ, ne bore-ro a dunwi bamo.

Wuribware sunkpa a tweetwee-ɔ asen

24 Ne san ne Yeesuu mo aa mo agyasepo-ɔ a fo Kapaaniyum man-no-ɔ, ne tweetwee akorepo ko a ba Peetroo ase bo bise mo feye, “Ane a ba a ane bo kore atanne lee ane Isireelii awuye ase nee, na bo bo taare lonjo Wuribware sunkpa akyan-ɔ. Fo nyanpe e ka anen a tweetwee amo aaa beεε o kine?”

25 Ne Peetroo ye, “O ka.”

Peetroo a lwee lon-no-ɔ, ne Yeesuu a gye nkpeε bise mo feye, “Simon, emene ne fo e fa amo-ɔ mfeere? Kaye mo-ro awure ya sa kanɔ feye bo ka tweetwee sa bamo, bamo fanfan aseε ase ne ba kore pwεε, beεε bamo adon ne baa ko kenaa gyi si-o ase ne ba kore a bo lee pwεε?”

26 Ne Peetroo a lee kanɔ feye, “Bamo adon ase ne ba kore a bo lee pwεε.”

Ne Yeesuu ye, “Kasentɲin nee. Amose-ɔ ane a gye Wuribware se a kuwure-o-ro agyi-o si-o, ane maa ka Wuribware sunkpa kolonjo a tweetwee amo. 27 Amaa na kpa feye tweetwee akorepo mo se, aseε idun fwii ane se. Amose-ɔ, yo nkyu-ro, ya twee drawa waa-ro. Fo ya yo, kakingyi ne fo e gye nkpeε a fo kra-ɔ kanɔ-ro fo i nu atanne kigyi ne kaa fo siidii aduna-ɔ, ne ke e taare a ke ka mo aa fo kunu si tweetwee ne ba kpa-ɔ. Na fo taa yaa bo ka mo aa fo a Wuribware sunkpa a tweetwee-ɔ.”

18

Nse e gye brese Wuribware se a kuwure-o-ro?
(Maak 9.33-37; Lukas 9.46-48)

1 San amo-ɔ, ne Yeesuu agyasepo-ɔ a ba mo ase. Ne baa bise mo feye, “Nse e gye brese Wuribware se a kuwure-o-ro?”

2 Ne Yeesuu a tee kayaagyi ko baa bo yera bamo akato-ro. 3 Ne ɔɔ tawe gywii bamo feye, “Mo e tawe mo i gywii mone feye mone akemaa kakponɔ-ro e mon waa feye kayaagyi lee-o, mone maa nya kpa a mon' tii Wuribware se a kuwure-o si. 4 Amose-ɔ akemaa ne o yuri mo eyee, ne ɔ waa feye kayaagyi mo ne ɔ yere mfee-ɔ i kii brese Wuribware se a kuwure-o-ro. 5 Amose-ɔ, oko ne mo ya kra anen a kayaagyi mo neεneε mo kenyare-ro-ɔ, ɔ kra mo neεneε nee.”

Mone ma kaapo bokɔ ekpa bɔye
(Maak 9.42-48; Lukas 17.1-2)

6 Ne Yeesuu a kya se tawe feye, “Okɔ ne mo ya sa ne nyaagyi ngyngyii mo ne ba kore mo ba gyi-o oko ya waa ebɔye, amo fεraa bamo ya ba kibu dabε bo da sese-ɔ keb-ro, ne baa twee mo waa apoo-ro, a bo feye mo a nya kesεbɔgyiiri ne Wuribware i gyiiri anen a ebɔye awaapo kesεbɔ-ɔ.

7 A gye afuto sa kaye-ro aseε feye bokɔ a bo-ro ne ba sa ne bamo beεko-ana e waa ebɔye. Anen a asen-ɔ e deε ba fεraa. Amaa bamo ne baa sa ne bokɔ e waa ebɔye amo-ɔ a kesεbɔgyiiri-o e waa kokyo fεε.

8 Amose-ɔ fo ko ne fo kesareε beεε fo keyaa e gye ne ke e sa ne fo e waa ebɔye, ten kemo bo twee. A lee feye fo ya kii kesareε konko wuye beεε keyaa konko wuye, ne fo a nya nkpa na kukyure ne a mon de keε-ɔ, a bo feye fo kumuwii a lwee aworefo deεkpa ne ɔ maa dun, ne Wuribware a kure bo beya na ɔ bo gyiiri ebɔye awaapo kesεbɔ-ro-ɔ-ro. 9 Ne fo ne fo kekato ko e sa ne fo e waa ebɔye-ɔ, fo lee kemo bo twee. A lee feye fo ya lee kemo bo twee, ne fo ya kii kekato konko wuye, ne fo a nya nkpa na kukyure ne a mon de keε-ɔ, a bo feye fo akato anyɔ a te fo se, ne fo a bo lwee aworefo deεkpa-ɔ-ro.”

Sanne ne ɔfo-ɔ kitee
(Lukas 15.3-7)

¹⁰ Ne Yeesuu a kya se kaapo mo agyasepo-o feye, “Mone ma kan fa feye nyaagyi ngyingyii mo mon gye seye. A lee feye mo i gyi mone kasentij feye Wuribware a mbao ne ba deere bamo okemaa se-o yere Wuribware ase san kemaa. [¹¹ Mon' loj esebao. Mo, dimaadi mo gyi-o, a ba a m bo deere kpa ebaye awaapo nee na m morawe bamo.]

¹² N taa feye oko de esanne kelafa, ne o deere bamo se efa-ro, ne bamo oko ya fo, emene ne sese-o e waa? Mo e kore a n gyi feye o yowe esanne adukpanao na ekpanao ne baa san-o a bo bo sii bamo gyirokpa nee, na o ya buwi kpa okonko-o bo fo san ne o nu mo-o. ¹³ Kasentij si mo ya nu mo, mo akata i gyi sanne konko amo se, a kyon adukpanao na ekpanao ne bo mon fo-o. Beee mo e ba ayeba nee eee?

¹⁴ Aneñ dee ne Wuribware, mone se ne o bo sosoo-o, maa kpa feye nyaagyi ngyingyii mo oko fo.”

Fo kosobe ya waa fo boye, keto ne fo waa-o

¹⁵ Ne Yeesuu a kya se o kaapo keto ne Wuribware ye ane waa ebaye awaapo-o. O ye, “Fo kosobe akoregyipo ya waa fo boye, emene ne fo waa? Keto ne fo waa-o e gye feye fo yo mo ase, na fo tee mo kerii si. Na fo aa mo abee anyo wore, fo towe boye ne oo waa fo-o gywii mo. Ne mo ya nu fo kaase, ne mo ya yere gywii fo, amo feraa fo a lonjo fo aa mo mbont-ro. ¹⁶ Amaa mo e mon nu fo asen feraa, tee sese konko beee abee anyo bo tii fo eyee se yaa mo ase. A lee feye baa kyote abwaresen wore-o-ro feye,

‘Abee anyo beee nko asa ya yere-ro towe feye baa nu kasentij si feye sese amo a waa boye ko feraa, abrese e taare a bo bu mo kepo.’*

¹⁷ Ne mo ya san kine kunu bamo kaase feraa, mon' taa asen-o peee yaa asoree agyi akato-ro. Ne mo e ma nu asoree agyi gbaa a nno-o, amo feraa taa mo feye o mon tii asoree-o se, a lee feye o du nee feye bamo ne bo maa san Wuribware-o oko beee feye apoo lenpoo akorepo-o.

¹⁸ Mo i gyi mone kasentij feye oko boye kemaa ne mone e taa a mon' bo ke mo sweere mo se-o, Wuribware ne o bo sosoo-o a taa bo ke mo. Ne mone e mon taa amo bo ke mo feraa, Wuribware mon taa bo ke mo.

¹⁹ M bee mo e towe mo i gywii mone feye mone abee anyo ya waa kan sweere mo se mfee kore Wuribware, n se ne o bo sosoo-o, kotoko, o sa mone. ²⁰ A lee feye mfen ne abee anyo beee asa e gyanje mo kenya-re-ro-o, m bo bamo ase mfen.”

Keyaafore kunuroleñ wuye-o kitee

²¹ Ne Peetroo a bo bise Yeesuu feye, “To, mo nyanpe. N taa feye mo kosobe e waa mo boye san kemaa, waa iluwi efene ne n taa mo ebaye-o bo ke mo na n yowe? Iluwi isunoo beee efene?”

²² Ne Yeesuu a lee kan feye, “Daabii. N gye iluwi isunoo. Amaa n ye iluwi adusunoo aneñ a ntunkarē nsunoo-o.

²³ Mon' nu aneñ ne a du Wuribware se a kuwure-o-ro-o. N gye owure ko ya dee kyena aaa? Ne mo ayaafore-o bokoo de mo koka. Ne oo waa mo mfeere feye o tee bamo peee a o bo gyanje na o nya nu mo aa bamo mbont-ro atanne ne a bo-ro-o na o kore lee bamo ase. ²⁴ Mo a lee kaase o waa amo-o, ne baa baa mo ayaafore-o oko ne o de mo koka siidii nkpenkee kakpen (GHC 1,000,000,000). ²⁵ Owure a kpa a o kore atanne-o lee mo ase-o, ne o ye o maa taare a o ka. Amose-o ne owure-o ye bo taa mo kapotee peee na mo ka na bamo nyaagyi fe sa oko na bo kii sese-o anya. Na bo taa atanne ne baa nya-o baa bo ka koka-o.

²⁶ Mfen ne keyaafore amo a kpuni anurii owure-o ayaa-ro-o towe feye, ‘Mo e kore fo nee feye fo nyite mo, na mo e ka fo koka-o peee.’ ²⁷ Ne nkee owure-o a nu feye mo keyaafore amo asen a waa ewee, ne oo taa koka-o peee bo ke mo, ne oo sa mo kpa feye o nare.

²⁸ Keyaafore-o a lee kawu o yo-o, ne oo ya gyanjaa mo kosobe keyaafore ko ne o de mo koka siidii kakpen. Ne oo ya kra mo bore-ro, ne o ye, ‘Ka mo atanne ne mo a bo para fo-o sa mo mbembeyama.’

²⁹ Ne mo kosobe-o a kpuni anurii mo ayaa-ro, ne o ye, ‘Mo e kore fo nee feye fo nyite mo, na mo e ka fo koka-o peee.’

³⁰ Amaa ne o mon nu kokore ne mo kosobe-o a kore mo-o. Ne o ye bo kra mo tii tiikpa bo fo san ne o ka atanne-o peee a o bo sa mo-o. ³¹ Mo kosobe-ana ayaafore ne baa san-o a nu keto ne oo waa-o, ne bamo idun a fwii bweeto, ne baa ya towe gywii owure-o.

³² Amose ne owure-o a tee aneñ a keyaafore amo. Ne oo towe gywii mo feye, ‘Kunuroleñ wuye keyaafore e gye fo. Koka ne fo de mo-o kyoo bweeto beee? Amaa fo a kore mo feye n nyite fo-o se-o, mo a taa fo koka amo bo ke fo. ³³ Ne emene se ne fo kosobe keyaafore-o a kore fo feye fo nyite mo-o, ne fo mon nu mo ewee feye aneñ ne mo-o mo a nu fo ewee-o dee? Amo-o bware aaa?’ ³⁴ Ne owure-o dun a fwii mo keyaafore amo se bweeto, ne oo sa kano

* 18:16 Mbraa kebeesa 19.15.

feyε bɔ ya tii mɔ̄ tiikpa waa mɔ̄ bɔrɔkraa bɔ fɔ sanj ne ɔ taare a ɔ ka atanne-ɔ pɛɛɛ-ɔ. Amɔ e gye saaseɛɛ.

³⁵ Anɛj ne Wuribware, n se ne ɔ bɔ sɔsɔ-ɔ, e waa monɛ ɔkɛmaa-ɔ neɛ, amɔ fɔ a lee fɔ kame-ro taa fɔ bɛɛko ɛbɔyɛ bɔ ke mɔ̄ fɛraa.”

19

*Anɛj ne Yeesuu a kaapo awaareye ketɛj-nɔ asɛj-ɔ
(Maak 10.1-12)*

¹ Sanj ne Yeesuu a tɔwe amɔ-ɔ pɛɛɛ lɔwe-ɔ, ne ɔ lee Galileya sweere se ya Yudeya sweere se a kebegya ne ke bɔ Yoɔdan bɔj nɔnj a bɔnjɛ-ɔ se-ɔ. ² Ne asɛɛ biribiri a gya mɔ̄ se. Ne ɔ kya bamɔ alɔpɔ-ɔ mfɛj.

³ Mfɛj-ɔ, Farisii awuye ko a ba mɔ̄ ase a bɔ lɔɔre mɔ̄ kanɔ-ro. Ne bɔ ye, “Anɛ mbraa-ɔ e sa kpa feye ɔko kine mɔ̄ ka bɔ lee ketɔ kɛmaa ne ɔnyare-ɔ e fa feye ɔkyɛɛ-ɔ a waa-ɔ se aaa?”

⁴ Ne Yeesuu a beɛnaa bamɔ feye, “Monɛ monɛ tɛɛ kare abwaresej wɔre-ɔ-ro feye sanj ne Wuribware a tweɛ kayɛ-ro atɔ pɛɛɛ-ɔ, ɔ tweɛ ɔnyare na ɔkyɛɛ neɛ ɛɛɛ?” ⁵ Ne a beɛ tɔwe feye,

‘Amɔse ne ɔnyare e lee mɔ̄ se na mɔ̄ nyi lɔj-nɔ na ɔ waareɛ,
na mɔ̄ aa mɔ̄ ka a waa kanɔ kyena kii kɔkɔjko.’*

⁶ Amɔ e kaapo neɛ feye bɔ monɛ lee bɔ gye abɛɛ anyɔ. Amaa Wuribware a sa ne baa kii sɛɛɛ kɔjko neɛ. Amɔse se-ɔ sɛɛɛ monɛ de kpa feye mɔ̄ a brawɛ ketɔ ne Wuribware a bɔ waa abɛɛ-ro-ɔ-ro.”

⁷ Ne Farisii awuye-o ye, “Ne ntɛtɔ neɛ ne anɛ ɔɔɔdaapo Mosis a sa mbraa feye ɔnyare e kpa a o kine mɔ̄ ka, ɔ kyɔɛɛ wɔre na ɔkɛmaa nya ŋu feye oo yure mɔ̄ se, pwɛɛ na ɔ dɛɛ gya mɔ̄ lee mɔ̄ aye?”

⁸ Ne Yeesuu a beɛnaa bamɔ feye, “Mosis a sa monɛ kpa feye mon' kine monɛ aka, a lee feye monɛ anɔ-ro bɔ lej neɛ fɛɛ. Amaa mɔ̄ e tɔwe mɔ̄ i gywii monɛ feye hareɛ lee sanj ne Wuribware a tweɛ ketɔ kɛmaa-ɔ, a monɛ waa mɔ̄ kɔne feye ɔnyare a kine mɔ̄ ka. ⁹ Amɔse-ɔ, ketɔ ne mɔ̄ e kaapo monɛ-ɔ e gye feye ɔnyare ma kine mɔ̄ ka ketɔ kɛmaa se, amɔ ɔkyɛɛ-ɔ a kyɔ lee mɔ̄ kameɛ fɛraa. Ne n gye anɛj, ɔnyare-ɔ ya waareɛ ɔkyɛɛ banban, ɔ waa bɔyɛ. Mɔ̄ kebeɛ waareɛ ɔkyɛɛ banban-ɔ du neɛ feye mɔ̄ a waa kakyɛɛkpa-ɔ.”

¹⁰ Ne Yeesuu agyasepɔ-ɔ a tɔwe gywii mɔ̄ feye, “ɔnyare na mɔ̄ ka mbɔntɔ-ro e gye anɛj, amɔ fɛraa, a bware feye ɔko ma waareɛ daa aaa?”

¹¹ Ne Yeesuu a lee kanɔ feye, “N gye asɛɛ pɛɛɛ e gye ne ba taare a bɔ sure ketɔ ne monɛ a tɔwe-ɔ se, amɔ bamɔ ne Wuribware a sa bamɔ anɛj a eyɛɛ kekra-ɔ. ¹² Ketɔ ne mɔ̄ e kaapo-ɔ e gye feye anyare bɔko bɔ-ro ne baa kowe bamɔ na bɔ maa taare a bɔ kowe ŋyaagyɛ sa bamɔ eyɛɛ. Bɔko mɔ̄ bɔ-ro ne baa lee bamɔ awɛɛ. Ne bɔko mɔ̄ beɛ bɔ bɔ-ro ne bamɔ a pee akatɔ Wuribware se a kuwure-o ɛkpa se kegya-ɔ se-ɔ, bɔ ye bɔ maa waareɛ. Amɔse se-ɔ ɔko e bɔ-ro ne mɔ̄ e taare a ɔ waa anɛj, mon' sa a ɔ waa.”

*Anɛj ne Yeesuu a yure ŋyaagyɛ-o
(Maak 10.13-16; Lukas 18.15-17)*

¹³ Ne asɛɛ ko a baa bamɔ ŋyaagyɛ Yeesuu ase, na ɔ ba mɔ̄ asareɛ bɔ dɔnjɔ bamɔ se, na ɔ kɔre kebwarekɔre sa bamɔ. Amaa mɔ̄ agyasepɔ-ɔ ye bɔ nare, na bɔ ma lee tɔraa mɔ̄.

¹⁴ Amɔse-ɔ ne Yeesuu fɛraa ye, “Monɛ ma kanɛ gya ŋyaagyɛ mɔ̄ lee mɔ̄ ase. Mon' sa a bɔ ba mɔ̄ ase, a lee feye anɛj a ŋyaagyɛ mɔ̄ na bamɔ ne bɔ du feye ŋyaagyɛ mɔ̄-ɔ e gye ne bɔ tii Wuribware se a kuwure-o si.”

¹⁵ Mɔ̄ a ba mɔ̄ asareɛ bɔ dɔnjɔ bamɔ se-ɔ, ne ɔ lee mfɛj mɛraa mɔ̄ kpa se.

*A waa lej bweɛtɔ feye atɔ wuye i sure si feye Wuribware gye mɔ̄ owure
(Maak 10.17-31; Lukas 18.18-30)*

¹⁶ Ne ɔnyare ko a ba Yeesuu ase, ne ɔ ye, “ɔkaapɔpɔ, ntɛtɔ ketɔ timaa ne ŋ waa na ŋ nya ŋkpa na kukyure ne a monɛ de kɛɛ-ɔ?”

¹⁷ Ne Yeesuu a lee kanɔ feye, “Ntɛtɔ se ne fɔ i bise mɔ̄ atɔ timaa si? ɔko monɛ bɔ-ro ne ɔ gye otimaa beɛ bɔ tii Wuribware se. To, fɔ e kpa a fɔ nya ŋkpa na kukyure ne a monɛ de kɛɛ-ɔ, gya Wuribware a mbraa-ɔ se.”

¹⁸ Ne ɔnyare-ɔ a bise mɔ̄ feye, “Ntɛtɔ mbraa?”
Ne Yeesuu a lee kanɔ feye, “Mbraa ne ŋ ye,

‘ɔko ma mɔ̄ mɔ̄ bɛɛko, ɔko ma waa kakyɛɛkpa,

* 19:4 Keleɛkaase 1.27. * 19:5 Keleɛkaase 2.24.

okɔ ma kan ywii, okɔ ma kan ten mɔ beeko kanɔ,

19 na okemaa bu mɔ se na mɔ nyi,*

na 'Okemaa kpa mɔ beeko feye anen ne ɔ kpa mɔ eyee-ɔ.' **

20 Ne onyare amɔ a beɲɲaa mɔ feye, "Mɔ a gya mbraa mɔ peɛɛ se. Nteto ya san ne a bware feye m beɛ waa?"

21 Ne Yeessu a lee kanɔ feye, "Fɔ e kpa feye fɔ kii sese timaa lowe, amɔ feraa, nare ya fe keto kemaa ne fɔ de-o, na fɔ taa atanne-ɔ peɛɛ bɔ sa atiripɔ. Fɔ ya waa anen feraa, Wuribware e kpa kapoteɛ a ɔ bɔ yera sosɔ sa fɔ. Na fɔ bɔ gya mɔ se mbeyomɔ."

22 Onyare amɔ a nu mfaanɛɛ-ɔ, a mon waa mɔ kone, a lee feye o de kapoteɛ bweeto. Ne ɔ bore lee mfen yɔ mɔ lon-no.

23 Mfen ne Yeessu a tɔwe gywii mɔ agyasepɔ-ɔ feye, "A waa len feye atɔ wuye a sure si feye Wuribware gye mɔ owure. 24 Nyoma e taare a o lwee basa bɔ-ro dareɛ aaa? Amaa mɔ e tɔwe mɔ i gywii mon feye atɔ wuye kusure si feye Wuribware gye mɔ owure bɔ len a kyɔ nyoma kulwee basa bɔ-ro dareɛ."

25 Yeessu agyasepɔ-ɔ a nu amɔ-ɔ, ne aa waa bamɔ asen dabe. Ne baa bise mɔ feye, "Ne nkee nse gbaa e gye ne o de kpa feye ɔ nya nkpa na kukyure ne a mon de keɛ-ɔ neɛ?"

26 Ne Yeessu a deɛre bamɔ dinɲ, ne ɔ beɲɲaa bamɔ feye, "Sese e gye ne ɔ maa taare a ɔ nya anen a nkpa-ɔ, amɔ Wuribware a sa mɔ kpa feraa. Kotokɔ mon bɔ-ro ne Wuribware maa taare a ɔ waa kemo."

27 Ne Peetroo ye, "Kee e, ane a yowe keto kemaa ane gya fɔ se-ɔ, nteto ne ane e nya?"

28 Ne Yeessu a tɔwe gywii bamɔ feye, "Mɔ i gyi mon kasentɲ feye san kɔ e ba a ɔ bɔ ba, na kaye mɔ gye keɛ, na kaye popweɛ ba. Na san amɔ-ɔ, mɔ, dimaadi mɔ gyi-o, nya kedabe na wuraa na n kyena mɔ kuwuregya se gyi mɔ kuwure. Na mon fɔnɲ ne mon e gya mɔ se-ɔ kyena nɲuregya kudu nɲyɔ se, na mon gyi ane Isireelii awuye a nsuro kudu nɲyɔ-ɔ kuwure. 29 Na okemaa ne oo kperi mɔ se, ne ɔ yowe mɔ lon beɛ mɔ daa-ana beɛ mɔ tire-ana beɛ mɔ pekyee-ana beɛ mɔ se beɛ mɔ nyi beɛ mɔ gyi-ana beɛ mɔ adɔɔ gya mɔ se-ɔ nya atɔ kemaa na akowee kemaa ne ɔ yowe-ɔ iluwi kelafa a ɔ bɔ teere sweere mɔ se mfee, na nkee ɔ nya nkpa na kukyure ne a mon de keɛ-ɔ. 30 Amaa asese bweeto ne bɔ gye agyenkreɛpɔ mbeyomɔ-ɔ i kii nsii-amɛɛ, na bamɔ ne bɔ gye nsii-amɛɛ mbeyomɔ-ɔ mɔ kii agyenkreɛpɔ."

20

Kɔdɔɔ kɔ apafowɔ kitee

1 Ne Yeessu a kya se tɔwe gywii mɔ agyasepɔ-ɔ feye, "Mon' beɛ nu kitee mɔ ne ke e kaapo anen ne Wuribware se a kuwure-o du-o. N gye kɔdɔɔ wuye kɔ ya kyena aaa? Ne adɔteese kekpabeɛ a fɔ, ne ɔ kpa apafowɔ na bɔ yɔ mɔ kɔdɔɔ-ɔ-ro ya kya mɔ-ro. To, ne gyegyaye tututu ɔ yɔ kawu ya tɔ anyare kɔ yere. 2 Ne ɔ ye ɔ sa bamɔ siidii kudu na bɔ yɔ ya sun sa mɔ kake amɔ peɛ. Ne baa sure si, ne baa yɔ mɔ kɔdɔɔ-ɔ-ro ya sun.

3 Kyowe a dan kafweɛ-ɔ, ne ɔ beɛ yɔ kawu beɛ ya tɔ anyare kɔ na bɔ yere kolɔnde se bɔ maa waa seye. 4 Ne ɔ tɔwe gywii bamɔ feye, 'Mon' gbaa mon' ya sun mɔ kɔdɔɔ-ɔ-ro, mɔ e ka mon kɔkɔ anen ne a bware-o.' Ne baa sure si, ne baa yɔ mɔ kɔdɔɔ-ɔ-ro ya sun.

5 Mpase a fɔ-ɔ, ne ɔ beɛ yɔ kawu ya nɲ bɔkɔ, ne ɔ beɛ tɔwe anen deɛ gywii bamɔ, ne baa sure si. Kyowe kikpeerebeɛ a fɔ-ɔ, ne ɔ beɛ yɔ nɲ bɔkɔ, ne ɔ beɛ tɔwe anen deɛ gywii bamɔ, ne baa sure si.

6 Kedeeɛpweta a fɔ ne kyowe e kpa a ɔ lowe-ɔ, ne ɔ beɛ yɔ kawu beɛ ya tɔ anyare kɔ yere na bɔ maa waa seye. Ne oo bise bamɔ feye, 'Emene se ne mon e yere mfee lee gyegyaye bɔ fɔ kedeeɛpweta na mon' mɔ waa seye?'

7 Ne baa beɲɲaa mɔ feye, 'Okɔ mon' taa ane a ane sun sa mɔ.'

Ne ɔ ye, 'To, mon' gbaa, mon' nare mɔ kɔdɔɔ-ɔ-ro ya sun sa mɔ.' Ne baa yɔ.

8 Kyowe a lowe-ɔ, ne kɔdɔɔ-ɔ wuye-o a tɔwe gywii mɔ kepaafowɔ bresɛ feye, 'Teɛ mɔ apafowɔ-ɔ peɛ bɔ gyanɲ na fɔ ka bamɔ kɔkɔ. Na fɔ ka bamɔ ne baa sii kameɛ yɔ mɔ kɔdɔɔ-ɔ-ro kɔkɔ pwɛɛ na fɔ deɛ ka bamɔ ne baa gye nkpeɛ yɔ-o.'

9 Ne apafowɔ ne kɔdɔɔ-ɔ wuye-o a taa bamɔ lalalowe bɔ sun mɔ kɔdɔɔ-ɔ-ro-ɔ a ba akato-ro, ne ɔ ka bamɔ okemaa siidii kudu. 10 Ne ɔ kya se ka mɔ apafowɔ-ɔ kegyase kegyase lee nsii-amɛɛ-ɔ ase bɔ yɔ agyenkreɛpɔ-ɔ ase. Bamɔ ne baa sun lee gyegyaye tututu-o bɔ fɔ kedeeɛpweta-ɔ a ba akato-ro-ɔ, ne ba fa bamɔ mfeere feye ba nya atanne bweeto a bɔ kyon nsii-amɛɛ-ɔ. Amaa ɔ ka bamɔ okemaa siidii kudu deɛ neɛ. 11 Bamɔ a nɲ atanne ne baa nya-ɔ, ne baa teɛ. 12 Ne bɔ ye, 'Anyare mɔ ne baa ba fɔ kɔdɔɔ-ɔ-ro mfee san ne kyowe e kpa a

* 19:19 Kelee Igyipiti 20.12-16; Mbraa kebeɛsa 5.16-20. * 19:19 Kolɔnɲ mbraa 19.18.

o lowe-o a sunj kusunj dɔnjhwereɛ koŋko nee. Ne ane mo ane a kpone sunj kusunj ibiri mo peee na kyawe a da ane. Amo-o peee gbaa fo a ka ane aa bamo atanne koŋko dee nee.

¹³ Ne kodoo-o wuye-o a beŋŋaa bamo oko feye, 'Mo nyare, nu mo ase. Monj gyi fo nee. Fo a kyɔ sure si feye fo i sunj kusunj kake mumwii-o nee a fo sa mo, na ŋ ka fo siidii kudu. Mo e ba ayeba nee eee? ¹⁴ To, taa fo kakaka a fo nare pe. Mo ya ka fo aa onyare mo ne oo sii kamee bo doo mo-o atanne koŋko gbaa ooo, a monj gye fo asenj. ¹⁵ Mo fɔŋfɔŋ atanne nee. Amose-o n de kpa feye m ba amo bo waa anenj ne mo e kpa-o. Beee a bo fo gya feye mo a waa kedamenanjs nee eee? "

¹⁶ Ne Yeesuu ye, "Amo e gye saasebee. Amose se-o nsii-amee i kii agyenkreepo, na agyenkreepo mo kii nsii-amee."

Anenj ne Yeesuu a towe mo lowi asenj sasepo-o
(Maak 10.32-34; Lukas 18.31-34)

¹⁷ Yeesuu a mɛraa se o yo Yerusalem-o, ne oo lee mo agyasepo kudu anyo-o keri si, ne oo towe gywii bamo feye, ¹⁸ "Mon' nu mo ase. Yerusalem ne ane e yo mo-o, ne ba ba mo, dimaadi mo gyi-o, a bo bo waa Wuribware alɔnjɔpo abrese na Wuribware mbraa akaapopo kesaree-ro. Bamo e gye ne ba gyi mo asenj na bo bu mo kepo. ¹⁹ Na ŋkee bo taa mo sa Roma awuye ne baa koore ane manj-o na bo mo mo. Roma awuye mo e waa mo ŋwaagyiseŋŋe, na bo da mo paara, na bo da mo bo mera kiyii kpare-abee-ro se. Amaa kemo ŋke nsa Wuribware i kiyinji mo a o lee lowi-ro."

Anenj ne Yakubu na Yohanee-ana bamo nyi e kpa kotoko Yeesuu ase a o sa bamo-o
(Maak 10.35-45)

²⁰ To, ne Yeesuu a agyasepo-o anyo ko a lee mo keri si na bo kore mo kotoko. Bamo e gye Sibidii mo agyi nyanse anyo-o Yakubu na Yohanee. Ne baa yaa bamo nyi Yeesuu ase na o towe bamo kanɔ se asenj. Ne okyee-o a kpuni anjirii Yeesuu aya-ro, ne oo kore mo kotoko.

²¹ Ne Yeesuu a towe gywii mo feye, "Towe keto ne fo e kpa-o gywii mo."

Ne okyee-o ye, "Mo e kpa feye fo ya kyena fo kuwure-o si, na fo sa a mo agyi nyanse anyo mo kyena fo ase, okonko kyena fo kigyise si, na okonko-o mo kyena fo kebena se."

²² Ne Yeesuu a beŋŋaa bamo feye, "Mone monj nyi anenj ne keto ne mone i bise mone e kpa-o du-o. Mone e taare a mon' gyi aworefo koŋko ne mo e ba a m bo gyi-o ooo? Ne mone e taare a mon' nyite asenj dee ne ase e ta a bo bo laye mo-o ooo?"

Ne baa beŋŋaa feye, "Ane e taare."

²³ Ne Yeesuu a towe gywii bamo feye, "Mo e towe mo i gywii mone feye anenj ne mo i gyi aworefo-o, anenj dee ne mone i gyi. Amaa n gye mo e gye ne mo i lee mo ne o kyena mo kigyise si-o na mo-o mo ne o kyena mo kebena se-o. N se Wuribware e gye ne o lee ekyenakpa amo a o bo sa bamo ne oo lɔnjɔ mfenj bo yera bamo-o."

²⁴ Sanj ne Yeesuu agyasepo kudu ne baa sanj-o a nu anenj ne Yakubu na Yohanee e kpa feye Yeesuu sa bamo kedabe kyonj bamo peee-o, ne bamo idunj a fwii Yakubu na Yohanee si. ²⁵ Mfenj ne Yeesuu a tee bamo peee bo gyanŋe, ne oo towe gywii bamo feye, "Nee mone nyi feye kaye mo-ro ase-ro feraa, bamo ne bo de manj-o na agyenkreepo-o e gye ne bo de keyaalenj ba gyi okemaa se e? ²⁶ Amaa mone-ro feraa n gye anenj ne a du-o nee. Oko ne o kpa feye o waa mone-ro obrese beee sese dabe-o sunj sa mone ne mone a sanj-o. ²⁷ Ne oko ne mo e kpa feye o kii mone-ro agyenkreepo-o, amo feraa sese-o taa mo eyee bo waa mone kenya, ²⁸ feye anenj ne mo, dimaadi mo gyi-o, monj ba feye oko sunj sa mo-o. Mo a ba nee feye m bo waa asunj bo sa ase nee, na ŋ wu bo sa ase bweeto, na ŋ ka koka sa bamo a bo bee nya nya bamo eyee."

Anenj ne Yeesuu a bunji atenapo anyo ko akato-o
(Maak 10.46-52; Lukas 18.35-43)

²⁹ Ne Yeesuu mo aa mo agyasepo-o a boro Yerikoo manj-no. Bamo a lee mfenj ba yo-o, ne ase biribiri a gya bamo se. ³⁰ Amo atenapo anyo ko i te kpa-o kee. Bamo a nu feye Yeesuu e gye ne o kyonj kpa amo se-o, ne baa lee ba fee-ro ba tee mo feye, "Ane nyanpe, Deefid mo nana, ŋu ane ewee."

³¹ Ne ase-o a fee bamo se feye bo laato. Amaa ŋkee gbaa ne baa mɛraa se ba fee-ro kenkenj-o nee feye, "Ane nyanpe, Deefid mo nana, ŋu ane ewee."

³² Ne Yeesuu a yere. Ne oo tee bamo baa mo ase. Bamo a ba-o, ne oo bise bamo feye, "Nteto ne mone e kpa feye ŋ waa sa mone?"

³³ Ne bo ye, "Ane nyanpe, ane e kpa feye fo sa a ane akato bunji nee."

³⁴ Ne Yeesuu a ŋu bamo ewee, ne oo daboro bamo akato. Puri amo-ro mfenj ne bamo akato a bunji. Ne baa gya mo se.

21

Anej ne Yeesuu a dee kyena kuruma si lwee Yerusalem man-no-o
(Maak 11.1-11; Lukas 19.28-40; Yohane 12.12-19)

¹⁻² Bamō a kpa a bō fō Yerusalem-o, ne baa lwee kamanjyii kō ne ba tee ε Betefage, ne ka maa Mfo-Ayii kebee-o-ro. Mfenj-o ne Yeesuu a sunj mō agyasepo-o anyo bō gye njkpee tōwe gywii bamō feye, “Mōn' yō kamanjyii ne ka bō akato-ro-o-ro. Mōne ya denj fō mfenj, mōne i ŋu bamō a njure kukurumanyi kō bō yera na mō gyi yere mō ase. Na mōn' sanjje bamō baa mō ase. ³ Oko ya bise mōne ketō se ne mōne e sanjje bamō-o, na mōn' tōwe gywii sese-o feye mōne nyanjpe e gye ne o kpa. Mōne ya tōwe anej, na o sa mōne kpa feye mōn' taa bamō baa.”

⁴ Amō-o a ba nee a ketō ne Wuribware kyaameε kō a kyoreε waa abwaresej wōre-o-ro-o nya waa kasentij feye,

⁵ “Mōn' tōwe gywii Yerusalem man awuye, feye,
'Mōn' kee, mōne owure e ba mōne ase-o.
O gye owo-roba, ne o dee kakurumagyii o ba.' ”*

⁶ Ne agyasepo anyo amō a ya waa anej ne Yeesuu a tōwe gywii bamō feye bō waa-o. ⁷ Ne baa baa kukurumanyi-o na mō gyi-o. Ne baa ba bamō awaagya bō dōnjjo mbō-o mmεε. Ne Yeesuu a dee kyena kakurumagyii-o si. ⁸ Ne asese bweeto a brawe bamō awaagya-ro bō beya kpa-o se sa mō, ne o nare se kyōj. Boko mō a njeri aferaa lee ayii ne a maa kpa keε-o bō dōnjjo kpa-o se sa mō, ne o nare se kyōj. ⁹ Njkee bamō ne bō gye mō njkpee na bamō ne bō gya mō se-o a lee ba feε-ro nee feye,

“Mōn' sa a ane da Deefid mō nana kakyirele.
Wuribware yure mō ne o ba mō kenjare-ro-o.*
Mōn' sa a ane da Wuribware ne o bō sosō-o kakyirele.”

¹⁰ Yeesuu a lwee Yerusalem man-no-o, ne elawō a dee manj-o-ro toj kemaa, ne bō ye, “Ne nse nee?”

¹¹ Ne asese ne bamō aa Yeesuu a yō-o a lee kanō feye, “Wuribware kyaameε Yeesuu-o nee. Oo lee Nasaret man ne o bō Galileya sweere se-o nee.”

Keto ne Yeesuu a waa na o bō Wuribware sunjka-o
(Maak 11.15-19; Lukas 19.45-48)

¹² Amō kamε-ro-o, ne Yeesuu a ya lwee Wuribware sunjka-o kabuno. Ne oo ŋu ayawogyipo te mfenj ba fe ato na boko e soo. Boko mō te bamō iteeburi ase mfenj ba kyeeri Roma sweere se atanne ba yaa Yudeya sweere se atanne-ro. Asese mō-ro boko mō te bamō ngya se ba fe awurelepo nee. To, Yeesuu a ya to bamō anej-o, ne o gyera gyera bamō iteeburi-o na bamō ngya-o bō da, ne o gya bamō bō kyōjwe. ¹³ Ne o tōwe gywii bamō feye, “Nee baa kyoreε waa abwaresej wōre-o-ro feye Wuribware ye,

'Mō lōj-o i kii kekjanj ne kaye mō-ro asese pεεε
e ba a bō bō nya kōre kebwarekōre-o.*
Amaa mōne a taa mfenj bō kii 'ayu lōj nee'* bεεε?”

¹⁴ Wuribware sunjka a kabuno-o mfenj ne atenapo a ba mō ase, ne o kya bamō. ¹⁵ Ne njyaagi a feε-ro anej-aaa feye, “Mōn' sa a ane da Deefid mō nana kakyirele.”

Ne Wuribware alōnjjo na Wuribware mbraa akaapopo a ŋu akpenjeyeto ne Yeesuu a waa-o, ne baa nu anej ne njyaagi-o e feε-ro-o, ne bamō iduj a fwii Yeesuu si. ¹⁶ Ne baa bise mō feye, “Fō a nu anej ne njyaagi mō e tōwe-o ooo? Keto bware aaa?”

Ne Yeesuu a bejjaab bamō feye, “A bware. Nee mōne mōj tee karē keto ne baa kyoreε waa abwaresej wōre-o-ro-o feye,

'Ane nyanjpe Wuribware,
fō a sa ne elawō ne njyaagi ngyingyii e waa mfee-o
a sa ne fō a nya kedabe.* ε?”

¹⁷ Ne Yeesuu a lee bamō ase manj-o-ro yō kamanjyii kō ne ba tee ε Betaniya, ne oo di mfenj kraye.

* 21:5 Sakariya 9.9. * 21:9 Kilij 118.26. * 21:13 Isaya 56.7. * 21:13 Yeremeya 7.11. * 21:16 Kilij 8.2 (LXX).

Anɛn nɛ Yeesuu a daa figi kiyii ko yii-o
(Maak 11.12-14, 20-24)

18 Kaye nke gyegyaye tututu-o, nɛ Yeesuu a kiɲɲi ɔ yɔ maɲ-ɔ-rɔ. Nɛ akon de mɔ. 19 Mfɛn nɛ oo ɲu figi kiyii ko yere kpa keɛ. Nɛ ɔɔ yɔ a ɔ ya deere kemɔ se feye ɔ nya kemɔ agyi a o gyi aaa. Amaa mɔ a yɔ kemɔ kaase-ɔ, seye mon te kemɔ se, amɔ afɛraa wɔre. Amɔse-ɔ nɛ ɔɔ tɔwe gywii kiyii-o feye, "Fɔ mon lee fɔ bɔ-rɔ a fɔ sweɛ agyi daa." Puri amɔ-rɔ mfɛn nɛ kiyii amɔ a wu.

20 Yeesuu agyasepo-ɔ a ɲu feye kiyii amɔ a wu-o, nɛ aa kpen bamɔ eyee. Nɛ bɔ ye, "Emene nɛ figi kiyii mɔ a waa wu puri mɔ-rɔ anɛn?"

21 Nɛ Yeesuu a tɔwe gywii bamɔ feye, "Mɔ e tɔwe mɔ i gywii mon feye, mon ya kɔɔre Wuribware gyi, nɛ mon e mon lwii kameɛ, amɔ fɛraa mon e taare a mon' waa anɛn nɛ mɔ a waa kiyii mɔ mfee-ɔ. N gye amɔ wɔre gbaa, amaa mon e taare a mon' tɔwe gywii kebee mɔ feye, 'Kosɔ nare ya twee fɔ eyee waa ɔpɔɔ-rɔ.' Na Wuribware sa a ketɔ waa anɛn sa monɛ. 22 Amɔse-ɔ, monɛ ya kɔre Wuribware kotɔko, nɛ monɛ a kɔɔre gyi feye ɔ sa monɛ ketɔ amɔ, monɛ e nya."

Yuda awuye agyɛnkɛɛpo a seɲbise ko nɛ Yeesuu a kine kanɔlee-o
(Maak 11.27-33; Lukas 20.1-8)

23 Nɛ Yeesuu a kiɲɲi ba Wuribware sunkpa a kabuno-o. Nɛ ɔɔ kaapo laman abwaresɛn mfɛn. Mɔ a maa se ɔ kaapo-ɔ, nɛ Wuribware alɔɲɔpɔ abrese na maɲ-ɔ abrese a ba mɔ ase. Nɛ baa bise mɔ feye, "Nse ya sa fɔ kpa feye fɔ bɔ gya aseɛ bɔ lee Wuribware sunkpa a kabuno-o mfee? Nɛ nse ya sa fɔ kpa feye fɔ kaapo atɔ mfee?"

24 Mfɛn nɛ Yeesuu a beɲɲaa bamɔ feye, "To, mɔ-ɔ mɔ i bise monɛ asɛn konko kpen, nɛ monɛ ya taare beɲɲaa mɔ nɛnɛnɛ fɛraa, mɔ-ɔ mɔ e kaapo monɛ kpa nɛ n de feye m bɔ waa anɛn a atɔ mɔ. 25 Mon' kaapo mɔ mɔ nɛ ɔɔ sa Yohanee Osuubɔpɔ-ɔ kpa feye ɔ bɔ asuu-o? Wuribware ya sa mɔ beɛ dimaadi aaa?"

Mfɛn nɛ bamɔ wɔre wɔre a lee ba gyiiri ikii feye, "Emene nɛ anɛ tɔwe-ɔ nɛ? Bɔ lee feye anɛ ya tɔwe feye Wuribware ya sa Yohanee kpa feye ɔ bɔ asuu, o bise anɛ feye, 'Ntɛtɔ se nɛ nɛ nɛ monɛ mon kɔɔre Yohanee gyi?' 26 Nɛ anɛ mɔ anɛ ya tɔwe feye dimaadi ya sa mɔ kpa, emene nɛ laman mɔ e waa anɛ? Anɛ sere bamɔ, a lee feye bamɔ akɛmaa a kɔɔre gyi feye Yohanee gye Wuribware a akyaame-ɔ ɔko nɛ."

27 Amɔse se-ɔ nɛ baa beɲɲaa Yeesuu feye, "Anɛ mon nyi ɔko nɛ ɔɔ sa Yohanee kpa feye ɔ bɔ asuu-o."

Nɛ Yeesuu mɔ a tɔwe gywii bamɔ feye, "Anɛn fɛraa, ɲ gbaa ma tɔwe ɔko nɛ ɔɔ sa mɔ kpa feye ɲ waa ketɔ nɛ mɔ e waa-ɔ a n gywii monɛ."

ɔnyare ko na mɔ agyi nyanse anyɔ kitee

28 Nɛ Yeesuu a kya se tɔwe feye, "Emene nɛ monɛ e fa feye kitee mɔ e kaapo? N gye ɔnyare ko e bɔ-rɔ aaa? Nɛ o de mɔ agyi nyanse anyɔ. Kake ɲko nɛ ɔɔ ya kɔre mɔ gyi brese-ɔ tɔrɔɔ. 29 Nɛ ɔɔ tɔwe gywii mɔ se feye, 'Ma ya.' Amaa ketɔ a waa kafwee-ɔ, nɛ oo nu mɔ eyee, nɛ ɔɔ yɔ mɔ se a kodɔɔ-ɔ-rɔ ya dɔɔ.

30 San amɔ mɔ se kyɔ o yii mɔ gyi nyɔsepo-ɔ ase a ɔ ya kɔre mɔ tɔrɔɔ anɛn deɛ. Nɛ ɔɔ beɲɲaa mɔ se feye, 'Yoo, n se, mɔ a nu. Mɔ e yɔ.' Amaa mɔ-ɔ mɔ mon yɔ."

Nɛ Yeesuu a bise bɔ gye keɛ feye, 31 "Nnyanse ɲnyɔ mɔ-rɔ-ɔ, bamɔ mmɔ ya waa mɔ se kepre? Mon' lee kanɔ a n nu."

Nɛ baa lee kanɔ feye, "Gyi brese-ɔ."

Nɛ Yeesuu a tɔwe gywii bamɔ feye, "Kasɛntɲ nɛ. Ketɔ nɛ mɔ e kaapo monɛ-ɔ e gye feye apoo lenpoo akɔɔrepo na apurimakyee e gye nɛ ba gye ɲkɛɛ a bɔ tii Wuribware se a kuwure-o si na monɛ te. 32 Bɔ lee feye Yohanee Osuubɔpɔ-ɔ a ba monɛ ase nɛɛ a ɔ bɔ kaapo monɛ ekpa timaa na mon' bɔrɔ se. Nɛ monɛ mɔ monɛ mon kɔɔre mɔ gyi. Amaa lenpoo akɔɔrepo-ɔ na apurimakyee-ɔ fɛraa a kɔɔre mɔ gyi. Monɛ a ɲu amɔ-ɔ gbaa ooo, monɛ mon kyurowi monɛ mfeeɛɛ na mon' kɔɔre mɔ gyi."

Apafɔwɔ bɔye ko kitee
(Maak 12.1-12; Lukas 20.9-19)

33 Nɛ Yeesuu ye, "Mon' nu mɔ ase, na m beɛ tɔwe kitee ko. N gye kodɔɔ wuye ko ya deɛ kyena aaa? Nɛ oo dwii bobɛ ayii ko, nɛ amɔ ya sweɛ agyi nɛ bɔ de ba waa nta-ɔ. Nɛ oo gyi banɛ dabɛ bɔ muruwaɛ, nɛ oo kwii kɛmantɲ kodɔɔ-ɔ-rɔ, na ɔ taa ayii-o agyi bɔ waa-rɔ a bɔ kyikyɛ si lee amɔ nkyu-o. Nɛ ɔɔ beɛ waa kotɔko nɛ ba deɛ yere kemɔ se a bɔ deɛ kodɔɔ-ɔ se-ɔ bɔ yera kodɔɔ-ɔ-rɔ. Nɛ ɔɔ taa sa apafɔwɔ ko feye bɔ deɛ se sa mɔ, nɛ ɔɔ lee pe tu kpa yɔ kefɔ.

34 San nɛ ayii a agyi-o a bere, nɛ amɔ kitebee a fɔ-ɔ, nɛ kodɔɔ-ɔ wuye-o a sun mɔ ayaafɛrɛ ko bɔ kyɔɲwe apafɔwɔ amɔ ase feye bɔ yɔ na apafɔwɔ-ɔ ke ketɔ nɛ baa nya lee

mò kòdòò-ò-rò-ò-rò, na bọ taa mò lee bọ kyonwẹ mò. ³⁵ Ayaafòrẹ amọ a yọ apafowò-ò ase-ò, nẹ apafowò-ò a kra bamọ okọ nẹ baa da mò, okọ mọ nẹ baa mọ, nẹ okọ mọ bẹe baa twẹe abu bọ da mò mọ. ³⁶ Amọsẹ-ò nẹ kòdòò-ò wuye-o a bẹe sun ayaafòrẹ kọ na bọ kyọ kegyenkpea a bọmọ-ò. Amaa anẹj dẹ nẹ apafowò amọ a bẹe waa bamọ.

³⁷ Lalalowẹ-ò nẹ oo sun mò gyi bọ kyonwẹ apafowò amọ ase. Nẹ ò fa mò mfeere feye, 'Mọ e kọrẹ a n gyi feye ba bu mò gyi-o.' ³⁸ San nẹ apafowò amọ a nju kayaagyi-o e ba-ò, nẹ nke ba tawẹ ba gywii abe feye, 'Kee kòdòò-ò wuye-o mò gyi-o nẹ mò se ya wu o gyi mò kapote-ò e ba-ò. Mọn' sa a anẹ mọ mò, na mò se a kòdòò mọ kii anẹ lee.' ³⁹ Amọsẹ-ò nẹ baa kra mò kayaagyi amọ, nẹ baa gyiiri mò lee kòdòò-ò-rò, nẹ baa mọ mò.

⁴⁰ To, mọnẹ e kọrẹ mọnẹ i gyi feye bobẹ kòdòò-ò wuye-o fọfọn ya ba apafowò amọ ase, emenẹ nẹ ò waa bamọ-ò nẹe?"

⁴¹ Nẹ baa lee kanọ feye, "A waa kanọ nkemaa ò mọ asese bọye amọ. Na ò bọ taa kòdòò-ò sa asese banban na bọ deere se sa mò. Na kiteebẹe ya fọ, bọ ke ayii-o agyi-ro na bọ taa mò lee bọ kyonwẹ mò."

⁴² Nẹ Yeesuu ye, "Kasẹntin nẹ. Mọ a kọrẹ gyi feye mọnẹ a karẹ abwareşen wọrẹ-ò-rọ feye,

'Kefore serise kọ nẹ apwεεpọ de bọ pwεε
nẹ baa kine kemọ bọ twεε-ò,
ya kọn bọ kii kemọ nẹ kaa len lոn-ò pεεε bọ yera-ò.
Wuribware ya sa nẹ aa ba anẹj,
nẹ aa kpen anẹ eyεε kebanşε.' "

⁴³ Nẹ Yeesuu a tawẹ bọ gyẹ kee feye, "Amọsẹ se-ò mọ e tawẹ mò i gywii mọnẹ feye Wuribware i lee mọnẹ Isireelii awuye a ò bọ lee mò kuwure-o-ro, na ò bẹe tee asese banban baa bọ tii kemọ se. Anẹj a asese mọ e gyẹ bamọ nẹ bamọ awaase e kaapo feye baa fọ feye bọ tii kuwure-o si-o. [⁴⁴ Okemaa nẹ mò ya lee da kefore amọ se, ke e tenje sese-ò-rọ kyikpuri kyikpuri. Nẹ kemọ ya lee da okọ se, na kọ kwεε mò waa feye ese-ò.]"

⁴⁵ Wuribware alողոքո abrese-ò na Farisii awuye-o a nu itee amọ nẹ Yeesuu a tawẹ-ò, nẹ baa pini feye ò kaapo feye bọ mò feye apafowò bọye amọ na apwεεpọ nẹ baa kine kefore serise-ò kebo pwεε-ò. ⁴⁶ Amọsẹ-ò ba kpa mò a bọ kra. Amaa bamọ a sere laman-ò se-ò, bọ mọn taare, a lee feye laman-ò feraa ye ò gyẹ Wuribware a akyaamεε-ò okọ nẹ.

22

Gyikpa dabẹ kọ kitee (Lukas 14.15-24)

¹ Nẹ Yeesuu a bẹe ba kitee kọ bọ sa seńsa gywii asese nẹ ba nu mò ase-ò. ² Nẹ ò ye, "Mọn' nu anẹj nẹ Wuribware se a kuwure-o du-o. N gyẹ owure kọ e dẹe ò bọ-rọ aaa? Nẹ mò gyi nyanşε-ò e kpa a ò waaare okyεe. Nẹ owure-o a waa kọkọfò-rọ ateese siraa sa mò gyi-o. ³ Nẹ oo sun mò ayaafòrẹ bọ kyonwẹ asese nẹ oo nyinji bamọ-ò ase, feye san a fọ feye bọ ba na bọ gyi ateese bọ gyi akato. Amaa bamọ okemaa a kine keba.

⁴ Nẹ ò bẹe sun ayaafòrẹ kọ bamọ ase bọ tawẹ gywii bamọ feye, 'Mọ a waa kọkọfò-rọ a ateese-o lowẹ. Mọ a mọ mò enaate-rọ edabedabẹ-ò, nẹ mò a waa ketọ kemaa siraa lowẹ. Amọsẹ-ò mọn' bọ gyi.'

⁵ Amaa afò-ò okemaa mọn bẹnjaa owure a ayaafòrẹ-ò. Bamọ-rọ okonkọ a yọ mò ndòò-rọ, nẹ okonkọ mọ a yọ mò yawogyikpa. ⁶ Bamọ nẹ baa san-ò mọ a kra owure a ayaafòrẹ-ò nẹ baa da bamọ mọ.

⁷ Kemọ nẹ owure-o de? Mò dun a fwii bweeto, nẹ oo sun mò asoogyaa awuye, nẹ baa ya mọ anẹj a asese bọye-ò kywεε bamọ manj.

⁸ Nẹ ò bẹe tee mò ayaafòrẹ-ò bọ gyanje, nẹ ò tawẹ gywii bamọ feye, 'Mọ a waa kọkọfò-rọ a ateese-o siraa lowẹ, amaa bamọ nẹ mọ a nyinji feye bọ ba-ò a kine keba. Anẹj a asese-ò mọn fọ feye bọ bọ gyi mò ateese-o nẹ. ⁹ Amọsẹ-ò mọ e kpa a n tee asese banban na bọ ba. Mọn' nare yọ man-nọ mbore se ya tee sese kemaa nẹ mọnẹ i nju-o na ò ba mfee bọ gyi mò ateese-o.'

¹⁰ Nẹ mò ayaafòrẹ-ò a yọ man-nọ a mbore-ò se ya tee asese timaa na abọye pεεε nẹ baa nju mfen-ò. Nẹ baa ba ateese-o gyikpa-ò. Bamọ a ba-ò, baa boro owure a gyikpa a kekyan-ò.

¹¹ Nẹ owure-o a lwee gyikpa a kekyan-ò-rọ ya sa mò afọ amọ anşε na keba. Mọ a bọ mfen-ò, nẹ oo nju sese kọ na ò mọn bun kọkọfò-rọ-ò waagya. ¹² Nẹ oo bise mò feye, 'Mọ nyare, emenẹ nẹ fọ a waa ba mfee na fọ mọn bun kọkọfò-rọ waagya-ò nẹe?' Amaa sese-ò mọn taare lee kan.

* 21:42 Kiliń 118.22-23.

13 Ne owure-o a sa mō ayaafōre ne bō yere mfen-ō kanō feye, 'Mōn' nure sese-ō asaree na ayaan, na mōn' taa mō twee bō kyōnwe kawu kibugyii-ro. Mfen ne asese da ba su na ba dūnwi nno, a lee feye bō maa taare a bō lweero ba gyikpa-ō mfee.'

Amō e gye saasebe. 14 Amose se-ō Wuribware a tee asese bweeto feye bō bō tii mō kuwure-o si. Amaa asese kafwee ne Wuribware i lee a bō bō kii mō fānfan asese."

Lenpoo kēka senbise
(Maak 12.13-17; Lukas 20.20-26)

15 Farisii awuye-o a nu itee ne Yeesuu a waa-ō, ne baa ya buwi ekpa na bō bōrō se bise mō asen lōre mō kanō-ro. Na mō ya tawē kebaye kō a bō nya kra mō. 16 Amose-ō ne baa sun bamō fānfan agyasepo kō na Owure Herōd ayererōpo kō bō kyōnwe Yeesuu ase, ne baa ba bō tawē kōne kōne gywii mō feye, "Ōkaaporo, ane nyi feye kasentij wuye e gye fō, ne fō maa penna ōko. Na kufu mōn de fō feye asese tawē fō asen. Fō mōn nyi feye sese mō gye sese dabe beee o gye sese kagyingyii. Fō fēraa fō e kaapo ato kasentij ne Wuribware e kpa feye sese dimaadi kemaa waa-ō nee. 17 Amose-ō ane i bise fō feye, Roma awuye a kō kenaa gyi ane se kōre ane maŋ-ō se-ō, ane ya ka lenpoo sa bamō owure dabe ne ba tee mō e Kayesaa-ō, a kye ane Wuribware mbraa-ō beee a maa kye? Tawē na ane nu."

18 Amaa Yeesuu a kyō pini bamō mfeere bōye-ō. Ne oō beŋŋaa bamō feye, "Mōne nno nnyo nnyo awuye mō. Nteto nee ne mōne e kyō mō-ro mōne e kee-ō nee? 19-20 Mōn' taa atanne fufuri kigyi ne kaa fō siidii kudu-o, ne mōne de mōne e ka lenpoo-o baa mō a ŋ kee." Bamō a taa baa-ō, ne oo bise bamō feye, "Nse fotoo na kenyaare e dān atanne mō se-ō nee?"

21 Ne baa beŋŋaa feye, "Owure Kayesaa lee nee."

Ne Yeesuu ye, "To, amō fēraa, mōn' ka ketō ne ke gye Kayesaa lee-o sa Kayesaa, na mōn' ka kemō ne ke gye Wuribware lee-o sa Wuribware."

22 Ne aneŋ ne Yeesuu a beŋŋaa-ō a kpeŋ bamō eyee. Amose-ō ne baa yowe mō bō nyi.

Kikyijŋi lee lowi-ro senbise
(Maak 12.18-27; Lukas 20.27-40)

23 Kake amō dee ne Sadukii awuye kō a ba Yeesuu ase aneŋ dee na bō bō bise mō asen. Amō Sadukii awuye mō gye Yudaawuye kō ne ba kōre ba gyi feye sese ya wu, mō kayowore na mō kra peee a wu, ne aneŋ se-ō a maa taare a o kyijŋi lee lowi-ro peee-ō nee. 24 To, ne baa bise Yeesuu feye, "Ōkaaporo, ane odedaapo Mosis ya kyoree mbraa mō waa abwareseŋ wore-ō-ro sa ane feye, ōko ya wu yowe mō ka na bō mōn kowe agyi, sese-ō mō tire taa kpenlekyee-ō waaree na bō nya kowe kayaagyi. Na bō taa kamō feye mō daa ne oo wu-o mō gyi nee. 25 To, onyare kō agyi nyanse asunoo e dee bō bō ane-ro mfee. Ne bamō-ro obrese-ō a waaree ōkyee, ne onyare-ō a bō wu na mō ka mōn kowe agyi. Ne oō yowe mō ka sa mō tire ne o gya mō se-ō na o waaree mō. 26 Ne mō tire amō a taa kpenlekyee-ō waaree. Aneŋ dee ne mō aa mō mōn kowe, ne onyare-ō a bō wu. Onyare amō mō tire ne o gya mō se-ō aneŋ dee. Bamō peee a waaree bamō daa a kpenlekyee amō gyanŋe se, ne baa wu yowe mō na mō aa bamō ōko mōn kowe gyi kōnko gbaa. 27 A bō-ro ne ōkyee-ō mō a bō wu gya bamō se. 28 Ne mbeyoamō, bō ye ōkēmaa i kyijŋi a o lee lowi-ro. Kake nsi amō, bamō-ro nse e gye ōkyee-ō mō kuri? Bō lee feye bamō asunoo-o peee mō a waaree mō bō gyanŋe se."

29 Mfen ne Yeesuu a beŋŋaa bamō feye, "Mōne a fō kpa, a lee feye mōne mōn nyi abwareseŋ wore-ō-ro asen, ne mōne mōn nyi aneŋ ne Wuribware keyaalēn-ō du-o, aneŋ dee ne mōne maa nu kemō kaase. 30 A lee feye asese ya kyijŋi lee lowi-ro, bamō kakyena-ro du nee feye Wuribware a mbō ne bō bō soso-ō lee-o. Amose-ō awaareye mōn lee a bō-ro. 31 To, mōne fēraa mōne ye alowipo-ō maa lee kyijŋi a bō lee lowi-ro. Amaa mō i bise mōne feye mōne mōn karē ketō ne Wuribware a kaapo mōne, ne baa kyoree waa abwareseŋ wore-ō-ro-ō oō? Mfen-ō o ye, 32 'Mō e gye Wuribware, nyanŋe ne fō nana-ana Abraham na Isak na Yakubu i sun-o.* Amō e gye feye ane adēdaapo amō ne baa wu-o a sanj ba sunj Wuribware-ō se-ō, a kaapo nee feye bamō a wu gbaa ooo, bamō ekra sanj i te."

33 Laman ne ba nu Yeesuu ase mfen-ō a nu mō kēkaapo amō-ō, ne aa kpeŋ bamō eyee.

Mbraa-ō peee-ro mmō ne n tiri-o
(Maak 12.28-34)

34 Ne Farisii awuye ne bō bō mfen-ō a nu aneŋ ne Yeesuu a sa ne Sadukii awuye-o a waa diŋŋ-o. Ne baa gyanŋe a bō kpa asen kō na bō ya bise mō lōre mō kanō-ro. 35 Amose-ō ne bamō-ro ōko ne o gye Wuribware mbraa ōkaaporo-ō a bō bise mō feye, 36 "Ōkaaporo, mbraa-ō peee-ro mmō e gye ne n tiri-o nee? Tawē na ane nu."

37 Ne Yeesuu a beŋŋaa mō feye, "Mmō ne n tiri-o e gye feye,

'Lee fō kame-ro ba fō kakponō na fō mfeere peee

* 22:32 Kelee Igyipiti 3.6.

bɔ kpa fɔ nyanɲe Wuribware asen.*

³⁸ Mmo-ɔ e gye mbraa ne n kyɔ mbraa-ɔ pɛɛɛ-ɔ. ³⁹ Mbraa ne n tiri, ne n gya se nyɔsɛpɔ, ne n ya lee ngyɛnkɛɛsɛ-ɔ e gye feye,

Kpa fɔ bɛɛkɔ asen feye anɛn ne fɔ e kpa fɔ eyee-ɔ.

⁴⁰ Wuribware a mbraa ne Mosis a kyɔrɛɛ bɔ beya-ɔ pɛɛɛ na Wuribware akyaameɛ a kɛkaapɔ-ɔ pɛɛɛ yɛrɛ anɛn a mbraa nɲyɔ amɔ sɛ nɛɛ.”

*Ɔkɔ ne Wuribware i sun a ɔ bɔ kyɔɲwe-ɔ asen
(Maak 12.35-37; Lukas 20.41-44)*

⁴¹ Farisii awuye-o a san bɔ yere ba nu Yeesuu ase-ɔ, ne oo bise bamɔ sɛnbise kɔ bɔ teere mɔ ne baa bise mɔ-ɔ. ⁴² Ne ɔ ye, “Emene ne mone e fa Kristoo ne Wuribware ye o sun a ɔ bɔ kyɔɲwe anɛ-ɔ asen? Nsɛ kɛnana-rɔ ne ɔ lee?”

Ne baa lee kanɔ feye, “Ɔ lee Owure Deefid a kɛnana-ɔ-rɔ nɛɛ.”

⁴³ Ne ɔ tɔwe gywii bamɔ feye, “Ne emene sɛ ne Wuribware a kufwiɲe timaa-o mɔ a sa ne Deefid fɔnfɔn gbaa a tɛɛ mɔ mɔ nyanɲe? Bɔ lee feye Deefid a kyɔrɛɛ waa abwareɛɛn wɔrɛ-ɔ-rɔ feye,

⁴⁴ Wuribware a tɔwe gywii mɔ nyanɲe nɛɛ ɛ,

Kyɛna mɔ kigyise si mfee

na n sa a fɔ adɔn pɛɛɛ mɔ ba fɔ kaase.*

⁴⁵ To, Deefid a kyɔrɛɛ asen amɔ ne Wuribware a tɔwe gywii ɔkɔ ne o te mɔ ase-ɔ, Kristoo ne ɔ tɔwe gywii. Amɔ a gye anɛn-ɔ sɛ-ɔ, ne Deefid fɔnfɔn gbaa a tɛɛ Kristoo feye mɔ nyanɲe, bamɔ ya kɔwɛ Kristoo ne ɔ waa sɛsɛ dimaadi, emene ne ɔ waa a ɔ lee Deefid a kɛnana-ɔ-rɔ, na Deefid a kyɔ tɛɛ Kristoo feye mɔ nyanɲe?”

⁴⁶ Bamɔ ɔkɔ mɔn taarɛ sa Yeesuu kanɔlee kɛmaa. Amɔsɛ-ɔ lee kake amɔ bɔ yɔ-ɔ kufu de bamɔ pɛɛɛ feye bɔ bɛɛ bise mɔ asen.

23

Yeesuu ye ɔkɛmaa sa Wuribware mbraa akaapɔpɔ-ɔ na Farisii awuye-o si

(Maak 12.38-40; Lukas 20.45-47)

¹ Ne Yeesuu a sa sɛnsa gywii laman ne ba nu mɔ ase-ɔ na mɔ agyasepɔ-ɔ. ² Ne ɔ ye, “Wuribware mbraa akaapɔpɔ-ɔ na Farisii awuye-o e gye ne bɔ de kpa feye bɔ kaapɔ mone Wuribware mbraa ne anɛ ɔdɛdaapɔ Mosis a kyɔrɛɛ bɔ beya sa anɛ-ɔ. ³ Amɔsɛ-ɔ mon' bu bamɔ, na mon' gya kɛtɔ kɛmaa ne ba kaapɔ mone feye mon' waa-ɔ sɛ. Amaa fɛraa mone ma kan gya bamɔ asen waase sɛ, a lee feye kɛtɔ ne ba tɔwe ba gywii mone-ɔ, bamɔ fɔnfɔn mɔn gya sɛ. ⁴ Ne bɔ de bamɔ fɔnfɔn ananato ba tii Mosis a mbraa-ɔ sɛ, na bɔ nya sa a mmo kegyase waa lɛn sa mone. Amaa bamɔ fɔnfɔn fɛraa maa kya mone-rɔ na mon' gya mmo sɛ. A du nɛɛ feye ɔkɔ a taa tɔsɔrɔ dwiidwiisɛ bɔ sɔrɔ fɔ, ne mɔ-ɔ maa sɔrɔ a ɔ kya fɔ-rɔ-ɔ.

⁵ Ba waa kɛtɔ kɛmaa akato sɛ nɛɛ a asɛsɛ nya nɲu. N taa feye anɛn ne anɛ de ndakaagyii anɛ da anɛ nsɛkɛnɔ na asarɛɛ-rɔ-ɔ. Wuribware mbraa akaapɔpɔ-ɔ na Farisii awuye-o fɛraa e waa amɔ adabe. M bɛɛ taa feye anɛn ne anɛ bɛɛ anɛ de awaagya anɛ i buɲ anɲu si anɛ e kɔrɛ kɛbwarekɔrɛ-ɔ, ne anɛ i nɲure ife apɔɔ anɛ kya kya amɔ nno nna-ɔ sɛ. Wuribware mbraa akaapɔpɔ-ɔ na Farisii awuye-o fɛraa e waa amɔ asoswɛɛ. ⁶ Ne ɔkɔ ya nyiɲɲi bamɔ feye bɔ ya gyi ateesɛ, amɔ ba kpa gyikpa-rɔ a ngya dabe-ɔ sɛ nɛɛ a bɔ kyena. Ne ba kpa kɛbwarekɔrɛ akyan-nɔ ngya dabe-ɔ sɛ kɛkyena. ⁷ Ne bamɔ a naa laman-nɔ-ɔ mɔ, ne ba kpa feye asɛsɛ gyɔnɲɔ ka bamɔ kanɔ tɛɛ bamɔ ɛ Akaapɔpɔ.

⁸ Amaa mone fɛraa, a mɔn bware feye bɔ tɛɛ mone ɔkɔ ɛ Ɔkaapɔpɔ, a lee feye mone pɛɛɛ gye kɔkɔwɛbɛɛ kɔnkɔ nɛɛ, ne mɔ wɔrɛ kɛnɛ e gye mone ɔkaapɔpɔ. ⁹ Anɛn dɛɛ ne mone ma kan tɛɛ ɔkɔ swɛɛrɛ mɔ sɛ feye mone sɛ, a lee feye sɛ kɔnkɔ wɔrɛ kɛnɛ ne mone de. Mɔ e gye Wuribware. ¹⁰ Anɛn dɛɛ ne mone ɔkɛmaa ma sa a ɔkɔ tɛɛ mɔ feye ɔgyɛnkɛɛpɔ, a lee feye mɔ ne ɔ gye mone ɔgyɛnkɛɛpɔ kɔnkɔ kɛnɛ-o e gye Kristoo ne Wuribware a sun bɔ kyɔɲwe kayɛ mɔ-rɔ-ɔ. ¹¹ Mone-rɔ ɔbrɛsɛ waa asun bɔ sun mone ne mone a san-ɔ. ¹² Bɔ lee feye ɔkɛmaa ne o bu mɔ eyɛɛ kɛdabe-ɔ, mɔ ne Wuribware e baa kaase. Ne ɔkɛmaa mɔ ne ɔ baa mɔ eyɛɛ kaase-ɔ, Wuribware e sa mɔ kɛdabe.”

¹³ Ne Yeesuu a kya sɛ tɔwe feye, “Mone ne mone gye Wuribware mbraa akaapɔpɔ na Farisii awuye-o, mone i nɲu asɛn nke nko fɛɛ. Nnɔ nɲyɔ nɲyɔ awuye mɔ. Bamɔ ne ba kpa a bɔ tii Wuribware sɛ a kuwure-o si-o ne mone i tii bamɔ kpa. Ne mone fɔnfɔn mɔ maa

* 22:37 Mbraa kɛbɛɛsa 6.5. * 22:39 Kɔlɔnɲɔ mbraa 19.18. * 22:44 Kilij 110.1.

kpa a mon' tii kuwure-o si. [14 Mone ne mone gye Wuribware mbraa akaaporo na Farisii awuye-o ma, n ye eee, mone i nu asen nke nko fee. Nno nnyo nnyo awuye e gye mone. Mone e gye ne mone i puni akpenlekyee mone e kore bamo elon, na mone e kore kebwarekore anen-aaa, na asese nya nu sanj amo feye mone tee mone gya Wuribware se neene. Mfaanee se-o, Wuribware i gyiiri mone kesebw bweeto.] 15 Mone ne mone gye Wuribware mbraa akaaporo na Farisii awuye-o ma, n ye eee, mone i nu asen nke nko fee. Nno nnyo nnyo awuye e gye mone. Bo lee feye mone e nare kefo kefo a mon' ya fo eman se, na mon' bee kyena koree-ro ten aporo-ro yo kefo kefo ya fo esweere ko gbaa se, na mon' nya oko ne o kore mone kekaapo a o gyi-o. Na nke mo ya kii mone ogyasepo-o, na mon' sa a o waa ebaye kyon mone fonfon gbaa.

16 N ye eee, mone e ba a mon' bo nu asen fee. Mone ne mone e tee mone eyee feye atenapo nyii-ro akrapo mo-o, mone fonfon gbaa mon kee. Anen dee ne mone kekaapo mon gye kasentij. Mone e kaapo feye oko ya waa etan towe bo beya feye o waa kotoko, ne mo ya kon bee ba Wuribware sunkra bo waa etan, o de kpa feye o lanje mo kana. Ne mone bee mone e kaapo ne feye, mo ya ba atanne pipee ne baa bo waa Wuribware sunkra-o dan-o bo waa etan, amo feraa o mon de kpa feye o lanje mo kana. 17 Abaa! Mone mfeere ke-mon-de awuye-o mo, mone mon kee nee eee? Wuribware sunkra beee atanne pipee ne baa bo waa sunkra amo dan-o, kemo i tiri? N gye sunkra-o ya sa ne atanne pipee-o a kii atimaa aaa?

18 Keto ne ki tii amo se-o e gye feye mone ye, oko ya ba lonjokpa ne o bo sunkra-o mfen-o bo waa etan, o taare a o lanje mo kana. Amaa mo ya ba kabu ne baa taa bo lonjo lonjokpa-o se-o bo waa etan, amo feraa mone e towe nee feye o mon de kpa feye o lanje mo kana. 19 Mone mon kee nee beee? Lonjokpa-o na kabu ne ka dan mo se-o, amo-ro kemo i tiri? N gye lonjokpa-o ya sa ne kabu-o a kii katimaa aaa? 20 Amose se-o n ye oko ne o ba lonjokpa-o a o bo waa etan-o a ba lonjokpa-o na kabu ne baa bo lonjo Wuribware mfen-o apepeyo bo waa etan nee. 21 Ne oko ne a ba Wuribware sunkra-o a bo waa etan-o e ba sunkra-o na Wuribware fonfon a o bo waa etan nee, a lee feye Wuribware te sunkra-o mfen. 22 Ne oko ne o ba Wuribware se a o bo waa etan-o e ba Wuribware kuwuregya-o a o bo waa etan nee, ne a kaapo feye o bee ba Wuribware ne o te kemo se-o a o bo waa etan nee.

23 Mone ne mone gye Wuribware mbraa akaaporo na Farisii awuye-o ma, m bee mo e towe mo i gywii mone feye mone i nu asen ooo. Nno nnyo nnyo awuye e gye mone. Bo lee feye mone gya Wuribware mbraa ne n ye mon' taa mone adoteese kema ntunkare kudu kema-ro katun konko na mon' bo lonjo Wuribware san kema-o se. Ne mone de haree koraa na akare na alefo ako gbaa mone e sa Wuribware. Amaa mone mon gya mbraa ne n tiri n kyw mbraa amo-o se. Keto ne mo e kaapo-o e gye feye mone maa waa itimaa, mone maa waa kedamenanse, ne mone mon de kasentij. Anen a ato mo e gye ne a bware feye mon' waa, na mone ma yowe adoteese a ntunkare kudu kema-ro katun konko-o ketaa sa Wuribware. 24 Mone mon kee nee beee? A lee feye keto ne mone e waa-o du nee feye oko a nu kyasen a lee da mo kotowa na nkyu si, ne oo lee mo bo tsee, ne oo mee nyoma dabe ne o da kotowa na nkyu-o kaase na o mon nu-o.

25 Mone Wuribware mbraa akaaporo na Farisii awuye ma, mo i gyi mone kasentij feye nno nnyo nnyo awuye e gye mone. Mone du nee feye sese a fwee mo atorenkyu na mo egyare mme, na o maa fwee amo mme-ro-o. Mone e lonjo mone nyoware, amaa apoo na gyikore na gymore ya bor-o mone nkpono-ro. 26 Mone Farisii awuye ma, mone mon nyi feye mone ya lee ebaye lee mone nkpono-ro, amo mone nyoware mon lee n de iyisi aaa?

27 Mone Wuribware mbraa akaaporo na Farisii awuye ma, m bee mo e towe feye mone gye nno nnyo nnyo awuye nee. Mone du nee feye kegyeranta-o. Kemo soso ne ba ba siimeetii bo laa, ne kaa waa dan. Amaa sweere-o kaase kifunij da ki i gyo. 28 Anen dee ne mone bware akato se, amaa mone bo ayeba na borokone.

29 Mone Wuribware mbraa akaaporo na Farisii awuye ma bo bo asen dabe-ro. Nno nnyo nnyo awuye e gye mone. Bo lee feye mone e deere Wuribware akyaaame na asese timaa ko ne baa dee kyena-o ne mone nana-ana a moo bamo-o agyeranta se, ne mone mo mone de siimeetii mone laa amo neene. 30 Ne mone e towe feye, 'Ane dee ane te ane adedaapo a mbee-o se nee, weete ane mon sure na bo moo Wuribware a akyaaame amo.' 31 Amaa mone maa taare a mon' gyiiri ikii feye bamo ne baa moo Wuribware a akyaaame-o mon gye mone fonfon adedaapo nee beee? Mone gye bamo ananagyi kasentij nee. 32 To, mone mon tee waa mone awaagyi boye-o lowe. N ye mon' kya se moo asese feye anen ne mone adedaapo a waa-o, bo fo sanj ne mone e moo Wuribware akyaaame-o peee-o na mon' nu.

33 Mone awo ma, mone e fa feye mone e taare a mon' kwaye aworefw deekpa ne Wuribware a kure bo beya na o bo gyiiri ebaye awaapo kesebw-ro aaa? Mone maa taare. 34 Amose-o, mo e towe mo i gywii mone feye mo i sun akyaaame na anyiasenpo na akaaporo a m bo kyonwe mone ase. Bamo boku ne mone e moo, boku mo ne mone e da a mon' bo mera ayii kpare-abee-ro se. Bamo boku mo mone bee mone e da bamo akyokywee mone

kebarekore akyan-no, na mon' gya bokō mō lee man-no yaa man kō se. ³⁵ Kētō ne ke bō-rō-ō ē gye feye Wuribware ē ba bamo ne baa mō asese timaa kemaa sweere mō se a kesebogyiiri ne ɔ kaa a ɔ bō gyiiri bamō-ɔ bō gyiiri mōne kesebō. Kasentij si, lee san ne baa mō sese timaa Abel-ɔ* bō fō san ne mōne a mō Barakiya mō gyi Sakariya-o* Wuribware sunkpa kanō na lonjokpa mbor̄ta-rō-ɔ p̄ee kesebogyiiri dōn mōne se. ³⁶ Mō i gyi mōne kasentij feye Wuribware i kperi bamō ilowi mō p̄ee se na o gyiiri ndō a sese-ɔ p̄ee kesebō.”

Anɛn ne Yeessu ē kpa Yerōsalem awuye asen-ɔ
(Lukas 13.31-35)

³⁷ Ne Yeessu a kya se tōwe feye, “Mōne Yerōsalem awuye, san kemaa ne Wuribware a sun mō akyaam̄e-ɔ ɔkō mōne ase-ɔ, mōne a daye mō abu mō. San kemaa ne mō a kpa feye n̄ k̄p̄we mōne bō gyan̄e, na n̄ kun mōne feye anɛn ne kyaase i bun mō agyi si-o, mōne mō mōne a kine. ³⁸ To, Wuribware ē kpa a ɔ yōwe mōne asen a mōne, na mōne man mō kii ketaakpan. ³⁹ Mō i gyi mōne kasentij feye mōne maa lee n̄u mō mfaan̄e, amō san a fō feye m ba, ne mōne ē tōwe feye,

‘Wuribware yure mō ne ɔ ba mō ken̄yare-rō-ɔ.*”

24

Anɛn ne Yeessu a tōwe Wuribware sunkpa kibwee asen-ɔ
(Maak 13.1-2; Lukas 21.5-6)

¹ Yeessu a kaapo laman abwasesen Wuribware sunkpa-ɔ lowe-ɔ, ne ɔ lee mfen. Mō a lee mfen ɔ yō-ɔ, ne mō agyasepō-ɔ a ba mō ase feye bō kaapo mō anɛn ne sunkpa a akyan-ɔ bō dan-ɔ. ² Ne ɔ ye, “Yooo. Mōne a n̄u anɛn ne akyan amō du-o ooo? San kō ē ba a ɔ bō ba na afor̄e amō ne baa bō p̄wee akyan amō-ɔ kōkōnj̄kō gbaa maa sii mfen ne ke yere mbeyōmō-ɔ. Ba gyera amō p̄ee a bō bō da.”

Asen ne a ba p̄wee na kaye d̄ee gye kee
(Maak 13.3-13; Lukas 21.7-19)

³ Kētō a waa kafwee-ɔ, ne Yeessu a yō o te Mf̄o-Ayii kebee-ɔ se. Ne mō agyasepō-ɔ a ba mō ase bamō wōre, na ɔkō mon̄ bō-rō, ne baa bise mō feye, “Tōwe gywii anɛ. San mō ne asen mō p̄ee ne fō a tōwe bō lee Wuribware sunkpa amō se-ɔ ē ba? Ne fō ya yō Wuribware ase, ntetō atō ē gye ne a waa na anɛ d̄ee n̄u feye fō kikin̄ji ba kaye mō-rō a tō-rō na kaye gye kee?”

⁴ Ne Yeessu a lee kanō feye, “Mon' sa se na ɔkō ma penna mōne. ⁵ Bō lee feye asese bweeto ē ba na bō bō penna mōne ē, ‘Mō ē gye Kristoo ne Wuribware a sun bō kyōn̄we-o.’ Na bō de mō ken̄yare ba tōwe asen na bō penna asese bweeto. ⁶ San amō mōne ya nu ekō na anaa se m̄eraa mōne b̄ee kefō ooo, mōne ma sa a amō asen tiri mōne, a lee feye a waa kanō nk̄emaa a ba anɛn p̄wee. Amaa n̄ gye amō-ɔ ē gye ne a kaapo feye kaye ē ba a ka gye kee nee. ⁷ Mō ē tōwe mō i gywii mōne feye eman ē kō ab̄ee, na sweere kō se asese kō sweere kō mō se asese. Na akōn̄ ba, na sweere lee ɔ len̄kpan̄ esweere bweeto se. ⁸ Amō-ɔ p̄ee du nee feye ɔkyee a dun̄wi p̄wee ne ɔ d̄ee bō kōwe.

⁹ San amō-ɔ ba kperi anɛn ne mōne gye mō agyasepō-ɔ se na bō kra mōne, na bō sa a bokō waa mōne bor̄akraa mō. Kaye-rō asese p̄ee i kperi mō se na bō kisi mōne. ¹⁰ San amō-ɔ asese bweeto b̄ee ba kin̄ji kamee, na bō ma lee gya mō ekpa-ɔ se. Na bō gyi ab̄ee kidiburo, na bō kisi ab̄ee. ¹¹ Na ayebapo bweeto ba na bō penna bokō tōwe feye bō gye Wuribware akyaam̄e. ¹² Anɛn a atō-ɔ ē gye ne a sa a eb̄oye san̄j̄e-rō bor̄o kaye, na bō lee anɛn se-ɔ asese bweeto bweeto yōwe bamō b̄ee kō-ana asen kekpa. ¹³ Amaa mō ē mōrōwe ɔk̄emaa ne ɔ taare a o nyite, na ɔ yere ken̄jen bō fō asen amō kee-ɔ. ¹⁴ Amaa p̄wee na kaye d̄ee gye kee, asese p̄ee i nu asen timaa bō lee Wuribware se a kuwure-o si. Abwasesen kotōwe mō ē kaapo bamō feye kaye ē kpa a ka fō kamō kee.”

Anɛn ne Yeessu ye Yerōsalem man i kpuri-o
(Maak 13.14-23; Lukas 21.20-24)

¹⁵ Ne Yeessu a kya se tōwe feye, “Atō mō ne mō a den̄ tōwe gywii mōne-ɔ p̄ee se-ɔ, mon' nu mō ase neenee. Wuribware kyaam̄e Daniyel a kyoree waa abwasesen wōre-ɔ-rō feye, ‘San kō ē ba a ɔ bō ba ne mōne adon̄ ē ba iyisi atō kō a bō bō yera Wuribware sunkpa-rō na bō bō sa a sunkpa-ɔ nyera.’”* (Fō ne fō ē kare amō-ɔ, fō a nu kaase aaa?) ¹⁶ “San amō-ɔ bamō ne bō bō Yud̄eya sweere se-ɔ, a tiri feye bō sere yō ab̄ee-rō. ¹⁷ Na bamō ne bō bō kawu-o ma kpone bamō eyee kin̄ji yō lon̄-nō feye ba ya taa kot̄okō. ¹⁸ Na bamō ne bō bō nd̄o-rō-ɔ ma kin̄ji ba p̄e feye ba ba a bō bō taa bamō awaagya. ¹⁹ N̄ke n̄si amō adan̄p̄ok̄yee na atrapo i n̄u asen nee f̄ee. ²⁰ Mon' kor̄e Wuribware feye san ya fō feye mon' sere, amō a maa waa kukyure

* 23:35 Keleekaase 4.1-12. * 23:35 2 N̄kōwekyase 24.20-22. * 23:39 Kilij 118.26. * 24:15 Daniyel 9.27; 11.31; 12.11.

kake, beɛɛ sanj ne kpa kutu bo len-ɔ. ²¹ Bo lee feye sanj amo a asen-ɔ e waa lenj bweeto a kyonj asenj kemaa ne aa kyɔ waa lee hareɛ sanj ne Wuribware a twee kaye-ɔ bo fo ndɔɔ-ɔ. Asenj ko mo maa lee ba na a du feye amo daa. ²² Amaa Wuribware a tenj nke ne weeteɛ asenj amo e waa-ɔ se. ɔ deɛ ɔ monj tenj-ɔ se fɛraa nee, weeteɛ ɔko maa sanj kaye mo-ro. Bo lee bamo ne Wuribware a lee sa mo eyee-ɔ se ne ɔ tenj nke-o si.

²³ Sanj amo ɔko ya towe gywii monj feye, 'Kee Kristoo ne Wuribware a sun-o e yere mfee-ɔ,' beɛɛ 'Mo e yere nnon-ɔ,' monj ma koore mo gyi. ²⁴ Bo lee feye bokɔ e ba a bo bo penna monj feye bamo e gye Kristoo-o, na bokɔ mo penna feye bamo e gye Wuribware a akyaamɛ-ɔ bokɔ. Ba ba a bo bo waa akpenyeeto dabe dabe bo kaapo feye bamo elen-ɔ a lee Wuribware ase-ɔ, na bo nya penna bamo ne Wuribware a lee sa mo eyee-ɔ gbaa. Bamɔ e taare fɛraa de. ²⁵ To, mo a towe keto kemaa gywii monj pweɛ a sanj amo deɛ fo. Nee monj a nu e?

²⁶ Amose se-ɔ, ɔko ya towe gywii monj feye, 'Kee, Kristoo bo kimukee-ro nnonj,' monj ma kanj yo mfenj ya deere. Beɛɛ ɔko ya towe feye, 'ɔo kweero kekyanj mo-ro mfee,' monj ma kanj koore mo gyi. ²⁷ Mo e towe a n gywii monj feye, anenj ne elɛɛɛɛ i gyi awore-ro lee kyowe leekpa ya bo fo kyowe tweekpa-ɔ, anenj deɛ ne mo, dimaadi mo gyi-o, e ba na okemaa nu mo. ²⁸ Nj ye, mfenj ne fo ya nu apateye i fuwi ba muruwi-ro, a kaapo feye kifuninj da mfenj."

*Yeesuu, dimaadi mo gyi-o, a keba nyɔsepo-ɔ
(Maak 13.24-31; Lukas 21.25-33)*

²⁹ Ne Yeesuu a kya se towe feye, "Nke amo-ro sanj ne asenj dabe amo a kyonj-ɔ,

'Kyowe ya lee, keto e gyase,
na oferi mo ma lee lanje-ro.'
'Na akyee-e-kpa-agyi kyuwi
lee daye bwee-ro pupuri,
na keto kemaa ne ke bo awore-ro-ɔ pɛɛɛ
ma lee waa kyɛkyɛɛ.*

³⁰ Sanj-ɔ ba nu soso afuto ko ne a kaapo feye mo, dimaadi mo gyi-o, e kpa a m ba sweere se. Na kaye-ro asese pɛɛɛ yonj, na bo su kenkenj. Nkee ba nu mo a lee soso m bo awore-ro mo e ba keyaalɛn-no na kelanjerɔ dabe-ro. ³¹ Na kabere dabe su kenkenj soso, na n sunj mo mbɔɔ lee soso ba sweere mo se mfee, na bo yo kebare kemaa ya kpowe asese ne Wuribware a lee sa mo eyee-ɔ pɛɛɛ lee sweere kemaa se bo gyanje tonj ko."

³² Ne Yeesuu a kya se towe feye, "Mon' sa a figi kiyi kaapo monj kanyiasenj. Monj nyi feye kemo ya ba ke e kpa a ke pɔwe, amo kekyaare e kpa a ke fo. ³³ To, anenj deɛ ne monj ya nu feye asenj mo pɛɛɛ e waa, amo mon' pini feye sanj e kpa a ɔ fo feye m beɛ kinji ba. ³⁴ Mo i gyi monj kasehtinj feye ndɔɔ a kaye mo-ro a asese-ɔ bokɔ i nu sanj ne ato mo e ba-ɔ. ³⁵ Soso na sweere pɛɛɛ asenj e kyonj, amaa mo asenj fɛraa maa kyonj daa."

*ɔko monj nyi kake nsi ne Yeesuu i kinji a ɔ ba-ɔ
(Maak 13.32-37; Lukas 17.26-27)*

³⁶ Ne Yeesuu a kya se kaapo mo kikinji ba-ɔ asenj. Ne ɔ ye, "Amaa ɔko monj nyi kake nsi ne mo i kinji a m ba-ɔ. Wuribware mbɔɔ-ɔ, beɛɛ mo, dimaadi mo gyi-o, gbaa monj nyi kake suyo-o. Amo ane se Wuribware wɔre kpenj i nyi. ³⁷ Anenj ne aa deɛ waa ane ɔdedaapo Nowaa mbɛɛ se-ɔ, anenj deɛ ne mo, dimaadi mo gyi-o, kikinji ba-ɔ e waa. ³⁸⁻³⁹ Nowaa mbɛɛ amo se-ɔ, ɔkemaa maa se o gyi ateese na o nuu nta, na anyare na akyee e waareɛ anenj-aaa, na bo monj nyi feye asenj e to bamo ya bo fo kake ne Nowaa a lwee mo koreɛ dabe dabe-ɔ-ro-ɔ, ne kufwiiri a bo twee moɔ bamo pɛɛɛ. Anenj deɛ ne mo, dimaadi mo gyi-o, i fu-ro a m ba.

⁴⁰ Kake nsi ne mo i kinji a m ba-ɔ, mo e ba a m bo to anyare anyɔ na ba doo kodɔɔ-ro. Na n lee ɔkonjko yaa mo ase yowe ɔkonjko mo bo sii. ⁴¹ Na akyee anyɔ ko mo bo tonj konjko ba kweɛ abwaye, na m bo lee ɔkonjko yowe mo beɛko-ɔ bo sii.

⁴² Amose se-ɔ monj okemaa sa mo eyee se. Mon' waa siraa, a lee feye monj monj nyi sanj ne monj nyanje e ba-ɔ. ⁴³ Mon' nyinji si feye lenj wuye deɛ o nyi sanj ne oyu de ɔ ba-ɔ nee, weeteɛ ɔ maa di idi na ɔ yowe mo lenj-ɔ sa oyuu-o na ɔ bo lweero ya ywii mo. ⁴⁴ Amose se-ɔ monj gbaa, mon' waa siraa, a lee feye mo, dimaadi mo gyi-o, bo ba-ɔ, mo i fu-ro a m ba nee."

*Keyaafɔre timaa na keyaafɔre bɔye
(Lukas 12.41-48)*

⁴⁵ Ne Yeesuu a kya se towe gywii mo agyasepo-ɔ feye, "Mo a fu-ro a m ba se-ɔ, mo e kaapo monj keyaafɔre ne mo ase o nyi asenj, ne o bware-o. Mon' sa a ane taa feye nyanje ko e kpa

* 24:29 Isaya 13.10; 34.4.

a o tu kpa, ne do taa keyaafore ko feye do bo deere mo lon na mo ayaafore ne baa san do se, na bo nya nya ateese gi san ne a bware feye bo gi-o. ⁴⁶ Mo nyanpe ya kinji ba pe bo to feye keyaafore amo e waa keto ne do towe gywii mo feye do waa do, anen a keyaafore do akato i gi. ⁴⁷ Mo e towe mo i gywii mone feye a waa kana nkemaa mo nyanpe e taa mo kapotee peee na do bo sa mo keyaafore amo a do deere se sa mo. ⁴⁸⁻⁴⁹ Amaa n taa feye mo e gye keyaafore boye, amo feraa do towe nee feye mo nyanpe do a kyee na kikinji ba do se do, do lee kaase a do daye mo kosobe ana ayaafore ne bo bo lon do ro do, na o gi ateese ne do kpa do, na mo aa atabweepo kyena nuu nta ba bwee. ⁵⁰ Nteto ne mo nyanpe do e waa? Mo nyanpe do i kinji a do ba kake ne keyaafore do maa deere mo kpa do na san ne do mon nyi-o. ⁵¹ Na mo nyanpe bo da mo bweeto gyiiri mo kesobo, na do gya mo yaa mfen ne nno nyo nyo awuye i ju asen do. Mfen do o su bweeto, na o dunwi mo kano."

25

Mbregyii kudu kitee

¹ Ne Yeesuu a bee towe kitee ko ne ke e kaapo anen ne Wuribware se a kuwure-o du san ne do bee o kinji a do ba-o. Jo ye, "N gye onyare ko ya dee kyena aaa? Ne do kpa a do waaree okye. Ne baa waa kokofa-ro ateese siraa na bo gi. Ne okofa mo kuri a kyee ateese-o kebo gi. Amo kibugyii a da na do mon tee ba. Ne mbregyii kudu ko mo bo-ro. Ne bo te kawu bo gywii mo keba. ²⁻⁴ Bamoro-ro anuu ko mon bo mfere, a lee feye bo de ifetiri, ne bo mon soo mfo bo tii mmoo ne m bo ifetiri-o-ro si baa. Bamoo anuu ne baa san do mo gye anyiasenpo, a lee feye baa kyoo taa mfo bo tii mmoo ne m bo bamo ifetiri-o-ro si baa. ⁵ Okofa mo kuri a kyee na keba do se do, mbregyii-o peee mon taare kra idi. Ne baa di idi.

⁶ Yensena a fo do, ne oko a faa-ro towe feye, 'Okofa mo kuri e ba ooo. Mon' sa a ane ya gyanjaa mo.' ⁷ Ne mbregyii-o peee a ten-no kyinji kosoo kyena. Ne baa yonjon bamo ifetiri-o-ro. ⁸ Ne mbregyii ne bo mon bo mfere do a towe feye, 'Oo! Oo! Anen ifetiri i dun ooo.' Ne baa kore mbregyii anyiasenpo do feye bo sa bamo mfo do oko. ⁹ Ne baa benjaa bamo feye, 'Daabii. Anen ya sa mone oko, mfo ne anen aa mone i ke-ro-o maa ke anen aa mone kaye. Amose do mon' nare mfo ofepo a lon do ro ya soo mone lee.'

¹⁰ Mbregyii ne bo mon bo mfere do a yii a bo ya soo mfo do, ne nkee okofa mo kuri-o a ba. Ne mbregyii anyiasenpo do, bamo a kra siraa-o si-o, a ya gyanjaa okofa mo kuri-o. Ne bamo aa mo a lwee lon-no na bo ya gi kokofa-ro a ateese-o. Bamo a lweero-o, ne baa tii pone do twee-ro.

¹¹ Keto bo waa kafwee do, ne mbregyii ne bo mon bo mfere do a kinji ba. Ne baa bo yere kawu pone do ase tee feye, 'Anen nyanpe, anen nyanpe, taye anen a anen lweero.'

¹² Ne okofa mo kuri a benjaa bamo feye, 'Daabii. Mo i gi mone kasentij feye mon nyi mone.'

Amo e gye saasebe.

¹³ Ne Yeesuu a baa amo bo gye kee feye, "Mone okemaa sa mo eyee se, a lee feye mone mon nyi kake beee san ne mo, dimaadi mo gi-o, e ba do."

Ayaafore timaa anyo na keyaafore worogyapo ko kitee
(Lukas 19.11-27)

¹⁴ Ne Yeesuu a bee ba kitee ko bo kaapo keto ne ke e waa mo keba bee do. Jo ye, "N gye ato wuye ko ya dee kyena aaa? Ne do kpa a o tu kpa yo kefo ya kyena kafwee. Ne do tee mo ayaafore bo gyanje. Ne do taa mo kapotee waa bamo kesaree-ro na bo deere se gywii mo. ¹⁵ Jo sa bamo okemaa anen ne do fa feye do taare a do deere se do. Jo sa okonko siidii nkpen alafa anuu (GHC 500,000). Okonko mo ne do sa siidii nkpen alafa anyo (GHC 200,000). Ne okonko mo bee do sa siidii nkpen kelafa (GHC 100,000). Ne nkee oo tu mo kpa do.

¹⁶ Mfen ne keyaafore gyenkreese do a yo ya taa mo siidii nkpen alafa anuu bo kyuwori-ro nya siidii nkpen alafa anuu bo tii si. ¹⁷ Anen dee ne keyaafore nyosepo do a ya taa mo siidii nkpen alafa anyo bo kyuwori-ro nya siidii nkpen alafa anyo bo tii si. ¹⁸ Amaa keyaafore sasepo do a taa mo siidii nkpen kelafa do yaa kawu ya kwii bo, ne do taa mo nyanpe a atanne do bo waa-ro pure.

¹⁹ Amo a kyee-o, ne ayaafore do bamo nyanpe do a kinji ba pe. Ne do tee mo ayaafore do bo gyanje na do nya nu mo aa bamo mbonjo-ro atanne ne a bo-ro do na do kore lee bamo ase. ²⁰ Keyaafore gyenkreese a ba mo akato-ro, ne do towe gywii mo feye, 'Mo nyanpe, kee siidii nkpen alafa anuu ne fo a taa bo sa mo do. Nkee bee kee siidii nkpen alafa anuu ne mo a nya bo tii si-o.'

²¹ Ne mo nyanpe do ye, 'Fo a waa ato. Keyaafore timaa na kasentij wuye e gye fo. Mbeyomo mo a kore fo gi atanne ngyingyii-ro nu fo kasentij. Amose do mo e taa mo atanne dabu na m bo sa fo a fo deere se. Lweero ba mfee na mo aa fo gi akato.'

22 Ne keyaafare nyosepo-o a ba mo nyanpe-o akato-ro, ne oo tawe gywii mo feye, 'Mo nyanpe, kee siidii nkpen alafa anyo ne fo a taa bo sa mo-o. Nkee bee kee siidii nkpen alafa anyo ne mo a nya bo tii si-o.'

23 Ne mo nyanpe-o ye, 'Fo gbaa, fo a waa ato feye fo baeko keyaafare ko-o. Mo a kore fo gyi atanne ngyingyii-ro nu fo kasentij-o si-o, mo e taa atanne dabe na n sa fo a fo deere se. Lweero ba mfee na mo aa fo gyi akato.'

24-25 Ne kkee keyaafare sasapo-o a bo tawe feye, 'Mo nyanpe, n sere fo, ne nyi feye fo asen bo len, ne fo e taa keto ne ke mon gye fo lee-o, ne fo e kore adoteese ne fo mon dwii-o fo i kii fo lee-o, amo se-o ne mo a taa fo siidii nkpen kelafa-o yaa kawu. Ne mo a ya kwii bo taa bo waa-ro pure. Amose-o mbeymo kee fo atanne-o peee. Fo lee nee, amose-o kore fo ato.'

26 Ne mo nyanpe-o ye, 'Keyaafare boye na worogyapo kasentij e gye fo. Fo ye fo nyi feye mo e taa keto ne ke mon gye mo lee-o, ne mo e kore adoteese ne mon dwii-o mo i kii mo lee. 27 Ne emene ya waa se ne fo mon taa mo atanne-o yaa bo beya banke-ro, na mo a kinji ba-o na n nya atanne bee bo donjo se?'

28 Ne oo bee tawe gywii bamo ne bo yere mfen-o feye, 'Mon' kore siidii nkpen kelafa ne e bo anyare mo ase-o taa sa mo ne o de siidii kakpenkeee-o. 29 Bo lee feye oko ne o de keto-o, ba taa bweeto na bo bo tii mo se. Na mo lee nya waa kokyo. Amaa oko ne o mon de-o feraa, ba kore kafwee ne o de-o a bo lee mo ase. 30 Na mon' taa keyaafare mo ne o maa lonjo seye-o twee mo bo kyonwe kawu kibugyii-ro. Mfen ne ba su, ne ba dunwi nno-o.'

Anen ne Yeesuu i gyi kaye-ro ase se peee asen-o

31 Ne Yeesuu a kaapo mo agyasepo-o ato bo gye kee feye, "Kake nsi ne mo, dimaadi mo gyi-o, e lee soso na m bo gyi kuwure-o, mo aa Wuribware a mbo-o e ba na n kyena mo kuwuregya-o se. 32 Na kaye-ro ase se peee gyanje mo akato-ro. Mfen ne mo i ke bamo-ro ntun nyo, feye anen ne mbo odereesepe o lee esanne kokwee, ne o lee eteere mo kokwee-o. 33 Bamo ne bo gye ase se timaa-o du nee feye esanne-o. Bamo ne mo e sa a bo yere mo kigyisaree se. Bamo ne baa san-o du nee feye eteere-o. Bamo mo ne mo e sa a bo yere mo kebenasaree se.

34 Na n kyena mo kuwure si. Na n tawe gywii bamo ne bo yere mo kigyise si-o feye, 'Mon' sa a mone akato gyi, a lee feye n se Wuribware a yure mone. Amose-o mon' bo gyi kuwure ne oo bo beya sa mone lee haree san ne oo twee kaye-o. 35 Bo lee feye san ne akon a nya mo-o, ne mone a sa mo ateese, ne mo a gyi. San ne burufo a nya mo-o, ne mone a sa mo nkyu, ne mo a nuu. San ne mo a kii fo-o, ne mone a kra mo neene mone aye. 36 San ne mone a nu feye m bun aprakee-o, ne mone a sa mo ato, ne mo a bun. San ne mone a nu mo na mo e lo-o, ne mone a kya mo-ro. San ne baa tii fo tiikpa ne mone a bo laa mo.'

37 Na ase se timaa amo bise mo feye, 'Ane nyanpe, nsan mo ne ane a nya fo, ne ane a sa fo ateese, ne fo a gyi? Tawe gywii ane. Beee nsan mo ne burufo a nya fo, ne ane a sa fo nkyu, ne fo a nuu? 38 Nsan mo ne ane a bee nu fo na fo gye fo, ne ane a kra fo neene ane aye? Ne nsan mo ne ane a nu fo, na fo bun aprakee, ne ane a sa fo ato, ne fo a bun? 39 Nsan mo ne ane a nu feye fo e lo, beee baa tii fo tiikpa ne ane a bo laa fo kya fo-ro?'

40 Na m benjaa bamo feye, 'Mo i gyi mone kasentij feye, san kema ne mone a waa mo kowebee-ana ngyingyii mo oko kedamenan se-o, mone a waa mo, Yeesuu, kedamenan se nee.'

41 Na n tawe gywii bamo ne bo yere mo kebena se-o feye, 'Mone feraa, mon' lee mo ase. Wuribware a lon mone. Mon' nare ya lwee deekpa ne Wuribware a kure bo beya Obonsam na mo kamee-ro awuye-o-ro. Anen a deekpa-o maa dun peee. 42 Bo lee feye san ne akon a nya mo-o, mone mon sa mo ateese a n gyi. San ne burufo a nya mo-o, mone mon sa mo nkyu a n nuu. 43 San ne mo a kii fo-o, mone mon kra mo neene. San ne mone a nu feye m bun aprakee-o, mone bee mone mon sa mo ato bun se. San ne mone a nu feye mo e lo, ne n da tiikpa-o-ro-o, mone mon bo laa mo na mon' kya mo-ro!'

44 Na ase se boye amo benjaa mo feye, 'Ane nyanpe, nsan mo ne ane a nu fo na akon de fo, ne ane a kine kesa fo ateese? Tawe gywii ane. Ne nsan mo ne ane a nu fo na burufo de fo, ne ane a kine kesa fo nkyu? Nsan mo ne ane a nu fo feye fo, ne ane a kine kekra fo neene, beee ane a nu fo na fo bun aprakee, ne ane a kine kesa fo ato bun se? Beee nsan mo ne ane a nu fo na fo e lo beee na da tiikpa, ne ane a kine kebo kya fo-ro?'

45 Na m benjaa bamo feye, 'Mo i gyi mone kasentij feye san kema ne mone a nu mo kowebee-ana ngyingyii-o mo oko na o gyi aworefao, ne mone a kine kowaa mo kedamenan se, san amo-o mo, Yeesuu, ne mone a kine kowaa kedamenan se.'

46 Anen a ase se boye-o ne mo e gya a m bo kyonwe mfen ne bamo kowebeyiiri maa lowe peee-o. Ase se timaa-o feraa e nya nkpa na kukuure ne a mon de kee-o.'

26

Anej ne baa da Yeessu kuɗu si kirkpuni-o

(Maak 14.1-2; Lukas 22.1-2; Yohanee 11.45-53)

¹ Yeessu a kaapo mo agyasepo-o amo-o peee lowe-o, ne oo towe gywii bamo feye, ² “Mone nyi feye nke nnyo bo fo-o, Wuribware-a-kya-ane-yowe a ateese-o kigyibee e fo. Sanj-o na bo taa mo, dimaadi mo gyi-o, waa bokɔ kesaree-ro na bo da mo bo mera kiyii kpare-abee-ro se moo.”

³ Ne Wuribware alonjopo abrese na manj abrese a gyanje alonjopo brese ne ba tee mo e Kayafas-o lon-na. ⁴ Ne baa lee ba kpa ekpa ne ba borɔ se a bo kra Yeessu, na oko monj nu-o, na bo moo. ⁵ Amaa bo ye, “Ane ma kra mo Wuribware-a-kya-ane-yowe a ateese kigyi a nke-o-ro, a lee feye ane ya kra mo nke amo-ro, laman maa sure, na bamo idunj fwii, na bo baa ekɔ manj-no.”

Anej ne okyee ko a twiiri lanjeetaa wee Yeessu kuɗu si Betaniya-o

(Maak 14.3-9; Yohanee 12.1-8)

⁶ Sanj amo nke nko Yeessu bo Betaniya kamanjyii-ro. Ne onyare ko ne ba tee mo e Simon, ne o beee o dee o gye bwatapo-o a nyinji mo feye o bo gyi ateese mo lon-na. ⁷ Yeessu a te o gyi ateese-o, ne okyee ko a lweero ba mo ase. Na o de mo lanjeetaa yawo lenje ko. Lanjeetaa amo bo kalogyii damenanje ko ne baa taa kibu ne ba tee kemo e alabasetaa-o bo waa-o-ro nee. Ne oo twiiri lanjeetaa-o wee Yeessu kuɗu si.

⁸ Yeessu agyasepo-o a nu amo-o, ne bamo idunj a fwii. Ne bo ye, “Nteto e gye lanjeetaa amo kenjera anej?” ⁹ Okyee mo a fe lanjeetaa mo nee, weeteo o nya atanne bweeto, na o nya taa atanne-o bo sa atiripo.”

¹⁰ Yeessu a nyi keto ne ba towe kemo a asenj-o se-o, ne oo towe gywii bamo feye, “Nteto se ne mone e waa mo anej? M feraa mo ase, ato timaa na kedamenanje ne oo waa. ¹¹ Mone de atiripo mone ase sanj kema, amaa m feraa mo aa mone maa kyena a ane bo yo. ¹² Keto ne oo waa-o e gye feye mo a twiiri lanjeetaa-o wee mo se-o, oo ba a o bo lonjo mo kayowore bo sa mo kipure-o nee. ¹³ Mbeyomo mo i gyi mone kasentij feye kaye mo peee-ro tonj kema ne ba towe abwaresenj-o, bo lee keto ne okyee mo a waa-o se-o, mo kenjare maa muri amo-ro daa.”

Anej ne Yudas a sure si feye o gyi Yeessu kidiburo-o

(Maak 14.10-11; Lukas 22.3-6)

¹⁴ Mfenj ne Yeessu agyasepo kudu anyo-o oko ne ba tee mo e Yudas Kariyotinyi-o a yo Wuribware alonjopo abrese-o ase. ¹⁵ Ne oo towe gywii bamo feye, “Mo ya taa Yeessu bo waa mone kesaree-ro, atanne afene ne mone e sa mo?” Ne baa kare atannegyi fufuri adusa ne kekemaa a fo siidii aduna-o sa mo (GHC 1,200). ¹⁶ Lee kake amo bo yo ne Yudas a lee o kpa kpa ne o bo lee Yeessu bo sa bamo-o.

Siraa ne Yeessu mo aa mo agyasepo-o a waa na bo gyi Wuribware-a-kya-ane-yowe a ateese-o

(Maak 14.12-16; Lukas 22.7-13, 21-23)

¹⁷ Kadawokywee a kake ne ka gye nkpe ne ba gyi bodobodoo ne yiisi monj te-ro-o, ne Yeessu a agyasepo-o bokɔ a ba mo ase bo bise mo feye, “Mfene ne fo e kpa feye ane ya lonjo sa fo a fo ya gyi Wuribware-a-kya-ane-yowe a ateese-o?”

¹⁸ Ne Yeessu a benjaa bamo feye bo yo onyare ko ase manj-no na bo towe gywii mo feye, “Okapopo-o ye mo sanj-o a ba. Amose-o o kpa feye mo aa mo agyasepo-o gyi Wuribware-a-kya-ane-yowe a ateese-o fo lonj-no nee.”

¹⁹ Ne agyasepo amo a waa anej ne Yeessu a towe gywii bamo-o, ne baa waa Wuribware-a-kya-ane-yowe a ateese-o siraa mfenj.

Ane nyanje a ateese-o

(Maak 14.17-26; Lukas 22.14-23; Yohanee 13.1-2, 21-30; 1 Korintoo awuye 11.23-25)

²⁰ Kyowe a lowe-o, ne Yeessu mo aa mo agyasepo kudu anyo-o a kyena a bo gyi Wuribware-a-kya-ane-yowe a ateese-o. ²¹ Bamo a te ba gyi-o, ne Yeessu ye, “Mo e towe mo i gywii mone feye mone-ro oko i gyi mo kidiburo.”

²² Mo a towe anej-o, ne aa waa bamo mfere bweeto. Ne baa lee ba bise mo kegyase kegyase feye, “Kasentij nee, mo ne fo de, beee?”

²³ Ne Yeessu a lee kanɔ feye, “Oko ne mo aa mo kesaree i di gyare konjo-ro ane i gyi-o e gye ne o gyi mo kidiburo. ²⁴ Mo, dimaadi mo gyi-o, i wu feye anej ne baa kyore mo asenj waa abwaresenj wore-o-ro-o. Amaa oko ne o gyi mo kidiburo-o i nu asenj nee fee. Bo dee bo monj kowe anej a sese-o nee, weeteo a ba.”

²⁵ Ne Yudas odiburopo-o ye, “Okapopo, mo ne fo de, beee?”

Ne Yeessu a benjaa mo feye, “Fo nyi gbaa.”

26 Sanj ne bo maa se ba gyi-o, ne Yeessuu a taa bodobodoo, ne do sa Wuribware anse wee se, ne do teññe-ro sa mo agyasepo-o. Ne o ye, "Mon' kooore, na mon' gyi. Mo koyowaregyi nee."

27 Ne do taa nta kotorenkyu boro, ne do sa Wuribware anse wee se, ne do taa sa bamo. Ne o ye, "Mone peee, mon' kooore nuu. 28 Mo mbogya ne n twiri a η wee, na Wuribware nya taa ase se bweeta ebaye bo ke bamo-o nee. Mo mbogya ne n tii Wuribware na ase se mbonjto-ro a etan popwee-o kana-o nee. 29 Mo e towe mo i gywii mone feye lee mbeyoma bo yo, ma lee nuu nta mo peee, ama nke nsi ne mo aa mone i nuu nta popwee sanj ne n se Wuribware e ba a o bo gyi mo kuwure-o."

30 Ne baa waa kilinj bo kyoro Wuribware mfen, ne baa lee kawu yo Mfo-Ayii kebee-o se.

*Anen ne Yeessuu ye Peetroo e towe e o mon nyi mo-o
(Maak 14.27-31; Lukas 22.31-34; Yohanee 13.36-38)*

31 Ne Yeessuu a bee kya se towe gywii mo agyasepo-o feye, "Mone peee mo e sere a mon' yowe mo kanye mo, feye anen ne abwareseñ wore-o a towe e,

'Wuribware e mao esanne odeere sepo-o,
na esanne-o peee mo brawe-ro'-o.*

32 Amaa mo ya bo kyinjji lee lowi-ro, mo e gye mone nkpe e η yo Galileya sweere se."

33 Mfen ne Peetroo a towe gywii Yeessuu feye, "Haree mo beeko-ana mo ya sere, m feraa ma sere a η yowe fo."

34 Ne Yeessuu mo a beñña mo feye, "Mo e towe mo i gywii fo feye, fo e swee iluwi esa kanye mo feye fo mon nyi mo pwee na kyanare de fore."

35 Ne Peetroo a bee beñña mo feye, "Haree amo e gye mo aa fo lowi gbaa, ma towe feye mon nyi fo." Ne agyasepo ne baa sanj-o peee mo a towe anen dee.

*Anen ne Yeessuu a ya kore kebarekore Getesmanee-o
(Maak 14.32-42; Lukas 22.39-46)*

36 Amo-o kamee-ro, ne Yeessuu mo aa mo agyasepo-o a ba bane ko ne ba tee mo e Getesmanee-o-ro. Ne do towe gywii bamo feye, "Mon' kyena mfee, na η yo nnon ya kore kebarekore." 37 Ne do tee Peetroo na Sibidii mo gyi-ana anyo-o, bamo e gye Yakubu na Yohanee, bo tii mo eyee se, ne baa yo. Mfen ne mo abaa-ro a yore, ne mo kayoware-ro a waa mo yoreyore. 38 Ne do towe gywii bamo feye, "Mo bore-ro i dunwi mo bweeta, haree mo e kpa a η wu. To, mon' kyinjji kyena mo ase mfee."

39 Ne do nare yo akato-ro kafwee, ne do ya kyon di kame si sweere. Ne do kore Wuribware feye, "N se Wuribware, mo e kore fo nee feye, amo e kaa a baare, fo sa a mo aworefo ne mo i gyi-o mo gye kee, na m ma wu. Amaa kana nkemaa ne fo e kpa-o bware sa mo."

40 Ne oo kinji ya to feye mo agyasepo asa amo peee a di idi. Ne oo bise Peetroo feye, "Emene se ne mone abee asa mon taare kyena mo ase dñhweree konko, na mone mon di idi?"

41 To, mon' kyinjji kyena, na mon' kore kebarekore feye Jbonsam ma kan ky mone-ro kee feye mone i kinji kamee aaa. Mone nkpono e kpa kikyinjji kyena, amaa mone nyoware-ro mo a waa yoreyore."

42 Ne do bee yo ya kore kebarekore. Ne o ye, "N se, mo aworefo ne mo i gyi-o e ma gye kee, na mon gyi amo lowe wu feraa, anen ne fo e kpa-o e gye ne a waa."

43 Ne do bee kinji ya to feye mo agyasepo-o a bee di idi. Bo mon taare kra idi. 44 Ne Yeessuu a bee yowe bamo ya kore kebarekore sasepo feye anen ne do kore nyasepo-o.

45 Ne do bee kinji yo agyasepo amo ase ya towe feye, "Mone sanj mone i di idi mone i kyure nee eee? To, sanj a fo mbeyoma. Mon' deere, ba lee mo, dimaadi mo gyi-o, ba sa ebaye awaapo, na bo nya mo se keyaalen. 46 Mon' kee, oko ne o gyi mo kidiburo-o e ba-o. Mon' koso a ane yo na ane ya gyanja mo."

*Anen ne baa kra Yeessuu-o
(Maak 14.43-52; Lukas 22.47-53; Yohanee 18.2-12)*

47 Yeessuu sanj o sa senja o gywii mo agyasepo-o, ne Yudas ne o gye agyasepo kudu anyo-o oko-o a fo. Mo aa ase se kukwii dabe ko na bamo apan na akyokun ya ba. Wuribware alonjoro abre se-o na man abre se-o ya sunj bamo. 48 Amo odiburopo-o a kyoo kaapo ase se amo ne bo gya mo se ba ba-o kpa ne ba boro se a bo kra Yeessuu-o. Jo towe gywii bamo nee feye, "Oko ne mo e yo a η ya ka mo kana-o e gye mo ne mone e kpa-o. Mon' kra mo, na mon' taa mo nare!" 49 Amose-o Yudas a denj fo-o, ne do yo Yeessuu ase ya tee mo feye, "Okaaporo." Ne do kyokywee mo kedaabonj damenanse ka mo kana, feye anen ne Yudaa awuye e ka abee kana sanj kemaa-o.

* 26:31 Sakariya 13.7.

⁵⁰ Ne Yeessuu a lee kanɔ feye, “Mɔ nyare, waa ketɔ ne fɔ a ba a fɔ bɔ waa-ɔ lowe.” Ne baa ba bɔ kra Yeessuu. Ne baa kra mɔ-rɔ kenken. ⁵¹ Mfen ne Yeessuu a agyasepɔ-ɔ ɔko a gyiiri mɔ kepan lee kemo kegyafɔ-rɔ bɔ ne Wuribware ɔlɔɔɔpɔ bresɛ a anya-ɔ ɔko kesɛbɔ ten.

⁵² Amaa ne Yeessuu a tɔwe gywii mɔ feye, “Yɔwe, na fɔ taa fɔ kepan-ɔ bɔ waa kemo kegyafɔ-rɔ. ɔkɛmaa ne ɔ taa kepan a ɔ bɔ kɔ-ɔ, ba ba kepan a bɔ bɔ mɔ mɔ. ⁵³ Fɔ mɔɔ nyi feye mɔ e taare a n tɛɛ n se Wuribware a ɔ bɔ kya mɔ-rɔ aaa? Na puri-ro ɔ ba mɔ mbɔɔ anaapɔ-ɔ nkpeɔ nkpeɔ bɔ kyɔɔwe aaaa? ⁵⁴ Mɔ ya sa ne baa mɔrɔwe mɔ lee anyare mɔ kesareɛ-rɔ fɛraa, emene ne mɔ i wu mɔ lowi ne baa kyɔreɛ mɔ asen abwareɛɛn wɔre-ɔ-rɔ-ɔ nee?”

⁵⁵ Mfen ne Yeessuu a tɔwe gywii bamɔ ne baa kra mɔ bɔ de-ro-o feye, “Amɔ mone a ba apan na akyokun nee a mon’ ba bɔ kra mɔ feye oyu-o ooo? Nke mfene mɔ-rɔ mɔ a mone nee na n te Wuribware sunkpa kabuno-o mɔ e kaapɔ abwareɛɛn, na mone mɔ mone mɔ kra mɔ? ⁵⁶ Amaa amɔ-ɔ a ba anen nee na ketɔ ne Wuribware a akyaamɛɛ-ɔ bokɔ a kyɔreɛ mɔ asen waa abwareɛɛn wɔre-ɔ-rɔ-ɔ nya waa kasentɔɔɔ.”

Mfen ne Yeessuu a agyasepɔ-ɔ pɛɛɛ a sere yɔwe mɔ.

*Anen ne baa yaa Yeessuu Yudaa awuye a iwurekpa-ɔ
(Maak 14.53-65; Lukas 22.54-55, 63-71; Yohanee 18.13-14, 19-24)*

⁵⁷ To, ne bamɔ ne baa kra Yeessuu-o a taa mɔ yaa Wuribware ɔlɔɔɔpɔ bresɛ Kayafas a lɔɔ-ɔ-rɔ, mfen ne Wuribware mbraa akaapɔpɔ na man abresɛ e gyanɔɔ-ɔ.

⁵⁸ Ne Peetroo a sii kamɛɛ ɔ gya bamɔ se. ɔ gya bamɔ se anen-aaa ya bɔ fɔ ɔlɔɔɔpɔ bresɛ a lɔɔ amɔ kanɔ, ne oo lwee lɔɔ-ɔ kabuno-o-ro. Mfen ne ɔ kyena adeeresepɔ ko ase na ɔ nya ɔ ketɔ ne ke e yɔ se-ɔ.

⁵⁹ Ne Wuribware ɔlɔɔɔpɔ abresɛ-ɔ na agyanɔɔpɔ-ɔ pɛɛɛ a buwi kpa kanɔten ne ba yere se na Yeessuu gyi kepa a bɔ nya mɔ mɔ-ɔ. ⁶⁰ Ne baa buwi kpa kpone. Asese bweɛtɔ a bɔ ba bamɔ ayeba bɔ kye mɔ gbaa ooo, ɔ mɔɔ gyi kepa, a lee feye bamɔ ayeba-ɔ mɔɔ yere abɛɛ se.

Ne nke abɛɛ anyɔ a kɔsɔ ba ayeba bɔ pɔrɔ Yeessuu feye, ⁶¹ “ɔnyare mɔ ye, ‘Mɔ e taare a m bwee Wuribware sunkpa-ɔ, na nke nsa kamɛɛ-rɔ na m pwɛɛ mɔ bɔ yera.’”

⁶² Ne Wuribware ɔlɔɔɔpɔ bresɛ-ɔ a kyuwɔ-ro. Ne oo bise Yeessuu feye, “Amɔ fɔ mɔɔ de asen mɔ pɛɛɛ ne ba tɔwe ba kye fɔ-ɔ kanɔlee aaa?” ⁶³ Ne Yeessuu a laata.

Ne ɔlɔɔɔpɔ bresɛ-ɔ a tɔwe gywii mɔ feye, “Ka Wuribware ne mɔ wɔre dooo i de nkpa-ɔ keyaa, tɔwe gywii ane feye fɔ e gye Kristoo, Wuribware mɔ gyi ne oo sun mɔ bɔ kyɔɔwe-ɔ, bɛɛɛ n gye fɔ e gye.”

⁶⁴ Nkee fɛraa ne Yeessuu a lee kanɔ feye, “Anen ne a du-o dɛɛ ne fɔ a tɔwe-ɔ. Ketɔ ne ki tii si-o e gye feye mone san mone i ɔɔ mɔ, dimaadi mɔ gyi-o, a te Bɔ-elen-ɔ-kyɔɔ-ɔkɛmaa-Bware kigyise si, na mɔ aa mɔ a gyi mɔ kuwure dabe-ɔ, na mɔ a lee awɔre-rɔ mɔ e ba.”*

⁶⁵ Amɔ fɛraa ne ɔlɔɔɔpɔ bresɛ-ɔ a ba kadunfwii bɔ kyan mɔ fɔɔɔɔ waagya-ro. Ne ɔ ye, “ɔnyare mɔ a tɔwe abuseɔɔɔ. Ane maa lee kpa a ɔko tɔwe kotɔko pwɛɛ a ane dɛɛ ɔɔ feye o gyi kepa. Mone a nu asen ne ɔ tɔwe bɔ kye Wuribware-ɔ, ɔ ye mɔ aa Wuribware ta. ⁶⁶ Amɔse-ɔ emene ne mone e fa feye ane waa mɔ?”

Ne bamɔ pɛɛɛ a sure si feye o gyi kepa, amɔse-ɔ bɔ mɔ mɔ.

⁶⁷ Mfen dɛɛ ne bokɔ a lee ba twee akyɔne ba waa Yeessuu akatɔ-rɔ, na ba da mɔ akuntɔɔ. Ne bokɔ mɔ a da mɔ abaa. ⁶⁸ Ne bɔ ye, “Fɔ i nyi feye fɔ gye Kristoo ne Wuribware a sun-o, tɔwe mɔ ne ɔ da fɔ-ɔ gywii ane.”

*Anen ne Peetroo a swee feye ɔ mɔɔ nyi Yeessuu-o
(Maak 14.66-72; Lukas 22.56-62; Yohanee 18.15-18, 25-27)*

⁶⁹ Bamɔ a gyi Yeessuu asen kekyan-ɔ-ɔ na Peetroo san o te kabuno mfen. Ne kabre ko a ba mɔ ase bɔ tɔwe feye, “Fɔ gbaa fɔ aa Yeessuu Galileyanyi mɔ e dɛɛ mone naa.”

⁷⁰ Ne Peetroo a swee bamɔ pɛɛɛ akatɔ-rɔ feye, “Mɔɔ nu asen ne fɔ e tɔwe amɔ-ɔ kaase.” Ne ɔ nare ya yere lɔɔ-ɔ kibunogyi-ro. ⁷¹ Mfen-ɔ ne kabre ko mɔ a beɛ ɔɔ mɔ. Ne ɔ tɔwe gywii bamɔ ne bɔ bɔ mfen-ɔ feye, “ɔnyare mɔ na Yeessuu Nasaretɔɔɔni-o e gye ne bɔ naa.”

⁷² Amaa Peetroo a beɛ swee feye, “Kasentɔɔɔ ne mɔ e tɔwe, ma ba ayeba nee. Mɔ e ka Wuribware se keyaa feye mɔɔ nyi ɔnyare amɔ.”

⁷³ Ketɔ a beɛ waa kafwee-ɔ, ne bamɔ ne bɔ yere mfen-ɔ a tɔwe gywii Peetroo feye, “Fɔ maa taare a fɔ gyiiri ikii feye fɔ mɔɔ gye Yeessuu a asese-ɔ ɔko, a lee feye kpa kɛmaa se fɔ sɛnsa i lee fɔ kawu.”

⁷⁴ Ne Peetroo a beɛ beɔɔɔ feye, “Mɔ e ka keyaa feye n kyɔ mɔɔ nyi ɔnyare mɔ ne mone e tɔwe mɔ asen-ɔ. Ne asen mɔ ne mɔ e tɔwe-ɔ e mɔɔ gye kasentɔɔɔ, amɔ fɛraa Wuribware lɔɔ mɔ.” Ne ɔ beɛ ka anen a keyaa-ɔ iluwi bweɛtɔ.

* 26:64 Daniyel 7.13-14.

Mò kẹdẹn tawẹ anẹn lówẹ-ò, nẹ kyanjare a fọre. ⁷⁵ Nẹ oo nyinji anẹn nẹ Yeesuu a tawẹ gywii mò-ò sẹ feye, “Fọ ẹ sweẹ iluwi ẹsa feye fọ mon nyi mò pwẹe na kyanjare deẹ fọre”-ò. Nẹ ọò yò kawu ya su bweẹta.

27

*Anẹn nẹ baa yaa Yeesuu Romanyi gominaa akato-rò-ò
(Maak 15.1; Lukas 23.1-2; Yohanee 18.28-32)*

¹ Kaye nke gyegyaye tututu-o, nẹ Wuribware alonjọpọ abresẹ na man abresẹ pẹe a gyanjẹ da kikpuni feye bọ mọo Yeesuu. ² Nẹ baa ba agbarabi bọ da mò asaree-rò, nẹ baa yaa mò Romanyi gominaa nẹ ba tẹẹ mò ẹ Pilat-o akato-rò, na ọ sa bamọ kpa feye bọ mọo mò.

*Anẹn nẹ Yudas odiburopọ-ò a nu mò eyẹe, nẹ oo wu-o
(Ayaa-rò ayerepo asun 1.18-19)*

³ Amọ Yudas odiburopọ-ò a nju feye baa bu Yeesuu kẹpọ tawẹ feye ba mọo mò-ò, nẹ oo nu mò eyẹe, nẹ ọò yò Wuribware alonjọpọ abresẹ-ò na man abresẹ-ò asẹ ya kinjaa atanne fufuri agyi adusa nẹ baa sa mò-ò sa bamọ. ⁴ Nẹ ọò tawẹ gywii bamọ feye, “Mọ a waa bọye feye mò a gyi onyare timaa amọ kidiburo.”

Nẹ baa bejnjaa mò feye, “Amọ-ò tiri anẹ aaa? Fọ wọre fọ asen nẹe.”

⁵ Nẹ Yudas a ya tweẹ atanne-ò bọ beya sweere Wuribware sunjpa. Nẹ ọò lẹẹ mfen ya kya mò eyẹe fe, nẹ oo wu.

⁶ Wuribware alonjọpọ abresẹ-ò a nju atanne-ò da sweere mfen-ò, nẹ bọ ye, “Atanne nẹ anẹ a bọ ka onyare kọ lowi kọkọ-ò nẹe. Mbogya atanne nẹe, anẹn se-ò a de iyisi. Amọse-ò a kye anẹ mbraa feye anẹ taa waa Wuribware sunjpa a atanne nẹ a da-ò-rò.” ⁷ Bamọ a fa atanne amọ asen lówẹ-ò, nẹ baa waa kanọ ba atanne-ò bọ sọo sweere kọ nẹ ba tẹe ẹ Ọpwẹepọ a sweere-ò, na bọ nya pure afọ nẹ bọ bọ mfen, nẹ ba wu-o sweere amọ se. ⁸ Amọse se-ò nẹ ba tẹe sweere amọ feye, “Mbogya a sweere-ò” bọ fọ ndọo. ⁹⁻¹⁰ Anẹn se-ò, anẹn nẹ Wuribware kyaamee Yeremeya a kyọre waa abwaresej wọre-ò-rò-ò a ba kasentij. Ọọ kyọre feye,

“Nẹ Isireelii awuye a sure si feye ba ka atanne fufuri agyi-ro adusa a bọ sa mò. Nẹ baa ba atanne mò bọ sọo sweere nẹ ba tẹe ẹ Ọpwẹepọ a sweere-ò, feye anẹn nẹ mò nyanje Wuribware a tawẹ gywii mò feye n waa-ò.”*

*Anẹn nẹ Romanyi gominaa a sure si feye bọ mọo Yeesuu-o
(Maak 15.2-15; Lukas 23.3-5, 13-25; Yohanee 18.33-38)*

¹¹ Bamọ a yaa Yeesuu Romanyi gominaa-o akato-rò-ò, nẹ gominaa-o a bise mò feye, “Baa porọ fọ feye fọ a tawẹ feye fọ ẹ gyẹ Yudaa awuye owure-o. Emẹnẹ nẹ fọ i lee kanọ?”

Nẹ Yeesuu a bejnjaa mò feye, “Senbise mò a lẹẹ fọ asẹ nẹe eẹe?”

¹² Amaa Wuribware alonjọpọ abresẹ-ò na man abresẹ a mpọrọ-ò, Yeesuu mon lee mmo kanọ. ¹³ Mfen nẹ gominaa-o a bise mò feye, “Fọ maa nu asen mọ nẹ baa porọ fọ amọ se-ò ọọ?” ¹⁴ Amaa Yeesuu mon bejnjaa mò. Ọ mon lee mpọrọ nẹ baa porọ mò-ò nkọnkọ gbaa kanọ. Anẹn se-ò nẹ gominaa-o eyẹe a kpen mò.

¹⁵ Amọ san kẹmaa mọ, Wuribware-a-kya-anẹ-yowẹ a ateese kigyi-o-ro, Romanyi gominaa i lee bamọ nẹ oo tii bamọ tiikpa-ò ọkọ nẹ laman ẹ kpa-ò na ọ nare ya kyure. ¹⁶ San amọ-ò nẹ oo tii onyare kọ nẹ ba tẹẹ mò ẹ Bar-Abas-ò nẹ ọkẹmaa nyi mò asun bọye nẹ ọò waa-ò. ¹⁷ Amọse-ò laman-ò a gyanjẹ gominaa-o akato-rò bọ kọre mò feye o lee bamọ nẹ oo tii-o ọkọ sa bamọ-ò, nẹ ọò bejnjaa bamọ feye, “To, mmo nẹ mon ẹ kpa feye n lee mò lẹẹ tiikpa sa mon, Bar-Abas beẹ Yeesuu nẹ bọkọ ẹ tẹẹ mò ẹ Kristoo nẹ Wuribware a sun-ọ ọọ?” ¹⁸ Amọ gominaa-o nyi damenanse feye kọkwee se nẹ baa kra Yeesuu baa mò ase.

¹⁹ Gominaa-o a te mò senyikpa a kagya-ò se mfen-ò, nẹ mò ka a kra bọ kyonjẹ mò feye, “Mọ ẹ kọre fọ nẹ feye fọ ma waa onyare timaa amọ sẹye. Bọ lẹẹ feye ndee kanye mò a ku mò dee, nẹ aa waa mò gya bweeta.”

²⁰ Nẹ Wuribware alonjọpọ abresẹ-ò na man abresẹ-ò a da laman-ò kanọ sẹ feye bọ tawẹ gywii gominaa-o feye ọ yowẹ Bar-Abas bọ sa bamọ, na ọ mọo Yeesuu. ²¹ Amọse-ò gominaa-o a beẹ bise bamọ feye, “Abẹe anyo mọ-rò, mmo nẹ mon ẹ kpa feye n yowẹ mò a m bọ sa mon?” Nẹ baa lee kanọ feye, “Bar-Abas.”

²² Nẹ gominaa-o ye, “Nẹ nteto nẹ mon ye n waa Yeesuu nẹ ba tẹẹ mò ẹ Kristoo-ò?”

Amọ feraa nẹ bamọ pẹe a fẹe-rò bejnjaa mò feye, “Da mò bọ mera kiyii kpare-abẹe-rò se!”

²³ Nẹ gominaa-o ye, “Nteto bọye gbaa nẹ ọò waa?”

Nẹ baa beẹ fẹe-rò kenken feye, “Da mò bọ mera kiyii kpare-abẹe-rò se!”

²⁴ Nẹ laman-ò a lẹẹ ba fẹe-rò, nẹ baa fẹe-rò anẹn-aaa. Gominaa-o a nju feye ọ maa lẹe taare a ọ waa sẹye bọ kọre Yeesuu-o, nẹ nke asej ẹ kpa a a beẹ ba man-ò-rò-ò, nẹ ọ sa kanọ, nẹ

* 27:9-10 Sakariya 11.12-13; Yeremeya 19.1-13; 32.6-9.

baa baa mō kyanṣe na nkyu. Ne ɔɔ fwee mō asaree laman-ɔ akato-ro. Ne ɔɔ tōwe gywii bamo feye, “Mōn gye mone ɔgyenkpeɛpo ɔnyare mō lowi-ro. Mone fɔnfɔn awaase nee.”

²⁵ Ne laman-ɔ pɛɛe ye, “Sa a ɔnyare mō kesebɔgyiiri ne ane e sa mō-ɔ kiŋŋi gya ane aa ane agyi si.”

²⁶ Mfɛn ne gominaa-o a yōwe Bar-Abas bō sa bamō. Ne ɔɔ sa ne mō asoogyaa awuye-o ɔko a da Yeessu paara, ne ɔɔ taa mō sa bamō feye asoogyaa awuye-o ya da mō bō mɛra kiyii kpare-abɛɛ-ro sɛ.

*Anɛn ne asoogyaa awuye-o a waa Yeessu nwaagyiseŋŋe-ɔ
(Maak 15.16-20; Yohanee 19.2-3)*

²⁷ Ne gominaa a asoogyaa awuye-o a taa Yeessu yaa gominaa a lon-ɔ-ro, ne baa tee bamo beɛko-ana bō gyanŋe yere muruwaa mō. ²⁸ Ne baa bunŋi mō ato bunse, ne baa taa waagya pipee bō bun mō feye mō a gye owure-o. ²⁹ Ne baa ba iwu bō lo kuwurepa bō bun mō. Ne baa taa kayii naresese bō waa mō kigyisesaree-ro. Ne baa lee ba gyonŋo mō ayaa-ro ba waa mō nwaagyiseŋŋe feye, “Ansuma, nana, Yudaa awuye owure.”

³⁰ Ne baa twee akyonɛ wee mō se, ne baa ba kayii-o mō daye mō kuŋu-ro anɛn-aaa. ³¹ San ne baa waa mō nwaagyiseŋŋe lowe-ɔ, ne baa lee waagya-ɔ, ne baa ba mō fɔnfɔn ato bō bun mō. Ne baa taa mō ba yō a bō ya da mō bō mɛra kiyii kpare-abɛɛ-ro sɛ.

*Anɛn ne baa da Yeessu bō mɛra kiyii kpare-abɛɛ-ro sɛ-ɔ
(Maak 15.21-32; Lukas 23.26-43; Yohanee 19.17-27)*

³² San ne asoogyaa awuye-o de Yeessu ba yō-ɔ, ne baa gyanŋaa ɔnyare ko ne ɔɔ lee Kireeneɛ man-no, ne ba tee mō e Simɔn-ɔ. Ne asoogyaa awuye-o a yere mō waa-ro feye ɔ soro Yeessu a kiyii kpare-abɛɛ-ro-ɔ. ³³ Ne baa yaa Yeessu mfɛn ne ba tee e Gologotaa-o (kaase e kaapo feye Kɔlonkorɔŋgyi-Sweere). ³⁴ Ne baa bō sa Yeessu nta ne baa ba kadwii bō waa-ro-ɔ na mō kayowɔre-ro ma lee dunwi mō. Mō a da kee-ɔ, ne o kine kunuu. ³⁵ Ne asoogyaa awuye-o a ba ndangyii bō da mō bō mɛra mō kiyii kpare-abɛɛ-ro-ɔ se. Mfɛn ne baa waa mpini mpini bō ke mō ato bunse-ro taa-ɔ. ³⁶ Amō kameɛ-ro ne baa kyena mfɛn deere mō se.

³⁷ Ne baa taa kaworetāa ko bō mɛra Yeessu anu si. Gominaa-o a kyoreɛ kamō se feye, “Mōn' kee Yeessu, Yudaa awuye owure-o.”

³⁸ Ne baa beɛ da ayu ko, ɔko bō mɛra kiyii kpare-abɛɛ-ro ko se Yeessu kigyise si, ne baa beɛ da ɔko-ɔ bō mɛra kōko se mō kebena se.

³⁹ Aseɛ ne ba kyon mfɛn-ɔ e da abaa-ro nee, ⁴⁰ na ba saare Yeessu feye, “Mboo. Nee fō ye fō i bwee Wuribware sunkpa-ɔ na nke nsa kameɛ fō beɛ pweɛ mō bō yera e? Mbeyomō, fō i nyi feye fō gye Wuribware mō gyi-o, kporowe lee kiyii kpare-abɛɛ-ro mō se ba sweere bō morowe fō yee.”

⁴¹ Anɛn deɛ ne Wuribware abɔnŋopo abrese-ɔ na Wuribware mbraa akaapopo-ɔ na man abrese-ɔ a mii nno kyō mō, na ba mose mō. ⁴² Na ba tōwe ba gywii abɛɛ feye, “ɔɔ morowe boko, amaa ɔ maa taare a ɔ morowe mō eyee. Mōn' sa a ane kee feye, mō a tōwe feye ɔ gye ane Isireelii awuye a owure-o nee-ɔ, ɔ taare a ɔ lee kiyii kpare-abɛɛ-ro mō se ba sweere aaa. Ne mō ya taare fɛraa, ane e kōore mō a ane gyi. ⁴³ ɔ ye ɔ kōore Wuribware gyi, ne ɔ beɛ ɔ ye ɔ gye Wuribware mō gyi-o nee. Amose-ɔ mōn' sa a ane kee feye Wuribware e kpa a ɔ morowe mō mbeyomō nee eee.”

⁴⁴ Anɛn deɛ ne ayu ne baa da bamō ayii kpare-abɛɛ-ro sɛ mō ase mfɛn-ɔ a saare mō.

*Anɛn ne Yeessu a wu kiyii kpare-abɛɛ-ro-ɔ sɛ-ɔ
(Maak 15.33-41; Lukas 23.44-49; Yohanee 19.28-30)*

⁴⁵ San ne mpase a fō-ɔ, ne kyōwe a yōwe kɛda, ne kibugyii a da sweere amō se pɛɛɛ. Ne kaa gyi edonhwereɛ esa. ⁴⁶ San amō a kpa a ɔ gye kee-ɔ, ne Yeessu a faa-ro kenken mō aye-ro Heebrii feye, “Ili, Ili, lama sabakalani,” kaase e kaapo feye, “O Wuribware, O Wuribware, nteto se ne fō a kine mō?”

⁴⁷ Ne bamō ne bō bō mfɛn-ɔ mōn nu mō asɛn-ɔ kaase, ne boko ye, “Mōn' nu, Wuribware kyaameɛ Iliya, ne ɔ tee.” ⁴⁸ Ne bamō-ro ɔko a nweɛnan ya ba ikyikyee bō da nta-ro, ne ɔɔ taa bō kyena kayii si. Ne oo teyi bō waa Yeessu kano-ro na ɔ nya kyokywee. ⁴⁹ Bamō ne baa san-ɔ ye, “Yōwe. Mōn' sa a ane yere na ane kee feye Iliya e ba a ɔ bō morowe mō aaa.”

⁵⁰ Mfɛn ne Yeessu a faa-ro kenken, ne oo kii Ebware lee.

⁵¹ Puri amō-ro ne waagya ne baa bō kuŋ Wuribware sunkpa a doɔ-ro a kekyan-ɔ a kyan-no lee soso ya bō da kaase. Ne sweere a lenkpan, ne afoɛ a wweebwee-ro. ⁵² Ne agyeranta ko a gyeɛ bunŋi si, ne Wuribware aseɛ tima ne baa wu-o bweeto a kyinŋi lee lowi-ro. ⁵³ Yeessu a kyinŋi lee lowi-ro-o amō kameɛ-ro-ɔ, ne aseɛ amō a lee bamō agyeranta-ɔ-ro lwee Yerusalem man-no, mfɛn ne aseɛ bweeto a nju bamō.

* 27:35 Kiliŋ 22.18.

54 San ne soogyaa abrese na mo asoogyaa awuye ne ba deere Yeessu si-o a nu sweere kelenkpan-o na keto kema na kaa ba-o, ne kufu a nya bamo bweeto. Ne bo ye, “Onyare mo gye Wuribware mo gyi nee kasetinj.”

55 Amo san amo akyee bweeto mo yere keto ba deere ba kyonwe. Bamo ne baa gya Yeessu si lee Galileya sweere se yo Yerusalem mfen-o gye bamo ne bo de ba deere mo se-o. 56 Akyee amo boko e gye Mariya Magadalanyi, na Mariya ne o gye Yakubu na Yosef bamo nyi-o, na Sibidii agyi nyanse anyo-o bamo nyi.

*Aneñ ne baa pure Yeessu-o
(Maak 15.42-47; Lukas 23.50-56; Yohanee 19.38-42)*

57-58 Amo ato wuye ko bo-ro ne ba tee mo e Yosef, ne oo lee Arimateya man-ro-o. Mo-o mo a bo kii Yeessu agyasepo-o oko san ko. Kedeepweta a fo-o, ne oo yo Gominaa Pilat ase ya kore mo feye o taa Yeessu kifunij sa mo a o yaa pure. Ne gominaa-o a sa mo kpa.

59 Ne Yosef a ya maye Yeessu kifunij-o lee kiyii kpare-abee-ro-o se. Ne oo ba kyefuri popwee bo miri mo. 60 Ne oo taa mo waa kegyeranta-ro. Kegyeranta amo oo kyoo neri kefore ko lee bo feye kekyan-o sa mo eyee, na mo ya wu na bo pure mo mfen. Mo a taa kifunij-o bo waa-ro-o, ne oo kuron kefore dabe ko bo kpose tii kegyeranta-o kano feye pone-o. Ne oo nare o yii. 61 Mo a waa amo-o peee-o, na Mariya Magadalanyi na Mariya ko-o te na bamo akato kore kegyeranta-o se ba deere mo.

Aneñ ne asoogyaa awuye ko a deere kegyeranta-o se-o

62 Amo peee a waa Ifiyara, kake ne baa waa Wuribware-a-kyaa-ane-yowe a ateese-o siraa-o. Kemo kaye nke-o, ne Wuribware alonjopo abrese-o na Farisii awuye-o boko a yo gominaa-o ase. 63 Ne bo ye, “Obrese, ane a nyinji si feye, san ne opennapo Yeessu te-o, oo towe feye, mo lowi kamee, amo ya fo nke nsa-o, o kyinji a o ba nkpa-ro. 64 Amose-o ane e kore fo nee feye fo sa kano na bo deere mo kegyeranta-o se bo fo nke nsa. N gye aneñ, ane sere kufu, ne mo agyasepo-o e yo a bo ya ywii mo kifunij-o taa yaa bo kweero, na nkee bo towe gywii laman feye Wuribware a kyinji mo lee lowi-ro. Amo ya ba aneñ, kayeba lalawo mo e kyon kegyekpree lee-o.”

65 Ne gominaa-o a beñjaa bamo feye, “Mone de kpa feye mon' lee asoogyaa awuye na mon' sa a bo ya deere kegyeranta-o se neene aneñ ne mone e taare-o.”

66 Ne baa taa asoogyaa awuye ko yaa kegyeranta-o ase. Ne baa kyera kefore dabe ne ki i tii kegyeranta-o kano ekeke se, na oko ma nya kuron kefore-o lee kegyeranta-o kano se. Ne baa yowe asoogyaa awuye-o wore feye bo deere se.

28

*Aneñ ne Yeessu a kyinji lee lowi-ro-o
(Maak 16.1-11; Lukas 24.1-12; Yohanee 20.1-18)*

1 Memeneda, kake ne Yuda awuye-o i kyure, ne bo maa waa kusun kema-o a kyon-o, ne Kosiyara gyegyaye kese-ro Mariya Magadalanyi na Mariya ko-o a yo a bo ya deere kegyeranta-o. 2 Bamo a yo ba to-ro-o, kaluwa konjo ne sweere a lenkpan bweeto. Ne Wuribware kaboo ko a lee soso ba sweere kegyeranta-o ase. Ne oo kuron kefore dabe-o lee kemo kano se, ne oo kyena se. 3 O tore se nee feye eleele-o, ne mo ato bunse a fwiiri pareparepare. 4 Ne asoogyaa awuye ne ba deere kegyeranta-o se-o, kufu a nya bamo bweeto. Ne baa yon, ne baa lee daye bo da feye bamo a wu-o.

5 Ne Wuribware kaboo-o a sa senja gywii akyee-o. O ye, “Mone ma sa a kufu nya mone. N nyi feye mone i buwi mone e kpa Yeessu ne baa da mo bo mera kiyii kpare-abee-ro-o se-o nee. 6 O mon bo mfee, oo daree, a lee feye Wuribware a kyinji mo lee lowi-ro, feye aneñ ne oo kyoo towe feye Wuribware e waa-o. Mon' bo kee mfen ne oo di-o. 7 Amose-o, mbeyamo, mon' nare menan menan ya towe gywii mo agyasepo-o feye Wuribware a kyinji mo lee lowi-ro, ne mbeyamo o gye bamo nkpee o yii Galileya sweere se. Mfen-o ba nu mo. Mo asen a lowe.”

8 Bamo a nu mo asen-o, ne aa waa bamo kone bweeto. Ne baa lee mfen na kufu san ki de bamo, ne baa lee ba nweenan na bo ya towe amo asen gywii Yeessu agyasepo-o.

9 Bo bo sa se-o Yeessu fonfon a ten bamo kpa, ne oo ka bamo kano. Bamo a den pini mo mfen-o, ne baa yo ya kpuni anjirii kra mo ayaapapaa-ro, ne baa san mo. 10 Ne Yeessu a towe gywii bamo feye, “Mone ma sa a kufu nya mone. Mon' kya mone kpa se yo mo kwewee-ana amo ase ya towe gywii bamo feye bo yo Galileya sweere se. Mfen ne ba nu mo.”

Amo kamee-ro, keto ne asoogyaa awuye-o a waa-o

11 Akyee amo a kinji ba yo man-ro-o, ne asoogyaa awuye ne ba deere kegyeranta-o se-o boko a yo man-ro ya towe keto kema na kaa ba-o gywii Wuribware alonjopo abrese-o. 12 Alonjopo abrese amo a nu bamo asen-o, ne bamo aa man abrese-o a gyanje, ne baa

fa amò mfɛɛrɛ. Anjuroseŋ ne ŋkee baa kra-ɔ e gyɛ feyɛ ba ba atanne bweeto a bɔ bɔ sa asoogyaa awuye amo. ¹³ Ne baa tɔwe gywii bamɔ feyɛ, “Ketɔ ne mon' tɔwe-ɔ e gyɛ feyɛ Yeesuu agyasepo-ɔ ya bɔ ywii mɔ kifuniŋ taa nare kanye na monɛ a di idi. ¹⁴ Ne gominaa-o ya nu amɔ-ɔ se, anɛ fɔŋfɔŋ anɛ e popɔre mɔ na ɔ ma taa monɛ kebɔye.”

¹⁵ Ne asoogyaa awuye-o a kɔɔre atanne-ɔ, ne baa waa anɛŋ ne baa tɔwe gywii bamɔ-ɔ. Amɔse se-ɔ, anɛŋ a kayɛba mɔ a sanjɛ-ro Yudaa awuye-ro ya bɔ fɔ ndɔɔ a kake mɔ.

Anɛŋ ne Yeesuu a lee mɔ eyeɛ bɔ kaapo mɔ agyasepo kudu kako-ɔ Galileya-ɔ

¹⁶ Ketɔ a waa kafweɛ-ɔ, ne Yeesuu agyasepo kudu kako-ɔ a yɔ Galileya sweere se. Ne baa yɔ kebeɛ ne Yeesuu a tɔwe gywii bamɔ feyɛ bɔ yɔ-ɔ se. ¹⁷ Ne baa ŋu mɔ mfeŋ, ne baa kpuni anjirii sun mɔ. Amɔ-ɔ pɛɛɛ gbaa bamɔ-ro bokɔ mon taare kɔɔre gyi feyɛ mɔ neɛ.

¹⁸ Ne Yeesuu a sɔŋ tɔ bamɔ-ro, ne ɔ ye, “Mon' lɔŋ eseɔ na mon' nu mɔ ase.

Keyaalenɛ ne ke bɔ sɔsɔ na sweere-ɔ pɛɛɛ
ne Wuribware a taa waa mɔ kesareɛ-ro.

¹⁹ Amɔse-ɔ mɔ e tɔwe mɔ i gywii monɛ feyɛ,
mon' yɔ kayɛ mɔ-ro asɛɛ pɛɛɛ ase tɔŋ kemaa,
na mon' sa a bɔ waa mɔ agyasepo,
na mon' bɔ bamɔ asuu,

Wuribware, n se, na mɔ, Wuribware mɔ gyi-o,
na Wuribware a kufwiinɛ timaa-o kenya-re-ro.

²⁰ Na mon' kaapo bamɔ a bɔ gya asenɛ kemaa
ne mɔ a tɔwe gywii monɛ feyɛ mon' gya se-ɔ se.
Na mon' nyinŋi si feyɛ mɔ e kyena monɛ ase
san kemaa bɔ fɔ kayɛ keɛ.”

Maak Ketɔ ne Maak a kyɔrɛɛ bɔ lee asen timaa-o si-o

*Yohanee Osuubɔpɔ-ɔ abwaresen kotɔwe
(Matiyo 3.1-12; Lukas 3.1-18; Yohanee 1.19-28)*

¹ Mfaanɛɛ ne asen timaa ne a lee Yeessu Kristoo, Wuribware mɔ gyi-o, kuɔu si-o du.
² Dedaa-ɔ Wuribware kyaamɛɛ Isaya a kyɔrɛɛ waa abwaresen wore-ɔ-ro nee feye,

“Wuribware ye, ‘Mɔ i sun mɔ kabɔɔ kɔ a ɔ gye fɔ ŋkrɛɛ
ya lɔŋŋɔ kpa bɔ yera fɔ.’ ”*

Ne Isaya a beɛ tɔwe feye,

³ “Ɔkɔ e fɛɛ-ro kimukee-ro feye,
‘Mɔn’ lɔŋŋɔ kpa nɛnɛɛ bɔ beya Wuribware.
Mɔn’ waa kpa kyerarase sa mɔ a ɔ bɔrɔ se.’ ”*

⁴ To, anen a ɔnyare-ɔ deɛ ɔ bɔ-ro ne ba tee mɔ e Yohanee ne ɔ yɔ kimukee-ro ɔ tɔwe Wuribware asen o gywii asɛɛ ne ba bɔrɔ mfen-ɔ, na ɔ bɔ bamo asuu. Asen ne ɔ tɔwe-ɔ e gye feye, “Mɔn’ nu monɛ eyee, na mon’ kinɔi lee monɛ ebɔye-ro, na Wuribware nya taa monɛ ebɔye bɔ ke monɛ.”

⁵ Ne asɛɛ biribiri a lee Yudeya sweere pɛɛɛ se na Yerɔsalem man-no pɛɛɛ bɔ nu Yohanee asen. Bamɔ a nu mɔ asen-ɔ, ne baa nu bamo eyee, ne baa tɔwe bamo ebɔye gywii mɔ, ne ɔ bɔ bamo asuu Yɔɔdan bɔŋ-ro. ⁶ Nyɔma ifwii ne baa bɔ waa Yohanee atɔ bunse, ne kabɔ wore kɛresɛɛ da mɔ laare-ro. Mɔ ateese e gye akyanɔkyanɔ na gyabweɛkyu. ⁷ Yohanee asen ne ɔ tɔwe gywii asɛɛ-ɔ e gye feye, “Ɔkɔ san ɔ ba na ɔ kyɔ mɔ, ne mon’ fɔ feye m bunɔe lee mɔ asɛɛta gbaa na m fweɛ mɔ ayaapapaa se. ⁸ Nkyu ne n de mɔ e bɔ monɛ asuu, amaa mɔ fɛraa, ɔ sa a Wuribware a kufwiije timaa-o yweɛ monɛ se. Na mon’ nya keyaalen feye deɛkpa-ɔ. Na ɔ ba Wuribware a kufwiije timaa-o bɔ gyee monɛ.”

*Yeessu asuu kebɔ na kɔkyɔrɔkɛɛ
(Matiyo 3.13 - 4.11; Lukas 3.21-22; 4.1-13; Yohanee 1.32-34)*

⁹ Ketɔ mon kyee, ne Yeessu a lee Nasaret man kɔ ne ɔ bɔ Galileya sweere se-ɔ-ro ba Yohanee asɛɛ. Ne Yohanee a bɔ mɔ asuu Yɔɔdan bɔŋ-ro. ¹⁰ Yeessu a deɛ lee nkyu-o-ro-o, ne oo ŋu awɔre-ro a bunɔi-ro. Ne oo ŋu Wuribware a kufwiije timaa-o a lee sosɔ mfen bɔ yweɛ mɔ se feye kuwurelɛpɔ-ɔ. ¹¹ Ne bɔre kɔ a lee Wuribware se tɔwe feye, “Fɔ e gye mɔ gyi timaa ne mɔ e kpa fɔ asen bweɛtɔ-ɔ, ne mɔ akatɔ a gyi fɔ se.”

¹² Amɔ-ɔ kamɛɛ-ro, ne Wuribware a kufwiije timaa-o a yaa Yeessu kimukee-ro. ¹³ Ne Yeessu a gyi ŋke aduna kimukee-o-ro. Amɔ efa-ro mbɔ bɔ kimukee-o-ro mfen. Ɔ bɔ mfen, ne Ɔbansam a bɔ kyɔ mɔ-ro keɛ feye ɔ nya mɔ bɔ waa ebɔye-ro aaa. Ne Wuribware a sun mɔ mbɔɔ kɔ, ne baa bɔ kya Yeessu-ro.

*Anen ne Yeessu a tee ŋkinɔgyi akrapɔ ana-ɔ
(Matiyo 4.12-22; Lukas 4.14-15; 5.1-11)*

¹⁴ A mon kyee, ne Herɔd ne ɔ gye Galileya sweere se a owure-o a tii Yohanee. Amɔse se-ɔ ne Yeessu a yɔ Galileya ɔ tɔwe asen timaa feye, ¹⁵ “San a fɔ. Wuribware a kuwure-o e kpa a ke ba. Amɔse se-ɔ ɔkɛmaa nu mɔ eyee, na o kinɔi lee mɔ ebɔye-ro, na ɔ kɔrɛ Wuribware asen timaa-o gyi.”

¹⁶ Ne Yeessu a bɔrɔ Galileya kepare dabɛ a kebegya-ɔ. Mɔ a naa nkyu-o ekeɛkeɛ se-ɔ, ne oo ŋu ŋkinɔgyi akrapɔ anyɔ kɔ ne ba tee bamo e Simɔŋ na mɔ tire Andruu-o, na ba tweɛ kisawu ba kra ŋkinɔgyi. ¹⁷ Ne Yeessu a tɔwe gywii bamo feye, “Mɔn’ ba a anɛ yɔ. Monɛ maa lee kra ŋkinɔgyi. Amaa mɔ e kaapo monɛ asɛɛ kibuwɔi kpa, na mon’ baa bamo mɔ ase.” ¹⁸ Mɔ a deɛ tɔwe anen-ɔ, ne baa yɔwe bamo asawu-o bɔ beya, ne baa gya Yeessu si bɔ yii.

¹⁹ Yeessu a yɔ akatɔ se kafweɛ-ɔ, ne ɔ beɛ ŋu Sibidii mɔ gyi-ana ne ba tee bamo e Yakubu na Yohanee-o, na bɔ te bamo kɔrɛɛ-ro ba waa bamo asawu siraa. ²⁰ Yeessu a deɛ ŋu bamo-ɔ, ne ɔ tɔwe bamo. Ne baa yɔwe bamo se na bamo ne baa sun kɔrɛɛ-ɔ-ro-ɔ, ne baa gya Yeessu si bɔ yii.

*Ɔnyare kɔ ne ibrisi kɔ te mɔ se-ɔ
(Lukas 4.31-37)*

* 1:2 Malakii 3.1. * 1:3 Isaya 40.3 (LXX).

21 Ne Yeessuu mō aa mō agyasepō-ō a ba Kapaaniyum man-nō. Kukyure kake a fō-ō, ne ɔɔ yō kebwarekōrekyan-nō mfeŋ ya kaapo abwareseŋ.

22 Ne aseŋe ne baa nu aneŋ ne ɔɔ kaapo-ō eyee a kpeŋ bamō, a lee feye mō kekaapo-ō kwee Wuribware mbraa a akaapopo-ō lee-ro. Ɔɔ kaapo nee feye mō a gye mbraa ɔsapo-ō.

23 Yeessuu a maa se ɔ kaapo kebwarekōrekyan-ō-ro-ō, ne onyare kō ne ibrisi kō te mō se-ō a ba bō faa-ro kenken feye, 24 “Aa! Yeessuu Nasaretenyi, nteto ne fō e kpa ane ase mfe? Fō a ba a fō bō mō ane nee eee? N nyi feye fō e gye keyaafōre timaa ne Wuribware a lee sun bō kyōŋwe-ō.” 25 Mfeŋ ne Yeessuu a faa ibrisi amō se ε, “Laata, na fō kōso onyare amō se.”

26 Yeessuu a faa ibrisi amō se-ō, ne ibrisi-o a lenkpaŋ onyare-ō-ro kenken, ne ɔɔ faa-ro. Ne ibrisi amō a kōso mō se.

27 Ne eyee a kpeŋ bamō ne bō bō mfeŋ-ō peee, ne baa bise abee feye, “Nteto asen nee? N gye seŋpwee ne ɔ kaapo-ō ɔɔɔ? O de ibrisi peee mō se keyaalēŋ, haree mō ya tawe asen, ii bu mō nee.”

28 Mfaanee se-ō Yeessuu asen a saŋŋe-ro menaŋ Galileya sweere peee se.

Aneŋ ne Yeessuu a kya alōpō bweeto-ō

(Matiyo 8.14-17; Lukas 4.38-41)

29 Ne Yeessuu na Yakubu na Yohanee na mō agyasepō ne bō tii si-o peee a lee kebwarekōrekyan-ō-ro, ne baa lwee Simōŋ na Andruu loŋ-nō. 30 Saŋ amō-ō, Simōŋ mō saa kyeeŋe mō e lo fekyu ɔ da loŋ-ō-ro mfeŋ. Amose se-ō Yeessuu a fō loŋ-ō-ro-ō, ne baa tawe ɔkyee amō a kolo-ō asen gywii mō. 31 Ne ɔɔ yō ɔkyee amō ase ya kra mō kesaree-ro bō kyuwi-ro, ne puri amō-ro ɔkyee-ō a kpaare. Ne ɔɔ kōso waa ateese sa bamō.

32 Saŋ ne kyowe a twee-ō, ne baa taa man-ō-ro alōpō peee na bamō ne ibrisi te bamō se-ō baa Yeessuu ase. 33 Ne man-ō-ro aseŋe peee mō a bō gyanŋe Simōŋ na Andruu a loŋ-ō akato-ro.

34 Ne Yeessuu a kya alōpō ne ba lo alōgyi bweeto-ō. Ne ɔɔ gya ibrisi bō kōso bamō ne i te te bamō se-ō se. Amaa ɔ mōŋ sa a ibrisi-o sa seŋsa, a lee feye i nyi seŋe ne Yeessuu gye-ō.

Yeessuu abwareseŋ kotawe Galileya sweere se

(Lukas 4.42-44)

35 Kemō kaye nke gyegyaye kese-ro-o, ne Yeessuu a kōso lee loŋ-ō-ro lee man-ō-ro yō mfeŋ ne ɔkō mōŋ bō-ro ne a du diŋŋ-o, ne ɔɔ ya kōre kebwarekōre. 36 Yeessuu bō mfeŋ na Simōŋ mō aa mō anarebeepō naa ba buwi ba kpa mō. 37 Saŋ ne baa buwi ŋu mō-ō, ne baa tawe gywii mō feye, “Ɔkēmaa gye ne ɔ buwi ɔ kpa fō nee.”

38 Amaa Yeessuu a beŋŋaa bamō nee ε, “A tiri feye ane ɔ e man ne e bō mfe-ō peee-ro, na ŋ ya tawe abwareseŋ gywii bamō gbaa bamō, a lee feye amō se ne mō a ba.” 39 Amose se-ō Yeessuu a nare Galileya sweere-ō peee se ɔ tawe abwareseŋ kebwarekōre akyan-nō, na ɔ gya ibrisi ɔ kōso aseŋe se.

Aneŋ ne Yeessuu a kya bwatōpō kō-ō

(Matiyo 8.1-4; Lukas 5.12-16)

40 Saŋ kō, ne bwatōpō kō a bō kpuni anurii kōre Yeessuu feye ɔ kya mō-ro. Ketō ne bwatōpō amō a tawe gywii Yeessuu-o e gye feye, “Fō e kpa, fō e taare a fō kya mō kolo mō na ŋ nya lwee aseŋe-ro.”

41 Ne Yeessuu a ŋu mō ewee, ne ɔɔ beŋŋaa mō feye, “Mō e kpa.” Ne ɔɔ ba kesaree bō doŋŋo alōpō-ō se, ne ɔ ye, “Mbeyōmō fō e taare a fō lwee aseŋe-ro, a lee feye fō a kpaare.” 42 Mfeŋ deε ne onyare amō a kebwatō-ō a lowe.

43-44 Kamee-ro ne Yeessuu a yii onyare-ō se feye, “Deŋ bōro kpa kyeye se yō Wuribware alōŋŋo-ō ɔkō ase, na ɔ deere fō na a kaapo ɔkēmaa feye fō a kpaare, na fō bō alōŋŋo te ane ɔdedaapo Mosis a tawe ε mō ne ɔɔ lo kolo mō ne ɔɔ kpaare-ō bō, na ɔkēmaa ŋu feye aneŋ a kolo-ō mōŋ lee ki te mō se-ō. Fō a maa se fō e yō fō bō kpa-ro-ō, fō ma kan yere tawe ketō ne mō a waa sa fō-ō gywii ɔkō.”

45 Amaa onyare amō a lee mfeŋ-ō, ɔ naa ɔ tawe aneŋ ne Yeessuu a kya mō-ō ɔ kaa nee. Ɔɔ tawe amō asen bweeto, haree gbaa Yeessuu mōŋ lee taare lee gyeman-nō. Aneŋ se-ō ne ɔ naa o te mfeŋ ne a du diŋŋ-o, ne nke aseŋe e lee toŋ kēmaa bō naa ba deere mō.

2

Aneŋ ne Yeessuu a kya kegyabōō kō-ō

(Matiyo 9.1-8; Lukas 5.17-26)

1 Amō a waa nke ŋnyo kō-ō, Yeessuu a kiŋŋi yō Kapaaniyum man-nō mfeŋ ne o te-o, ne ɔkēmaa a kyō nu mō se. 2 Amose-ō aseŋe a bō bōro mō loŋ-ō gya, haree kpa mōŋ lee ɔ bō kibunogyi-ro gbaa peee. Aseŋe-ō bweeto a ba na bō bō nu aneŋ ne Yeessuu e tawe abwareseŋ-ō nee. 3 Saŋ amō abee ana kō mō a soŋo kegyabōō kō baa Yeessuu ase a ɔ kya mō. 4 Aseŋe a bōro loŋ-ō se-ō, bō mōŋ nya kpa baa kegyabōō-ō bō bōro kibunogyi-o-ro yō mfeŋ ne

Yeesuu bo-ɔ. Bamɔ a tɛɛ kɛkɔyan nɛ Yeesuu bɔ kɛmɔ-rɔ sɔsɔ-ɔ sɛ-ɔ, kɛtɔ nɛ baa waa-ɔ ɛ gɔyɛ feyɛ baa dɛɛ nɛ, tuwi bɔ kɛmɔ sɔsɔ. Nɛ baa taa kɛgyabɔɔ-ɔ bɔ dɔnɔnɔ mɔ kraŋ sɛ ba ife bɔ da-rɔ, nɛ baa kra ife-o-ro yɔwɛ mɔ-rɔ kafwɛɛ kafwɛɛ bɔ kyɔnɔwɛ kɛkɔyan-ɔ-rɔ yaa bɔ beya Yeesuu akatɔ-rɔ. ⁵ Anɛn nɛ baa pee akatɔ baa kɛgyabɔɔ-ɔ sɛ-ɔ, Yeesuu a nɔ feyɛ baa kɔɔrɛ mɔ gyi bweɛtɔ. Amɔsɛ-ɔ nɛ ɔ tɔwɛ gywii kɛgyabɔɔ-ɔ feyɛ, “Mɔ nyarɛ, mɔ a taa fɔ ɛbɔyɛ-ɔ bɔ kɛ fɔ.”

⁶ Yeesuu a tɔwɛ anɛn-ɔ, nɛ Wuribwarɛ mbraa akaapɔpɔ nɛ bɔ tɛ mfɛn-ɔ i nɔwiini ba gywii abɛɛ feyɛ, ⁷ “Nɛɛ Wuribwarɛ wɔrɛ ɛ gɔyɛ nɛ ɔ taarɛ a ɔ taa ɛbɔyɛ bɔ kɛ asɛɛ ɛ? Nɛ ɛmɛnɛ sɛ nɛ ɔ sa sɛnsa anɛn feyɛ mɔ a gɔyɛ Wuribwarɛ-ɔ nɛɛ? ɔnyarɛ mɔ a tɔwɛ abusenɛn.”

⁸⁻⁹ Amɔ fɛraa, Yeesuu a kyɔ pini kɛtɔ nɛ Wuribwarɛ mbraa akaapɔpɔ amɔ ɛ tɔwɛ-ɔ, nɛ oo bise bamɔ feyɛ, “Ntɛtɔ i de mɔnɛ? Kɛmɔ-ɔ kɛmɔ ɛ bɔ tɔwɛ lɔ, feyɛ mɔ a tɔwɛ gywii kɛgyabɔɔ mɔ feyɛ, ‘Mɔ a taa fɔ ɛbɔyɛ bɔ kɛ fɔ,’ bɛɛɛ feyɛ mɔ a tɔwɛ gywii mɔ ɛ, ‘Kɔsɔ, taa fɔ kraŋ a fɔ narɛ?’ ¹⁰ To, mɔ ɛ kaapɔ mɔnɛ feyɛ mɔ, dimaadi mɔ gyi-o, de kɛyaalɛn sweɛrɛ mɔ sɛ a n taarɛ taa ɔkɛmaa ɛbɔyɛ bɔ kɛ mɔ.” Nɛ ɔ tɔwɛ gywii kɛgyabɔɔ-ɔ feyɛ, ¹¹ “Kɛɛ ɛ, kɔsɔ, taa fɔ kraŋ a fɔ narɛ yɔ pɛ.” ¹² Mfɛn, na asɛɛ-ɔ pɛɛɛ yɛrɛ ba dɛɛrɛ, nɛ kɛgyabɔɔ-ɔ a kɔsɔ taa mɔ kraŋ narɛ mɔ ayaa anyɔ sɛ o yii pɛ. Nɛ ɔkɛmaa nɛ ɔ bɔ mfɛn-ɔ eyɛɛ a kprɛn mɔ, nɛ bɔ yɛ, “Anɛ mɔn tɛɛ nɔ faanɛɛ a atɔ-ɔ akɔ daa.” Nɛ bamɔ pɛɛɛ a kyɔrɔ Wuribwarɛ.

Anɛn nɛ Yeesuu a tɛɛ Lewii, nɛ ɔ ba bɔ gya mɔ sɛ-ɔ

(Matiyo 9.9-13; Lukas 5.27-32)

¹³ Nɛ Yeesuu a kiŋŋi yɔ Galileya kɛparɛ dabɛ-ɔ kɛɛ. ɔ bɔ mfɛn, nɛ asɛɛ biribiri a ba mɔ asɛ, nɛ ɔ kaapɔ bamɔ abwarɛnɛn. ¹⁴ Mɔ a kyɔnɔ ɔ yɔ-ɔ, nɛ oo nɔ Alafiyus mɔ gyi lɛnɔpoo ɔkɔrɛpɔ nɛ ba tɛɛ mɔ ɛ Lewii-o (nɛ bɔ bɛɛ ba tɛɛ mɔ ɛ Matiyo-o), na o tɛ mɔ lɛnɔpoo kɔɔrɛkpa. Nɛ Yeesuu a tɔwɛ gywii mɔ feyɛ, “Kɔsɔ gya mɔ sɛ.” Mfɛn nɛ Lewii a kɔsɔ mɛraa sɛ gya Yeesuu si.

¹⁵ Kamɛɛ-rɔ nɛ Yeesuu a yɔ Lewii ayɛ a ɔ ya gyi atɛɛsɛ, nɛ lɛnɔpoo akɔrɛpɔ bweɛtɔ na asɛɛ nɛ Farisii awuyɛ ɛ tɛɛ bamɔ ɛ ɛbɔyɛ awaapɔ-ɔ naa bɔ gya Yeesuu si. Nɛ bamɔ bweɛtɔ a ba bɔ gyi mɔ aa mɔ agyasɛpɔ-ɔ asɛ. ¹⁶ Wuribwarɛ mbraa akaapɔpɔ nɛ bɔ gɔyɛ Farisii awuyɛ-o a nɔ feyɛ Yeesuu na lɛnɔpoo akɔrɛpɔ na bamɔ nɛ ba tɛɛ ɛ ɛbɔyɛ awaapɔ-ɔ i gyi-o, nɛ baa bise Yeesuu agyasɛpɔ-ɔ feyɛ, “Ntɛtɔ sɛ nɛ Yeesuu a sa nɛ mɔ aa anɛn a asɛɛ amɔ i gyi abɛɛ asɛ?”

¹⁷ Yeesuu a nu asɛn nɛ baa bise-o, nɛ ɔ bɛnɔnaa bamɔ feyɛ, “ɔkɔ nɛ o lɔ-ɔ nɛ ba sa kadwii. N gɔyɛ ɔkɔ nɛ ɔ bɔ alaŋfiya-o. Amɔsɛ-ɔ, n gɔyɛ bamɔ nɛ bɔ mɔn gɔyɛ ɛbɔyɛ awaapɔ-ɔ sɛ nɛ mɔ a ba, amaa bamɔ nɛ bɔ gɔyɛ ɛbɔyɛ awaapɔ-ɔ sɛ nɛ mɔ a ba, na m bɔ tɔwɛ gywii bamɔ feyɛ bɔ nu bamɔ eyɛɛ kiŋŋi lɛɛ bamɔ ɛbɔyɛ-rɔ.”

Akɔn kɛkra asɛn

(Matiyo 9.14-17; Lukas 5.33-39)

¹⁸ San kɔ nɛ Yohaneɛ Osuubɔpɔ a agyasɛpɔ-ɔ na Farisii awuyɛ kɔ ɛ kra akɔn, nɛ asɛɛ kɔ a bɔ bise Yeesuu feyɛ, “Ntɔ sɛ nɛ Yohaneɛ Osuubɔpɔ a agyasɛpɔ-ɔ na Farisii awuyɛ a agyasɛpɔ-ɔ ɛ kra akɔn, nɛ fɔ fɛraa fɔ bɔmɔ-ɔ maa kra akɔn?”

¹⁹ Nɛ Yeesuu a bɛnɔnaa bamɔ feyɛ, “Mɔnɛ ɛ fa feyɛ san nɛ ɔkɔ ɛ waarɛɛ-ɔ, ɔkɔfɔ mɔ kuri mɔ nyarɛ-ana ɛ kyɛna akɔn na ɔ bɔ-rɔ aaa? Mɔn kɔɔrɛ gyi. ²⁰ N du nɛɛ feyɛ ɔkɔfɔ mɔ kuri-o, nɛ mɔ agyasɛpɔ-ɔ mɔ du nɛɛ feyɛ ɔkɔfɔ mɔ kuri mɔ nyarɛ-ana-ɔ. Nkɛ nkɔ ɛ ba nɛ ba lee mɔ a bɔ lɛɛ bamɔ asɛ, na nkɛ bɔ kra akɔn.”

²¹ Anɛn dɛɛ nɛ ɔkɔ maa kyan waagya pɔpɔwɛɛ na ɔ bɔ taa waagya dɛdaa-rɔ, a lɛɛ feyɛ kɛtɔ maa kyɛɛ, na o nɔ feyɛ mfɛn nɛ ɔ taa-rɔ-ɔ ɛkɛɛkɛɛ-ɔ sɛ i wu, na a tuwi-ro lee waagya pɔpɔwɛɛ-ɔ bɛɛ waa bɔ dabɛ na ɔ kyɔ ɔgyɛnkprɛɛɛɛ-ɔ. ²² Anɛn dɛɛ nɛ mɔnɛ nyi feyɛ bɔ de nta nɛɛ ba waa prantɔwa nɛ ba ba kabɔ wɔrɛ bɔ waa-ɔ-rɔ. Bɔ de nta pɔpɔwɛɛ ba waa prantɔwa pɔpɔwɛɛ-rɔ. Nta pɔpɔwɛɛ ya lweɛ prantɔwa dɛdaa-rɔ, nta-ɔ i fwii, na prantɔwa-ɔ bweɛ nyɛra, na nta-ɔ twiiri wɛɛ. Amɔsɛ sɛ-ɔ bɔ de nta pɔpɔwɛɛ ba waa prantɔwa pɔpɔwɛɛ-rɔ. Amɔsɛ sɛ-ɔ mɔ agyasɛpɔ-ɔ maa kra akɔn.”

Kukyure nkɛ asɛn

(Matiyo 12.1-8; Lukas 6.1-5)

²³ Kukyure kake kɔ, nɛ Yeesuu mɔ aa mɔ agyasɛpɔ-ɔ naa ba kyɔnɔ abwayɛ adɔɔ kɔ-rɔ. Bamɔ a kyɔnɔ-ɔ, nɛ mɔ agyasɛpɔ-ɔ a lɛɛ kaasɛ ba gyɛɛ abwayɛ akɔ, a lɛɛ feyɛ akɔn de bamɔ.

²⁴ Nɛ Farisii awuyɛ kɔ a bise Yeesuu feyɛ, “Kɛɛ ɛ, ntɛtɔ sɛ nɛ ba gyɛɛ abwayɛ-o? Bɔ mɔn nyi feyɛ kɛtɔ nɛ ba waa-ɔ gyɛ kusun nɛɛ ɛɛɛ? Nɛ a kye anɛ Wuribwarɛ mbraa feyɛ ɔkɔ a waa kusun kɔ kukyure kake.”

²⁵ Nɛ Yeesuu mɔ a bɛnɔnaa bamɔ feyɛ, “Mɔnɛ mɔn tɛɛ karɛ abwarɛnɛn wɔrɛ-ɔ nɔ kɛtɔ nɛ anɛ ɔdɛdaapɔ Deefid a waa san nɛ Abiyatarɛ gyɛ Wuribwarɛ ɔlɔnɔpɔ brɛsɛ-ɔ ɔɔɔ? ²⁶ Mɔnɛ mɔn tɛɛ karɛ feyɛ akɔn a de Deefid mɔ aa mɔ anarɛbɛɛpɔ-ɔ, oo lweɛ Wuribwarɛ sunkpa, nɛ baa sa mɔ bodobodoo akuri nɛ baa bɔ lɔnɔ Wuribwarɛ-ɔ, harɛɛ ɔɔ san ɛkɔ sa mɔ

anarebɛɛpɔ-ɔ, na a moŋ gye mbraa kikye aaa? A lee feye ane mbraa ye Wuribware alɔŋɔpɔ wɔre e gye ne bo de kpa feye bo gyi aneŋ a bodobodoo-o.”

²⁷ Ne Yeesuu a tɔwe bo gye kee feye, “Nyiŋkpase se ne Wuribware a waa kukyure kake-o, amaa n gye kukyure kake-o si ne Wuribware a twee nyiŋkpase. ²⁸ Amɔse-ɔ mo, dimaadi mo gyi-o, de kukyure kake-o gbaa elen.”

3

*Kesaree wuse wuye ko asen
(Matiyo 12.9-14; Lukas 6.6-11)*

¹ San ko Yeesuu a bee yo ya lwee kebwarekorekyaŋ ko-ro, ne ɔ ya to kesaree wuse wuye ko, na Farisii awuye ko bo mfen. ² Farisii awuye-o a kpa a bo pɔɔ Yeesuu si-o, baa pee akato a bo deere kee feye ɔ kya kesaree wuse wuye-o kukyure kake amɔ aaa, a lee feye bo maa waa kusun kɛmaa kake amɔ. ³ Ne Yeesuu a tɔwe gywii kesaree wuse wuye-o feye, “Kɔso, ba akato-ro mfee.”

⁴ Ne Yeesuu a bise asese ne baa gyaŋne mfen-ɔ feye, “Emene ne ane mbraa ne Wuribware a sa ane-ɔ a sa kpa feye ane waa kukyure kake-o nee? Mbrra-ɔ ye ane waa itimaa nee bɛɛɛ ebɔye aaa? N ye ane moɔwe sese nee eee, bɛɛɛ ane mɔɔ sese nee eee? Mon' tɔwe gywii mo.” Amaa oko moŋ beŋŋaa mo.

⁵ Amɔse-ɔ, Yeesuu a deere bamo pɛɛɛ-ɔ, ne mo dun a fwii, ne bamo asen a koŋ bee waa mo ewee, a lee feye bo moŋ kpa kunu aneŋ ne ɔ tɔwe-ɔ kaase. Ne nkee Yeesuu a tɔwe gywii kesaree wuse wuye-o feye, “Teyi fo kesaree-ɔ-ro.” Mo a teyi-ro-o, ne kaa kpaare.

⁶ Mfaane se-ɔ, ne Farisii awuye-o a lee kebwarekorekyaŋ-no mfen. Ne bamo aa Owure Herɔ ayereɔpɔ ko a gyaŋne da Yeesuu kunu si kikipuni a bo nya mɔɔ mo.

Anen ne asese biribiri a ba Yeesuu ase-ɔ

⁷ Amɔ kameɛ-ro, ne Yeesuu mo aa mo agyasepɔ-ɔ a yo Galileya kepare dabɛ-ɔ kee, ne asese biribiri a gya mo se yo mfen. Bokɔ a lee Galileya sweere se na Yudeya sweere se. ⁸ Bokɔ mo a lee Yerɔsalem man-no na Idumeya sweere se na Yoodan boŋ kyɔwe leekpa a ker-i-o si na Tiro na Sidan ifuri si. Bamɔ pɛɛɛ a nu ketɔ ne Yeesuu e waa-ɔ se nee, ne baa ba mo ase. ⁹ Anen ne asese-ɔ kyɔ bweɛtɔ-ɔ se-ɔ, ne Yeesuu a tɔwe gywii mo agyasepɔ-ɔ feye bo kpa koree waa siraa sa mo a ɔ nya bo kyena-ro nkyu kee tɔwe abwareseŋ gywii asese-ɔ. N gye anen, anen ne bo kyɔ-ɔ se-ɔ, ba bun mo se bweɛtɔ. ¹⁰ Ketɔ se ne Yeesuu a waa anen-ɔ e gye feye ɔ kya alɔpɔ bweɛtɔ mfen san ko. Nkee bamo ne ba lo-ɔ pɛɛɛ i nenŋi ba yo akato-ro a bo nya dabɔɔ Yeesuu. ¹¹ San kɛmaa ne asese ne ibrisi te bamo se-ɔ i nu mo-ɔ, ama ba kpuni anurii mo ayaa-ro na bo faa-ro feye, “Wuribware mo gyi-o e gye fo.” ¹² Ne Yeesuu a yii ibrisi ne i te bamo se-ɔ se feye bo ma kan tɔwe gywii oko sese ne ɔ gye-ɔ.

*Anen ne Yeesuu a lee mo ayaa-ro ayerepɔ kudu anyo-ɔ
(Matiyo 10.1-4; Lukas 6.12-16)*

¹³ San ko, ne Yeesuu a yo kebee ko se, ne ɔ tee anyare ko. Mo a tee bamo-ɔ, ne baa ba. ¹⁴ Mo a deere bamo-ro-ɔ, ne oo lee bamo ne baa pre mo-ɔ kudu anyo feye bo waa mo ayaa-ro ayerepɔ. Mfen ne ɔ tɔwe gywii bamo feye, “Mo a lee mon ne feye mon' ba a ane kyena. Amaa m bee mo i sun mon a m bo kyonwe a mon' nare tɔwe abwareseŋ, ¹⁵ na mon' nya elen bo gya ibrisi bo kɔso asese se.” ¹⁶ Anyare kudu anyo ko ne Yeesuu a lee-o e gye Simɔŋ (ne Yeesuu a bee sa mo keŋasenyare feye Peetroo-o), ¹⁷ na Sibidii mo gyi-ana ne ba tee bamo e Yakubu na Yohanee (ne Yeesuu a sa bamo keŋasenyare e Bineregis, kaase e kaapo feye Ikii-awuye-o), ¹⁸ na Andruu na Filipino na Bar-Tolomiyu na Matiyo na Tomas na Alafiyus mo gyi Yakubu, na Tadiyus na Simɔŋ ne ba tee mo e Slat (kaase e kaapo feye Omankpapo) ¹⁹ na Yudas ne ba tee mo e Kariyotinyi ne ɔ ba a ɔ bo gyi Yeesuu kidiburo-o.

*Yeesuu na Biil-sibul
(Matiyo 12.22-32; Lukas 11.14-23; 12.10)*

²⁰ Ne Yeesuu a lee kebee-ɔ se lwee loŋ ko-ro. Mo a lweero-o, asese biribiri a bee bo gyaŋne. Amɔse se-ɔ, mo aa mo agyasepɔ-ɔ moŋ nya bamo eyee, haree gbaa ba gyi ateese. ²¹ Yeesuu mo kowɛɛ-ana a nu anen-ɔ, ne baa yo a bo ya kra mo yaa ope, a lee feye baa nu bokɔ a tɔwe feye, “O lo ebɔŋ nee.”

²² Nkee Wuribware mbraa akaapɔ ko ne baa lee Yerɔsalem man-no ba-ɔ e tɔwe nee feye, “Onyare mo gye sese bɔye nee. Obansam ne bo bee ba tee mo e Biil-sibul-o i te mo se, ne mo e gye ne o de ibrisi si keyaalɛn, ne ɔ sa nyare ma elen feye ɔ gya ibrisi bo kɔso asese se.”

²³ Mfen ne Yeesuu a tee bamo, ne ɔ da kekpare ko gywii bamo feye, “Emene ne Obansam e waa a o kine mo eyee? ²⁴ Eko ya lwee man-no, ne man-ɔ ya ke-ro, ama man amɔ i bwee. ²⁵ Anen deɛ ne kabuno ya ke-ro, ka bwee-o nee. ²⁶ Amɔse-ɔ, Obansam na mo kameɛ-ro awuye ya ko abee, mo keyaalɛn ne o de-o maa kyee na ke lowe.”

²⁷ M beɛ taa feye Ɔbɔnsam du neɛ feye ɔyaalenpɔ-ɔ. Ɔkɛmaa maa lwee ɔyaalenpɔ amɔ lɔŋ-na a ɔ ya bera mɔ kapɔtɛɛ nare, amɔ o ŋure ɔyaalenpɔ-ɔ pwɛɛ, na ɔ deɛ taare lweero ya bera mɔ kapɔtɛɛ-ɔ bɔ yo. ²⁸ Mone a tɔwe feye elen ne Wuribware a kufwiɛne timaa-o a sa mɔ-ɔ a lee Ɔbɔnsam ase neɛ eɛe? To, mɔ i gyi mone kasentɛn feye Wuribware e taare a ɔ ba asen bɔye kɛmaa ne sese e tɔwe-ɔ na atɔ bɔye ne ɔ waa-ɔ a ɔ bɔ ke mɔ. ²⁹ Amaa ɔkɛmaa ne mɔ ya tɔwe asen bɔye bɔ kye Wuribware a kufwiɛne timaa-o feraa, Wuribware maa taa bɔye amɔ a ɔ bɔ ke mɔ pɛɛɛ, a kaapo neɛ feye sese a bɔye amɔ a sii mɔ se neɛ.” ³⁰ Keto se ne Yeesuu a tɔwe faanɛɛ-ɔ e gye feye bɔkɔ ye, “Ɔbɔnsam e gye ne o te mɔ se.”

*Yeesuu mɔ nyi na mɔ tire-ana asen
(Matiyo 12.46-50; Lukas 8.19-21)*

³¹ Mfɛn ne Yeesuu mɔ nyi na mɔ tire-ana a ba bɔ yere lɔŋ ne Yeesuu bɔ-rɔ-ɔ kawu si. Ne baa sun ɔkɔ bɔ kyɔŋwe feye ba kpa a bɔ ŋu mɔ. ³² San-ɔ asese mɔ a den kyena muruwaa Yeesuu, ne baa tɔwe gywii mɔ feye, “Keɛ ɛ, fɔ nyi na fɔ tire-ana e yere kawu ba tee fɔ-ɔ.” ³³ Ne Yeesuu a koŋ beŋŋaa asese-ɔ ɛ, “Nse e gye n na? Ne nse-ana mɔ e gye mɔ tire-ana?” ³⁴ Ne ɔ deere asese ne bɔ te muruwaa mɔ-ɔ, ne ɔ ye, “Mon' keɛ, n na na mɔ tire-ana i te mɔ ase mfɛɛ-ɔ. ³⁵ Amose-ɔ, ɔkɛmaa ne ɔ waa keto ne Wuribware e kpa-ɔ ne mɔ e tee mɔ ɛ mɔ tire na mɔ pekyee na n na.”

4

*Ɖɔɔpɔ kitee
(Matiyo 13.1-9; Lukas 8.4-8)*

¹ San ko ne Yeesuu a beɛ lee ɔ kaapo abwareŋen Galileya kepare dabe-ɔ keɛ. Amaa asese ne baa bɔ gyanŋe muruwaa mɔ mfɛn-ɔ a kyɔ bweɛtɔ-ɔ se-ɔ, ne oo buwi kpa koɛɛ, ne oo nen koɛɛ-ɔ bɔ danŋɔ nkyu-o si kafweɛ. Ne ɔ kyena-rɔ kaapo asese-ɔ abwareŋen. Na asese-ɔ mɔ yere kyukɛɛ. ² Mfɛn ne ɔ ba itee na akpare bɔ kaapo bamɔ asen bweɛtɔ. Anen a itee mɔ kokɔŋko e gye feye, ³ “N gye ɔɔɔpɔ ko e bɔ-rɔ aaa? Ne ɔ yo a ɔ ya ŋɔnyan mɔ yaabraa. ⁴ Mɔ a yo ɔ ŋɔnyan-ɔ, ne ayaabraagyi amɔ akɔ a lee da kpa keɛ, ne mbogyii a bɔ tesi gyi. ⁵ Ne amɔ akɔ a lee da kagyaase, mfɛn ne sweere-ɔ mon bɔ dan kyɛkyɛɛ-ɔ. Sweere-ɔ a mon bɔ ken-o si-o, aa kwɛɛ menan. ⁶ Amɔ a kwɛɛ-ɔ, ne kyɔwe a bɔ da amɔ-ɔ, ne amɔ pɛɛɛ a wu, a lee feye sweere-ɔ mon bɔ ken a amɔ ileŋ yo kaase. ⁷ Ayaabraagyi-o akɔ ne aa lee da efa-rɔ-ɔ mɔ a koŋɔ dan. Amaa efa a dan mwiire amɔ se-ɔ, a mon taare waa. ⁸ Ne ŋkee ayaabraagyi-o akɔ a lee da sweere timaa si, ne aa kwɛɛ neɛneɛ, ne aa dan bɔ kowe. Hareɛ amɔ akɔ a waa anju ngyingyii na anyiirese na adabe. Amɔ e gye saaseɛɛ. ⁹ Amose-ɔ, ɔkɛmaa ne o de eɛbe-ɔ, o nu.”

*Keto se ne Yeesuu a ba itee na akpare bɔ kaapo asese asen-ɔ
(Matiyo 13.10-17; Lukas 8.9-10)*

¹⁰ San ne Yeesuu a tɔwe kitee-o lowe, ne asese-ɔ a brawe-rɔ-ɔ, ne mɔ agyasepɔ kudu anyɔ-ɔ na bamɔ ne bɔ gya mɔ se, ne baa san-ɔ a ba mɔ ase feye ɔ kaapo bamɔ kitee-o kaase. ¹¹ Ne ɔ kaapo bamɔ-rɔ feye, “Mone wɔre ne mɔ e tɔwe anen ne Wuribware a kuwure-o ro du-o mɔ i gywii, amaa itee-ro na akpare-rɔ ne bamɔ ne bɔ mon tii mone se-ɔ i nu mɔ asen. Feye anen ne baa kyɔreɛ waa abwareŋen wɔre-ɔ-rɔ-ɔ,

¹² Na bɔ deere asen-ɔ-rɔ,
na bɔ fa amɔ mfɛɛre kpone,
na bɔ ma nu kaase.
Na bɔ beɛ nu asen kpɔra-rɔ iluwi bweɛtɔ,
na bamɔ mɔ bɔ ma nu kaase,
a lee feye bamɔ ya nu kaase,
ba nu bamɔ eyee,
na bɔ kyurowi bamɔ mfɛɛre bɔ ba Wuribware ase,
na ɔ taa bamɔ ebɔye bɔ ke bamɔ.’ ”*

*Anen ne Yeesuu a kaapo ɔɔɔpɔ kitee a kaase-ɔ
(Matiyo 13.18-23; Lukas 8.11-15)*

¹³ Ne Yeesuu a bise bamɔ feye, “Mone mon nu kitee-o kaase neɛ eɛe? Ne emene gbaa ne mone e waa a mon' nu kekɛmaa kaase-ɔ neɛ? ¹⁴ To, mon' nu. Ɖɔɔpɔ-ɔ e gye mɔ ne ɔ tɔwe abwareŋen o gywii asese-ɔ, ne asese ne ba nu abwareŋen-ɔ mɔ du feye ayaabraagyi-o. ¹⁵ Asese-ɔ bɔkɔ asen du neɛ feye ayaabraagyi ne aa lee da kpa keɛ-ɔ. Bamɔ ya nu abwareŋen-ɔ, ne keto ya waa kafweɛ, amɔ Ɔbɔnsam e ba a ɔ bɔ lee amɔ lee bamɔ mfɛɛre-rɔ. ¹⁶ Bɔkɔ mɔ asen du neɛ feye ayaabraagyi ne aa lee da kagyaase. Bamɔ feraa bamɔ ya nu

* 4:12 Isaya 6.9-10 (LXX).

abwaresen-ɔ, amɔ-ɔ a waa bamɔ kɔnɛ na bɔ kɔɔrɛ waa bamɔ ŋkɔnɔ-rɔ. ¹⁷ Amaa bamɔ akata a mon pee si-o si-o, asen kunju beɛ awɔrefɔɔ ya tɔ bamɔ bɔ lee abwaresen ne baa kɔɔrɛ gyi-o si, amɔ ba yɔwɛ amɔ sɛ kegya. ¹⁸ Asɛsɛ-ɔ bɔkɔ asen du nee feye ayaabraagyi ne aa lee da efa-rɔ, ne aa kwɛɛ, ne efa a dan mwiire si-o. Mfaanɛ a asɛsɛ-ɔ i nu abwaresen-ɔ. ¹⁹ Amaa kayɛ mɔ-rɔ atɔ tɔaraase, na katannɛkpa ne ka taare a ka penna sɛsɛ-ɔ, na atɔ biribiri kekpa ya lwee bamɔ mfeɛrɛ-rɔ, amɔ aa waa kɔkyɔ kyon abwaresen ne a bɔ bamɔ ŋkɔnɔ-rɔ-ɔ. Amɔ bamɔ kɔkɔɔrɛgyi-o maa waa bamɔ sɛyɛ. ²⁰ Amaa bɔkɔ mɔ asen du nee feye ayaabraagyi ne aa lee da sweere timaa-o si-o. Anɛn a asɛsɛ-ɔ i nu abwaresen neɛnɛɛ, na bɔ kɔɔrɛ amɔ waa bamɔ ŋkɔnɔ-rɔ. Feye anɛn ne ayaabraagyi ne aa lee da sweere timaa-o si-o a waa anju ngyingyii na anyiirese na adabe-ɔ, mfaanɛ a asɛsɛ-ɔ ɛ waa kedamenanɛsɛ. Bɔkɔ ɛ waa kedamenanɛsɛ bweɛtɔ, ne bɔkɔ mɔ ɛ waa kedamenanɛsɛ bweɛtɔ bweɛtɔ, ne bɔkɔ mɔ beɛ ba waa kedamenanɛsɛ bweɛtɔ bweɛtɔ bweɛtɔ.”

Mon' nu asen ne Yeessu ɛ tɔwɛ-ɔ damenanɛsɛ (Lukas 8.16-18)

²¹ Kamɛɛ-rɔ, ne Yeessu a bise feye, “Mone nse ɛ gye ne ɔ kyanɛnɛ mɔ fetiri si na ɔ kɔn bera kike bɔ bunj si, beɛɛ ɔ taa fetiri-o bɔ kweɛrɔ mpaa kaase? N gye kabuno ne ɔ ba a ɔ bɔ yera a ɔ lanɛ lɔn-ɔ-rɔ pɛɛɛ aaa? ²²⁻²³ Mone i de esebɔ, mon' nu. Sɛyɛ maa lee kweɛrɔ. Kɛtɔ kemaa na asen kemaa ɛ lee ifuri na ɔkɛmaa ŋu.”

²⁴ Ne Yeessu a kya sɛ tɔwɛ feye, “Ɔkɛmaa fa asen ne o nu-o mfeɛrɛ neɛnɛɛ. Amɔsɛ-ɔ ɔkɛmaa ne o nu mɔ asen timaa-o ne ɔ kɔɔrɛ a o gyi-o, Wuribware ɛ sa mɔ kanyiasen bweɛtɔ na ɔ bɔ tii kamɔ ne o de-o si. ²⁵ A lee feye ɔkɛmaa ne o nu mɔ asen timaa-o ne ɔ kɔɔrɛ a o gyi-o ɛ nya kanyiasen bweɛtɔ, ne mɔ-ɔ mɔ ne o kine amɔ-ɔ ɛ panj mɔ kanyiasen kafweɛ ne ɔ kyɔ o de-o.”

Anɛn ne Wuribware a kuwure-o i tii si-o

²⁶ Mfen ne Yeessu a beɛ tɔwɛ feye, “To, ne emene ne Wuribware a kuwure-o-ro du-o nee? Ku du nee feye ɔɔɔɔɔ a dwii abwaye-o. ²⁷ Kake kemaa ne o di ɔ kɔsɔ-ɔ, a dan, na mɔ-ɔ mɔ mon nyi anɛn ne a waa a dan-ɔ. ²⁸ A kaapo feye sweere-ɔ ɛ gye ne ɔ bera abwaye-o, na a kwɛɛ, na a bɔ dan, na a powi, na a bere waa ateese. ²⁹ Amɔ ya wɔrɛ lɔwɛ-ɔ, na ɔɔɔɔɔ-ɔ ya gyeɛ ba pɛ. Mfaanɛ deɛ ne Wuribware a kuwure-o-ro du.”

Anɛn ne Yeessu a ba kupurutugyi bɔ da kekpare-ɔ (Matiyo 13.31-32; Lukas 13.18-19)

³⁰ San amɔ ne Yeessu a beɛ da kekpare kɔ. Ne oo bise ɛ, “Ntɔ gbaa ne mɔ ɛ ba a m bɔ kaapo mone anɛn ne Wuribware a kuwure-o-ro du-o nee? Kekpare mɔ ne mɔ ɛ ba a m bɔ kaapo mone Wuribware a kuwure-o kaase-ɔ nee? ³¹ To, mfaanɛ ne ku du. Wuribware a kuwure-o-ro du nee feye kupurutugyi-o. Kigyi mɔ du kagyinyii. ³² Amaa sɛsɛ ya dwii kemɔ, amɔ ke ɛ kwɛɛ a ke dan kii kikiree, ne ke bɔ eswee kɔ kyon ayii pɛɛɛ. Na mbogyii bɔ kyena kemɔ sɛ waa bamɔ asaa.”

Kɛtɔ sɛ ne Yeessu a beɛ ba itee na akpare bɔ kaapo asɛsɛ asen-ɔ (Matiyo 13.34-35)

³³ Mfaanɛ ne Yeessu a tɔwɛ abwaresen bweɛtɔ akpare-rɔ na itee-ro gywii asɛsɛ. Ɔɔ tɔwɛ asen bweɛtɔ gywii bamɔ anɛn ne baa nya a bɔ nu kaase-ɔ. ³⁴ Ɔ maa tɔwɛ asen a o gywii asɛsɛ na a mon gye kitee beɛɛ kekpare. Amaa amɔ ya sanj mɔ aa mɔ agyasepo-ɔ wɔrɛ, ne asɛsɛ mon lee bɔ bɔ-rɔ-ɔ, amɔ ɔ kaapo bamɔ itee na akpare-ɔ kaase.

Anɛn ne afwii na alankpare a bu Yeessu-o (Matiyo 8.23-27; Lukas 8.22-25)

³⁵ Nke nsi amɔ kedɛɛpweɛta, ne Yeessu a tɔwɛ gywii mɔ agyasepo-ɔ feye, “Mon' sa a anɛ tenj Galileya kepare dabe-ɔ-rɔ yɔ nnon a bonɔbe-ɔ se.” ³⁶ Ne mɔ agyasepo-ɔ a lwee kɔrɛɛ ne Yeessu te mɔ-rɔ nkyu-o keɛ ɔ tɔwɛ abwaresen-ɔ-rɔ-ɔ, ne baa mɛraa sɛ ba pare. Ne baa yɔwɛ asɛsɛ ne Yeessu a kaapo bamɔ-ɔ bɔ sii nkyu-o keɛ. Ekɔrɛɛ kɔ gbaa tii Yeessu-ana mmɔ-ɔ sɛ. ³⁷ Nkyu si mfen ne afwii dabe ɔ kya, ne alankpare a da nkyu bɔ waa Yeessu-ana kɔrɛɛ-ɔ-rɔ, ne ɔ kpa a ɔ bɔrɔ. ³⁸ Adɛmanɛ mɔ ne a su-o pɛɛɛ na Yeessu kunju dɔn kaputu si ɔ da kɔrɛɛ-ɔ kunju o di idi. Amɔ fɛraa ne mɔ agyasepo-ɔ a kyinjɔ mɔ, ne baa bise mɔ feye, “Ɔkaapoɔ, amɔ anɛ kɔrɛɛ-ɔ a kpa a o bunj anɛ-ɔ, a mon tiri fo nee eɛɛ?”

³⁹ Mɔ a kɔsɔ-ɔ, ne ɔ tɔwɛ ye, “Afwii, yɔwɛ.” Ne ɔ tɔwɛ feye, “Alankpare, yɔwɛ.” Mfen ne afwii-o na alankpare-ɔ pɛɛɛ a waa surumm.

⁴⁰ Ne Yeessu a bise mɔ agyasepo-ɔ feye, “Ntɔ sɛ ne kufu de mone? Ntɛtɔ sɛ ne mone maa kɔɔrɛ mɔ mone i gyi-o nee?”

⁴¹ Kufu a nya mɔ agyasepo-ɔ bweɛtɔ, ne nkee ba ŋwiini ba gywii abɛɛ ɛ, “Ntɛtɔ sɛsɛ ɛ gye ɔnyarɛ mɔ? Mɔ ya sa kano, afwii na alankpare gya kamɔ sɛ-ɔ nee.”

5

Aneŋ ne Yeessuu a kya ɔnyare ko ne ibrisi bweeto te mo se-o
(Matiyo 8.28-34; Lukas 8.26-39)

¹ Amo kamee-ro, ne Yeessuu mo aa mo agyasepo-o a kya se pare bamo koree-o bo ten-no ya bo dan Galileya kepare dabe a nnon a boŋbe-o. Gadara ifuri si ne baa fo-o. ² Yeessuu a den lee koree-o-ro, ne do meraa se o yo-o, ne ɔnyare ko ne ibrisi te mo se-o a lee mfen ne ba pure afuniŋ-o gyanŋaa mo. ³ Oo tu lee maŋ-no yo o te mfen ne ba pure ase-e-o. Oko mon bo-ro ne o taare a o nure mo bo kyena ton koŋko. ⁴ Saŋ kema ne ba ba agbarabi a bo bo nure mo ayaa-ro na asaree-ro-o, o tenŋe amo peee-ro. Amose-o, okemaa mon de mo elen o kra mo. ⁵ ɔnyare amo a waa nee feye obonlpo-o, ne kanye na mpase o naa purekpa na abee-ro o kaa, na o fee-ro, na o de afoe o tenŋe mo eyee.

⁶⁻⁸ ɔnyare mo a bo kefo ne oo nu Yeessuu-o, ne do nweenan bo kpuni anjirii Yeessuu akato-ro. Ne Yeessuu a towe gywii mo feye, "Ibrisi, koso ɔnyare amo se." Mfen ne do faa-ro kenken towe feye, "Yeessuu, Nyinŋkpen-kyon-ato-peee-Bware mo gyi-o. Nteto ne fo e kpa mo ase mfee? Mo e kore fo nee na fo deere Wuribware se na fo ma toora mo."

⁹ Amose-o, ne Yeessuu a bise mo feye, "Fo kenyaere e gye emene?" Ne o ye, "Mo kenyaere e gye 'Ane-kyo-mfee,' a lee feye ibrisi bweeto te mfee." ¹⁰ Ne do meraa se o kore Yeessuu feye o ma gya ibrisi amo lee ifuri amo se.

¹¹ Amo aprako biribiri ko ma yere kabeegy ko se mfen ba gyi. ¹² Amose-o, ne ibrisi amo a kore Yeessuu feye, "Sa a ane ya kyena aprako mo se." ¹³ Yeessuu a sa emo kpa-o, ne e ya koso ɔnyare amo se ya kyena aprako-o si. Aprako-o e fo nŋkpen nnyo. Ibrisi amo a den kyena bamo se-o, ne bamo peee a nweenan kporowe kabeegy-o si ya lee da nkyu-ro wu wu.

¹⁴ Mfen ne bamo ne ba deere aprako amo se-o a nweenan yo maŋ-no na mmangyi-ro na adoo-ro ya da asen ne aa ba-o kibonjon. Kafwee-o, ne okemaa a lee ba a o bo kee keto ne kaa waa-o. ¹⁵ Bamo a ba Yeessuu ase-o, ne baa nu ɔnyare ne ibrisi dee i te mo se, ne Yeessuu a kya mo-o te mfen o bun ato, ne nkee feraa mo mfeere du mo kyeekyee. Ne kufu a nya bamo peee. ¹⁶ Ne bamo ne amo-o peee a waa na bo bo mfen-o a towe anen ne ɔnyare amo a kpaare-o, na anen ne aprako amo a wu-o peee gywii bamo ne baa sii kamee ba-o. ¹⁷ Amose-o, ne baa kore Yeessuu feye o lee bamo ifuri si nare.

¹⁸ Amo feraa Yeessuu a lwee koree-o-ro o kpa a o yo-o, ne ɔnyare ne Yeessuu a gya ibrisi bo koso mo se-o ye, "Mo nyanpe, sa a mo aa fo a yo." ¹⁹ Amaa Yeessuu mon sure si. Ne do benŋaa mo feye, "Kinŋi nare pe ya towe anen ne mo, fo nyanpe-o, a nju fo ewee-o, na ato dabe ne mo a waa sa fo-o, gywii fo kowebee-ana." ²⁰ Amose-o, ne ɔnyare amo a meraa se ya towe asen-o gywii okemaa ne o bo ifuri ne ba tee e Dekapolis-o (kaase e kaapo feye Emaŋ-Kudu-o) si. Ne eyee a kpen bamo peee.

Aneŋ ne Yeessuu a kyinŋi kakyee-e lee lowi-ro, ne do bee kya okyee ko-o
(Matiyo 9.18-26; Lukas 8.40-56)

²¹ A mon kyee, ne Yeessuu mo aa mo agyasepo-o a bee kinŋi ba Galileya kepare dabe a boŋbe ne baa lee mo se-o. Mfen ne ase-e biribiri a kyo bo muruwaa mo nkyu amo kee. ²² Ne kebwarekorekyan abrese-o oko ne ba tee mo e Yayerus-o a fo nkyu kee mfen ne oo nu Yeessuu-o, ne oo kpuni anjirii mo ayaa-ro. ²³ Ne do kore Yeessuu feye, "Mo kayaagy kyee-e e lo, haree o kpa a o wu. Amose-o, mo e kore fo nee feye fo bo ba fo asaree bo daboro mo a o nya kpaare."

²⁴ Mfen ne Yeessuu mo aa ɔnyare-o a meraa se ba yo. Bamo a yo-o, ase-e bweeto a muruwaa Yeessuu nee bo gya se. ²⁵ Amo okyee ko mo bo-ro, ne o lo kekyeeto, a lee feye kiferi kema-ro o taare bwiino waa iluwi kana nko. Waa nsu kudu nnyo nee feye mo a lo anen a kolo-o. ²⁶ Okyee mo a ba mo kapotee peee ne o de-o bo sa dakotaa awuye na bo kya mo, bamo-o bo mon taare, na nkee gbaa ne baa sa ne mo kolo amo i tii si. ²⁷ Mbeyomo okyee mo a nu anen ne Yeessuu a kya alapo-o se-o se-o, ne oo lwee ase-e ne bo gya Yeessuu si-o-ro. ²⁸ Ne do fa feye, "Mo ya daboro mo ato bunse gbaa, mo e kpaare." ²⁹ Kasentŋ, mo a den daboro Yeessuu a ato bunse-o, ne do kpaare, a lee feye aa waa mo kayowore-ro feye kolo amo a lowe-o.

³⁰ Mfen ne aa kyo waa Yeessuu feye elen a lee mo-ro kya oko. Amose-o, oo buruwaa deere ase-e ne mo aa bamo naa-o-ro, ne oo bise feye, "Nse ya daboro mo ato bunse-o nee?"

³¹ Ne Yeessuu agyasepo-o a benŋaa mo feye, "Emene nee ne fo i bise anen, na ase-e demante mo a muruwaa fo?"

³² Na Yeessuu mo saŋ o deere o kpa mo ne do daboro mo-o. ³³ Ne kufu a nya okyee-o, amaa bo lee feye mo a kpaare-o se-o, ne do ba Yeessuu ase, ne oo kpuni anjirii towe mo kolo-ro kasentŋ peee gywii mo. ³⁴ Ne Yeessuu a towe gywii mo feye, "Opekyee, bo lee anen ne fo a kore mo gyi-o si, fo a kpaare. Amose-o, fo kolo-o maa lee ba peee. To, nare damenanse."

³⁵ Saŋ ne Yeessuu e towe amo-o, ne mboo ko a lee Yayerus ne mo kayaagy kyee-e e lo-o aye bo towe gywii mo feye, "Fo gyi-o a wu, amose-o, fo ma lee sa a akaaporo-o kpone mo eyee."

³⁶ Yeesuu a nu bamo a towe ba gywii onyare amo feye mo gyi-o a wu-o, o mon benjaabamo. Ne do towe gywii Yayerus feye, "Fo ma sa a fo dun ten fo, fo feraa, kooze mo gyi."

³⁷ Amo feraa Yeesuu mon lee sa a oko gya mo se, amo Peetroo na Yakubu na Yakubu mo tire Yohanee. ³⁸ Bamoo a fo Yayerus aye-o, ne Yeesuu a nu anen ne asese i su kenken-o. ³⁹ Ne oo bise bamo feye, "Nteto kusu wore nee? Kakyeesee-o mon wu, o di idi nee." ⁴⁰ Mo a towe anen-o, ne baa mose mo. Ne do sa ne okemaa a lee lon-o-ro. Ne nkee mo aa kakyeesee-o mo se na mo nyi na mo agyasepo asa-o a yo kekyan ne kifuni-o da kemoo-ro-o-ro. ⁴¹ Mfen ne do kra kakyeesee-o kesaree-ro, ne do towe gywii mo feye, "Taliita kum." Bamoo Heebrii sejsa-ro ne do towe, kemoo kaase e gye feye, "Kakyeesee, kyiyni kosoo." ⁴² Mfen ne kakyeesee-o a kyiyni kosoo naa. Kakyeesee amo a gyi nsu kudu nyoo. Mo a kyiyni kosoo-o, aa kpen okemaa eyee. ⁴³ Amaa Yeesuu a towe gywii bamo nee feye okemaa ma kan towe ketoo ne do waa-o gywii oko. Ne do towe gywii bamo feye bo sa kakyeesee-o ateese a o gyi.

6

*Anen ne Nasaret awuye a kine Yeesuu-o
(Matiyo 13.53-58; Lukas 4.16-30)*

¹ San ne Yeesuu a lee Kapaaniyum man-no-o, ne mo aa mo agyasepo-o a yo mo aye Nasaret. ² Kukyure kake a fo-o, ne do yo kebwarekorekryan-no ya kaapo abwaresen. Asese bweeto bo kekyan-o-ro mfen. Bamoo a nu mo asen-o, ne aa kpen bamo eyee. Amose-o, ne baa towe feye, "Mfene ne onyare mo a nya mfeere mo lee? Nse ya sa mo kpa feye o waa akpenyeeto mo ne ane a nu amo asen-o?" ³ Ne gye Mariya mo gyi na Yakubu na Yosef na Yudas na Simon bamoo daa kaapenta-o nee eee? Mo pekyye-ana mon te mfee aaa?" Ne baa kine mo.

⁴ Mfen ne Yeesuu a benjaabamo feye, "Ba bu Wuribware kyaamee ton kemaa, amaa mo fonfon aye awuye na mo akowebese feraa mo mon de mo bo tee seye." ⁵ Amose-o, o mon nya kya alapo mo man-o-ro, a lee feye bo mon kooze mo gyi. Amaa oo teyi mo kesaree bo donjo alapo kafwee ko se mfen, ne baa kpaare. ⁶ Ne eyee a kpen Yeesuu feye mo fonfon asese a mon kooze mo gyi.

*Anen ne Yeesuu a sun mo agyasepo kudu anyoo bo kyonwe eman se-o
(Matiyo 10.5-15; 11.1; Lukas 9.1-6)*

Ne Yeesuu a lee mfen yo eman ne e bo mfen-o-ro ya kaapo abwaresen. ⁷ Nsan amo, ne do sa ne mo agyasepo kudu anyoo a gyanne, ne oo sun bamoo anyoo anyoo bo kyonwe eman se feye bo nare towe abwaresen. Ne do sa bamoo elen a bo taare kya alapo ne ibrisi te bamoo se-o. ⁸⁻⁹ Ne Yeesuu a towe gywii bamo feye, "Mone a yo-o, oko ma kan taa bodobodoo beee koree beee atannee waa mo gyife-ro, beee ekaare ko bo tii oko ne mone okemaa mo bun-o si, amo kayii narese na asebeta kpen." ¹⁰ Ne Yeesuu a beee towe gywii bamo feye, "Mone a yo-o, mon' kyena lon ne mone e sowe mo-ro-o ne ba kra mone neese-o-ro-o bo fo nke nsi ne mone e lee man-o-ro. ¹¹ Amaa mone ne mone ya yo ton ko, ne bamoo e mon kra mone damenanse, beee bamoo e ma kpa a bo nu mone asen timaa-o feraa, na mon' lee man-o-ro gbaa peee, na mon' kponkpan mone asebeta-ro ese bo sii bamoo aye, bo yii bamoo se feye bamoo ebaye a sii bamoo se."

¹² Yeesuu a towe lowe-o, ne baa meraa se anyoo anyoo yo ba towe abwaresen feye okemaa nu mo eyee na o lee mo ebaye-ro. ¹³ Ne baa gya ibrisi bo kosoo asese bweeto se, ne baa twiiri mfo bo wee alapo bweeto anu-ro, ne baa kpaare.

*Anen ne Yohanee Osuubapo-o a wu-o
(Matiyo 14.1-12; Lukas 3.19-20; 9.7-9)*

¹⁴ Mbeyomo, Yeesuu kenyaare a yo nde peee se-o se-o, Herod ne o gye Galileya sweere se a owure-o* a nu Yeesuu asen. Nkee bokoo e towe nee feye, "Ane e kooze a ane gyi feye onyare amo e gye Yohanee Osuubapo ne fo a maa mo-o, ne do beee kyiyni lee lowi-ro-o. Amo e mon gye anen feraa, o maa taare a o waa anen a akpenyeeto mo." ¹⁵ Bokoo mo ye, "Iliya nee." Ne bokoo mo ye, "O gye Wuribware kyaamee nee feye bamoo ne baa dee ba dedaa-o."

¹⁶ Owure Herod a nu Yeesuu asen-o, mo feraa ye, "Yohanee Osuubapo ne mo a sa ne baa tuwi mo kunu-o ya beee kyiyni lee lowi-ro."

¹⁷⁻²⁰ Mfaanee mo ne Yohanee Osuubapo-o a wu. San ko Owure Herod a kooze mo tire Filipino mo ka ne ba tee mo e Herodeya-o waaree. Ne Yohanee Osuubapo-o mo a yii owure-o si iluwi bweeto feye, "A mon bware feye fo a kooze fo tire mo ka waaree." Mfaanee se-o, ne okyee Herodeya a taa Yohanee kikisi, haree o kpa mo a o maa, amaa aa waa mo lo, a lee feye Owure Herod i bu Yohanee ne o nyi feye o gye sese timaa, ne mo kakpono-ro mon de iyisi-o. Amo feraa keto ne Herod a waa-o e gye feye do sa ne baa kra Yohanee, ne baa ba agbarabi bo nyere mo, ne baa tii mo. Mfaanee ne do bo kun Yohanee na mo ka ma nya maa mo. San ko na o lee

* 6:14 Mo e gye Herod Antipas nee.

Yohanee lee mō tiikpa-ō na ɔ bō tōwe abwaresen gywii mō, a lee feye ɔ kpa mō sen̄sa sase na ɔ nu, amaa san̄ kemaa ne ɔ nu asen̄ amō-ō, amō mō kakpon̄-rō a nyera. ²¹ Owure Herod̄ kokowe kasu kan̄ a fō-ō, ne ɔ tee mō man̄ abres̄e na asoogyaa abres̄e na Galileya sweere se abres̄e bō gyan̄ne feye bō bō gyi ateese na bō gyi akatō. San̄ amō ne Herodeya a nya Yohanee Osuubōpō-ō kem̄oo. ²² Ngyan̄ne amō-rō, ne Herodeya mō gyi kabregyii a lwee bō-nō kyaa. Mō a kyaa-ō, ne aa gyi Owure Herod̄ na ɔkemaa ne ɔ gyan̄ne mfen̄-ō akatō bweeto.

Amose-ō, ne owure a bise mō feye, “Mō gyi, nteto ne fō e kpa a ŋ ke fō-ō nee? Ketō kemaa ne fō e kpa-ō, tōwe a n sa fō.” ²³ Ne ɔ beē waa etan̄ feye, “Mō e waa etan̄ feye mō e sa fō ketō kemaa ne fō e tōwe a fō gywii mō e fō e kpa-ō. Amō e gye mō sweere-ō kebegya gbaa, mō e ten̄ a n sa fō.”

²⁴ To, ne kabregyii amō a lee mfen̄ ya bise mō nyi Herodeya feye, “Nteto ne n tōwe e mō e kpa-ō nee?” Ne mō nyi ye ɔ tōwe feye, “Yohanee Osuubōpō-ō kun̄u.” ²⁵ Mfen̄ ne kabregyii-ō a waa men̄an̄ ya tōwe gywii owure-ō feye, “Yohanee Osuubōpō-ō kun̄u ne mō e kpa kyan̄se-rō mbeyōma.”

²⁶ A mōn̄ gyi owure-ō akatō p̄eee, amaa anen̄ ne ɔ kyō waa etan̄ gyeman̄-ō-rō se-ō, ɔ mōn̄ taare kine. ²⁷ Mfen̄ ne ɔ sun̄ asoogyaa ne ba kun̄ mō-ō ɔkō feye ɔ yō mfen̄ ne baa tii Yohanee-ō ya tuwi mō kun̄u baa. ²⁸ Ne ɔ ya tuwi Yohanee Osuubōpō kun̄u bō waa kyan̄se-rō taa bō sa kabregyii-ō, ne mō-ō mō a taa yaa bō sa mō nyi.

²⁹ Yohanee a agyasepō-ō bokō a nu mō lowi amō-ō, ne baa ya taa mō kifunin̄ yaa pure.

Anen̄ ne Yeessu a sa asese ŋkpeŋ nnuu ateese-ō
(Matiyo 14.13-21; Lukas 9.10-17; Yohanee 6.1-14)

³⁰ A mōn̄ kyee, ne Yeessu agyasepō ne ɔ sun̄ bamō bō kyon̄we eman̄ se feye bō ya tōwe abwaresen̄-ō a kin̄ji bō tō mō, ne baa tōwe ketō kemaa ne baa waa-ō, na atō ne baa kaapo-ō p̄eee gywii mō. ³¹ Anen̄ ne asese bweeto e ba Yeessu ase-ō se-ō, mō aa mō agyasepō-ō maa nya bamō eyee a bō gyi ateese. Amose-ō, ne Yeessu a tōwe gywii bamō feye, “Mōn̄! sa a ane yō mfen̄ ne a du din̄-ō na mōn̄! nya kyure kafwee.”

³² Ne mō aa bamō wōre a lwee koree-ō-rō ba kpa a bō parē yō mfen̄ ne a du din̄-ō. ³³ Asese bweeto mō a ŋu san̄ ne baa yō-ō, ne baa kyō pini feye Yeessu mō aa mō agyasepō-ō nee. Mfen̄ ne asese biribiri a lee mfen̄ a eman̄-ō p̄eee-rō m̄eraa se bō bō nkyu-ō ek̄ek̄ee se bō gya mō se. Ne baa serē gye mō ŋkpee ya fō mfen̄ ne Yeessu mō aa mō agyasepō-ō e kpa a bō yō-ō. ³⁴ Koree-ō a bō dan̄, ne Yeessu a lee-ō, ne ɔ ŋu asese biribiri kyō bō yere nkyu-ō kee bō gywii mō. ɔ mōn̄ lee kpa a ɔ kwaye bamō, a lee feye ɔ ŋu anen̄ ne bō yere bō du feye esanne ne bō mōn̄ de ɔdeerepō-ō. Amose-ō, bamō asen̄ a waa mō ewee. Amose-ō, ne ɔ lee ɔ kaapo bamō abwaresen̄ bweeto.

³⁵⁻³⁶ San̄ ne kyōwe e kpa a ɔ twee-ō, ne mō agyasepō-ō a bō tōwe gywii mō feye, “Kyōwe a lōwe. Amō a gye efa-rō-ō se-ō, sa a asese-ō yō mman̄gyii na eman̄ ne e maa mfee-ō-rō na bō nya ya ɔ ɔkotakō gyi.”

³⁷ Ne Yeessu a ben̄naa mō agyasepō-ō feye, “Mōne fon̄fon̄ sa bamō kotakō a bō gyi.” Ne baa beē tōwe gywii Yeessu feye, “Fō e kpa feye ane nyera siidii ŋkpeŋ ŋnyō (GHC 2,000) bō ɔ ɔ bodobodoo sa bamō a bō gyi nee eee?”

³⁸ To, ne Yeessu a bise mō agyasepō-ō feye, “Bodobodoo akuri afene ne mōne de? Mōn̄! ya kee.”

Bamō a ya deere-ō, ne baa bō tōwe gywii mō ye, “An̄e de bodobodoo akuri anuu na ŋkingyi ŋnyō.”

³⁹ Mfen̄ ne Yeessu ye bō ke asese-ō-rō bō kyena efa bōbw̄ee kō ne e bō mfen̄-ō se ntun̄ si ntun̄ si. ⁴⁰ Ne asese-ō a kyena ntun̄ si kya abee se. Ntun̄-ō ŋkō-rō asese bō kelafa, ne ŋkō-rō mō asese bō adunuu. ⁴¹ Ne Yeessu a taa bodobodoo akuri anuu-ō na ŋkingyi ŋnyō-ō waa mō asaree-rō, ne ɔ deere Wuribware se, ne ɔ sa Wuribware an̄se wee se. Ne ŋkee ɔ ten̄ne-rō p̄eee bō sa mō agyasepō-ō, ne baa ke-rō sa asese-ō p̄eee. ⁴² Bamō p̄eee a gyi bodobodoo-ō kpone, ne baa wō ŋkingyi-ō kpone. ⁴³ Ne ŋkee mō agyasepō-ō a taa ake kudu anyō swii bodobodoo na ŋkingyi mpupuriasee ne ŋ ya san̄-ō bō bōrō. ⁴⁴ Bamō ne baa gyi ateese-ō, bamō anyare-ō wōre bō ŋkpeŋ nnuu.

Anen̄ ne Yeessu a nare nkyu si-ō
(Matiyo 14.22-33; Yohanee 6.16-21)

⁴⁵ Amō-ō kamee-rō-ō, ne Yeessu a sa ne mō agyasepō-ō a lwee koree-ō-rō gye mō ŋkpee yō Betesayeda man̄ kō ne ɔ bō Galileya kepare dab̄e a nnon̄ a bōn̄be-ō se-ō. Ne mō-ō mō a sii a ɔ sa laman̄ kpa a bō yō pe. ⁴⁶ Mō a brawe asese-ō-rō p̄eee bō kyon̄we bamō epe-ō, ne ɔ yō keb̄ee kō se ya kor̄e keb̄warekore.

⁴⁷ Bō fō kanye-ō, Yeessu agyasepō a koree-ō a fō nkyu ns̄ena, na Yeessu mō wōre bō bōn̄be ne baa lee-ō se. ⁴⁸ ɔ yere mfen̄ na ɔ kee anen̄ ne mō agyasepō-ō a parē koree-ō kpone-ō, a lee feye ba parē ba gyan̄naa afwii nee. Amose-ō, bō fō gyegyaye kese-ro, ne Yeessu a nare

nkyu-o si feye mō a naa sweere-ɔ ya tō bamō, ɔ kpa a ɔ kyon bamō se. ⁴⁹ Bamō a ŋu mō a naa nkyu-o si-o, bō mōn pini mō, amose-ɔ kufu a nya bamō pɛɛɛ, ne baa fɛɛ-rɔ feye, “Kyeŋaŋpo nee!” ⁵⁰ Mfen ne Yeessu a sa seŋsa feye, “Mō nee! Mōn' nya kakponɔ. Mōne ma sa a kufu nya mōne.” ⁵¹ Ne ɔ lwee bamō koree-ɔ-rɔ, ne afwii-o a yōwe.

Ne mō agyasepo-ɔ eyee a kperŋ bamō, ⁵² a lee feye bō mōn tɛɛ nu aneŋ ne Yeessu a waa sa ne aseɛ ŋkperŋ nnuu-o a gyi ateese-o kpone-ɔ kaase.

Aneŋ ne Yeessu a kya alɔpō Ginesaret ifuri si-o
(Matiyo 14.34-36)

⁵³ Ne ŋkee baa meraa se yō nkyu-o si ya fō Ginesaret ifuri si. Bamō koree-ɔ a bō dan-ɔ, ne baa ŋure mō mfen. ⁵⁴ Bamō a lee koree-ɔ-rɔ-ɔ, ne aseɛ a kyɔ pini Yeessu. ⁵⁵ Amose-ɔ, ŋkee aseɛ na bō sere ba kaa Ginesaret ifuri si ba kpa a bō taa bamō alɔpō baa Yeessu ase nee. Mfen ne bamō ya nu feye ɔ bō-ɔ, amō baa taa bamō ne ba lɔ bō da bamō ekran se-ɔ yaa mō ase. ⁵⁶ Yeessu a yō mmangyii-ro na eman se tōŋ kemaa-ɔ, ne aseɛ a baa alɔpō mō ase kegya-rɔ na alɔnde se bō kore mō feye ɔ sa alɔpō-ɔ den dabɔr-ɔ mō atɔ buɔse. Okemaa ne ɔ dabɔr-ɔ amō-ɔ mō a kpaare.

7

Aneŋ ne adedaapo a kaapo-ɔ
(Matiyo 15.1-9)

¹ Saŋ kō, ne Farisii awuye na Wuribware mbraa akaapopo kō ne baa lee Yerusalem maŋ-nɔ-ɔ a bō yere muruwaa Yeessu. ² Ne baa ŋu feye mō agyasepo-ɔ de asaree ne Yudaa awuye ase a waa iyisi-o ba gyi, a kaapo nee feye bō mōn fwee asaree aneŋ ne Farisii awuye-o ye aseɛ fwee-ɔ.

³⁻⁴ Farisii awuye e gye ne bō gye Yudaa awuye ŋkɛɛ na bamō adedaapo a ekpa-ɔ kegyase se. Ne bamō e mōn fwee asaree feye aneŋ ne bamō adedaapo-ɔ a kaapo bamō-ɔ, bō maa gyi. Bō maa gyi kegya-rɔ atɔ na bō mōn fwee se pwɛɛ. Bō beɛ bō gya bamō adedaapo a ekpa-ɔ bweeto se. Mmō ŋkō e gye feye bō de aneŋ ne ba fwee bamō atorenkyu-ro na egyare-rɔ na ndeŋɛ-rɔ na edadeseye-rɔ-ɔ.

⁵ Amose-ɔ ne Farisii awuye-o na Wuribware mbraa akaapopo-ɔ a bise Yeessu feye, “Nteto se ne fō agyasepo-ɔ maa gya ekpa ne ane adedaapo-ɔ a kaapo ane-ɔ se, ne bō de iyisi asaree ba gyi ateese?”

⁶ Ne Yeessu a beŋŋaa bamō feye, “Mōne nno ŋnyo ŋnyo awuye mō, saŋ ne Wuribware kyaamɛ Isaya a kyɔreɛ aseŋ kō waa abwareseŋ wɔre-ɔ-rɔ-ɔ, mōne aseŋ ne ɔ tōwe-ɔ, ɔ mōn ba ayeɔba. ɔ kyɔreɛ nee feye Wuribware ye,

‘Aseɛ mō de bamō nno kpankpan nee ba bonyaa mō,
amaa bamō ŋkponɔ mōn bō mō se.

⁷ Bamō kusun mō ne ba sun mō-ɔ gye kwaa,
ke e gye kegya mbraa na amanbere
ne dimaadi a kaapo-ɔ se dooo.’”*

⁸ Ne Yeessu ye, “Mōne fɔŋfɔŋ ekpa ne mōne e kaapo. A mōn lee a gye Wuribware aseŋ ne mōne gya se.”

⁹ Ne Yeessu a kya se tōwe feye, “Mōne e fa feye mōne de kanyiasen mōne i kine Wuribware a mbraa-ɔ na mōn' nya gya mōne aseɛ a ekpa-ɔ se-ɔ, mōne e waa neɛneɛ nee eee? ¹⁰ Mōne nyi feye ane mbraa-ɔ ɔsapo Mosis a sa mbraa nee feye,

‘Bu fō se na fō nyi,’*
na ‘Okemaa ne ɔ lɔŋ mō se beɛɛ mō nyi-o, bō mō mō.’*

¹¹⁻¹² Amaa mōne fɛraa, mōne e kaapo nee feye ɔkō i de atanne beɛɛ keto timaa kō a ɔ bō kya mō se na mō nyi-ro, ne mō ya tɛɛ tōwe feye, ‘Ke gye Koreban nee’ (kaase e kaapo feye ɔ kyɔ taa amō sa Wuribware na mō kusun, mbeyomō fɛraa Wuribware e bō), mōne e kaapo nee feye seɛ-ɔ a nya mō eyee. Ne mōne beɛ mōne ye mō se na mō nyi kitiri ne ba wu-o mōn lee ke gye mō aseŋ nee. Mō akowepo-ɔ atanne kesa maa kaapo nee feye o bu bamō nee eee? ¹³ Mōne fɔŋfɔŋ a ekpa mō ne mōne a kaapo-ɔ se-ɔ, Wuribware a aseŋ-ɔ mōn lee a gye kotoko mōne ase. Mfaanɛ deɛ ne mōne e waa atɔ bweeto ne a mōn bō dan-ɔ mōne i tii si.”

Atɔ ne a waa seɛ iyisi-o
(Matiyo 15.10-20)

* 7:7 Isaya 29.13 (LXX). * 7:10 Kelee Igyipiti 20.12; Mbraa kebeesa 5.16. * 7:10 Kelee Igyipiti 21.17; Kolonjo mbraa 20.9.

14 Yeesuu a tōwe asen gywii Farisii awuye-o na Wuribware mbraa akaapopo-ɔ lowe-ɔ, ne ɔɔ beɛ tee laman-ɔ bo gyanɲe mō ase, ne ɔɔ tōwe gywii bamo feye, “Mone peee nu mo ase na mon' nu kaase feye 15 n gye ketɔ ne sese i gyi ɔ waa kame-ro-o e gye ne ke e sa a ɔ waa iyisi. Amaa ketɔ ne ke e lee mō kanɔ-ro-ɔ e gye ne ke e sa a ɔ waa iyisi.” [16 Amose-ɔ akɛmaa ne o de esebo-ɔ, o nu.]

17 Mō a tōwe anen lowe-ɔ, ne ɔɔ lee asese amō ase, ne oo lwee lan-ro. Ne mō agyasepo-ɔ ye ɔ kaapo bamo kekpare ne ɔɔ da bamo-ɔ kaase. 18 Ne Yeesuu ye, “Nto se ne mone du feye asese amō-ɔ nee? Nto se ne mone mon nu asen amō kaase-ɔ nee? Mon' nu feye n gye sese a ketɔ ne o gyi-o e gye ne ke e sa a ɔ waa iyisi, 19 a lee feye n gye kakpono-ro ne ato gyise e yo. Amaa a yo kame-ro nee, na ɔ kɔ bo twee.” Yeesuu a tōwe amō-ɔ, a kaapo nee feye ɔ sa sese kpa nee feye o gyi ketɔ kɛmaa.

20 Mfen ne Yeesuu a kya se feye, “Sese kakpono-ro e gye ne ka sa ne ɔ waa iyisi. 21 A lee feye sese kakpono-ro ne mfere boye e lee, ne ka sa ne ɔ waa kakyee kpa beee kanyarekpa, ne o ywii, ne ɔ mao mō beko, 22 ne o pee akato ɔ kpa ato, ne o kisi mō beko, ne ɔ penna mō beko, ne ɔ ka kokwee, ne ɔ ten mō beko kanɔ, ne ɔ kaapo mō eyee, ne ɔ waa nsapennasen, ne ɔ waa asen boye kɛmaa. 23 Asun boye na asen boye mo peee a lee nyin kase kakpono-ro nee, ne a sa ne ɔ waa iyisi.”

Okyeɛ ko ne ɔ mon gye Yudaanyi-o a kokoregyi-o (Matiyo 15.21-28)

24 Yeesuu a lee mfen-ɔ, ne oo ywii lee bamo fanfan Isireelii sweere se yo ifuri ko ne ɔ da ɔ maa Tiro man-ɔ se, ya kyure kafwee. Mō a fo man ko se mfen-ɔ, ne oo lwee lan ko-ro na asese ma nya nu feye ɔ bo mfen. Amaa ɔ mon taare kweero mō eyee bo lee asese kuu mō se. 25-26 Okyeɛ ko a den nu mō a ba-ɔ, ne ɔɔ ba mō ase. Okyeɛ mo mon gye Yudaanyi, ɔ gye Siriya-Fonikiyani. ɔ sa Griiki-ro nee. Ibrisi ko te okyeɛ-ɔ mō kayaagy kyeese se. Ne ɔɔ ba Yeesuu ase mfen bo kpuni anurii, ne ɔɔ kore Yeesuu feye ɔ gya ibrisi ne i te mō gyi-o si-o.

27 Amaa Yeesuu a beɲɲaa mō feye, “N de ateese mō e sa Wuribware mō gyi-ana. Ne mo ya taa ako sa bamo ne ane asese e tee feye igyono-o, a bware aaa? Wuribware mō gyi-ana i gyi pwee.”

28 Ne okyeɛ amō ye, “To, mō a nu, mō nyanɲe, amaa igyono maa kisi nyaa gyi a nnawore ne n ya lee da sweere-ɔ kigyi.”

29 Mō a tōwe anen-ɔ, ne Yeesuu mō a beɛ tōwe gywii mō feye, “Anen ne fo a beɲɲaa mo neene-ɔ se-ɔ, kinɲi narɛ pe. Fo e ya to feye ibrisi-o a koso fo gyi-o si.”

30 Kasenɲin, ɔɔ ya to feye mō gyi-o da mpaa se na ibrisi-o a koso mō se.

Anen ne Yeesuu a kya oko ne ɔ gye kpawu na kamu-o

31 Amō-ɔ kamee-ɔ, ne Yeesuu a lee Tiro a ifuri-o si boro Sidon man ya kyon Galileya kepare dabe-ɔ se ya yo Dekapolis ifuri si. 32 Mfen ne asese ko a baa onyare ko ne ɔ gye kpawu na kamu-o bo kore Yeesuu feye ɔ ba mō kesaree bo daboro mō na ɔ kpaare.

33 Ne Yeesuu a taa alpo-ɔ lee laman-ɔ-ro yo keri si. Ne ɔɔ ba mō asaregyi waa mō esebo-ro, ne ɔɔ twee kokyanɲe wee mō fanfan kesaregyi si, ne ɔ bo daboro onyare-ɔ gyeepu si. 34 Ne Yeesuu a deere soso, ne oo kenɲi-ro, ne ɔɔ tōwe gywii onyare-ɔ Heebrii senja-ro feye, “Ifata.” Kaase e kaapo feye, “Taye.” 35 Mfen ne onyare-ɔ esebo a taye, ne oo nu asen, ne ɔɔ beɛ lee ɔ sa senja neenee.

36 Ne Yeesuu a tōwe gywii asese ne baa taa alpo-ɔ baa-ɔ feye bo ma kan tōwe asen-ɔ gywii oko. Amaa mō a tōwe anen-ɔ gbaa, ne baa lee ba tōwe ba gywii asese bweeto. 37 Ne eyee a kpen bamo ne baa tōwe asen-ɔ gywii bamo-ɔ. Ne bo ye, “Kee anen ne ɔ waa mō ketɔ kɛmaa neenee-ɔ. ɔ taye akpawu esebo, ne ɔ kya mmu, ne ba sa senja neenee.”

8

Anen ne Yeesuu a sa asese nkpen nna ateese-o (Matiyo 15.32-39)

1 Ketɔ mon kyee, ne asese bweeto a beɛ bo gyanɲe Yeesuu ase. Asese amō a mon lee bo de ateese gyise-ɔ, ne Yeesuu a tee mō agyasepo-ɔ, ne ɔɔ tōwe gywii bamo feye. 2 “Mone kee asese demanɲe mō aaa? Bamō asen bo mō ewee, a lee feye bamo a ba mō ase mfee bo nu mō ato kekaapo-ɔ, nke nsa nee. Amose-ɔ, bamō ateese peee a lowe. 3 Ne mo-ɔ mo ya sa ne baa yo epe na mon sa bamo ateese, akon e mao bokɔ kpa-ro, a lee feye bamo bweeto a lee kefo kefo.”

4 Ne mō agyasepo-ɔ a bise mō feye, “Kimukee mō-ro mfene ne oko e waa a ɔ nya asese demanɲe mō kan se ateese?”

5 To, ne Yeesuu a bise bamo feye, “Bodobodoo akuri afene ne mone de?” Ne agyasepo-ɔ a beɲɲaa feye, “Bodobodoo akuri asunoo.”

6 Amō feraa ne ðo sa ne asese-ð pææ mō a kyena sweere. Ne ðo sa Wuribware anse wee bodobodoo akuri asunoo-o si, ne ðo tenje-ro, ne ðo taa sa mō agyasepo-ð feye bō ke-ro sa bamō. Ne baa ke-ro sa asese-ð pææ mō. 7 Bō de nkingyi ngyingyii kafwee kō, ne ðo sa Wuribware anse wee mmo se, ne ðo sa ne mō agyasepo-ð a beë ke-ro sa asese-ð pææ. 8-9 Ne okemaa a gyi kpone. Asese-ð bō nkpej nna.

Ne mō agyasepo-ð a swii ateese mpupuriasëe-ð bō borō ake asunoo. Ne ðo sa ne asese-ð pææ mō a brawe-ro yō epe. 10 Ne mō aa mō agyasepo-ð a lwee korëe-ro yō mfej ne ba tēε Dalamanuta-o.

Anej ne Farisii awuye ye Yeessu kaapo elen-ð (Matiyo 16.1-12)

11 Bamō a fō mfej-ð, ne Farisii awuye kō a ba Yeessu ase na bō nju feye mō keyaalēj ne o de ð waa akpenyeeto-ð a leë Wuribware ase kasentjēj neë beæε. Ne bō ye, “Sa a kotōkō leë Wuribware se na anē nya nju feye Wuribware bō fō ase neë.” 12 Ne Yeessu ye, “Abaa! Nteto se ne mone ndoo a kaye a asese-ð e kpa feye η waa kotōkō pwæε na mon' deε ηju feye mō elen-ð a leë Wuribware ase neë? Daabii! Mō e tōwe a n gywii mone feye ma waa kotōkō a m bō kaapo mone feye mō elen-ð a leë Wuribware ase neë.” 13 Ne ðo leë bamō ase mfej ya lwee korëe-ð-ro yō kepare dabe-ð nnōj a bōjbe-ð se. 14 Yeessu agyasepo-ð mō a tarj se bō mōj baa bodobodoo anej ne ð fō bamō-ð. Amōse-ð, bodobodoo kukuri kōjkō worë e bō bamō ase korëe-ð-ro mfej. 15 Mfej ne Yeessu a yii bamō se feye, “Mon' sa Farisii awuye na Owure Herōd se, a leë feye bō de yiisi kō ba waa bodobodoo ne o tin-o na ð mōj bō kōne.”

16 To, ne mō agyasepo-ð a leë ba tōwe ba gywii abæε feye, “Anej ne anē mōj de bodobodoo-o si ne ðo tōwe anej-ð, beæε?”

17 Yeessu mō a nyi keto ne ba tōwe-ð se-ð, ne oo bise bamō feye, “Nto neë ne mone e tōwe mone ke-mōj-de bodobodoo asen? Mone mōj tēε nu mō kēkaapo-ð kaase neë beæε? Mone mfeere maa waa kusuj neë eëe? 18-19 Mone de akatō, beæε mone mōj keë neë eëe? Mone de esebo, beæε mone maa nu asen neë eëe? Mone mōj nyinjēj sarj ne mō a tenje bodobodoo akuri anuu-o-ro sa asese nkpej nnuu-o si neë eëe? Ake afene ne mone a swii mpupuriasëe-ð waa-ro?”

Ne bō ye, “Kudu anyo.”

20 Ne Yeessu ye, “Ne mō a beë tenje bodobodoo akuri asunoo-o-ro sa asese nkpej nna-o, ake afene ne mone a beë swii mpupuriasëe-ð waa-ro?”

Ne bō ye, “Asunoo.”

21 Ne Yeessu a bise bamō feye, “Ne mone sarj mone maa nu mō kaase aaa?”

Anej ne Yeessu a kya tenapo nyare kō Betesayeda-ð

22 Ne Yeessu mō aa mō agyasepo-ð a yō manj kō ne ba tēε ε Betesayeda-ð-ro. Mfej ne asese kō a taa tenapo nyare kō baa Yeessu ase feye ð dabōrō mō na ð kpaare. 23 Ne Yeessu a kra tenapo-ð kesare-ro, ne ðo gye mō nkpeε, ne mō aa mō a leë manj-ð-ro yō kerī si. Mfej ne Yeessu a tweë kōkyōne waa tenapo-ð akatōgyi-ro. Ne Yeessu a beë ba asareë bō ðōnjō amō se, ne oo bise mō feye, “Fō keë kotōkō aaa?”

24 Amō tenapo-ð a yase akatō, ne ð ye, “Ûnj, η keë asese, amaa bō du neë feye ayii-o bō naa.”

25 To, ne Yeessu a beë ba asareë bō ðōnjō mō akatōgyi-o si. Nkeε feraa onyare-ð a nyeyi akatō-ð, ð keë keto kemaa damenanse. 26 Ne Yeessu ye ð narë pe, amaa ð ma kanj kinjēj yō manj-ð-ro ya tōwe keto ne kaa waa mō-ð.

Mō ne Peetroo ye Yeessu gye-ð (Matiyo 16.13-20; Lukas 9.18-21)

27 Amō-ð a kyōj-ð, ne Yeessu mō aa mō agyasepo-ð a yō mmangyii kō ne m maa manj ne ba tēε ε Kayesareya Filipii-o-ro. Bamō a naa ba yō-ð, ne oo bise bamō feye, “Mon' tōwe anej ne asese e tēε mō-ð gywii mō.”

28 Ne baa bejnjaa mō feye, “Bokō ye fō gye Wuribware a akyaamæε ne baa deε kyena-ð okō ne oo kyinjēj leë lowi-ro, feye Yohanne Osuubōpo-ð, beæε Iliya-o neë.” 29 Ne oo bise mō agyasepo-ð feye, “Ne mone mō mone ye nse e gye mō-ð neë?”

Ne Peetroo a bejnjaa feye, “Fō e gye Kristoo ne Wuribware a sunj anē ase-ð.”

30 Ne Yeessu a yii bamō se feye, “Mone ma kanj tōwe amō-ð gywii okemaa.”

Anej ne Yeessu a tōwe mō asenj kujū na mō lowi asen-ð (Matiyo 16.21-28; Lukas 9.22-27)

31 Amō kamæε-ro, ne Yeessu a leë ð kaapo mō agyasepo-ð. ð ye, “A tiri feye mō, dimaadi mō gyi-o, ηju asenj bweeto, na manj abrese-ð na Wuribware alōnjōpo abrese-ð na Wuribware mbraa akaapōpo-ð pæε kine mō, na bō mō mō, amaa kemō nke nsa na n kyinjēj leë lowi-ro.” 32 ðo kaapo bamō amō-ð-ro neεneε. Amōse-ð, ne Peetroo a leë mō kerī si, ne ðo tōwe gywii mō feye ð ma leë tōwe anej.

³³ Amaa Yeessuu a buruwaa nee deere mo agyasepo-o, ne do towe gywii Peetroo feye, “Obansam, lee mo ase. Fo mfeere mon lee Wuribware ase, sese mfeere ne fo de.”

³⁴ Mfen ne Yeessuu a tee mo agyasepo-o na laman ne bo gya mo se-o baa mo ase, ne do towe gywii bamo e, “Ok ne o kpa a o gya mo se-o, yowe kowaa keto ne ke e pre mo-o, na o soro mo fanfan kyii kpare-abee-ro gya mo se. ³⁵ A lee feye oko ne o kpa a o nya mo eyee lee lowi ase-o, lowi e nya mo nsu peee. Ok mo ne o kperi mo aa asen timaa kotawe se na o wu-o e nya nkpa na kukyure ne a mon de kee-o. ³⁶ Ton mo ne sese e nya feye mo a nya kaye-ro ato peee, na bo lee anen se-o na o pan kyenakpa Wuribware ase? A mon de ton. ³⁷ Sese ya pan kyenakpa Wuribware ase, seye mon bo-ro ne o taare a o bo soo kyenakpa amo. ³⁸ Ok ne o maa kpa feye ase pini feye o gye mo agyasepo-o, ne o maa kpa a o gya mo kekaapo se ndoo a kaye boye mo-ro-o, amo feraa mo, dimaadi mo gyi-o, gbaa mo i kine mo kipini san ne Wuribware a kelanjer-o e lee soso a ko wee sweere se, na ase peee nu n se Wuribware a kedabe na wuraa-o san ne mo aa Wuribware mboo-o e ba-o.”

9

¹ Ne Yeessuu a kya se towe feye, “Mo e towe a n gywii mon feye bok bo mfee na bo ma wu, amo baa nu Wuribware a kuwure-o na kem o elen-o pwee.”

Anen ne Yeessuu agyasepo-o bok a nu Yeessuu kedabe na wuraa-o (Matiyo 17.1-13; Lukas 9.28-36)

² Nke nsiye a kyon-o, ne Yeessuu a lee Peetroo na Yakubu na Yohanee bo tii mo eyee se, ne baa yo kebee ko soso bamo wore. Bam o akato-ro mfen, ne baa nu feye Yeessuu a kyurowi. ³ Ne mo ato bunse a kii afufuri pareparepare a tore se. Ok maa taare a o fwee ato kaye mo-ro na a waa parepare anen. ⁴ Puri amo-ro ne baa nu feye anyare anyo na Yeessuu yere na ba sa senja. Ne baa pini feye Wuribware mbraa asapo Mosis na Wuribware kyaamee Iliya nee.

⁵⁻⁶ Kufu a nya agyasepo asa-o, ne bo mon lee bo nyi anen ne ba towe-o. Ne Peetroo a towe gywii Yeessuu feye, “Kaapopo, a bware feye ane a bo mfee. Ane e waa abwii asa, fo konko, na Mosis konko, na Iliya konko.” ⁷ Mfen ne kowore a lee bo ba kem o kuyayu bo donjo bamo se. Ne bore ko a lee kowore-ro towe feye, “Mon' kee mo gyi timaa ne mo e kpa mo asen bweeto-o. Mon' nu mo asen.”

⁸ To, ne mo agyasepo asa-o a kii deere muruwaa bo mon nu seye, amo Yeessuu wore, ne baa nu na o yere bamo ase.

⁹ Bam o kporowe kebee-o se ba ba kaase-o, ne Yeessuu a yii bamo se feye, “Mon ma kan towe keto ne mone a nu-o gywii oko, amo bo fo san ne mo, dimaadi mo gyi-o, a kyinji lee lowi-ro.” ¹⁰ Baa nu mo kano-o, amaa bamo wore wore a lee ba towe amo asen feye, “Nteto ne 'kikiyinjii lee lowi-ro' ma e kaapo-o nee?”

¹¹ Ne baa bise Yeessuu feye, “Nteto se ne Wuribware mbraa akaapopo-o e towe feye Iliya amo ne ane a nu-o e gye ne o gye Kristoo nkpe e a o ba-o nee?”

¹² Mo kanolee e gye feye, “Iliya e gye ne o gye nkpe e a o ba na o nya bo lonjo ekpa-o-ro. To, ne nto se ne abwarenen wore-o ye mo, dimaadi mo gyi-o, i nu asen bweeto na bo kine mo-o nee? ¹³ Amaa mo e towe mo i gywii mon feye Iliya a ky ba, ne ase a waa mo anen ne baa kpa-o, feye anen ne baa kyore mo asen waa abwarenen wore-o-ro-o.”

Anen ne Yeessuu a kya kanyansee ko ne ibrisi te mo se-o (Matiyo 17.14-21; Lukas 9.37-43)

¹⁴ San ne Yeessuu na Peetroo na Yakubu na Yohanee a kinji ya tii agyasepo ne baa san-o se-o, ne baa ya to feye Wuribware mbraa akaapopo ko na bamo i gyiiri ikii, ne ase bweeto yere muruwaa bamo. ¹⁵ Aa kpen ase e eyee feye bamo a nu Yeessuu san amo, amose-o ne baa njee nan ya ka mo kano.

¹⁶ Ne Yeessuu a bise mo agyasepo-o feye, “Nteto se ne mone aa bamo i gyiiri ikii-o nee?”

¹⁷ Ne ase-o-ro oko a benja feye, “Kaapopo, mo a baa mo kagyinyansee fo ase nee. Ibrisi ko te mo se-o se-o, o maa taare a o sa senja. ¹⁸ San kema ne ibrisi amo ya ba mo se, ee twee mo nee a e bo da sweere ne feye mo a lo kigbungbu-o na o twee mo asaree na ayaa, na mo kano-ro e lee afwii na o dun abwano, amo mo kayowore a wore. N ye fo agyasepo-o gya ibrisi-o bo qos mo se, bamo-o bo mon taare.”

¹⁹ Ne Yeessuu a towe gywii mo agyasepo-o feye, “Keseborolen awuye mo, mone maa kore mo mone i gyi. Nsu mfene ne mone e kpa feye mo aa mone a kyena? Beee nsu mfene ne mone e kpa feye nyite mone pwee na mon' dee kore mo gyi-o nee? Mon' taa kanyansee-o baa mo ase mfee.”

²⁰ Ne baa taa mo baa Yeessuu ase. Ibrisi amo a den nu Yeessuu-o, ne e ya twee kanyansee-o bo da sweere feye mo a lo kigbungbu-o o twee mo asaree na ayaa na o da o kuroj, na mo kano-ro e lee afwii.

²¹ Ne Yeessuu a bise kanyansee-o mo se feye, “Nsu mfene nee feye mo a nya kol mo?”

Nē mō se ye, “Lēe sanj nē ɔ gye kagyinyii-o. 22 Iluwi bweētō ibrisi amō a twee mō waa deēkpa-rō na nkyu-ro eē kpa a e mō mō. Amōse-ɔ ŋu ane ewee na fō e taare na fō kya ane-rō.”

23 Nē Yeessu ye, “Nteto ne ‘ketaare kya ane-rō’ mō e kaapo-ɔ nee? Fō ya kōore gyi feye mō e taare a n kya mō fēraa, mō e kya mō. A lēe feye ketō kemaa e taare a kō waa sã bamō ne ba kōore ba gyi-o.”

24 Amō fēraa nē mō se a faa-rō feye, “Mō e kōore fō mō i gyi kafwee. Kya mō-rō na ŋ nya kōore fō gyi bweētō.”

25 Yeessu a ŋu feye asese e kpōwe ba buŋ mō se-ɔ, nē ɔ tōwe gywii ibrisi nē i te kanyansee-ɔ se-ɔ feye, “Ibrisi, fō nē fō a waa mō kpawu na kamu-o, kōso kanyansee amō se na fō ma lēe kyena mō se daa.”

26 Mfēŋ nē ibrisi nē i te kanyansee-ɔ se-ɔ a faa-rō, nē e ya bēe sa nē ɔ twee mō asaree na ayaa, nē e ya kōso mō se. Kanyansee-ɔ da sweere nē feye kifuniŋ-o, nē ŋkee ɔkemaa ye, “Oo wu.” 27 Amaa Yeessu a kra mō kesaree-rō nē bō kōso, nē ɔ yere.

28 Amō kamae-rō Yeessu a yō ɔ bō lōŋ-rō-ɔ, nē mō agyasepō-ɔ a bise mō feye, “Nteto se nē ane mōŋ taare gya ibrisi amō-ɔ nee?” 29 Nē ɔ bēŋŋaa bamō feye, “Seye maa taare a a gya aneŋ a ibrisi-o, ama mōŋe a kōre kebwarekōre [nē mōŋe a kra akōŋ] pwēe.”

Aneŋ nē Yeessu a bēe tōwe mō lowi aseŋ-ɔ (Matiyo 17.22-23; Lukas 9.43-45)

30-31 Yeessu mō aa mō agyasepō-ɔ a lēe mfēŋ-ɔ, nē baa bōŋ Galileya sweere se. ɔ mōŋ kpa feye ɔkō ŋu mfēŋ nē ɔ yō-ɔ, a lēe feye ɔ kaapo mō agyasepō-ɔ nē feye, “Ba taa mō, dimaadi mō gyi-o, a bō bō waa sweere mō se ayaalenpō kesaree-rō, na bō mō mō. Amaa amō ya fō ŋke nsa-ɔ, mō i kyinŋi a n lēe lowi-ro.” 32 Amaa mō agyasepō-ɔ mōŋ nu aneŋ nē ɔ kaapo-ɔ kaase, bamō mō kufu de bamō a bō bise mō.

Agyasepō-ɔ-rō nse e gye bresē? (Matiyo 18.1-5; Lukas 9.46-48)

33 Nē baa ba Kapaaniyum maŋ-rō. Bamō a lwee Yeessu lōŋ-rō-ɔ, nē oo bise mō agyasepō-ɔ feye, “Ntō ketō se nē mōŋe i gyiiri ikii kpa-rō-ɔ nee?” 34 Amaa bō mōŋ bēŋŋaa Yeessu, a lēe feye baa gyiiri ikii kpa-ɔ-rō nē, baa kpa bamō-rō mō nē ɔ gye bresē-ɔ nē.

35 Nē Yeessu a kyena, nē ɔ tēe mō agyasepō kudu anyō-ɔ baa mō ase, nē ɔ tōwe gywii bamō feye, “ɔkō nē ɔ kpa feye o kii mōŋe-rō ɔbresē-ɔ waa mō eyee mōŋe pēee-rō kayaagyi na o suŋ mōŋe.”

36 Mfēŋ nē ɔ baa kayaagyi kō baa bō yera bamō akatō-rō, nē oo powi mō, nē ɔ tōwe gywii bamō feye, 37 “ɔkemaa nē mō kenyaere-rō ɔ kra ŋyaagyi mō ɔkō neeŋee-ɔ a kra mō neeŋee nē, nē mō nē ɔ kra mō neeŋee-ɔ mō a kra mō nē oo suŋ mō bō kyōŋwe-ɔ neeŋee deē nēe.”

ɔkō nē ɔ mōŋ gye ane ɔdōŋ-ɔ bō ane kebēgya nēe (Lukas 9.49-50)

38 Nē Yohanee nē ɔ gye Yeessu agyasepō-ɔ ɔkō-ɔ a tōwe gywii Yeessu feye, “ɔkaapō, ane a ŋu ɔkō de fō kenyaere ɔ gya ibrisi ɔ kōso asese se. Nē ane a tōwe gywii mō feye ɔ yōwe aneŋ kōwaa, bō lēe feye ɔ mōŋ tii ane se.”

39 Nē Yeessu ye, “Mōŋe ma lēe gya mō, a lēe feye mō nē o de mō kenyaere ɔ waa atō dabē-ɔ maa lēe taare a ɔ tōwe aseŋ bōye bō kye mō puri amō-rō. 40 Bō lēe feye ɔkemaa nē ɔ mōŋ gye ane ɔdōŋ-ɔ bō ane kebēgya nēe. 41 Mō i gyi mōŋe kasentij feye ɔkō nē ɔ sa mōŋe nkyu a mōŋ' nuu bō lēe feye mōŋe a gye Kristoo agyasepō-ɔ se-ɔ e nya kedamenanŋe kakōka.”

Kōkyōrōkeē nē ke e baa ebōye kōwaa-ɔ (Matiyo 18.6-9; Lukas 17.1-2)

42 Nē Yeessu a kya se tōwe feye, “ɔkō nē mō ya sa nē ŋyaagyi ngyinyii mō nē ba kōore mō ba gyi-o ɔkō ya waa ebōye, amō fēraa bamō ya ba kibu dabē bō da sese-ɔ kebō-rō, nē baa twee mō waa ɔpōo-rō, a bō feye mō a ŋu kesebōgyiiri nē Wuribware e taa a ɔ bō laye aneŋ a ebōye awaapo-ɔ. 43 Amōse-ɔ, fō kō nē fō kesaree e gye nē ke e sa nē fō e waa bōye, teŋ kemō bō twee, a lēe feye fō ya kii kesaree kōŋkō wuye, nē fō a nya ŋkpa na kukyure nē a mōŋ de kee-ɔ, a bō feye fō a ba fō asaree anyō bō waa asuŋ, na lalalōwe-ɔ fō lwee awōrefō deēkpa nē ɔ maa duŋ, nē Wuribware a kure bō beya na ɔ bō gyiiri ebōye awaapo e sebō-rō-ɔ-rō-ɔ. [44 Bō lēe feye,

‘Asōŋsō nē a wō mfēŋ a awuye-o maa wu daa,
aneŋ deē mō nē deēkpa nē ɔ kywēe bamō-ɔ maa duŋ.]’*

* 9:44 Isaya 66.24.

45 Ne fo ko mo ne fo keyaa e sa ne fo e waa boye-o, ten fo keyaa amo bo twee, a lee feye fo ya kii keyaa konko wuye, ne fo a nya nkpa na kukyure ne a mon de kee-o, a bo feye fo keyaa a mon ten, ne fo a lwee aworefo deekpa-o-ro. [46 Bo lee feye,

‘Asonsoo ne a wo mfen a awuye-o maa wu daa,
anen dee mo ne deekpa ne o kywee bamo-o maa dun,']

47 Ne fo ko mo ne fo kekato ko e sa ne fo e waa boye-o, lee kemo bo twee, a lee feye fo ya kii kekato konko wuye, ne fo a nya nkpa na kukyure ne a mon de kee-o, a bo feye fo akato anyo a te fo se, ne fo a bo lwee aworefo deekpa-o-ro. 48 Bo lee feye,

‘Asonsoo ne a wo mfen a awuye-o maa wu daa,
anen dee mo ne deekpa ne o kywee bamo-o maa dun,']

49 Wuribware e ba aworefo ne a du feye deekpa-o kaye mo-ro nee a o bo lonho okemaa kakpono-ro, feye anen ne Wuribware alonho de mfore ba waa ayu mpu-ro na a nya waa kone pwee a bo dee taa bo lonho Wuribware-o.

50 Mfore bo kone, amaa mmo kone-o ya lee mmo-ro, mmo mon lee n gye mfore. Kone amo a lee-o, oko maa taare a o boro kpa ko se bee sa a n kii mfore. Amose-o, mon' kyena kayeyuri-ro, a lee feye kayeyuri du nee feye mfore, ne n waa ateese kone-o.”

10

Anen ne Yeessu a kaapo kowaareten-no asen-o
(Matiyo 19.1-12; Lukas 16.18)

1 San ne Yeessu a lee mfen-o, ne oo ya Yudeya sweere se. Mfen ne oo ten Yoodan bon-o-ro yo nnon a bonbe-o se. Mfen ne asese a lee ba ba mo ase. Ne oo kaapo abwaresej feye anen ne oo kyo o naa o kaapo-o.

2 Ne Farisii awuye ko a ba mo ase mfen a bo loore mo kano-ro. Ne baa bise mo feye, “To, tawe gywii ane. Ane mbraa-o e sa kpa feye oko kine mo ka aaa?”

3 Ne Yeessu a ba senbise bo benjaa bamo feye, “Mbraa mo ne Mosis a sa mone?”

4 Ne bamo-o baa benjaa mo feye, “Mosis a sa mbraa feye, onyare ya kine mo ka, o kyoree wore na okemaa nya nu feye oo yure mo se” pwee a o dee gya mo lee mo lon-no.”

5 Mfen ne Yeessu a tawe gywii bamo feye, “Keto se ne Mosis a kyoree mfaanee a mbraa mo sa mone-o e gye feye mone anu-ro bo len nee fee. 6 Amaa san ne Wuribware a tewe keto kemaa-o, oo tewe onyare na okyee nee, * feye anen ne abwaresej wore-o a tawe-o. 7-8 Ne a bee a tawe feye,

‘Amose ne onyare e lee mo se na mo nyi lon-no na o waaree,
na mo aa mo ka a waa kano kyena kii kokonko.’*

Amo-o e kaapo nee feye bo mon lee bo gye abee anyo, amaa Wuribware a sa ne baa kii sese konko nee. 9 Amose se-o, sese mon de kpa feye mo a brawe keto ne Wuribware a bo waa abee-ro-o-ro.”

10 San ne baa kinji yo lon-no-o, ne Yeessu agyasepo-o a bise Yeessu asen bo lee keto ne oo tawe-o se. 11 Ne oo benjaa bamo feye, “Onyare ya kine mo ka, ne oo ya waaree okyee banban, oo waa boye. Mo kebee waaree okyee banban-o a sa ne oo waa kakyekpa. 12 Anen dee ne okyee ya kine mo kuri ya waaree onyare banban, ne oo waa kanyarekpa.”

Anen ne Yeessu a yure nyaagyi-o
(Matiyo 19.13-15; Lukas 18.15-17)

13 Ne asese ko a baa bamo nyaagyi Yeessu ase na o ba mo asaree bo donho bamo se yure bamo. Amo mo agyasepo-o e kpa a bo gya bamo bo kinji. 14 San ne Yeessu a nu na ba waa anen-o, a mon waa mo kone. Ne oo tawe gywii mo agyasepo-o feye, “Mone ma gya nyaagyi-o. Mon' sa a bo ba mo ase, bo lee feye anen a nyaagyi mo na bamo ne bo du feye bamo mo-o e gye ne bo tii Wuribware a kuwure-o si. 15 Na mon' nyinji si feye okemaa ne o maa sure si feye Wuribware gyi kuwure feye anen ne nyaagyi mo a sure si-o, maa tii Wuribware a kuwure-o si.” 16 Ne Yeessu a powi nyaagyi amo ako ako, ne oo ba mo asaree bo donho bamo okemaa kunu si, ne oo yure bamo.

A waa len bweeto feye ato wuye a sure si feye Wuribware gye mo owure
(Matiyo 19.16-30; Lukas 18.18-30)

* 10:4 Mbraa kebeesa 24.1. * 10:6 Keleekaase 1.27. * 10:7-8 Keleekaase 2.24.

17 Yeesuu a meraa kpa se o bee o yo-o, ne onyare ko a nweenan bo kpuni anjirii Yeesuu akata-ro, ne o ye, "Okaaporo timaa, emene ne mo e waa na n nya nkpa na kukyure ne a mon de kee-o nee?"

18 Ne Yeesuu a bise onyare-o feye, "Nteto se ne fo e tee mo feye otimaa-o nee? Oko mon bo-ro ne o gye otimaa bee bo tii Wuribware se. 19 To, fo nyi Wuribware a mbraa-o peee mo feye,

"Oko ma mao mo beeko, oko ma waa kakyekpa, oko ma kan ywii, oko ma ten mo beeko kano, oko ma gyi mo beeko, na okemaa bu mo se na mo nyi." *

20 Ne onyare-o ye, "Okaaporo, den lee mo nyaagyi-ro ne mo a lee gya Wuribware a mbraa mo peee se ba bo fo ndoo."

21 Mfen ne Yeesuu a deere onyare amo, ne mo asen a waa mo kone, ne o ye, "Keto konko ya san fo a fo waa na fo ya wu na fo kii ato wuye Wuribware se. Amo e gye feye fo ya fe fo kapotee peee, na fo taa atanne-o sa atiripo, na fo bo gya mo se."

22 Onyare amo a nu anen ne Yeesuu a towe-o, a mon waa mo kone, bo lee feye o de kapotee bweeto. Ne oo bore o yii mo lon-ro.

23 Ne Yeesuu a kii deere mo agyasepo-o, ne o ye, "A waa len feye ato wuye a sure si feye Wuribware gye mo owure."

24 Yeesuu a towe anen-o, aa waa mo agyasepo-o asen dabe. Ne Yeesuu a bee kya se feye, "Mo gyi-ana, a waa len fee feye oko a sure si feye Wuribware gye mo owure. 25 Nyoma e taare a o lwee basa bo-ro daree aaa? Amaa ato wuye kusure si feye Wuribware gye mo owure bo len ko kyo nyoma kulwee basa bo-ro daree."

26 Yeesuu a bee towe faanee-o, aa bee waa mo agyasepo-o kano nko, ne baa bise abee feye, "Ne nkee nse gbaa e gye ne o de kpa feye o nya nkpa na kukyure ne a mon de kee-o nee?"

27 Ne Yeesuu a deere mo agyasepo-o, ne oo benjaa bamo feye, "Sese feraa maa taare a o nya anen a nkpa-o, amo Wuribware a sa mo kpa. Kotoko mon bo-ro na Wuribware maa taare a o waa kemoo."

28 Ne Peetroo a towe feye, "Kee e, ane a yowe keto kema nee gya fo se."

29-30 Ne Yeesuu a kpone se feye, "Oon, na mo e towe mo i gywii mone feye okemaa ne oo kperi mo se na asen timaa-o si, ne oo yowe mo pe beee mo daa-ana beee mo tire-ana beee mo pekyee-ana beee mo nyi beee mo se beee mo gyi-ana beee mo adoo gya mo se-o e nya elon na adaa na atire na apekyee na anyi na agyi na adoo ne oo yowe-o iluwi kelafa a o bo teere kaye mo-ro, na asese kperi mo se waa mo aworefao na bo towe asen boye bo kye mo, na nkee o nya nkpa na kukyure ne a mon de kee-o kaye ne ka ba a ka bo ba-o-ro. 31 Amaa asese bweeto ne bo gye agyenkperepo mbeymo-o i kii nsii-amee, na bamo ne bo gye nsii-amee mbeymo-o mo kii agyenkperepo."

Anen ne Yeesuu a towe mo lowi asen sasepo-o (Matiyo 20.17-19; Lukas 18.31-34)

32 Kamere-ro ne Yeesuu mo aa mo agyasepo-o a meraa se ba yo Yerusalem man-no, na Yeesuu gye nkpee. Bamoo a yo-o, ne mo agyasepo-o idun san e tenne bamoo. Kufu gbaa a nya asese ne bamoo-gbaa bo gya bamoo se-o. Mfen ne Yeesuu a bee lee mo agyasepo kudu anyo-o keri si, ne oo lee o towe asen ne a ba a bo to mo-o o gywii bamoo. 33 Oo towe nee feye, "Mon' nu mo ase. Anen e yo Yerusalem man-no mfen ne ba ba mo, dimaadi mo gyi-o, a bo bo waa Wuribware alonjoro abrese na Wuribware mbraa akaaporo kesaree-ro-o. Bamoo e gye ne ba gyi mo asen na bo bu mo kero, na nkee bo taa mo a Roma awuye ne baa kore ane man-o, a bo mao mo. 34 Roma awuye mo e saare mo, na bo twee akyone wee mo se, na bo da mo paara, na bo mao mo. Amaa kemoo nke nsa mo i kyinji a n lee lowi-ro."

Anen ne Yakubu na Yohanee a bise ba kpa kotoko Yeesuu ase-o (Matiyo 20.20-28)

35 To, ne Yeesuu a agyasepo-o anyo ko a lee mo keri si na bo kore mo kotoko. Bamoo e gye Sibidii mo agyi nyanse anyo-o, Yakubu na Yohanee. Ne baa towe gywii mo feye, "Okaaporo, ane e kpa feye fo waa kotoko sa ane."

36 Ne Yeesuu ye, "Nteto ne mone e kpa a n waa sa mone?"

37 Ne bo ye, "Fo ya kyena fo kuwure dabe-o se, na fo sa a ane kyena fo ase, oko kyena fo kigyise si na oko mo kyena fo kebena se."

38 Ne Yeesuu a towe gywii bamoo feye, "Mone mon nyi anen ne keto ne mone i bise mone e kpa-o du-o. Mone e taare a mon' gyi aworefao ne mo e ba a m bo gyi-o ooo, ne mone e taare a mon' nyite asen ne asese e taa a bo bo laye mo-o ooo?"

* 10:19 Keele Igypiti 20.12; Mbreaa kebeesa 5.16-20.

³⁹ Nẹ baa beɲɲaa feye, “Ane e taare.” Nẹ Yeessuu ye, “Aneɲ ne mo i gyi aworefo na asese taa asen bo laye mo-o, aneɲ deɛ ne a waa mone-o. ⁴⁰ Amaa n gye mo e gye ne mo i lee mo ne o kyena mo kigyise si-o na mo-o mo ne o kyena mo kebena se-o. Wuribware e gye ne o lee ekyenakpa amo a o bo sa bamo ne o lonjo mfen bo yera bamo-o.”

⁴¹ Saɲ ne Yeessuu agyasepo kudu ne baa saɲ-o a nu aneɲ ne Yakubu na Yohanee e kpa feye Yeessuu sa bamo kedabe kyon bamo peɛɛ-o, ne bamo idun a fwii bamo se. ⁴² Yeessuu a ɲu feye bamo idun a fwii-o, ne o teɛ bamo peɛɛ bo gyanɲe, ne o towe gywii bamo feye, “Nee mone nyi feye kaye mo-ro asese-ro feraa, bamo ne bo de man-o na agyenkreɛpo-o e gye ne bo de keyaalen ba gyi okemaa se e? ⁴³ Amaa mone-ro feraa n gye aneɲ ne a du. Mo ne o kpa a o waa mone-ro obrese-o beɛɛ sese dabe-o waa asun bo sun mone ne mone a saɲ-o. ⁴⁴ Ne mo-o mo ne o kpa feye o kii mone-ro agyenkreɛpo-o waa mo eyeɛ mone peɛɛ-ro kenya. ⁴⁵ A lee feye mo, dimaadi mo gyi-o, gbaa mon ba feye oko waa asun sa mo nee. Mo a ba a m bo waa asun sa asese nee, na ɲ wu bo sa asese bweeto, na ɲ ka koka sa bamo, na bo nya nya bamo eyeɛ.”

Aneɲ ne Yeessuu a bunɲi tenapo Bar-Timiyus akato-o
(Matiyo 20.29-34; Lukas 18.35-43)

⁴⁶ Nẹ Yeessuu mo aa mo agyasepo-o a borɔ Yerikoo man-no. Bamo a lee mfen-o, ne asese bweeto a gya bamo se. Timiyus mo gyi tenapo ko ne ba teɛ mo e Bar-Timiyus-o mo bo man-o-ro, ne o te kabore keɛ saɲ kemaa o kore atɔ. ⁴⁷ Tenapo amo a te kabore keɛ mfen ne oo nu feye Yeessuu Nasaretenyi e kyon kabore-o se-o, ne o lee o feɛ-ro kenken feye, “Yeessuu, Deefid mo nana, ɲu mo eweɛ.”

⁴⁸ Ne asese-o a feɛ mo se feye o laato. Amaa ɲkee gbaa ne o mɛraa se o feɛ-ro kenken-o nee feye, “Deefid mo nana, ɲu mo eweɛ.”

⁴⁹ Amo feraa ne Yeessuu a yere, ne o ye, “Mon' teɛ mo.”

Nẹ baa teɛ tenapo amo, ne baa towe gywii mo feye, “Koso na fo sa a fo akato gyi, a lee feye o ye fo ba.”

⁵⁰ Ne oo bunɲi mo waagya, ne oo fuwi ywee, ne o yɔ Yeessuu ase.

⁵¹ Nẹ Yeessuu a bise mo feye, “Nteto ne fo e kpa feye ɲ waa sa fo?”

Nẹ tenapo-o ye, “Okaapopo, mo e kpa feye fo bunɲi mo akato nee, na n dee nya ɲu atɔ.”

⁵² Nẹ Yeessuu ye, “Fo a kore mo gyi-o si-o, fo a kpaare, amose-o nare.” Puri amo-ro ne tenapo amo akato a bunɲi, ne o gya Yeessuu si kabore amo se.

11

Aneɲ ne Yeessuu a kyena kuruma si lwee Yerusalem man-no-o
(Matiyo 21.1-11; Lukas 19.28-40; Yohanee 12.12-19)

¹ Bamo a kpa a bo fo Yerusalem man-no, ne baa kyon kamangyii ko ne ba teɛ e Betaniya-o, ne ba kpa a bo fo kamangyii ko ne ba teɛ e Betefage, ne ka maa Mfo-Ayii kebee-o. Mfen ne Yeessuu a sun mo agyasepo-o anyo bo gye ɲkpeɛ towe gywii bamo feye, ² “Mon' yɔ kamangyii ne ka bo akato-ro-o-ro. Mone ya fo mfen, mone i ɲu bamo a ɲure kuruma ko ne o mon teɛ dan lowe-o, ne oko mon teɛ deɛ-o yere, na mon' saɲɲe mo baa mfee. ³ Ne oko ya bise mone keto se ne mone e saɲɲe kuruma-o, mon' towe gywii sese-o feye, ‘Ane nyanɲe e gye ne o kpa. Amaa keto maa kyee na o beɛ kinɲaa mo baa.’”

⁴ Amose-o, ne baa yɔ mfen ya ɲu feye oko a ɲure mo kuruma kibunogyi ase kabore se. Ne baa mɛraa se ba saɲɲe. ⁵ Saɲ ne ba saɲɲe kuruma-o, ne bamo ne bo yere mfen-o a bise Yeessuu agyasepo anyo amo feye, “Nteto ne mone e waa-o nee, mone e saɲɲe kuruma amo nee eee?” ⁶ Ne baa beɲɲaa aneɲ ne Yeessuu ye bamo ya bise a bo beɲɲaa-o. Ne bamo ne bo yere mfen-o a yowe bamo feye bo nare.

⁷ Nẹ baa taa kuruma-o baa Yeessuu ase. Nẹ baa bunɲi bamo awaagya bo bun kuruma-o si, ne Yeessuu a dee kyena se. ⁸ Nẹ baa mɛraa se ba lweero Yerusalem man. Nẹ asese bweeto a brawe bamo awaagya-ro bo beya kpa-o se sa mo, ne o nare se kyon. Boko mo a ɲeri aferaa lee adoo ne a maa kpa-o, ne baa bo doɲɲo kpa-o se sa mo, ne o nare se kyon. ⁹⁻¹⁰ ɲkee bamo ne bo gye mo ɲkpeɛ na bamo ne bo gya mo se-o a lee ba feɛ-ro nee feye,

“Mon' sa a ane da Wuribware kakyirele.

Wuribware yure mo ne o ba mo kenya-re-ro-o.*

Wuribware yure kuwure ne o ba a o bo gyi

feye aneɲ ne ane nana Owure Deefid a deɛ gyi-o.

Mon' sa a ane da Wuribware ne o bo sosɔ-o kakyirele.”

* 11:9-10 Kiliɲ 118.25-26.

11 Yeesuu a kyena mō kuruma-o si ya yere kporowe man-ɔ-rɔ-ɔ, ne oo lwee Wuribware sunkpa mfen deere anen ne baa waa kamɔ-rɔ-ɔ. Amaa kyowe a kyɔ lowe-ɔ se-ɔ, ne mō aa mō agyasepɔ kudu anyɔ-ɔ a kinji yɔ Betaniya.

Anen ne Yeesuu a daa figi kiyii ko yii-o
(Matiyo 21.18-19)

12 Kake nyasepɔ-ɔ, bamo a lee Betaniya ba ba-ɔ, ne akon de Yeesuu. 13 Mfen ne oo ŋu feye figi kiyii ko ne ke yere akato se-ɔ a powe, ne ɔ yɔ a ɔ ya kee kemɔ se feye ɔ nya kemɔ agyi a o gyi aaa. Amaa mō a yɔ kemɔ kaase-ɔ, seye mon te kemɔ se, amɔ aferaa wore, a lee feye san amɔ figi ayii maa swee. 14 Ne Yeesuu a tawe gywii kiyii-o feye, “Ɔko ma lee gyi fo agyi nke nko se daa.” Ne Yeesuu agyasepɔ-ɔ a nu anen ne Yeesuu a tawe-ɔ.

Keto ne Yeesuu a waa na ɔ bo Wuribware sunkpa-ɔ
(Matiyo 21.12-17; Lukas 19.45-48)

15 Bamɔ a bee fo Yerusalem man-no-ɔ, ne Yeesuu a ya lwee Wuribware sunkpa kabuno. Mō a fo mfen-ɔ, ne oo ŋu feye aseɛ te mfen ba fe ato, na boko mɔ e soɔ. Boko mɔ te bamo iteeburi ase mfen ba kyeeri Roma swegere se atanne ba yaa Yudeya swegere se atanne-ro. Aseɛ-ɔ mɔ boko te kabuno-o mfen ba fe awurelepɔ nee. To, Yeesuu a ya to bamo anen-ɔ, ne ɔ gya bamo peee lee mfen. Ne ɔ gyera gyera bamo ne ba kyeeri atanne-ɔ iteeburi na bamo ne ba fe awurelepɔ a ngya-ɔ bo da. 16 Ne nkee ɔ ye akemaa ma lee sɔrɔ tɔsɔrɔ bo kyon kabuno-o mfen.

17 Ne nkee ɔ kaapo aseɛ ne bo bo sunkpa a kabuno-o mfen. Ne ɔ ye, “Nee baa kyoree waa abwareɛen wore-ɔ-rɔ feye Wuribware ye,

‘Mō lon-ɔ i kii kekyan ne kaye mɔ-rɔ aseɛ peee
e ba a bo bo nya kore kebwarekore-ɔ.’*
Amaa mone a taa mfen bo kii ‘ayu lon nee,* beee?’”

18 Amɔ Wuribware alɔnɔpɔ abrese-ɔ na Wuribware mbraa akaapɔpɔ-ɔ a nu keto ne Yeesuu a tawe-ɔ, ne baa lee ba buwi ba kpa ekpa ne ba yere se a bo bo mɔ mō-ɔ. Amaa kufu de bamo, a lee feye mō kekaapo-ɔ a kpen laman ne baa gyanh ne mfen-ɔ eyee. 19 Bo fo kedeepweta-ɔ, ne Yeesuu mō aa mō agyasepɔ-ɔ a lee man-ɔ-rɔ.

Figi kiyii-o kuwu asen
(Matiyo 21.20-22)

20 Kaye nke gyegyaye san ne Yeesuu mō aa mō agyasepɔ-ɔ naa kpa se-ɔ, ne baa ŋu figi kiyii ne Yeesuu a daa yii-o, na kemɔ peee a wu. 21 Mfen ne Peetro a nyinji keto ne kaa waa kemɔ-ɔ se. Ne ɔ tawe gywii Yeesuu feye, “Ɔkaapɔpɔ, kee kiyii ne fo a daa yii-o a wu.”

22 Ne Yeesuu a beɛnɔa feye, “Mon' kɔɔre Wuribware gyi. 23 Mō i gyi mone kasentɔn feye akemaa ne mō ya kɔɔre Wuribware gyi kyekyeɛ, ne mō ya kɔɔre gyi feye keto ne ɔ tawe-ɔ e waa, ne mō ya tawe gywii kebee mō feye ko koso ya twee kemɔ eyee waa ɔpɔ-ɔ-ro, Wuribware e waa anen a ɔ sa mō. 24 Amose se-ɔ, mō e tawe mō i gywii mone feye akemaa ne mō e kore Wuribware ɔ kpa kotoko, ne mō ya kɔɔre Wuribware gyi mō kakpon-ro feye ɔ kyɔ nya keto-ɔ, Wuribware mɔ e sa mō kemɔ. 25 Amaa mō a kore Wuribware keto-ɔ, a tiri feye ɔ taa mō beeko ebaye bo ke mō pwee na Wuribware ne ɔ bo soso-ɔ dee kɔɔre mō se na ɔ nya taa mō lee bo ke mō. [26 Amaa fo e mon taa fo beeko ebaye bo ke mō, Wuribware gbaa maa taa fo lee a ɔ bo ke fo.]”

Yuda awuye agyenkepepo a senbise ko ne Yeesuu a kine kilee kana-ɔ
(Matiyo 21.23-27; Lukas 20.1-8)

27 Ne baa bee kinji ya lwee Yerusalem man-no. Yeesuu a yɔ ɔ naa Wuribware sunkpa a kabuno-o, ne Wuribware alɔnɔpɔ abrese-ɔ na Wuribware mbraa akaapɔpɔ-ɔ na man-ɔ abrese-ɔ a yɔ mō ase. 28 Ne baa bise mō feye, “Nse ya sa fo kpa feye fo gya aseɛ lee Wuribware sunkpa a kabuno-o mfee? Nse ya sa fo kpa feye fo kaapo ato mfee?”

29 Mfen ne Yeesuu a beɛnɔa bamo feye, “To, mō i bise mone asen konko kpen, ne mone ya taare beɛnɔa mō neene feraa, mō-ɔ mō e kaapo mone kpa ne n de feye m bo waa anen a ato-ɔ. 30 Mon' kaapo mō mō ne ɔ sa Yohanee Osuubɔpɔ-ɔ kpa feye ɔ bo asuu-o. Wuribware ya sa mō beee dimaadi?”

31 Mfen ne bamo wore wore a lee ba gyiiri ikii feye, “Emene ne ane tawe-ɔ nee? Bo lee feye ane ya tawe feye Wuribware ya sa Yohanee kpa feye ɔ bo asuu, o bise ane feye, ‘Nteto se nee ne mone mon kɔɔre Yohanee gyi?’ 32 Ne ane mɔ ane ya tawe feye dimaadi ya sa mō kpa, emene ne aseɛ mɔ e waa ane?” Bo sere aseɛ ne bo bo mfen-ɔ a lee feye bamo akemaa

* 11:17 Isaya 56.7. * 11:17 Yeremeya 7.11.

a kɔɔrɛ gyi feye Yohanee gye Wuribware a akyaamɛɛ-ɔ ɔko nee. ³³ Amɔse se-ɔ, baa beɲɲaa Yeessuu nee feye, “Ane mon nyi ɔko ne ɔɔ sa Yohanee kpa feye ɔ ba asuu-o.”

Ne Yeessuu ma a tɔwe gywii bamo feye, “Aneɲ fɛraa, ɲ gbaa ma tɔwe ɔko ne ɔɔ sa mo kpa feye ɲ waa ketɔ ne mo e waa-ɔ a n gywii mone.”

12

Apafowɔ bɔye ko kitee
(Matiyo 21.33-46; Lukas 20.9-19)

¹ Ne Yeessuu a tɔwe kitee ma gywii bamo feye, “N gye ɔnyare ko e bo-ro aaa? Ne oo dwii mo bobe ayii ko, ne amo ya swɛɛ agyi ne bo de ba waa nta-ɔ. Ne oo gyi banɛ dabe bo muruwaa, ne oo kwii kɛmanɲan kodɔɔ-ɔ-ro mfen na bo taa ayii-o agyi bo waa-ro a bo kyikye si lee amo nkyu. Ne ɔɔ beɛ waa kotɔko ne ba yere kemo se a bo bo deere kodɔɔ-ɔ se-ɔ bo yera kodɔɔ-ɔ-ro. Ne ɔɔ taa sa apafowɔ ko feye bo deere se sa mo, ne ɔɔ lee pe tu kpa yo kefa.”

² Saɲ ne ayii agyi amo a bere, ne amo kiteebɛɛ a fo-ɔ, ne kodɔɔ-ɔ wuye-o a sun mo keyaafɔre ko bo kyonwe apafowɔ amo ase feye ɔ yo a bo ke ketɔ ne baa nya lee mo kodɔɔ-ɔ-ro, na bo taa mo lee bo kyonwe mo. ³ Keyaafɔre amo a yo bamo ase-ɔ, ne apafowɔ amo a kra mo da, ne baa yowe mo bo kyonwe mo nyanɲe ase asareɛ kpaɲkpaɲ.

⁴ Ne kodɔɔ-ɔ wuye-o a beɛ sun mo keyaafɔre nyɔsepo, ne baa daye mo kuɲu-ro, ne baa saare mo. ⁵ Ne ɔɔ beɛ sun mo keyaafɔre sasepo, ne apafowɔ amo a moɔ mo. Aneɲ deɛ ne aseɛ amo a bii bokɔ, ne baa moɔ bokɔ ne kodɔɔ-ɔ wuye amo a beɛ sun bamo ase-ɔ.

⁶ Nkee mo ne mo wɔre ya saɲ a kodɔɔ-ɔ wuye amo sun-o e gye mo fanfan mo gyi konko kpen ne o de, ne ɔ kpa mo asen bweɛto-ɔ. Amo fɛraa lalalowe-ɔ ne oo sun mo gyi amo bo kyonwe apafowɔ amo ase. Ne ɔɔ fa mo mfeɛre feye, ‘Mo e kɔɔrɛ a n gyi feye ba bu mo gyi-o.’ ⁷ Saɲ ne apafowɔ amo a ɲu kayaagyi-o e ba-ɔ, ne nkee ba tɔwe ba gywii abɛɛ nee feye, ‘Kee kodɔɔ-ɔ wuye-o mo gyi-o ne mo se ya wu o gyi mo kapote-ɔ e ba-ɔ. Mon’ sa a anɛ moɔ mo, na mo se a kodɔɔ mo kii anɛ lee.’ ⁸ Amɔse-ɔ ne baa kra mo gyi amo moɔ, ne baa lee mo kifunɲi lee kodɔɔ-ɔ-ro tweɛ kemo bo kyonwe bobe kodɔɔ amo kameɛ.”

⁹ Ne Yeessuu a bise bamo feye, “To, mone e kɔɔrɛ mone i gyi feye emene ne bobe kodɔɔ-ɔ wuye-o e waa apafowɔ amo-ɔ nee? Mo e fa feye mo fanfan e yo nee na ɔ ya moɔ aseɛ-ɔ pɛɛ na ɔ beɛ taa kodɔɔ-ɔ sa aseɛ banban na bo deere se sa mo. Amo e gye saaseɛɛ.”

¹⁰ Ne Yeessuu a kya se tɔwe feye, “Mo a kɔɔrɛ gyi feye mone a kare abwareɛɛɲ wɔre-ɔ-ro feye,

‘Kefɔre serise ko ne apweɛpo de bo pweɛ
ne baa kine kemo bo tweɛ-ɔ,
ya kon bo kii kemo ne kaa len loɲ-o pɛɛɛ bo yera-o.

¹¹ Wuribware ya sa ne aa ba anɛɲ,
ne aa kpen anɛ eyee kebanse.’”*

¹² Yeessuu a sa senja lowe-ɔ, ne Yudaa awuye agyenkreɛpo-ɔ e kpa a bo kra mo, a lee feye baa ɲu feye mo apafowɔ bɔye ko kitee-o a kye bamo. Amaa bamo a sere lamari ne bo bo mfen-ɔ se-ɔ, ne baa nare yowe mo.

Lenpoo keka senbise
(Matiyo 22.15-22; Lukas 20.20-26)

¹³ Amo kameɛ-ro, ne baa sun Farisii awuye na Owure Herɔd ayererɔpo feye bo ya bise Yeessuu asen loɔre mo kan-ro, na ɔ tɔwe kebɔye ko, na bo nya kra mo. ¹⁴ Bamɔ a yo Yeessuu ase-ɔ, ne baa bo tawe kɔne kɔne gywii mo feye, “Okaaropo, ane nyi feye kasentɲi wuye e gye fo, na fo maa penna ɔko, na kufu mon de fo aseɛ kotɔwe fo asen se. Fo mon nyi feye sese mo gye sese dabe beɛ ɔ gye kagyinyii, fo fɛraa fo e kaapo ato kasentɲi ne Wuribware e kpa feye sese dimaadi kɛmaa waa-ɔ. Roma awuye a ko kɛnaa gyi anɛ se kɔɔrɛ anɛ maɲ-ɔ se-ɔ, anɛ ya ka lenpoo sa bamo owure dabe ne ba tee mo e Kayesaa-ɔ, a kye anɛ Wuribware mbraa-ɔ, beɛɛ a maa kye? Tɔwe na anɛ nu.”

¹⁵ Amaa Yeessuu ma a kyo ɲu feye bo de senbise ma ba kyo mo-ro kee nee. Amɔse-ɔ, ne ɔɔ beɲɲaa bamo feye, “Nteto nee ne mone e kyo mo-ro mone e kee-ɔ nee? Mon’ taa atanne fufuri kiyi ne kaa fo siidii kudu-o, ne mone de mone e ka lenpoo-o baa mo a ɲ kee.” ¹⁶ Bamɔ a taa baa-ɔ, ne oo bise bamo feye, “Nse fotoo na kenyaɛ e daɲ atanne mo se-ɔ nee?”

Ne baa beɲɲaa mo feye, “Owure Kayesaa lee nee.”

¹⁷ Ne Yeessuu ye, “To, amo fɛraa, mon’ ka ketɔ ne ke gye Kayesaa lee-o sa Kayesaa, na mon’ ka kemo ne ke gye Wuribware lee-o sa Wuribware.” Ne anɛɲ ne Yeessuu a beɲɲaa-ɔ a kpen bamo eyee.

* 12:11 Kilin 118.22-23.

Kiyyinji lee lowi-ro senbise
(Matiyo 22.23-33; Lukas 20.27-40)

18 Amo kamee-ro, ne Sadukii awuye ko a ba Yeessu ase anej dee, na bo bo bise mo asen. Amo Sadukii awuye mo ma gye Yudaawuye ko ne ba kore ba gyi feye sese ya wu, mo kayowore na mo kra peee a wu, ne anej se-o ma lee taare a o kyinji lee lowi-ro peee-o nee. To, ne baa bise Yeessu feye, 19 "Okaaporo, ane adedaapo Mosis ya kyoree mbraa mo sa ane Yudaawuye feye, oko ya wu yowe mo ka na bo mon kowe agyi, sese-o mo tire taa kpenlekyee-o waaree, na bo nya kowe kayaagyi. Na bo taa kamo feye mo daa ne oo wu-o mo gyi nee. 20 To, onyare ko agyi nyanse asunoo e dee bo bo-ro. Ne bamo-ro obrese-o a waaree, ne oo bo wu yowe okyee-o na mo aa mo ka-o mon kowe. 21 Ne onyasepo-o a bo taa mo bee waaree. Amaa mo aa mo bee bo mon kowe, ne onyare-o a wu. Osasepo-o gbaa anej dee. 22 Bamoo asunoo peee a waaree bamoo daa a kpenlekyee amo gyanje se, ne baa wu yowe mo, na mo aa bamoo oko mon kowe gyi konko gbaa. A bo-ro ne okyee-o mo a bo wu gya bamoo se. 23 Ne mbeymo bo ye okemaa i kyinji a o lee lowi-ro-o. Kake nsi amo bamo-ro nse e gye okyee-o mo kuri? Bo lee feye bamoo peee mo a waaree mo bo gyanje se."

24 Mfen ne Yeessu a bejjaa bamoo feye, "Mone a fo kpa, a lee feye mone mon nyi abwarejen wore-ro asen, ne mone mon nyi anej ne Wuribware keyaalen du-o, anej dee mone maa nu kemoo kaase. 25 A lee feye sese ya kyinji lee lowi-ro, mo kakyena-ro du nee feye Wuribware a mbao ne bo bo sosoo lee-o, amose-o awaaree mon lee a bo-ro. 26 To, mo feraa, mone ye allowipo-o maa lee kyinji a bo lee lowi-ro. Amaa mo i bise mone feye mone mon kare kyii ko ne ke e kywee-o asen Mosis a wore-ro aaa? Mfen-o oo kyoree nee feye, Wuribware a towe gywii mo feye, 'Mo e gye Wuribware, nyanje ne fo nana-ana Abraham na Isak na Yakubu i sun-o.'"

27 Amo e gye feye ane adedaapo amo ne baa wu-o a san ba sun Wuribware-o se-o, a kaapo nee feye bamoo a wu gbaa ooo, bamoo ekra san i te. Amose se-o, mone e fo kpa asen mo kekaapo-ro-o-ro."

Mbraa-o peee-ro mmo ne n tiri-o
(Matiyo 22.34-40)

28 Amo Wuribware mbraa okaaporo ko mo bo mfen, ne oo nu keto ne Yeessu na Sadukii awuye e towe kemoo asen-o. Amose-o, mo a nu feye Yeessu a bejjaa Sadukii awuye-o neenee-o se-o, ne oo ba Yeessu ase bo bise mo feye, "Mbraa-o peee-ro mmo e gye ne n tiri-o nee?"

29 Ne Yeessu a bejjaa mo feye, "Mmo ne n tiri-o e gye feye,

'Isireelii awuye, mon' lon eseboo na mon' nu feye
ane mon de nyanje ko bo tii Wuribware se.

30 Lee fo kame-ro ba fo kakpono na fo mfeere na fo keyaalen peee
bo kpa fo nyanje Wuribware asen.*

31 Mbraa ne n tiri ne n gya se nyasepo-o e gye feye,

'Kpa fo beeko asen feye anej ne fo e kpa fo eyee-o.'*

Amose-o, mbraa ko mon lee m bo-ro ne n tiri feye nyoo mo."

32 Mfen ne Wuribware mbraa okaaporo-o a towe gywii Yeessu feye, "Fo a waa ato, okaaporo. Na a gye kasentij nee feye fo a towe e ane mon de nyanje ko bo tii Wuribware se. 33 Na ane lee ane mme-ro ba ane jkpono na ane mfeere na ane keyaalen peee bo kpa ane nyanje Wuribware asen, na ane bee kpa ane abeko asen feye anej ne ane e kpa ane eyee-o. A tiri feye ane bu mbraa nyoo mo kyon ane baa alonjoto beee ane mao mbo bo kywee bo lonjo Wuribware."

34 Amo feraa Yeessu a nu feye oo bejjaa mo neenee-o, ne oo towe gywii mo feye, "A san kafwee nee na fo waa siraa lowe na fo tii Wuribware a kuwure-o si."

Amo kamee-ro oko mon lee taare bise Yeessu kesen ko mfen daa.

Oko ne Wuribware i sun a o bo kyonwe-o asen
(Matiyo 22.41-46; Lukas 20.41-44)

35 Yeessu a san o bo Wuribware sunkpa a kabuno-o o kaapo laman-o, ne oo bise asen ko bo teere asen ne baa bise mo-o feye, "Emene se ne Wuribware mbraa okaaporo-o e towe feye mo ne Wuribware i sun a o bo kyonwe-o ne ba tee e Kristoo-o e lee Owure Deefid a

* 12:26 Kelee Igyipiti 3.6. * 12:30 Mbraa kebeesa 6.4-5. * 12:31 Kolonjo mbraa 19.18.

kenana-ɔ-rɔ-ɔ nee? ³⁶ Na Wuribware a kufwiije timaa-o mo a sa ne Deefid fɔɔfɔɔ gbaa a tɔwe feye,

‘Wuribware a tɔwe gywii mo nyanpe nee e,
Kyena mo kigyise si mfee
na n sa a fo adɔn pɛɛɛ mo ba fo kaase.’*

³⁷ To, Deefid a kyɔɔɛɛ asen amɔ ne Wuribware a tɔwe gywii ɔko ne o te mo ase-ɔ, Kristoo ne ɔɔ tɔwe gywii. Amɔ a gye aneɔ-ɔ se-ɔ, ne Deefid fɔɔfɔɔ a kyɔɔɛɛ tee Kristoo feye mo nyanpe, bamo ya kɔwe Kristoo ne ɔɔ waa sese dimaadi, emene ne ɔ waa a ɔ lee Deefid a kenana-ɔ-rɔ, na Deefid a kyɔ tee Kristoo feye mo nyanpe-ɔ?”

*Yeesuu ye okemaa sa Wuribware mbraa akaapɔpɔ-ɔ se
(Matiyo 23.1-36; Lukas 20.45-47)*

Ne laman ne bo bo mfen ba nu asen ne Yeesuu e tɔwe-ɔ akato a gyi amɔ se. ³⁸ Mo a kaapo bamo-ɔ, ne ɔ tɔwe gywii bamo feye, “Mon' sa Wuribware mbraa akaapɔpɔ-ɔ se. Bamɔ e gye ne bo naa bo bun akaare soswee laman-no, ba kpa feye asese dee nya gyɔɔɔ ka bamo nno, ³⁹ ne bo te ngya dabe se kebwarekore akyan-no na ateese gyikpa-ɔ. ⁴⁰ Bamɔ e gye ne ba puni akpenlekyee ba kɔɔre bamo elɔɔ, na ba kɔre kebwarekore aneɔ-aaa, na asese nya nu san amɔ feye bo tee bo gya Wuribware se neɛɛɛ. Mfaanɛ se-ɔ, Wuribware i gyiiri bamo kesebɔ bweeto.”

*Kpenlekyee ko a afɔreye bɔse-ɔ
(Lukas 21.1-4)*

⁴¹ Amɔ Yeesuu te Wuribware sunkpa a kabuno-o mɛra mfen ne bo de bamo atanne ba waa kedakaa-rɔ-ɔ, na ɔ deere asese ne bo de bamo atanne ba waa-rɔ-ɔ. Atɔ awuye bweeto e waa-rɔ atanne dabe. ⁴² Ne kpenlekyee otiripo ko mo a bo taa epasowa adunyɔ kpen waa-rɔ. ⁴³ Mfen ne Yeesuu a tee mo agyasepo-ɔ bo gyanne, ne ɔ ye, “Mo e tɔwe mo i gywii monɛ feye kpenlekyee otiripo mo a afɔreye-ɔ kyɔ okemaa lee-o. ⁴⁴ Bo lee feye atɔ awuye-o a lee bamo atanne ne bo de-o si-o kafwee nee baa bo bo afɔreye, amaa kpenlekyee otiripo mo feraa, keto ne o de-o pɛɛɛ ne ɔ taa bo bo afɔreye-ɔ. Mo kapote pɛɛɛ ne o de-o ne ɔ taa baa-ɔ.”

13

*Aneɔ ne Yeesuu a tɔwe Wuribware sunkpa kibwee asen-ɔ
(Matiyo 24.1-2; Lukas 21.5-6)*

¹ San ne Yeesuu e lee Wuribware sunkpa-ɔ, ne mo agyasepo-ɔ ɔko a tɔwe e, “Okaapɔpɔ, kee aneɔ ne afɔre mo ne baa bo pwee Wuribware sunkpa mo-ɔ a waa sunkpa-ɔ dan-ɔ.”

² Ne Yeesuu a tɔwe gywii mo feye, “Fo a nu aneɔ ne akyan dabe amɔ du-o ooo? San ko e ba a ɔ bo ba na afɔre amɔ ne baa bo pwee akyan amɔ-ɔ kɔkɔɔ gbaa maa sii mfen ne ke yeɔ mbeyɔmo-ɔ. Ba gyera amɔ pɛɛɛ a bo bo da.”

*Aseɔ ne a ba pwee na kaye dee gye kee
(Matiyo 24.3-14; Lukas 21.7-19)*

³ Keto a waa kafwee-ɔ, ne Yeesuu a yo o te Mfo-Ayii kebee-ɔ se, ne mo akato kɔre Wuribware sunkpa-ɔ se. Ne Peetroo na Yakubu na Yohanee na Andruu abee ana worɔ a yo mo ase ya tɔwe feye, ⁴ “Tɔwe gywii ane, san mo ne asen mo pɛɛɛ ne fo a tɔwe bo lee Wuribware sunkpa mo se-ɔ e ba? Ne nteto ato e gye ne a waa pwee na ane dee nu feye san amɔ a fo?”

⁵ Ne Yeesuu a tɔwe gywii bamo feye, “Mon' sa se na ɔko ma penna monɛ. ⁶ Bo lee feye asese bweeto e ba na bo bo penna monɛ e, ‘Mo e gye Kristoo ne Wuribware a sun bo kyɔɔwe-ɔ’, na bo de mo kenyaɔre ba tɔwe asen na bo penna asese bweeto. ⁷ San amɔ monɛ ya nu eko na anaa se mɛra monɛ beee kefo kefo ooo, monɛ ma sa amɔ asen tiri monɛ, a lee feye a waa kano nkemaa a ba aneɔ pwee. Amaa n gye amɔ e gye ne a kaapo feye kaye e kpa a ka gye kee. ⁸ Mo e tɔwe mo i gywii monɛ feye eman e ko abee, na sweere ko se asese ko sweere ko mo se asese. Na sweere lee ɔ lenkpan, na akɔɔ ba esweere bweeto se. Amɔ-ɔ pɛɛɛ du nee feye ɔkyee a dunwi pwee ne ɔ dee bo kɔwe.

⁹ Mon' sa se, a lee feye ba kperi aneɔ ne monɛ gye mo agyasepo-ɔ se na bo kra monɛ yaa ane Yudaa awuye man abrese ase. Na bo beɔ daye monɛ ane kebwarekore akyan abrese akato-rɔ. Na mon' yeɔ agominaa na awure akato-rɔ, na mon' tɔwe abwareseɔ gywii bamo. ¹⁰ Amaa a tiri feye asese pɛɛɛ nu asen timaa pwee na kaye dee gye kee. ¹¹ San ne ba kra monɛ a bo yaa aneɔ a esen gyikpa-ɔ, monɛ ma kan sa a asen ne monɛ e ya tɔwe mfen-ɔ mfeɛɛɛ tɔraa

* 12:36 Kilin 110.1.

mone. San-ɔ ya fo, mon' towe keto ne ke bo mone mfeere-ro-ɔ, a lee feye keto ne mone e towe mfen-ɔ maa lee mone fonfon ase, ke e lee Wuribware a kufwiine timaa-o ase nee.

¹² San amo dee na sese yaa mo daa beee mo tire na bo mo mo. Na ase mo yaa bamo gyi-ana a bo mo bamo. Na nyaagi mo yere bo kye bamo ase na anyi ba kpa bamo a bo mo. ¹³ Okemaa i kperi mo se, na o kisi mone. Amaa mo e morowe okemaa ne o taare a o yere kenken bo fo asen amo kee-ɔ."

Anej ne Yeesuu ye Yerusalem maj i kpuri-o
(Matiyo 24.15-28; Lukas 21.20-24)

¹⁴ Ne Yeesuu a kya se towe feye, "Wuribware kyaamee Daniyel a kyoree waa abwaresej wore-ro feye 'San ko e ba a o bo ba ne mone adon e ba iyisi ato ko a bo bo yera mfen ne a mon bware feye a yere-ɔ, na bo bo sa a Wuribware sunkpa-ɔ nyera.' "^{*} (Fo ne fo e kare amo-ɔ, fo a nu kaase aaa?) "San amo, bamo ne bo bo Yudeya sweere se-ɔ, sere yo abee-ro. ¹⁵ Na bamo ne bo bo kawu-o ma kpone bamo eyee kinji yo lon-no feye ba ya taa kotoko. ¹⁶ Na bamo ne bo bo ndoo-ro-ɔ mo ma kinji ba pe feye ba ba a bo bo taa bamo awaagya. ¹⁷ Nke nsi amo adanpokyee na atrapo i nu asen nee fee. ¹⁸ Mon' korɛ Wuribware feye amo-ɔ ma waa san ne kpa kutu bo len-ɔ. ¹⁹ A lee feye san amo a asen-ɔ e waa len bweeto a kyon asen kema ne a kyoo waa lee haree san ne Wuribware a twee kaye-ɔ bo fo ndoo-ɔ. Asen ko mo maa lee ba na a du feye amo daa. ²⁰ Amaa Wuribware a ten nke ne weete asen amo e waa-o se. O dee o mon ten se feraa nee, weete oko maa san kaye mo-ro. Bo lee bamo ne Wuribware a lee sa mo eyee-ɔ se ne oo ten nke-o si.

²¹ San amo oko ya towe gywii mone feye, 'Kee Kristoo ne Wuribware a sun-o e yere mfee-ɔ,' beee 'Mo e yere nonon-ɔ,' mone ma kore mo gyi. ²² A lee feye bokoo e ba a bo bo penna mone feye bamo e gye Kristoo-o, na bokoo mo penna feye bamo e gye Wuribware a akyaamee-ɔ bokoo. Ba ba a bo bo waa akpenyeeto dabe bo kaapo feye bamo elen-ɔ a lee Wuribware ase-ɔ, na bo nya penna bamo gbaa ne Wuribware a lee sa mo eyee-ɔ. Bamo e taare feraa de. ²³ Amose-ɔ, mon' sa se. Mo a towe keto kema gywii mone pwee a san amo dee fo."

Yeesuu, dimaadi mo gyi-o, a keba nyasepo-ɔ
(Matiyo 24.29-35; Lukas 21.25-33)

²⁴ Ne Yeesuu a kya se towe feye, "Nke amo-ro san ne asen dabe amo a kyon-ɔ,

'Kyowe ya lee, keto e gyase,
na oferi mo ma lee lanje-ro.'

²⁵ 'Na akyee-e-kpa-agyi kyuwi
lee daye bwee-ro pupuri,
na keto kema ne ke bo awore-ro-ɔ peee
ma lee waa kyekye.'^{*}

²⁶ Nkee na mo, dimaadi mo gyi-o, lee sosoo n te awore-ro mo e ba keyaalen dabe-ro na kelanjer-ro-ro. ²⁷ Na n sun mo mboo lee sosoo ba sweere mo se mfee, na bo yo kebare kema ya kpowe asese ne Wuribware a lee sa mo eyee-ɔ peee lee sweere kema se bo gyanje ton konko."

²⁸ Ne Yeesuu a kya se towe feye, "Mon' sa a figi kiyii kaapo mone kanyiasen. Mone nyi feye kemoo ya ba ke e kpa a ke powe, amo kekyare e kpa a ke fo. ²⁹ To, anej dee ne mone ya nu feye asen mo peee e waa, amo mon' pini feye san e kpa a o fo feye m bee kinji ba. ³⁰ Mo i gyi mone kasentji feye ndoo a kye mo-ro a asese-ɔ bokoo i nu san ne ato mo e ba-ɔ. ³¹ Sosoo na sweere peee asen e kyon, amaa mo asen-ɔ feraa maa kyon daa."

Oko mon nyi kake nsi ne Yeesuu i kinji a o ba-ɔ
(Matiyo 24.36-44)

³² Ne Yeesuu a towe bo gye kee feye, "Amaa oko mon nyi kake nsi ne mo e ba a m bo kinji ba-ɔ. Wuribware mboo-ɔ, beee mo, dimaadi mo gyi-o, gbaa, mon nyi kake suyo-o. Amo ane se Wuribware wore kpen i nyi. ³³ Amose-ɔ, okemaa sa se na o waa siraa, a lee feye oko mon nyi san amo. ³⁴ A du nee feye kawurenare ko a kpa a o tu kpa, ne oo ke kusun-no sa mo ayaafore feye bo waa, ne oo towe gywii mo lon odeereseppoo feye o deere mo lon se bo fo san ne o ba-ɔ. ³⁵ Amose-ɔ, mon' sa se, a lee feye oko mon nyi san ne lon wuye-o de o ba-ɔ, nsaase kadeppweta beee kanye beee kaye nsena beee gyegaye keso-ro ne o ba. ³⁶ Mo ya fu-ro ba, mone ma sa a o bo to feye mone a di idi. ³⁷ Keto ne mo e towe mo i gywii mone-ɔ, ne mo e towe a n gywii asese peee-ɔ e gye feye mon' sa se na mon' kyiinji kyena."

^{*} 13:14 Daniyel 9.27; 11.31; 12.11. ^{*} 13:25 Isaya 13.10; 34.4.

14

Anɛn nɛ baa da Yeessu kunju si kikipuni-o

(Matiyo 26.1-5; Lukas 22.1-2; Yohanee 11.45-53)

¹ Amɔ a saɲ nke nnyɔ a Bodododoo nɛ yiisi monj te-ro-o na Wuribware-a-kya-anɛ-yɔwɛ a ateese-o agyibɛɛ dɛɛ fɔ-ɔ, nɛ Wuribware alɔŋŋɔpɔ abresɛ-ɔ na Wuribware mbraa akaapɔpɔ-ɔ a lɛɛ ba kpa ɛkpa nɛ ba bɔrɔ sɛ a bɔ kra Yeessu na ɔko monj nju-o, na bɔ mɔɔ mɔ. ² Amaa bɔ yɛ, “Anɛ ma kra mɔ Wuribware-a-kya-anɛ-yɔwɛ a kigyɔ a nke-o-ro, a lɛɛ feyɛ anɛ ya kra mɔ nke amɔ-ro, lamar maa sure, na bamɔ idun fwii, na bɔ baa ɛkɔ man-nɔ.”

Anɛn nɛ ɔkyɛɛ kɔ a twiiri lanpɛntaa wɛɛ Yeessu kunju si Betaniya-o

(Matiyo 26.6-13; Yohanee 12.1-8)

³ Amɔ kamɛɛ-ro Yeessu a yɔ ɔ bɔ Betaniya kamangyii-ro-o, nɛ ɔ yɔ o te Simɔn nɛ ɔ dɛɛ ɔ gye bwatɔpɔ-ɔ aye o gyi. Nɛ ɔkyɛɛ kɔ a kra mɔ lanpɛntaa yawɔ lɛnɛ sɛ kɔ lweero. Lanpɛntaa mɔ bɔ kalɔgyii damenanɛ kɔ nɛ baa taa kibu nɛ ba tɛɛ kɛmɔ ɛ alabasɛtaa-ɔ bɔ waa-ɔ-ro nɛɛ. Nɛ ɔ da kalɔgyii nɛ lanpɛntaa-ɔ bɔ-ro-ɔ kanɔ bwee tayɛ sɛ, nɛ oo twiiri wɛɛ Yeessu kunju si.

⁴ Nɛ bamɔ nɛ bɔ bɔ mfɛn-ɔ bɔkɔ idun a fwii, nɛ bɔ yɛ, “Ntɛtɛ ɛ gye lanpɛntaa amɔ kɛnyɛra anɛn? ⁵ Oo fɛ lanpɛntaa mɔ nɛɛ, weetee ɔ nya a ɔ kyɔn siidii nkeɲ nna, na ɔ taa atanɛ-ɔ bɔ sa atiripɔ.” Nɛ baa pɔrɔ ɔkyɛɛ amɔ bweɛtɔ.

⁶ Amaa Yeessu a tɔwɛ gywii bamɔ nɛɛ feyɛ, “Mon' yɔwɛ ɔkyɛɛ-ɔ. Ntɛtɛ sɛ nɛ monɛ ɛ waa mɔ anɛn? M fɛraa mɔ asɛ, atɔ timaa na adamenanɛ nɛ ɔ waa-ɔ. ⁷ Monɛ de atiripɔ monɛ asɛ saɲ kemaa, amɔsɛ-ɔ saɲ kemaa nɛ monɛ ɛ kpa-ɔ, monɛ ɛ taare a mon' kya bamɔ-ro. Amaa m fɛraa, mɔ aa monɛ maa kyɛna a anɛ bɔ yɔ. ⁸ Kɛtɔ nɛ ɔ taare-ɔ nɛ ɔ waa. Mɔ a twiiri lanpɛntaa-ɔ wɛɛ mɔ sɛ-ɔ, a kaapɔ nɛɛ feyɛ ɔ lanɲɔ mɔ kayɔwɛrɛ o gywii saɲ nɛ mɔ i wu na bɔ pure mɔ-ɔ nɛɛ. ⁹ Mbeyɔmɔ mɔ i gyi monɛ kasɛntɪn feyɛ kayɛ mɔ pɛɛɛ-ro tɔŋ kemaa nɛ ba tɔwɛ abwaresɛn-ɔ, bɔ lɛɛ kɛtɔ nɛ ɔkyɛɛ mɔ a waa-ɔ sɛ-ɔ, mɔ kɛnyarɛ maa muri amɔ-ro daa.”

Anɛn nɛ Yudas a sure si feyɛ o gyi Yeessu kidiburo-o

(Matiyo 26.14-16; Lukas 22.3-6)

¹⁰ Nɛ Yudas Kariyotinyi nɛ ɔ gye Yeessu agyasepɔ kudu anyɔ-ɔ ɔko-ɔ a yɔ Wuribware alɔŋŋɔpɔ abresɛ-ɔ asɛ na ɔ ya gyi Yeessu kidiburo gywii bamɔ. ¹¹ Mɔ a yɔ-ɔ, bamɔ akatɔ a gyi kɛtɔ nɛ o de ɔ tɔwɛ-ɔ sɛ, nɛ bɔ yɛ ba ba atanɛ na bɔ ka mɔ kɔkɔ. Amɔsɛ-ɔ, nɛ Yudas a lɛɛ ɔ kpa ɛkpa nɛ ɔ bɔrɔ sɛ a ɔ nya ba Yeessu bɔ waa bamɔ kɛsarɛɛ-ro-ɔ.

Siraa nɛ Yeessu mɔ aa mɔ agyasepɔ-ɔ a waa na bɔ gyi Wuribware-a-kya-anɛ-yɔwɛ a ateese-o

(Matiyo 26.17-19; Lukas 22.7-13)

¹² Kadawɔkywɛɛ a kake nɛ ka gye nkeɲ nɛ ba gyi Bodobodoo-nɛ-yiisi-monj-te-ro-o, na bɔ mɔɔ nsannegyii bɔ gyi Wuribware-a-kya-anɛ-yɔwɛ a ateese-o, nɛ Yeessu agyasepɔ-ɔ a bise mɔ feyɛ, “Mfɛnɛ nɛ fɔ ɛ kpa feyɛ anɛ ya lanɲɔ sa fɔ a fɔ ya gyi Wuribware-a-kya-anɛ-yɔwɛ a ateese-o nɛɛ?”

¹³ Nɛ Yeessu a sunj bamɔ abɛɛ anyɔ, nɛ ɔ tɔwɛ gywii bamɔ feyɛ, “Mon' yɔ man-nɔ. Monɛ ya yɔ, monɛ ɛ gyanɲaa ɔnyarɛ kɔ na ɔ sɔ kalɔ na nkyu. ¹⁴ Na mon' gya mɔ sɛ ya lwee lan nɛ o lweero-o, na mon' tɔwɛ gywii lan wuye-o feyɛ, ‘Ɔkaapɔpɔ-ɔ yɛ, Nkeɛ kɛkyan nɛ mɔ aa mɔ agyasepɔ-ɔ i gyi Wuribware-a-kya-anɛ-yɔwɛ a ateese-o kɛmɔ-ro-ɔ?’ ¹⁵ Mfɛn-ɔ, na ɔ kaapɔ monɛ abanɲɔrɔ kɛkyan dabɛ kɔ nɛ kɛ bɔ sɔsɔ-ɔ-ro na baa kyɔ lanɲɔ kɛmɔ-ro waa ngya na iteɛburi bɔ yɛra-ro. Na mon' waa kɛtɔ kemaa siraa bɔ yɛra anɛ.”

¹⁶ Nɛ mɔ agyasepɔ anyɔ amɔ a mɛraa sɛ yɔ man-ɔ-ro. Bamɔ a yɔ-ɔ, anɛn nɛ Yeessu a tɔwɛ-ɔ dɛɛ nɛ baa nju. Nɛ baa waa Wuribware-a-kya-anɛ-yɔwɛ a ateese-o siraa mfɛn.

Anɛ nyanɲɛ a ateese-o

(Matiyo 26.20-30; Lukas 22.14-23; Yohanee 13.1-2, 21-30; 1 Korintoo awuye 11.23-25)

¹⁷ Kyɔwɛ a lowɛ-ɔ, nɛ Yeessu mɔ aa mɔ agyasepɔ kudu anyɔ-ɔ a ba lan-ɔ-ro. ¹⁸ Bamɔ a te ba gyi-o, nɛ Yeessu yɛ, “Mɔ ɛ tɔwɛ mɔ i gywii monɛ feyɛ ɔko nɛ mɔ aa mɔ i gyi gyare kɔŋkɔ-ro-ɔ i gyi mɔ kidiburo.”

¹⁹ Mɔ a tɔwɛ anɛn-ɔ, nɛ aa waa bamɔ mfɛrɛ bweɛtɔ, nɛ baa lɛɛ ba bise mɔ kegyase kegyase feyɛ, “Kasɛntɪn nɛɛ, mɔ nɛ fɔ de, bɛɛɛ?”

²⁰ Nɛ Yeessu a bɛnɲaa bamɔ feyɛ, “Monɛ kudu anyɔ-ɔ-ro ɔko nɛɛ, ɔko nɛ mɔ aa mɔ kɛsarɛɛ di gyare kɔŋkɔ-ro anɛ i gyi-o. ²¹ Mɔ, dimaadi mɔ gyi-o, i wu feyɛ anɛn nɛ baa kyɔrɛɛ mɔ asɛn waa abwaresɛn wɔrɛ-ɔ-ro-ɔ. Amaa ɔko nɛ o gyi mɔ kidiburo-o i nju asɛn nɛɛ fɛɛ. Bɔ dɛɛ bɔ monj kɔwɛ anɛn a sɛsɛ-ɔ nɛɛ, weetee a bɔ.”

²² Saɲ nɛ bɔ maa sɛ ba gyi-o, nɛ Yeessu a taa bodobodoo, nɛ ɔ sa Wuribware anɛ wɛɛ sɛ, nɛ ɔ tɛnɲɛ-ro sa mɔ agyasepɔ-ɔ. Nɛ ɔ yɛ, “Mon' kɔrɛɛ na mon' gyi. Mɔ koyɔwɔregyi nɛɛ.”

²³ Ne oo taa nta kotorenkyu boroo, ne oo sa Wuribware anse wee se, ne oo taa sa bamo, ne bamo peee a nuu kemo-ro. ²⁴ Ne Yeessuu ye, "Mo mbogya ne n twiiri a n wee, na Wuribware nya taa asese bweeto ebaye bo ke bamo-o nee. Mo mbogya ne n tii Wuribware na asese mbontra-ro a etanj popwee a kana-o nee. ²⁵ Mo e tawe mo i gywii mone feye, lee mbeyomoo bo yo, ma lee nuu nta ma peee, ama nke nsi ne mo i nuu nta popwee san ne Wuribware e ba a o bo gyi mo kuwure-o."

²⁶ Ne baa waa kilin bo kyoro Wuribware mfen, ne baa lee kawu yo Mfo-Ayii kebee-o se.

Anen ne Yeessuu ye Peetroo e tawe e o mon nyi mo-o
(Matiyo 26.31-35; Lukas 22.31-34; Yohanee 13.36-38)

²⁷ Ne Yeessuu a bee kya se tawe gywii mo agyasepo-o feye, "Mone peee mo e sere a mon' yowe mo, feye anen ne abwaresen wore-o a tawe e,

'Wuribware e mao esanne odeeresepo-o,
na esanne-o peee mo brawe-ro'-o.*

²⁸ Amaa mo ya bo kyinji lee lowi-ro-o, mo e gye mone nkpeee a n yo Galileya sweere se."

²⁹ Mfen ne Peetroo a benjaa Yeessuu feye, "Haree mo beeko-ana ya sere, m feraa ma sere a n yowe fo."

³⁰ Ne Yeessuu a benjaa Peetroo feye, "Mo e tawe mo i gywii fo feye ndoo a kanye mo fo e swee iluwi esa feye fo mon nyi mo pwee na kyanare dee fore iluwi enyo." ³¹ Ne Peetroo a bee benjaa feye, "Haree amo e gye mo aa fo kuwu gbaa, ma tawe feye mon nyi fo." Ne agyasepo ne baa san-o peee mo a tawe anen dee.

Anen ne Yeessuu a ya kore kebwarekore Getesmanee-o
(Matiyo 26.36-46; Lukas 22.39-48)

³² Amo-o kamee-ro, ne Yeessuu mo aa mo agyasepo-o a ba bane ko ne ba tee mo e Getesmanee-o, ne oo tawe gywii mo agyasepo-o feye, "Mon' kyena mfee na n ya kore kebwarekore." ³³ Ne oo tee Peetroo na Yakubu na Yohanee bo tii mo eyee se, ne baa yo. Mfen ne mo abaa-ro a yare mo, ne mo kayowore-ro a waa mo yoreyore. ³⁴ Ne oo tawe gywii bamo feye, "Mo bore-ro i dunwi mo bweeto, haree mo e kpa a n wu. To, mon' kyinji kyena mfee."

³⁵ Ne oo nare yo akato-ro kafwee, ne oo ya kyon di kame si sweere, ne oo kore Wuribware feye o ma kan sa a o gyi aworefo. ³⁶ Ne oo kya se kore kebwarekore feye, "N se, n se, n nyi feye fo e taare a fo waa keto kema. Mbeyomoo mo e kore fo nee feye fo sa a mo aworefo ne mo i gyi mo-o gye kee na m ma wu. Amaa kana nkemaa ne fo e kpa-o bware sa mo."

³⁷ Ne oo kinji ya to feye mo agyasepo asa-o peee a di idi. Ne oo tee Peetroo e, "Simon, fo a di idi nee eee? Amo fo mon taare kyena donhwereee konko na fo mon di idi aaa?" ³⁸ Ne oo tawe gywii bamo feye, "To, mon' kyinji kyena, na mon' kore kebwarekore feye Obansam ma kan kyoo mone-ro kee feye mone i kinji kamee aaa. Mone nkpono-ro mone e kpa kikyinji kyena, amaa mone nyowore-ro mo a waa yoreyore."

³⁹ Ne oo bee kinji ya kore kebwarekore feye anen ne oo kore kegyenkreee-o. ⁴⁰ Mo a kore kebwarekore lowe-o, ne oo bee kinji bo to feye mo agyasepo-o a bee di idi. Bo mon taare kra idi. Nkee bo mon nyi anen ne ba tawe a bo gywii Yeessuu-o.

⁴¹ Ne oo ya kore kebwarekore sasapo. San ne oo kinji ba-o, ne oo tawe gywii bamo feye, "Mone san mone i di idi mone i kyure nee eee? To, aa baare anen. San a fo mbeyomoo. Mon' deere, ba lee mo, dimaadi mo gyi-o, ba sa ebaye awaapo na bo nya mo se keyaalen. ⁴² Mon' kee, oko ne o gyi mo kidiburo-o e ba-o. To, mon' kosoo na ane yo ya gyanjaa mo."

Anen ne baa kra Yeessuu-o
(Matiyo 26.47-56; Lukas 22.47-53; Yohanee 18.3-11)

⁴³ Yeessuu san o sa sejsa, ne Yudas ne o gye Yeessuu agyasepo kudu anyoo oko-o a fo. Mo aa asese kukwii ko na bamo apan na akyokun ya ba. Wuribware alonjopo abrese-o na Wuribware mbraa akaapopo-o na man abrese-o ya san bamo.

⁴⁴ Amo odiburopo-o a kyoo kaapo bamo ne ba gya mo se ba-o feye, "Oko ne mo e yo a n ya ka mo kana-o e gye mo ne mone e kpa-o. Na mon' kra mo, na mon' taa mo nare!" ⁴⁵ Amose-o, Yudas a den fo-o, ne oo yo Yeessuu ase. Ne oo tee Yeessuu feye, "Okaapopo," ne oo kyokywee mo kedaabon damenanse ka mo kana, feye anen ne Yudaa awuye e ka abee kana san kema-o. ⁴⁶ Ne baa kra Yeessuu, ne baa kra mo-ro kenken. ⁴⁷ Mfen ne Yeessuu agyasepo-o oko a gyiiri kepan lee, ne oo ne Wuribware alonjopo brese a anya-o oko kesebo ten.

⁴⁸ Ne Yeessuu a bise asese-o feye, "Amo mone a ba apan na akyokun a mon' bo kra mo nee feye oyoo-ooo? ⁴⁹ Nke mfene mo-ro mo aa mone nee na mo e kaapo abwaresen Wuribware

* 14:27 Sakariya 13.7.

sunjka kabuno, na mone mo mone mon kra mo? Amaa amo-o a ba anen nee na mo aworefoo na lowi ne mo i wu-o, ne baa kyoree amo asen waa abwaresej wore-o-ro-o, nya waa kasentij."

⁵⁰ Mfen ne Yeessu a agyasepo-o peee a sere yowe mo. ⁵¹ Amaa keyaafore ko mo a kpuriti waagya laare-ro o gya bamo se. Ne ba kpa a bo kra mo gbaa mo. ⁵² Ne oo nweenan, ne mo waagya-o a sanje lee da, ne oo sere ketebonburon yowe mo waagya-o bo sii.

Anen ne baa yaa Yeessu Yudaa awuye a iwurekpa-o (Matiyo 26.57-68; Lukas 22.54-55, 63-71; Yohanee 18.12-15, 24)

⁵³ To, ne baa taa Yeessu yaa Wuribware alonjopo brese lon-no, mfen ne Wuribware alonjopo abrese-o na man abrese-o na Wuribware mbraa akaapopo-o e gyanje-o. ⁵⁴ Ne Peetroo a sii kamee o gya bamo se. Jo gya bamo se anen-aaa ya bo fo alonjopo brese a lon amo-ro. Ne mo aa adeeresepo ko te lon-o kabuno ase ba wore deekpa.

⁵⁵ Ne Wuribware alonjopo abrese-o na agyanjepe-o peee a buwi kpa kanaten ne ba ba a bo bo yere se a Yeessu gyi kepo a bo nya mao mo-o kpone. ⁵⁶ Ne asese bweeto a bo ba bamo ayeba bo kye mo a o nya gyi kepo. Amaa bamo ayeba bo poro Yeessu feye, ⁵⁷ "Ane a nu feye mo a towe e, 'Mo i bwee Wuribware sunjka ne asese a ba asaree bo pwee-o, na nke nsa kamee-ro na m pwee kemo ne sese mon ba asaree bo pwee-o.'" ⁵⁸ Amaa bamo gbaa bamo ayeba-o mon taare yere abee se anen ne Yeessu i gyi kepo-o.

⁵⁹ Amaa bamo gbaa bamo ayeba-o mon taare yere abee se anen ne Yeessu i gyi kepo-o.

⁶⁰ Ne Wuribware alonjopo brese-o a koso yere bamo peee akato-ro, ne oo bise Yeessu feye, "Ama fo mon de asen mo peee ne ba towe ba kye fo-o kanolee aaa?" ⁶¹ Ne Yeessu a laato, kano o mon buhji.

Ne oo beee bise mo feye, "Fo e gye mo ne o bo sosu-o mo gyi Kristoo ne oo sun bo kyonwe-o, beee fo mon gye?"

⁶² Nkee feraa ne Yeessu a benja feye, "Jon, mo nee, na mone san mone i nu mo, dimaadi mo gyi-o, a te Bo-elen-o-kyon-okemaa-Bware kigyise si, na mo aa mo gyi mo kuwure dabe-o, na mo a lee awore-ro mo e ba."*

⁶³ Ama feraa ne alonjopo brese-o a ba kadunfwii bo kyan mo fonfon waagya-ro, ne o ye, "Ane maa lee kpa a oko towe kotoko pwee na ane dee nu feye oo gyi kepo. ⁶⁴ Mone a nu asen ne oo towe bo kye Wuribware-o, o ye mo aa Wuribware ta. Amose-o, emene ne mone e fa feye ane waa mo?"

Ne bamo peee a sure si feye oo gyi kepo, amose-o bo mao mo. ⁶⁵ Mfen dee ne bokko a lee ba twee akyone ba wee Yeessu si. Ne baa ba kaprakee bo bun mo akato se, na ba da mo akuntij. Nkee bamo ya da mo, na bo towe feye, "Nse ya da fo-o nee?" Ne adeeresepo-o a taa mo yaa daye mo eseb-o-ro abaa.

Anen ne Peetroo a swee feye o mon nyi Yeessu-o (Matiyo 26.69-75; Lukas 22.55-62; Yohanee 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Bam o gyi Yeessu asen kekyan-no-o, na Peetroo san o te kabuno mfen. Ne Wuribware alonjopo brese-o mo kabre ko a ba o kyon. ⁶⁷ San ne oo nu Peetroo na o wore deekpa-o, ne oo deere Peetroo akato-ro, ne o ye, "Fo gbaa fo aa Yeessu Nasaratenyi mo e gye ne mone naa." ⁶⁸ Ne Peetroo a swee feye, "Mon nyi asen ne fo e towe amo-o kaase." Ne oo nare ya yere lon-o kibunogyi-ro. Puri amo-ro ne kyanare a fore.

⁶⁹ Kibunogyi amo-ro mfen ne kabre amo a beee nu Peetroo, ne oo beee lee o towe anen ne oo dee towe-o o gywii asese ne bo yere mfen-o. Kabre-o a towe gywii bamo nee feye, "Mo gbaa gye Yeessu a asese-o oko nee." ⁷⁰ Amaa Peetroo a beee swee.

Keto a beee waa kafwee-o, ne bamo ne bo yere mfen-o a beee towe gywii Peetroo feye, "Fo maa taare a fo gyiiri ikii feye fo mon gye Yeessu a asese-o oko, a lee feye ane a nu feye fo gbaa fo gye Galileyanyi nee." ⁷¹ Ne Peetroo a benjaa feye, "Mo e ka keyaa feye mon nyi onyare mo ne mone e towe mo asen-o. Ne asen mo ne mo e towe-o e mon gye kasentij, amo feraa Wuribware lon mo." Ne oo beee ka anen a keyaa-o iluwi bweeto.

⁷² Mo keden towe anen lowe-o, ne kyanare a fore nyosepo. Ne oo nyinji anen ne Yeessu a towe gywii mo-o se feye, "Fo e swee iluwi esa feye fo mon nyi mo pwee na kyanare dee fore iluwi enyo." Ne oo ya su bweeto.

15

Anen ne baa yaa Yeessu Romanyi gominaa akato-ro-o (Matiyo 27.1-2, 11-14; Lukas 23.1-5; Yohanee 18.28-38)

¹ Kaye nke gyegyaye tututu-o, ne Wuribware alonjopo abrese-o na man abrese-o na Wuribware mbraa akaapopo-o peee a gyanje kra anen ne ba waa Yeessu-o. Ne baa ba

* 14:62 Daniyel 7.13-14

agbarabi bō da mō asaree-rō, ne baa yaa mō Romanyi gominaa ne ba tee mō ε Pilat-o akato-rō, na o sa bamō kpa feye bō mō mō.

² Ne gominaa-o a bise Yeessu feye, “Baa porō fō feye fō a tōwe feye fō e gye Yudaa awuye owure-o. Emene ne fō i lee kana?”

Ne oo bejja mō feye, “Senbise mō a lee fō ase nee eee?”

³⁻⁴ Wuribware alonjoro abrese-o a porō Yeessu bweeto-o se-o, ne gominaa-o a bise Yeessu feye, “Fō maa bejja nee eee? Nu anen ne ba porō fō-o worē.” ⁵ Amaa kana Yeessu beē o mon bunji. Ne gominaa-o eyee a kpen mō.

Anen ne Romanyi gominaa-o a sure si feye bō mō Yeessu-o (Matiyo 27.15-26; Lukas 23.13-25; Yohane 18.39-40; 19.4-16)

⁶ Amō san kema mō, Wuribware-a kya-ane-yowe a atese kigyi-o-ro, Romanyi gominaa i lee bamō ne oo tii bamō tiikpa-o oko ne laman e kpa-o na o nare ya kyure. ⁷ San amō oo tii anyare kō ne ba tee mō ε Bar-Abas-o na asese kō tiikpa, a lee feye baa kosō kō bō kye Roma abane man mō-rō, ne baa mō asese bweeto ekō-o-rō. ⁸ Ne laman a gyanje gominaa-o akato-rō, ne baa lee ba bise mō feye o lee asese ne oo tii-o oko, feye anen ne o kyo waa nsu ne η ya kyon-o-rō-o.

⁹ Amose-o, ne gominaa-o a bise bamō feye, “Mone e kpa feye n lee anyare ne mone e tee mō ε mone Yudaa awuye owure-o nee beee?” ¹⁰ Gominaa-o den o nyi feye kokwee se ne Wuribware alonjoro abrese-o a kra Yeessu ba bō sa mō. ¹¹ Amō feraa ne alonjoro abrese-o a da laman-o kana se feye bō tōwe ε o lee Bar-Abas. Ne bō ye, “Lee Bar-Abas.”

¹² Ne gominaa-o a beē bise feye, “To, ne nteto ne mone e kpa feye η waa mō ne mone e tee ε Yudaa awuye owure-o nee?”

¹³ Amō feraa ne baa fεe-rō feye, “Da mō bō mera kiyii kpare-abee-rō se!”

¹⁴ Ne gominaa-o ye, “Nteto boye gbaa ne o waa?”

Ne baa beē fεe-rō feye, “Da mō bō mera kiyii kpare-abee-rō se!”

¹⁵ Gominaa-o a kpa a o waa bamō kepre-o se-o, ne oo lee Bar-Abas bō sa bamō. Ne o sa ne mō asoogyaa awuye-o oko a da Yeessu paara, ne o taa mō sa bamō feye asoogyaa awuye ya da mō bō mera kiyii kpare-abee-rō-o se.

Anen ne asoogyaa awuye a waa Yeessu ηwaagyisejje-o (Matiyo 27.27-31; Yohane 19.2-3)

¹⁶ Ne asoogyaa awuye-o a taa Yeessu yaa Gominaa Pilat a lon-o-rō, ne baa tee bamō beeko-ana bō gyanje. ¹⁷ Ne baa ba waagya pipee bō bun mō feye mō a gye owure-o, ne baa ba iwu bō lo kwurepa bō bun mō. ¹⁸ Ne baa lee ba waa mō ηwaagyisejje feye, “Ansuma, nana, Yudaa awuye owure.” ¹⁹ Ne baa ba kayii bō daye Yeessu kunu-ro anen-aaa, ne baa twee akylene wee mō se, ne baa tee gyanje mō ayaa-rō feye bamō a bu mō-o. ²⁰ San ne baa waa mō ηwaagyisejje lowe-o, ne baa lee waagya pipee-o, ne baa ba mō fonfon ato bō bun mō. Ne baa taa mō ba yo a bō ya da mō bō mera kiyii kpare-abee-rō se.

Anen ne baa da Yeessu bō mera kiyii kpare-abee-rō se-o (Matiyo 27.32-44; Lukas 23.26-43; Yohane 19.17-27)

²¹ San ne asoogyaa awuye-o de Yeessu ba yo-o, ne baa gyanjaa anyare kō na o kyon o lwee man-o-rō. Oo lee Kireene man-nō, ne ba tee mō ε Simōn, ne o gye Alesanda na Rufus bamō se-o. Simōn mō ne asoogyaa awuye-o a yere mō feye o soro Yeessu a kiyii kpare-abee-rō-o. ²² Ne baa yaa Yeessu mfen ne ba tee ε Gologotaa-o (kaase e kaapo feye Kolonkorongyi-sweere.) ²³ Ne baa bō sa Yeessu nta ne baa ba kadwii bō waa-rō-o, na mō kayowore-rō ma lee dunji mō. Amaa Yeessu a kine kunuu.

²⁴ Ne baa da mō bō mera kiyii kpare-abee-rō-o se. Mfen ne baa waa mpini mpini bō ke mō ato bunje-rō taa. ²⁵ San ne baa da Yeessu bō mera kiyii kpare-abee-rō-o se-o, san-o na kyowe a yase. ²⁶ Ne baa taa kaworetāa kō bō mera Yeessu anu si. Ne gominaa-o a kyoree kamō se feye, “Yudaa awuye owure-o.” ²⁷ Ne baa beē da ayu anyo kō bō mera ayii kpare-abee-rō se. Baa da okonkō bō mera kōkō se Yeessu kigyise si, okonkō mō bō mera kōkō se mō kebena se. [²⁸ Mfaanee-o, keto ne baa kyoree waa abwaresej worē-o-rō-o a waa kasentij feye,

“Baa waa mō keto ne ba waa aboyewaapo-o.”]*

²⁹ Asese ne ba kyon mfen-o e da abaa-rō nee, na ba saare Yeessu feye, “Mboo. Nee fō ye fō i bwee Wuribware sunkpa-o, na nke nsa kamε fō beē pwεε kemō bō yera ε? ³⁰ Mbeyōmō kporowe lee kiyii kpare-abee-rō mō se ba sweere, na fō morowe fō eyee.”

³¹ Anen deε ne Wuribware alonjoro abrese-o na Wuribware mbraa akaaporo-o a mii nno kyō mō, na ba mōse mō, na ba tōwe ba gywii abee feye, “Oo morowe bokō, amaa o maa taare

* 15:28 Isaya 53.12.

a ɔ mɔrɔwe mɔ eyee. ³² Mon' sa a ane kee feye mɔ a tɔwe e ɔ gye Kristoo ne Wuribware ye o sunj a ɔ bo kyonwe ane-ɔ, na ɔ gye ane Isireelii awuye owure-o nee-ɔ, ɔ taare a ɔ lee kiyii kpare-abee-ro mɔ se ba sweere aaa. Ne mɔ ya taare feraa, ane e kɔɔre mɔ a ane gyi." Anen deɛ ne ayu anyo ne baa da bamo gbaa bamo bo mera ayii kpare-abee-ro se Yeessu ase-ɔ a saare mɔ.

Anen ne Yeessu a wu kiyii kpare-abee-ro-ɔ se-ɔ
(Matiyo 27.45-56; Lukas 23.44-49; Yohannee 19.28-30)

³³ San ne mpase a fo-ɔ, ne kyowe a yowe keda, ne kibugyii a da sweere amo se peee. Ne kaa gyi edanhwerere esa. ³⁴ San amo a kpa a ɔ gye kee-ɔ, ne Yeessu a faa-ro kenken bamo aye-ro Heebrii-ro feye, "Ili, Ili, lama sabakatani." Kaase e kaapo feye, "O Wuribware, O Wuribware, nteto se ne fo a kine mo?"*

³⁵ Ne bamo ne bo bo mfen-ɔ mon nu mɔ asen-ɔ kaase, ne boko ye, "Mon' nu, Wuribware kyaamee Iliya ne ɔ tee."

³⁶ Ne bamo-ro akɔ a nweenan ya ba ikyikyeɛ bo da nta-ro, ne ɔ taa bo kyena kayii si. Ne oo teyi bo waa Yeessu kan-ro na ɔ nya kyokywee, ne ɔ ye, "To, mon' sa a ane yere na ane kee feye Iliya e ba a ɔ bo maye mɔ lee kiyii kpare-abee-ro-ɔ se baa sweere aaa."

³⁷ Mfen ne Yeessu a faa-ro kenken, ne oo kii Ebware lee.

³⁸ Ne waagya ne baa bo kunj Wuribware sunjpa a dɔdɔ-ro a kekyaɔ-ɔ a kyaɔ-nɔ ntun nnyo lee soso ya bo da kaase.

³⁹ Soogyaa abreɛ ne ɔ yere kiyii kpare-abee-ro-ɔ akato-ro ɔ deere Yeessu si-o a nu anen ne Yeessu a wu-o, ne ɔ ye, "Nyare mɔ gye Wuribware mɔ gyi nee kasentij."

⁴⁰ Amo san amo akyee ko mɔ yere kefo ba deere ba kyonwe. Akyee amo boko e gye Mariya Magadalanyi, na Mariya ne ɔ gye Yakubu Kagyingyii na Yosef bamo nyi-o, na Salomee. ⁴¹ Akyee amo a gya Yeessu si hareɛ lee san ne ɔ bo Galileya sweere se-ɔ nee, bamo ne bo deɛ ba deere mɔ se-ɔ. Akyee bweeto ne baa gya mɔ se lwee Yerusalem man-ro-ɔ gbaa tii bamo se mfen.

Anen ne baa pure Yeessu-o
(Matiyo 27.57-61; Lukas 23.50-56; Yohannee 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Amo man abreɛ-ɔ akɔ bo-ro ne ba tee mɔ e Yosef. Ne ɔ lee man ko ne ba tee mɔ e Arimateya-ɔ. ɔ gye sese timaa. Ne o gywii san ne Wuribware i gyi mɔ kuwure sweere mɔ se-ɔ. Ne asese bweeto i bu mɔ. Kedeepweta a fo-ɔ, ne ɔ waa kakpono, ne ɔ yo Gominaa Pilat ase ya kore mɔ feye e taa Yeessu kifuniɔ sa mɔ a ɔ yaa pure. ɔ bo menan, a lee feye kake amo gye Ifiyara nee. Amose-ɔ, kyowe ya lowe, amo kiyii kpare-abee-ro-ɔ kake a fo, na okemaa ma nya waa kusun kema. ⁴⁴ Ne gominaa-o eyee a kpen mɔ feye Yeessu a kyɔ wu. Ne oo lee mɔ soogyaa breɛ-ɔ bise mɔ feye Yeessu a wu kyee aaa. ⁴⁵ Mɔ a nu Yeessu a lowi-o bo lee soogyaa breɛ amo ase-ɔ, ne ɔ sa Yosef kpa feye ɔ ya taa kifuniɔ-o yaa pure.

⁴⁶ Ne Yosef a ya soɔ kyefuri popwɛɛ. Ne ɔ maye Yeessu kifuniɔ-o lee kiyii kpare-abee-ro-ɔ se, taa kyefuri-o bo miri kifuniɔ-o. Ne ɔ taa kifuniɔ-o waa kegyeranta ko bo-ro. (A lee feye Yudaa awuye feraa kefore ne ba neri ba lee bo feye kekyaɔ-ɔ. Amo amo-ro e gye bamo agyeranta.) Ne oo kuron kefore ko bo kpuse kegyeranta-ɔ kan feye pone-ɔ. ⁴⁷ San ne Yosef e waa amo-ɔ peee-ɔ, na Mariya Magadalanyi na Yosef mɔ nyi Mariya mɔ yere ton ko ba deere. Ne baa nu mfen ne oo pure Yeessu-o.

16

Anen ne Yeessu a kyinji lee lowi-ro-o
(Matiyo 28.1-8; Lukas 24.1-12; Yohannee 20.1-10)

¹ Memeneda, kake ne Yudaa awuye-o i kyure, ne bo maa waa kusun kema-ɔ a kyon-ɔ, ne Mariya Magadalanyi na Salomee na Yakubu mɔ nyi Mariya a ya soɔ kadwii na kakyanne na bo yaa bo kiyii Yeessu kifuniɔ-o. ² Amose-ɔ, kaye nke Kosiyara gyegyaye kyowe keleebee-ɔ, ne baa yo kegyeranta-ɔ ase. ³⁻⁴ San ne ba yo-ɔ, ne baa bise abee feye, "Nse e gye ne o kuron kefore-ɔ a ɔ lee kegyeranta-ɔ kan se a ɔ sa ane?" A lee feye kefore-ɔ bo dwii. Amaa bamo a den yase akato deere bo kyonwe-ɔ, ne baa nu feye kefore-ɔ a kyɔ kuron lee-ro.

⁵ Ne baa lwee kegyeranta-ɔ-ro, ne baa nu keyaafore ko na o te kegyeranta-ɔ-ro kigyise si o bunj kaare soswee fufuri parepare. Ne kufu a nya bamo.

⁶ Ne ɔ ye, "Mone ma sa a kufu nya mone, na n nyi feye Yeessu Nasaretenyi ne baa da mɔ bo mera kiyii kpare-abee-ro-ɔ se-ɔ ne mone e kpa. Amaa ɔ mon bo mfee. Wuribware a kyinji mɔ lee lowi-ro. Mon' kee mfen ne baa baa mɔ bo beya-ɔ. ⁷ To, mbeyomɔ, mon' ya tɔwe gywii Peetroo na Yeessu agyasepo ne baa san-ɔ feye, 'ɔ gye mone nkpeɛ o yii Galileya sweere se. Mfen-ɔ ne mone i nu mɔ feye anen ne ɔ kyɔ tɔwe gywii mone-ɔ.' "

* 15:34 Kilij 22.1.

⁸ Amose-ɔ, ne baa ba kufu na kayeyon bo nyeeɛnan leɛ kegyeranta-ɔ-ro ba yo. Amaa bo mon sa seɛsa gywii ɔko, a leɛ feye kufu de bamo.

Aneɛ ne Yeesuu a lee mo eyee bo kaapo Mariya Magadalanyi-o (Matiyo 28.9-10; Yohanee 20.11-18)

[⁹ Saɛ ne Yeesuu a kyinɛi leɛ lowi-ro Kosiyara gyegyaye-ɔ, Mariya Magadalanyi ne Yeesuu a deɛ gya ibrisi isunoo bo koso mo se-ɔ, ne ɔ daa se ilee mo eyee bo kaapo. ¹⁰ Ne Mariya a ya towe gywii Yeesuu mo nyare-ana, na bo waa mo kale. ¹¹ Amaa mo a towe gywii bamo feye Yeesuu a kyinɛi leɛ lowi-ro haree oo nyu mo-ɔ, bo mon kore mo gyi.

Aneɛ ne Yeesuu a lee mo eyee bo kaapo mo nyare-ana ko-ɔ (Lukas 24.13-35)

¹² Amo kamɛɛ-ro-ɔ, ne Yeesuu a bee lee mo eyee kpa popweɛ ko-ro bo kaapo mo nyare-ana anyo ko na bo naa bamo kpa se ba leɛ man-no. ¹³ Ne baa kinɛi yo ya towe gywii Yeesuu mo nyare-ana ne baa saɛ-ɔ. Amaa bo mon kore gyi.

Aneɛ ne Yeesuu a lee mo eyee bo kaapo mo agyasepo kudu kako-ɔ (Lukas 24.36-49; Yohanee 20.19-23; Aya-ro ayerepo asuɛ 1.6-8)

¹⁴ Lalalowe-ɔ, ne Yeesuu a lee mo eyee bo kaapo mo agyasepo kudu kako-ɔ na bo te ba gyi ateese. Ne ɔ poro bamo, a leɛ feye baa kine kore bamo ne baa nyu feye oo kyinɛi leɛ lowi-ro-o, ne baa bo towe gywii bamo-ɔ gyi.

¹⁵ Ne ɔ towe gywii bamo feye, "Mon' nare kaye-ro peɛɛ ya towe aɛɛ timaa-o gywii sese dimaadi peɛɛ. ¹⁶ Okɛmaa ne ɔ kore monɛ gyi, ne ɔ bo asuu-o, Wuribware e morewe mo. Amaa mo ne ɔ mon kore monɛ gyi-o fɛraa, Wuribware i bu mo kɛpa. ¹⁷ Mo e sa okɛmaa ne ɔ kore aɛɛ timaa-o a o gyi-o elɛɛ na ɔ ba mo kenyaɛ bo gya ibrisi bo koso asese se, na ɔ sa eɛɛsa ne ɔko maa nu emo-ro-ɔ. ¹⁸ Na ɔ kra awo-ro beɛɛ o nuu kadwii moɛɛ na ketɔ ma waa mo seye, na ɔ ba kesareɛ bo donɛɛ alopo se na bo kpaare."

Aneɛ ne Yeesuu yii sosɔ-ɔ (Lukas 24.50-53; Aya-ro ayerepo asuɛ 1.9-11)

¹⁹ Saɛ ne Yeesuu a sa seɛsa mo agyasepo-ɔ ase lowe-ɔ, ne Wuribware a yaa Yeesuu sosɔ yaa ba mo bo kyena mo Wuribware kigyise si, na mo aa mo gyi kuwure. ²⁰ Ne mo agyasepo-ɔ mo a yo ton kɛmaa ya towe abwareɛɛ. Ne Wuribware a gya bamo kamɛɛ, ne ɔ sa bamo keyaalen ne baa bo waa akpenyeɛto bo kaapo feye abwareɛɛ ne baa towe-ɔ gye kasɛɛtin-o.]

Lukas Kɛtɔ nɛ Lukas a kyɔrɛɛ bɔ lɛɛ asɛn timaa-o si-o

1-4 Bɛsɛ Tiyufulus, mɔ ɛ ka fɔ kanɔ. Kɛtɔ sɛ nɛ mɔ ɛ kyɔrɛɛ wɔrɛ mɔ mɔ ɛ sa fɔ-ɔ ɛ gye feye mɔ ɛ kpa a fɔ nya ɲu feye kɛtɔ nɛ baa kaapɔ fɔ bɔ lɛɛ atɔ biribiri nɛ aa waa anɛ asɛ-ɔ gye kasɛntin. Asɛsɛ bweɛtɔ a kyɔrɛɛ amɔ pɛɛɛ asɛn bɔ beya feye anɛn nɛ baa nu amɔ pɛɛɛ lɛɛ bamɔ nɛ baa gye ɲkrɛɛ nu nɛ baa ɲu amɔ-ɔ nɛ baa tɔwɛ abwarensɛn-ɔ asɛ-ɔ. M fɛraa mɔ a deere, nɛ mɔ a kare asɛn-ɔ pɛɛɛ-ro damenanɛ lɛɛ amɔ kegyɛɲkrɛɛ-ro, nɛ mɔ a waa mfɛɛrɛ feye a bware feye ɲ gbaa n kyɔrɛɛ amɔ pɛɛɛ mɔ kegyasɛ kegyasɛ bɔ sa fɔ.

Anɛn nɛ Wuribwarɛ a sunj tɔwɛ Yohaneɛ Osubɔpɔ-ɔ kɔkɔwɛ asɛn-ɔ

5 To, sanj nɛ Hɛrɔd gye Yudeya sweere sɛ owure-o, Wuribwarɛ alɔɲɔpɔ kɔ mɔ bɔ-ro nɛ ba tɛɛ mɔ ɛ Sakariya. Ɔɔ lɛɛ Isireelii awuye bɔkɔ nɛ bɔ gye Wuribwarɛ alɔɲɔpɔ pɛɛɛ a kasuro-o-ro. Kasuro mɔ nɛ baa ke-ro mbuno si mbuno si-o. Sakariya mɔ gye mbuno-o-ro kakɔ nɛ ba tɛɛ kamɔ ɛ Abiya-o kigyi. Mɔ ka nɛ ba tɛɛ ɛ Ilisabet nɛ mɔ gbaa a lɛɛ kasuro-o-ro dɛɛ. 6 Abɛɛ anyɔ mɔ kakyɛna-ro a waa Wuribwarɛ danj, a lɛɛ feye baa gya mɔ mbraa-ɔ pɛɛɛ sɛ kyɛkyɛɛ. 7 Amaa bɔ moɲ de gyi, a lɛɛ feye Ilisabet maa kɔwɛ. Amɔ bamɔ anyɔ-ɔ pɛɛɛ a kyɔ bɛrɛ lowɛ.

8-9 Sanj a fɔ feye Abiya kabuno-o sunj Wuribwarɛ mɔ sunjka. Feye anɛn nɛ bamɔ adɛdaasɛn bɔ lɛɛ Wuribwarɛ alɔɲɔpɔ sɛ ɛ kaapɔ-ɔ, nɛ baa twɛɛ abu bɔ lee Sakariya feye mɔ ɛ gye nɛ o lweɛ Wuribwarɛ sunjka-ɔ ya kywɛɛ nyonku sa Wuribwarɛ. 10 Sanj a fɔ, nɛ oo lweɛ mfeɲ ɔ yɛrɛ ɔ kywɛɛ nyonku ɔ sa Wuribwarɛ-ɔ, na laman-ɔ mɔ yɛrɛ kawu ba kɔrɛ kɛbwarekɔrɛ.

11 Nyonku mɔ bɔ kakyansegyii nɛ ka yɛrɛ lɔɲɔkpa sɛ-o-ro* ɔ kywɛɛ. Nɛ Sakariya yɛrɛ lɔɲɔkpa-ɔ akatɔ-ro. Puri amɔ-ro nɛ Wuribwarɛ kabɔɔ kɔ a lɛɛ mɔ sɛ, na ɔ yɛrɛ mɔ kigyisɛsarɛɛ sɛ. 12 Amɔ Sakariya a ɲu Wuribwarɛ kabɔɔ amɔ anɛn-ɔ, nɛ mɔ dunj a tɛɲ mɔ, nɛ kufu a nya mɔ. 13 Nɛ Wuribwarɛ kabɔɔ-ɔ yɛ,

“Sakariya, fɔ ma sa a kufu nya fɔ.

Wuribwarɛ a nu fɔ a kɔrɛ mɔ feye ɔ sa fɔ kayaagyɛ.

Amɔsɛ-ɔ fɔ aa fɔ ka Ilisabet ɛ kɔwɛ ɔnyarɛ.

Na fɔ sa mɔ kɛnyarɛ feye Yohaneɛ.

14 Mɔ ya kɔwɛ mɔ, a sa a fɔ akatɔ gyi bweɛtɔ

na a sa a asɛsɛ bweɛtɔ gbaa akatɔ gyi,

15 a lɛɛ feye o kii sɛsɛ dabɛ a ɔ bɔ sa Wuribwarɛ.

O kisi nta kemaa*.

Na Wuribwarɛ a kufwiɛnɛ timaa-o sa mɔ mɔ keyaalenj

pweɛ gbaa na monɛ dɛɛ kɔwɛ mɔ.

16 Na ɔ kpɔwɛ anɛ Isireelii awuye

nɛ baa tɛɲɲɛ bamɔ aa anɛ nyanɲɛ Wuribwarɛ

mbɔɲtɔ-ro-ɔ bweɛtɔ baa Wuribwarɛ asɛ.

17 Na ɔ nya keyaalenj lɛɛ Wuribwarɛ a kufwiɛnɛ timaa-o asɛ,

feye anɛn nɛ Wuribwarɛ a akyaamɛɛ-ɔ Iliya a nya-ɔ dɛɛ.

Na ɔ gye anɛ nyanɲɛ ɲkrɛɛ,

na ɔ nya waa Wuribwarɛ a asɛsɛ-ɔ siraa gywii mɔ.

Na ɔ sa a ɲyaagyɛ na bamɔ asɛ a bɛɛ kpa abɛɛ,

na bɔ waa kanɔ kɔɲkɔ.

Na ɔ sa a katɔmaabu awuye kyurowi bamɔ mfɛɛrɛ

bɔ gya asɛsɛ timaa ɛkpa sɛ.”

18 Nɛ Sakariya a bise Wuribwarɛ kabɔɔ-ɔ feye, “Mɔ aa mɔ ka pɛɛɛ mɔ a bɛrɛ. Nɛ emɛnɛ nɛ mɔ ɛ waa a m bɔ ɲu feye amɔ-ɔ gye kasɛntin nɛɛ?”

19 Nɛ ɔɔ bɛɲɲaa feye, “Mɔ ɛ gye Gabriyel nɛ ɲ yɛrɛ Wuribwarɛ fɔɲfɔɲ asɛ-ɔ, nɛ oo sunj mɔ feye n m bɔ tɔwɛ asɛn kɔnɛkɔnɛsɛ mɔ gywii fɔ. 20 Amaa fɔ a moɲ kɔɔrɛ mɔ kasɛntin asɛn mɔ nɛ amɔ kɛbɛɛ maa pan-ɔ sɛ-ɔ, fɔ i kii kpawu na kamu ya bɔ fɔ ɲke nsi nɛ monɛ ɛ kɔwɛ kayaagyɛ-o, nɛ fɔ i ɲu feye asɛn nɛ mɔ a tɔwɛ gywii fɔ-ɔ ɛ ba kasɛntin-o.”

21 Sanj mɔ pɛɛɛ na asɛsɛ-ɔ yɛrɛ bɔ gywii Sakariya, na ba fa kɛtɔ sɛ nɛ ɔɔ kɔɲ kyɛɛ Wuribwarɛ sunjka-ɔ bweɛtɔ anɛn-ɔ. 22 Sanj nɛ ɔɔ bɔ lɛɛ-ɔ, nɛ ɔɔ yɛrɛ ba asarɛɛ bɔ sa sɛɲsa.

* 1:11 Kɛlɛɛ Igyipiti 30.1-10. * 1:15 Anyarɛ kɛkare 6.1-4.

Ne baa pini feye Wuribware a lee mo eyee bo kaapo mo mo sunkpa-o mfen, a lee feye o mon lee taare yaye kan sa senja gywii bamo.

²³ Nke ne Sakariya e waa mo kusun Wuribware sunkpa-o a kyon-o, ne nkee oo yo mo aye. ²⁴ Bo fo san ko-o ne mo ka a nya kame, ne nkee oo kweero kekyan-no aferi anuu, na o maa lee kawu. ²⁵ Ne oo towe gywii mo eyee feye, "Nkee feraa Wuribware a kya mo-ro, ne oo bee lee mo lee ipeere-ro ase se ase!"

Anen ne Wuribware a sun towe Yeesuu kokowe asen-o

²⁶ Amo Ilisabet a kame-o aferi asiye-o-ro-o, ne Wuribware a bee sun mo kaboo Gabriyel feye o yo Galileya sweere se a man ko ne ba tee mo e Nasaret-o-ro, ²⁷ na o yo kabregyii ko ne ba tee mo e Mariya-o ase. Kabregyii mo ne baa kere mo sa anyare ko ne ba tee mo e Yosef ne oo lee Yudaa awuye odedaapo Deefid a kabuno-o. ²⁸ Amo feraa kaboo-o a yo kabregyii amo ase mfen ne o bo-o, ne oo ka mo kan towe gywii mo feye, "Wuribware a gya fo kamee, ne oo yure fo."

²⁹ Ne Mariya dun a ten mo bo lee keto ne Wuribware a kaboo-o a towe-o se, ne oo fa mfeere kpone feye o nu kem o ne kaboo amo a towe-o kaase aaa. ³⁰ Ne kaboo amo a towe gywii mo feye,

"Mariya, fo ma sa a kufu nya fo.

Wuribware a waa fo ato.

³¹ Fo e nya kame na fo kowe anyare, na fo sa mo kenya feye Yeesuu.

³² Na o kii sese dabe, na bo tee mo e Nyinkpen-kyon-at-o-pee-Bware mo gyi-o.

Na Nyanpe Wuribware sa a o kyena mo nana Deefid a kuwure-o si.

³³ Na o kii mone odedaapo Yakubu a ananagi-o owure nsu pee. Mo kuwure-o maa gye kee daa!"

³⁴ Ne Mariya ye, "Mon nyi anyare, ne emene ne a waa na a ba anen?"

³⁵ Ne Wuribware kaboo-o mo ye,

"Wuribware a kufwiine timaa-o e ywee fo se, na Nyinkpen-kyon-at-o-pee-Bware a keyaalen-o sii fo se.

Amose-o fo kayaagi-o, ba tee mo e keyaafore timaa, Wuribware mo gyi-o.

³⁶ Nu, fo kowebee Ilisabet ne oo bere, ne bo ye o maa kowe-o, de anyare kame. Kam o aferi asiye nee. ³⁷ Na seye mon bo-ro ne Wuribware maa taare a o waa!"

³⁸ Ne Mariya ye, "Wuribware kabre e gye mo, amose-o a waa sa mo feye anen ne fo a towe-o mo dee." Ne Wuribware kaboo amo a lee mo ase.

Anen ne Mariya a ya ka Ilisabet kan-o

³⁹ Keto mon kyee ne Mariya a waa siraa, ne oo da eyee se yo Yudeya man ko ne o bo abee-o-ro, mfen ne Sakariya na mo ka Ilisabet te-o. ⁴⁰ Ne oo yo Sakariya lon-no ya ka Ilisabet kan. ⁴¹ Ilisabet keden nu Mariya kana-o, ne kayaagi ne o de mo kame-o a daboro mo eyee mo nyi kame-ro. Ne Wuribware a sa ne mo kufwiine timaa-o a lee soso bo kyena Ilisabet se puri amo-ro. ⁴² Ne Ilisabet a towe kenken gywii Mariya feye,

"Akyee-ro pee fo ne Wuribware a yure bweeto, Wuribware a yure kayaagi ne fo e ba a fo bo kowe-o.

⁴³ Mo a nya kunu timaa feye mo nyanpe Kristoo mo nyi a ba na o bo ka mo kan.

⁴⁴ Mo a den nu fo kana-o, ne kayaagi ne o bo mo kame-ro-o a daboro eyee bo lee feye aa waa mo kone.

⁴⁵ Fo a kore gyi feye keto ne Wuribware a sun bo towe gywii fo-o e ba-ro kasentini-o si-o, o yure fo."

Aneŋ ne Mariya a kyoro Wuribware-ɔ
46-48 Ne Mariya ye,

“Mɔ e kyoro Wuribware mo kakpono-ro.
 Mo akato a gyi mo amoroŋwepo Wuribware se.
 A lee feye, haree mo a gye mo kabre woroba-ɔ
 gbaa ooo, oo nyinŋi mo se.
 Lee ndoo bo ya, asese ne bo te mbeyom-ɔ
 na bamo ne ba ba a bo bo kowe-ɔ,
 e tee mo e N-de-nyure.
 49 Bo lee ato dabe ne Jyaaŋpo-Bware a waa sa mo-ɔ se,
 mo e kyoro mo kenyaŋe kpeyaa.
 50 Lee dedaa-ɔ bo fo mbeyom
 o kpa kenana kemaa-ro asese ne ba bu mo-ɔ aŋeŋ.
 51 Ne o teyi mo kesaree dabe-ɔ bo waa ato dabe,
 ne oo brawe bamo ne ba kaapo bamo eyee-ɔ-ro.
 52 Oo baa awure kaase,
 ne oo yase asese langyan soŋo.
 53 Oo sa atiripo ato timaa,
 ne oo gya ato awuye bo kyonwe asaree kpankpan.
 54-55 Oo nyinŋi keto ne oo towe gywii
 ane nana Abraham mo aa mo ananagyi-o si,
 feye o yure bamo nsu peee-ɔ.
 Ne nkee oo ba na o bo kya ane Isireelii awuye,
 Wuribware mo gyi-ana-ɔ-ro.”

56 Ne Mariya a kyena mfeŋ ka Iisabet kanoo waa aferi asa pwee ne oo dee kinŋi yo pe.

Aneŋ ne baa kowe Yohane Osuuboro-ɔ

57 Iisabet kokowe san a fo-ɔ, ne oo kowe onyare. 58 Mo akyenabeero na mo akowebee a nu feye Wuribware a waa ato timaa sa mo-ɔ, ne aa waa bamo aa mo kakatogyi.

59 Bamo a kowe kayaagyi-o, kemoo kake buruwasepo-ɔ, ne baa ten mo kotweetu, ne bo ye bo ba mo se Sakariya kenyaŋe bo sa mo. 60 Ne mo nyi ye, “Daabii. Weetee mo kenyaŋe e gye Yohane.”

61 Ne baa beŋnaa mo feye, “Nee bo maa tee mon akowebee-ɔ oko mo aneŋ e?”

62 Mo se a mon tee taare sa seŋsa-ɔ se-ɔ, ne baa ba asaree bo bise mo kenyaŋe ne o kpa feye bo bo sa mo gyi amo-ɔ. 63 Ne oo ba asaree bo towe feye bo sa mo kataaboo ne ba kyoree se-ɔ, ne oo kyoree feye, “Mo kenyaŋe e gye Yohane.” Ne eyee a kpen bamo peee. 64 Mo a den kyoree amo puri amo-ro lowe-ɔ, ne mo kanoo a buŋŋi, ne oo bee lee o sa seŋsa, ne oo meraa se o kyoro Wuribware. 65 Ne aa waa mo akyenabeero-ɔ peee kufu, ne aŋeŋ amo a lweero fo Yudeya abee-ɔ-ro a eman-ɔ okemaa se. 66 Okemaa ne oo nu aŋeŋ amo-ɔ a fa amo mfeere, ne bo ye, “Nto sese ne kayaagyi mo e ba a o bo kii-o nee?” A lee feye okemaa a nu feye Wuribware keyaalen bo mo-ro.

Aneŋ ne Sakariya a kyoro Wuribware-ɔ

67 Ne Wuribware a kufwiŋe timaa-o a bo ywee Sakariya si, ne oo lee o towe keto ne Wuribware e towe o gywii mo-ɔ. Ne o ye,

68 “Mon' sa a ane Isireelii awuye
 kyoro ane nyanpe Wuribware,
 a lee feye oo bo lee mo asese lee aŋeŋ-no,
 ne baa nya bamo eyee.
 69 Oo sa ane amoroŋwepo dabe
 bo lee mo keyaafere, ane odedaapo Deefid, a kenana-ɔ-ro,
 70-71 feye aneŋ ne oo boro mo akyaamee timaa si
 towe kyee bo beya ane-ɔ,
 feye o lee ane a o bo lee ane adon
 na bamo ne ba kisi ane-ɔ kesaree-ro.
 72-75 Wuribware ye o waa ane adedaapo kedamenanŋe,
 na o ma tan etan dabe ne oo waa bo beya
 mo aa ane nana Abraham mbono-ro-ɔ se,
 feye o kore ane a o bo lee ane adon ase,
 na o sa a ane suŋ mo bo fo ane nkpake kee,

na kufu moŋ de ane,
na ane nya nkpɔnɔfwiiri mɔ ase
na ane dee kii itimaa awaapo.”

⁷⁶ Ne Sakariya a sa seŋsa gywii mɔ gyi-o feye,

“Mɔ gyi, fɔ feraa ba tee fɔ feye
Nyiŋkpeŋ-kyoŋ-atɔ-ɔ pɛɛɛ-Bware a kyaamɛɛ-ɔ,
a lee feye fɔ e gye Wuribware nkpɛɛ,
na fɔ ya loŋŋɔ mɔ kpa bɔ beya mɔ.
⁷⁷ Na fɔ ya towe gywii ane ne ane gye mɔ asesɛ-ɔ feye,
ɔ kpa feye ane nu ane eyee,
na ɔ nya taa ane ebɔye bɔ ke ane na ɔ moɔwe ane.

⁷⁸⁻⁷⁹ Mɔ a ŋu ane ewɛɛ-ɔ se-ɔ,
aneŋ a ɔ moɔwepɔ ne o suŋ a ɔ bɔ kyɔŋwe ane-ɔ,
ba tee mɔ e Gyegyaye-kyowe-a-kelanŋeɔ-ɔ,
a lee feye mɔ kelanŋeɔ e wee ane
ne ane te kibugyii-ro, ne ane serɛ lowi-o si,
na ɔ lanŋe ane ekpa-ro
na ane nya kyena nkpɛ na alanfiya-ro.”

⁸⁰ Kayaagyi-o a dan-ɔ, ɔɔ nya kanyiasen na daa timaa. Ne nkee ɔɔ yo ya kyena kimukee-ro aneŋ-aaa, bɔ fɔ san ne o lee mɔ eyee ifuri bɔ kaapo Isireelii awuye-o.

2

Aneŋ ne baa kowe Yeeseu-o (Matiyo 1.18-25)

¹ Nke amɔ-ro-ɔ ne Roma awuye owure dabe Kayesaa Augustus a sa mbraa feye bɔ kyɔɔɛ na bɔ kare asesɛ ne bɔ bɔ mɔ ese-ɔ se-ɔ pɛɛɛ. Amɔ e gye kegyenkpɛ feye bamɔ a sa aneŋ a mbraa-ɔ. ² Sweere amɔ se toŋ ko e gye Siriya. San amɔ-ɔ gominaa ne ɔ yere owure dabe-ɔ ayaa-ro mfeŋ-ɔ e gye Kwiriniyus. Ne gominaa amɔ de Yudaa awuye esweere ne ba tee emɔ Galileya na Samariya na Yudeya-ɔ se keyaalen. ³ Ne baa sa mbraa feye ɔkɛmaa yo mɔ aye, na ɔ kyɔɔɛ mɔ kenyaɛ mfeŋ.

⁴⁻⁵ Amɔse-ɔ Yosef na mɔ kerekyee Mariya gbaa a koso lee Nasaret man ne bɔ te mɔ-ro ne ɔ bɔ Galileya sweere se-ɔ. Ne baa yo Betelahem man ne ɔ bɔ Yudeya sweere se-ɔ ne ɔ gye bamɔ nana Owure Deefid aye-ɔ. Ne baa yo ya kyɔɔɛ bamɔ anyare. San amɔ na Mariya de kame.

⁶ Bamɔ a bɔ Betelahem mfeŋ-ɔ, ne Mariya kɔkɔwe a fɔ. ⁷ Ne baa buwi kpa afɔ a soweŋkpa a loŋ-ɔ na bɔ sowe mfeŋ. Amaa bɔ moŋ nya soweŋkpa loŋ amɔ-ro, a lee feye asesɛ bweeto a ba man amɔ-ro kyɔ bɔ sowe mfeŋ. Aneŋ se-ɔ baa sowe kekyaŋ ne mbɔ da-ro-ɔ-ro nee. Ne Mariya a kowe mɔ bregyi nyanse-ɔ. Ne ɔ ba waagya bɔ miri mɔ, ne ɔ taa mɔ bɔ beya kedakaa ko ne bɔ de mbɔ ateese ba waa-ro-ɔ-ro.

Esanne adeeresepo-ɔ na Wuribware mbɔ-ɔ asen

⁸ Kemɔ kanye amɔ esanne adeeresepo ko mɔ bɔ sweere amɔ se, ne bɔ da efa-ro ba deere bamɔ mbɔ se. ⁹ Mfeŋ ne Wuribware kabɔ ko a lee mɔ eyee bɔ kaapo bamɔ. Ne Wuribware se a kelanŋeɔ-ɔ a wee bamɔ se, ne kufu a nya bamɔ bweeto. ¹⁰ Ne Wuribware kabɔ-ɔ ye,

“Mone ma sa a kufu nya mone,
a lee feye asen konekɔnesɛ ko
ne a baa ɔkɛmaa mɔ kakatɔgyi-o
ne mɔ a baa mone.

¹¹ Amɔ e gye feye ndɔ a kake mɔ
baa kowe ɔko ne ɔ moɔwe mone-ɔ.

Mɔ e gye Kristoo, mone nyanpe
ne Wuribware a towe feye
o suŋ a ɔ bɔ kyɔŋwe mone-ɔ.

Baa kowe mɔ mone ɔdedaapo Deefid a man-ɔ-ro.

¹² Na ketɔ ne ke e kaapo mone-ɔ e gye feye,
mone ya yo, mone i ŋu feye
baa ba waagya bɔ miri mɔ bɔ beya
kedakaa ne bɔ de mbɔ ateese ba waa-ro-ɔ-ro.”

13 Puri amō-rō, nē Wuribwarē mbōō bweētō a lēē sōsō bō tii əgyenkpɛɛsɛ-ō sē esannē adeerēsēpō amō asē mfɛj, na ba waa ilij ba kyōrō Wuribwarē fɛyɛ,

14 “Wuribwarē nē ɔ bō sōsō-ɔ
a nya kɛdabɛ na wuraa ooo,
nē bamō nē bō bō swēɛrɛ sɛ
nē ɔ kpa bamō asɛj-ɔ
a nya kayɛɛyuri ooo.”

15 Amō Wuribwarē mbōō amō a kiŋji bō yii sōsō-ɔ, nē ŋkɛe esannē adeerēsēpō amō yɛ, “Mōn' sa a anɛ yō man amō-rō ya kɛɛ kɛtō nē kaa waa mfɛj nē Wuribwarē a sunj bō tōwɛ gywii anɛ-ɔ.”

16 Amosɛ-ɔ nē baa waa menan yō Betelahem ya ŋu Mariya na Yōsɛf na kayaagyi-o, na ɔ da kɛdaka a nē bō de mbō ateese ba waa-rō-ɔ-rō. 17 Nē baa tōwɛ anɛj nē Wuribwarē kabōō-ɔ a tōwɛ kayaagyi amō asɛj-ɔ gywii bamō. 18 Nē eyɛɛ a kpɛj əkɛmaa nē oo nu anɛj nē esannē adeerēsēpō amō a tōwɛ-ɔ. 19 Mariya mō a taa asɛj mō pɛɛɛ bō beya mō kunj-uro, nē ɔ fa amō mfɛɛrɛ bweētō. 20 Nē esannē adeerēsēpō-ɔ a kiŋji ba yō, na ba waa ilij ba kyōrō Wuribwarē bō lēē kɛtō nē baa nu nē baa ŋu-o si. Anɛj nē Wuribwarē kabōō-ɔ a dɛj tōwɛ gywii bamō-ɔ dɛɛ ya waa.

Anɛj nē baa sa kayaagyi-o kenɔyare-ɔ

21 Kayaagyi-o a gyi ŋkɛ mburuwa-o, nē sanj a fō fɛyɛ bō tɛj mō kōtweɛtu-o. Nē baa tɛj mō kōtweɛtu. Nē baa sa mō kɛnyarɛ ɛ Yeesuu, nē kɛ gyɛ kɛnyarɛ nē Wuribwarē kabōō-ɔ a sa mō pwɛɛ nē Mariya a dɛɛ nya mō kame-o.

Anɛj nē baa yaa Yeesuu Wuribwarē sunj kpa-ɔ

22-24 Amō Yudaa awuyɛ de bamō mbraa kō nē Wuribwarē a sa bamō ɔdɛdaapō Mosis fɛyɛ əkyɛɛ ya kōwɛ kayaagyi papwɛɛ o de iyisi bō fō ŋkɛ aduna. Ŋkɛ amō ya kyōj, na bō taa əkyɛɛ-ɔ na mō kayaagyi-o yaa Wuribwarē sunj kpa-ɔ Yerosalem man-nō, na bō kperi kayaagyi-o si mōō kabō bō lōŋjō Wuribwarē, a lēē fɛyɛ Wuribwarē a tōwɛ mō mbraa wōrɛ-ɔ-rō fɛyɛ,

“Ōkɛmaa bregyi nyanɛsɛ nē ɔ kōwɛ mō-ɔ gyɛ Wuribwarē lee.”*

Na bō bɛɛ kpɛɛ əkyɛɛ-ɔ sɛ. Nē əkyɛɛ-ɔ ɛ gyɛ otiripō fɛraa, kɛtō nē ɔ mōō bō sa Wuribwarē-ɔ ɛ gyɛ awurɛlɛpō anyō.* Nē Yōsɛf a taa Mariya na mō kayaagyi yaa Wuribwarē sunj kpa-ɔ Yerosalem mfɛj na bō lōŋjō Wuribwarē, fɛyɛ anɛj nē bamō mbraa-ɔ a tōwɛ-ɔ.

25 Sanj amō mō ɔnyarɛ kō bō Yerosalem mfɛj nē ba tɛɛ mō ɛ Simeyōj. ɔnyarɛ amō gyɛ sɛsɛ timaa, nē o sunj Wuribwarē nɛnɛɛ. Nē ŋkɛe o tɛ o gywii sanj nē Wuribwarē i sunj ɔmōrōwɛpō a ɔ bō kyōjwɛ Isireelii awuyɛ-o. Nē Wuribwarē a kufwiinɛ timaa-o tɛ mō sɛ. 26 Nē Wuribwarē a kufwiinɛ timaa-o a kyō tōwɛ gywii mō fɛyɛ o ŋu Kristoo nē Wuribwarē a tōwɛ bō beya fɛyɛ o sunj a ɔ bō kyōjwɛ-ɔ pwɛɛ na ɔ dɛɛ wu. 27 Nē Wuribwarē a kufwiinɛ timaa-o a sa nē ɔ yō Wuribwarē sunj kpa-ɔ kabuno kake nsi nē Yōsɛf na Mariya a baa Yeesuu mfɛj na bō bō waa kɛtō nē Wuribwarē a mbraa-ɔ ɛ kaapō-ɔ. 28 Nē Simeyōj a kōrɛ keegyɛ-o o de mō asarɛɛ-rō, nē ɔ sa Wuribwarē anɛsɛ fɛyɛ,

29 “O, Nyanɛj Wuribwarɛ, mō mfɛɛrɛ a di mō,

ŋkɛɛ fɛraa sa a ŋ wu,

30-31 a lēē fɛyɛ ŋkɛɛ fɛraa
mō a ŋu ɔkō nē fō a tōwɛ bō beya
fɛyɛ mō i ŋu pwɛɛ na n dɛɛ wu-o.

Mō ɛ gyɛ ɔmōrōwɛpō nē fō a lee bō kaapō asɛsɛ pɛɛɛ-ɔ.

32 O kii fɛyɛ fetiri a ɔ bō sa ndɛ sɛ awuyɛ,
na bō nya gyii fō ɛkpa-ɔ.

Na fō asɛsɛ Isireelii awuyɛ kaapō bamō eyɛɛ
mō kɛdabɛ na mō wuraa-o si.”

33 Nē anɛj nē Simeyōj a tōwɛ bō lēē kayaagyi-o si-o a kpɛj kayaagyi-o mō sɛ na mō nyi eyɛɛ.

34-35 Nē Simeyōj a yurɛ bamō, nē ɔ tōwɛ gywii Mariya fɛyɛ,

“Wuribwarɛ a lee kayaagyi mō nɛɛ fɛyɛ o kii

* 2:22-24 Keleɛ Igyipiti 13.2, 12. * 2:22-24 Kōlōŋjō mbraa 12.6-8.

okò nẹ anẹ Isireelii awuye bweeto i kine,
 na bọ kpuri,
 nẹ bamọ bweeto mọ e kọore mọ a bọ gyi,
 na bọ nya kemorowe-ọ.
 Ɔ kaapo Wuribware a ekpa-ọ,
 amaa asese bweeto e towe asen a bọ bọ kye mọ.
 Na bọ lee anen se-ọ
 bọ lee bamọ mfeere boye ifuri.
 Na fọ, mọ nyi-o mọ, a waa fọ gya bweeto,
 na fọ bore-ro dunji fọ.”

³⁶⁻³⁷ San amo dẹe kekyeebrese kọ mọ bọ-ro nẹ ba tee mọ e Anaa. Ɔ gye Wuribware kyaamẹe kọ nẹe. Ɔo lee Isireelii awuye kasuro nẹ ba tee kamo e Asere-ọ-ro. Mọ se kenyaare e gye Fanuwel. Ɔo waaree na ọ gye kabregyii, nẹ mọ aa mọ kuri a kyena nsu nsunoo, nẹ mọ kuri a wu. Nẹ oo kii kpenlekyee anen-aaa bọ fọ mbeyomọ, nẹ oo gyi nsu aduburuwa na nna. Nẹ nkẹe ọ bọ Wuribware sunjpa-ọ kabuno sanj kemaa, o sunj Wuribware mpase na kanye, na ọ kra akon, na ọ kore kebwarekore. ³⁸ Kayaagyi-o na mọ se na mọ nyi a bọ mfen-ọ, nẹ Anaa a ya nju bamọ. Mọ keya nju bamọ-ọ, nẹ ọ sa Wuribware anse na kọwaa feye mọ a sa bamọ kayaagyi amo. Nẹ ọ towe kayaagyi amo asen gywii Yerusalem awuye nẹ bọ gywii feye Wuribware e ba a ọ bọ morowe bamọ man-ọ lee bamọ adonj kesaree-ro-ọ.

Yosef na mọ ka kikinji yọ Nasaret

³⁹ San nẹ Yosef na mọ ka Mariya a waa ketọ nẹ Wuribware a mbraa-ọ e kaapo-ọ lowe-ọ, nẹ baa kinji yọ bamọ kyanakpa Nasaret man nẹ ọ bọ Galileya sweere se-ọ-ro. ⁴⁰ Mfen nẹ bamọ gyi amo a ya dan nya elen. Nẹ Wuribware a sa mọ kanyiasen bweeto, nẹ ọ sa mọ nyure.

Anen nẹ Yeessu njaagyi-ro, ọ yọ Wuribware sunjpa-ọ

⁴¹ To, kasu kemaa mọ Yeessu mọ akowepo naa Yerusalem man-ro ba gyi Yudaawuye a kasu kano a ateese kọ nẹ ba tee amo e Wuribware-a-kyana-awowe-ọ. ⁴² Amo Yudaawuye ase kanyanse ya gyi nsu kudu nnyo, o de kpa feye ọ waa ketọ kemaa nẹ oko nẹ ọ dan lowe-ọ e waa-ọ. Amose se-ọ Yeessu a gyi nsu kudu nnyo-ọ, nẹ mọ aa mọ akowepo a ya gyi ateese amo, feye anen nẹ nsu kemaa mọ akowepo-ọ e waa-ọ. ⁴³ Bamọ a lowe-ọ, nẹ nkẹe ba kinji ba yọ pe-ọ, nẹ Yeessu wore a sii Yerusalem, na mọ akowepo mon nyi. ⁴⁴ Ba fa feye ọ bọ asese nẹ bamọ aa bamọ a yọ-ọ-ro nẹe. Amose-ọ baa nare anen-aaa kake konjo ya fọ kpa-ro pwere nẹ baa dẹe lee ba buwi ba kpa mọ bamọ akowebere nẹ bamọ aa bamọ a yọ-ọ na bamọ nyare-ana ase. ⁴⁵ Amaa baa deere kpone, bọ mon nju mọ. Anen se-ọ, nẹ baa kinji be e yọ Yerusalem ba buwi ba kpa mọ. ⁴⁶ Bamọ a lee ba yọ pe-ọ nkẹe nsa-ro pwere nẹ baa dẹe nju mọ, na mọ aa abwarešen akaaporo-ọ boko te Wuribware sunjpa-ọ kabuno, na o nu ketọ nẹ ba kaapo-ọ, na o bise bamọ amo asen. ⁴⁷ Nẹ bamọ nẹ baa nju anen nẹ Yeessu a nu asen-ọ kaase na mọ gbaa e bejjaa bamọ-ọ, eyee a kpen bamọ. ⁴⁸ Mọ se na mọ nyi a ya nju mọ-ọ, nẹ eyee a kpen bamọ, nẹ mọ nyi ye, “Mọ gyi, nteto nẹ nẹ fọ a waa ane mfaan-ọ nẹ? Fọ a sa nẹ mọ aa fọ se akato a pee ane i buwi ane e kpa fọ.”

⁴⁹ Nẹ ọ bejjaa mọ nyi na mọ se feye, “Nteto se nẹ mon nẹ i buwi mon e kpa mọ ton kọ-ọ nẹ? Mon mon nyi feye a tiri feye n kyena n se a lon-ọ-ro nẹ eee?” ⁵⁰ Amaa bọ mon nu mọ asen-ọ kaase.

⁵¹ Nẹ bamọ aa Yeessu a kinji yọ Nasaret man-ro, nẹ oo bu bamọ nene. Nẹ mọ nyi a taa asen mọ peere bọ beya mọ kunu-ro. ⁵² Nẹ Yeessu a dan, nẹ mọ kanyiasen a waa kokyọ. Nẹ Wuribware na asese peere a kpa mọ asen.

3

*Anen nẹ Yohanee Osuuboro-ọ a lonjo kpa sa Yeessu-o
 (Matiyo 3.1-12; Maak 1.1-8; Yohanee 1.19-28)*

¹⁻² San nẹ Wuribware a sa nẹ Sakariya mọ gyi Yohanee a towe abwarešen na ọ bọ kimukee-ro-o, na san amo nsu kudu nnuu nẹ feye Roma awuye owure dabẹ nẹ ba tee mọ e Tibeeriyus-o a gyi kuwure-o. San amo dẹe na Romanyi kọ nẹ ba tee mọ e Pontiyus Pilat yere owure dabẹ amo ayaa-ro o gyi Yudeya sweere se kigominaa. Jnyare kọ nẹ ba tee mọ e Herod-ọ gye Galileya sweere se owure. Mọ tire Filipino e gye Itureya na Trakoniitis esweere se owure. Na jnyare kọ nẹ ba tee mọ e Lisaniyas-o gye Abileenee sweere se owure. Nẹ Hanaa na Kafafas mọ i gyi Wuribware alonjoro kebres san amo. ³ To, nẹ Yohanee a yọ Yodan bọn a kerio-o peere ọ towe abwarešen nẹ Wuribware ye ọ towe-ọ gywii akemaa nẹ ọ bore mfen ọ kyon-ọ feye, “Mon' nu mon eyee, na mon' kinji lee mon ebaye-ro, na mon' ba asuu, na Wuribware nya taa mon ebaye bọ ke mon.”

⁴ Yohanee mọ asen nẹ Wuribware kyaamẹe Isaya a kyoree waa abwarešen wore-ọ-ro feye,

“Ɔko e fee-ro kimukee-ro feye,
 ‘Mɔn’ lonɔ kpa neɛɛɛ bo beya Wuribware,
 na mɔn’ waa kpa kyerarase sa mɔ a bo borɔ se.
 5 Kemantɔn kema ma e borɔ a ki tii,
 na kebee na kebeegyɛ kema ma buburi ba kaase.
 Ekpa kɔrese e waa kyeye,
 na sweere ne o du sakesake-o peɛɛ ma gyiiri si.
 6 Na kaye ma-ro aseɛ peɛɛ ɲu amɔrowepo
 ne Wuribware i sun a bo kyɔɲwe-o.’ ”*

7 Ne aseɛ biribiri a ba Yohanee ase na bo bamo asuu. Ne o ye, “Mone awo ma, emene se ne mone a ba mfee? Ɔko a kaapo mone feye a tiri feye mone gbaa mɔn’ lee mone eyee bo lee ebaye a kakaka ne Wuribware e kpa a bo ba bo sa aboyewaapo-o-ro aaa? Ma kɔɔre a n gyi. 8 Mone ma fa feye mone a gye ane nana Abraham mo ananagi-o si, mone moɲ tii kakaka ne Wuribware e kpa a bo ba bo sa aboyewaapo-o se. A lee feye Wuribware e taare a bo mfee a afɔre ma bo buruwi aseɛ na bo kii Abraham mo ananagi. Amose-o mo e tawe mo i gywii mone feye, mone akato ya pee amo-o se, keto ne ki tiri-o e gye feye mɔn’ waa ato kema ne weete a kaapo feye mone a nu mone eyee ne mone a kinji lee mone ebaye-ro-o. 9 Mone peɛɛ ne mone i nu mo ase-o du nee feye ayii-o. Mɔn’ sa se, a lee feye Wuribware a waa kakwii-ato siraa, na o ba bo ne kiyii kema ne ke maa swee agyi timaa-o ilen kaase a bo bo da na o twee waa deekpa-ro.”

10 Ne aseɛ-o a bise Yohanee feye, “Ne nteto ne Wuribware e kpa a ane waa?”

11 Ne so beɲɲaa bamo feye, “Ɔkema ne o de awaagya anyo-o taa okɔɲko sa mo ne o moɲ de-o, na okema ne o de ateese-o sa mo ne o moɲ de-o.”

12 Ne leɲpo akɔɔreɲo ko a ba a bo bo bo asuu, ne baa bise Yohanee feye, “Ɔkaaporo, nteto ne ane waa?”

13 Ne o ye, “Mone ma kɔɔre leɲpo kyɔɲ aneɲ ne bo ye mɔn’ kɔɔre-o se.”

14 Ne asoogyaa ko ma a bise mo feye, “Ne ane ma ane eeɛ? Nteto ne ane waa?”

Ne o ye, “Mone ma leɲ oko kɔɔre atanne, na mone ma poro oko na o moɲ waa boye kɔɔre mo atanne. Mone atanne ne mone i sun ne ba ka mone-o a baare. Mone ma tee feye a moɲ kyɔ.”

15 Mfen ne aseɛ-o a ɲu feye keto timaa ko e ba a ke bo ba, ne baa lee ba fa feye nsaɲe Yohanee e gye Kristoo ne Wuribware ye o sun a bo bo kyɔɲwe-o. 16 Ne Yohanee a tawe gywii bamo peɛɛ feye, “Nkyu ne n de mo e bo mone asuu, amaa oko san o ba na o kyɔ mo, na moɲ fo feye n lee mo asebeta gbaa na m fwee mo ayaapapaa se. Mo feraa o sa a Wuribware a kufwiɲe timaa-o ywee mone se nee na mɔn’ nya keyaalen feye deekpa-o. Na o ba kufwiɲe timaa-o bo gyee mone. 17 O de mo kawɔraa ne o ba a bo kyaare ayu na o swii waa mo keporekyee-ro-o. Na nkee o kpane afeɲfente-o peɛɛ na o kywee amo deekpa ne o maa duɲ-o-ro. Aneɲ ne o gyi aseɛ peɛɛ aseɲ-o nee.”

18 Mfaaneɛ ne Yohanee a borɔ ekpa bweeto se bo tawe aseɲ timaa-o gywii aseɛ, ne so bee tawe feye okema nu mo eyee na o kyurowi lee ekpa boye ne o gya se-o.

19-20 Ne Yohanee e tawe o gywii Owure Herod* feye so waa boye feye mo a kɔɔre mo tire mo ka ne ba tee mo e Herodeya-o waaree. Ne so poro mo ebaye bweeto ko ne so bee waa bo tii si-o si. Ne owure a bee waa boye bo tii si feye mo a kra Yohanee tii.

*Yeesuu asuu kebɔ
 (Matiyo 3.13-17; Maak 1.9-11)*

21 San ne Yohanee a bo aseɛ bweeto asuu-o, ne so bo Yeesuu asuu. Mo a bo mo asuu lowe, ne Yeesuu e kore kebwarekore-o, ne awore-ro a buɲɲi-ro. 22 Ne Wuribware a kufwiɲe timaa-o a ba bo ywee Yeesuu si feye kuwurelepo-o. Ne bore ko a lee sosɔ tawe feye, “Fo e gye mo gyi timaa, ne mo e kpa fo aseɲ bweeto, ne mo akato a gyi fo se.”

*Yeesuu kenana-ro
 (Matiyo 1.1-17)*

23 San ne Yeesuu a lee mo kusun kaase-o na oo gyi nsu waa adusa. Ɔko ne aseɛ e fa feye o gye Yeesuu mo se nee-o e gye Yosɛf.

Ne Yosɛf ma mo se e gye Heelii.
 24 Ne Heelii ma mo se e gye Matat,
 ne Matat ma mo se e gye Lewii,
 ne Lewii ma mo se e gye Marikii,

* 3:6 Isaya 40.3-5 (LXX). * 3:19-20 Mo e gye Herod Antipas.

ne Marikii mə mō se e gye Yanayi,
 ne Yanayi mə mō se e gye Yosef,
 ne Yosef mə mō se e gye Matatiyas.
 25 Ne Matatiyas mə mō se e gye Amos,
 ne Amos mə mō se e gye Nahum,
 ne Nahum mə mō se e gye Isilii,
 ne Isilii mə mō se e gye Nagayi.
 26 Ne Nagayi mə mō se e gye Maat,
 ne Maat mə mō se e gye Matatiyas,
 ne Matatiyas mə mō se e gye Simiye,
 ne Simiye mə mō se e gye Yosek,
 ne Yosek mə mō se e gye Yodaa,
 ne Yodaa mə mō se e gye Yohanaŋ.
 27 Ne Yohanaŋ mə mō se e gye Risa,
 ne Risa mə mō se e gye Sirubabel,
 ne Sirubabel mə mō se e gye Salatiyeŋ,
 ne Salatiyeŋ mə mō se e gye Nirii.
 28 Ne Nirii mə mō se e gye Marikii,
 ne Marikii mə mō se e gye Adii,
 ne Adii mə mō se e gye Kosam,
 ne Kosam mə mō se e gye Ilimadam,
 ne Ilimadam mə mō se e gye Iri.
 29 Ne Iri mə mō se e gye Yosuwaa,
 ne Yosuwaa mə mō se e gye Ileyesa,
 ne Ileyesa mə mō se e gye Yorim,
 ne Yorim mə mō se e gye Matat,
 ne Matat mə mō se e gye Lewii.
 30 Ne Lewii mə mō se e gye Simeyən,
 ne Simeyən mə mō se e gye Yudaa,
 ne Yudaa mə mō se e gye Yosef,
 ne Yosef mə mō se e gye Yonam,
 ne Yonam mə mō se e gye Iliyakim.
 31 Ne Iliyakim mə mō se e gye Miliya,
 ne Miliya mə mō se e gye Mena,
 ne Mena mə mō se e gye Matata,
 ne Matata mə mō se e gye Nataŋ,
 ne Nataŋ mə mō se e gye Deefid.
 32 Ne Deefid mə mō se e gye Yesee,
 ne Yesee mə mō se e gye Obid,
 ne Obid mə mō se e gye Bowas,
 ne Bowas mə mō se e gye Salamən,
 ne Salamən mə mō se e gye Naasən,
 ne Naasən mə mō se e gye Aminadabi.
 33 Ne Aminadabi mə mō se e gye Adimiŋ,
 ne Adimiŋ mə mō se e gye Aram,
 ne Aram mə mō se e gye Hisirən,
 ne Hisirən mə mō se e gye Peres,
 ne Peres mə mō se e gye Yudaa,
 ne Yudaa mə mō se e gye Yakubu.
 34 Ne Yakubu mə mō se e gye Isak,
 ne Isak mə mō se e gye Abraham,
 ne Abraham mə mō se e gye Teeraa,
 ne Teeraa mə mō se e gye Nahə.
 35 Ne Nahə mə mō se e gye Serug,
 ne Serug mə mō se e gye Rewu,
 ne Rewu mə mō se e gye Peleg,
 ne Peleg mə mō se e gye Heebrii,
 ne Heebrii mə mō se e gye Salaa,
 ne Salaa mə mō se e gye Keenaŋ.
 36 Ne Keenaŋ mə mō se e gye Aafakeşad,
 ne Aafakeşad mə mō se e gye Sem,
 ne Sem mə mō se e gye Nowaa,

ne Nowaa mo mo se e gye Lamek,
 ne Lamek mo mo se e gye Metusala.
 37 Ne Metusala mo mo se e gye Inok,
 ne Inok mo mo se e gye Yarid,
 ne Yarid mo mo se e gye Mahalalel,
 ne Mahalalel mo mo se e gye Keenan,
 ne Keenan mo mo se e gye Inos.
 38 Ne Inos mo mo se e gye Set,
 ne Set mo mo se e gye Adam,
 ne nkee Adam mo mo se e gye Wuribware.

4

*Yeesuu kokyorokee
 (Matiyo 4.1-11; Maak 1.12-13)*

1 Lee san ne baa bo Yeesuu asuu-o, Wuribware a sa mo kufwiije timaa-o bweeto. Mo a kinji lee Yoodan bon-no-o, ne Wuribware a kufwiije timaa-o a sa ne oo yo o naa o muruwi-ro kimukee-ro nke aduna. 2 Mfen ne Obnsam a kyoo mo-ro kee feye o nya mo bo waa ebaye-ro aaa. Nke demante mo peee Yeesuu mon gyi seye, amose-o san ne nke amo a kyoo-o akon de mo.

3 Ne Obnsam a tawe gywii Yeesuu feye, "Fo i nyi feye Wuribware mo gyi-o e gye fo kasentij, amo feraa sa a kibu mo buruwi bodobodoo sa fo a fo gyi."

4 Ne Yeesuu a bejhaa mo feye, "Baa kyoree waa abwaresej wore-o-ro feye,

'Ateese wore maa sa sese nkpa.* "

5 Ne Obnsam a yaa mo soso ton ko, puri amo-ro ne oo ba kaye-ro eman peee bo kaapo Yeesuu. 6 Ne oo tawe gywii mo feye, "Mo e taa kaye mo-ro eman peee keyaalen na emo kedabe a n sa fo. Amo-o peee bo mo kesaree-ro nee, amose-o mo e taare a n taa emo sa okemaa ne mo e kpa-o. 7 Amose-o fo ya kpuni anjirii sunj mo, emo peee mo i kii fo lee."

8 Ne Yeesuu a bejhaa Obnsam feye, "Baa bej kyoree waa abwaresej wore-o-ro feye,

'Mon' sunj mon nyanpe Wuribware wore kpen.* "

9 Ne Obnsam a bej yaa mo Yerusalem man-no, ne oo taa mo yaa bo yera Wuribware sunjka-o katwee-ro, ne oo tawe gywii Yeesuu feye, "Fo i nyi feye Wuribware mo gyi-o e gye fo kasentij, amo feraa fuwi ywee-ro a n kee. 10-11 A lee feye baa bej kyoree waa abwaresej wore-o-ro feye,

'Wuribware e sa a mo mbao-o bo kunj fo neenee,
 na bo soro fo bamo asaree se,
 na fo ma nya da keyaa kibu si.* "

12 Ne Yeesuu a bej bejhaa mo feye, "Nee a bo abwaresej wore-o-ro feye,

'Mone ma kyoo mone nyanpe Wuribware-ro kee,' e?"*

13 San ne Obnsam-o a kyoo mo-ro kee ekpa amo se lowe-o, ne oo yowe mo o gywii sanj ko bej.

*Anej ne Yeesuu a lee mo kusuj kaase Galileya-o
 (Matiyo 4.12-17; Maak 1.14-15)*

14 Ne Yeesuu a kinji yo Galileya sweere se, na Wuribware a kufwiije timaa-o keyaalen bo mo ase. Ne okemaa ne o bo ifuri amo se-o a nu mo se. 15 Ne oo kaapo aseee abwaresej mfen a kebwarekore akyan-o-ro, ne okemaa a kyoro mo.

*Anej ne Nasaret awuye a kine Yeesuu-o
 (Matiyo 13.53-58; Maak 6.1-6)*

16 Ne Yeesuu a yo Nasaret man-no mfen ne baa bera mo-o. Feye anej ne o kyoo o waa-o, kukyure kake a fo-o, ne oo yo mfen a kebwarekorekyan-o-ro. Ne baa kore mo feye o kare abwaresej wore-o gywii bamo. Ne oo kosoo a o kare. 17 Ne abrese-o oko a taa abwaresej

* 4:4 Mbraa kebeesa 8.3. * 4:8 Mbraa kebeesa 6.13. * 4:10-11 Kilij 91.11-12. * 4:12 Mbraa kebeesa 6.16.

worę-ɔ kebęgya kɔ nę Wuriɓware kyaame Isaya a kyoręę-ɔ sa Yeessuu. Nę ɔɔ sanję worę-ɔ-rɔ. Nę oo ŋu tɔj kɔ nę kyaame-ɔ a kyoręę feye,

18 “Wuriɓware a kufwiinj-e-o te mo se,
a lee feye oo lee mo sun nee feye
ŋ ya tawę mɔ asen timaa gywii atiripɔ.
Oo sun mɔ feye m bo tawę gywii bamɔ nę baa tii bamɔ-ɔ
feye ba nya bamɔ eyee,
na n tawę gywii atenapo
feye bamɔ akatɔ i bunji.
Oo sun mɔ feye m bo kya
bamɔ nę baa waa bamɔ borɔkraa-ɔ-rɔ.

19 Na n tawę gywii akemaa feye san a fɔ
feye Wuriɓware e ba a ɔ bo morɔwę mɔ asesę.”*

20 Yeessuu a karę gywii bamɔ lowę-ɔ, nę ɔɔ bɔɔ worę-ɔ, nę ɔɔ lanjaa sa ɔbręse nę ɔɔ taa sa mɔ-ɔ. Nę ŋkee ɔɔ kyena korę bamɔ se, nę ɔɔ lee ɔ kaapo abwaresen-ɔ. Nę akemaa nę ɔ bo kebwarekorekyaŋ-ɔ-rɔ-ɔ e deere mɔ dinj. 21 Nę ɔɔ tawę gywii bamɔ feye, “N gye feye Isaya a tawę mɔ fɔnjɔŋ kuŋu si asen nee. ɔ tawę nee feye ɔko e ba a ɔ bo ba na ɔ waa atɔ mɔ pęę nę mone a nu mɔ a karę-ɔ. Nę mɔ e tawę mɔ i gywii mone feye ndɔɔ a kake mɔ ɔko e waa anen a atɔ mɔ mone akatɔ-rɔ.”

22 Nę bamɔ pęę akatɔ a gyi mɔ se, nę eyee a kpen bamɔ bo lee anen nę o nyi senja esa-ɔ se. Nę baa kuri gywii abeę, “N gye anę ayepɔ Yosef mɔ gyi-o nee eee?”

23 Nę ɔɔ tawę gywii bamɔ feye, “Mo e kɔrę a n gyi feye mone e da kekpare mɔ a mon' bo kye mɔ feye, ‘ɔkyapo, kya fɔ eyee,’ na mon' tawę gywii mɔ feye ŋ waa atɔ nę mone a nu feye mɔ a waa Kapaaniyum man-nɔ-ɔ mɔ fɔnjɔŋ ayę mfee.

24 Mo e tawę mɔ i gywii mone feye ba bu Wuriɓware kyaame tɔj kemaa, amɔ mɔ fɔnjɔŋ ayę worę. 25 Bęę mɔ e ba ayęba aaa? Mon' nyinjɔ Wuriɓware kyaame Iliya kebęę-ɔ se, san-ɔ bware a yere ewore nsu nsa na kebęgya, nę akɔŋ a ba bweeta sweere-ɔ pęę se-ɔ.* 26 San amɔ-ɔ akpenlekye kyɔ bweeta Isireelii sweere se. Amaa Wuriɓware mɔj sun Iliya feye ɔ kya bamɔ-rɔ. Kpenlekye kɔŋko nę ɔ mɔj gye Isireelinyi nę o te Sarafat man-nɔ-ɔ asę worę nę Wuriɓware a sun mɔ. 27 Nę san nę Wuriɓware kyaame Iliisa bęę ɔ bo-rɔ-ɔ, nę asesę bweeta e lo kebwatɔ anę Isireelii sweere se-ɔ, Iliisa mɔj sa a ɔko kpaare, amɔ anyare kɔ nę ba tęę mɔ e Naaman nę ɔɔ lee Siriya sweere se-ɔ worę kpen.*”

28 Amɔ feraa bamɔ nę bo kebwarekorekyaŋ-ɔ-rɔ-ɔ a nu anen nę ɔ tawę-ɔ, nę bamɔ idun a fwii. 29 Nę baa kɔsɔ gyiiri mɔ lee bamɔ man-ɔ-rɔ. Man-ɔ mɔ dɔj kebęę kɔ se. Amɔ bo ye ba tweę mɔ a bo bo waa kebęę-ɔ kaase a kemantɔŋ-ɔ-rɔ nę. 30 Amaa Yeessuu a borɔ bamɔ pęę mbɔjɔ-rɔ kyɔj nę, meraa mɔ kpa se o yii yowę bamɔ mfenj.

*Anen nę Yeessuu a kya anyare kɔ nę ibrisi te mɔ se-ɔ
(Maak 1.21-28)*

31 Nę Yeessuu a yɔ Kapaaniyum man-nɔ Galileya sweere se. Kukyure kake-o, nę ɔɔ ya kaapo abwaresen mfenj a kebwarekorekyaŋ-ɔ-rɔ. 32 Nę asesę nę baa nu anen nę ɔɔ kaapo-ɔ eyee a kpen bamɔ, a lee feye ɔɔ kaapo nee feye mɔ a gye Wuriɓware mbraa ɔsapo-ɔ.

33 Amɔ san amɔ anyare kɔ bo kebwarekorekyaŋ-ɔ-rɔ mfenj, nę ibrisi te mɔ se. Nę anyare-ɔ a faa-rɔ kenken feye, 34 “Aa! Yeessuu Nasaretenyi, ntetɔ nę fo e kpa anę asę mfee? Fo a ba a fo bo mɔ anę nee eee? N nyi sesę nę fo gye-ɔ. Fo e gye keyaafore timaa nę Wuriɓware a lee sun bo kyɔjwę-ɔ.”

35 Nę Yeessuu a faa ibrisi-o si feye, “Laatɔ na fo kɔsɔ anyare amɔ se.”
Nę ibrisi amɔ a tweę anyare-ɔ bo da bamɔ akatɔ-rɔ mfenj, nę e ya kɔsɔ mɔ se, na e mɔj waa mɔ sęye.

36 Nę asesę-ɔ pęę eyee a kpen bamɔ, nę bo ye, “Ntetɔ asen nee, nę ɔ sa senja anen-ɔ nee? Anyare amɔ de ibrisi pęę mɔ se keyaalenj, hareę mɔ ya tawę asen, na e kɔsɔ sesę se.” 37 Nę Yeessuu kenyarę a yɔ mfenj a ifuri-o pęę se.

*Anen nę Yeessuu a kya alɔpɔ bweeta-ɔ
(Matiyo 8.14-17; Maak 1.29-34)*

38 Nę Yeessuu a lee kebwarekorekyaŋ-ɔ-rɔ yɔ Simɔj lɔj-nɔ. Simɔj mɔ gye bamɔ nę bo gya Yeessuu si-o ɔko nę. San amɔ na Simɔj mɔ saa kyeęe e lo fekyu, nę mɔ kayoware a bere gya bweeta. Nę baa korę Yeessuu feye ɔ kya mɔ-rɔ. 39 Nę Yeessuu a ya yere mfenj nę ɔkyeę

* 4:19 Isaya 61.1-2 (LXX). * 4:25 1 Awure 17.1, 18.1. * 4:27 2 Awure 5 1-14.

amō da ɔ lɔ-ɔ. Ne ɔɔ sa kana feye fekyu-o yɔwɛ ɔkyɛɛ-ɔ. Ne ɔɔ kpaare, ne ɔɔ koso puri amō-rɔ waa ateese sa bamō.

⁴⁰ San ne kyɔwɛ e twɛɛ-ɔ, ne asɛsɛ a baa bamō anyipɔ ne ba lɔ alɔgyi alɔgyi-o Yeessu ase, ne ɔɔ ba mō asareɛ bɔ dɔŋŋɔ bamō sɛ akɔ akɔ, ne bamō ɔkɛmaa a kpaare. ⁴¹ Ne Yeessu a bɛɛ gya ibrisi bɔ koso asɛsɛ bweɛtɔ sɛ, na ibrisi-o e fɛɛ-rɔ eɛ tɔwɛ feye, “Wuribware mō gyi-o e gye fɔ.” Amaa ɔ mɔŋ sa a e bɛɛ sa sɛŋsa kɔ, bɔ lɛɛ feye i nyi damenanɛsɛ feye Kristoo ne Wuribware a sun bɔ kyɔŋwɛ-ɔ neɛ.

Ketɔ sɛ ne Yeessu a tɔwɛ abwareɛŋ kebwarekɔrɛ akyaŋ-nɔ-ɔ
(Maak 1.35-39)

⁴² Kemō kaye ŋke gyegyaye kese-ro, ne Yeessu a lɛɛ maŋ-ɔ-rɔ yɔ kɛɛ sɛ mfeŋ ne ɔko mɔŋ bɔ, ne a du dɔŋŋ-o. Amō fɛraa ne asɛsɛ a lɛɛ ba buwi ba kpa mō. Bamō a ya ŋu mō-ɔ, ŋkee bɔ ma lɛɛ kpa feye ɔ lɛɛ bamō ase mfeŋ. ⁴³ Amaa ɔɔ tɔwɛ gywii bamō ne feye, “A tiri feye n tɔwɛ Wuribware a kuwure-o-ro a asɛŋ timaa-o gywii eman kɔ gbaa sɛ awuye, bɔ lɛɛ feye ketɔ ne Wuribware a sun mō a m bɔ waa-ɔ neɛ.” ⁴⁴ Amosɛ-ɔ ne ɔɔ mɛraa sɛ ɔ naa ɔ tɔwɛ abwareɛŋ Judaa awuye eman sɛ kebwarekɔrɛ akyaŋ-nɔ.

5

Anɛŋ ne Yeessu a lɛɛ mō agyasepɔ gyɛŋkɛɛsɛ-ɔ
(Matiyo 4.18-22; Maak 1.16-20)

¹ Ŋke ŋkɔ Yeessu a yɛrɛ kepare dabɛ kɔ ne ba tɛɛ kemō e Ginesarɛt (bɛɛɛ Galileya)-ɔ kɛɛ, ne ŋkee asɛsɛ i nenŋi ba yɔ akatɔ-rɔ na bɔ nya ya nu mō abwareɛŋ kotɔwɛ. ² Ne Yeessu a ŋu baa gyiiri ekɔrɛɛ ɛnyɔ bɔ dan kepare-ɔ kɛɛ. Ne ŋkingyi akrapɔ-ɔ a yɔ a bɔ ya fweɛ bamō asawu si. ³ Ne ɔɔ lwee ekɔrɛɛ-ɔ ɔko-rɔ. Simɔŋ ne Yeessu a kya mō saa kyɛɛsɛ fekyu-o lɛɛ neɛ. Ne ɔɔ kɔrɛ Simɔŋ feye o nen kɔrɛɛ-ɔ bɔ dɔŋŋɔ nkyu si kafweɛ, ne Yeessu a kyɛna kɔrɛɛ-ɔ-rɔ kaapɔ asɛsɛ abwareɛŋ.

⁴ Yeessu a tɔwɛ abwareɛŋ lowɛ-ɔ, ne ɔɔ tɔwɛ gywii Simɔŋ feye, “Mɔŋ! nen bɔ dɔŋŋɔ nkyu si yaa kebɔken-nɔ, na mɔŋ! tweɛ asawu-o waa-rɔ kra ŋkingyi.”

⁵ Ne Simɔŋ ye, “Mō nyanɛ, anɛ a waa kusun kanye-o pɛɛɛ, anɛ mɔ anɛ mɔŋ kra seye. Amaa fɔ e ye anɛŋ fɛraa, mɔ e tweɛ asawu a ŋ waa-rɔ.”

⁶ Ne baa tweɛ asawu-o waa-rɔ. Ne baa kra ŋkingyi bweɛtɔ, hareɛ asawu-o e kpa a a kyaye-rɔ. ⁷ Amosɛ-ɔ ne baa ya bamō kesareɛ feye bamō kɔsɔbɛɛ-ana ne bamō gbaa bɔ bɔ bamō kɔrɛɛ-rɔ-ɔ bɔ kya bamō-rɔ. Ne baa bɔ kya bamō-rɔ, ne baa lɛɛ ŋkingyi-o bɔ bɔrɔ ekɔrɛɛ ɛnyɔ-ɔ, hareɛ ekɔrɛɛ-ɔ a tɔwɛ sɛ e kpa a e gya nkyu.

⁸⁻¹⁰ Ne eyɛɛ a kpeŋ Simɔŋ na bamō ne mō aa bamō bɔ mō kɔrɛɛ-ɔ-rɔ bɔ lɛɛ anɛŋ ne baa kra ŋkingyi bweɛtɔ-ɔ sɛ. Anɛŋ dɛɛ ne Sibidii mō gyi-ana, Yakubu na Yohanee ne bɔ gye Simɔŋ mō kɔsɔbɛɛ-ana amō-ɔ eyɛɛ a kpeŋ bamō. Simɔŋ (ne Yeessu e ba a ɔ bɔ tɛɛ mō e Peetroo-o) a ŋu mfaanɛɛ-ɔ, ne ɔɔ kpuni anjuri Yeessu akatɔ-rɔ, ne ɔɔ tɔwɛ feye, “Mō nyanɛ, nare lɛɛ mō ase, bɔ lɛɛ feye n gye ebɔye ɔwaaɔpɔ neɛ.”

Ne Yeessu a tɔwɛ gywii Simɔŋ feye, “Fɔ ma sa a fɔ dun tɛŋ fɔ. Lɛɛ ndɔɔ bɔ yɔ fɔ maa lɛɛ kra ŋkingyi. Amaa asɛsɛ ne fɔ e dɛɛ buwi kpa na fɔ baa bamō mō ase.” ¹¹ Mfeŋ ne baa gyiiri bamō ekɔrɛɛ-ɔ bɔ bɛya kepare-ɔ kidenɛ si, ne baa yɔwɛ ketɔ kɛmaa, ne baa gya Yeessu si.

Anɛŋ ne Yeessu a kya bwatɔpɔ kɔ-ɔ
(Matiyo 8.1-4; Maak 1.40-45)

¹² San kɔ Yeessu a yɔ ɔ bɔ maŋ kɔ-rɔ, na bwatɔpɔ nyare kɔ mɔ bɔ mfeŋ. Mō kedɛŋ ŋu Yeessu-o, ne ɔɔ yɔ mō ase, ne ɔɔ kpuni anjuri kɔrɛ Yeessu tɔwɛ feye, “Mō nyanɛ, fɔ e kpa, fɔ e taare a fɔ kya mō kɔlɔ mɔ na ŋ nya lwee asɛsɛ-rɔ.”

¹³ Ne Yeessu a bɛŋŋaa mō feye, “Mō e kpa.” Ne Yeessu a ba kesareɛ bɔ dɔŋŋɔ ɔlɔpɔ-ɔ sɛ, ne ɔ ye, “Mbɛyɔmɔ fɛraa fɔ e taare a fɔ lwee asɛsɛ-rɔ, a lɛɛ feye fɔ a kpaare.” Mfeŋ dɛɛ ne ɔnyare amō a kebwatɔ-ɔ a lowɛ.

¹⁴ Ne Yeessu a yii mō sɛ feye, “Dɛŋ bɔrɔ kpa kyɛyɛ sɛ yɔ Wuribware alɔŋŋɔpɔ-ɔ ɔko ase na ɔ deɛrɛ fɔ, na fɔ bɔ alɔŋŋɔtɔ ne Mosis a tɔwɛ e mō ne ɔɔ lɔ kɔlɔ mɔ, ne ɔɔ kpaare-ɔ bɔ, na ɔkɛmaa ŋu feye anɛŋ a kɔlɔ-ɔ mɔŋ lɛɛ ki te mō sɛ-ɔ. Fɔ a maa sɛ fɔ e yɔ, fɔ ma kan yɛrɛ kpa-rɔ tɔwɛ ketɔ ne mō a waa sa fɔ-ɔ gywii ɔko.”

¹⁵ Amō gbaa ne Yeessu kenɛyare a yɔ eman sɛ-ɔ neɛ. Ne asɛsɛ biribiri a ba a bɔ bɔ nu asɛŋ ne ɔ tɔwɛ-ɔ, na ɔ kya bamō alɔ. ¹⁶ Amaa mō ya nya kpa anɛŋ ne ɔ taare-ɔ, ɔ yɔ ɔ naa mō wɔrɛ mfeŋ ne a du dɔŋŋ-o na ɔ nya kɔrɛ kebwarekɔrɛ.

Anɛŋ ne Yeessu a kya kegyabɔ kɔ-ɔ
(Matiyo 9.1-8; Maak 2.1-12)

¹⁷ Kake ŋkɔ, ne Yeessu e kaapɔ abwareɛŋ lɔŋ kɔ-rɔ, ne Farisii awuye kɔ na Wuribware mbraa akaapɔpɔ kɔ a ba bɔ te Yeessu asɛ mfeŋ. Bamō bɔkɔ a lɛɛ maŋ kɛmaa ne ɔ bɔ

Galileya sweere se-ɔ. Ne boƙo mo a lee Yudeya sweere se na Yerusalem man-no. San amo-ɔ na ɔ beɛ o de Wuribware a keyaalen-ɔ ɔ kya alopo.

¹⁸ Ne anyare ko a sɔrɔ kegyabɔ ko kraŋ se baa, ne baa leŋ bamo eyee na bo taa mo lwee lon-ɔ-ro yaa bo beya Yeessu akato-ro. ¹⁹ Amaa bo lee aneŋ ne aseɛ kyɔ bweɛto-ɔ se-ɔ, bo moŋ taare nya kpa na bo taa mo lweero. Amose-ɔ ne baa sɔrɔ mo bo dee yo kekyan ne Yeessu bo kemɔ-ro-ɔ sosɔ. Bamɔ a tee kemɔ sosɔ-ɔ se-ɔ, ne baa tuwi-ro sosɔ. Mfeŋ ne baa taa mo bo doŋŋo kraŋ se, ba ife bo da-ro, ne baa kra ife-o-ro yowe mo-ro kafwee kafwee bo kyonwe kekyan-ɔ-ro yaa bo beya Yeessu akato-ro.

²⁰ Aneŋ ne baa pee akato baa kegyabɔ amo-ɔ se-ɔ, Yeessu a ŋu feye baa koore mo gyi bweeto. Amose-ɔ ne ɔ towe gywii kegyabɔ-ɔ feye, “Mo nyare, mo a taa fo ebaye bo ke fo.”

²¹ Amo feraa, ne Wuribware mbraa akaapopo-ɔ na Farisii awuye-o a lee ba ŋwiini ba gywii abee feye, “Nse e gye anyare mo ne mo-ɔ mo e sa senja aneŋ feye mo a gye Wuribware-ɔ? Anyare mo a towe abusenŋe. Nee Wuribware wore e gye ne ɔ taare a ɔ taa ebaye bo ke aseɛ e?”

²² Mfeŋ ne Yeessu a kyɔ ŋu bamo mfeere, ne oo bise bamo feye, “Nteto i de mone? ²³ Kemɔ-ɔ kemɔ e bo towe lo, ‘Mo a taa fo ebaye bo ke fo’ beee ‘Koso nare’? ²⁴ To, mo e kaapo mone feye mo, dimaadi mo gyi-o, de keyaalen sweere mo se na n taare taa okemaa ebaye bo ke mo.” Ne ɔ towe gywii kegyabɔ-ɔ feye, “Kee e, koso taa fo kraŋ a fo nare yo pe.”

²⁵ Puri amo-ro ne kegyabɔ amɔ a koso laman amɔ akato-ro mfeŋ bɔ mo kraŋ, ne ɔ nare mo ayaa anyɔ se o yii pe, na ɔ kyoro Wuribware. ²⁶ Ne bamo ne bo bo mfeŋ-ɔ peee mo eyee a kpeŋ bamo. Ne kufu a nya bamo, ne baa kyoro Wuribware na ba towe feye, “Aseŋ dabe ko ne ane a ŋu ndoo.”

*Aneŋ ne Yeessu a tee Lewii, ne ɔ ba bo gya mo se-ɔ
(Matiyo 9.9-13; Maak 2.13-17)*

²⁷ Amo kamere-ro, ne Yeessu a lee ya ŋu leŋpoo akorepo ko ne ba tee mo e Lewii-o (ne bo beɛ ba tee mo e Matiyo-o) na o te mo leŋpoo koorekpa. Ne Yeessu a towe gywii mo feye, “Koso gya mo se.” ²⁸ Mfeŋ ne Lewii a koso yowe keto kema, ne ɔ gya Yeessu si.

²⁹ Ne Lewii a ya waa atese mo aye sa Yeessu a o gyi. Ne ɔ beɛ nyinŋi leŋpoo akorepo bweeto na aseɛ ko feye bo ba na bo gyi atese amo. ³⁰ Amo feraa ne Farisii awuye-o na Wuribware mbraa akaapopo ko ne bo tii bamo se bo gya bamo ananato se-ɔ a lee ba tee ba gywii Yeessu agyasepo-ɔ, ne bo ye, “Nteto se ne mone aa leŋpoo akorepo na ebaye awaapo i gyi abee ase?”

³¹ Ne Yeessu a nya menan beŋŋaa bamo feye, “Okɔ ne ɔ lo-ɔ ne ba sa kadwii. N gye okɔ ne o de alanfiya-o. ³² Amose-ɔ n gye bamo ne bo moŋ gye ebaye awaapo-ɔ se ne mo a ba, amaa bamo ne bo gye ebaye awaapo-ɔ se ne mo a ba, na m bo towe gywii bamo feye bo nu bamo eyee kinŋi lee bamo ebaye-ro.”

*Akoŋ kekra aseŋ
(Matiyo 9.14-17; Maak 2.18-22)*

³³ Ne aseɛ ko a bo towe gywii Yeessu feye, “Yohanee a agyasepo-ɔ na Farisii awuye a bo mo-ɔ e kra akoŋ iluwi bweeto na ba kore kebwarekore, amaa fo feraa fo bo mo-ɔ i gyi ba nuu san kema.”

³⁴ Ne Yeessu a beŋŋaa bamo feye, “Mone e fa feye san ne okɔ e kpa a ɔ waare-ɔ, okofɔ mo kuri mo nyare-ana e kyena akoŋ na ɔ bo-ro aaa? Moŋ koore gyi. ³⁵ N du ne feye okofɔ mo kuri-o, ne mo agyasepo-ɔ mo du ne feye okofɔ mo kuri mo nyare-ana-ɔ. Nke ŋko e ba ne ba kra okofɔ mo kuri a bo lee bamo ase, na ŋkee bo kra akoŋ.”

³⁶ Ne Yeessu a beɛ towe kpare mo gywii bamo feye, “Okɔ maa kyan waagya popwee na ɔ bo taa waagya dedaa-ro. Okɔ ne mo ya waa aneŋ, ɔ nyera waagya popwee-ɔ, na mfeŋ ne ɔ ba waagya-ɔ bo taa-ro-ɔ na waagya dedaa-ɔ maa waa koŋko. ³⁷ Aneŋ dee ne mone nyi feye bo de nta ba waa prantowa ne ba ba kabɔ wɔre bo waa-ɔ-ro. Bo de nta popwee ba waa prantowa popwee-ro. Nta popwee ya lwee prantowa dedaa-ro, nta-ɔ i fwii na prantowa-ɔ bwee nyera na nta-ɔ twiiri wee. ³⁸ Amose-ɔ, bo de nta popwee ba waa prantowa popwee-ro. ³⁹ Ne okɔ mo ya nuu nta dedaa, ɔ maa lee kpa mpopwee kunuu. O ye ndedaa-ɔ bo mpopwee-ɔ. Amose se-ɔ mo agyasepo-ɔ maa kra akoŋ.”

6

*Kukyure ŋke aseŋ
(Matiyo 12.1-8; Maak 2.23-28)*

¹ Kukyure kake ko, Yeessu mo aa mo agyasepo a naa ba kyon abwaye adoo ko-ro-ɔ, ne mo agyasepo-ɔ a lee ba gye abwaye ne ba kyon amo-ro-ɔ, ne baa fee ba wo, a lee feye akoŋ de bamo. ² Ne Farisii awuye ko a ŋu aneŋ ne ba waa-ɔ, ne baa bise bamo feye, “Nteto se ne

mone e gye abwaye-o? Mone mon nyi feye keto ne mone e waa-o gye kusun nee eee? Ne a kye Wuribware mbraa feye oko a waa kusun ko kukyure kake.”

³ Ne Yeessu a benjhaa bamo feye, “Mone mon tee kare abwaresen wore-o nu keto ne ane odedaapo Deefid a waa san ne akon de mo aa mo anareberapo-o doo? ⁴ Keto bo abwaresen wore-o-ro feye Deefid a lwee Wuribware sunkpa, ne baa sa mo bodobodoo akuri ne baa bo lanjo Wuribware-o, ne do san oko sa mo anareberapo-o. Na a mon gye mbraa kikyee aaa? Bo lee feye ane mbraa-o ye Wuribware alonjapo wore e gye ne bo de kpa feye bo gyi anen a bodobodoo-o.” ⁵ Ne Yeessu a towe bo gye kee feye, “Amose-o mo, dimaadi mo gyi-o, de kukyure kake-o gbaa elen.”

Kesaree wuse wuye ko asenj
(Matiyo 12.9-14; Maak 3.1-6)

⁶ Kukyure kake ko beee ne Yeessu a beee yo kebwarekorekyan-no ya kaapo abwaresen. San amo-o onyare ko mo bo mfen na mo kigyisesaree a wu. ⁷ Amo Farisii awuye na Wuribware mbraa akaapopo ko mo bo mfen, ne ba kpa a bo nya poro Yeessu feye o waa boye. Amose-o bamo akato a pee ba deere a bo kee feye Yeessu e kya kesaree wuse wuye amo kukyure kake amo aaa, a lee feye bo maa waa kusun kema kake amo.

⁸ Amaa Yeessu a kyoo nu bamo mfeere-o, ne do towe gywii kesaree wuse wuye amo e, “Koso ba akato-ro mfee.” Ne onyare-o a koso yere ba akato-ro mfen.

⁹ Ne Yeessu a bise bamo ne bo bo mfen-o feye, “Emene ne Wuribware mbraa-o a sa kpa feye ane waa kukyure kake? Mbrea-o ye ane waa kitimaa nee eee, beee kebeye aaa? N ye, ane morowe sese nee, beee ane maa sese nee eee? Mon' towe gywii mo.”

¹⁰ Ne do deere bamo peere kpone. Ne nkee do towe gywii onyare-o feye, “Teyi fo kesaree-o-ro.” Ne onyare amo a teyi-ro, ne mo kesaree amo a kpaare. ¹¹ Bo lee mfaanee se-o ne Farisii awuye-o na Wuribware mbraa akaapopo-o idun a fwii bweeto Yeessu si, ne baa lee ba fa keto ne ba waa mo-o.

Anen ne Yeessu a lee mo ayaa-ro ayerepo kudu anyo-o
(Matiyo 10.1-4; Maak 3.13-19)

¹² Keto mon kyee ne Yeessu a yo kebee ko se ya kore kebwarekore. Ne oo sii mfen kanye amo peere o kore kebwarekore. ¹³ Kaye a ke-o, ne do tee mo agyasepo-o baa mo ase, ne oo lee bamo-ro kudu anyo feye bo waa mo ayaa-ro ayerepo. ¹⁴ Bamo e gye Simon (Jo beee sa mo kenjanyare nee feye Peetroo) na mo tire Andruu, na Yakubu na Yohanee na Filipino na Bar-Tolomiyu, ¹⁵ na nkee Matiyo na Tomas na Alafiyus mo gyi Yakubu, na Simon ne ba tee mo e Selot (kaase e kaapo nee feye omanjkapo-o), ¹⁶ na Yakubu mo gyi Yudas, na Yudas ko ne ba tee mo e Kariyotinyi, ne o ba a o bo gyi Yeessu kidiburo-o.

Anen ne Yeessu a kaapo ato, ne do kya alopo-o
(Matiyo 4.23-25)

¹⁷ Ne Yeessu na mo ayaa-ro ayerepo-o a kporowe kebee-o si. Bamo a kporowe-o, ne mo aa mo agyasepo bweeto a bo yere mfen ne sweere-o du kyekyee-o. Asese biribiri mo a gyanje mfen. Bamo boko a lee Yudeya sweere se, na Yerusalem man-no, ne boko mo a lee eman ko se ne ba tee emo e Tiro na Sidon, ne e bo oopo kee-o.

¹⁸ Baa ba nee feye bo bo nu abwaresen ne Yeessu e towe-o na o beee kya bamo alo. Bamo ne ibrisi te bamo se ee toora bamo-o peere mo a ba mfen. Ne do gya emo bo koso bamo se. ¹⁹ Ne asese-o peere a len eyee ba kpa feye bo daboro mo, a lee feye keyaalen ne o de-o o taare a o bo kya bamo peere.

Kebee se abwaresen kotowe
(Matiyo 5.1-12)

²⁰ Ne Yeessu a lee o sa senja o gywii mo agyasepo-o feye,

- “Mone ne mone i wu kitiri-o, mone de nyure,
- a lee feye mone e gye ne mone ti Wuribware a kuwure-o si.
- ²¹ Mone ne akon e maa mone mbeyamo-o, mone de nyure,
- a lee feye mone san mone e keepaa.
- Mone ne mone ebore-ro i dunji mone mbeyamo-o, mone de nyure,
- a lee feye mone san mone e mase.
- ²²⁻²³ Asese ya kisi mone,
- ne baa gya mone lee bamo kebwarekore akyan-no,
- ne baa saare mone, ne baa nyera mone kenjare
- bo lee anen ne mone gya mo, dimaadi mo gyi-o, si-o si,
- mone de nyure,
- Asen ya to mone anen,

møn' sa a a waa mone kone na møn' ba kone bo kyaa,
 a lee feye kakaka dabe timaa ko da
 ka gywii mone Wuribware se.
 Bo lee feye anen ne ba waa mone-o dee
 ne bamo adedaapo-o a bo waa Wuribware a akyaamεε-o.
 24 Amaa asen dabe e to mone ne mone gye ato awuye mbeyom-o,
 a lee feye mone a kyoo gyi mone kone sweere se mfee.
 25 Asen dabe e to mone ne mone a gyi keepaa mbeyom-o,
 a lee feye akon san a ba a bo nya mone.
 Asen dabe e to mone ne mone e mase mbeyom-o,
 a lee feye bore-ro san o ba a o bo dunwi mone na møn' su.
 26 Asen dabe e to mone ne asese e sa mone kenyaare timaa mbeyom-o.
 Anen dee ne bamo adedaapo a sa bamo ne baa bo penna
 feye bo gye Wuribware akyaamεε-o kenyaare timaa.”

Anen ne ane kpa ane adon asen-o
 (Matiyo 5.38-48; 7.12)

27 Ne Yeessuu a kya se towe feye, “Mbeyom mone ne mone i nu mo asen-o, mo e towe mo i gywii mone feye, møn' kpa mone adon asen, na møn' waa bamo ne ba kisi mone-o kedamenanse. 28 Na møn' yure bamo ne bamo feraa ba da mone yii-o, na møn' kore kebwarekore sa bamo ne ba waa mone borakraa-o. 29 Feye oko ya da fo ko keseboro-ko kebaa, na fo bee buruwaa kenyo-sepo-o sa mo a o da. Oko ya taa fo waagya, na fo taa fo kaare bo tii mo si na o taa nare. 30 Okemaa ne o kore fo kotoko-o, fo i de, sa mo keto-o, ne oko ya taa fo keto, fo ma toora mo feye o kinjaa kemoo baa fo. 31 Amoo katin e gye feye anen ne mone e kpa feye mone abeko waa mone-o, mone mo møn' waa anen dee sa bamo.

32 Mone e kpa bamo ne ba kpa mone-o wore asen, emene ne mone e waa a møn' nya nyure lee Wuribware ase? A lee feye bamo gbaa, bamo ne bo gye eboye awaapo-o, e kpa bamo ne ba kpa bamo-o asen. 33 Mone e waa bamo ne ba waa mone kedamenanse-o kedamenanse, nto se ne møn' nya nyure? A lee feye anen dee ne eboye awaapo gbaa e waa. 34 Ne mone ya ba mone ato bo para bamo ne mone nyi feye ba ka mone kokoo wore, emene ne mone e waa a møn' nya nyure lee Wuribware ase? A lee feye eboye awaapo gbaa de ba para abee anen dee. 35 Amaa amoo katin-o e gye feye møn' kpa mone adon asen, na møn' waa bamo kedamenanse. Møn' ba mone ato bo para, na mone ma fa feye bo ka mone amo koko. Mone ya waa anen sa bamo, mone e nya amo kakaka dabe san ko, na bo nyu feye mone gye Nyinkpen-kyon-ato-pree-Bware mo gyi-ana. Bo lee feye Wuribware bware bo sa bamo ne bo gye aborokonepo gbaa na bamo ne bo maa sa mo anse keto kemaa-ro-o.

36 Amose-o møn' nyu asese ewee feye anen ne mone se Wuribware i nyu asese ewee-o.”

Mone ma poro mone beeko-ana
 (Matiyo 7.1-5)

37 Ne Yeessuu a kya se towe feye, “Mone ya poro mone beeko-ana, Wuribware mo e poro mone. Amose-o mone ma poro mone beeko-ana. Mone ya bu mone beeko-ana kepo, Wuribware mo i bu mone kepo. Amose-o mone ma bu mone beeko-ana kepo. Amaa mone ya taa mone beeko-ana eboye bo ke bamo, Wuribware mo e taa mone lee a o bo ke mone. 38 Mone ya sa mone beeko-ana ato, Wuribware mo e sa mone mone lee. Kasentij Wuribware e ba ato a o bo boro mo kyunputin-o, na o yee si, na o bee nya bo boro se, na a borowe, na o taa sa mone. Anen ne mone e sa mone beeko-ana-o dee ne Wuribware mo i kinjaa a o bo sa mone.”

39 Ne Yeessuu a da kekpare mo gywii bamo feye, “Fo e gye tenapo, fo e taare a fo kaapo fo kosobe tenapo kpa aaa? Mon kore gyi. Fo ya waa anen, mone anyo-o e lee a møn' lee da kemaantan-no.

40 Anen dee ne sukuu kigyi mon de kpa feye o kaapo ato, a lee feye o mon ta feye mo okaapopo, ama oo lowe mo sukuu.

41 Beee emene se ne fo e deere kakpafee ne ka don fo beeko kekato se-o, ne fo mon kee kebentij ne ke don fo lee si-o? 42 Beee emene ne fo e waa na fo towe feye, ‘Mo kosobe, sa a n lee kakpafee ne ka don fo kekato se-o,’ na fo feraa fo mon kee kebentij ne ke don fo lee si-o? Nno nyoo nyoo wuye, lee kebentij ne ke don fo fofon kekato se-o pwee na fo dee taare nyu damenanse lee kakpafee ne ka don fo beeko lee si-o. Amose se-o mone ma poro mone beeko-ana. Amaa møn' lee eboye lee mone fofon nkpono-ro pwee na møn' dee taare kya mone beeko-ana-ro na bo lee bamo lee.”

Kiyii na kemo agyi
 (Matiyo 7.16-20; 12.33-35)

43 Ne Yeesuu bee o ye, “Kiyii timaa maa swεε agyi bōye, ne kiyii ne ke mon de alanfiya-o mō maa swεε agyi timaa. 44 Kiyii agyi ne bō de ba pini kiyii suyo ne ke gye-o. A lee feye lenkrej maa swεε kimanḡoo agyi, ne kurunbree mō maa swεε kukuti agyi. 45 Sese timaa kakpono-ro ne ato timaa e lee, ne ato bōye e lee sese bōye kakpono-ro, a lee feye ketō ne ke bō sese kakpono-ro-o e gye ne a lee mō kanō-ro.”

Lōj apwεεpō anyo-o
(Matiyo 7.24-27)

46 Ne Yeesuu a kya se bise feye, “Nteto se ne mon e tee mo e ‘Mō nyanpe, mō nyanpe,’ na monē mō monē maa waa ketō ne mō e tōwe mō i gywii monē-o nee? 47 Mō e kaapo monē anej ne oko ne o ba mō ase a o nu mō asen, ne o bu amō-o du-o. 48 Sese-o du nee feye onyare kō ne o kpa a o pwεε lōj, ne o da talii, ne oo kwii talii-o-ro waa ken ya tō afore pwεε ne o deε pwεε mō lōj bō yera se. Mō a pwεε mō lōj-o bō yera lowe-o, ne bōj kō a twee kufwiiri, ne mō nkyu a gyaa bō tōwaa lōj-o, na o mon lenkpan gbaa, bō lee anej ne baa pwεε mō damenanse-o se. 49 Amaa oko ne o nu mō asen ne mō e tōwe-o, ne mō-o mō maa gya amō se-o du nee feye onyare kō ne o pwεε mō lōj ne o mon kwii talii-o na o waa ken-o. Ne nkyu a twee kufwiiri gyaa bō tōwaa lōj amō. Ne lōj amō a bwεε lee da wuuruum. Amō e gye saasebεε.”

7

Anej ne Yeesuu a kya Roma soogyaa kō keyaafōre-o
(Matiyo 8.5-13)

1 Sanj ne Yeesuu a tōwe ketō ne o de o gywii asese-o lowe-o, ne o yō Kapaaniyum man-ḡo. 2 Amō sanj amō-o asoogyaa abrese-o oko bō mfen. O mon gye Isireeliinyi feye Yeesuu-o. O gye Romanyi nee. Ne o de mō keyaafōre timaa kō ne o lō o da o kpa a o wu. 3 Soogyaa amō a nu Yeesuu si man-ḡo-ro-o, ne oo sunj Yudaa awuye abrese kō feye bō ya kōre Yeesuu na o bō kya mō keyaafōre-o sa mō. 4 Ne baa ba Yeesuu ase bō kōre mō feye o ba. Ne bō ye, “Haree onyare amō a mon gye Isireeliinyi-o gbaa ooo, a bware feye fō bō kya mō-ro. 5 Bō lee feye o kpa ane asese asen, ne mō fōnfōn a bee pwεε kebwarekōrekyan sa ane.”

6 Amōse-o ne bamō aa Yeesuu a taa bō yō. Bamō a kpa a bō fō lōj-o-ro-o, ne soogyaa-o a sunj mō nyare-ana feye bō ya gyanḡaa Yeesuu. Ne baa ya tōwe gywii mō feye, “Mō nyanpe, fō ma kpone fō eyee ba mō ase. A lee feye mon gye sese timaa ne m bware feye fō ba mō lōj-ro-o. 7 Ne mō-o m bee mon fō feye m ba fō ase mō fōnfōn. Amōse-o fō ya den sa kanō bō kyōḡwe gbaa, mō keyaafōre-o e kpaare. 8 N gbaa mō ne n gye sese lanḡyan, ne n de abrese ne bō kyō mō-o, de asoogyaa awuye mō kaase, ne mō ya tōwe gywii bamō oko feye, ‘Nare,’ o yō nee, ne mō ya tōwe gywii oko mō feye, ‘Ba,’ puri amō-ro amō o ba. Ne mō ya tōwe gywii mō keyaafōre feye, ‘Waa kemō-o,’ amō o waa.”

9 Yeesuu a nu anej ne onyare amō a sunj bō tōwe-o, ne eyee a kpen mō, ne oo buruwaa tōwe gywii laman ne o gya mō se-o feye, “Mō e tōwe mō i gywii monē feye mon tee ḡu sese ne o kōare mō o gyi mfaanεε-o, ane Isireelii awuye-ro gbaa mon tee ḡu oko anej. Ne onyare mō mon gye Isireeliinyi.”

10 Ne mbōō amō a kinḡi yō soogyaa amō aye ya tō feye mō keyaafōre amō a kpaare.

Anej ne Yeesuu a kyinḡi kpenlekyee kō kagyinyanḡεε lee lowi-ro-o

11 Nke mfene kō kamεε-o, ne Yeesuu a yō man kō ne ba tee ε Nayin-o-ro. Amō sanj amō-o mō agyasepō-o na asese biribiri gya mō se. 12 Sanj ne ba kpa a bō lwee man-ḡo-ro-o na asese kō sō kifunin, na asese bwεeto gya se ba lee man-ḡo-ro ba yō purekpa. Asaa kpenlekyee kō mō kagyinyanḡεε wōre kpen ne o de-o ya wu, ne bō de mō a bō ya pure, ne man-ḡo-ro asese gya se anej. 13 Amō Yeesuu kedēn ḡu okyee amō-o, ne mō asen a waa mō ewεε, ne o tōwe gywii okyee-o feye, “Fō ma lee su.”

14 Ne Yeesuu a nare ya dabōrō kifunin-o, ne bamō ne bō sō-o a sii yere. Ne Yeesuu ye, “Keyaafōre, kōsō.” 15 Ne keyaafōre ne oo wu-o a kōsō kyena, ne o lee o sa senḡa. Ne Yeesuu a taa mō sa mō nyi.

16 Ne kufu a nya bamō ne bō bō mfen-o pεεε, ne baa kyōrō Wuribware. Ne bō ye, “Wuribware kyaamεε dabē kō a ba ane ase. Wuribware a ba a o bō mōrōwe mō asese.”

17 Ne Yeesuu asen a yō emanj ne e maa mfen-ḡo-ro na ifuri amō pεεε se.

Anej ne Yohanee Osuubōpō-o a sunj mbōō Yeesuu ase-o
(Matiyo 11.2-19)

18-19 Ne Yohanee Osuubōpō a agyasepō-o a tōwe ato ne Yeesuu a waa-o pεεε asen gywii Yohanee. Ne o tee bamō abεε anyō sunj bamō Yeesuu ase na bō ya bise mō feye, “Fō e gye Kristoo ne Yohanee ye o ba a o bō lee Wuribware ase-o ooo, bεεε sese banḡan kō bee o bō-ro ne ane kee mō kpa aaa?”

20 Amō fēraa bamō a yō Yeessuu ašē-ō, nē baa bise mō feyē, “Yohanee Osuubōpō-ō ya sun anē na anē bō bise fō feyē fō ē gye Kristoo nē ɔ ye ɔ ba a ɔ bō lēē Wuribwarē ašē-ō ɔɔɔ, bēē sēsē banban kō bēē ɔ bō-rō nē anē kēē mō kpa aaa?”

21 Sanj amō mō-ō, Yeessuu a kyō kya alpō bweētō na bamō nē ibrisi te bamō se-ō. Atenapo pēē, oo bunji bamō akatō. 22 To, nē ɔ bēnḡaa Yohanee Osuubōpō a mbō-ō feyē, “Mōn' kinji narē ya tōwē ketō nē mōnē a nu mō ē tōwē, na ketō nē mōnē a ḡu mō ē waa-ō gywii Yohanee. Feyē anēn nē Wuribwarē kyaamēē kō a kyōrēē waa abwaresēn wōrē-ō-rō bō lēē mō nē ɔ ba a ɔ bō ba-ō kunju si ašēn-ō, amō ē gye feyē, mbeyōmō atēnapō kēē, nē agyabō naa, nē abwatōpō kēbwatō a lōwē, nē akpawu i nu ašēn, nē bamō nē baa wu-ō a kyinji, nē atiripō i nu ašēn timaa-ō. 23 Okō nē ɔ maa yōwē kōkōrē mō gyi-ō ē nya nyure.”

24 Sanj nē Yohanee Osuubōpō a mbō-ō a kinji bō yii-ō, nē Yeessuu a lēē ɔ tōwē Yohanee ašēn o gywii ašēsē bweētō nē bō gya mō se-ō. ɔ ye, “Sanj nē mōnē a yō Yohanee ašē kimukee-ro-ō, ntētō nē mōnē a yō a mōn' ya dēere? Okō nē o kyuwō mō mfērē feyē anēn nē ēfa i kpeere ḡyō mfēn na mfēn sanj nē afwii ē da mmō-ō nē mōnē a ya dēere aaa? 25 Ntētō nē mōnē a lēē a mōn' ya dēere? Sēsē nē o bunj waagya timaa-ō nē mōnē a yō a mōn' ya dēere aaa? Ašēsē nē bō bunj anēn a atō nē bamō kakyena-rō bō kōnē-ō gye atō awuyē nē bō te elōḡ damēnānsē dabē dabē-rō-ō. 26 Mōn' tōwē gywii mō, nsē nē mōnē a yō a mōn' ya dēere? Wuribwarē kyaamēē aaa? Kasentij nēē, amaa n gye Wuribwarē kyaamēē-ō wōrē nē mōnē a ya ḡu. Mōnē a ḡu okō na ɔ kyō bō tii si. 27 A lēē feyē Yohanee Osuubōpō-ō ašēn nē baa kyōrēē waa abwaresēn wōrē-ō-rō feyē Wuribwarē ē tōwē o gywii Kristoo feyē,

'Mō i sun mō kabō a m bō gye fō ḡkpeē,
na ɔ ya lōḡḡ kpa bō yera fō. * ”

28 Nē Yeessuu a tōwē bō tii si feyē, “Mō ē tōwē mō i gywii mōnē feyē sēsē kō mōḡ kyena swēerē mō sē nē ɔ kyō Yohanee Osuubōpō-ō, amaa mō nē ɔ gye kagyinyii Wuribwarē sē a kuwure-ō-ro kyō Yohanee.”

29 Ašēsē-ō pēē, fōḡfōḡ lenpoo akōrēpō-ō, a nu anēn nē Yeessuu a tōwē Yohanee Osuubōpō-ō ašēn-ō, nē bamō akatō a gyi, nē bō ye Wuribwarē bware. Ašēsē mō nē baa tōwē anēn-ō gye bamō nē Yohanee a bō asuu-ō nēē. 30 Amaa Farisii awuyē-ō na Wuribwarē mbraa akaapōpō-ō ē gye bamō nē bamō fēraa baa kine kpa nē Wuribwarē ē bōrō sē a ɔ bō mōrōwē ašēsē-ō, nē baa kine feyē Yohanee bō bamō asuu-ō.

31 Nē Yeessuu a kya sē ē, “Mbeyōmō, ntētō nē mō ē nya a m bō biri ndō a ašēsē-ō nēē? Emēnē nē bō du? 32 Bō du nēē feyē ḡyaagyi a te ba soori kolōḡdē sē, nē bamō katunj kō ē fēē-rō ba kyōḡwē katunj kō feyē,

'Anē a da kōkōfō-rō akōyē sa mōnē,
amaa mōnē mōḡ kyaa ooo.
Nē anē a bēē waa kale,
amaa mōnē mōḡ su ooo.'

33 To, Yohanee Osuubōpō-ō a ba-ō, ɔ kra akōḡ, nē oo kisi nta kunuu, nē mōnē ye, ‘Obōnsam te mō se.’ 34 Amaa mō, dimaadi mō gyi-ō, a ba, nē mō a gyi nuu fēraa, nē mōnē bēē mōnē ye, ‘Mōn' kēē ɔnyarē amō, ɔ gye oteesēkpapo, na ɔtanuupo, na lenpoo akōrēpō bamō nyare, na ebōyē awaapō bamō nyare nēē.’ 35 Amaa fō ya ḡu okō nē mō ē gya Wuribwarē a kanyiasēn a ēkpa-ō se-ō, fō i ḡu feyē mō kanyiasēn-ō gye kasentij.”

Anēn nē Yeessuu a yō Simōḡ Farisiinyi-ō aye-ō

36 Nē Farisii awuyē-ō okō nē ba tēē mō ē Simōḡ-ō a nyinji Yeessuu feyē ɔ ba mō aye bō gyi atēese. Nē ɔ yō mfēn ya kyena a o gyi. 37 Amō sanj amō ɔkyēē kō mō bō maḡ-ō-rō mfēn, nē ɔ gye ebōyē ɔwaapo. Nē oo nu feyē Yeessuu a ba Farisiinyi amō aye o gyi. Amōse-ō nē ɔ kpa mō lanpētāa bō bōrō kalōgyii kō nē baa baa kibu kō nē ba tēē kēmō ē alabasētāa-ō bō waa-ō baa mfēn. 38 Amō a gye Yudaā awuyē mbraa-ō sē, nē bō da ba gyi. Nē ɔkyēē-ō a bō yere Yeessuu ayaa ašē. Nē o su o de mō akyukyu ɔ pō mō ayaapapaa. Nē ḡkēē ɔ ba mō ipwii bō kpēē akyukyu-ō Yeessuu ayaapapaa-ō sē, nē ḡkēē ɔ kyōkywēē amō sē, nē oo twiiri lanpētāa-ō bō wēē sē.

39 Nē Farisiinyi nē Yeessuu te mō lōḡ-nō-ō a ḡu anēn-ō, nē ɔ fa mō mfērē-rō feyē, “ɔnyarē mō dēē ɔ gye Wuribwarē kyaamēē kasentij nēē, weetee o ḡu ketō nē ɔkyēē mō nē ɔ dabōrō mō-ō gye-ō. Na o ḡu anēn nē ɔkyēē mō te ɔ waa ebōyē-ō.”

40 Amō fēraa nē Yeessuu a tōwē feyē, “Simōḡ, n de kōtōkō a n tōwē gywii fō.”
Nē Simōḡ ye, “Yooo, ɔkaapōpō, tōwē gywii mō.”

* 7:27 Malakii 3.1.

41 Ne Yeesuu a tawę feye, “Anyare anyo ko e bo-ro. Ne bo de ato wuye ko, ne o de mo atanne o para asese-o kok-o. Bamō oko de mō kokō siidii nķpen nnuu, ne oko-o mō de siidii alafa anuu. 42 Bamō anyo-o mō pęęę mon taare kok-o ka, amose se-o ne o taa bo ke bamō. To, bamō abe anyo mō-ro, nse e gye ne mō akato i gyi ato wuye amō se bweęto-o nee?”

43 Ne Simōn Farisiinyi-o a beņņaa feye, “Mō e kōare a n gyi feye mō ne mō kokō kyō bweęto, ne o taa bo ke mō-o.”

Ne Yeesuu ye, “A gye kasentj.”

44 Amō fęraa ne oo buruwaa deęre okyee amō a kerio, ne o tawę gywii Simōn feye, “Fo a ņu okyee mō aaa? Mō a ba fo aye-o, fo mon kra mō neęęę, feye fo mon sa mō nkyu na m bo fweę ayaapapaa se, amaa okyee-o fęraa a ba mō akyukyū bo fweę mō ayaapapaa se, ne o ba mō ipwii bo kpe amō se. 45 Fo mon kyokywee mō kędaabōn bo sa mō anje na kęba, amaa okyee-o fęraa mon yowę mō ayaapapaa se kokyokywee lee haree san ne mō a ba mfee-o. 46 Fo mon kyiiine mō kunj-ro mfo, amaa mō fęraa a twiiri lanņętaa weę mō ayaapapaa se.

47 Amose-o mō e tawę mō i gywii fo feye, hareę okyee mō ebaye a kyō gbaa ooo, Wuribware a taa emō pęęę bo ke mō. Kękpa demanję ne o kpa mō-o e gye ne kę e kaapo feye Wuribware a taa mō ebaye-o bo ke mō. Amaa oko ne o waa ebaye kafweę ne Wuribware a taa bo ke mō-o e kpa Wuribware kafweę nee.”

48 Ne Yeesuu a tawę gywii okyee-o feye, “Mō a taa fo ebaye bo ke fo.” 49 Ne bamō ne bamō aa Yeesuu i gyi-o wōre wōre e tawę ba gywii abe feye, “Onyare mō e fa feye o gye nse, ne hareę o de asese ebaye o ke bamō?”

50 Amaa Yeesuu a beę tawę gywii okyee-o nee feye, “Fo a kōare mō gyi-o si-o, Wuribware a mōrowę fo. To, nare damenanję.”

8

Akyee ne bamō aa Yeesuu a yo-o

1-2 Bō fo san ko-o ne Yeesuu a nare emanj dabę na ngyingyii si o tawę asęn timaa bō lee Wuribware kuwure-o si o gywii asese. Mō aa mō agyasepō kudu anyo-o na akyeępe ko ne o gya ibrisi bō koso bamō se, ne o kya bamō alogyi-o ya nare kaa emanj-o se. Akyeę amō e gye Mariya ne ba tee mō e Magadalanyi, ne Yeesuu a gya ibrisi isunoo bō koso mō se-o, 3 na Yohana ne ba tee mō kuri e Kusa ne o deę o gye Owure Herod a ayaafare-o pęęę obreęe-o, na Susana, na akyeę bweęto bō tii si. Baa ba bamō mpoęę ne bō de-o njō bō kya Yeesuu mō aa mō agyasepō-o-ro-o.

Odōpō kitee

(Matiyo 13.1-9; Maak 4.1-9)

4 Ne asese a lee emanj se emanj se ba Yeesuu ase. San ne asese biribiri a bō gyanņe-o, ne Yeesuu a tawę kitee mō gywii bamō feye, 5 “N gye odōpō ko e bo-ro aaa? Ne o yo a o ya ņonyan mō yaabraa. Mō a yo o ņonyan-o, ne ayaabraagyi amō akō a lee da kpa kee, ne asese a kyikye si, ne mbogyii a bō tesi gyi. 6 Ne yaabraa amō akō a lee da kagyaase. A bō kwęe-o, ne aa wu, a lee feye sweere amō mfej mon de yuri. 7 Ne akō mō a lee da efa-ro, ne amō aa efa-o a koso, ne efa-o a dan mwiiire amō se, amose-o o mon taare waa. 8 Ne nķee ayaabraagyi amō akō a lee da sweere timaa si, ne yaabraa-o a koso dan bō kowę waa anj adabę adabę. Amō e gye saasębeę.

Amose-o akęmaa ne o de eęeb-o, o nu.”

Kęto se ne Yeesuu a tawę kitee amō-o

(Matiyo 13.10-17; Maak 4.10-12)

9 Ne Yeesuu agyasepō-o a bise mō kitee-o kaase. 10 Ne o beņņaa bamō feye, “Mōne wōre ne mō e tawę anej ne Wuribware a kuwure-o-ro du-o mō i gywii, amaa bamō ne ba san-o fęraa itee-ro na akpare-ro ne mō e tawę kęmō asęn a m bō gywii bamō,

na bō deęre asęn-o-ro,
na bō fa amō mfeęre kpone,
na bō nu kęmō asęn kpora-ro,
na bō ma nu kaase.’ ”*

Anej ne Yeesuu a kaapo odōpō kitee kaase-o

(Matiyo 13.18-23; Maak 4.13-20)

11 Ne Yeesuu ye, “To, nķee mon' nu kitee-o kaase. Ayaabraagyi-o kōņonyan yere bō sa abwareęen ne mō e tawę mō i gywii asese-o. 12 Ayaabraagyi ne aa lee da kpa kee-o yere bō sa asese ne ba nu abwareęen, ne amō ya waa kafweę-o, amō Obonsam e ba a o bō lee amō lee bamō mfeęre-ro, na bō ma nya kōare gyi na Wuribware mōrowę bamō-o. 13 Ayaabraagyi ne

* 8:10 Isaya 6.9 (LXX).

aa lee da kagyaase-ɔ mɔ yere bɔ sa asese ne ba nu abwareseɗ-ɔ, ne a waa bamo nkpon-ɔ rɔ kɔne-ɔ. Amaa bamo akato mon pee si-o si-o, Jbonsam ya kyɔ bamo-rɔ kee kafwee, ama baa kyɔ yowe abwareseɗ-ɔ se kegya. ¹⁴ Amo ne aa lee da efa-rɔ-ɔ mɔ yere bɔ sa bamo ne ba nu abwareseɗ-ɔ, ne kaye mɔ-rɔ ato tɔraase na katannekpa na ato biribiri kekpa ya lwee bamo mfeere-rɔ, amo aa waa kokyɔ kyɔn abwareseɗ ne a bɔ bamo nkpon-ɔ-rɔ-ɔ. Amo bamo kokɔregyi-o maa waa bamo sɛyɛ. ¹⁵ Nkee ayaabraagyi ne aa lee da sweere timaa si, ne aa kɔsɔ dan bɔ kowɛ waa anu adabe adabe-ɔ mɔ yere bɔ sa asese timaa ne ba nu asen timaa-o, ne ba kɔre ba gyi, ne ba leɗ eyee bɔ gya amo se neenee, ne ba waa itimaa san kemaa-ɔ.”

*Mon' nu asen ne Yeesuu e tɔwe-ɔ damenanse
(Maak 4.21-25)*

¹⁶ Ne Yeesuu a kya se tɔwe feye, “Okɔ maa kyanɗe mɔ fetiri si na ɔ kɔn bera kike bɔ bun si, beee ɔ taa bɔ kweeɔ mpaa kaase. Kabuno ne ɔ taa a ɔ bɔ yera, na ɔ lanɗe-rɔ aneɗ ne asese i lwee lan-nɔ ne ba nya bɔ nu-ro-o. ¹⁷ Amose-ɔ seye maa kweeɔ. Keɔ kemaa na asen kemaa e lee ifuri na okemaa nu. ¹⁸ Mon' nu asen ne mɔ e tɔwe-ɔ damenanse, a lee feye okemaa ne o nu mɔ asen timaa-o, ne ɔ kɔre amo o gyi-o, Wuribware e sa mɔ kanyiasen bweeto na ɔ bɔ tii kamɔ ne o de-o si. Amaa mɔ ne o kine mɔ asen amo-ɔ feraa, Wuribware e sa a ɔ pan mɔ kanyiasen kafwee ne ɔ fa feye ɔ kyɔ o de-o.”

*Yeesuu mɔ nyi na mɔ tire-ana asen
(Matiyo 12.46-50; Maak 3.31-35)*

¹⁹ Ne Yeesuu mɔ nyi na mɔ tire-ana a ba mɔ ase a bɔ bɔ nu mɔ. Amaa bɔ lee asese kokyɔ-ɔ se-ɔ bɔ mon nya kpa yɔ mɔ ase. ²⁰ To, ne okɔ a tɔwe gywii Yeesuu feye, “Kee, fɔ nyi na fɔ tire-ana yere kawu ba tee fo-ɔ.”

²¹ Ne Yeesuu a tɔwe gywii asese-ɔ peee feye, “Bamo ne ba nu abwareseɗ-ɔ, ne bɔ gya amo se-ɔ, ne mɔ e tee bamo e n na na mɔ tire-ana.”

*Aneɗ ne afwii na alanɗpare a bu Yeesuu-o
(Matiyo 8.23-27; Maak 4.35-41)*

²² Kake nkɔ ne Yeesuu a tɔwe gywii mɔ agyasepo-ɔ feye, “Mon' sa a ane teɗ kepare dabe-ɔ-rɔ yɔ nnon a bonbe-ɔ se.” Ne baa lwee koree-rɔ mɛraa se ba yɔ. ²³ Bamo a pare ba yɔ-ɔ, ne Yeesuu a di idi koree-ɔ-rɔ mfeɗ. Ne afwii dabe kɔ a kɔsɔ a kya nkyu-o si mfeɗ, ne alanɗpare a lee a da nkyu bɔ waa bamo koree-ɔ-rɔ, ne ɔ kpa a ɔ bɔrɔ.

²⁴ Amo feraa ne Yeesuu agyasepo-ɔ a ya kyiɗi mɔ, ne baa tɔwe gywii mɔ feye, “Ane nyanɗe, ane nyanɗe, ane e kpa a ane wu.”

Ne Yeesuu a kɔsɔ sa kano feye afwii-o na alanɗpare-ɔ yowe, ne aa yowe, ne keɔ a waa surumm. ²⁵ Nkee ne oo bise mɔ agyasepo-ɔ feye, “Nteto se ne mone maa kɔre mɔ mone i gyi-o nee?”

Ne kufu a nya bamo, ne eyee a kpen bamo, ne ba nwiini ba gywii abee feye, “Nteto sese e gye anyare mɔ? Mɔ ya sa kano, afwii na alanɗpare gya kamɔ se nee.”

*Aneɗ ne Yeesuu a kya anyare kɔ ne ibrisi te mɔ se-ɔ
(Matiyo 8.28-34; Maak 5.1-20)*

²⁶ Ne Yeesuu mɔ aa mɔ agyasepo-ɔ a kya se teɗ-nɔ yɔ Gadara ifuri ne e bɔ Galileya a kepare dabe a nnon a bonbe-ɔ se-ɔ se. ²⁷⁻²⁹ Yeesuu kelee koree-ɔ-rɔ-ɔ, ne anyare kɔ ne ibrisi bweeto te mɔ se-ɔ a bɔ gyanɗaa mɔ. Ibrisi amo a kyena mɔ se, na ɔ naa na ɔ mon dere ato kyee, ne oo tu lee man-nɔ ba ɔ bɔ mfeɗ ne ba pure asese-ɔ. San kemaa ne ibrisi mɔ e ywee mɔ se, ne ba ba agbarabi a bɔ bɔ nure mɔ asaree-rɔ na ayaa-rɔ bɔ kyena-ɔ, na bɔ kee mɔ se-ɔ, amo ɔ teɗe agbarabi-o, na ibrisi amo yaa mɔ kimukee-ro. To, ne Yeesuu a sa kano feye ibrisi-o kɔsɔ mɔ se. Ne anyare amo a faa-rɔ, ne oo kpuni anjirii Yeesuu ayaa-rɔ, ne ɔ faa kenken feye, “Yeesuu, Nyinɗpen-kyɔn-ato-peee-Bware mɔ gyi-o, nteto ne fo e kpa mɔ ase? Mɔ e kore fo, fo ma tɔraa mɔ.”

³⁰ To, ne Yeesuu a bise mɔ feye, “Fo kenyaɗe e gye emene?”

Ne ɔ ye, “Mɔ e gye Anɗ-kyɔ-mfee”, a kaapo feye ibrisi bweeto te mɔ se.

³¹ Ne ibrisi amo a kore Yeesuu feye ɔ ma taa emɔ bɔ waa kɛmanɗan kɔ ne ke bɔ ken, ne ke mon de kee, ne Wuribware e ba a ɔ bɔ twee ibrisi peee kɔ.

³² San amo mɔ aprako bweeto kɔ yere kabeeɗgyi kɔ se mfeɗ ba gyi. Ne ibrisi-o a kore Yeesuu feye ɔ sa a bɔ lee anyare amo se ya kyena aprako amo se. Ne ɔ sa emɔ kpa. ³³ Ne e ya kɔsɔ anyare amo se ya kyena aprako-o si, ne aprako demante amo a nweenan kporowe kabeeɗgyi-o si ya lee da nkyu-ro wu wu.

³⁴ Bamɔ ne ba deere aprako amo se-ɔ a nu keɔ ne kaa waa-ɔ, ne baa nweenan yɔ man-nɔ na mmanɗyii-ro na adɔ-rɔ ya da asen ne aa ba-ɔ kibonɗon. ³⁵ Ne asese a lee a bɔ bɔ kee keɔ ne kaa ba-ɔ. Ne baa ba Yeesuu ase bɔ tɔ feye anyare ne ibrisi dee i te mɔ se-ɔ te Yeesuu ayaa-rɔ o bun ato, ne nkee feraa mɔ mfeere du mɔ kyekyee. Ne kufu a nya bamo peee. ³⁶ Ne

bamō ne baa ŋu aneŋ ne ɔnyare amō a kpaare-ɔ a tōwe amō aseŋ gywii bamō ne baa sii kameɛ ba-ɔ. ³⁷ Ne asese ne bō bō sweere amō se-ɔ pɛɛɛ a tōwe gywii Yeesuu feye ɔ lee bamō ifuri si, a lee feye kufu de bamō. Amose-ɔ ne Yeesuu a bee lwee koree-ɔ-ro ɔ kpa a o kiŋŋi yɔ.

³⁸ Ne ɔnyare ne Yeesuu a gya ibrisi bō košo mō se-ɔ a kore Yeesuu feye ɔ sa a mō aa mō a yɔ. Amaa Yeesuu a kiŋŋaa mō nee, tōwe gywii mō feye, ³⁹ “Kiŋŋi nare pe ya tōwe atō dabē dabē ne Wuribware a waa sa fō-ɔ gywii fō aye awuye.” Ne ɔnyare amō a kiŋŋi yɔ maŋ-ɔ-ro ya tōwe atō dabē dabē ne Yeesuu a waa sa mō-ɔ aseŋ gywii mfeŋ a asese-ɔ pɛɛɛ.

Aneŋ ne Yeesuu a kyinŋi kakyeesɛɛ ko lee lowi-ro, ne ɔ bee kya ɔkyee ko-ɔ
(Matiyo 9.18-26; Maak 5.21-43)

⁴⁰ Saŋ ne Yeesuu a kiŋŋi ba boŋbe ne ɔ lee mō se yɔ-ɔ, ne asese ne bō yere bō gywii mō-ɔ a sa mō anse na keba.

⁴¹ Ne kebwarekorekryan abrese-ɔ ɔko ne ba tee mō ε Yayerus-o a ba Yeesuu ase mfeŋ bō kpuni anurii Yeesuu ayaa-ro kore mō feye ɔ sa a bō yɔ mō aye, ⁴² a lee feye mō kagyikyeesɛɛ ko ne oo gyi nsu kudu ŋnyɔ-ɔ e lo ɔ kpa a o wu. Kakyeesɛɛ-ɔ wore kpen e gye mō gyi. Yeesuu a yɔ-ɔ, ne asese a kpōwe miri bō gya mō se.

⁴³ Amō ɔkyee ko mō bō bamō-ro, ne ɔ lo kekyeeto bō lee feye kiferi kema-ro ɔ taare bwiino waa iluwi kanɔ ŋko. Waa nsu kudu ŋnyɔ nee feye mō a lo aneŋ a kolɔ-ɔ. ɔko mō moŋ taare kya mō kemō. ⁴⁴ Amose-ɔ ne oo lwee asese amō-ro yɔ Yeesuu kameɛ ya dabōrɔ mō waagya kanɔ, ne ɔ kpaare puri amō-ro mfeŋ.

⁴⁵ Ne Yeesuu a bise feye, “Nse ya dabōrɔ mō-ɔ nee?”

Okemaa a tōwe feye n gye mō nee-ɔ, ne Peetroo ye, “Mō nyanpe, emene ne fō i bise aneŋ, na asese demaŋte mō a muruwaa fō?”

⁴⁶ Ne Yeesuu ye, “Amaa mō a pini feye ɔko a dabōrɔ mō, a lee feye mō a ŋu feye eleŋ a lee mō-ro kya ɔko.”

⁴⁷ ɔkyee amō a ŋu feye ɔ maa taare a ɔ taa keto ne ɔ waa-ɔ a ɔ bō kweero-ɔ se-ɔ, ne ɔ ba Yeesuu ase na ɔ yon, ne ɔ bō kpuni anurii mō ayaa-ro. Asese amō-ro mfeŋ ne ɔ tōwe gywii Yeesuu keto se ne ɔ dabōrɔ mō-ɔ na aneŋ ne ɔ kpaare puri amō-ro mfeŋ-ɔ. ⁴⁸ Ne Yeesuu ye, “ɔpekyee, bō lee aneŋ ne fō a kōre mō gyi-o si-o, fō a kpaare. To, nare damenanse.”

⁴⁹ Saŋ ne Yeesuu e tōwe amō-ɔ, ne kabɔ ko a lee Yayerus a loŋ-ɔ-ro bō tōwe gywii Yayerus feye, “Fō kakyeesɛɛ-ɔ a wu, amose-ɔ fō ma lee sa a ɔkaapopo-ɔ kpone mō eyee.”

⁵⁰ Amaa Yeesuu a nu aneŋ ne ɔ tōwe-ɔ, ne ɔ tōwe gywii Yayerus feye, “Fō ma sa a fō dun ten fō, fō feraa, fō ya kōre mō gyi, ɔ kpaare.”

⁵¹ Saŋ ne baa fō Yayerus a loŋ-ɔ-ro-ɔ, Yeesuu moŋ sa a ɔko lwee mfeŋ ne kakyeesɛɛ-ɔ a wu ɔ da-ɔ bō tii mō se, amō Peetroo na Yohanee na Yakubu na kakyeesɛɛ-ɔ mō se na mō nyi.

⁵² Bamō ne baa saŋ bō bō loŋ-ɔ-ro-ɔ deŋ ba su kale ba sa kakyeesɛɛ-ɔ nee. Ne Yeesuu ye, “Mone ma su, a lee feye kakyeesɛɛ-ɔ moŋ wu, oo di idi nee.”

⁵³ Mō a tōwe aneŋ-ɔ, baa mose mō nee, a lee feye bō nyi kasentŋ feye kakyeesɛɛ-ɔ a wu.

⁵⁴ To, ne Yeesuu a kra kakyeesɛɛ ne oo wu ɔ da-ɔ kesaree-ro, ne ɔ tee mō feye, “Mō gyi, kyinŋi košo.” ⁵⁵ Puri amō-ro mfeŋ ne oo kyinŋi košo ŋkpa na alanfiya-ro. Ne Yeesuu a sa kanɔ feye bō sa kakyeesɛɛ-ɔ kotɔko a o gyi. ⁵⁶ Ne kakyeesɛɛ-ɔ mō se na mō nyi eyee a kpen bamō. Amaa Yeesuu ye bō ma kan tōwe keto ne ɔ waa-ɔ gywii ɔko.

9

Aneŋ ne Yeesuu a suŋ mō agyasepo kudu anyo-ɔ bō kyonwe eman se-ɔ
(Matiyo 10.5-15; 11.1; Maak 6.7-13)

¹ Ne Yeesuu a tee mō agyasepo kudu anyo-ɔ bō gyanŋe, ne ɔ sa bamō eleŋ a bō taare bō gya ibrisi bō košo asese se, na bō kya alɔpo. ² Ne ŋkee oo suŋ bamō bō kyonwe eman se feye bō ya tōwe Wuribware a kuwure-o-ro aseŋ, na bō kya alɔpo. ³ Ne ɔ tōwe gywii bamō feye, “Mone a yɔ-ɔ, ɔko ma kan taa kotɔko. Mone ma taa kayii naresese beee koree beee ateese beee atanee beee ekaare ko bō tii eko ne mone okemaa mō buŋ-o si. ⁴ Mone a yɔ-ɔ, moŋ! kyena loŋ ne mone e sowe mō-ro ne ba kra mone neene-ɔ-ro-ɔ bō fō ŋke nsi ne mone e lee maŋ amō-ro-ɔ. ⁵ Amaa mone ya yɔ toŋ ko, ne bamō e ma kpa mone mfeŋ, mone e lee mfeŋ, bamō maŋ-no ese ne e ya sii mone asebeta kaase-ɔ gbaa, moŋ! kponkpan emō bō sii bamō aye, bō yii bamō se feye bamō ebɔye a sii bamō se.” ⁶ Ne agyasepo-ɔ a nare eman se tōwe aseŋ timaa-o, na ba kya alɔpo toŋ kema ne baa nare-ɔ.

Aneŋ ne Owure Herod a turi-o
(Matiyo 14.1-12; Maak 6.14-29)

⁷ Saŋ ne Galileya sweere se Owure Herod a nu atō mō pɛɛɛ ne Yeesuu a waa-ɔ aseŋ-ɔ, ne oo turi, bō lee feye bokō ye Yohanee Osuubɔpo-ɔ ya bee kyinŋi lee lowi-ro ba. ⁸ Bokō mō ye Wuribware a akyaame-ɔ ɔko, feye Iliya beee ɔko-ɔ, a bee kyinŋi ba ŋkpa-ro. ⁹ Ne Herod ye,

“Mō-ō mō a tuwi Yohanee Osuubōpō-ō kunu, nē nke nse gbaa asen nē mō i nu bweētō mō-ō nē?” Nē mō kēkato a pee o buwi o kpa Yeessuu.

Anēn nē Yeessuu a sa asēsē nkpēn nnuu ateese-o (Matiyo 14.13-21; Maak 6.30-44; Yohanee 6.1-14)

10 To, nē Yeessuu a agyasepō nē oo sun bamō bō kyōnwe eman se feyē bō ya tōwe Wuribwarē a kuwure-o-ro asen-ō a kiñji ba bō tōwe ketō kemaa nē baa waa-ō gywii Yeessuu. Nē ɔ sa nē mō aa bamō wōrē a yō man kō nē ba tēē mō ē Betesayēda-ō se. 11 Asēsē bweētō a nu mō se mfen-ō, nē baa gya mō se. Nē Yeessuu a sa bamō anse na kēba, nē ɔ tōwe Wuribwarē a kuwure-o-ro asen gywii bamō, nē ɔ bēē kya alōpō nē baa ba mō asē-ō.

12 Amō kyōwē a kpa a ɔ twēē-ō, nē mō agyasepō kudu anyō-ō a bō tōwe gywii mō feyē, “Mfēē a gye ēfa-ro-ō se-ō, sa a asēsē-ō yō mmanjgyii na eman nē ē maa mfēē-ō-ro, na bō ya kpa ateese gyi, na bō buwi kpa bamō esowēkpa.”

13 Nē Yeessuu a tōwe gywii bamō feyē, “Mōnē fānfān sa bamō kōtōkō a bō gyi.”

Nē baa bēnjaa feyē, “Bodobodoo akuri anuu na nkiñgyi nnyō wōrē kpen nē anē de mfēē, bēēē fō ē kpa feyē anē ya ɔ ɔ atēese sa asēsē demanṭe mō nēē ēēē?”

14 Bamō-ro anyarē-ō wōrē ē waa nkpēn nnuu. Nē Yeessuu a tōwe gywii mō agyasepō-ō feyē, “Mōn' ke asēsē-ō-ro bō kyena ntun si ntun si, katun kemaa asēsē ē waa feyē asēsē adunuu.”

15-16 Yeessuu agyasepō-ō a ke bamō-ro bō kyena lowē-ō, nē Yeessuu a taa bodobodoo akuri anuu-o na nkiñgyi nnyō-ō waa mō asarēē-ro, nē ɔ dēēē soso. Nē ɔ sa Wuribwarē anse wē se, nē nke ɔ tēnjē-ro bō sa mō agyasepō-ō, nē baa ke-ro sa asēsē-ō pēēē. 17 Nē bamō pēēē mō a gyi bodobodoo-o kpōnē, nē baa wō nkiñgyi-o kpōnē. Nē nke mō agyasepō-ō a swii bodobodoo na nkiñgyi mpupuriaseē nē n ya san-ō bō bōrō ake kudu anyō.

Mō nē Peetroo yē Yeessuu gye-ō (Matiyo 16.13-20; Maak 8.27-30)

18 Kake nko san nē Yeessuu a yō tōn kō mō wōrē ɔ kōrē kēbwarekōrē-ō, nē mō agyasepō-ō a ba mō asē mfen. Nē oo bise bamō feyē, “Mōn' tōwe anēn nē asēsē ē tēē mō-ō gywii mō.”

19 Nē baa bēnjaa mō feyē, “Wuribwarē a kyaamēē-ō ɔkō nē oo kyinji lēē lowi-ro, feyē Yohanee Osuubōpō-ō, bēēē Iliya, bēēē bamō-ro ɔkō.”

20 Nē oo bise bamō feyē, “Nē mōnē mō mōnē yē nse nē n gye-ō nēē?” Nē Peetroo a bēnjaa feyē, “Fō ē gye Kristoo nē Wuribwarē a sun anē asē-ō.” 21 Nē Yeessuu a yii bamō se feyē bō ma kan tōwe amō-ō gywii ɔkō.

Anēn nē Yeessuu a tōwe mō asen kunu na mō lowi asen-ō (Matiyo 16.21-28; Maak 8.31 - 9.1)

22 Nē ɔ kya se tōwē feyē, “A tiri feyē mō, dimaadi mō gyi-o, nū asen bweētō, na man abresē na Wuribwarē alonjōpō abresē na Wuribwarē mbraa akaapōpō-ō pēēē mō kine mō. Ba mō mō, amaa kēmō nke nsa, Wuribwarē i kyinji mō a ɔ lēē lowi-ro.”

23 Nē ɔ bēē tōwe gywii laman-ō feyē, “Ɔkō nē ɔ kpa a ɔ gya mō se-ō yōwē kowaa ketō nē ke ē prē mō-ō, na ɔ sorō mō fānfān kyii kpare-abēē-ro kake kemaa gya mō se. 24 A lēē feyē ɔkō nē ɔ kpa a ɔ nya mō eyēē lēē lowi ase-ō, lowi ē nya mō nsu pēēē. Ɔkō mō nē o kperi mō se na o wu-o ē nya nkpā na kukyure nē a mōn de kēē-ō. 25 Tōnō mō nē sēsē ē nya feyē mō a nya kayē mō-ro atō pēēē, na bō lēē anēn se na ɔ pan kyenakpa Wuribwarē ase? A mōn de tōnō. 26 Ɔkō nē ɔ maa kpa feyē asēsē pini feyē ɔ gye mō agyasepō-ō, na ɔ maa kpa a ɔ gya mō kekaapo se-ō, amō fēraa mō, dimaadi mō gyi-o, gbaa mō i kine mō kipini san nē Wuribwarē a kelanjerō-ō ē lēē soso a kō wēē swēēē se, na asēsē pēēē nū n se Wuribwarē na mō mbōō a kēdabē na wuraa-o na mō, dimaadi mō gyi-o, lee-o san nē mō aa Wuribwarē a mbōō-ō ē ba-ō. 27 Mō i gyi mōnē kasentj feyē bōkō bō mfēē nē bō maa wu, amō ba nū anēn nē Wuribwarē a kuwure-o du-o pwēē.”

Anēn nē Yeessuu agyasepō-ō bōkō a nū Yeessuu kēdabē na wuraa-o (Matiyo 17.1-9; Maak 9.2-9)

28 Waa nke mburuwa a kyōn feyē Yeessuu a tōwē asen mō-ō, nē oo lee Peetroo na Yohanee na Yakubu, nē mō aa bamō a yō kēbēē kō se na bō ya kōrē kēbwarekōrē. 29 San nē Yeessuu ē kōrē kēbwarekōrē mfen-ō, nē mō akatō-ro a kyuruwi, nē mō atō burjse a buruwi pareparepare a tōrē se. 30 Puri amō-ro nē baa nū feyē anyarē anyō kō yērē na bamō aa Yeessuu ē sa sejsa. Abēē anyō amō ē gye Wuribwarē mbraa ɔsapō Mosis na Wuribwarē kyaamēē Iliya. 31 Wuribwarē soso a kelanjerō-ō ē lanjē bamō se, na bamō aa Yeessuu ē tōwē anēn nē a ya san kafwēē feyē o wu Yerōsalem man-nō anēn nē Wuribwarē a kra feyē o wu-o.

32 Pwēē nē amō pēēē a ba-ō, Peetroo na mō kōsqōbēē-ana anyō-ō a di idi. Amaa bamō a kyinji-o, nē baa nū Yeessuu a kēdabē na wuraa-o na anyarē anyō amō nē bamō aa mō yērē-ō. 33 San nē anyarē amō ē yō ba yōwē Yeessuu-o, nē Peetroo yē, “Mō nyanjē, a bware fēē feyē

ane a bo mfee. Ane e waa abwii asa, fo kokonko, Mosis kokonko na Iliya mo kokonko.” Keto ne do tawe-o mon de kaase.

³⁴ Na Peetoo san o sa senja-o, ne kowore ko kuyayu a lee soso bo donjo bamo se. Ne kufu a nya Yeessu agyasepo-o san ne kowore amo i bun bamo se-o. ³⁵ Ne bore ko a lee kowore-o-ro tawe feye, “Mon' kee mo gyi ne mo a lee-o. Mon' nu mo asen.” ³⁶ San ne bore amo a laato-o, ne aa san Yeessu wore. Yeessu agyasepo-o a laa amo-o peee to. Keto ne baa nu san amo-o, bo mon tawe gywii oko, amo keto a bo kyee-o.

Anen ne Yeessu a kya kanyansee ko ne ibrisi te mo se-o
(Matiyo 17.14-18; Maak 9.14-27)

³⁷ Kemo kaye nke-o ne Yeessu mo aa mo agyasepo asa-o a lee kebee-o se, ne asese demante ko a ba bo gyanjaa Yeessu. ³⁸ Ne onyare ko a tawe kenken lee asese-o-ro feye, “Okapopo, mo e kore fo nee, deere mo gyi nyanse kpen ne n de-o sa mo. ³⁹ Ibrisi ko te mo se, ne emo ya ba mo se, amo o fee-ro, na e twee mo bo da sweere feye mo a lo kibungbun-o, na o twee mo asaree na ayaa, na mo kan-ro o lee afwii. San kema mo eyee se e swaa swaa pwee na e deee yuri mo. ⁴⁰ Mo a kore fo agyasepo-o feye bo gya ibrisi amo bo koso mo se peee, bamo mo bo mon taare.”

⁴¹ Ne Yeessu a tawe gywii mo agyasepo-o feye, “Keseborolen awuye, mone maa kore mo mone i gyi. Nsu mfene ne mone e kpa feye mo aa mone a kyena? Beee nsu mfene ne mone e kpa feye n nyite mone pwee na mon' dee kore mo gyi?” Ne do tawe gywii onyare-o feye, “Taa fo gyi nyanse-o baa mfee.”

⁴² Kanyansee amo a yo Yeessu ase-o, ne ibrisi amo ne i te mo se-o a twee mo bo da sweere feye mo a lo kibungbun-o, ne do twee mo asaree na ayaa. Ne Yeessu a sa kan feye ibrisi-o koso kanyansee-o se. Ne Yeessu a kya mo, ne do kpaare, ne Yeessu a kinjaa mo sa mo se.

Anen ne Yeessu a bee tawe mo lowi asen-o
(Matiyo 17.22-23; Maak 9.30-32)

⁴³ Ne keto ne Yeessu a waa-o a kpen asese-o eyee. Ne baa nu anen ne Wuribware a keyaalen-o kyoo. Bamo a san ba fa keto kema ne do waa-o mfeere-o, ne Yeessu a tawe gywii mo agyasepo-o feye, ⁴⁴ “Mone ma kan tan keto ne mo e kpa a n tawe gywii mone-o se. Ba taa mo, dimaadi mo gyi-o, a bo waa sweere mo se ayaalenpo kesaree-ro.” ⁴⁵ Amaa mo agyasepo-o mon nu keto ne do tawe-o kaase. Ne kufu mo de bamo na bo bise mo asen-o kaase.

Agyasepo-o-ro nse e gye bres-e?
(Matiyo 18.1-5; Maak 9.33-37)

⁴⁶ Ne Yeessu agyasepo-o wore wore i gyiiri bamo kebrese se ikii. ⁴⁷ Yeessu mo nyi bamo mfeere-o se-o, ne do kra kayaagi ko baa bo yera mo ase. ⁴⁸ Ne do tawe gywii bamo feye, “Okema ne mo kenyaere-ro o kra anen a kayaagi mo neene-o e kra mo neene nee, ne mo-o mo ne o kra mo neene-o a kaapo nee feye do kra mo ne oo sun mo bo kyonwe-o neene deee nee. Amose-o, oko ne o gye kagyinyii mone peere-ro o gye obrese.”

Oko ne o mon gye mone don-o bo mone kebegya nee
(Maak 9.38-40)

⁴⁹ Ne Yohanee, ne o gye Yeessu agyasepo-o oko-o, ye, “Ane nyanpe, ane a nu oko de fo kenyaere o gya ibrisi o koso asese se. Ne ane a gya mo feye o yowe anen kwaa bo lee feye o mon tii ane se.”

⁵⁰ Ne Yeessu a tawe gywii mo aa mo besko-ana agyasepo-o feye, “Mone ma lee gya mo, a lee feye okema ne o mon gye mone don-o bo mone kebegya nee.”

Anen ne Samariya awuye a kine Yeessu kosowe bamo aye-o

⁵¹ Ne Yeessu nyi damenanse feye amo ya waa kafwee-o, san e fo feye o yo Yerusalem man-no, na o wu, na o kyinji lee lowi-ro, na o yo Wuribware se. Amose ne do waa mo mfeere ne do dee kpa se o y mfen. ⁵² Ne oo sun mbao bo gye nkpee, ne baa yo Samariya kamangyii ko-ro na bo ya kpa ton ko lonjo bo yera mo. ⁵³ Amaa kamangyii amo-ro a asese-o maa kra mo neene, bo lee feye baa den nu feye o kpa a o bore yo Yerusalem man-no nee. ⁵⁴ Amo mo agyasepo-o Yakubu na Yohanee a nu anen ne asese amo a waa-o, ne bo ye, “Ane nyanpe, ane ya sa ne deekpa a lee soso bo kywee bamo kpuri, a pre fo aaa?” ⁵⁵ Ne Yeessu a buruwaa tawe gywii bamo feye anen a mfeere-o mon bo dan. ⁵⁶ Ne mo aa mo agyasepo amo a kyon bee yo kamangyii ko se.

Bamo ne ba kpa feye bo gya Yeessu si-o
(Matiyo 8.19-22)

⁵⁷ San ne bo naa ba yo-o, ne onyare ko a tawe gywii Yeessu feye, “Ton kema ne fo e yo-o, mo e gya fo se.”

58 Ne Yeesuu a tawe gywii onyare-ɔ feye, “Sabran-ɔ igyono de idikpa, ne mbogyii de asaa bo da-ro, amaa mo, dimaadi mo gyi-o, feraa mon de mfen ne mo i di a n kyure-o.”

59 Ne Yeesuu a beɛ tawe gywii onyare ko feye, “Gya mo se.”

Ne onyare-ɔ ye, “Mo nyanpe, sa a n kinji yo pe na n ya pure n se pweɛ na n deɛ beɛ bo gya fo se.”

60 Ne Yeesuu a ba kekpare bo beɛnaa mo feye, “Bamo ne bo mon te kakyena popweɛ-ɔ, bamo e den bo pure bamo akowebɛɛ ne ba ba a bo bo wu-o. Na fo feraa fo nare ya tawe Wuribware a kuwure-o-ro asen gywii asese pɛɛɛ.”

61 Ne onyare ko mo a beɛ tawe gywii Yeesuu feye, “Mo nyanpe, mo e gya fo se, amaa sa a n ya kra mo kowebɛɛ-ana pweɛ.”

62 Ne Yeesuu a beɛnaa mo feye, “Okɛmaa ne ɔ naa na ɔ deɛre kameɛ-ro-ɔ maa taare a ɔ waa Wuribware a kuwure-o kusun.”

10

Anɛn ne Yeesuu a sun asese adusunoo na anyo bo kyonwe eman se-ɔ

1 Amo-ɔ kameɛ-ro-ɔ ne Yeesuu a beɛ lee asese adusunoo na anyo, na o sun bamo anyo anyo feye bo gye nkpeɛ yo eman se na ton kɛmaa ne mo fonfon e kpa a ɔ bo yo-ɔ. 2 Ne ɔ tawe gywii bamo feye, “Yaabraa ketenɛ kyɔ bweɛto, atɛnɛpɔ mo mon kyɔ. Amose-ɔ mon' kore kodoo wuye-o na o buwi atɛnɛpɔ bweɛto bo kyonwe mone na bo kya mone-ro. 3 To, mon' nare mfen ne mo a kaapo mone-ɔ. Amaa mon' nyinji si feye mo i sun mone mo e kyonwe ne feye nsannegyii ne ba ya lwee akwaare-ro-ɔ. 4 Mone ma kan taa atanne kabootɛ, na koreɛ, na asɛbeta bo gya mone eyee se. Na mone ma beɛ yere kpa-ro ka ɔko kano.

5 Pweɛ ne mone i lwee lon kɛmaa-ro-ɔ, mon' gye nkpeɛ ka kano. Na mon' tawe feye, ‘Wuribware yure lon mo-ro asese.’ 6 Ne sese timaa e bo lon-ɔ-ro, ne mo ya kore mone kanoka feraa, na mon' sowe lon-ɔ-ro mfen. Na Wuribware yure lon wuye amo. Ne mfen ne bamo e mon kore mone kanoka feraa, na mon' kyon lon amo se. Wuribware maa yure lon wuye amo. 7 Mon' sowe lon ne ba kore mone kanoka nɛnɛɛ-ro-ɔ, na mon' gyi atese kɛmaa ne ba nya a bo sa mone-ɔ, a lee feye okɛmaa ne o sun kusun-o de kakoka. Na mon' sowe lon konko-ro, mone ma nare sowe elon-ɔ kaa.

8 Ne man ne mone ya yo mo se, ne baa sure si kra mone nɛnɛɛ-ɔ, na mon' gyi atese kɛmaa ne ba nya a bo sa mone mfen-ɔ. 9 Na mon' kya alopo mfen, na mon' tawe gywii asese-ɔ feye, ‘Wuribware a kuwure-o e kpa a ko to-ro.’ 10 Amaa mone ya yo man ko se ne bamo e mon kra mone nɛnɛɛ feraa, mon' lee mfen yo kabore se, na mon' tawe gywii bamo feye, 11 ‘Mone man-ɔ a ese ne e ya sii ane ayaapapaa kaase-ɔ gbaa, ane e kpeɛ emo a ane bo sii mone aye bo yii mone se, amaa mon' nyinji si feye Wuribware a kuwure-o a to-ro ne ke e kpa a ko kyon gbaa.’ 12 Mo i gyi mone kasentɛn feye san ne Wuribware e ba a ɔ bo gyi asese asen-ɔ, o gyiiri man amo asese kesɛbo a ɔ kyon anɛn ne o gyiiri Sodam awuye kesɛbo-ɔ, asese ne bo lee bamo ebaye se, Wuribware a kpuri bamo man dedaa-ɔ.”

Kesɛbo gyiiri ne eman awuye ne baa kine Yeesuu-o yere bo sa-o (Matiyo 11.20-24)

13 Ne Yeesuu a kya se tawe feye, “Mone Isireelii awuye ne mone te Korasin na Betesayeda eman-ɔ-ɔ, mone a kine kikinji lee mone ebaye-ro. Anɛn se-ɔ, nke nsi ne Wuribware i gyi asese pɛɛɛ asen-ɔ, mone i nu asen neɛ feɛ. A lee feye atɔ dabɛ ne mo a waa mone aye-ɔ ne mo a deɛ waa amo Tiro na Sidon eman ne e mon bo Isireelii sweere se-ɔ-ro neɛ, weeteɛ mfen a awuye-o a kyɔ waa kemo ne ke e kaapo feye baa nu bamo eyee kinji lee bamo ebaye-ɔ-ro-ɔ kyee. 14 Kake ne Wuribware i gyi asese pɛɛɛ asen-ɔ, o gyiiri mone kesɛbo a ɔ kyon Tiro na Sidon eman awuye. 15 Mone Isireelii awuye ne mone te Kapaaniyum man-ɔ-ɔ mo, mone e kpa feye mon' yase mone eyee yaa Wuribware se neɛ eɛe? Wuribware e tweɛ mone a ɔ bo kyonwe mfen ne o gyiiri ebaye awaapo kesɛbo-ɔ.”

16 Ne Yeesuu a tawe gywii mo agyasepo-ɔ feye, “Mone e yo, mon' nyinji si feye okɛmaa ne oo nu mone asen ne ɔ kore a o gyi-o a kore mo gyi neɛ, ne okɛmaa ne oo kine mone-ɔ a kine mo neɛ, ne okɛmaa ne mo-ɔ mo a kine mo-ɔ a kine mo-ɔ ne oo sun mo-ɔ neɛ.”

Mo a sa senja gywii bamo lowe-ɔ, ne ɔ sa bamo kpa a bo nare.

Asese adusunoo na anyo-ɔ kikinji ba

17 Ne asese adusunoo na anyo-ɔ a kinji ba Yeesuu ase, na bamo akato a gyi. Ne baa bo tawe gywii mo feye, “Ane nyanpe, ane a ya ba fo kenyaɛ bo tawe asen-ɔ, ibrisi gbaa a bu ane.”

18 Ne Yeesuu a beɛnaa bamo feye, “Mone a nu aaa? Mone a yo na mone e gya ibrisi mone e koso asese se-ɔ, mo a nu Obonsam ne ɔ gye emo agyenkpɛpɛ-ɔ a lee da kirim, feye anɛn ne elɛɛɛ e lee soso eɛ ba sweere-ɔ. 19 To, mon' nu mfee. Mo a sa mone Obonsam se keyaalɛn na mon' ko mo gyi si, na mon' ya kyikyɛ awo na agyapureepu si san kɛmaa, na seye ma waa

mone. ²⁰ Mone ma sa a mone akato gyi feye ibrisi a bu mone, amaa mon' sa a mone akato gyi bweeto feye Wuribware a kyoree mone anyare bo beya soso."

Anen ne Wuribware i yure aworoba na bamo ne bo mon nyi asen bweeto-o (Matiyo 11.25-27; 13.16-17)

²¹ San amo-o, amo Wuribware a kufwiije timaa-o a sa ne Yeessu akato a gyi, ne o ye, "N se, soso na sweere owure, mo e sa fo anse feye fo a taa keto ne fo a bo kweero anyiasenpo se-o bo kaapo bamo ne bo mon nyi asen bweeto-o. N se, mo a nu kasentij si, anen ne fo a kpa feye fo waa-o nee."

²² Ne oo towe gywii mo agyasepo-o feye, "N se a taa keto kema bo waa mo kesaree-ro. Okemaa mo mon nyi anen ne n du-o, amo n se ne o bo soso-o wore, ne okemaa mo mon nyi anen ne n se du-o, amo mo aa bamo ne bo du feye mone-o, ne mo a lee feye bo gyii mo-o wore kpen."

²³ Ne Yeessu a lee mo agyasepo-o keri si, na oko ma nya nu. Ne oo towe gywii bamo feye, "Mone de nyure feye mone a bo mfee mone i nu ato mo ne mone i nu-o. ²⁴ Mo e towe mo i gywii mone feye Wuribware akyaamee na awure ko gbaa a kpa feye bo nu keto ne mone i nu-o, bamo-o bo mon nya kemo nu. Ne baa kpa feye bo nu asen ne mone i nu-o, bamo-o bo mon nya amo mo nu."

Kedamenan se ne Samariyani ko a waa-o kitee

²⁵ San ko ne Wuribware mbraa akaapopo ko a ba Yeessu ase na o bo kyoo mo-ro kee feye mo abwaresej kekaapo bo dan aaa. Ne anyare amo a bise feye, "Okaapopo, emene ne mo e waa na n nya nkpa na kuyure ne a mon de kee-o nee?"

²⁶ Ne Yeessu a benjaa mo feye, "Emene ne abwaresej wore-o-ro baa towe? Mon' towe gywii mo anen ne baa kyoree amo mfen-o." ²⁷ Ne Wuribware mbraa akaapopo-o ye, "Baa kyoree feye,

'Lee fo kame-ro ba fo kakpono na fo keyaalen
na fo mfeere peee bo kpa fo nyanpe Wuribware asen.*
'na fo kema kpa fo beeko asen,
feye anen ne fo e kpa fo eyee-o.* "

²⁸ Ne Yeessu ye, "Kasentij ne fo a towe-o. Fo ya waa anen, fo e nya nkpa na kuyure ne a mon de kee-o."

²⁹ Wuribware mbraa akaapopo amo a kpa a o kaapo feye mo senbise-o a baare-o si-o, ne oo bee bise Yeessu feye, "Ne nse e gye mo beeko-o nee?"

³⁰ Ne Yeessu mo a ba kitee mo bo benjaa mo. O ye, "N gye anyare ko ya dee kyena aaa? Ne kake ko oo koso lee Yerusalem man-no o yo Yerikoo man-no. Ne ayu ko a kra mo kpa-ro mfen, ne baa gyera mo bo da, ne baa ywii mo ato peee, na mo ato bunse gbaa, ne baa da mo waa yoreyore, ne baa yowe mo bo beya mfen.

³¹ Kafwee-o ne Wuribware alonjopo ko a ba o kyon kpa amo se mfen dee. Mo a nu anyare amo da kpa-ro mfen-o, ne oo kwaye mo kyon. ³² Anen dee ne Lewii awuye ne ba kya Wuribware alonjopo bamo kusun-no-o oko a bo to anyare amo mfen, ne oo ya deere mo kwaye kyon.

³³ Amaa Samariyani ko feraa naa kpa amo se, ne oo bo to anyare-o na o da. Mone nyi feye Samariya awuye mo na ane Isireelii awuye i kisi abee. Amaa Samariyani mo feraa, mo a nu anyare amo da kpa-ro o kpa a o wu-o, ne mo asen a waa mo ewee. ³⁴ Ne oo yo mfen ne o da-o, ne oo ba nta na mfo bo waa kadwii bo mera mo elo-o se, ne oo jure emo se, ne oo yase anyare-o bo kyena mo fonfon a kuruma ne o dee-o se, ne oo taa mo yaa afo a sowekpa-o ya kee mo.

³⁵ Kemo kaye nke-o ne oo lee siidii adunyoo bo sa afo lon odeeresepo-o, ne oo towe gywii mo feye o bo deere alopo amo se sa mo. Ne o ye, 'Mo kebo kinji ba-ro-o, ne fo ya bee nyera atanne kanon kemaa mo kunu si bo tii si, mo e ka fo.' "

³⁶ Ne Yeessu a towe bo gye kee feye, "To, abee asa mo-ro, bamo nse ya kaapo feye anyare ne ayu-o a da mo-o gye mo beeko-o nee?"

³⁷ Ne Wuribware mbraa akaapopo-o ye, "Mo ne oo waa anyare amo kedamenan se-o."
Ne Yeessu ye, "Amo feraa, nare na fo ya waa anen."

Anen ne Yeessu a ya ka Maataa na Mariya kan-o

³⁸ San ne Yeessu mo aa mo agyasepo-o a kya bamo kpa-o se ba yo-o, ne baa ya fo man ko ne okyee ko ne ba tee mo e Maataa-o te mo-ro-o se. Ne Yeessu a sowee okyee amo aye, ne oo kra mo neenee.

* 10:27 Mbreaa kebeesa 6.5. * 10:27 Kolonjo mbraa 19.18.

³⁹ Maataa-ɔ mɔ de mɔ tire kɔ ne ba tee mɔ ε Mariya, ne o te Yeesuu ayaa-ro mfen o nu asen ne Yeesuu e tɔwe-ɔ. ⁴⁰ Aneɲ ne mɔ afo kyɔ-ɔ se-ɔ, ne ateese kedɛɲa a tɔraa Maataa. Ne ɔɔ yɔ Yeesuu ase ya tɔwe gywii mɔ feye, "Mɔ nyanɲe, amɔ fɔ ase a bware feye mɔ tire a yɔwe kusun mɔ pɛɛɛ bɔ dɔɲɲɔ mɔ se aaa? Tɔwe gywii mɔ feye ɔ kɔsɔ bɔ kya mɔ-ro."

⁴¹ Ne Yeesuu ye, "Oo! Oo! Maataa, fɔ e tɔraa fɔ eyee atɔ bweeto se. ⁴² Keto kɔɲkɔ e bɔ-ro ne ki tiri, ne fɔ taa fɔ mfɛere bɔ dɔɲɲɔ se. Kemɔ ne Mariya e waa mbeyɔmɔ. Keto ne oo lee a ɔ waa-ɔ nee. Aneɲ se-ɔ ma tɔwe a n gywii mɔ feye ɔ yɔwe."

11

Aneɲ ne Yeesuu a kaapo ane aneɲ ne ane kore kebwarekore-ɔ
(Matiyo 6.9-13; 7.7-11)

¹ Kake ɲkɔ ne Yeesuu a yɔ tɔɲ kɔ ɔ kore kebwarekore. Mɔ a kore kebwarekore-ɔ lowe-ɔ, ne mɔ agyasepo-ɔ ɔkɔ a tɔwe gywii mɔ feye, "Ane nyanɲe, kaapo ane aneɲ ne ane kore kebwarekore, feye aneɲ ne Yohanee a kaapo mɔ agyasepo-ɔ."

² Ne Yeesuu a beɲɲaa mɔ feye, "Mone e kore kebwarekore, mon' tɔwe feye,

'Ane se Wuribware, sa a bɔ kyɔro fɔ kenyaɲ timaa.

Na fɔ baa fɔ kuwure-o bɔ gyi mfee.

³ Sa ane ateese ne a tiri ane

ndɔɔ na kake kemaa-ɔ.

⁴ Na fɔ taa ane ebɔye bɔ ke ane,

bɔ lee feye ane de ɔkemaa ne ɔ waa

ane ebɔye-ɔ lee ane i ke mɔ.

Na fɔ ma sa kpa a ɔbɔnsam kyɔ ane-ro kee

feye ane e waa ebɔye aaa.' "

⁵⁻⁶ Ne Yeesuu a kya se tɔwe gywii mɔ agyasepo-ɔ feye, "Mon' taa feye fɔ kɔ a yɔ fɔ nyare kɔ aye kaye nsena ya tɔwe gywii mɔ feye, 'Mɔ nyare, mɔ nyare kɔ i tu kpa, ne ɔɔ bɔ sowe mɔ aye kanye mɔ, mɔ-ɔ mon de ateese kɔ na m bɔ sa mɔ a o gyi. Amose-ɔ mɔ e kore fɔ nee feye fɔ para mɔ bodobodoo akuri asa kpen.' ⁷ To, mon' bee taa kemɔ feye fɔ nyare ne fɔ a kore mɔ-ɔ a tɔwe feye, 'Fɔ ma tɔraa mɔ. Mɔ a kyɔ twee mɔ kekyaɲ-ɔ, ne mɔ aa mɔ gyi-ana pɛɛɛ a di. Amose-ɔ ma taare a ɲ kɔsɔ sa fɔ kotokɔ.' ⁸ Mɔ a gye fɔ nyare-ɔ gbaa oo, oo kine kekya fɔ-ro. Amose se-ɔ fɔ e lee mfen a fɔ yɔwe kotɔraa mɔ aaa? Daabii. Mɔ e tɔwe mɔ i gywii fɔ feye, ipeere e mon de fɔ feye fɔ meraa se kore mɔ, lalalowe-ɔ ɔ kɔsɔ na ɔ sa fɔ keto kemaa ne fɔ a tɔwe feye fɔ e kpa-ɔ.

⁹ Aneɲ se-ɔ mɔ i gyi mone kasentɲ feye, mone ya kore Wuribware atɔ, mone e nya keto ne mone e kpa-ɔ. Mone ya buwi, mone i ɲu keto ne mone e kpa-ɔ. Mone ya yere kawu tee mɔ, ɔ taye pone-ɔ na mon' lweero. ¹⁰ A lee feye ɔkemaa ne ɔ kore-ɔ e nya, ne ɔkemaa ne o buwi-o mɔ i ɲu, na pone taye sa ɔkemaa ne ɔ yere kawu ɔ tee-ɔ.

¹¹ M bee taa feye mone nse mɔ gyi e gye ne ɔ tɔwe feye ɔ kpa kakingyi a ɔ wo, ne ɔ taa kowo a ɔ bɔ sa mɔ? ¹² Bɛɛɛ nse mɔ gyi e gye ne ɔ tɔwe a o gywii mɔ se feye ɔ kpa kɔkɔteɛ e ɔ wo, ne ɔ sa mɔ gyapureepu? ¹³ Mone ne mone gye asese bɔye-ɔ gbaa nyi esa mone gyi-ana atɔ timaa, sanɲɔ Wuribware, mone se ne ɔ bɔ sɔsɔ-ɔ, e gye ne, mone ya kore mɔ feye ɔ sa mone mɔ kufwiɲe timaa-o, ne ɔ maa taare a ɔ sa mone aaa?"

Yeesuu na Biil-sibul
(Matiyo 12.22-30; Maak 3.20-27)

¹⁴ San kɔ Yeesuu a gya ibrisi kɔ ne e maa taare a e sa seɲsa, ne i te ɔnyare kɔ se-ɔ lee mɔ se. Ibrisi amɔ a lee mɔ se-ɔ, ne ɔnyare-ɔ a lee ɔ sa seɲsa. Ne asese pɛɛɛ ne bɔ bɔ mfen-ɔ eyee a kpen bamɔ. ¹⁵ Amaa asese-ɔ bokɔ ye, "Yeesuu mɔ gye sese bɔye nee. ɔbɔnsam ne bɔ beɛ ba tee mɔ ε Biil-sibul-o e gye ne o de ibrisi si keyaalen, ne ɔ sa Yeesuu elen feye ɔ gya ibrisi bɔ kɔsɔ asese se." ¹⁶ Bokɔ mɔ a kpa a bɔ kyɔ Yeesuu-ro kee-ɔ se-ɔ, ne baa tɔwe gywii mɔ feye ɔ waa akpenyeeto kɔ bɔ kaapo bamɔ feye Wuribware ya sa mɔ keyaalen.

¹⁷ Amaa Yeesuu a ɲu keto ne ba fa-ɔ se-ɔ, ne ɔ tɔwe gywii bamɔ feye, "Eko ya lwee man-ɔ, ne man-ɔ ya ke-ro, amɔ man amɔ i bwee nee, aneɲ deɛ ne kabuno ya ke-ro, ne ka bwee.

¹⁸ Amose-ɔ amɔ e gye kasentɲ feye ɔbɔnsam na mɔ kamɛɛ-ro awuye a ke-ro, ke maa kyee na mɔ kuwure-o kpuri. Mone ye n de Biil-sibul ne ɔ gye ɔbɔnsam-ɔ elen mɔ e gya ibrisi.

¹⁹ Amaa ɲ nyi feye mone agyasepo-ɔ bokɔ e gya ibrisi ba kɔsɔ asese se. Nteto elen ne bɔ de? ɔbɔnsam a elen-ɔ bɛɛɛ Wuribware lee-o? A gye Wuribware a elen-ɔ ne bɔ de, bɛɛɛ? To, mone agyasepo amɔ fɔɲfɔɲ gbaa a kaapo feye mone a fɔ kpa. ²⁰ Amɔ e gye feye Wuribware keyaalen ne n de mɔ e gya ibrisi-o si-o, a kaapo nee feye Wuribware a kuwure-o a kyɔ ba mone ase.

21 M bee taa feye Jbansam da feye oyaalenpo ne o de mo adonṭo ne o de o deere mo fanfan lon se-o. O nyi feye mo kapotee a nya yere kpa timaa. 22 Amaa m feraa n du nee feye oko ne o kyoo oyaalenpo amo elen, ne oo da mo kore mo adonṭo ne mo elen don se-o nare, na mo aa mo nyare-ana a ke ato ne oo swii nare-o-ro-o.

23 Amose-o mo i yii mone se feye mone okemaa ne o mon yere mo kamee-o gye mo don nee. Ne okemaa mo ne o maa kya mo-ro na n kpowe asese bweeto bo tii mo eyee se-o mo e brawe bamo-ro nee."

Ibrisi-o ya kinji ba, keto ne ke e ba-o
(Matiyo 12.43-45)

24 Ne Yeesuu ye, "Ibrisi ya kosoo sese se, amo e naa e kaa efa-ro ee kpa ton ko a e kyena kyure. Emo e mon nya ton ko, amo ee fa emo mfeere feye ii kinji a e yo lon ne baa gya emo lee mo-ro-ro-ro. 25 Na i kinji ya to feye lon amo-ro bo dan o mon de iyisi. 26 Na e lee ya kpa ibrisi isunoo ne e bo len e kyoo emo fanfan-o, na e bo kyena mfen. Ibrisi lon e gye sese. To, amo emo a waa isunoo i te sese amo se se-o, amo sese a koloo-o a waa kokyo kyon san ne ibrisi konko e gye ne ki te mo se-o."

Nyure kasentij

27 San ne Yeesuu a towe amo-o, ne asese ne bo yere ba nu Yeesuu ase-o amo-ro okyee ko a towe feye. "Okyee ne oo nya kame kowe fo, ne oo nyapo fo-o de nyure."

28 Ne Yeesuu a bejjaa mo feye, "Kasentij nee. Amaa bamo ne ba nu abwasesen ne ba bu amo, ne bo gya se-o de Wuribware nyure bo kyon okyee-o."

Ato dabe kowaa asen
(Matiyo 12.38-42)

29 San amo, asese a tii si ne bo yere muruwaa Yeesuu-o, ne oo towe gywii bamo feye, "Ndooo a kaye mo-ro asese gye asese boye. Bo ye n waa akpenyeeto ko bo kaapo bamo. Amaa ma waa, amo Yonaa akpenyeeto wore. 30 Anen ne keto ne kaa waa Yonaa-o a lee Wuribware keyaalen bo kaapo Niniwee awuye ne baa kyena Yonaa mbee se-o, anen dee ne keto ne ke e waa mo, dimaadi mo gyi-o, i lee Wuribware keyaalen a m bo kaapo ndoo a kaye mo-ro a asese-o. 31 Nke nsi ne Wuribware i gyi asese peee asen-o, owurekyee ko ne oo lee kyowe leekpa kigyise si a sweere ko se-o e kosoo a o yere, na o poro mone ndoo a kaye mo-ro a asese-o, na o bu mone kepo. A lee feye oo tu kpa lee haree mo aye ba ane odedaapo Owure Solomaj asen mfee bo nu owure amo a kanyiasen asen-o. Amaa mo e towe mo i gywii mone feye oko a ba, ne o yere mone akato-ro, ne o kyoo Solomaj. Ne mone a kine kunu mo kanyiasen. 32 Kake nsi ne Wuribware i gyi okemaa asen-o, Niniwee awuye e kosoo a bo yere poro mone ndoo a kaye mo-ro asese-o, na bo bu mone kepo, a lee feye bamo a nu Yonaa a abwasesen ne oo towe-o, baa nu bamo eyee, ne baa kinji lee bamo eboye-ro. Mo i gyi mone kasentij feye oko a ba, ne o yere mone akato-ro, ne o kyoo Yonaa. Ne mone a kine kunu mo abwasesen kotowe-o."

Kayowore kelanjer
(Matiyo 5.15; 6.22-23)

33 Ne Yeesuu a bee towe feye, "Okoo maa kyanje mo fetiri si na o taa bo kweero, beee o bera kike bo buj si. Kabuno ne o taa a o bo yera, na o lanje-ro anen ne asese i lwee lon-ro ne ba nya bo ju-ro-o.

34 Fo fetiri e bo dan, o lanje lon-o-ro peee. Ne mo ya nyera feraa, kibugyii e da fo lon-o-ro. Anen dee ne fo akato e bo dan, fo kee neenee. Amaa amo e mon kee feraa, a du nee feye fo a te kibugyii-ro-o. Kelanjer maa taare a ki yii fo akato-ro. 35 Amose se-o mone ne mone ye mone nkpono-ro a fwiiri-o, mon' sa se. Nsanje mone e penna mone eyee nee, mone nkpono-ro mon bo dan. 36 Amaa mone i de nkponofwiiri lowe feraa, a du nee feye fetiri a lanje mone nyowore peee se-o."

Anen ne Yeesuu a poro Farisii awuye na Wuribware mbraa akaaporo-o
(Matiyo 23.1-36; Maak 12.38-40)

37 San ne Yeesuu a sa senja lowe-o, ne Farisiinyi ko a tee mo feye o ba mo aye na o bo gyi ateese. Amose-o ne oo yo mfen o te o gyi. 38 Ne Farisiinyi-o eyee a kpen mo feye Yeesuu a mon fwee asaree bamo mbraa-o kpa se pwee ne o dee o gyi-o.

39 Amo feraa ne Yeesuu a towe gywii mo feye, "Mone Farisii awuye feraa, mone du nee feye asese ne ba fwee bamo atorenkyu na egyare mmee, amaa mone maa fwee amo mme-ro. Mone e lonjo mone nyowore, amaa apoo na borokooe ya boroo mone nkpono-ro. 40 Mfeere ke-mon-de awuye. N gye Wuribware ne oo waa sese kayowore se-o dee ya waa mo kayowore-ro aaa? 41 Mon' ke atiripo keto ne mone de-o na a mon bo mone gya. Mone ya waa anen feraa, mone nkpono-ro mon lee n de iyisi.

⁴² Mone Farisii awuye, mone i nju asen nke nko fee. Bo lee feye mone gya Wuribware mbraa ne n ye mon' taa mone adootese kema haree alefo gbaa ntunhare kudu kema-rɔ katur konko na mon' bo lonjo Wuribware san kema, amaa mone mon de kasentij, ne mone be mone maa kpa Wuribware asen peee-o. Anen a ato mo e gye ne a bware feye mon' waa, na mone ma yowe adootese a ntunhare kudu-ro kakonko-o ketaa sa Wuribware.

⁴³ Mone Farisii awuye, mone i nju asen nke nko fee, bo lee feye ngya dabe dabe se ne mone e kpa kekya mone kebwarekore akyan-no, ne mone be mone e kpa feye asese gyonjo ka mone no laman-no.

⁴⁴ Mone i nju asen nke nko fee. Mone du nee feye kegyeranta ne asese mon lee bo nyi kemo asen-o. Oko ya kyikye kegyeranta se, ne mo gbaa mon nyi feye kegyeranta nee, o waa mo eyee iyisi."

⁴⁵ Ne Wuribware mbraa akaaporo-o oko ye, "Okaporo, fo e towe amo anen feraa, fo e saare ane fo i tii si nee."

⁴⁶ Ne Yeessu a benjaa feye, "Anen dee ne mone Wuribware mbraa akaaporo gbaa i nju asen nke nko fee. A lee feye mone de mone fonfon ananato mone i tii Wuribware a mbraa-o se, na mon' nya sa a mmo kegyase waa len sa asese. Amaa mone fonfon feraa maa kya bamo-ro na bo gya mmo se. A du nee feye mone a taa etosoro dwiidwiise bo soro bamo, ne mone mo mone maa soro a mon' kya bamo-ro-o.

⁴⁷ Mone i nju asen nke nko fee. Bo lee feye Wuribware akyaamee ne mone adedaapo a maa-o agyeranta ne mone mo mone de siimeetii mone e laa amo neenee-o. ⁴⁸ Amose-o mone gbaa mone a sure keto ne mone adedaapo a waa-o se, bo lee feye bamo ya maa Wuribware a akyaamee-o, ne mone mo mone a waa bamo agyeranta. ⁴⁹ Feye Wuribware mo kanyiasen se a towe feye, 'Mo i sun mo akyaamee na mo ayaa-ro ayerepo a m bo kyonwe bamo ase, amaa ba maa bamo bokko, na bo waa bokko mo aworefo.' ⁵⁰⁻⁵¹ Keto ne ke bo-ro-o e gye feye Wuribware e ba bamo ne baa maa mo akyaamee-o peee a kesebogyiiri ne o kaa a o bo gyiiri bamo-o bo gyiiri mone ndoo a kaye mo-ro a asese-o kesebo. Kasentij si, lee san ne baa maa Abel ne o gye sese ne baa gye nkpee emoo-o, bo fo san ne baa mo Sakariya Wuribware sunkpa-o kano na lonjokpa-o mbonjo-ro-o, Wuribware akyaamee mo peee kemoo-o kesebogyiiri dan mone se nee.

⁵² Mone, Wuribware mbraa akaaporo mo, mone i nju asen nke nko fee. A lee feye mone a twee kekyan ne kanyiasen bo kemo-ro-o-ro, ne mone a kore safowa-o bo beya. Mone maa lweero, mone mo mone a waa anen se-o, mone a tii bamo bweeto ne ba kpa a bo taare lweero mfenjo kpa."

⁵³⁻⁵⁴ San ne Yeessu a lee mfenj ne o yere o sa senja mo-o, ne Wuribware mbraa akaaporo-o na Farisii awuye-o e poro mo, ne ba bise mo ato bweeto asen ba kpa anen ne o waa a o towe asen boye ko na o nya lwee bamo asen-no-o.

12

*Yeessu ye oko ma waa no njyo njyo wuye
(Matiyo 10.26-27)*

¹ San ne asese nkpen nkpen a bo gyaa abee se Yeessu ase-o, ne oo gye nkpee towe gywii mo agyasepo-o feye, "Mon' sa Farisii awuye si, a lee feye yiisi ne bo de ba waa bodobodoo-ro-o mon bo kone. Amo-o e kaapo nee feye bo de mferere boye ba kweero. Mone ma kan kii no njyo njyo awuye-o feye bamo-o. ² A lee feye keto kema ne mone a bun si-o i bunji si, na keto kema ne mone a tao bo kweero-o lee ifuri. ³ Amose keto kema ne mone a towe bo kweero kanye kibugyii-ro-o e lee ifuri mpase. Na kesen kema ne mone a njwiini mone akyan-no-o lee kawu yo laman-no."

*Oko ne a tiri feye ane sere-o
(Matiyo 10.28-31)*

⁴ Ne Yeessu ye, "Mo nyare-ana, mo e towe mo i gywii mone feye mone ma kan sere bamo ne ba kpa a bo maa mone-o, a lee feye bamo ya maa mone, bo maa lee taare a bo waa mone seye. To, mo e kaapo mone oko ne mon' sere-o. ⁵ Mon' sere Wuribware. Ne mo ya maa mone, ne kemo kamee-ro o de elen feye o be kywee mone deekpa ne oo kure bo beya eboye awaapo-o-ro. Kasentij, Wuribware wore ne a tiri feye mon' sere. ⁶ N gye epasowa aduna ne bo de ba soo nteyete ye nnuu aaa? Wuribware mo maa tan mmo kakonko gbaa se. ⁷ Mon' nu feye Wuribware a kare ipwii ne i te mone anu si-o, ne oo nju emo kano. Amose-o mone ma sa a kufu nya mone, a lee feye nteyete ye nkpen nkpen mon fo mone oko."

*Yeessu kipini na Yeessu kikine
(Matiyo 10.32-33; 12.32; 10.18-20)*

8 Ne Yeesuu a kya se tawe feye, “Mo i gyi mone kasentij feye, okemaa ne nya kakpono na o tawe laman-na feye o tii mo se-o, mo, dimaadi mo gyi-o, gbaa e waa mo anej Wuribware a mbao-o akato-ro.

9 Ne oko ne mo ya kine mo laman-no-o, mo, dimaadi mo gyi-o, gbaa i kine mo Wuribware a mbao-o akato-ro. 10 Okemaa ne o tawe kesen boye ko bo kye mo, dimaadi mo gyi-o, Wuribware e taare taa bo ke mo. Amaa okemaa mo ne o tawe asen boye bo kye Wuribware a kufwiije timaa-o feraa, Wuribware maa taa boye amo a o bo ke sese-o daa.

11 Ne bamo ya yaa mone senjyikpa, haree kebwarekorekya abrese ase beee awure ase beee man agyenkrerepo ase ooo, mone ma kan sa a anej ne mone e ya kya kano-o na anej ne mone e ya tawe asen mfen-o toora mone. 12 A lee feye Wuribware a kufwiije timaa-o e kaapo keto beee asen ne mon' tawe mfen-o.”

Ata wuye ko kitee

13 Ne asese ne ba nu Yeesuu ase-o amo-ro onyare ko a tawe gywii Yeesuu feye, “Okapopo, tawe gywii mo daa feye o sa a mo aa mo ke kapotee ne ane se a wu yowe sa ane-o-ro.”

14 Ne Yeesuu a benjaa feye, “Mo nyare, nse ya sa mo kpa feye n gyi amo-o asen beee n ke mone kapotee-ro sa mone?” 15 Nkee ne Yeesuu a tawe gywii asese-o peee feye, “Mon' sa se na mone ma sa a ato kekpa koore mone anu, a lee feye fo i de ato kano nkemaa, n gye ato-o e gye ne a sa fo nkpa na kukyure ne a mon' de kee-o.”

16 Amo feraa ne Yeesuu a tawe kitee mo feye, “Ata wuye ko ya dee kyena, ne o de sweere timaa ko, ne o daa mo o lee adoteese timaa. 17 Kake nko ne o fa mo mferere feye, ‘Mo akyenkyenku mon ky o a m ba mo adoteese bo waa-ro. Emene ne mo e waa?’

18 Mo fonfon dee ne o bee o ye, ‘Keto ne mo e waa-o e gye feye mo i kyuwi mo akyenkyenku dedaa-o na n yi adabe na n taa mo adoteese peee waa-ro, na m pwee akyan dab e na n taa mo atetomota waa-ro. 19 Na nkee n tawe gywii mo eyee feye, Kunu-dan wuye, n de ato timaa peee ne mo e kpa-o na a fo mo nsu bweeto. Amose-o seye mon tiri mo, mo i gyi mo eyee nee. Na n gyi ateese na n nuu na n gyi mo akato.’

20 Ata wuye amo a fa mfaanee lowe-o, ne Wuribware a tawe gywii mo feye, ‘Mferere ke-mon-de wuye. Kanye mo dee mo e koore fo nkpa fo ase. Na nkee ato demante timaa mo ne fo a kpa bo donjo abee se sa fo eyee-o, fo maa lee gyi. A kii oko lee.’”

21 Ne Yeesuu a tawe bo gye kee feye, “To, okemaa ne o kpa ato timaa bo donjo abee se-o, ne Wuribware ase feraa o gye otiripo nee-o, o du nee feye ato wuye amo ne o mon' de mferere-o.”

*Koore Wuribware gyi
(Matiyo 6.25-34)*

22 To, ne Yeesuu a tawe gywii mo agyasepo-o feye, “Anej se-o, mo e tawe mo i gywii mone feye, mone ma sa a ateese ne mone i gyi-o beee ato ne mone i bun-o asen toora mone.

23 Nkpa asen tiri a ky o ateese, ne kayowore mo tiri ka ky o ato bunse. 24 Mon' kee mbogyii, bo maa taare a bo doo nya ateese, haree ba swii amo a bo bo waa akyenkyenku-ro bo yera, Wuribware e gye ne o bera bamo san kemaa. Mone mo mone ky o mbogyii. 25 Kano nkemaa ne mone e fa mone nkpa asen bweeto-o, mone oko maa taare a o sa kake konko kpen gbaa bo tii mo nke ne Wuribware a sa mo feye o bo gyi kaye mo-ro-o se. 26 Ne mone e ma taare a mon' waa ato kafwee feye amo-o, ne nkee emene se ne mone e toora mone eyee ato ne a bee san-o se?

27 To, mon' bee kee anej ne aferaa gyi a dan-o, a maa sun, ne a maa lo ato bunse a sa amo eyee. Amaa mo e tawe mo i gywii mone feye Owure Solomn a dee kyena-o, mo aa mo ato gbaa, o mon' nya waaga timaa na o bo dan feye aferaa gyi amo. 28 Wuribware e gye ne o lo waaga o bun efa ne e yere ndoo, ne nyanje bo fo-o e ya wu-o, ne bo de emo ba kure deekpa na ba to bodobodoo-o. Amo mone feraa mone ne Wuribware maa pee kekato a o sa mone ato bunse aaa? Mone kokoregyi-o mon ky o. 29 Amose-o mone ma sa a keto ne mone i gyi-o, na keto ne mone i nuu-o, asen toora mone. 30 A lee feye kaye mo-ro asese peee e gye ne ba toora bamo eyee mfaanee a ato-o se. Mone se ne o bo soso-o nyi feye ato peee tiri mone. 31 Mon' sa a mone mferere yo Wuribware a kuwure-o-ro ato se. Mone i buwi mone e kpa ato amo, Wuribware e taa amo a o bo sa mone, na o bee sa mone keto kemaa ne ki tiri mone-o bo tii si.”

*Ata timaa ne a bo soso-o
(Matiyo 6.19-21)*

32 Ne Yeesuu a bee tawe gywii mo agyasepo-o feye, “N nyi feye mone mon ky o feraa, amaa mone ma sa a kufu nya mone, a lee feye mone se ne o bo soso-o kone se nee feye o sa mone keyaaln mo kuwure-o-ro. 33 Mon' fe mone kaye-ro mfee a mpotee ne mone de-o, na mon' taa atanne-o sa atiripo, na mon' buwi kpa Wuribware se atanne mbotee ne m maa nyera-o na mon' buwi kpa mpotee ne m bo soso-o, a lee feye mfen feraa seye maa lee mmo se, ne oyu

maa taare a o ywii, ne nsekreeke na igyeeri mo maa taare a n nyera mpotee amo Wuribware se mfen. 34 Amose-o ton kemaa ne fo kapotee da-o, fo mfeere e ya donjo kamose mfen."

Ayaafore timaa asen

35 Ne Yeesuu a bee towe gywii mo agyasepo-o feye, "Mon' waa siraa gywii mo koyo na kaye keyeke na mo kikinji ba-o. Mon' buj mone kusun-no ato na mon' kyanje mone ifetiri si. 36 feye ayaafore ne bo gywii bamo nyanje na o kinji lee kokofa taakpa-ro ba, na mo ya yere kawu o tee a bo nya taye mo a o lwee lon-no-o. 37 Mo e towe mo i gywii mone feye mo ayaafore-o e kee, ne bamo nyanje ya ba, bamo akato i gyi bweeto, a lee feye o bunji mo ato bunje, na o bunj amo ne bo bunj ba waa ateese-o, na o sa a bo kyena kyure, na mo fonfon denja, na mo aa bamo kyena gyi. 38 Haree bamo nyanje-o ya ba kaye nsena beee kamee-ro bo to feye baa waa siraa bo gywii mo gbaa, bamo akato i gyi. 39 Mone gbaa mone nyi feye lon wuye dee o nyi san ne oyu de o ba-o nee, weete o maa yowe mo lon a o sa oyu-o na o bo lweero ya ywii mo. 40 Amose-o mone gbaa mon' waa siraa, a lee feye mo, dimaadi mo gyi-o, bo kinji ba-o, mo i fu-ro a m ba nee."

Keyaafore timaa-o na keyaafore boye-o
(Matiyo 24.45-51)

41 Mfen ne Peetroo ye, "Ane nyanje, ane wore ne fo a da kekpare mo bo sa beee okemaa mo?" 42 Ne Yeesuu ye, "Mo a fu-ro a m bee ba-o se-o, mo e kaapo mone keyaafore ne mo ase o nyi asen ne o bware. Mon' sa a ane taa feye nyanje ko e kpa a o yo kpa, ne o taa keyaafore ko a o bo deere mo lon na ayaafore na mbre ne baa san-o se, na bo nya nya ateese gyi san ne a bware feye bo gyi-o. 43 Mo nyanje ya kinji ba pe bo to feye keyaafore amo a waa keto ne o towe gywii mo feye o waa-o, anen a keyaafore-o akato i gyi. 44 Mo e towe mo i gywii mone feye, a waa kano nkemaa, mo nyanje e taa mo kapotee peee na o bo sa mo keyaafore amo a o dee deere se sa mo."

45-46 Amaa keyaafore-o ya towe feye mo nyanje a kyee na kikinji ba-o se, ne o lee o daye mo beeko-ana ayaafore na mbre ne bo bo lon-o-ro-o, na o gyi ateese ne o kpa-o, ne o nuu nta o bwee feraa, mo nyanje-o i kinji a o ba kake ne keyaafore-o maa deere mo kpa-o na san ne o mon nyi-o. Na mo nyanje-o bo da mo bweeto gyiiri mo keseba, na o nyi asen ne bamo ne bo maa kore Wuribware ba gyi-o i nyu-o.

47 Keto ne mo e kaapo-o e gye feye san ne mo i kinji a m ba-o, mo i gyi ase peee asen. Keyaafore ne o nyi keto ne mo nyanje e kpa-o, ne o mon waa siraa feye o waa kemo-o, ba ba kokyokoywee a bo bo gyiiri mo keseba. 48 Amaa keyaafore ne o mon nyi keto ne mo nyanje e kpa-o, ne mo-o mo a waa adasen-o, ba ba kokyokoywee keda kafwee a bo bo gyiiri mo keseba. Amose se-o oko ne mo a sa mo ato bweeto feye o deere se-o, amo ya fo, mo ne mo i bise asen bweeto. Ne oko ne mo e sa mo ato bweeto bweeto feye o deere se-o, amo ya fo, mo ne mo i bise asen bweeto bweeto."

Anen ne Yeesuu e nyera ase se mbonjo-ro-o
(Matiyo 10.34-36)

49 Ne Yeesuu a kya se towe feye, "Mon' lon eseba. Mo a ba a m bo kywee deekpa kaye mo-ro nee. Weete mbeyamo anen ne mo a kpa feye o maa se o kywee-o. 50 Aworefo bweeto donj mo se nee, amo e mon kyon, mo kakkono maa di mo. 51 Mone nyi feye mo a ba a m bo baa kayeyuri kaye-ro nee eee? Daabii, mo a ba a m bo nyera ase se mbonjo-ro nee, n gye kayeyuri. 52 Lee mbeyamo bo yo mbuno kemaa i ke-ro, na abee asa na abee anyo ko abee. 53 Na ase na bamo gyi-ana ko na bamo mbonjo-ro ten-no, na agyi na bamo anyi ko na bamo mbonjo-ro ten-no, na ase se anyi na bamo gyi-ana aka ko na bamo mbonjo-ro ten-no."

Ndo a kake mo kaase kunu
(Matiyo 16.2-3)

54 Ne Yeesuu a buruwaa towe gywii laman ne ba nu mo asen-o feye, "Mone ya nyi awore a lee kyowe tweekpa, amo mone ye bware e kpa a o ba, na kasentij o ba. 55 Ne mone ya bee nyi afwii e da kyowe leekpa kigyise si, amo mone ye kipuripuri e kpa a ke ba, na kasentij ke ba. 56 Nno nyo nyo awuye. Mone e taare a mon' deere sweere na awore-ro na mon' towe keto ne ke e waa-o. Ne nteto se ne mone ya nu mo ato kekpaapo, ne mone ya nyi ato dabu ne mo e waa-o, ne mone maa taare a mon' kaapo kesebogyiiri ne ke e kpa a ke ba kaye mo-ro a ase se-o ase-o feraa?"

Fo aa fo kosobe lonjo mone mbonjo-ro
(Matiyo 5.25-26)

57 Mfen ne Yeesuu bee o ye, "Mone kesebogyiiri san e kpa a o fo. Ne nteto se ne mone maa taare a mon' nyi keto ne mon' waa na ki lee mone-o, na mon' wuree waa? 58 Ane taa feye fo i de oko koko beee fo aa fo beeko i de asen ne o yaa fo sen gyikpa, fo ko ne fo a baa asen-o wuree deere se na fo aa asen wuye-o lonjo amo pwee na mon' dee fo sen gyikpa-o mfen. N gye anen,

o gyiiri fo a o yaa osen gyipoo ase na mo mo taa fo sa apurisi awuye na bo tii fo. ⁵⁹ Mo e towe mo i gywii mone feye fo i di tiikpa mfen aneη-aa bo fo san ne fo e ka fo koko a fo lowe-o, na pasowa gbaa mon san-o.”

13

Mone e mon yowe ebaye kowaa, mone i wu

¹ San amo-o Yeesuu a maa se o kaapo bamo aboyewaapo kesebogyiiri asen-o, ne asese ko a towe gywii mo aneη ne san ko Romanyi gominaa Pilat a ba bo to Galileya sweere se awuye ko e mao mbo ba lona Wuribware, ne o mao bamo, ne o sa ne bamo mbogya a wee mbo ne baa bo lona se-o. ² Ne baa bise Yeesuu feye lowi suyo ne baa wu-o e kaapo ne feye bo gye aboyewaapo bo ky bamo beeko-ana Galileya awuye aaa? ³ Ne Yeesuu a benjaa bamo feye, “Daabii. A mon gye kasentij. Keto ne ko ky-o e gye feye mo i yii mone se feye mone e mon nu mone eyee, na mon' kinji lee mone ebaye-ro, Wuribware i gyiiri mone gbaa mone keseb, na mon' wu. ⁴ To, ne mone a bee nu aneη ne kekan soswee lenlense ko ne baa tee e Silowam ne baa pwee Yerusalem man-ro-a lee da asese kudu aburuwa ko se mao-o asen beee? Mone e fa feye bamo gbaa, a kaapo feye bo gye aboyewaapo bo ky asese ne baa san bo bo man amo-ro-o ooo? ⁵ A mon gye kasentij. Na m bee mo e towe mo i gywii mone feye mone e mon nu mone eyee na mon' kinji lee mone ebaye-ro, mone i wu feye bamo-o dee.”

Figi kiyii ne ke maa swee-o kitee

⁶ Ne Yeesuu a towe kitee mo gywii bamo. O ye, “N gye onyare ko e bo-ro aaa? Ne oo dwii figi kiyii ko mo kodoo-ro. Ne kake nko o y o a o ya kpa agyi kiyii-o si, mo-o mo mon nya.

⁷ Aneη se-o ne o towe gywii mo kodoo a odeereseo-o feye, ‘Kee e. Nsu nsa ne feye mo a nare kpa figi mo agyi kpone, ma nya, amose-o ne kemo bo twee. Na se ne ke yere ke e nyera sweere-o ateese-o nee?’

⁸ Ne mo kodoo a odeereseo-o a benjaa mo feye. ‘Mo nyanpe, yowe kemo. Sa kemo kasu konko kpen. Mo i kwii a m bo muruwaa kemo na n swii enaate igyini bo waa-ro. ⁹ Ne mo ya waa aneη, ne su-a-ba kemo ya swee feraa, a bware. Ne kemo e mon swee, amo feraa na fo ne bo twee.’ Amo e gye saasebe.”

Aneη ne Yeesuu a kya okye kegyaboo ko kukyure kake-o

¹⁰ Kukyure kake ko ne Yeesuu e kaapo abwareseη kebwarekorekyan ko-ro. ¹¹ Okye ko mo bo mfen, ne Obnsam a waa mo kolo nsu kudu mburuwa. Kolo amo se, o mon lee o naa kyeekyee, oo bun-o nee o naa. ¹² San ne Yeesuu a nu mo-o, ne o tee mo towe gywii mo feye, “Opekyye, nkee feraa fo a nya fo eyee lee fo kolo-o se.” ¹³ Ne nkee Yeesuu a ba asaree bo danna okyee-o se. Puri amo-ro ne okyee amo a teyi-ro o naa. Ne o kyoro Wuribware.

¹⁴ Mfen, ne kebwarekorekyan-o brese dun a fwii feye Yeesuu a kya oko kolo kukyure kake. Amose-o ne obrese amo a towe gywii asese ne bo bo mfen-o feye, “Ane de nke nsiye ne ane e waa asun, amose-o mone ma lee ba kukyure kake bo kya mone alo. Mon' dee ba nke nsiye amo-ro bo kya.”

¹⁵ Ne Yeesuu a benjaa mo feye, “Nna nnyo nnyo awuye mo. Mone kema e sanne mo enaate beee ikuruma o yaa nkyu nuukpa kake kema, haree kukyure kake gbaa. Amo-o feraa mon gye kusun kwaa nee eee? ¹⁶ Mbeyomo, kee sese dimaadi mo, mone fonfon sese nee. O gye ane nana Abraham a anagyi-o oko, beee? Ne Obnsam a sa mo kolo nsu kudu mburuwa-o. A du ne feye Obnsam a nure mo bo kyena, ne mbeyomo mo a sanne mo-o. Amo mfaanee a sese-o a mon bware feye n kya mo kukyure kake, na o nya mo eyee aaa?”

¹⁷ Ne aneη ne Yeesuu a benjaa-a a sa ne ipeere a nya mo adon. Ne bamo ne baa san-o akato a gyi bo lee akpenyeeto ne Yeesuu a waa-o se.

*Aneη ne Yeesuu a ba kupurutugyi bo da kekpare-o
(Matiyo 13.31-32; Maak 4.30-32)*

¹⁸ Ne Yeesuu a bise feye, “Nteto gbaa ne mo e ba a m bo kaapo mone aneη ne Wuribware a kuwure-o du-o nee? Kekpare mo ne mo e ba a m bo kaapo mone kemo kaase-o nee? ¹⁹ To, mfaanee ne Wuribware a kuwure-o-ro du. Ku du nee feye kupurutugyi-o. Kigy mo du kagyngyii, amaa sese ya dwii kemo, amo ke e kwee a ke dan kii kikiree, ne ke bo eswee ko kyon ayii peee. Ne mbogyii a bo kyena kemo se waa bamo asaa.”

*Yiisi a kekpare-o
(Matiyo 13.33)*

²⁰ Ne Yeesuu a bee bise feye, “Kekpare mo ne mo e ba a m bo kaapo mone aneη ne Wuribware a kuwure-o du-o nee? ²¹ To, ku du nee feye okyee a kpa a o waa bodobodoo, ne o ba yiisi na nkyu bo waa esam kyanse bor-ro, ne oo nwiini, ne esam-o a tinj waa bweeto-o.”

Kabunogyii bəŋbəŋse-ɔ
(Matiyo 7.13-14, 21-23)

²² Ne ŋkee Yeessuu naa eman se na mmangyii-ro ɔ tawɛ abwareŋen o gywii aseɛ na ɔ yɔ Yerusalem a kerɔ-ɔ. ²³ Ne ɔko a bise mɔ feye, “Mɔ nyanpe, a gye kasentɛn feye bamɔ ne Wuribware e mɔrɔwɛ na bɔ tii mɔ kuwure-ɔ si-o mɔŋ kyɔ aaa?”

Ne Yeessuu a tawɛ gywii bamɔ ne bɔ bɔ mfeŋ-ɔ feye, ²⁴ “Wuribware a kuwure-ɔ du nee feye kekyaŋ ne kɛmɔ kabunogyii du bəŋbəŋ-ɔ. Amɔse-ɔ mon' len eyee, na mon' taare nya lwee kekyaŋ-ɔ-rɔ. A lee feye aseɛ bweɛto akato i pee kɛmɔ kulweero si, amaa n gye bamɔ pɛɛɛ e gye ne ba nya kpa a bɔ lweero. ²⁵ San ko e ba ne lɔŋ wuye-o e twee pone-ɔ-rɔ, na mone te mone mɔŋ tɛɛ lweero. Na mon' sii kawu mone yere mone e daye pone-ɔ se, na mone e tee feye, ‘Anɛ nyanpe, taye anɛ,’ na ɔ beŋŋaa mone feye, ‘Mɔŋ nyi mone, ne mɔŋ nyi mfeŋ ne mone a lee-ɔ.’ ²⁶ Na mon' tawɛ gywii mɔ feye, ‘Anɛ aa fo ya dɛɛ gyi na anɛ i nuu, ne fo a nare tawɛ abwareŋen anɛ aye.’ ²⁷ Na mɔ-ɔ mɔ beɛ beŋŋaa mone feye, ‘Mɔŋ nyi mone, ne mɔŋ nyi mfeŋ ne mone a lee-ɔ. Aseŋ baye awuye mɔ, mon' lee mɔ ase.’

²⁸ Wuribware ya kine mone, ne ɔɔ gya mone lee mɔ kuwure-o-ro, ne mone ya ŋu mone nana-ana Abraham na Isak na Yakubu na Wuribware akyaamɛɛ-ɔ pɛɛɛ Wuribware ase fɛraa, n gye ewogya ne mone i su na mon' duŋ nno. ²⁹ Asɛɛ e lee kaye mɔ-rɔ toŋ kɛmaa, na bamɔ ɔkɛmaa kyena Wuribware a lɔŋ-ɔ-rɔ, na bamɔ aa mɔ gyi ateese, na bamɔ akato gyi bweɛto. ³⁰ Na bamɔ ne bɔ gye nsii-amɛɛ mbeyɔmɔ-ɔ kii agyenkpɛɛpɔ mfeŋ, na bɔko ne bɔ gye agyenkpɛɛpɔ mbeyɔmɔ-ɔ mɔ kii nsii-amɛɛ mfeŋ.”

Anɛŋ ne Yeessuu e kpa Yerusalem awuye aseŋ-ɔ
(Matiyo 23.37-39)

³¹ San amɔ dɛɛ ne Farisii awuye ko a bɔ tawɛ gywii Yeessuu feye, “A tiri feye fo a lee mfee yɔ toŋ ko, a lee feye Owure Herɔd e kpa fo a ɔ mɔɔ.”

³² Ne Yeessuu a beŋŋaa bamɔ feye, “Mon' nare ya tawɛ gywii nanse amɔ feye, ‘Nɔɔ mɔ e gya ibrisi mɔ e kɔso aseɛ se nee, na mɔ e kya alɔpɔ, na bɔ fo nyanpe na kraye-ana-ɔ mɔ e lowe mɔ kusun. ³³ A san a tiri feye ŋ yɔ mɔ kpa-ɔ nɔɔ na nyanpe na kraye, a lee feye bamɔ e kpa a bɔ mɔɔ Wuribware a akyaamɛɛ-ɔ, Yerusalem man-nɔ ne ba mɔɔ bamɔ. Ne mɔ san-ɔ mɔŋ tɛɛ fo feye ŋ yɔ mfeŋ.’”

³⁴ Ne Yeessuu beɛ ɔ ye, “Yerusalem awuye, Yerusalem awuye. San kɛmaa ne Wuribware a sun mɔ akyaamɛɛ-ɔ ɔko mone ase-ɔ, mone a daye mɔ abu mɔɔ. San kɛmaa mɔ a kpa feye ŋ kpɔwɛ mone bɔ gyanpe, na ŋ kun mone, feye anɛŋ ne kyaase i bun mɔ agyi si-o, ne mone mɔ mone a kine. ³⁵ Anɛŋ se-ɔ, Wuribware e yowɛ mone aseŋ a ɔ sa mone, na mone man mɔ kii kɛtaakpaŋ. Mɔ i gyi mone kasentɛn feye mone maa lee ŋu mɔ, amɔ san a fo feye m ba, ne mone e tawɛ feye,

‘Wuribware yure mɔ ne ɔ ba mɔ kenyaŋe-rɔ-ɔ.’* ”

14

Anɛŋ ne Yeessuu a kya ɔnyare ko ne mɔ ayaa na asareɛ a punŋe-o kolɔ-ɔ

¹ Kukyure kake ko ne Yeessuu a yɔ a ɔ ya gyi ateese Farisiinyi bɛɛɛ ko aye, ne aseɛ e deere mɔ a bɔ keɛ anɛŋ ne ɔ waa-ɔ. ² Ne Yeessuu a ŋu ɔnyare ko ne mɔ ayaa na asareɛ a punŋe-o yere mɔ akato-rɔ. ³ To, ne Yeessuu a bise Wuribware mbraa akaapɔpɔ-ɔ na Farisii awuye-o feye, “Mbraa ne Wuribware a sa anɛ-ɔ e sa kpa feye anɛ kya alɔpɔ kukyure kake aaa?” ⁴ Amaa bɔ mɔŋ beŋŋaa mɔ. Ne ɔɔ dabɔrɔ ɔnyare amɔ kya mɔ kolɔ, ne ɔɔ tawɛ gywii mɔ feye ɔ nare pe.

⁵ Ne ŋkee Yeessuu a bise bamɔ feye, “Mone ɔko i de gyi bɛɛɛ naate gbaa, ne mɔ ya lee da kitribu-ro kukyure kake, amɔ mone maa menan a mon' ya gyiiri mɔ lee mfeŋ aaa? Bɛɛɛ mone i gywii a mon' bɔ fo san ne kukyure kake amɔ a kyɔŋ-ɔ ɔɔɔ?” ⁶ Amaa bɔ beɛ bɔ mɔŋ taare lee mɔ aseŋ-ɔ kano.

Anɛŋ ne anɛ baa anɛ eyee kaase-ɔ na kafɔkra aseŋ

⁷ San ne Yeessuu a ŋu anɛŋ ne aseɛ ne baa tee bamɔ a bɔ bɔ gyi-o i lee ekyenakpa timaa-o, ne ɔɔ tawɛ gywii bamɔ feye, ⁸⁻⁹ “ɔko ya tee fo kokɔfɔ-rɔ gyikpa, ne fo ya yɔ, fo ma kyena kyenakpa timaa-o. N gye anɛŋ, mɔ ya tee ɔko mɔ na ɔ kyɔ fo, mɔ ne ɔɔ tee mone anyɔ-ɔ e ba fo ase, na ɔ bɔ tawɛ gywii fo feye, ‘Kɔso na fo sa a mmo-ɔ kyena mfeŋ.’ Na ipeere nya fo, na fo ya kyena kyenakpa ne ɔ mɔŋ bɔ-ɔ. ¹⁰ Amɔse-ɔ, ɔko ya tee fo gyikpa, ne fo ya yɔ, kyena kyenakpa ne ɔ mɔŋ gye otimaa-o, na mɔ ne ɔɔ tee fo gyikpa amɔ-ɔ ba bɔ tawɛ gywii fo feye, ‘Mɔ nyare, kɔso bɔ kyena kyenakpa timaa mɔ.’ Mfeŋ-ɔ fo i ŋu feye fo e nya kenyare na kedabe fo kɔsɔbɛɛ-ana ase mfeŋ.

* 13:35 Kiliŋ 118.26.

11 A lee feye okemaa ne o bu mo eyee kedabe-o, Wuribware e baa mo kaase, ne okemaa ne o baa mo eyee kaase-o ma, Wuribware e sa mo kedabe."

12 Ne Yeesuu a towe gywii lon wuye-o feye, "Amose-o fo ya tee asese ateese gyikpa, fo ma tee fo nyare-ana beee fo adaa na fo atire beee fo kowebese-ana beee ato awuye ne bo gye fo akyenaberepo-o, a lee feye nke nkoo ba waa anen dee a bo bo teere, san-o a waa nee feye baa waa bo ka keto ne fo a waa sa bamo-o kooko nee. 13 Fo e tee asese ateese gyikpa, tee atiripo, na agyaboo, na bamo ne bamo asaree beee ayaa a wu-o, na atenapo. 14 Bamoo-ana-o ne monne ya tee, ne monne e nya nyure, a lee feye bo maa taare a bo waa monne anen bo teere. Wuribware e gye ne kake nsi ne asese timaa i kyinji a bo lee lowi-ro-o, o ka monne amo kooko."

*Gyikpa dabɛ ko kitee
(Matiyo 22.1-10)*

15 Amo feraa nyare ko ne mo gbaa te gyikpa amo mfen-o a nu keto ne Yeesuu a towe-o, ne o towe gywii Yeesuu feye, "Bamo ne ba kyena Wuribware a kuwure-o-ro a gyikpa-o de nyure."

16 Ne Yeesuu a towe kitee mo gywii bamo feye, "N gye nyare ko e dee o bo-ro aaa? Ne kake nkoo oo tee asese bweeto feye bo ba gyikpa mo aye. 17 San a fo feye bo bo gyi-o, ne oo sun mo ayaafore-o oko feye o ya towe gywii okemaa ne oo tee mo-o feye, 'Mo nyanpe ye mon' ba, na oo waa siraa.'

18 Amaa bamo okemaa ye o maa taare a o yo. Mo ne keyaafore amo a gye nkpeye mo ase-o ye, 'Mo a den soo sweere ko, ne a tiri feye n ya deere, amose-o mo e kore fo, ma taare a m ba.'

19 Ne oko mo ye, 'Mo a den soo mo enaate kudu ko, amose-o mo e ya kee bamo. Ma taare a m ba.'

20 Ne oko mo beee o ye, 'Kake mfee ne mo a taa okofa, amose-o ma taare a m ba.'

21 To, ne keyaafore-o a kinji ya towe amo peee gywii mo nyanpe. Ne mo nyanpe-o dun a fwii, ne oo beee towe gywii keyaafore-o feye, 'Waa menan nare yo man-no mbore se na alonde se ya tee atiripo na agyaboo na atenapo baa.'

22 Keto bo waa kafwee-o, mo keyaafore-o a kinji bo towe gywii mo feye, 'Mo nyanpe, mo a waa anen ne fo a towe-o, amaa kyenakpa san o bo-ro.'

23 Ne mo nyanpe-o beee o ye, 'Nare mbore se, na man-no ekpa se, na efa-ro beee ya kore asese ne fo i nu-o baa, na mo lon-o nya bore. 24 Amaa agyenkpeese ne mo a tee, ne baa kine-o, oko maa lee nya mo ateese a o gyi daa.' "

*Yeesuu maa kpa bamo ne ba gya mo se katin, na bo kinji kamee-o
(Matiyo 10.37-38)*

25 San ko, ne asese demante ko gya Yeesuu si ba yo ton kemaa ne o kpa a o yo-o. Ne oo buruwaa towe gywii bamo feye, 26 "Okemaa ne o kpa feye o ba mo ase-o e mon kpa mo asen kyon mo se na mo nyi, na mo ka na agyi, na mo daa-ana na mo tire-ana na mo pekyee-ana na mo eyee, amo feraa o maa taare a o bo kii mo agyasepo-o oko. 27 Okemaa ne o maa taare a o kperi mo se soro mo fonfon kiyii kpare-abee-ro gyi aworefooo gya mo se-o maa taare a o kii mo agyasepo."

28 Ne Yeesuu beee o ye, "Monne e kpa a mon' gya mo se aaa? N ye, Oko e kpa a o lee waa kotoko, sese-o kyena na o fa mfeere feye keto ne o kpa a o waa-o, o taare a o waa kemoo lowe beee o maa taare. Mon' sa a ane taa feye monne oko e kpa a o pwee lon, ne o kyena nee, na o fa mfeere nu atanne ne lon-o i gyi-o, na o kee feye mo atanne e taare a a pwee lon-o lowe aaa. 29 Mo e mon fa lon-o mfeere pwee, ne o mon taare pwee lowe, asese ne ba nu-o e mase mo. 30 Na bo towe feye, 'Kee, nyare mo a lee o pwee lon, ne o mon taare lowe.' "

31 Ne Yeesuu ye, "Beee n taa feye owure ko e kpa a o ya ko mo beeko ko ne o kpa a o bo ko mo-o. Ne mo i de asese kekpenju, ne mo beeko-o mo de asese akpenju anyo. Amo owure ne mo asese mon kyoo-o maa kyena, na o fa mfeere kee feye o ko, na o gyi si beee o maa gyi si aaa? 32 Mo ya nu feye o maa taare a o ko gyi si, o sun mbooo a o bo kyonwe owure ko-o nee, na o san o bo kefo o ba, na bo ya kore mo towe gywii mo feye o kpa a bo kii anyare." 33 Ne Yeesuu a towe bo gye kee feye, "Asen mo katin e gye feye oko ne o maa yowe keto kemaa ne o de-o na o gya mo se-o maa taare a o kii mo agyasepo."

34 Amaa oko ne mo ya gya mo se, ne a bo waa kafwee-o ne mo kegya se e ma lee waa mo kone-o, sese-o sa se pwee na o dee bo gya mo se. Anen a sese-o du nee feye mfore-o. Mfore bo kone. Amaa mmoo kone-o ya lee feraa, oko maa taare a o bore kpa kemaa se bo sa a m beee kii mfore daa. 35 M mon lee m bware bo sa sweere gbaa. Ba taa a bo bo twee nee.

Amose-o monne ne monne de eseb-o mon' nu asen ne mo a towe-o."

1 Kake nkɔ ne lenpoo akɔɔreppɔ bweɛto na bamo ne bo tii si ne Yudaa awuye e tee bamo e ebaye awaapo-o a ba a bo bo nu Yeessu asen. 2 Ne Farisii awuye na Wuribware mbraa akaapɔpɔ ko ne bo bo mfen-o a kɔso ba tee feye, "Kee, onyare mo e sa ne abayewaapo e ba mo ase, hareɛ mo aa bamo i gyi ateese."

3 Mfen ne Yeessu a towe kitee mo gywii bamo. 4 "Mon' taa feye mone oko de esanne kelafa, ne o deere bamo se efa-ro, ne bamo oko ya fo, emene ne sese-o e waa? To, o yowe adukpano na akpano ne baa san-o a o bo sii bamo gyirokpa nee, na o ya buwi kpa okonko-o bo fo san ne o nu mo-o. 5 Mo ya nu mo, amo mo akato a gyi, na o taa mo bo da abaakpa-ro, 6 na o sorɔ yaa pe. Na o tee mo nyare-ana na mo akyenabereppɔ bo gyanne, na o towe gywii bamo feye, 'Mo a nu mo sanna ne o bo fo-o, ne mo akato a gyi, amose-o mon' sa a ane gyi akato.'

7 Mo e towe mo i gywii mone feye anen deɛ ne Wuribware na mo mbɔo akato i gyi obayewaapo konko ne o nu mo eyeɛ, na o kinji lee mo ebaye-ro-o se, a bo kyon aseɛ adukpano na kameɛ ne bo ye bo kyɔ ba bu Wuribware, ne a mon tiri feye bo bee nu bamo eyeɛ-o."

Asare-ro kapini ne kaa fo-o kitee

8 Ne Yeessu ye, "To, mon' bee taa feye okyee ko de asare-ro mpini kudu, ne mmɔ-ro kakonko ya fo, emene ne o waa? To, o kyanne fetiri nee, na o kpa pesi na o kpane mo lon-ro pɛɛɛ o deere damenanse o kpa kamɔ anen-aaa, amo o bo nu. 9 San ne oo nu-o, na o tee mo nyare-ana na mo akyenabereppɔ pɛɛɛ bo gyanne, na o towe gywii bamo feye, 'Mo a nu mo kapini ne kaa fo-o, ne mo akato a gyi, amose-o mon' sa a ane gyi akato.'

10 Anen se-o, mo e towe mo i gywii mone feye anen deɛ ne obayewaapo konko kpen gbaa ya nu mo eyeɛ, ne oo lee mo ebaye-ro, ne Wuribware a mbɔo-o akato i gyi mo se-o nee."

Kanyansee baye ne oo nu mo eyeɛ-o kitee

11 Mfen ne Yeessu a kya se towe ebaye awaapo eyeɛ kunu asen. Ne oo towe kitee mo gywii bamo feye, "N gye onyare ko ya deɛ kyena aaa? Ne oo kowe nyanyansee nyoo. Ne baa bo waa ayaafɔre. 12 Kake nkɔ ne mo gyi kagyinyii-o a towe gywii mo se feye, 'N se, ke fo kapoteɛ-ro, na fo taa mo lee sa mo mbeyamo.' Ne mo se a ke-ro sa bamo abee anyo-o."

13 Keto mon kyee, ne kagyinyii-o a fe mo kapoteɛ ne oo nya-o pɛɛɛ, ne oo taa atanne-o. Amo fɛraa, o mon lee kyena pe, ne oo tu kpa yo ton ko kefo kefo. Ne oo ya gyi atanne-o kano-ro lowe.

14 San ne oo gyi amo pɛɛɛ lowe, ne o mon lee o de seye-o, ne akon dabe ko a ba sweere amo se. 15 Seye ke-mon-lee kide se-o, ne oo yo mfen a man-o kigyi ko ase ya kpa kusun. Ne onyare amo a taa mo feye o deere mo aprako si. 16 Mfen ne oo yorowe feye o deɛ nya ateese ne aprako-o i gyi-o gyi. Amaa aprako ateese amo gbaa, o mon nya ako gyi.

17 Amo fɛraa bo fo san ko-o, ne mfere timaa a ba mo kunu-ro, ne o ye, 'N se a ayaafɔre ne ba sun mo-o pɛɛɛ e nya ateese ba gyi ba kpone, na m bo mfee mo i wu akon. 18 Mo i kinji a n yo n se ase, na n ya towe gywii mo feye, N se, mo a waa baye bo kye fo aa Wuribware. 19 Fo ma lee tee mo e fo gyi, taa mo bo waa fo ayaafɔre-o oko.' 20 Ne oo koso meraa se kinji o yo mo se ase.

San ne oo fo pe, ne o to lon-ro-o, ne mo se a nu mo lee kefo. Ne mo gyi-o asen a waa mo ewee, ne oo nyenanen ya biri mo-ro, ne oo kyokywee mo kedaabon se sa mo anse na keba pweɛ ne mo gyi-o a deɛ ka mo kano.

21 Ne mo gyi-o ye, 'N se, mo a waa baye bo kye fo aa Wuribware. Fo ma lee tee mo e fo gyi.'

22 Ne mo se a sa ne oo yowe senja, ne oo tee mo ayaafɔre. Ne o ye, 'Mon' waa menan taa awaagya timaa ne n de-o baa bo bun mo, na mon' ba kapini bo waa mo kesaregyi-ro, na mon' waa mo-ro asebeta. 23 Na nkee mon' kra kakpenyareɛ ne ka de mfo-o bo moɔ, na ane gyi ateese bo gyi akato. 24 A lee feye a du nee feye mo gyi mo a wu, ne oo bee kyinji lee lowi-ro-o. O deɛ fo, amaa mbeyamo, mo a nu mo.' Ne baa lee ba gyi akato.

25 Amo-o ne a yo se-o pɛɛɛ na mo daa ne mo fɛraa a sii mo se ase pe-o bo ndoo-ro. O lee ndoo-ro mfen o ba o to-ro-o, ne oo nu ilin na isoori si bamo lon-ro. 26 Ne oo tee ayaafɔre-o oko, ne oo bise mo feye, 'Nteto asen ya ba lon-ro?' 27 Ne keyaafɔre-o ye, 'Fo tire ya kinji ba pe nkpa na alanfiya-ro, ne fo se a moɔ kakpenyareɛ ne ka de mfo-o sa mo.'

28 Ne mo daa-o dun a fwii, ne oo sii kelanbee. O ye o maa lwee lon-ro. Bamo a towe keto ne oo towe-o gywii mo se-o, ne mo se a lee kawu ya kore mo na o lwee lon-ro. 29 Amaa oo benjaa mo se nee feye, 'Kee nsu demante mo ne mo a sun sa fo feye mo a gye kenya-o, ne mo a waa keto kemaa ne fo a towe-o. Nteto gbaa ne fo a sa mo? Fo mon mo kateeregyii gbaa sa mo, na mo aa mo nyare-ana a wo bo gyi akato. 30 Amaa fo gyi mo ne oo ya nyera fo kapoteɛ akyye se, ne oo kinji ba pe-o fɛraa, fo a moɔ kakpenyareɛ ne ka de mfo-o sa mo.'

31 Ne mo se a benjaa mo feye, 'Mo gyi, fo fɛraa, fo bo mfee san kemaa, ne mo keto kemaa gye fo lee. 32 Amaa a bware feye ane gyi akato, bo lee feye a du nee feye fo tire mo a wu nee, ne mbeyamo oo bee kyinji lee lowi-ro. O fo nee, amaa mbeyamo mo a nu mo.'

Ne Yeessu ye, "Amo e gye saaseɛɛ."

16

Apoɔ keyaafɔrɛ kitee

¹ Nɛ Yeesuu a tɔwɛ kitee mɔ gywii mɔ agyasepɔ-ɔ feye, “N gye atɔ wuye kɔ ɛ gye nɛ ɔ bɔ-rɔ aaa? Nɛ ɔ de mɔ keyaafɔrɛ kɔ nɛ ɔ deɛrɛ mɔ kapɔtɛɛ pɛɛɛ sɛ-ɔ. Nɛ kake ŋkɔ baa tɔwɛ gywii atɔ wuye-ɔ feye mɔ keyaafɔrɛ amɔ ɛ nyera mɔ atanne. ² Amɔ fɛraa, nɛ ɔ tɛɛ keyaafɔrɛ-ɔ, nɛ ɔ tɔwɛ gywii mɔ feye, ‘Mɔ i nu ba tɔwɛ feye fɔ ɛ nyera mɔ atanne. Anɛŋ sɛ-ɔ taa mɔ kapɔtɛɛ pɛɛɛ bɔ waa mɔ keɛsarɛɛ-rɔ, a lɛɛ feye ma lɛɛ sa a fɔ deɛrɛ mɔ kapɔtɛɛ-ɔ sɛ.’

³ Nɛ keyaafɔrɛ-ɔ a fa mɔ mfɛɛrɛ-rɔ feye, ‘Mɔ nyanpɛ ɛ kpa a o lɛɛ mɔ kusun-ɔ. Nɛ emɛnɛ nɛ mɔ ɛ waa? Mɔŋ bɔ lɛŋ a n taare ɔɔɔ, nɛ ipeere de mɔ kenare kɔrɛ atɔ. ⁴ To, ŋ nyi anɛŋ nɛ mɔ ɛ waa, na, mɔ ya paŋ kusun, na ŋ nya anyare nɛ mɔ ya yɔ bamɔ elɔŋ-nɔ na bɔ kra mɔ nɛɛnɛɛ-ɔ.’

⁵ Nɛ ɔ tɛɛ bamɔ nɛ bɔ de mɔ nyanpɛ kɔkɔ-ɔ pɛɛɛ bɔ gyanŋɛ. Nɛ oo bise ɔgyɛŋkpɛɛsɛ-ɔ feye, ‘Afɛnɛ nɛ fɔ de mɔ nyanpɛ kɔkɔ?’

⁶ Nɛ ɔ ye, ‘Mfɔ aŋkɔrɛ kelafa bɔrɔ bɔ-rɔ.’

Nɛ keyaafɔrɛ-ɔ ye, ‘Kɛɛ, kɔkɔ a wɔrɛ nɛ fɔ a kyɔrɛɛ sa mɔ nyanpɛ-ɔ. Taa na fɔ kyɛna na fɔ kyurowi kelafa-ɔ kyɔrɛɛ feye amɔ kana bɔ adunuu.’

⁷ Nɛ ɔ bɛɛ bise ɔkɔ ɛ, ‘Nɛ fɔ, afɛnɛ nɛ fɔ de mɔ nyanpɛ kɔkɔ?’

Nɛ ɔ ye, ‘Yaabraa ɛbɔɔtɛ kakpɛŋ’

Nɛ keyaafɔrɛ-ɔ ye, ‘Kɛɛ kɔkɔ a wɔrɛ nɛ fɔ a kyɔrɛɛ sa mɔ nyanpɛ-ɔ mɔ. Taa na fɔ kyurowi kakpɛŋ-ɔ kyɔrɛɛ feye amɔ kana gyɛ alafa aburuwa.’

⁸ Anɛŋ sɛ-ɔ san nɛ apoɔ wuye mɔ mɔ nyanpɛ a nu ketɔ nɛ ɔ waa-ɔ, nɛ ɔ kyɔrɔ mɔ, a lɛɛ feye ɔ nyi asɛŋ. Nɛ ɔ ye, ‘Kaye mɔ-rɔ asɛsɛ de kanyiasɛŋ bɔ de bamɔ bɛɛkɔ-ana bɔ kyɔ anɛŋ nɛ Wuribware asɛsɛ de bamɔ bɛɛkɔ-ana Wuribware asɛsɛ-ɔ.’ ”

⁹ Nɛ Yeesuu a kya sɛ feye, “Amɔsɛ-ɔ, mɔ ɛ tɔwɛ mɔ i gywii mɔnɛ feye, mɔn' ba mɔnɛ kaye-rɔ a kapɔtɛɛ-ɔ bɔ buwi kpa anyare swɛɛrɛ mɔ mfɛɛ, na mɔnɛ ya wu, nɛ mɔnɛ kapɔtɛɛ a kyɔŋ, Wuribware ɛ kɔɔrɛ mɔnɛ kakatɔgyi-ro, na ɔ sa mɔnɛ akyaŋ sɔsɔ mfɛŋ, na mɔn' kyɛna nsu pɛɛɛ.

¹⁰ Okɛmaa nɛ ɔ gyi kasɛŋtiŋ nɛŋŋ ngyingyii-ro-o i gyi kasɛŋtiŋ asɛŋ dabɛ-rɔ, nɛ ɔkɔ nɛ mɔ-ɔ mɔ ɛ ba ayɛba nɛŋŋ ngyingyii-ro-o mɔ ɛ ba ayɛba asɛŋ dabɛ-rɔ. ¹¹ Mɔnɛ a mɔŋ taarɛ ba kasɛŋtiŋ bɔ kra kaye-rɔ atɔ timaa-o, emɛnɛ nɛ Wuribware ɛ waa na ɔ taa sɔsɔ a atɔ timaa kasɛŋtiŋ-o bɔ sa mɔnɛ a mɔn' kra? ¹² Nɛ mɔnɛ a mɔŋ taarɛ ba kasɛŋtiŋ bɔ kra ɔkɔ atɔ, ntɛtɔ sɛ nɛ Wuribware ɛ sa mɔnɛ atɔ nɛ ɔ taa bɔ bɛya sɔsɔ kerɛ si sa mɔnɛ-ɔ?

¹³ Kenya maa taarɛ a ɔ sunj anyanpɛ anyɔ. Amɔ ya ba anɛŋ, ɔ kisi ɔkɔ, na ɔ kpa ɔkɔ asɛŋ, na ɔ sunj ɔkɔ kyɔŋ ɔkɔ. Amɔsɛ-ɔ mɔnɛ maa taarɛ a mɔn' kpa Wuribware na mɔn' bɛɛ kpa atanne.”

*Aseŋ kɔ nɛ Yeesuu a tɔwɛ-ɔ
(Matiyo 11.12-13; 5.31-32; Maak 10.11-12)*

¹⁴ Amɔ Farisii awuye-o a nu asɛŋ nɛ Yeesuu a tɔwɛ-ɔ, nɛ baa mɔsɛ mɔ, a lɛɛ feye ba kpa atanne bweɛtɔ. ¹⁵ Nɛ Yeesuu a tɔwɛ gywii bamɔ feye, “Mɔnɛ ɛ waa atɔ nɛ a kaapo feye mɔnɛ ɛ waa nɛɛnɛɛ-ɔ asɛsɛ asɛ, amaa Wuribware ɛ gye nɛ ɔ nyi ketɔ nɛ kɛ bɔ mɔnɛ ŋkɔrɔnɔ-rɔ-ɔ, bɔ lɛɛ feye ketɔ nɛ sɛsɛ i bu feye kɛ gye kitimaa-o, Wuribware fɛraa mɔŋ de kemɔ ɔ tɛɛ sɛye.

¹⁶ Mbraa nɛ Wuribware a bɔrɔ Mosis si bɔ sa mɔ asɛsɛ-ɔ na ketɔ nɛ Wuribware akyaamɛɛ-ɔ a kyɔrɛɛ-ɔ a fɔ Yohanee Osuubɔpɔ-ɔ mbɛɛ sɛ nɛɛ. Lɛɛ mfɛŋ nɛ asɛsɛ a lɛɛ ba nu Wuribware a kuwure a asɛŋ timaa-o. Nɛ ɔkɛmaa ɛ lɛŋ eyɛɛ ɔ kpa a o tii kuwure-o si. ¹⁷ Hareɛ amɔ-ɔ pɛɛɛ gbaa ooo, sɔsɔ na swɛɛrɛ kɔkɔri mɔŋ bɔ lɛŋ feye anɛŋ nɛ Wuribware a mbraa nɛ ɔ bɔrɔ Mosis si sa anɛ-ɔ kasɛŋkpɛrɛgyii kɔŋkɔ keleɛ mmo-rɔ asɛŋ bɔ lɛŋ-ɔ.

¹⁸ N taa feye ɔkɛmaa nɛ oo kine mɔ ka ya waarɛ ɔkyɛɛ banban-ɔ a waa kakyɛɛkpa, nɛ ɔkɔ nɛ ɔ waarɛ ɔkyɛɛ nɛ mɔ kuri a kine mɔ-ɔ mɔ a waa kakyɛɛkpa-ɔ deɛ.”

Atɔ wuye kɔ na otiripɔ kɔ kitee

¹⁹ Nɛ Yeesuu a tɔwɛ kitee mɔ feye, “N gye atɔ wuye kɔ ya deɛ kyɛna aaa? Nɛ ɔ deɛ bunj awaagya damenanɛ timaa, nɛ oo gyi kɔnɛ san kemaa. ²⁰⁻²¹ Nɛ otiripɔ kɔ mɔ bɔ-rɔ nɛ ba tɛɛ mɔ ɛ Lasarus, nɛ elɔ te mɔ kayɔwɔrɛ sɛ tɔŋ kemaa, hareɛ igyono gbaa naa ba nyanne emɔ sɛ. San kemaa ba baa mɔ atɔ wuye amɔ lɔŋ kana ɔ de tɛmaa feye ɔ nya ateese nɛ atɔ wuye amɔ i gyi, nɛ a lɛɛ a da swɛɛrɛ-ɔ a o gyi.

²² Nɛ otiripɔ amɔ a bɔ wu, nɛ Wuribware a mbɔɔ-ɔ a bɔ sɔrɔ mɔ yaa sɔsɔ yaa bɔ kyɛna Abraham kerɛ-ro kakatɔgyi-ro. Nɛ atɔ wuye-o mɔ a bɔ wu, nɛ baa pure mɔ, nɛ baa waa mɔ kale. ²³ Nɛ ɔ yɔ mfɛŋ nɛ aboyɛwaapo ya wu, nɛ baa yɔ ya gyi awɔrɛfɔɔ-ɔ. Nɛ ɔ gyi awɔrɛfɔɔ mfɛŋ, nɛ ɔ deɛrɛ bɔ kyɔŋwɛ ŋu Abraham te kɛfɔ, na Lasarus te mɔ kerɛ-ro. ²⁴ Nɛ ɔ tɛɛ kenkeŋ feye, ‘N nana Abraham, ŋu mɔ ewɛɛ, na fɔ sa a Lasarus ba keɛsarɛɛgyi bɔ waa nkyu

kɔ-rɔ, na ɔ ba bɔ dwɛɛ mɔ gyeepu si, na eyee yuri mɔ, a lee feye mɔ eyee bɔ mɔ gya deekpa mɔ-rɔ.'

²⁵ Ne Abraham a tɔwe gywii mɔ feye, 'N nana, nyinŋi si feye fɔ a kyɔ gyi fɔ kɔne san ne fɔ te kaye-rɔ-ɔ, ne Lasarus mɔ a gyi preepree. Amaa mbeyamɔ ɔ gyi kɔne mfee nee, na fɔ gyi awɔrefɔɔ. ²⁶ Amɔ kamɛɛ kemantanj loorisɛ kɔ da anɛ aa fɔ mbɔntɔ-rɔ, ne bamɔ ne bɔ bɔ mfee a ker-i mɔ maa taare a bɔ kyɔŋ yɔ nnɔŋ a ker-i-o, ne bamɔ ne bɔ bɔ mɔne ker-i-o mɔ maa taare a bɔ kyɔŋ ba mfee a ker-i-o.'

²⁷ Ne atɔ wuye-o ye, 'Amɔ ferasa, n nana Abraham, mɔ e kɔre fɔ nee, sunj Lasarus bɔ kyɔŋwe sweere se n se a lɔŋ-ɔ-rɔ. ²⁸ N de atire na adaa anuu mfen. Sa a ɔ yɔ na ɔ ya yii bamɔ se, na bamɔ mɔ bɔ ma beɛ ba kayeɛgya awɔrefɔɔ mɔ-rɔ.'

²⁹ Ne Abraham ye, 'Bɔ kyɔ bɔ de abwaresenj wɔre-ɔ. Amɔse-ɔ, sa a bɔ bu ketɔ ne Mosis na Wuribware a akyaamɛ-ɔ a kyɔreɛ bɔ waa mɔ-rɔ-ɔ.'

³⁰ Ne atɔ wuye-o ye, 'N nana Abraham, a mɔŋ kyɔ. Amaa ɔkɔ a kyinŋi lee lowi-ro yɔ bamɔ ase nee, weetee ba nu bamɔ eyee, na bɔ kinŋi lee bamɔ ebɔye-rɔ.'

³¹ Ne Abraham beɛ ɔ ye, 'Bamɔ e mɔŋ gya Mosis a kanɔ-ɔ se na Wuribware a akyaamɛ-ɔ asenj tawese se, ɔkɔ ya kyinŋi lee lowi-ro yɔ gbaa, bɔ maa kyurowi bamɔ mfeere.' "

Ne Yeesuu ye, "To, anɛŋ ne a du-o nee."

17

Mɔne ma kaapɔ bokɔ ekpa bɔye (Matiyo 18.6-7, 21-22; Maak 9.42)

¹ Ne Yeesuu a tɔwe gywii mɔ agyasepɔ-ɔ feye, "A waa deɛ atɔ ne a sa a sese waa bɔye-ɔ e ba, amaa ɔkɔ ne ɔ sa ne a ba-ɔ i ŋu asenj fee. ² Sese amɔ ferasa, bamɔ ya ba kibu dabɛ bɔ da mɔ kebɔ-rɔ, ne baa twee mɔ waa ɔpɔɔ-rɔ, a bɔ feye mɔ a sa ne ŋyaagyɔ mɔ ɔkɔ a waa bɔye. ³ Amɔse-ɔ mɔŋ' sa ketɔ ne mɔne e waa-ɔ se.

Fɔ kɔsɔbɛɛ ya waa fɔ bɔye, tɔwe gywii mɔ feye ɔɔ waa bɔye, ne mɔ ya nu mɔ eyee, na fɔ taa bɔ ke mɔ. ⁴ Ne ɔkɔ ya waa fɔ ebɔye, hareɛ iluwi isunoo kake kɔŋkɔ-rɔ gbaa, ne kɛmɔ kekɛmaa mɔ ɔɔ ba fɔ ase bɔ tɔwe gywii fɔ feye ɔɔ waa bɔye, a tiri feye fɔ taa bɔ ke mɔ."

Anɛŋ ne kɔkɔɔregyi du-o

⁵ Ne bamɔ ne Yeesuu a tee bamɔ mɔ ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ a tɔwe gywii mɔ feye, "Anɛ e kpa feye fɔ sa a anɛ kɔkɔɔregyi waa kɔkyɔ."

⁶ Ne Yeesuu a beŋŋaa bamɔ feye, "Mɔne deɛ mɔne de kɔkɔɔregyi kafwee gbaa feye kiyii kigyɔ kagyinyii nee, weetee mɔne ya tɔwe gywii nnɔŋ a kiyii amɔ feye, 'Kɔsɔ kyuwɔ fɔ eyee ya bɔ yɛra ɔpɔɔ-rɔ,' ke e waa ketɔ ne mɔne a tɔwe-ɔ."

Keyaafɔre kusun

⁷ Ne Yeesuu ye, 'Mɔŋ' sa a anɛ taa feye fɔ gye nyanŋe, ne fɔ de keyaafɔre, ne ɔ dɔɔ fɔ, bɛɛɛ ɔ deere fɔ esanne se. Mɔ ya lee ndɔɔ-rɔ kedeeɛpweɛta ba, fɔ e tɔwe a fɔ gywii mɔ feye, 'Anɛ na ndɔɔ-rɔ, bɔ gyi ateese' aaa? ⁸ Daabii, fɔ e tɔwe a fɔ gywii mɔ nee feye, 'Kyɔŋ ya deŋa mɔ ateese, na fɔ taa baa mɔ pwee, ne mɔ ya gyi lowe, na ŋkee fɔ deɛ nya kpa ya waa fɔ fɔŋfɔŋ ateese.' ⁹ Keyaafɔre ya waa ketɔ ne mɔ nyanŋe e tɔwe-ɔ, ɔ mɔŋ de anɛ na kusun, bɛɛɛ mɔ e penna aaa? ¹⁰ Anɛŋ deɛ ne mɔne gbaa mɔne mɔŋ de. Anɛŋ se-ɔ mɔne ya waa ketɔ kɛmaa ne mɔne nyanŋe Wuribware ye mɔŋ' waa-ɔ, mɔŋ' tɔwe feye, 'A mɔŋ tiri feye anɛ nyanŋe sa anɛ anɛ na kusun, a lee feye ketɔ ne ɔɔ tɔwe gywii anɛ-ɔ dooo ne anɛ a waa.' "

Anɛŋ ne Yeesuu a kya abwatɔpɔ kudu kɔ-ɔ

¹¹ To, san ne Yeesuu maa se ɔ yɔ Yerɔsalem man-ɔ-ɔ, ne ɔɔ bɔrɔ mfen ne Samariya na Galileya esweere e gyanŋe-ɔ. ¹² San ne ɔ kpa a o lwee kamaŋgyii kɔ-rɔ-ɔ, ne abwatɔpɔ kudu kɔ a tɔ mɔ-rɔ, ne baa yɛre kefo. ¹³ Ne baa tɔwe kenken feye, "Anɛ nyanŋe Yeesuu, ŋu ane ewee."

¹⁴ Yeesuu a ŋu bamɔ-ɔ, ne ɔɔ tɔwe gywii bamɔ feye, "Mɔŋ' nare a Wuribware alɔŋŋɔpɔ deere mɔne kɔlɔ kee feye mɔne a kpaare bɛɛɛ."

Bamɔ a nare ba yɔ-ɔ, ne bamɔ ɔkɛmaa kɔlɔ-ɔ a lowe kpa-rɔ mfen.

¹⁵ Amɔ bamɔ ɔkɔ a ŋu feye ɔɔ kpaare-ɔ, ne oo kinŋi ɔ ba, na ɔ kyɔrɔ Wuribware kenken. ¹⁶ Ne ɔɔ bɔ kpuni anjirii Yeesuu ayaa-rɔ sa mɔ anɛ na kɔwaa. Samariyani e gye anyare amɔ.

¹⁷ Ne Yeesuu ye, "Asɛɛ kudu kɔlɔ ne mɔ a kya, ne ŋkee akpanɔɔ ne baa san-ɔ? ¹⁸ Ntɛtɔ nee, ne mɔ ne ɔ mɔŋ gye Isireeliinyi-o ferasa wɔre ya kinŋi bɔ sa Wuribware anɛ?" ¹⁹ Amɔ ferasa ne Yeesuu a tɔwe gywii mɔ feye, "Kɔsɔ, nare damenanɛ. Anɛŋ ne fɔ a kɔre mɔ gyi-o si ne fɔ a kpaare."

Anɛŋ ne Wuribware e ba na ɔ bɔ gyi mɔ kuwure-o (Matiyo 24.23-28, 37-41)

20 Ne Farisii awuye ko a bise Yeessu sanj ne Wuribware e ba na o bo gyi mo kuwure-o. Ne do bejhaa bamo feye, "Wuribware maa ba na o bo gyi mo kuwure-o aneñ ne mone i ñu mo-o nee. 21 A monj gye ato ne oko e towe feye, 'Kee mo e bo mfee-o nee,' beee 'Kee mo e bo nnoñ-o nee.' Mo e towe mo i gywii mone feye mbeyomoo gbaa Wuribware maa se o gyi mo kuwure-o mone ase."

22 Ne oo buruwaaw towe gywii mo agyasepo-o feye, "Sanj ko e ba ne mone e kpa feye mon' ñu kake konko gbaa ne mo, dimaadi mo gyi-o, i gyi kuwure-o. Amaa mone maa ñu kake amo. 23 Boko e towe a bo gywii mone feye, 'Mon' deere nnoñ' beee 'Mon' deere mfee,' mone ma sere gya bamo se mone e deere mone e kpa. 24 Feye aneñ ne eleele i gyi awore-ro lee soso kunju ya bo fo kunju ma, aneñ dee ne mo, dimaadi mo gyi-o, i fu-ro na m ba mena. Na okemaa ñu mo. 25 Amaa pwee na sanj-o dee fo-o, mo i ñu asen, na ndoo a kaye mo-ro asese kine mo.

26 Aneñ ne aa dee waa ane odedaapo Nowaa mbee se-o, ne sanj ne mo, dimaadi mo gyi-o, e ba-o e waa. 27 Sanj amo-o okemaa maa se o gyi ateese na o nuu nta, na anyare na akyye e waaree abee aneñ-aaa, na ba fa feye seye maa waa bamo, ya bo fo kake ne Nowaa* a lwee mo koree dabe dabe ne do waa-o, ne kufwiiri-o a bo maa bamo peee-o.

28 Sanj amo e ba a o bo waa nee feye keto ne kaa waa Lot* mbee se-o. Sanj amo-o okemaa ne o te Sodam man-oo beee o maa se o gyi ateese na o nuu nta, na o gyi yawo, na o doo, na o pwee elon, na ba fa feye seye maa waa bamo. 29 Kemo kake ne Lot a deñ lee bamo man amo-ro-o ne deekpa na kafirewuta a lee soso feye bware-o bo maa man amo a asese-o peee.

30 Kake ne mo, dimaadi mo gyi-o, e ba-o, aneñ dee ne keto e waa-o nee. 31 Kake amo okemaa ne o bo kawu-o ma kpone mo eyee kinji ba lon-ro feye o ba a o bo swii mo ato. Aneñ dee ne oko ne o bo ndoo-ro-o ma kpone mo eyee kinji yo pe. 32 Mon' nyinji Lot mo ka na lowi suyo ne oo wu-o si. 33 Okemaa ne o kpa a o meraa se kyena mo kakyena ne o te mbeyomoo maa nya ñkpa. Amaa okemaa ne o kperi mo se na o wu-o e nya ñkpa na kukyure ne a monj de kee-o. 34 Mo e towe mo i gywii mone feye kake amo ne mo i kinji a m ba-o kanye asese anyo da kekyan konko-ro ba di idi, na m bo lee okonko yaa mo ase yowe okonko ma bo sii. 35 Na akyye anyo ko mo bo ton konko ba kwee abwaye, na m bo lee okonko yowe mo beeko-o bo sii. [36 Na anyare anyo bo ndoo-ro ba doo, na m bo lee okonko yowe mo beeko-o bo sii.]

37 Ne Yeessu agyasepo-o a bise mo feye, "Ane nyanje, mfenene ne amo-o peee e waa?" Ne do bejhaa feye, "Oko ya buwi kpa bamo ne baa maa bamo-o afunin, o ñu apateye pwee."

18

Kpenlekyee ko na osenjyipo ko kitee

1 Ne Yeessu a towe kitee mo gywii mo agyasepo-o bo kaapo bamo feye bo dee kore kebwarekore sanj kema, na bo ma yowe. 2 Ne o ye, "N gye osenjyipo ko ya dee kyena man ko se aaa? Ne o monj sere Wuribware, ne mo-o mo maa bu sese kema. 3 Amo kpenlekyee ko mo bo man amo-ro dee, ne o naa osenjyipo amo ase sanj kema o kore mo feye, 'Mo beeko ko a waa mo boye. Amose-o mo e kpa feye fo tee mo aa mo na ane towe amo asen.'

45 Okyye amo a yere osenjyipo amo se kokore aneñ-aaa kyee, na o maa bejhaa mo, pwee ne sanj ko osenjyipo-o ye, 'Haree mo a monj sere Wuribware, ne mo-o mo maa bu sese kema-o gbaa, bo lee aneñ ne akyye mo naa o toaraa mo-o se-o, mo e tee bamo, na ane towe bamo asen. Mo e monj waa aneñ sa mo, o dee nare mo se aneñ-aaa, na mo asen bo kpe mo.' "

6 Ne Yeessu a kya se towe feye, "Mon' nu asen ne apoo osenjyipo amo a towe gywii mo eyee-o. 7 Mbeyomoo ne apoo osenjyipo-o ya kya kpenlekyee amo-ro feraa, amo feraa a waa dee feye Wuribware e kya asese ne oo lee sa mo eyee, ne ba su ba tee mo kanye na mpase-o-ro. O monj gye oko ne o towe feye, 'Yo a fo ba nyanje'-o. 8 Mo e towe mo i gywii mone feye o ba mena, na o bo kya mo asese-ro, na bo nya bamo eyee lee bamo adon kesare-ro. Amaa mo, dimaadi mo gyi-o, ya ba sweere mo se nyosepo, mo i ñu feye asese sanj ba gyi Wuribware ba gyi aaa?"

Farisiinyi na lenjoo okorepo kitee

9 Ne Yeessu a beee towe kitee mo gywii bamo ne ba fa feye bamo wore e gye asese timaa, ne bo monj lee bo de oko ba tee seye-o. 10 Ne o ye, "N gye asese anyo ko e bo-ro aaa? Bamoo oko gye Farisiinyi. Ne oko mo gye lenjoo okorepo. Ne baa yo Wuribware sunjka-o kabuno, na bo ya kore kebwarekore. 11 Ne Farisiinyi-o a yere mo kokwee, ne do kore kebwarekore feye, 'Wuribware, mo e sa fo anse na kusunj feye mo a monj gye ogyimorepo na apooni na okyeeppapo feye okemaa-o. Mo e sa fo anse feye mo a monj gye lenjoo okorepo ma ne o yere nnoñ-o. 12 Nke nsunoo kema-ro mo e kra akon ñke ñnyo, mo i lee keto kema ne mo a nya-o-ro ntunjkaré kudu-ro katunjkaré konko bo lonjo fo, Wuribware.'

* 17:27 Keleekaase 6. * 17:28 Keleekaase 18.

13 Amaa lenpoo akɔɔrepɔ-ɔ fɛraa, ɔ yere kameɛ nee. ɔ mon taare yase mɔ kunjɔ soso gbaa, ne ɔ ba asaree bo yee kakpono-ro, ne ɔ ye, 'Wuribware, ɔɔyewaapo e gye mɔ, amose-ɔ nju mɔ ewe.'"

14 Ne Yeessu a tawe bo gye kee feye, "Lenpoo akɔɔrepɔ-ɔ kebwarekore ya gyi Wuribware akato, bo lee feye akemaa ne o bu mɔ eyee kedabe-ɔ, Wuribware e baa mɔ kaase, ne akemaa ne ɔ baa mɔ eyee kaase-ɔ mɔ, Wuribware e sa mɔ kedabe."

*Anɛn ne Yeessu a yure nyaagyi-o
(Matiyo 19.13-15; Maak 10.13-16)*

15 Ne asese ko a baa bamo nyaagyi Yeessu ase feye ɔ ba mɔ asaree bo donjo bamo se yure bamo. Amɔ mɔ agyasepo-ɔ a nju anɛn-ɔ, ne baa kpa feye bo gya bamo. 16 Amaa Yeessu a tee nyaagyi-o baa mɔ ase, ne ɔ ye, "Mone ma gya nyaagyi-o, mon' sa a bo ba mɔ ase, bo lee feye anɛn a nyaagyi mɔ na bamo ne bo du feye bamo-ɔ e gye ne bo tii Wuribware a kuwure-ɔ si. 17 Na mon' nyinji si feye akemaa ne ɔ maa sure si feye Wuribware gyi kuwure feye anɛn ne nyaagyi mɔ a sure si-o maa tii Wuribware a kuwure-o si."

*A waa len bweeto feye atɔ wuye a sure si feye Wuribware gye mɔ owure
(Matiyo 19.16-30; Maak 10.17-31)*

18 Ne Yudaa awuye agyenkrepo ko a bise Yeessu feye, "Okapopo timaa, emene ne mɔ e waa, na n nya nkpa na kukyure ne a mon de kee-ɔ nee?"

19 Ne Yeessu ye, "Nteto se ne fo e tee mɔ e otimaa? Oko mon gye otimaa bee bo tii Wuribware se. 20 To, fo nyi Wuribware a mbraa-ɔ pɛɛ feye,

oko ma waa kakyekpa, oko ma mɔ mɔ beeko,
oko ma ywii, oko ma ten mɔ beeko kana,
na akemaa bu mɔ se na mɔ nyi."*

21 Ne anyare amɔ a benjaa mɔ feye, "Lee mɔ nyaagyi-ro ne mɔ a lee gya Wuribware a mbraa mɔ pɛɛ se bo fo ndɔ."

22 Yeessu a nu anɛn-ɔ, ne ɔ ye, "Keto konko ya san fo a fo waa, na fo ya wu na fo kii atɔ wuye Wuribware se. Amɔ e gye feye fo ya fe fo kapotee pɛɛ, na fo taa atanne-ɔ sa atiripo, na fo bo gya mɔ se."

23 Amaa anyare amɔ a nu mfaanɛ-ɔ, a mon waa mɔ kɔne, a lee feye o de kapotee bweeto. 24 Yeessu a nju feye a mon waa anyare amɔ kɔne, ne ɔ ye, "A waa len bweeto feye atɔ wuye a sure si feye Wuribware gye mɔ owure. 25 Nyoma e taare a o lwee basa bo-ro daree aaa? Ma kɔɔre a n gyi. Amaa atɔ wuye kusure si feye Wuribware gye mɔ owure bo len ko kyɔ nyoma kulwee basa bo-ro daree."

26 Ne bamo ne bo bo mfen-ɔ a bise feye, "Ne nkee nse gbaa e gye ne o de kpa feye ɔ nya nkpa na kukyure ne a mon de kee-ɔ nee?"

27 Ne Yeessu a benjaa feye, "Sese feraa maa taare a ɔ nya anɛn a nkpa-ɔ, amɔ Wuribware a sa mɔ kpa."

28 Ne Peetroo ye, "Kee e, ane a yowe keto kemaa ane gya fo se."

29-30 Ne Yeessu mɔ ye, "Don, mɔ e tawe mɔ i gywii mone feye akemaa ne oo kperi Wuribware a kuwure-o si, ne ɔ yowe mɔ pe, beee mɔ ka, beee mɔ daa-ana, beee mɔ tire-ana, beee mɔ akowepo, beee mɔ gyi-ana-ɔ e nya keto kemaa ne ɔ yowe-ɔ bweeto a ɔ bo tii si kaye mɔ-ro, na amɔ kame-ro-ɔ ɔ nya nkpa na kukyure ne a mon de kee-ɔ kaye ne ka ba a ka bo ba-ɔ-ro."

*Anɛn ne Yeessu a tawe mɔ lowi asen sasepo-ɔ
(Matiyo 20.17-19; Maak 10.32-34)*

31 Ne Yeessu a lee mɔ agyasepo kudu anyo-ɔ keri si, ne ɔ ye, "Mon' nu mɔ ase. Anɛ e yo Yerusalem man-no nee, mfen ne mɔ, dimaadi mɔ gyi-o, asen ne Wuribware a akyaame-ɔ a kyogee-ɔ pɛɛ e ba-ro kasentij-o. 32 Ba taa mɔ a bo bo sa Roma awuye ne baa kɔɔre ane man-ɔ, na bo mɔse mɔ, na bo saare mɔ, na bo tweɛ akɔɔne wee mɔ se, 33 na bo da mɔ paara, na bo mɔ mɔ. Amaa kemɔ nke nsa, mɔ i kyinji a n lee lowi-ro."

34 Amaa mɔ agyasepo mon pini keto ne ɔ tawe-ɔ. Amose-ɔ bo mon nu amɔ-ɔ pɛɛ kaase.

*Anɛn ne Yeessu a bunji tenapo akorepo ko akato-ɔ
(Matiyo 20.29-34; Maak 10.46-52)*

35 San ne Yeessu e kpa a ɔ fo Yerikoo man, na tenapo nyare ko te kpa kee ɔ kore atɔ. 36 Mɔ a nu asese biribiri ko e kyon-ɔ, ne oo bise feye, "Ntosen nee?" 37 Ne bo ye, "Yeessu Nasaretanyi-o e gye ne ɔ kyon."

* 18:20 Kelee Igyipiti 20.12-16; Mbraa kebeesa 5.16-20.

³⁸ Nē ɔ faa-rɔ feye, “Yeesuu, Deefid mɔ nana, ŋu mɔ ewee.” ³⁹ Nē bamɔ nē bɔ gye ŋkpee-ɔ e fɛe mɔ sɛ feye ɔ laato. Nkee gbaa nē ɔ maa sɛ ɔ faa-rɔ kenken feye, “Deefid mɔ nana, ŋu mɔ ewee.”

⁴⁰ Amɔ fɛraa nē Yeesuu a sii yere, nē ɔ ye bɔ baa ɔnyare-ɔ mɔ ase. Mɔ a ba-ɔ, nē Yeesuu a bise mɔ feye, ⁴¹ “Nteto nē fɔ e kpa feye ŋ waa sa fɔ?”

Nē ɔ ye, “Mɔ nyanpe, mɔ e kpa feye fɔ bunji mɔ akato, na n deɛ nya ŋu ato.”

⁴² Nē Yeesuu a tɔwe gywii mɔ feye, “Fɔ akato a bunji. Fɔ a kɔɔre mɔ gyi-o si-o, fɔ a kpaare.”

⁴³ Puri amɔ-rɔ mfen nē ɔnyare amɔ akato a bunji neene, nē ɔ gya Yeesuu si, nē ɔ sa Wuribware anse. Aseɛ peɛe nē bɔ gya Yeesuu si-o a ŋu amɔ-ɔ, nē baa kyoro Wuribware.

19

Yeesuu na Sakiiyus aseen

¹ Nē Yeesuu a lwee Yerikoo maŋ-no ɔ nare-rɔ ɔ kyon. ² Amɔ lenpoo ɔkɔɔrepo bresɛ ko nē o de atanne, nē ba tee mɔ e Sakiiyus-o bɔ maŋ-ɔ-rɔ mfen. ³ ɔnyare mɔ e kpa feye o ŋu Yeesuu, mɔ-ɔ mɔ a gye sɛɛ katintin-o si-o, ɔ maa nya a o ŋu mɔ bɔ lee aseɛ demante nē baa muruwaa Yeesuu na ɔ taa-ɔ se. ⁴ Anɛŋ se-ɔ nē ɔ ŋweɛnan ŋɔ aseɛ akato-rɔ, nē ɔ ya deɛ kuroŋku kiyii nē ke yere kpa keɛ mfen nē Yeesuu e ba a ɔ bɔ kyon-ɔ, na ɔ nya ŋu Yeesuu.

⁵ Saŋ nē Yeesuu a bɔ fɔ mfen-ɔ, nē ɔ deɛre sosɔ, nē oo ŋu Sakiiyus, nē ɔ tɔwe gywii mɔ feye, “Sakiiyus, waa menan kporowe, bɔ lee feye fɔ aye nē mɔ e sowe ndoo.” ⁶ Nē Sakiiyus akato a gyi, nē ɔ waa menan kporowe bɔ yaa Yeesuu mɔ lɔŋ-no ya kra mɔ damenanse.

⁷ Nē ɔkɛmaa ne oo ŋu-o a lee ɔ tee feye, “ɔnyare mɔ a ya sowe nyinkpase boye mɔ aye.”

⁸ Nē Sakiiyus a kɔsɔ yere bamɔ peɛe akato-rɔ, nē ɔ tɔwe gywii Yeesuu feye, “Mɔ nyanpe, nu mfee. Mɔ e taa mɔ kapote-ɔ kebegya na m bɔ ke atiripo. Nē mɔ ya gyi ɔko kɔɔre atanne kyon amɔ nē a bware-o, mɔ i kinŋaa keto nē mɔ a gyi mɔ kɛmɔ-rɔ-ɔ iluwi ena na m bɔ sa sɛɛ amɔ, nē a kyon amɔ nē ane mbraa ye oyu e ka a ɔ bɔ teere-o.”

⁹ Nē Yeesuu ye, “Lɔŋ wuye mɔ a kaapo neɛ feye oo nu mɔ eyee. Anɛŋ se-ɔ, Wuribware a moɔwe mɔ ndoo. Nteto se gbaa ne lenpoo ɔkɔɔrepo mɔ ma nya ŋkra na kuryure nē a moŋ de keɛ-ɔ? Mɔ gbaa gye ane nana Abraham a ananagyi-o ɔko feye mone-ɔ, beɛe? ¹⁰ A lee feye mɔ, dimaadi mɔ gyi-o, a ba a m bɔ deɛre kpa abɔyewaapo neɛ na m moɔwe bamɔ.”

Ayaafɔre timaa anyɔ na keyaafɔre worɔgyapo ko kitee (Matiyo 25.14-30)

¹¹ Na aseɛ amɔ saŋ ba nu Yeesuu ase, nē ɔ tɔwe kitee mɔ gywii bamɔ. Amɔ saŋ amɔ-ɔ na ɔ kpa a ɔ fɔ Yerusalem maŋ-no, nē ba fa feye Wuribware e kpa a ɔ bɔ gyi mɔ kuwure-o sweere sɛ mfee neɛ. ¹² Anɛŋ se-ɔ nē Yeesuu ye, “N gye sɛɛ dabɛ ko ya deɛ kyena aaa? Nē kake ŋko ɔ kɔsɔ ɔ yo maŋ ko sɛ kefo kefo, na bo ya ba mɔ bɔ gyi kuwure, na kɛmɔ kameɛ na o kinŋi ba pe. ¹³ Pweɛ nē ɔ deɛ ye-ɔ, ɔ tee mɔ ayaafɔre kudu, nē ɔ sa bamɔ ɔkɛmaa siidii kakpen, nē ɔ ye, ‘Mon! taa atanne-ɔ bɔ kyurowi-ro bɔ fɔ saŋ ne mɔ e ba-ɔ.’

¹⁴ Amɔ ɔnyare amɔ aye awuye-o mɔ i kisi mɔ-ɔ se-ɔ, saŋ nē ɔ ye-ɔ, nē baa saŋ mbɔɔ bɔ gya mɔ se, na bɔ tɔwe gywii bamɔ nē ba ba mɔ a bɔ bɔ gyi kuwure-o feye, ‘Ane maa kpa a ɔnyare mɔ waa ane owure.’

¹⁵ ɔnyare-ɔ mɔ, baa ba mɔ bɔ gyi kuwure-o, nē oo kinŋi ba pe. Puri amɔ-rɔ, nē ɔ sa kano feye mɔ ayaafɔre-ɔ ba mɔ akato-rɔ na o ŋu atanne nē baa nya-ɔ kano.

¹⁶ Nē ɔgyenkpɛɛɛ-ɔ a bɔ yere, nē ɔ ye, ‘Mɔ nyanpe, mɔ a ba siidii kakpen nē fɔ a sa mɔ-ɔ bɔ nya siidii ŋkpen kudu bɔ tii si.’

¹⁷ Nē mɔ nyanpe-ɔ ye, ‘Fɔ a waa ato, keyaafɔre timaa e gye fɔ. Mbeyɔmɔ mɔ a kɔɔre fɔ gyi nsen ngyingyii-ro ŋu fɔ kasentinj. Amose-ɔ mɔ e taa mɔ eman-ɔ kudu na n sa fɔ a fɔ deɛre se.’

¹⁸ Nē keyaafɔre nyɔsepo-ɔ mɔ a ba bɔ tɔwe feye, ‘Mɔ nyanpe, mɔ a ba siidii kakpen nē fɔ a sa mɔ-ɔ bɔ nya siidii ŋkpen nnuu bɔ tii si.’

¹⁹ Nē ɔnyare mɔ a tɔwe gywii mɔ-ɔ mɔ feye, ‘Mɔ e taa mɔ eman-ɔ inuu a n sa fɔ a fɔ deɛre se.’

²⁰⁻²¹ Nē ɔsasepo-ɔ a bɔ tɔwe gywii mɔ nyanpe feye, ‘Mɔ nyanpe, mɔ a sere fɔ, nē ŋ nyi feye fɔ asen bɔ len, nē fɔ e taa keto nē ke moŋ gye fɔ lee-o, nē fɔ e kɔɔre adɔteese nē fɔ moŋ dwii-o fɔ i kii fɔ lee-o si-o, nē kufu a nya mɔ, nē mɔ a taa bɔ kweere kaprakɛ-rɔ. Kee fɔ siidii kakpen-ɔ. Fɔ lee neɛ, amose-ɔ kɔɔre fɔ ato.’

²² Nē mɔ nyanpe-ɔ ye, ‘Keyaafɔre boye na worɔgyapo mɔ! Mɔ e ba keto nē fɔ fanfan a tɔwe-ɔ na m bɔ bu fɔ kepo. Fɔ nyi feye mɔ asen bɔ len, nē mɔ e taa keto nē ke moŋ gye mɔ lee-o, nē mɔ e kɔɔre adɔteese nē moŋ dwii-o mɔ i kii mɔ lee. ²³ Nē emene ya waa se nē fɔ moŋ taa mɔ atanne-ɔ yaa bɔ beya banke-rɔ, na mɔ a kinŋi ba-ɔ, na ŋ nya atanne beɛ bɔ danŋ se?’

²⁴ Nē ŋkee ɔ tɔwe gywii bamɔ ne bɔ yere mfen-ɔ feye, ‘Mon! kɔɔre siidii kakpen nē e bɔ mɔ ase-ɔ sa mɔ nē ɔ nya siidii ŋkpen kudu-o.’

[²⁵ Amaa baa beŋŋaa nee feye, ‘Ane nyanŋe, o kyɔ o de siidii ŋkpeŋ kudu!’]

²⁶ Ne ɔ tɔwe gywii bamo feye, ‘Okɔ ne o de ketɔ-ɔ, ba taa bweɛtɔ na bɔ bɔ tii mɔ se, amaa okɔ ne ɔ mon de-o feraa, ba kɔɔre kafwee ne o de-o na bɔ bɔ lee mɔ ase. ²⁷ Amaa mɔ adɔŋ-ɔ feraa ne bɔ mon kpa feye n gyi kuwure-o, mon’ baa bamo mfee, na mon’ bɔ mɔɔ bamo mɔ akatɔ-ro.’”

Anɛŋ ne Yeessu a deɛ kyena kuruma si lwee Yerusalem maŋ-no-ɔ
(Matiyo 21.1-11; Maak 11.1-11; Yohanee 12.12-19)

²⁸ Saŋ ne Yeessu a tɔwe amɔ-ɔ lowe-ɔ, ne ɔɔ kya se ɔ yo. Ne ɔɔ gye asese ŋkpeɛ ɔ yo Yerusalem maŋ-no. ²⁹⁻³⁰ Bamɔ a kyɔŋ kamaŋyii kɔ ne ba tee e Betaniya-o, ne ba kpa a bɔ fɔ kamaŋyii kɔ ne ba tee e Betefage-o ne ka bɔ Mfɔ-Ayii kebee-ɔ kaase-ɔ, ne oo sun mɔ agyasepo-ɔ anyɔ bɔ gye ŋkpeɛ tɔwe gywii bamo feye, “Mon’ nare kamaŋyii ne ka bɔ akatɔ se-ɔ-ro. Mone a deŋ mone i lweero-o, mone i ŋu bamo a ŋure kuruma kɔ ne ɔ mon tee daŋ lowe, ne okɔ mon tee deɛ-ɔ yere, na mon’ saŋŋe baa mfee. ³¹ Okɔ ya bise mone ketɔ se ne mone e saŋŋe kuruma-o, na mon’ tɔwe gywii mɔ feye, ‘Ane nyanŋe e gye ne ɔ kpa.’”

³² Bamɔ a yo-ɔ, anɛŋ ne Yeessu a deŋ kaapo bamo-ɔ, ne baa ya ŋu. ³³ Saŋ ne bɔ maa se ba saŋŋe kuruma-o, ne mɔ wuye-ana a bise feye, “Ntɛtɔ se ne mone e saŋŋe kuruma-o?”

³⁴ Ne baa beŋŋaa feye, “Ane nyanŋe e gye ne ɔ kpa.”

³⁵ Ne baa taa mɔ yaa Yeessu. Ne baa bunŋi bamo awaagya bɔ bun kuruma-o si, ne baa kra Yeessu-ro, ne ɔɔ deɛ kyena se.

³⁶ Yeessu a deɛ kuruma-o ɔ yo-ɔ, na asese e brawe bamo awaagya-ro ba beya kabore-ɔ se na ɔ nare se kyɔŋ.

³⁷ Saŋ ne Yeessu a fɔ mfeŋ ne kpa-ɔ bɔ Mfɔ-Ayii kebee-ɔ kaase, ne ɔ kporɔwe-ro ɔ yo Yerusalem maŋ-no-ɔ, ne asese demaŋte ne bɔ gya mɔ se-ɔ a lee ba sa Wuribware anse, na ba kyɔro mɔ kenken bɔ lee akpeŋeyeɛtɔ ne ɔɔ sa ne baa ŋu-o peɛɛ se. ³⁸ Ba feɛ-ro kenken ba tɔwe nee feye,

“Wuribware yure owure ne ɔ ba mɔ kenya-re-ro-ɔ.’*
Ketɔ kema a yuri Wuribware se.
Mɔ ne ɔ bɔ sosɔ-ɔ nya kedabe na wuraa ooo!”

³⁹ Ne Farisii awuye ne bɔ tii asese demaŋte ne bɔ gya Yeessu si-o bokɔ a tɔwe gywii Yeessu feye, “Okapɔpo, ketɔ ne fɔ agyasepo-ɔ e tɔwe-ɔ mon bɔ daŋ. Tɔwe gywii bamo feye bɔ laato.”

⁴⁰ Ne Yeessu ye, “Mɔ e tɔwe mɔ i gywii mone feye bamo ya laato, afoɛ na agyareko fɔŋfɔŋ e feɛ-ro anɛŋ deɛ.”

Anɛŋ ne Yeessu a su sa Yerusalem awuye-o

⁴¹ Saŋ ne Yeessu a tɔ-ro Yerusalem, ne oo ŋu anɛŋ ne maŋ-ɔ du-o, ne oo su sa maŋ-ɔ asese. ⁴² Na ɔ tɔwe feye, “Yerusalem awuye, mone deɛ mone nyi kpa ne Wuribware e kpa feye mon’ borɔ se na mon’ nya kayeyuri kasentij nee ooo, weetee asen maa tɔ mone. Amaa mone mon nyi kpa amɔ mbeyomɔ. ⁴³ Saŋ kɔ e ba ne mone adɔŋ e ba, na bɔ bɔ tii mone ekpa, na bɔ kyaa muruwaa mone bɔ sii nsena. ⁴⁴ Na bɔ bɔ kpuri mone peɛɛ mɔ. Bɔ maa yɔwe mone agyi gbaa. Na bɔ bwee mone akyaŋ peɛɛ. Kefoɛ serise koŋko gbaa maa saŋ na ke yere kemɔ mbeyomɔ a yerekpa-o, bɔ lee feye mone mon pini feye ndɔɔ Wuribware a ba, na ɔ bɔ moɔwe mone.”

Ketɔ ne Yeessu a waa na ɔ bɔ Wuribware sunkpa-ɔ
(Matiyo 21.12-17; Maak 11.15-19)

⁴⁵ Kaye ŋke-o, ne Yeessu a bee yo Yerusalem maŋ-no ya lwee Wuribware sunkpa-ɔ kabuno. Ne oo ŋu ayawogyipo te mfeŋ ba fe atɔ. Mɔ a ŋu bamo anɛŋ-ɔ, ne ɔɔ lee ɔ gya bamo ɔ lee mfeŋ.

⁴⁶ Ne ɔɔ tɔwe gywii bamo feye, “Baa kyɔre abwareseŋ wore-ɔ-ro feye Wuribware ye,

‘Mɔ laŋ-ɔ i kii kekyaŋ ne kaye mɔ-ro asese peɛɛ
e ba a bɔ bɔ nya kɔre kebwarekɔre-ɔ.’*
Amaa mone a taa mfeŋ bɔ kii ‘ayu laŋ nee’* beɛɛ?”

⁴⁷ To, kake kema na Yeessu naa Wuribware sunkpa a kabuno-o ɔ kaapo abwareseŋ. Ne Wuribware alɔŋɔpo abrese-ɔ na Wuribware mbraa akaapɔpo-ɔ na maŋ agyeŋkpeɛpo-ɔ e kpa a bɔ mɔɔ mɔ. ⁴⁸ Amaa bɔ mon nya kpa, bɔ lee feye asese-o peɛɛ mɔ bɔ mfeŋ ba nu asen ne ɔ tɔwe-ɔ nee, na bɔ maa kpa feye asen-ɔ kɔkɔŋko gbaa e kyɔŋ bamo se na bɔ mon nu.

* 19:38 Kiliŋ 118.26. * 19:46 Isaya 56.7. * 19:46 Yeremeya 7.11.

20

Yudaa awuye agyenkpeepo a senbise ko ne Yeesuu a kine kilee kanao
(Matiyo 21.23-27; Maak 11.27-33)

¹ Kake nkɔ san ne Yeesuu bɔ Wuribware sunkpa a kabuno-o ɔ tɔwe asen timaa-o o gywii asese-o, ne Wuribware alɔnɔpɔ abrese-o na Wuribware mbraa akaapopo-o na nkee man agyenkpeepo-o a ba Yeesuu ase. ² Ne baa bɔ bise mɔ feye, "Nse ya sa fɔ kpa feye fɔ gya asese bɔ lee Wuribware sunkpa a kabuno-o mfen? Ne nse ya sa fɔ kpa feye fɔ kaapo ato mfee?"

³⁻⁴ Amo feraa ne Yeesuu mɔ ye, "To, mɔ i bise monɛ asen konko kpen, ne monɛ ya taare benɔaa mɔ nɛnɛ feraa, mɔ-o mɔ i lee monɛ kana. Mon' kaapo mɔ mɔ ne ɔɔ sa Yohanee Osuubɔpɔ-o kpa feye ɔ bɔ asese asuu-o. Wuribware ya sa mɔ kpa bɛɛ dimaadi?"

⁵ Ne bamo wore wore a lee ba gyiiri ikii. Bɔ ye, "Emene ne ane tɔwe-o nee? Bɔ lee feye ane ya tɔwe ɛ Wuribware ya sa Yohanee kpa a ɔ bɔ asuu, o bise ane feye, 'Nteto se nee ne monɛ monɛ kɔare Yohanee gyi?' ⁶ Ne ane mɔ ane ya tɔwe feye dimaadi ya sa mɔ kpa, asese mɔ e tweɛ ane abu, a lee feye baa kɔare gyi feye Yohanee Osuubɔpɔ-o gye Wuribware a akyaamɛ-o ɔko nee."

⁷ Anen se-o ne baa benɔaa Yeesuu feye, "Ane monɛ nyi ɔko ne ɔɔ sa Yohanee kpa feye ɔ bɔ asuu-o."

⁸ Ne Yeesuu mɔ ye, "Anen feraa n gbaa ma tɔwe ɔko ne ɔɔ sa mɔ kpa feye n waa ketɔ ne mɔ e waa-o a n gywii mone."

Apafowo bɔye ko kitee
(Matiyo 21.33-46; Maak 12.1-12)

⁹ Ne Yeesuu a tɔwe kitee mɔ gywii asese-o. ɔ ye, "N gye onyare ko ya deɛ kyena aaa? Ne ɔɔ dɔɔ mɔ bobɛ ayii ko, ne a swɛɛ agyi ko ne bɔ de ba waa nta-o. Ne ɔɔ taa sa apafowo ko feye bɔ deere se sa mɔ, ne ɔɔ lee pe yɔ ton ko ya kyee-ro. ¹⁰ San ne bobɛ agyi amo a bere, ne amo kiteebɛɛ a fɔ-o, ne kodɔɔ-o wuye-o a sun mɔ keyaafɔre ko bɔ kyɔnwe apafowo amo ase, na ɔ yɔ na bɔ ke ketɔ ne baa nya lee kodɔɔ-o-ro, na bɔ taa mɔ lee-o sa keyaafɔre-o, na ɔ taa baa mɔ. Keyaafɔre amo a yo-o, ne apafowo amo a kra mɔ da, ne baa yɔwe mɔ bɔ kyɔnwe mɔ nyanɔ ase asareɛ kpankpan. ¹¹ Anen se-o ne kodɔɔ-o wuye-o a bɛɛ sun mɔ ayaafɔre-o ɔko bamo ase. Ne baa bɛɛ da mɔ gbaa mɔ, ne baa saare mɔ waa mɔ ipeere, ne oo kinɔni yɔ mɔ nyanɔ ase asareɛ kpankpan deɛ. ¹² Ne kodɔɔ-o wuye-o a bɛɛ sun keyaafɔre sasɛpɔ, ne apafowo amo a bɛɛ da mɔ maye maye se, ne baa nen mɔ lee kodɔɔ-o-ro."

¹³ Kodɔɔ-o wuye-o a kinɔni ba-o, ne ɔ ye, 'Ne nkee emene ne waa ko waa? To, mɔ i sun mɔ fɔnɔn mɔ gyi konko ne mɔ e kpa mɔ asen-o nee. N nyi feye a maa kana nkɛmaa mɔ feraa ba bu mɔ.'

¹⁴ San ne apafowo amo a nɔ kayaagyi-o e ba-o, ne nkee ba tɔwe ba gywii abɛɛ feye, 'Kee kodɔɔ-o wuye-o mɔ gyi-o ne mɔ se ya wu o gyi mɔ kapotɛɛ-o e ba-o. Mon' sa a ane mɔɔ mɔ, na mɔ se a kodɔɔ mɔ kii ane lee.' ¹⁵ Ne baa gyiiri mɔ lee kodɔɔ-o-ro, ne baa mɔɔ mɔ."

Ne Yeesuu a tɔwe bɔ gye kɛɛ feye, "To, monɛ e kɔare monɛ i gyi feye emene ne bobɛ kodɔɔ-o wuye-o e waa apafowo amo-o nee? ¹⁶ Mɔ e fa feye mɔ fɔnɔn e yɔ nee na ɔ ya mɔɔ asese-o pɛɛɛ, na ɔ bɛɛ taa kodɔɔ-o sa asese banban, na bɔ deere se sa mɔ."

Amo asese ne bɔ bɔ mfen-o a nu anen ne Yeesuu a tɔwe-o, ne bɔ ye, "Daabii. A monɛ bɔ dan."

¹⁷ Amo feraa ne Yeesuu a deere bamo, ne oo bise feye, "Ne baa kyɔrɛɛ abwaresen wore-o-ro feye,

'Kefore serise ko ne apwɛɛpɔ de bɔ pwɛɛ
ne baa kine kemɔ bɔ tweɛ-o,
ya kon bɔ kii kemɔ ne kaa len len-o pɛɛɛ bɔ yɛra-o.'*

Monɛ i nyi feye amo-o kaase e gye emene?

¹⁸ Amaa mɔ i yii monɛ se feye okɛmaa ne mɔ ya lee da kefore amo se, ke e tenɔ se-se-o-ro kyikpuri kyikpuri. Ne kemɔ ya lee da ɔko se, na ko kwɛɛ mɔ waa feye ese-o."

Lenpoo keka senbise
(Matiyo 22.15-22; Maak 12.13-17)

¹⁹ Ne Wuribware mbraa akaapopo-o na Wuribware alɔnɔpɔ abrese-o e kpa a bɔ kra Yeesuu mfen ne ɔɔ tɔwe kitee-o, a lee feye baa nɔ feye ɔɔ ba kitee-o bɔ kaapo feye bɔ du feye apafowo bɔye amo-o. Amaa bamo a serɛ asese ne bɔ bɔ mfen-o se-o, bɔ monɛ taare.

²⁰ Anen se-o ne ba buwi ba kpa Yeesuu ɛkpa. Ne baa sun asese ko, na bɔ waa feye bɔ gye asese timaa-o, na bɔ yɔ Yeesuu ase, na bɔ ya bise mɔ asen bɔare mɔ kana-ro, na ɔ tɔwe kebɔye

* 20:17 Kilin 118.22.

ko, na bo nya kra mo yaa bo sa gominaa-o. ²¹ Ne akyaŋŋoŋoŋo amo a yo Yeessuu ase. Ne baa bo tawe kone kone gywii mo feye, “Ŋkaaporo, ane nyi feye asen ne fo e tawe na fo e kaapo-o gye kasentij. Fo mon nyi feye sese mo gye sese dabe beee o gye sese kagyngyii, fo feraa fo e kaapo ato kasentij ne Wuribware e kpa feye sese dimaadi kema waa-o nee. ²² Amose-o ane i bise fo feye, Roma awuye a ko kenaa gyi ane se kore ane man-o se-o, ane ya ka lenpo sa bamo owure dabe ne ba tee mo e Kayesaa-o, ne a kye ane Wuribware mbraa-o, beee a maa kye? Tawe na ane nu.”

²³ Amaa Yeessuu a kyō pini feye ba kyō mo-ro ba kee nee-o se-o, ²⁴ ne o ye, “Mon' taa atanne fufuri kigyi ne kaa fo siidii kudu-o, ne monē de monē e ka lenpo-o baa a ŋ kee.” Bamō a taa baa-o, ne oo bise bamo feye, “Nse fotoo na kenyaŋ e doŋ atanne-o se-o nee?” Ne bo ye, “Owure Kayesaa lee nee.”

²⁵ Ne Yeessuu ye, “To, amo feraa mon' ka ketō ne ke gye Kayesaa lee-o sa Kayesaa, na mon' ka kemō ne ke gye Wuribware lee-o sa Wuribware.”

²⁶ Aneŋ ne Yeessuu a lee bamo asen-o kanō borō-a sa a ne eyee a kpen bamo. Bo mon taare waa mo kotoko na o nya tawe kebaye ko laman-o-ro, na bo nya yere kemō se bo porō mo. Ne baa laato.

Kiŋyiji lee lowi-ro senbise
(Matiyo 22.23-33; Maak 12.18-27)

²⁷ Amo kame-ro ne Sadukii awuye ko a ba Yeessuu ase aneŋ dee na bo bo bise mo asen. Sadukii awuye mo mo gye Yudaa awuye ko ne ba kore ba gyi feye sese ya wu, mo kayoware na mo kra pee a wu, ne aneŋ se-o, o maa taare a o kyinji lee lowi-ro pee-o nee. To, ne baa bise Yeessuu feye, ²⁸ “Ŋkaaporo, ane dedaapo Mosis ya kyore mbraa mo sa ane feye, oko ya wu yowe mo ka na bo mon kowe agyi, sese-o mo tire taa kpenlekyee-o waaree, na bo nya kowe kayaagi, na bo taa kamō feye mo daa ne oo wu-o mo gyi nee. ²⁹ To, anyare ko agyi nyanse asunoo e dee bo bo-ro. Ne bamo-ro obrese-o a waaree, ne oo bo wu yowe okyee-o, na mo aa mo mon kowe. ³⁰ Ne onyosepo-o a bo taa mo beee waaree, na mo aa mo beee bo mon kowe, ne onyare-o a bo wu. ³¹ Jsasepo-o gbaa aneŋ dee. Bamō asunoo-o pee a waaree bamō daa a kpenlekyee amo gyanŋe se, ne baa wu yowe mo, na mo aa bamō oko mon kowe gyi koŋko gbaa. ³² A bo-ro, ne okyee-o mo a bo wu gya bamō se. ³³ Ne mbeyo mo bo ye okemaa i kyinji a o lee lowi-ro-o. Kake nsi amo, bamō-ro nse e gye ne o kii okyee-o mo kuri? Bo lee feye bamō asunoo-o pee mo a waaree mo bo gyanŋe se.”

³⁴ Ne Yeessuu a benŋaa bamō feye, “Ndoo a kaye-o anyare na akyye e gye ne ba waaree. ³⁵ Saŋ ko e ba ne bamō ne baa wu-o i kyinji a bo lee lowi-ro. Na bamō ne Wuribware ase bo gye ase timaa-o bo kyena mo ase, na bo ma lee wu. Bo lee aneŋ ne bo maa lee wu-o si-o, bo maa waaree. ³⁶ Bo lee mfaane se-o, bamō kakyena-ro e waa nee feye Wuribware a mbao-o lee-o. Na aneŋ ne baa kyinji lee lowi-ro-o si-o, a kaapo feye bo gye Wuribware mo gyi-ana. ³⁷ Monē feraa monē ye alowipo-o maa lee kyinji a bo lee lowi-ro. Amaa mo e tawe mo i gywii monē feye ane dedaapo Mosis gbaa a kaapo feye alowipo-o saŋ ba kyinji a bo lee lowi-ro ba. Mfeŋ ne oo kyore aneŋ ne oo kyon deere kiyii ne ke e kyewe-o asen-o, o ye Wuribware a tawe gywii mo feye, ‘Mo e gye Wuribware ne fo nana-ana Abraham na Isak na Yakubu i suŋ-o.’” ³⁸ Amo a gye feye ane dedaapo amo ne baa wu-o a saŋ ba suŋ Wuribware-o se-o, a kaapo nee feye bamō a wu gbaa ooo, bamō eka saŋ i te. Wuribware ase feraa, bamō ne baa wu-o na bamō ne bo kee-o peee te.”

³⁹ Yeessuu a tawe aneŋ lowe-o, ne Wuribware mbraa akaaporo-o bokō ye, “Ŋkaaporo, fo a lee kanō neenee.” ⁴⁰ Lee saŋ amo bo yo, bamō oko mon lee taare bise mo asen daa.

Ŋko ne Wuribware i suŋ a o bo kyonwe-o asen
(Matiyo 22.41-46; Maak 12.35-37)

⁴¹ Ne Yeessuu a bise bamō senbise ko bo benŋaa mo ne baa bise mo-o. O ye, “Emene se ne bo ye mo ne Wuribware i suŋ a o bo kyonwe ne ba tee mo e Kristoo-o e lee Owure Deefid a kenana-o-ro-o nee? ⁴²⁻⁴³ A lee feye Deefid fɔŋfɔŋ a tawe mo ilin a wore-o-ro nee feye,

‘Wuribware a tawe gywii mo nyanpe nee e,
Kyena mo kigyise si mfee,
na n sa a fo adon peee mo ba fo kaase.’*

⁴⁴ To, Deefid a kyore asen amo ne Wuribware a tawe gywii oko ne o te mo ase-o, Kristoo ne oo tawe gywii. Amo a gye aneŋ se-o, ne Deefid fɔŋfɔŋ a kyore tee Kristoo feye mo nyanpe, bamō ya kowe Kristoo ne oo waa sese dimaadi, emene ne o waa a o lee Deefid a kenana-o-ro, na Deefid a kyō tee Kristoo feye mo nyanpe?”

* 20:37 Kelee Igyipiti 3.6. * 20:42-43 Kilij 110.1.

Yeesuu ye okemaa sa Wuribware mbraa akaaporo-o se (Matiyo 23.1-36; Maak 12.38-40)

⁴⁵ Na asese-o pɛɛɛ san̄ ba nu ketɔ ne Yeesuu e tɔwe-o, ne ɔ tɔwe gywii mɔ agyasepo-o feye, ⁴⁶ “Mon' sa Wuribware mbraa akaaporo-o se. Bamɔ e gye ne bo naa bo bun̄ ekaare soswee laman̄-no, ne ba kpa feye asese deɛ nya gyɔn̄n̄ ka bamɔ nn̄o, ne bo te nya dabɛ se kebwarekɔre akyan̄-no na atese gyikpa. ⁴⁷ Bamɔ e gye ne ba puni akpenlekyee ba kɔɔre bamɔ el̄n̄, na ba kɔre kebwarekɔre anɛn̄-aaa na asese nya n̄u san̄ amɔ feye bo tɛɛ bo gya Wuribware se nɛnɛɛ. Mfaanɛ a asese se-o ne Wuribware i gyiiri kesebɔ bweɛtɔ.”

21

Kpenlekyee ko a afɔreye bɔse-o (Maak 12.41-44)

¹ Ne Yeesuu a deɛre n̄u feye atɔ awuye de atanne dabɛ ba waa Wuribware sun̄kpa a atanne a kedakaa-o-ro. ² Ne ɔ beɛ n̄u kpenlekyee otiripɔ ko mɔ a taa epasowa adunyɔ kpen̄ waa-ro. ³ Mfɛn̄ ne Yeesuu a tɔwe gywii mɔ agyasepo-o feye, “Mo e tɔwe mɔ i gywii monɛ pɛɛɛ feye kpenlekyee otiripɔ mɔ a afɔreye-o kyɔ okemaa lee-o. ⁴ Bo lee feye atɔ awuye-o a lee bamɔ atanne ne bo de-o si kafweɛ neɛ baa bo bo afɔreye-o, amaa kpenlekyee otiripɔ mɔ feraa, ketɔ ne o de-o pɛɛɛ ne ɔ taa baa bo bo afɔreye-o. Mɔ kapɔtɛɛ pɛɛɛ ne o de-o ne ɔ taa baa-o.”

Anɛn̄ ne Yeesuu a tɔwe Wuribware sun̄kpa kibwee asɛn̄-o (Matiyo 24.1-2; Maak 13.1-2)

⁵ Yeesuu mɔ aa mɔ agyasepo-o a maa se bo bo Wuribware sun̄kpa a kabuno-o, ne mɔ agyasepo-o boko a tɔwe anɛn̄ ne sun̄kpa-o bo dan̄-o asɛn̄, a lee feye asese ko a taa afɔre damenan̄se bo sa Wuribware, na apwɛɛpo-o bo pwɛɛ mɔ sun̄kpa-o na ɔ nya waa dan̄. ⁶ Ne Yeesuu a beɛn̄jaa bamɔ feye, “Amɔ-o pɛɛɛ mɔ ne monɛ a n̄u-o, san̄ ko e ba a ɔ bo ba, na afɔre amɔ ne baa bo pwɛɛ akyan̄ amɔ-o kɔn̄ko gbaa maa sii mfɛn̄ ne ke yeɛ mbeyɔmɔ-o. Ba gyera amɔ pɛɛɛ a bo bo da.”

Aɛn̄ ne a ba pwɛɛ na kaye deɛ gye keɛ-o (Matiyo 24.3-14; Maak 13.3-13, 21-23)

⁷ Ketɔ a waa kafweɛ-o, ne mɔ agyasepo-o a bise mɔ feye, “Okapɔpo, san̄ mɔ ne asɛn̄ mɔ pɛɛɛ ne fo a tɔwe bo lee Wuribware sun̄kpa amɔ se-o e ba? Ne ntɛtɔ atɔ e gye ne a waa pwɛɛ na anɛ deɛ n̄u feye san̄ amɔ a fo?”

⁸ Ne Yeesuu ye, “Mon' sa se na oko ma penna monɛ, bo lee feye asese bweɛtɔ e ba na bo bo penna monɛ feye, Mo e gye Kristoo ne Wuribware a sun̄ bo kyɔn̄we-o, na bo de mɔ kenyaɛ ba tɔwe asɛn̄ na bo penna asese, na bo beɛ penna feye, ‘Kaye e kpa a ka gye keɛ.’ Amaa monɛ ma gya bamɔ se. ⁹ San̄ amɔ monɛ ya nu ekɔ na anaa se, monɛ ma sa a kufu nya monɛ, a lee feye a waa kanɔ nkemaa a ba anɛn̄ pwɛɛ, amaa n̄ gye amɔ e gye ne a kaapo feye kaye e kpa a ka gye keɛ.

¹⁰ Mo e tɔwe mɔ i gywii monɛ feye eman̄ e ko abɛɛ na sweere ko se asese ko sweere ko se mɔ asese. ¹¹ Sweere e lee a ɔ len̄kpan̄, na akɔn̄ ba, na algyi ewɔrese ewɔrese ba esweere bweɛtɔ se, na mon' n̄u afusen̄ na afutɔ a lee awɔre-ro a ba.

¹² Amaa pwɛɛ na atɔ mɔ pɛɛɛ deɛ waa-o, ba kperi anɛn̄ ne monɛ gye mɔ agyasepo-o se, na bo daye monɛ, na bo waa monɛ awɔrefɔɔ. Na bo kra monɛ yaa anɛ Yudaawuye kebwarekɔre akyan̄ abrese ase, na bo tii monɛ. Na bo porɔ monɛ awure na agominaa akatɔ-ro. ¹³ Amaa amɔ e gye ne a sa monɛ kpa na mon' nya tɔwe asɛn̄ timaa-o gywii bamɔ. ¹⁴ Monɛ ma sa a ketɔ tɔraa monɛ. Monɛ ma sa a asɛn̄ ne monɛ e ya tɔwe mfɛn̄-o mfɛɛre tɔraa monɛ. ¹⁵ Bo lee feye mɔ e kaapo monɛ asɛn̄ ne monɛ e ya tɔwe mfɛn̄-o, na n̄ sa monɛ kanyiasɛn̄ na n̄ kaapo monɛ anɛn̄ ne monɛ e ya tɔwe asɛn̄ ne monɛ don̄ kema maa taare a o gyiiri monɛ ikii-o.

¹⁶ Mo e tɔwe mɔ i gywii monɛ feye monɛ akowɛpo na adaa na atire na akowebɛɛ na anyare e taa monɛ a bo sa a bo mɔ monɛ boko. ¹⁷ Asese i kperi mɔ se, na bo kisi monɛ. ¹⁸⁻¹⁹ Amaa monɛ ya yeɛ kenken̄ feraa, monɛ e nya nkpa na kukyure ne a monɛ de keɛ-o, na monɛ kunju si kipwiigyɔ kɔn̄ko gbaa ma fo.”

Anɛn̄ ne Yeesuu ye Yerɔsalɛm man̄ i kpuri-o (Matiyo 24.15-22; Maak 13.14-20)

²⁰ Ne Yeesuu ye, “San̄ ne monɛ ya n̄u asoogyaa awuye a muruwaa Yerɔsalɛm man̄, amɔ feraa mon' pini feye a san̄ kafweɛ na man̄-o kpuri. ²¹ San̄ amɔ bamɔ ne bo bo Yudeya sweere se-o, a tiri feye bo sere yo abee-ro, na bamɔ ne bo bo man̄-o-ro sere lee, na bamɔ ne bo mon̄ bo man̄-o-ro mɔ ma lee kin̄ji yo mfɛn̄. ²² A lee feye san̄ amɔ e gye kesebɔgyiiri n̄ke ne baa kyɔre mmo asɛn̄ waa abwareɛn̄ wɔre-o-ro-o. ²³ San̄ amɔ adan̄pɔkyee na atrapo i n̄u asɛn̄ neɛ feɛ. Sweere amɔ se asese asɛn̄ e waa ewɛ bweɛtɔ, na Wuribware beɛ gyiiri asese-o

kesęba. 24 Na bō mō asęse-ō bōkō apan-ŋ, na bō kra bamō bōkō mō yaa tii ndę sę awuye eman kęmaa se, na bamō nę bō maa kōrę Wuribwarę ba gyi-ō kpuri Yerōsaleman manj amō pęęę bō fō bamō sanj nę ba gyi-ō kęę.”

Yeesuu, dimaadi mō gyi-o, a kęba nyōsepo-ō (Matiyo 24.29-35; Maak 13.24-31)

25 Nę Yeesuu a kya sę feye, “Sanj amō-ō anęj nę kyōwę na akyęę-e-kpa-agyi i kyurowi-o i puruwe mone. Na sweęre sę mō eman kęmaa sę asęse asęj waa ewęę, na ọpọ kusu na mō alanjpare dabe dabe-ō sa a kufu nya ọkęmaa. 26 Nkęę feraa asęse ya ŋu feye awore-rō ketō kęmaa a kyurowi kęmō kyenakpa na narekpa-ō, ba yere a bō gywii kayę a ka gyę kęę, na amō kufu sa a bō kirinj. 27 To, na mō, dimaadi mō gyi-o, lęę soso n te awore-rō mō e ba keyaalen-ŋ na kelanjęrō dabe-rō. 28 Amō-ō pęęę ya lęę a waa-ō, na mōn' koso yere na mōn' yase mone anj deere soso, a lęę feye sanj amō mone ọmōrōwepo-ō a tō-rō.”

29 Nę Yeesuu yę, “Mōn' sa a figi kiyii-o kaapo mone kanyiasęj. 30 Mone nyi feye kęmō ya ba kę e kpa a kę pōwe, amō kękyaare e kpa a kę fō. 31 To, anęj dęę nę mone ya ŋu feye atō mō e waa, na mōn' pini feye Wuribwarę a kuwure-o sanj e kpa a kę fō.

32 Mō i gyi mone kasęntinj feye ndō a kayę mō-rō a asęse-ō bōkō i ŋu sanj nę atō mō e ba-ō. 33 Soso na sweęre pęęę asęj e kyōj, amaa mō asęj feraa maa kyōj daa.”

Ọkō mōj nyi kake nę Yeesuu i kinji a ọ ba-ō

34-35 Nę Yeesuu a tōwę bō gye kęę feye, “Mōn' sa mone eyęę se, na mone ma sa a ateesę na katanuu na kayę mō-rō asęj kōrę mone mfęęre, na mōn' nya ŋu ketō nę kę e ba-ō. N gye anęj, kake nę mō i kinji a m ba sweęre mō sę-ō i puruwe mone, na ka kra mone katęę-rō feye anęj nę katęę e kra kabō-ō. Kake amō i puruwe asęse pęęę nę sanj amō bō sanj bō te sweęre sę-ō. 36 Amōsę-ō mōn' waa siraa, na mōn' dęę kōrę kębwarekōrę sanj kęmaa feye mōn' lwee asęj mō-rō lęę, na sęyę ma waa mone, na mōn' bęę nya taare yere mō, dimaadi mō gyi-o, akatō-rō kake amō na kufu mōj de mone.”

37 Nkę amō sanj kęmaa Yeesuu naa Wuribwarę sunjpa a kabuno-o ọ kaapo abwareşęj, na amō ya fō kedęępweta-ō na ọ ya di Mfō-Ayii kębęę-ō sę. 38 Na gyęgyayę tututu kęmaa asęsę-ō e gyanjjaa mō Wuribwarę sunjpa a kabuno-o ba nu asęj nę ọ kaapo-ō.

22

Anęj nę baa da Yeesuu kunj si kikipuni-o

(Matiyo 26.1-5; Maak 14.1-2; Yohane 11.45-53)

1 Nę sanj e kpa a ọ fō feye bō gyi Bodobodoo-nę-yiisi-mōj-te-ro-o na Wuribwarę-a-kya-anę-yōwę a ateesę-o agyibęę. 2 Sanj amō-ō amō Wuribwarę alōnjōpō abresę-ō na Wuribwarę mbraa akaapōpō-ō i buwi ba kpa ękpa nę ba yere sę na bō bō kra Yeesuu mō-ō. Ba kpa anęj nę ba waa na bō mō mō, na ọkō mōj ŋu-o nęę. A lęę feye bō sere asęsę bweętō nę bō naa Yeesuu asę ba nu mō asęj-ō.

Anęj nę Yudas a sure si feye o gyi Yeesuu kidiburo-o

(Matiyo 26.14-16; Maak 14.10-11)

3 Amō Yeesuu agyasepō kudu anyō-ō ọkō bō-rō nę ba tęę mō e Yudas Kariyotinyi. Sanj amō-ō nę Ọbansam a lwee Yudas mfęęre-rō. 4 Anęj sę-ō, nę ọ yō ya tōwę gywii Wuribwarę alōnjōpō abresę-ō na Wuribwarę sunjpa a adęęresępō abresę-ō anęj nę ọ taare a o gyi Yeesuu kidiburo gywii bamō-ō. 5 Amō a waa bamō kōnę-ō sę-ō, nę bō yę ba ba atannę a bō ka mō kōkō. 6 Nę Yudas a sure si, nę ọ lęę ọ kpa ękpa nę ọ yere sę na ọ bō nya Yeesuu sa bamō, na ọkō mōj pini-ro-o.

Siraa nę Yeesuu mō aa mō agyasepō-ō a waa na bō gyi Wuribwarę-a-kya-anę-yōwę a ateesę-o

(Matiyo 26.17-19; Maak 14.12-16)

7-8 Kake nsi nę ba gyi Bodobodoo-nę-yiisi-mōj-te-ro-o, na bō mō nsannęgyii a bō bō gyi Wuribwarę-a-kya-anę-yōwę a ateesę-o, nę Yeesuu a sunj Peetroo na Yohane bō kyōjwę feye, “Mōn' nare ya lōnjō ketō kęmaa, na anę bō gyi Wuribwarę-a-kya-anę-yōwę a ateesę-o.”

9 Nę baa bise Yeesuu feye, “Mfenę nę fō e kpa feye anę ya lōnjō sa fō-ō nęę?”

10 Nę Yeesuu a bęnjjaa feye, “Mone ya yō mone i lwee manj-ō-rō, mone e gyanjjaa ọnyarę kō na ọ sō kalō na nkyu, na mōn' gya mō sę yō lōj nę o lwee mō-rō-ō-rō. 11 Na mōn' tōwę gywii lōj wuyę-o feye, ‘Ọkaapōpō-ō yę, Nkęę kękyanj nę mō aa mō agyasepō-ō i gyi Wuribwarę-a-kya-anę-yōwę a ateesę-o kęmō-rō-ō?’ 12 Mfenę na ọ kaapo mone abansōrō kękyanj dabę kō nę kę bō soso-ō-rō, na baa kyō lōnjō kęmō-rō waa ngya na iteeburi bō yera-rō. Na mōn' waa ketō kęmaa siraa bō yera anę.”

13 Bamō a yō manj-ō-rō-ō, anęj nę Yeesuu a tōwę-ō dęę nę baa ŋu, nę baa waa Wuribwarę-a-kya-anę-yōwę a ateesę-o siraa mfenj.

Ane nyanpe a ateese-o

(Matiyo 26.20-30; Maak 14.17-26; Yohanee 13.21-30; 1 Korintoo awuye 11.23-25)

¹⁴ Ateese-o kigyibee a fo-o, ne Yeessu mo aa mo ayaa-ro ayerepo-o a kyena kyena na bo gyi ateese. ¹⁵ Ne oo towe gywii bamo feye, "A waa mo kone bweeto feye mo aa mone a gyi Wuribware-a-kyana-ane-yowe a ateese mo pwee na n dee gyi awgrefoo na n wu. ¹⁶ A lee feye mo i gyi mone kasentij feye, ma lee gyi ateese mo daa, amo bo fo san ne Wuribware e ba na o bo gyi mo kuwure, ne keto kemaan ne ateese mo yere bo sa-o a waa-o."

¹⁷ Ne Yeessu a taa nta kotorenkyu boroo, ne oo sa Wuribware anse wee se, ne o ye, "Mone peee mon' kooore nuu. ¹⁸ Mo e towe mo i gywii mone feye lee mbeyomo bo yo, ma lee nuu nta mo, amo san ne Wuribware i gyi kuwure-o a fo."

¹⁹ Ne oo taa bodobodoo, ne oo sa Wuribware anse wee se, ne oo tenje-ro sa bamo, ne o ye, "Mo koyoworegyi ne mo e ba a m bo sa mone-o nee. Mon' gyi bo nyinji mo."

²⁰ Aneñ dee, ne bamo a gyi lowe-o, ne oo taa nta na kotorenkyu boroo sa bamo, ne o ye, "Mo mbogya ne n tii Wuribware na aseee mbogto-ro a etan popwee a kano-o nee. N twiiri a n wee sa mone."

²¹ Amaa mon' nu feye oko ne o gyi mo kidiburo-o te mo ase gyikpa mfee. ²² Mo, dimaadi mo gyi-o, i wu feye aneñ ne Wuribware a towe bo yera-o, amaa oko ne o gyi mo kidiburo-o i ntu asen nee fee." ²³ Ne baa lee ba bise abee ba kpa bamo-ro oko ne o ba a o bo gyi mo kidiburo amo-o.

Aneñ ne Yeessu agyasepo-o i gyiiri kebrees se ikii-o

²⁴ Ne ikii a lwee Yeessu agyasepo-o-ro ba kpa mo ne o gye bamo-ro obrees-o. ²⁵ Ne Yeessu a towe gywii bamo feye, "Nde se awuye awure de bamo elen, ne ba kpa feye okemaan tee bamo kenyaare dabe feye 'asee bamo nyare.'" ²⁶ Amaa mone lee kwee. Oko ne o gye mone-ro obrees-o kii mone kayaagyi, na mone-ro ogyenkreepo-o mo kii mone kenya. ²⁷ Oko ne o te na oko waa ateese baa mo-o e gye brees, beee oko ne o waa ateese-o e gye brees? Okemaan nyi feye oko ne o te na bo waa ateese baa na o gyi-o e gye brees. Amaa m feraa m bo mone-ro nee mo i sur mo e sa mone. ²⁸ Mo aa mone ya gyi aworefo ne mo a gyi-o peee. ²⁹ Aneñ se-o, feye aneñ ne n se a sa mo kuwure-o, n gbaa mo e sa mone koko aneñ dee. ³⁰ Mo aa mone e kyena mo kuwure-o si, na ane gyi a ane nuu, na mon' gyi ane Isireelii awuye a nsuro kudu nyoo-o kuwure."

Aneñ ne Yeessu ye Peetroo e towe e o mon nyi mo-o

(Matiyo 26.31-35; Maak 14.27-31; Yohanee 13.36-38)

³¹ Mfeñ ne Yeessu a tee feye, "Simon, Simon, Obonsam a kore mo kpa na o kyoo mone-ro kee mone-ro bamo ne o taare a o nya na bo kii mo lee-o, feye aneñ ne bamo ya kyaare yaabraa, ne baa lee agyi-o, ba taa afenfenjee-o bo twee-o. ³² Simon, mo e towe a n gywii fo feye fo e sere a fo yowe mo. Amaa mo a kore kebwarekore sa fo feye san mo, fo ma yowe mo kokoooregyi. Na san ne fo a kinji fo e ba-o, fo waa fo beeko-ana agyasepo-o mfee wore."

³³ Ne Peetroo a benjaa mo feye, "Mo nyanpe, mo e gya fo se, ne amo e gye kitii na bo tii mo aa fo, ne amo e gye lowi na mo aa fo a wu." ³⁴ Mfeñ ne Yeessu ye, "Peetroo, mo e towe mo i gywii fo feye, ndoo kanye mo fo e swee iluwi esa feye fo mon nyi mo pwee na kyanjare dee fore."

Atanne mbootee na ekoree na apañ asen

³⁵ Ne Yeessu a bise mo agyasepo-o feye, "San ne mo a dee sur mone feye mon' ya towe asen timaa-o, ne n ye mone e yo mone ma taa atanne mbootee na ekoree na asebeta-o, mone a yo-o, mone a nu mone eyee feye mone a mon yaa atetometa amo aaa?" Ne bo ye, "Daabii."

³⁶ Ne Yeessu ye, "Amaa mbeyomo feraa okemaan ne o de atanne kabootee-o na koree-o, a tiri feye o taa kra. Ne okemaan ne mo e mon de kepan, a tiri feye o fe mo kaare bo soo koko. ³⁷ Bo lee feye mon' nu lee mo ase feye aneñ dee ne baa kyore mo asen waa abwareseñ wore-o-ro feye, 'Baa waa mo keto ne ba waa aboyewaapo-o',* a tiri feye a ba kasentij. A lee feye aneñ ne baa kyore mo kuñu si asen-o, san e kpa a o fo feye a waa kasentij."

³⁸ Ne mo agyasepo-o a benjaa mo feye, "Ane nyanpe, kee, apañ anyo bo mfee." Ne Yeessu ye, "Daabii, aa baare."

Aneñ ne Yeessu a ya kore kebwarekore Mfo-Ayii kebee-o se-o

(Matiyo 26.36-46; Maak 14.32-42)

³⁹ Feye aneñ ne o kyoo waa san kemaan, ne oo yo Mfo-Ayii kebee-o se, ne mo agyasepo-o a gya mo se yo mfeñ. ⁴⁰ Bamoo a fo mfeñ-o, ne Yeessu a towe gywii bamo feye, "Mon' kore Wuribware feye Obonsam ma kan kyoo mone-ro kee feye mone i kinji kamee aaa." ⁴¹ Ne oo kyoo yo akato se kafwee ya kpuni anjirii kore kebwarekore. ⁴² O ye, "N se, mbeyomo feraa mo e kore fo nee feye, fo e kpa, fo sa a mo aworefo ne mo i gyi mo-o gye kee, na m ma wu."

* 22:37 Isaya 53.12.

Amaa kanɔ ŋkɛmaa nɛ fɔ ɛ kpa-ɔ bware sa mɔ.” [⁴³ Nɛ Wuribware kabɔɔ kɔ a lɛɛ mɔ sɛ bɔ sa nɛ mɔ eyɛɛ a sɛŋ mɔ. ⁴⁴ Nɛ aa tɔɔraa mɔ gbaa, nɛ ŋkɛe oo pee akatɔ korɛ kɛbwarekɔrɛ, na ɔ swaare mbogya, nɛ n lɛɛ mɔ kayɔwɔrɛ sɛ n dweɛ sweɛrɛ.]

⁴⁵ Nɛ ɔ kɔsɔ lɛɛ kɛbwarekɔrɛkpa-ɔ mɛŋ ya tɔ mɔ agyasepɔ-ɔ da bɔ di idi, a lɛɛ feyɛ bamo gbaa aa tɔɔraa bamɔ, nɛ tɔɔraa amɔ a sa nɛ baa kpɔnɛ. ⁴⁶ Nɛ oo bise bamɔ feyɛ, “Ntɛtɔ sɛ nɛ mɔnɛ da mɔnɛ di idi-o nɛ? Mɔn' kɔsɔ korɛ kɛbwarekɔrɛ feyɛ Ɔbɔnsam ma kan kyɔ mɔnɛ-rɔ kɛɛ feyɛ mɔnɛ i kinɲi kamɛɛ aaa.”

Anɛŋ nɛ baa kra Yeessuu-o
(Matiyo 26.47-56; Maak 14.43-53; Yohannee 18.1-11)

⁴⁷ Na Yeessuu saŋ ɔ sa sɛŋsa, nɛ Yudas nɛ ɔ gyɛ Yeessuu agyasepɔ kudu anyɔ-ɔ ɔkɔ-ɔ a gyɛ asɛsɛ kukwii kɔ ŋkɛrɛ ba. Nɛ ɔ bɔ kyokwyɛɛ Yeessuu kɛdaabɔŋ sɛ bɔ ka mɔ kanɔ, feyɛ anɛŋ nɛ Yudaaw awuye ɛ ka abɛɛ kanɔ saŋ kɛmaa-ɔ. ⁴⁸ Nɛ Yeessuu yɛ, “Yudas, amɔ fɔ de kɛdaabɔŋ sɛ kokyokwyɛɛ nɛɛ fɔ de mɔ, dimaadi mɔ gyi-o, fɔ ɛ sa mɔ adɔŋ aaa?”

⁴⁹ Amɔ fɛraa Yeessuu agyasepɔ-ɔ a ŋu ketɔ nɛ kɛ ɛ ba-ɔ, nɛ bɔ yɛ, “Anɛ nyanɲɛ, anɛ ba anɛ apan-ɔ bɔ kɔ bamɔ aaa?” ⁵⁰ Nɛ bamɔ ɔkɔ a baa kɛpan bɔ ŋɛ Wuribware ɔlɔŋŋɔpɔ brɛsɛ-ɔ anya-ɔ ɔkɔ kigyisɛsɛbɔ tɛŋ.

⁵¹ Nɛ Yeessuu yɛ, “Yɔwɛ, amɔ-ɔ a baare.” Nɛ Yeessuu a dabɔrɔ ɔnyarɛ amɔ a kɛsɛbɔ-ɔ, nɛ ɔɔ kya kɛmɔ.

⁵² Nɛ Yeessuu a bise Wuribware ɔlɔŋŋɔpɔ abrɛsɛ na Wuribware sunɲkpa a adeɛresɛpɔ abrɛsɛ na man abrɛsɛ nɛ baa ba a bɔ bɔ kra mɔ-ɔ pɛɛɛ feyɛ, “Amɔ mɔnɛ a baa apan na ak yokun nɛɛ na mɔn' bɔ kra mɔ feyɛ oyɔ-o ɔoo? ⁵³ Ŋkɛ mɛnɛ mɔ-rɔ mɔ aa mɔnɛ nɛɛ na mɔ ɛ kaapɔ abwareŋ Wuribware sunɲkpa-ɔ kabuno, na mɔnɛ mɔ mɔnɛ mɔŋ kra mɔ. Amaa mbeyɔmɔ nɛ Wuribware a sa Ɔbɔnsam kpa feyɛ ɔ sa a mɔn' waa anɛŋ-ɔ nɛɛ.”

Anɛŋ nɛ Peetroo yɛ ɔ mɔŋ nyi Yeessuu-o
(Matiyo 26.57-58, 69-75; Maak 14.53-54, 66-72; Yohannee 18.15-18, 25-27)

⁵⁴ Mɛŋ nɛ baa kra Yeessuu taa mɔ yaa Wuribware ɔlɔŋŋɔpɔ brɛsɛ a lɔŋ-ɔ-rɔ. Bamɔ a yɔ-ɔ, nɛ Peetroo a sii kamɛɛ ɔ gya bamɔ sɛ. ⁵⁵ Baa kure deɛkpa kɔ mɔ lɔŋ-ɔ kabuno nɛsɛna, nɛ Peetroo a sii gyɔŋŋɔ bamɔ nɛ bɔ te ba wɔrɛ deɛkpa amɔ-ɔ asɛ-ɔ mɛŋ. ⁵⁶ Amɔ kabre kɔ a ŋu Peetroo na o te deɛkpa amɔ asɛ-ɔ, nɛ ɔ deɛrɛ mɔ akatɔ-rɔ, nɛ ɔ yɛ, “Ɔnyarɛ mɔ gbaa na Yeessuu ɛ gyɛ nɛ bɔ naa.”

⁵⁷ Nɛ Peetroo a swɛɛ feyɛ, “Ɔkyɛɛ, mɔŋ nyi mɔ gbaa.”

⁵⁸ Bɔ waa kafwɛɛ-ɔ, nɛ ɔnyarɛ kɔ a bɛɛ ŋu Peetroo, nɛ ɔ yɛ, “Nɛɛ fɔ gbaa fɔ gyɛ Yeessuu a asɛsɛ-ɔ akɔ ɛ?” Nɛ Peetroo bɛɛ ɔ yɛ, “Ɔnyarɛ, mɔŋ tii bamɔ sɛ ooɔ.”

⁵⁹ Bɛɛ bɔ fɔ dɔŋhwɛrɛɛ kɔŋkɔ-ɔ, nɛ ɔnyarɛ kɔ mɔ a bɛɛ ba bɔ pee akatɔ tɔwɛ feyɛ, “Amɔ-ɔ fɛraa mɔŋ de ikii, ɔnyarɛ mɔ na Yeessuu ɛ gyɛ nɛ bɔ naa, a lɛɛ feyɛ mɔ sɛŋsa gbaa a lɛɛ Galileyanyi lee-o nɛɛ.”

⁶⁰ Nɛ Peetroo a bɛɛ bɛŋŋaa feyɛ, “Ɔnyarɛ, mɔŋ nyi ketɔ nɛ fɔ ɛ tɔwɛ kɛmɔ asɛŋ-ɔ.” Puri amɔ-rɔ mɛŋ na ɔ saŋ ɔ sa sɛŋsa, nɛ kyanarɛ a fɔrɛ. ⁶¹ Mɛŋ nɛ Yeessuu a buruwaa deɛrɛ Peetroo akatɔ-rɔ, nɛ Peetroo a nyiŋŋi si feyɛ Yeessuu a tɔwɛ gywii mɔ feyɛ, “Ndɔɔ kanye mɔ, fɔ ɛ swɛɛ iluwii ɛsa feyɛ fɔ mɔŋ nyi mɔ, pwɛɛ na kyanarɛ deɛ fɔrɛ.” ⁶² Amɔ fɛraa nɛ Peetroo a lɛɛ yɔ kawu ya su bwɛɛtɔ.

Anɛŋ nɛ baa saarɛ Yeessuu, nɛ baa dayɛ mɔ-ɔ
(Matiyo 26.67-68; Maak 14.65)

⁶³ Nɛ bamɔ nɛ ba deɛrɛ Yeessuu si-o a saarɛ mɔ, nɛ baa dayɛ mɔ. ⁶⁴ Nɛ baa ba kaprakɛɛ bɔ ŋure mɔ akatɔ sɛ. Amɔ ɔkɔ ya da mɔ na bɔ tɔwɛ gywii mɔ feyɛ, “Fɔ i nyi feyɛ fɔ gyɛ Wuribware a akyaamɛɛ-ɔ ɔkɔ, tɔwɛ mɔ nɛ ɔɔ da fɔ-ɔ gywii anɛ.” ⁶⁵ Nɛ baa tɔwɛ asɛŋ bweɛtɔ bɔ saarɛ mɔ.

Anɛŋ nɛ baa yaa Yeessuu Yudaaw awuye a iwurekpa-ɔ
(Matiyo 26.57, 59-66; Maak 14.53, 55-64)

⁶⁶ Kayɛ ŋkɛ-o, nɛ man abrɛsɛ-ɔ na Wuribware ɔlɔŋŋɔpɔ abrɛsɛ-ɔ na Wuribware mbraa akaapɔpɔ-ɔ a bɔ gyanɲɛ, nɛ baa baa Yeessuu bamɔ akatɔ-rɔ. ⁶⁷ Nɛ bɔ yɛ, “Tɔwɛ a anɛ nu, fɔ ɛ gyɛ Kristoo nɛ Wuribware a sun bɔ kyɔŋwɛ kayɛ mɔ-rɔ-ɔ ɔɔɔ?”

Nɛ ɔ bɛŋŋaa bamɔ feyɛ, “Mɔ ya tɔwɛ gywii mɔnɛ gbaa, mɔnɛ maa kɔɔrɛ a mɔn' gyi. ⁶⁸ Anɛŋ deɛ nɛ mɔ ya bise mɔnɛ asɛŋ, nɛ mɔnɛ maa lee kanɔ. ⁶⁹ Amaa mɔ ɛ tɔwɛ mɔ i gywii mɔnɛ feyɛ lɛɛ mbeyɔmɔ bɔ yɔ, mɔ, dimaadi mɔ gyi-o, ɛ kyɛna Wuribware owure dabe-ɔ kigyise si, na mɔ aa mɔ a gyi mɔ kuwure-o.”*

⁷⁰ Nɛ bamɔ pɛɛɛ yɛ, “Amɔ fɛraa, amɔ fɔ gyɛ Wuribware mɔ gyi-o nɛɛ ɛɛɛ?”
Nɛ Yeessuu a bɛŋŋaa bamɔ feyɛ, “Anɛŋ nɛ mɔnɛ a tɔwɛ-ɔ gyɛ kasɛŋtiŋ.”

* 22:69 Daniyel 7.13-14.

71 Ne bɔ ye, “Aneɛ maa lee kpa oko a ɔ bɔ tɔwe kotokɔ pwɛɛ na ane deɛ nu feye oo gyi kepo. Ane fonfon gbaa a nu mo a tɔwe feye mo aa Wuribware ta.”

23

Aneɛ ne baa yaa Yeesuu Romanyi gominaa akato-ro-ɔ
(Matiyo 27.1-2, 11-14; Maak 15.1-5; Yohanee 18.28-38)

1 Ne asese-ɔ pɛɛɛ mo a kosɔ, ne baa taa Yeesuu yaa Romanyi gominaa ne ba tee mo e Pilat-o akato-ro, na ɔ sa bamo kpa feye bɔ mo mo mo. 2 Ne baa lee ba poro mo mfen feye, “Ane a kra onyare mo na ɔ naa ɔ penna asese feye bɔ ma ka lenpoɔ sa Kayesaa, monɛ Roma awuye owure dabe-ɔ. Na mo gbaa gye owure nee. Ne ɔ bee ɔ ye mo e gye Kristoo ne Wuribware a tɔwe bɔ beya feye o sun a ɔ bo kyonwe kaye ma-ro-ɔ.”

3 Ne Pilat a bise Yeesuu feye, “Baa poro fo feye fo a tɔwe feye fo e gye Yudaawuye owure-o. Emene ne fo i lee kana?”

Ne Yeesuu mo ye, “Senbise mo a lee fo ase nee eee?”

4 Ne gominaa-o a tɔwe gywii Wuribware alonjɔpo abrese-ɔ na asese biribiri ne baa ba iwurekpa bɔ yere mfen-ɔ feye, “M fɛraa monɛ nu onyare mo kebɔye ne ki i bu mo kepo-ɔ.”

5 Amaa nkee gbaa ne asese-ɔ a pee akato ba poro mo. Bɔ ye “Mo asen ne ɔ kaapo-ɔ e kpa a a baa asen Yudeya sweere se. Galileya sweere se ne ɔ lee ɔ kaapo amo, ne mbeyomo ɔ taa baa bɔ fo mfee-ɔ.”

Aneɛ ne baa yaa Yeesuu Herod akato-ro-ɔ

6 Sanɛ ne gominaa-o a nu amo-ɔ, ne oo bise feye, “Onyare amo gye Galileyanee nee eee?” Ne baa beɛna feye, “O gye.” Amo Galileya sweere se owure gye Herod* ne ɔ bɔ Yerusalem man-ro sanɛ amo-ɔ. 7 Gominaa-o a nu amo-ɔ, ne ɔ sa ne baa yaa Yeesuu Herod ase.

8 Owure Herod a nu Yeesuu-o, ne aa waa mo kone bweeto, bɔ lee feye oo nu mo asen, ne ɔ kyo ɔ kpa mo kɔnu kedɛdaa. O kpa a o nu akpenyeeto ne ɔ waa-ɔ nee. 9 Aneɛ se-ɔ, ne Herod a bise Yeesuu asen bweeto. Amaa Yeesuu monɛ beɛna mo. 10 Ne Wuribware alonjɔpo-ɔ na Wuribware mbraa akaaporo-ɔ a lee yo akato-ro ya poro Yeesuu bweeto.

11 Nkee Owure Herod na mo asoogya awuye a saare Yeesuu, ne baa waa mo kana nkɛmaa mo ne ba kpa-ɔ, ne baa ba waagya damenanse ko bo bun mo, ne baa kinɛna mo yaa Gominaa Pilat ase. 12 Gominaa Pilat a sa ne baa yaa Yeesuu Owure Herod ase-ɔ, lee nke nsi amo ne owure-o a taa gominaa-o kenarye. Pwɛɛ ne sanɛ mo a deɛ fo-ɔ, bɔ gye adonɛ nee.

Aneɛ ne Romanyi gominaa-o a sure si feye bɔ mo mo Yeesuu-o
(Matiyo 27.15-26; Maak 15.6-15; Yohanee 18.39 - 19.16)

13 Ne Gominaa Pilat a tee Wuribware alonjɔpo abrese-ɔ na manɛ agyenɛkpepo-ɔ na asese-ɔ pɛɛɛ bɔ gyanɛ. 14 Ne ɔ tɔwe gywii bamo feye, “Monɛ a baa onyare mo mo ase nee feye ɔ naa ɔ penna asese nee. Mbeyomo, mo a bise mo deere asen-ɔ-ro monɛ akato-ro mfee, ne mo a nu feye ɔ monɛ gyi asen pɛɛɛ ne monɛ e poro mo amo se-ɔ kepo. 15 Aneɛ deɛ ne Owure Herod gbaa monɛ nu kepo ne oo gyi-o, bɔ lee feye oo kinɛna mo bo kyonwe ane. Onyare mo monɛ waa seye ne ane i kperi amo se a ane mo mo-ɔ. 16 Amose-ɔ mo e sa nee a bɔ da mo paara, na bo yowe mo a ɔ nare ya kyure.” [17 O tɔwe aneɛ, a lee feye sanɛ kɛmaa mo Wuribware-a-kyanɛ-yowe a ateese kigyibe-ɔ, Romanyi gominaa i lee bamo ne oo tii bamo tiikpa-ɔ oko a ɔ sa bamo.]

18 Ne asese pɛɛɛ a faa-ro kenken feye, “Mo mo! Na fo lee Bar-Abas lee tiikpa-ɔ sa ane.” 19 Bar-Abas e gye onyare ko ne ɔ sa ne asese a kosɔ ko bɔ kye Roma abane manɛ ma-ro, ne ɔ mo asese, ne baa kra mo tii-o nee.

20 Amo gominaa-o sanɛ ɔ kpa feye ɔ yowe Yeesuu bɔ kyonwe. Aneɛ se-ɔ ne ɔ bee bise asese-ɔ. 21 Ne asese-ɔ a bee faa-ro kenken feye, “Da mo bo mera kiyii kpare-abee-ro se! Da mo bo mera kiyii kpare-abee-ro se!”

22 Ne gominaa-o a bee tɔwe gywii bamo sasɛpo feye, “Nteto bɔye gbaa ne ɔ waa? M fɛraa monɛ kee keto ne ɔ waa ne o kperi kemɔ se a o wu-o. Mo e sa a bɔ da mo paara nee a bɔ yowe mo a ɔ nare ya kyure.”

23-24 Ne asese-ɔ a fee-ro aneɛ-aaa, ne nkee gominaa-o a bɔ kpone sure si feye ɔ waa keto ne bɔ ye ɔ waa-ɔ. Aneɛ se-ɔ ne oo bu Yeesuu kepo. 25 Ne gominaa-o a lee Bar-Abas ne ɔ baa asen man-ro, ne ɔ mo asese-ɔ lee tiikpa bɔ kyonwe, ne ɔ taa Yeesuu sa mo asoogyaa awuye feye bɔ ya waa mo aneɛ ne asese-ɔ e kpa-ɔ.

Aneɛ ne baa da Yeesuu bo mera kiyii kpare-abee-ro se-ɔ
(Matiyo 27.32-44; Maak 15.21-32; Yohanee 19.17-27)

26 Sanɛ ne asoogyaa awuye-o de Yeesuu ba yo-ɔ, ne baa gyanɛna onyare ko ne ɔ lee Kireene man-ro-ɔ ne ba tee mo e Simɔn na ɔ kyonɔ o lwee man-ro-ɔ. Ne baa yere mo taa kiyii

* 23:6 Mo e gye Herod Antipas nee.

kpare-abεε-rɔ-ɔ bɔ sɔrɔ mɔ, na ɔ gya Yeessu si. ²⁷ Na asεse demanɛ-ɔ gya mɔ se. Akyye kɔ gbaa bɔ bamo-rɔ bɔ gya se, na ba su ba sa Yeessu. ²⁸ Ne Yeessu a buruwaa tɔwe gywii bamo feye, “Yerosalem akyye, monε ma kperi mɔ se su. Mon' su sa monε eyee na monε gyi-ana. ²⁹ Bɔ lee feye san kɔ e ba na asεse tɔwe feye, ‘Akyye ne bɔ mon kɔwe-ɔ na bamo ne bɔ mon de nyaagi pɔpwεε ne ba nyapɔ bamo-ɔ anɔ bɔ dan.’ ³⁰ San amɔ ne asεse e tɔwe a bɔ gywii abee feye, ‘Mon' lee da anε se’ na bɔ kɔre abeegy feye, ‘Mon' taa anε bɔ kweero.’* ³¹ Kayii bobwεε ne baa kywεε-ɔ, sanbotɔ kamɔ ne kaa worε-ɔ. Bamɔ a waa mɔ amɔ-ɔ mbeyom-ɔ, ne emenε ne ba ba a bɔ bɔ waa monε kamεε-rɔ?”

³² Amɔ anyare anyɔ kɔ ne bɔ gye abɔyewaapo-ɔ mɔ tii si, ne ba yaa bamɔ aa Yeessu a bɔ mɔ. ³³ San ne baa fɔ mfen ne ba tee ε “Kolɔnkɔrɔngyi sweere”-ɔ, ne baa da Yeessu bɔ mɔ kiyii kpare-abεε-rɔ-ɔ se mfen. Ne baa da abɔyewaapo anyɔ-ɔ mɔ ɔkɔ bɔ mɔ kɔkɔ se mɔ kigyise si, ne baa da ɔkɔ-ɔ mɔ kɔkɔ se Yeessu kebena se. ³⁴ Ne Yeessu a tɔwe ε, “N se, taa asoogyaa awuye mɔ ebɔye bɔ ke bamɔ, a lee feye bɔ mon nyi ketɔ ne ba waa-ɔ.” Ne asoogyaa awuye-o a waa mpini mpini bɔ ke Yeessu atɔ bunse-rɔ taa.

³⁵ Ne nkee asεse-ɔ yere ba deere, na Yudaa awuye agyenkreepo-ɔ e mase mɔ ba tɔwe ba kyɔnwe Yeessu feye, “ɔ mɔrɔwe bɔkɔ, amaa mon' sa a anε kee feye mɔ a tɔwe ε mɔ e gye Kristoo ne Wuribware a sun bɔ kyɔnwe kaye mɔ-rɔ-ɔ, ɔ taare a ɔ mɔrɔwe mɔ eyee aaa.”

³⁶ Ne asoogyaa awuye-o gbaa a saare mɔ, ne baa yɔ Yeessu ase ya sa mɔ nta. ³⁷ Ne bɔ ye, “Fɔ e gye Yudaa awuye owure kasentɔn, amɔ fɔraa mɔrɔwe fɔ eyee.”

³⁸ Ne baa taa kaworetaa kɔ ne gominaa-o a kyɔrεε se feye, “Kee Yudaa awuye owure-o” bɔ mɔra Yeessu anɔ si.

³⁹ Ne abɔyewaapo ne baa da bamɔ aa Yeessu bɔ mɔra ayii kpare-abεε-rɔ se kake kɔnkɔ-ɔ ɔkɔ a tu asaagi weε Yeessu si feye, “N gye fɔ e gye Kristoo-o ooo? Mɔrɔwe fɔ eyee, na fɔ mɔrɔwe anε.”

⁴⁰ Ne abɔyewaapo amɔ anyɔsepo-ɔ a faa mɔ kɔsɔbεε-ɔ se feye, “Fɔ mɔn sere Wuribware neε eεe? Kepɔ kɔnkɔ ne baa bu anε aa mɔ. ⁴¹ Anε fɔraa gbaa, baa bu anε kepɔ kpa se, bɔ lee feye bɔye ne anε a waa-ɔ kɔkɔ ne baa ka anε-ɔ, amaa mɔ fɔraa, ɔ mɔn waa bɔye kɔ.”

⁴² Ne mɔ fɔraa a tɔwe gywii Yeessu feye, “Yeessu, san ne fɔ e ba a fɔ bɔ gyi kuwure-o, fɔ ma kanɔ tan mɔ se.”

⁴³ Ne Yeessu a tɔwe gywii mɔ feye, “Mɔ i gyi fɔ kasentɔn feye ndɔɔ mɔ aa fɔ e yɔ Wuribware se.”

*Anɛn ne Yeessu a wu kiyii kpare-abεε-rɔ-ɔ se-ɔ
(Matiyo 27.45-56; Maak 15.33-41; Yohanne 19.28-30)*

⁴⁴⁻⁴⁵ Aa bɔ fɔ mpase-ɔ, ne kyɔwe a yowe kɛda, ne kibugyii a da sweere amɔ se pεεε. Ne kaa gyi εdɔnhwεεε esa. Ne nkee waagya ne baa bɔ kun Wuribware sunkpa a dɔdɔ-rɔ a kekyanɔ-nɔ-ɔ a kyan-nɔ ntun nnyɔ. ⁴⁶ Ne Yeessu a faa-rɔ kenken feye, “N se eee, mɔ a taa mɔ kra bɔ waa fɔ kesareε-rɔ.” Mɔ a tɔwe amɔ-ɔ lowe-ɔ, ne oo kii Ebware lee.

⁴⁷ Amɔ asoogyaa ɔbrese-ɔ a nɔ atɔ ne aa waa mfen-ɔ, ne ɔ kyɔrɔ Wuribware, ne ɔ ye, “Kasentɔn, weete ɔ gye sese timaa.” ⁴⁸ Amɔ fɔraa asεse ne baa gyanɔne mfen ba deere atɔ-ɔ a nɔ ketɔ ne kaa waa-ɔ, ne baa kinɔi yɔ pe, na bamɔ asareε gya bamɔ anɔ ba su. ⁴⁹ Ne bamɔ ne bɔ nyi Yeessu neεneε-ɔ na akyye ne baa gya mɔ se lee Galileya sweere se-ɔ yere kefɔ ba deere ba kyɔnwe.

*Anɛn ne baa pure Yeessu-o
(Matiyo 27.57-61; Maak 15.42-47; Yohanne 19.38-42)*

⁵⁰⁻⁵¹ Amɔ anyare kɔ mɔ bɔ-rɔ ne ba tee mɔ ε Yɔsef ne ɔ lee Arimateya man ne ɔ bɔ Yudeya sweere se-ɔ. ɔ gye sese timaa, ne asεse mɔ beε ba bu mɔ bweεtɔ. Mɔ fɔraa gywii san ne Wuribware i gyi kuwure sweere mɔ se-ɔ neε. O tii iwurekpa asenɔgyipo-ɔ se, amaa n gye mɔ aa bamɔ kanɔ feye bɔ bu Yeessu kepɔ. ⁵² Anɛn se-ɔ ne anyare mɔ a yɔ Gominaa Pilat ase ya kɔre kpa feye mɔ fɔraa e ya taa Yeessu kifunin a ɔ yaa pure. ⁵³ Amɔ kegyeranta kɔ mɔ ne baa neri keforε lee bɔ feye kekyan-ɔ maa mfen. Amaa bɔ mɔn tee pure ɔkɔ kemɔ-rɔ. Anɛn se-ɔ ne Yɔsef a ya maye kifunin-ɔ, ne ɔ ba kyefuri bɔ miri mɔ, ne ɔ waa menanɔ taa mɔ waa kegyeranta-ɔ-rɔ. ⁵⁴ A lee feye kake amɔ gye Ifiyara neε. Amose-ɔ kyɔwe ya lowe, amɔ kukyure kake a lweero, ne ɔkɔ mɔn de kpa feye o sun kusun.

⁵⁵ Ne akyye ne baa gya Yeessu si lee Galileya sweere se-ɔ a gya Yɔsef se ya nɔ kegyeranta-ɔ na anɛn ne ɔ ba Yeessu kifunin-ɔ bɔ beya-rɔ-ɔ. ⁵⁶ Ne baa kinɔi yɔ pe ya kpa kadwii na kakyanne na bɔ ba bɔ kyiine Yeessu kifunin-ɔ. Ne baa kyure kukyure kake-o feye anɛn ne Wuribware a mbraa-ɔ e kaapo-ɔ.

* 23:30 Hoseya 10.8.

24

*Aneŋ ne Yeessu a kyinŋi lee lowi-ro-o
(Matiyo 28.1-10; Maak 16.1-8; Yohanee 20.1-18)*

¹ Memeneda, kake ne Yudaa awuye-o i kyure, ne bo maa waa kusun kemaa-o a kyon-o, Kosiyara gyegyaye tututu, ne akyee-o a yo Yeessu kegyeranta-o ase, na bo de kadwii na kakyanne-o bamo ase. ² Amaa bamo a fo kegyeranta-o ase-o, baa nu feye kefore dabɛ ne baa kuron bo kpuse kemo kan-o se feye pone-o a kuron lee-ro. ³ Amose-o ne baa lweero. Amaa bo mon nu ane nyanŋe Yeessu kifuniŋ-o da-ro. ⁴ Aneŋ se-o ne eyee a kpen bamo. Puri amo-ro mfen ne baa nu anyare anyo ko, na bo bun ekaare ne e tore se pareparepare-o bo yere bamo ase. ⁵ Kufu a nya akyee amo-o se, ne baa bunne anyare anyo amo akato-ro.

Ne anyare anyo-o a bise bamo feye, "Nteto se ne mone i buwi allowipo-ro mone e kpa oko ne o te-o?" ⁶ Yeessu mon bo mfee, oo kyoo kyinŋi lee lowi-ro, oo daree. Mon' nyinŋi si feye oo towe gywii mone san ne o bo Galileya-o feye, ⁷ 'A tiri feye bo taa mo, dimaadi mo gyi-o, bo waa aboyewaapo kesare-ro, na bo da mo bo mera kiyii kpare-abee-ro se, na kemo kake sasepo-o na n kyinŋi lee lowi-ro.' "

⁸ Ne akyee-o a nyinŋi asen-o se. ⁹ Ne baa kinŋi lee kegyeranta-o-ro, ne baa ya towe keto ne baa nu-o peee gywii mo agyasepo kudu kako-o, na bamo ne bo bo bamo ase-o. ¹⁰ Amo akyee amo anyare e gye Mariya Magadalanyi na Yohana na Yakubu mo nyi Mariya. Akyee mo na bokɔ ne bo tii bamo se-o ya yo ya towe asen-o peee gywii Yeessu ayaa-ro ayerepo-o. ¹¹ Amaa baa fa nee feye keto ne akyee amo a towe gywii bamo-o mon de kaase. Amose-o bo mon kore gyi.

¹² Ne Peetroo feraa a kosɔ njweenan yo Yeessu a kegyeranta-o ase. Mo a fo-o, ne oo bunne deere-ro nu kryefuri ne baa bo miri Yeessu kifuniŋ-o. O mon lee nu seye bo tii si. Ne keto ne kaa waa-o a kpen mo eyee, ne oo kinŋi yo pe.

*Imayus koo-o
(Maak 16.12-13)*

¹³ Kake amo dee, ne Yeessu agyasepo anyo ko a kosɔ lee Yerusalem man-no bo naa ba yo kaman gyii ko ne ba tee e Imayus-o. Mfen na Yerusalem e waa feye emayerɛ isunoo. ¹⁴ Bo naa ba yo na ba towe keto ne kaa waa Yeessu Yerusalem-o asen. ¹⁵ Bamɔ a naa na ba towe amo asen-o, ne Yeessu fanfan a lee ton ko nare ya to bamo-ro, ne nkee mo aa bamo naa. ¹⁶ Baa nu mo, amaa bo mon pini mo.

¹⁷ Ne Yeessu a bise bamo feye, "Nteto asen ne mone naa mone e towe mone i gywii abee-o nee?"

Ne baa sii yere, ne oo nu feye bamo akato a pee. ¹⁸ Ne bamo oko ne ba tee mo e Kilopas-o a bise Yeessu feye, "Amo fo feraa fo wore e gye fo Yerusalem mfee, ne fo mon nyi nke mfene mo-ro a keto ne kaa ba-o?"

¹⁹ Ne Yeessu ye, "Nteto asen ya ba?"

Ne baa benŋaa mo feye, "Keto ne kaa waa Yeessu Nasaretenyi-o. Weetee o gye Wuribware a akyaamee-o oko nee, ne asese-o a nu feye Wuribware a sa mo keyaalen bweeto feye o waa akpenyeeto, na o kaapo abwareseŋ. ²⁰ Ne Wuribware alonŋopo-o na man agyenkreepo-o a gyi mo asen, ne baa bu mo kepo, ne bo ye a bware feye o wu. Ne baa taa mo sa Roma awuye, ne baa da mo mera kiyii kpare-abee-ro se. ²¹ Na weetee ane mo ane de mo temaa feye mo e gye ne o ba na o bo morowe Isireelii awuye. Amo nke nsa e gye ndoo feye bamo a waa mo aneŋ ne ane a towe-o. ²² Amaa ane akyee ne bo tii ane se-o a sa ne eyee a kpen ane, bo lee feye baa ya deere kegyeranta-o-ro gyegyaye kese-ro. ²³ Ne bo mon nu kifuniŋ-o, ne baa kinŋi bo towe gywii ane feye Wuribware mboo ko a lee bamo eyee bo kaapo bamo. Mfen ne baa towe gywii bamo feye Yeessu a kyinŋi lee lowi-ro. ²⁴ Ne ane-ro bokɔ a ya deere kegyeranta-o-ro, bo mon nu Yeessu-o feye aneŋ dee ne akyee amo a towe-o."

²⁵ Ne Yeessu a towe gywii bamo feye, "Mone mon de mfere. Mone san mone mon kore keto ne Wuribware akyaamee a kyoree waa abwareseŋ wore-o-ro-o gyi mone nkpono-ro. ²⁶ Mone mon tee nu kaase feye a tiri feye Kristoo ne Wuribware ye o sun-o i nu aworefo na o wu, pwee na o dee nya wuraa na kedabe Wuribware se."

²⁷ Bamɔ aa Yeessu a kya kpa se bo naa-o, ne Yeessu a lee o lee keto ne Mosis na Wuribware akyaamee-o a kyoree waa abwareseŋ wore-o-ro-o bo kaapo mo kunu si asen-no peee gywii bamo.

²⁸ Bamɔ a kpa a bo to kaman gyii ne ba yo kamɔ se-o-ro-o, ne Yeessu a waa feye mo feraa e kyon se mfen-o. ²⁹ Amaa bo mon sure si feye o kyon yo-o se-o, ne bo ye o bo sowe bamo ase mfee, a lee feye kyowe a lowe. Amose-o ne Yeessu a ya sowe bamo ase.

³⁰ Ne mo aa bamo a kyena na bo gyi ateese, ne oo taa bodobodoo-o, ne oo sa Wuribware anse wee se, ne oo tenŋe-ro sa bamo a bo gyi. ³¹ Nkee ne bamo akato a bunŋi neenee-o nee, ne baa pini mo mfen, amaa bo mon lee nu mo, oo njaa.

³² Ne baa tawe gywii abee feye, “Sanj ne oo kaapo ane abwaresen-ɔ-ro-ɔ, aa waa ane kone, ne ane nkrono-ro a yuri ane, beee?”

³³ Mfen ne baa koso puri amo-ro kinji yo Yerusalem man-no ya to feye Yeessu agyasepo kudu kako-ɔ na bamo ne bo tii si-o a gyanje. Ne abee anyo-ɔ a tawe gywii bamo feye baa nu Yeessu na o kee. ³⁴ Ne baa benjaa bamo feye, “Kasentij, ane nyanje a kyinjji lee lowi-ro. Oo lee mo eyee bo kaapo Siman.” ³⁵ Ne anyare anyo-ɔ a tawe keto ne kaa ba kpa-ɔ-ro-ɔ na anen ne baa pini Yeessu sanj ne oo tenje bodobodoo-o-ro sa bamo-ɔ gywii bamo.

Anen ne Yeessu a lee mo eyee bo kaapo mo agyasepo-ɔ
(Maak 16.14-18; Yohane 20.19-23)

³⁶ Na anyare anyo-ɔ sanj ba tawe asen-ɔ ba gywii Yeessu agyasepo-ɔ, ne Yeessu fonfon a lee bamo se o yere bamo-ro mfen, ne oo ka bamo kan feye, “Eeye yure mone.” ³⁷ Ne kufu a nya bamo, ba fa feye ba nu kyanjanpo ko nee. ³⁸ Ne oo bise bamo feye, “Nto i de mone kufu? Nteto se ne mone maa kore mone i gyi?” ³⁹ Mon' deere mo asaree na mo ayaapapaa, na mon' nu feye mo nee. Na mon' kra mo-ro a mon' kee. Kyanjanpo de ayeegy na abowii feye anen ne mone a nu n de-o ooo?”

⁴⁰ Mo a tawe anen-ɔ, ne oo taa mo asaree na ayaapapaa bo kaapo bamo. ⁴¹ Bo sanj bo mon kore Yeessu a asen-ɔ gyi kyekye. Amaa bamo akato a gyi, ne eyee a kpen bamo. To, ne Yeessu a bise bamo feye, “Mone de ateese ko mfee aaa?”

⁴² Ne baa taa kakingyi denjase katij ko sa mo. ⁴³ Ne oo taa wo bamo akato-ro mfen.

⁴⁴ Ne oo tawe gywii bamo feye, “Sanj ne n te na mo aa mone e sa senja-ɔ, mo a tawe asen ko gywii mone, ne m bee mo e tawe amo-ro. Amo e gye feye keto kema ne Mosis a kyoree waa mo mbraa wore-ɔ-ro-ɔ, ne Wuribware akyaamee a kyoree-ɔ, ne Deefid a kyoree waa mo ilin wore-ɔ-ro bo lee mo kunu si-o e ba kasentij.”

⁴⁵ Ne oo kya se kaapo keto ne ke bo abwaresen wore-ɔ-ro, ne a gye mo kunu si asen-ɔ kaase. ⁴⁶ Ne nkee oo tawe nee feye, “Baa kyoree waa abwaresen wore-ɔ-ro nee feye Kristoo ne Wuribware ye o sunj a o bo kyonwe kaye mo-ro-ɔ i gyi aworefo, na o wu, na kempo nke nsa o kyinjji lee lowi-ro. ⁴⁷ Na mon' yo mfee a Yerusalem awuye-o na kaye-ro ase se pree ase ya ba mo kenya bo tawe asen timaa-o gywii bamo. Na mon' tawe gywii bamo feye okema nu mo eyee, na o kinji lee mo ebaye-ro, na Wuribware nya taa mo ebaye-ɔ bo ke mo. ⁴⁸ Mone fonfon e gye amo ayerepo. ⁴⁹ Na mo fonfon sa a Wuribware a kufwiije timaa-o ywee mone se, feye anen ne n se Wuribware a tawe bo beya feye o waa-ɔ. Amaa mon' gywii man-no mfee bo fo sanj ne mone e nya mfaanee a keyaalen ne ke e lee sos-ɔ.”

Anen ne Yeessu yii sos-ɔ
(Maak 16.19-20; Aya-ro ayerepo asuj 1.9-11)

⁵⁰ Ne nkee Yeessu a sa ne mo aa mo agyasepo-ɔ a yo haree Betaniya kaman gyii, ne oo yase mo asaree sos, ne oo yure bamo mfen. ⁵¹ Mo a maa se o yure bamo-ɔ, ne Wuribware a bo yaa mo sos.

⁵² Ne mo agyasepo-ɔ a sii mfen sunj mo, ne baa kinji yo Yerusalem man-no, na bamo akato a gyi bweeto. ⁵³ Ne baa yo bo bo Wuribware sunkpa-ɔ kabuno ba kyoro Wuribware kake kema.

Yohanee Ketɔ ne Yohanee a kyɔɛɛ bo lee aseŋ timaa-o si-o

*Aneŋ ne Abwareseŋ-ɔ du-o
(Matiyo 3.1-12; Maak 1.1-8; Lukas 3.1-18)*

- 1 Atɔ kɛmaa keleeakaase-ɔ,
Abwareseŋ kyɔ ɔ bo-ro.
- Abwareseŋ-ɔ na Wuribware i te.
Abwareseŋ-ɔ na Wuribware gye kɔkɔŋko.
- 2 Saŋ ne Wuribware a tweɛ kaye-ɔ,
Abwareseŋ-ɔ na Wuribware kyɔ bo bo-ro.
- 3 Mɔ se ne Wuribware a waa ketɔ kɛmaa bo bo-ro.
Ketɔ kɛmaa ne Wuribware a tweɛ-ɔ, ɔ moŋ kwayɛ mɔ.
- 4 Abwareseŋ-ɔ se ne ketɔ kɛmaa yere
ke e nya ŋkpa.
- Ŋkpa pɛɛɛ a lee mɔ ase nee.
Ŋkpa mɔ a taa kelanŋɛro baa aseɛ.
- 5 Kelanŋɛro mɔ e gye ne ke e lanŋe kibugyii-ro,
ne kibugyii-o maa taare a ko kyɔŋ kelanŋɛro-ɔ.
- 6 Ŋnyare ko e deɛ ɔ bo-ro ne baa tee mɔ e Yohanee.
Ne Wuribware a suŋ mɔ bo kyɔŋwe.
- 7 Mɔ e gye ne ɔ ba bo tɔwe kelanŋɛro-ɔ aseŋ
gywii aseɛ, na bamɔ pɛɛɛ nu aseŋ-ɔ, na bo kɔɔre gyi.
- 8 N gye Yohanee foŋfoŋ e gye ne ɔ sa kelanŋɛro-ɔ,
mɔ fɛraa, Wuribware a suŋ mɔ nee feye
ɔ bo tɔwe kelanŋɛro-ɔ aseŋ.
- 9 Abwareseŋ-ɔ e gye kelanŋɛro kasɛntiŋ amo
ne ke e sa aseɛ pɛɛɛ kelanŋɛro-ɔ.
- 10 Ne ɔ baa kelanŋɛro kaye-ro.
Amaa saŋ ne ɔ bo kyɛna kaye-ro-ɔ,
kaye-ro aseɛ moŋ pini mɔ,
amaa mɔ se ne Wuribware a tweɛ kaye-ɔ bo bo-ro.
- 11 Ne ɔ ba kaye ne ɔ tweɛ-ɔ-ro,
amaa mɔ aseɛ ne ɔ tweɛ-ɔ mɔ a kine mɔ.
- 12 Amaa bamɔ bokɔ fɛraa a kra mɔ neɛneɛ,
ne baa kɔɔre mɔ gyi,
amɔse se-ɔ ne ɔ sa bamɔ pɛɛɛ kpa
feye bo kii Wuribware mɔ gyi-ana.
- 13 Amaa sese ya kii Wuribware mɔ gyi-ana-ɔ ɔko,
n gye sese dimaadi e gye ne ɔ kpa ne ɔ kɔwe gyi,
Wuribware foŋfoŋ e gye ne ɔ kɔwe mɔ.
- 14 To, ne Abwareseŋ-ɔ a bo kii nyiŋkpase,
ne ɔ kyɛna ane ase kafɔŋfwee.
ɔ bo ane ase, ne oo ŋu ane ewee bweeto,
ne o de kasɛntiŋ ɔ kyɔ ketɔ kɛmaa.
Ne ane a ŋu mɔ wuraa na mɔ kedabe ne a kaapo ane
feye mɔ e gye Wuribware mɔ gyi kɔŋko kpen-o.
- 15 Ne Yohanee gbaa a lee ɔ tɔwe mɔ aseŋ feye,
“Moŋ' kee mɔ. Mɔ a kyɔ tɔwe mɔ aseŋ gywii moŋe.
Mɔ e gye ne ɔ ba mɔ kamɛɛ-ro.
ɔ kyɔ mɔ kedabe, a lee feye ɔ kyɔ o te kyee
pwɛɛ ne baa deɛ kɔwe mɔ.”
- 16 To, mɔ a ŋu ane ewee bweeto-ɔ se,
ne ɔ sa ane nyure bweeto bweeto.
- 17 Mosis si ne Wuribware a ba mbraa-ɔ bo bo-ro,
amaa Yeesuu Kristoo si ne Wuribware a ba nyure
na kasɛntiŋ bo bo-ro.

18 Amaa fëraa òkò mọ̀n tẹ́ẹ̀ ńu Wuribware, mọ̀ gyi kọ̀jọkọ amọ̀ nẹ̀ o te mēraa mọ̀ sẹ̀ Wuribware-ò, mọ̀ e gye nẹ̀ ọ̀ kaapọ anẹ̀j nẹ̀ Wuribware du-o.

Yohanee Osuubòpọ asẹ̀j-ò

19 Nẹ̀ Yúdaa awuye agyẹ̀nkpeẹ̀pọ nẹ̀ bọ̀ bọ̀ Yerosalem mań-nà-ò a sunj Wuribware aláńńọ̀pọ na Lewii awuye kọ̀ bọ̀ kyọ̀jwẹ́ Yohanee Osuubòpọ-ò a sẹ̀ fẹ́yẹ̀ bọ̀ yọ̀ ya bise mọ̀ fẹ́yẹ̀, “N sẹ̀ e gye fọ? Fọ e gye Kristoo nẹ̀ Wuribware a tawẹ́ fẹ́yẹ̀ o sunj-o ọ́ọ́?”

20 Yohanee mọ̀j kine bamọ̀ kẹ̀bẹ̀ńńaa, nẹ̀ ọ̀ kaapọ bamọ̀-rọ̀ nẹ̀nẹ̀nẹ̀ fẹ́yẹ̀, “Daabii. N gye mọ e gye Kristoo amọ̀.”

21 Nẹ̀ baa bise mọ̀ fẹ́yẹ̀, “To, nẹ̀ weete n sẹ̀ e gye fọ? Fọ e gye Wuribware kyaamẹ̀e Iliya nẹ̀ baa kyọ̀rẹ̀e waa abwarsẹ̀j wọ̀rẹ̀-ò-rọ̀ fẹ́yẹ̀ ọ̀ bẹ̀e ba a ọ̀ bọ̀ gye Kristoo nkpeẹ̀-ò ọ́ọ́?” Nẹ̀ ọ̀ yẹ̀, “N gye Iliya e gye mọ̀.”

Nẹ̀ baa bẹ̀e bise mọ̀ fẹ́yẹ̀, “Fọ e gye Wuribware kyaamẹ̀e nẹ̀ anẹ̀ ọ̀dẹ̀daapọ Mosis a kyọ̀ tawẹ́ gywii anẹ̀ fẹ́yẹ̀ ọ̀ ba-ò ọ́ọ́?”*

Nẹ̀ ọ̀ yẹ̀, “Daabii, n gye mọ̀ nẹ̀e.”

22 To, nẹ̀ bọ̀ bẹ̀e bọ̀ yẹ̀, “Amọ̀ fëraa, tawẹ́ gywii anẹ̀ mọ̀ nẹ̀ fọ gye-ò, a lee fẹ́yẹ̀ anẹ̀ e ya lee kanọ̀ bamọ̀ nẹ̀ baa sunj anẹ̀-ò ase. Emẹ̀nẹ̀ nẹ̀ fọ e tawẹ́ fọ eyẹ̀e asẹ̀j?”

23 Nẹ̀ Yohanee a lee kanọ̀ fẹ́yẹ̀, “Mọ e gye òkò nẹ̀ Wuribware kyaamẹ̀e Isaya a kyọ̀rẹ̀e mọ̀ asẹ̀j waa abwarsẹ̀j wọ̀rẹ̀-ò-rọ̀ fẹ́yẹ̀,

‘Òkò e fẹ̀e-rọ̀ kimukee-ro ọ̀ tawẹ́ fẹ́yẹ̀,
Mọ̀n! lńńń kpa kyẹ̀rarasẹ̀ nẹ̀nẹ̀nẹ̀
bọ̀ bẹ́ya anẹ̀ nyanjẹ̀ a ọ̀ bọ̀rọ̀ se!’ ”*

24-25 Nẹ̀ mbọ̀ọ̀ nẹ̀ baa sunj bọ̀ kyọ̀jwẹ́ Yohanee a sẹ̀-ò bọ̀kọ gye Farisii awuye. Nẹ̀ baa bise mọ̀ fẹ́yẹ̀, “Fọ e mọ̀j gye Kristoo bẹ̀e Iliya bẹ̀e Wuribware kyaamẹ̀e amọ̀, nẹ̀ emẹ̀nẹ̀ sẹ̀ nẹ̀ fọ e bọ̀ asẹ̀sẹ̀ asuu?”

26 Nẹ̀ Yohanee a lee kanọ̀ fẹ́yẹ̀, “M fëraa, nkyu nẹ̀ n de mọ e bọ̀ asuu, amaa òkò bọ̀ mọ̀nẹ̀-rọ̀, nẹ̀ mọ̀nẹ̀ mọ̀j nyi mọ̀. 27 Mọ a gye mọ̀ nkpeẹ̀ ba, amaa mọ̀j fọ fẹ́yẹ̀ ń kra mọ̀ asẹ̀bẹ̀ta-rọ̀ lee gbaa, na m fwee mọ̀ ayaapapaa sẹ̀.”

28 Amọ̀-ò pẹ̀e a waa Bẹ̀taniya kamańgyii nẹ̀ ọ̀ bọ̀ Yọ̀ọ̀dan bọ̀j kyọ̀wẹ́ lee kpa a kẹ̀begya-ò-rọ̀, m fẹ̀j nẹ̀ Yohanee e bọ̀ asuu-o nẹ̀e.

Wuribware a kasannegyii-o

29 Kaye ńke-o nẹ̀ Yohanee a ńu Yeessu na ọ̀ ba mọ̀ ase, nẹ̀ ọ̀ tawẹ́ fẹ́yẹ̀, “Mọ̀n! kẹ́e òkò nẹ̀ o lee kaye-rọ̀ e bọ̀yẹ̀, fẹ́yẹ̀ anẹ̀j nẹ̀ ba mọ̀ kasannegyii kọ̀ bọ̀ de ba lee e bọ̀yẹ̀-ò. Mọ̀ e gye Wuribware a kasannegyii-o.

30 Sẹ̀sẹ̀ mọ̀ asẹ̀j nẹ̀ mọ̀ a tawẹ́ fẹ́yẹ̀, ‘Mọ e gye nẹ̀ ọ̀ ba mọ̀ kamẹ̀e-ò. Ọ kyọ̀ mọ̀ kẹ̀dabẹ̀, a lee fẹ́yẹ̀ ọ̀ kyọ̀ o te kyee pwee nẹ̀ baa dẹe kọ̀wẹ́ mọ̀.’ ” 31-34 Nẹ̀ Yohanee a tawẹ́ anẹ̀j nẹ̀ ọ̀ waa pini fẹ́yẹ̀ Yeessu e gye mọ̀ nẹ̀ Wuribware a sunj mọ̀ fńjńj bọ̀ gye nkpeẹ̀ tawẹ́ mọ̀ asẹ̀j gywii asẹ̀sẹ̀-ò. Ọ yẹ̀, “Pwee nẹ̀ Yeessu a ba mọ̀ ase-ò, mọ̀j nyi fẹ́yẹ̀ Wuribware mọ̀ gyi-o nẹ̀e. Nsanj-ò nẹ̀ Wuribware a tawẹ́ gywii mọ̀ fẹ́yẹ̀, ‘Fọ e bọ̀ asuu, mọ̀ e sa a Wuribware a kufwińjẹ́ timaa-o lee sọ̀sọ̀ ba kaasẹ̀ fẹ́yẹ̀ kuwurelẹ̀pọ-ò. Sẹ̀sẹ̀ nẹ̀ kẹ̀ e kyena mọ̀ se-ò, mọ̀ e gye Wuribware mọ̀ gyi-o. Nẹ̀ mọ̀ e gye mọ̀ nẹ̀ ọ̀ ba kufwińjẹ́ timaa amọ̀ a ọ̀ bọ̀ gyee asẹ̀sẹ̀-ò.’ To, kẹ̀tọ̀ sẹ̀ nẹ̀ mọ̀, Yohanee, e bọ̀ mọ̀nẹ̀ Isireelii awuye asuu-o e gye fẹ́yẹ̀ mọ̀n! nya gyii mọ̀. Nẹ̀ mbeyọ̀mọ̀ mọ̀ fńjńj a ńu mọ̀-ò se-ò, mọ̀ e taarẹ̀ a n tawẹ́ gywii mọ̀nẹ̀ fẹ́yẹ̀ Yeessu mọ̀ gye Wuribware mọ̀ gyi-o kasẹ̀ńjńj.”

35-36 Kemo kaye ńke-o, nẹ̀ Yohanee mọ̀ aa mọ̀ agyasepọ anyọ̀ kọ̀ bẹ̀e bọ̀ yere m fẹ̀j, nẹ̀ oo ńu Yeessu naa ọ̀ kyọ̀j. Nẹ̀ ọ̀ yẹ̀, “Mọ̀n! kẹ́e mọ̀ nẹ̀ mọ̀ a kaapọ mọ̀nẹ̀ fẹ́yẹ̀ ba mọ̀ mọ̀ fẹ́yẹ̀ kasannegyii-o na bọ̀ bọ̀ lńńń Wuribware-ò!”

37 Mọ̀ agyasepọ anyọ̀-ò a nu fẹ́yẹ̀ ọ̀ tawẹ́ amọ̀-ò, nẹ̀ baa yọ̀ Yeessu ase.

38 Yeessu a nyọ̀j kẹ́e, nẹ̀ oo ńu fẹ́yẹ̀ bọ̀ gya mọ̀ se-ò, nẹ̀ oo bise bamọ̀ fẹ́yẹ̀, “Ntẹ̀tọ̀ nẹ̀ mọ̀nẹ̀ i buwi mọ̀nẹ̀ e kpa?”

Nẹ̀ baa bise Yeessu fẹ́yẹ̀, “Ọkaapọpọ, m fẹ̀nẹ̀ nẹ̀ fọ te?”

39 Nẹ̀ oo lee kanọ̀ fẹ́yẹ̀, “Mọ̀n! bọ̀ kẹ́e.” Sanj amọ̀-ò kyọ̀wẹ́ a kyọ̀ kpeere, nẹ̀ mọ̀ aa bamọ̀ a yọ̀, nẹ̀ baa ya ńu m fẹ̀j nẹ̀ o te-o, nẹ̀ baa nya sẹ̀ sii mọ̀ ase kake amọ̀ pẹ̀e.

40 Agyasepọ nẹ̀ baa gya Yeessu si-o òkò kẹ̀nyarẹ̀ e gye Andruu, nẹ̀ o de daa nẹ̀ ba tẹe mọ̀ e Simọ̀j. 41 M fẹ̀j nẹ̀ oo buwi kpa mọ̀ daa, nẹ̀ ọ̀ tawẹ́ gywii mọ̀ fẹ́yẹ̀, “Anẹ̀ a ńu Masiya-o.” (Masiya kaasẹ̀ e kaapọ fẹ́yẹ̀ Kristoo nẹ̀ Wuribware yẹ̀ o sunj a ọ̀ bọ̀ kyọ̀jwẹ́ kaye-rọ̀-ò.)

* 1:21 Mbraa kẹ̀bẹ́esa 18.15. * 1:23 Isaya 40.3 (LXX).

42 Ne Andruu a yaa Simᵋn Yeessuu ase. Ne Yeessuu a deere mo diɲɲ, ne ɔ tawe gywii mo feye, “Fo kenyaare e gye Yohanee mo gyi Simᵋn, amaa lee ndoo bo yo fo kenasenyare e gye Keefas.” (Griiki senᵋsa-ro kemᵋ e gye Peetroo, ne Peetroo kaase mo e kaapo feye Kefore.)

Aneɲ ne Yeessuu a tee Filipino na Nataniyel-ᵋ

43-44 Kaye a bee ke-o, ne Yeessuu a kra feye ɔ yo Galileya sweere se. Ne oo nu anyare ko ne ba tee mo e Filipino, ne ɔ lee Betseyada man-no, Andruu na Peetroo-ana aye-ᵋ. Ne ɔ tawe gywii mo feye, “Ba a mo aa fo a yo.”

45 Ne Filipino a nu anyare ko ne ba tee mo e Nataniyel-ᵋ, ne ɔ tawe gywii mo feye, “Ane a nu mo ne ane adedaapo Mosis a kyoree mo asen bo waa Wuribware mbraa a wore-ᵋ-ro-ᵋ, ne Wuribware akyaamee gbaa a bee kyoree mo asen-ᵋ. Mo e gye Yeessuu, Yosef mo gyi, ne ɔ lee Nasaret man-no-ᵋ.”

46 Ne Nataniyel a bise Filipino feye, “Nasaret! A taare a a waa feye kamanᵋgyii mo-ro ne ato damenanᵋse a lee aaa?”

Ne Filipino ye, “Bo kee e.”

47 Yeessuu a nu Nataniyel e ba mo ase-ᵋ, ne ɔ tawe feye, “Mon' kee Isireeliinyi kasentɲ, ne ɔ mon de kayeba-ᵋ.”

48 Ne Nataniyel a bise mo feye, “Emene ne fo a waa fo nyi mo?”

Ne Yeessuu a lee kana feye, “Mo a taare nu fo, na m bo mfee, pwee ne Filipino a dee tee fo baa mo ase. N gye figi kiyii kaase ne fo bo aaa?”

49 Ne Nataniyel ye, “Okapopo, Wuribware mo gyi-o e gye fo. Isireelii sweere owure-o e gye fo!”

50 Ne Yeessuu a tawe feye, “Aneɲ ne mo a tawe gywii fo feye mo a taare nu fo, na m bo mfee, san ne fo bo kiyii-o kaase-ᵋ se, ne fo a koore mo gyi aaa? San ko e ba na fo nu amo ne a kyᵋ amo-ᵋ.” 51 Ne ɔ tawe gywii bamᵋ feye, “Kasentɲ ne mo e tawe mo i gywii mone feye awore-ro i buɲɲi-ro, na Wuribware mbᵋᵋ e ba kaase ba wwee mo, dimaadi mo gyi-o, si ba kinɲi ba yo soᵋ.”

2

Kana man-no a kokof-ᵋ

1 Amo nke nnyᵋ kamere-ro, ne baa taa kokofᵋ Kana man ne ɔ bo Galileya sweere se-ᵋ-ro.

2 Ne baa tee Yeessuu na mo agyasepo-ᵋ feye bo ba kokof-ᵋ-ro. Amo Yeessuu mo nyi bo mfen.

3 San ne bo bo mfen-ᵋ, ne kokof-ᵋ-ro a nta-ᵋ a lowe. Ne Yeessuu mo nyi a tawe gywii mo feye, “Bamo nta-ᵋ pwee a lowe.”

4 Ne Yeessuu ye, “N na, m feraa, mo san-ᵋ mon tee fo a n waa kotokᵋ.”

5 Ne Yeessuu mo nyi a tawe gywii ayaafore-ᵋ feye, “Mon' waa keto kema ne ɔ tawe a o gywii mone-ᵋ.”

6 Yudaawuwe de asaree kefwee ko ne baa suye lee bamᵋ adedaapo ase-ᵋ. Nkyu ne bo de ba fwee bamᵋ asaree-ᵋ bo alan dabᵋ ko ne baa ba afore bo waa-ᵋ-ro. Alan mo kekema nkyu e fo anᵋkore kitɲ. 7 Ne Yeessuu a tawe gywii ayaafore-ᵋ feye bo see nkyu bo borᵋ alan-ᵋ. Ne baa see nkyu bo borᵋ amo pepepepe.

8-9 Ne ɔ tawe gywii bamᵋ feye, “Mbeyamo mon' saa nkyu-o nᵋko lee alan-ᵋ kokonᵋko-ro yaa bo sa kokof-ᵋ ogyenᵋkpepo.” Ne nkyu-o a buruwi nta.

Ne nᵋkee baa taa nta-ᵋ yaa mo, ne ɔ da kee. Mo a da kee-ᵋ, ɔ mon pini mfen ne nta amo a lee-ᵋ, amaa ayaafore ne baa saa nkyu-o baa-ᵋ feraa nyi. Amose-ᵋ ne ɔ tee okofᵋ kuri, 10 ne ɔ tawe gywii mo feye, “Okema i ke nta timaa-o pwee nee, ne afᵋ pwee ya nya nuu aneɲ ne a baare bamᵋ-ᵋ pwee na ɔ dee baa nta kema ne ɔ kpa-ᵋ. Amaa fo feraa, fo a taa nta timaa bo sii kamee bo fo mbeyamo nee, ne fo a dee lee baa.”

11 Kana man ne ɔ bo Galileya sweere se-ᵋ-ro ne Yeessuu a bo lee waa ato ne a kpen eyee-ᵋ. Mfen ne ɔ gye nᵋkpee kaapo mo keyaalen. Amose ne mo agyasepo-ᵋ a koore mo gyi. 12 Amo-ᵋ pwee kamere-ro, ne Yeessuu na mo nyi na mo tire-ana na mo agyasepo-ᵋ a yo Kapaaniyum man-no, ne baa kyena mfen nke kafonfwee ko.

San ne Yeessuu a yo Wuribware sunᵋkpa-ᵋ

13 Kasu kana ateese kigyibee ne ba tee e Wuribware-a-kyaa-ane-yowe-ᵋ a kpa a ko fo-ᵋ se-ᵋ, ne Yeessuu a yo Yerusalem man-no. 14 Ne ɔ yo Wuribware sunᵋkpa kabuno ya to anyare na ba fe enaate na esanne na awurelepᵋ, ne bamᵋ bokᵋ mo te bamᵋ iteeburi ase ba kyeeri Roma sweere se atanne ba yaa Yudeya sweere se atanne-ro. 15 Yeessuu a nu amo-ᵋ, ne ɔ taa ife bo waa paara, ne ɔ gya esanne-ᵋ na enaate-ᵋ pwee lee Wuribware sunᵋkpa a kabuno-o, ne ɔ gyera gyera atanne akyeeripo a iteeburi-o bo da, ne ɔ nora bamᵋ atanne agyi-o-ro. 16 Ne ɔ sa ne bamᵋ ne ba fe awurelepᵋ-ᵋ a taa amo lee mfen. Ne ɔ tawe gywii bamᵋ feye, “Mone ma taa n se aye bo kii kegya gyikpa.”

17 Aney ne do towe-o se-o, mo agyasepo-o a nyinji aney ne abwaresen wore-o a towe-o se feye,

“Wuribware, kekpa demante ne mo e kpa fo sunjka-o a kore mo kakpono.”*

18 Ne Yudaa awuye agyenkreepo a ba mo ase bo bise mo feye, “Nto ato dabe ne fo e taare a fo waa bo kaapo ane, na a kaapo feye fo de kpa feye fo waa amo-o?”

19 Ne Yeessu a lee kan feye, “Mone ya bwee Wuribware sunjka mo, nke nsa bo fo-o, mo-o mo a bee pwee mo bo yera.”

20 Ne baa bise mo feye, “Baa taa nsu aduna na nsiye nee bo pwee Wuribware sunjka mo,† ne fo feraa, fo ye nke nsa bo fo-o fo a bee pwee mo aaa?”

21 Amaa Wuribware sunjka ne Yeessu e towe mo asen-o mon gye sunjka ne bo yere mo-ro-o. Sunjka ne o towe mo asen-o e gye mo fonfon kayowore. 22 Amose se-o mo a wu ne baa pure mo-o, mo kikyinjji-ro-o mo agyasepo-o a nyinji si feye do towe amo-o, ne baa kore abwaresen wore-o na keto ne Yeessu a towe-o gyi.

23 Yeessu a bo Yerusalem man-no san ne ba gyi Wuribware-a-kya-ane-yowe a ateese-o, asese bweeto a kore mo gyi, aney ne baa nu ato dabe dabe ne do waa-o se. 24 Amaa Yeessu mon taa mo eyee bo donno bamo se, a lee feye o nyi aney ne bamo peee du-o. 25 Amose se-o a mon tiri feye oko towe aney ne bo du-o gywii mo, bo lee feye o nyi keto ne ke bo bamo njkpono-ro-o.

3

Yeessu na Nikodeemus

1 Onyare ko bo-ro ne ba tee mo e Nikodeemus. O gye Yudaa awuye a man abrese-o oko, ne o bee o gye Farisii awuye-o oko. 2 Kanye ko, ne do ya Yeessu ase ya towe feye, “Okaaporo, ane nyi feye fo gye akaaporo ne Wuribware a sun bo kyonwe-o nee, a lee feye oko maa taare a o waa akpenyeeeto mo ne fo e waa-o, amo Wuribware yere mo-ro.”

3 Ne Yeessu a towe feye, “Mo i gyi fo kasentij feye oko maa taare a o tii Wuribware a kwure-o si, amo baa ba bee kowe mo pwee.”

4 Ne Nikodeemus a bise mo feye, “Emene ne ba waa na bo bee kowe sese ne do dan-o? Kasentij nee feye o maa lee taare a o kinji lwee mo nyi kame-ro a o bee kowe mo nyasepo.”

5 Ne Yeessu a lee kan feye, “Mo i gyi fo kasentij feye, oko maa taare a o tii Wuribware a kwure-o si, amo baa ba nkyu bo bo mo asuu, ne Wuribware a kufwiije timaa-o a kowe mo. 6 Mo ne dimaadi a kowe mo-o de dimaadi koyoworegyi, ne mo-o mo ne Wuribware a kufwiije timaa-o a kowe mo-o feraa mo kra a nya nkpa popwee. 7 Amose se-o fo ma sa a a kpen fo eyee feye mo a towe gywii fo feye a tiri feye bo bee kowe mone okemaa. 8 To, afwii e da a yo mfen ne a kpa-o nee. Fo i nu amo se, amaa fo mon nyi mfen ne aa lee-o na mfen ne a yo-o. Aney dee ne ane maa nu kaase aney ne Wuribware a kufwiije timaa-o e kowe oko-o.”

9 Ne Nikodeemus a lee kan feye, “Emene ne amo-o e waa a a waa aney?”

10 Ne Yeessu a benjaa mo feye, “Fo gye Isireelii awuye-ro akaaporo dabe-o, na fo mon nyi amo-o aaa? 11 Mo i gyi fo kasentij feye keto kemaa ne ane nyi-o asen ne ane e towe, ne keto ne ane a nu-o asen ne ane e towe. Amaa amo peee gbaa mone okemaa maa kore ane asen o gyi. 12 Kaye ma-ro ato asen ne mo e towe mo i gywii mone, ne mone maa kore mo mone i gyi-o, sanboto Wuribware se asen ne mo ya towe gywii mone, ne mone e kore mo a mon' gyi aaa? 13 Na oko mo mon tee yo Wuribware se ya nu. Amaa mo, dimaadi mo gyi-o, a lee Wuribware se ba. Amose ne mo e taare a n towe Wuribware se ato asen.

14 Mone a kare abwaresen wore-o-ro nu aney ne ane odedaapo Mosis a taa kayowaa bo waa keto ko feye kowo-o*, ne do ba kemo bo kyena kayii sosu, na okemaa ne kowo a dunj mo kimukee-ro mfen-o, mo ya yase kunu deere keto-o na o ma wu, amaa na o nya nkpa-o. Aney dee nee, a tiri feye bo yase mo, dimaadi mo gyi-o, sosu, 15 na okemaa ne o kore mo o gyi-o maa wu, amaa na o nya nkpa na kukyure ne a mon de kee-o. 16 A kaapo feye Wuribware a kpa kaye-ro asese kebanse-o se, ne do taa mo gyi konko wore kpen ne o de-o sa ane feye okemaa ne o kore mo o gyi-o maa wu, amaa o nya nkpa na kukyure ne a mon de kee-o.

17 A mon gye feye Wuribware a sunj mo gyi bo kyonwe nee feye o bo kii kaye-ro asese senngyipo, amaa do ba nee feye o ba a o bo kii kaye-ro asese omorowepo. 18 Okemaa ne o kore mo o gyi-o, Wuribware maa bu mo kepo, amaa okemaa ne o maa kore mo o gyi-o, Wuribware a ky bu mo kepo, a lee feye o mon kore Wuribware mo gyi konko kpen-o gyi. 19 Mfaanee ne mone e ba a mon' bo nu bamo ne Wuribware i bu kepo-o, amo e gye feye kelanjer-o a ba kaye-ro, amaa kaye-ro asese e kpa kibugyii-o bo kyon kelanjer-o-o, a lee feye

* 2:17 Kilij 69.9. * 3:14 Anyare kekare 21.8-9.

ba waa atɔ ne a gye ɔɔye-ɔ. ²⁰ Okɛmaa ne ɔ waa ɛɔɔye-ɔ sere kelanɛrɔ-ɔ. Anɛn se-ɔ, ɔ maa kpa a ɔ ba kelanɛrɔ-ɔ, a lee feye ɔ maa kpa a mɔ ɛɔɔye-ɔ lee kawu. ²¹ Amaa okɛmaa ne ɔ waa ketɔ ne ke gye kasɛntɛn-o e ba kelanɛrɔ-ɔ, na kelanɛrɔ kaapo feye Wuribware e gye ne ɔ kya mɔ-ɔ a ɔ waa ketɔ kɛmaa.”

Yeesuu na Yohannee Osuubɔpo-ɔ

²² Amɔ-ɔ kameɛ-ɔ, ne Yeesuu na mɔ agyasepo-ɔ a yɔ Yudeya sweere se. Ne mɔ aa bamɔ a kyena mfeɛn nke mfene ko, ne baa bɔ asese asuu. ²³ San amɔ-ɔ Yohannee mɔ bɔ man ko ne ba tee mɔ e Ayenɛn ne ɔ maa Salim man-ɔ se, ɔ bɔ asuu, a lee feye nkyu bɔ mfeɛn bweɛtɔ. Asese naa mɔ ase, ne ɔ bɔ bamɔ asuu. ²⁴ San amɔ-ɔ bɔ mɔn tee tii Yohannee.

²⁵ Ne Yohannee agyasepo-ɔ na Yudaanyi ko a lee ba gyiiri ikii bɔ lee anɛn ne ba bɔ asuu-o si. ²⁶ Amɔse se-ɔ ne baa yɔ Yohannee ase, ne baa tɔwe gywii mɔ feye, “Okaaɔpo, fɔ a nyinɛni ɔnyare ne ɔ ba fɔ ase nnɔn a bɔnɛ-ɔ se aaa? Oko ne fɔ a tɔwe mɔ asen-ɔ, Yeesuu ne ane de. Mbeyɔmɔ ɔ maa se ɔ bɔ asuu, amɔse se-ɔ okɛmaa naa mɔ ase ɔ bɔ asuu! A bware feye ɔ waa anɛn aaa?”

²⁷ Ne Yohannee a beɛnɛa bamɔ feye, “A bware. Okɛmaa na aketɔ ne Wuribware a sa mɔ-ɔ. ²⁸ Mone fɔnɔn yere mɔ-ɔ feye mɔ a tɔwe feye n gye mɔ e gye Kristoo-o, amaa Wuribware a sun mɔ bɔ gye mɔ nkpeɛ nee. ²⁹ Kristoo du feye okɔfɔ kuri-o, ne asese ne bɔ naa mɔ ase-ɔ du feye mɔ okɔfɔ-ɔ. M fɛraa, n du feye okɔfɔ kuri mɔ nyare ne ɔ deere mɔ kpa-ɔ. To, mbeyɔmɔ mɔ a nɔ mɔ a ba, ne mɔ a nu mɔ seɛsa-ɔ, ne mɔ akatɔ a gyi bweɛtɔ feye nkeɛ ɔ nya mɔ okɔfɔ-ɔ. ³⁰ A bware feye Yeesuu e gye ne ɔ waa kedabe, na mɔ, Yohannee, mɔ n kii kagyinyii.”

Mɔ ne ɔ lee Wuribware se-ɔ

³¹ Yeesuu a lee Wuribware se-ɔ se-ɔ, ɔ kyo okɛmaa. Oko ne baa kɔwe mɔ kaye mɔ-ɔ-ɔ mɔ gye kaye mɔ-ɔ seɛ, ne ɔ tɔwe kaye mɔ-ɔ asen, amaa mɔ ne ɔ lee Wuribware se-ɔ e gye ne ɔ kyo bamɔ pɛɛɛ. ³² Mɔ e gye ne ɔ tɔwe ketɔ ne oo nɔ-o na ketɔ ne oo nu-o, amaa nse e gye ne ɔ kɔɔre mɔ asen gyi? ³³ Amaa okɛmaa ne ɔ kɔɔre mɔ asen-ɔ o gyi-o e ba amɔ a ɔ bɔ kaapo feye Wuribware e gye kasɛntɛn wuye. ³⁴ Mɔ ne Wuribware a sun bɔ kyɔnwɛ-ɔ e gye ne ɔ tɔwe Wuribware asen, a lee feye Wuribware a sa mɔ mɔ kufwiɛn timaa-o keyaalen bweɛtɔ. ³⁵ Mɔ se Wuribware a kpa mɔ asen-ɔ se-ɔ, ne ɔ taa ketɔ kɛmaa bɔ waa mɔ kesaree-ɔ. ³⁶ Amɔse se-ɔ okɛmaa ne ɔ kɔɔre Wuribware mɔ gyi-o o gyi-o e nya nɔkpa na kukyure ne a mɔn de keɛ-ɔ, amaa okɛmaa ne ɔ maa kɔɔre mɔ o gyi-o maa nya nɔkpa pɛɛɛ, na Wuribware kadunfwii sii mɔ se.

4

Yeesuu na kyee ne ɔ lee Samariya sweere se-ɔ

¹ Ne Fariisii awuye a nu feye asese ne baa yɔ Yeesuu ase, ne ɔ bɔ bamɔ asuu-o a bɔ kii mɔ agyasepo-ɔ kyɔn Yohannee lee-o. ² Kasɛntɛn fɛraa Yeesuu fɔnɔn mɔn bɔ asuu-o, amaa mɔ agyasepo-ɔ ya bɔ asese asuu.

³ To, Yeesuu a nu anɛn ne baa tɔwe-ɔ, ne ɔ lee Yudeya sweere se kinɛni yɔ Galileya sweere se. ⁴ San ne ɔ yɔ-ɔ, ne oo nɔ feye a tiri feye ɔ bɔra Samariya sweere se. ⁵ Ne ɔ fɔ Samariya man ko ne ba tee e Sikaa ne ɔ maa sweere ko ne Yudaa awuye ɔɔɔdaapo Yakubu a taa sa mɔ gyi Yosɛf-ɔ. ⁶ Mfeɛn ne kitiribu ne ba tee kɛmɔ e Yakubu kitiribu-o bɔ-ɔ. Yeesuu a nare kpɔnɛ-ɔ se-ɔ, mɔ a bɔ fɔ kitiribu amɔ ase-ɔ, ne ɔ kyena kɛmɔ ase a o kyure. San amɔ-ɔ na kyɔwe a fɔ mpase.

⁷ Yeesuu a te kitiribu-o ase, mfeɛn-ɔ ne Samariya kyee ko a ba a ɔ bɔ saa nkyu, ne Yeesuu a tɔwe gywii mɔ feye, “Sa mɔ nkyu a n nuu.” ⁸ San amɔ-ɔ, mɔ agyasepo-ɔ yii man-nɔ a bɔ ya sɔɔ ateese.

⁹ Ne kyee-ɔ a lee kanɔ feye, “Fɔ gye Yudaanyi nee, ne mɔ-ɔ n gye Samariyani, ne emene se ne fɔ e tɔwe feye n sa fɔ nkyu a fɔ nuu?” Ketɔ se ne kyee-ɔ a tɔwe amɔ-ɔ e gye feye Yudaa awuye na Samariya awuye mɔ maa nuu atɔrenkyu kɔnkɔ-ɔ. Anɛn deɛ ne bɔ maa gyi egypte kɔnkɔ-ɔ.

¹⁰ To, ne Yeesuu a lee kanɔ feye, “Fɔ deɛ fɔ nyi ketɔ timaa ne Wuribware e waa a ɔ sa fɔ-ɔ nee, beɛɛ fɔ deɛ fɔ nyi mɔ ne ɔ ye fɔ sa mɔ nkyu-o nee-ɔ, weete fɔ de a fɔ tɔwe gywii mɔ feye ɔ sa fɔ nkyu, na ɔ sa fɔ nkyu ne n sa nɔkpa ne m maa lowe-ɔ.”

¹¹ Yeesuu a tɔwe amɔ-ɔ, ne kyee-ɔ a tɔwe gywii mɔ feye, “Mɔ nyanɛpe, fɔ mɔn de atɔ a fɔ bɔ saa nkyu-o, ne kitiribu-o mɔ bɔ ken. Ne mfene ne fɔ e nya nkyu mɔ ne n sa nɔkpa ne m maa lowe-ɔ a fɔ lee? ¹² Fɔ nyi feye fɔ kyɔ anɛ nana Yakubu aaa? Mɔ e gye ne ɔ taa kitiribu mɔ sa anɛ. Ne mɔ fɔnɔn na mɔ gyi-ana na mɔ mbɔ a nuu kɛmɔ nkyu-o.”

¹³ Ne Yeesuu a lee kanɔ feye, “Okɛmaa ne o nuu nkyu mɔ-ɔ, burufo beɛ ɔ nya mɔ. ¹⁴ Amaa okɛmaa ne o nuu nkyu ne mɔ e sa mɔ-ɔ fɛraa, burufo maa lee nya mɔ pɛɛɛ. Nkyu ne mɔ e sa

* 4:5 Kelekaase 33.19; Yosuwaa 24.32.

mò-ò i sii mò eyee-rò nee feye kabongyi ne ka sa nkyu ne m maa lowe-ò. Anen a nkyu mò e gye ne n sa mò nkpa na kukyure ne a mon de kee-ò.”

¹⁵ Ne okyee-ò ye, “Mò nyanpe, sa mò nkyu amo, na burufo maa lee nya mò peee. N gye anen, mò e dee ba mfee a m bò saa nkyu.”

¹⁶ Ne Yeessu a towe gywii okyee-ò feye, “Nare ya tee fo kuri, na fo kinji ba mfee.”

¹⁷⁻¹⁸ Ne okyee-ò ye, “Mon de kuri.”

Ne Yeessu a benjaa mò feye, “Fo mon fo kpa feye fo a towe feye fo mon de kuri, a lee feye fo a waaree anyare anuu, amaa onyare ne fo te mò aye mbeyomò-ò mon gye fo kuri kasentij. Amose-ò kasentij ne fo a towe gywii mò-ò.”

¹⁹ Ne okyee-ò ye, “Mò nyanpe, mò a nu feye fo gye Wuribware a kyaamee-ò oko. ²⁰ To, amo e gye feye fo nyi Wuribware mfeere-ò se-ò, fo e taare a fo gyi asen ne aa ba ane Samariya awuye na mon Yudaa awuye mbonja-rò haree lee dedaa-ò, na fo towe. Haree lee ane adedaapo a mbee-ò se ne ane Samariya awuye a lee sun Wuribware kebee mò se, amaa mon Yudaa awuye feraa ye Yerusalem man e gye mfen ne asese sun Wuribware-ò. Nse-ana lee e bò kòne?”

²¹ Ne Yeessu a towe gywii mò feye, “Okyee, kòore mò gyi feye san kò e ba, ne oko maa lee sun Wuribware kebee mò se beee Yerusalem man-nò. ²² Mon Samariya awuye mon nyi mò ne mon e sun-o, amaa ane Yudaa awuye feraa mò ne ane i sun-o, a lee feye Yudaa awuye-ro ne oko ne ò morowe asese-ò e lee a ò ba. ²³⁻²⁴ N gye mfen ne asese i sun Wuribware-ò i tiri, amaa kpa suyo ne bò gya se ba sun mò-ò i tiri. San e ba, ò tò-rò eba feye asese i sun Wuribware ton kema ne bò bò-ò. Amaa kebwaresun ne Wuribware e kpa a ò lee bamò ase-ò e gye feye bò ba nkponofwiiri na mfeere kpeyaa bò sun mò, a lee feye, Wuribware a gye kufwiije-o si-o, ò kaapo ane dimaadi bò sun mò anen ne o du-o.”

²⁵ Ne okyee-ò a towe gywii mò feye, “N nyi feye Masiya ne ba tee e Kristoo e ba. Mò ya ba, ò towe keto kema a o gywii ane.”

²⁶ Ne Yeessu a lee kano feye, “Mò e gye mò, mò e sa senja fo ase-ò.”

²⁷ San ne ba sa senja-ò, ne Yeessu agyasepo-ò a ba, ne aa kpen bamò eyee feye ò sa senja okyee ase. Amaa bamò oko mon bise okyee-ò feye, “Nta ya waa?”, ne bò mon bise Yeessu mò feye, “Emene nee ne fo e sa senja fo i gywii okyee amo?”

²⁸ Ne okyee amo a yowe mò nkyu na kalò bò yera, ne oo kinji yò man-nò ya towe gywii asese ne bò bò mfen-ò feye, ²⁹ “Mon! ba bò kee onyare kò ne ò towe keto kema ne mò a dee waa-ò gywii mò-ò ooo. N gye Kristoo nee eee?” ³⁰ Ne bamò peee a kpòwe lee man-ò-rò a bò ya deere Yeessu.

³¹ Okyee amo a yii man-nò-ò, ne Yeessu agyasepo-ò a kore mò feye, “Okapopo, kòore ateese gyi.”

³² Ne Yeessu a lee kano feye, “N de ateese ne mò i gyi, ne mon mon nyi amo asen-ò.”

³³ Ne mò agyasepo-ò a kii ba bise abee feye, “Okò a baa mò ateese nee beee?”

³⁴ Ne Yeessu a towe gywii bamò feye, “Mò ateese e gye feye n waa keto ne mò ne oo sun mò bò kyonwe kaye mò-rò-ò e kpa-ò, na n lowe asun kema ne ò sa mò a n waa-ò. ³⁵ Mon ya towe feye, ‘A san aferi ana pwee na yaabraa ketenjebee dee fo,’ mò-ò mò mò e towe mò i gywii mon feye mon' yase akato deere bò kyonwe adò-rò a mon' kee. Yaabraa a fo etenje. ³⁶ Mò ne ò tenje na o swii yaabraa mò bò tii abee se a ò sa mò-ò e nya kakòka, a lee feye yaabraa amo gye asese ne ba nya nkpa na kukyure ne a mon de kee-ò. Amose-ò odwiipo-ò na stenjepe-ò peee akato i gyi. ³⁷ Kekpare mò gye kasentij nee feye, ‘Okò e gye ne o dwii, ne oko mò e kpa.’ ³⁸ Mò a sun mon nee feye mon' ya swii yaabraa ne mon mon dwii, ne mon mon dò-rò-ò, bò tii abee se. Boko ya kyò dwii yaabraa-ò dò-ò, amaa mon ya kòore bamò kakòka ne ba ka a bò nya-ò.”

³⁹ Ne Samariya awuye bweeto ne bò bò man amo-rò-ò a kòore Yeessu gyi bò lee anen ne okyee amo a towe gywii bamò feye Yeessu a towe keto kema ne mò, okyee-ò, a dee waa-ò gywii mò-ò se. ⁴⁰ Amose-ò Samariya awuye-o a ba mò ase-ò, ne baa kore mò feye ò ba bò kyena bamò ase. Ne Yeessu a kyena bamò ase nke nnyò. ⁴¹ Asen ne ò towe gywii bamò-ò se, asese bweeto a bee kòore mò gyi. ⁴² Ne baa towe gywii okyee-ò feye, “Mbeyomò feraa ane a kòore gyi. N gye anen ne fo a towe-ò se ne ane a kòore gyi, amaa anen ne ane fñfñ a nu anen ne ò towe-ò se. Anen nyi feye mò e gye kaye mò-rò a asese-ò omorowepeo.”

Anen ne Yeessu a kya kyaagyi kò-ò

⁴³ Yeessu a gyi nke nnyò mfen-ò, ne ò lee mfen yò Galileya sweere se, ⁴⁴ a lee feye Yeessu fñfñ a towe feye, “Wuribware kyaamee kema, bò maa bu mò mò aye feye ton kò-ò.” ⁴⁵ Mò a fo Galileya sweere se-ò, asese ne bò bò mfen-ò a kòore mò gyi, a lee feye, san ne baa yò Yerusalem ya gyi Wuribware-a kya-aneyowe a ateese-o mfen-ò, baa nu keto kema ne ò waa-ò.

46 Ne oo kinjji ba Kana manj ne o bo Galileya sweere se-o-ro mfenj ne oo dee ba nkyu bo buruwi nta-o. Sanj amo-o abrese ko bo-ro ne oo lee Kapaaniyum, mfenj ne mo gyi nyanse e lo-o. Onyare mo e waa asunj o sa owure nee. 47 Mo a nu feye Yeesuu a lee Yudeya ba Galileya-o, ne oo ya mo ase ya kore mo feye o sa a bo yo Kapaaniyum man-no na o ya kya mo gyi ne o lo o kpa a o wu-o sa mo.

48 Ne Yeesuu a towe gywii mo feye, "Mone okemaa maa kore mo o gyi, amo oo nu ato dabe na akpenyeyeto ne mo e waa-o pwee."

49 Ne abrese-o ye, "Mo nyanpe, ba a ane yo pwee na mo gyi-o dee wu."

50 Ne Yeesuu a towe gywii mo feye, "Nare, fo gyi-o e kpaare." Ne abrese-o a kore keto ne Yeesuu a towe-o gyi, ne oo kinjji o yo pe.

51 Mo a kinjji o yo pe-o, ne mo ayaafore a gyanjaa mo towe gywii mo feye, "Fo gyi-o maa se o kpaare."

52 Ne oo bise bamo sanj konko ne mo gyi amo a kolo-o a bo-o. Ne baa benjaa mo feye, "Ndee mpase ne anuafwii amo a yowe mo."

53 Ne kayagyi-o mo se a nyinji si feye sanj konko amo dee ne Yeesuu a towe gywii mo feye mo gyi-o e kpaare-o nee. Anen se-o, ne mo aa mo asese peee a kore Yeesuu gyi.

54 Amo-o e gye ato dabe nyosepo ne Yeesuu a waa lee sanj ne oo lee Yudeya sweere se ba Galileya sweere se-o.

5

Anen ne Yeesuu a kya onyare ko kepare ko kee-o

1 Amo-o peee kamee-o, ne Yeesuu a yo Yerusalem man-no, a lee feye sanj amo-o Yudaa awuye de kigyibee ko. 2 Kepare ko mo bo Yerusalem man-no, ne ki de nkyu, ke maa kidenbee ne baa pwee bo muruwaa manj-o kibunogyi ko ne ba tee kemo e Esanne Kibunogyi-o. Yudaa awuye e tee nkyu amo nee feye Betesada. Ki de abrandaye anuu bo muruwaa kemo peee. 3 Abrandaye-o-ro ne atenapo na agyaboo na bamo ne bamo ayaa na asaree a wu, ne bo maa taare a bo nare-o peee da [bo gywii sanj ne Wuribware kaboo e ba a o bo wure nkyu-o-ro-o. 4 Keto se ne bo gywii kepare-o ase-o e gye feye sanj ko Wuribware kaboo e lee soso na o bo waa kyuwuri kepare-o-ro. Mo ya waa kyuwuri-o anen o yii-o, amo alopo ne bo da da-o, mo ne o gye nkpee ya lwee nkyu-o-ro-o, amo mo kologyi kema ne o lo-o a lowe puri amo-ro].

5 Sanj amo onyare ko mo da mfenj dee, ne oo lo nsu adusa na mburuwa. 6 Yeesuu a nu mo-o, ne oo kyoo pini feye oo di mfenj kyee, ne oo bise mo feye, "Fo e kpa feye fo kpaare aaa?"

7 Ne alopo-o a lee kano feye, "Mo nyanpe, Wuribware kaboo-o ya bo waa kyuwuri nkyu-o-ro lowe, monj de oko ne o taa mo a o bo waa nkyu-o-ro-o. Amaa mo fonfon e maa se mo e yo, amo oko a bo kyonj mo se gye nkpee ya lwee nkyu-o-ro."

8 Ne Yeesuu a towe gywii mo feye, "Koso, taa fo kran na fo nare." 9 Puri amo-ro ne oo kpaare, ne oo taa mo kran, ne oo nare o yii.

Kake nisi amo mo gye kukyure kake. 10 Ne Yudaa awuye abrese ko a towe gywii onyare ne Yeesuu a kya mo-o feye, "Ndo gye kukyure kake, amose se-o fo monj de kpa feye fo soro kran kake mo."

11 Ne oo towe gywii bamo feye, "Onyare ne oo kya mo-o ya towe gywii mo feye, 'Taa fo kran na fo nare.' "

12 Ne baa bise mo feye, "Nse ya towe gywii fo feye, 'Koso taa fo kran na fo nare?'"

13 Amaa onyare ne Yeesuu a kya mo-o monj nyi mo ne oo kya mo-o, a lee feye, asese a kyoo mfenj bweeto se-o, Yeesuu a lee o yii.

14 Amo kamee-ro-o, ne Yeesuu a nu mo Wuribware sunkpa-o, ne oo towe gywii mo feye, "Mbeyamo fo a kpaare, amose se-o yowe ebaye kowaa. N gye anen, kotoko e waa fo na ko kyoo kemo-o." 15 Ne onyare amo a lee mfenj ya towe gywii Yudaa awuye amo feye Yeesuu ya kya mo.

16 Anen se-o, bo lee anen ne Yeesuu a kya oko kukyure kake-o si, ne baa lee ba toora mo bweeto. 17 Ne Yeesuu a towe gywii bamo feye, "N se i sunj asunj sanj kema, amose se-o mo-o mo i sunj sanj kema." 18 Asej mo ne oo towe-o a sa ne Yudaa awuye abrese a pee akato feye bo mo mo. N gye sa ne bo ye oo kye bamo mbraa ne n yere bo sa kukyure kake-o wore nee, amaa oo bee towe feye Wuribware e gye mo se, amo-o e kaapo feye mo aa Wuribware ta nee.

Keyaalen ne Wuribware mo gyi-o de-o

19 Ne Yeesuu a kya se o benjaa bamo feye, "Mo i gyi mone kasentij feye mo, Wuribware mo gyi-o, maa taare a n waa keto kema mo eyee se. Mo e waa keto kema ne mo i nu feye n se e waa-o nee. Keto ne n se e waa-o ne n gbaa mo e waa, 20 a lee feye n se e kpa mo asej, ne o kaapo mo keto kema ne mo fonfon e waa-o. N se e kaapo mo ato dabe dabe a n waa na a kyoo amo-o, na a kpenj mone peee eyee. 21 Feye anen ne Wuribware i kyinji bamo ne

baa wu-o, na ò bée sa bamò ñkpa na kukyure ne a mon de kee-o, anen dee ne mo, mò gyi-o, i kyinjñ òkemma ne ò pre mò-ò a n lee lowi-ro, na n sa mò anen a ñkpa-ò. ²² N se fñññ maa gyi asen o bu òko kepo, amaa ò sa mò kpa na keyaalen feye mo e gye ne m bo gyi asen, na m bu kepo. ²³ Wuribware a waa amò-ò nee a asese peee nya bu mò gyi-o feye anen ne ba bu mò-ò. Amose-ò òkemma ne ò maa bu mò, Wuribware mò gyi-o, maa bu Wuribware ne oo sunj mò bo kyonwe-ò nee.

²⁴ Mò i gyi mon kasetinj feye òkemma ne o nu mò asen, ne ò kòore mò ne oo sunj mò-ò o gyi-o e nya ñkpa na kukyure ne a mon de kee-ò. Kasentinj si o de anen a ñkpa-ò lee sanj ne ò kòore mò gyi-o. Wuribware maa bu mò ne ò kòore mò gyi-o kepo. ²⁵ Mò i gyi mon kasetinj feye asese ne bo te mbeyomò-ò du nee feye bamò ne baa wu-o. Amaa sanj e ba, sanj amò a kyò fò gbaa, feye, bamò ya nu asen ne mò, Wuribware mò gyi-o, e tawe-ò, ne bamò ya kòore gyi, ba nya ñkpa popwée. ²⁶ Wuribware e gye ñkpa na kukyure ne a mon de kee-ò kunj, anen dee ne ò sa ne mò, mò gyi-o, gbaa a kii ñkpa na kukyure amò kunj. ²⁷ Ne ò sa mò, mò gyi-o, kpa feye n gyi asese asen, na m bu bamò kepo beee kebenj, a lee feye n gye dimaadi mò gyi-o dee nee.

²⁸⁻²⁹ Amose se-ò mon ma sa a amò-ò kpen mon eyee. Sanj ko e ba ne bamò ne baa wu-o peee i nu mò bore, na bo lee bamò agyeranta-ro ba, na bo ma lee wu. Bamò ne baa waa itimaa-o e nya kukyure, na bamò ne baa waa ebaye-ò m kòore bamò kepo kakaka."

Yeesuu ayererapo

³⁰ Ne Yeesuu a kya se tawe feye, "Ma taare a ñ waa keto kemma mò eyee se. Mò i gyi asen anen ne n se a kaapo mò-ò nee, amose se-ò mò i bu kepo beee kebenj kpa se nee. Bo lee feye n gye keto ne mò fñññ e kpa-ò ne mò e waa, amaa keto ne mò ne oo sunj mò-ò e kpa-ò wore ne mò e waa.

³¹ Feye òko kyò ò mon gye ñkpee bo tawe mò asen nee, weete mo a ba mò e tawe mò-ò, mon e tawe nee feye seye mon bo-ro ne a kaapo feye a gye kasentinj nee. ³² Amaa òko dee ò bo-ro ne ò tawe mò asen gywii mon, mò e gye Yohanee Osuubopo-ò. Ñ nyi feye anen ne ò tawe mò asen-ò mon gye kayeba nee. ³³ Mon a kyò sunj mbò bo kyonwe Yohanee ase feye bo ya bise mò mò asen. Mò-ò m a tawe sese ne n gye-ò gywii mon. ³⁴ Amaa n gye sese dimaadi ne mò e kpa feye ò yere mò-ro na mon' ñu feye mò ato kekaapo-ò gye kasentinj nee. Mò e tawe amò-ò nee a Wuribware nya morowe mon. ³⁵ Yohanee dee o du nee feye fetiri ne òko a kyanje, ne ò lanje-ro bweeto-ò. Katinj ko-ò-ro-ò mon akato a gyi anen ne mon a ñu mò kelanjer-ò se-ò.

³⁶ Amaa n de ato ko ne a yere mò-ro, ne a kon a kyon anen ne Yohanee yere mò-ro-ò, ato ne mò e waa-ò e gye ato ne n se a sa mò feye ñ waa-ò. Amò e gye ne a tawe mò asen, ne a kaapo feye Wuribware ya sunj mò. ³⁷ Ne n se Wuribware ne oo sunj mò-ò gbaa a tawe mò asen. N gye feye mò e kaapo feye mon a nu mò bore, beee mon a ñu mò akato-ro nee. ³⁸⁻⁴⁰ Amaa keto ne mò e kaapo-ò e gye feye n se Wuribware a sa ne maa kyore mo asen bo waa abwaresej wore-ò-ro. Jñ, wore konko-ò dee-ro ne mon e suye neenee, na mon' nya ñu anen ne mon e nya ñkpa na kukyure ne a mon de kee-ò. Amò peee gbaa mon maa kòore abwaresej-ò mon e gyi. Keto ne ke e kaapo feye mon maa kòore amò mon e gyi-o e gye feye mon a kine mo ne Wuribware a sunj mon ase-o. A lee feye mon mon tee ñu feye abwaresej wore-ò-ro baa kyore feye Wuribware i sunj mò mon nee. Mò-ò mò e gye ne mò e taare a n sa mon ñkpa na kukyure ne mon e buwi mon e kpa-ò, amaa mon e kine.

⁴¹ To, n gye feye mò e kpa a mon' kyoro mò nee. ⁴² Amaa ñ nyi asese suyo ne mon gye-ò, mon maa kpa Wuribware mon ñkoro-ro. ⁴³ N se keyaalen-ò ne mò a ba, amaa mon maa kpa a mon' kòore mò gyi. Amaa òko ya ba mò fñññ keyaalen bo ba feraa, mon e kòore mò a mon' gyi. ⁴⁴ Mon e kpa feye mon' dee kyoro abee, amaa mon maa kpa feye Wuribware ne mò wore kpen e bo-ro-ò kyoro mon. Amò e gye keto se ne mon maa taare a mon' kòore mò asen-ò gyi-o.

⁴⁵ Mon ma kan fa feye mò e gye ne mò e tawe mon kunj si ebaye a n gywii n se. Wuribware mbraa wore ne ane òdedaapo Mosis a kyore-ò ne mon a taa mon temaa peee bo danjo se-ò e gye ne ò porò mon. ⁴⁶ Mon a dee kòore Mosis gyi nee-ò, weete mon a kyò kòore ñ gbaa mò gyi, a lee feye mò ya kyore mò asen. ⁴⁷ Amaa mon e mon kòore keto ne Mosis a kyore-ò gyi-o si-o, mon maa taare a mon' kòore keto ne mò e tawe-ò gyi."

6

Anen ne Yeesuu a sa asese ñkpen nuu ateese-o
(Matiyo 14.13-21; Maak 6.30-44; Lukas 9.10-17)

¹ Amò kamee ne Yeesuu a ya ten Galileya kepare dabe-ò-ro. Kepare dabe m dee ne ba tee e Tibeeriyas. ² Ne asese biribiri a kpòwe gya mò se, a lee feye baa ñu mò akpenjeeto ne ò

waa bɔ kya asese ne ba la-ɔ. ³ Ne Yeessuu na mɔ agyasepo-ɔ a deɛ kebee ko kafwee ya kyena ba kyure. ⁴ San ne Yuda a awuye i gyi Wuribware-a-kya-ane-yɔwe a ateese-o a tɔ-rɔ.

⁵ Ne Yeessuu a deere muruwaa, ne oo ɲu feye asese biribiri e ba mɔ ase. Amɔse se-ɔ ne oo bise Filipino feye, "Mfene ne ane e borɔ a ane nya ateese ne a fo asese demante ma, na ane soɔ sa bamo?" ⁶ Yeessuu a towe amo-ɔ neɛ a ɔ bo kyɔ Filipino-ro keɛ. Kasentɪn si mɔ-ɔ mɔ kyɔ o nyi aneɲ ne ɔ waa-ɔ.

⁷ Ne Filipino a towe gywii mɔ feye, "Haree akemaa e nya mbegyee mbegyee gbaa, bamo ya ba siidii nkpen ɲnyɔ (GHC 2,000) bo soɔ bodobodoo, ɔ maa fo bamo."

⁸ Ne mɔ agyasepo-ɔ ɔko ne ba tee mɔ e Andruu, ne ɔ gye Simɔn Peetroo mɔ tire-o ye, ⁹ "Kanyansee ko e gye ne ɔ bo mfee ne o de bodobodoo agyi anuu na nkɪngyi ngyingyi ɲnyɔ-ɔ. Amo-ɔ e fo asese demante ma?"

¹⁰ Ne Yeessuu a towe gywii mɔ agyasepo-ɔ feye, "Mon' sa a asese-ɔ kyena." Efa mɔ bo mfen bwetɔ. Ne asese a kyena kyena efa-ɔ se. Fo ya kare anyare ne bo bo mfen-ɔ wore bo bo nkpen nnuu. ¹¹ Ne Yeessuu a taa bodobodoo-o, ne ɔ sa Wuribware anse weɛ se, ne oo ke-ro sa asese ne bo te mfen-ɔ. Aneɲ deɛ ne ɔ waa nkɪngyi-o ma. Ne bodobodoo-o na nkɪngyi-o a waa kɔkyɔ.

¹² Bamɔ peɛɛ a gyi aneɲ ne ba taare-ɔ. San ne baa gyi kpone-ɔ, ne Yeessuu a towe gywii mɔ agyasepo-ɔ feye, "Mon' swii mpuriaseɛ, mone ma sa a n tweɛ." ¹³ Ne baa swii bodobodoo mpuriaseɛ-ɔ, ne ɲ ya borɔ ake kudu anyo.

¹⁴ Asese ne bo bo mfen-ɔ a ɲu akpenyeeɛ ne Yeessuu a waa-ɔ, ne bo ye, "Kasentɪn si onyare mɔ gye Wuribware kyaameɛ ne ane ɔdedaapo Mosis ye ɔ ba kaye mɔ-ro-ɔ neɛ." ¹⁵ Yeessuu a nyi feye baa waa siraa a bo bo kra mɔ keyaalen se bo gyi kuwure-o si-o, ne ɔ bee o yii abee-ro mɔ wore.

*Aneɲ ne Yeessuu a naɛ nkyu si-o
(Matiyo 14.22-33; Maak 6.45-52)*

¹⁶ Keɛpɛweta a fo-ɔ, ne Yeessuu agyasepo-ɔ a ba nkyu-ro. ¹⁷ Ne baa lwee koree-ro, ne baa kinɲi yɔ kameɛ-ro ya ten kepare dabe-ɔ-ro Kapaaniyum a kebegya-ɔ. Kanye a fo na Yeessuu mon tee ba mɔ agyasepo-ɔ ase. ¹⁸ San amo-ɔ, afwii dabe ko mɔ e waa na a da alanɲpare. ¹⁹ Mɔ agyasepo-ɔ mɔ a pare waa emayerɛ esa bo yɔ ena-ro-ɔ, ne baa ɲu Yeessuu naa nkyu si ɔ ba mfen ne koree-ɔ bo-ɔ. Ne kufu a nya bamo. ²⁰ Mfen ne Yeessuu a towe gywii bamo feye, "Mo neɛ! Mone ma sa a kufu nya mone." ²¹ Mfen ne baa taa mɔ wore se waa koree-ɔ-ro. Bamɔ a taa mɔ waa-ro-ɔ, a mon kyee ne baa dan kidenbe si mfen ne ba yo-ɔ.

Aneɲ ne asese a buwi kpa Yeessuu-o

²² Kaye ɲke-o, asese biribiri a ba Galileya kepare dabe a nnon a boɲbe-ɔ ba buwi ba kpa Yeessuu, a lee feye ndee baa ɲu aneɲ ne Yeessuu a taa bodobodoo, sa Wuribware anse weɛ se, ne oo ke-ro sa asese, ne baa gyi-o. Amaa bo mon ɲu mɔ ndɔ. Ne baa niɲɲi si feye, Yeessuu na mɔ agyasepo-ɔ, bamo a pare bo dan mfen a kidenbe-o si-o, koreɛ koɲko wore ne baa bo ba. Ne baa ɲu feye ndɔ koree-ɔ mon lee ɔ bo-ro. Ne baa pini feye n gye Yeessuu na mɔ agyasepo-ɔ gye ne bo yii, ɔ mon tii bamo se san ne baa yo-ɔ. ²³ Ekoreɛ ne e ya lee Tibeeriyas man-ro-ɔ ekɔ a bo dan mfen ne Yeessuu a sa ne bodobodoo amo a waa kɔkyɔ-ɔ. ²⁴ Asese amo a ɲu feye Yeessuu na mɔ agyasepo-ɔ mon bo-ro-ɔ, ne baa lwee ekoree-ɔ-ro yɔ Kapaaniyum man ase ba buwi ba kpa Yeessuu.

Yeessuu e gye bodobodoo ne ɔ sa nkpa-ɔ

²⁵ Asese amo a ten kepare dabe amo-ɔ, ne baa ɲu Yeessuu mfen, ne baa bise mɔ feye, "Ɔkaapɔpɔ, nsan mɔ ne fo a ba mfee?"

²⁶ Ne Yeessuu a towe gywii bamo feye, "Mo i gyi mone kasentɪn feye, ketɔ se ne mone i buwi mone e kpa mɔ-ɔ e gye feye mone a gyi bodobodoo-o kpone. Amaa n gye sa ne mone a ɲu akpenyeeɛ ne mɔ a waa-ɔ se ne mone gya mɔ se. ²⁷ Mone ma tɔraa mone eɛɛ sun kusun mone e kpa ateese ne mone i gyi kaye mɔ-ro, ne a maa kyee na a gyo-o. Amaa mon' sun kusun kpa ateese ne a maa gyo, ne a sa nkpa na kuyure ne a mon de keɛ-ɔ. Ateese mɔ ne a sa nkpa na kuyure ne a mon de keɛ-ɔ, mɔ, dimaadi mɔ gyi-o, de a m bo sa mone, a lee feye n se Wuribware ya sa mɔ aneɲ a keyaalen-ɔ."

²⁸ Ne baa bise mɔ feye, "Kusun mɔ ne ane waa na ke pre Wuribware?" ²⁹ Ne Yeessuu a lee kanɔ feye, "Kusun ne Wuribware e kpa feye mon' waa-ɔ e gye feye mon' kɔare mɔ ne oo sun mɔ bo kyɔɲwe-ɔ gyi."

³⁰ Ne baa lee kanɔ feye, "Nteto ne fo e waa na a kpen ane eɛɛ, na ane yere ane se bo kɔare fo gyi? Towe gywii ane. ³¹ San ne Mosis na ane nana-ana te kimukee-ro-o, baa deɛ gyi ateese ne ba tee e manaa (kaase e kaapo feye Nteto-neɛ?), feye aneɲ deɛ ne baa kyɔreɛ abwareɲen wore-ɔ-ro feye,

'Ɔo sa ne ateesa a lee soso ba kaase ne baa gyi.' »*

³² Ne Yeesuu a towe gywii bamo feye, "N gye Mosis fɔnfɔn ya sa mone ateesa amo. Aa lee Wuribware ase nee. Na kasentɔn si, ateesa amo mon gyɛ ateesa ne aa lee soso ba kaase ne mo e towe amo asen-ɔ. Amaa n se e gye ne ɔ sa mone ateesa kasentɔn ne aa lee Wuribware se-ɔ. ³³ Ateese ne Wuribware e sa mone-ɔ e gye mo ne oo sun lee Wuribware se feye ɔ bo sa kaye mo-ro a asese-ɔ nkpa na kukyure ne a mon de kee-ɔ."

³⁴ Ne baa towe gywii Yeesuu feye, "Ane nyanje, amo fɛraa, sa ane ateesa amo kake kɛmaa."

³⁵ Ne Yeesuu a towe gywii bamo feye, "Mo e gye ateesa ne a sa nkpa na kukyure amo-ɔ. Ɔkɛmaa ne ɔ ba mo ase-ɔ, akon maa nya mo pɛɛɛ. Ne ɔkɛmaa ne ɔ kɔɔre mo o gyi-o, burufo maa nya mo pɛɛɛ. ³⁶ To, mbeyamo mo a towe gywii mone feye mone a nu mo, amaa mone maa kɔɔre mo a mon' gyi. ³⁷ Ɔkɛmaa ne n se a sa mo-ɔ e ba mo ase. Ma gya mo a m bo kyonwe daa. ³⁸ A lee feye, mon lee soso ba nee a m bo waa mo fɔnfɔn kepre se kotoko, amaa mo a ba nee a m bo waa amo ne a pre mo ne oo sun mo bo kyonwe-ɔ. ³⁹ Kɛto ne mo ne oo sun mo-ɔ e kpa-ɔ e gye feye asese pɛɛɛ ne ɔ bo waa mo kesare-ro-ɔ, bamo ɔkɛmaa maa kan fo mo se, na n kyinji bamo pɛɛɛ baa nkpa-ro kake nsi ne kaye mo e gye kee-ɔ. ⁴⁰ Kɛto ne n se e kpa-ɔ e gye feye bamo ɔkɛmaa ne ɔ deere mo, Wuribware mo gyi-o, ne ɔ kɔɔre mo o gyi-o e nya nkpa na kukyure ne m mon de kee-ɔ, na n kyinji mo lee lowi-ro kake nsi ne kaye mo e gye kee-ɔ."

⁴¹ Ne Yudaawuye abrese ne baa nu mo asen-ɔ idun a fwii, ne baa tee feye Yeesuu a towe feye, "Mo e gye ateesa ne aa lee soso ba kaase-ɔ." ⁴² Ne baa towe feye, "Onyare mo, n gye Yosef mo gyi ne ba tee mo e Yeesuu-o nee bɛɛɛ? Ane nyi mo se na mo nyi. Ne emene se ne mbeyamo ɔ ye ɔo lee soso ba nee?"

⁴³ Ne Yeesuu a lee kana feye, "Mon' yowe ketee. ⁴⁴ Nyee ɛɛɛ oko maa taare a ɔ ba mo ase, amo n se ne oo sun mo bo kyonwe-ɔ a baa mo mo ase, na n kyinji mo a ɔ ba nkpa na kukyure-ro kake ne kaye mo e gye kee-ɔ. ⁴⁵ Wuribware akyaamee bokɔ a kyɔre bo waa abwareseɔn wore-ɔ-ro feye, 'Wuribware e gye ne ɔ kaapo ɔkɛmaa.'* Ɔkɛmaa ne o nu n se asen, ne o suye a ɔ lee mo ase-ɔ e ba mo ase. ⁴⁶ Mone ma fa feye nyee oko a kyɔ nyi n se, amo mo ne mo a lee n se ase ba sweere mo se-ɔ wore ya nyi mo. ⁴⁷ Mo i gyi mone kasentɔn feye, ɔkɛmaa ne ɔ kɔɔre mo o gyi-o e nya nkpa na kukyure ne a mon de kee-ɔ. ⁴⁸ Mo e gye ateesa ne a sa nkpa-ɔ. ⁴⁹ Mone nana-ana a gyi ateesa ne aa lee soso ba kaase san ne bo te kimukee-ro-o, amaa a mon sa ne baa kyena nsu pɛɛɛ. ⁵⁰ Amaa ateesa kasentɔn ne aa lee soso ba kaase-ɔ, anen a ateesa-o, ɔkɛmaa ne o gyi amo-ɔ maa wu. ⁵¹ Mo e gye ateesa ne aa lee soso ba kaase-ɔ. Ɔkɛmaa ne o gyi ateesa mo kakyena na kukyure mon de kee. Ateese ne n de mo e sa mo-ɔ e gye mo koyowɛregyi. N de mo koyowɛregyi mo e sa asese ne bo te kaye mo-ro-ɔ na bo nya nya nkpa na kukyure ne a mon de kee-ɔ."

⁵² Ne bamo ne baa nu asen ne ɔ towe-ɔ idun a fwii, ne bamo wore wore a gyiiri ikii feye, "Emene ne onyare mo e waa a ɔ taa mo koyowɛregyi sa ane a ane gyi feye ateesa?"

⁵³ Ne Yeesuu a towe gywii bamo feye, "Mo i gyi mone kasentɔn feye mone e mon gyi mo, dimaadi mo gyi-o, koyowɛregyi feye ateesa-o, ne mone e mon nuu mo mbogya, amo fɛraa mone maa nya nkpa. ⁵⁴ Ɔkɛmaa ne o gyi mo koyowɛregyi feye ateesa, ne o nuu mo mbogya-ɔ de nkpa na kukyure ne a mon de kee-ɔ, na n kyinji mo lee lowi-ro kake ne kaye mo e gye kee-ɔ. ⁵⁵ A lee feye mo koyowɛregyi e gye ateesa kasentɔn-o, ne mo mbogya mo e gye nta kasentɔn-o. ⁵⁶ Ɔkɛmaa ne o gyi mo koyowɛregyi feye ateesa, ne o nuu mo mbogya-ɔ e kyena mo kakpon-ro, na mo-ɔ mo n kyena mo kakpon-ro. ⁵⁷ N se Wuribware ya sun mo bo kyonwe. Ne mo a ma wu pɛɛɛ-ɔ se-ɔ, nyee gbana n de nkpa amo ne o de-o. Anen deɛ ne ɔkɛmaa ne o gyi mo koyowɛregyi feye ateesa-o e kyena, na ɔ ma wu pɛɛɛ. ⁵⁸ Amo-ɔ e kaapo feye mo koyowɛregyi ne n de-o e gye ateesa ne aa lee soso ba kaase kimukee amo-ro, ne kake kɛmaa ane nana-ana a swii gyi-o, a lee feye san ko bamo ɔkɛmaa a bo wu. Amaa ɔkɛmaa ne o gyi ateesa ne n de mo e sa mo-ɔ fɛraa e kyena nsu pɛɛɛ."

⁵⁹ San ne Yeesuu a yo kebwarekorekyan ne ke bo Kapaaniyum man-ro-ɔ ɔ kaapo kemoro-ɔ ne ɔ towe amo-ɔ.

Asenkyaregyi ne a sa nkpa na kukyure ne a mon de kee-ɔ

⁶⁰ Asese biribiri ne bo gya Yeesuu si-o bokɔ a nu amo-ɔ, ne bo ye, "Asen mo fɛraa bo len, oko maa taare amo-ɔ a ɔ gya se."

⁶¹ Yeesuu a nyi feye baa tee asen amo se-ɔ, ne oo bise bamo feye, "Mo asen mo maa nya a a nu nee, bɛɛɛ? ⁶² Feye mone a nu mo, dimaadi mo gyi-o, a yo soso mferɔ ne mo a lee ba-ɔ nee,

* 6:31 Keleje Igypiti 16.4; Nihimiya 9.15; Kiliɔ 78.24-25. * 6:45 Isaya 54.13.

weete emene ne mone e waa? ⁶³ Mone mon tee nu kaase feye asenkparegyi ne mo a den tawe gywii mone-o gye kekpare ne kemo kaase e gye nkpa na kukyure ne a mon de kee-o. N gye sese koyoworegyi asen ne mo e tawe, amaa mo a kaapo mone anen ne Wuribware a kufwiije timaa-o e taare a o sa mone anen a nkpa-o nee. ⁶⁴ Amo peee gbaa mone bokko maa kore mo mone i gyi." Keto se ne Yeesuu a tawe anen-o e gye feye o kyoo nyi bamo ne bo maa ba a bo bo kore mo gyi-o, na mo ne o ba a o bo gyi mo kidiburo-o. ⁶⁵ Ne Yeesuu a kya se tawe feye, "Mfaanee se ne mo a tawe gywii mone feye oko maa taare a o ba mo ase, amo n se a sa mo kpa feraa."

⁶⁶ Amo-o se-o, ne asese ne bo gya Yeesuu si-o bweeto a kine mo se kegya.

⁶⁷ Amose se-o, ne oo bise mo agyasepo kudu anyo-o feye, "Amo mone mo mone e kpa kelee mo ase aaa?"

⁶⁸ Ne Simon Peetroo a lee kano feye, "Ane nyanpe, oko bee o bo-ro ne ane gya mo se aaa? Daabii! Oko mon bo-ro ne o tawe asenkparegyi ne a kaapo ane anen ne ane e nya nkpa na kukyure ne a mon de kee-o, amo fo wore. ⁶⁹ A lee feye ane san ane e kore fo ane i gyi, ne ane nyi feye fo e gye keyaafore timaa ne Wuribware a lee san bo kyonwe-o."

⁷⁰ Ne Yeesuu a lee kano feye, "Mo e gye ne mo a lee mone abee kudu anyo-o feye mon' gya mo se, beee? Amaa oko bo mone-ro ne o gye Obansam mo gyi." ⁷¹ Yudas Kariyotinyi asen ne Yeesuu e tawe-o. Mo se mo e gye Simon Kariyotinyi. Amaa a bo-ro feye Yudas gye Yeesuu agyasepo kudu anyo-o oko, ne mo-o mo i gyi mo kidiburo.

7

Yeesuu na mo tire-ana

¹ Amo-o peee kamee-o, Galileya sweere se ne Yeesuu a kya se o naa o kaapo, a lee feye, mo ya nare Yudeya sweere se, mfen a abrese-o i buwi a bo kpa mo a bo maa. ² Ne san a to-ro feye Yudaa awuye gyi Abwii-ro kekyena a kigyibee-o. ³ Ne Yeesuu mo tire-ana a tawe gywii mo feye, "Lee mfee yo Yudeya na fo agyasepo ne bo bo mfen-o mo nya nu akpenyeeto ne fo e waa-o. ⁴ Oko ne mo kenyaare a dee-o mon de kemo ne o waa-o o kweero. Amose-o fo e taare a fo waa ato dabu, sa a kaye-ro asese peee gyii fo." ⁵ Mo tire-ana fonfon gbaa mon kore mo gyi.

⁶ Ne Yeesuu a tawe gywii bamo feye, "Mo san mon tee fo. Amaa mone feraa, mone e taare a mon' yo ngyanhe-o-ro san kema ne mone e kpa-o. ⁷ Kaye-ro asese maa kisi mone, amaa m feraa, ba kisi mo, bo lee anen ne mo e tawe ato ne baa waa ne a gye eboye-o mo i gywii bamo-o se. ⁸ Mone feraa, mon' nare ya gyi Abwii-ro kekyena a kigyibee-o. M feraa, ma yo, a lee feye a mon tee fo san ne mo e yo a n ya gyi kemo-o." ⁹ Mo a tawe amo-o, ne oo kyena Galileya sweere se nke kafwee ko.

Anen ne Yeesuu a ya gyi Abwii-ro kekyena a kigyibee-o

¹⁰ Mo tire-ana a ya gyi Abwii-ro kekyena a kigyibee-o, ne Yeesuu mo a yo, amaa o mon gya laman se yo, oo ywii yo nee. ¹¹ Ne Yudaa awuye abrese-o i buwi ba kpa mo, ne baa bise ngyanhe-o-ro asese feye, "Nke mo?"

¹² Mo asen sooo ne ba nyiini laman-o-ro. Bamo bokko ye, "O gye sese timaa."

¹³ Bokko mo ye, "Daabii! Jnyare amo e penna asese nee." ¹³ Amaa oko mon taare tawe mo kunu si asen bo lee kawu si, a lee feye bo sere Yudaa awuye abrese-o.

¹⁴ Amo a fo nsena na bo lowe kigyibee-o, ne Yeesuu a yo Wuribware sunkpa-o kabuno ya lee o kaapo asese abwarenen. ¹⁵ Ne aa kpen Yudaa awuye abrese-o eyee bweeto, ne baa tawe feye, "Emene ne onyare mo a waa o nyi ekaapo faanee, na o mon nya kekaapo lee ton kema?"

¹⁶ Ne Yeesuu a tawe gywii bamo feye, "Ato mo ne mo e kaapo-o mon lee mo fonfon ase, amaa aa lee mo ne oo sun mo bo kyonwe-o ase nee. ¹⁷ Okema ne o sure si a o waa keto ne Wuribware e kpa-o i pini feye keto ne mo e kaapo-o a lee Wuribware ase nee, beee mo fonfon keyaalen ne n de mo e waa. ¹⁸ Okema ne o sa senja mo fonfon keyaalen se-o i buwi o kpa kedabe na wuraa a o sa mo eyee nee. Amaa mo ne o kpa kedabe na wuraa a o sa mo ne oo sun mo-o de kasentij, o maa ba ayeba. ¹⁹ Mone e kyoro Mosis ne oo kyore Wuribware a mbraa-o bo sa mone-o, amaa mone konko gbaa mon gya mbraa-o se. Ne emene se ne mone e kpa a mon' maa mo?"

²⁰ Ne laman-o a tawe gywii mo feye, "Ibrisi te fo se. Nse e gye ne o kpa a o maa fo?"

²¹ Ne Yeesuu a lee kano feye, "Mo a kya oko kukyure kake nee, ne aa kpen mone peee eyee. ²² To, Mosis a sa mone Wuribware mbraa ko ne mone adedaapo a kyoo gya se-o, feye bamo ya kowe kagyinyansee, kake buruwasepo-o bo ten mo kotweetu, na kake nsin amo e gye kukyure kake gbaa, bo ma kan yowe. ²³ Amose se ne mone i de kpa feye kukyure kake gbaa mon' ten kagyinyansee kotweetu, na mone ma nya kye Wuribware a mbraa ne Mosis a kyore sa mone-o, ne emene se ne mone idun a fwii mo se feye mo a kya sese kayowore

mumwii kukyure kake? ²⁴ Mone na kan fa feye keto ne oko e waa-o gye ebaye, amaa mon' deere neenee kee pwee, ne mo e waa ebaye nee aaa, itimaa nee aaa, mone i nu."

SeSe suyo ne aseSe e fa feye Yeessu gye-o

²⁵ AseSe ne bo bo Yerusalem man-ro-o bokō a nu aneñ ne do tawe-o, ne bo ye, "N gye anyare mo ne ane abrese e kpa a bo mo-o doo? ²⁶ Mon' deere mo a yere o sa senja laman-ro, na bo mon tawe seye bo kye mo. BeSe aa waa feye baa nu aneñ ne o du-o, ne baa sure si feye o gye Kristoo kasentij aaa? ²⁷ Kristoo-o ya ba, oko maa pini mfeñ ne o lee a o ba-o, amaa anyare mo feraa ane nyi mfeñ ne do lee-o."

²⁸ San ne Yeessu bo Wuribware sunkpa a kabuno-o o maa se o kaapo-o, oo nu asen ne baa tawe-o, ne do tawe kenken feye, "Mone e fa feye mone nyi mo na mfeñ ne mo a lee-o doo? N gye mo fonfon keyaalen se ne mo a ba. Mo ne oo sun mo-o de kasentij, amaa mone mon nyi mo. ²⁹ Amaa m feraa, n nyi mo, a lee feye mo ase ne mo a lee, ne mo-o mo ya bee sun mo."

³⁰ Ne baa kpa a bo kra Yeessu, amaa bo mon taare kra mo, a lee feye mo san mon tee fo. ³¹ Amaa aseSe-o bokō a koore mo gyi, ne baa tawe feye, "Kristoo-o ya ba, o waa ato ne a kpen eyee-o a o kyon anyare mo amo-o ne do waa-o doo?"

Anen ne baa sun adeeresepe ko feye bo ya kra Yeessu-o

³² San ne Farisii awuye bokō a nu aseSe-o i nwiini Yeessu kunu si asen mo-o, ne baa sa ne Wuribware alonjopo abrese-o a sun Wuribware sunkpa a adeeresepe ko bo kyonwe feye bo ya kra Yeessu.

³³ Ne Yeessu a tawe gywii bamo feye, "Mo e kyena mone ase a n kyee kafwee pwee na n dee kinji yo mo ne oo sun mo-o ase. ³⁴ Mone san mone e ba a mon' bo buwi kpa mo, na mone ma lee nu mo, a lee feye mfeñ ne mo e yo-o, mone maa taare a mon' yo mfeñ."

³⁵ Ne Yudaa awuye abrese-o wore wore i bise abee feye, "Ne mfeñe ne o kpa a o yo, ne o ye ane maa lee nu mo-o nee? Amo o yo Griiki awuye eman se a o ya kaapo ane aseSe ne baa yo ya kyena mfeñ-o na Griiki awuye-o abwareseñ nee eee? ³⁶ O ye ane i buwi a ane kpa mo, na ane ma nu mo, na ane ma taare a ane yo mfeñ ne o yo-o. Amo kaase e gye emene?"

Nkyu ne n sa nkpa na kukyure ne a mon de kee-o

³⁷ Kigyibe-o kake lalalowe ne ka gye kake dabe-o, ne Yeessu a kyuw-ro, ne do tawe kenken feye, "Okemaa ne burufo de mo-o, o ba mo ase bo nuu nkyu. ³⁸ Feye aneñ ne baa kyoree waa abwareseñ wore-o-ro, Okemaa ne o koore mo o gyi-o, nkyu ne n sa nkpa-o e lee mo kakpono-ro feye boñ nkyu-o." ³⁹ Aseñ ne Yeessu e tawe mfee-o gye Wuribware a kufwiñe timaa-o asen ne bamo ne ba koore mo a bo gyi-o e nya-o nee. Amaa san amo-o bo mon tee nya Wuribware a kufwiñe timaa-o, a lee feye Yeessu mon tee yo Wuribware ase.

Anen ne aseSe a gyiiri Yeessu si ikii-o

⁴⁰ Laman-o-ro aseSe-o bokō a nu feye do tawe amo-o, ne bo ye, "Kasentij si, anyare mo gye Wuribware kyaamSe ne Mosis a tawe feye o ba-o nee."

⁴¹ Ne bamo bokō mo ye, "N gye aneñ nee. Mo e gye Kristoo ne Wuribware ye o sun a o bo kyonwe-o."

Amaa bamo bokō ye, "N gye Galileya sweere se ne Kristoo-o e lee, ⁴² a lee feye baa kyoree waa abwareseñ wore-o-ro feye Kristoo-o e lee Owure Deefid kenana-ro, na Betelahem man ne baa kowe Deefid mo-ro-ro."

⁴³ Ne aseSe-o a ke-ro ntun njnyo ba gyiiri Yeessu si ikii.

⁴⁴ Ne bamo bokō e kpa a bo kra mo, amaa kasentij si, bamo oko mon daboro mo.

⁴⁵ Adeeresepe-o a kinji yo Wuribware alonjopo abrese-o na Farisii awuye-o ase-o, ne baa bise bamo feye, "Emene nee, ne mone mon kra mo baa?"

⁴⁶ Ne adeeresepe-o a lee kana feye, "Okō mon tee tawe asen timaa feye aneñ a anyare mo."

⁴⁷ Ne Farisii awuye-o a bise adeeresepe-o feye, "Amo do penna mone mo mone nee eee?"

⁴⁸ Mone nyi Farisii awuye na man abrese ko na baa koore mo gyi aaa? Mone e taare a mon' kyii bamo oko kenyaare aaa? ⁴⁹ AseSe langyan mo feraa ne baa koore mo gyi-o mon nyi Wuribware a mbraa ne Mosis a kyoree bo beya-o, amose-o bamo ne Wuribware a da yii. Mone ma benjaa bamo."

⁵⁰ Ne Farisii awuye abrese ko ne do dee bo nu Yeessu kanye ko-o*, ne ba tee mo e Nikodeemus-o, a tawe gywii mo kosobee-ana feye, ⁵¹ "Aneñ ne ane mbraa-o i gyi-o, ane maa taare a ane bu nyinkpase kepo na ane mon nu mo kana-ro asen, beee ane mon nu keto ne do waa-o."

⁵² Ne bo ye, "To, fo gbaa fo a lee Galileya sweere se nee eee? Fo ya suye abwareseñ wore-o, fo i nu feye Wuribware kyaamSe ko mon tee lee Galileya."

* 7:50 Yohanee 3.1.

8

Okyye waareepo ko ne baa kra mo kanyarekpa-ro-o

[¹ Amo-o peee kamee-o, ne okemaa yii mo lon-no, ne Yeessu a yo Mfo-Ayii kebee-o se. ² Kaye nke-o, ne Yeessu a kinji yo Wuribware sunkpa a kabuno-o. Ne asese ne bo bo mfen-o peee a kpawe muruwaa mo, ne oo kyena o kaapo bamo abwasesen. ³ Mo a bo mfen-o, ne Wuribware mbraa akaapopo na Farisii awuye bokpa a baa okyye waareepo ko ne baa kra mo kanyarekpa-ro-o Yeessu ase. Ne baa sa ne oo yere laman-o nsena Yeessu ase. ⁴ Ne bo ye, "Okaapo-o, ane a kra okyye mo kanyarekpa-ro nee. ⁵ To, anen ne mbraa ne Wuribware a boru Mosis si sa ane-o e kaapo-o e gye feye ane daye okemaa ne o waa anen a ato-o abu mo. Mbeyomo emene ne ane e waa? Anen e kpa a ane nu bo lee fo ase." ⁶ Baa towe amo-o nee, a bo nya nya Yeessu keboye, na bo nya poro mo.]

Amaa ne oo bunne o de kesareegyiri o kyoree sweere. ⁷ Bamo a yere mfen-o, ne bo maa se ba towe ba gywii mo feye o lee kana menan sa bamo na bo kee. Ne oo kyuwi-ro, ne oo towe gywii bamo feye, "Mone okemaa ne o mon tee waa boye-o gye nkpe twee kibu bo da okyye mo a n kee." ⁸ Ne oo bee bunne kyoree sweere.

⁹ Okyye a aporo-o a nu amo-o, ne bamo peee a brawe-ro ako ako ako bo yii. Abrese-o ya gye nkpee pwee. Ne bamo peee yii yowe Yeessu na okyye-o wore, na o san o yere laman-o akato-ro. ¹⁰ Ne Yeessu a kyuwi-ro, ne oo bise okyye-o feye, "Nkee bamo? Oko mon tee san a o bu fo kepo aaa?"

¹¹ Ne okyye-o a lee kana feye, "Mo nyanne, oko mon tee o bo-ro."

Ne Yeessu ye, "To, m feraa, ma bu fo kepo. Amose-o nare, amaa lee ndoo bo yo, fo ma lee ya waa eboye."]

Yeessu e gye kaye-ro asese kelanhero

¹² Ne Yeessu a bee sa senja gywii Farisii awuye ne bo bo mfen-o feye, "N du nee feye kelanhero ne ke e lanhero ke e sa kaye-ro asese-o. Okemaa ne o gya mo se-o maa nare kibugyii-ro. Anen a sese-o de kelanhero ne ke e sa nkpa na kukyure ne a mon de kee-o."

¹³ Ne Farisii awuye-o a towe gywii mo feye, "Mbeyomo fo e towe fo fonfon eyee se asen nee. Amose se-o ane maa taare a ane kore fo gyi."

¹⁴ Ne Yeessu ye, "N gye anen nee. Haree mo e towe mo fonfon kunu si asen gbaa, keto ne mo e towe-o gye kasentij nee, a lee feye n nyi mfen ne mo a lee-o, ne n nyi mfen ne mo e yo-o. Amaa mone mon nyi mfen ne mo a lee-o, na mfen ne mo e yo-o. ¹⁵ Mone feraa, mone e deere kemu ne ki te akato se-o nee a mon' bo poro oko. Amaa m feraa n gye mo kusun nee feye n gyi oko asen. ¹⁶ Amaa mo a deee gyi oko asen nee, weete mo senngyi-o gye kasentij, a lee feye n se ne oo sun mo bo kyonwe kaye mo-ro-o bo mo ase, o kya mo-ro. ¹⁷ Amose-o, abee anyo ya towe asen na bamo oko kana mon kwee mo kosobe lee si, amo feraa mon' kore gyi feye bamo asen-o gye kasentij. Mone mon nyi feye anen ne mbraa ne Wuribware a boru Mosis si sa ane-o e kaapo-o nee eee? ¹⁸ To, mo fonfon e towe mo kunu si asen, ne n se ne oo sun mo-o mo e towe mo kunu si asen o bo tii si. Anen abee anyo asen maa baare a sa mone aaa?"

¹⁹ Ne baa bise mo feye, "Nkee fo se?" Ne Yeessu a lee kana feye, "Mone mon nyi mo gbaa, sanbotu n se. Mone i nyi mo, amo feraa mone nyi n se."

²⁰ Mfaanee a asen ne Yeessu a towe gywii asese-o Wuribware sunkpa a kabuno mfen ne bo de adakaa ne ba tweetwee atanne ba waa-ro-o yere-o nee. Amaa oko mon kra mo, a lee feye mo san-o mon tee fo.

Mfen ne Yeessu ye o yo-o

²¹ Ne Yeessu a bee towe gywii bamo feye, "Mo e lee mfee a n yo. Mone i buwi a mon' kpa mo kpone, na mone ma nu mo, na mone eboye sii mone se a mon' taa bo wu. Mone maa taare a mon' yo mfen ne mo e yo-o."

²² Amose-o ne Yudaawuye abrese-o a towe feye, "O ye, ane maa taare a ane yo mfen ne o yo-o. Amo-o e kaapo nee feye o mo mo eyee aaa?"

²³ Ne Yeessu a lee kana feye, "Mone a lee kaye mo-ro nee. Amaa m feraa, mon lee kaye mo-ro nee. ²⁴ Amose se ne mo a towe gywii mone feye mone eboye i sii mone se, na mon' taa bo wu. Mone e mon kore gyi feye mo e gye ne n gye feraa, mone eboye i sii mone se, na mon' taa bo wu."

²⁵ Ne baa bise mo feye, "Nse ne fo e fa feye fo gye?" Ne Yeessu a lee kana feye, "N ky mon towe gywii mone aaa? ²⁶ N de asen bweetu na n towe bo lee mone eboye se. Mo ne oo sun mo-o e gye kasentij wuye, ne keto ne mo a nu lee mo ase-o wore ne mo e towe mo i gywii kaye-ro asese."

²⁷ Asese ne baa nu mo ase-o mon nyi feye mo se Wuribware ne o de. ²⁸ Ne oo towe gywii bamo feye, "Mone ya yase mo, dimaadi mo gyi-o, soso, mone i nu feye mo e gye ne n gye."

Mfen-ɔ, ne mone i ɲu feye ma waa keto kema ma fɔɲfɔɲ eyee se nee. Amaa mo e towe keto ne n se a towe e n towe-ɔ wore nee. ²⁹ Mo ne oo sunj mo-ɔ bo mo ase, ɔ monj yowe mo wore, a lee feye mo e waa mo kepre san kema. ³⁰ Ase se ne baa nu feye Yeessu a towe amo-ɔ bweeto a koore mo gyi.

Agyi na anya

³¹ Ne Yeessu a towe gywii bamo ne baa koore mo gyi-o feye, "Mone i de keto ne mo e towe-ɔ-ro, ne mone e monj yowe-ro feraa, mone e gye mo agyasepo kasentij si nee. ³² Na mon' gyii kasentij-o, na mo kasentij kekaapo e sa a mon' nya mone eyee."

³³ Ne bamo bokɔ a lee kano feye, "Ane a lee Abraham kenana-ro nee. Ane kyɔ ane monj tee kii bokɔ anya. Ne emene se ne fo e towe e ane e nya ane eyee?"

³⁴ Ne Yeessu a towe gywii bamo feye, "Kasentij ne mo i gyi mone-ɔ feye okema ne ɔ waa ebaye-ɔ gye ebaye kenya nee. ³⁵ Kenya ya kyee mo nyanpe aye kano nkema, ɔ maa kii ogyi, amaa ogyi feraa gye ogyi nee bo yo na a monj de kee. ³⁶ Amose se-ɔ Wuribware mo gyi-o e gye ne mo ya lee mone lee ebaye-ro feraa, kasentij si mone e nya mone eyee. ³⁷ N nyi damenanse feye mone e towe kasentij feye mone a lee Abraham kenana-ɔ-ro nee. Amaa amo peee gbaa, mone e kpa feye mon' maa mo, a lee feye mo asenkparegyi monj bo mone nkpono-ro. ³⁸ Mo e towe keto ne n se a kaapo mo-ɔ nee, amaa mone e waa keto ne mone se a towe gywii mone-ɔ nee."

³⁹ Ne baa lee kano feye, "Ane se e gye Abraham."

Ne Yeessu ye, "Mone dee mone gye Abraham mo gyi-ana kasentij nee, weete mone e waa keto ne ɔ waa-ɔ dee. ⁴⁰ Keto ne mo e waa-ɔ e gye feye n towe kasentij ne mo a nu lee Wuribware ase-ɔ gywii mone, amaa amo-ɔ peee gbaa, mone e kpa feye mon' maa mo nee. Abraham mo monj waa aneɲ a ato mo. ⁴¹ Mone e waa aneɲ ne mone se a waa-ɔ nee."

Ne baa lee kano feye, "Wuribware wore e gye ane se ne ane de-o, ane gye mo gyi-ana kasentij nee."

⁴² Ne Yeessu a towe gywii bamo feye, "Wuribware dee ɔ gye mone se kasentij si nee, weete mone e kpa mo asen, a lee feye mo a lee Wuribware ase nee ba mfee. Monj ba mo fɔɲfɔɲ keyaalenj se nee, amaa mo ne oo sunj mo-ɔ keyaalenj se ne mo a ba. ⁴³ Ne weete nkee nteto se ne mone maa nu keto ne mo e towe-ɔ kaase-ɔ nee? A du feye mone maa taare a mon' koore mo asen ne mo e towe-ɔ gyi nee. ⁴⁴ Mone gye mone se Obansam mo gyi-ana nee, amose-ɔ ne mone e kpa a mon' gya keto ne ke e pre mone se-ɔ se. Lee ato kema keleekaase-ro-ɔ, mone se gye amapo nee, ne ɔ monj tee yere kasentij a kebegya-ɔ peee, a lee feye kasentij monj bo mo ase. Mo ya ba ayeba, ɔ waa aneɲ ne ɔ kyɔ o du-o nee, a lee feye ɔ gye oyebapo, mo e gye nyeba peee kunu. ⁴⁵ Amaa m feraa, mo i gyi kasentij nee, amose se ne mone maa koore mo mone i gyi. ⁴⁶ Mone-ro nse e gye ne ɔ taare a ɔ kaapo mo-ro feye mo a gyi kepo bo lee ebaye kowaa se? Mo ya towe kasentij gywii mone, nteto se ne mone maa koore mo asen mone i gyi? ⁴⁷ Okema ne Wuribware e bo mo-ɔ i nu mo asen. Mone feraa, n gye Wuribware e bo mone kpa kema se, amose se ne mone maa nu mo asen."

Yeessu na Abraham

⁴⁸ Ne baa bise Yeessu feye, "A monj gye kasentij feye fo gye Samariyani, ne ibrisi ko te fo se aaa?"

⁴⁹ Ne Yeessu a lee kano feye, "Ibrisi kema monj te mo se. Asen ne mo e towe-ɔ e kaapo nee feye mo i bu n se nee. Amaa mone feraa mone e saare mo nee. ⁵⁰ Ma buwi mo e kpa oko feye o bu mo kedabe nee. Amaa n se e gye ne ɔ kpa feye ɔ bonyaa mo. Mo e gye ne o gyi ase se asen. ⁵¹ Mo i gyi mone kasentij feye okema ne ɔ gya mo kekaapo se-ɔ maa wu daa."

⁵² Ne baa towe gywii Yeessu feye, "Mbeyama ane nyi kasentij feye ibrisi te fo se. Abraham a wu, ne Wuribware akyaamee a wu, amaa fo feraa, fo e towe nee feye okema ne ɔ gya fo kekaapo-ɔ se-ɔ maa wu daa. ⁵³ Ane se Abraham a wu, amo fo e kpa a fo towe nee feye fo kyɔ Abraham aaa? Ne Wuribware a akyaamee-o mo a wu. Nse ne fo e fa feye fo gye?"

⁵⁴ Ne Yeessu a lee kano feye, "N dee n ye m bu mo eyee kedabe nee, weete mo kibu mo eyee-ɔ monj de awaase kema. Oko ne ɔ bonyaa mo-ɔ e gye n se, mo dee ne mone ye ɔ gye mone se. ⁵⁵ Mone monj nyi mo peee, amaa m feraa, n nyi mo. Mo a dee towe feye monj nyi Wuribware nee, amo feraa mo i kii oyebapo feye mone-ɔ. Amaa n nyi mo, ne n gya mo kano se. ⁵⁶ Mone se Abraham akato a gyi feye ɔ bo ɲu mo keba, ne oo ɲu feye mo a ba, ne mo akato a gyi."

⁵⁷ Ne baa towe gywii mo feye, "Fo monj tee gyi nsu adunuu, ne fo ye fo a ɲu Abraham aaa?"

⁵⁸ Ne Yeessu a lee kano feye, "Mo i gyi mone kasentij feye mo e gye ne n kyɔ n gye pwee ne baa dee kowe Abraham." ⁵⁹ Ne baa taa abu a bo tewe bo da mo. Amaa Yeessu a kweero bamo se sere lee Wuribware sunjpa a kabuno-o mfenj.

9

Anɛɲ nɛ Yeessuu a kya ɔnyarɛ kɔ nɛ baa kɔwɛ mɔ tɛnapo-ɔ

¹ Yeessuu a naa ɔ yɔ-ɔ, nɛ oo ŋu ɔnyarɛ kɔ nɛ baa kɔwɛ mɔ tɛnapo-ɔ. ² Nɛ mɔ agyasepo-ɔ a bise mɔ feyɛ, “Ɔkaapɔpɔ, nse ebɔyɛ ya sa nɛ baa kɔwɛ ɔnyarɛ mɔ tɛnapo? Aa lɛɛ mɔ fɔɲfɔɲ asɛ nɛɛ, bɛɛɛ mɔ akowɛpɔ ebɔyɛ sɛ aaa?”

³ Nɛ Yeessuu a lee kanɔ feyɛ, “Mɔ akatɔ kibwee-o moɲ lɛɛ mɔ ebɔyɛ sɛ bɛɛɛ mɔ akowɛpɔ ebɔyɛ sɛ. Wuribwarɛ ya sa nɛ baa kɔwɛ mɔ tɛnapo, a lɛɛ feyɛ ɔ kpa a ɔ bɔrɔ tɛnapo mɔ sɛ lee mɔ keyaalen bɔ kaapo. ⁴ Kusunɲ amɔ nɛ Wuribwarɛ a sunɲ mɔ bɔ kyɔɲwɛ feyɛ ŋ waa-ɔ nɛɛ. A sanɲ a gye mpase nɛ mɔ ɛ waa n sɛ kusunɲ, amaa kibugyii ya ba, ɔkɔ maa lɛɛ taarɛ a o sunɲ kusunɲ. ⁵ Mɔ a tɛɛ m bɔ kayɛ mɔ-rɔ-ɔ, mɔ ɛ gye kayɛ-rɔ asɛsɛ kelanɲɲɛrɔ.”

⁶ Yeessuu a tɔwɛ amɔ-ɔ lowɛ-ɔ, nɛ ɔɔ tweɛ akɔɲɛ weɛ sweɛrɛ, nɛ ɔɔ ba akɔɲɛ-ɔ bɔ pɔ ɛsɛ kafweɛ, nɛ ɔɔ ba ɛsɛ-ɔ bɔ bure ɔnyarɛ amɔ akatɔ. ⁷ Nɛ ɔɔ tɔwɛ gywii mɔ feyɛ, “Narɛ yɔ Silowam kepare-rɔ ya fweɛ fɔ akatɔ-rɔ.” Kenyarɛ Silowam-o kaase ɛ gye Baa-sunɲ-fɔ. Nɛ ɔnyarɛ amɔ a ya fweɛ mɔ akatɔ-rɔ, nɛ oo kinɲi ba, na mɔ akatɔ a bunɲi.

⁸ Nɛ tɛnapo-ɔ akyenabɛɛpɔ na asɛsɛ nɛ baa dɛɛ ŋu mɔ pwɛɛ nɛ amɔ-ɔ a dɛɛ waa-ɔ a bise abɛɛ feyɛ, “N gye tɛnapo nɛ ɔ dɛɛ o te ɔ kɔrɛ atɔ-ɔ nɛɛ ɛɛɛ?”

⁹ Bɔkɔ ye, “Mɔ nɛɛ.”

Nɛ bɔkɔ mɔ ye, “N gye mɔ nɛɛ. Ɔɔ lɛɛ mɔ nɛɛ.”

Nɛ ɔnyarɛ-ɔ fɔɲfɔɲ ye, “Mɔ nɛɛ.”

¹⁰ Nɛ baa bise mɔ feyɛ, “Ntɛtɔ nɛɛ nɛ mbeyɔmɔ fɛraa fɔ keɛ?”

¹¹ Nɛ oo lee kanɔ feyɛ, “Ɔnyarɛ nɛ ba tɛɛ mɔ ɛ Yeessuu-o ya waa ɛsɛ, nɛ ɔɔ bɔ bure mɔ akatɔ, nɛ ɔɔ tɔwɛ gywii mɔ feyɛ ŋ yɔ Silowam kepare-rɔ ya fweɛ mɔ akatɔ-rɔ. Nɛ mɔ a yɔ mɔ a dɛɲ fweɛ-ɔ, nɛ mɔ a ŋu feyɛ ŋ keɛ.”

¹² Nɛ baa bise mɔ feyɛ, “Mfɛnɛ nɛ ɔ bɔ?”

Nɛ oo lee kanɔ feyɛ, “Moɲ nyi.”

Farisii awuyɛ ɛ deɛrɛ-rɔ na bɔ nya ŋu anɛɲ nɛ Yeessuu a kya tɛnapo-ɔ

¹³ Nɛ baa taa tɛnapo nɛ mbeyɔmɔ mɔ akatɔ a bunɲi-o yaa Farisii awuyɛ asɛ a bɔ deɛrɛ mɔ asɛɲ-ɔ-rɔ. ¹⁴ Kake nɛ Yeessuu a waa ɛsɛ bɔ kya tɛnapo amɔ-ɔ gye kukyure kake nɛɛ. ¹⁵ Nɛ Farisii awuyɛ-o a beɛ bise ɔnyarɛ-ɔ anɛɲ nɛ mɔ akatɔ a waa bunɲi-o. Nɛ ɔɔ tɔwɛ gywii bamɔ feyɛ, “Ɔɔ taa ɛsɛ nɛɛ bɔ bure mɔ akatɔ, nɛ mɔ a fweɛ mɔ akatɔ-rɔ, nɛ mbeyɔmɔ ŋ keɛ.”

¹⁶ Nɛ Farisii awuyɛ-o bɔkɔ ye, “Ɔnyarɛ mɔ nɛ ɔɔ waa amɔ-ɔ maa taarɛ a ɔ lɛɛ Wuribwarɛ asɛ, a lɛɛ feyɛ o sunɲ kusunɲ kukyure kake-o.”

Nɛ bɔkɔ mɔ ye, “Emɛnɛ nɛ ɔnyarɛ nɛ ɔ gye ebɔyɛ ɔwaaɔpɔ-ɔ ɛ taarɛ a ɔ waa anɛɲ a akpɛɲɛyɛɛtɔ mɔ?” Nɛ bamɔ wɔrɛ wɔrɛ i gyiiri ikii.

¹⁷ Nɛ Farisii awuyɛ-o a beɛ bise ɔnyarɛ-ɔ feyɛ, “Fɔ ye ɔɔ kya fɔ, nɛ fɔ akatɔ a bunɲi, emɛnɛ nɛ fɔ ɛ fa mɔ asɛɲ?” Nɛ ɔnyarɛ-ɔ a lee kanɔ feyɛ, “Ɔ gye Wuribwarɛ a akyaamɛɛ-ɔ ɔkɔ nɛɛ.”

¹⁸ Yudaɔ awuyɛ abresɛ-ɔ moɲ kɔarɛ ɔnyarɛ amɔ asɛɲ-ɔ gyi feyɛ ɔ dɛɛ ɔ gye tɛnapo nɛɛ, nɛ mbeyɔmɔ mɔ akatɔ a bunɲi, amɔ bamɔ a tɛɛ mɔ akowɛpɔ bise bamɔ-rɔ. ¹⁹ Mɔ akowɛpɔ-ɔ a ba-ɔ, nɛ baa bise bamɔ feyɛ, “Mɔnɛ gyi nɛɛ ɛɛɛ? Mɔnɛ ye mɔnɛ a kɔwɛ mɔ tɛnapo nɛɛ. To, emɛnɛ ya waa nɛ ŋkeɛ ɔ keɛ?”

²⁰ Nɛ mɔ akowɛpɔ a lee kanɔ feyɛ, “Anɛ nyi feyɛ anɛ gyi nɛɛ, nɛ anɛ nyi feyɛ anɛ a kɔwɛ mɔ tɛnapo nɛɛ. ²¹ Amaa anɛ moɲ nyi anɛɲ nɛ aa waa nɛ ŋkeɛ ɔ keɛ-ɔ, bɛɛɛ anɛ moɲ nyi mɔ nɛ ɔɔ kya mɔ, nɛ ŋkeɛ ɔ keɛ-ɔ. Mɔn' bise mɔ. Ɔ moɲ gye keegyɛ nɛɛ, ɔ taarɛ a o lee kanɔ sa mɔ eyɛɛ.” ²² Ketɔ sɛ nɛ ɔnyarɛ-ɔ akowɛpɔ a tɔwɛ amɔ-ɔ ɛ gye feyɛ kufu de bamɔ Yudaɔ awuyɛ abresɛ-ɔ sɛ, a lɛɛ feyɛ baa kyɔ tɔwɛ feyɛ ɔkɛmaa nɛ ɔ kɔarɛ o gyi feyɛ Yeessuu ɛ gye Kristoo-o, ba gya mɔ a bɔ lɛɛ bamɔ kebwarekɔrɛkyan-nɔ. ²³ Amɔsɛ sɛ nɛ ɔnyarɛ-ɔ akowɛpɔ ye, “Ɔ moɲ gye keegyɛ, moɲ' bise mɔ fɔɲfɔɲ.”

²⁴ Nɛ baa tɛɛ ɔnyarɛ nɛ baa kɔwɛ mɔ tɛnapo-ɔ nyɔsɛpɔ baa. Nɛ baa tɔwɛ gywii mɔ feyɛ ɔ ka Wuribwarɛ keyaa feyɛ ɔ tɔwɛ kasɛɲɲi. Nɛ bɔ ye, “Anɛ nyi feyɛ ɔnyarɛ nɛ ba tɛɛ mɔ ɛ Yeessuu-o gye ebɔyɛ ɔwaaɔpɔ nɛɛ.”

²⁵ Nɛ ɔnyarɛ-ɔ a lee kanɔ feyɛ, “Ɔ gye ebɔyɛ ɔwaaɔpɔ nɛɛ ooo, ɔ moɲ gye ooo, m fɛraa moɲ nyi. Ketɔ nɛ ŋ nyi-o ɛ gye feyɛ n dɛɛ n gye tɛnapo, amaa mbeyɔmɔ ŋ keɛ.”

²⁶ Nɛ baa bise mɔ feyɛ, “Emɛnɛ nɛ ɔɔ waa kya fɔ akatɔ-ɔ?”

²⁷ Nɛ oo lee kanɔ feyɛ, “Mɔ a kyɔ tɔwɛ gywii mɔnɛ, amaa mɔnɛ maa nu. Emɛnɛ sɛ nɛ mɔnɛ beɛ mɔnɛ gbaa mɔnɛ ɛ kpa a moɲ' nu? Mɔnɛ ɛ kpa a moɲ' kii mɔ agyasepo nɛɛ ɛɛɛ?”

²⁸ Nɛ baa saarɛ mɔ, nɛ baa tɔwɛ gywii mɔ feyɛ, “Fɔ-ɔ fɔ gye sɛsɛ amɔ ɔgyasepo nɛɛ. Amaa anɛ fɛraa, anɛ gye Mosis agyasepo nɛɛ. ²⁹ Anɛ nyi feyɛ Wuribwarɛ ɛ gye nɛ ɔɔ sa sɛɲsa gywii Mosis, amaa anɛɲ a sɛsɛ-ɔ fɛraa, anɛ moɲ nyi mfɛɲ nɛ ɔɔ lɛɛ-o.”

³⁰ Nɛ ɔnyarɛ amɔ a bɛɲɲaa feyɛ, “Ntɛtɔ asɛɲ mɔ nɛɛ? Mɔnɛ ye mɔnɛ moɲ nyi mfɛɲ nɛ ɔɔ lɛɛ ba-ɔ, amaa oo bunɲi mɔ akatɔ. ³¹ Anɛ nyi feyɛ Wuribwarɛ maa nu ebɔyɛ awaaɔpɔ asɛɲ, amɔ bamɔ nɛ ba bu mɔ, nɛ ba waa anɛɲ nɛ ɔ kpa feyɛ bɔ waa-ɔ. ³² Lɛɛ sanɲ nɛ Wuribwarɛ a

twee kaye-ɔ, ɔkɔ mɔŋ tɛɛ ŋu feye ɔkɔ a bunŋi mɔ ne baa kowɛ mɔ tenapo-ɔ akato. ³³ ɔnyare maɔ dɛɛ ɔ mɔŋ lee Wuribware ase nee, weetee ɔ maa taare a ɔ waa aneŋ a ato-ɔ.”

³⁴ Ne baa lee kano feye, “Lee san ne fo bo fo nyi kame-ro-o fo gye ebɔye ɔwaaɔ nee. Ne fo-ɔ fo e kpa a fo kaapo ane ato aaa?” Ne baa gya mɔ lee bamɔ kebwarekɔrekyan-ɔ-ro.

Aneŋ ne Yeessu a kaapo feye Farisii awuye du nee feye atenapo-ɔ

³⁵ Yeessu a nu feye baa gya ɔnyare amɔ lee bamɔ kebwarekɔrekyan-ɔ-ro, ne oo buwi kpa ɔnyare-ɔ. Mɔ a ŋu mɔ-ɔ, ne oo bise mɔ feye, “Fo e kɔɔre dimaadi mɔ gyi-o fo i gyi aaa?”

³⁶ Ne ɔnyare amɔ a lee kano feye, “Mɔ nyanpe, kaapo mɔ dimaadi mɔ gyi-o, na ŋ nya kɔɔre mɔ gyi.”

³⁷ Ne Yeessu a tɔwe gywii mɔ feye, “Fo a kyɔ ŋu mɔ, mɔ e gye mɔ ne fo aa mɔ e sa seŋsa mbeyomɔ.”

³⁸ Ne oo lee kano feye, “Mɔ a kɔɔre fo gyi, mɔ nyanpe.” Ne oo kpuni anjirii sun Yeessu.

³⁹ Ne Yeessu ye, “Mɔ a ba kaye ma-ro nee na m bo gyi asese asen, bu kepɔ, na atenapo akato bunŋi, na bamɔ ne bo kee-ɔ ma kii feye atenapo-ɔ.”

⁴⁰ Farisii awuye ko ne bo bo mfen-ɔ a nu aneŋ ne ɔ tɔwe-ɔ, ne baa bise mɔ feye, “Kee e. Amɔ-ɔ e kaapo nee feye ane ma ane mɔŋ kee nee eee?”

⁴¹ Ne Yeessu a lee kano feye, “Mɔne dɛɛ mɔne mɔŋ kee nee-ɔ, weetee mɔne mɔŋ gye ebɔye awaapo, amaa mɔne a tɔwe e mɔne kee-ɔ se-ɔ, mɔne ebɔye i sii mɔne se.”

10

Esanne ɔdeereɛsepo a kekpare-ɔ

¹ Ne Yeessu ye, “Mɔ i gyi mɔne kasentɔŋ feye, mɔne nyi feye ane asese e pwɛɛ adenbee kuriikuriise nee, ne ba kpa bamɔ esanne ba waa-ro kanye. Amɔse se-ɔ okɛmaa ne ɔ mɔŋ boɔ kidenbee a kibunogyi-o-ro lweero esanne-ɔ ase, ne ɔ deɛ kidenbee-o lweero-o gye oyu nee. ² Amaa ɔkɔ ne ɔ boɔ kibunogyi-o-ro a o lweero esanne-ɔ ase-ɔ e gye esanne-ɔ ɔdeereɛsepo. ³ Mɔ ne ɔ kee kibunogyi-o si-o i bunŋi kpa a ɔ sa mɔ. Na mɔ a maa se ɔ tee esanne-ɔ anyare akɔ akɔ-ɔ, na bo pini mɔ boɔ, na o lee bamɔ kawu. ⁴ Mɔ ya lee bamɔ kawu-o, na ɔ gye bamɔ ŋkpeɛ, na bo gya mɔ se, a lee feye bo nyi mɔ boɔ. ⁵ Amaa bo maa gya ɔkɔ se, ba sere a bo yɔwe sese amɔ nee, a lee feye bo mɔŋ nyi mɔ boɔ.” ⁶ Amaa Yeessu a da kekpare ma-ɔ, bo mɔŋ nu kemɔ kaase.

⁷ Ne Yeessu a bee kya se tɔwe feye, “Mɔ i gyi mɔne kasentɔŋ feye m bee n du nee feye esanne a kibunogyi-o. ⁸ Bamɔ okɛmaa ne ɔ daa mɔ eba-ɔ gye oyu nee, amaa esanne-ɔ mɔŋ gya bamɔ kano se. ⁹ N du nee feye kibunogyi-o. Okɛmaa ne ɔ boɔ mɔ se a o lweero-o maa fo, o lweero a ɔ lee na ɔ nya gyirokpa timaa. ¹⁰ Ayu feraa i lweero nee a bo bo ywii, na bo maɔ, na bo nyera. Amaa m feraa, mɔ a ba nee a bo nya nya ŋkpa na kakatɔgyi na ketɔ kemaa ne ki tiri bamɔ-ɔ.

¹¹ Mɔ dɛɛ dɛɛ mɔ e gye esanne ɔdeereɛsepo timaa, ne mɔ a waa mɔ eyee siraa feye mɔ e ba a m bo wu sa mɔ esanne-ɔ. ¹² Osunpo ne ɔ bo mfen, ne ɔ mɔŋ gye esanne ɔdeereɛsepo-ɔ ya ŋu feye ɔfaase e ba, amɔ ɔ sere a ɔ yɔwe esanne-ɔ, a lee feye n gye mɔ e bo esanne-ɔ. Amɔse-ɔ na ɔfaase-ɔ lwee esanne-ɔ-ro, amɔ ɔ kra bamɔ boɔ, na bamɔ ne ba san-ɔ brawe-ro. ¹³ Ketɔ se ne osunpo-ɔ e sere a ɔ lee mfen-ɔ e gye feye baa taa mɔ nee a ɔ deere esanne-ɔ se, aneŋ se-ɔ bamɔ asen mɔŋ tiri mɔ.

¹⁴⁻¹⁵ Mɔ e gye esanne ɔdeereɛsepo timaa-o. Aneŋ ne n se nyi mɔ-ɔ, ne mɔ-ɔ ŋ nyi n se-ɔ, aneŋ dɛɛ ne ŋ nyi mɔ esanne-ɔ, ne bamɔ ma bo nyi mɔ. Ne mɔ a waa siraa feye mɔ i wu a n sa bamɔ. ¹⁶ Esanne ko ma bo-ro ne bo gye mɔ lee, ne bo mɔŋ tii mfee a esanne-ɔ se. Mɔ e baa bamɔ a m ba bo tii bo-mɔ-ɔ se. Ba nu mɔ kano, na bo kii esanne kape koŋko na ɔdeereɛsepo koŋko lee. ¹⁷ N se e kpa mɔ asen, a lee feye mɔ a sure si feye mɔ i wu a m bo sa asese, na m bee bo kyinŋi lee lowi-ro. ¹⁸ ɔkɔ maa taare a ɔ maɔ mɔ, amɔ mɔ a sa kpa feraa. Mɔ a lee mɔ eyee feye mɔ i wu a m bo sa asese. N de kpa feye ŋ wu, ne m bee n de kpa feye n kyinŋi lee lowi-ro, aneŋ ne n se a tɔwe feye ŋ waa-ɔ.”

¹⁹ Asese-ɔ a nu amɔ-ɔ, ne baa gyiiri ikii, ne baa ke-ro ntun ŋnyɔ. ²⁰ Ne bamɔ bweeto a tɔwe feye, “Nteto nee ne mɔne i nu ɔnyare ma asen? Ibrisi te mɔ se, ne ɔ lo ebɔŋ.”

²¹ Ne bamɔ boɔ ma a tɔwe feye, “ɔkɔ ne ibrisi te mɔ se-ɔ maa taare a ɔ sa seŋsa mfaanɛ. Emeŋ nee ibrisi e waa a ki bunŋi atenapo akato?”

Aneŋ ne baa kine Yeessu-o

²² Pweerepwere-ro Yerusalem awuye de kasu kano nyanŋe ko ne ba tee e Wuribware sunkpa a kekpeɛ iyisi-o a ŋke-o.† ²³ San amɔ ne Yeessu naa Wuribware sunkpa a abraŋdaye ne ba tee e Solomɔŋ a abraŋdaye-ɔ-ro. ²⁴ Ne asese a kpɔwe muruwa mɔ, ne baa bise mɔ feye, “Nke mfenɛ ne fo e kpa feye ane kyena, na ane mɔŋ nyi aneŋ ne fo du-o? Tɔwe kasentɔŋ gywii ane. Fo e gye Kristoo-o ooo?”

25 Ne Yeessuu ya, “Mo a kyɔ tɔwe gywii monɛ, amaa monɛ mon kɔɔrɛ mo gyi. Atɔ ne n de n se keyaalenj mo e waa-ɔ e tɔwe mo asenj. 26 Amaa monɛ maa kɔɔrɛ mo a mon' gyi, a lee feye monɛ monj gye mo asese nee. 27 Mo asese feraa i nu mo asenj, ne nj nyi bamo, ne bo gya mo se. 28 Mo e sa bamo nkpa na kukyure ne a monj de keɛ-ɔ, amose-ɔ bo maa lee gyi aworefoɔ daa. Oko maa taare a ɔ kɔɔrɛ bamo lee mo kesaree-ro. 29 N se ya taa bamo sa mo. O kyɔ okɛmaa, amose-ɔ oko maa taare a ɔ kɔɔrɛ bamo lee n se kesaree-ro. 30 Mo aa n se gye kokonko nee.”

31 Ne asese amo a beɛ taa abu na bo tweɛ bo da mo moɔ. 32 Ne Yeessuu a tɔwe gywii bamo feye, “Mo a waa asunj timaa bweɛto monɛ akato-ro, amo ne n se a sa mo feye nj waa-ɔ. Mo asunj mo-ro, kemo e gye ne ki kye monɛ, ne monɛ e kpa a mon' tweɛ abu bo da mo-ɔ nee?”

33 Ne baa lee kano feye, “N gye asunj timaa si ne ane e kpa a ane tweɛ abu bo da fo, amaa fo maa bu Wuribware bo lee asenj ne fo e tɔwe-ɔ se. Sese e gye fo, ne fo e kpa feye fo waa fo eyee feye Wuribware aaa?”

34 Ne Yeessuu a lee kano feye, “Baa kyoreɛ monɛ fanfan mbraa wore-ɔ-ro feye Wuribware a tee asese ko feye mo gyi-ana.* 35-36 Ane nyi feye anenj ne abwareɛnj wore-ɔ a tɔwe-ɔ gye kasentinj, na oko ma taare a ɔ tɔwe asenj bo kye wore amo. Wuribware a tee bamo mo gyi-ana, ne ɔ taa mo asenj sa bamo. To, n se Wuribware ya lee mo sunj mo bo kyonwe kaye-ro, ne emene se ne monɛ e tɔwe feye mo a tɔwe feye n gye Wuribware mo gyi-o si-o, mo e tɔwe asenj mo i kye Wuribware nee? 37 Mo e monj waa keto ne n se e kpa feye nj waa-ɔ, monɛ ma kɔɔrɛ mo gyi. 38 Amaa mo ya waa amo ne a pre n se-ɔ feraa, hareɛ monɛ e maa kɔɔrɛ mo asenj a mon' gyi gbaa, mon' kɔɔrɛ mo gyi lee atɔ ne monɛ a nj feye mo a waa-ɔ se. Na mon' nya pini, na mon' kɔɔrɛ gyi feye mo aa n se gye konko nee.”

39 Ne baa kpa a bo beɛ kra Yeessuu, ne ɔ sere lee bamo ase.

40 Ne Yeessuu a beɛ kinji ya ten Yoodanj bon-ro yo mfen ne Yohanee a deɛ bo asese asuu-o, ne ɔ kyena mfen. 41 Ne asese bweɛto a ba mo ase. Ne baa tɔwe feye, “Yohanee monj waa akpenyeɛto kɛmaa. Amaa keto ne Yohanee a tɔwe bo lee Yeessuu si-o gye kasentinj.” 42 Ne asese ne bo mfen-ɔ bweɛto a kɔɔrɛ mo gyi.

11

Lasarus lowi

1-2 Ne onyare ko bo-ro ne ba tee mo e Lasarus. Ne mo aa mo pekyee-ana ne ba tee bamo e Mariya na Maataa-ɔ te Betaniya kamanjyii-ro. Mariya mo e gye mo ne ane e ba a bo nj feye o twiiri lanpenjaa a ɔ weɛ ane nyanpe Yeessuu ayaa se, na ɔ ba mo ipwii bo kpee-ɔ. Ne Lasarus e lo. 3 Ne mo pekyee-ana a kra bo kyonwe Yeessuu tɔwe feye, “Ane nyanpe, fo nyare timaa e lo.”

4 Yeessuu a nu-o, ne o ye, “Kolo mo maa baa Lasarus lowi, amaa kaa ba nee a asese nya nj feye Wuribware e gye ne ɔ kyɔ keto kɛmaa, na Wuribware mo gyi-o borɔ kemo se bo nya kedabe na wuraa.” 5 Yeessuu e kpa Maataa na Mariya na Lasarus asenj. 6-7 Amaa amo peɛɛ gbaa, mo a nya nkra feye Lasarus e lo-ɔ, ɔ kyena mfen ne ɔ bo-ɔ nke njyo bo tii si, pweɛ ne ɔ deɛ tɔwe gywii mo agyasepo-ɔ feye, “Mon' sa a ane kinji yo Yudeya sweere se mfen ne Lasarus bo-ɔ.”

8 Ne mo agyasepo-ɔ a bise mo feye, “Okapopo, Yudaa awuye a kpa a bo tweɛ abu bo daye fo mo-ɔ, a monj tee kyee, ne fo beɛ fo e yo mfen mbeyomo aaa?”

9 Ne Yeessuu a tɔwe gywii bamo feye, “Kyowe e da edonhwereɛ kudu enyo, beɛɛ n gye anenj nee eee? Amose-ɔ okɛmaa ne ɔ naa mpase-ɔ maa da keyaa pɛɛɛ, a lee feye kyowe a sa ne tonj kɛmaa kee-ro. 10 Amaa mo ya nare kanye, ɔ da keyaa a lee feye kelanjerɔ monj bo-ro.”

11 Yeessuu a tɔwe amo-ɔ, ne ɔ beɛ ba ako bo tii si feye, “Ane nyare Lasarus a di idi, amaa mo e yo a n kyinjji mo.”

12 Ne mo agyasepo-ɔ a lee kano feye, “Ane nyanpe, mo ya di idi feraa, ɔ koso nkpa na alanfiya-ro.” 13 Keto ne Yeessuu e kaapo-ɔ e gye feye Lasarus a wu, amaa mo agyasepo-ɔ feraa nyi feye Yeessuu ye idi mo ne okɛmaa i di-o ne Lasarus a di.

14-15 Ne Yeessuu a kaapo-ro gywii bamo feye, “Lasarus a wu. Amaa monɛ se-ɔ, mo akato a gyi feye mo a monj bo mo ase sanj amo. Amaa ane ya yo mbeyomo-ɔ, monɛ e kɔɔrɛ mo a mon' gyi kasentinj. Amose se-ɔ mon' sa a ane yo mo ase.”

16 Tomas, ne ɔ gye kelenba-ɔ, a tɔwe gywii mo beɛko-ana agyasepo-ɔ feye, “Mon' sa a ane aa okapopo-ɔ a yo, ne amo e gye lowi nee na ane aa mo a wu.”

Yeessuu e gye ne o kyinjji sese a ɔ lee lowi-ro na ɔ sa mo nkpa

17 Yeessuu a kpa a ɔ fo Lasarus-ana aye-ɔ, oo nj feye baa kyɔ pure Lasarus, ne nke nna a kyonj gbaa. 18 Betaniya na Yerusalem e waa emayerɛ enyo. 19 Ne Yudaa awuye bweɛto a ba Maataa na Mariya ase a bo bo waa bamo daanekena bo lee bamo penyare a lowi-o si.

* 10:34 Kilij 82.6.

20 Maataa a nu feye Yeessuu e ba-o, ne oo lee a o ya gyanjhaa mo. Amaa Mariya feraa a sii loj-ro.

21 Ne Maataa a towe gywii Yeessuu feye, "Mo nyanje, fo dee fo bo mfee nee, weete mo penyare mon wu. 22 Amaa haree mbeyomoo gbaa n nyi feye Wuribware e sa fo keto kemaan ne fo e kore-o."

23 Ne Yeessuu a towe gywii mo feye, "Fo penyare i kyinji a o lee lowi-ro."

24 Ne oo lee kan feye, "N nyi feye kake ne ka gye kaye kee-o, o kyinji a o lee lowi-ro."

25 Ne Yeessuu a towe gywii mo feye, "Mo e gye ne mo i kyinji sese a n lee lowi-ro, na n sa mo nkpa na kukuure ne a mon de kee-o. Amose se-o okemaa ne o kore mo o gyi-o, haree gbaa mo ya wu, o bee o kyinji a o bo kyena kyure. 26 Ne mo i de aneja a nkpa-o, ne mo ya kore mo gyi, o maa lee gyi aworefoo peee. Fo e kore amo-o fo i gyi aaa?"

27 Ne Maataa a lee kan feye, "Mo e kore mo i gyi feye fo e gye Kristoo, Wuribware mo gyi-o, ne Wuribware ye o sunj a o bo kyonwe kaye-ro-o."

Anej ne Yeessuu a su-o

28 Maataa a towe amo-o, ne oo kinji ya tee mo tire Mariya keri si towe gywii mo feye, "Okaapoo-o bo mfee, o tee fo." 29 Mariya a nu amo-o, ne oo koso lee menanj a o ya gyanjhaa Yeessuu. 30 Yeessuu mon tee fo man-ro, o sanj o bo mfen ne Maataa a gyanjhaa mo-o. 31 Ne asese ne bo te Mariya ase ba waa mo daanekena-o a gya mo se. Sanj ne baa nu feye oo koso menanj lee-o, bo nyi feye o yo kegyeranta-o ase a o ya su nee.

32 Ne Mariya a fo mfen ne Yeessuu bo-o, mo a denj nu Yeessuu-o, ne oo kpuni anjirii mo akato-ro, ne o ye, "Mo nyanje, fo dee fo bo mfee nee, weete mo penyare mon wu."

33 Yeessuu a nu anej ne Mariya i su-o na asese ne bo gya mo se-o i su-o, ne mo bore-ro a dunji mo, ne aa waa mo ewee. 34 Ne oo bise bamo feye, "Mfen ne mon a pure mo?"

Ne bo ye, "Ane nyanje, bo kee."

35 Ne Yeessuu a su.

36 Ne asese-o ye, "Mon! kee kekpa demante ne o kpa mo-o."

37 Ne bamo bokoo ye, "Nee mo ya bunji tenapo a akato-o, beee? Ne neteto nee ne o mon taare kunj Lasarus na o ma wu?"

Anej ne Lasarus a kyinji lee lowi-ro-o

38 Yeessuu bore-ro a bee dunji mo, ne oo yo kegyeranta-o ase. Baa seri kegyeranta amo kefore-ro nee feye kekyan-o, ne baa taa kefore bo kpuse kemo kan feye pone-o. 39 Ne Yeessuu a towe gywii bamo feye, "Mon! taye kefore-o lee-ro."

Ne Lasarus mo pekyee Maataa ye, "Mo nyanje, ane ya taye kefore-o, ane i nu so boye. Bamoo a pure mo-o, ndoo nke nna nee."

40 Ne Yeessuu a towe gywii Maataa feye, "N kyoo mon towe gywii fo feye, fo ya kore mo gyi, fo i nu anej ne Wuribware a kedabe-o du-o ooo?"

41 Ne baa taye kefore-o lee kegyeranta-o kanoo. Ne Yeessuu a deere soso, ne o ye, "N se, mo e sa fo anse feye fo a nu mo kebwarekore. 42 N nyi feye fo kyoo fo i nu mo kebwarekore sanj kemaan, amaa asese ne bo bo mfee-o se ne mo a towe amo-o, na bo nya kore gyi feye fo ya sunj mo."

43 Mo a towe amo-o lowe-o, ne oo tee kenken bo kyonwe feye, "Lasarus eee! Lee kegyeranta-o-ro ba!" 44 Ne olowipo-o a lee ba, oo lee na kyefuri nure mo asaree na mo ayaa se, na kaprakke i nure mo akato se.

Ne Yeessuu a towe gywii bamo feye, "Mon! sanje mo a o nare."

Anej ne baa da Yeessuu kunu si kikipuni-o

(Matiyo 26.1-5; Maak 14.1-2; Lukas 22.1-2)

45 Asese bweeto ne baa ba a bo bo waa Mariya daanekena-o a nu akpenyeeto ne Yeessuu a waa-o, ne baa kore mo gyi. 46 Amaa bamo bokoo a kinji yo Farisii awuye ase ya towe keto ne Yeessuu a waa-o gywii bamo. 47 Amose se-o ne Farisii awuye-o na Wuribware alonjoo abrese-o a tee man abrese bo gyanje.

Bamo a gyanje-o, ne bo ye, "Emene ne ane e waa? Mon! kee akpenyeeto mo peee ne onyare mo e waa-o. 48 Ane ya yowe mo, ne o kya se mfaanee, okemaa e kore mo o gyi. Na Roma awuye ba bo yere amo se, na bo bwee Wuribware sunjka mo, na bo kpuri ane man-o."

49 Ne bamo-ro oko ne ba tee mo e Kayafas ne o gye Wuribware alonjoo brese kasu amo-ro-o ye, "Mone mon nyi seye. 50 Mone mon nyi feye mone ya sa ne nyinjkase konko a wu sa asese peee, a bo feye mone a sa ne man-o peee a kpuri aaa?"

51 Kasentij si feraa, n gye mo fonjon keyaalen se ne oo towe amo-o. Amaa anej ne o gye Wuribware alonjoo brese-o kasu amo-ro-o se, o towe nee feye Yeessuu e ba a o bo wu sa kade-o. 52 Amaa n gye kade-o wore, amaa na bamo aa Wuribware asese ne baa brawe-ro-o tii abee se. 53 Lee sanj amo bo yo, ne baa da kikipuni feye bo moo Yeessuu.

⁵⁴ Amose se-ɔ Yeessu mon ɛɛ tu kpa Yudeya a eman-ro-ɔ anen ne asese i nu mo-ɔ, amaa ɔ leɛ mfen yo ton ko ne a maa kimukee-o yo man ko ne ba tee ɛ Ifarim-o, mfen ne mo aa mo agyasepo-ɔ a kyena kafwee.

⁵⁵ Yuda awuye kigyibee ne ba tee ɛ Wuribware-a-kya-ane-yowe-ɔ a to-ro, ne asese bweeto a lee bamo eman se yo Yerusalem man-no a bo gye nkpeɛ ya gyeɛ, na bo fwee bamo ato bunse pweɛ a bo deɛ taare ya gyi ateese-o. N gye anen, bamo iyisi ɛ nyera bamo mbo ne baa baa bo lonho Wuribware-ɔ. ⁵⁶ Ne ba buwi ba kpa Yeessu, ne baa gyanhe Wuribware sunkpa-ɔ kabuno. Mfen ne baa bise abee feye, "Ane ɛ fa feye ɔ ba kigyibee mo-ro, beɛ ɔ maa ba aaa?" ⁵⁷ Keto se ne baa towe anen-ɔ ɛ gye feye Wuribware alonho-po-ɔ na Farisii awuye-o a sa kano feye okemaa ne o nyi mfen ne Yeessu bo-ɔ, bo towe gywii bamo, na bo nya ya kra mo.

12

*Anen ne okyeɛ ko a twiiri lanpenntaa weɛ Yeessu ayaa se-ɔ
(Matiyo 26.6-13; Maak 14.3-9)*

¹ Nke nsiye a san a bo gyanhe gyi Wuribware-a-kya-ane-yowe a ateese-o, ne Yeessu a yo Betaniya kamangyii, ne Yeessu a kyinji Lasarus lee lowi-ro-o-ro. ² Ne baa waa ateese mfen sa mo. Lasarus mo pekyee, Maataa, ɛ gye ne ɔ waa keto kemaa ɔ sa bamo gyikpa. Lasarus tii bamo ne bamo aa Yeessu te ba gyi ateese-o si. ³ Ne Lasarus mo pekyee nyosepo Mariya a taa lanpenntaa konekonesɛ ko pranowa boro, ne mo yawo bo len bweeto-ɔ bo twiiri weɛ Yeessu ayaa se, ne ɔ taa mo ipwii o de o kpeɛ. Ne lanpenntaa-ɔ ɔ konekonesɛ a koore lon amo pɛɛɛ-ro.

⁴ Ne Yeessu agyasepo-ɔ oko ne ba tee ɛ Yudas Kariyotinyi-o, mo ɛ gye ne ɔ ba a ɔ bo gyi Yeessu kidiburo-o, a towe feye, ⁵ "Nteto se ne okyeɛ mo a nyera lanpenntaa mo ne ba taare a bo fe mo siidi nkpen nna, na bo taa atanne-ɔ bo sa atiripo-ɔ nee?" ⁶ Mo a towe amo-ɔ, n gye sa ne atiripo asen ɛ gye ne a tiri mo, amaa bo lee anen ne ɔ gye oyu-o si. Mo ase ne Yeessu mo aa mo agyasepo-ɔ atanne bo, amaa mo-ɔ mo i ywii amo ako o gyi.

⁷ Ne Yeessu ye, "Mon' yowe okyeɛ amo! Mon' sa a ɔ waa keto ne ɔ waa-o. A lee feye ɔ taa lanpenntaa mo bo beya sa mo, na kake nsi ne mo i wu-o, ɔ taare a ɔ lonho mo kayowore, na bo pure mo. ⁸ Na atiripo fɛraa, mone aa bamo ɛ bo-ro kake kemaa, amaa m fɛraa, mo aa mone maa kyena a bo yo."

Kikpuni ne baa da Lasarus kunu si-o

⁹ Ne asese bweeto a nu feye Yeessu bo Betaniya kamangyii-ro, amaa n gye Yeessu wore se ne baa yo mfen, amaa baa yo a bo ya nu Lasarus ne Yeessu a kyinji lee lowi-ro-o nee. ¹⁰ Amose-ɔ ne Wuribware alonho-po abrese-ɔ a da Lasarus kunu si kikpuni feye bo mo mo gbaa mo. ¹¹ A lee feye anen mo ne Yeessu a waa-ɔ se-ɔ, Yuda awuye-o bweeto a lee ba kine bamo Wuribware alonho-po-ɔ, ne nkee ba koore Yeessu ba gyi.

*Anen ne Yeessu a yo Yerusalem man-no-ɔ
(Matiyo 21.1-11; Maak 11.1-11; Lukas 19.28-40)*

¹² Kaye nke-o, ne asese ne baa ba Wuribware-a-kya-ane-yowe a ateese kigyibee-ro-ɔ a a nu feye Yeessu ɛ ba Yerusalem man-no. ¹³ Amose se-ɔ ne baa neri mben afɛraa, ne baa ya gyanjaa mo. Na ba fɛɛ-ro feye,

"Mon' sa a ane da Wuribware kakyirele.
Wuribware yure mo ne ɔ ba mo kenyare-ro-ɔ.*
Wuribware yure ane Isireelii sweere se owure."

¹⁴ Ne Yeessu a nu kakurumagyii ko yere, ne ɔ deɛ kyena se, feye anen ne abwaresen wore-ɔ a den towe feye,

¹⁵ "Mone okemaa ne o te Yerusalem man-no-ɔ!
Mon' sa a mone akato gyi.
Mon' kee mone owure a deɛ kakurumagyii ɔ ba."*

¹⁶ San ne ɔ waa amo-ɔ, mo agyasepo-ɔ mon nu kaase. Amaa san ne Yeessu a wu, ne oo kyinji o yii Wuribware se-ɔ, ne baa nyinji si feye abwaresen wore-ɔ a kyɔ towe mo asen amo, ne bo ye, "Anen ne ane a waa-ɔ nee."

¹⁷ Ne asese ne bo bo Yeessu ase san ne ɔ tee Lasarus lee kegyeranta-ro, ne oo kyinji mo lee lowi-ro-o, a lee towe keto ne baa nu-o. ¹⁸ Amo ya sa ne asese bweeto a yo ya gyanjaa Yeessu kpa-ro-ɔ. Baa nu lee bok-o ase feye mo ya waa anen a akpenyeeto mo. ¹⁹ Ne Farisii

* 12:13 Kilin 118.25-26. * 12:15 Sakariya 9.9.

awuye-o e tawę ba gywii abeę feye, "Mone a nju aaa? Ane asen-o maa kpa a a kra peee-o. Mon' kee feye kaye-ro aseę peee a gya mo se!"

Anej ne Griiki awuye ko a buwi kpa Yeessu-o

²⁰ Amo Griiki awuye-o bokọ tii bamo ne baa yo Yerusalem man-no ya sun Wuribware san ne ba gyi Wuribware-a-kya-ane-yowe a ateese-o si. ²¹ Ne baa ba Filipino ase, ne bo ye, "Obręse, ane e kpa a ane nju Yeessu neę." (Filipo ma gye Yeessu agyasepo-o oko, ne do lee Betesayeda man-no Galileya sweere se neę.) ²² Ne Filipo a ya tawe gywii Andruu, ne bamo abeę anyo a ya tawe keto ne aseę amo e kpa-o gywii Yeessu.

²³ Ne Yeessu a tawe feye, "Mo, dimaadi mo gyi-o, san a fo feye bo sa mo kedabe na wuraa. ²⁴ Mo i gyi mone kasentij feye keyaabraagyi ya sii ato-ro, ke maa waa seye, amaa kemo ya lee da ese-ro feraa, ke e kwee, na kigyi dedaa-o wu na kepopwee-o dan kowe ayaabraagyi bweeto. ²⁵ Anej deę ne okemaa ne o kpa mo fonfon nkpa bweeto-o e pañ mmo neę. Okemaa mo ne mo fonfon nkpa asen mon tiri mo bweeto kaye mo-ro-o e nya nkpa na kukyure ne a mon de kee-o. ²⁶ Okemaa ne o kpa feye o sun sa mo-o, amo feraa o gya mo se, na o nu mo kan. Na mo ne o sun o sa mo-o ba bo tii mo se, na o yo ton kemaa ne mo e yo-o. Okemaa ne o sun o sa mo-o, n se Wuribware e bonyaa mo."

Anej ne Yeessu a tawe mo lowi asen-o

²⁷ Ne Yeessu a kya se tawe feye, "Mbeyomo mo kakpono-ro a nyera. Amo n tawe gywii n se a o kun asen mo ne a kpa a ba mo se-o beee? Daabii! Amo se ne mo a ba. Mo a ba nee a m bo gyi faane a aworefo mo, na n wu san konko mo-ro." ²⁸ Ne do kore kebwarekore feye, "N se, sa a fo nya kenyaře dabe na wuraa."

Puri amo-ro, ne oo nu bore ko lee sosọ feye, "Mo a nya kenyaře dabe na wuraa, na m beę sa a n nya."

²⁹ Aseę ne bo yere mfen-o a nu bore-o, ne bamo bokọ ye baa nu neę feye bware a su-ro. Ne bokọ ma ye, "Wuribware kaboo ya sa senja gywii mo."

³⁰ Amaa Yeessu a tawe gywii bamo neę feye, "N gye mo se ne bore mo ne mone a nu mo lee sosọ-o a sa senja, amaa mone se ne do sa na mon' nya nu. ³¹ Mbeyomo e gye san ne Wuribware i gyi kaye-ro aseę asen, na o tu Obnsam ne bo fo mbeyomo o de kaye-ro aseę mfeere se keyaalę-o lee mo keyaalę-o se. ³² Bamọ ya yase mo sosọ, mo i gyiiri aseę peee a m baa mo ase." ³³ Mo a tawe amo-o, aseę e yere amo se a bo bo pini lowi suyo ne o ba a o bo wu-o.

³⁴ Ne aseę-o a lee kan feye, "A bo Wuribware mbraa a wore-o-ro feye Kristoo-o e kyena nsu peee. Ne emene se ne fo e tawe feye a tiri feye bo yase dimaadi mo gyi-o sosọ? Ne nkęe, nse e gye dimaadi mo gyi ne fo e tawe mo asen-o neę? Fo fonfon asen ne fo e tawe, beee oko-o aaa?"

³⁵ Ne Yeessu a tawe gywii bamo feye, "N du feye kelanjer-o-o. Kelanjer-o-o e lanje mone-ro a ki kyee kafwee. Anej se-o, mon' kya mone kpa se nare nsan ne kelanjer-o bo-ro-o, na kibugyii ma nya da mone kpa-ro. A lee feye okemaa ne o naa kibugyii-ro-o mon nyi mfen ne o yo-o. ³⁶ Amose, mo a san m bo mone ase-o, mon' kore mo gyi, na mon' nya kii aseę ne bo te kelanjer-o-ro-o."

Anej ne aseę ko a kine kokore Yeessu gyi-o

Yeessu a tawe amo-o kamere-ro, ne do lee mfen ya kweero bamo se. ³⁷ Amaa do waa akpenyeeto bweeto, ne bamo akato a nju, amo peee gbaa bo mon kore mo gyi. ³⁸ Anej ne Wuribware kyaame Isaya ne do deę kyena-o a tawe-o a ba-ro kasentij feye,

"Wuribware, oko bo-ro ne do kore asen
ne ane a tawe-o gyi aaa?
Ne oko bo-ro ne fo a sa ne oo nju anej ne fo e kaapo
fo keyaalę demanęe-o doo?"*

³⁹ Isaya a tawe keto se ne bo mon taare kore gyi-o, o ye,

⁴⁰ "Wuribware a bun bamo akato se,
ne do sa ne bamo anu-ro a waa lenj,
Lee anej se-o, bamo akato maa bunji a bo nju ato,
ne bamo mfeere maa sa a bo nu asen kaase,
ne bo maa nu bamo eyeę,
na o taa bamo eboye bo ke bamo."*

* 12:38 Isaya 53.1 (LXX). * 12:40 Isaya 6.10 (LXX).

41 Kεto se ne Isaya a towe amo-o e gye feye oo ηu Yeessuu keyaalen ηe ko kyoo, ne oo towe mo asen.

42 Amo-o peee gbaa Yudaa awuye abrese-o bweeto a koore mo gyi, amaa Farisii awuye-o si-o kufu de bamo, amose se-o bo mon lee amo kawu. Kufu de bamo feye bamo ya towe amo asen kawu si, Farisii awuye-o maa lee sa bamo kpa a bo lwee bamo kebwarekorekryan-o-ro. 43 Ba kpa ase se nkyoro bo kyon Wuribware nkyoro.

Abwaresen ne Yeessuu yere se o de o bu kepo-o

44 Ne Yeessuu a yase mo bore towe feye, “Okemaa ne o koore mo o gyi-o, n gye mo wore ne o koore o gyi, amaa o koore n se ne oo sun mo-o gbaa o gyi. 45 Anen de ne okemaa ne o ηu mo-o i ηu mo ne oo sun mo-o. 46 Mo a ba kaye-ro feye kelanjer-o nee, na okemaa ne o koore mo o gyi-o ma nya sii kibugyii-ro.

47 Amaa okemaa ne o nu mo asen, ne o maa bu amo-o, n gye mo e gye ne mo i bu mo kepo, a lee feye mon ba nee a m bo bu kaye-ro ase se kepo. Mo a ba nee a m bo morowe bamo.

48 To, sese ne o kine mo, ne o maa gya mo kan se-o de oko ne o bu mo kepo-o. Mo e gye Wuribware ne mo a towe mo asen-o. Mo e gye ne o bu mo kepo. 49 N gye mo fanfan keyaalen se ne mo a towe, amaa n se ne oo sun mo-o ya sa mo kan feye n towe. 50 Mbeyomo η nyi feye okemaa ne mo ya nu n se kan-o e nya nkpa na kukyure ne a mon de kee-o. Amose-o, keto ne mo e towe-o e gye anen ne n se a towe gywii mo feye n towe-o.”

13

Anen ne Yeessuu a fwee mo agyasepo-o ayaa se-o

1 Amo a san kake konko a bo gyi Wuribware-a kya-anen-yowe a ateese-o, Yeessuu a nyi feye mo san-o a fo feye o lee kaye mo-ro yo mo se ase-o. Jo kpa mo agyasepo-o asen san kema, a lee feye bo gye mo fanfan ase se kaye mo-ro. Ne mbeyomo o ba a o bo kaapo bamo anen ne o kpa bamo bweeto-o.

2 Yeessuu mo aa mo agyasepo-o a te ba gyi kedepweta a ateese-o, Obansam a kyoo bo lwee bamo oko ne ba tee mo e Yudas, Simon Kariyotinyi mo gyi-o, kakpono-ro feye o gyi Yeessuu kidiburo. 3 Yeessuu mo nyi feye mo se a sa mo keyaalen keto kema se, ne o nyi feye oo lee Wuribware ase nee, ne o bee o yo mo ase. 4 Amo-o peee gbaa Yeessuu a kosq teeburi ase yere, ne oo bunji mo waagya na kaare ne o bun-o, ne oo mare bradebaa laare-ro. 5 Ne oo twiiri nkyu waa kebaa-ro, ne oo lee o fwee mo agyasepo-o ayaa se, na o de bradebaa ne oo mare laare-ro-o o de o kpee bamo ayaa se.

6 Ne oo waa anen-aaa bo fo Simon Peetroo si, ne Simon Peetroo a bise mo feye, “Fo gye mo nyanpe nee. Ne emene se ne fo e kpa a fo fwee mo ne n gye fo agyasepo-o ayaa se?”

7 Ne Yeessuu a lee kan feye, “Mbeyomo fo maa nu keto ne mo e waa-o kaase, amaa kamee-ro fo e ba a fo bo nu kaase.”

8 Ne Peetroo a towe gywii Yeessuu feye, “Fo ma fwee mo ayaa mo se daa!”

Ne Yeessuu ye, “Fo e mon sa a m fwee fo ayaa se, amo feraa fo maa lee tii mo agyasepo-o se.”

9 Ne Simon Peetroo a lee kan feye, “To, mo nyanpe, amo feraa n gye mo ayaa se wore ne fo e fwee, fwee mo asare se na mo kun-ro gbaa bo tii si!”

10 Ne Yeessuu ye, “Okemaa ne oo kyoo gye-o mon de iyisi peee, amose se-o, a mon lee a tiri feye o gye, amo ayaa se kefwee wore. Mon peee nkpono-ro mon lee n de iyisi, amo mone-ro okonko wore.” 11 Keto se ne Yeessuu a towe feye, “Mon peee nkpono-ro mon lee n de iyisi, amo mone-ro okonko wore”-o e gye feye o kyoo o nyi mo ne o kpa a o gyi mo kidiburo-o.

12 Yeessuu a fwee bamo ayaa se lowe-o, ne oo taa mo kaare-o na mo waagya-o bee bun, ne oo kinji ya kyena mo kyenakpa teeburi ase. Ne oo bise mo agyasepo-o feye, “Anen mo ne mo a waa mone-o, mone a nu kaase aaa?” Ne bo mon taare lee kan. 13 Ne Yeessuu a kya se towe feye, “To, mone e tee mo e akaoporo na mone nyanpe. A bware feye mone a tee mo anen, a lee feye n gye anen kasentij-n nee. 14 Feye anen ne mo ne n gye mone nyanpe na akaoporo-o a fwee mone ayaa se-o, anen de ne mone ne mone gye mo agyasepo-o mo dee fwee abee ayaa se. 15 Mo a waa amo-o bo kaapo mone nee a mone mo mon' dee waa anen ne mo a waa sa mone-o dee. 16 Mo i gyi mone kasentij feye keyaafore ko mon bo-ro ne o kyoo mo nyanpe. Anen de ne kaboo ko mon bo-ro ne o kyoo mo ne oo sun mo-o. 17 Mbeyomo feraa, mone a ηu kasentij-o si-o, mone ya gya kam se, Wuribware i yure mone.

18 N gye mone peee asen ne mo e towe. Mone-ro okonko maa nya anen a nyure-o. Mo a lee mone peee feye mon' ba mo kebegya-o gbaa ooo, η nyi anen ne mone okemaa kakpono-ro du-o. Ne η nyi feye keto ne baa kyore waa abwaresen wore-o-ro bo lee mone-ro okonko amo se-o tiri feye a ba kasentij. A lee feye baa kyore ne feye,

‘Onyare ne ne mo aa mo kesaree da gyare konko-ro

ane i gyi-o a twee keyaa bo kye mo, taa mo yaa fe.*

19 Mo e tawe amo-o mo i gywii mone pwee na a dee ba, na, amo ya ba-o, mone ma yowe kokoregyi feye mo e gye ne n gye. 20 Mo i gyi mone kasentij feye akemaa ne o kra mo ne mo o sauj mo-o neenee-o a kra mo-o mo neenee nee, ne mo ne o kra mo neenee-o a kra n se Wuribware neenee nee, a lee feye mo ya sauj mo.”

Anen ne Yeessu a lee mo ne o gyi mo kidiburo-o kawu-o (Matiyo 26.20-25; Maak 14.17-21; Lukas 22.21-23)

21 Yeessu a tawe amo-o lowe-o, ne mo kakpono-ro a nyera, ne oo lee amo kawu tawe feye, “Mo i gyi mone kasentij feye mone-ro oko e ba a o bo gyi mo kidiburo.”

22 Ne agyasepo-o a deere abee na bo nya nu mo ne o de-o. 23 Ne agyasepo-o oko ne Yeessu e kpa mo asen bweeto-o te o gya mo se. 24 Ne Simon a ba mo kesaree bo tawe asen gywii mo ne o te o gya Yeessu si-o feye o bise mo feye nse a asen ne o tawe-o nee.

25 Amose se-o ne anen a agyasepo-o a san meraa Yeessu, ne oo kuri bise feye, “Mo nyanpe, nse ne fo de?”

26 Ne Yeessu a lee kan feye, “Mo e poro bodobodoo kabegye, na mo ne mo e taa a m bo sa mo-o e gye anen a sese-o.” Amose se-o ne o ten bodobodoo kabegye, ne o bo poro, ne o taa sa Yudas, Simon Kariyotinyi mo gyi-o. 27 Yudas a den kore bodobodoo-o, ne Jbonsam a lwee mo mfero-ro, ne Yeessu a tawe gywii mo feye, “Da eyee se waa keto ne fo e kpa a fo waa-o!” 28 Bam o pree ne bo te teeburi ase-o oko mon nu keto ne Yeessu e tawe o gywii mo-o kaase. 29 Yudas a gye oko ne o deere bamo atanne kore se-o se-o, agyasepo-o boko nyi feye Yeessu a tawe gywii mo nee feye o ya soo atese ne a tiri bamo-o nee, beee o tawe gywii mo nee feye o lee atanne-o ako sa atiripo nee. 30 Yudas a kore bodobodoo-o, ne o lee kawu kaluwa konko o yii. San amo-o kyowe a lowe.

Mbraa popwee-o

31 Yudas a lee-o kamee, ne Yeessu ye, “Mbeyomo Wuribware e kpa a o sa mo, dimaadi mo gyi-o, kedabe. Na mon' yere amo se bo nu Wuribware kedabe. 32 To, Wuribware e boro mo se a o bo kaapo mo fonfon kedabe-o se-o, o boro mo eyee se bo kaapo mo, dimaadi mo gyi-o, kedabe. O kpa a o waa amo-o mbeyomo.

33 Mo gyi-ana, anen ne mo a tawe gywii Yudaa awuye abrese-o deee ne mo e tawe mo i gywii mone-o feye mo aa mone e kyena san katin ko nee, mone i buwi a mon' kpa mo, amaa mone maa taare a mon' yo mfer ne mo e yo-o.

34 Mbeyomo mbraa popwee ne n de mo e sa mone-o e gye feye mon' dee kpa abee asen. Anen ne mo a kpa mone asen-o, anen dee ne mon' dee kpa abee asen. 35 Mone e kpa abee asen, amo asese pree i nu feye mone gye mo agyasepo nee.”

Anen ne Yeessu a tawe feye Peetroo e swee feye o mon nyi mo-o (Matiyo 26.31-35; Maak 14.27-31; Lukas 22.31-34)

36 Ne Simon Peetroo a bise feye, “Mo nyanpe, mfene ne fo e yo?”

Ne Yeessu a lee kan feye, “Fo maa taare a fo gya mo se yo mfer ne mo e yo-o mbeyomo, amaa fo san fo e gya mo se kamere-ro.”

37 Ne Peetroo a bee bise feye, “Mo nyanpe, nteto nee ne ma taare a n gya fo se mbembeyomo? Mo a waa siraa feye mo i wu a n sa fo.”

38 Ne Yeessu a benjaa mo feye, “Kasentij ne fo a waa siraa feye fo i wu a fo sa mo aaa? Mo i gyi fo kasentij feye, fo e swee iluwi esa feye fo mon nyi mo pwee na kyanare dee fore.”

14

Yeessu e gye kpa ne ane e boro se a ane bo yo mo se ase-o

1 Ne Yeessu a kya se tawe gywii mo agyasepo-o feye, “Mone ma lee sa a mone idun tenne mone. Mon' dee kore Wuribware gyi, na mon' dee kore mo-o gyi. 2 A lee feye akyan bweeto bo n se aye, amose se-o mo e gye nkree a n nya lonjo ekyenakpa sa mone. Weete a dee a mon gye anen nee, ma tawe amo-o a n gywii mone. 3 Feye mo ya lonjo ekyenakpa sa mone-o, mo i kinji a m ba bo taa mone yaa mo ase, na mon' nya kyena mfer ne n te-o. 4 Mone nyi anen ne mone e waa a mon' yo mfer ne mo e ya kyena-o.”

5 Ne Tomas a tawe gywii mo feye, “Mo nyanpe, ane mon nyi mfer ne fo e yo-o. Ne emene ne ane e waa a ane nu kpa bo yo mfer?”

6 Ne Yeessu a benjaa mo feye, “Mo-o mo e gye kpa amo. Mo e gye ne n kaapo oko kasentij a kpa ne o boro se, na o nya nya nkpa na kukyure ne a mon de kee-o. Anen se-o, oko maa taare a o yo n se ase, amo o boro mo se pwee. 7 Mone nyi mo nee, weete mbeyomo mone nyi n se. Lee mbeyomo bo yo, mone i gyii mo, a lee feye mone a nu mo.”

* 13:18 Kiliñ 41.9.

8 Ne Filipino a tawe gywii mo feye, “Mo nyanpe, kaapo ane fo se-o, keto ne ane e kpa-o peee nee.”

9 Ne Yeesuu a lee kan feye, “Filipo, lee kededaadedaa ne mo aa mone peee a kyena-o. Fo sanj fo mon nyi mo aaa? Okemaa ne oo nu mo-o, oo nu n se nee. Ne emene se ne fo ye n kaapo mone n se? 10 Fo e kore fo i gyi feye mo aa n se gye kokonko, beee? Abwaresen ne mo a tawe gywii mone-o mon lee mo ase nee. Aa lee n se ne o bo mo ase-o ase nee. N se bo mo ase nee o waa mo fonfon kusun. 11 Ane n se-o, mon' dee kore gyi feye mo aa n se gye kokonko. Mone e ma taare a mon' kore mo fonfon asen gyi, amo feraa, asun ne mo a waa-o se, mon' kore mo asen gyi. 12 Mo i gyi mone kasentij feye okemaa ne o kore mo o gyi-o e waa asun ne mo e waa-o. O waa ako na a ky o am-o, a lee feye mo e yo n se ase nee. 13 Mo ya yo n se ase, keto kemaa ne mone kemaa ya kore mo kenya-re-o, mo e waa a n sa mo, na n se kedabe nya bo-o mo se bo lee kawu. 14 Amose se-o, mone ya kore keto kemaa mo kenya-re-o, mo e waa a n sa mone.”

Wuribware a kufwiije timaa-o ne Yeesuu a tawe feye o de o kyonwe ane-o

15 Ne Yeesuu a kya se tawe feye, “Mone e kpa mo asen feraa, mon' gya mo mbraa se. 16 Na n yere-ro tawe gywii n se, na o ba okyar-o bo kyonwe mone, na o yere mo ayaa-ro, na mone aa mo kyena. 17 Mo e gye Wuribware a kufwiije-o, kasentij wuye-o. Kaye-ro asese maa taare a bo bunji bamo nkpono-ro sa mo, a lee feye bo mon kee mo, ne bo maa taare a bo gyii mo. Amaa mone feraa, mone e taare a mon' gyii mo, a lee feye o sii mone ase, na o kyena mone nkpono-ro. 18 Ma yowe mone feye anjngyi-o, amaa mo e bee kinji a m ba mone ase. 19 A bo waa kafwee-o, kaye-ro asese maa lee nu mo, amaa mone feraa mone i nu mo. Bo lee anen ne mo i kyinjji a m bee nya nkpa-o se-o, mone mo mone e nya nkpa na kukyure ne a mon de kee-o. 20 Kake amo ya fo, mone i nu feye mo aa n se gye kokonko, ne mo aa mone mo gye kokonko. 21 Okemaa ne o kore mo mbraa, ne o gya mm se neene-o, a kaapo nee feye o kpa mo asen. Oko ne o kpa mo asen-o, n se e kpa mo asen. Na n gbaa, n kpa mo asen, na n sa a o gyii mo.”

22 Ne Yudas (n gye Yudas Kariyotinyi) ye, “Mo nyanpe, emene ya waa se ne fo maa sa a kaye-ro asese gyii fo, ne ane wore e gye ne ane i gyii fo?”

23 Ne Yeesuu a bejjaa mo feye, “Okemaa ne o kpa mo asen-o e gya mo kan se. Na n se kpa mo asen, na mo aa n se ba mo ase bo kyena. 24 Okemaa mo ne o maa kpa mo asen-o maa gya mo kan se. Asen ne mone a nu lee mo ase-o mo mon lee mo fonfon ase nee, amaa aa lee n se ne oo sun mo-o ase nee.

25 Mo a sanj m bo mone ase-o, ne mo a tawe amo-o gywii mone. 26 Amaa mone ya tanj mo asen-o se, okyar-o amo ne ba tee mo e Wuribware a kufwiije timaa-o ne n se de mo o kyonwe mo kenya-re-o e kaapo mone keto kemaa, na o sa a mon' nyinjji keto kemaa ne mo a tawe gywii mone-o se. 27 Keto ne ko ky-o e gye feye mo e sa mone kayeyuri. Mo fonfon kayeyuri ne n de mo e sa mone, amaa n gye anen ne kaye-ro asese de ba sa-o ne n de mo e sa mone.

Mone ma sa a mone idunj tenje mone na kufu nya mone. 28 Mone a nu feye mo a tawe gywii mone feye mo e yo nee, amaa mo i kinji a m ba mone ase, beee? Mone e kpa mo asen feraa, weete mone akato i gyi feye mo a yo n se ase, a lee feye o ky o mo kpa kemaa se. 29 Mo a tawe amo-o gywii mone mbeyo mo pwee na a dee ba, ne amo-o ya ba-o, na mon' nya kore keto ne mo a tawe-o gyi. 30 Ma lee taare a mo aa mone a sa senja kyee, a lee feye Obonsam ne o de kaye-ro asese mfere se keyaalen-o e ba, amaa o mon de keyaalen mo se. 31 Amaa amo-o peee e ba na kaye-ro asese nya nu feye kasentij si mo e kpa n se asen, ne mo e waa keto kemaa ne n se a tawe gywii mo e n waa-o nee.

To, mon' sa a ane lee mfee.”

15

Yeesuu e gye bobe kiyii timaa

1 Bam o maa se ba yo-o, ne Yeesuu a kya se tawe feye, “N du nee feye bobe kiyii timaa. N se mo e bo kem o. 2 O kponje kayaagyii kemaa ne ka maa swee agyi-o a o bo twee, na o neri nyaagyii ko ne n swee agyi-o si, na n nya powe swee agyi bweeto. 3 Mone feraa, mo abwaresen ne mo a tawe gywii mone-o a ky o sa ne mone a tenj mone nyowore lee ebaye-ro. 4 Kiyii-o ye, nyaagyii, mon' kyena mo se neene, na mo-o n nya kra mone-ro kenken. Kiyii kayaagyii maa taare a ka lenj kam o eyee se swee agyi, amo kayaagyii-o te kiyii-o si. N du nee feye kiyii-o, mone mo mone du feye nyaagyii-o. Ane n de ne mone maa taare a mon' swee agyi, amo mone te mo se.

5 N ye eee, n du nee feye bobe kiyii-o, ne mone mo mone du feye kem o nyaagyii-o. Okemaa ne o te mo se, ne mo-o n de mo-ro kenken-o e swee agyi bweeto, a lee feye mone e monj tii mo se, mone wore maa taare a mon' waa seye. 6 Amaa mo ne o monj te mo se-o e lee a o lee da,

na bo taa mo tewe bo kyonwe feye kiyii kayaagyii-o, na ka di wore. Na bo taa kamob bo waa deekpa-ro kure. ⁷ Monɛ ya kyena mo se, ne mo-o mo mo a kra monɛ-ro kenken, amo fɛraa monɛ e korɛ ketɔ kemaa ne monɛ e kpa-o, monɛ e nya. ⁸ Monɛ ya swɛɛ agyi bweɛto, n se e nya kedabe, na a beɛ kaapo feye monɛ a kii mo agyasepo-o neɛ.

⁹ Mo e deɛ kpa monɛ asɛn feye anɛn deɛ ne n se e kpa mo asɛn-o. Monɛ fɛraa mon' deɛ kyena anɛn ne a sa a n deɛ kpa monɛ asɛn-o. ¹⁰ Monɛ ya gya mo mbraa se, mo e deɛ kpa monɛ asɛn, feye anɛn deɛ ne mo a gya n se mbraa se, ne o sanj o kpa mo asɛn-o. ¹¹ Mo a tawe amo-o gywii monɛ neɛ a monɛ akato nya gyi. Monɛ kakatogyi bweɛto mo e lee mo ase neɛ. ¹² Mo e tawe mo i gywii monɛ feye mon' deɛ kpa abɛɛ asɛn feye anɛn deɛ ne mon kine monɛ asɛn kekpa-o. ¹³ Ketɔ ne nyinjpasɛ e ba a o bo kaapo feye o kpa mo nyare-ana asɛn bweɛto-o e gye feye mo a wu sa bamo. ¹⁴ Monɛ ya gya asɛn ne mo e tawe mo i gywii monɛ-o se, amo fɛraa a kaapo feye monɛ gye mo nyare-ana neɛ. ¹⁵ Ma lee tɛɛ monɛ feye mo ayaafɔre, a lee feye keyaafɔre mon nyi ketɔ ne mo nyanɛpe e waa-o. Amaa nkeɛ, mo e tɛɛ monɛ feye mo nyare-ana, a lee feye mo a tawe ketɔ kemaa ne mo a nu lee n se ase-o gywii monɛ. ¹⁶ N gye monɛ ya lee mo feye n kii monɛ nyanɛpe. Amaa mo ya tɛɛ monɛ feye mon' bo kii mo agyasepo-o, na n sunj monɛ bo kyonwe feye mon' ya swɛɛ agyi bweɛto, agyi ne a maa gyo-o. Monɛ ya waa amo-o, n se e sa monɛ ketɔ kemaa ne monɛ e korɛ mo kenya-re-ro-o. ¹⁷ Amosɛ-o mbraa ne n de mo e sa monɛ-o e gye feye mon' deɛ kpa abɛɛ asɛn."

Kikisi ne kaye-ro asɛɛ i kisi monɛ-o

¹⁸ Ne Yeesuu a kya se tawe feye, "To, monɛ ya nu feye kaye-ro asɛɛ i kisi monɛ, mon' nyinjji si feye anɛn deɛ ne baa kyɔ deɛ gye njkɛɛ kisi mo. ¹⁹ Monɛ deɛ monɛ tii kaye-ro asɛɛ se, ne monɛ aa bamo asunj gye akonjko neɛ-o, weeteɛ ba kpa monɛ asɛn feye bamo eyee-o. Amaa mo a tɛɛ monɛ lee kaye mo asɛɛ-ro. Amosɛ se-o monɛ monɛ lee monɛ bo kaye-ro asɛɛ a kebegya-o, anɛn se ne kaye-ro asɛɛ i kisi monɛ-o neɛ. ²⁰ Mon' nyinjji ketɔ ne mo a tawe gywii monɛ-o se feye keyaafɔre kemaa mon bo-ro ne o kyɔ mo nyanɛpe. * Amosɛ-o anɛn ne bokɔ a gya mo kana se-o deɛ ne ba gya monɛ lee si. Anɛn ne bokɔ mo a waa mo awɔrefɔ-o mo deɛ ne ba waa monɛ gbaa monɛ awɔrefɔ. ²¹ Anɛn ne monɛ bo mo kebegya-o se-o se ne ba waa monɛ amo-o pɛɛɛ, a lee feye bo mon nyi mo ne oo sunj mo-o. ²² N deɛ mon ba kaye mo-ro bo tawe abwareɛn gywii kamɔ-ro asɛɛ neɛ, weeteɛ n se maa bu bamo boye ne ba waa-o kepɔ. Anɛn ne mo a ba-o se-o, bo mon lee bo de ketɔ ne ba yere se a bo bo waa boye-o. ²³ Okemaa ne o kisi mo-o, anɛn deɛ ne o kisi n se gbaa. ²⁴ N deɛ mon ba kaye mo-ro bo waa asunj ne oko mon tɛɛ waa amo-o neɛ, weeteɛ n se maa bu bamo boye ne ba waa-o kepɔ. Anɛn ne a du-o, baa nu ketɔ ne mo a waa-o, ne amo-o pɛɛɛ gbaa bo sanj ba kisi mo aa n se pɛɛɛ. ²⁵ Amo-o kyɔ a ba anɛn, na ketɔ ne abwareɛn wore-o a tawe-o nya ba kasɛntij feye, 'Kikisi ne baa kisi mo-o mon de kaase.* ²⁶ Okyarɔpo ne o lee n se ase-o e ba. Mo e gye Wuribware a kufwiije-o, kasɛntij wuye-o. Mo ya ba, mo e gye ne o kya monɛ-ro. Mo e sa a o lee n se ase ba monɛ ase, na a tawe mo asɛn gywii asɛɛ. ²⁷ Na monɛ mo, mon' tawe mo asɛn, a lee feye monɛ kyɔ monɛ bo mo ase lee kegyɛnjkpɛɛ-o-ro."

16

¹ Ne Yeesuu a kya se tawe feye, "Mo a tawe amo-o gywii monɛ neɛ a monɛ ma nya kinji kamɛɛ. ² Ba gya monɛ a bo lee bamo kebwarekorɛ akyan-no. Sanj ko e ba a o bo ba, ne okemaa ne o mo mo monɛ-o e fa feye, mo a waa amo-o, oo waa kotokɔ sa Wuribware neɛ. ³ Ketɔ se ne ba waa monɛ amo-o e gye feye bo mon nyi n se, anɛn deɛ ne bo mon nyi mo. ⁴ Amaa mo a tawe amo-o gywii monɛ neɛ a sanj-o ya fo feye bo waa ato mo, na mon' nya nyinjji si feye mo a kyɔ tawe gywii monɛ."

Asunj ne Wuribware a kufwiije timaa-o e waa-o

Ne Yeesuu a kya se tawe feye, "Mo a sanj m bo monɛ ase-o se, ne mon wuree tawe asɛn mo gywii monɛ.

⁵ To, mbeyomɔ mo e yo mo ne oo sunj mo-o ase neɛ. Amaa monɛ ko gbaa mon taare bise mo feye. 'Mfenɛ ne fo e yo?' ⁶ Ne mbeyomɔ fɛraa ne mo a tawe gywii monɛ-o, aa konj waa monɛ ewɛɛ. ⁷ Mo i gyi monɛ kasɛntij feye, mo ya yo, a baare a a sa monɛ, a lee feye, mo e mon yo, okyarɔpo-o maa ba monɛ ase. Amaa mo ya yo fɛraa, mo e ba mo a m bo kyonwe monɛ. ⁸ Ne mo ya ba-o, o kaapo asɛɛ ne bo bo kaye mo-ro-o feye bo gye abɔyewaapo. Ne o kaapo bamo feye bo beɛ baa waa boye feye baa porɔ mo feye mo e gye abɔyewaapo. Ne o beɛ o kaapo bamo oko ne Wuribware i bu kepɔ-o, na oko mo ne o bu keben-o. ⁹ O kaapo bamo feye bamo e gye ne baa waa boye, a lee feye bo mon korɛ mo gyi. ¹⁰ O beɛ o kaapo bamo feye bamo mporɔ mon gye kasɛntij, a lee feye mo ya lee mfee ne mon e mon lee nu mo, a kaapo neɛ feye n se Wuribware ase ne mo a yo. ¹¹ Ne o beɛ o kaapo bamo feye baa fo

* 15:20 Yohanee 13.16.

* 15:25 Kiliɛ 35.19; Kiliɛ 69.4.

kpa bọ lẹẹ ọkọ nẹ Wuribware i bu kepo-ọ, a lẹẹ feye Ọbọnsam nẹ ọ sanj o de bamọ mfere se keyaalen-ọ, nẹ Wuribware a kyo gyi mọ asen bu mọ kepo.

¹² N de asen bweeto a n tawe gywii mone, amaa mbeyomọ amọ kunu e waa mone ase kokyọ. ¹³ Amaa Wuribware a kufwiije-o feraa, mọ a gye kasentij wuye-o si-o, mọ ya ba, ọ gye mone nkpe e a mon' nu keto kemaa kaase. N gye mọ fonfon keyaalen se nẹ ọ tawe asen a o gywii mone. Amaa ọ tawe amọ nẹ oo nu-o nee, na ọ tawe ato nẹ a ba a bọ ba-ọ. ¹⁴ Ọ sa mọ kedabe, a lẹẹ feye o nu mọ asen nẹ n de-o, na ọ tawe amọ gywii mone. ¹⁵ Asen nẹ n de-o amọ de e n se mọ de. Amose se nẹ mọ a tawe feye Wuribware a kufwiije-o i nu mọ asen nẹ n de-o, na ọ tawe gywii mone."

Ewee na kakatogi

¹⁶ Nẹ Yeessu a kya se tawe feye, "Amo ya waa kafwee, mone maa lee ju mọ peee. Amaa a bee bọ waa kafwee-ọ, na mon' bee ju mọ, a lẹẹ feye mọ e kpa a ijọ n se ase nee."

¹⁷ Nẹ mọ agyasepo-ọ boko a bise bamọ wore wore feye, "Emene nẹ amọ-ọ kaase e kaapo-ọ nee? Ọ tawe o gywii ane feye, amọ ya waa kafwee, ane maa lee ju mọ, amaa a bee bọ waa kafwee-ọ, ane e bee ju mọ. Nẹ ọ bee tawe feye, 'a lẹẹ feye mọ e kpa a ijọ n se ase nee.'"

¹⁸ Emene nẹ 'a bọ waa kafwee' mọ kaase e kaapo-ọ nee? Anẹ monj nyi keto nẹ amọ-ọ e kaapo-ọ!"

¹⁹ Yeessu a pini feye ba kpa a bọ bise mọ-ọ se-ọ, nẹ ọ tawe gywii bamọ feye, "Nj e eee, 'Amo ya waa kafwee, mone maa lee ju mọ,' nẹ m bee ij e eee, 'Amaa a bee bọ waa kafwee-ọ, na mon' bee ju mọ.' Amọ-ọ nẹ mone i bise abee aaa? ²⁰ Mọ i gyi mone kasentij feye mone i su akuyuku na imee, amaa kaye-ro asese feraa, a waa bamọ kakatogi. A waa mone ewee, amaa mone ewee-ọ i kyurowi na i kii kakatogi. ²¹ Okye e kpa a ọ kowe kayaagi, amọ mọ asen a waa ewee, a lẹẹ feye mọ aworefo ọ sanj a fo. Amaa mọ ya kowe kayaagi-o, amọ ọ tanj mọ aworefo se. Na mọ akato gyi feye ọ kowe kayaagi bọ waa kaye-ro. ²² Anen de e du mone ase. Mbeyomọ a maa waa mone kone, amaa m bee mọ i ju mone, na mone akato gyi kyon se, kakatogi nẹ ọkọ maa taare a ọ kore lẹẹ mone ase-ọ. ²³ Kake amọ ya fo, mone maa bise mọ seye. Amaa mọ i gyi mone kasentij feye n se e gye nẹ ọ sa mone keto kemaa nẹ mone e kore mọ mọ kenya-re-ro-ọ. ²⁴ Haree lee sanj-ọ bọ fo mbeyomọ, mone mọ tee kore kotoko mọ kenya-re-ro. Lee ndoo bọ ijọ, mon' kore na mon' nya, na mone akato nya gyi bweeto."

Yeessu a kọ gyi kaye-ro ọyaalenjo se

²⁵ Nẹ Yeessu a kya se tawe feye, "Mbeyomọ feraa akpare-ro nẹ mọ e kaapo mone ato mọ. Amaa sanj kọ e ba, nẹ maa lee ba akpare a m bọ kaapo mone. Sanj amọ feraa, mọ e tawe n se asen a ijọ kaapo-ro gywii mone. ²⁶ Kake amọ ya fo feraa, n gye mọ e gye nẹ mọ e kore n se mone kunju si kotoko. Mone fonfon e kore mọ mọ kenya-re-ro, ²⁷ a lẹẹ feye n se fonfon e kpa mone asen. Keto se nẹ n se Wuribware e kpa mone-ọ e gye feye mone e kpa mọ asen, nẹ mone a kore gyi feye mọ a lẹẹ mọ ase nee. ²⁸ Mọ a lẹẹ n se ase nee, nẹ mọ a ba kaye-ro. Nẹ mbeyomọ mọ e lee kaye-ro a ijọ n se ase."

²⁹ Nẹ mọ agyasepo-ọ a tawe gywii mọ feye, "Cheeji, nke feraa fo a sa sensa, na fo monj lee fo de akpare fo e waa-ro. ³⁰ Anẹ nyi mbeyomọ feye fo nyi keto kemaa. Fo nyi keto nẹ ke bọ anẹ mfere-ro-ọ. Amose, a monj lee a tiri feye ọkọ bise fo senbise kemaa. Amọ-ọ e gye nẹ a sa a anẹ kore gyi feye fo a lẹẹ Wuribware ase nee."

³¹ Nẹ Yeessu a lee kanọ feye, "Mone e kore mọ mone i gyi aaa? ³² Sanj e ba, ọ kyo ọ fo mfee gbaa, sanj nẹ mone peee e brawe-ro-ọ, na mon' sere yowe mọ wore kpen bọ sii mfee. Na mone okemaa sere yọ mọ aye. Amaa kasentij si, n gye sa nẹ mọ a sanj mọ wore, a lẹẹ feye n se bọ mọ ase."

³³ Mọ a tawe amọ-ọ gywii mone nee a mon' nya nya kayeyuri nẹ ka lee mọ ase-ọ. Kaye-ro asese e sa a mon' kpone. Amaa mon' nya wore sanj kemaa, a lẹẹ feye mọ a kọ gyi Ọbọnsam, kaye-ro a ọyaalenjo-ọ, se."

17

Anen nẹ Yeessu a kore kebwarekore sa mọ agyasepo-ọ na Kristoo awuye peee-ọ

¹ Yeessu a tawe amọ-ọ lowe-ọ, nẹ ọ deere Wuribware se, nẹ ọ ye, "N se, mọ sanj-ọ a fo. Sa mọ kedabe na wuraa, na n sa a asese ju fo kedabe na wuraa nẹ fo de-o, ² a lẹẹ feye fo ya sa mọ keyaalen asese peee se, na ij nya taa nkpa na kuyure nẹ a monj de kee-ọ bọ sa bamọ peee nẹ fo a sa mọ-ọ. ³ Bamọ a de nkpa na kuyure mọ nẹ a monj de kee-ọ se-ọ, bọ nyi fo, Wuribware, nẹ fo wore kpen e gye nyanje-ọ, nẹ bọ nyi mọ, Yeessu Kristoo, nẹ fo a sunj mọ bọ kyonjwe kaye mọ-ro-ọ. ⁴ Mọ a lowe kusun nẹ fo a sa mọ feye ij waa-ọ se-ọ, mọ a kaapo fo kedabe na wuraa kaye mọ-ro. ⁵ N se, sa a n kyena fo ase mbeyomọ, na ij nya kedabe na wuraa nẹ mọ aa fo de e ane de pwee nẹ ane a de twee kaye mọ-ọ.

⁶ Mọ a sa nẹ mọ agyasepo mọ nẹ fo a lee lee kaye mọ-ro sa mọ-ọ peee a gyii fo. Bọ gye fo lee nee, nẹ fo a taa bamọ sa mọ. Nẹ baa nu fo kanọ. ⁷ Mbeyomọ feraa, bọ nyi feye keto

kemaa ne fo a sa mo-o a lee fo ase nee. 8 Asej ne fo a bo sa mo-o ne mo a towe gywii bamo, ne baa kore amo gyi. Bo nyi feye kasentij si ne mo a lee fo ase ba. Ne baa kore gyi feye fo ya sunj mo.

9 Amose-o, mo e kore kebwarekore mo e sa bamo nee. N gye kaye-ro ase peee ne mo e kore mo e sa mbeyamo, amaa mo agyasepo mo ne fo a sa mo-o ne mo e kore kebwarekore mo e sa. 10 Sese kemaa ne m bo mo-o gye fo sese nee, ne sese kemaa ne fo bo mo-o mo gye mo sese. Ne mo kedabe a bore bamo se lee kawu. 11 Ne mbeyamo mo e ba fo ase. Ma lee kyena kaye-ro. Amaa bamo feraa, bo te kaye mo-ro nee. N se kpeyaa, mo e kore fo feye fo ba fo kenyare ne fo a bee sa mo-o keyaalen bo kunj bamo, na bo nya waa kokonko, feye anej ne mo aa fo e gye kokonko-o. 12 Mo a bo bamo ase-o, ne mo a ba kenyare amo ne fo a sa mo-o keyaalen bo kunj bamo. Anej se-o, bamo okonko monj fo, amo odiburopo ne fo a kyotowe feye o fo-o, na anej ne baa kyore waa abwaresej wore-o-ro-o nya waa kasentij.

13 Ne mbeyamo mo e ba fo ase nee. Mo e towe asej mo kaye mo-ro nee na bo nya nya mo kakatgyi ne n de-o bamo nkpono-ro bweeto. 14 Mo a towe fo asej gywii bamo, ne kaye mo-ro ase a kisi bamo, bo lee anej ne bo monj tii kaye mo-ro a ase-o se-o, feye anej dee ne n gbaa monj tii kaye mo-ro a ase-o se-o. 15 Ma kore fo nee feye fo lee bamo lee kaye mo-ro. Amaa keto ne mo e kore fo bweeto-o e gye feye fo kunj bamo na bo ma lwee Obonsam kesare-ro. 16 Feye anej ne monj tii kaye mo-ro a ase-o se-o, anej dee ne bamo gbaa bo monj tii kaye mo-ro a ase-o se. 17 Amose-o, dee sa a bo gyii fo kasentij-o na bo nya yowe kaye mo bo sii kamee taa bamo eyee bo sa fo kasentij-no, a lee feye fo asej ne fo e towe-o gye kasentij. 18 Mo a sunj bamo bo kyonwe kaye-ro nee feye anej dee ne fo a sunj mo bo kyonwe kaye-ro-o. 19 Mo a kperi bamo se taa mo eyee bo sa fo, na bamo-o bo nya nya taa bamo eyee bo sa fo kasentij-no sanj kemaa.

20 Ne mbeyamo mo e kore kebwarekore mo e sa bamo ne ba kore mo a bo gyi bo lee mo agyasepo mo abwaresej kotowe-o se. 21 Mo kebwarekore e gye feye bamo peee waa kokonko. Sa a mo aa bamo aa fo waa kokonko. N se, sa a bo waa kokonko feye anej ne mo aa fo gye kokonko-o, na kaye-ro ase nya kore gyi feye fo ya sunj mo. 22 Mo a sa bamo kedabe na wuraa konko ne fo a sa mo-o dee, na bo nya waa kokonko feye anej ne mo aa fo gye kokonko-o. 23 Na fo sa a mo aa bamo a tii fo se waa kokonko kpen, na kaye mo-ro a ase-o nya nju feye fo ya sunj mo, ne fo e kpa bamo asej feye anej ne fo e kpa mo ase-o. 24 N se, agyasepo ne fo a sa mo-o feraa, ne mo e kpa feye bo ba mo ase mfen ne mo e yo-o, na bo nya nju mo kedabe na wuraa, kedabe na wuraa ne fo a sa mo-o, a lee feye fo a kpa mo asej pwee ne ane a dee twee kaye mo.

25 N se timaa, kaye mo-ro a ase-o monj nyi fo, amaa n nyi fo. Ne mo agyasepo-o mo bo nyi feye fo ya sunj mo. 26 Mo a sa ne baa gyii fo. Amaa mo e kya se a n sa a bo gyii fo, na kekpa ne fo de sa mo-o nya sii bamo nkpono-ro, na mo aa bamo waa kokonko."

18

Anej ne baa kra Yeessu-o

(Matiyo 26.47-56; Maak 14.43-50; Lukas 22.47-53)

1 Yeessu a kore kebwarekore mo lowe-o, ne mo aa mo agyasepo-o a nare ya tenj Kidronj Kemanjan-o. Baa gyi banj bo muruwaa ayii ko mfen, ne Yeessu mo aa mo agyasepo-o a ya lweero.

2 Yudas odiburopo-o mo nyi mfen ne banj bo-o, a lee feye Yeessu mo aa mo agyasepo-o a gyanje mfen iluwi bweeto. 3 Amose-o ne Yudas a ba mfen. Mo aa Roma asoogyaa awuye ko na Wuribware sunjpa aderepese ko ne Wuribware alonjapo abrese na Farisii awuye a sunj-o ya ba. Na bo de adonj na ifetiri na eporo-o.

4 Yeessu nyi keto kemaa ne ke e ba a ke bo waa mo-o. Amose se-o ne o meraa se o yo bamo ase, ne oo bise bamo feye, "Nse ne monj i buwi monj e kpa?"

5 Ne baa lee kano feye, "Yeessu Nasaretenyi-o." Ne o ye, "Mo e bo mfee-o." Yudas odiburopo-o yere bamo ne mo aa bamo a ba-o ase. 6 Yeessu a towe gywii bamo feye, "Mo e bo mfee-o"-o, ne baa lwii kamee ya lee daye sweere.

7 Ne Yeessu a bee bise bamo feye, "Nse ne monj i buwi monj e kpa?"

Ne bo bee bo ye, "Yeessu Nasaretenyi-o."

8 Ne Yeessu a lee kano feye, "Mo a kyotowe gywii monj feye m bo mfee. Monj i buwi monj e kpa mo feraa, mon' sa a bomo-o ne bo tii mo se-o nare." 9 O towe amo-o nee a keto ne o kyotowe-o nya waa kasentij feye, "N se, monj sa ne fo ase ne fo a sa mo-o okonko gbaa a fo."*

10 Sanj amo-o Simonj Peetroo de kepanj, ne oo gyiiri kemo lee kemo kegyaforo bo ne Wuribware alonjapo brese a anya-o oko kigyisesebo tenj. Kenya-o kenyare e gye Malakus.

* 18:9 Yohannee 6.39.

11 Ne Yeesuu a tawe gywii Peetroot feye, “Taa fo kepan-o waa kemo kegyafo-ro! A lee feye a tiri feye n gyi aworefo mo, na n wu lowi ne n se Wuribware a tawe feye n wu-o.”

Aneñ ne Yeesuu a yere Hanaa akato-ro-o

12 Ne asoogyaa awuye-o na bamo abrese na Wuribware sunkpa a adeeresepo-o a kra Yeesuu, ne baa nure mo. 13 Ne baa taa mo yaa Hanaa ne o gye Kayafas mo saa nyanse-o aye. Hanaa dee o gye Wuribware olonjoro brese. Kayafas mo e gye Wuribware olonjoro brese kasu amo. 14 Kayafas ya fore waa Yudaa awuye abrese-ro feye a bware feye sese konko wu sa asese peee.

Aneñ ne Peetroot a swee feye o mon nyi Yeesuu-o
(Matiyo 26.58, 69-70; Maak 14.66-68; Lukas 22.54-57)

15 Simon Peetroot na agyasepo-o oko a gya Yeesuu si. Aneñ a agyasepo-o nyi Wuribware olonjoro brese-o damenanse, amose se-o ne mo aa Yeesuu a nare yo olonjoro brese a lonj-kabuno. 16 Peetroot a sii o bo lonj-o kibunogyi-ro-o si-o, mo kosobe agyasepo ne o nyi olonjoro brese-o damenanse-o a kinji yo kibunogyi-o-ro ya sa senja ko gywii kakyeesee ne o yere kibunogyi-o-ro-o, ne oo sa ne Peetroot a lweero.

17 Kakyeesee ne o yere kibunogyi-o-ro-o a bise Peetroot feye, “Nee fo gye Yeesuu mo agyasepo-o oko nee e?” Ne Peetroot a lee kan feye, “Daabii! N gye bamo oko e gye mo!”

18 San amo-o afwii bo-ro. Aneñ se-o ne ayaafore na adeeresepo-o a ba adurduri bo kure deekpa, ne baa kya muruwa ba wore, ne Peetroot a yo bamo ase mfen o wore deekpa-o.

Aneñ ne Hanaa a bise Yeesuu asen-o

19 Ne Hanaa a bise Yeesuu mo agyasepo-o kunu si asen na mo kekaapo-o asen. 20 Ne Yeesuu a lee kan feye, “San kema laman-no ne mo e tawe abwarenen na mo e kaapo ato kebwarekore akyan-no na Wuribware sunkpa mfen ne Yudaa awuye e gyanje-o. Mon tee tawe kotoko bo kweero. 21 Ne emene se ne fo i bise mo aneñ a senbise mo? Bise asese ne mo a kaapo bamo-o. Bise bamo keto ne mo a tawe gywii bamo-o. Bo nyi keto ne mo a tawe-o.”

22 Yeesuu a tawe amo-o, ne adeeresepo-o oko ne o yere mfen-o a da mo akato-ro kebaa tawe feye, “Emene se ne fo e sa senja aneñ fo i gywii Wuribware olonjoro brese-o?”

23 Ne Yeesuu a benjaa mo feye, “Mo ya tawe asen ne amo e mon bo dan, fo tawe aneñ a asen-o na okema nu. Ne keto ne mo a tawe-o mo e gye kasentij, ne nteto se ne nkee fo e da mo-o nee?”

Aneñ ne Yeesuu a yere Kayafas akato-ro-o
(Matiyo 26.57; Maak 14.53; Lukas 22.66)

24 Amo-o kamee-ro, ne Hanaa a sa ne baa yaa Yeesuu ya bo sa Kayafas, Wuribware olonjoro brese-o, na agbarabi san a nure mo.

Aneñ ne Peetroot a bee swee feye o mon nyi Yeesuu-o
(Matiyo 26.71-75; Maak 14.69-72; Lukas 22.58-62)

25 Peetroot san o yere ayaafore-o na adeeresepo-o ase o wore deekpa. Ne bamo bokko a bise mo feye, “Nee fo gye Yeesuu mo a agyasepo-o oko nee e?” Amaa Peetroot a swee feye, “Daabii! N gye bamo oko e gye mo!”

26 Ne Wuribware olonjoro brese a anya-o oko ne Peetroot a ba kepan bo ne mo kesebotenj-o mo nyipo ko a bise Peetroot feye, “Nee mo a nju fo bo mo ase bane-o-ro e?” 27 Ne Peetroot a bee tawe feye, “Daabii!” Puri amo-ro, ne kyanare a fore.

Aneñ ne Yeesuu a yere Pilat akato-ro-o
(Matiyo 27.1-2, 11-14; Maak 15.1-5; Lukas 23.1-5)

28 Ne baa lee Yeesuu lee Kayafas ase yaa Romanyi gominaa ne ba tee mo e Pilat-o lenbu-ro. San amo-o gyegyaye kese-ro nee. Yudaa awuye abrese mon kpa kulwee Romanyi lenbu-o-ro a lee feye bo ye bamo ya waa aneñ, iyisi e kyena bamo se, na bo ma taare nya kpa gyi Wuribware-a-kyana-awowe a ateese-o. 29 Amose se-o ne Gominaa Pilat a lee yo bamo ase kawa ya bise bamo feye, “Nteto boye ne nyare mo a waa ne mone a baa mo mfee?”

30 Ne baa lee kan feye, “O dee o mon waa boye nee, weete ane maa baa mo fo ase.”

31 Ne gominaa-o a tawe gywii bamo feye, “To, mon! taa mo kinji, na mon! ya ba mone fanfan mbraa bo gyi mo asen.” Ne baa lee kan feye, “Mone Roma awuye mon sa ane kpa feye ane mo aboyewaapo.” 32 Amo-o a ba nee a keto ne Yeesuu a tawe-o nya waa kasentij bo lee lowi suyo ne o ba a o bo wu-o si.

33 Ne gominaa-o a kinji yo mo lenbu-ro, ne oo tee Yeesuu baa bo yera mo akato-ro. Ne o ye, “Baa pora fo feye fo a tawe feye fo e gye Yudaa awuye owure-o. Emene ne fo i lee kan?”

34 Ne Yeesuu a benjaa mo feye, “Senbise mo a lee fo ase nee, beee bokko ya tawe mo asen gywii fo aaa?”

³⁵ Ne gominaa-o a beɲɲaa mɔ feye, “Nteto ne fo e sa seɲsa fo i gywii mɔ feye mɔ a gye Yudaanyi-o? Fo fɔɲfɔɲ aseɛ na fo fɔɲfɔɲ Wuribware alɔɲɲɔpɔ abreɛ ya taa fo bɔ waa mɔ kesaree-ro. Nteto ne fo a waa?”

³⁶ Ne Yeessuu a towe gywii mɔ feye, “Amo e gye kasentɲ feye mɔ e gye owure-o, n gye kaye mɔ-ro ne mɔ i gyi kuwure. N deɛ mɔ i gyi kaye mɔ-ro kuwure nee, weetee mɔ kamɛɛ-ro awuye a ko bɔ kunj mɔ na m la lwee Yudaa awuye abreɛ-ro kesaree-ro. Daabii, kuwure ne mɔ i gyi-o mon bɔ kaye mɔ-ro mfee.”

³⁷ Ne gominaa-o a bise mɔ feye, “To, nee fo gye owure nee, beɛɛ?”

Ne Yeessuu a lee kanɔ feye, “Mɔ kuwure mon du feye kuwure ne fo i bise mɔ kemɔ asen-o. Aseɲ konko mɔ se deɛ ne baa kowe mɔ waa kaye mɔ-ro na m bɔ towe kasentɲ-o. Ɔkɛmaa ne ɔ bɔ kasentɲ a kebegya-ɔ se-ɔ e gya mɔ kanɔ se.”

³⁸ Ne gominaa-o a bise mɔ feye, “Nteto e gye kasentɲ?”

*Anɛɲ ne baa sure si feye bɔ mɔ Yeessuu-o
(Matiyo 27.15-31; Maak 15.6-20; Lukas 23.13-25)*

Ne Gominaa Pilat a kiɲɲi yɔ kawu laman-ɔ ase, ne ɔ towe gywii bamɔ feye, “M fɛraa, ma taare a ɲ ɲu ketɔ ne mɔ e yere se na m bɔ bu ɔnyare mɔ kepo-ɔ. ³⁹ To, anɛ de ananato ko ne anɛ e waa anɛ e sa monɛ Wuribware-a kya-anɛ-yowe ateesee kigyibee kemaa-ro-ɔ. Amo e gye feye anɛ lee aseɛ ne anɛ a tii bamɔ tiikpa-ɔ ɔko bɔ sa monɛ. Amose-ɔ mbeyomɔ, monɛ e kpa feye n lee monɛ Yudaa awuye owure bɔ sa monɛ aaa?”

⁴⁰ Ne baa fɛɛ-ro feye, “Daabii! N gye mɔ ne anɛ e kpa feye fo lee lee tiikpa-ɔ bɔ sa anɛ. Lee Bar-Abas bɔ sa anɛ!” Bar-Abas mɔ gye bamɔ ne baa koso ko bɔ kye Roma abane man mɔ-ro-ɔ ɔko ne baa kra mɔ tii-o nee.

19

¹ Ne Gominaa Pilat a sa ne mɔ asoogyaa awuye a da Yeessuu paara. ² Ne asoogyaa awuye-o a ba iwu bɔ lo kuwurepa bɔ bun mɔ, ne baa ba waagya pipee bɔ bun mɔ feye mɔ a gye owure-o. ³ Ne ba ba mɔ ase ba towe feye, “Ansuma, nana, Yudaa awuye owure!” Ne baa daye mɔ akato-ro abaa kpɔra-ro.

⁴ Ne gominaa-o a beɛ lee ya towe gywii laman-ɔ feye, “Mon' laato a mon' nu. Mɔ i lee mɔ a m baa monɛ ase kawu mfee, na mon' nya ɲu feye ma taare a ɲ nya ketɔ ne mɔ e yere kemɔ se a m bɔ bu mɔ kepo-ɔ.” ⁵ Amose se-ɔ ne Yeessuu a lee kawu na o bun iwu kuwurepa-ɔ na waagya pipee-o. Ne gominaa-o a towe gywii bamɔ feye, “Mon' kee ɔnyare-ɔ nee!”

⁶ Saɲ ne Wuribware alɔɲɲɔpɔ abreɛ-ɔ na Wuribware sunkpa adeereɛepo-ɔ a ɲu mɔ-ɔ, ne baa fɛɛ-ro towe feye, “Da mɔ bɔ mɛra kiyii kpare-abɛɛ-ro se! Da mɔ mɛra kiyii kpare-abɛɛ-ro se!” Ne gominaa-o a towe gywii bamɔ feye, “Amo fɛraa monɛ fɔɲfɔɲ taa mɔ ya da mɔ bɔ mɛra kiyii kpare-abɛɛ-ro se. M fɛraa, ma taare a ɲ ɲu ketɔ boye ne ɔ waa, ne mɔ e yere se a m bɔ bu mɔ kepo-ɔ.”

⁷ Ne laman-ɔ a towe bɔ kyonwe mɔ feye, “Anɛ de mbraa ne ɲ kaapo feye ɔkɛmaa ne ɔ ye ɔ gye Wuribware mɔ gyi-o, a bware feye o wu. Ɔnyare mɔ ye ɔ gye Wuribware mɔ gyi-o nee. Amose se-ɔ a bware feye o wu.”

⁸ Gominaa-o a nu baa towe amɔ-ɔ, ne kufu ne o de-o a tii si. ⁹ Ne oo kiɲɲi yɔ lenbu-o-ro ya bise Yeessuu feye, “Mfene ne fo a lee?” Amaa Yeessuu mon lee kanɔ. ¹⁰ Ne gominaa-o a beɛ bise mɔ feye, “Fo maa beɲɲaa mɔ nee eee? Nyiɲɲi si feye n de keyaalɛɲ feye ɲ yowe fo a fo ya kyure, ne n de keyaalɛɲ feye n da fo bɔ mɛra kiyii kpare-abɛɛ-ro se.”

¹¹ Ne Yeessuu a lee kanɔ feye, “Fo de mɔ se keyaalɛɲ a lee feye Wuribware ya taa bɔ sa fo. Amose se-ɔ, ɔnyare ne ɔ taa mɔ bɔ sa fo-ɔ e gye ne ɔ waa boye kyon fo.”

¹² Gominaa-o a nu amɔ-ɔ, ne ɔ len eyee ɔ kpa kpa ne ɔ yere se a ɔ bɔ yowe Yeessuu-o. Amaa laman-ɔ a fɛɛ-ro bɔ kyonwe mɔ feye, “Fo ya yowe ɔnyare mɔ bɔ kyonwe kwaa, amo fɛraa fo mon gye fo owure dabɛ-ɔ mɔ nyare nee! Ɔkɛmaa ne ɔ ba mɔ eyee a ɔ bɔ kii owure-o gye owure dabɛ-ɔ don nee!”

¹³ Gominaa-o a nu amɔ-ɔ, ne oo lee Yeessuu kawu, ne ɔ kyena ɔsengyipo a kagya-ɔ-ro, mfeɲ ne Heebrii seɲsa-ro ba tee e Gabataa-ɔ (kaase e kaapo feye Abranɲaye). ¹⁴ Ifiyara amo, na kyowe a yase kafweɛ.

Ne gominaa-o a towe gywii laman-ɔ feye, “Mon' kee monɛ owure!”

¹⁵ Ne baa fɛɛ-ro bɔ kyonwe mɔ feye, “Taa mɔ nare ya da mɔ bɔ mɛra kiyii kpare-abɛɛ-ro se!”

Ne gominaa-o a bise bamɔ feye, “Monɛ e kpa feye n da monɛ owure bɔ mɛra kiyii kpare-abɛɛ-ro se nee eee?”

Ne Wuribware alɔɲɲɔpɔ abreɛ-ɔ a lee kanɔ feye, “Owure ne anɛ de-o e gye fo owure dabɛ ne fo de-o.”

16 Ne nkee gominaa-o a ba Yeessu bo sa mo asoogyaa awuye feye bo ya da mo bo mera kiyii kpare-abee-ro se.

Anen ne baa da Yeessu bo mera kiyii kpare-abee-ro se-o
(Matiyo 27.32-44; Maak 15.21-32; Lukas 23.26-43)

17 Amose se-o ne baa taa Yeessu nare, ne do ya soro mo kiyii kpare-abee-ro baa mfen ne Heebrii senja-ro ba tee e Gologotaa-o (kaase e kaapo feye Kolonkorongyi sweere). 18 Ne baa da mo bo mera kiyii kpare-abee-ro se. Ne baa da anyare anyo ko mo bo mera ayii kpare-abee-ro se, okonko bo Yeessu kigyise si, ne okonko mo bo mo kebena se.

19 Ne Gominaa Pilat a kyore bo donno kworetaa ko se feye, "Yeessu Nasarstenyi, Yudaa awuye owure-o," ne do sa ne baa taa kemo bo mera kiyii kpare-abee-ro-o se. 20 Anen a kaworettaa-o, baa kyore kemo se Heebrii na Roma na Griiki esenja-ro nee. Ne asese bweeto a kare, a lee feye mfen ne baa da Yeessu bo mera kiyii kpare-abee-ro se-o na man-ro mon bo fo. 21 Ne Wuribware alonnono abrese-o a ya towe gywii gominaa-o feye, "Fo ma kyore feye, 'Yudaa awuye owure-o,' amaa kyore feye, 'Onyare mo ye, Mo e gye Yudaa awuye owure-o.'"

22 Ne gominaa a lee kana feye, "Keto ne mo a kyore-o, ma lee kyurowi."

23 Amo asoogyaa awuye-o a da Yeessu bo mera kiyii kpare-abee-ro-o se lowe-o, ne baa taa mo ato bunse, ne baa ke-ro ntunkare nna, katun kema gye soogyaa konko kema lee nee. Ne baa bee taa mo kaare ne baa lo, ne bo mon baara-o. 24 Ne baa towe gywii abee feye, "Mone ma sa a ane kyanne kaare-o-ro, mon' sa a ane waa mpini mpini na mo ne o gyi si-o na ka kii mo lee." Anen a asen mo a ba nee na keto ne baa kyore waa abwarenen wore-o-ro-o nya waa kasentij feye,

"Ne baa waa mpini mpini
bo ke mo ato bunse-ro sa abee."*

Anen ne asoogyaa awuye-o a waa-o nee.

25 Yeessu mo nyi na mo nyikaase na Mariya ne o gye Kilopas mo ka-o na Mariya Magadalanyi yere bo meraa mfen ne baa da mo bo mera kiyii kpare-abee-ro-o se-o. 26 Yeessu a nu mo nyi-o na ogyasepo ne Yeessu e kpa mo asen bweeto-o yere mfen-o, ne do towe gywii mo nyi-o feye, "Kee, fo gyi-o nee." 27 Ne do towe gywii mo ogyasepo-o feye, "Kee, fo nyi-o nee." Lee mfen-o ne ogyasepo-o a taa Yeessu mo nyi-o yaa bo kyena mo aye.

Yeessu lowi
(Matiyo 27.45-56; Maak 15.33-41; Lukas 23.44-49)

28 Yeessu a nu feye mbeyamo feraa keto kema a lowe-o, na asen ne baa kyore waa abwarenen wore-o-ro-o nya waa kasentij-o, ne do towe feye, "Burufu de mo." 29 Kalo na nta ko yere mfen, ne baa taa ikyikyee bo da-ro lee bo kyena kayii si, yase yaa mo kana ase. 30 Yeessu a kyokywee nta-o, ne do towe feye, "Aa lowe." Ne do gyaa kunu bo twee-ro, ne oo kii Ebware lee.

Anen ne baa yii Yeessu kekpa keriro-o

31 Ne Yudaa awuye abrese-o a bo kore Gominaa Pilat feye o sa bamo kpa a bo ya gye anyare ne baa da bamo bo mera ayii kpare-abee-ro se-o ayaa, na bo maye bamo afunin-o lee ayii kpare-abee-ro-o se. Keto se ne baa ya kore kpa-o e gye feye kake nsi amo gye Ifiyara, ne bo maa kpa feye afunin-o kyena ayii kpare-abee-ro-o se Memeneda, a lee feye Memeneda ne o ba-o gye Memeneda kukyure kake dabe. 32 Ne asoogyaa awuye a ya gye anyare gyenkreese na onyasepo ne baa da bamo aa Yeessu bo mera ayii kpare-abee-ro-o se-o ayaa. 33 Amaa bamo a ba Yeessu ase-o, baa nu feye do kyore wu, amose-o bo mon lee gye ayaa. 34 Amaa asoogyaa awuye-o oko a yii Yeessu kekpa keriro. Puri amo-ro, ne mbogya na nkyu a lee. 35 Sese ne oo nu asen mo a waa-o e towe amo asen o gywii mone ne mone e kare wore mo-o, na mone gbaa na mon' dee kore gyi. Keto ne do towe-o gye kasentij nee. 36 Amo-o a waa nee na keto ne abwarenen wore-o a towe-o nya waa kasentij feye,

"Mo kibowii konko gbaa maa gyaa-ro."*

37 Abwarenen wore-o a bee towe ton ko feye,

"Asese e deere mo ne baa yii kekpa-o se."*

* 19:24 Kilij 22.18. * 19:36 Kelee Igyipiti 12.46; Anyare kekare 9.12; Kilij 34.20. * 19:37 Sakariya 12.10.

*Anej ne baa pure Yeesuu-o
(Matiyo 27.57-61; Maak 15.42-47; Lukas 23.50-56)*

³⁸ Amo-ɔ pɛɛɛ kameɛ-ɔ, ne ɔnyare ko ne ba tee mo e Yosef ne ɔo lee Arimateya man-ro-ɔ a ya kore Gominaa Pilat feye ɔ taa Yeesuu kifunin sa mo. Anej a Yosef mo gya Yeesuu si ɔ kwɛro nee, a lee feye ɔ sere Yudaaw awuye abrese-ɔ. Ne gominaa-o a sa mo kpa feye ɔ ya taa Yeesuu kifunin-o nare. Amose se-ɔ ne Yosef a ya taa kifunin-o o yii. ³⁹ Nikodeemus, ne ɔo dee ya nu Yeesuu kanye ko-ɔ,* na Yosef ya yo ya pure kifunin-o. Bamɔ a yo-ɔ, ne Nikodeemus a taa kakyanne na ndwii ko ne baa bo waa abee-ro-ɔ. Mmo pɛɛɛ a borɔ kyanse. ⁴⁰ Anyare anyo-ɔ a taa Yeesuu kifunin-o, ne baa ba kyefuri bo miri mo, ne baa ba ndwii-o na kakyanne-ɔ bo waa-ro, anej ne Yudaaw awuye ananato-ro ba lonho kifunin pwɛɛ na bo dee pure-o. ⁴¹ Baa gyi banɛ bo kuɲ ayii ko mɛraa mfeɲ ne baa mo Yeesuu-o. Banɛ amo-ro ne ɔko a ɲeri kefore lee bo feye kekyan-ɔ bo waa kegyeranta popwɛɛ ne bo mon tee pure ɔko kemo-ro-ɔ. ⁴² Amɔ a gye feye kibugyii ya da, na bamo kukyure kake dabɛ fo-ɔ, ne anej a kegyeranta-ɔ maa mfeɲ-ɔ se-ɔ, ne baa pure Yeesuu mfeɲ.

20

*Kegyeranta kpankpan-ɔ
(Matiyo 28.1-8; Maak 16.1-8; Lukas 24.1-12)*

¹ Kosiyara gyegyaye kese-ro-o, kaye a mon tee ke neene-ɔ, ne Mariya Magadalanyi a yo kegyeranta-ɔ se. Mo a fo mfeɲ-ɔ, ne oo nu feye kefore ne baa kuroɲ bo kpuse kegyeranta-ɔ kan-ɔ se feye pone-ɔ, baa kyɔ kuroɲ lee kegyeranta-ɔ kan-ɔ-ro. ² Anej se-ɔ, ne oo kinɲi ɔ sere ɔ yo Siman Peetroo na ɔgyasepo ne Yeesuu a kpa mo asen bweeto-ɔ ase, ne ɔo tawe gywii bamo feye, “Baa taa ane nyanɲe lee kegyeranta-ɔ-ro, ane mo ane mon nyi mfeɲ ne baa taa mo yaa bo beya-ɔ.”

³ Amose ne Peetroo na ɔgyasepo ko amo-ɔ a yo kegyeranta-ɔ ase. ⁴ Agyasepo anyo mo sere nee, amaa ɔkonko-ɔ sere kenken ɔ kyon Peetroo. Anej se-ɔ ɔo fo kegyeranta-ɔ ase pwɛɛ ne Peetroo a dee fo. ⁵ Mo a fo-ɔ, ne oo bunɲe deere kegyeranta-ɔ-ro kee, ne oo nu kyefuri ne baa bo miri Yeesuu kifunin-o da mfeɲ, amaa ɔ mon lwee kegyeranta-ɔ-ro. ⁶ Ne Siman Peetroo mo a sii kameɛ ba, ne oo lwee kegyeranta-ɔ-ro, ne oo nu kyefuri-o da mfeɲ, ⁷ na kaprakɛ ne baa bo ɲure Yeesuu kuɲu-o. Kaprakɛ ne baa bo ɲure Yeesuu kuɲu-o na kyefuri-o mon da ton konko nee. Kaprakɛ-ɔ a bo ka da kamɔ kokwee. ⁸ Ne ɔgyasepo ne ɔo gye ɲkɛɛ fo kegyeranta-ɔ ase-ɔ mo a lweero, ne oo nu keto kema. Amose ne ɔo koore keto ne Mariya a tawe gywii bamo-ɔ gyi. ⁹ Amo-ɔ pɛɛɛ gbaa bo mon tee nu anej ne abwaresen wɔre-ɔ a tawe-ɔ feye o kyinɲi a ɔ lee lowi-ro-o kaase. ¹⁰ Ne agyasepo-ɔ a kinɲi bo yii pe.

*Anej ne Yeesuu a lee mo eyee bo kaapo Mariya Magadalanyi-o
(Maak 16.9-11)*

¹¹ Mariya mo yere kegyeranta-ɔ kawu si o su. Mo a san ɔ maa se o su-o, ne oo bunɲe deere kegyeranta-ɔ-ro. ¹² Ne oo nu Wuribware mbɔo ɲnyo ko ne bo bun ata fufuri-o te mfeɲ ne baa pure Yeesuu-o, ɔkonko bo ayaa se, ne ɔko mo bo anu si. Amaa san amo, Yeesuu kifunin-o mon lee ɔ bo kegyeranta-ɔ-ro.

¹³ Ne baa bise mo feye, “Ɔpekyee, nteto nee ne fo i su?”

Ne oo lee kana feye, “Baa taa mo nyanɲe bo de bo yii, ne mon nyi mfeɲ ne baa taa mo yaa bo beya-ɔ.” ¹⁴ Ne oo buruwaa, ne oo nu Yeesuu a yere mfeɲ, amaa ɔ mon nyi feye Yeesuu nee.

¹⁵ Ne Yeesuu a bise mo feye, “Ɔpekyee, nteto nee ne fo i su? Nse ne fo i buwi fo e kpa?”

Ɔkyee-ɔ e fa feye banɛ amo ɔdeeresepo nee, ne ɔo tawe feye, “Bresɛ, mfene ne fo a taa mo bo beya? Mo e kore fo tawe mfeɲ ne fo a taa mo yaa bo beya-ɔ, na ɲ nya ya taa mo.”

¹⁶ Ne Yeesuu a tee mo feye, “Mariya!”

Ne oo buruwaa mo eyee bo kore Yeesuu a kebegya-ɔ se, ne ɔo ya kpuni anurii kra mo ayaa-ro, ne ɔo tawe Heebrii bamo sɛnsa-ro feye, “Rabuni!” Amo kaase e gye “Mo ɔkaapopo.”

¹⁷ Ne Yeesuu a tawe gywii mo feye, “Fo ma kan kra mo-ro, a lee feye mon tee yo sosɔ n se ase. Amose se-ɔ, nare mo kosobɛɛ-ana ase ya tawe gywii bamo feye mo i kinɲi mo e yo mo ne ɔ gye n se na mo nyanɲe Wuribware-ɔ ase. Na fo tawe gywii bamo feye ɲkee fɛraa ɔ gye bamo se na bamo nyanɲe Wuribware bo tii si.”

¹⁸ Puri amo-ro, ne Mariya Magadalanyi a yo ya tawe gywii agyasepo-ɔ feye, “Mo a ɲu ane nyanɲe,” ne ɔo tawe anej ne Yeesuu a tawe gywii mo-ɔ gywii bamo.

*Anej ne Yeesuu a lee mo eyee bo kaapo mo agyasepo-o
(Maak 16.14; Lukas 24.36-43)*

* 19:39 Yohanee 3.1.

19 Kake nsi amo gye Kosiyara. Amo kedeeppweta-ɔ, ne Yeessuu agyasepo-ɔ a gyanɲe twee kekyaɲ-nɔ bo bo-ro, a lee feye kufu de bamo bo lee Yudaa awuye abrese-ɔ se. Ne Yeessuu a bo yere bamo nsena-ro. Ne ɔ ka bamo kanɔ feye, "Eyyee yure mone." 20 Mo a towe amo-ɔ kyon-ɔ, ne ɔ ba mo asaree na mo keriro bo kaapo bamo. Ne agyasepo-ɔ akato a gyi bweeto feye bamo a nu Yeessuu.

21 Ne Yeessuu a bee towe gywii bamo feye, "Eyyee yure mone. To, feye aneɲ ne n se a sun mo bo kyonwe-ɔ, aneɲ deɛ ne mo i sun mone mo e kyonwe." 22 Ne oo fwii ne waa bamo-ro towe feye, "Mon' kɔore Wuribware a kufwiɲe timaa-o. 23 Mone ya taa boko ebɔye bo ke bamo, amo feraa Wuribware gbaa e ba bamo ebɔye a ɔ bo ke bamo. Ne mone e mon ba bo ke bamo, amo feraa Wuribware gbaa maa ba a ɔ bo ke bamo."

Aneɲ ne Tomas a bo kɔore gyi feye Yeessuu a kyinɲi lee lowi-ro-ɔ

24 Agyasepo kudu anyo-ɔ ɔko ne ba tee mo e Tomas ne ɔ gye kelenba-ɔ mon bo bamo ase nsan ne Yeessuu a ba-ɔ. 25 Amose se-ɔ ne agyasepo ko-ɔ a towe gywii mo feye, "Ane a nu ane nyanpe." Amaa Tomas a towe gywii bamo feye, "Amo mo a nu mfen ne baa da mo ndangyii asaree-ro na n taa mo asareegyɲi bo daboro mfen, na n neɲ mo kesaree bo waa mo keriro pwɛ na n deɛ kɔore gyi."

26 Kadaawokywee bee bo fo-ɔ, ne agyasepo-ɔ a bee bo gyanɲe kekyaɲ-nɔ twee pone-ro. Nkee feraa Tomas bo bamo ase. Ne Yeessuu a bee bo yere bamo nsena-ro ka bamo kanɔ feye, "Eyyee yure mone." 27 Ne ɔ towe gywii Tomas feye, "Taa fo kesareegyɲi bo donɲe se mfee, na fo deere mo asaree-ro. Na fo neɲ fo kesaree bo waa mo keriro, na fo yowe fo kokɔoregyɲi ke-mon-de-o, na fo kɔore gyi feye mo a kyinɲi lee lowi-ro."

28 Ne Tomas a lee kanɔ feye, "Mo nyanpe na Wuribware e gye fo!"

29 Ne Yeessuu a towe gywii mo feye, "Aneɲ ne fo a nu mo-ɔ se ne fo e kɔore fo i gyi aaa? Bamo ne bo mon kee mo, ne baa kɔore gyi feye mo a kyinɲi lee lowi-ro-o de nyure."

Keto se ne Yohanne a kyore aneɲ a wore mo-ɔ

30 Yeessuu a waa akpenyeeto bweeto ko mo agyasepo-ɔ akato-ro ne mon kyore waa wore mo-ro-ɔ. 31 Amaa mo a kyore amo-ɔ nee a mon' dee kɔore gyi feye Yeessuu e gye Kristoo-o, Wuribware mo gyi-o, na bo lee mone kokɔore mo gyi si na mo kenyaɛ na keyaalen se, mon' dee nya nɲka na kukyure ne a mon de kee-ɔ.

21

Aneɲ ne Yeessuu a lee mo eyee bo kaapo mo agyasepo asunoo ko-ɔ

1 Amo-ɔ kameɛ-ro, ne Yeessuu a bee lee mo eyee bo kaapo mo agyasepo-ɔ boko Tibeeriyas kepare dabɛ-ɔ kee. Mfaaneɛ ne aa waa. Ne agyasepo ko a gyanɲe mfen. 2 Bamo ne baa gyanɲe mfen-ɔ e gye Simɔɲ Peetroo, na Tomas ne ɔ gye kelenba-ɔ, na Nataniyeɲ ne ɔ lee Kana marɲ ne ɔ bo Galileya sweere se-ɔ-ro-ɔ, na Sibidii mo gyi-ana anyo-ɔ, na Yeessuu agyasepo-ɔ-ro anyo ko. 3 Ne Simɔɲ Peetroo a towe gywii bamo feye, "Mo e ya kra nkingyi nee." Ne bo ye, "Ane aa fo e yo." Ne bamo peee a kyena koree-ro yo. Ne kibugyii a da, ne baa twee kisawu aneɲ-aaa. Ne kaye a bo ke na bo mon kra sɛye.

4 San ne kyowe e lee-ɔ, ne Yeessuu yere kyukɛɛ, amaa agyasepo-ɔ mon nyi feye mo nee.

5 Ne oo bise bamo feye, "Ayaafɔre, mone a kra kotoko aaa?"

Ne baa lee kanɔ feye, "Ane mon kra kataapogyii kɔnko gbaa."

6 Ne ɔ towe gywii bamo feye, "Mone ya twee mone kisawu-o yaa koree-ɔ kigyise si a keriro, mone e kra nkingyi." Amose-ɔ ne baa twee kisawu-o bo waa-ro, ne bo mon lee taare gyiiri lee, a lee feye baa kra nkingyi bweeto.

7 Ne agyasepo ne Yeessuu e kra mo asen bweeto-ɔ a towe gywii Peetroo feye, "Ane nyanpe nee!" Peetroo a nu feye bamo nyanpe nee-ɔ, ne oo kpuriti waagya laare-ro, a lee feye ɔ kyɔ lee mo ato bunse lee mo kayowɔre se nee, ne oo fuwi lwee nkyu-o-ro lee ɔ tweɛ ɔ yo kidenbe si. 8 Ne agyasepo ne baa san-ɔ a kyena koree-ɔ-ro ba pare ba dan kidenbe si, na ba gyiiri kisawu ne nkingyi a boro-ro-ɔ, a lee feye bamo aa kidenbe si mon lee a bo efɔ, a san ayaa waa alafa asa na bo dan kidenbe si. 9 Bamo a fo kidenbe si-o, ne baa nu adunɲurii deekpa na nkingyi to-ro, na bodobodoo.

10 Ne Yeessuu a towe gywii bamo feye, "Mon' taa nkingyi ne mone a den kra-ɔ nko baa."

11 Ne Simɔɲ Peetroo a lwee koree-ɔ-ro, ne oo gyiiri kisawu-o yaa kidenbe si, na nkingyi adabe adabe a boro-ro. Mmo peee gye kelafa na adunuu na nsa. Haree nkingyi mo a kyɔ kanɔ nkemaa-ɔ gbaa ooo, kisawu-o mon kyanɲe-ro. 12 Ne Yeessuu a towe gywii bamo feye, "Mon' bo gyi." Amo-ɔ peee gbaa agyasepo-ɔ ɔko mon bise mo feye, "Fo nse nee?", a lee feye bo nyi feye bamo nyanpe nee. 13 Ne Yeessuu a taa bodobodoo-o, ne ɔ bo sa bamo, aneɲ deɛ ne ɔ waa nkingyi-o gbaa.

14 Mo a kyinɲi lee lowi-ro-o kameɛ-ro, kemɔ-ɔ e gye sasepo feye Yeessuu a lee mo eyee bo kaapo mo agyasepo-ɔ.

Keto ne Yeesuu a tawe gywii Peetroo-o

¹⁵ Bamɔ a gyi lowe-ɔ, ne Yeesuu a tawe gywii Simɔn Peetroo feye, “Yohanee mɔ gyi Simɔn, fɔ e kpa mɔ asen fɔ kyɔ anen ne fɔ beeko-ana mɔ e kpa mɔ asen-ɔ ɔɔɔ?”

Ne oo lee kanɔ feye, “Mɔ nyanpe, fɔ nyi feye mɔ e kpa fɔ asen e.”

Ne Yeesuu a tawe gywii mɔ feye, “Deere mɔ nsannegyii-o si.”

¹⁶ Ne Yeesuu a tawe nyɔsepo feye, “Yohanee mɔ gyi Simɔn, fɔ e kpa mɔ asen aaa?”

Ne Peetroo a beɛ lee kanɔ feye, “Mɔ nyanpe, fɔ nyi feye mɔ e kpa fɔ asen e.”

Ne Yeesuu a tawe gywii mɔ feye, “Deere mɔ esanne-ɔ se.”

¹⁷ Ne Yeesuu a tawe sasepo feye, “Yohanee mɔ gyi Simɔn, kasentɔn ne fɔ e kpa mɔ asen aaa?”

A mɔn waa Peetroo kɔne feye Yeesuu a beɛ bise mɔ sasepo. Anen se ne ɔ tawe gywii Yeesuu feye, “Mɔ nyanpe, fɔ kyɔ fɔ nyi keto kema. Fɔ nyi feye mɔ e kpa fɔ asen.”

Ne Yeesuu a tawe gywii mɔ feye, “Deere mɔ esanne-ɔ se. ¹⁸ Mɔ i gyi fɔ kasentɔn feye, san ne fɔ gye kayaaforegyii-o fɔ a nyaa fɔ nkpankaareɛ ba fe bɔ ten se yɔ tɔn kema ne fɔ e kpa-ɔ. Amaa fɔ ya kii kenyanbresi, fɔ i teyi asaree-ro, na ɔko e gye ne ɔ ba fe a ɔ bɔ nure fɔ, na ɔ yaa fɔ mfen ne fɔ maa kpa-ɔ.” ¹⁹ Anen a asen mɔ ne ɔ tawe-ɔ, Yeesuu e kpa a ɔ kaapo anen ne Peetroo e ba a ɔ bɔ wu, na a sa a Wuribware nya kedabe-ɔ nee. Ne Yeesuu a tawe gywii mɔ feye, “Gya mɔ se.”

Keto ne Yeesuu a tawe feye ke e waa Yohanee-o

²⁰ Peetroo a kii deere kamɛɛ, ne oo nu ɔgyasepo ne Yeesuu e kpa mɔ asen bweeto-ɔ, mɔ ne ɔ kyena meraa Yeesuu kake nsi ne baa kyena ba gyi, ne oo bise feye, “Mɔ nyanpe, nse e gye ne o gyi fɔ kidiburo?”-o. ²¹ Mɔ a nu feye ɔgyasepo amɔ e gya bamɔ se-ɔ, ne oo kuri bise Yeesuu feye, “Mɔ nyanpe, ne ɔnyare mɔ mɔ, nteto e gye ne a waa mɔ?”

²² Ne Yeesuu a benɔna mɔ feye, “Mɔ e kpa feye ɔ kyena bɔ fɔ san ne mɔ i kinɔi a m ba-ɔ gbaa, a mɔn gye fɔ asen. Fɔ fɛraa, gya mɔ se de.” ²³ Amose se-ɔ, ne asen amɔ a sanɔre-ro yɔ Kristoo awuye ase feye ɔgyasepo amɔ maa wu. Amaa Yeesuu mɔn tawe feye ɔgyasepo-ɔ maa wu. ɔ tawe nee feye, “Mɔ e kpa feye ɔ kyena bɔ fɔ san ne mɔ i kinɔi a m ba-ɔ gbaa, a mɔn gye fɔ asen.”

²⁴ ɔgyasepo amɔ ne Yeesuu a tawe mɔ asen-ɔ deɛ e gye ne oo nu amɔ-ɔ peɛɛ ne ɔ kyoreɛ bɔ beya-ɔ. Ne ane nyi feye keto ne ɔ tawe-ɔ gye kasentɔn.

Asen ne Yeesuu a waa bɔ gye keɛ-ɔ

²⁵ Mbeyomɔ, asen bweeto bɔ-ro ne Yeesuu a waa bɔ tii si. Baa deɛ kyoreɛ amɔ peɛɛ bɔ beya akɔ akɔ nee-ɔ, weete mɔ e fa feye amɔ ewore ne ba kyoreɛ-ɔ maa lɔ kaye mɔ-ro gbaa.

Ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ asun **Anɛn nɛ Yeesuu a ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ a yɔ ton kɛmaa ya tɔwɛ** **asɛn timaa-o**

¹ Bɛsɛ Tiyufulus, mɔ a kyɔ kyɔrɛɛ waa mɔ wɔrɛ gyeŋkɛɛɛɛ nɛ mɔ a kyɔrɛɛ fɔ-ɔ-rɔ kɛtɔ nɛ Yeesuu a waa, na asɛn nɛ ɔɔ kaapo-ɔ, lɛɛ hareɛ san nɛ ɔɔ lɛɛ mɔ asun kaasɛ bɔ fɔ ŋkɛ nsi nɛ Wuribware a taa mɔ yaa sɔsɔ-ɔ.

Yeesuu a kyinŋi lɛɛ lowi-ro-o kamɛ-rɔ a kɛtɔ nɛ ɔɔ waa-ɔ

²⁻³ San nɛ Yeesuu a wu-o bɔ fɔ san nɛ Wuribware a taa mɔ yaa sɔsɔ-ɔ gye ŋkɛ aduna. San amɔ, ɔɔ ba Wuribware a kufwiinɛ timaa-o elɛn nɛɛ bɔ kaapo mɔ asɛsɛ kudu anyɔ nɛ oo lee, nɛ ɔɔ tɛɛ bamɔ ɛ mɔ ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ kɛtɔ nɛ ɔɔ kpa feyɛ bɔ waa-ɔ. Nɛ oo lee mɔ eyɛɛ bɔ kaapo bamɔ, nɛ ɔɔ bɛɛ ŋaa, nɛ ɔɔ bɛɛ lee mɔ eyɛɛ bɔ kaapo bamɔ iluwi bweɛtɔ na ɛkpa bweɛtɔ sɛ, na bɔ ŋu feyɛ kasɛntin nɛɛ mɔ a wu-o, oo kyinŋi lɛɛ lowi-ro. Nɛ baa ŋu mɔ, nɛ bamɔ aa mɔ a tɔwɛ Wuribware a kuwure-o-ro asɛn. ⁴ San amɔ-rɔ nɛ mɔ aa bamɔ a bɛɛ ba gyi ateese san kɔ-ɔ, nɛ ɔɔ tɔwɛ gywii bamɔ feyɛ, “Mɔnɛ ma kan lɛɛ Yerɔsalem mɛn nɛ mɔnɛ bɔ-ɔ. Amaa mɔn' gywii Wuribware a kufwiinɛ timaa nɛ n sɛ Wuribware a tɔwɛ bɔ beya feyɛ ɔ sa mɔnɛ-ɔ. ⁵ Nkyu nɛ Yohaneɛ Osuubɔpɔ-ɔ a bɔ bɔ asɛsɛ asuu. Amaa ŋkɛ mɛnɛ mɔ-rɔ Wuribware ɛ sa a mɔ kufwiinɛ timaa-o ywɛɛ mɔnɛ sɛ, na ɔ ba kufwiinɛ timaa amɔ bɔ gyeɛ mɔnɛ.”

Anɛn nɛ Yeesuu yii sɔsɔ-ɔ

⁶ San kɔ, bamɔ aa Yeesuu a bɛɛ gyanŋɛ-ɔ, nɛ baa bise mɔ feyɛ, “Anɛ nyanɛ, amɔ san mɔn tɛɛ fɔ feyɛ fɔ kɔɔrɛ kuwure lɛɛ Roma awuye asɛ kinŋaa sa anɛ Isireelii awuye aaa?” ⁷ Nɛ Yeesuu a bɛnŋaa bamɔ feyɛ, “Kɛtɔ kɛmaa elɛn bɔ n sɛ kɛsarɛ-rɔ nɛɛ. Amɔsɛ-ɔ, a mɔn gye mɔnɛ asɛn feyɛ mɔn' pini nyanɛ kɔ a kɛtɔ nɛ kɛ ɛ waa-ɔ. ⁸ Amaa kɛtɔ nɛ mɔn' pini-o ɛ gye feyɛ Wuribware a kufwiinɛ timaa-o ya lwee mɔnɛ-rɔ, ɔ sa mɔnɛ keyaalɛn na wɔrɛ, na mɔn' nare tɔwɛ atɔ pɛɛɛ nɛ mɔnɛ a ŋu feyɛ mɔ a waa, na asɛn nɛ mɔnɛ a nu feyɛ mɔ a tɔwɛ san nɛ m bɔ mɔnɛ asɛ-ɔ, Yerɔsalem man-nɔ mɛfɛɛ na anɛ Yudeya sweɛrɛ sɛ na Samariya sweɛrɛ sɛ na ŋkɛɛ kayɛ-rɔ pɛɛɛ mɔ.”

⁹ Yeesuu a deŋ tɔwɛ anɛn lowɛ-ɔ, nɛ ɔɔ lɛɛ o yii Wuribware sɛ, na mɔ ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ yɛrɛ ba deɛrɛ, nɛ kowɔrɛ kɔ a bɔ mwiire mɔ sɛ, nɛ bɔ mɔn lɛɛ bɔ kɛɛ mɔ. ¹⁰ Bamɔ a san bɔ yɛrɛ ba deɛrɛ sɔsɔ-ɔ, na Yeesuu mɔ ɛ yɔ, nɛ puri amɔ-rɔ anyarɛ anyɔ kɔ mɔ nɛ bɔ bun atɔ fufuri-o a lɛɛ bamɔ sɛ. ¹¹ Nɛ baa tɔwɛ gywii ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ feyɛ, “Galileya sweɛrɛ sɛ awuye, ntɛtɔ nɛɛ nɛ mɔnɛ yɛrɛ mɔnɛ ɛ deɛrɛ awɔrɛ-rɔ? Yeesuu mɔ nɛ ɔɔ lɛɛ mɔnɛ asɛ o yii Wuribware asɛ-ɔ ɛ bɛɛ kinŋi a ɔ ba feyɛ anɛn mɔ nɛ mɔnɛ a ŋu mɔ na ɔ yɔ Wuribware sɛ-ɔ mɔ deɛ.”

Kɔ nɛ oo teere Yudas ayaa-rɔ-ɔ

¹² Nɛ ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ a nare mayɛrɛ kebegya lɛɛ Mfɔ-Ayii kebee-ɔ sɛ kinŋi yɔ Yerɔsalem man-nɔ. ¹³ Bamɔ pɛɛɛ, Peetroo, na Yohaneɛ, na Yakubu, na Andruu, na Filipino, na Tomas, na Bar-Tolomiyu, na Matiyo, na Alafiyus mɔ gyi Yakubu, na Simɔn Selɔt, na Yakubu mɔ gyi Yudas, a fɔ man-ɔ-rɔ, nɛ baa ya lwee bamɔ abanɔrɔrɔ-ɔ-rɔ. ¹⁴ Keɛyan mɔ-rɔ mɛnɛ nɛ bamɔ aa akyyɛ nɛ bɔ deɛ bɔ gya Yeesuu si-o na Yeesuu mɔ nyi Mariya na mɔ tire-ana ɛ gyanŋɛ san kɛmaa ba kɔrɛ kebwarekɔrɛ.

¹⁵ Bɔ fɔ ŋkɛ ŋnyɔ kɔ-ɔ, nɛ bamɔ nɛ baa kɔɔrɛ Yeesuu gyi-o a bɔ gyanŋɛ. Ba waa asɛsɛ kelafa na adunyɔ. Nɛ Peetroo a kɔsɔ yɛrɛ, nɛ ɔɔ tɔwɛ gywii bamɔ feyɛ, ¹⁶ “Mɔ kosɔbɛɛ-ana, mɔnɛ a nyinŋi si feyɛ Yudas Kariyotinyi-o ya kaapo anɛn nɛ baa kra Yeesuu-o. Kɛtɔ nɛ ɔɔ waa-ɔ, Wuribware a kufwiinɛ timaa-o a kyɔ kaapo anɛ ɔɔdaapo Deefid anɛn nɛ kɛ ɛ ba a kɛ bɔ waa-ɔ. ¹⁷ Yudas deɛ o tii anɛ sɛ nɛɛ, nɛ anɛ nyanɛɛ a lee mɔ feyɛ anɛ aa mɔ kii mɔ ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ.”

¹⁸ (Fɔ nɛ fɔ ɛ kare wɔrɛ mɔ-ɔ, nyinŋi si feyɛ Yudas a ba atanne nɛ oo gyi Yeesuu kidiburo-o nya-ɔ bɔ sɔɔ sweɛrɛ sa mɔ eyɛɛ. Sweɛrɛ amɔ sɛ deɛ nɛ ɔɔ lɛɛ da, nɛ mɔ amerɔtɔ pɛɛɛ a lɛɛ. ¹⁹ Nɛ Yerɔsalem awuye a nu asɛn amɔ-ɔ, nɛ baa sa sweɛrɛ amɔ mɛnɛ kenyarɛ bamɔ ayɛ-rɔ feyɛ Akledama, kaasɛ ɛ kaapo feyɛ Mbogya sweɛrɛ.)

²⁰ To, nɛ Peetroo a kya sɛ tɔwɛ feyɛ, “A bɔ Deefid ilin wɔrɛ-ɔ-rɔ feyɛ,

‘Mɔn' sa a mɔ ayɛ kii kɛtaakpan, na sɛsɛ ma kyena mɛnɛ.’*

Nɛ a bɛɛ a bɔ-rɔ feyɛ,

* 1:20 Kilin 69.25.

‘Mon’ sa a ɔko yere mɔ ayaa-rɔ,
na sese-ɔ tii ane se waa ane nyanpe kusun.’*

21-22 Amose-ɔ, mon’ sa a ane lee ɔko na ɔ bo tii ane se, na mɔ gbaa tawe aneɲ ne Yeesuu a kyiɲɲi lee lowi-ro-o asen. Sese amɔ waa ɔko ne ɔ bo gya ane aa ane nyanpe Yeesuu si san ne ɔ naa ɔ tawe abwasesen kaye-ro, lee haree san ne Yohane Osuubɔpɔ-ɔ a bo asese asuu-o bo fo kake ne Yeesuu yii Wuribware se-ɔ.”

23 Peetroo a sa senja lowe-ɔ, ne baa lee abee anyo. Bamɔ e gye Yosf ne ba tee mɔ e Bar-Sabas (ne bo bee ba tee mɔ e Yususut-ɔ), na ɔko ne ba tee mɔ e Matiyas-ɔ.

24-25 Ne baa kore kebwarekore feye, “Ane nyanpe, fo e gye ne fo nyi sese kema mfeere-ro na kakpon-ro. Amose-ɔ fo e gye ne fo e kaapo ane abee anyo mo-ro mɔ ne fo a lee feye o kii fo ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ ɔko na o teere Yudas ayaa-rɔ ne mbeyɔmɔ mɔ borokɔne na eboye a yaa mɔ mfen ne ɔ nya mɔ kakaka-ɔ.”

26 Ne baa lee nyii na bo lee abee anyo amɔ ɔko. Mɔ ne baa lee-o e gye Matiyas. Ne oo tii ayaa-rɔ ayerepɔ kudu kako-ɔ se.

2

Aneɲ ne Wuribware a kufwiine timaa-o a ba-ɔ

1 San ko, ne kasu kano kake ne ba tee e Pentikos-ot a fo-ɔ, ne bamɔ ne baa kɔɔre Yeesuu gyi-o a gyanne ton konko. 2 Mfen ne baa nu elawo ko a lee sosɔ na i su feye afwii dabe-ɔ, ne e ya borɔ lon ne baa gyanne bo te mɔ-ro-ɔ-ro. 3 Ne baa nyi ato ko feye deekpa-ɔ a lee sosɔ, ne oo ke-ro waa agyabren bweeto bo ywee ɔkema ne o te kekyan amɔ-ro-ɔ kunu si. 4 Ne Wuribware a kufwiine timaa-o a ywee ɔkema se. Ne ɔ sa ne baa lee ba sa esensa banban ne e mon gye bamɔ aye-ro senja-ɔ.

5 San-ɔ mɔ, Yudaa awuye bweeto ko mɔ ne baa tu yo bo te kaye-ro sweere peee se-ɔ a bee ba bo gyanne Yerusalem man-no. 6 Bamɔ a nu elawo amɔ a lee Yeesuu a akɔregyipo a lon-ɔ-ro-ɔ, ne bamɔ-ro bweeto a bo gyanne na bo nyi keto ne ki de bamɔ-ɔ. Ne aa kpen bamɔ eyee, a lee feye bamɔ a nu bamɔ ne Wuribware a kufwiine timaa-o a ywee bamɔ se-ɔ, ɔkema e sa bamɔ aye-ro senja. 7 Bo mon nu keto ne kaa ba-ɔ kaase, ne bo ye, “Nee asese mɔ ne ba sa senja mfaanee-ɔ peee gye Galilea sweere se awuye nee e? 8 Ne nteto ya waa se ne ane ɔkema ne ɔ bo mfee-ɔ i nu bamɔ a sa ane ɔkema sweere se a senja-ɔ? 9 Ane bokɔ a lee Paatiya sweere se, bokɔ mɔ a lee Mdeya, bokɔ mɔ Ilam. Ne bokɔ mɔ a lee Mesopotamiya, na Yudeya, na Kapadokiya, na Pontus, na Asiya esweere se. 10 Ne bokɔ a lee Firigiya, bokɔ mɔ Pamfiliya, bokɔ mɔ Igyipiti, bokɔ a lee Libiya sweere ne ɔ maa Kireene man-no-ɔ, na Roma man-no. 11 Ane peee gye Yudaa awuye beee asese lanɲan ne ane gya Yudaa awuye kebwaresun a ekpa-ɔ se. Ne bokɔ mɔ a lee Kriita kwii si na Arabiya esweere se. Amaa ane mɔ i nu bamɔ a de ane ɔkema sweere se a senja-ɔ ba tawe ato dabe ne Wuribware a waa-ɔ!”

12 Ne eyee a kpen bamɔ, ne bamɔ mfeere a waa kokyo, ne baa bise abee feye, “Amo-ɔ kaase e gye emene?”

13 Amaa bokɔ feraa e mɔse bamɔ ne Wuribware a kufwiine timaa-o te bamɔ se-ɔ nee, na ba tawe feye, “Asese mɔ peee a bwee nee!”

Peetroo abwasesen kotawe

14 Ne ayaa-rɔ ayerepɔ kudu anyo-ɔ a kosɔ yere. Ne Peetroo a lee bamɔ ya bo yere akato-ro, ne ɔ sa senja gywii asese ne baa gyanne mfen-ɔ. Ne ɔ yase mɔ bore-ɔ tawe gywii bamɔ feye, “M beeko-ana Yudaa awuye na ɔkema ne o te Yerusalem mfee-ɔ, mon’ lon esɔbo na mon’ nu keto ne amɔ-ɔ ne aa ba-ɔ e kaapo-ɔ. 15 Asese mɔ, n gye sa ne baa bwee feye aneɲ ne mone e fa-ɔ. Mbeyɔmɔ san a gye gyegyaye nee, kyɔwe mon tee dan. 16 Na amɔ-ɔ ne Wuribware kyaame Yowel a tawe amɔ asen abwasesen wore-ɔ-ro nee. 17 ɔ ye,

‘Wuribware ye,
Mfaanee ne mɔ e waa nke lalowe-ɔ-ro.

Mɔ e sa a mɔ kufwiine-o bo ywee ɔkema se.
Mone gyi-ana, akyee na anyare peee, e tawe
keto ne mɔ i lee a m bo kaapo bamɔ-ɔ,
na mone ayaafɔre nyi mɔ ato idee-ro,
na mone anyanbese ku mɔ asen-ɔ idee.

18 Nyi ye, nke lalowe amɔ-ro ne mɔ e sa
a mɔ kufwiine-o bo ywee anya gbaa se,
akyee na anyare peee, na bo tawe keto kema
ne mɔ i lee a m bo kaapo bamɔ-ɔ.

* 1:20 Kilij 109.8.

19 Mō e kaapo mō keyaalen awōre-ro na sweere se.

Mōne i ɲu mbogya na deekpa na eboree bweeto.

20 Kibugyii e da mpase, na kiferi pee feye mbogya-o, pwee na kake dabe dabe ne mō e ba-o dee fo.

21 Na san amō, m mōrōwe okēmaa ne o su a o tee mō-o.* ”

22 Ne Peetroo a kya se tōwe feye, “Isireelii awuye, mōne pree a nu Yeessu Nasaretenyi asen, beee? Mō e gye oko ne Wuribware a borō mō se waa akpenyee to na ato dabe dabe bweeto mōne ase mfee. Mōne pree nyi amō-o, a lee feye mōne akato-ro ne oo waa amō-o pree. Ne anen a ato amō e kaapo feye Wuribware a lee mō sun bō kyonjwe mōne. 23 Ne Wuribware a kyō kra bō yere kyee feye ba taa Yeessu a bō sa mōne, ne mōne a sa ne aborokōnepo a da mō bō mera kiyii kpare-abee-ro se mō. 24 Amaa Wuribware a kyiɲji mō lee lowi-ro, ne oo kōre mō eyee lee lowi a elen-o-ro, a lee feye Wuribware mōɲ sa lowi kpa feye o nya mō se keyaalen. 25 Bō lee feye ane odedaapo Deefid a kyoree mō asen waa abwareseɲ wōre-o-ro feye,

‘Mō nyanpe, mō a ɲu feye fo bō mō ase san kēmaa.

Anen ne fo bō mō kigyise si-o si, seye maa tōraa mō.

26 Amose ne mō eyee a yuri mō, ne mō akato a gyi mō e tōwe fo kuɲu si asen. ne n de tēmaa, a lee feye ɲ nyi feye,

27 mō a gye fo keyaafōre timaa-o si-o, fo maa yōwe mō kra a o sii alowipō-ro, fo maa sa a mō kayōwōre gyo kegyeranta-ro.

28 Fō a kaapo mō kpa ne o yaa mō ɲkpa-ro-o, na, mō ya yō fo ase, mō akato gyi bweeto.* ”

29 Mō kōsobee-ana, mōn' nu neene feye Owure Deefid, ane odedaapo dabe, mō dee a wu, ne baa pure mō-o, mō kegyeranta san ke bō mfee bō fo ndō. Amose-o n gye mō eyee asen ne o dee o tōwe-o. 30 Deefid amō dee o gye Wuribware a akyaamee-o oko nee, ne o nyi damenanse feye Wuribware a waa etan feye o sa a mō ananagi-o oko gyi kuwure feye anen ne mō fanfan a gyi-o dee. 31 Keto ne oo kyō ɲu feye Wuribware e ba a o bō waa, ne oo kyoree amō asen-o e gye feye Wuribware i kyiɲji Kristoo ne oo tōwe bō beya feye o sun a o bō kyonjwe-o lee lowi-ro. Kristoo amō ne Wuribware mōɲ sa a mō kra sii alowipō-ro. Ne o mōɲ sa a mō kayōwōre gyo kegyeranta-ro-o. 32 Ane pree a ɲu Yeessu amō ne mō e tōwe mō asen-o mō kikiɲɲji lee lowi-ro kamee-ro. 33 Mō a kyiɲji lee lowi-ro-o, ne oo yō sošo ya kyena Wuribware kigyise si, na mō aa mō gyi kuwure. Ne Wuribware ne o gye mō se-o a sa mō mō kufwiɲe timaa-o ne Yeessu ye o sa mō agyasepo-o. Amose-o keto ne mōne a ɲu, ne mōne a nu ndō-o e gye Wuribware a kufwiɲe timaa-o ne Yeessu amō a sa ne oo bō ywee ane se-o.

34-35 Mō ne mbeyōmō o yii sošo, n gye Deefid ya yō sošo. Amaa Deefid e gye ne oo kyoree mō ne mbeyōmō o yii sošo-o kuɲu si asen waa abwareseɲ wōre-o-ro toɲ kō feye,

‘Wuribware a tōwe gywii mō nyanpe nee e,

Kyena mō kigyise si mfee

na n sa a fo adon pree mō ba fo kaase.* ”

36 Ne Peetroo a tōwe bō gye kee feye, “Amose se-o, mōne Isireelii awuye nu feye Yeessu mō ne baa da mō bō mera kiyii kpare-abee-ro se-o e gye mō ne Wuribware a lee feye mō e gye Kristoo, ne o kii okēmaa mō nyanpe-o.”

37 San ne ase pree ne bō bō mfen-o a nu asen mō ne Peetroo a tōwe-o lowe-o, ne aa tōraa bamō ɲkpōn-ro. Amose ne baa tōwe gywii Peetroo na ayaa-ro ayerepo ne bō tii si-o feye, “Ane kōsobee-ana, ne emene ne ane e waa?”

38 Ne Peetroo a tōwe gywii bamō feye, “Mōne okēmaa nu mō eyee na o kiɲji lee mō ebōye-ro, na o bō asuu Yeessu Kristoo kenya-ro, na Wuribware taa mōne ebōye bō ke mōne, na o ke mōne mō kufwiɲe timaa-o. 39 A lee feye mōne Isireelii awuye na mōne gyi-ana na bamō ne bō te kefo-o bō tii si, ne Wuribware ye o sa mōne mō kufwiɲe timaa-o. Kasentij fēraa, okēmaa ne ane nyanpe Wuribware e tee a o baa mō ase-o ne Wuribware e sa mō mō kufwiɲe timaa-o.”

* 2:21 Yōwel 2.28-32 (LXX). * 2:28 Kiliɲ 16.8-11 (LXX). * 2:34-35 Kiliɲ 110.1.

⁴⁰ Ne Peetroo a tɔwe abwaresen gywii bamo anen-aaa. Ne nkee ɔ ye, “Mon' lee mone eyee bo lee kesebagyiiri ne ke e ba ndɔɔ a kaye mo-ro a aborokɔnerepo-ɔ se-ro-ro.”

⁴¹ Ne bamo bweeto a kɔɔre Peetroo asen-ɔ gyi, ne baa bo asuu mfen. Nke nsi amo, waa aseɛ nken nsa ya tii bamo ne baa kɔɔre Yeesuu ba gyi-o si.

Kristoo akɔɔregyipo kakyena-ro

⁴² Lee nke nsi amo, ne baa lee ba suye abwaresen lee ayaa-ro ayerepo-ɔ ase. Ne bamo peee a waa kano kɔnko tii abee se. Ne nkee ba gyanne ba gyi ateese, na ba kore kebwarekore san kema. ⁴³ Ne Wuribware a sa Yeesuu ayaa-ro ayerepo-ɔ keyaalen ne baa bo waa akpeneyeeto bweeto-ɔ. Anen se-ɔ, ne kufu a nya okemaa, ne bamo okemaa a kyoro Wuribware a kedabe-ɔ. ⁴⁴ Ne akɔɔregyipo amo peee a kya se tii abee se, ne nkee bamo oko ne mo i de kotoko, mo beko e taare kra-ro. ⁴⁵ San ko na bo fe bamo mpotee peee, na bo taa atanne-ɔ bo tii abee se. Na bo sa okemaa keto ne ki tiri mo ne ɔ kra-ɔ. ⁴⁶ Na ba gyanne Wuribware sunkpa-ɔ kabuno kake kema, na ba gyanne ba gyi abee aye kakatogyi-ro na kakponyuri-ro. ⁴⁷ Na ba kyoro Wuribware. Ne man-ro-ro aseɛ peee mo akato a gyi bamo se. Na Wuribware e sa ne kake kema ba nya aseɛ ne Wuribware e mɔrowe-ɔ ba tii bamo eyee se.

3

Anen ne Peetroo a kya kegyabɔɔ ko-ɔ

¹ Kake nko kyowe kikpeerebee, ne kebwarekore san a fo-ɔ, ne Peetroo na Yohanee e yo Wuribware sunkpa kabuno na bo ya kore kebwarekore. ² San amo anyare ko ne haree lee mo nyaagyi-ro oo kii kegyabɔɔ-ɔ mo te Wuribware sunkpa kibunogyi ne ba tee kemo e “Kibunogyi damenanse”-ɔ kano. Kake kema bo so mo ba ba mfen, na o te ɔ kore bamo ne ba lwee sunkpa kabuno a bo kore kebwarekore-ɔ atanne. ³ Amose-ɔ, san ne oo nu Peetroo na Yohanee i lweero-o, ne ɔ kore bamo feye bo sa mo kotoko. ⁴ Ne baa deere mo akato-ro, ne Peetroo a tɔwe gywii mo feye, “Deere ane!” ⁵ Amose-ɔ, ne ɔ deere bamo, na ɔ fa feye ɔ nya kotoko a ɔ lee bamo ase. ⁶ Amaa Peetroo a tɔwe gywii mo ne feye, “Mon' de atanne, amaa mo e sa fo keto ne n de-o. Yeesuu Kristoo Nasaratenyi-o kenya-re-ro, n ye fo koso nare!” ⁷ Ne ɔ kra mo kigyisearere-ro kya mo-ro bo kyuwi-ro. Puri amo-ro mfen ne kegyabɔɔ amo ayaa a waa len. ⁸ Ne oo fuwi ywee, ne ɔ yere mo ayaa se, ne ɔ lee ɔ naa. Ne mo aa bamo a lwee Wuribware sunkpa kabuno, na ɔ naa na o fuwi ɔ ywee, na ɔ kyoro Wuribware.

⁹ Aseɛ ne bo bo mfen-ɔ peee a nu mo a naa na ɔ kyoro Wuribware. ¹⁰ San ne baa pini feye kegyabɔɔ ne o te Kibunogyi damenanse-ɔ kano ɔ kore ato-ɔ, ne eyee a kpen bamo bo lee keto ne kaa waa-ɔ se.

Anen ne Peetroo a tɔwe abwaresen Wuribware sunkpa kabuno-o

¹¹ Amo kegyabɔɔ ne Peetroo a kya-ɔ maa lee kpa feye ɔ maye Peetroo na Yohanee. Amose-ɔ, aseɛ a nu feye nkee ɔ kpaare, ne mo aa Peetroo na Yohanee bo Wuribware sunkpa mfen ne ba tee e Solomon abrandaye-ɔ, ne eyee a kpen bamo, ne baa nyenan yɔ bamo ase. ¹² San ne Peetroo a nu aseɛ amo-ɔ, ne ɔ tɔwe gywii bamo feye, “M beko-ana Isireelii awuye, nteto se ne eyee a kpen mone, ne mone e deere ane anen? Mone e fa feye ane fɔnɔn keyaalen beee itimaa ne ane a bo sa ne kegyabɔɔ mo a koso nare beee? Yeesuu keyaalen-na ne ane a taare sa ne ɔ koso nare. ¹³ Wuribware ne ane i sun, ne ane adedaapo Abraham na Isak na Yakubu a sun-ɔ deɛ ya taa mo keyaalen bo sa Yeesuu. Yeesuu mo deɛ ne mone a taa mo bo waa Gominaa Pilat kesare-ɔ feye ɔ mo-ɔ. Gominaa mo gbaa a kpa a ɔ yowe mo a ɔ nare ya kyure. ¹⁴ N ye Yeesuu mo deɛ ne Wuribware a lee sun bo kyonwe ane Isireelii awuye ase. Mo deɛ e gye Wuribware keyaafore ne baa kyore waa abwaresen wore-ɔ-ro feye ɔ mon de ebye, ne mo kakpon-ro a fwiiri-o. Amaa mone mo mone ye gominaa-o sa a bo mo mo, na ɔ yowe oko ne ɔ waa asen boye, ne ɔ mo aseɛ, ne baa tii mo-ɔ bo kyonwe-ɔ. ¹⁵ Ne mone a mo mo ne ɔ kaapo ane kpa ne ane e gya se, na ane nya nkpa na kukyure ne a mon de kee-o. Amaa Wuribware a kyinji mo lee lowi-ro, ne ane peee a nu. ¹⁶ Anen ne ane a kɔɔre Yeesuu gyi-o si, ne kegyabɔɔ mo ne mone kee mbeyamo-ɔ e taare a ɔ nare. Yeesuu kenya-re ne ane a bo kya mo. Yeesuu ne ane a kɔɔre mo gyi-o kenya-re ne ane a bo kya mo feye anen ne mone a nu mo a kpaare lowe-ɔ.

¹⁷ Mo nyare-ana, mbeyamo n nyi feye mone aa mone agyenkreepo peee mon nyi keto ne mone e waa-ɔ ne se ne mone a waa Yeesuu anen. ¹⁸ Kasentij si, keto ne kaa ba-ɔ ne Wuribware a sa ne mo akyaamee peee a tɔwe haree lee dedaa-ɔ feye ke e waa. Amo e gye feye oko ne ba tee mo e Kristoo-o (kaase e kaapo feye Wuribware i sun mo a ɔ bo kyonwe-ɔ) e ba kaye mo-ro, amaa kaye mo-ro a aseɛ-ɔ e sa a o nu asen. Ne nkee Wuribware a sa ne keto kema ne baa tɔwe-ɔ a ba-ro kasentij. ¹⁹ Amose-ɔ mon' nu mone eyee, na mon' kinji lee mone ebye-ro, na mon' ba Wuribware ase, na ɔ nya taa mone ebye bo ke mone. ²⁰ Mone ya waa amo-ɔ, ane nyanje Wuribware e sa a mone nkpono yuri, na ɔ beɛ sun Kristoo ne oo

lee feye ɔ ba mone ase-ɔ bo kyonwe. Kristoo mo e gye Yeessuu. ²¹ O sii sosɔ mfen ne ɔ bo-ɔ bo fo san ne Wuribware e waa keto kema nene, ane ne mo akyaame timaa ne baa de kyena-a to we haree lee dedaa-ɔ. ²² A lee feye ane dedaapo Mosis a kyore feye,

'Mone nyanpe Wuribware i lee sese ko
a ɔ lee mone akowebere-ro,
sese ne o du feye mo, Mosis-o,
feye ɔ waa mo kyaame sa mone,
A bware feye mon' nu mo asen towe.

²³ Amaa Wuribware i lee kema ne ɔ maa nu
anen a kyaame a kan-ɔ a ɔ lee mo asere-ro,
na ɔ gya mo bo kyonwe.*

²⁴ Akyaame-ɔ pene bo tii Samuwel se na bamo ne baa sii kame ne baa towe keto ne Wuribware a towe feye bo towe-ɔ gbaa a towe ato ne mbeyomo a waa mo-ɔ pene asen.

²⁵ Ase ne Wuribware a towe bo borɔ mo akyaame-ɔ se na amo ne ɔ towe gywii ane dedaapo Abraham-ɔ gye kokonko nee. Keto ne ɔ towe gywii Abraham-ɔ e gye feye,

'Mo e borɔ fo ananagi-o si a n yure asese pene
ne bo bo kaye-ro-ɔ.*

Ase mo ne Wuribware a towe bo beya-ɔ pene gye mone ne mone te ndoo-ɔ lee nee. ²⁶ Ne mbeyomo Wuribware keyaafere Yeessuu mo ne ɔ gye nkpe sun mo bo kyonwe mone Isireelii awuye ase, na ɔ bo yure mone kema, na mon' nya towe borokone ne mone de-o."

4

Anen ne baa kra Peetroo na Yohane-o

¹ Peetroo na Yohane san bo yere ba towe abwarese ba gywii asese-ɔ, ne Wuribware alonjoro na Wuribware sunkpa aderepɔ-ɔ abrese-ɔ na Sadukii awuye ko a ba mfen. ² Ne bamo idun a fwii, bo lee feye abee anyo-ɔ e towe abwarese ne feye Yeessuu a kyinji lee lowi-ro, ne keto e kaapo feye san ko e ba ne bamo ne baa wu-o i kyinji a bo lee lowi-ro. ³ Amose-ɔ, ne baa kra bamo ya tii, na kaye ya ke-o na bo nu anen ne ba waa bamo-ɔ, a lee feye san ne baa kra bamo-ɔ, kyowe a kyolowe. ⁴ Amaa bamo ne baa nu Peetroo na Yohane a ato kkaapo-ɔ a kore Yeessuu gyi. Ne mbeyomo bamo ne baa kore Kristoo gyi, ne bo gye anyare-ɔ kanɔ a waa nkpen nuu. Akyee na nyaagy bweeto gbaa a kore gyi.

⁵ Kaye nke-o, Yuda awuye agyenkrepo na abrese na Wuribware mbraa akaaporo-ɔ pene a gyanje Yerusalem man-no mfen. ⁶ Bamoo aa Wuribware alonjoro brese ne ba tee e Hanaa, na mo akowebere Kayafas, na Yohane na Alesanda na bamo boko ne baa san-ɔ i tii bamo ne baa gyanje-ɔ se. ⁷ Ne baa sa ne Peetroo na Yohane a bo yere bamo akato-ro, ne baa bise bamo feye, "Emene ne mone a waa kya kegyaboo-? Nteto elen ne mone de, beee nse elen ne mone a bo kya anyare amo-ɔ nee?"

⁸ Wuribware a kufwiine timaa-o a sa Peetroo keyalen bweeto-ɔ se-ɔ, ne ɔ bejja bamo feye, "Man agyenkrepo na abrese, ⁹ ndoo feraa, mone i bise ane keto se ne ane a waa kegyaboo kedamenanse, na anen ne ane a waa kya mo-ɔ beee? ¹⁰ To, mo e towe mo i gywii mone Isireelii awuye feye Yeessuu Kristoo Nasaretenyi elen-no na kenya-ro ne ane a bo kya anyare mo, ne mbeyomo ɔ kpaare pene, ɔ yere mone akato-ro mfe-ɔ. Nyee, Yeessuu mo ne mone a da mo mera kiyi kpare-abere-ro se, ne Wuribware a kyinji mo lee lowi-ro-o elen-no na kenya-ro ne ane a bo kya anyare mo. ¹¹ Yeessuu amo kunu si anen ne baa kyore waa abwarese wore-ro-ɔ feye,

'Kefore serise ko ne apwepo de bo pwee
ne baa kine kemɔ bo twee-ɔ,
ya kon bo kii kemɔ ne kaa len lon-ɔ pene bo yera-o.*

¹² Kema mon bo kaye mo-ro ne Wuribware a sa elen a ɔ taare morowe sese, amo Yeessuu wore kpen. Mo wore e gye ane pene mo amowepo."

¹³ Ne eyee a kon kpen agyenkrepo-ɔ na abrese-ɔ feye Peetroo na Yohane a nya kakpono bejja bamo anen, na bamo mo bo mon suye wore akato-ro. Nkee ne baa nyinji si feye abee anyo-ɔ de bo gya Yeessuu si nee. ¹⁴ Amaa bo mon lee taare bise bamo seye, a lee feye baa nu Peetroo na Yohane na anyare ne baa kya mo-ɔ a yere mfen. ¹⁵ Ne bo ye Peetroo na Yohane

* 3:23 Mbraa kbeesa 18.15, 18-19 (LXX). * 3:25 Keleekaase 22.18; 26.4. * 4:11 Kilij 118.22.

na ɔnyare-ɔ lee senjyikpa a kekyan-ɔ-rɔ. Bamɔ a lee kawu-o, ne agyenkreepɔ-ɔ na abrese-ɔ wɔre wɔre a lee ba tɔwe feye, ¹⁶ “Emene ne ane e waa asese ma-ɔ nee? Yerusalem awuye pɛɛ kyɔ bɔ nyi feye bamɔ a waa akperjeyeto mɔ, ne ane gbaa ane maa taare a ane gyiiri amɔ ikii. ¹⁷ Amɔse-ɔ, mon! sa a ane yii bamɔ se feye bɔ ma lee tɔwe asen Yeessu kenya-re-ɔ gywii ɔko. N gye anen, ane maa taare a ane kun ɔkema kunu asen-ɔ.” ¹⁸ Ne baa tee bamɔ lweero, ne baa tɔwe gywii bamɔ feye bɔ ma lee kaapɔ asese atɔ beɛ tɔwe asen Yeessu kenya-re-ɔ nke nkɔ se.

¹⁹ Amaa Peetroo na Yohanee a beɛnaa bamɔ nee feye, “To, mbeyɔmɔ monɛ fɔnfɔn lee kemɔ ne ki bware Wuribware ase-ɔ, ane bu monɛ, beɛ ane bu Wuribware? ²⁰ A lee feye ane feraa, ane maa taare a ane yɔwe asen ne ane a nu, ne ane a nyu-o kotɔwe.”

²¹ Ne agyenkreepɔ-ɔ na abrese-ɔ a beɛ yii bamɔ se kyɔn kegyenkreɛ-ɔ, ne nkee baa yɔwe bamɔ. Bamɔ gbaa baa nyi feye bɔ maa taare a bɔ gyiiri Peetroo na Yohanee kesebo, a lee feye asese pɛɛ a kyɔrɔ Wuribware bɔ lee ketɔ ne kaa waa kegyabɔɔ-ɔ se. ²² Kegyabɔɔ ne baa kya mɔ mɔ-ɔ a gyi kyɔn nsu aduna.

Anen ne Kristoo akɔregyipo-ɔ a kɔre kebwarekore na bɔ nya nya kakponɔ-ɔ

²³ San ne baa den yɔwe bamɔ-ɔ, ne Peetroo na Yohanee a kinɛi yɔ bamɔ beɛko-ana Yeessu akɔregyipo ase ya tɔwe gywii bamɔ ketɔ ne Wuribware alɔnɔpɔ abrese na man abrese-ɔ a tɔwe-ɔ. ²⁴ Bamɔ kosɔbeɛ-ana-ɔ a nu-o, ne bamɔ pɛɛ a gyanɛe kyɔrɔ Wuribware feye, “O nyanɛe Wuribware, fɔ ya twee sɔsɔ na kaase na ɔpɔ-ɔ na ketɔ kema ne ke bɔ-rɔ pɛɛ-ɔ, ²⁵ ane nyi feye fɔ a bɔrɔ fɔ kufwiine timaa-o si bɔ sa ne ane ɔdedaapɔ Owure Deefid, fɔ keyaafɔre, a tɔwe e,

‘Nteto se ne nde se awuye idun a fwii,
ne ba da Wuribware na owure ne oo lee-o kunu si kikipuni,
na bamɔ mɔ bɔ maa taare a bɔ waa seye-ɔ nee?’

²⁶ Kaye mɔ-rɔ awure na agyenkreepɔ a kere kenaa,
na bɔ waa kanɔ ko Wuribware na mɔ ne oo lee-o.
Amaa bamɔ mɔ, ba waa kwaa.*

²⁷ Ne amɔ-ɔ a ba kasentɛn anen, feye Owure Herɔd na Gominaa Pontiyus Pilat na Roma awuye na Yudaa awuye a gyanɛe da fɔ keyaafɔre timaa Yeessu kunu si kikipuni boye. Baa tii abeɛ se, ne baa kra mɔ ne fɔ a sun bɔ kyɔnwe feye ɔ bɔ mɔrɔwe ane-ɔ. ²⁸ Baa gyanɛe waa ketɔ kema ne fɔ elen-nɔ fɔ a kyɔ kra fɔ mfɛere feye ke e waa-ɔ. ²⁹ Wuribware, mbeyɔmɔ, kee anen ne ba funɛ ane-ɔ. Amɔse-ɔ, sa ane ne ane gye fɔ ayaafɔre-ɔ kakponɔ, na ane taare bɔ tɔwe fɔ asen timaa-o na kufu mon de ane. ³⁰ Teyi fɔ kesareɛ bɔ kya alɔpɔ, na fɔ sa a ane waa atɔ ne a kperɛ asese eyee-ɔ fɔ keyaafɔre timaa Yeessu kenya-re-ɔ.”

³¹ Bamɔ a kɔre kebwarekore lowe-ɔ, mfɛn ne baa gyanɛe-ɔ pɛɛ a lenkpan nee. Ne Wuribware a kufwiine timaa-o a ywee bamɔ se, ne baa nya nkponɔ ba tɔwe abwareɛn.

Anen ne Yeessu akɔregyipo-ɔ a ke bamɔ mpoteɛ-rɔ sa abeɛ-ɔ

³² Ne Yeessu akɔregyipo-ɔ pɛɛ a waa konko. Bamɔ mfɛere na nnɔ pɛɛ a waa nkɔnkɔ. ɔko maa tɔwe feye atɔ ne o de-o gye mɔ wɔre mɔ lee nee. Amaa ɔko ne mɔ i de kotɔko-ɔ, bamɔ pɛɛ mɔ i ke-ro nee. ³³ Ne ayaa-rɔ ayerepɔ kudu anyɔ-ɔ a nya Wuribware elen bɔ tɔwe ane nyanɛe Yeessu kikyɛnɛi lee lowi-ro asen gywii asese, ne Wuribware a sa bamɔ pɛɛ nyure bweeto. ³⁴ Kotɔko mon tiri ɔko bamɔ-rɔ, a lee feye bamɔ ne bɔ de adɔ beɛ elɔn-ɔ i fe na bɔ taa atanne ne baa fe nya-ɔ baa. ³⁵ Na bɔ taa sa ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ na bamɔ-ɔ bɔ sa ɔkema anen ne o nyi feye ɔ kpa-ɔ. ³⁶ Bamɔ ne baa fe bamɔ mpoteɛ na bamɔ adɔ-ɔ ɔko kenya-re e gye Yosef. ɔ lee Lewii a kasu-o-ro, ne baa kowe mɔ Kiprus kwii si. Ne ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ a sa mɔ kenyasenyare feye Bar-Nabas, kaase e kaapɔ feye ɔko-ne-ɔ sa-wɔre-ɔ. ³⁷ Ne oo fe mɔ kodɔɔ ne o de-o, ne ɔ baa atanne ne ɔ nya-ɔ baa bɔ sa ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ feye bɔ ke-ro sa atiripo-ɔ.

5

Ananiyas na Safiraa kayeba keba kakaka

¹ Amaa san ko, ne ɔnyare ko ne ba tee mɔ e Ananiyas-o na mɔ ka Safiraa a fe bamɔ kodɔɔ ko. ² Ne mɔ aa mɔ ka a waa kanɔ, ne ɔ ten atanne-ɔ kitiɛ lee, ne ɔ taa amɔ ne aa san-ɔ yaa bɔ sa ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ feye bɔ ke-ro sa atiripo-ɔ, ne baa waa feye atanne-ɔ gye amɔ ne baa fe bamɔ kodɔɔ-ɔ nya-ɔ pɛɛ nee.

³ Mfɛn ne Peetroo a bise mɔ feye, “Ananiyas, nteto se ne fɔ a sa ne ɔbensam a nya fɔ hareɛ ɔ sa ne fɔ a penaa Wuribware a kufwiine timaa-o, bɔ lee feye fɔ a ten atanne ne fɔ a fe fɔ kodɔɔ-ɔ nya-ɔ kitiɛ taa-ɔ nee? ⁴ Fɔ e bɔ kodɔɔ-ɔ pwɛɛ ne fɔ a deɛ fe, ne fɔ a beɛ fe-o atanne-ɔ fɔ

* 4:26 Kiliɛ 2.1-2 (LXX).

dɛɛ fɔ ɛ bɔ. Nɛ ntɛtɔ nɛɛ nɛ fɔ a waa anɛn a asɛn-ɔ? N gye sɛsɛ nɛ fɔ a penna-ɔ, Wuribware nɛ fɔ a penna!"

⁵ Aniyas a dɛn nu anɛn nɛ Peetroo a tɔwɛ-ɔ lowɛ-ɔ, puri amɔ-rɔ nɛ ɔɔ lɛɛ da wu. Nɛ kufu a nya ɔkɛmaa nɛ oo nu asɛn mɔ-ɔ. ⁶ Nɛ ayaafɔrɛ kɔ a lweero bɔ ba atɔ bɔ bun mɔ sɛ, nɛ baa taa mɔ yaa pure.

⁷ Bɔ fɔ dɔnhwɛrɛɛ esa-ɔ, nɛ mɔ ka Safiraa mɔ a bɔ lweero, na ɔ mɔn nyi ketɔ nɛ kaa waa mɔ kuri-o. ⁸ Nɛ Peetroo a bise Safiraa feyɛ, "Gyi kasɛntin feyɛ mɔnɛ a fe mɔnɛ kɔdɔɔ-ɔ, amɔ atannɛ nɛ mɔnɛ a nya pɛɛɛ-ɔ ɛ gye amɔ-ɔ aaa?" Nɛ ɔɔ bɛnɔaa ɛ, "Ɔɔn, amɔ pɛɛɛ nɛɛ!" ⁹ Nɛ Peetroo a tɔwɛ gywii mɔ feyɛ, "Ntɛtɔ nɛɛ nɛ fɔ aa fɔ kuri a waa kanɔ mɔnɛ ɛ kyɔ Wuribware a kufwiinɛ-o-rɔ mɔnɛ ɛ kɛɛ? Asɛsɛ nɛ baa ya pure fɔ kuri-o i kinɔi ba ba bɔ bɔ-rɔ. Amaa bamɔ dɛɛ bamɔ ɛ gye nɛ ba sɔrɔ fɔ a bɔ bɛɛ bɔ lɛɛ!"

¹⁰ Puri amɔ-rɔ mɛnɛ nɛ mɔ gbaa a lɛɛ da Peetroo ayaa-rɔ mɛnɛ wu. Ayaafɔrɛ amɔ a bɔ lweero-o, baa nɔ mɔ a wu ɔ da, nɛ baa sɔrɔ mɔ lɛɛ, nɛ baa ya pure mɔ mɛraa mɔ kuri. ¹¹ Nɛ kufu a nya asɔrɛɛ awuye na ɔkɛmaa nɛ oo nu bamɔ ilowi-o si-o.

Anɛn nɛ ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ a waa akpenɛyɛɛtɔ-ɔ

¹²⁻¹⁴ Nɛ akɔɔregyipo-ɔ pɛɛɛ a gyanɔnɛ Wuribware sunɔkpa mɛnɛ nɛ ba tɛɛ ɛ Solomɔn abranɔdayɛ-ɔ. Hareɛ asɛsɛ pɛɛɛ ya bu bamɔ gbaa ooo, ɔkɛmaa nɛ ɔ mɔn tii bamɔ sɛ-ɔ, kufu de mɔ kulwee bamɔ-rɔ gyanɔnɛkpa mɛnɛ. Amaa asɛsɛ bweɛtɔ, akɔyɛɛ na anyarɛ pɛɛɛ nɛ baa kɔɔrɛ Yeessuu gyi-o tii akɔɔregyipo-ɔ sɛ sanɔ kɛmaa. Nɛ ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ a waa akpenɛyɛɛtɔ bweɛtɔ bɔ kaapo asɛsɛ man-ɔ-rɔ. ¹⁵ Bɔ lɛɛ ketɔ nɛ ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ ɛ waa-ɔ sɛ-ɔ, asɛsɛ a sɔrɔ bamɔ alɔpɔ bweɛtɔ ya bɔ beya ekran na ekɔyaa na ebɛrɛ sɛ man-ɔ-rɔ mbɔrɛ sɛ, na Peetroo ya kyɔn mɛnɛ a mɔ kuyayu dɔnɔnɔ bamɔ sɛ a bɔ nya kpaare. ¹⁶ Nɛ asɛsɛ bweɛtɔ a lɛɛ ɛman nɛ ɛ maa Yerɔsalem-ɔ sɛ sɔrɔ alɔpɔ na bamɔ nɛ ibrisi te bamɔ sɛ-ɔ baa ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ asɛ. Nɛ baa kɔyɛ bamɔ pɛɛɛ.

Ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ asɛn kunɔ

¹⁷ Amɔsɛ-ɔ, nɛ Wuribware ɔnɔnɔpɔ brɛsɛ-ɔ na mɔ asɛsɛ nɛ mɔ aa bamɔ mɛpɛpɛyɔ a tii katun nɛ ba tɛɛ ɛ Sadukii awuye-o de ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ kɔkwɛɛ, nɛ bamɔ idun a fwii bamɔ sɛ. ¹⁸ Nɛ baa kra ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ pɛɛɛ yaa tii mɛnɛ nɛ baa tii aborɔkɔɔnɛpɔ-ɔ. ¹⁹ Amaa kɛmɔ kanye nɛ Wuribware kabɔɔ kɔ a lɛɛ soso bɔ tayɛ kɛkɔyan nɛ baa tii bamɔ kɛmɔ-rɔ-ɔ a pɔnɛ-ɔ, nɛ oo lee ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ, nɛ ɔɔ tɔwɛ gywii bamɔ feyɛ, ²⁰ "Mɔn' narɛ ya yɛrɛ Wuribware sunɔkpa kabuno, na mɔn' tɔwɛ nɔkpa na kukyure nɛ a mɔn de kɛɛ-ɔ asɛn mɛnɛ." ²¹ Ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ mɔn kine, nɛ baa fɔ Wuribware sunɔkpa kabuno gyɛgyayɛ kesɛ-ro, nɛ baa lɛɛ abwareɛnɔ-ɔ kɛkaapo.

Wuribware ɔnɔnɔpɔ brɛsɛ-ɔ na mɔ asɛsɛ mɔn nyi feyɛ ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ a lɛɛ. Nɛ baa tɛɛ Yuda a awuye abrɛsɛ-ɔ bɔ gyanɔnɛ. Nɛ baa sun bɔ kyɔnɔwɛ feyɛ bɔ lee ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ pɛɛɛ baa sɛnɔgyikpa mɛnɛ. ²² Amaa bamɔ a yɔ-ɔ, bɔ mɔn nɔ bamɔ tiikpa-ɔ sɛ-ɔ, nɛ baa kinɔi bɔ tɔwɛ gywii abrɛsɛ nɛ baa gyanɔnɛ-ɔ feyɛ, ²³ "San nɛ anɛ a yɔ mɛnɛ-ɔ kɛkɔyan-ɔ a tii hareɛ baa twɛɛ-rɔ, nɛ asoogyaa awuye yɛrɛ ba kɛɛ sɛ. Amaa anɛ a tayɛ lweero-o, anɛ mɔn nɔ ɔkɔ kɛmɔ-rɔ!" ²⁴ Wuribware sunɔkpa adɛrɛsɛpɔ abrɛsɛ-ɔ na Wuribware ɔnɔnɔpɔ abrɛsɛ-ɔ a nu amɔ-ɔ, nɛ aa waa bamɔ mfɛrɛrɛ, nɛ kufu de bamɔ feyɛ asɛn ɛ ba.

²⁵ Nɛ ɔnyarɛ kɔ a lweero bamɔ asɛ mɛnɛ, nɛ ɔ yɛ, "Mɔnɛ i nu aaa, asɛsɛ nɛ mɔnɛ a tii tiikpa-ɔ yɛrɛ ba kaapo asɛsɛ atɔ Wuribware sunɔkpa kabuno!" ²⁶ Nɛ Wuribware sunɔkpa adɛrɛsɛpɔ kɔ na bamɔ ɔbrɛsɛ a yɔ mɛnɛ ya baa ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ. Amaa adɛrɛsɛpɔ-ɔ mɔn yɛrɛ bamɔ, a lɛɛ feyɛ kufu de bamɔ feyɛ bamɔ ya yɛrɛ bamɔ, asɛsɛ nɛ bɔ yɛrɛ ba nu ayaa-rɔ ayerepɔ amɔ asɛn mɛnɛ-ɔ ɛ twɛɛ bamɔ abu.

²⁷ Nɛ baa baa ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ baa bɔ yera man agyɛnɔkɛrɛpɔ-ɔ na abrɛsɛ-ɔ akatɔ-rɔ. Nɛ Wuribware ɔnɔnɔpɔ brɛsɛ-ɔ a tɔwɛ gywii bamɔ feyɛ, ²⁸ "Nɛɛ anɛ a sa mɔnɛ mɛbraa feyɛ mɔnɛ ma lɛɛ kaapo asɛsɛ atɔ Yeessuu kɛnyarɛ-rɔ, amaa mɔn' dɛrɛrɛ anɛn nɛ mɔnɛ a waa-ɔ! Mɔnɛ kɛkaapo-ɔ a sanɔnɛ-rɔ lwee Yerɔsalem man pɛɛɛ-rɔ, nɛ nɔkɛ mɔnɛ ɛ kpa a mɔn' taa Yeessuu lowi bɔ sɔrɔ anɛ."

²⁹ Nɛ Peetroo na ayaa-rɔ ayerepɔ nɛ bɔ tii si-o pɛɛɛ a bɛnɔaa feyɛ, "Wuribware nɛ anɛ i bu, n gye sɛsɛ. ³⁰ Wuribware nɛ anɛ Isireelii awuye a sun hareɛ lɛɛ anɛ adɛdaapo mbɛɛ sɛ-ɔ ɛ gye nɛ oo kyinɔi Yeessuu lɛɛ lowi-ro san nɛ mɔnɛ a da mɔ bɔ mɛra kiyii kɛrɛ-abɛɛ-rɔ sɛ mɔɔ-ɔ kamɛɛ-rɔ. ³¹ Wuribware a kyinɔi mɔ lɛɛ lowi-ro yaa mɔ ya bɔ kyɛna mɔ kigyise si feyɛ mɔ ɛ gye anɛ owure na anɛ ɔmɔrɔwɛpɔ, na Isireelii awuye nya nu bamɔ eyɛɛ, na ɔ taa bamɔ ɛbɔyɛ bɔ ke bamɔ. ³² Amɔ asɛn nɛ anɛ a yɛrɛ ayaa-rɔ anɛ ɛ tɔwɛ. Nɛ Wuribware a kufwiinɛ timaa nɛ Wuribware i ke bamɔ nɛ ba gya mɔ kanɔ sɛ-ɔ, ɛ dɛn ɔ bɛɛ ɔ yɛrɛ asɛn amɔ ayaa-rɔ."

³³ Ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ a tɔwɛ anɛn-ɔ, nɛ Wuribware ɔnɔnɔpɔ brɛsɛ-ɔ na mɔ asɛsɛ-ɔ idun a fwii bamɔ sɛ, hareɛ baa kpa feyɛ bɔ mɔɔ bamɔ. ³⁴ Amaa bamɔ-rɔ Farisiini kɔ nɛ ɔkɛmaa i bu, nɛ ba tɛɛ mɔ ɛ Gamaliilii-o a kɔsɔ yɛrɛ nɛɛ, nɛ ɔɔ sa nɛ baa lee ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ lɛɛ

ngyanḡe-ò-rò kafwee. ³⁵ Ne òò sa seḡsa gywii bamò ne baa gyanḡe-ò feye, “M beeko-ana Isireelii awuye, mon' sa keto ne mone e kpa a mon' bo waa aseḡe ma-ò se. ³⁶ Ne mone a nyinḡi si feye onyare ko ne ba tee mò e Tiyudas-o a dee ba san ko, ne o ye mò feraa gye sese dabe nee, ne waa aseḡe alafa ana a gya mò se. Amaa Roma awuye asoogyaa ko a mò mò, ne bamò ne bo gya mò se-ò a brawe-ro, ne mò asen na keto kemaa a wu. ³⁷ Amò kamee-ro ne Yudas Galileyanyi-o a ba kasu ne baa karḡ aseḡe kamò-ro-ò, ne aseḡe bweḡe a gya mò se, ne baa ko Roma awuye-o, ne Roma awuye amò a mò mò gbaa mò, ne bamò ne bo gya mò se-ò peee a brawe-ro. ³⁸ Amose-ò mbeyomò mò e towe mò i gywii mone feye mone ma waa aseḡe mò seye. Mon' yowe bamò! Ne keto ne baa waa mò-ò e gye bamò fonfon elen ne baa bo waa, amò feraa a gye kee. ³⁹ Amaa ne amò ya lee Wuribware ase feraa, ane maa taare a ane tii bamò kpa, a lee feye mone aa Wuribware e gye ne mone e ko.”

Ne baa gya Gamaliilii a asen-ò se. ⁴⁰ Ne baa tee ayaa-rò ayerepò-ò kinḡi baa ngyanḡe-ò-rò, ne baa sa ne baa daye bamò kokyokywee, ne baa bee yii bamò se feye bo ma lee towe asen gywii aseḡe Yeesuu kenya-re-ro. Ne nkee baa yowe bamò bo kyonḡe.

⁴¹ Ayaa-rò ayerepò-ò a lee ngyanḡe-ò-rò na bamò akato a gyi, a lee feye Wuribware a lee bamò sa ne baa kperi Yeesuu si gyi ipeere. ⁴² Ne nkee kake kemaa bo naa Wuribware sunḡpa kabuno na aseḡe elon-ò ba kya se ba kaapo, na ba towe asen timaa feye Yeesuu e gye Kristoo ne Wuribware a sunḡ bo kyonḡe-ò asen ba gywii aseḡe.

6

Akyarapo asunoo asen

¹ San ko bo fo-ò, aseḡe ne bo dee bo gya Kristoo asen kekaapo se-ò a waa kokyò bweḡe. Ne eko a lwee Yudaa awuye ne baa kowe bamò eman ne ba sa Griiki seḡsa emò-ò-ro na Yudaa awuye ne baa kowe bamò bamò fonfon aye-ò mbonḡo-ro. Bamò ne ba sa Griiki-ro-o ye akooḡgyipò-ò i ke ateese-ro kake kemaa, bamò akpenlekyee-ò mon nya. ² Amose-ò ne ayaa-rò ayerepò kudu anyo-ò a tee Kristoo asen kekaapo agyasepò-ò peee bo gyanḡe, ne baa towe gywii bamò feye, “A monḡware feye ane a yowe abwareḡen kotowe, na ane i gyi ateese na atanne asen. ³ Amose se-ò, ane akosobe, mon' deere mone-ro, na mon' lee abee asunoo ne mone nyi feye bo de Wuribware a kufwiinḡe timaa-o na kanyiasen-ò, na ane sa a bamò e denḡ bo deere asen-ò-ro. ⁴ Na ane feraa ane kusunḡ kii feye ane dee kya se kore kebwarekore, ne ane e towe abwareḡen.”

⁵ Ne bamò peee akato a gyi mferere timaa ne ayaa-rò ayerepò-ò a baa-ò se. Amose-ò, ne baa lee Stifan ne mò kokooḡgyi-ro bo len-ò, ne o de Wuribware a kufwiinḡe timaa-o bweḡe-ò na Filipino na Prokorus na Nikanoo na Timon na Paamenas na Nikolas ne o monḡ gye Yudaanyi, ne òò lee Anteyokeya man-ro, ne san ko òò ba o sunḡ Wuribware feye ane ne Yudaa awuye i sun-o. ⁶ Ne akooḡgyipò-ò a taa bamò ya bo kaapo ayaa-rò ayerepò-ò. Ne bamò-ò baa ba asareḡ bo donḡo bamò anu si, ne baa kore kebwarekore sa bamò.

⁷ Anen se-ò, ne abwareḡen-ò a kya se yo ton kemaa. Ne akooḡgyipò ne bo bo Yerusalem man-ro-ò a waa kokyò. Ne Wuribware alonḡopo bweḡe a bo kooḡe Yeesuu gyi bo tii bamò se.

Anen ne baa kra Stifan-ò

⁸ Ne Stifan ne Wuribware a sa nyure na elen-ò a kya alopo, ne òò waa ato dabe bweḡe, ne aseḡe ne baa nu-o eyee a kpen bamò. ⁹ Amò Yudaa awuye ko bo-ro ne bo dee bo gye anya, ne mbeyomò bo gye agyi. Ne bo de bamò fonfon kebwarekoreḡyan ba sunḡ Wuribware kemo-ro. Bamò-ò-ro bokò monḡ sure si, ne baa gyiiri Stifan ikii. Bamò bokò gye Yudaa awuye ne baa lee Kireenee na Aleksandriya eman-ro na Kilikiya na Asiya esweere se. ¹⁰ Amaa Wuribware a kufwiinḡe timaa-o a sa Stifan kanyiasen-ò se-ò, mò a sa seḡsa-ò, bo monḡ lee taare towe seye bo gyiiri mò ikii. ¹¹ Amose-ò, ne baa sa aseḡe ko atanne na bo towe feye, “Ane a nu mò a towe asen o kye Wuribware na ane mbraa ne Wuribware a borò Mosis si bo sa ane-ò.” ¹² Mfaanee ne baa waa bo fwii aseḡe na abrese na Wuribware mbraa akaapopò-ò idun. Ne baa kra Stifan yaa manḡ agyenḡkpepo-ò na abrese-ò akato-ro. ¹³ Ne baa ba aseḡe ko ne baa bo ba ayeba bo donḡo mò se feye, “San kemaa onyare mò e towe asen boye o kye Wuribware sunḡpa-ò na Wuribware mbraa ne ane a nya lee Mosis ase-ò. ¹⁴ Ane a nu mò a towe feye Yeesuu Nasaretanyi-o i bwee Wuribware sunḡpa, na o kyurowi mbraa ne Mosis a sa ane-ò peee!” ¹⁵ Ne bamò ne bo te senḡyikpa mfen-ò peee a kii bamò akato bo yera Stifan si ba deere mò. Ne baa nu feye mò akato-ro du feye Wuribware kaboo lee-o.

7

Seḡsa ne Stifan a sa senḡyikpa-ò

¹ Ne Wuribware alonḡopo brese-ò a bise Stifan e, “Keto ne ba porò fo kemo se-ò gye kasentḡi aaa?” ² Ne òò beḡḡaa feye, “N se-ana na n daa-ana na n tire-ana, mon' nu mò ase! Pwee ne

ane nana Abraham a dɛɛ tu ya kyena Haran man-nɔ-ɔ, Wuribware, owure dabɛ-ɔ, a lee mɔ eyee bɔ kaapo mɔ Mesopotamiya sweere se* mfen ne Kaladeya awuye te-o. ³ Ne ɔ tɔwe gywii mɔ feye,

'Lee sweere mɔ se na fo yɔwe fo akowebɛɛ
na fo yɔ sweere ne mɔ e kaapo fo-ɔ se.*

⁴ Amose-ɔ, ne ɔ lee mɔ sweere-ɔ se ya kyena Haran. Abraham mɔ se lowi kamɛɛ, ne Wuribware a sa ne Abraham a beɛ tu bɔ kyena sweere mɔ mfee ne monɛ te mɔ se-ɔ. ⁵ San-ɔ, Wuribware mon tɛɛ taa hareɛ sweere-ɔ kabegyeɛ gbaa sa Abraham, amaa ɔ tɔwe bɔ beya feye ɔ san ɔ taa a ɔ bɔ sa mɔ aa mɔ ananagi. San ne Wuribware a tɔwe asen mɔ-ɔ, na Abraham mon de agyi. ⁶ Keɛ ne Wuribware a tɔwe gywii mɔ-ɔ e gye feye,

'Fo ananagi e ba a bɔ bɔ kii afɔ sweere banban kɔ se,
na bɔ waa mfen awuye-o anya kusun,
na bɔ waa bamɔ bɔrɔkraa nsu alafa ana.

⁷ Amaa mɔ i gyiiri bamɔ anyanpe-ɔ kesɛbɔ,
na kemɔ kamɛɛ-rɔ na n lee bamɔ lee sweere amo se,*
na bɔ bɔ sun mɔ mfee.'

⁸ Amo kamɛɛ-rɔ ne Wuribware a tɔwe gywii Abraham feye san kɛmaa ne mɔ aa mɔ ananagi ya kowe gyi nyanse, ne mɔ ya gyi nke mburuwa-o, bɔ ten mɔ kotweetu.* ɔ ye ɔ waa anen na a kaapo feye Wuribware a waa etan sa mɔ aa mɔ ananagi. Amose-ɔ, Abraham a kowe mɔ gyi Isak, ne oo gyi nke mburuwa-o, ne ɔ ten mɔ kotweetu, ne Isak mɔ a ten mɔ gyi Yakubu lee, ne Yakubu mɔ a ten mɔ agyi kudu anyɔ ne bɔ gye ane nana-ana-ɔ lee.

⁹ Yakubu mɔ gyi-ana a bɔ waa ayaafɔre-ɔ, ne baa kisi bamɔ tire Yosef, ne baa fe mɔ sa akpakyonpɔ kɔ, ne bamɔ-ɔ a fe mɔ sa Igyipiti awuye kɔ, ne bamɔ-ɔ baa ba mɔ bɔ kii kenya.* Amaa Wuribware a gya mɔ kamɛɛ. ¹⁰ Ne oo lee mɔ lee asen-nɔ. San ne baa tee mɔ Igyipiti owure akatɔ-rɔ-ɔ, Wuribware a sa ne owure-o akatɔ a gyi mɔ se, ne ɔ sa ne owure-o a pini Yosef kanyiasen, ne ɔ waa Yosef mɔ lon-nɔ ayaafɔre-ɔ pɛɛɛ brɛɛɛ na Igyipiti sweere pɛɛɛ odikuroo.*

¹¹ Ne akon a ba Igyipiti na Kanan esweere se, ne baa nɔ asen bweetɔ. Ne ane adɛdaapo-ɔ a kpa ateese kpone. ¹² San ne bamɔ se Yakubu a nu feye abwaye bɔ Igyipiti-o, ne oo sun mɔ gyi-ana, ane adɛdaapo-ɔ, ne baa yɔ mfen kegyenkrɛɛɛ, ne baa ya nya abwaye. ¹³ Bamɔ a yɔ mfen nyɔsepo-ɔ, ne bamɔ tire Yosef a lee mɔ eyee bɔ kaapo bamɔ feye bamɔ tire e gye mɔ, ne Igyipiti owure mɔ a pini san amo feye Yosef akowebɛɛ neɛ.* ¹⁴ Amose-ɔ ne Yosef a kra bɔ kyonwe mɔ se Yakubu feye ɔ taa mɔ kowebɛɛ-ana pɛɛɛ, na bɔ ba Igyipiti mɔ ase mfen.* Bamɔ pɛɛɛ bɔ asese adusunoo na anuu. ¹⁵ Ne Yakubu-ana a ya kyena Igyipiti mfen anen-aaa, ne bamɔ pɛɛɛ a bɔ wu. ¹⁶ Amo-ɔ kamɛɛ-rɔ, ne baa taa bamɔ abowii yaa Yakubu aye Sikim mfen ne ɔ dɛɛ o te-o, ne baa taa yaa bɔ pure purekra ne Abraham a sɔɔ lee Hamɔ mɔ gyi-ana ase-ɔ. ¹⁷ Ane adɛdaapo a kyena Igyipiti sweere se mfen anen-aaa, ne baa waa kɔkyɔ bweetɔ. Ne nkeɛ san a fo feye Wuribware lee mɔ asese lee sweere amo se, feye anen ne ɔ kyɔ tɔwe gywii Abraham bɔ beya-ɔ. ¹⁸ Amo lalalowe-ɔ, ne mɔ ne ɔ mon nyi Yosef asen-ɔ a bɔ gyi kuwure. ¹⁹ Ne ɔ sa ne baa kii mɔ anya. Ne ɔ penna bamɔ, ne ɔ waa bamɔ bɔrɔkraa, ne ɔ len bamɔ feye bamɔ kɛmaa ne mɔ ya kowe gyi nyanse-ɔ, ɔ taa mɔ yaa bɔ tweɛ na o wu, na bamɔ asese ma lee nya waa kɔkyɔ.*

²⁰ San mɔ-rɔ, ne baa kowe Mosis, kayaagyi popweɛ damenanse. Aferi asa ne baa bera mɔ lon-nɔ. ²¹ Bamɔ a lee mɔ lee lon-nɔ taa yaa bɔ kweɛrɔ owure-o si-o, ne owure kagyikyegeseɛ a ya nɔ mɔ taa mɔ yaa bera feye mɔ fonfon mɔ gyi-o. ²² Ne baa kaapo mɔ bamɔ Igyipiti awuye kanyiasen, ne oo kii sese dabɛ mɔ senja na asun waase-rɔ.*

²³ San ne Mosis a gyi nsu aduna-ɔ, ne ɔ waa mɔ mfeɛre feye ɔ ya keɛ anen ne ba waa mɔ aye awuye, Isireelii awuye-o. ²⁴ Ne ɔ ya tɔ feye Igyipitinyi kɔ e waa Isireelinyi kɔ bɔrɔkraa. Mɔ a yɔ mfen a ɔ ya kya mɔ ayepo-rɔ-ɔ, ne ɔ mɔ Igyipitinyi-o bɔ gyiiri mɔ kesɛbɔ. ²⁵ ɔ fa ne feye mɔ aye awuye-o i nu kaase feye Wuribware e ba mɔ neɛ a ɔ bɔ kɔɔre bamɔ na bɔ nya bamɔ eyee, amaa bɔ mon nu kaase anen. ²⁶ Kemɔ kaye nke-o, ne ɔ beɛ ya nɔ feye Isireelii awuye anyɔ wɔre wɔre e kɔ, ne ɔ ya tɔrɔwe bamɔ a ɔ lonɔ bamɔ mbonɔ-rɔ.

* 7:2 Kaase e kaapo feye Yufraatis na Tigris ebɔn mbonɔ-rɔ. * 7:3 Keleɛkaase 12.1-5. * 7:7 Keleɛkaase 15.13-14.
* 7:8 Keleɛkaase 17.3-8. * 7:9 Keleɛkaase 37. * 7:10 Keleɛkaase 41.41-57. * 7:13 Keleɛkaase 45. * 7:14 Keleɛkaase 46. * 7:19 Kelee Igyipiti 1.1-14. * 7:22 Kelee Igyipiti 2.1-10.

Mfen ne o ye, 'Emene nee ne fo aa fo kowebee Heebriinyi e ko?' 27 Amaa mo ne o waa mo beeko borakraa-o a nenj Mosis nee lee keru si, ne o ye, 'Nse ya ba fo bo waa ane deeresepo na oseygiyo?' 28 Fo e kpa feye fo mao mo feye ndee anen ne fo a mao Igyipitinyi-o nee eee?' 29 Mosis a denj nu anen-o, ne do sere lee Igyipiti sweere se ya kyena Midiyan sweere se. Mfen ne do kowe agyi anyo.*

30 Nsu aduna kamee-ro, ne Wuribware kaboo ko a lee mo eyee kiyii ko ne ke e kywee kimukee-ro-o-ro, meraa Sinaa kebee-o bo kaapo Mosis. 31 Mosis a nu anen-o, ne mo eyee a kpen mo, ne do son to kiyii-o-ro, na o nya nu anen ne ke e kywee-o neenee. Ne oo nu Wuribware bore a towe feye, 32 'Mo e gye Wuribware, nyanpe ne fo nana-ana Abraham na Isak na Yakubu i sun-o.' Ne kufu a nya Mosis, ne do yon, nkee o maa lee taare a o deere kiyii ne ke e kywee-o. 33 Ne Wuribware a towe gywii mo feye, 'Yere mfen. Lee fo asebeta-o. Mfen ne fo yere-o gye sweere kpeyaa nee. 34 Kasentij, mo a nu aworefo ne mo asese-o i gyi Igyipiti sweere se-o. Mo a nu bamo kusu bo lee anen ne bamo anya a deeresepo-o e waa bamo-o se. Amose-o mo a ba a m bo kooe bamo lee Igyipiti awuye kesaree-ro, Amose-o waa menan, nare, mo i sun fo a m bee bo kyonwe Igyipiti sweere se.*

35 Amose-o Mosis mo ne Isireelii awuye-o a kine, ne baa towe gywii mo feye, 'Nse ya waa fo ane ogyenkpepo na oseygiyo?' ne Wuribware a lee feye mo e gye bamo ogyenkpepo na amowepo-o. Ne Wuribware a sunj mo mbo-o oko ne do lee mo se kiyii ne ke e kywee-o se. 36 Mosis mo dee ya waa afuto na akpenyeeto Igyipiti sweere se, ne oo lee Isireelii awuye-o lee mfen yaa kimukee-ro. Ne do bee waa afuto na akpenyeeto Dpoo Pipee-o-ro na kimukee-ro mfen nsu aduna.* 37 Mosis mo dee ya towe gywii Isireelii awuye feye, 'Wuribware i lee sese ko a o lee mone akowebee-ro, sese ne o du feye mo Mosis-o, feye o waa mo kyaamee sa mone.* 38 Mosis dee na Isireelii awuye ya kpowe gyanje kimukee-o-ro. Mosis wore ne ane adedaapo a taare bor-o se sa senja gywii Wuribware kaboo ne do lee mo se Sinaa kebee-o se-o. Mosis mo dee ne Wuribware a bee bor-o se towe asen ne a sa nkpa-o gywii ane adedaapo na ane.

39 Amaa ane adedaapo-o a kine, bo monj bu mo, ne baa lee mo keru si, ne baa yorowe feye bo kinji yo Igyipiti. 40 Sanj ne Mosis a bee yo kebee-o soso-o, ne baa towe gywii Mosis mo daa Aaroh feye, 'Koso, waa kisi sa ane na ke gye ane nkpe. Onyare Mosis mo ne do taa ane bo lee Igyipiti sweere se-o feraa, ane monj nyi keto ne ke ya waa mo-o.*' 41 Sanj amo ne baa pwee bamo kisi ko feye kakpenyaree-o, ne baa mao mbo wee se, ne baa gyi ateesse nuu nta, ne baa kyaa bo gyi akato sa bamo kisi amo ne baa waa-o. 42 Amo-o se-o ne Wuribware a yowe bamo asen ja waa. Ne baa sunj akye-e-kpa-agyi na kiferi na kyowe kyonj Wuribware. Feye anen ne Wuribware akyaamee-o oko a kyoree-o,

'Isireelii awuye, sanj ne mone a kaa kimukee-o-ro nsu aduna-o,
n gye mo, Wuribware, ne mone a mao mbo bo lonjo.

43 Kisi Molok sunjpa ne mone a sor-o,
na kisi Rifan ne ku du feye kekyee-e-kpa-agyi
ne mone lonjon a ba mone asaree bo waa-o,
ne mone a sunj.

Amose-o mo e gya mone a nj yaa anya kusun-no
sweere ne o bo Babilon manj kamee kefo kefo-o se.*

44 Wuribware ya kaapo Mosis anen ne o waa Wuribware kyenakpa, mfen ne etan a kedakaa-o yere-ro-o. O ye o waa mo feye tantee kekyan na bo taare sor-o mo ton kema na o gye bamo kegyenkpe kimukee-o-ro-o. 45 Sanj ne Mosis a wu-o, ogyenkpepo ne o gya se onyasepo-o, mo e gye Yosua. Yosua mo a gye bamo kegyenkpe yaa bamo sweere popwee se, ne Wuribware a ko gyi asese ne bo kyoo bo te mfen-o se, mao bamo kpuri. Sanj kema mo ne ane adedaapo naa-o, bo so tantee kekyan amo. Ne kaa sii sweere amo se anen-aaa bo fo Owure Deefid a mbee-o se. 46 Wuribware a kpa Deefid asen, ne oo yure mo. Ne Deefid a kore mo feye o sa a o pwee kyenakpa ne ba ba a bo bo tee mo e 'Sunjpa ne Yakubu nyanpe Wuribware te mo-ro-o.' 47 Amaa Wuribware monj sure si anen. Amo Solomaj, Deefid mo gyi-o, ya bo pwee sunjpa sa Wuribware.

48 Amaa Nyinkpen-kyonj-ato-pree-Bware monj te lonj ne sese a pwee-ro-ro. Feye anen ne Wuribware a akyaamee-o oko a towe-o,

49 'Wuribware ye, Soso e gye mo kuwuregya,

* 7:29 Kelee Igyipiti 2.11-25. * 7:34 Kelee Igyipiti 3. * 7:36 Kelee Igyipiti 7.14 - 13.22. * 7:37 Mbraa kebeesa 18.15. * 7:40 Kelee Igyipiti 32.1. * 7:43 Amos 5.25 (LXX).

ne sweere se gye mo ayaa yerese kpa.
 Ne nteto lɔn ne mone e pwee a mon' sa mo-ɔ nee?
 Mfene e gye mo kyurekpa?
 50 N gye mo fɔnɔn ya twee ato mo pwee aaa? ”*

51 Ne Stifan a tawe bo gye kee feye, “Keseborolen awuye, mone gye Yudaawuye akato se nee. Mone nkpono-rɔ feraa, mone mon gye Yudaawuye. Mone den mone du nee feye mone adedaapo-ɔ de. Feye bamo-ɔ, mone a kine Wuribware a kufwiine timaa-o kano. 52 Wuribware kyaamee ko bo-ro, ne do ba, ne mone mon waa mo aworefo do aaa? Bo mon yowe kemoo bamo ne baa tawe feye Wuribware i sun mo keyaafore timaa Kristoo-o gbaa. Ne mbeyomo mone a gyi mo ne oo sun mo-ɔ kidiburo, ne mone a moo mo. 53 Mone mo a nya Wuribware a mbraa-o lee ane adedaapo asaree-ro, mbraa mo ne Wuribware a boro mo mboo-ɔ se taa bo sa bamo-ɔ. Haree a gye Wuribware a mbraa-o gbaa ooo, mone mo mone a kine kegya mmo se.”

Aneh ne baa da Stifan abu-o

54 Amo bamo ne baa gyanne mfen-ɔ a nu keto ne do tawe-o lowe-o, ne bamo idun a fwii, ne baa dunwi bamo nna. 55 Amaa Stifan de Wuribware a kufwiine timaa-o bweeto. Amose-o mo a deere sosoo-ɔ, ne oo nu Wuribware se a bunji-ro, ne oo nu Wuribware a kedabe na wuraa-o, ne oo nu feye Yeessu a yere Wuribware kigyise si. 56 Ne o ye, “Mon' deere! N kee sosoo a bunji-ro, ne n kee dimaadi mo gyi-o na o yere Wuribware kigyise si!”

57 Ne bamo ne baa gyanne mfen-ɔ akemaa a ba mo asaregyi bo tii mo eseba, ne baa faa-ro kenken, ne bamo pwee a sere ya bun Stifan si. 58 Ne baa lee mo lee man-o-ro yaa mo nlanbe, ne baa twee mo abu. Ne bamo ne baa twee Stifan abu-o a taa bamo awaagya sa keyaafore ko ne ba tee mo e Saol-o a o kra. 59 Ne baa san meraa se ba twee Stifan abu na o kore kebwarekore o tee ane nyanpe feye, “Mo nyanpe Yeessu, kore mo kra!” 60 Ne oo kpuni anurii, ne do faa-ro kenken feye, “Mo nyanpe, fo ma sa a asese mo a boye mo sii bamo se!” Mo a tawe amo-o lowe-o, ne oo wu mfen.

8

Aneh ne Saol a sa ne asore awuye-o a nu asen-o

1 Ne aa waa Saol kone feye Stifan a wu.

Lee nke nsi ne Stifan a wu-o, ne baa lee ba waa Yerusalem man-no a asore awuye-o aworefo na borokone. Ne Kristoo akoregyipo ne bo bo Yerusalem man-no-o pwee a brawe-ro yo Yudeya sweere se na Samariya sweere se san ayaa-ro ayerepo kudu anyo-o wore. 2 Asese timaa ko ya taa Stifan kifuni-o yaa pure. Ne baa su kale sa mo. 3 Amaa Saol a pee kekato wee asore awuye-o si kotaraa. Ne nke do nare bamo elon-no a o bo gyanne se o gyiiri bamo, haree akyye beee anyare ooo, o tii.

Abwaresen ne Filipo a tawe Samariya sweere se-o

4 Ne asore awuye ne baa brawe-ro-o a lweero yo ton kema ba tawe abwaresen. 5 Ne Filipo a lee Yudeya sweere se yo Samariya man ko se o tawe feye Yeessu e gye Kristoo ne Wuribware ye o sun a o bo kyonwe bamo-o o gywii bamo ne bo bo mfen-o. 6 Ne do waa akpenyeeto bo kaapo bamo. Amose se ne asese bweeto a gyanne a bo nu asen ne do tawe-o, ne baa lɔn esee na mo ase neene. 7 Ne do gya ibrisi bo koso asese bweeto se na e fee-ro. Ne do kya agyaboo na bamo ne bamo kesaree beee keyaa a wu-o bweeto. 8 Amose-o ne kakatogyi a ba man-o-ro.

9 San-o mo, anyare ko mo de do bo man-o-ro mfen, ne ba tee mo e Simɔn, na o de kisiben o waa ato ne a kpen eyee-o bo kaapo man awuye amo. O ye o gye sese dabe nee. 10 Amose-o pwee ne Filipo a de ba man-o-ro, lee abrese pwee se ya bo fo nyaagyi pwee se man awuye amo i nu Simɔn amo asen neene. Bo ye, “Anyare mo mon de Wuribware a kedabe-o doo? N gye mo ne Wuribware e tee feye Mo-ɔdabe-o?” 11 Keto se ne baa nu mo asen neene-o e gye feye do ba mo kisiben-o bo waa akpenyeeto bo kaapo bamo man-o-ro kyee. 12 Amaa bamo a nu Filipo a tawe Wuribware a kuwure-o-ro asen timaa na ane ne Yeessu Kristoo kenare de keyaalen-o, ne baa kore gyi, ne bamo akyye na anyare pwee a bo asuu. 13 Ne Simɔn fɔnɔn-o gbaa a kore asen-o gyi. Ne do bo asuu, ne nke do naa o gya Filipo si, ne akpenyeeto ne Filipo a waa-o a kpen mo eyee.

14 Ayaa-ro ayerepo ne bo bo Yerusalem man-no-o a nu feye Samariya awuye-o a kore Wuribware a asen-o gyi-o, ne baa sun Peetroo na Yohanee bo kyonwe bamo ase. 15 Bamoo a fo mfen-o, ne baa kore kebwarekore sa bamo, na Wuribware nya sa bamo mo kufwiine timaa-o. 16 A lee feye haree Filipo a bo bamo asuu Yeessu kenare-ro-o gbaa ooo,

* 7:50 Isaya 66.1-2.

Wuribware a kufwiinje timaa-o mon tɛ ywɛɛ bamo oko se daa. ¹⁷ Ne Peetroo na Yohanee a teyi bamo asareɛ bo donno bamo se, ne baa nya Wuribware a kufwiinje timaa-o.

¹⁸ Simon a nu feye Peetroo na Yohanee a ba bamo asareɛ bo donno akɔregyipo ne bo bo mfen-ɔ se, ne baa nya Wuribware a kufwiinje timaa-o si-o, ne oo ke Peetroo na Yohanee atanne. ¹⁹ Ne ɔ ye, "Mon' sa n gbaa mo anen a keyaalen-ɔ na n gbaa, mo ya ba kesareɛ bo donno oko se, na sese-ɔ nya Wuribware a kufwiinje timaa-o."

²⁰ Amaa Peetroo a beɗɗaa mo ne feye, "Wuribware sa a fo aa fo atanne lwee deekpa ne oo kure bo beya na ɔ bo kyweɛ ebaye awaapo-ɔ, a lee feye fo a fa feye fo e taare a fo so Wuribware aketo-ɔ. ²¹ Fo mon tii ane se, ne fo-ɔ fo bee fo maa taare a fo waa ane kusun mo, bo lee feye ebaye ne e bo fo kakpono-ro kyɔ bweeto Wuribware ase. ²² Amose-ɔ nu fo eyee bo lee fo asen baye mo ne fo a fa-ɔ se, na fo kore Wuribware feye ɔ taa fo asen baye mo bo ke fo. ²³ A lee feye mo a nu feye fo kokwee ne fo de-o kyɔ bweeto, ne fo ebaye ne fo de-o mo kyɔ fo se."

²⁴ Amo feraa, ne Simon a towe gywii Peetroo na Yohanee feye, "Mo e kore mon ne, mon' kore Wuribware sa mo, na ato mo ne fo a towe amo asen-ɔ peee ma kan waa mo."

²⁵ Peetroo na Yohanee a towe keto ne Yeessu a waa bamo fonfon akato-ro na abwaresen gywii asese-ɔ lowe-ɔ, ne baa kinji yo Yerusalem man-no. Bamo a kinji ba yo-ɔ, ne baa towe abwaresen gywii Samariya eman eman-no awuye.

Filipo na Itiyopiya krakyeɛ bresɛ ko asen

²⁶ Ne Wuribware kaboo ko a lee soso bo towe gywii Filipo feye, "Waa siraa yo kyowe tweekpa kebenasareɛ se ya borɔ kpa ne ɔ lee Yerusalem man-no ɔ yo Gasa man-no." (Mbeyamo bo mon lee bo bo kpa amo, a lee feye oko mon lee o te ifuri amo se.) ²⁷ Ne Filipo a waa siraa, ne oo yweɛ kpa-ɔ se. Amo sweere ko ne ba tee mo e Itiyopiya-o krakyeɛ bresɛ ko ne ɔ deere bamo wurekyee ne ba tee mo e Kandakee-o atanne se-ɔ te mo kpana tireelaa ko-ro. Mo a kore Wuribware gyi-o si-o ne ɔ yo Yerusalem man a ɔ ya sun Wuribware mo sunkpa-o mfen. Ne mbeyamo o kinji ɔ yo pe. ²⁸ Mo a te-ro-o, na ɔ kare Wuribware kyaameɛ Isaya a asen ne ɔ kyoreɛ waa abwaresen wore-ɔ-ro-ɔ kenken ɔ yo. ²⁹ Mfen ne Wuribware a kufwiinje timaa-o a towe gywii Filipo feye, "Yo tireelaa ne ɔ gye fo nkpeɛ-ɔ amo ase, na fo ya nare meraa mo." ³⁰ Ne Filipo a yo mo ase ya nu feye anyare amo e kare abwaresen wore-ɔ-ro kebegya ne Wuribware kyaameɛ Isaya a kyoreɛ-ɔ. Ne oo bise mo feye, "Fo i nu keto ne fo e kare-ɔ kaase aaa?" ³¹ Ne Itiyopiya krakyeɛ bresɛ amo a beɗɗaa mo feye, "Emene ne mo e waa a n nu kaase na oko mon kaapo mo?" Ne ɔ sa ne Filipo a dee lweero kyena mo ase, ne baa kya se ba yo. ³² Wore ne ɔ kare-ɔ-ro, Isaya a kyoreɛ neɛ e,

"Oo waa dinɗ feye kasannegyii ne bo de a bo ya mo-ɔ,
beee nko sanne ne ba tenje mo ifwii si,
na ɔ maa su-o, ɔ mon towe seye.

³³ Ne baa waa mo aworefo na mo asen de kpa
ne bamo mo baa kine bo mon taa kaserɗin sa mo.
Oko maa taare a ɔ kaapo mo ananagi,

bo lee feye baa ten mo nkpa se, lee mo lee kaye mo-ro."*

³⁴ To, ne oo bise Filipo feye, "Towe sese ne kyaameɛ mo e towe mo asen-ɔ gywii mo, mo eyee ne o de beee oko aaa?" ³⁵ Ne Filipo a kaapo anyare-ɔ abwaresen-ɔ-ro lee mfen ne ɔ kare-ɔ towe Yeessu kayowore se asen gywii mo.

³⁶ Bamo a yo, ne baa ya fo bon ko ase-ɔ, ne krakyeɛ amo ye, "Kee, nkyu ko e bo mfee-ɔ. Ne nteto se ne ma bo asuu-o nee?" [³⁷ Ne Filipo a towe gywii mo feye, "Fo ya kore gyi fo kakpono-ro feraa, fo e taare a fo bo asuu." Ne ɔ beɗɗaa feye, "Mo a kore gyi. Mo a kore gyi feye Wuribware mo gyi-o e gye Yeessu Kristoo."] ³⁸ Amo feraa ne krakyeɛ-ɔ a sa ne tireelaa ne bo te-ro-o a yere, ne mo aa Filipo a lee yo nkyu-o-ro, ne Filipo a bo mo asuu. ³⁹ Bamo keden lee nkyu-o-ro, ne Wuribware a kufwiinje-o a taa Filipo o de o yii. Amose-ɔ krakyeɛ-ɔ mon lee nu mo. Ne ɔ kya mo kpa se yo pe na mo akato a gyi. ⁴⁰ Amaa Filipo bo sa se ɔ bo Asedod man-no, ne ɔ kya se yo Kayesareya man-no. Ne ɔ towe asen timaa-o kpa-ro gywii man kemaa se awuye.

9

Anen ne Sool a kyurowi mo mfeere baye-ɔ

¹⁻² Bo fo mbeyamo-ɔ, Sool san ɔ yere-ro kenken ɔ kpa ekpa ne ɔ nya na ɔ bo mo bamo ne bo gya ane nyanje Yeessu a ekpa-ɔ se-ɔ. Amose-ɔ ne ɔ yo Wuribware donno bresɛ-ɔ ase ya kpa ewore ne ee sa mo kpa a ɔ yo Damasikus man-no ya lwee kebwarekore akyan-no

* 8:33 Isaya 53.7-8 (LXX).

mfenj-o. Sanj-o, mo ya lweero ya nu akyee beee anyare ne bo gya Yeessuu a ekpa-o se mfenj-o, o taare a o kra bamo yaa Yerusalem man-no ya tii.

³ Soal a yo o to Damasikus man-no-o, kaluwa konko ne kelanhero ko feye elelele-o a lee awore-ro bo wee mo se. ⁴ Mfenj ne do lee da sweere, ne oo nu bore ko a towe o gywii mo feye, "Soal, nteto nee ne fo e toorra mo anej?"

⁵ Ne Soal a bise feye, "Mo nyanpe, fo nse nee?" Ne bore amo a benjaa e, "Mo e gye Yeessuu ne fo e toorra mo-o." ⁶ Amaa, kosjo yo man-ro-ro na oko kaapo fo keto ne fo waa mfenj-o."

⁷ Amaa, asese ne bamo aa mo naa kpa-o-ro mon bunji kana, ne baa sii yere. Baa nu bore-o, bamo mo bo mon nu oko. ⁸ Ne Soal a kosjo kyuwi-ro, amaa mo a bunji akato-o, o mon lee o kee. Amose-o ne bamo ne mo aa bamo naa-o a kra mo kesaree-ro yaa bo lwee Damasikus man-no. ⁹ Amo nke nsa na o mon kee, na o mon gyi, ne mo-o mo mon nuu.

¹⁰ Sanj amo, bamo oko ne o gya Yeessuu a ekpa-o se-o mo bo Damasikus mfenj, ne ba tee mo e Ananiyas. Ne ane nyanpe Yeessuu a tee mo dee-ro-o feye, "Ananiyas!" Ne do benjaa e "Kee mo, mo nyanpe." ¹¹ Ne ane nyanpe a towe gywii mo feye, "Waa siraa na fo yo kabore ne ba tee e 'Kabore kyerarase'-o se na fo lwee onyare ko ne ba tee mo e Yudas a lonj-o-ro bise onyare ko ne do lee Taasus man-no ne ba tee mo e Soal-o se. O bo mfenj o kore kebwarekore. ¹² Ne oo nu dee-ro feye onyare ko ne ba tee e Ananiyas-o a lweero bo ba mo kesaree bo donjo mo se a mo akato nya bee bunji."

¹³ Ne Ananiyas a benjaa feye, "Mo nyanpe, asese bweeto a towe onyare mo asen gywii mo, ne mo a nu aworefdo ne do bo waa fo asese ne bo bo Yerusalem man-no-o asen. ¹⁴ Ne do nya keyaalen bo lee Wuribware alonjoro abrese ase feye o ba Damasikus mfee bo kra asese peee ne ba sunj fo-o."

¹⁵ Ne ane nyanpe Yeessuu a towe gywii mo feye, "Yo, a lee feye mo a lee mo feye o waa mo kusun-o, na o towe asen ne n de-o na mo keyaalen gywii nde se awuye-o na bamo awure na Yudaa awuye-o peee. ¹⁶ Na mo fanfan kaapo mo aworefdo ne o kperi kusun ne o waa a o sa mo-o se na o gyi-o."

¹⁷ Amose se-o ne Ananiyas a yo ya lwee lonj ne Soal bo mo-ro-o, ne do taa mo asaree bo donjo Soal se, ne o ye, "Mo kosobee Soal, ane nyanpe Yeessuu fanfan ne oo lee mo eyee bo kaapo fo sanj ne fo bo kpa-ro fo e ba mfee-o ya sunj mo fo ase. Oo sunj mo fo ase nee a fo akato bee nya bunji feye sanj-o anej ne a du-o, na Wuribware a kufwiine timaa-o ywee fo se."

¹⁸ Puri amo-ro mfenj ne ato ko feye nkingyi agyaf-o a lee Soal akatogyi-ro lee da, ne mo akato a bunji waa feye sanj-o anej ne a kee-o, ne do kosjo yere. Ne do bo asuu. ¹⁹ Mo a gyi ateese-o kamere-ro, ne do bee waa keyaalenj.

Anej ne Soal a towe abwaresej Damasikus man-no-o

Ne Soal a gyi nke mfenj ko Kristoo akoregyipo ne bo bo Damasikus man-no-o ase. ²⁰ Ne do yo mfenj a kebwarekore akyanj-o-ro ya lee o towe abwaresej feye Yeessuu gye Wuribware mo gyi-o nee. ²¹ Ne eyee a kpenj bamo ne do towe asen-o gywii bamo-o peee. Ne bo ye, "N gye onyare ne o bo Yerusalem man-no-o mdo asese ne ba sunj Yeessuu-o nee eee? O mon ba mfee nee feye o ba bo kra Yeessuu asunjo ne bo bo mfee-o na o kinjaa bamo yaa Wuribware alonjoro abrese-o ase nee eee?" ²² Amaa kake kemaa mo na Soal a kekaapo-o-ro e waa lenj ki tii si. Mo a kaapo-ro neenee keto se ne Yeessuu e gye Kristoo ne Wuribware a sunj bo kyonje kaye-ro a asese-o feye o morowe bamo-o, Yudaa awuye ne bo bo Damasikus mfenj-o mon taare lee kana ko.

²³ Amo a kyee, ne Yudaa awuye-o a gyanje kra anej ne ba waa a bo mdo Soal-o. ²⁴ Amaa oo nu keto ne Yudaa awuye-o a kra-o. Ne nkee mpase na kanye bo yere man kidenbee a abunogyi-o-ro ba kra Soal a bo mdo. ²⁵ Amaa nke nko kanye ne bamo ne bo gya Soal se-o a taa mo yaa kebanjoro kekyan ko ne baa pwee bo mgeraa man a kidenbee-o sosjo, ne do bore mfanjere ko-ro ne baa taa mo waa kike dabe ko-ro, ne baa ba ife bo da-ro, ne baa kra ife-o-ro yowe mo-ro boye baa bo ywee sweere. Ne do sere lee mfenj bee yo Yerusalem man-no.

Anej ne Soal a kinji yo Yerusalem man-no-o

²⁶ Soal a fo Yerusalem man-no-o, ne o kpa a o tii bamo ne baa kore Yeessuu gyi-o si. Amaa bo mon kore mo gyi feye nkee o tii bamo se, ne kufu a nya bamo peee. ²⁷ Ne Bar-Nabas* a ba bo yaa mo Yeessuu ayaa-ro ayerepo-o ase. Ne do kaapo bamo-ro anej ne Soal a nu ane nyanpe Yeessuu kpa-ro-o na anej ne Yeessuu a sa senja gywii mo-o, na anej ne Soal a nya kakpono kaapo abwaresej Yeessuu kenya-re-ro Damasikus man-no-o. ²⁸ Amose se-o ne Soal a sii bamo ase, ne do nya kakpono towe abwaresej Yeessuu kenya-re-ro Yerusalem man-no peee. ²⁹ Ne do bee towe abwaresej gywii Yudaa awuye ne ba sa Griiki senja-o, ne mo aa bamo a gyiiri ikii bo lee abwaresej-o se. Amose-o ne ba buwi ba kpa ekpa a bo mdo mo. ³⁰ Sanj ne Yeessuu akoregyipo-o a nu anej-o, ne baa yaa Soal Kayesareya man-no, ne baa

* 9:27 Ayaa-ro ayerepo-o asun 4.36.

ya ba mō bō kyōhwe mō aye Taasus ne ɔ bō efo-o. ³¹ Nkee feraa, bō lee aneñ ne Soal a kii Kristoo akōaregyipō ne ɔ moñ lee ɔ tōraa Kristoo akōaregyipō, asoree awuye ne bō bō Yudeya sweere se na Galileya sweere se na Samariya sweere se-o pēee eyee a yuri bamō. Ne Wuribware a kufwiñe timaa-o a sa asoree awuye-o keyaalen na wōre, ne asese bweeto a bō tii bamō se, bō lee aneñ ne baa bu ane nyanpe Yeessu-o si.

Aneñ ne Peetoo a yo Lidaa na Yopaa emañ-no-o

³² Ne Peetoo a nare man kema ne Yeessu akōaregyipō-o bō-o se ɔ laa bamō. Ne sanj ko ɔo yo bamō ne bō bō Lidaa man-no-o ase a ɔ ya laa bamō. ³³ Mfeñ ne ɔo yo ñu ɔnyare kō ne ba tee mō ε Iniya, ne mō kayowōre pēee mō a wu, ne ɔ maa taare a ɔ koso lee krañ se nsu mburuwa-o. ³⁴ Mfeñ ne Peetoo a tee mō kenyaare ε, “Iniya, Yeessu Kristoo e gye ne ɔ sa a fo kpaare. Koso bōo fo krañ.” Puri-ro mfeñ ne Iniya a koso kyuwi-ro. ³⁵ Ne asese ne bō te Lidaa man-no na Sarōñ ifuri si-o pēee a ñu ɔnyare amō a kpaare-o, ne baa kōare Yeessu gyi, ne baa bō gya mō ekpa-o se.

³⁶ Amō ɔkyee kō mō bō Yopaa man ne mō aa Lidaa moñ bō efo bweeto-o-ro, ne ɔo kōare Yeessu gyi bweeto. Mō kenyaare e gye Tabitaa. (Amaa Griiki-ro mō kenyaare e gye Dōokas, kaase e kaapo feye Kyankporan.) ɔkyee mō feraa atiripō-ro kēkya na kēdamenanse wōre dooo ne ɔ naa ɔ waa. ³⁷ Sanj amō mō, ɔo lo, ne oo wu. Ne baa gye mō taa mō kifuniñ-o bō beya kēbanšorōo kēkyañ kō-ro soso na ba su kale. ³⁸ Amose-o Yopaa awuye ne baa kōare Yeessu gyi-o a nu Peetoo si feye ɔ bō Lidaa man-no-o, ne baa sun abee anyo kō mō ase feye bō ya tōwe gywii mō ε, “Ane e kore fo, waa menañ ba ane ase.”

³⁹ Ne Peetoo a waa siraa, ne mō aa abee anyo amō a yo. Bamō a fo-o, ne baa yaa Peetoo kēbanšorōo kēkyañ ne ɔkyee-o da kemo-ro-o. Ne akpenlekyee ye muruwaa kifuniñ-o na ba su. Ne baa ba ekaare ne ɔkyee-o a baara sa atiripō sanj ne o te-o bō kaapo Peetoo aneñ ne ɔkyee-o bware-o.

⁴⁰ Ne Peetoo a sa ne bamō pēee a lee kēkyañ-o-ro, ne oo kpuni anjuri, ne ɔo kore kēbwarekore, ne oo kii ba kifuniñ-o ase, ne ɔ ye, “Tabitaa, kyinñi kyena.” Mfeñ ne oo bunñi akato. Mō a ñu Peetoo-o, ne oo kyinñi kyena. ⁴¹ Ne Peetoo a tō mō-ro, ne ɔo kra mō-ro kya mō-ro, ne ɔo koso ye. Ne Peetoo a tee bamō ne baa kōare Yeessu gyi-o pēee na akpenlekyee-o, ne ɔo ba ɔkyee-o bō kaapo bamō. ⁴² ɔkema ne ɔ bō Yopaa man-no-o a nu aseñ mō. Ne asese bweeto a kōare Yeessu gyi. ⁴³ Ne Peetoo a gyi nke kafwee kō gbanseba ne ba tee ε Simōñ-o ase Yopaa mfeñ.

10

Peetoo na Kooniliyus

¹ Sanj amō mō, ɔnyare kō mō bō Kayesareya man-no, ne ba tee mō ε Kooniliyus. Mō e gye Roma awuye asoogyaa alafa asiye ne ba tee bamō ε Italiya asoogyaa-o-ro kelafa ɔbrese. ² ɔ gye sese timaa nee fee. Ne mō aa mō loñ-no awuye pēee mō a moñ gye Yudaa awuye gbaa ooo, ne ba sunj Wuribware. Ne ɔ bee ɔ kya Yudaa awuye atiripō-ro, na ɔ kore kēbwarekore sanj kema. ³ Kake ñkō, kyōwe kikpeerebee, ne ɔnyare mō a yo ya kore kēbwarekore, ne oo ñu kōtako feye dee-ro-o. Wuribware kabōo kō ne oo ñu neñeñe-o na oo lweero mō ase tee mō feye “Kooniliyus!”

⁴ Na kufu de mō, ne ɔo deere Wuribware kabōo-o, ne oo bise feye, “Nteto nee, mō nyanpe?” Ne Wuribware kabōo amō a beñnaa mō ε, “Wuribware akato a gyi fo kēbwarekore na kēdamenanse ne fo e waa atiripō-o se, ne ɔ kpa a ɔ beñnaa fo. ⁵ Na mbeyōmō sunj asese bō kyōhwe Yopaa man-no, na bō ya tee ɔnyare kō ne ba tee ε Simōñ Peetoo-o. ⁶ ɔ gye gbanseba ne ba tee mō ε Simōñ, ne o te ɔpoō kee-o ɔfo nee.”

⁷ Ne Wuribware kabōo-o a lee mfeñ o yii, ne Kooniliyus a tee mō anya anyo na soogyaa koñkō ne ɔ waa kusun ɔ sa mō mō loñ-no, ne o sunj Wuribware-o. ⁸ Ne ɔo tōwe ketō ne kaa waa-o gywii bamō, ne oo sunj bamō bō kyōhwe Yopaa man-no.

⁹ Kemō kaye ñke-o ne baa yo ba tō-ro Yopaa-o, ne Peetoo a dee bamō akyañ teesese amō kōkō mpase amō a ɔ ya kore kēbwarekore. ¹⁰ Sanj-o akōñ de mō, ɔ kpa ateese a o gyi. Bamō a maa se ba waa ateese-o, ne oo ñu ketō kō feye dee-ro-o. ¹¹ Oo ñu nee feye awōre-ro a bunñi-ro, ne waagya dabe kō a lee soso ɔ ba-ro feye bōkō a de mō anu ana-o-ro, ne ɔo bō lee da-ro mō ase. ¹² Mbō na awō na akeri na mbogyii ewōrese ewōrese mō bō waagya amō-ro. ¹³ Ne oo nu bore kō a lee soso tōwe gywii mō feye, “Peetoo, koso na fo mō wo!”

¹⁴ Amaa Peetoo a beñnaa nee ε, “Mō nyanpe, ma gyi mmo daa, a lee feye mō a koso-o, moñ tee gyi ketō ne ane Yudaa awuye mbraa-o ye a gye iyisi ne ba kisi-o.” ¹⁵ Ne bore-o a bee tōwe nyosepo gywii mō feye, “Ketō ne mbeyōmō Wuribware ye ki bware kigyi-o, fo-o fo ma kisi kigyii!”

¹⁶ Ne bore amō a tōwe amō-o iluwi esa gywii mō, ne oo kine kigyi aneñ dee, ne atō-o pēee a bee kinñi yo soso.

17 Peetroot a san ɔ fa ketɔ ne oo ɲu-o mfeere-ɔ, na nkee ne aseɛ ne Kooniiliyus a sunj bamo-ɔ a fo Simɔn lɔn ba bo yere mɔ kabuno. 18 Ne baa bise bo kyɔnwe lɔn-ɔ-ro feye, “ɔfo ko bo lɔn mɔ-ro mfee ne ba tee mɔ e Simɔn Peetroot aaa?” 19 Peetroot a san ɔ bo kekyan-ɔ soso mfeɔ ɔ fa ketɔ ne oo ɲu-o mfeere-ɔ, ne Wuribware a kufwiine-o a towe gywii mɔ feye, “Nu! Aseɛ asa ko bo mfee ba kpa fo. 20 Amose-ɔ waa siraa na fo kporowe yo lɔn-na, na fo aa bamo yo bamo aye, a lee feye mo ya sunj bamo. Fo ma kine.” 21 Ne Peetroot a kporowe ya towe gywii aseɛ asa amo feye, “Mo ne mone i buwi mone e kpa nee. Mone kpa se?”

22 Ne bo ye, “To, ane mon de boye ko. Roma soogyaa brese Kooniiliyus ya sunj ane fo ase. ɔ gye sese timaa, ne o sunj Wuribware, ne Yudaa awuye mo pɛɛɛ i bu mɔ. Wuribware kaboo ko a ba mɔ ase bo towe gywii mɔ feye ɔ tee fo mɔ aye, na o nu ketɔ ne fo de a fo towe-ɔ.”

23 Amo feraa, ne Peetroot a sa ne baa lwee lɔn-na, ne ɔo popore bamo na bo di a kaye ke. Kaye a ke-o, ne ɔo waa siraa, ne mɔ aa bamo na Yopaa awuye bamo ne baa koore Yeessuu gyi-o boko a yo.

24 Kemɔ kaye nke-o ne baa fo Kayesareya man-na kyɔ ya to feye Kooniiliyus na mɔ koweɛ-ana na mɔ nyare-ana ne ɔo tee-ɔ a waa siraa bo te bo gywii mɔ. 25 Peetroot a deɔn o lwee lɔn-ɔ-ro, ne Kooniiliyus a lee bo gyanɲaa mɔ bunɲe kpuni anɲirii mɔ akato-ro sunj mɔ.

26 Ne Peetroot a towe gywii mɔ e, “O daabii, koso yere, mɔ fɔnɔn gye sese nee feye fo-o deɛ.”

27 Bamɔ a lwee lɔn-ɔ-ro-ɔ na ɔ sa seɲsa Kooniiliyus ase, ne ɔo ya to feye aseɛ bweeto a gyanɲe mfeɔ. 28 Ne ɔo towe gywii bamo feye, “Mone fɔnɔn nyi feye ane Yudaa awuye a mbraa-ɔ mon sa kpa feye Yudaanyi na oko ne ɔ mon gye Yudaanyi nare bɛɛɛ o lwee mɔ lɔn-na. Amaa mbeyɔmɔ Wuribware a kaapo mɔ feye m ma lee tenji-ro na m ma lee towe feye oko de iyisi na ɲ kperi aneɲ se na mɔ aa mɔ ma nare. 29 Amose se ne mone a sunj tee mɔ-ɔ, ne mon kine, ne mɔ a ba-ɔ nee. To, mɔ i bise mone feye kemɔ se ne mone a tee mɔ.”

30 Ne Kooniiliyus ye, “To, mon de boye ko. Ndoo nke nna nee feye mɔ a yo a ɲ ya kore kebwarekore mɔ lɔn-na mpaɛ, ne mɔ a ɲu ɔnyare ko feye dee-ro-o na ɔ yere mɔ akato-ro o bunj kaare toresese. 31 Ne ɔ ye, ‘Kooniiliyus, Wuribware a nu fo kebwarekore, ne oo ɲu kedamenanɛ ne fo e waa atiripo-ɔ pɛɛɛ.’ 32 Ne ɔ ye, ‘Mbeyɔmɔ sunj oko Yopaa man-na na ɔ ya tee ɔnyare ne ba tee e Simɔn Peetroot-o. ɔ gye ɔfo ɔ bo ɔnyare ko ne ba tee mɔ e Simɔn Gbanɲeba ne o te ɔpoo keɛ-ɔ aye!’ 33 Amose ne mɔ a sunj tee fo. Fo a ba-ɔ, aa waa mɔ kone bweeto. Mbeyɔmɔ ane pɛɛɛ a gyanɲe ane nyanɲe Wuribware akato-ro ane e kpa a ane nu ketɔ ne ɔ ye fo towe gywii ane-ɔ nee.”

Kɛtɔ ne Peetroot a towe gywii Kooniiliyus-ana-ɔ

34 Ne Peetroot a lee ɔ towe ketɔ ne o de a ɔ towe-ɔ. ɔ ye, “Mbeyɔmɔ feraa, Wuribware a kaapo mɔ feye bo fo ndoo, mɔ a waa boye feye mɔ a tenji aseɛ-ro-ɔ. Amaa Wuribware ase feraa, oko mon kwɛɛ, ne ɔo maa bu oko ɔ kyɔn oko. 35 Na Wuribware feraa, kasuro kemaa ne fo a lee kamɔ-ro-ɔ, ne fo e tee fo i sunj mɔ, ne fo e waa ketɔ ne ɔ kpa-ɔ, ɔ kpa fo asen. 36 Amo-ɔ pɛɛɛ gbaa Isireelii awuye ne Wuribware a taa mɔ asen amo bo sa. Ne ɔo boro Yeessuu Kristoo si towe abwareɲen feye Wuribware e kpa a o yuri ane ɲkponɔ. Amaa kasenɲin feraa Yeessuu mon gye ane Yudaa awuye wore nyanɲe nee. ɔ gye ton kemaa awuye nyanɲe nee. 37-38 Mo e koore a n gyi feye mone a nu asen ne aa ba ane aye nke mfene mɔ-ro-ɔ. San ne Yohanee Osubɔpo-ɔ e towe abwareɲen feye aseɛ nu bamo eyee, na bo lee bamo ebaye-ro, na ɔo bamo asuu-o, ne Wuribware a sa Yeessuu Nasarɛtenyi-o mɔ keyaalɛn na mɔ kufwiine timaa-o. M bee mɔ e koore a n gyi feye mone a nu ane ne Yeessuu a gye ɲkpeɛ waa mɔ kusun Galileya sweere se, ne oo muruwi ane sweere se pɛɛɛ-ɔ. Wuribware a gya mɔ kameɛ-ɔ se-ɔ, ɔo waa itimaa ton kemaa ne ɔo yo-ɔ, ne ɔo kya alopo na bamo ne ɔbonsam te bamo se-ɔ. 39 Ne ane pɛɛɛ a ɲu ketɔ kemaa ne ɔo waa Yudeya sweere pɛɛɛ se na Yerusalem man-na-ɔ. Ne baa ba ndangyii bo da mɔ bo mera kiyii kpare-abɛɛ-ro se mɔ. 40 Ne kemɔ kake sasɛpo-ɔ ne Wuribware a kyinɲi mɔ lee lowi-ro, ne oo lee mɔ eyee ifuri. 41 Amaa n gye okemaa ya ɲu mɔ. Ane ne ane gye bamo ne ɔo kyɔ lee-o ya ɲu mɔ, ane ne ane a ɲu ketɔ kemaa ne Yeessuu a waa-ɔ, ne ane aa mɔ a gyi ateese, ne ane a nuu nta san ne oo kyinɲi lee lowi-ro-o kameɛ-ro. 42 Ne ɔo towe gywii ane feye ane towe mɔ asen gywii aseɛ bo kaapo bamo feye mɔ ne Wuribware a lee feye ɔ waa bamo ne bo mon tee wu-o na bamo ne baa wu-o pɛɛɛ ɔsenɲyipo. 43 Ne Wuribware a akyaameɛ-ɔ pɛɛɛ ne baa de kyena-ɔ a towe mɔ asen feye Wuribware e taa okemaa mɔ ne ɔo koore mɔ gyi-o ebaye a ɔ bo ke mɔ. Wuribware e boro Yeessuu si na ɔ taa okemaa ne ɔ koore mɔ a o gyi-o ebaye bo ke sese-ɔ.”

44 Na Peetroot san ɔ sa seɲsa, ne Wuribware a kufwiine timaa-o a bo ywee okemaa ne ɔ bo mfeɔ o nu mɔ asen-ɔ se. 45 Ne eyee a kpen Yudaa awuye ne baa koore Yeessuu gyi, ne bamo aa Peetroot pɛɛɛ a lee Yopaa, ne bo yere mfeɔ-ɔ, bo lee aneɲ ne Wuribware a sa ne mɔ kufwiine timaa-o a ywee bamo ne bo mon gye Yudaa awuye-o gbaa se-ɔ. 46 A lee feye baa nu bamo a sa seɲsa ko ne bamo aa aseɛ-ɔ fɔnɔn gbaa maa nu emo-ro-ɔ, na ba kyoro Wuribware a kedabe-ɔ. 47 Ne Peetroot ye, “Aseɛ mɔ a nya Wuribware a kufwiine timaa-o

nee feye ane-o deε. Amose-o oko e taare a o kun bamo feye ane ma ba nkyu bo bo bamo asuu aaa?" 48 Amose se-o ne oo sa ne baa bo bamo asuu Yeesuu Kristoo kenyare-ro. Ne bo ye Peetoo kyena bamo ase nke nnyo ko.

11

Peetoo kumuruwi-ro a keto ne oo bo towe gywii Yerusalem asoreε awuye-o

1 Ne Yeesuu ayaa-ro ayerepo-o na Yudeya sweere se a bamo ne baa koore Yeesuu gyi-o peεε a nu feye bamo ne bo mon gye Yudaa awuye-o gbaa a nu abwaresej-o, ne baa koore amo gyi. 2 Amose-o san ne Peetoo a yo Yerusalem man-no, ne bamo ne bo yere-ro feye bo tenne bamo ne bo mon gye Yudaa awuye-o atweetu-o pweε na bamo aa bamo deε taare nare na bo gyi abee ase-o a poro mo feye, 3 "Fo a waa ofo ya sowe bamo ne bo mon tenne atweetu-o aye."

4 Amose-o ne Peetoo a towe keto ne kaa waa-o peεε kegyase kegyase gywii bamo. 5 Jo towe neε ε, "San ne m bo Yopaa man-no mo e kore kebwarekore-o, ne mo a nju ato ko feye dee-ro-o a lee sosoo a ba feye bamo a kra waagya anu ana-ro, ne ba yowe-ro ba lee sosoo ba-ro-o. Ne oo bo lee da mo akato-ro. 6 Mo a deere waagya-o-ro-o, ne mo a nju mbo na awo na akeri na mbogyii. 7 Ne mo a nu bore ko a lee sosoo towe gywii mo feye, 'Peetoo, kosoo yere na fo maa wo.' 8 Amaa mo a benjaa mo nee feye, 'Mo nyanne, ma gyi mmoo daa, a lee feye mo a kosoo-o, mon tee gyi keto ne ane Yudaa awuye mbraa-o ye a gye iyisi ne ba kisi-o.' 9 Ne bore amo a bee towe ε, 'Keto ne mbeyamoo Wuribware ye ki bware kigyi-o, fo-o fo ma kisi kigyi.' 10 Amo-o a waa iluwi esa, ne nkee amo peεε a bee kinji yo sosoo. 11 Mfen ne abee asa ko ne baa sun bamo lee Kayesareya man-no-o a fo lon ne n te mo-ro-o. 12 Ne Wuribware a kufwiije-o a towe gywii mo feye mo aa bamo a yo na m ma kine. Abee asiye mo ne baa lee Yopaa man-no, ne baa koore Yeesuu gyi-o ya yaa mo Kayesareya mfen, ne ane peεε a lwee onyare ne oo sun tee mo-o a lon-o-ro. 13 Ne oo towe gywii ane anen ne oo nju Wuribware kaboo ko a bo yere mo lon-o-ro-o. Na anen ne Wuribware kaboo amo a towe gywii mo ε, 'Sun oko Yopaa man-no bo kyonwe onyare ko ne ba tee mo ε Simon Peetoo-o ase. 14 Mo-o mo ε towe anen ne Wuribware e morowe fo aa fo lon-no awuye-o a o gywii fo.' 15 Amo e gye feye mo a lee mo e towe asen mo i gywii bamo-o, a mon kyee ne Wuribware a kufwiije timaa-o a bo yweε bamo se feye kegyenkreε-o anen ne oo yweε ane se-o deε. 16 Ne mo a nyinji keto ne ane nyanne Yeesuu a towe-o se feye, 'Yohannee Osubopo-o de nkyu o bo aseε asuu, amaa mone feraa Wuribware a kufwiije timaa-o e yweε mone se. Na Wuribware ba mo kufwiije timaa amo bo gye mone.' 17 A bo-ro anen feye Wuribware a sa bamo ne bo mon gye Yudaa awuye-o mo kufwiije timaa-o ne fe feye anen ne oo sa ane ne ane a koore ane nyanne Yeesuu Kristoo gyi-o deε. Amose-o nse e gye mo mo ne mo e taare a n tii Wuribware kusun kpa?"

18 Bamo a nu asen mo peεε-o, ne baa yowe Peetoo keporo, ne baa kyoro Wuribware. Ne bo ye, "Amo feraa Wuribware a sa bamo ne bo mon gye Yudaa awuye-o gbaa kpa feye bo nu bamo eyee, na bo lee bamo ebye-ro, na bo nya nkpa na kukyure ne a mon de keε-o."

Asoreε ne a bo Anteyokeya man-no-o

19 San ne Yudaa awuye-o a maa Stifan-o, bamo beεko-ana Yudaa awuye ne baa koore Yeesuu gyi-o a brawe-ro, a lee feye baa lee ba waa bamo aworefoa bweeto. Bamo bokoo a yo hareε Fonikiya sweere se na Kiprus kwii si na Anteyokeya man-no ba towe asen timaa-o ba gywii Yudaa awuye-o wore. 20 Amaa bamo bokoo ne baa kowe bamo Kiprus kwii si na Kireene man-no-o a yo Anteyokeya, ne baa towe asen timaa bo lee ane nyanne Yeesuu kunu si gywii bamo ne bo mon gye Yudaa awuye-o. 21 Bamo a de ane nyanne a keyaalen-o se-o, bamo ne bo mon gye Yudaa awuye-o bweeto a koore asen timaa-o gyi, ne baa gya Yeesuu a kebwaresun-o si.

22 Ne asoreε awuye ne bo bo Yerusalem man-no-o a nu amo asen-o, ne baa sun Bar-Nabas bo kyonwe Anteyokeya mfen. 23-24 Mo a fo, ne oo nju anen ne Wuribware a yure aseε-o se-o, ne mo akato a gyi. Mo a gye sese timaa, ne o bee o de Wuribware a kufwiije timaa-o bweeto, ne oo koore Yeesuu gyi bweeto-o se-o, ne oo waa aseε-o wore, ne oo yere bamo se kokore feye bo kya se gya ane nyanne Yeesuu si kasentij-no, na bo ma kinji kameε. Jo san o bo mfen, ne aseε bweeto a bo koore Yeesuu gyi, ne baa bo tii akoregyipoo ne bo kyo bo bo mfen-o se.

25 Ne Bar-Nabas a kya se yo Taasus man-no a o ya buwi kpa sool. 26 Mo a ya kpa sool nju-o, ne oo yaa mo Anteyokeya. Abee anyo amo a gyi kasu mfen, na bamo aa mfen a asoreε awuye-o e gyanne, ne baa kaapo aseε biribiri abwaresej. Anteyokeya mfen ne baa gye nkpeε tee bamo ne baa koore Yeesuu gyi-o kenyare feye Kristoo awuye.

27 Amo san amo Wuribware akyaameε ko mo a lee Yerusalem yo Anteyokeya mfen. 28 Ne Wuribware a kufwiije-o a sa ne bamo-ro oko ne ba tee mo ε Agabus-o a kosoo yere, ne oo towe feye akon dabε ko e kpa a a ba sweere peεε se. (Ne aa ba kasentij san ne Roma awuye a owure dabε ne ba tee mo ε Kilawudiyus-o a gyi kuwure-o.) 29 Ne Kristoo awuye ne bo te

Anteyokɛya-ɔ a kra feyɛ bamɔ akɛmaa e kyɔnwe bamɔ beɛko-ana ne baa kɔɔre Yeessuu gyi, ne bo bo Yudeya sweere se-ɔ ketɔ ne baa taare-ɔ. ³⁰ Kasentɪn mo, ne baa kpa atanne bo sun Bar-Nabas na Soɔl, ne baa taa yaa bo sa mfeɲ a asoree abrese-ɔ.

12

Anɛɲ ne Owure Herɔd a tii Peetroo tiikpa, ne Wuribware a kɔɔre mɔ lee mɔ kesaree-rɔ-ɔ

¹ Amɔ san mɔ Owure Herɔd* a lee ɔ waa asoree awuye ne bo bo Yerɔsalem man-nɔ-ɔ bokɔ borɔkraa. ² Ne ɔ sa ne mɔ asoogyaa awuye a ba kepan bo mɔ Yohanee mɔ daa Yakubu. ³ Mɔ a ɲu feyɛ Yakubu kemɔ-ɔ a waa Yudaa awuye kɔne-ɔ, ne ɔ bee kra Peetroo. Ɔ waa amɔ nke ne Yudaa awuye e waa kasu kana ngyanɲe ko ne ba gyi Bodobodoo-ne-yiisi-mɔn-te-ro-o. ⁴ Bamɔ a kra mɔ-ɔ, ne baa tii mɔ tiikpa, ne baa sa ne asoogyaa awuye ana anɛɲ ntuɲ nna a deere mɔ se. Ne Owure Herɔd a waa mɔ mfeere feyɛ ɔ sa a bo gyanɲe gyi mɔ asɛɲ san ne kasu kana ngyanɲe ko ne ba gyi Wuribware a kya-ane-yowe a ateese-o a lowe-ɔ. ⁵ Amose-ɔ ne baa tii mɔ. Amaa asoree awuye-o a yere kebwarekɔre se kake kɛmaa feyɛ Wuribware lee mɔ lee owure-o kesaree-rɔ. ⁶ Feyɛ nyanɲe ne Owure Herɔd ye ɔ gyanɲe asɛse na o gyi Peetroo asɛɲ-ɔ, kemɔ ndɔɔ kanye na Peetroo da asoogyaa awuye anyɔ mbɔntɔ-rɔ, na baa ɲure mɔ agbarabi anyɔ, na asoogyaa awuye ko mɔ yere kekyan ne baa tii Peetroo kemɔ-rɔ-ɔ kibunogyi-ro.

⁷ Mfeɲ ne Wuribware kabɔ ko a bo yere Peetroo ase kekyan ne ɔ bo kemɔ-rɔ-ɔ. Amɔ a gye kanye gbaa ooo, ne kekyan-ɔ-rɔ a lanɲe-rɔ. Ne Wuribware kabɔ amɔ a lenkpan Peetroo kebaakpa, ne oo kyɪɲɪ. Ne kabɔ-ɔ ye, “Waa menan kɔso!” Puri amɔ-rɔ ne agbarabi ne baa bo da mɔ asaree-rɔ-ɔ a sanɲe lee da. ⁸ Ne Wuribware kabɔ-ɔ ye, “Kere se na fo waa-rɔ fo asebeta na fo bun fo waagya.” Ne Peetroo a waa anɛɲ. ⁹ Ne Peetroo a gya mɔ se lee kekyan-ɔ-rɔ, na ɔ mɔn nyi ketɔ ne Wuribware kabɔ-ɔ e waa-ɔ, a lee feyɛ aa waa mɔ feyɛ mɔ a ku dee-o nee. ¹⁰ Ne baa kyɔn asoogyaa awuye katun gyanɲe-ɔ na kanyɔsepo-ɔ se. Ne nke lalalowe-ɔ, ne baa bo fo pone dabɛ ne baa ba kegyeretɔ bo waa, ne o tii kabɔre ne ka lwee man-nɔ-ɔ. Mfeɲ ne pone amɔ fɔnɲɔ a bunɲi, ne baa kyɔn lee, ne baa borɔ kabɔre ko, ne puri-ro mfeɲ Wuribware kabɔ amɔ a ɲaa yowe Peetroo.

¹¹ Nke fɛraa, ne Peetroo a pini ketɔ ne kaa waa-ɔ, ne ɔ ye, “Mbeyamɔ fɛraa, mɔ a ɲu feyɛ a gye kasentɪn. Wuribware ya sun mɔ kabɔ-ɔ feyɛ ɔ bo lee mɔ lee Owure Herɔd kesaree-rɔ, na o lee mɔ lee ketɔ kɛmaa ne Yudaa awuye e kpa feyɛ ko waa mɔ-ɔ-rɔ.”

¹² Mɔ fɔnɲɔ a ɲu anɛɲ ne a du bo sa mɔ-ɔ se-ɔ, ne ɔ yo Yohanee Maak mɔ nyi Mariya aye, na asɛse bweeto a gyanɲe mfeɲ kanye amɔ ba kɔre kebwarekɔre ba sa Peetroo. ¹³ Ne Peetroo a da lɔn a kano pone-ɔ se, ne bamɔ kabre ko ne ba tee mɔ e Rosa-o a lee ya kee. ¹⁴ Ne oo pini Peetroo bore, ne mɔ akata a gyi bweeto haree ɔ tan se a o bunɲi pone-ɔ sa Peetroo, ne oo kinɲi lweero ya tawe gywii bamɔ feyɛ Peetroo yere kawu. ¹⁵ Ne baa tawe gywii mɔ feyɛ, “Fo e lo eboɲ nee eee?” Ne ɔ yere-rɔ feyɛ, “A gye kasentɪn.” Amose-ɔ ne baa benɲaa mɔ feyɛ, “Wuribware a kabɔ ne Peetroo de, ne ka kun mɔ-ɔ nee.” ¹⁶ San mɔ pɛɛɛ na Peetroo san ɔ da pone-ɔ se. Ne nke fɛraa baa bo bunɲi, ne bamɔ a ɲu mɔ-ɔ, ne aa kpen bamɔ eyee. ¹⁷ Ne ɔ ya mɔ kesaree bo tawe gywii bamɔ feyɛ bo laato, ne ɔ tawe anɛɲ ne Wuribware a lee mɔ lee tiikpa-ɔ pɛɛɛ gywii bamɔ. Ne ɔ ye, “Mɔn! ya tawe amɔ gywii Yakubu na Kristoo awuye ne baa san-ɔ pɛɛɛ.” Ne ɔ lee bamɔ ase mfeɲ bee yo ton ko.

¹⁸ Kaye a ke-o, ne asɛɲ a to asoogyaa awuye ne ba deere tiikpa-ɔ se-ɔ. Ntɛto ya waa Peetroo? ¹⁹ Ne Owure Herɔd ye bo buwi kpa mɔ. Amaa baa kpa mɔ kpone. Amose se-ɔ ne oo bise asoogyaa awuye-o amɔ asɛɲ, ne ɔ sa kano feyɛ bo mɔ bamɔ.

Amɔ kamɛ-rɔ ne owure-o a lee Yudeya sweere se ya kyena Kayesareya man-nɔ kafwee.

Anɛɲ ne Herɔd a wu-o

²⁰ Ne Owure Herɔd dun a fwii Tiro na Sidɔn eman awuye si. Amose-ɔ ne baa kpawe abee yo a bo ya ɲu mɔ, bo lee feyɛ bamɔ ateese gyise pɛɛɛ a lee owure a sweere-ɔ se nee. Pwee ne baa yo-ɔ, baa tawe gywii anyare ne ɔ deere owure a lɔn-ɔ-rɔ a ayaafɔre-ɔ se ne ba tee mɔ e Balasitus-o nee, ne oo sure si feyɛ ɔ kya bamɔ-rɔ. Ne baa yo owure-o ase ya tawe gywii mɔ feyɛ ɔ sa a mɔ dun yuri.

²¹ Ne owure-o a sa kake, ne ɔ tee asɛse-ɔ pɛɛɛ baa mɔ akato-rɔ. Ne oo bun mɔ awureto, ne ɔ kyena mɔ kawuregya se, ne ɔ sa senja gywii asɛse-ɔ. ²² Ne asɛse-ɔ a kyoro mɔ senja sase fɛɛ-rɔ feyɛ, “N gye sese e gye ne ɔ sa senja-ɔ, kisi ko nee.” ²³ Ne Wuribware kabɔ ko a ba kame-ro kɔlo bo da mɔ, ne asɔnsoo a gyi mɔ ekyoro-we, ne oo wu, a lee feyɛ ɔ mɔn kyoro Wuribware feyɛ mɔ a sa mɔ kuwure na kedabe.

* 12:1 Mɔ e gye Herɔd Agripa gyanɲe-ɔ nee.

²⁴ Sanj amò asese bweeto maa se ba nu abwaresen, na ba kòore ba gyi. ²⁵ Ne Bar-Nabas na Sool a lowe keto ne baa yo kemo se-o, ne baa taa Yohanee Maak, ne bamo aa mo a kinji yo Anteyokeya man-no.

13

Anen ne baa lee Bar-Nabas na Sool sun-o

¹ Sanj amò Anteyokeya asore awuye-o bokò gye Wuribware akyaamee na abwaresen akaapopo. Bamò anyare e gye Bar-Nabas, na Simeyoh (ne ba tee e Ogyigyii-o) na Lukiyus (ne so lee Kireene man-no-o) na Manayen (ne baa bera mo aa Owure Herod-o) na Sool. ² Sanj ko, ne ba sunj Wuribware na ba kra akonj, ne Wuribware a kufwiine timaa-o a towe gywii bamò feye, "Mon' lee Bar-Nabas na Sool sa mo, na bo ya sunj mo kusunj ne mo a tee bamò kemo se-o." ³ Ne baa meraa se ba kra akonj na ba kore kebwarekore, ne baa ba asaree bo donjo bamò anu si yure bamò, ne baa sunj bamò bo kyonje.

Anen ne Sool a yo mo kpa gyenkpere-o na o ya towe abwaresen-o

⁴ Ne Wuribware a kufwiine timaa-o a kaapo Bar-Nabas na Sool, ne baa yo Silukiya man-no, ne baa borò nkyu si yo Kiprus kwii si.* ⁵ Bamò a fo Salamis man-no-o, ne baa towe abwaresen Yudaa awuye ne bo bo mfen a kebwarekore akyan-o-ro gywii asese. Amo Yohanee Maak gbaa tii bamò se o kya bamò-ro. ⁶ Ne baa ya fo haree mfen ne baa tee e Pafos man-no-o. Ne baa to kisiben wuye ko ne ba tee mo e Bar-Yeesuu-o mfen. Griiki senja-ro mo kenare e gye Ilimas. O gye Yudanyi nee, ne o ye mo feraa gye Wuribware kyaamee nee. ⁷ Kisiben wuye amo mo nyare e gye kwii amo se gominaa ne so yere Roma owure dabe-o ayaa-ro, ne ba tee mo e Seregyus Pool. Ne gominaa-o de kanyiasen, ne so tee Bar-Nabas na Sool bo lee feye o kpa a o nu abwaresen. ⁸ Amaa kisiben wuye-o mon sure si sa bamò, a lee feye o maa kpa feye gominaa-o kòore abwaresen-o gyi. ⁹ Ne Sool (ne mbeyomo ba tee mo e Pool-o) a dèere kisiben wuye amo, na Wuribware a kufwiine timaa-o keyaalen bo mo ase. ¹⁰ Ne o ye, "Fo, Obonsam mo gyi! Fo feraa, keto kema ne ki bware-o gye fo donj nee. Fo e penna asese nee sanj kema, ne nkee fo i kyurowi Wuribware a kasentj-o fo i kii kayeba sanj kema!" ¹¹ Wuribware i gyiiri fo kesebo. Fo akato i bwee na fo ma lee nu ato bo fo sanj ko pwee." Puri-ro mfen ne aa waa Ilimas feye kibugyii a da mo akato se-o, ne mo akato a bwee. Ne so lee teyi asaree o buwi o kpa oko ne o kra mo kesaree-ro na o kaapo mo kpa-o. ¹² Gominaa amo a nu keto ne kaa waa-o, ne so kòore ane nyanje Yeesuu gyi, bo lee feye Pool a abwaresen kekaapo-o a toora mo kakpono-ro.

Pool koyo Anteyokeya ne a bo Pisidiya sweere se-o

¹³ Ne Pool mo aa mo anareberee o borò opoo se lee Pafos yo Prega man ne o bo Pamfiliya sweere se-o-ro. Mfen ne Yohanee Maak a towe bamò kinji yo Yerusalem man-no. ¹⁴ Ne baa kya se lee Prega mfen ya fo Anteyokeya ne o bo Pisidiya sweere se-o. Kukyure kake a fo-o, ne baa yo Yudaa awuye ne bo bo mfen a kebwarekorekyan-o-ro ya kyena. ¹⁵ Feye anen ne bo kyò ba waa-o, ne bamò ne bo gye kebwaresun-o agyenkpere-o a kare abwaresen-o. Mosis a mbraa a wore-o-ro ne baa gye nkpe kare, ne baa kare akyaamee-o oko a wore-o-ro bo gya se. Sanj ne baa kare lowe-o, ne kebwarekorekyan abrese-o a sa ne baa towe gywii Pool-ana feye, "Ane kosobee-ana, mon e de Wuribware asen ko ne a kaapo ane ato-o, ane e kpa feye mon' towe gywii asese mo pree na bo nu."

¹⁶ Ne Pool a kosò yere, ne so ya asese-o kesaree feye bamò okemaa laato, ne so meraa mo senja se feye, "Mo beko-ana Isireelii awuye na okemaa ne o monj gye Isireeliinyi, ne o bo mfee, ne o sunj Wuribware-o, nu mo ase!" ¹⁷ Wuribware ne Isireelii awuye i sunj-o a lee ane nana-ana, ne so sa ne baa waa koyo sanj ne bo gye anya, ne bo bo Igyipiti sweere se-o. Ne Wuribware a ba mo keyaalen bo lee bamò lee Igyipiti awuye a asaree-o-ro. ¹⁸ Ne so gye bamò kegyenkpere kimukee-ro nsu aduna, na oo nyite bamò ato waase. ¹⁹ Ne so gye bamò kegyenkpere yaa Kanan sweere se, ne oo kpuri nsuro nsuno asese ne bo te mfen-o, ne so taa bamò sweere bo kii ane adedaapo-o lee. ²⁰ Nsu alafa ana na adunuu ne so bo waa amo-o pree lee sanj ne baa gye nkpe yo Igyipiti sweere se-o.

Amo-o kamee-ro-o, sanj kema ne asen e to bamò, beee adonj i tii bamò-o, amo Wuribware a lee bamò ne ba waa agyenkpere-o na bo lee bamò lee asen amo-ro anen-aaa bo fo mo kyaamee Samuwel a mbee-o se. ²¹ Sanj ne bo ye baa kpa owure-o, ne Wuribware a lee nyare ko ne ba tee e Kis mo gyi Sool lee Benyamin a kasuro-o-ro feye o kii bamò owure.* Mo a gyi kuwure nsu aduna-o kamee, ²² ne Wuribware a lee Sool lee kuwure-o si, ne so taa Deefid bo kyena se. Mfaanee ne Wuribware a towe Deefid asen, 'Mo a nu feye Yesee mo gyi Deefid e gye sese ne o pre mo-o, a lee feye o waa keto kema ne mo e kpa feye o waa-o.*' ²³ Deefid a

* 13:4 Dèere ifotoo ne e bo Abwaresen wore-o kee-o. * 13:21 1 Samuwel 9-10. * 13:22 1 Samuwel 13.14.

kenana-ɔ-rɔ ne Wuribware a lee ɔnyare ko feye o kii Isireelii ɔmorɔwepo, feye anen ne ɔo kyɔ tɔwe bo beya feye ɔ waa a ɔ sa bamo-ɔ. ɔmorɔwepo amo e gye Yeessu. ²⁴ Pwɛɛ ne Yeessu a lee mo kusun-o kaase, Yohanee Osuubɔpo-ɔ a tɔwe abwaresen gywii Isireelii awuye pɛɛɛ feye bo nu bamo eyee na bo kinji lee bamo ebɔye-rɔ na bo bo asuu. ²⁵ Na san ne Yohanee Osuubɔpo-ɔ e kpa a ɔ lowe mo kusun-o, ne ɔo tɔwe gywii asese-ɔ feye, 'Mone ya fa feye mo-ɔ mo e gye ɔmorɔwepo ne Wuribware ye o sun a ɔ bo kyonwe mone-ɔ, mone e fo kpa. Ne gye mo e gye ɔnyare amo. Amaa mon' nu feye ɔ bo kameɛ ɔ ba na mon fo feye m bunje lee mo asebeta na m fwee mo ayaa se gbaa!'

²⁶ Mo kosobɛɛ-ana Isireelii awuye, Abraham ananagi, na mone ne mone mon gye Isireelii awuye-o pɛɛɛ, ne mone i sun Wuribware-ɔ, ane ne Wuribware a sun bo tɔwe ɔmorɔwepo-ɔ kunu si asen gywii! ²⁷ Bo lee feye asese ne bo bo Yerusalem man-nɔ-ɔ na bamo agyenkrɛpɔ-ɔ mon pini feye Yeessu amo e gye ɔmorɔwepo mo. Ne bo beɛ bo mon nu Wuribware akyaamɛɛ a asen ne ba kare amo kukyure kake kemaa bamo kebwarekore akyan-nɔ-ɔ feye ba waa Yeessu bɔrɔkraa na bo mo mo-ɔ kaase. Ne bamo mo baa bu Yeessu kɛpɔ, ne baa mo mo, na bo mon nyi feye bamo a waa anen-ɔ, baa sa ne Wuribware a akyaamɛɛ a asen ne baa tɔwe bo lee Yeessu kunu si-o a waa kasentij nee. ²⁸ Hareɛ gbaa bamo a mon nya ketɔ ne ba yere se a bo bo da mo bo mera kiyi kpare-abɛɛ-rɔ se mo-ɔ, baa tɔwe gywii Pilat ne ɔ gye gominaa san amo-ɔ feye ɔ sa bamo kpa a bo mo mo. ²⁹ Bamɔ a waa mo ketɔ kemaa ne abwaresen wɔre-ɔ ye ba waa mo-ɔ lowe-ɔ, ne baa lee mo lee kiyi kpare-abɛɛ-rɔ-ɔ se, ne baa pure mo kegyeranɔta-rɔ. ³⁰ Amaa Wuribware a kyinjɔ mo lee lowi-ro. ³¹ Ne oo lee mo eyee, ne ɔo nna, ne ɔo beɛ lee mo eyee nke bweɛtɔ bo kaapo bamo ne bamo aa mo a lee Galilea sweere se yo Yerusalem man-nɔ-ɔ. Bamɔ e gye ne mbeyomɔ ba tɔwe mo awaase na asen ba gywii ane Isireelii awuye ne bo san bo bo bamo aye-ɔ.

³²⁻³³ Ane mo ane a ba mfee ne feye ane bo tɔwe asen timaa-o gywii mone. Ketɔ ne Wuribware a tɔwe gywii ane adedaapo feye ɔ waa-ɔ, ne ɔo waa sa ane ne ane gye bamo ananagi-o. Aseɛ timaa mo e gye feye oo kyinjɔ Yeessu lee lowi-ro, feye anen ne baa kyɔre waa abwaresen wɔre-ɔ-rɔ Deefid a kilin nyɔsepo-ɔ-rɔ,

'Ndɔ mo a lee fo bo kaapo kaye feye mo gyi e gye fo,
ne mo-ɔ, fo se e gye mo.*'

³⁴ Ne Wuribware a kaapo ketɔ kemaa-rɔ feye o kyinjɔ mo a ɔ lee lowi-ro, na ɔ ma lee sa a o wu na o gyo kegyeranɔta-rɔ san ne ɔo tɔwe bo bɔrɔ mo kyaamɛɛ ko se waa abwaresen wɔre-ɔ-rɔ feye,

'Mo, Wuribware, e sa mone nyure kpeyaa
ne m maa lowe-ɔ, ne mo a tɔwe bo beya feye
n de bo sa mone adedaapo Owure Deefid-o.*'

³⁵ Feye anen ne a beɛ a bo Deefid a ilin-o-ro ton ko e,

'Mo a gye fo keyaafɔre timaa-o si-o,
fo ma sa a mo kayowɔre gyo kegyeranɔta-rɔ.*'

³⁶ Deefid a mbeɛ-ɔ se, ɔo waa ketɔ ne Wuribware e kpa-ɔ nee, ne nkee ɔo bo wu, ne baa pure mo adedaapo-ɔ ase, ne oo gyo kegyeranɔta-rɔ. ³⁷ Amaa amo-ɔ mon waa Yeessu ne Wuribware a kyinjɔ mo lee lowi-ro-o.

³⁸⁻³⁹ Mo kosobɛɛ-ana, mo e kpa feye mone ɔkemaa nyi feye ketɔ ne Wuribware e kaapo-ɔ e gye feye Yeessu mo se deɛ ne ne ɔ bɔrɔ a ɔ bo taa asese ebɔye bo ke bamo. Mbraa ne Wuribware a bɔrɔ Mosis si taa sa ane-ɔ maa taare a n lee ane eyee lee ebɔye-rɔ, beɛɛ n sa a ane nkpono fwiiri. Amaa mbeyomɔ, bo lee ketɔ ne Yeessu mo a waa-ɔ se-ɔ, ɔkemaa ne ɔ kɔɔre mo a o gyi-o, Wuribware e taa mo ebɔye pɛɛɛ a ɔ bo ke mo, na ɔ tɛ mo feye sese timaa.

⁴⁰ Amose-ɔ mon' sa se, na ketɔ ne Wuribware a akyaamɛɛ ne baa deɛ kyena-ɔ a tɔwe-ɔ maa nya ba mone se. ⁴¹ Bo ye Wuribware a tɔwe feye,

'Mone ne mone e mase mo mbeyomɔ-ɔ,
mon' nyi ato ne a kpen mone eyee-ɔ, na mon' wu.
Bo lee feye ketɔ ne mo e waa ndɔ-ɔ
gye ketɔ ne mone maa kɔre a mon' gyi-o,
hareɛ ɔko ya kaapo mone-rɔ gbaa.*''

* 13:32-33 Kilin 2.7. * 13:34 Isaya 55.3 (LXX). * 13:35 Kilin 16.10. * 13:41 Habakok 1.5 (LXX).

Nε Pɔɔl a sa sen̄sa-o bɔ gye kee.

⁴² Amɔ san̄ nε Pɔɔl na Bar-Nabas e leε kebwarekorekyaŋ-o-ro-o, aseŋe-o a tɔwe gywii bamo nee feye kukyure kake nε ka ba-o, bɔ beε bɔ tɔwe ketɔ nε baa tɔwe-o asen̄ beε gywii bamo.

⁴³ Aseŋe amɔ a leε ngyan̄ne-o-ro-o kameε-ro, nε Yudaa awuye bweeto na bamo nε bɔ mon̄ gye Yudaa awuye, nε mbeyom̄ ba sun̄ Wuribware-o, bweeto a yɔ bɔ naa bɔ gya Pɔɔl na Bar-Nabas se. Nε Pɔɔl na Bar-Nabas a tɔwe gywii bamo feye bɔ kya se gya Wuribware se na bɔ ma kine nyure nε Wuribware a sa bamo-o.

⁴⁴ Kukyure kake nε kaa gya se-o, aseŋe kafweε ko ya san̄, weete man̄-o-ro aseŋe pεεε a yɔ kebwarekorekyaŋ-o-ro ya nu abwareŋen̄. ⁴⁵ Yudaa awuye-o a nyu feye aseŋe bweeto bweeto a ba bamo kebwarekorekyaŋ-o-ro-o, nε aa waa bamo gya bweeto, nε aa sa nε bɔ mon̄ sure ketɔ nε Pɔɔl e tɔwe-o se, nε baa saare m̄, nε bɔ ye o ba ayeba nee. ⁴⁶ Amaa n̄kee gbaa nε Pɔɔl na Bar-Nabas a nya n̄kpon̄ ba tɔwe abwareŋen̄-o nee. Nε Pɔɔl ye, “Weete a tiri feye mon̄e Yudaa awuye nε an̄e a gye n̄kpeε tɔwe abwareŋen̄-o gywii. Amaa mon̄e a tεε kine asen̄ m̄-o fεraa, mon̄e fan̄fan̄ a kaapo nee feye mon̄e mon̄e mon̄e fɔ feye mon̄e a nya n̄kpa na kukyure nε a mon̄ de kee-o. Amose-o an̄e e yowe mon̄e na an̄e yɔ nde se awuye-o ase. ⁴⁷ Bɔ leε feye ketɔ nε Wuribware a tɔwe waa abwareŋen̄ wɔre-o-ro feye an̄e waa-o nee-o ye,

‘Mɔ e sa a fɔ lan̄ne-ro feye fetiri bɔ sa nde se awuye,
na fɔ nya mɔrɔwe bamo.* ”

⁴⁸ Amɔ fεraa, bamo nε bɔ mon̄ gye Yudaa awuye-o a nu anen̄-o, nε baa kyɔro ketɔ nε Wuribware a tɔwe-o. Nε bamo nε Wuribware a kyɔ lee feye bɔ nya n̄kpa na kukyure nε a mon̄ de kee-o a kii Yeessu akɔregyipo.

⁴⁹ Nε Yeessu asen̄ a san̄ne-ro sweere amɔ pεεε se. ⁵⁰ Nε Yudaa awuye-o a sa nε akyeε abreŋe nε ba sun̄ Wuribware-o na man̄-o abreŋe idun̄ a fwii Pɔɔl na Bar-Nabas se, nε baa lee ba tɔraa bamo, nε baa gya bamo lee sweere amɔ se. ⁵¹ San̄ nε Pɔɔl na Bar-Nabas e leε man̄ am̄-o-ro-o, nε baa kpon̄kpan̄ bamo asebeta-ro ese bɔ sii mfen̄ bɔ kaapo feye baa yowe man̄ am̄-o-ro aseŋe asen̄ sa bamo. Nε baa kyɔn̄ yɔ Ikoniyum man̄-no. ⁵² Amaa bamo nε baa kɔre Yeessu gyi, nε bɔ bɔ Anteyokya-o fεraa akatɔ a gyi asen̄ timaa-o si, nε Wuribware a kufwiŋe timaa-o a kyena bamo n̄kpon̄-ro.

14

Keto nε Pɔɔl na Bar-Nabas a waa Ikoniyum-o

¹ Anen̄ deε ya waa Ikoniyum man̄-no. Pɔɔl na Bar-Nabas a yɔ Yudaa awuye kebwarekorekyaŋ-o-ro mfen̄ ya tɔwe abwareŋen̄. Bɔ leε anen̄ nε baa sa sen̄sa-o se-o, nε Yudaa awuye na bamo nε bɔ mon̄ gye Yudaa awuye-o bweeto a kii Yeessu akɔregyipo. ² Amaa Yudaa awuye nε bɔ mon̄ kɔre asen̄ timaa-o gyi-o a sa nε man̄ awuye amɔ a kisi bamo nε baa kii Yeessu akɔregyipo-o. ³ Amaa hareε am̄-o pεεε ooo, Pɔɔl na Bar-Nabas a kyena mfen̄ kyee, nε baa waa n̄kpon̄ ba tɔwe an̄e nyan̄pe Yeessu asen̄. Nε an̄e nyan̄pe a sa bamo elen̄ nε baa bɔ waa akpen̄yeeto bɔ kaapo feye anen̄ nε baa tɔwe ε Yeessu e kpa feye o mɔrɔwe aseŋe-o gye kasent̄in̄. ⁴ Nε man̄-o a ke-ro. Boko gya Yudaa awuye nε bɔ mon̄ kɔre Yeessu gyi-o si, nε boko m̄ gya Pɔɔl na Bar-Nabas se. ⁵ Nε bamo nε bɔ mon̄ gye Yudaa awuye-o boko na Yudaa awuye-o boko na bamo agyen̄kpeεpo a waa bamo m̄fεre feye bɔ waa Pɔɔl na Bar-Nabas bɔrakraa, na bɔ tweε bamo abu. ⁶ Pɔɔl na Bar-Nabas a nu amɔ asen̄-o, nε baa sere leε mfen̄ yɔ Lisitra na Derebeε eman̄ nε e bɔ Likoniya sweere se-o na eman̄ nε i muruwa mfen̄-o se. ⁷ Nε baa tɔwe asen̄ timaa-o mfen̄ pεεε.

Keto nε Pɔɔl na Bar-Nabas a waa Lisitra na Derebeε-o

⁸ San̄ amɔ, ɔnyare ko m̄ bɔ Lisitra mfen̄, nε baa kɔwe m̄ kegyaboo. Amose-o o mon̄ nare m̄ ayaa se n̄ke n̄ko se. ⁹ Nε o kyena sweere mfen̄ nu asen̄ nε Pɔɔl a tɔwe-o pεεε. Nε Pɔɔl a nyu feye o kɔre asen̄-o gyi, nε o kɔre o gyi feye Wuribware e taare a o kya m̄. Amose-o nε o deere kegyaboo akatɔ-ro din̄. ¹⁰ Nε o tɔwe ken̄en̄ feye, “Koso yere fɔ ayaa se.” Mfen̄ nε kegyaboo amɔ a koso fuwi yweε, nε o nare m̄ ayaa se o kaa.

¹¹ Amɔ fεraa aseŋe bweeto a nyu ketɔ nε Pɔɔl a waa-o, nε baa lee ba fεε-ro bamo Likoniya sen̄sa-ro feye, “An̄e ikisi-o a buruwi aseŋe ba an̄e ase!” ¹² Nε bɔ ye Bar-Nabas e gye kisi breŋe nε ba tεε kem̄o ε Siyus, nε bɔ ye Pɔɔl m̄ e gye bamo kisi nε ba tεε kem̄o ε Hεemes, Siyus kyaameε, bɔ leε feye m̄ e gye asen̄-o ɔtɔwepo ɔbreŋe. ¹³ Nε Siyus okisipo nε m̄ kisi kekyaŋ yere man̄-o nlan̄beε-o a ya kpa m̄ akpen̄nyare na aferaagyi nε a de atotoo damenan̄se-o baa man̄-o kibunogyi-ro feye m̄ aa m̄ aseŋe e kpa a bɔ ba a bɔ lon̄jo Pɔɔl na Bar-Nabas nee feye bamo ikisi-o. ¹⁴ Bar-Nabas na Pɔɔl a nu ketɔ nε aseŋe am̄o e kpa a bɔ waa-o, nε baa kyan̄ne bamo ato bun̄se-ro bɔ kaapo feye bɔ maa kpa ketɔ nε aseŋe e kpa a bɔ waa-o, nε baa

* 13:47 Isaya 49.6.

ɲwɛɛnanɲ ya yere asɛsɛ-ɔ nsena ba fɛɛ-rɔ feye, ¹⁵ “Ntɛtɛ nee ne mone e waa aneɲ? Ane monɲ gye ikisi nee. Ane gbaa ane gye asɛsɛ nee feye mone-ɔ deɛ. Ane a ba mfee nee feye ane bo tɔwe asen timaa bo lee Wuribware kunɲ si gywii mone. Bo lee feye Wuribware mɔ wɔre dooo i de ɲkpa-ɔ. Mɔ ya twee sosɔ na kaase na ɔpɔɔ na ketɔ kemaa ne ke bo emɔ-rɔ. Ne ikisi fɛraa monɲ gye sɛye, e maa taare a e kya mone-rɔ. Ne mbeyɔmɔ Wuribware ye mon' yɔwe mone ikisi mɔ kusun, na mon' sun mɔ wɔre kpen. ¹⁶ Dɛdaa-ɔ, Wuribware a yɔwe asɛsɛ pɛɛɛ ne baa bɔrɔ ɛkpa kemaa ne ba kpa-ɔ se. ¹⁷ Amaa san kemaa mɔ-ɔ, mɔ e deɲ ɔ kaapɔ feye ɔ bo-rɔ. Mon' kee aneɲ ne o bware-o, a lee feye mɔ e gye ne ɔ sa mone bware ɔ lee sosɔ, ne ɔ sa ne mone adɔɔteese i baare a dan a waa kɔkyɔ, ne mone akato i gyi.” ¹⁸ Hareɛ Pɔɔl na Bar-Nabas asɛɲ demaɲte mɔ ne baa tɔwe-ɔ, aa waa leɲ pwɛɛ ne baa deɛ taare kun asɛsɛ-ɔ feye bo ma mɔɔ akpɛɲnyare-ɔ bo lɔɲɔ bamɔ.

¹⁹ Ne Yudaa awuye bɔkɔ a lee Anteyɔkeya na Ikoniyum ba Lisitra mfen bo sa ne asɛsɛ-ɔ a kine Pɔɔl na Bar-Nabas asɛɲ ne baa gya bamɔ lee-o si. Ne bamɔ aa asɛsɛ-ɔ pɛɛɛ a daye Pɔɔl abu, ne baa gyiiri mɔ yaa bo beya maɲ-ɔ kawu si. Ba fa feye oo wu nee, ne baa yɔwe mɔ. ²⁰ Amaa san ne bamɔ ne baa bo kii Yeesuu akɔɔregyipɔ maɲ amɔ-rɔ-ɔ a ya yere muruwaa mɔ-ɔ, ne ɔ kɔsɔ beɛ kinɲi yɔ maɲ-ɔ-rɔ. Kemɔ kaye ɲke-o, ne mɔ aa Bar-Nabas a yɔ Dɛrebeɛ maɲ-nɔ.

Aneɲ ne Pɔɔl na Bar-Nabas a kinɲi yɔ bamɔ aye asɔreɛ awuye ase-ɔ

²¹ Ne Pɔɔl na Bar-Nabas a tɔwe asen timaa bo lee Yeesuu kunɲ si Dɛrebeɛ maɲ-nɔ, ne baa nya agyasepɔ bweɛtɔ mfen. Ne baa kinɲi yɔ Lisitra na Ikoniyum na Anteyɔkeya ne ɔ bo Pisidiya-o. ²² Ne baa sa ne Yeesuu akɔɔregyipɔ-ɔ a nya bamɔ kebwareɛsun-o keyaalɛɲ, ne baa sa bamɔ ware feye bo kra bamɔ kɔkɔɔregyi a kaseɲtiɲ-o-ro kenken. Ne baa tɔwe feye, “A tiri feye ane ɲu asɛɲ bweɛtɔ pwɛɛ na ane yɔ sosɔ mfen ne Wuribware i gyi kulture-o.” ²³ Ne baa kra akɔɲ, ne baa kɔre kebwarekɔre. Ne baa taa asɔre awuye-o bo waa ane nyanɲe Wuribware kesareɛ-rɔ feye ɔ deere bamɔ se. A lee feye Wuribware ne baa ba bamɔ eyee bo dɔɲɔ se. ²⁴ Bamɔ a muruwi Pisidiya sweere se-ɔ kameɛ-rɔ, ne baa yɔ Pamfliya sweere se. ²⁵ Ne baa tɔwe abwareɛɲ Pɛɛga maɲ-nɔ bo fɔ Ataliya maɲ-nɔ. ²⁶ Lee mfen ne baa kinɲi bɔrɔ nkyu si yɔ Anteyɔkeya ne a bo Siriya sweere se-ɔ mfen ne asɔre abresɛ-ɔ a deɛ kɔre kebwarekɔre taa bamɔ bo waa Wuribware kesareɛ-rɔ feye ɔ deere bamɔ se, na o yure bamɔ, na bo waa mɔ kusun ne mbeyɔmɔ baa waa lowe-ɔ. ²⁷ San ne baa fɔ Anteyɔkeya mfen, ne baa gyanɲe asɔre awuye-o pɛɛɛ-ɔ, ne baa tɔwe ketɔ ne Wuribware a bɔrɔ bamɔ se waa-ɔ na aneɲ ne oo bunɲi kpa sa ndɛ se awuye-o na bo kɔre mɔ gyi-o gywii bamɔ. ²⁸ Ne baa kyɛna mfen a Yeesuu akɔɔregyipɔ-ɔ ase kyee.

15

Yerosalem a ngyanɲe-ɔ

¹ Ne asɛsɛ kɔ a lee Yudeya sweere se ba Anteyɔkeya maɲ-nɔ, na ba kaapɔ bamɔ ne baa kɔre Yeesuu gyi mfen-ɔ feye, “Mone e monɲ tenɲe mone atweɛtu feye aneɲ ne mbraa ne ane ɔdɛdaapɔ Mosis a bo sa ane Yudaa awuye-o e kaapɔ-ɔ, na mon' kii feye ane Yudaa awuye-o pwɛɛ na mon' deɛ kii Kristoo awuye, Wuribware maa morɔwe mone.” ² Ne bamɔ aa Pɔɔl na Bar-Nabas a nya amɔ ikii na a bo leɲ. Amɔse-ɔ ne baa waa kemɔ feye Pɔɔl na Bar-Nabas na Yeesuu akɔɔregyipɔ kɔ ne bo bo Anteyɔkeya-ɔ yɔ Yerosalem maɲ-nɔ na bo ya ɲu Yeesuu a ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ na asɔreɛ abresɛ ne bo bo mfen-ɔ amɔ asɛɲ. ³ Ne asɔreɛ awuye-o a sun bamɔ bo kyɔɲwe.

Bamɔ a yɔ bo bo kpa-rɔ-ɔ, ne baa tɔwe aneɲ ne nde se awuye bweɛtɔ a ba bo gya Yeesuu a ɛkpa-ɔ se-ɔ gywii Fonikiya na Samariya ɛsweere se awuye. Ne aa baa Kristoo akɔɔregyipɔ ne bo bo mfen-ɔ kakatɔgyi.

⁴ Bamɔ a fɔ Yerosalem maɲ-nɔ-ɔ, ne asɔreɛ awuye na ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ na asɔreɛ abresɛ-ɔ a kra bamɔ nɛnɛɛ. Ne Pɔɔl na Bar-Nabas a tɔwe asun dabɛ ne Wuribware a bɔrɔ bamɔ se waa bo kaapɔ bamɔ ne bo monɲ gye Yudaa awuye-o gywii bamɔ. ⁵ Amaa bamɔ ne baa kɔre Yeesuu gyi-o bɔkɔ ne bo gya Farisii awuye a ɛkpa-ɔ se-ɔ a kɔsɔ yere, ne bo ye, “Bamɔ ne bo monɲ gye Yudaa awuye-o, ne bamɔ e kpa a bo gya Yeesuu a ɛkpa-ɔ se, mon' sa a ane kaapɔ bamɔ feye bo tenɲe bamɔ atweɛtu, na bo gya mbraa ne ane ɔdɛdaapɔ Mosis a sa ane Yudaa awuye-o si, pwɛɛ na ane sure si feye ane e kra bamɔ feye bamɔ a bo kii Kristoo awuye-o.” ⁶ Ne ɲkee ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ na asɔreɛ abresɛ-ɔ a gyanɲe na bo fa asɛɲ amɔ mfeɛɛ. ⁷ Ne baa gyiiri asɛɲ-ɔ ikii kyee. Ne ɲkee Peetroo a kɔsɔ yere tɔwe feye “Mɔ kɔsɔbɛɛ-ana, mon' nyinɲi si feye san-ɔ Wuribware a lee mɔ lee mone-rɔ feye mɔ ya gye mone ɲkpeɛ ya tɔwe asɛɲ timaa bo lee Yeesuu kunɲ si gywii asɛsɛ kɔ ne bo monɲ gye Yudaa awuye-o, ne baa bo kii Yeesuu akɔɔregyipɔ. ⁸ Ne Wuribware ne o nyi skɛmaa mfeɛɛ-ɔ a sa bamɔ mɔ kufwiɲe timaa-o feye aneɲ ne ɔ sa ane-ɔ deɛ bo kaapɔ feye ɔ kpa bamɔ asɛɲ. ⁹ Wuribware monɲ tɔwe feye bo kweɛ, ne ane mɔ ane kweɛ. Ne ɔ taa bamɔ ebɔye bo ke bamɔ, bo lee feye bamɔ a

kɔɔrɛ Yeessu gyi-o si. Nɛ bɔ mɔŋ tɛŋɛ bamo atweetu, nɛ bɔ mɔŋ gya anɛ Yudaawuyɛ a mbraa-ɔ sɛ pwɛɛ nɛ Wuribware a dɛɛ kɔɔrɛ bamo. ¹⁰ Nɛ ŋkɛɛ ntɛtɛ sɛ nɛ mɔŋ ɛ kpa a mɔŋ' kyɔ Wuribware-rɔ kɛɛ, bɔ lɛɛ feyɛ mɔŋɛ dɛ tɔsɔrɔ nɛ anɛ adɛdaapo na anɛ fɔŋfɔŋ mɔŋ taarɛ sɔrɔ-ɔ mɔŋɛ ɛ gya bamo nɛ bɔ mɔŋ gye Yudaawuyɛ, nɛ baa kɔɔrɛ Yeessu gyi-o anɛ si? ¹¹ Daabii, a mɔŋ bware feyɛ anɛ sa bamo anɛ a mbraa-ɔ. Bɔ lɛɛ feyɛ a gye anɛŋ nɛ anɛ a bɔ kɔɔrɛ Yeessu gyi-o worɛ sɛ nɛ Wuribware a mɔrɔwɛ anɛ Yudaawuyɛ. N gye anɛŋ nɛ anɛ a gya mɔ mbraa-ɔ sɛ-ɔ sɛ. Anɛŋ dɛɛ nɛ ɔ mɔrɔwɛ bamo.”

¹² Nɛ ngyanɛ-rɔ pɛɛɛ a waa diŋɛ ba nu anɛŋ nɛ Bar-Nabas na Pɔɔl ɛ tɔwɛ anɛŋ nɛ Wuribware a ba bamo bɔ waa akpenyeɛtɔ bɔ kaapo bamo nɛ bɔ mɔŋ gye Yudaawuyɛ-o. ¹³ Bamo a sa bamo sɛŋsa lowɛ-ɔ, nɛ Yakubu mɔ ye, “Mɔ kɔsɔbɛɛ-ana, mɔŋ' nu mɔ asɛ! ¹⁴ Mbeyɔmɔ nɛ Simɔŋ Peetroo a kaapo-rɔ anɛŋ nɛ san-ɔ Wuribware a lɛɛ bamo nɛ bɔ mɔŋ gye Yudaawuyɛ-o bɔkɔ feyɛ bɔ kii mɔ asɛɛ-ɔ. Mfaanɛ nɛ ɔ kaapo feyɛ ɔ dɛɛrɛ bamo nɛ bɔ mɔŋ gye Yudaawuyɛ-o si feyɛ anɛŋ nɛ ɔ dɛɛrɛ anɛ sɛ-ɔ. ¹⁵ Wuribware a akyaamɛɛ-ɔ dɛɛ asɛŋ nɛ baa tɔwɛ-ɔ a waa kɔkɔŋkɔ feyɛ anɛŋ nɛ baa kyɔrɛɛ waa abwareɛŋ worɛ-o-rɔ.

¹⁶ ‘Wuribware ye,
Amo-ɔ kamɛɛ-rɔ mɔ i kinɛi a m ba
na m bɔ lɔŋɔ Deefid a kuwure nɛ kaa ke-ro-o,
na m bɛɛ pwɛɛ mɔ man mɛŋ nɛ oo bwee kii kɛtaakpan-ɔ
bɔ yɛra feyɛ anɛŋ nɛ ɔ dɛɛ o du-o,
¹⁷ na sɛɛ dimaadi pɛɛɛ nɛ baa san-ɔ
na ndɛ sɛ awuyɛ nɛ mɔ a tɛɛ bamo
feyɛ bɔ bɔ kii mɔ asɛɛ-ɔ pɛɛɛ nya buwi kpa mɔ.*
¹⁸ Mɔ, Wuribware, ɛ gye nɛ mɔ ɛ waa atɔ mɔ
nɛ mɔ a tɔwɛ amo dɛdaa-ɔ pɛɛɛ. Mɔ ya tɔwɛ.’ ”

¹⁹ Nɛ Yakubu a kya sɛ feyɛ, “Mɔ ɛ fa nɛɛ feyɛ anɛ ma lɛɛ tɔɔraa asɛɛ mɔ nɛ bɔ mɔŋ gye Yudaawuyɛ, nɛ ba ba Wuribware asɛ-ɔ. ²⁰ Kɛtɔ nɛ ki tiri-o ɛ gye feyɛ anɛ kyɔrɛɛ worɛ tɔwɛ gywii bamo feyɛ bɔ ma gyi atɛɛɛ bɛɛɛ wɔ kiyɛɛ nɛ ikisi asunɔ a bɔ lɔŋɔ bamo ikisi-o, a lɛɛ feyɛ anɛŋ a atɛɛɛ na kiyɛ-o a waa iyisi. Na bɔ ma waa kakyɛɛkpa na kanyarɛkpa. Na bɔ ma wɔ kabɔ nɛ bɔ mɔŋ tɛŋ kamɔ kɛbɔ-rɔ-ɔ, na bɔ ma gyi mbogya. ²¹ A lɛɛ feyɛ hareɛ dɛdaa-ɔ sweɛrɛ pɛɛɛ sɛ kɛbwarekɔrɛ akyan bɔ-rɔ nɛ anɛ kɔsɔbɛɛ-ana Yudaawuyɛ i sun Wuribware, nɛ ba kaapo mbraa nɛ Mosis a sa anɛ-ɔ kukyure kake kɛmaa amo-rɔ. Nɛ bamo nɛ bɔ mɔŋ gye Yudaawuyɛ-o a nu bamo a kaapo anɛŋ a mbraa-ɔ.”

²² Nɛ ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ na asɔrɛɛ abrɛsɛ-ɔ na asɔrɛɛ awuyɛ-o pɛɛɛ a sure si, nɛ baa lɛɛ bamo-rɔ anyarɛ kɔ nɛ asɔrɛɛ awuyɛ-o i bu-o bɔ tii Pɔɔl na Bar-Nabas sɛ a bɔ nya sun bamo bɔ kyɔŋwɛ Anteyɔkɛya. Bamo anyarɛ ɛ gye Yudas nɛ bɔ bɛɛ ba tɛɛ mɔ ɛ Bar-Sabas-ɔ na Silas. ²³ Nɛ baa kyɔrɛɛ worɛ bɔ sun bamo feyɛ,

“Anɛ nɛ anɛ gye ayaa-rɔ ayerepɔ na asɔrɛɛ abrɛsɛ mɛfɛɛ-ɔ ɛ gye nɛ anɛ ɛ kyɔrɛɛ worɛ mɔ anɛ ɛ kyɔŋwɛ mɔŋ nɛ mɔŋɛ a kɔɔrɛ Yeessu gyi, nɛ mɔŋɛ mɔŋ gye Yudaawuyɛ, nɛ mɔŋɛ tɛ Anteyɔkɛya man-nɔ na Siriya na Kilikiya esweɛrɛ sɛ-ɔ. Mɔŋɛ gye anɛ bɛɛkɔ-ana Kristoo awuyɛ, nɛ anɛ ɛ ka mɔŋɛ pɛɛɛ kanɔ damɛnanɛsɛ. ²⁴ To, anɛ a nu feyɛ anɛ asɛɛ kɔ nɛ baa lɛɛ anɛ asɛ mɛfɛɛ-ɔ a ba mɔŋɛ asɛ a bɔ ba asɛŋ kɔ bɔ nyɛra mɔŋɛ mɛfɛɛrɛ bɔ tɔɔraa mɔŋɛ. Amaa n gye anɛ aa bamo kanɔ. ²⁵⁻²⁶ Amɔsɛ nɛ anɛ a gyanɛ, nɛ anɛ pɛɛɛ a sure si lɛɛ mbɔɔ mɔ sun mɔŋɛ asɛ. Bamo aa anɛ anyarɛ timaa Bar-Nabas na Pɔɔl nɛ baa kperi anɛ nyanɛ Yeessu Kristoo si gyanɛɛ lowi kake kɛmaa-ɔ ɛ gye nɛ ba ba. ²⁷ Yudas na Silas nɛ bɔ tii si-o ɛ tɔwɛ kɛtɔ nɛ anɛ a kyɔrɛɛ waa worɛ mɔ-rɔ-ɔ kanɔ-rɔ a bɔ bɛɛ gywii mɔŋɛ. ²⁸ Anɛ aa Wuribware a kufwiɛnɛ timaa-o a sure si feyɛ anɛ ma lɛɛ baa asɛŋ tɔɔraasɛ kɔ a anɛ bɔ dɔŋɔ mɔŋɛ sɛ, amɔ mbraa mɔ worɛ kpen. ²⁹ Mɔŋɛ ma kanɛ gyi atɛɛɛ bɛɛɛ wɔ kabɔ nɛ baa mɔɔ wɛɛ ikisi si-o, mɔŋɛ ma kanɛ gyi mbogya, mɔŋɛ ma kanɛ wɔ kabɔ nɛ bɔ mɔŋ tɛŋ kamɔ kɛbɔ-rɔ-ɔ. Na mɔŋɛ ma waa kakyɛɛkpa na kanyarɛkpa. Mɔŋɛ ya taarɛ gya mbraa mɔ sɛ fɛraa, mɔŋɛ a waa atɔ. Wuribware yɛrɛ mɔŋɛ kamɛɛ.”

³⁰ Nɛ baa sun mbɔɔ-ɔ bɔ yɔ Anteyɔkɛya. Bamo a fɔ mɛŋ-ɔ nɛ baa gyanɛ Kristoo awuyɛ-o pɛɛɛ, nɛ baa taa worɛ-ɔ sa bamo. ³¹ Kristoo awuyɛ-o a karɛ worɛ-ɔ, nɛ bamo akatɔ a gyi bɔ lɛɛ asɛŋ-ɔ sɛ. ³² Nɛ Yudas na Silas nɛ bɔ bɛɛ bɔ gye Wuribware akyaamɛɛ-ɔ a sa sɛŋsa nɛ ɔ sa kakponɔ na worɛ bɔ lɛɛ kɛbwaresun si-o bamo asɛ kyɛɛ. ³³ Bamo a kyɛna bamo asɛ mɛŋ bɔ fɔ san kɔ-ɔ, nɛ asɔrɛɛ awuyɛ a sa bamo kpa feyɛ bɔ yɔ pɛ. Nɛ Yudas a kinɛi yɔ bamo nɛ baa sun bamo-ɔ asɛ. [³⁴ Nɛ Silas mɔ a waa mɛfɛɛrɛ feyɛ o sii Anteyɔkɛya mɛŋ.] ³⁵ Nɛ Pɔɔl na

* 15:17 Amos 9.11-12 (LXX).

Bar-Nabas a kyena Anteyokeya kafwee, ne bamo aa asese-ɔ bweeto a nare towe asen timaa bo lee ane nyanpe Yeesuu Kristoo si.

Aneh ne Pɔɔl na Bar-Nabas a brawe abee se-ɔ

³⁶ Amo bo fo san ko-ɔ, ne Pɔɔl a towe gywii Bar-Nabas feye, “Sa a ane kinji ya ka ane akosobee ne ane a towe ane nyanpe Yeesuu Kristoo asen gywii bamo-ɔ kanɔ, na ane nya nu ane ne bo te bo du-o.” ³⁷ Ne Bar-Nabas ye, “Yooo,” ne ɔ ye ɔ yorowe feye bamo aa Yohanee Maak yo. ³⁸ Amaa Pɔɔl mon fa feye a de kpa ane, bo lee feye ɔ mon kyena bamo ase bo fo bamo kusun-o kee, ne oo kinji yowe bamo bo sii Pamfliya sweere se. ³⁹ Ne baa gyiiri ikii, ne baa brawe abee se, ne Bar-Nabas a sa ne mo aa Maak a taa koree kyena-ro yo Kiprus kwii si. ⁴⁰ Ne Pɔɔl a lee Silas, ne mo aa mo a yo. Ne Kristoo awuye-o a kore kebwarekore na Wuribware gya bamo kamee yaa bamo. ⁴¹ Ne baa yo Siriya na Kilikiya* esweere se a asore awuye-o ase ya towe abwasesen bo sa bamo a bo kra bamo kebwaresun-o-ro kenken.

16

Aneh ne Pɔɔl a yo mo kpa nyosepo-ɔ na ɔ ya towe abwasesen-ɔ

¹ Ne Pɔɔl a yo Derebee man-no kyon yo Lisitra man-no, mfen ne Kristoonyi ko ne ba tee mo e Timotii-o bo-ɔ. Mo nyi gbaa gye Kristoonyi nee, ne ɔ bee ɔ gye Yudaanyi. Amaa Timotii mo se feraa gye Griikinyi nee. ² Timotii bware Kristoo akoregyipɔ ne bo bo Lisitra na Ikoniyum-o peee ase. ³ Pɔɔl a kpa feye mo aa Timotii yo-ɔ se-ɔ, ne ɔ ten Timotii kotweetu. Keto se ne ɔ waa ane-ɔ e gye feye Yudaa awuye ne bo te mfen-ɔ nyi feye Timotii mo se gye Griikinyi. Amose-ɔ bamo ase Timotii gbaa gye Griikinyi nee.

⁴ Bamo a naa eman amo se-ɔ na ba kaapo Kristoo awuye-o mbraa ne ayaa-ro ayerepɔ-ɔ na asore abrese ne bo bo Yerusalem man-no-ɔ a kyore sa bamo-ɔ. Ne baa towe gywii bamo feye bo gya ane a mbraa-ɔ se. ⁵ Amose-ɔ ne asore awuye-o peee kokoregyi a waa kokyo, ne asese bweeto a bo tii bamo se.

Aneh ne Wuribware a kaapo Pɔɔl dee-ro ane ne ɔ yo Makedoniya sweere se-ɔ

⁶ Ne baa borɔ kyon Firigiya na Galatiya esweere se, a lee feye Wuribware a kufwiine timaa-o mon sa bamo kpa feye bo towe abwasesen sweere amo peee ne ba tee e Asiya-o si. ⁷ San ne baa fo Misiya sweere se-ɔ, ne baa kpa feye bo kii borɔ kigyise si yo Bitiniya sweere se, amaa Yeesuu a kufwiine-o mon sa bamo kpa. ⁸ Amose se-ɔ ne baa kya se borɔ Misiya sweere se ane-aaa, ne baa bo fo ɔpoo kee Trowas man-no. ⁹ Kemɔ kanye, ne Pɔɔl a ku dee feye ɔ deere bo kyonwe Makedoniya sweere se ne ɔ bo ɔpoo nnon a bonbe-ɔ se, na onyare ko yere ɔ tee mo feye, “Ane e kore fo, ba mfee bo kya ane-ro.” ¹⁰ Pɔɔl a den ku dee amo-ɔ, ne ane a waa siraa na ane yo Makedoniya, a lee feye ane a fa mfeere feye Wuribware e gye ne ɔ tee ane feye ane yo mfen ya towe asen timaa bo lee Yeesuu kunu si gywii asese ne bo bo mfen-ɔ.

Aneh ne Lidiya a kii Kristoonyi Filipii-o

¹¹ Ne ane a taa koree lee Trowas yo Samotrakee kwii si. Kemɔ kaye nke-o, ne ane a yo Niyapolis man-no. ¹² Mfen ne ane a lee kore-ɔ-ro ne ane a nare ayaa-ro yo Filipii ne ɔ gye Makedoniya sweere se man dabɔ-ɔ se. Roma awuye ya pwee man amo. Ne bamo peee gya Roma mbraa se. Ane a gyi nke kafwee ko mfen.

¹³ Ane a fo mfen-ɔ, kukyure kake ne ke gya se-ɔ, ne ane a yo bon kee ya buwi kpa Yudaa awuye ne bo te man-ɔ-ro a mfen ne ba gyanne ba sun Wuribware-ɔ. Ne ane a to bamo a kore kebwarekore bon kee. Akyee dooo e bo mfen. Ne ane a kyena, ne ane aa akyee-ɔ a sa senja. ¹⁴ Akyee amo ne ane a sa senja gywii-o oko kenya e gye Lidiya. ɔ gye awaagy timaa ofepo nee, ne ɔ lee Tiyatira man ne ɔ bo Asiya sweere se-ɔ. ɔkyee amo i sun Wuribware neenee. Ne Wuribware a bunji mo mfeere na ɔ kore asen ne Pɔɔl e towe-ɔ gyi. ¹⁵ Amose-ɔ ne Lidiya na mo lon-no awuye peee a bo asuu. Amo kamee-ro, ne ɔ towe gywii ane feye, “Mone ya fa feye mo a kore Yeesuu gyi kasentɔn feraa, mon' bo sowe mo lon-no.” Ne ɔ pɔpɔre ane, ne ane a yo.

Aneh ne baa tii Pɔɔl na Silas tiikpa Filipii-o

¹⁶ Nke nko ane a yo kebwarekorekpa-ɔ, ne kenya kakyeesee ko ne kagyaa te mo se-ɔ, ne amose-ɔ ɔ taare ɔ towe keto ne ke e waa nyanpe-ɔ a gyanne ane. ɔ nya atanne bweeto bo lee mo nkperi amo-ro sa mo anyanpe. ¹⁷ Ne ɔ gya ane aa Pɔɔl se ɔ fene-ro ɔ gya se feye, “Asese mo gye Nyinkpen-kyon-atɔ-peee-Bware mo ayaafɔre nee! Ba towe ane ne ɔ taare a ɔ morowe mone-ɔ ba gywii mone!” ¹⁸ ɔ waa ane bo gya ane se kyee. Ne nke Pɔɔl a nyite kpone, ne oo buruwaa towe gywii kagyaa ne ka te kakyeesee amo se-ɔ feye, “Yeesuu Kristoo kenya-ro,

* 15:41 Deere ifotoo ne e bo Abwasesen wɔre-ɔ kee-ɔ.

ɲ ye fɔ kɔsɔ lee kakyeesɛ amɔ se!" Puri amɔ-ro mfeɲ ne kagyaa amɔ a kɔsɔ lee kakyeesɛ amɔ se.

¹⁹ Amɔ kakyeesɛ-ɔ mɔ anyanpe a ɲu feye kpa ne bo yere se ba nya atanne-ɔ a lowe-ɔ, ne baa kra Pɔl na Silas, ne baa gyiiri bamɔ yaa iwurekpa. ²⁰ Ne baa yaa bamɔ Roma awuye asenɲyipo-ɔ akato-ro, ne bo ye, "Asese mɔ gye Yudaawuye nee, ne ba waa asenɲ bɔye ane man-ɔ-ro. ²¹ Ekpa ne i kye ane mbraa-ɔ ne ba kaapo. Ane mɔ, ane maa taare a ane gya bamɔ ekpa-ɔ se, na ane waa keto ne bamɔ ekpa-ɔ e kaapo-ɔ a lee feye ane gye Roma awuye nee."

²² Amɔ fɛraa ne asese ne bo yere mfeɲ-ɔ peɛɛ a tii bamɔ beeko-ana se, ne baa waa Pɔl na Silas aworefo. Ne asenɲyipo-ɔ a lee Pɔl na Silas awaagya na ekaare, ne baa sa kpa feye bo da bamɔ kɔkyokwywee. ²³ Bamɔ a da bamɔ kɔkyokwywee bweeto lowe-ɔ, ne baa taa bamɔ yaa tii, ne bo ye mɔ ne ɔ deere tiikpa amɔ se-ɔ twee kekyan-ɔ-ro neɛneɛ. ²⁴ Bamɔ a sa mɔ kanɔ aneɲ-ɔ se-ɔ, ne ɔ taa Pɔl na Silas waa kekyan amɔ kemɔ ne ke bo doɔdo-ro-ɔ-ro, ne ɔ da bamɔ pan na ekpeɲ mfeɲ. Ne ɲkee ɔ twee-ro neɛneɛ.

²⁵ Amɔ waa kaye nsena-ɔ, ne Pɔl na Silas a kyɔ lee ba kɔre keɓwarekɔre na ba waa asoreɲ ilin ba sa Wuribware. Na asese ne bamɔ gbaa baa tii bamɔ-ɔ i nu bamɔ ase. ²⁶ Puri amɔ-ro mfeɲ ne sweere a lenkpan kenken, ne aa lenkpan akyan ne baa tii bamɔ amɔ-ro-ɔ peɛɛ mɔ lee amɔ sosɔ yaa bo fɔ kaase. Mfeɲ ne akyan amɔ a epone-ɔ peɛɛ a taye, ne agbarabi ne baa bo ɲure asese ne baa tii-ɔ bo kya kekyan-ɔ a sanɲee lee kekyan-ɔ se. ²⁷ Ne ɔdeeresepo-ɔ a kyinɲi, ne oo ɲu feye akyan a epone-ɔ a taye-ɔ. Ne ɔ fa nee feye asese-ɔ peɛɛ a sere lee nee. Amose se-ɔ ne oo gyiiri mɔ kepan lee a ɔ bo mɔ mɔ eyee. ²⁸ Amaa Pɔl a faa-ro kenken nee feye, "Fɔ ma mɔ fɔ eyee! Ane peɛɛ bo mfee!" ²⁹ Ne ɔdeeresepo amɔ a sa ne baa baa mɔ fetiri, ne ɔ waa menan lwee kekyan-ɔ-ro ya kpuni anjirii Pɔl na Silas akato-ro na ɔ yon. ³⁰ Ne oo lee bamɔ baa kawu, ne oo bise bamɔ feye, "Abrese, emene ne mɔ e waa a Wuribware morɔwe mɔ-ɔ nee?" ³¹ Ne baa beɲnaa mɔ feye, "Fɔ aa fɔ lɔɲ-no awuye ya kɔre ane nyanpe Yeessu Kristoo gyi, Wuribware e morɔwe mone." ³² Ne baa tɔwe abwaresen gyi mɔ aa mɔ lɔɲ-no awuye peɛɛ. ³³ Kemɔ kanye amɔ deɛ ne ɔdeeresepo amɔ a ya ba nkyu bo kpeɛ bamɔ eɲ ne baa nya bo lee aneɲ ne man asenɲyipo-ɔ a da bamɔ kɔkyokwywee-ɔ se. Ne baa bo mɔ aa mɔ lɔɲ-no awuye asuu puri amɔ-ro. ³⁴ Ne ɔ yaa Pɔl na Silas mɔ lɔɲ-no ya sa bamɔ ateese, ne baa gyi. Ne mɔ aa mɔ lɔɲ-no awuye akato a gyi, a lee feye ɲkee fɛraa baa kɔre Wuribware gyi.

³⁵ Kemɔ kaye ɲke-o, ne Roma awuye asenɲyipo-ɔ a sun purisii awuye ya tɔwe gyi ɔdeeresepo-ɔ e, "Sa a anyare amɔ kpa a bo nare." ³⁶ Amose se-ɔ, ne ɔdeeresepo amɔ a tɔwe gyi Pɔl feye, "Asenɲyipo-ɔ a sun bo kyonwe feye n taye mone. Amose-ɔ mon' nare, Wuribware yaa mone damenanse." ³⁷ Ne Pɔl a tɔwe gyi purisii awuye-o feye, "Ane mon waa kesen bɔye kɔ haree baa bu ane kepo, amaa bamɔ mɔ baa da ane kɔkyokwywee laman-no, na ane mɔ ane gbaa ane gye Roma man agyi nee. Ne baa tii ane tiikpa. Ne mbeyɔmɔ ba kpa a bo kweɛɔ taye ane. Ane maa sure! Roma awuye asenɲyipo-ɔ fɔɲɔɲ ba mfee na bo bo lee ane." ³⁸ Ne purisii awuye-o a ya tɔwe gyi Roma awuye asenɲyipo-ɔ. Bamɔ a nu feye Pɔl na Silas gye Roma man agyi nee-ɔ, † ne kufu a nya bamɔ, a lee feye baa waa bamɔ borɔkraa. ³⁹ Amose se-ɔ, ne baa ya waa bamɔ kisiri, ne baa taye bamɔ, ne baa kɔre bamɔ feye bo lee man-ɔ-ro. ⁴⁰ Ne Pɔl na Silas a lee tiikpa-ɔ yo Lidiya lɔɲ-no. Mfeɲ ne bamɔ aa bamɔ ne baa kɔre Yeessu gyi-o a gyanɲe, ne baa tɔwe asenɲ ne a sa wɔre-ɔ gyi bamɔ, ne baa nare bo yi.

17

Keto ne Pɔl na Silas a waa Tisalonikaa man-ɔ

¹ Ne Pɔl na Silas a borɔ Amfipolis na Apoloniya eman-ɲ, ne baa ba Tisalonikaa man-no. ² Feye aneɲ ne Pɔl kyɔ ɔ waa san kemaa-ɔ, ɔ yo keɓwarekɔrekyan ne Yudaawuye ne bo te mfeɲ-ɔ de-o-ro. Ne ɔ kaapo bamɔ abwaresen, na ɔ popɔre bamɔ feye bo kɔre mɔ asen-ɔ gyi. Ne baa sa mɔ kpa nkyureke nsa bo gya abee se. ³ Ne ɔ kaapo bamɔ feye baa kyore waa abwaresen wɔre-ɔ-ro feye ɔko ne ba tee mɔ e Kristoo ne Wuribware ye o sun Yudaawuye ase-ɔ tiri feye o gyi aworefo, na o wu, na o kyinɲi lee lowi-ro. Ne ɔ tɔwe Yeessu asenɲ gyi bamɔ. Ne ɲkee ɔ tɔwe gyi bamɔ feye, "Yeessu mɔ e gye Kristoo amɔ ne Wuribware a sun ane ase-ɔ."

⁴ Ne Yudaawuye boko a kɔre gyi, ne baa tii Pɔl na Silas si. Aneɲ deɛ ne akyee agyenkeɛpo boko na Griiki awuye ne ba sun Wuribware-ɔ bweeto a tii Pɔl na Silas si. ⁵ Ne Yudaawuye-o boko mɔ a lee ba ka Pɔl na Silas kɔkwee, ne baa kpɔwe asese ne bo naa mbore se, ne bo mon bo kɔkɔro-ɔ bo gyanɲe. Ne baa lee ba waa elawo na kusun bɔye man-ɔ-ro. Bamɔ a nyi feye Pɔl na Silas a bo sowe ɔnyare kɔ ne ba tee mɔ e Yasɔɲ a lɔɲ-ɔ-ro-ɔ se-ɔ, ne baa tii lɔɲ amɔ ba kpa bamɔ, na bo lee bamɔ baa laman-ɔ-ro. ⁶ Amaa bamɔ a mon

ɲu bamɔ lɔŋ-ɔ-rɔ, ne baa gyiiri Yasɔŋ na bamɔ ne baa kɔɔre Yeessu gyi-o bɔkɔ yaa maŋ-ɔ abrese akatɔ-rɔ, na ba fee-rɔ feye, “Anyare kɔ a ba ane maŋ mɔ-rɔ, ne baa waa asen bɔye tɔŋ kemaa ne baa bɔr-ɔ. ⁷ Ne Yasɔŋ a kɔɔre bamɔ bɔ waa mɔ lɔŋ-no. Ba nyera ane mbraa ne Roma owure dabe-ɔ a sa ane-ɔ nee, a lee feye bɔ ye owure kɔ beɛ ɔ bɔ-rɔ ne ba tee mɔ e Yeessu.” ⁸ Bamɔ a tɔwe faanee-ɔ, ne aa tɔraa asese peee ne baa gyanɲe a bɔ nu asen-ɔ na maŋ-ɔ abrese-ɔ, ne baa lee ba waa elawɔ. ⁹ Ne nkee maŋ-ɔ abrese-ɔ a sa ne Yasɔŋ na mɔ beeko-ana a taa atanne kɔ bɔ beya bamɔ ase na ketɔ kaapo feye asen ya beɛ ba, bɔ ma lee nya bamɔ atanne-ɔ. Ne baa yɔwe bamɔ bɔ kyɔŋwe.

Pɔɔl na Silas kɔyɔ Beroya-ɔ

¹⁰ Kanye a den fɔ-ɔ, ne bamɔ ne baa kɔɔre Yeessu gyi-o a ba Pɔɔl na Silas bɔ kyɔŋwe Beroya maŋ-nɔ. Bamɔ a fɔ-ɔ, ne baa yɔ Yudaawuwe a kebwarekɔrekyan-ɔ-rɔ. ¹¹ Mfen a asese-ɔ gye asese timaa bɔ kyɔ bamɔ ne bɔ bɔ Tisalonikaa maŋ-nɔ-ɔ. Bamɔ a nu abwaresen bɔ lee Yeessu kunu si-o, ne baa kpa ane asen bweeto, ne baa pee akatɔ suye abwaresen wɔre-ɔ-rɔ asen kake kemaa na bɔ kee feye asen ne Pɔɔl e tɔwe-ɔ gye kasentɲin aaa! ¹² Ne Yudaawuwe bweeto na Griiki akyye agyenkrɛepɔ kɔ na Griiki anyare bweeto a kɔɔre asen-ɔ gyi.

¹³ Amaa san ne Yudaawuwe ne bɔ bɔ Tisalonikaa-o a nu feye Pɔɔl a kaapo abwaresen-ɔ Beroya gbaa-ɔ, ne baa sa ne asese ne bɔ mɔŋ bɔ kɔkɔrɔ-ɔ a baa asen maŋ-ɔ-rɔ bɔ kye Pɔɔl. ¹⁴ Puri amɔ-rɔ, ne bamɔ ne baa kɔɔre Yeessu gyi-o a yaa Pɔɔl ɔpɔɔ kee, amaa Silas na Timotii fɛraa a sii Beroya mfen. ¹⁵ Ne bamɔ ne baa yaa Pɔɔl ɔpɔɔ kee-ɔ a yaa mɔ ya bɔ fɔ hareɛ Atenis maŋ-nɔ,† ne baa kinɲi ba Beroya, ne baa taa nkra lee Pɔɔl ase baa Silas na Timotii feye bɔ waa menan ba mɔ ase mfen ne ɔ bɔ-ɔ.

Ketɔ ne Pɔɔl a waa Atenis-ɔ

¹⁶ Pɔɔl san o gywii Silas na Timotii Atenis maŋ-nɔ-ɔ, mɔ kakpɔnɔ-rɔ a nyera bɔ lee anen ne oo ɲu ikisi bweeto maŋ amɔ-rɔ-ɔ se. ¹⁷ Amɔse se-ɔ ne mɔ aa Yudaawuwe na bamɔ ne bɔ mɔŋ gye Yudaawuwe, ne bɔ bɔ mfen, ne ba sun Wuribware-ɔ e gyanɲe bamɔ kebwarekɔrekyan-ɔ-rɔ, ne Pɔɔl e kaapo bamɔ abwaresen ɔ popɔre bamɔ na bɔ kɔɔre mɔ asen-ɔ gyi. Ne nkee kake kemaa ɔ naa kolɔŋde ne ke maa kegya-rɔ-ɔ ɔ tɔwe abwaresen o gywii bamɔ ne ɔ tɔ mfen-ɔ. ¹⁸ To, akaapɔ kɔ mɔ bɔ mfen. Bamɔ bɔkɔ gye Iplikurus-ɔt awuye (ne bɔ gya ketɔ ne Iplikurus-o, anyare kɔ ne ɔɔ deɛ kyena-ɔ, a kaapo-ɔ se-ɔ). Bɔkɔ mɔ gye Stowaa awuye (ne bɔ gya ketɔ ne Senoo ne mɔ gbaa a deɛ kyena Iplikurus a mbeɛ-ɔ se-ɔ a kaapo-ɔ se). Ne baa lee ba gyiiri Pɔɔl ikii, ne bɔkɔ ye, “Nteto ne adabedabesen wuye mɔ e tɔwe nee?” Ne bɔkɔ mɔ ye, “A waa tɔŋ kɔ ikisi popwee kɔ asen ne ɔ tɔwe-ɔ.” Ketɔ se ne baa tɔwe anen-ɔ e gye feye Pɔɔl e kaapo Yeessu asen, na ɔ kaapo feye asese i kyinɲi a bɔ lee lowi-rɔ. ¹⁹ Amɔse-ɔ ne baa yaa Pɔɔl bamɔ senɲyikpa kɔ ne ba tee mɔ e Ariyopagus-o. Ne bɔ ye, “Ane e kpa feye fɔ kaapo ane-rɔ kekapaɔ popwee mɔ ne fɔ e kaapo-ɔ. ²⁰ Asen amɔ akɔ ne ane i nu feye fɔ e tɔwe-ɔ gye asen popwee ane ase. Ane mɔ ane e kpa feye ane nu amɔ kaase.”

²¹ Mbeyɔmɔ Atenis maŋ agyi-o na afɔ ne bɔ te mfen-ɔ, a mɔŋ tiri bamɔ feye bɔ ba bamɔ san peee ba tɔwe asen, na ba nu asen popwee ne aa ba-ɔ.

²² Ne Pɔɔl a kɔsɔ yere senɲyikpa-ɔ mfen, ne ɔ ye, “Abrese, mɔ a ɲu feye kpa kemaa se mone Atenis awuye mone akatɔ i gyi ikisi bweeto kusun si. ²³ Bɔ lee feye mɔ a nare mone maŋ-ɔ-rɔ, ne mɔ a deere mfen ne mone i sun mone ikisi-o. Ne mɔ a ɲu feye bɔ lee anen ne mone maa kpa feye mon' pan kisi kɔ kusun-o si-o, mone a pwee lɔŋɔkpa kɔ bɔ yera. Ne mone a kyoreɛ bɔ dɔŋɔ afɔre ne mone a bɔ pwee mɔ bɔ yera-ɔ se feye, ‘Lɔŋɔkpa mɔ gye ɔkɔ ne ane i sun, ne ane mɔŋ nyi mɔ kenyaɛ-ɔ lee-o.’ To, mɔ ne mone i sun mɔ, na mone mɔŋ nyi mɔ-ɔ, ne mbeyɔmɔ mɔ e tɔwe mɔ asen a n gywii mone-ɔ. ²⁴ Mɔ kenyaɛ e gye Wuribware. Mɔ e gye ne ɔ tɔwe kaye na ketɔ kemaa ne ke bɔ kamɔ-rɔ-ɔ. Mɔ e gye ketɔ kemaa nyanɲe, sɔsɔ na kaase. Amɔse-ɔ ɔ mɔŋ te isunɲkpa akyan ne asese a pwee-ɔ-rɔ. ²⁵ Mɔ-ɔ mɔ maa kpa kotɔkɔ bɔ lee ane kusun ne ane a waa-ɔ-rɔ, a lee feye mɔ e gye ne ɔ sa ɔkemaa mɔ nkra na ne na ketɔ kemaa. ²⁶ Ne ɔ tɔwe sese dimaadi, ne ɔɔ bɔrɔ sese kɔŋkɔ amɔ se bɔ waa nsuro asese peee, ne ɔ sa ne baa kyena kaye-rɔ peee. Na pwee ne ɔɔ deɛ tɔwe sese-ɔ, ɔɔ kyɔ tɔwe san na mfen ne ɔkemaa e kyena-ɔ. ²⁷ Wuribware a waa faanee nee a bɔ nya buwi kpa mɔ, na sanɲe bɔ ɲu mɔ san ne ba buwi ba kpa mɔ-ɔ. Kasentɲin mɔ aa ɔkemaa ase mɔŋ bɔ efɔ. ²⁸ Feye anen ne mone alɲwaaɔpɔ-ɔ ɔkɔ a kyoreɛ-ɔ,

‘Mɔ ya sa ne ane te, ne ane naa,
ne ɔ waa ane ketɔ ne ane gye-ɔ.’

Ne mone alɲwaaɔpɔ-ɔ bɔkɔ mɔ a kyoreɛ feye,

‘Ane gbaa ane gye mɔ gyi-ana-ɔ nee.’

²⁹ Anɛ a tɛɛ anɛ gye Wuribware mɔ gyi-ana-ɔ fɛraa, anɛ ma fa feye mɔ kudugyi du nɛ feye kisi nɛ nyinkpase nɛ o nyi-ro-o a ba atanne pipee bɛɛɛ afufuri bɛɛɛ kefore bɔ waa-ɔ. ³⁰ Wuribware a nyite ketɔ nɛ baa waa sanj nɛ bɔ mon nyi Wuribware na mɔ ɛkpa-ɔ. Amaa mbeyomɔ sanj a fɔ feye ɔ sa tɔn kema a asesɛ kana feye bɔ nu bamɔ gyɛɛ, na bɔ kinji lɛɛ bamɔ ɛbɔye-ro. ³¹ A lɛɛ feye ɔ sa kake na anyarɛ kɔ nɛ oo lee-o bɔ gyi kaye-ro asesɛ pɛɛɛ asɛn nɛnɛɛ-ɔ. Ɔɔ ba anyarɛ amɔ a kikyinjɔ lɛɛ lowi-ro-o bɔ kaapo ɔkɛmaa amɔ-ɔ.”

³² Sanj nɛ baa nu Pɔɔl a tɔwɛ kikyinjɔ lɛɛ lowi-ro asɛn-ɔ, nɛ bamɔ bɔkɔ a mɔsɛ mɔ, nɛ bamɔ bɔkɔ mɔ yɛ, “Anɛ ɛ kpa feye fɔ bɛɛ tɔwɛ amɔ gywii anɛ sanj kɔ.” ³³ Nɛ Pɔɔl a lɛɛ ngyanɛ amɔ-ro mɛn. ³⁴ Nɛ bamɔ bɔkɔ a bɔ tii Pɔɔl si, nɛ baa kɔɔrɛ Wuribware gyi. Bamɔ-ro bɔkɔ ɛ gye Diyonisiyus nɛ ɔ gye Ariyopagus asɛngyipo-ɔ ɔkɔ, nɛ oo nu Pɔɔl asɛn-ɔ, na ɔkyɛɛ kɔ nɛ ba tɛɛ mɔ ɛ Damaris-o, na asesɛ kɔ bɛɛ.

18

Kɛtɔ nɛ Pɔɔl a waa Korintoo man-nɔ-ɔ

¹ Amɔ-ɔ kamɛɛ-ro-ɔ, nɛ Pɔɔl a lɛɛ Atanis yɔ Korintoo man-nɔ. ² Nɛ Yudaanyi kɔ bɔ-ro nɛ ba tɛɛ mɔ ɛ Akwila, nɛ baa kɔwɛ mɔ Pontus sweɛrɛ sɛ-ɔ. Mɔ aa mɔ ka nɛ ba tɛɛ mɔ ɛ Prisikila-o a tu yɔ Italiya sweɛrɛ ya kyɛna mɛn a man dabɛ nɛ ba tɛɛ ɛ Roma-o. Amaa Roma owure dabɛ Kilawudiyus a sa mbraa feye Yudaawuye pɛɛɛ nɛ bɔ bɔ Roma man-nɔ-ɔ lɛɛ Roma mɛn. Amɔsɛ-ɔ Akwila na Prisikila a tu yɔ Korintoo man-nɔ. Ketɔ mon kyɛɛ, nɛ Pɔɔl a ba bɔ tɔ bamɔ mɛn. Nɛ ɔ yɔ ya ka bamɔ kana. ³ Nɛ ɔ kyɛna bamɔ asɛ, nɛ mɔ aa bamɔ a waa kusun, bɔ lɛɛ feye mɔ aa bamɔ ɛ waa kusun kɔnkɔ nɛɛ. Tanɛɛ akyan kusun nɛ ba waa, amɔ nɛ Pɔɔl gbaa ɛ waa nɛ ɔ nya atanne o de ɔ sɔɔ atese a o gyi. ⁴ Nkɛɛ kukyure kake kɛmaa, ɔ yɔ Yudaawuye a kɛbwarekɔrɛkyan-ɔ-ro na ɔ ya tɔwɛ abwareɛn gywii Yudaawuye na bamɔ nɛ bɔ mon gye Yudaawuye, nɛ ba gyanɛ mɛn-ɔ o de ɔ popɔrɛ bamɔ na bɔ kɔɔrɛ Kristoo gyi.

⁵ Sanj nɛ Silas na Timotii a lɛɛ Makedoniya sweɛrɛ sɛ bɔ tɔ Pɔɔl-ɔ, nɛ nkɛɛ ɔ yɔwɛ ketɔ kɛmaa, nɛ ɔ naa ɔ tɔwɛ abwareɛn kake kɛmaa o gywii Yudaawuye-o ɔ kaapo feye Yeesuu ɛ gye Kristoo nɛ Wuribware yɛ o sunj a ɔ bɔ kyɔnwɛ-ɔ. ⁶ Amaa bɔ fɔ sanj kɔ-ɔ, amɔ baa kine Pɔɔl asɛn-ɔ kunu, na ba tɔwɛ asɛn ba kye mɔ kɛkaapo-ɔ, na ba saare mɔ. Amɔ mɔ-ɔ mɔ a kponkpan mɔ waagya sɛ ɛsɛ bɔ sii mɛn bɔ kaapo bamɔ feye ɔ yɔwɛ bamɔ asɛn sa bamɔ, na ɔ tɔwɛ gywii bamɔ feye, “Wuribware ya gyiiri mon kɛsɛbɔ, amɔ fɛraa ketɔ a lɛɛ anɛn nɛ monɛ a kine mɔ asɛn-ɔ sɛ! Mbeyomɔ a mon lɛɛ a gye mɔ asɛn feye n tɔwɛ gywii monɛ. Lɛɛ mbeyomɔ bɔ yɔ, mɔ ɛ tɔwɛ asɛn timaa bɔ lɛɛ Yeesuu kunu si a n gywii ndɛ sɛ awuye-o nɛɛ.” ⁷ Amɔsɛ sɛ-ɔ nɛ ɔ yɔ ya kyɛna anyarɛ kɔ nɛ ɔ mon gye Yudaanyi nɛ ba tɛɛ mɔ ɛ Tiitus Yusutus, nɛ o sunj Wuribware-ɔ a lɔn-ɔ-ro. Mɔ lɔn-ɔ gye nɛ ɔ maa kɛbwarekɔrɛkyan-ɔ nɛɛ. ⁸ Amaa asesɛ kɔ bɔ-ro nɛ baa kɔɔrɛ anɛ nyanɛ Yeesuu gyi. Bamɔ ɔkɔ ɛ gye Krisipus, nɛ sanj amɔ ɔ dɛɛ a gye kɛbwarekɔrɛkyan-ɔ ɔgyɛnkɛrɛpɔ-ɔ, na mɔ lɔn-nɔ awuye-o. Anɛn dɛɛ nɛ Korintoo awuye bweɛtɔ nɛ baa nu Pɔɔl asɛn-ɔ a kɔɔrɛ gyi, nɛ baa bɔ asuu.

⁹ Nkɛ nkɔ kanye, nɛ anɛ nyanɛ Yeesuu a tɔwɛ dee-ro gywii Pɔɔl feye, “Fɔ ma sɛrɛ kufu, amaa kya sɛ tɔwɛ abwareɛn-ɔ, na fɔ ma yɔwɛ. ¹⁰ A lɛɛ feye n gya fɔ kamɛɛ. Ɔkɔ maa taarɛ a ɔ waa fɔ kɛbɔyɛ kɛmaa, bɔ lɛɛ feye man mɔ-ro asesɛ bweɛtɛ gye mɔ asesɛ nɛɛ.” ¹¹ Amɔsɛ-ɔ nɛ Pɔɔl a kyɛna mɛn kaapo asesɛ-ɔ abwareɛn kasu na kɛbɛgya.

¹² Sanj nɛ Galiyo a gyi Akaya sweɛrɛ sɛ mɛn a Roma kigominaa-o, nɛ Yudaawuye-o pɛɛɛ a gyanɛ, nɛ baa kra Pɔɔl, nɛ baa yaa mɔ iwurekpa. ¹³ Nɛ bɔ yɛ, “Anyarɛ mɔ ɛ kpa a ɔ popɔrɛ asesɛ nɛɛ a bɔ sunj Wuribware anɛn nɛ a kye anɛ mbraa-ɔ nɛɛ!”

¹⁴ Mɛn, nɛ Pɔɔl ɛ kpa a o lee kana, nɛ Gominaa Galiyo a tɔwɛ gywii Yudaawuye-o feye, “Amɔ-ɔ dɛɛ a gye kusun bɔyɛ bɛɛɛ asɛn bɔyɛ kɔ nɛ ɔ waa nɛɛ, weetee mɔ i gyi kanyite na n nu monɛ ase. ¹⁵ Amaa amɔ a gye asɛnkɛrɛgyi kɔ na anyarɛ kɔ kaasɛ na monɛ fɔnɔn kɛbwareɛn mbraa-ɔ fɛraa, monɛ fɔnɔn ɛ gye nɛ mon! lɔnɔ amɔ. Ma waa anɛn a asɛn-ɔ sɛngyipo!” ¹⁶ Nɛ ɔ yɔ gya bamɔ bɔ lɛɛ iwurekpa mɛn. ¹⁷ Nɛ bamɔ pɛɛɛ a kra Sɔstɛnɛ nɛ mbeyomɔ ɔ gye kɛbwarekɔrɛkyan-ɔ ɔgyɛnkɛrɛpɔ-ɔ, nɛ baa da mɔ sɛngyikpa akato-ro mɛn. Amaa a mon tɔɔraa Galiyo kafɔnfweɛ gbaa.

Anɛn nɛ Pɔɔl a kinji yɔ asɔrɛɛ awuye asɛ Antɛyɔkɛya-ɔ

¹⁸ Nɛ Pɔɔl a kyɛna Korintoo awuye nɛ baa kɔɔrɛ Yeesuu gyi-o asɛ nkɛ bweɛtɔ. Nɛ ɔ lɛɛ mɛn, nɛ mɔ aa Prisikila na Akwila a bɔrɔ nkyu si ba yɔ mɔ ayɛ Siriya sweɛrɛ sɛ. Pwɛɛ nɛ baa dɛɛ lɛɛ Kɛnkɛya man-nɔ lweɛ kɔrɛɛ-ro-ɔ, ɔ kɛɛ mɔ kunu bɔ lɛɛ ɛtan kɔ nɛ ɔ waa-ɔ sɛ. ¹⁹ Nɛ baa tɛn ɔpɔɔ-ro, nɛ baa fɔ Ifisus man-nɔ. Nɛ ɔ yɔ Yudaawuye kɛbwarekɔrɛkyan-nɔ, nɛ ɔ yɔ kaapo bamɔ abwareɛn na ɔ popɔrɛ bamɔ feye bɔ kɔɔrɛ mɔ asɛn-ɔ gyi. ²⁰ Nɛ asesɛ amɔ a tɔwɛ gywii mɔ feye ɔ kyɛna bamɔ asɛ kyɛɛ, amaa ɔ mon sure si sa bamɔ. ²¹ Amɔsɛ-ɔ sanj nɛ ɔ yɔ-ɔ, nɛ ɔ tɔwɛ gywii bamɔ feye, “Wuribware ya sure, m bɛɛ mɔ i kinji a m ba

mone ase.” Ne ɔ leɛ Ifisus mfen borɔ nkyu si o yii. Amaa Prisikila na Akwila a sii Ifisus man-nɔ.

²² San ne ɔ fo Kayesareya man-nɔ-ɔ, ne ɔ yɔ Yerusalem man-nɔ ya ka asoreɛ awuye-o kanɔ. Ne ɔ yɔ Anteyokeya.

Anɛn ne Pɔl a yɔ mɔ kpa sasepɔ-ɔ na ɔ tɔwe abwareseɛn-ɔ

²³ Mɔ a kyee Anteyokeya man-nɔ kafweɛ-ɔ, ne ɔ leɛ mfen borɔ Galatiya na Firigiya* esweere se yɔ ɔ sa mfen a Kristoo awuye-o wore.

Anɛn ne Prisikila na Akwila a kaapo Apolos Wuribware a ekpa-ɔ-ro-ɔ

²⁴ San amɔ Yudaanyi ko ne ba tee mɔ e Apolos, ne baa kowe mɔ Alesandriya man-nɔ-ɔ a ba Ifisus mfen. ɔ taare ɔ sa seɛnsa neɛneɛ, ne o nyi abwareseɛn neɛneɛ. ²⁵ Oo suye anɛ nyanɛpɛ Yeessuu a asen-ɔ ekpa-rɔ damenanse, ne ɔ leɛ mɔ eyee kenken ɔ tɔwe abwareseɛn-ɔ, na ɔ kaapo Yeessuu asen kyekkyee. Amaa asen-ɔ mfen ne oo nyi-o e gye asuu suyo ne Yohanee a bo-ɔ. ²⁶ Ne ɔ waa kakponɔ tɔwe abwareseɛn kebwarekorekryan-ɔ-ro mfen. San ne ɔ Prisikila na Akwila a nu mɔ asen ne ɔ tɔwe-ɔ, ne baa yaa mɔ bamɔ lan-nɔ ya kaapo mɔ Wuribware a ekpa-ɔ-ro kyekkyee.

²⁷ Ne Apolos a waa mɔ mfereɛ feye ɔ yɔ Akaya sweere se. Amose-ɔ ne bamɔ ne baa kɔɔre Yeessuu gyi, ne bo mɔ Ifisus-o a sure mɔ koyo-ɔ se, ne baa kyoreɛ bo kyonwe bamɔ ne baa kɔɔre Yeessuu gyi, ne bo bo Akaya-ɔ feye, mɔ ya ba, bo kra mɔ neɛneɛ. San ne ɔ yɔ mfen-ɔ, ɔ kya bamɔ ne Wuribware a nu bamɔ ewee-ɔ ne anɛn se-ɔ baa bo kɔɔre Yeessuu gyi-o-ro bweeto. ²⁸ Bo leɛ feye ɔ ba ikii lenlenɛ bo gyi Yudaa awuye a emɔ-ɔ se laman-nɔ, ne ɔ ba abwareseɛn wore-ɔ bo kaapo feye Kristoo ne baa kyoreɛ mɔ asen-ɔ e gye Yeessuu.

19

Anɛn ne Pɔl a leɛ ɔ waa mɔ kusun-o Ifisus

¹ San ne Apolos a leɛ Ifisus man-nɔ, ne ɔ yɔ Akaya sweere se, ɔ bo Korintoo man-nɔ-ɔ, ne Pɔl a kya se borɔ Asiya sweere se ya fo Ifisus. Ne ɔ ya nu Yeessuu asen agyasepɔ bokɔ. ² Ne oo bise bamɔ feye, “San ne mone a kɔɔre Yeessuu gyi-o, Wuribware a kufwiine timaa-o a ywee mone se aaa?”

Ne baa benɛaa mɔ feye, “Anɛ mon tee nu gbaa feye Wuribware a kufwiine timaa-o bo-ro.”

³ Ne Pɔl a beɛ bise feye, “To, ne nkee nteto asuu kebo ne mone a bo-ɔ nee.” Ne bo ye, “Asuu suyo ne Yohanee a bo-ɔ.”

⁴ Ne Pɔl ye, “Yohanee Osuubɔpɔ-ɔ a tɔwe gywii aseɛ feye bo bo asuu bo kaapo feye baa nu bamɔ eyee, ne baa kinɛ leɛ bamɔ ebɔye-ro. Ne ɔ tɔwe gywii Yudaa awuye-o feye bo kɔɔre mɔ ne ɔ ba kameɛ-ro-ɔ gyi. Mɔ e gye Yeessuu-o.” ⁵ San ne baa nu amɔ-ɔ, ne baa bo asuu anɛ nyanɛpɛ Yeessuu kenyaɛ-ro. ⁶ Ne Pɔl a ba mɔ asareɛ bo donɔ bamɔ se, ne Wuribware a kufwiine timaa-o a ywee bamɔ se, ne baa sa esensa ne bamɔ fonfon maa nu emɔ-ro-ɔ, ne baa tɔwe asen ne Wuribware a leɛ bo kaapo bamɔ-ɔ. ⁷ Anyare amɔ e waa feye kudu anyo.

⁸ Kukyure kake kɛmaa, ne Pɔl a yɔ kebwarekorekryan-ɔ-ro, na waa aferi asa na ɔ kaapo abwareseɛn o gywii aseɛ-ɔ, ne baa gyanɛ mfen-ɔ, na kufu mon de mɔ. Ne ɔ leɛ eyee ɔ popɔre bamɔ feye bo kɔɔre keto ne ɔ tɔwe bo leɛ Wuribware a kuwure-o si-o gyi. ⁹ Amaa bamɔ bokɔ a waa kesebɔɔlenɛ, ne bo mon sure si na bo kɔɔre asen-ɔ gyi, ne baa yere nyanɛpɛ amɔ-ro mfen tɔwe asen bɔye bo kye anɛ nyanɛpɛ Yeessuu a ekpa-ɔ. Amose se-ɔ ne Pɔl a leɛ mfen taa bamɔ ne baa kɔɔre Yeessuu gyi-o yaa mɔ ase. Na kake kɛmaa mɔ aa bamɔ e gyanɛ onyare ko ne ba tee mɔ e Tiranus-o sukoo-ro, ne ɔ kaapo abwareseɛn-ɔ-ro, ne ɔ popɔre aseɛ feye bo kɔɔre mɔ asen-ɔ gyi. ¹⁰ ɔ mɛraa se waa mfaaneɛ nsu nnyo, amose-ɔ aseɛ pɛɛ ne bo bo Asiya sweere se-ɔ, hareɛ Yudaa awuye na Griiki awuye pɛɛ mɔ a nu asen timaa bo leɛ anɛ nyanɛpɛ Yeessuu si.

Anɛn ne asiben awuye bweeto a bo kɔɔre Yeessuu gyi-o

¹¹ Na Wuribware bo Pɔl se ɔ waa akpenyeeto dabe. ¹² Hareɛ mɔ anketee na mprakɛ ne ɔ deɛ o de-o gbaa, baa taa mmɔ yaa bamɔ ne ba lo-ɔ ase, ne bamɔ alo a lowe. Ne ibrisi a koso bamɔ ne i te bamɔ se-ɔ se.

¹³⁻¹⁴ Amɔ Yudaa awuye ko bo-ro ne bamɔ kusun e gye feye bo nare deɛ gya ibrisi bo koso aseɛ se. To, aseɛ asunoo ko bo-ro ne bo gye Wuribware ɔnɛnɔ bresɛ ko ne ba tee mɔ e Sikeeba-o mɔ gyi-ana, ne ba waa anɛn a kusun-o. Bamɔ a nu Pɔl e gya ibrisi ɔ koso aseɛ-ɔ se-ɔ, ne baa leɛ eyee feye bo ba anɛ nyanɛpɛ Yeessuu kenyaɛ bo waa anɛn ne Pɔl e waa-ɔ. Ne baa tɔwe gywii ibrisi ne i te onyare ko se-ɔ nee feye, “Mɔ a sa fo kanɔ Yeessuu ne Pɔl e tɔwe mɔ asen-ɔ kenyaɛ-ro, koso onyare mɔ se.” ¹⁵ Amaa ibrisi-o a tɔwe gywii bamɔ ne feye, “N nyi Yeessuu, ne n nyi Pɔl asen, ne mone nse-ana e gye mone?” ¹⁶ Ne onyare ne ibrisi

* 18:23 Deɛre ifotoo ne e bo Abwareseɛn wore-ɔ keɛ-ɔ.

te mō se-ɔ a lwee bamō-ro, ne ɔ da bamō kenken kyanne bamō atō bunse-ro. Ne baa sere lee mō lɔn-ɔ-ro mfen, na bamō nyowore se a swee swee na n lee mbogya na bokō mō a lee ketebonburon.

¹⁷ Ne asese ne bō bō Ifisus man-no-ɔ a nu amō-ɔ, ne kufu a nya bamō peee, ne baa bu ane nyanpe Yeessu kenyaere bweeto. ¹⁸ Ne bamō ne baa kore Yeessu gyi-o bweeto a ba laman-no bō tōwe ebaye ne baa waa bō fō kake amō-ɔ. ¹⁹ Bamō ne bō de asiben ne bō de ba lee atō ba kaapo asese bweeto-ɔ a swii bamō ewore ne baa kyore asibenſen waa-ro, ne bō de ba kya asese-ɔ. Ne baa baa emō, ne baa kywee emō laman-no. Bamō a taa ewore-ɔ yawō bō tii abee se-ɔ a gye siidii nkpen alafa anuu (GHC 500,000). ²⁰ Bō lee mfaanee a atō dabē mō se-ɔ, ane nyanpe Yeessu asen a yere kenken, ne aa sanne-ro yō tōn kema.

Asej ne aa ba Ifisus man-no-ɔ

²¹ Amō-ɔ peee kamee-ro-ɔ, ne Pɔl a waa mō mfeere feye ɔ borō Makedoniya na Akaya esweere se, na ɔ kyon yō Yerusalem man-no. Ne ɔ ye, “Mō ya yō mfen, kemō kamee-ro na n yō Roma man-no.” ²² Amose-ɔ ne oo sun mō akyar-ɔpo anyō Timotii na Irasitus bō kyonwe Makedoniya, ne mō-ɔ mō a sii Asiya sweere-ɔ se kafwee.

²³ San mō dee ne asen dabē a ba Ifisus bō lee Yeessu a ekpa-ɔ se-ɔ se. ²⁴ To, man amō-ro mō sunkpa dabē kō bō-ro, ne ba sun kisikyeē kō ne ba tee kemō ε Aatimis. Ne onyare kō bō-ro ne baa tee ε Demeetriyus. ɔ gye bwayepo nee. Ne mō kusun e gye feye ɔ deere kisikyeē a sunkpa-ɔ se ɔ de atanne fufuri ɔ waa kisi akyan ngyingyi o fe. Kusun amō a sa mō aa mō beeko-ana abwayepo tōn bweeto. ²⁵ Amose se-ɔ ne ɔ tee mō beeko-ana abwayepo na bamō ne bamō kusun du feye mō lee-o bō gyanne, ne ɔ tōwe gywii bamō feye, “Mō beeko-ana, mone nyi feye ane kibaare a lee kusun mō-ro nee. ²⁶ Mbeyomō, mone fɔnfɔn a nū, ne mone a nu ketō ne Pɔl amō e waa-ɔ. ɔ ye ikisi ne sese fɔnfɔn a waa-ɔ mōn de keyaalen peee. Ne ɔ taare kyurōwi asese bweeto mfeere Ifisus man-no mfee na Asiya sweere se peee. ²⁷ Amose-ɔ kufu bō-ro feye ane kusun mō e nya kenyaere bōye. N gye anen wore, kufu bēē kō bō-ro feye ane kisi dabē Aatimis a sunkpa dabē-ɔ maa lee ba a ɔ bō kii seye, na ane kisi dabē mō ne okemaa ne ɔ bō Asiya sweere se na kaye-ro peee i sun-o ma lee nya kenyaere!”

²⁸ Asese amō a nu asenjkparegyi mō-ɔ, ne bamō idun a fwii, ne baa lee ba fee-ro feye, “Ane Ifisus kisi Aatimis gye kisi dabē.” ²⁹ Ne elawō amō a kore se man amō peee-ro. Ne bamō ne bō naa ba waa asen amō-ɔ a gyiiri Makedoniya awuye anyō kō ne ba tee bamō ε Gayus na Aristaakus, ne bamō aa Pɔl naa-ɔ, ne baa yaa bamō mfen ne man-ɔ-ro asese peee e gyanne-ɔ. ³⁰ Ne Pɔl fɔnfɔn e kpa feye ɔ yō laman amō akatō-ro mfen ya sa senja gywii asese-ɔ, amaa bamō ne ba kore Yeessu ba gyi-o mōn sure. ³¹ Ne sweere amō se a yaalenpo-ɔ bokō ne bō gye mō nyare-ana-ɔ a ba nkra bō kyonwe mō, kore mō feye ɔ ma kan yō laman egyannekpa amō mfen, a lee feye kufu de bamō feye bokō e mō mō.

³² Na ngyanne-ɔ-ro peee de elawō bweeto. Bamō bokō e fee-ro ba tōwe asen kō, ne bokō mō e fee-ro ba tōwe bamō lee, a lee feye bamō bokō gbaa mōn nyi ketō se ne baa gyanne-ɔ. ³³ Yudaa awuye ne bō te man amō-ro-ɔ a lee bamō-ro ɔkō ne ba tee ε Aleksanda-ɔ feye ɔ yere asese-ɔ akatō-ro sa senja. Asese amō bokō a tee mō feye ɔ ba-ɔ, ne ɔ ya bamō kesaree feye bamō peee laato. Ne ɔ lee ɔ sa senja o gywii laman-ɔ na bō nya nū feye mō aa mō beeko-ana Yudaa awuye mōn gyi bōye. ³⁴ Amaa bamō a pini feye ɔ gye Yudaanyi-o, ne bamō peee mō a kpora faa-ro tōwe asen kōnkō dɔnhweree enyo feye, “Ane Ifisus kisi Aatimis gye kisi dabē!”

³⁵ Ne nkee man-ɔ krakyeē brese a bō yuri laman-ɔ. Ne ɔ ye, “Mō kosobee-ana Ifisus awuye, okemaa nyi feye ane man mō e gye kisi dabē Aatimis na mō sunkpa dabē a deere sepo-ɔ, mō aa mō kefore ne kaa lee sose lee da-ɔ-ro-ɔ. ³⁶ Okemaa maa taare a o gyiiri amō-ɔ ikii. Amose se-ɔ mōn' yuri eyee, na mōne ma waa kebōye kō. ³⁷ Mone a baa anyare mō mfee, a mōn gye feye baa ywii lee ane sunkpa dabē-ɔ-ro nee beee baa tōwe asen bōye kō bō kye ane kisi-o nee. ³⁸ Amō e gye feye Demeetriyus na mō beeko-ana abwayepo i de ɔkō asen, ane de igominaa na nke ane de bō gyi asen-ɔ, amose-ɔ asen kema ne bō de-o, bō taa baa mfen. ³⁹ Amaa ketō kō e bō-ro na kō kyō ne mone e kpa feraa, amō mōn' lɔnne mfen ne man agyi e gyanne ba waa mbraa ba sa man-ɔ. ⁴⁰ Bō lee ketō ne kaa waa ndɔ-ɔ se-ɔ, kufu bō-ro feye ba tōwe feye ane a baa asen man-no. Na ane mōn de kpa feye ane a waa anen a asen-ɔ, na ane mō ane maa taare a ane tōwe ketō se ne ane a waa anen-ɔ na ane bō kunj ane eyee.” ⁴¹ Mō a tōwe amō-ɔ lowe-ɔ, ne ɔ sa ne asese-ɔ peee mō a brawe-ro.

20

Ane ne Pɔl a lee Ifisus man-no yō Makedoniya na Akaya esweere se nyasepo-ɔ

¹ To, elawō amō a yowe-ɔ kamee-ro, ne Pɔl a tee bamō ne baa kore Yeessu gyi-o peee bō gyanne, ne ɔ tōwe asen bō sa bamō wore, ne ɔ kra bamō feye ɔ yō nee. Ne ɔ lee mfen yō Makedoniya sweere se.

2 Ne ɔɔ nare sweere amɔ se eman se waa bamɔ wɔre bɔ lee abwaresen -o se. Ne ɔɔ fɔ Akaya sweere se. 3 Ne ɔɔ kyena mfen aferi asa. Ɔ waa siraa feye ɔ taa koree na o kinji yo Siriya sweere se, ne oo nɔ feye Yudaa awuye-o e kpa a bɔ baa mɔ asen, amɔse-ɔ ne ɔɔ waa mɔ mferere feye o kinji a ɔ bɔrɔ Makedoniya bee. 4 Mɔ aa Pirus mɔ gyi Sopata ne ɔɔ lee Beroya man-nɔ-ɔ, na Aristaakus na Sikundus ne baa lee Tisalonikaa man-nɔ-ɔ, na Gayus ne ɔɔ lee Derebee man-nɔ-ɔ, na Tikikus na Trofimus ne baa lee Asiya sweere se-ɔ, na Timotii ya yo. 5 Ne baa gye ane nkpeɛ ɔpɔɔ se ya gywii ane Trowas man-nɔ. 6 Wuribware-a-kya-ane-yowe a ateese-o kigyi a kyɔn-ɔ, ne ane a lee Filipii man-nɔ bɔrɔ nkyu si. Bɔ fɔ nke nnuu-o, ne ane a tɔ bamɔ Trowas, ne ane a gyi kadaawakywee konko mfen.

Anɛn ne Pool a yo Trowas lalalowe-ɔ

7 To, Memeneda amɔ kedeeɓweta-ɔ, ne ane aa bamɔ ne ba kɔre Yeesuu ba gyi mfen-ɔ a gyanne a ane gyi ane nyanpe Yeesuu a ateese-o. Ne Pool a tɔwe abwaresen gywii bamɔ. Ne ɔɔ sa senja gywii bamɔ ane-aaa bɔ fɔ kaye nsena, a lee feye kemɔ kaye nke-o, ɔ yo a ɔ yowe bamɔ. 8 Na ifetiri bweeto e lanne kebanɔrɔɔ kekyan ne ane te kemɔ-rɔ-ɔ. 9 Ne keyaafɔre ko ne ba tee mɔ e Yutikus-o te mfanseere se san ne Pool e sa senja-ɔ, na idi de mɔ kafwee, ne lalalowe-ɔ ɔɔ bo di idi. Ne ɔɔ lee akyan asa kebanɔrɔɔ lalalowe a kekyan ne ane te kemɔ-rɔ-ɔ a mfanseere-ɔ se lee da-rɔ sweere. Bamɔ a ya yase mɔ-ɔ, ɔɔ kyɔ wu. 10 Amaa Pool a yo sweere mfen, ne ɔɔ ya di keyaafɔre amɔ se, ne oo powi mɔ, ne ɔ ye, "Mone ma sa a a tiri mone na ɔ kee!"

11 Ne Pool a kinji yo soso a kekyan ne ane te kemɔ-rɔ-ɔ bee ya gyi bodobodoo. Pool a sa senja gywii bamɔ kyee bɔ fɔ kyowe keleebee-ɔ, ne ɔɔ yowe bamɔ o yii. 12 Ne baa taa keyaafɔre amɔ yaa pe na ɔ kee, ne bamɔ nkpono-rɔ a yuri bamɔ bweeto.

Anɛn ne Pool a lee Trowas yo Mileetus-o

13 Ne ane a yo akato-rɔ ya taa koree bɔrɔ nkyu si yo Asos man-nɔ, mfen ne Pool e ya lwee ane koree-ɔ-rɔ-ɔ. Mɔ ya tɔwe feye ane waa ane, bɔ lee feye mɔ feraa na sweere nee. 14 San ne ane a fɔ Asos-o, ne ane a taa Pool ane koree-ɔ-rɔ, ne ane a yo Mitileenee man-nɔ. 15 Kemɔ kaye nke-o, ne ane a bee bɔrɔ nkyu si lee mfen ya kyɔn Kiyos kwii si, ne ane a bee bɔrɔ nkyu si, ne ane a ya fɔ Samus kwii si. Ne ane a bɔ fɔ Mileetus man-nɔ. 16 Ne Pool a waa mɔ mferere feye ɔ bɔrɔ nkyu si na ɔ kyɔn Ifisus si ane ne ɔ maa nya a ɔ nyera san Asiya sweere se-ɔ. Ɔ kpa menan a ɔ fɔ Yerɔsalem, mɔ e taare de, na ɔ fɔ Yerɔsalem pwee na Pentikos kake-o dee fɔ.

Aseɛn ne Pool a tɔwe bo kra Ifisus asoree abrese-o

17 Ne Pool a sa nkra lee Mileetus bɔ kyɔnwe Ifisus asoree abrese-ɔ feye bɔ ba a bɔ gyanjaa mɔ. 18 San ne baa fɔ Mileetus-o, ne ɔɔ tɔwe gywii bamɔ feye, "Mone nyi keto kema ne mɔ a waa kemɔ san ne m bɔ mone ase-ɔ, haree lee mɔ kake gyenkreese ne mɔ a ba Asiya sweere ma se-ɔ. 19 Mone nyi feye haree Yudaa awuye a yere bɔ kye mɔ, ne baa sa ne mɔ a gyi aworefo, ne mɔ a ba akyuku bɔ kore kebarekore sa bamɔ ooo, ne waa mɔ eyee feye sese dabe-ɔ mone ase. Amaa mɔ a sun kusun nee feye kenya-ɔ sa ane nyanpe Yeesuu. 20 Mone nyi feye mon ba keto kema ne ke e kya mone-rɔ bɔ kweero mone se san ne mɔ e tɔwe na mɔ e kaapo abwaresen laman-na na mone elɔn-nɔ-ɔ. 21 Mɔ a yii Yudaa awuye na bamɔ ne bɔ mon gye Yudaa awuye-o peee se san kema feye bɔ nu bamɔ eyee, na bɔ kinji lee bamɔ ebaye-rɔ, na bɔ ba Wuribware ase, na bɔ kɔre ane nyanpe Yeesuu gyi. 22 Amaa mbeyom, Wuribware a kufwiine timaa-o e tɔwe o gywii mɔ feye n yo Yerɔsalem, amaa mon nyi keto ne ke e ya waa mɔ mfen-ɔ. 23 Keto ne nnyi-o e gye feye ton kema ne mɔ e yo-ɔ Wuribware a kufwiine timaa-o a yii mɔ se san kema feye ba tii mɔ Yerɔsalem, na bɔ sa a n gyi aworefo. 24 Amaa nkpa beee lowi-o, keto ne mɔ e kpa-ɔ e gye feye mɔ e lowe mɔ kusun ne ane nyanpe Yeesuu a sa mɔ feye n tɔwe aseɛn timaa-o bɔ lee ane ne Wuribware a nɔ ane ewee se-ɔ. 25 Mɔ a nare laa mone peee mɔ, na mɔ e tɔwe Wuribware a kuwure-o-ro aseɛn mɔ i gywii mone. Na mbeyom nnyi feye mone oko maa lee nɔ mɔ. 26 Amɔse-ɔ mɔ e tɔwe mɔ i gywii mone kakatopee-ro feye ndɔ a kake mɔ mone-rɔ oko bo-rɔ ne mɔ e mon nya nkpa na kuyure ne a mon de kee-ɔ, a mon lee mɔ ase. 27 Bɔ lee feye mon ba keto ne Wuribware a tɔwe feye ɔ waa-ɔ bɔ kweero mone se. 28 Amɔse-ɔ mon' deere mone eyee se na aseɛ ne Wuribware a kufwiine timaa-o a taa bɔ waa mone kesaree-rɔ se neenee. Na mon' deere ane nyanpe Yeesuu asoree aseɛ se, feye ane ne esanne ɔdeeresepo e deere mɔ esanne se neenee-ɔ. A lee feye Yeesuu a ba mɔ fanfan lowi bɔ lee bamɔ lee Ɔbansam kesaree-rɔ sa ne baa kii mɔ fanfan aseɛ. 29 Nnyi feye mɔ a yowe mone ma-ɔ, aseɛ i lwee mone-rɔ feye ane ne kwaare i lwee esanne-rɔ, ne mɔ ya nya bamɔ, ne ɔ mɔ a ɔ wo-ɔ. 30 San ko e ba na mone-rɔ bokɔ ba ayeba na a sa a bamɔ beeko-ana ne baa kɔre Yeesuu gyi-o kii bɔ gya bamɔ se. 31 Amɔse-ɔ mon' sa se na mon' nyinji si ane ne mɔ a kyena mone ase nsu nsa-ɔ. Na mon' nyinji si feye kanye na mpase, mɔ a ba akyuku bɔ nyinji mone Wuribware a

ekpa-o se. ³² Na mbeyo ma, n de mone mo e waa Wuribware kesaree-ro. Ne mone ya kya se gya Wuribware asen-o se, asen amo ne a kaapo mone anen ne o kpa mone bweeto-o e taare a a morowe mone. Na a sa a mon' nya keyaalen na Wuribware a nyure ne o towe bo beya feye o sa mo asese-o. ³³ San ne m bo mone ase-o, mon yorowe kotoko, haree atanne pipee beee afufuri beee awaaga. ³⁴ Mone fonfon nyi feye asaree mo ne mo a bo waa kusun bo nya keto kemaan ne mo aa mo anareberepo e kpa-o. ³⁵ Mo a waa kusun mo kenken bo kaapo mone nee feye a tiri feye ane kya bamo ne bo mon bo len-o-ro, na ane nyinji asen ne ane nyanje Yeessu fonfon a towe-o se, o ye, 'Jko ne o ke ato-o de nyure o kyo oko ne ba ke mo-o.'

³⁶ Pool a sa senja gywii bamo lowe-o, ne mo aa bamo a kpuni anurii, ne baa kore kebwarekore. ³⁷ Ne bamo okemaa i su, na o powi mo, na okemaa e kyokywee mo kedaaabon o de o waa mo nare damenanje. ³⁸ Keto se ne a mon waa bamo kone peee-o e gye feye mo a towe feye bo maa lee nu mo-o. Ne baa yaa mo ya bo fo mo koree ase.

21

Anen ne Pool a yo Yerusalem-o

¹ Ne nkee ane aa bamo a gyi nkra, na ane i su akyukyu preepreese. Ne ane a lwee koree ko-ro ten opoo-ro yo Kos man ne o bo kwii ko se-o. Lee mfen ne ane a bee yo ya fo Rodos man ne o bo kwii ko se-o. Ne ane a lee mfen yo Patara man ne o bo Likiya sweere se-o-ro. ² Mfen ne ane a nya koree ne o yo Fonikiya sweere se (ne o bo Siriya sweere se-o), ne ane a lwee mo-ro. ³ Ne ane a fo mfen ne ane kee Kiprus kwii-o, ne ane a boru kigyise si yo Siriya sweere se. Ne ane a ya dan Tiro man-no, a lee feye mfen ne koree amo i lee mo tosor. ⁴ Ne ane a nu bamo ne baa koree Yeessu gyi-o bokko mfen, ne ane a kyena bamo ase kadaawakywee konko. Ne Wuribware a kufwiije timaa-o a lee bo kaapo bamo bokko feye Pool ya yo Yerusalem man-no, o nya asen. Amose-o ne baa kore mo feye o ma yo mfen. ⁵ Amaa ane san ne ane i gyi bamo ase-o a fo-o, ne ane a bee meraa ane kpa se. Ne bamo aa bamo aka na bamo gyi-ana peee mo a yaa ane kpa-ro ya bo fo nkyu-o kan, ne ane peee mo a kpuni anurii mfen, ne ane a kore kebwarekore. ⁶ Ne ane aa bamo a gyi nkra, ne ane a bee ya lwee koree-o-ro, ne bamo mo baa kinji yo pe.

⁷ Ne ane a bee kya ane kpa-o se boru nkyu si lee Tiro ya fo Tolomayis man-no. Ne ane a ka bamo ne baa koree Yeessu gyi mfen-o kan, ne ane a kyena bamo ase kake konko.

⁸ Ne nkee lalalowe-o, ane a bee lwee koree-o-ro lee mfen, ne ane a ya dan Kayesareya man-no, Samariya sweere se. Ne ane a kyena Yeessu asen timaa-o otowepeo Filipino ase mfen. Filipino gye akyarapo asuno-o oko ne san-o baa lee bamo Yerusalem feye bo deere ateese na atanne kike-ro si-o. ⁹ O de mo gyi-ana mbregyii ana ne Wuribware a lee feye bo kii mo akaamere bokko, na bo ee de towe asen ne o lee o kaapo bamo-o gywii asese-o.

¹⁰ Ane a gyi mfen nke bweeto-o, ne Wuribware kyaamere ko ne ba tee mo e Agabus-o a lee Yudeya sweere se ba. ¹¹ Ne o ba ane ase, ne o taa Pool a laare-ro keresese-o bo nyure mo fonfon ayaa na asaree bo kya abee, ne o ye, "Keto ne Wuribware a kufwiije timaa-o a towe-o e gye feye mfaanee dee ne Yudaaw awuye i nyure keresese mo wuye Yerusalem man-no, na bo taa mo bo waa Roma awuye-o kesaree-ro."

¹² San ne ane a nu amo-o, ne ane aa bamo ne bo bo mfen-o a kore Pool feye o ma yo mfen. ¹³ Amaa o benjaa ane nee feye, "Nteto ne mone e waa-o nee, mone i su mfaanee na mone e nyera mo kakpono-ro nee eee? N gye bamo kunjuro mo wore siraa ne mo a waa a ny yo Yerusalem, amo aa lowi, na nkperi ane nyanje Yeessu si, na nk mfen." ¹⁴ Ane mon taare towe a o sure si feye o ma yo Yerusalem. Amose-o ne ane a yowe mo, ne ane ye, "Ane nyanje a kepre-o waa."

¹⁵ Ane a kyena mfen bo fo san ko-o, ne ane a soru ane etosoro, ne ane a kya ane kpa se yo Yerusalem. ¹⁶ Ane aa bamo ne baa koree Yeessu gyi, ne baa lee Kayesareya mfen-o bokko ya yo, ne baa yaa ane onyare ne ane e ya sowe mo lon-no-o aye. Ba tee mo e Menasoh. O lee Kiprus kwii si nee, ne o gye bamo ne baa wuree koree Yeessu gyi-o oko.

Anen ne Pool a ka Yerusalem asoree awuye kan-o

¹⁷ San ne ane a fo Yerusalem man-no-o, bamo ne baa koree Yeessu gyi-o a sa ane anje damenanje. ¹⁸ Kemo kaye nke-o, ne ane aa Pool a yo a ya ka Yakubu kan. Mo a yo-o, asoree abrese-o bo mfen. ¹⁹ Ne Pool a ka bamo kan, ne o towe keto kemaan ne Wuribware a boru mo se waa sa nde se awuye bweeto-o gywii bamo.

²⁰ Bamo a nu mo ase lowe-o, ne baa kyoro Wuribware. Ne bo ye, "Ane kosobee Pool, fo a nu anen ne ane Yudaaw awuye nkpen nkpen mfee a koree Yeessu gyi-o, na anen ne baa len bamo eyee bo gya ane mbraa ne ane odedaapo Mosis a sa ane-o se neenee-o ooo? ²¹ Baa nu feye fo e kaapo Yudaaw awuye ne bo te nde se awuye-o-ro nee feye bo yowe mbraa ne Mosis a sa ane-o dee kegya se, na fo e towe fo i gywii bamo feye bo ma lee tenje bamo gyi-ana atweetu, na bo ma lee gya ane adedaasen se. ²² A waa dee ba nu feye fo a ba. Ne emene ne ane e waa a ane

bō kaapo feye ketō ne baa tōwe bō lee fō kunu si-o gye ayeba-ō nee? ²³⁻²⁴ Ketō ne ane e kpa feye fō waa-ō e gye feye fō kya anyare ana kō ne bō bō mfee-ō-rō, ne baa waa Wuribware etan feye bō maa see bamō ipwii-o. Amaa baa kōn waa atō kō ne a de iyisi-o. Amōse-ō a tiri feye bō kpēe bamō iyisi-o na bō see bamō, na bō lōnjo Wuribware, na bō deē taare lwee mō sunkpa-ō-rō. To, fō aa bamō yō a fō ka atanne ne Wuribware alōnjo-ō e kōare a o deē kpēe bamō iyisi-o sa bamō-ō. Amō-ō e gye ne a sa na akēmaa nū mfee-ō-rō ne baa tōwe gywii bamō feye fō a tōwe-ō mōn gye kasentjin, na fō fōn fōn gbaa gya Mosis a mbraa-ō se. ²⁵ Amaa bamō ne bō mōn gye Yudaā awuye, ne baa kōare Yeessuū gyi-o fēraa, ane a kyō kyōre bō kyōnwe bamō-ō feye bō ma kan gyi ateese beēe wō kabō ne baa mōō weē ikisi si-o, na bō ma kan gyi mbogya, na bō ma kan wō kabō ne bō mōn tēn kamō kēbō-rō, na bō ma waa kakyeēkpa na kanyarekpa. Anen a mbraa mō baare sa bamō.”

²⁶ Amōse-ō kaye nke-o, ne Pōl a yaa anyare-ō Wuribware alōnjo-ō ase, ne bamō aa Pōl a ya kpēe bamō iyisi, na bō nya fō Wuribware sunkpa kulweero. Ne o yō Wuribware sunkpa ya tōwe nke ne etan i gyi-o, na san ne ba ba a bō lōnjo Wuribware-ō.

Anen ne baa kra Pōl Wuribware sunkpa-ō

²⁷ Amaa nke nsunoo amō a kpa a m fō-ō, ne Yudaā awuye kō ne baa lee Asiya sweere se-ō a nū Pōl Wuribware sunkpa kabuno Yerōsalem mfen. Ne baa wure asese ne bō bō mfen-ō-rō, ne baa kra Pōl. ²⁸ Ne baa faa-rō feye, “Isireelii awuye, mon' kya ane-rō! Onyare mō e gye ne o naa tōn kēmaa o kaapo asen o kye ane Isireelii awuye na ane mbraa-ō, na o tōwe asen bōye bō lee Wuribware sunkpa mō se. Ne mbeyōmō o baa bamō ne bō mōn gye Yudaā awuye-o baa Wuribware sunkpa-ō-rō mfee baa bō waa mō iyisi!” ²⁹ Baa tōwe anen bō lee feye baa nū Trofimus ne o lee Ifisus man-nō-ō na Pōl a narē man-nō, ne baa fa feye Pōl a yaa mō Wuribware sunkpa mō-rō nee.

³⁰ Ne asen dabē a ba man-gyō-rō, ne asese bweētō a nweenan lee tōn kēmaa bō gyanne, ne baa ya kra Pōl, ne baa gyiiri mō lee Wuribware sunkpa a kabuno-o. Puri amō-rō, ne Wuribware sunkpa aderepō-ō a tii epōn-ō na asese-ō ma beē taa asen-ō lweero mfen. ³¹ Asese-ō a kpa a bō mō Pōl-ō, ne o kō a ya tōwe gywii Roma asoogyaa ogyenkperepō-ō feye Yerōsalem awuye pēe a baa asen dabē man-nō. ³² Puri amō-rō mfen ne ogyenkperepō amō a taa asoogyaa awuye kō na bamō abrese, ne baa waa menan yō asese kukwii-o amō ase. San ne baa nū asoogyaa ogyenkperepō-ō na asoogyaa awuye-o, ne baa yōwe Pōl keda. ³³ Ne asoogyaa brese-ō a ya kra Pōl, ne o sa kano feye bō ba agbarabi anyō bō nure mō. Ne nke o bise feye, “Nse e gye onyare mō, ne nteto ne o waa?” ³⁴ Ne asese-ō bōkō a faa-rō ba beñnaa asen kō, na bōkō mō e beñnaa akō, na a kwee. Mfaanee se-ō, asoogyaa ogyenkperepō-ō mōn taare nū ketō ne kaa baa asen-ō. Amōse-ō, ne o sa kano feye bō taa Pōl deē yaa bō beya asoogyaa awuye kwatase-rō. ³⁵ Ne laman-ō a gya asoogyaa awuye-o si ya bō abenberee ne ba kyikyē si baa lwee asoogyaa awuye kwatase-ō-rō ase, ne asoogyaa awuye-o a yase Pōl soro soso, a lee feye asese-ō idun a fwii mō se bweētō. ³⁶ San ne bō gya se-ō, na ba fee-rō feye, “Mon' mōō mō.”

Anen ne Pōl a tōwe asen na o bō lee mō eyee-ō

³⁷ San ne asoogyaa awuye-o e kpa a bō taa Pōl waa kwatase-ō-rō, ne o bise asoogyaa ogyenkperepō-ō Griiki-rō feye, “Obrese, mō e taare a n sa sejsa gywii fō aaa?”

Ne asoogyaa ogyenkperepō amō ye, “Fō kyō fō i nu Griiki-ro aaa? ³⁸ Amō fēraa n gye fō e gye Igyipitinyi ne san kō o deē baa asen man-nō, ne o gye anaapo nkpeñ nna kegyenkpere yō kimukee-ro-o beēe?”

³⁹ Ne Pōl a beñnaa feye, “N gye Yudaanyi nee. Baa kōwe mō Taasus man ne o bō Kilikiya sweere se-ō-rō nee, n gye man dabē kigyi nee. Mō e kōre fō nee a fō sa a n sa sejsa gywii asese-ō.”

⁴⁰ Ne asoogyaa ogyenkperepō-ō a sa mō kpa. Ne Pōl a yere mfen ne ba kyikyē ba lwee kwatase-ō-rō-ō se, ne o ya mō kesaree bō kaapo feye asese-ō laato. San ne baa laato-ō, ne Pōl a sa bamō aye-rō Heebrii sejsa gywii bamō.

22

¹ O tōwe nee feye, “N se-ana na n daa-ana na n tire-ana na n pekyye-ana, mon' nu mō ase feye mō a yere mōnē akato-rō mfee mō e tōwe asen mō i lee mō eyee-ō.”

² Bamō a nu feye o sa bamō Heebrii sejsa-rō bamō ase-ō, ne baa waa dinñ dinñ dinñ, ne Pōl a kya se feye, ³ “Yudaanyi e gye mō. Taasus man-nō Kilikiya sweere se ne baa kōwe mō. Amaa Yerōsalem mfee ne baa bera mō, ne mō a kyena ane akaaporo dabē ne ba tēe mō e Gamalilii-o ayaa-rō, ne o kaapo mō anen ne n gya ane adedaapo a mbraa-ō se neēneē-ō. Ne mō a lej mō eyee sun Wuribware feye anen ne mōnē ne mōnē bō mfee ndo-ō i sun-o. ⁴ N gye amō wōre, mō a beē waa bamō ne bō gya Yeessuū a ekpa-ō se-ō awōrefō, ne mō a sa ne baa mōō bamō bōkō. Na mō e kra anyare na akyye, ne mō a sa ne baa tii bamō. ⁵ Wuribware

ɔlonjɔpo brɛsɛ-o na ane abrɛsɛ-o pɛɛɛ e taare a bo kaapo feye asen mo ne mo e towe-o gye kasentij nee. Baa kyoreɛ ewore sa mo feye n taa sa ane beko-ana Yudaawu awuye ne bo bo Damasikus man-ro-o. Amose-o ne mo a yo mfen na η nya kra asese mo ne bo gya Yeessu a ekpa-o se-o ηure bamo agbarabi, na η kinjɔna bamo baa Yerusalem mfee, na bo gyiiri bamo keseba.”

Anɛn ne Pool a towe anɛn ne oo kii Kristoonyi-o

⁶ Ne Pool a kya se towe feye, “Nke ηko mpase, mo a yo mo e kpa a m fo Damasikus-o, ne kelanjerɔ dabe ko ne ku du feye elɛɛɛ-o a lee soso kaluwa konko bo muruwaawee mo se. ⁷ Ne mo a lee da sweere, ne mo a nu bore ko a towe feye, ‘Soɔl, Soɔl! Nteto nee, ne fo e toaraa mo anɛn?’ ⁸ Ne mo a bise feye, ‘Mo nyanpe, fo nse nee?’ Ne ɔ towe gywii mo feye, ‘Mo, Yeessu Nasarɛtenyi-o ne fo e toaraa-o nee.’ ⁹ Asese ne mo aa bamo naa-o a ηu kelanjerɔ-o, amaa bo mon ηu bore ne ɔ sa senja mo ase-o. ¹⁰ Ne mo a bise mo feye, ‘Mo nyanpe, nteto ne fo e kpa feye η waa?’ Ne anɛ nyanpe a towe gywii mo feye, ‘Koso na fo yo Damasikus. Oko e towe keto kɛmaa ne mo e kpa feye fo waa-o a o gywii fo mfen.’

¹¹ Ne kelanjerɔ amɔ a sa ne mo akato a bwee, amose-o ne mo anareberɛpo-o a kra mo kesaree-ro yaa Damasikus man-ro.

¹² Amo ane beko Yudaanyi ko mo bo man-ro ne ba tee mo e kore kebwarekore Wuribware sunkpa-o, ne o gya ane mbraa-o se neɛneɛ, ne Yudaawu awuye ne bo bo mfen-o i bu mo bweeto. ¹³ Ne ɔ ba mo ase, ne ɔ yere meraa mo, ne o ye, ‘Mo kosobee Soɔl, bee ηu ato.’ Puri amɔ-ro ne mo akato a bunji, ne mo a deere mo. ¹⁴ Ne o ye, ‘Wuribware ne ane a sunj lee ane adedaapo a mbee-o se-o a lee fo nee feye fo pini mo kepre, na fo gyii mo ne Wuribware e tee mo e mo keyaafore timaa, na fo nu mo bore. ¹⁵ A lee feye keto ne fo waa-o e gye feye fo towe keto ne fo a ηu-o na asen ne fo a nu-o gywii okɛmaa. ¹⁶ Ne nteto se ne fo bee fo gywii? Koso na fo bo asuu, na fo kore Wuribware feye Yeessu kenya-ro o bo kpee fo ebaye bo twee.’

¹⁷ Ne mo a kinji ba Yerusalem mfee. San ne mo e kore kebwarekore Wuribware sunkpa-o, ne aa waa feye mo a ku dee-o. ¹⁸ Dee amɔ-ro mo a ηu ane nyanpe, ne ɔ towe gywii mo feye, ‘Waa menan lee Yerusalem mfee, a lee feye mfee a asese-o maa sure asen ne fo e towe a fo gywii bamo bo lee mo konu si-o si.’ ¹⁹ Ne mo a beɛnaa mo feye, ‘Mo nyanpe, bo nyi damanase feye mo a dee nare kebwarekore akyan-ro kra asese ne baa kore fo gyi-o. Ne mo a tii bamo tiikpa, ne mo a da bamo. ²⁰ Na san ne baa mo Stefan ne kufu mon de mo feye o towe laman-ro feye o gya fo ekpa-o se-o, na m bo mfen, ne mo a sure si feye bo mo mo, ne mo a bee deere bamo ne baa ya mo mo-ɔ awaagya se sa bamo.’ ²¹ Ne ane nyanpe ye, ‘Nare, a lee feye mo i sunj fo kefo a m bo kyonjwe nde se awuye-o ase.’”

Anɛn ne Pool a lee bo kaapo bamo feye o gye Roma man kigyi-o

²² San ne mo a sa senja-o, ba laata ba nu, amaa bamo a nu feye Pool ye ane nyanpe ye o yo bamo ne bo mon gye Yudaawu awuye-o ase-o, ne baa bee lee ba fee-ro kenken feye, ‘Mon! taa mo nare. Mon! mo mo! A mon bware feye mo a bee lee kyena sweere ma se.’ ²³ Na ba fee-ro, na ba lenkpan bamo awaagya-ro, na ba twee ese ba kyonjwe soso bo kaapo feye bamo idun a fwii Pool se bweeto. ²⁴ Ne Roma soogya a gyenkreɛpo-o a sa kano feye asoogya awuye-o taa Pool yaa bamo kwatase-o-ro, ne ɔ towe gywii bamo feye bo da mo kokyokywee, na bo nya ηu keto se ne Yudaawu awuye-o e fee-ro ba kye mo-o. ²⁵ Amaa bamo a ηure mo bo beya sweere, na bo da mo-o, ne Pool a towe gywii soogya brɛsɛ ne o yere mfen-o feye, “N gye Roma man kigyi nee. Ne bo mon tee gyi mo asen feye mo a waa baye ko. A mon da mon mbraa-ro feye a gye baye feye mon e kpa a mon! da mo kokyokywee aaa?”

²⁶ Soogya brɛsɛ amɔ a nu anɛn-o, ne ɔ yo asoogya a gyenkreɛpo-o ase ya bise mo feye, “Keto ne fo e kpa a fo waa onyare amɔ-o bware aaa? A lee feye o gye Roma man kigyi nee!”

²⁷ Amose-o ne soogya a gyenkreɛpo amɔ a yo Pool ase ya bise mo feye, “Towe gywii mo, a gye kasentij feye Roma man kigyi e gye fo aaa?”

Ne Pool ye, “Oɔn.”

²⁸ Ne soogya a gyenkreɛpo-o ye, “Mo a ka atanɛ dabe pwee ne mo a dee kii Roma man kigyi.”

Ne Pool a beɛnaa feye, “Amaa m fɛraa Roma man agyi a den kowe mo-o se-o, n gye Roma man kigyi nee.”

²⁹ Puri amɔ-ro, ne bamo ne ba kpa kibise mo asen-o pɛɛɛ a lwii kameɛ lee Pool ase. San ne soogya a gyenkreɛpo-o a pini feye Roma man kigyi ne oo ηure agbarabi-o, ne kufu a nya mo.

Anɛn ne baa yaa Pool man abrɛsɛ akato-ro-o

³⁰ Amaa soogya a gyenkreɛpo-o e kpa feye o ηu keto se ne Yudaawu awuye-o e poro Pool-o. Amoseo kemo kaye nke-o, ne ɔ sa ne baa sanje agbarabi ne baa bo ηure Pool-o. Ne ɔ tee

Wuribware òlòhòpò-ò na man abresè-ò pèèè fèyè bọ gyanjẹ. Nẹ òò baa Pòl baa bọ yera bamọ akatò-rò.

23

1 Nẹ Pòl a deere man abresè-ò akatò-rò, nẹ ò yè, “Mọ bẹ̀kò-ana Isireelii awuye! Wuribware aṣẹ fèraa, ọ̀nyi mọ̀ kakponò-rò fèyè mọ̀n de kẹ̀bọ̀yẹ̀ bọ̀ lẹ̀ mọ̀ kakyèna-rò haree bọ̀ fọ̀ ndò!”

2 Nẹ Wuribware òlòhòpò bresè nẹ ba tẹ mọ̀ ε Ananias-o a sa bamọ nẹ bọ̀ yere bọ̀ mēraa Pòl-ò kanò fèyè bọ̀ daye mọ̀ kanò sẹ abaa.

3 Nẹ Pòl a tawẹ gywii mọ̀ fèyè, “A waa dεε Wuribware mọ̀ ε da fọ̀, nno ọ̀nyo ọ̀nyo wuye. Fọ̀ te mfen fọ̀ yè fọ̀ de mbraa-ò, nẹ fọ̀ i gyi mọ̀ asen, na fọ̀-ò fọ̀ bẹe fọ̀ ε waa ketò nẹ ki kye mbraa-ò, a lẹe fèyè fọ̀ yè bọ̀ da mọ̀!”

4 Nẹ bamọ nẹ bọ̀ yere mēraa Pòl-ò a tawẹ gywii mọ̀ fèyè, “Fọ̀ ε saare Wuribware òlòhòpò bresè-ò nēe!”

5 Nẹ Pòl a bēhnaa fèyè, “Mọ̀ bẹ̀kò-ana Isireelii awuye, mọ̀n ọ̀nyi fèyè ò gye Wuribware òlòhòpò bresè-ò nēe. A gye kasentij fèyè abwaresen wọ̀re-ò yè, ‘Fọ̀ ma tawẹ asen bọ̀yè bọ̀ kye fọ̀ asēsè-ò ọ̀gyenkperepo.’* ”

6 San nẹ Pòl a ọ̀n fèyè bamọ̀ nẹ bọ̀ bọ̀ ngyanjẹ-ò-rò-ò bọ̀kọ gye Sadukii awuye, nẹ bọ̀kọ mọ̀ gye Farisii awuye-o, nẹ òò tawẹ gywii bamọ̀ fèyè, “Mọ̀ bẹ̀kò-ana Isireelii awuye! N gye Farisiinyi nēe, nẹ n sẹ na n gye Farisii awuye nēe. Anen nẹ mọ̀ a kòrẹ gyi fèyè bamọ̀ nẹ baa wu-o i kyinjẹ a bọ̀ lẹe lowi-ro-o si nẹ ba gyi mọ̀ asen mfèe-ò!” 7 Mọ̀ keden tawẹ anen-ò, nẹ Farisii awuye-o na Sadukii awuye-o a lẹe ba kò, nẹ baa ke-ro, 8 a lẹe fèyè Sadukii awuye-o yè asēsè maa kyinjẹ a bọ̀ lẹe lowi-ro. Nẹ bọ̀ bẹe bọ̀ yè Wuribware mbò mọ̀n bọ̀-ò, nẹ sēsè ya wu, mọ̀ kayowòrẹ na mọ̀ kra i wu pèèè. Amaa nẹ Farisii awuye-o mọ̀ ε kòrẹ amọ̀ asa pèèè ba gyi. 9 Nẹ ẹlawò-ò a bẹe tii si, nẹ Wuribware mbraa akaapòpò-ò bọ̀kọ nẹ bọ̀ bọ̀ Farisii awuye a kebēgya-ò a kòrẹ yere-rò kenken fèyè bọ̀ mọ̀n ọ̀n Pòl kẹbọ̀yè kò. Nẹ bọ̀ yè, “Anẹ mọ̀n ọ̀nyarẹ mọ̀ kẹbọ̀yè kọ! Nsanjẹ a gye kasentij nēe fèyè kyenjanpò bēèè Wuribware kabò a sa sēnsa gywii mọ̀!”

10 Anen nẹ ikii-o-ro a waa len bweeto-ò sẹ-ò, nẹ kufu a nya soogyaa ọ̀gyenkperepo-ò fèyè baa kyaye Pòl-ò-rò. Amosè-ò nẹ òò sa kanò fèyè soogyaa awuye-o yò asēsè-ò-rò ya lee Pòl lẹe bamọ̀ aṣẹ, na bọ̀ bẹe taa mọ̀ yaa tii bamọ̀ kwatase-ò-rò.

11 Kanye amọ̀-ò, nẹ anẹ nyanjẹ Yeesuu a lee mọ̀ ẹyẹe bọ̀ kaapo Pòl dee-ro, nẹ òò tawẹ gywii mọ̀ fèyè, “Fọ̀ ma sa a kufu nya fọ̀! Fọ̀ a yere bọ̀ sa mọ̀ Yerosalem man-nò. Anen dεe nẹ fọ̀ ε yere a fọ̀ bọ̀ sa mọ̀ Roma man-nò.”

Anen nẹ baa da Pòl kunju si kikpuni-o

12 Nẹ kẹmọ̀ kaye ọ̀kẹ-o gyegayaye, Yudaa awuye bọ̀kọ a gyanjẹ kra anen nẹ ba waa-ò. Nẹ baa waa etan fèyè bamọ̀ ε mọ̀n mọ̀ Pòl, bọ̀ maa gyi ateese, anen dεe mọ̀ nẹ bọ̀ maa nuu nkyu. 13 Bamọ̀ nẹ baa kra asen mọ̀-ò kyò asēsè aduna. 14 Nẹ baa yò Wuribware òlòhòpò-ò na man abresè-ò aṣẹ ya tawẹ fèyè, “Anẹ a gyanjẹ waa etan fèyè anẹ ε mọ̀n mọ̀ Pòl, anẹ maa gyi ateese. 15 Na mbeyòmò mọ̀n' sunj a bọ̀ ya kòrẹ Roma soogyaa ọ̀gyenkperepo-ò fèyè ò bẹe baa Pòl mọ̀n akatò-rò, na mọ̀n' waa fèyè mọ̀nε a kpa fèyè mọ̀n' bẹe nu asen bọ̀ lẹe mọ̀ kunju si nēnē-ò. Amaa anẹ ε waa siraa, na anẹ mọ̀ mọ̀ pwèè na ò dεe fọ̀ mfèe.”

16 Amaa Pòl mọ̀ pkyeyè mọ̀ gyi keyaaforẹ kọ a nu bamọ asen nẹ ba kpa a bọ̀ waa-ò. Amosè-ò nẹ òò kòrẹ kpa yò mfen nẹ baa tii Pòl-ò, nẹ òò ya tawẹ ketò nẹ oo nu-o gywii Pòl.

17 Nẹ Pòl a tẹ soogyaa ọ̀brèsè kọ, nẹ òò tawẹ gywii mọ̀ fèyè, “Yaa keyaaforẹ mọ̀ soogyaa ọ̀gyenkperepo-ò aṣẹ. O de asen kọ a ò tawẹ gywii mọ̀.” 18 Nẹ soogyaa bresè-ò a gye mọ̀ kegwenkpe yaa mọ̀ soogyaa ọ̀gyenkperepo-ò aṣẹ ya tawẹ fèyè, “Pòl nẹ baa tii-o ya tẹ mọ̀ tawẹ gywii mọ̀ fèyè m baa keyaaforẹ mọ̀ fọ̀ aṣẹ, a lẹe fèyè o de asen kọ a ò tawẹ gywii fọ̀.”

19 Nẹ soogyaa ọ̀gyenkperepo-ò a kra keyaaforẹ-ò kesarẹ-ro taa mọ̀ yaa keri si ya bise mọ̀ fèyè, “Nteto nẹ fọ̀ de a fọ̀ tawẹ gywii mọ̀?”

20 Nẹ ò yè, “Yudaa awuye man abresè-ò a waa kanò fèyè ba tawẹ a bọ̀ gywii fọ̀ nyanjẹ fèyè fọ̀ baa Pòl bamọ̀ akatò-rò, na bọ̀ waa fèyè bamọ̀ a kpa a bọ̀ nu asen nēnēè bēe bọ̀ lẹe Pòl kunju si-o. 21 Amaa fọ̀ ma kòrẹ bamọ̀ gyi, a lẹe fèyè bọ̀ kyò asēsè aduna, nẹ ba kweerò a bọ̀ gywii Pòl. Baa waa etan fèyè bọ̀ maa gyi, nẹ bọ̀ maa nuu, amò baa mọ̀ Pòl pwèè. Baa waa siraa lowe pèèè, na bọ̀ gywii anen nẹ fọ̀-ò fọ̀ ε tawẹ-ò nēe.”

22 Nẹ soogyaa ọ̀gyenkperepo-ò yè, “Mọ̀ a nu. Mbeyòmò fọ̀ de kpa fèyè fọ̀ nare, amaa fọ̀ ma kan tawẹ gywii ọ̀kọ fèyè fọ̀ a tawẹ asen-ò gywii mọ̀.”

Anen nẹ baa yaa Pòl Gominaa Feelis aṣẹ-ò

23 Keyaaforẹ amọ̀ a yii-o, nẹ soogyaa ọ̀gyenkperepo-ò a tẹ mọ̀ abresè anyò, nẹ ò yè, “Mọ̀n' taa soogyaa awuye alafa anyò, na ẹkpanjẹ adẹepò adusunoo na akpa awuye alafa anyò, na

* 23:5 Kẹlẹe Igypiti 22.28.

mone aa bamo waa siraa lee mfee ndoo kanye san ne asese e kpa a bo di-o yo Kayesareya man-no. ²⁴ Mon' kpa kpana ko sa Pool a o dee, na mon' kunj mo neenee yaa bo fo Gominaa Feelis ase."

²⁵ Ne soogyaa ogyenkreepo-o a kyoree wore sa bamo a bo yaa feye,

²⁶ "Mo, Kilawudiyus Lisiyas, e gye ne n de wore mo mo e kyonwe Brese Gominaa Feelis. Mo e ka fo kan. ²⁷ Yudaa awuye ya kra onyare mo ne n de mo e kyonwe fo ase-o feye ba kpa a bo mo mo. Ne mo a nu feye o gye Roma man kigyi nee, amose ne mo aa mo asoogyaa awuye a ya kore mo. ²⁸ Mo a kpa feye n nu keto se ne ba poro mo-o se-o, ne mo a taa mo yaa bamo man abrese-o ase. ²⁹ Amaa mo a nu feye o mon waa keto ne ke e kaapo feye bo mo mo beee bo tii mo-o. Bamo fonfon mbraa-o asen ne bo de ba poro mo. ³⁰ Ne mo a nu feye baa da mo kunj si kikpuni. Amose-o ne puri amo-ro ne mo a fa mfeere feye mo e baa mo a m bo kyonwe fo ase. Mo a tawe gywii bamo ne ba poro mo-o feye bo baa mo asen ne bo de-o fo ase."

³¹ Ne asoogyaa awuye-o a waa keto ne bamo ogyenkreepo-o a tawe-o. Ne baa meraa se kanye amo, ne baa taa Pool yaa fo haree Antipatris man-no. ³² Kemo kaye nke-o ne asoogyaa awuye ne bo naa sweere-o a kinji yo Yerusalem yowe bamo ne ba dee ekpana-o feye bamo aa Pool a yo. ³³ Ne baa taa anen-aaa ya lweero Kayesareya, ne baa taa wore-o sa gominaa-o, ne baa taa Pool bo waa mo kesaree-ro.

³⁴⁻³⁵ Ne gominaa-o a kare wore-o, ne oo bise Pool sweere kebegya ne oo lee kemo se-o. Mo a nu feye oo lee Kilikiya sweere se-o, ne o ye, "Bamo ne fo aa bamo de asen-o ya ba, mo i nu fo ase." Ne oo sa kano feye asoogyaa awuye taa Pool yaa gominaa a kolon dabe ne Owure Herod ko ne oo dee kyena-ot a pwee-o-ro ya yere deere mo se.

24

Anen ne Yudaa awuye-o a poro Pool gominaa-o akato-ro-o

¹ To, kemo nke nnuu kamee, ne Wuribware ononono brese Ananiyas na man abrese ko na loyaa ko ne ba tee mo e Teretulus-o a lee Yerusalem ba Kayesareya mfen. Ne baa yo gominaa-o akato-ro ya tawe bamo kano se asen ne bo de bo kye Pool-o. ² Ne gominaa-o a tee Pool mo baa, ne Teretulus a lee asen ne bamo aa Pool de-o kotawe kaase tawe feye, "Brese Feelis, fo kanyiasen ne fo de fo e deere ane se-o se, ane a nya kayeyuri kyee, ne ato bweeto i kyurowi a baa ato timaa ane sweere mo se. ³ Ane a sure nkyurowi amo se ton kema na san kema, ne aa waa ane kone bweeto bweeto. ⁴ To, ma kpa a n kra mon ne kyena mfee kyee, amaa mo e kore mone ne feye mon' nu ane asen katim mo. ⁵ Ane a nu ne feye onyare mo gye sese boye, ne oo sa ne aa fii ane-o. O naa o baa Yudaa awuye wore wore ne bo bo kaye mo-ro-o pree asen. Ne o bee o gye bamo ne bo gya Yeessu Nasaratenyi a ekpa-o se-o agyenkreepo-o oko. ⁶ Ne oo waa Wuribware sunkpa ne o bo Yerusalem man-no-o iyisi, [ne ane a kra mo, ne ane a kra feye ane e baa ane mbraa-o a ane bo gyi mo asen. ⁷ Amaa, ne Lisiyas, soogyaa ogyenkreepo-o, a ba, ne oo bo taa mo elen se lee ane ase. Ne Lisiyas a sa kano feye bamo ne mo aa bamo de asen-o ba fo ase.] ⁸ Fo ya bise onyare mo, fo fonfon i nu a fo bo lee mo ase keto se ne ane aa mo de asen ne ane e poro mo-o." ⁹ Ne Yudaa awuye ne bamo aa Teretulus a ba-o a ba bamo no bo waa-ro feye mporo-o pree gye kasentim nee.

Anen ne Pool a kya kano gominaa-o akato-ro-o

¹⁰ Ne nke gominaa-o a sa Pool kpa feye o tawe mo asen. Ne Pool ye, "Obrese, n nyi feye fo a gyi asen sweere mo se kyee. Amose-o mo akato a gyi feye mo a yere fo akato-ro mfee mo e kya kano. ¹¹ Feye anen ne fo fonfon a nu-o, a mon ky nke kudu nnyo nee feye mo a yo Yerusalem a n ya sun Wuribware mo sunkpa mfen. ¹² Amaa mo aporo-o mon nu mo mfen na mo aa oko i gyiri ikii, ne bo mon nu mo a sa ne asese a baa asen ko kebwarekore akya-o-ro beee man-o-ro ton ko. ¹³ Ne bamo mo bo maa taare a bo kaapo feye asen ne bo ye mo a waa-o gye kasentim. ¹⁴ Amaa mo a sure si fo akato-ro mfee feye bamo ne bo gya Yeessu Nasaratenyi a ekpa-o se-o oko e gye mo. Haree gbaa bamo a tawe feye anen a ekpa-o gye kayeba nee ooo, mo-o mo, ekpa amo dee se ne m bo mo i sun Wuribware ne ane Yudaa awuye a sun haree lee dedaa-o. Amaa n gbaa mo e kore mbraa ne ane odedaapo Mosis a kyoree na keto kema ne Wuribware akyaamee-o a kyoree waa abwaresen wore-o-ro-o mo i gyi. ¹⁵ Keto ne mo a kore Wuribware gyi, ne n gywii kemo-o, ne bomo-o gbaa bo gywii. Amo e gye feye asese pree, atimaa na aboye-o, i kyinji a bo lee lowi-ro. ¹⁶ Amose-o san kema n nyi mo kakpono-ro feye mon waa boye ko bo kye Wuribware beee sese.

¹⁷ To, mo a lee Yerusalem-o nsu kano nke nee, ne mo a kinji yo mfen a n ya taa atanee sa mo asese ne ba wu kitiri-o, na n lonjo Wuribware mo sunkpa mfen. ¹⁸ Bamo a nu mo Wuribware sunkpa-o mfen-o, mon lee n de iyisi, a lee feye san amo mo a kyoo sa ne

Wuribware alonjoro a kpee mo iyisi-o, ne anen se-o mo kayowore a ten, ne kpa da sa mo feye n yo mfen. Asefe bweeta gbaa mon bo mo ase haree ba waa elawo. ¹⁹ Mo a bo Wuribware sunkpa-o mfen-o, ne Yudaawuye ko ne baa lee Asiya sweere se-o a ba. Bamō e gye ne weete bo ba fo akato-ro mfee, ne mo aa bamo i de asen na bo towe. ²⁰ Beee fo sa a asefe mo ne bo yere mfee-o towe kebaye ne mo a gyi kemo kero san ne baa yaa mo man abrese-o akato-ro. ²¹ Amo kesen konko kpen ne mo a sure feye mo a yere bamo akato-ro towe feye, 'Anen ne mo a kore gyi feye asefe ne baa wu-o i kyinji a bo lee lowi-ro si, ne ba gyi mo asen mfee ndo-o.'

²² Ne gominaa-o ne do kyoo nu Yeessu a ekpa-o kekaapo-o kaase neenee-o a sa ne baa yowe asen-o kigy. Ne do towe gywii bamo feye, "Lisiyas, soogyaa agyenkreepo-o, ya ba, mo e fa mone asen-o mfeere." ²³ Ne do sa soogyaa brese ne o deere Pool se-o kano feye o taa mo yaa deere mo se neenee, amaa o sa a o nya mo eyee nare kafwee feye sese ne bo mon tii mo-o, na o sa a mo nyare-ana sa mo keto ne ki tiri mo-o.

Pool na Feelis na Durusiilaa asen

²⁴ Nke mfene ko kamee, ne Gominaa Feelis a tee mo ka ne o gye Yudaanyi, ne ba tee mo e Durusiilaa-o feye o bo nu Poo asen. Ne oo sun tee Poo baa, ne do sa mo kpa feye o sa senja gywii bamo. Ne do towe gywii bamo keto ne Kristoo Yeessu kokoregyi gye-o. ²⁵ Amaa Pool a maa se o towe kedamenanse, na anen ne sese kra mo eyee, na anen ne Wuribware e ba a o bo gyi asefe asen nke nke-o asen-o, ne kufu a nya gominaa-o, ne o ye, "Mbeyamo fo e taare a fo yo. Mo ya nya mo eyee, m beee mo i sun a n tee fo." ²⁶ Amaa o fa feye Pool e sa mo atanne na o nya mo eyee lee tiikpa. Bo lee anen se-o, san kema o sun o tee Poo na mo aa mo sa senja.

²⁷ Amo a fo nsu nyoo-o, ne onyare ko ne ba tee mo e Prakiyus Feesitus-o a bo teere Feelis gyi kigominaa. Feelis a yo-o, bo lee anen ne o kpa feye Yudaawuye-o kpa mo asen-o se-o, o mon sa a bo lee Pool lee mfen ne baa tii mo-o.

25

Anen ne gominaa popwee-o a gyi Pool asen-o

¹ San ne Feesitus a ba Kayesareya man-no bo gyi mfen a sweere-o se kigominaa-o, kemo nke nsa ne do lee mfen yo Yerusalem man-no na o ya ka Yudaawuye agyenkreepo-o kano. ²⁻³ Mfen ne Wuribware alonjoro abrese-o na Yudaawuye agyenkreepo-o a baa bamo aa Pool a asen ne bo de-o Feesitus ase, bo kore mo feye o lee Pool baa Yerusalem, bo lee feye baa kra feye bo mo Pool kpa-ro bo kweero. ⁴ Ne gominaa-o a benjaa bamo feye, "Baa tii Pool Kayesareya na mo fonfon i kinji a n yo mfen mbeyamo. ⁵ Mon' sa a mo aa mone agyenkreepo yo Kayesareya, ne onyare amo ya waa mone kebaye ko, na mon' towe." ⁶ Ne gominaa-o a beee gyi nke mburuwa beee kudu bamo ase, ne do eee yo Kayesareya.

Kemo kaye nke-o, ne do kyena mo sengyikpa a kyenakpa-o, ne do sa kano feye bo baa Pool. ⁷ San ne Pool a ba-o, ne Yudaawuye ne baa lee Yerusalem ba-o a yere muruwaa mo, ne baa lee ba poro mo feye do waa asen boye bweeta. Amaa bo mon taare nya kesen ko bo kaapo feye a gye kasejtin.

⁸ Amaa Pool a kya kano nee feye, "Mon waa asen boye ko bo kye ane Yudaawuye a mbraa-o. Ne mon sa ne Wuribware sunkpa-o a waa iyisi, ne mon towe asen boye ko mo bo kye Roma awuye owure dabe-o na mo keyalen ne o de-o."

⁹ Amaa gominaa-o a kpa feye Yudaawuye kpa mo feye asen-o se-o, ne oo bise Pool feye, "Fo e kpa feye fo yo Yerusalem, na asefe ya gyi fo asen mo akato-ro mfen aaa?"

¹⁰ Ne Pool ye, "Roma esenjiyo ne o yere Roma owure dabe-o ayaa-ro e gye fo, ne fo akato-ro ne n yere. Mo a gye Roma man kigyi-o si-o, kpa da feye fo gyi mo asen mfee. Fo fonfon a nu feye mon waa Yudaawuye-o boye ko. ¹¹ Ne mo ya kye mbraa-o, ne mo ya waa kotoko ne a kaapo feye bo mo mo-o, ma towe feye bo yowe mo. Amaa asen ne bo ye mo a waa bo kye bamo-o a mon gye kasejtin-o si-o, fo mon de kpa feye fo taa mo sa bamo, na bo nya kpa fo asen. Mo e kpa feye Roma owure dabe-o e gye ne o gyi mo asen."

¹² Ne gominaa-o na mo kamee-ro awuye a ya ba anu bo sun abee, ne baa sa mo mfeere-o pwee ne do bo benjaa Pool feye, "Fo ye ane owure dabe-o ne fo e kpa feye o gyi fo asen. Amose, mo ase ne fo e yo."

Anen ne Gominaa Feesitus a baa Pool Agripa na Beronikee ase-o

¹³ Keto mon kyee, ne Yudaawuye owure ne ba tee mo e Agripa-o* na mo pekyee Beronikee a ba Kayesareya man-no a bo bo ka gominaa-o kano. ¹⁴ Bamō a kyee mfen kafwee-o, ne gominaa-o a kaapo owure-o Pool asen-o-ro. O ye, "Onyare ko bo mfee, ne Feelis a tii mo yowe mo bo beya-ro bo fo mbeyamo. ¹⁵ San ne mo a yo Yerusalem-o, Yudaawuye

* 25:13 Mo e gye Herod Agripa nyosepo-o nee.

a Wuribware alɔnɔpo-ɔ na man abrese-ɔ a baa mɔ asen mɔ ase, ne bɔ ye m bu mɔ kepo. 16 Amaa mɔ a tɔwe gywii bamo feye ane Roma awuye fɛraa ane mon de sese ne baa baa mɔ asen-ɔ ane e sa bokɔ pwee na bamo ne mɔ aa bamo de asen-ɔ dee gyanɔne na ɔ kya kanɔ. 17 San ne baa ba mfee-ɔ, mon lee gywii, amaa kemɔ kaye nke-o, ne mɔ a kyena mɔ senɔyikpa, ne mɔ a sa kanɔ feye bɔ baa onyare-ɔ. 18 Ne bamo ne mɔ aa bamo de asen-ɔ a kɔso yere, amaa bɔ mon tɔwe feye ɔ waa asen bɔye ne weete mɔ a fa feye ba tɔwe-ɔ. 19 Keto ne bamo aa mɔ de-o peee e gye ikii kɔ bɔ lee anen ne bamo fɔnɔn i sun Wuribware-ɔ se, na bɔ lee onyare kɔ ne oo wu, ne ba tee mɔ e Yeosu-o si, amaa Pɔl fɛraa ase, ɔ ye ɔ san ɔ te. 20 N den mon nyi anen ne mɔ e waa, na n nya asen amo-ro nu-o. Amose-ɔ ne mɔ a bise Pɔl feye ɔ kpa a ɔ yo Yerusalem, na bɔ ya gyi asen aaa. 21 Amaa Pɔl mon sure. ɔ ye mɔ a gye Roma man kigyi-o si-o, o de kpa feye ɔ tɔwe gywii mɔ feye n yaa mɔ ane owure dabe-ɔ ase, na ɔ ya gyi mɔ asen. Amose-ɔ ne mɔ a sa kanɔ feye bɔ deere mɔ se bɔ fɔ san ne mɔ e nya a n yaa mɔ ane owure dabe-ɔ ase-ɔ.”

22 Ne Agripa a tɔwe gywii gominaa-o feye, “Mɔ e kpa feye mɔ fɔnɔn nu onyare amɔ kanɔ-ro asen.” Ne gominaa-o a benɔaa feye, “Nyanɔe fɔ i nu mɔ kanɔ-ro asen.”

23 Kemɔ kaye nke-o, ne gominaa-o na Owure Agripa na mɔ pekyee-ɔ na bamo ne ba da nkyirele bɔ gya bamo se-ɔ na asoogyaa agyenkreepo na man agyenkreepo a bɔ lwee laman a kekyan dabe ne ba gyanɔne kemɔ-ro-ɔ-ro. Ne gominaa-o a sa kanɔ, ne soogyaa awuye a baa Pɔl mfen. 24 Ne gominaa-o ye, “Nana Agripa na bamo ne bɔ bɔ mfee-ɔ, monɔe a nɔ onyare ne Yudaa awuye ye bamo aa mɔ de asen, ne baa baa mɔ asen mɔ ase-ɔ. Mfee na Yerusalem ne baa kɔre mɔ feye n deere bamo asen-no, na ba fɛe-ro feye m mɔ mɔ. 25 Amaa mon taare nɔ keto ne ɔ waa ne ke e kaapo feye n sa a bɔ mɔ mɔ-ɔ. Ne mɔ a tɔwe feye o de kpa feye ɔ tɔwe gywii mɔ feye n yaa mɔ ane owure dabe-ɔ ase, na o gyi mɔ asen-ɔ se-ɔ, mɔ a fa feye mɔ e yaa mɔ mɔ ase. 26 Amaa mon de kesen kɔnko ne mɔ e yere se a m bɔ kyore mɔ asen yaa ane owure dabe-ɔ. Amose ne mɔ a baa mɔ mon ase, fɔ fɔnɔn Nana Agripa ase, na ane ya bise mɔ asen-ɔ-ro lowe-ɔ, n n nya nya kɔtɔkɔ kyore. 27 A lee feye m ase, a mon bware feye fɔ a taa sese ne fɔ a tii mɔ-ɔ bɔ kyonwe ane owure dabe-ɔ ase, na fɔ mon taare kaapo keto suyo beee bɔye suyo ne bɔ ye ɔ waa-ɔ.”

26

Anen ne Pɔl a kya kanɔ Agripa akato-ro-ɔ

1 Ne Owure Agripa a tɔwe gywii Pɔl feye, “Mbeyomɔ fɛraa, ane a sa fɔ kpa, tɔwe fɔ asen.” Ne Pɔl a teyi kesaree, ne ɔ ye, 2 “Nana Agripa, mɔ kunu bɔ dan feye ndɔ mɔ a yere fɔ akato-ro mɔ e kya kanɔ bɔ lee asen peee ne Yudaa awuye ye mɔ a waa-ɔ se. 3 Bɔ lee feye fɔ nyi Yudaa awuye adedaasen-ɔ na bamo ikii-ro damenanɔe. Amose-ɔ mɔ e kɔre fɔ nee feye fɔ gyi kanyite, na fɔ nu mɔ ase. 4 To, Yudaa awuye peee nyi mɔ kakyena-ro haree lee mɔ nɔyagyi-ro. Bɔ nyi anen ne mɔ fɔnɔn aye mɔ a kyena borɔ-ɔ, na anen ne mɔ a bee bɔ kyena Yerusalem borɔ-ɔ. 5 Bamɔ e kaa bɔ gyi kasentɔn fɛraa de, bɔ nyi haree lee san-ɔ feye mɔ a gye sese ne n dee n tii Farisii awuye-o si. Ne mon nyi feye Farisii awuye-o gye asese ne bɔ gya ane mbraa-ɔ na ane ananato kemaa se-ɔ nee. 6 Ne mbeyomɔ n ase sa ne mɔ a waa bɔye ne n yere fɔ akato-ro mɔ e kya kanɔ. Amaa keto se ne n yere mfee-ɔ e gye feye mɔ a kɔre mɔ i gyi feye Wuribware a sun ɔmorɔwepo ne ɔ tɔwe bɔ beya gywii ane adedaapo feye o sun bɔ kyonwe bamo-ɔ. 7 Keto kɔnko ne ane asese a nsuro kudu nɔnɔ-ɔ a kɔre gyi feye ane e nya ne a kperi amɔ se ane i sun Wuribware mpase na kanye-o. Na bɔ lee mɔ kɔkɔregyi mɔ se ne Yudaa awuye e porɔ mɔ-ɔ. 8 Nteto se nee, ne mon Yudaa awuye ne mon bɔ mfee-ɔ maa taare a mon kɔre gyi feye Wuribware i kyinɔi alowipo a ɔ lee lowi-ro-o nee? 9 N gbaa, mɔ fɔnɔn a de fa feye mɔ e gya ekpa kemaa ne mɔ e taare-ɔ se, na n waa asen bɔ nyera Yeosu Nasaretenyi a kenya-re-ɔ. 10 Anen ne mɔ a waa Yerusalem-ɔ nee. Mɔ a nya keyalen bɔ lee Wuribware alɔnɔpo-ɔ ase, ne mɔ a tii Wuribware asese bweeto, na san ne baa bu bamo kepo-ɔ, mɔ a sure si feye bɔ mɔ bamo. 11 Iluwi bweeto mɔ a nare kebwarekore akyan-no gyanɔne se mɔ e sa ne amɔ abrese-ɔ i gyiiri bamo ne bɔ gya Yeosu a ekpa-ɔ se keseba. Ne mɔ a len bamo, na bɔ taa Yeosu kenya-re bɔ da yii. Mɔ dun a fwii bamo se, haree gbaa mɔ a yo kefo kefo eman kɔ se ya waa bamo aworefo.”

Anen ne Pɔl a tɔwe anen ne oo kii Kristoonyi-o

12 Ne Pɔl a kya se tɔwe feye, “Eman amɔ ɔko e gye Damasikus. Ne mɔ a nya keyalen lee Wuribware alɔnɔpo abrese-ɔ ase yo mfen-ɔ. Kasentɔn, bamo fɔnɔn ya sa mɔ kanɔ feye m baa Yeosu akɔregyipo-ɔ Yerusalem, na bɔ gyiiri bamo keseba. 13 Nana, mpase kɔ ne mɔ a nɔ kelanɔre kɔ ne kɔ kyɔ kyɔwe kelanɔre-ɔ a lee awore-ro bɔ wee muruwaa mɔ aa asese ne mɔ aa bamo naa-ɔ se. 14 Ne ane peee a lee da sweere, ne mɔ a nu bore kɔ ane Heebrii senɔsa-ro feye, ‘Sɔl, Sɔl! Nteto nee ne fɔ e tɔraa mɔ anen? Kayaagyi ne ɔ ye ɔ maa nu mɔ se asen-ɔ mon nyi feye ɔ waa mɔ eyee nee.’ 15 Ne mɔ a bise feye, ‘Mɔ nyanɔe, fɔ nse nee?’ Ne

oo benjaaa feye, 'Mo e gye Yeessuu ne fo e taa-raa-o. ¹⁶ Mbeyomo koso yere, a lee feye mo a lee fo se nee a n lee fo a fo sun kusun sa mo. Na fo ya towe ane ne fo a nu mo ndoo-oo asen na keto ne mo e ba a m bo kaapo fo nyanne na kraye-oo gywii asese peee. ¹⁷⁻¹⁸ Monne aye awuye beee boko ya sa ne asen a to fo, mo i lee fo a n lee asen-oo-ro. Mbeyomo nde se awuye-o ase ne mo i sun fo. Na fo nya sa a bamo akato bunji, na bo nya nu mo asen-oo kaase, na bo nya lee Jbonsam a kuwure ne ku du feye kibugyii-o-ro, na bo bo tii Wuribware a kemo ne kaa lanjhe-ro-oo se. Na bamo ya koo-re mo Yeessuu gyi, Wuribware taa bamo eboye bo ke bamo. Na bamo gbaa bo nya tii bamo ne bo lee ane ne ba koo-re mo gyi-o si-o, Wuribware a lee bamo feye bo kii mo fofofon asese-oo se.' "

Ane ne Pooal a towe mo kusun asen-oo

¹⁹ Ne Pooal a kya se towe feye, "Nana Agripa, mo a gya mo ne oo lee soso, ne oo lee mo eyee bo kaapo mo-oo kano se. ²⁰ Ne mo a gye nkpeee yo Damasikus, ne mo a yo Yerusalem man-no na Yudeya sweere peee, na nkee nde se awuye-o ase. Ne mo a towe gywii bamo feye bamo okemaa nu mo eyee, na bo kinji lee bamo eboye-ro, na bo ba Wuribware ase, na bo waa kedamenansee ne ke e kaapo feye baa nu bamo eyee, ne baa kinji lee eboye-ro-oo.

²¹ Mo abwaresej kotowe gywii bamo ne bo mon gye Yudaa awuye-o si, ne Yudaa awuye a kra mo san ne m bo Wuribware sunjpa kabuno Yerusalem-oo, ne ba kpa a bo mo mo. ²² Amaa Wuribware a kya mo-ro, ne mo a yere kenken bo fo ndoo mo e towe abwaresej mo i gywii asese peee haree awure na asese lanjyan. Keto ne mo e towe feye ke e ba a ke bo waa-oo dee ne Wuribware akyaamee ne baa dee kyena-oo na ane mbraa osapo Mosis a towe feye ke e waa-oo. ²³ Bo ye, Kristoo ne Wuribware ye o sun-o e ba na mo asese sa a o gyi aworefo, na bo mo mo, na mo e gye ne o gye nkpeee a o kyinji lee lowi-ro. Na mo-oo mo towe asen timaa a kelanjhe-ro mo gywii mo fofofon asese Yudaa awuye na nde se awuye-o."

²⁴ Pooal a maa se o kya kano mfaamee-oo, ne gominaa-o a faa mo se feye, "Pooal, fo e lo ebon nee. Fo ato ne fo nyi bweeto-oo a waa fo ebon!"

²⁵ Ne Pooal a benjaaa feye, "Obrese! Ma lo ebon nee. Keto ne mo e towe-oo gye kasentij nee. ²⁶ Nana Agripa, mo e taare a n sa senja fo ase, na kufu mon de mo, a lee feye fo nyi amo-oo peee asen. Mo e koo-re a n gyi feye fo nyi keto ne ke e yo se ane man-oo-ro-oo damenansee, a lee feye okemaa a nu asen mo peee ne aa ba-oo. ²⁷ Nana, fo a koo-re Wuribware akyaamee ne baa dee kyena-oo gyi beee? N nyi feye fo a koo-re bamo gyi!"

²⁸ Ne Agripa a towe gywii Pooal feye, "Fo e fa feye san kafwee mo ne ane a gyi mfee-ro-ro, fo e taare a fo sa a n kii Kristoonyi aaa?"

Ne Pooal a benjaaa feye, ²⁹ "Haree keto a kyee, beee keto mon kyee ooo, mo e kore kebwarekore nee feye fo aa bamo ne monne i nu mo ase ndoo-oo kii keto ne n gye-oo, amo ekpeee mo ne baa da mo-oo."

³⁰ Ne owure-o na gominaa-o na owure mo pekyee-oo na bamo ne baa san-oo peee a koso lee kekyan-oo-ro. ³¹ Bamo a lee mfen-oo, ne baa towe gywii abee feye, "Onyare mo mon waa keto kemaa ne ke e kaapo feye bo mo mo beee bo tii mo-oo." ³² Ne owure-o a towe gywii gominaa-o feye, "Onyare mo dee o mon towe feye o kpa feye owure dabe-oo gyi mo asen nee, weete ane dee a ane yowe mo a o nare."

27

Ane ne Pooal a lee o yo Roma man-no-oo

¹ San ne baa fa mfeere feye ane taa koree boro nkyu si yo Italiya sweere se-oo, ne baa baa Pooal na asese ko ne bamo gbaa baa tii-o bo waa soogyaa brese ko ne ba tee mo e Yuliyus ne o bo asoogyaa katun ko ne ba tee e "owure asoogyaa katun"-o kesaree-ro. ² Ne ane a lwee koree ko ne oo lee Adramitijon man-no, ne oo waa siraa o yo edanjpa ne e bo Asiya sweere se-oo. Ne ane a meraa se ane e yo koree-oo-ro-oo, onyare ko ne oo lee Tisalonikaa man-no ne o bo Makedoniya sweere se-oo, ne ba tee mo e Aristaakus tii ane se. ³ Kaye nke-o, ne ane koree-oo a ya dan Sidon man se. Yuliyus a bware-o si-o, ne oo sa Pooal kpa mfen feye o lee koree-oo-ro ya nu mo nyare-ana, na bo sa mo keto ne ki tiri mo-oo.

⁴ Ne ane a bee kya se lee mfen. Bo lee feye ane koree-o e gyanjaa afwii se-oo, ne ane koree-oo a kwaye boro Kiprus kwii a kerio-o, na afwii maa nya da gyanjaa ane-oo. ⁵ Ne ane koree-oo a boro o yo kyowe twaekpa a kerio-o boye na o gyanjaa afwii, ne nkee Kilikiya na Pamfiliya esweere bo ane kigyise si a kerio-o ane-aaa bo fo Mira man ne o bo Likiya sweere se-oo. ⁶ An e koree-oo a fo mfen ne o yo-oo se-oo, ne soogyaa brese-oo a taa ane waa koree banban-no. Koree amo a lee Alesandriya man-no nee, ne oo waa siraa o kpa a o yo Italiya sweere se. ⁷ Ne ane koree-oo a nare boye boye nke bweeto, ne ane a ba kekponne bo fo Kanidus man se. Ne ane koree-oo e kpa a o yo kyowe twaekpa a kerio-o. Amaa afwii a gyanjaa ane-oo se-oo, ne ane a kii boro kebena se a kerio-o, ne ane a ten ooo-ro yo ya fo Kriita kwii. Ne ane a kyon Salamonee man mfen ne ane e yo kyowe twaekpa a kerio-o na sweere bo ane kigyise si, na afwii-o ma

nya da ane bweeto. ⁸ Amo-o peee gbaa ooo, ane a nare boye, ne aa waa len sa ane pwee ne nkee ane dee ya dan danjpa ne ba tee e "Mfen a ekoree danjpa timaa-o" ne o maa man ko ne ba tee e Laseya-o.

⁹ Bo fo mbeyomo, ane a kyoo nyera sanj bweeto kpa-ro se-o, keto a yuri-ro, ne afwii kebee a fo. Boo a kyoo kyon ne ane a lwee Kabogyii-ro. Anen se-o kufu de ane feye anen a afwii-o e sa a koree bunj. Amose-o ne Pool a towe asen kpeyaa mo gywii bamo feye, ¹⁰ "Mo nyare-ana, mo a nju feye mbeyomo ane ya kya ane kpa-o se, asen boye e ba. Koree-o i bun na etosoro ne e bo-ro-o fo, na asese bee wu amo se." ¹¹ Amaa oko ne o deere koree-o se-o na koree wuye ye bo kya bamo kpa-o se. Amose-o ne soogyaa bres-e-o a nu keto ne baa towe-o yowe Pool lee-o. ¹² Danjpa amo mfen monj bo danj feye bo kyena, a lee feye sanj amo afwii e da mfen bweeto. Amose-o asese-o bweeto, a bware bamo ase feye bo kya bamo kpa-o se nkyu-o si, na bamo e taare a bo fo danjpa ko ne ba tee e Fonikii ne o bo danj sa bamo a bo kyena aferi asa bee ana ne afwii e da bweeto-o. Fonikii gye ekoree danjpa Kriita kwii si nee, ne a bo kyowe twaekpa kigyise si a kerio na kyowe twaekpa kebena se a kerio-o.

Anen ne afwii a to ane opoo-o se-o

¹³ Ne afwii kafwee ko a lee kyowe leekpa kigyise si a kerio-o ba a kyaare, ne asese-o a fa feye ba taare a bo waa anen ne baa kra-o. Amose-o ne baa sanje koree-o bee bo danjo opoo se, ne baa kya se ba yo kyowe twaekpa a kerio-o, ne Kriita kidenbe si bo bamo kigyise si feye anen ne bo kyoo bo naa-o.

¹⁴ Amaa keto monj kyee, ne afwii dabe ko ne aa lee kyowe leekpa kebena-o se-o a da lee kidenbe si. ¹⁵ Ne aa bo da koree-o. Bamo a ma taare a bo ba koree bo gyanjaa afwii-o na bo yo akato-ro, amose-o ne baa kii koree-o, na afwii-o nya da lee bamo kamee na a nenj koree-o, ne a nenj mo lee kidenbe ase ya kefo kefo, ne baa yowe keto kemaa, ne afwii amo de koree-o o yo. ¹⁶ Ne ane a boro Kawuda kwii kamee, ne nteere e a yase kakoreegyii ne ba gyiiri sanj kemaa-o lee nkyu-ro bo waa koree-o-ro a lee feye alanjpare-o e da kamoo bweeto. Baa kpone pwee ne baa dee waa amo. ¹⁷ Ne baa ba ife dabe soswee bo nure muruwaa koree-o fofofon na o ma nya bwee-ro. Ne kufu de bamo feye ba lwee aporo ko ne a bo nkyu-o kaase-o-ro, na bamo koree sii-ro. Aporo mo maa Libiya sweere se a kidenbe-o nee. Amose-o ne baa lee waagya ne o kya koree sosu ne mo afwii-o a sa ne koree naa-o, na afwii-o nya taa koree-o yaa tonj ko. ¹⁸ Afwii dabe amo monj yowe, amose-o kemo kaye nke-o, ne baa lee ba lee etosoro ne e bo koree-o-ro-o oko bo twee nkyu-o-ro. ¹⁹ Ne kake ne ka bee ka gya se-o, baa lee koree-ro atetomonta-o oko bo twee. ²⁰ Nkee, waa nke kana njko na ane maa nju kyowe bee kekyee-e-kpa-agyi, na afwii maa se a kya bweeto. Nkee feraa, ne ane abaa-ro a yore. Anen monj lee koree gyi feye seye e lee taare a a morowe ane.

²¹ Keto a kyee na oko monj tee taare gyi ateese, ne Pool a koso yere, ne o ye, "Mo nyare-ana, mone a dee nu mo asen nee, ne mone monj baa koree-o lee Kriita kwii nee, wetee asen dabe na kenjera mo bee a monj to ane. ²² Amaa mbeyomo feraa mo e kore mone nee feye mon' waa kakpono! Mone oko maa wu daa, amo koree wore e gye ne o fo. ²³ A lee feye ndee kanye Wuribware, nyanje ne mo i sunj-o, a sunj mo kaboo ko mo ase. ²⁴ Ne oo bo towe feye, 'Pool! Fo ma sa a kufu nya fo. Kana njkamaa, fo e fo Roma awuye owure dabe-o akato-ro. Wuribware bware, ne o kpa fo asen, ne oo nu fo kebwarekore-o. Amose-o bamo ne fo aa bamo bo koree-o-ro oko maa wu.' ²⁵ Amose-o, mo nyare-ana, mon' waa kakpono! A lee feye mo a koree Wuribware gyi feye o waa anen mo ne oo towe gywii mo-o. ²⁶ Amaa ane e danj kwii si pwee."

²⁷ Kemo nke kudu nna-o kanye, ne afwii a nenj ane koree-o yaa kyowe twaekpa a kerio-o bo tenj opoo Dabe-o-ro. Kake kudu nnasepo-o bo fo kaye nsena-o, ne aa waa nteere-o feye ane e to-ro kidenbe si-o. ²⁸ Amose-o, ne baa waa kidebu, ne baa ba fe soswee bo kya kemo, ne baa yowe-ro waa nkyu-o kaase, na bo de fe-o-ro. Ne baa nju feye amo a nkyu-o kaase gye ayaa kelafa na adunjo kenj. Amo a bee waa kafwee-o, ne baa bee waa anen dee, ne baa nju feye nkee feraa a bo kenj ayaa adukpanoo. ²⁹ Ne kufu de bamo feye koree-o e nare aforo se na o bwee-ro, amose-o ne baa ba koree amo kamee adebu dabe ana ne baa ba agyere to bo waa, ne a sa ne o yere-o bo waa mo kaase, na o nya yere. Ne baa kore bamo ikisi feye kaye ke menaj. ³⁰ Ne nteere-o e kpa feye bo sere lee koree-o-ro. Amose-o ne baa ba ife bo kya kakoreegyii-o, ne baa yowe-ro bo danjo nkyu si, ne baa waa feye bamo a kpa a bo lweero ya waa akato-ro a adebu dabe ne a sa ne koree-o e yere-o. ³¹ Amaa Pool a towe gywii asoogyaa bres-e na asoogyaa-o nee feye, "Nteere-o mo e monj sii kyena koree mo-ro feraa, ane peee i wu." ³² Amose-o ne asoogyaa-o a tenje ife ne kakoreegyii de-ro-o, ne kakoreegyii-o a sere ka yii.

³³ Bo fo gyegyaye kese-ro-o, ne Pool a kore bamo okamaa feye bo gyi ateese. O ye, "Mone a gywii afwii na alanjpare-o na a yuri-o, mone monj gyi seye. ³⁴ Amose-o mo e kore mone nee feye mon' gyi ateese. N gye anen, mone i wu. Mone oko kipwiigyi gbaa maa fo, sanjoto lowi

ne mone i wu.” ³⁵ Pɔɔl a tɔwe aneɲ lowe-ɔ, ne ɔ taa bodobodoo, ne ɔ sa Wuribware anse bamo akato-rɔ mfenj wee se, ne ɔ tenje-rɔ, ne ɔ lee o gyi. ³⁶ Ne bamo pɛɛɛ a waa kakponɔ, ne bamo ɔkemma gbaa a gyi ateese. ³⁷ Ane ne ane bo koree-ɔ-ro-ɔ bo asese alafa anyɔ na adusunoo na asiye. ³⁸ ɔkemma mo a gyi kpone-ɔ ne baa lee etasoro na ayu ne a bo koree-ɔ-ro-ɔ pɛɛɛ bo tewe nkyu-o-ro na koree-ɔ ma lee nya waa dwii bweeto.

Aneɲ ne koree-ɔ a bwee-ro, ne oo mwiire-o

³⁹ Kaye nke-o, nteɛɛɛ-ɔ a pini feye sweere mon bo efo, amaa bo mon taare pini mo kenyaɛ. Baa nɔ feye ɔpoo ekɛɛkeɛ se kisipu bo mfenj bweeto, amose-ɔ ne baa fa feye bamo e taare ba ya dan mfenj. ⁴⁰ Amose-ɔ, ne baa tenj ife ne ii nɔre adebu dabe ne a sa ne koree-ɔ e yere-ɔ, ne aa lwee nkyu-o kaase, ne baa sanje ife ne ii nɔre aban dabe ne bo de bo lenj koree-ɔ. Ne baa yase waagya kagyinyii ne ɔ bo koree-ɔ akato-rɔ-ɔ na afwii-o nya nenj ane yaa akato-rɔ. Ne ane a waa feye ane e dan kidenbe si. ⁴¹ Ne koree-ɔ a ya dan ese kipiren ko ne ke bo nkyu-o-ro-o si, ne koree-ɔ akato-rɔ a sii ese-o-rɔ, ne nkee koree-ɔ maa lee yo akato-rɔ. Ne alanjpare dabe a da koree-ɔ kameɛ aneɲ-aaa, ne ɔ bo bwee-ro kyikpuri kyikpuri.

⁴² Ne asoogyaa awuye-o a fa feye ba mo bamo ne baa tii bamo ba yaa bamo owure dabe-ɔ ase-ɔ, na bo ma nya twee ya lee kidenbe si na bo sere. ⁴³ Amaa soogyaa brese-ɔ e kpa feye ɔ morowe Pɔɔl. Amose-ɔ ne ɔ brese-ɔ ye bo yowe aneɲ kowaa. Ne ɔ ye bamo ne bo nyi etwee-ɔ gye nkpeɛ fuwi ywee nkyu-o-ro, na bo twee yo kidenbe si. ⁴⁴ Na bamo ne baa san-ɔ mo kra iyii banjese na koree-ɔ abweese-ɔ-ro, na e nya taa bamo yaa kidenbe si. Mfaanɛɛ ne ane pɛɛɛ a bo morowe ane eyee ya fo kidenbe si.

28

Bamo a fo Melita kwii-o, keto ne baa waa-ɔ

¹ San ne ane a fo kidenbe si nkpa na alanjya-o, ne ane a deɛ nu feye kwii ne ane bo mo se-ɔ, ne ba tee e Melita. ² Mfenj a asese-ɔ gye asese timaa, ne baa waa ane kedamenanɛ bweeto. Bware a lee keba-ɔ, ne afwii a kra ane, amose-ɔ ne baa kure deekpa, ne bo ye ane bo wore. ³ Ne Pɔɔl a kpa gyakeɛ, ne oo lee nya-ɔ nko ako ɔ waa deekpa-ɔ-ro. Mo a de ɔ waa-ro-ɔ, ne deekpa-ɔ kipenjeɲ a lee kowo kagyosan-ɔ kako-rɔ, ne kaa ba kemo eyee bo keete Pɔɔl kesareɛ dun. ⁴ Kwii amo se a asese-ɔ a nɔ kowo amo Pɔɔl kesareɛ se-ɔ, ne baa lee ba tawe ba gywii abee feye, “ɔnyare mo a mo asese. Hareɛ mo a mon wu nkyu-o-ro gbaa ooo, mo ebaye ne ɔ waa-ɔ e mo mo a e bo ka koka.” ⁵ Amaa Pɔɔl a kpokpaa kemo nee bo waa deekpa-ɔ-ro, na ke mon waa mo seye. ⁶ Nkee bo gywii nee a Pɔɔl punje beɛɛ ɔ tenj lee da wu. Amaa baa gywii kpone bo mon nɔ seye mo eyee se, ne baa kyurowi bamo mfeɛɛɛ, ne bo ye, “ɔ gye kisi nee!”

⁷ Amo kwii amo se owure ne ba tee mo Pubiliyus-o de mo sweere ko meraa mfenj ne ane e wore deekpa-ɔ. Ne ɔ yaa ane mo lon-na. Nke nsa ne ane a gyi mo aye mfenj-ɔ, ɔ kra ane damenanɛ. ⁸ San amo Pubiliyus mo se e lo fekyu, ne a koo mo kame-ro. Ne Pɔɔl a yo ɔnyare amo ase mo kekyaɲ-na, ne ɔ kore kebwarekore, ne ɔ ba mo asareɛ bo danjo mo se, ne ɔ kpare. ⁹ Amo-ɔ se-ɔ, ne alɔpɔ ne bo bo mfenj-ɔ pɛɛɛ a ba mo ase, ne ɔ kya bamo. ¹⁰⁻¹¹ Amose-ɔ baa bu ane bweeto baa ke ane ato bweeto mfenj.

Aneɲ ne Pɔɔl a bo fo Roma man-na-ɔ

Ne ane a gyi aferi asa kwii amo se. San a fo ne ane e kpa a ane kya ane kpa se-ɔ, ne ane a nya koreɛ banban ko. Ne Melita awuye-o a taa ato bweeto ne a tiri ane kpa-ɔ se-ɔ bo waa ane koree-ɔ-ro. Koree amo ne ba tee e “Bwaye na Ata”-ɔ a lee Aleksandriya man-na. Ne ɔ bo yere kwii amo se kebeɛ ne afwii bo-ro, ne a maa nya a a tu kpa nkyu si-o. ¹² Ne ane a meraa ane kpa se. Ne ane a dan Siirak man se, Sikiliya kwii si. Ne ane a gyi nke nsa mfenj. ¹³ Ane a lee mfenj-ɔ, ne ane a ya dan Regiyum man se, Italiya sweere se. Kemo kaye nke-o, ne afwii ko a lee kyowe leekpa a ker-i-o kigyise si ba a kyaare, ne ane a yo se. Kemo kaye nke-o, ne ane a dan Putiyoli man se. ¹⁴ Ne mfenj a asese ne baa kore Yeesus gyi-o ye ane kyena bamo ase kadaawokyweɛ konjo. Lee mfenj ne ane a kya ane kpa-ɔ se borɔ ayaa-ro yo Roma a ker-i-o.

¹⁵ Ne Kristoo awuye ne bo bo Roma man-na-ɔ a nu feye ane e ba-ɔ, ne bamo bokɔ a gyanjaa ane man ko ne ba tee e Apiyus kegya-ro-ɔ, ne bokɔ mo a gyanjaa ane man ko ne ba tee e Afɔ-esowekpa-esa se. San ne Pɔɔl a nɔ bamo-ɔ, ne ɔ sa Wuribware anse, ne nkee wore a nya mo.

Keto ne Pɔɔl a waa Roma man-na-ɔ

¹⁶ San ne ane a fo Roma man-na-ɔ, ne baa sa Pɔɔl kpa feye ɔ ya kyena mfenj ne ɔ kpa-ɔ, amaa baa lee soogyanyi ko ne ɔ deere mo se, na ɔ ma nya sere-ɔ. ¹⁷ Amo nke nsa kameɛ, ne Pɔɔl a gyanje Yudaa awuye abrese ne bo bo Roma-o, na ɔ nya tawe keto se ne ɔ ba-ɔ gywii bamo. Ne ɔ ye, “Mo beeko-ana Isireelii awuye, mone a nu aneɲ ne baa taa mo lee Yerosalɛm bo baa mfee, na bo gyi mo asen-ɔ. Mfenj a awuye-o a porɔ mo feye mo a waa boye bo kye

anɛ Isireelii awuye na ɛkpa nɛ anɛ adɛdaapɔ a kaapɔ anɛ-ɔ. Nɛ baa tii mɔ, nɛ baa taa mɔ sa Roma agyɛnkɛpɛpɛ nɛ bɔ bɔ Yɛrosalɛm mɛfɛn-ɔ. Amaa mɔn waa bɔyɛ kɔ daa. ¹⁸ Bamɔ a bise mɔ asɛn lɔwɛ-ɔ, nɛ ba kpa a bɔ yɔwɛ mɔ, a lɛɛ feyɛ bɔ mɔn nɔ bɔyɛ kɔ nɛ mɔ a waa, nɛ a kaapɔ feyɛ bɔ mɔ mɔ-ɔ. Amaa Yudaa awuye mɔn sɛrɛ feyɛ bɔ yɔwɛ mɔ a n nare. ¹⁹ Nkɛɛ kpa kɛmaa mɔn lɛɛ ɔ bɔ-rɔ nɛ mɔ ɛ gya sɛ, amɔ mɔ kɔtɔwɛ gywii bamɔ feyɛ bɔ yaa mɔ Roma owure dabɛ-ɔ asɛ, na ɔ ya nu mɔ mɛfɛ. Anɛn sɛ nɛ baa baa mɔ mɛfɛ. Mɔn ba mɛfɛ a m bɔ tɔwɛ kɛsɛn kɔ bɔ kye anɛ ayɛ awuye nɛɛ. ²⁰ Amɔsɛ nɛ n yɛ n nɔ mɔnɛ, na mɔ aa mɔnɛ a tɔwɛ kɛmɔ asɛn. Kasɛntɪn si fɛraa, kɛtɔ sɛ nɛ baa da mɔ ɛkpɛɛ-ɔ ɛ gye feyɛ mɔ a kɔrɛ Kristoo nɛ anɛ Isireelii awuye de mɔ temaa feyɛ Wuribware i sun na ɔ bɔ mɔrɔwɛ anɛ-ɔ gyi nɛɛ.”

²¹ Nɛ baa bɛnɔn mɔ feyɛ, “To, anɛ mɔn nya ɛwɔrɛ kɔ bɔ lɛɛ Yudeya sweɛrɛ sɛ bɔ lɛɛ fɔ kunɔ si, nɛ anɛ sɛsɛ kɔ mɔ mɔn lɛɛ mɛfɛn bɔ tɔwɛ fɔ kunɔ si asɛn bɛɛɛ asɛn bɔyɛ kɔ gywii anɛ. ²² Amaa anɛ ɛ kpa a anɛ nɔ fɔ mɛfɛrɛ, a lɛɛ feyɛ anɛ nyi feyɛ tɔn kɛmaa anɛ asɛsɛ ɛ tɔwɛ asɛn ba kye Yeessu a ɛkpa mɔ nɛ fɔ gya sɛ-ɔ.”

²³ Amɔsɛ-ɔ nɛ bamɔ aa Pɔɔl a sa kake. Kake amɔ a fɔ-ɔ, nɛ asɛsɛ bweɛtɔ a ba mɛfɛn nɛ Pɔɔl bɔ-ɔ. Nɛ ɔ kaapɔ bamɔ Wuribware a kuwure-o si asɛn lɛɛ gyɛgyayɛ ya bɔ fɔ kanye. Nɛ ɔ karɛ abwareɛn wɔrɛ-ɔ-rɔ tɔn kɔ gywii bamɔ bɔ kaapɔ anɛn nɛ Mosis mbraa ɔsɔpɔ-ɔ na Wuribware akyaaɛɛ nɛ baa dɛɛ kyɛna-ɔ a tɔwɛ Kristoo, ɔmɔrɔwɛpɔ nɛ ɔ ba-ɔ, asɛn-ɔ. Nɛ ɔ kaapɔ bamɔ-rɔ, na bɔ nya nu kaasɛ feyɛ Yeessu amɔ dɛɛ ɛ gye Kristoo-o. ²⁴ ɔ taarɛ kyuruwi bamɔ bɔkɔ mɛfɛrɛ, amaa bamɔ bɔkɔ mɔ mɔn kɔrɛ asɛn-ɔ gyi. ²⁵ Amaa san nɛ baa brawɛ-rɔ ba yɔ, na bamɔ wɔrɛ wɔrɛ i gyiiri asɛn nɛ baa nu-o ikii-o, nɛ Pɔɔl a tɔwɛ gywii bamɔ feyɛ, “Kasɛntɪn nɛ Wuribware a kufwiinɛ timaa-o a sa nɛ Wuribware kyaɛɛ Isaya a tɔwɛ gywii mɔnɛ adɛdaapɔ-ɔ. ²⁶ ɔ ye,

‘Yɔ ya tɔwɛ gywii asɛsɛ amɔ feyɛ,
Mɔnɛ ya nu mɔ asɛn kpɔra-rɔ iluwi bweɛtɔ gbaa,
mɔnɛ maa nu amɔ kaasɛ.
Mɔnɛ bɛɛ mɔnɛ ɛ dɛrɛ asɛn-ɔ-rɔ
na mɔn' fa amɔ mɛfɛrɛ kpɔnɛ,
mɔnɛ maa nu kaasɛ.’*

²⁷ Nɛ Isaya a kya sɛ tɔwɛ feyɛ Wuribware ye amɔ-ɔ a waa anɛn,

‘A lɛɛ feyɛ bamɔ anɔ-ro bɔ lɛn,
nɛ baa tii bamɔ ɛsɛbɔ,
nɛ baa bunɔ bamɔ akatɔ sɛ.
N gye anɛn, bamɔ akatɔ i bunɔi a bɔ nɔ atɔ,
na bamɔ ɛsɛbɔ mɔ tayɛ a bɔ nu asɛn,
na bɔ nu amɔ kaasɛ, na bɔ nu bamɔ ɛyɛɛ,
na nkɛɛ mɔ, Wuribware, nya taa bamɔ ɛbɔyɛ bɔ ke bamɔ.’* ”

²⁸ Nɛ Pɔɔl a tɔwɛ bɔ gyɛ kɛɛ feyɛ, “Amɔsɛ-ɔ, mɔ ɛ kpa a mɔn' nɔ feyɛ anɛn nɛ Yudaa awuye-o mɔn nu-o si, Wuribware ye anɛ tɔwɛ asɛn timaa bɔ lɛɛ Yeessu kunɔ si gywii ndɛ sɛ awuye-o bɔ lɛɛ anɛn nɛ ɔ mɔrɔwɛ bamɔ-ɔ sɛ. Mɔ ɛ kɔrɛ a n gyi feyɛ amɔ kunu ɛ waa bamɔ kɔnɛ.”

[²⁹ Mɔ a sa sɛnɔsa lɔwɛ-ɔ, nɛ Yudaa awuye-o a brawɛ-rɔ, na bamɔ wɔrɛ wɔrɛ i gyiiri asɛn nɛ baa nu-o ikii, nɛ aa waa lɛn.]

³⁰ Nɛ Pɔɔl a kpa kekyaɔ mɛfɛn kyɛna-rɔ nsu nɔnɔ, na ɔ ka kɛmɔ kɔkɔ. Nɛ asɛsɛ bweɛtɔ naa mɔ asɛ ba ka mɔ kanɔ mɛfɛn, nɛ mɔ akatɔ a gyi bamɔ sɛ. ³¹ Nɛ ɔ tɔwɛ abwareɛn bɔ lɛɛ Wuribware a kuwure-o si, na ɔ kaapɔ anɛ nyanɔpɛ Yeessu Kristoo asɛn. Nɛ ɔ nya mɔ eyɛɛ tɔwɛ abwareɛn anɛn nɛ ɔ kpa-ɔ gywii ɔkɛmaa, na kufu mɔn de mɔ, a lɛɛ feyɛ ɔkɔ mɔn kunɔ mɔ feyɛ ɔ ma tɔwɛ.

* 28:26 Isaya 6.9 (LXX).

* 28:27 Isaya 6.10 (LXX).

Roma awuye **Wore ne Pɔɔl a kyore bo kyonwe Roma man-no Kristoo awuye-o**

¹ Mo, Pɔɔl, ne n gye Kristoo keyaafore ne Wuribware a tee mo feye m bo kii mo ayaa-ro ayerepo-o oko na n nya towe mo asen timaa-o e gye ne mo e kyore wore mo mo e kyonwe mone ne mone gye Wuribware asese ne mone te Roma man-no-o.

²⁻³ To, asen amo ne baa kyore-o ye ane nyanpe Yeessu Kristoo gye sese dimaadi nee, ne do bee lee Wuribware se ba. Keto ne ane a bo nu feye o gye sese dimaadi-o e gye feye bamo a kowe mo lee Owure Deefid a kenana-o-ro. ⁴ Amaa kpa ko mo se-o, keto ne ke e kaapo feye o gye Wuribware mo gyi-o e gye feye Wuribware a kufwiije timaa-o a ba Wuribware keyaalɛn bo kyinɛni mo lee lowi-ro. ⁵ Kristoo mo deɛ ne mo a mon fo gye Wuribware e tee mo gbaa ooo, ne do sa ne Kristoo a tee mo feye m bo kii mo ayaa-ro ayerepo-o oko. Oo lee mo nee feye Kristoo kenya-re-ro m bo tee asese lee nde se awuye-o ase, na bo bo kore mo gyi gya mo kan-ro asen se. ⁶ Mone ne mone te Roma man-no mfen-o gbaa tii bamo ne Wuribware a tee feye bo bo kii Yeessu Kristoo asese-o se.

⁷ Wuribware e kpa mone asen, ne do tee mone na mon' nya kii mo fonfon asese. Mo e kore kebwarekore nee feye ane se Wuribware na ane nyanpe Yeessu Kristoo yure mone na bo sa mone kayeyuri.

Anɛn ne Pɔɔl a kore kebwarekore feye Wuribware sa mo kpa na do Roma nya ya towe asen timaa-o

⁸ Keto ne ke gye nkpe-o e gye feye, mone Roma awuye si, mo e sa Wuribware anse Yeessu Kristoo kenya-re-ro, a lee feye kaye-ro asese peee e towe anen ne mone a kore Kristoo gyi-o asen. ⁹ N de mo kakpono peee mo i sun mo e sa Wuribware, na mo e towe Wuribware mo gyi-o kunu si asen timaa. Wuribware gbaa nyi feye a gye kasentɛn feye san kemaan ne mo e kore kebwarekore-o, mo i nyinɛni mone se. ¹⁰ Mo e kore Wuribware nee feye mo ya sure si, nkee feraa o sa mo kpa a n nya taare bo ka mone kan. ¹¹ Bo lee feye mo e yorowe kebonu mone, na n nya sa a mon' nya nyure ne n ya lee Wuribware a kufwiije timaa-o ase-o nko. Na a nya sa a mon' nya keyaalɛn mone kokoregyi-o-ro. ¹² Keto ne mo e towe-o e gye feye mo kokoregyi-o e waa mone wore, na mone mo mone kemo-o mo waa mo wore anen deɛ.

¹³ Mo kosobe-ana, mo e kpa a mon' nu feye mo a kra keboka mone kano kyee. Amaa bo fo haree mbeyomo gbaa kotoko san ki tii mo kpa. Mo e kpa nee feye n sa a mone boko gbaa kii Kristoo awuye kasentɛn feye anen ne mo a sa ne asese ne bo mon gye Yudaa awuye feye mone-o boko gbaa a kii-o. ¹⁴ A lee feye Wuribware a taa bo donno mo se feye n towe asen timaa-o gywii asese peee. Haree bamo ne ba sa mone aye-ro-o, beee ba sa senja banban ooo, beee bo nyi wore, beee bo mon nyi ooo, a tiri feye n towe gywii bamo. ¹⁵ M feraa mo e yorowe bweeto feye m bo towe asen timaa-o gywii mone gbaa mone ne mone te Roma man-no-o.

¹⁶ A mon de mo ipeere feye n yere towe asen timaa bo lee Kristoo kunu si, a lee feye, mo ya towe, ne asese ya kore Kristoo gyi, Wuribware e morowe bamo. Yudaa awuye-o ya gye nkpe nu amo. Ne bamo ne bo mon gye Yudaa awuye-o a gya se. ¹⁷ Asen timaa mo e kaapo anen ne Wuribware e sa a asese kii asese timaa mo ase-o nee. O tee bamo asese timaa mo akato-ro san ne ba gye nkpe a bo bo kii Kristoo awuye-o. Na bamo a maa se ba kore mo ba gyi-o, o tee bamo asese timaa bo fo bamo nkpa kee. Feye anen ne baa kyore waa abwarešen wore-o-ro-o,

“Okɔ ne do kore Wuribware gyi-o e nya nkpa,
a lee feye Wuribware e tee mo feye sese timaa.”*

Asese peee a waa boye

¹⁸ Abwarešen-o deɛ bee e kaapo anen ne Wuribware, mo ne o bo soso-o, dun a fwii eboye awaapo peee na aboro kore peee ne bo de ekpa boye ba tii boko kebonu kasentɛn-o kpa-o se. ¹⁹ A mon gye feye bo mon nyi Wuribware a kasentɛn-o nee. A lee feye Wuribware a kyoo lee kamɔ bo kaapo bamo. ²⁰ Ne bo bee bo mon de keto ne ba yere se na bo bo towe feye bo mon nyi anen ne o du-o. A lee feye, bamo a mon taare nu Wuribware fonfon gbaa ooo, haree lee san ne Wuribware a twee kaye-o, baa nu ata peee ne do waa, ne a kaapo anen ne o du-o, na mo keyaalɛn dabe ne ke bo-ro bo yo nsu peee-o.

²¹ Lee san-o, bamo a nyi Wuribware-o gbaa ooo, bo maa bu mo kedabe. Ne bo bee bo maa sa mo anse. Ne nkee bamo mfeere mon lee waa kyekyee, ne bo mon lee ba taare nu kasentɛn-o kaase. ²² Bo ye bo nyi asen nee, amaa bamo mo bo mon lee bo de mfeere nee. ²³ Ne baa yowe

* 1:17 Habakok 2.4.

kusunj Wuribware ne ɔ bo-ro nsu pɛɛɛ-ɔ na mɔ kɛdabɛ. Ne nkeɛ ba sunj atɛtɛmɔnɔta ne bamo fɔnɔn a waa, ne a du feye sese beɛɛ kabogyii beɛɛ kabɔ-ɔ. Amɔ-ɔ pɛɛɛ gye atɔ wuse neɛ.

²⁴ Bamɔ a du anɛn-ɔ se-ɔ, Wuribware a yɔwɛ bamɔ asɛn sa bamɔ. Amɔse-ɔ mbɛyɔmɔ bo gya bamɔ fɔnɔn nyɔrɔwɛ bɔyɛ se neɛ, ne ba waa abɛɛ apeeresɛn. ²⁵ Ne baa yɔwɛ kusunj Wuribware ne ɔ gye kasɛntɔn wuye-o, ne baa kɔɔrɛ kayɛba gyi. Kayɛba amɔ e gye feye bo sunj atɔ ne Wuribware a tweɛ-ɔ yɔwɛ Wuribware ne ɔ tweɛ amɔ-ɔ. Weetee a tiri feye ɔtwɛɛpɔ-ɔ nya nkyɔrɔ ndɔɔ na nsu pɛɛɛ. Amɛyɛ.

²⁶⁻²⁷ M beɛ mɔ e tɔwɛ-ro feye, bamɔ a waa anɛn-ɔ se-ɔ, Wuribware a yɔwɛ bamɔ asɛn sa bamɔ. Amɔse-ɔ mbɛyɔmɔ nyɔrɔwɛ ne n de ipeere-o dooo si ne bo gya. A de kpa feye anyare kpa akyyɛ, na akyyɛ mɔ kpa anyare. Amaa asɛɛ mɔ fɛraa, ba waa apeeresɛn. Bamɔ akyyɛ-ɔ e yɔrɔwɛ abɛɛ bwɛɛtɔ, ne anyare-ɔ mɔ du anɛn dɛɛ, hareɛ gbaa ɔnyare na mɔ kɔsɔbɛɛ ɔnyare i di feye ɔkyɛɛ na ɔnyare-ɔ. Wuribware i gyiiri bamɔ kɛsɛbɔ bo lɛɛ anɛn a ebɔyɛ amɔ se.

²⁸ M beɛ mɔ e tɔwɛ-ro a n gywii mɔnɛ feye bo lɛɛ anɛn ne ba kine kusure si feye a bware feye bo ny Wuribware a kasɛntɔn-ɔ si-o, Wuribware a yɔwɛ bamɔ asɛn sa bamɔ. Ne bo lɛɛ anɛn se-ɔ, bo mɔn de mfɛɛrɛ timaa, ne ba waa atɔ ne a mɔn bo dan-ɔ. ²⁹ Ne ba waa bɔrɔkɔɔnɛ na ebɔyɛ ɛwɔrɛsɛ ɛwɔrɛsɛ, ne bo de nyasɛpɛe. Ne ba ka abɛɛ kɔkweɛ. Ne ba mɔɔ abɛɛ. Ne ba kpa ɛkɔ. Ne bo de ayɛba na kikisi. ³⁰ Ne bo de kasɛngyi na ba tɔwɛ bamɔ beɛkɔ-ana kunɔ si asɛn bɔyɛ, ne hareɛ gbaa ba kisi Wuribware asɛn. Ne ba fɛɛra bamɔ beɛkɔ-ana, ne ba kaapɔ bamɔ eyɛɛ, ne ba kyɔrɔ bamɔ eyɛɛ. Na ba fa mfɛɛrɛ sanj kɛmaa na bo kɛɛ ebɔyɛ ne ba nya a bo waa bo tii dɛdɛdaa-ɔ se-ɔ. Ne bo beɛ bo maa bu bamɔ akowɛpɔ. ³¹ Bo mɔn lɛɛ bo nyi kɛtɔ ne ki bware-o. Bamɔ ya tɔwɛ asɛn, amɔ ba beɛ lanɔnɛ kanɔ. Bo maa kpa ɔkɔ asɛn, ne ba kine kɛnyare kigyi, ne bo maa su ɔkɛmaa se. ³² Hareɛ bamɔ a nyi feye Wuribware a mbraa-ɔ ye bamɔ ne ba waa anɛn-ɔ bware feye bo mɔɔ bamɔ-ɔ gbaa ooo, bo sanj bo maa se ba waa ebɔyɛ amɔ, na bo yɛrɛ bɔkɔ ne bamɔ gbaa ba waa anɛn-ɔ-ro.

2

Wuribware i gyi asɛɛ asɛn nɛnɛɛ

¹ Amɔ a gye anɛn-ɔ se-ɔ, emɛnɛ se ne fɔ i bu fɔ beɛkɔ kɛpɔ? Fɔ ne fɔ a ba fɔ eyɛɛ bo waa ɔsɛngyɔpɔ fɔ i bu fɔ beɛkɔ kɛpɔ-ɔ gbaa a gyi kɛpɔ, a lɛɛ feye atɔ ne fɔ beɛkɔ-ɔ e waa-ɔ dɛɛ ne fɔ gbaa fɔ e waa. ² Anɛ nyi feye Wuribware fɛraa, kasɛntɔn a ɛkpa-ɔ se ne ɔ gya o gyi bamɔ ne ba waa anɛn a atɔ-ɔ asɛn nɛnɛɛ. ³ Amaa fɔ sese dimaadi wɔrɛ ya gyi asɛɛ ne ba waa anɛn a atɔ-ɔ asɛn, na fɔ fɔnɔnɛ mɔ e waa anɛn a atɔ-ɔ, amɔ fɔ e fa feye Wuribware maa gyi fɔ asɛn aaa? ⁴ Beɛɛ nke fɔ e fa feye Wuribware a kɛdamɛnanɔsɛ-ɔ mɔn gye sɛyɛ neɛ eɛɛ? Amɔ fɔ maa bu anɛn ne Wuribware a nyite fɔ-ɔ neɛ eɛɛ? Kɛtɔ se ne Wuribware e waa kɛdamɛnanɔsɛ-ɔ e gye feye ɔ kpa a fɔ nu fɔ eyɛɛ neɛ, na fɔ lɛɛ fɔ ebɔyɛ-ro.

⁵ Amaa fɔ i de kɛsɛbɔrɔlɛn, ne fɔ e mɔn kyuruwii fɔ mfɛɛrɛ, amɔ fɛraa fɔ nyi feye fɔ a waa fɔ eyɛɛ siraa fɔ gywii kake ne mɔ kadunɔfwii-o e lɛɛ kawu, na ɔ bo gyi asɛɛ asɛn kasɛntɔn si, na o gyiiri bamɔ kɛsɛbɔ-ɔ neɛ.

⁶ Kake nsi amɔ-ɔ, “Kɛtɔ ne ɔkɛmaa e waa-ɔ, kɛmɔ ne Wuribware e ba a ɔ bo ka mɔ kɔkɔ.”*

⁷ Bɔkɔ ne ba gyi kanyite, ne bo maa se ba waa itimaa, ba deɛrɛ Wuribware feye mɔ e gye ne ɔ sa bamɔ kɛdabɛ na kɛnyare-ɔ e nya nɔkpa na kukyure ne a mɔn de kɛɛ-ɔ a bo lɛɛ mɔ ase. Anɛn a asɛɛ mɔ ne Wuribware e sa anɛn a nɔkpa na kukyure-o. ⁸ Amaa bɔkɔ fɛraa de nyasɛpɛe, ne ba kine kɔwaa kɛtɔ ne ki bware-o, ne ba waa ebɔyɛ. Wuribware dunj i fwii bamɔ se. ⁹ ɔ baa bamɔ ne ba waa ebɔyɛ-ɔ asɛn na bamɔ nɔkponɔ-ro nyera bamɔ. Mɔ fɔnɔn asɛɛ Yudaa awuye-o ne o gyiiri kɛsɛbɔ pwɛɛ na ɔ dɛɛ gyiiri bamɔ ne bo mɔn gye Yudaa awuye-o lɛɛ. ¹⁰ Amaa ɔ sa ɔkɛmaa ne ɔ waa itimaa-o kɛdabɛ na kɛnyare na kayɛyuri. Yudaa awuye-o ne ɔ sa pwɛɛ na ɔ dɛɛ sa bamɔ ne bo mɔn gye Yudaa awuye-o. ¹¹ A lɛɛ feye Wuribware fɛraa, ɔ maa gyi asɛn kɛkpa se.

¹² Bamɔ ne Wuribware mɔn sa bamɔ mɔ mbraa-ɔ, ne ba waa ebɔyɛ-ɔ, Wuribware i lɛɛ bamɔ a ɔ lɛɛ mɔ ase. Amaa n gye mbraa amɔ ne Wuribware e ba a ɔ bo gyi bamɔ asɛn na o bu bamɔ kɛpɔ. Amaa Yudaa awuye ne Wuribware a sa bamɔ mɔ mbraa-ɔ mɔ, ne ba waa bɔyɛ-ɔ fɛraa, mbraa amɔ ne ɔ ba a ɔ bo gyi bamɔ asɛn na o bu bamɔ kɛpɔ. ¹³ N gye bamɔ ne ba ba esɛbɔ kpankpanj a bo bo nu mɔ mbraa-ɔ asɛn-ɔ ne Wuribware e tɛɛ feye asɛɛ timaa. Amaa bamɔ ne bo gya mbraa-ɔ se-ɔ ne ɔ tɛɛ feye bo gye asɛɛ timaa. ¹⁴ Ndɛ se awuye-o mɔn de Yudaa awuye a mbraa-ɔ. Amaa ne bamɔ mfɛɛrɛ ya sa bamɔ feye bo waa kɛtɔ ne Yudaa awuye a mbraa-ɔ ye a bware-o, amɔ fɛraa, hareɛ bamɔ a mɔn nyi Yudaa awuye a mbraa-ɔ gbaa ooo, kɛtɔ e kaapɔ neɛ feye mbraa amɔ asɛn bo bamɔ anju-ro. ¹⁵ Anɛn a asɛɛ-ɔ

* 2:6 Kiliɔn 62.12; Anɛsɛ na akparɛ 24.12.

kakyena-rɔ e kaapo nee feye Wuribware a kyoree keto ne Yudaa awuye a mbraa-ɔ a tɔwe feye bo waa-ɔ bo waa bamo anu-ro. Ne a sa ne san ko bamo mfeere-ro a du bamo feye, "Mone a waa neenee." San ko mo ne n kaapo bamo feye, "Mone a waa ebaye." ¹⁶ Amose-ɔ, anen dae ne asen timaa ne mo e tawe-ɔ e kaapo feye keto e waa kake nsi ne Wuribware e borɔ Yeesuu Kristoo si na ɔ bo gyi keto ne ke bo asese peee mfeere-ro-ɔ asen nee.

Anen ne Yudaa awuye-o e fo bamo fonfon mbraa-o

¹⁷ Amaa fo ne fo e tee fo eyee feye Yudaanyi kasentij-o feraa nyi feye fo ya gya Wuribware a mbraa-ɔ se, ɔ tee fo feye sese timaa. Na fo e kaapo fo eyee feye fo gye Wuribware sese nee. ¹⁸ Fo nyi keto ne ke e pre Wuribware-ɔ, ne mo mbraa-ɔ e kaapo fo ne fo i lee keto ne ki bware-o. ¹⁹ Fo ye fo gye tenapo kayii-ro krapo nee, ne fo gye bamo ne bo te kibugyii-ro-o fetiri. ²⁰ Ne fo ye fo gye bamo ne bo mon nyi seye-ɔ ogyenkpeero, ne fo gye nyaagyi akaaporo, ne fo ye kanyiasen na kasentij bo mone mbraa ne mone a nya lee Wuribware ase-ro. ²¹ To, fo a ye fo nyi kemo ne ki bware, ne fo gye bokɔ ogyenkpeero na akaaporo-ɔ, nto se ne fo maa kaapo fo eyee ato timaa? Fo a ye bokɔ ma kan ywii-o, fo fonfon-ɔ feraa maa ywii aaa? ²² Fo a ye onyare ma waa kakyeeekpa, amaa fo fonfon-ɔ feraa maa waa kakyeeekpa aaa? Fo i kisi ikisi kusun, amaa fo fonfon mon naa fo i ywii fo e lee ikisi-ro aaa? ²³ Fo e kaapo fo eyee feye mbraa-ɔ gye fo lee nee. Amaa fo mon nyi feye fo ya fo mbraa-ɔ, a kaapo nee feye fo maa bu Wuribware nee eee? ²⁴ Amose se ne baa kyoree waa abwaresen wore-ro-ɔ feye,

"Bo lee anen ne mone mon gya Wuribware a mbraa-ɔ se-ɔ,
ndɛ se awuye e tawe abusenjen ba kye mo kenya-re-ɔ."*

²⁵ Fo gye Yudaanyi, fo ya gya Wuribware a mbraa-ɔ se, fo kotweetu keten de fo tonɔ. Amaa bamo ya ten fo kotweetu, ne fo ya fo mbraa-ɔ, amo feraa fo kotweetu keten-ɔ mon de tonɔ bo sa fo. ²⁶ Amaa ne bamo ne bo mon tenje bamo atweetu-o ya gya Wuribware a mbraa-ɔ se, Wuribware e tawe feye bo du nee feye bamo ne baa tenje atweetu, ne bo gya mo mbraa-ɔ se-ɔ. ²⁷ Na bamo ne bo mon tenje bamo atweetu, ne bo gya mo mbraa-ɔ se-ɔ taare kosɔ yere na bo porɔ fo Yudaanyi ne Wuribware a sa mo mbraa-ɔ, ne baa ten fo kotweetu-o ne fo mon gya mbraa-ɔ se-ɔ.

²⁸⁻²⁹ N gye oko ne ɔ waa akato se feye ɔ gye Yudaanyi-o e gye Yudaanyi kasentij. Yudaanyi kasentij e gye oko ne oo lee ebaye lee mo kakpono-ro-ɔ. Wuribware ase feraa, n gye kotweetu keten fonfon e gye kotweetu keten-ɔ. Amaa kemo keten kasentij-o e gye ebaye kilee lee kakpono-ro. Nteto e gye ne aa sa ne amo-ɔ e ba anen? N gye Wuribware a mbraa-ɔ se kegya e gye ne a sa ne amo-ɔ e waa anen. Amose-ɔ Wuribware a kufwiine timaa-o ya waa oko mfaanee, amo sese-ɔ e nya nkyoro a ɔ lee Wuribware ase. N gye sese dimaadi ase.

3

Ebaye ne ane e waa na Wuribware waa ane damenansɛ aaa?

¹ Amo e gye anen feraa, nteto keto timaa ne Yudaa awuye de bo kyon asese langyan? Bamɔ atweetu ketenje-ɔ de bamo tonɔ aaa? ² Kasentij, Yudaa awuye-o a nya nyure kyon sese kema. Keto gyenkpeese ne baa nya-ɔ e gye feye Wuribware a sa ne baa nu mo mfeere. ³ Amose-ɔ, amo Yudaa awuye-o bokɔ mon bo-ro ne bo mon gya mo kan-ɔ se aaa? Kasentij feraa, bokɔ bo-ro. Anen se-ɔ, amo-ɔ a kaapo nee feye Wuribware maa lee waa keto timaa ne ɔ tawe bo beya feye ɔ waa a ɔ sa bamo-ɔ ɔɔɔ? ⁴ Daabii daa! Haree sese kema e gye ayebapo gbaa, Wuribware feraa de kasentij san kema. Feye anen ne Deefid a kyoree Wuribware kunu si asen waa abwaresen wore-ro-ɔ,

"Amose-ɔ fo ya tawe feye mo a waa baye, fo de kasentij.
Ne fo ya tawe feye mo a gyi kepo, mo a nu kaase."*

⁵ Mbeyomɔ, nсанse oko i gyiiri Wuribware ikii feye ane dimaadi borokɔɔne e kaapo damenansɛ feye Wuribware kpen e gye otimaa, ne asese peee gye ebaye awaapo Wuribware ase. Amo feraa, ɔ ye, Wuribware ya kperi bamo ebaye se gyiiri bamo kesɛbo, ɔ mon waa neenee. ⁶ Amaa sese maa taare a ɔ tawe anen. Ne Wuribware e mon gye otimaa nee, weete emene se ne ɔ taare a ɔ waa na o gyi kaye mo-ro asese asen neenee-ɔ nee? ⁷ Anen a sese-ɔ bee ɔ tawe feye, "Amo e gye feye mo kayeba ne n de-o e sa ne ba nu feye Wuribware wore doo e gye kasentij wuye, ne ka sa ne ɔ nya kedabe na wuraa, ne emene se ne Wuribware bee o bu mo kepo feye n gye obayewaapo? ⁸ Amose-ɔ ne emene se ne m ma waa baye, na asese nya nu feye Wuribware gye otimaa?" Asese ko bo-ro ne baa saare mo porɔ mo feye mo a

* 2:24 Isaya 52.5 (LXX); Isikiyel 36.22. * 3:4 Kiliŋ 51.4 (LXX).

towe anej a asen ma. Ba ba ayeɓa nee. A bware feye Wuribware gyiiri anej a asese amo kesɓo.

Sese kema maɗ gye otimaa

⁹ To, amo n ye Yudaa awuye-o asen bo bokɔ lee nee beee? Daabii! N gye anej nee, a lee feye mo a kyɔ kaapo monɛ anej ne ebɔye de Yudaa awuye-o fɔnfɔn na bamo ne bo monɛ gye Yudaa awuye-o si keyaalen-ɔ. ¹⁰ Feye anej ne baa kyɔree waa abwareseɗ wɔre-ɔ-ro-ɔ,

“Okɔ mon bo-ro ne ɔ waa ekpeyaa,
sese konko gbaa mon bo-ro.

¹¹ Okɔ mon bo-ro ne o nu asen kaase.
Okɔ mon bo-ro ne o buwi ɔ kpa Wuribware.

¹² Bamɔ peee mon de kasentɗin,
borokɔne na asen bɔye dooo ne bo gya se.

Okɔ mon bo-ro ne ɔ waa ekpeyaa,
sese konko gbaa mon bo-ro.”*

¹³ “Bamɔ asen tawese kema gye kanɔten ne ka mɔɔ-o.
Bamɔ nnɔ-ro asen ne bo de ba penna bokɔ.”*

“Bamɔ nnɔ bo ya nee fee, n du nee feye kɔwɔ abwanɔ-ɔ,
ne mmo asen tawese e mɔɔ, feye kɔwɔ kebwee-ɔ.”*

¹⁴ “Bamɔ nnɔ e loɗ asese,
ne bo maa sa seɗsa kpeyaa, amo ebɔye.”*

¹⁵ “Bo bo saa na asese ne baa gyi keɓen-ɔ kemɔɔ.
¹⁶ Bamɔ enarekpa peee-ro tonyera dooo nee.

¹⁷ Bo mon nyi kayeyuri a ekpa-o.”*

¹⁸ “Bo mon lee bo de Wuribware bo tee seye,
ne bo mon seɗe mɔ anyɔ se.”*

¹⁹ Mbeyɔmɔ, ane a nju asen ne Wuribware a mbraa-ɔ a tawe-ɔ. M porɔ bamo ne bo ye bo gya mmo se-ɔ feye baa waa ebɔye, ne bo mon de kanɔ yayese. Kasentɗin si, kaye-ro peee okɔ maa taare a o lee Wuribware kanɔ feye ɔ gya mɔ mbraa-ɔ se neene. ²⁰ Okɔ ya tawe feye, anej ne ɔ gya Wuribware a mbraa-ɔ se-ɔ ɔ gye sese timaa, amo ɔ ba ayeɓa nee. A lee feye mbraa-ɔ e gye ne n sa ne sese dimaadi i nju feye ɔ waa bɔye anej kema.

Keto ne ke e sa a Wuribware tee ane feye asese timaa-o

²¹ Amaa njkee feraa Wuribware a lee anej ne ɔ waa asese na bo kii asese timaa mɔ ase-ɔ bo kaapo ane. Haree abwareseɗ a wɔre-ɔ-ro, mɔ mbraa-ɔ na akyaamee ne baa dee kyena-ɔ a tawe amo asen-ɔ gbaa ooo, n gye mɔ mbraa-ɔ ne o de ɔ waa amo-ɔ. ²²⁻²⁴ To, keto ne Wuribware a tawe-ɔ e gye feye asese bokɔ mon kwee bokɔ-ro. Bamɔ peee gye kokonko nee, a lee feye asese peee a waa bɔye, ne bo mon fo feye Wuribware kyoro bamo. Anej dee ne Wuribware beɛ ɔ ye sese ko mon kwee, ne okɔ kwee, a lee feye ɔ tee okema ne ɔ kɔɔre Yeessu Kristoo a o gyi-o feye sese timaa. N gye atanne ne ɔ kɔɔre bo lee ane ase pwee ne ɔ dee waa amo-ɔ. Amaa anej ne oo nju ane ewee-ɔ se ne ɔ sa ne Yeessu Kristoo fɔnfɔn a kii okɔ ne ɔ morɔwe ane ne ɔ sa ne ane a nya ane eyee lee ebɔye-ro-ɔ. ²⁵⁻²⁶ Kristoo Yeessu mɔ dee ne Wuribware a lee sa ane, ne Kristoo a ba mɔ fɔnfɔn mbogya bo loɗɗɔ sese na Wuribware keɓoɗ-ro. Sese ya kɔɔre amo-ɔ gyi, a waa kusun timaa a a bo sa mɔ. Wuribware a waa amo-ɔ nee bo kaapo feye o gyi asen kpa se nee. Dedaa dedaa-ɔ ne sese a lee ebɔye kowaa, ne oo nyite mɔ, ne mbeyɔmɔ feraa ɔ ye bamo ne ba kɔɔre Yeessu ba gyi-o gye sese timaa-o.

²⁷⁻²⁸ Amo a gye anej-ɔ se-ɔ, ane de keto ne ane e kaapo eyee kemo se-ɔ ɔɔɔ? Daabii! Amaa ane a gya Wuribware a mbraa-ɔ peee se neene nee-ɔ, weetee ane de keto ko a ane kaapo eyee kemo se. Amaa keto ne Wuribware e tawe mbeyɔmɔ-ɔ e gye feye ane kɔɔre Kristoo gyi. A lee feye ɔ maa tee ane feye asese timaa bo lee anej ne ane gya mɔ mbraa-ɔ se-ɔ se. Amaa ɔ tee ane feye asese timaa bo lee anej ne ane e kɔɔre Kristoo ane i gyi-o si nee.

²⁹⁻³⁰ Amo Yudaa awuye wɔre asen i tiri mɔ aaa? Nde se awuye-o asen mon tiri mɔ aaa? Kasentɗin si feraa, Wuribware konko e bo-ro, ne ɔ bo-ro sa asese peee, haree bamo a gye Yudaa awuye, asese ne ba tenje bamo atweetu-o, beee nde se awuye, asese ne bo maa tenje-ɔ ooo. Okema ma asen tee a tiri Wuribware-ɔ se-ɔ, ɔ ye okema ma ne ɔ tee ɔ kɔɔre Kristoo o gyi-o gye sese timaa nee.

* **3:12** Kilij 14.1-3; Kilij 53.1-3 (LXX). * **3:13** Kilij 5.9 (LXX). * **3:13** Kilij 140.3. * **3:14** Kilij 10.7 (LXX).
* **3:17** Isaya 59. 8; Anase na akpare 1.16. * **3:18** Kilij 36.1.

³¹ Amò Yeesuu kòkòoregyi mọ yẹ anẹ ma lẹẹ gya Wuribware a mbraa-ò se nee eee? Daabii! Anẹ san anẹ e tawẹ feyẹ mọ mbraa-ò bware.

4

Abraham a kòore Wuribware gyi-o, ò tẹẹ mọ feyẹ sẹsẹ timaa

¹ To, mọn' sa a anẹ deere Abraham ne ò gye Yudaa awuye kenana-rò òbresẹ-ò kunu si asen. ² Amò e gye kasentij feyẹ sẹsẹ e taare a ò kaapo mọ eyee bọ lẹẹ mọ asun timaa si, amò feraa Abraham a deẹ nya kòtòkò ne ò yere se na ò bọ kaapo mọ eyee-ò. Amaa Abraham mọ nya anen Wuribware akatò-rò. ³ Mone ya deere abwaresen wore-ò-rò, mone i nu baa kyoree waa mọ-rò feyẹ,

“Abram a kòore Wuribware a asen-ò gyi-o si-o,
Wuribware a kòore mọ waa-rò feyẹ ò gye sẹsẹ timaa.”*

⁴ Mbeyomò, sẹsẹ ya waa kusun, ne mọ ya nya atanne, a mọn gye feyẹ baa ke mọ nee. A gye mọ kusun-ò kakòka nee. ⁵ Amaa Wuribware e taare a ò sa aboyewaapo keben. Amose-ò òkemma ne mọ e mọn taa mọ eyee bọ ònọ mọ asun timaa-o si, ne mọ ya taa mọ eyee bọ ònọ mọ, Wuribware, kòkòoregyi-o si feraa, Wuribware e tawẹ feyẹ anen ne ò kòore mọ gyi-o si-o, ò gye sẹsẹ timaa. ⁶ Anen deẹ ne anẹ òdedaapo Owure Deefid gbaa a kyoree feyẹ òkemma ne mọ ya kòore Wuribware gyi, Wuribware e tee mọ feyẹ sẹsẹ timaa na O-de-nyure, na sẹsẹ-ò mọn taare kaapo feyẹ ò waa kusun timaa kemma bọ nya anen a kenarye-ò. Ò yẹ,

⁷ “Òkò ne Wuribware a yowẹ mọ ebaye
bọ ke mọ-ò akatò i gyi fẹe.
Òkò ne mọ nyanpe i bunj mọ borokòone
ne ò waa-ò se-ò de nyure.

⁸ A waa kòne a bọ sa sẹsẹ
ne Wuribware maa bise mọ ebaye se nyanpe kò-ò.”*

⁹ Mbeyomò, amò bamò ne baa tenje bamò atweetu-o, a kaapo feyẹ anẹ Yudaa awuye-o wore e gye ne ba nya anen a nyure-o? Daabii! Bamò ne bọ mọn tenje-ò pẹe tii si. A lẹẹ feyẹ mọ a kyò tawẹ feyẹ, bọ lẹẹ anen ne Abraham a kòore Wuribware gyi-o si ne Wuribware a kòore mọ waa-rò tee mọ feyẹ sẹsẹ timaa. ¹⁰ Abraham a tenj mọ kòtweetu-o kamee, ne Wuribware ye ò gye sẹsẹ timaa, beee mọ a mọn tee tenj-ò nee eee? Mọ a mọn tee tenj-ò nee. Wuribware ye ò gye sẹsẹ timaa pwee. ¹¹ Ne Wuribware a tawẹ gywii mọ feyẹ ò tenj mọ kòtweetu bọ kaapo feyẹ ò kyò kòore Wuribware gyi. Wuribware a waa amò-ò nee na Abraham nya kii bamò ne bọ mọn tenje atweetu-o gbaa bamò ògyenkperepo. Haree bamò a mọn tenje bamò atweetu-o gbaa ooo, ba kòore Wuribware ba gyi, amose-ò ne Wuribware e tee bamò e asese timaa. ¹² Anen deẹ ne ò gye boko ne baa tenje bamò atweetu-o ògyenkperepo. Bamò ne ba kote anen ne Abraham a gya Wuribware se, ne ò kòore gyi pwee ne ò de tenj mọ kòtweetu-o gbaa e taare a bọ tee Abraham feyẹ bamò ògyenkperepo.

¹³ N gye Wuribware a mbraa-ò ne Abraham a gya se-ò se ne Wuribware a tawẹ bọ beya feyẹ ò taa kaye pẹe a ò bọ sa mọ aa mọ ananagyi. Amaa aa lẹẹ anen ne ò kòore Wuribware gyi-o si. Mfaanee se ne Wuribware a tawẹ feyẹ ò gye sẹsẹ timaa. ¹⁴ Amò e gye kasentij feyẹ bamò ne bọ gya mọ mbraa-ò se-ò ne Wuribware e taa kaye a ò sa, amò feraa anẹ kòkòore Wuribware gyi-o mọn de sẹy bọ sa anẹ. Ne a bee a kaapo feyẹ Wuribware a kyurowi keto ne ò ye ò sa Abraham-ò. ¹⁵ Bọ lẹẹ feyẹ keto kònkò ne Wuribware a mbraa-ò a tawẹ bọ beya-ò e gye feyẹ Wuribware i gyiiri ebaye awaapo kesebò. Amaa mbraa e mọn bọ-rò, a kaapo feyẹ òkò mọ mọn gye mbraa okyepo.

¹⁶ Keto ne mọ e tawẹ-ò e gye feyẹ Wuribware a tawẹ bọ beya feyẹ ò tee asese feyẹ asese timaa feyẹ anen ne òkò i nu òkò ewee ke mọ kòtòkò-ò. Amaa a tiri feyẹ asese kòore Wuribware gyi pwee na ò de tee bamò feyẹ asese timaa. Asese mọ asen ne mọ e tawẹ-ò nee? Bamò ne ba kasẹ Abraham-rò-ò ne n de. Yudaa awuye ne bọ de mbraa ne Wuribware a sa bamò-ò na bamò ne ba kòore Wuribware ba gyi feyẹ anen ne Abraham a kòore gyi-o ne n de. A lẹẹ feyẹ Abraham e gye bamò pẹe ògyenkperepo. Kasentij, a du nee feyẹ mọ a gye bamò pẹe bamò se-ò. ¹⁷ Feyẹ anen ne baa kyoree waa abwaresen wore-ò-rò-ò,

“Wuribware ye,
Mọ e sa na fọ kii esweere bweeto se awuye bamò se.”*

* 4:3 Keleekaase 15.6. * 4:8 Kilij 32.2. * 4:17 Keleekaase 17.5.

Wuribware ase fëraa, Abraham e gye ane se, a lee feye do kooŋe Wuribware gyi, Wuribware ne do sa bamo ne ba wu-o nkpa-o, ne do towe ato ne a kaa a waa-o feye amo a kyoo waa-o.

¹⁸ Haree temaa feye do kowe kayaagyi a lowe-o gbaa ooo, Abraham mon yowe eyee-ro feye do maa kowe gyi. Ne bo lee anen se-o, ne oo kii esweere bweeto se awuye bamo se, feye anen dee ne Wuribware a kyoo towe bo beya feye,

“Deere sosoo na fo kare akyee-e-kpa-agyi-o.

Anen ne fo ananagyi e waa kokyo-o nee.”*

¹⁹ Abraham a nu feye oo gyi waa nsu kelafa, ne do bere bweeto. Ne do bee nu san amo feye mo ka Sara mo a waa kekyeebresi na do mon tee kowe. Amaa amo peee gbaa ooo do mon yowe mo kokooŋgyi-o-ro. ²⁰ Do yere keyaa konko kooŋe gyi feye Wuribware e waa keto ne do towe bo beya feye o waa a do sa mo-o. San amo gbaa ne mo kokooŋgyi-o a tii si-o nee. Mo kokooŋgyi-o a waa len-o se-o, ne do meraa se kyoro Wuribware na mo kedabe-o. ²¹ Do kooŋe gyi lowe peee feye Wuribware de elen ne do taare a do waa keto ne do towe bo beya feye do waa-o. ²² Mfaanee se ne baa kyoree waa abwareŋen wore-o-ro feye, “Wuribware a kooŋe mo waa-ro feye do gye sese timaa.”

²³⁻²⁴ To, mbeyomo, n gye Abraham wore ne baa kyoree asen amo bo sa. Amaa baa kyoree bo beya sa ane gbaa ane nee. A lee feye ane gbaa ane ya kooŋe Wuribware na anen ne oo kyinji ane nyanpe Yeessu Kristoo lee lowi-ro-o gyi, do towe feye ane gbaa ane gye asese timaa. ²⁵ Wuribware a sa kpa feye bo mo do na do kpee ane ebaye bo twee. Ne oo kyinji mo lee lowi-ro na do nya tee ane feye asese timaa.

5

Wuribware a tee ane feye asese timaa-o si-o, kayeyuri bo ane aa mo kebonjo-ro

¹ Anen ne ane e kooŋe ane nyanpe Kristoo ane i gyi-o si ne Wuribware a tee ane feye asese timaa. Amose se-o ne ane nyanpe a baa kayeyuri ane aa Wuribware kebonjo-ro. ² Anen ne ane a kooŋe Yeessu Kristoo gyi-o si, ne ane a bo nu nyure mo ne do sa ane-o. Ne mbeyomo ane akato a gyi ane e deere akato-ro ane gywii san ne ane e nya kedabe na wuraa mo ase-o. ³ Ane a nu asen mbeyomo bo lee anen ne ane a kooŋe Kristoo gyi-o gbaa ooo, mon' sa a ane akato gyi. A lee feye ane nyi feye aworefo ne ane i gyi-o e gye ne a sa ne ane e nya kanyite. ⁴ Ne ane i de kanyite, amo a kaapo nee feye ane de daa timaa. Ne ane i de daa timaa, amo ane e nya temaa feye ane e nya kedabe mo ase. ⁵ Ane i de temaa fëraa, ipeere maa gyi ane feye ane a kooŋe mo gyi. A lee feye Wuribware a kufwiije timaa ne do sa ane-o a sa ne ane a nu kekpa demante ne do kpa ane-o.

⁶ To, mon e nu aaa? Wuribware a kpa ane haree san ne ane mon taare yowe ebaye kowaa-o. Amaa mo a fa feye san a fo-o, ne oo sun Kristoo feye do bo wu sa aboyewaapo. ⁷ Oko kuwu sa sese timaa bo len fee. Amaa nsanŋe oko fëraa e taare a o wu sa anen a sese-o. ⁸ Amaa Wuribware a kaapo anen ne do kpa ane asen bweeto-o, a lee feye do sa ne Yeessu a bo wu sa ane san ne ane gye aboyewaapo-o.

⁹ Yeessu a wu, ne mo mbogya a wee sweere-o se-o, ne Wuribware a tee ane feye asese timaa. Yeessu a waa amo-o se-o, amo kukun fëraa ne do maa taare a o kun ane na Wuribware dunj maa fwii ane se aaa? ¹⁰ San ane aa Wuribware kebonjo-ro a ten-ro. Amaa Wuribware fonjon a sa ne mo gyi Kristoo lowi ne oo wu-o a lonjo ane aa Wuribware kebonjo-ro. Mbeyomo ane aa Wuribware a bee waa kano-o se-o, Kristoo kakyena ne o te-o e sa ne Wuribware e morowe ane do lowe. ¹¹ Keto ne ke bee ki tii si-o e gye feye ane nyanpe Yeessu Kristoo a sa ne ane akato a gyi Wuribware ase, bo lee anen ne do lonjo ane aa Wuribware kebonjo-ro-o se.

Anen ne Adam kwee, ne Yeessu Kristoo mo kwee-o

¹² To, sese konko ne ba tee mo e Adam-o se ne boye a yere bo ba kaye-ro. Anen se-o lowi mo a bee ba. Bo lee anen ne Adam a waa boye-o se, sese dimaadi e waa boye. Ne bo lee amo se-o, okemaa i wu. ¹³ Asese e waa ebaye kaye mo-ro pwee ne Wuribware a dee sa Yuda awuye mo mbraa-o. Amaa pwee ne baa dee nya mbraa amo-o, oko maa taare a do towe san amo feye oko fëraa gye mbraa okyepo.

¹⁴ Amo-o peee gbaa, lowi de asese se keyaalen lee Adam mbee se bo fo san ne Mosis a nya Wuribware a mbraa-o sa Yuda awuye-o. Adam a fo mbraa konko ne Wuribware a sa mo-o. Asese ne baa ba kamee-ro-o mon nya mbraa ko lee Wuribware fonjon ase. Amo-o peee gbaa baa waa boye, ne anen se-o lowi de bamo se keyaalen. Ekpa ko se-o Adam kwee, ne ekpa ko se mo-o, o du nee feye mo ne do ba-o. Mo ne do ba-o mo e gye Kristoo.

* 4:18 Keleekaase 15.5.

15 Mbeyomɔ, Wuribware ketee ane feye asese timaa-o e waa atɔ dabɛ a kyɔ ketɔ ne Adam a bɔye-ɔ a sa ne kaa ba-ɔ. Anen ne sese konko a waa bɔye-ɔ se-ɔ, asese bweeto a wu. Amaa anen ne sese konko, Yeessu Kristoo, a wu-o si-o, asese bweeto a nya nyure. Wuribware a nu asese bweeto ewee, ne ɔ tee bamo feye asese timaa. 16 Mon' bee nu feye ketɔ ne Adam a waa-ɔ na ketɔ ne Kristoo a waa-ɔ kwee. Sese konko a waa bɔye luwi konko, ne Wuribware a bu mɔ kepo. Amaa mbeyomɔ feraa, haree asese bweeto a waa bɔye bweeto gbaa ooo, Wuribware a sa bamo keben. 17 Bo lee Adam a bɔye konko mɔ se bee, lowi a nya sese se keyaalen. Amaa bo lee lowi ne sese konko amɔ Kristoo a wu-o si, bamo ne Wuribware a nu bamo ewee bweeto, ne ɔ ye bo gye asese timaa-o, peee i gyi kuwure kebanse bamo kakyena popwɛɛ-ɔ-ro.

18 Katin-o e gye feye, bo lee sese konko bɔye konko ne ɔ waa-ɔ se-ɔ, Wuribware a bu asese peee kepo. Amaa bo lee Yeessu Kristoo feraa ketɔ timaa konko dabɛ ne ɔ waa-ɔ se-ɔ, mɔ kuwu sa ane-ɔ ne mɔ e kaapo, okemaa a nya kpa feye Wuribware sa mɔ nkpa na kukyure ne a mon de kee-ɔ na ɔ tee mɔ feye sese timaa. 19 Sese konko ke-mon-bu Wuribware a sa ne asese bweeto a kii aboye waapo-ɔ, amaa sese konko mɔ kibu Wuribware a sa asese bweeto a kii asese timaa Wuribware ase.

20 Ketɔ se ne Wuribware a sa mɔ asese mɔ mbraa-ɔ e gye feye ɔ kpa nee feye bo nya nu anen ne bamo ebɔye kyɔ-ɔ. Amaa bamo ne baa nu anen ne bamo ebɔye kyɔ bweeto, ne baa nu bamo eyee-ɔ, Wuribware i nu bamo ewee bweeto. 21 To, nkee feraa ane a nu feye ebɔye a nya keyaalen asese se-ɔ se ne ba wu. Amaa bo lee anen ne Wuribware a nu asese ewee-ɔ se mɔ-ɔ, ɔ tee bamo feye asese timaa. Ne ɔ bo ane nyanpe Yeessu Kristoo si ɔ sa ane nkpa na kukyure ne a mon de kee-ɔ.

6

Bɔye mon lee o de ane se keyaalen

1 To, amɔ nyɛ ane bee kya se waa bɔye nee, na Wuribware dee nu ane ewee anen bo yo aaa? 2 Daabii! A mon gye anen! Bɔye a tee ɔ mon lee o de ane se keyaalen-ɔ, aa waa nee feye bɔye a wu-o, ne nkee emene se ne ane e taare a ane bee kya se dee waa ebɔye ane kakyena-ro? 3 Monɛ mon nyi feye bamo ya bo ane asuu, ne ane ya tii Kristoo a kokowebɛɛ-ɔ se, amɔ ane aa mɔ a kii asese konko nee eee? 4 Bamɔ ya bo ane asuu, a du nee feye ane a wu, ne baa pure ane-ɔ, feye anen ne Kristoo a wu, ne baa pure mɔ-ɔ. Ne a bee a du nee feye ane a kyiɲɲi lee lowi-ro, ne ane te kakyena popwɛɛ-ɔ, feye anen ne ane se Wuribware a ba mɔ keyaalen na kedabe bo kyiɲɲi Kristoo lee lowi-ro-o.

5 Ane aa mɔ a tee kii asese konko mɔ lowi-ro-o si-o, ane aa mɔ i kii asese konko mɔ kuwu kyiɲɲi lee lowi-ro-o-ro. 6 Ane bee ane nyi feye a du nee feye bamo a da ane bo mera Kristoo a kiyii kpare-abɛɛ-ro se-ɔ na bo nya kpee ane kunu si ebɔye bo twee, na ane nya lee ane eyee lee ebɔye-ro. 7 Bɔye du nee feye anen ne nyanpe de mɔ kenya keyaalen-ɔ. Amaa lowi i lee kenya-ɔ, mɔ nyanpe mon lee o de mɔ se keyaalen.

8 Amɔ a tee a du feye ane a wu lowi konko ne Kristoo a wu-o si-o, ane e kɔɔre ane i gyi feye ane aa mɔ dee e gye ne ane e kyena. 9 Ane nyi feye Wuribware a tee kyiɲɲi Kristoo lee lowi-ro-o si-o, Kristoo maa lee wu. Lowi mon lee o de mɔ se keyaalen. 10 Amose-ɔ, Kristoo a wu-o si-o, ɔ kɔ bɔye gyi si lowe. Amaa mbeyomɔ mɔ a kyiɲɲi lee lowi-ro-o, ɔ nya mɔ eyee na o sunj sa Wuribware sosɔ.

11 Anen dee ne monɛ gbaa mon' nu feye monɛ a kɔ gyi bɔye se lowe, ne oo kii ketɔ wuse. Ne mbeyomɔ feraa monɛ bo Kristoo Yeessu si monɛ i sunj monɛ e sa Wuribware. Amaa Wuribware se kegya feraa, mon' fa kemo feye ke gye ketɔ ne ke mon wu, ne ke gye ketɔ timaa-o, bo lee feye monɛ gye Kristoo kokowebɛɛ-ro asese nee. 12 Monɛ ma sa a ebɔye kɔɔre monɛ anu, na a sa a mon' gya atɔ bɔye ne monɛ e kpa-ɔ se. 13 Monɛ ma ba monɛ nyowore ton kemaa bo waa ebɔye. Monɛ a tee monɛ du feye asese ne Wuribware a kyiɲɲi lee lowi-ro ba nkpa-ro-ɔ se-ɔ, mon' taa monɛ eyee sa Wuribware, na mon' ba monɛ eyee bo sunj asun timaa sa mɔ. 14 Bɔye mon lee ɔ gye monɛ nyanpe, mbraa-ɔ mɔ monɛ de monɛ elen. Amɔ Wuribware a nyure-o e gye ne n de monɛ se keyaalen.

Mbeyomɔ ane gye Wuribware anya nee

15 To, amɔ monɛ e fa feye nyɛ ane de kpa feye ane waa ebɔye, bo lee anen ne Wuribware a mbraa-ɔ mon de ane se keyaalen, ne Wuribware a nyure-o e gye ne n de ane se keyaalen-ɔ ɔɔɔ? Daabii daa! 16 Mɔ e kɔɔre a n gyi feye monɛ nyi feye sese ya fe mɔ eyee sa ɔko, amɔ ɔko amɔ a kii sese-ɔ mɔ nyanpe, ne a tiri feye ɔ gya mɔ nyanpe-ɔ kano se. Monɛ ya gya bɔye se, Wuribware e gya monɛ a ɔ lee mɔ ase nsu peee. Amaa monɛ ya gya Wuribware kano se feraa, ɔ sa a mon' kii asese timaa. 17 Amaa mon' sa a ane sa Wuribware anse feye, haree sanj ko monɛ a dee monɛ du feye bɔye anya a gye monɛ-ɔ, ne monɛ a sunj sa bɔye feye monɛ nyanpe-ɔ gbaa ooo, mbeyomɔ feraa monɛ a nu abwareseɲ-ɔ lee bokɔ ase, ne monɛ a lee

mone mme-ro gya amo se. ¹⁸ Amose se-o, mone a kore mone eyee lee eboye ase. Ne nkee feraa mone e waa itimaa, ba emo bo kii mone nyanje popwee.

¹⁹ Ane kake kema kakyena-ro ne mo e deere n de mo e towe amo-o, bo lee feye, mo ya towe amo abrese-ro, mone maa taare a mon' nu kaase. San-o mone a ba mone eyee bo waa ato ne aa sa ne mone nkpono-ro a waa iyisi-o, ne mone borocone a waa kokyoo. Amaa nkee feraa mon' dee waa itimaa na mone nkpono-ro nya fwiiri waa parepare.

²⁰ San ne boye gye mone nyanje-o, mone mon' gya ekpa timaa si. ²¹ Nteto tonoo ne mone a nya lee anen a ato amo, ne nkee feraa amo kowaa de mone ipeere-o nee? Weete anen a ato mo e sa a Wuribware gya mone lee mo ase nsu peee, na mon' yo lowi-ro. ²² Amaa mbeyomo mone a tee kore mone eyee lee boye ase, ne mone a kii Wuribware anya-o feraa, keto ne mone e nya-o e gye feye Wuribware e sa a mone nkpono-ro fwiiri na mon' nya nkpa na kuyure ne a mon' de kee-o. ²³ Amose se-o mone ya waa boye, mone kakaka e gye feye Wuribware e gya mone a o lee mo ase nsu peee. Amaa Wuribware bo ane nyanje Kristoo Yeesuu si nee o ke ane nkpa na kuyure ne a mon' de kee-o.

7

Mbraa maa taare a n nyere sese ne oo wu-o

¹ Mo kosobee-ana, ne mone nyi mbraa-o, mone i nyinji si feye sese e san o te nkpa-ro wone ne mbraa-o de mo se keyaalen' aaa? ² Mon' sa a ane taa okyee waareppo bo kaapo asen mo-ro. Mbreaa-o ye okyee mo kuri e tee o bo-ro feraa, mo kuri kesaree don mo se. Amaa okyee mo kuri ya wu feraa, awaareye mbraa mon' lee n don mo se. ³ Amaa mo kuri e san o te, ne mo ya kine mo ya waare onyare banban, amo feraa o waa kanyarekpa nee. Amaa mo kuri ya wu feraa, o de kpa feye o ya waare onyare banban, o mon' waa kanyarekpa.

⁴ Amose-o, mo kosobee-ana, feye anen ne onyare ne oo wu-o mon' lee o de mo ka se keyaalen'-o, anen dee ne mbraa-o mon' lee n de mone se keyaalen'. Amose-o ne mbeyomo mone de kuri popwee, oko ne Wuribware a kyinji mo lee lowi-ro-o. Mone bo Kristoo keyaalen'-o kaase-o nee na mon' dee waa ato timaa bo sa Wuribware. ⁵ San-o eboye kema ne ane fanfan e kpa-o ne ane a waa. Mbreaa-o ya towe feye kemo-o na kemo-o mon' bware, amo kemo dee kemo ne ane nkpono mo e kpa kowaa. Amose-o ane dee ane e waa eboye bweeto, ne e ya sa ne ane e yo lowi ne o mon' de kee-o-ro. ⁶ Mbeyomo ane a nya ane eyee lee mbraa amo se. M mon' lee n de ane-ro, a lee feye ane keborogyi dedaa-o a gye kee. Ane mon' lee ane gya dedaa a mbraa ne baa kyoree waa wore-o-ro-o se. Mbeyomo ane te kakyena popwee-ro ane gya Wuribware a kufwiije timaa a ekpa-o se.

Anen nyi mbraa-o, nkee ne ane i nyi feye ane e waa eboye bweeto

⁷ Amo mo a towe anen-o, n ye Wuribware a mbraa-o fanfan mon' bo dan nee eee? Daabii daa! Amaa keto ne mo e towe-o e gye feye mbraa-o e gye ne n ya kaapo mo keto ne eboye gye-o. Mbreaa-o dee m mon' towe feye, "Fo ma sa a fo akata pee fo beko ata se,"* nee weete mon' nyi feye anen a toyoro-we-o gye boye. ⁸ Amaa mo a nyi feye nyasepee gye boye-o se-o, boye ne o bo mo kakpono-ro-o a sa ne mo toyoro-we a tii si. Amaa anen a mbraa-o dee m mon' bo-ro nee weete boye du nee feye ato ne aa wu, ne a mon' lee a de keyaalen'-o. ⁹⁻¹⁰ San ne mon' nyi mbraa-o, n nyi feye mo kakyena-ro bware nee. Amaa mo a bo gyii mbraa-o, ne mo a pini feye mo a dee waa eboye mo kakpono-ro, ne ma taare a n kii sese timaa. A dee a du nee feye mbraa-o e gye ne n ya baa mo lowi-o. Mbreaa-o bo-ro a n kaapo asese anen ne ba kyena nsu peee-o nee. Amaa m feraa, mo a nyi feye mbraa-o a kaapo mo nee feye a bware feye Wuribware lee mo lee mo ase nsu peee. ¹¹ Aa waa nee feye nyoro-we boye-o a ba Wuribware a mbraa-o bo penna mo mo-o. ¹² Mbeyomo mbraa-o ton' kema gye kasentij ne m bware kpa kema se. ¹³ Amaa keto a waa nee feye ato timaa amo a sa mo lowi-o. Amaa kasentij feraa, a mon' du anen. Mo nyoro-we boye ne m bo mo kakpono-ro-o ya sa mo lowi-o. Keto ne mo e kaapo-o e gye feye mbraa-o a kaapo mo feye kasentij si boye mon' bo dan peee-o, ne mo fanfan mon' bware. Amose se-o, ne mo temaa ne n de feye mo kakyena-ro i gyi Wuribware akato-o a lowe.

¹⁴ Mbeyomo ane nyi feye Wuribware a kufwiije-o ya sa Wuribware a mbraa-o. Amaa m feraa, mo a gye sese dimaadi-o si-o, ne boye a waa mo mo kenya. ¹⁵ Mo fanfan maa nu keto ne ki de mo-o kaase. Mo e kpa feye n waa keto ne ki bware-o, mo-o maa taare a n waa. Nkee keto ne mo i kisi-o gbaa ne mo e waa. ¹⁶ Mo a waa keto ne mo i kisi-o si-o, a kaapo nee feye mo a sure si feye Wuribware a mbraa-o bware. ¹⁷ N gye mo kepre se ne mo e waa boye. Amaa boye ne o bo mo kakpono-ro-o e gye ne o sa ne mo e waa boye. ¹⁸ N nyi feye keto timaa ko mon' bo mo kakpono-ro, a lee feye sese dimaadi e gye mo. Haree mo kakpono-ro mo e kpa feye n waa itimaa gbaa ooo, ma taare a n waa. ¹⁹ Ma taare a n waa keto timaa ne mo e kpa

* 7:7 Kelee Igyipiti 20.17; Mbreaa kebeesa 5.21.

kowaa-ɔ. Amaa bɔye ne ma kpa-ɔ feraa ne mo e waa. ²⁰ Amo a tee a gye feye mo e waa keto ne weete monj lee mo e kpa feye n waa-ɔ, amo feraa amo-ɔ a kaapo nee feye n gye mo e gye ne n lee mo e waa amo. Amaa bɔye ne ɔ bo mo kakpono-ro-ɔ e gye ne ɔ sa ne mo e waa bɔye.

²¹ To, keto ne mo a nu-o e gye feye sanj kema ne mo e kpa a n waa itimaa-o, amo ebɔye i lwii mo kamee. ²² A bo mo kakpono-ro kɔne feye n nu Wuribware a mbraa-ɔ. ²³ Amaa mo a bee nu feye mbraa ko bee n waa kusun mo mfeere-ro ne n kye mbraa ne mo kakpono-ro n nyi feye m bware-o. Mo nyorɔwe bɔye-ɔ e ko n gyi mo nyorɔwe timaa-o si. Ne n ya tii mo waa-ro. ²⁴⁻²⁵ Amose-ɔ mo a fa mfeere nu feye n gya Wuribware a mbraa-ɔ se, amaa mo nyorɔwe bɔye-ɔ e sa ne n gya ekpa bɔye se. O, sese bɔye feye mo a du mo-ɔ! Mo nyorɔwe bɔye e sa ne mo aa Wuribware kebɔnto-ro e ten-no nsu peee. Nse e gye ne ɔ mɔrɔwe mo-ɔ nee? Mo e sa Wuribware anse feye mo a bo ane nyanpe Yeesuu Kristoo si ne ɔ taare ɔ mɔrɔwe mo.

8

Mon' sa a Wuribware a kufwiije timaa-o nya keyaalɛn monɛ nkpono-ro

¹ Kasɛntin, Wuribware maa porɔ bamo ne bo bo Kristoo Yeesuu a kokowebɛe-ɔ-ro-ɔ. ² Keto se ne ɔ maa waa anɛn-ɔ e gye feye mbraa amo ne n ya lee Wuribware a kufwiije timaa-o ase-ɔ e sa ne ane e nya nkpa popwee Kristoo a kokowebɛe-ɔ-ro. Ne n ya sa ne mo e kɔre mo eyee mo e lee mbraa ne n sa ne mo e waa ebɔye ne, bo lee anɛn se-ɔ, Wuribware gya mo lee mo ase a ɔ yaa mo bo waa lowi-ro nsu peee. ³ Bo lee ane nyorɔwe bɔye se-ɔ, Wuribware a mbraa-ɔ maa taare a n sa ne ane i kii ase se timaa. Amaa Wuribware feraa e taare. Oo sun mo fɔnɔn mo gyi-o, ne ɔ bo kyena feye ane sese dimaadi-o dee. Haree Kristoo a monj waa bɔye-ɔ gbaa ooo, ɔ ta mo eyee bo lonjo Wuribware bo lee ane ebɔye se, na Wuribware nya bu dimaadi mo aa mo ebɔye peee kepo. ⁴ Wuribware a waa anɛn nee, na ane ne ane gya Wuribware a kufwiije a ekpa-ɔ se-ɔ, ne ane monj lee ane gya nyorɔwe bɔye se-ɔ, nya gya atɔ peee ne mo mbraa-ɔ ye a bware-o si.

⁵ Bamɔ ne bo gya bamo nyorɔwe bɔye se-ɔ, de bamo mfeere bo donjo bamo ayɔrɔwɛto bɔye amo se nee. Amaa bamo ne bo gya Wuribware a kufwiije a ekpa-ɔ se-ɔ feraa mfeere donj atɔ ne Wuribware a kufwiije-o e kpa feye bo waa-ɔ se nee. ⁶ Oko ne o de mo mfeere bo donjo mo ayɔrɔwɛto bɔye se-ɔ, Wuribware e gya mo lee mo ase yaa mo bo waa lowi-ro nsu peee. Amaa oko ne o de mo mfeere bo donjo Wuribware a kufwiije-o na mo ekpa-ɔ se-ɔ e nya nkpa na kayeyuri. ⁷ Oko ne ɔ ta mo mfeere bo donjo ayɔrɔwɛto bɔye se-ɔ yere bo kye Wuribware nee. Sese-ɔ maa bu Wuribware a mbraa-ɔ. Kasɛntin, ɔ maa taare. ⁸ Bamɔ ne ba sa ne bamo nyorɔwe bɔye de bamo se keyaalɛn-ɔ maa taare a bo waa Wuribware kepre.

⁹ Amose-ɔ Wuribware a kufwiije-o e bo sese kakpono-ro, sese-ɔ monj gya mo fɔnɔn nyorɔwe bɔye se. ɔ gya Wuribware a kufwiije a ekpa-ɔ se nee. Amaa Kristoo a kufwiije-o e monj bo sese kakpono-ro, sese-ɔ monj gye Wuribware sese nee. ¹⁰ Kristoo e bo mone nkpono-ro feraa, haree, bo lee mone ebɔye se, amo i bware feye Wuribware gya mone lee mo ase yaa mone bo waa lowi-ro nsu peee gbaa ooo, mone a kyɔ nya nkpa na kukyure ne a monj de kee-ɔ, a lee feye Wuribware a tee mone feye ase se timaa. ¹¹ Keto ne ko kyɔ-ɔ e gye feye amo a gye feye Wuribware ya kyinji Kristoo lee lowi-ro, ne Wuribware a kufwiije-o te mone nkpono-ro-ɔ se-ɔ, a kaapo nee feye Wuribware a kufwiije amo dee i kyinji mone nyorɔwe a ɔ lee lowi-ro.

¹² Anɛn se-ɔ, mo kosɔbɛe-ana, a tiri feye ane waa kotɔko. Amaa n gye kemo e gye feye ane gya ane nyorɔwe bɔye se. ¹³ M bee mo e towe-ro feye, mone ya kyena gya mone nyorɔwe bɔye ne mone e kpa-ɔ se, Wuribware e gya mone a ɔ lee mo ase yaa mone bo waa lowi-ro nsu peee. Amaa mone ya sa ne Wuribware a kufwiije-o a mo nyorɔwe bɔye ne mone de-o, amo feraa mone e nya nkpa na kukyure ne a monj de kee-ɔ. ¹⁴ Bamɔ ne Wuribware a kufwiije-o e gye bamo nkpe-ɔ peee gye Wuribware mo gyi-ana nee. ¹⁵ Mbeyɔmo, haree Wuribware a kufwiije-o a bo mone-ɔ gbaa ooo, ɔ maa sa ne mone sere mo, feye anɛn ne kenya sere kemo nyanpe-ɔ. Amaa Wuribware a kufwiije-o a sa ne mone a kii Wuribware mo gyi-ana. Amose-ɔ aa lee mo se ne ane e tee Wuribware feye "Ane se." ¹⁶ Wuribware a kufwiije-o na ane nkpono a waa kano nee sure si feye ane gye Wuribware mo gyi-ana. ¹⁷ Anɛ a tee ane gye mo gyi-ana-ɔ se-ɔ, ane kano tii kapotee ne oo lee bo yera kerɔ si soso-ɔ se, kapotee amo dee ne Kristoo i gyi kamo kɔne-ɔ. Amaa pwee na ane kano dee tii si-o, a tiri feye ane kano gbaa tii Kristoo a awɔrefɔɔ ne oo gyi amo-ɔ se. Na ane nya nya mo kedabe na wuraa ne a bo soso-ɔ ako.

Anɛn ne Wuribware a kufwiije-o e kya ane-ro-ɔ

¹⁸ Awɔrefɔɔ mo ne ane i gyi bo lee anɛn ne ane gya Kristoo a ekpa-ɔ se mbeyɔmo-ɔ feraa, fo ya deere kedabe na wuraa ne Wuribware e ba a ɔ bo sa ane-ɔ, awɔrefɔɔ amo gye kafwee nee. ¹⁹ Keto kema ne Wuribware a twee-ɔ e kokɔse ke e kpa a ku nu bamo ne Wuribware i lee feye bo gye mo gyi-ana-ɔ nee. ²⁰ Lee haree sanj-ɔ, keto kema ne Wuribware a twee-ɔ

ɲkra e gye feye ke kyena sanj kafwee na ke nyera. A mon gye feye keto kema ya da kemo eyee se feye ke e waa anen. Amaa aa lee Wuribware ase nee. Temaa mo bo-ro sanj kema. ²¹ A lee feye sanj ko e ba na Wuribware sa a sweere na sosu na keto kema ne oo twee-o ma lee nyera. Amaa o sa a keto kema kyurowi waa kepopwee, na ke taare kyena nya kemo eyee nsu peee, feye anen ne Wuribware mo gyi-ana-o e nya kedabe na kukyure nsu peee-o.

²² Mbeyamo ane a ɲu feye keto kema ne Wuribware a twee-o eyee monj twee kemo, ne ki i kenji feye okyee a kee o kpa a o kowe-o. ²³ N gye ato amo wore e gye ne a kenji. Amaa ane ne ane a nya Wuribware a kufwiije-o, ne a kaapo feye Wuribware e sa ane keto dabe ko kamee-ro-o, ane gbaa ane i gyi aworefo ane gywii sanj ne Wuribware e ba na o bo kooore ane lee kaye mo-ro taa ane yaa mo ase, na ane kii mo gyi-ana kasentij-o nee. ²⁴ Amaa ane sanj ane gywii kake ne Wuribware e morowe ane a o lowe-o. Temaa mo ne ane de bweeto. Keto ne fo a nya-o fo mon de temaa fo lee fo gywii kemo. Emene se ne fo bee fo de temaa fo gywii keto ne fo a kyoo nya-o? ²⁵ Amaa amo a gye feye ane sanj ane gywii kake amo-o se-o, Wuribware e den o kaapo ane kanyite kigy na ane temaa nya waa kokyo.

²⁶ Keto ne Wuribware a kufwiije-o bee o waa o sa ane-o e gye feye o kya ane-ro kebwarekore-ro bo lee anen ne ane mon bo lenj-o se. Ane a mon nyi anen ne weete ane kore kebwarekore-o se-o, Wuribware a kufwiije-o e kore Wuribware o sa ane. O de asenkparegyi ne ane maa taare a ane towe-o nee o de o su o kore Wuribware o sa ane. ²⁷ Ne Wuribware ne o kee ane nkpono-ro-o nyi mo kufwiije-o mfeere. A lee feye mo kufwiije-o e kore kebwarekore nee feye Wuribware sa mo asese keto ne mo Wuribware fonjon e kpa feye bo nya-o.

²⁸ Amose se-o, ane nyi feye keto kema-ro Wuribware gya mo asese kamee, ne o sa ne keto kema i buruwi kitimaa ke e sa bamo ne ba kpa mo asen-o. Bamo ne Wuribware a lee feye bo waa keto ne oo kra feye bo waa-o ne n de. ²⁹ Bamo dee bamo ne Wuribware a kyoo nyi feye ba kii mo fonjon asese-o se-o, oo sa ne bamo kakra e gye feye bo kii mo gyi-ana, na bo kii feye mo gyi Yeesuu-o, na mo-o ma ne kii bamo daa bres. ³⁰ Mo a sa ne baa kra anen-o se-o, ne oo bo tee bamo feye bo gya mo se kaye mo-ro. Mo a tee bamo, ne baa gya mo se-o, ne oo bee tee bamo feye asese timaa. Ne ɲkee, mo a tee bamo feye asese timaa-o si-o, ne oo kyoo sa bamo mo kedabe-o koko. ³¹ Amo e gye anen feraa, Wuribware a tee o gya ane kamee-o se-o, nse e gye ne o taare a o waa kotoko bo kye ane? ³² Wuribware gbaa maa taare a o waa kotoko bo kye ane, a lee feye o mon kine kesa ane mo gyi-o fonjon gbaa. Mo a tee lee mo gyi-o feye o yere ane peee ayaa-ro na o wu sa ane-o, ne nteto se ne o maa sa ane nyure ne n tiri ane-o peee a o bo tii si? ³³⁻³⁴ Nse e bo-ro ne o taare a o poro asese ne Wuribware a lee feye bo gye mo asese-o? Wuribware ya tee bamo feye asese timaa, nse e gye ne o taare a o towe feye baa waa boye? Oko mon bo-ro, a lee feye Kristoo Yeesuu ne oo wu, ne Wuribware a kyinjji mo lee lowi-ro ne mbeyamo o te Wuribware kigyise si-o e gye ne o lonjo ane aa Wuribware kebonto-ro o sa ane. ³⁵ Lalalowe-o e gye feye, kotoko bo-ro ne ke e taare a ke nyera kekpa ne Kristoo e kpa ane-o oo? Aworefo e gye ne a taare aaa, beee kasenju, beee toaraa, beee akonj, beee ketebonburon kenare, beee asen boye ya to ane, beee ɲko lowi? Seye mon bo-ro daa. ³⁶ Feye anen ne baa kyoree waa abwaresen wore-o-ro-o feye oko e sa senja o gywii Wuribware o ye,

“Bo lee anen ne ane gya fo se-o se,
ba kpa a bo maa ane sanj kema.
Ba waa ane feye esanne ne ba maa ba wo-o.”*

³⁷ Amose-o ɲ ye asen mo ko ya to ane, Kristoo ne mo a kpa ane asen-o se ne oo wu sa ane-o e sa a ane lee amo-ro, na seye mon waa ane. ³⁸⁻³⁹ M bee ɲ ye eee mo e kooore a n gyi feye seye maa taare na a tenj kekpa ne, bo lee Kristoo Yeesuu si, ke bo ane aa Wuribware kebonto-ro-o-ro. Seye mon bo-ro! Mo ya towe! Haree lowi beee ane kakyena-ro anjuse gbaa, haree Wuribware mbaa beee Obonsam kamee-ro awuye, haree keto kema ne ke e waa ane mbeyamo, beee ke e ba a ke bo waa ane-o, haree akyyee-e-kpa-agyi ne bokko ye a de keyaalaj sosu-o, beee bamo ne bo de keyaalaj kaase-o gbaa ooo, bamo ko maa taare a bo tenj kekpa ne ane nyanje Kristoo Yeesuu a baa ane aa Wuribware kebonto-ro-o-ro.

9

Wuribware ya waa keto ne o kpa-o, kemo ne ane de a ane towe?

¹⁻² To, mo fonjon asese, Yudaa awuye, ne bamo asen tiri mo-o asen ne mo e kpa a m bo towe-o. Kasentij ne mo e towe. N gye Kristoonyi, ne ma ba ayeba. Ne Wuribware a kufwiije timaa-o ne o nyi mo mfeere-o gbaa yere mo-ro feye mo fonjon asese, Yudaa awuye-o, mo i su

* 8:36 Kilij 44.22.

mò e kòrè Wuribware mò e sa bamò feyε ò sa a bọ kii Kristoo awuye. Bamò kikine Kristoo si, mò kame-ro a nyera mò sanj kɛmaa. ³ Kasenjin, a dɛɛ a taare na a waa nee weetee bamò se Wuribware da mò yii na o lee mò lee Kristoo a kòkòwɛbɛɛ-ò-rò nsu pɛɛɛ, na ò nya bọ mɔrɔwɛ bamò. ⁴ Wuribware asɛsɛ e gye bamò. Bamò ne Wuribware a ba bọ waa mò agyi-o nee. Bamò ne dɛdaa-ò Wuribware a lee mò kɛdabɛ-ò ifuri bọ kaapo bamò kimukee-ro. Bamò ne Wuribware a pini feyε mò asɛsɛ, ne bamò mò baa pini mò feyε bamò nyanpe. Bamò dɛɛ bamò ne Wuribware a taà mò mbraa-ò bọ sa na bọ gya mmò se. Bamò dɛɛ ne Wuribware a kaapo bamò anɛn ne ba waa tanɛɛ kɛkyaɛ ne ba taare a bọ bọ sunj mò kɛmò-rò-ò, na atɛtɛmɔnta ne ba ba a bọ bọ sunj mò-ò na mbò ne ba ba a bọ bọ lɛnɔ mò-ò. Bamò dɛɛ bamò beɛ ne Wuribware a tɔwɛ bọ beya feyε ò sa bamò bamò fɔnfɔn swɛɛɛ. ⁵ Bamò adɛdaapo Abraham na Isak na Isireelii dɛɛ bọ gye asɛsɛ dabɛ nee. Bamò kasuro amò dɛɛ ne baa kowɛ Kristoo. Wuribware, owure dabɛ-ò, nya kɛdabɛ na nkyorɔ nsu pɛɛɛ. Amɛye.

⁶ Mbeyɔmɔ, Isireelii awuye a kine Kristoo-o si-o, ɛ ye a kaapo nee feyε ketɔ ne Wuribware a tɔwɛ bọ beya feyε ò sa bamò-ò ò maa lɛɛ sa bamò aaa? Daabii! Ketɔ ne mò e tɔwɛ-ò e gye feyε ò maa sa bamò ne bọ mɔn gye Isireelii awuye kasenjin mò asɛ-ò ketɔ-ò. ⁷ N gye Abraham a kɛnana-ò-rò agyi-o pɛɛɛ e gye Abraham mò gyi-ana kasenjin. Anɛ e kare abwareseɛn wɔrɛ-ò-rò feyε Wuribware a tɔwɛ gywii Abraham feyε,

“Fò gyi Isak si ne fò e bɔrɔ a fò nya ananagyi.”*

⁸ Amò-ò e kaapo nee feyε n gye bamò ne baa kowɛ bamò feyε anɛn ne ba kowɛ dimaadi pɛɛɛ-ò e gye Wuribware mò gyi-ana. Ananagyi ne Wuribware a tɔwɛ bọ beya feyε ò sa Abraham-ò e gye ne bọ gye Abraham ananagyi kasenjin-o. ⁹ Ketɔ ne Wuribware a tɔwɛ bọ beya gywii Abraham-ò e gye feyε,

“Su-a-ba sanj mò sɛ mò i kinji a m ba fò ase,
na fò ka Sara kowɛ ɔnyare.”*

¹⁰ Anɛn dɛɛ ne Wuribware bɔ-rò ò waa mò kusun ne Sara mò gyi amò ne ba tɛɛ mò ε Isak-ò a danj, ne ò waaɛɛ ɔkyɛɛ kò ne ba tɛɛ ε Rebɛɛka-ò, ne baa kowɛ alɛnba anyare. ɔbrɛsɛ-ò ne ba tɛɛ ε Isawu, ne ba tɛɛ kagyingyii-o feyε Yakubu. ¹¹⁻¹³ Pwɛɛ ne baa dɛɛ kowɛ bamò-ò, na pwɛɛ ne nyaagyi amò a dɛɛ waa ɛbɔyɛ bɛɛɛ itimaa-o, Wuribware a tɔwɛ gywii Rebɛɛka feyε,

“Bamò-rò ɔbrɛsɛ e ba a ò bọ sunj kagyingyii-o.”*

Ne abwareseɛn wɔrɛ-ò-rò mò Wuribware a tɔwɛ nyaagyi amò asɛn feyε,

“Mò a lee Yakubu kpa mò aa mò kɛnana-rò asɛn,
ne mò a kisi Isawu na mò kɛnana-rò.”*

Amò-ò pɛɛɛ e kaapo nee feyε n gye kɛdamɛnanjɛ ne sɛsɛ e waa-ò e gye ne ki tiri. Amaa ketɔ ne amò-ò e kaapo-ò e gye feyε Wuribware ya lee ɔkò feyε ò ba mò ase, ne mò ya kine ɔkò mò, anɛ mɔn de amò kòkò a anɛ tɔwɛ.

¹⁴ Amò-ò e kaapo feyε ketɔ ne Wuribware e waa-ò mɔn bware nee eɛɛ? Daabii daa! ¹⁵ A lee feyε Wuribware a tɔwɛ gywii anɛ ɔdɛdaapo Mosis feyε,

“Mò i su ɔkɛmaa ne mò e kpa-ò se, na ɛ nyu mò ɛwɛɛ.”*

¹⁶ Amosɛ sɛ-ò, Wuribware ya sa sɛsɛ nyure, a mɔn gye feyε sɛsɛ-ò a kpa mmò-ò sɛ ne ò nya, bɛɛɛ ò waa kusun kò pwɛɛ ne ò dɛɛ nya. Wuribware a nyu sɛsɛ-ò ɛwɛɛ ne sɛ ne ò sa mò. ¹⁷ Abwareseɛn wɔrɛ-ò-rò baa beɛ kyɔrɛɛ feyε Wuribware a tɔwɛ gywii Igyipiti owure feyε,

“Ketɔ sɛ ne mò a sa ne fò a kii owure-o e gye feyε
mò e kpa feyε ɛ kaapo mò keyaalɛn nee
na kɛ sa mò kɛnyarɛ dabɛ kayɛ pɛɛɛ-rò.”*

¹⁸ Amosɛ-ò amò-ò e kaapo nee feyε Wuribware i nyu ɔkɛmaa ne ò kpa-ò ɛwɛɛ, ne ò waa bamò ne ò maa kpa-ò kurjurolɛn.

* 9:7 Keleɛkaase 21.12. * 9:9 Keleɛkaase 18.10. * 9:11-13 Keleɛkaase 25.23. Heebrii awuye ananato e kaapo feyε alɛnba-rò ɔkò ne ò gye nykɛɛ lee mò nyi kame-ro-o, mò e gye ɔbrɛsɛ. * 9:11-13 Malakii 1.2-3. * 9:15 Keleɛ Igyipiti 33.19. * 9:17 Keleɛ Igyipiti 9.16 (LXX).

Wuribware de kpa feye o ñu òkò ne ò kpa-ò ewee

19 Amò mone òkò e tawé feye, “Amò e gye feye òkò maa taare a o kyurowi ketò ne Wuribware a kra feye ò waa-ò, amò fèraa, ne emene se ne Wuribware e porò òkò?” 20 Amaa, mò nyare, nse e gye fò-ò fò ne fò e beñjaa Wuribware aneñ? Emene ne gyare e taare a ò tawé gywii òpwèpò feye, “Emene se ne fò a pwèe mò aneñ?”* 21 Òpwèpò de kpa a ò waa kabori aneñ ne ò kpa-ò. Ò taare a ò ba kabori kòñkò-ò bò pwèe tanja beee gyare.

22 Amosè se-ò Wuribware e kpa feye ò kaapò mò kadunfwii, beee o ñu sèse ewee, kemo ne ane de a ane tawé? Mò ya kra mò dun, ne mò e mon kaapò mò keyaalenj, ne o nyite bamò ne ba fwii mò dun, ne bò bware kemò-ò, ane mon de amò kòkò a ane tawé. 23 Oo nyite bamò bò lee aneñ ne ò kpa feye o ñu asese kò ewee-ò se. Aneñ a asese amò ne oo lee kyee feye ò kaapò bamò mò kèdabe-ò. 24 Asese amò e gye ane fòñfòñ ane eyee. Haree ane a gye Yudaa awuye beee ane mon gye ooo, ane ne oo lee feye ane ba mò ase.

25 Feye aneñ ne Wuribware a borò mò kyaamèe Hoseya si tawé-ò,

“Mone ne mò a dee tee e ‘Mone-mon-gye-mò-asese’-ò,
mò e tawé mò i gywii mone feye ‘Mone-e-gye-mò-asese.’
Mò i lee mò kekpa a m bò kaapò mone
ne mò a dee tee e ‘Ma-lee-kpa-mone-aseñ’-ò.”*

26 “Tòñ kèmaa ne baa dee tawé gywii bamò
feye bò mon gye Wuribware asese-ò,
sanj kò e ba na ba tee mfeñ a asese-ò
feye Wuribware ne mò wòre dooo i de ñkpa-ò mò gyi-ana.”*

27 Ne Wuribware kyaamèe Isaya gbaa a kyorèe Yudaa awuye-o asen feye,

28 “A gye kasentij feye Isireelii awuye kyò
feye òpòò kee kèsepù-o mbeyòmò,
amaa asese kafwèe i kinji a bò ba mò ase,
a lee feye o gyi kasentij a o bu bamò kèpò mēnanj,
na ò sa kanò feye ba kpuri.”*

29 Ne Isaya a beè kyorèe tòn kò feye,

“N gye feye Bò-èlèñ-ò-kyon-òkèmaa-Bware
a mòròwè asese-ò bòkò se sa ane,
weetee Yerusalem manj pèee i kpuri,
feye aneñ ne Sòdòm na Gomora emanj a kpuri-o.”*

30 Amosè-ò ketò ne kaa ba-ò e gye feye nde se awuye-o a nya ketò ne bò mon buwi kpa-ò, amaa Yudaa awuye-o fèraa mon nya ketò ne baa buwi kpa-ò. Nde se awuye-o ne Wuribware a tee feye asese timaa, a lee feye baa kòrèe Yeessu Kristoo gyi. 31 Amaa Yudaa awuye-o fèraa, Wuribware mon tee bamò feye asese timaa, a lee feye bamò akatò a pee mò mbraa-ò kègyase se, na bò nya waa bamò eyee asese timaa. 32 Ntètò se ne bò mon taare pre Wuribware? A lee feye baa kpa ne feye bò ba mò mbraa-ò kègyase kyèkyèe bò waa bamò eyee asese timaa mò ase. Keforè kò a di bamò kpa-rò-ò, ne baa daye ayaa kemo se lee da. Kemo e gye feye bò mon kòrèe Yeessu Kristoo gyi. 33 Feye aneñ ne Wuribware a tawé mò abwareseñ wòrè-ò-rò tòn kò-ò,

“Mòn' kee, n de keforè mò e beya Yerusalem manj-nò,*
na asese daye ayaa kemo se na bò lee da.*
Òkèmaa mò ne ò kòrèe kemo a o gyi-o
ipeere maa gyi mò, daa.”*

10

Aneñ ne Yudaa awuye-o a fò Wuribware se a kpa-ò

1 Mò kòsòbèe-ana, mò e kpa feye mon' ñu feye mò kòne se na mò kebwarekore e gye feye Wuribware mòròwè mò asese Yudaa awuye-o. 2 Mò e taare a ñ yere bò sa bamò feye ba sanj Wuribware kenkenj. Amaa bò mon nyi kpa ne ò gye kasentij, ne bò borò se bò sunj

* 9:20 Isaya 45.9. * 9:25 Hoseya 2.23. * 9:26 Hoseya 1.10. * 9:28 Isaya 10.22-23 (LXX). * 9:29 Isaya 1.9 (LXX). * 9:33 Isaya 28.16 (LXX). * 9:33 Isaya 8.14. * 9:33 Isaya 28.16.

mò-ò. ³ Baa kine kunu anen ne Wuribware e waa ne ò sa ne nyin kpase i kii sese timaa-o. Bò mon sure feye ba gya Wuribware a kpa ne ò ba a ò bọ tee bamo asese timaa-o si. ⁴ Ne nkee Wuribware a boro Kristoo si kaapo feye mò mbraa-ò a fọ mmo kee, ne m mon lee de ane se keyaalen, na okemaa ne mò ya kooze Kristoo gyi, Wuribware e tee mò feye sese timaa.

⁵ Mbeyomo, ane Wuribware a mbraa-ò kegyase na ane nya kii asese timaa-o asen, ane mbraa asapo Mosis a kyoree feye,

“Sese kemaa ne ò gya Wuribware mbraa-ò se-ò
e nya nkpa, ò maa wu.”*

⁶ Amaa fọ e kpa feye Wuribware tee fọ feye sese timaa, n gye ato ne a bọ len-ò ne fọ e waa pwee na ò dee tee fọ anen a sese-ò. N gye feye fọ ke-mon-towe feye, “Nse ne ane e nya a ò yò sosò?”* feye anen ne baa kyoree waa abwarešen wore-ò-ro ton kò-ò, na fọ fa feye fọ feraa fọ e ya baa Kristoo kaase. ⁷ N gye fọ kebee tawe feye, “Nse e gye ne o lwee sweere-ro?” feye anen ne abwarešen wore-ò-ro ton kò ne baa kyoree-ò, na fọ fa feye fọ feraa fọ e ya kyinji Kristoo lee lowi-ro-o. ⁸ Daabil! Keò ne abwarešen wore-ò a tawe-ò e gye feye,

“Wuribware asen don mon nno se mon e tawe,
ne a bọ mon mfeere-ro.”*

Abwarešen amò ne ane e tawe amò asen san kemaa feye mon' kooze gyi-o. ⁹ Amò katin-o e gye feye abwarešen wore-ò ye, fọ ya lee fọ kan-ro tawe laman-no feye, “Kristoo gye mò nyanpe,” ne fọ a kooze gyi fọ kakpono-ro feye Wuribware a kyinji Kristoo lee lowi-ro, amò feraa Wuribware e morowe fọ. ¹⁰ Amose-ò fọ ya kooze amò gyi, Wuribware e tee fọ feye sese timaa. Fọ ya lee amò tawe ketò ne fọ e kooze fọ i gyi-o laman-no, Wuribware e morowe fọ. ¹¹ Feye anen ne baa kyoree waa abwarešen wore-ò-ro-ò,

“Okemaa mò ne ò kooze mò a o gyi-o
ipeere maa gyi mò, daa.”*

Kasentij okemaa kemaa. ¹² A lee feye mbeyomo Yudaa awuye-o mon lee bọ kwee, ne bamò ne bọ mon gye Yudaa awuye-o mò kwee, Wuribware e gye bamò okemaa mò nyanpe, ne o yure okemaa ne o su a ò tee mò-ò. ¹³ Feye anen ne baa bee kyoree waa abwarešen wore-ò-ro-ò,

“Wuribware e morowe okemaa ne o su a ò tee mò-ò.”*

¹⁴ Ne mbeyomo, emene ne okò e waa a ò tee Wuribware feye ò morowe mò, amò ò kooze mò gyi pwee? Ne emene ne ò waa a ò kooze mò gyi, amò oo nu abwarešen pwee? Ne emene ne ò waa a o nu abwarešen-ò, amò abwarešen akaaporo a yò mò ase pwee? ¹⁵ Ne emene ne abwarešen akaaporo-ò e waa a ò yò mò ase, amò baa sun mò bọ kyonje pwee? Feye anen ne baa kyoree waa abwarešen wore-ò-ro-ò,

“Mon' kee bamò ne bọ de asen timaa ba baa-ò,
na mon' sa a mon' akato gyi.”*

¹⁶ Amaa n gye okemaa ya kooze asen timaa-o kra-ro. Feye anen ne Wuribware kyaamee Isaya a kyoree-ò. O ye,

“Wuribware, okò bọ-ro ne ò kooze asen
ne ane a tawe-ò gyi aaa?”*

¹⁷ Amose-ò, amò katin e gye feye, sese ya nu abwarešen-ò, ò taare a ò kooze gyi. Ne okò mò e mon tawe Kristoo asen, okò maa nu haree gbaa ò kooze a o gyi.

¹⁸ Amò asese i gyiiri ikii feye bọ mon tee nu asen timaa-o ooo? Daabil! Baa nu. Feye anen ne baa kyoree waa abwarešen wore-ò-ro-ò,

“Ese kemaa se awuye a nu amò bore,
ne amò asen a fọ kaye-ro ton kemaa.”*

* 10:5 Kòlìnno mbraa 18.5. * 10:6 Mbraa kebeesa 30.13. * 10:8 Mbraa kebeesa 30.14. * 10:11 Isaya 28.16 (LXX). * 10:13 Yowel 2.32. * 10:15 Isaya 52.7. * 10:16 Isaya 53.1 (LXX). * 10:18 Kilij 19.4 (LXX).

19 Amo Yudaa awuye-o e taare a bo gyiiri ikii feye bamo feraa bo mon nu keto ne Wuribware a towe-o kaase aaa? Daabii! A lee feye dedaa-o bamo mbraa asapo Mosis a waa kilin feye bamo keseborolen se ne Wuribware ye,

“Amose-o mo e ba kasuro ko ne ka mon bo kokoro-o
a m bo sa a bo ka kokwee.
Mo e ba kasuro awuye ne bo mon nyi asen-o
a m bo fwii bamo dun.”*

20 Ne Isaya a bee kyoree kaapo-ro feye Wuribware ye,
“Mo a lee mo eyee bo kaapo
bamo ne bo ky bo maa bise mo se-o.
Kade ne kamoo se awuye ky bo maa su ba tee mo-o
ne mo a towe gywii feye,
‘Mon' kee mo, mo e bo mfee-o.’ ”*

21 Amaa Yudaa awuye-o asen-o Isaya a kya se towe feye Wuribware ye,

“Mo fonfon asese feraa, mo a teyi asaree san kamaa
bo tee bamo feye bo ba mo ase a n kore bamo.
Amaa bamo eseboro a waa len,
ne bo de katomaabu.”*

11

Yudaa awuye ne Wuribware a lee bo kii mo fonfon asese-o asen

1 Anen se-o, amo keto ne mo e towe-o e kaapo feye Wuribware a kine mo fonfon asese Yudaa awuye-o nee eee? A mon gye anen peee. Kee e, n gbaa, Yudaanyi e gye mo. Mo nana e gye Abraham, ne mo a lee Benyamij a kasuro-o-ro-o. 2 Daabii, Wuribware mon kine mo fonfon asese Yudaa awuye-o, bamo ne oo lee bamo bo kii mo fonfon asese lee haree dedaa-o. Mon' nu anen ne baa kyoree Wuribware kyaamee Iliya asen waa abwarenen wore-o-ro-o. Iliya e poro mo fonfon asese Yudaa awuye-o o gywii Wuribware nee feye,

3 “O Wuribware, fo asese Isireelii awuye a ba apan
bo mo fo akyaamee-o, ne baa bwee fo elonokpa-o.
Mo wore ya san ne n gye fo kyaamee,
ne mbeyomo baa yere eyee ba kpa a bo mo n gbaa mo.”*

4 Amaa mon' nu anen ne Wuribware a benjaa-o. O ye,

“Mo a lee Isireelii awuye nkpen nsunoo keru si sa mo eyee
ne bo mon kpuni anurii kisi Baal akato-ro.”*

5 Anen dee ne mbeyomo Wuribware asese ko a san, ne oo nu bamo ewee, ne oo lee bamo sa mo eyee. 6 Oo su bamo se nee se ne oo lee bamo. N gye feye baa waa asun timaa ko nee. A dee a gye bamo asun timaa si nee, weete mo kusu bamo se-o mon de kaase.

7 Keto ne kaa waa-o e gye feye Yudaa awuye-o a deere deere kpa anen ne ba boru se na bo waa Wuribware kepre-o kpong. Amaa bomo-ro bamo ne Wuribware a lee sa mo eyee-o wore ya pre mo. Ne bamo ne baa san-o feraa a kii keseborolen awuye. 8 Feye anen ne baa kyoree waa abwarenen wore-o-ro-o,

“Amaa, bo fo ndoo, anen a ato mo ne oo waa ne baa nu-o,
o mon sa a bo nu amo kaase
a bo taa bo waa bamo mfeere-ro.”*

9 Feye anen ne Owure Deefid a kyoree waa mo ilin a wore-o-ro-o,

“O Wuribware, mo adon-o ya gyanje
a bo gyi kasu kan ateese,
na fo sa a a kpare bamo ebore-ro.
na a da bamo kigy feye katere a da kaboo-o.

* 10:19 Mbraa kebeesa 32.21. * 10:20 Isaya 65.1 (LXX). * 10:21 Isaya 65.2 (LXX). * 11:3 1 Awure 19.10, 14. * 11:4 1 Awure 19.18. * 11:8 Mbraa Kebeesa 29.4.

10 Buñ bamo akato se na bo ma nya taare ñu,
na fo sa a bamo elaafe nya bamo gya,
na bo ma taare kosq nare ntinjtiñ.”*

11 Amo keto e kaapo feye bamo a lee da-o, bo maa lee taare a bo kosq nee eee? Daabii daa! Bamo a waa ebaye-o se-o, Wuribware a kyon bamo se, ne oo ya sa nde se awuye-o kpa na bo bor-o se ba mo ase na o morowe bamo. Mfaanee ne oo waa ne Yudaa awuye-o kokwee a kosq. 12 To mbeyomo-o, Yudaa awuye a baye-o a sa ne Wuribware a yure nde se awuye bweeto. Keto ne kaa fo Yudaa awuye-o si-o a kii keto timaa ne ki de ton-o bo sa nde se awuye-o. Amose se-o, Wuribware kikine Yudaa awuye-o gbaa ya baa kaye mo-ro asese nyure-o, sanjbotq bamo kikinji ba Wuribware ase-o e gye ne ke maa baa ane peee nyure aaa?

Anej ne Yudaa awuye katamaabu a sa ne Wuribware a yure nde se awuye-o

13-14 Monq ne mone monj gye Yudaa awuye-o mo, mon' lon esebq na mon' nu keto ne mo e kaapo mbeyomo-o neenee. Monq se ne Wuribware a taa kusuj mo sa mo feye ñ yere mo ayaa-ro waa. Bo lee anej a kusuj mo ne oo taa sa mo-o se, ne mo e kaapo mo eyee, na a nya waa mo fonfon asese Yudaa awuye gya, na bo buwi kpa keto ne nde se awuye-o a nya-o, na Wuribware nya morowe bamo bokq. 15 Wuribware kikine Yudaa awuye-o a sa ne mo aa kaye-ro asese ne baa sanj-o a waa kana. Anej se-o, Wuribware ya bee korre Yudaa awuye-o, a waa nee feye bamo a kyinji lee lowi-ro-o.

16 Mon' sa a ane taa feye sese ya taa bodobodoo kebegya sa Wuribware, amo kebegya ne kaa sanj-o sanj ke gye Wuribware lee nee. Anej dee ne kiyii ilen e gye Wuribware lee, ne kemq nyaagyii gbaa gye Wuribware lee. 17 Mbeyomo, Yudaa awuye-o du nee feye kodoo-ro kiyii ne Wuribware a ñeri kemq nyaagyii-o ñko bo twee, bo lee anej ne ñ ya wu-o si-o. Monq ne mone monj gye Yudaa awuye-o mo du nee feye kiyii suyo amo dee ne kemq feraa ke yere efa-ro-o, ne Wuribware a ñe kemq nyaagyii kakonko yaa bo kyena kemq ne ke yere kodoo-ro-o se, ne kaa kyinji danj-o. Amose-o mbeyomo mone e nya mone ateese mone e lee kodoo-ro a kiyii a ilen amo ase nee. 18 Amo-o se-o, mone ma kaapo mone eyee. Mon' nyinji si feye n gye mone ne mone gye nyaagyii-o e gye ne mone de kiyii-o ilen-no bo yera. Amaa ilen-o e gye ne i de mone-ro bo yera.

19 Amaa mone oko e towe feye, “Wuribware a ñeri nyaagyii-o nee na o nya taa mo bo kyena se.” 20-21 Kasentij nee! Anej ne bo mon korre gyi-o si, ne Wuribware a ñeri bamo bo twee. Fo feraa, anej ne fo a korre gyi-o si, ne fo te kiyii-o si. Amose-o, fo maa kaapo fo eyee feye fo monj gye Yudaanyi. Fo ma trasii Yudaa awuye. Amaa sa se, a lee feye anej ne Wuribware monj yowe nyaagyii gyenkerese-o, anej dee ne o maa yowe mmq ne oo ñe lee efa-ro a kiyii-o si baa bo kyena kodoo-ro a kemq-o se-o. Mo a mon yowe Yudaa awuye-o, ne nteto se ne o yowe fo ne fo monj gye Yudaanyi-o?

22 Deere neenee na fo ñu anej ne Wuribware a ñu fo ewee-o, na anej ne mo akato a pee-o. Mo akato a pee wee bamo ne baa lee da-o se. Amaa fo feraa, oo ñu fo ewee. Fo ya kya se sure si feye o ñu fo ewee fo kakyena-ro, Wuribware maa ñe fo a o bo twee. 23 Anej dee ne Yudaa awuye-o ya korre gyi, ne Wuribware bee o taa bamo a o bo kyena mo kiyii-o si. A lee feye o de keyaalen a o waa anej. 24 Wuribware a taa fo lee efa-ro a kiyii-o si baa bo kyena ndoo-ro a kiyii-o si. Ne kodoo-ro a kiyii-o nyaagyii feraa ne o maa taare a o taa bo kyena kodoo-ro a kiyii-o si aaa?

Sanj ne Wuribware e morowe Yudaa awuye-o asenj

25 Mo kosobe ana, mo e kpa feye mon' nu asenj tirise mo kaase, na mone ma nya kaapo mone eyee. Amo e gye feye Yudaa awuye-o anu-ro e waa len nee, na a bo fo sanj ne nde se awuye, ne Wuribware nyi feye ba ba a bo kii Kristoo awuye-o peee a fo kana. 26 Amo kamere-ro na Wuribware morowe Yudaa awuye-o peee. Feye anej ne baa kyoree waa abwaresej wore-o-ro-o,

“Morowepo e lee Siyon man-ro a o ba,
na o bo lee borokone peee lee Yakubu a ananagi-o-ro.

27 Mo ya lee bamo ebaye-o, amo-o e gye
etanj ne mo aa bamo e waa-o nee.”*

28 Mbeyomo, ane ya bee deere, ane i ñu feye bamo kikine asenj timaa-o kokkorreyi a sa ne baa kii Wuribware adonj, ne kaa baa mone kitimaa. Amaa kpa ko se mo-o, Wuribware sanj o kpa bamo asenj, a lee feye mo ya lee bamo feye bo kii mo asese, ne oo towe bo beya feye o

* 11:10 Kilij 69.22-23 (LXX). * 11:27 Isaya 59.20-21 (LXX); Isaya 27.9; Yeremeya 31.33-34.

sa bamo adedaapo ato dabɛ. ²⁹ Wuribware ya sa kotoko, o beɛ o maa kɔɔre kemo. Anɛn dɛɛ nɛ mɔ ɛ kpa a o tee oko feye o ba mɔ ase, o maa kyurowi mɔ mfeɛre feye o tee sese-o.

³⁰ San ko weeteɛ monɛ dɛɛ monɛ maa bu Wuribware. Amaa bo lee anɛn nɛ Yudaa awuye-o gbaa mon bu Wuribware-o se-o se, nɛ oo ɲu monɛ nɛ monɛ mon gye Yudaa awuye-o ewee, nɛ o taa monɛ ebɔye bo ke monɛ. ³¹ Yudaa awuye a kii katomaabu awuye-o si-o, Wuribware a yɔwe bamo asɛn sa bamo, na bamo ya nu bamo eyee, na o nya ɲu bamo ewee taa bamo ebɔye bo ke bamo, feye anɛn nɛ oo ɲu monɛ ewee-o dɛɛ. ³² A lee feye Wuribware a towe feye asese pɛɛɛ gye ebɔye awaapo nee, na o nya ɲu asese pɛɛɛ ewee.

³³ Oo! Wuribware nyi ato, nɛ o nyi asɛn fɛɛ!
Nse ɛ gye nɛ o taare a o ɲu mɔ mfeɛre?
Nse ɛ gye nɛ o taare a o ɲu mɔ ekpa-ro?

³⁴ Feye anɛn nɛ baa kyoreɛ waa abwareɛn wɔre-o-ro-o,

“Nse gbaa i nyi Wuribware mfeɛre?
Ose mo ya dɛɛ ka mɔ asɛn?”*

³⁵ “Nse ɛ gye nɛ o taare a o ke mɔ ato,
na mɔ-o mɔ ke sese-o keto bo teere?”*

³⁶ Keto kɛmaa a lee Wuribware ase nee.
Mɔ se nɛ keto kɛmaa bo-ro.

Na lalawɛ-o keto kɛmaa beɛ kinji yo mɔ ase.

Amose se-o Wuribware nya kedabɛ na wuraa nsu pɛɛɛ. Amɛye.

12

Kristoo awuye kebɔɔgyi nɛ ki bware sa bamo-o

¹ Mɔ kosɔbɛ-ana, mbeyɔmɔ monɛ a ɲu anɛn nɛ Wuribware a ɲu monɛ ewee bweeto, nɛ o morɔwe monɛ-o. Anɛn-o se-o, mɔ ɛ kɔre monɛ nee feye mon' taa monɛ eyee pɛɛɛ bo sa Wuribware. N gye monɛ lowi nɛ o kpa, amaa o kpa nee feye mon' kyena kakyena timaa nɛ ka pre mɔ-o. Na mon' lee monɛ mme-ro sun mɔ. ² Monɛ ma lee kasɛ kakyena nɛ kayɛ mɔ-ro asese te-o-ro. Amaa mon' yɔwe monɛ eyee bo sa Wuribware a o kyurowi monɛ na monɛ mfeɛre, na mon' nya kii feye mɔ-o. Anɛn nɛ monɛ ɛ bɔrɔ se na mon' taare bo ɲu keto nɛ ki bware-o, na keto nɛ ke ɛ pre Wuribware-o, na kpa nɛ o bware ekpa pɛɛɛ-ro-o. Amɔ-o pɛɛɛ gye keto nɛ Wuribware ɛ kpa-o.

³ N de Wuribware nɛ oo ɲu mɔ ewee-o, nɛ o tee mɔ feye m bo sun mɔ-o, mɔ ɛ towe mɔ i gywii monɛ pɛɛɛ feye monɛ oko ma kan fa feye o kyɔ keto nɛ o gye-o. Amaa kemo nɛ ki tiri-o ɛ gye feye, mon' sa a monɛ okɛmaa ɲu feye mɔ kokɔregyi na keyaalen nɛ Wuribware a sa mɔ-o ɛ gye mɔ lee. ⁴ Anɛ nyɔwɔre de abegya bweeto, amaa kebegya kɛmaa na kemo kusun waase. ⁵ Anɛn dɛɛ nɛ anɛ asoreɛ awuye gye Kristoo a kokowebɛ-o-ro asese, nɛ anɛ pɛɛɛ gye asese kɔnkɔ, a lee feye anɛ du nee feye Kristoo a kayɔwɔre-o kebegya nee. ⁶ Nɛ anɛ okɛmaa keyaalen kweɛ mɔ beɛko lee-ro. A lee feye okɛmaa na mɔ keto nɛ Wuribware a sa mɔ-o. Amose-o mon' sa a anɛ okɛmaa ba mɔ keyaalen-o bo waa kusun feye anɛn nɛ Wuribware a sa mɔ-o. Oko nɛ o towe keto nɛ Wuribware a lee bo kaapo mɔ-o, mon' sa a o ba mɔ kokɔregyi nɛ o de-o bo towe amɔ. ⁷ Oko nɛ o taare a o kya bokɔ-ro-o, mon' sa a o ba mɔ keyaalen nɛ o de-o bo kya bamo-ro. Anɛn dɛɛ nɛ oko nɛ o kaapo abwareɛn-o waa, na o ma waa wɔrogya. ⁸ Na oko nɛ mɔ gbaa ɛ waa asese wɔre-o waa anɛn dɛɛ. Oko nɛ o taare na mɔ aa mɔ beɛko-ana ke ato timaa nɛ o de-o-ro-o waa anɛn, na o ma kpa kemo kakaka. Oko nɛ o gye asoreɛ a agyenkreɛpo-o oko-o ba mɔ elɛn pɛɛɛ bo waa kusun kenken. Oko nɛ mɔ ɛ taare a o kya mɔ beɛko-ana nɛ asɛn a to bamo-o-ro kya-ro na o ma tee.

⁹ Mon' lee monɛ mme-ro kpa abɛɛ asɛn. Mon' kine keto kɛmaa nɛ ke gye bɔye-o. Na mon' kra keto kɛmaa nɛ ki bware-o-ro kenken. ¹⁰ Mon' kpa abɛɛ feye anɛn nɛ akowebɛɛ ɛ kpa abɛɛ-o. Okɛmaa bu mɔ beɛko kedabɛ kyɔn mɔ eyee. ¹¹ Monɛ ma waa wɔrogya. Mon' len eyee waa kusun nɛ monɛ ɛ waa monɛ ɛ sa anɛ nyanpe-o. ¹² Mon' sa a tɛmaa nɛ monɛ de feye monɛ ɛ yo soso-o sa monɛ kakatɔgyi. Asɛn ya to monɛ, na mon' waa kanyite. Monɛ ma yɔwe san kɛmaa kebwarekɔre. ¹³ Asoreɛ agyi-o oko i wu kitiri, mon' kya mɔ-ro. Na mon' kra afo damenanɛ monɛ elɛn-o.

¹⁴ Oko ya waa monɛ aworefoɔ, mon' towe gywii sese-o feye, “Wuribware yure fo.” Monɛ ma kan da mɔ yii. ¹⁵ Oko nɛ mɔ akato ya gyi, mon' sa a a waa monɛ gbaa monɛ kɔnɛ. Nɛ oko mɔ nɛ mɔ kakpono-ro ya nyɛra, mon' sa mɔ kakponokya. ¹⁶ Mon' kyena kayeeyuri-ro, na

* 11:34 Isaya 40.13 (LXX). * 11:35 Yobu 41.11.

mon' waa kanɔ kɔŋkɔ. Mone ma dee bu mone eyee asese dabe. Amaa mon' baa mone eyee kaase, na mone aa aworɔba dee nare. Mone ma kaapo mone eyee.

¹⁷ Oko ya waa mone boye, mone ma ba boye bo ka mɔ kɔkɔ. Mon' dee waa keto ne akemaa kee feye ki bware-o. ¹⁸ Mone e taare de, mon' waa keto kemaa ne ke e sa a mon' taare kyena abee ase kayeyuri-ro-o. ¹⁹ Mo kosobee-ana, mone ma ba dondaa bo ka oko. Amaa mon' yowe mɔ bo sa Wuribware. Mɔ e gye ne o gyiiri ebaye awaapo keseba. Feye aneŋ ne baa kyoree waa abwaresen wore-o-ro-o,

“Wuribware ye,

Mɔ e gye ne mɔ e ba dondaa na m bo ko sa mone.

Mɔ e gye ne mɔ e ka mone adon kɔkɔ a n sa mone.”*

²⁰ Amaa keto ne mon' waa-o e gye keto ne baa bee kyoree waa abwaresen wore-o-ro-o feye,

“Akɔŋ i de fo don, sa mɔ ateese a o gyi.

Burufɔ i de mɔ, sa mɔ nkyu a o nuu.

Fo ya waa mɔ aneŋ,

fo e ba ipeere a fo bo mɔ mɔ.”*

²¹ Amose se-o, mone ma sa a ebaye nya mone se keyaalen. Amaa mon' ba kedamenan se bo gyi ebaye se.

13

Aneŋ ne ane bu bamo ne bo de ane se keyaalen kaye m-ro-o

¹ Mone akemaa bu bamo ne bo de mone se keyaalen-o. A lee feye keyaalen kemaa ne sese de o deere man se-o a lee Wuribware ase nee. Wuribware e gye ne o sa man ayaalen-o keyaalen ne bo de-o. ² Amose se-o, oko ne o waa kotoko o kye bamo ne bo de man keyaalen-o i kye keto ne Wuribware a kra bo yera-o nee. Ne a kaapo feye sese-o e kpa mɔ eyee kesebogyiiri nee. ³ Okemaa ne o waa itimaa-o mon sere bamo ne ba deere mɔ se-o. Amaa bamo ne ba waa ebaye-o e gye ne bo sere bamo. Nteto ne fo e waa na fo ma nya sere bamo? Waa keto ne ki bware-o, na bo kyoro fo, a lee feye ba kperi mone se bo gye Wuribware ayaafore ba waa kusun ba kpa mone itimaa. Amaa mone ya waa boye, amo feraa mon' sere bamo, a lee feye n gye kwaa se ne keyaalen-o bo bamo kesare-ro. ⁴ Bo gye Wuribware ayaafore nee, ne bo yere mɔ ayaa-ro ba gyiiri ebaye awaapo keseba. ⁵ Amose se-o mon' dee bu bamo ne bo de man keyaalen-o. Mone ma bu bamo bo lee aneŋ ne Wuribware dun i fwii mone se-o se wore. Amaa mon' bee bu bamo bo lee aneŋ ne mone nyi mone mfeere-ro feye aneŋ i bware feye mon' waa-o se.

⁶ Amose se ne a bee a bware feye mon' dee ka etweetwee na ilenpo. A lee feye bamo ne bo de man keyaalen-o akato a pee bamo kusun-o si. Kusun amo ne ba waa-o gye Wuribware lee nee. ⁷ Amose-o mon' ka keto ne ki bware-o bo sa bamo ne bo de mone se keyaalen-o. Mon' ka etweetwee eworese eworese ne ba kore-o peee, na mon' bu bamo kedabe ne baa sa bamo-o.

Aneŋ ne mon' bu abee-o

⁸ Mone ma kan kra oko koko na ki di mone mbonro-ro. Keto ne ki di mone mbonro-ro-o e gye kekpa. A bware feye mon' dee kpa abee asen. A lee feye oko ne o kpa mɔ kosobee asen-o a gya Wuribware a mbraa-o peee se nee. ⁹ Mon' nyinŋi si feye mbraa-o ye,

“Fo ma kan waa kakyekpa beee kanyarekpa a fo nyera awaareye,

fo ma kan mɔ sese,

fo ma kan ywii,

fo maa kan sa a fo akato pee oko ato se.”*

Mbraa mɔ na mmɔ ne ŋ ya san-o peee katin e gye feye,

“Kpa fo beeko asen feye aneŋ ne fo e kpa fo eyee-o.”*

¹⁰ Mone i de kekpa mone nkpon-ro, mone maa waa mone beeko-ana boye. Amose se-o mone e kpa mone beeko-ana, a kaapo nee feye mone gya Wuribware a mbraa-o peee se.

* 12:19 Mbraa kebeesa 32.35.

* 12:20 Anase na akpare 25.21-22 (LXX).

* 13:9 Kelee Igyipiti 20.13-15, 17; Mbraa

kebeesa 5.17-19, 21.

* 13:9 Kolonjo mbraa 19.18.

¹¹ Kεto se ne mo e towe amo-ɔ pεεε-ɔ e gye feye mo e kpa a mon' pini nee feye san a fo feye mon' kyiŋŋi lee idi-ro. A lee feye kake ne Kristoo e ba na ɔ bo mɔrɔwe ane-ɔ a to-ro kyon san ne ane a lee bo kɔare mo gyi-o. ¹² Kanye kebee a kyon, kaye kike a to-ro. Amose se-ɔ mon' sa a ane yowe ato ne asese ne bo te kibugyii-ro-o e waa-ɔ kowaa. Mon' sa a ane taa keyaalen ne Wuribware a sa ane feye ane bo kyena kakyena timaa na ane bo ko ebaye. Amose-ɔ, mon' sa a ane kyena feye ane ne a bware sa bamo ne bo te kelanjerɔ-ɔ-ro-ɔ. ¹³ Amose-ɔ ane ma dee gyi ateese bweeto bweeto beee ane bwee. Ane ma waa kakyee kpa na kanyarekpa beee kipurima. Ane ma kpa eko beee ane ka ane beeko-ana kokwee. ¹⁴ Kεto ne mon' waa-ɔ e gye feye mon' sa a Kristoo nya mone se keyaalen, na mone ma lee nya fa ane ne mone e waa a mon' nya ato baye ne mone e kpa-ɔ mferε.

14

Wuribware wore e gye ne o de kpa feye ɔ poro fo kosobeε

¹ Mbeyomɔ, mone kosobeε ne mo kokɔaregyi mon bo len-ɔ asen, ane a sese-ɔ, mon' kra mo neεneε, na mone aa mo ma kan gyiiri keto ne mo kokɔaregyi mon bo len kemo-ro-ɔ asen ikii. ² Oko e towe feye o de kpa feye o gyi keto kema. Oko ne mo kokɔaregyi mon bo len-ɔ i kisi kiyeε kema. ³ Oko ne o gyi keto kema-ɔ ma kan trasii oko ne oo kine kiyeε kema kowo-ɔ. Oko ne oo kine kiyeε kema kowo-ɔ mo ma kan trasii oko ne ɔ wɔ-ɔ mo, a lee feye Wuribware a kɔare ane a sese-ɔ. ⁴ Oko de kpa feye ɔ poro oko keyaafore aaa? Daabii! Keyaafore-ɔ mo nyanpe dooo e gye ne ɔ taare a ɔ towe feye ɔ waa ato beee ɔ mon waa ato. Kasentŋi si ɔ nya nkyoro, a lee feye ane nyanpe e gye ne o de kpa feye ɔ towe feye ɔ waa ato.

⁵ Sese ko e fa feye kake ko gye kake dabe ka kyɔ kako. Ne oko mo e fa feye nke-o pree ta abee se. Mon' sa a bamo okema taa kemo ne mo mferε a sa mo feye ke gye-ɔ. ⁶ Okema ne o bu kake ko ɔ kyon kako-ɔ e waa ane nee na ɔ nya bu ane nyanpe Yeessuu. Okema mo ne o gyi keto kema-ɔ e waa ane nee na ɔ nya bo bu ane nyanpe, a lee feye sese-ɔ e kore kebwarekore ɔ weε mo ateese si pweε ne ɔ dee gyi. Okema ne o kine kiyeε kowo-ɔ mo i kine nee na ɔ nya bo bu ane nyanpe, a lee feye mo gbaa e kore kebwarekore ɔ weε se pweε ne ɔ dee gyi mo ateese. ⁷ N gye ane wore eyee ne ane te bo sa. Ane deε ne ane lowi mon gye ane wore lee. ⁸ Ane i te, ane te bo sa ane nyanpe Yeessuu nee. Ne ane ya wu mo, ane a wu bo sa ane nyanpe nee. Ane se-ɔ hareε ane te beee ane a wu ooo, ane nyanpe e bo ane.

⁹ Ane se ne Kristoo a wu. Oo wu nee, ne ɔ beε kyinŋi lee lowi-ro, na ɔ nya kii bamo ne baa wu-o na bamo ne bo san bo te-o bamo nyanpe. ¹⁰ Amose-ɔ, ne nkee nteto se ne fo e poro beee fo i trasii fo kosobeε-ɔ nee? Nu feye ane pree e yere Wuribware akato-ro mo sen gyikpa-ɔ. ¹¹ Kee ε, baa kyoreε waa abwareŋen wore-ɔ-ro feye,

“Wuribware ye, Mo a bo-ro-ɔ se-ɔ, ŋ ye, okema i kpuni anuri mo ayaa-ro na o sure si feye mo e gye nyanpe.”*

¹² Amo-ɔ e kaapo nee feye Wuribware i bise ane okema asen, na okema lee kanɔ sa mo eyee gywii Wuribware.

Mon' dee nyite abee

¹³ Amose-ɔ mon' sa a ane dee yowe abee keporo. Mon' sa a ane ma lee waa ane kosobeε Kristoonyi keto ne ke e sa a ɔ waa baye-ɔ. ¹⁴ Mo a gye ane nyanpe Yeessuu a asese-ɔ oko-ɔ, mo e kɔare a n gyi feye kotoko mon bo-ro ne ke gye iyisi kemo eyee se. Amaa ne oko e fa feye kotoko gye iyisi ato feraa, ke gye bo sa sese amo fanfan nee. ¹⁵ Amose-ɔ, keto ne fo i gyi-o e sa ne fo kosobeε dun i fwii fo se feraa, amo feraa a kaapo nee feye fo mon fe e kpa mo asen. Fo ma sa a keto ne fo i gyi-o nyera oko ne Kristoo a kperi mo se wu-o. ¹⁶ Amose ne ŋ ye, hareε fo e fa feye ateese ko bware kigy gbaa ooo, amo kigy ya sa ne bokɔ e poro fo feye fo e waa ebaye, amo feraa yowe amo kigy. ¹⁷ A lee feye ane e towe ane kitii Wuribware a kuwure-o si asen, keto ne ane i gyi beee ane i nuu-o asen mon tiri. Keto ne ki tiri-o e gye feye ane a de kedamenanse na kayeyuri na kakatogyi ne amo pree a lee Wuribware a kufwiŋje timaa-o ase-ɔ. ¹⁸ Oko ne o sun Yeessuu kpa mo se-ɔ asen e pre Wuribware, na asese gbaa kyoro mo.

¹⁹ Ane se-ɔ mon' sa a ane len eyee waa keto ne ke e baa kayeyuri asese kakyena-ro-ɔ na keto kema ne ke e sa ne asese e kya abee-ro-ɔ. ²⁰ Mone ma sa a Wuribware kusun nyera bo lee ateese ko se. A gye kasentŋi feye ateese pree mo bware. Amaa a mon bware feye mon' gyi ateese ko ne a sa a mone kosobeε Kristoonyi lwee ebaye-ro-ɔ. ²¹ A mon bware feye mon' wo kiyeε kema beee mon' nuu nta kema ne n sa a mone kosobeε lwee ebaye-ro-ɔ.

²² Ane ne mone e kɔare amo-ɔ asen mone i gyi-o gye mone aa Wuribware wore kpen mbontɔ-ro asen nee. Oko ne o gyi kotoko ne ke maa waa mo mferε-ro feye ke mon bware-o

* 14:11 Isaya 45.23 (LXX).

de nyure. ²³ Amaa ketɔ ne fɔ i gyi-o, ne fɔ e mon nyi feye ki bware beɛɛ ke mon bware, amɔ feraa Wuribware i bu fɔ keɔɔ, a lee feye n gye fɔ kokɔɔregyi-o e gye ne kaa sa ne fɔ i gyi. Amɔse se-o sese e ma kɔɔre a o gyi feye ketɔ ne o waa-o bware, amɔ feraa o waa boye nee.

15

¹ Amɔse-o, ane ne ane e kɔɔre Kristoo ane i gyi kenken-o deɛ nyite bamɔ ne bamɔ kokɔɔregyi mon kyɔ bo lee aneɲ ne ba kisi kotɔko se. Na ane deɛ waa ketɔ ne ki i gyi bamɔ akato-o. Ane ma waa ketɔ ne ki i gyi ane wɔre akato-o. ² Ane okemaa deɛ waa ketɔ ne ki i gyi mɔ kɔsɔbe Kristoonyi akato-o, na ke nya waa mɔ dan, na o kya mɔ-ro, aneɲ ne mɔ kokɔɔregyi e nya a kɔ waa kokyo-o. ³ Nɔ feye Kristoo gbaa, n gye ketɔ ne ke e pre mɔ fanfan-o ne o waa. O waa feye oko ne o kyɔre Wuribware kunu si asen waa abwareɛɛn wɔre-o-ro-o,

“Asaagi ne baa tu weɛ Wuribware se-o
a lanɲe a gya mɔ se mbeyomɔ.”*

⁴ Mbeyomɔ ketɔ kema a ne ke bo abwareɛɛn wɔre-o-ro lee hareɛ deɛdaa-o, baa kyɔre bo kaapo ane nee, na ane nya nɔ aneɲ ne Wuribware a kya bamɔ ne baa taare gyi awɔrefɔ-o-ro kanyite-o-ro-o. Aneɲ a ato kekare-o e sa ane wɔre na temaa. ⁵ Amɔ a tee a gye feye Wuribware e gye ne o sa mon kanyite na wɔre-o, amɔ feraa ane e kɔre mɔ nee feye o sa a mon nyite abee, feye aneɲ ne Kristoo Yeesuu a nyite bokɔ-o. ⁶ Aneɲ-o na mon nɔ nya twee abee se, na mon' waa kanɔ kyɔro Wuribware ne o gye ane nyanɲe Yeesuu Kristoo mɔ se-o. ⁷ Aneɲ se-o, monɛ ma kine abee, feye aneɲ deɛ ne Kristoo gbaa mon kine monɛ-o. Na Wuribware nya nkyɔro na wuraa.

Aneɲ ne abwareɛɛn wɔre-o a tɔwe feye nde se awuye e kyɔro Wuribware-o

⁸ Ketɔ ne mɔ e kaapo-o e gye feye Kristoo a ba feye o bo waa kusun bo sa Yuda awuye-o nee, na ketɔ ne Wuribware a tɔwe bo beya feye o waa a o sa bamɔ adedaapo-o nya waa kasentij. ⁹ Mfaane se-o, na nde se awuye taare kyɔro Wuribware bo lee aneɲ ne mbeyomɔ oo nɔ bamɔ ewee-o se. Feye aneɲ ne baa kyɔro Wuribware mɔ abwareɛɛn wɔre-o-ro-o,

“Amɔse-o, mɔ e kyɔro fɔ a n gywii nde se awuye,
na n waa ilin bo daa fɔ bamɔ akato-ro.”*

¹⁰ Ne baa beɛ kyɔre feye, “Nde se awuye,
mon' bo tii Wuribware asese-o se kyɔro mɔ.”*

¹¹ Ne baa beɛ kyɔre feye,
“Nde se awuye eee, mon' ba a ane kyɔro Wuribware.
Asese peee mɔ, mon' waa ilin bo daa mɔ.”*

¹² Mon' beɛ keɛ ketɔ ne Isaya a kyɔre-o,

“Yeseɛ mɔ kenanagi oko e ba a o bo ba.
Mɔ e gye ne o kɔsɔ na o deere
nde se awuye peee se
na bo bo kɔre mɔ gyi.”*

¹³ Mɔ e kɔre kebwarekore nee feye aneɲ ne mon e kɔre Wuribware mon e gyi-o si-o, Wuribware ne o sa ne mon e kɔre mon e gyi feye mon e yo sosɔ-o sa mon kakatagi bweɛto na kayeyuri, na Wuribware a kufwiɲe timaa a keyaalen-o nya sa a mon temaa-o deɛ tii si bweɛto.

¹⁴ Mɔ kɔsɔbe-ana, a mon gye feye ma kɔre mon mɔ i gyi nee se ne mɔ e kyɔre asen mɔ mɔ e kyɔwe mon. Amaa mɔ a kɔre gyi nee feye mon e waa abee kedamenanɲe san kemaa, ne mon de kanyiasen ne mon e taare mon de kamɔ mon e kaapo abee ato. ¹⁵⁻¹⁶ Amaa mɔ a kyɔre asen mɔ bo kyɔwe mon lenlen nee na a nya nyinɲi mon ketɔ ne mon kyɔ mon nyi-o si. Mɔ e taare a n waa aneɲ, a lee feye Wuribware ya sa mɔ kpa feye n kii Yeesuu Kristoo keyaafore, na n waa kusun sa mon ne mon mon gye Yuda awuye-o. Feye aneɲ ne Wuribware alɲɲɔro kusun e gye feye o ba kabɔ a o bo lɲɲɔ Wuribware-o, mɔ kusun e gye feye n tɔwe abwareɛɛn gywii mon ne mon mon gye Yuda awuye-o. Na

* 15:3 Kiliɲ 69.9. * 15:9 2 Samuwel 22.50; Kiliɲ 18.49. * 15:10 Mbraa kebeɛsa 32.43. * 15:11 Kiliɲ 117.1.
* 15:12 Isaya 11.10 (LXX).

ɲkee n taare taa monɛ bo sa Wuribware. Mɔ akatɔ i gyi na ɔ kɔɔre ketɔ ne n de bo sa mɔ-ɔ, a lee feye Wuribware a kufwiɲe timaa-o e gye ne ɔ kpee iyisi ne i te monɛ se-ɔ, na mon' nya waa asese ne bo bware Wuribware ase-ɔ.

17 Amose-ɔ n de kpa feye, mɔ a gye Kristoo sese-ɔ se-ɔ, ɲ kaapo mɔ eyee bo lee ketɔ ne mɔ a waa sa Wuribware-ɔ se. 18-19 Amaa mɔ e danɲ dun nee na n tɔwe kemɔ ne Kristoo a yere mɔ se waa sa ne nde se awuye-o a bo bu Wuribware-ɔ, na mɔ asenɲ tɔwese, na mɔ awaase, na akpenyegetɔ ne mɔ a waa-ɔ, na Wuribware a kufwiɲe timaa a keyaalenɲ-ɔ, na anenɲ ne Kristoo a bo waa amɔ pɛɛɛ-ɔ. Amose-ɔ mɔ kenare kaa lee Yerusalem ya bo fo Ilirikum sweere se-ɔ, mɔ a tɔwe asenɲ timaa amɔ ne a gye Kristoo kuɲu si asenɲ-ɔ gywii mfenɲ tonɲ kɛmaa awuye-o lowe. 20 Mɔ a kpa nee feye sanɲ kɛmaa n tɔwe asenɲ timaa-o tonɲ ko ne bo monɲ tee nu Kristoo kenyaare se-ɔ. Mɔ ya waa anenɲ, sanɲ-ɔ a monɲ gye feye ɔko a talii ne ɔ da-ɔ se ne mɔ e pwee mɔ e gya se. 21 Mɔ e waa amɔ-ɔ nee, feye anenɲ ne baa kyoree waa abwareseɲ wore-ɔ-ro-ɔ,

“Na bamɔ ne bo monɲ tee ya tɔwe mɔ asenɲ-ɔ gywii bamɔ-ɔ nya ɲu mɔ, na bamɔ ne bo monɲ tee nu-o mɔ nu amɔ kaase.”*

Mfenɲ ne Pɔɔl a kra feye ɔ beɛ ɔ yɔ-ɔ

22 Bo lee anenɲ ne mɔ a tu kpa bweeto ya tɔwe abwareseɲ-ɔ gywii asese bweeto-ɔ se, ne bo fo mbeyomɔ, monɲ tee taare nya kpa bo ka monɛ kanɔ. 23-24 Amaa mbeyomɔ fɛraa, monɲ lee n de kusunɲ esweere amɔ se a ɲ waa. Amose-ɔ amɔ a gye nsu kanɔ ɲko nee feye mɔ a kpa keboɲu monɛ ne monɲ tee taare-ɔ se-ɔ, mɔ e kyonɲ mɔ e yɔ Spaniya sweere se mɔ e boɔ monɛ aye, na ɲ ka monɛ kanɔ. Na mɔ ya bo gyi akatɔ monɛ ase kafwee, na mon' nya taare kya mɔ-ro, na n kya mɔ kpa-ɔ se. 25 Amaa mbeyomɔ fɛraa mɔ e kpa feye ɲ yɔ Yerusalem manɲ-no ya kya Wuribware asese ne bo bo mfenɲ-ɔ-ro. 26 Ketɔ se ne mɔ e yɔ mfenɲ-ɔ e gye feye asoree asese ne bo bo Makedoniya na Akaya esweere se-ɔ a da bamɔ eyee se feye ba kyonwe Kristoo awuye ne ba wu kitiri, ne bo bo Yerusalem manɲ-no-ɔ atanne. 27 Bamɔ fanfanɲ ya da bamɔ ɲkponɔ se kra anenɲ a asenɲ-ɔ. Amaa kasentɲin fɛraa, a kyɔ a tiri feye bo sa Yudaawuye atiripo amɔ kotoko. A lee feye nde se awuye-o a boɔ Yudaawuye si nya nyure ne ɲ ya lee sosɔ-ɔ. Amose-ɔ nenfo a bware feye bo beɛ sa bamɔ kaye mɔ-ro atɔ ne Wuribware a bo yure bamɔ-ɔ ako. 28 Mɔ ya ɲu feye atanne-ɔ a lwee bamɔ kesaree-ro, na ɲkee, n kya se yɔ Spaniya sweere se. Amaa mɔ e yɔ, mɔ e boɔ a ɲ ka monɛ kanɔ. 29 ɲ nyi feye mɔ ya bo ka monɛ kanɔ, a waa deɛ n de Kristoo nyure pɛɛɛ a m baa monɛ.

30 Mɔ kosobe-ana, monɛ a gya ane nyanɲe Yeesuu Kristoo ne Wuribware a kufwiɲe timaa-o a sa ne monɛ e kpa mɔ asenɲ-ɔ se-ɔ se-ɔ, mɔ e kore monɛ nee feye mon' deɛ kya mɔ-ro kore kebwarekore kenken sa mɔ. 31 Mon' gye ɲkpee kore kebwarekore feye Wuribware lee mɔ lee bamɔ ne bo bo Yudeya sweere se, ne bo maa kɔre Kristoo ba gyi-o kesaree-ro. Na mon' kore nyɔsepo feye Yerusalem asoree asese-ɔ kɔre atanne ne n de mɔ e yaa bamɔ-ɔ. 32 Mɔ ya waa amɔ-ɔ pɛɛɛ lowe, mɔ mferɛɛ i di mɔ. Na Wuribware ya sure, m ba monɛ ase bo ka monɛ kanɔ kyekyeɛ, na ane waa abee wore.

33 Mbeyomɔ, mɔ e kore kayeeyuri sapo-ɔ Wuribware nee feye ɔ gya monɛ pɛɛɛ kameɛ. Amɛye.

16

Kanaka

1 Mɔ e kore monɛ nee feye ane pekyee Fiibii ya ba monɛ ase, mon' kra mɔ neɛneɛ. ɔ gye akyarapo-ɔ ɔko nee, ne ɔ waa kusunɲ ɔ sa asoree awuye ne bo bo Kenkreya manɲ-no-ɔ. 2 Mon' kra mɔ neɛneɛ ane nyanɲe kenyaare-ro, feye anenɲ ne a bware bo sa Wuribware asese feye bo waa-ɔ. Na, mɔ e kpa ketɔ kɛmaa bo lee monɛ ase, mon' kya mɔ-ro na ɔ nya kemɔ, a lee feye ɔ gye nyare timaa asese bweeto ase na mɔ ase.

3 Mɔ e ka Prisikila na Akwila ne bo gye mɔ beeko-ana, ne ane e waa Kristoo Yeesuu kusunɲ-o kanɔ. 4 Baa kperi mɔ se bo deɛ a bo mɔɔ bamɔ. N gye mɔ wore e gye ne mɔ e sa bamɔ anɲe. Nde se awuye-o-ro asoree awuye pɛɛɛ ne mɔ i sunɲ mɔ e sa-ɔ gbaa e sa bamɔ anɲe na koɲwaa.

5 Mɔ e ka asese ne ba gyanɲe ba waa asoree bamɔ loɲ-no-ɔ kanɔ.

Mɔ e ka mɔ nyare timaa Ipeenitus kanɔ. Mɔ ya gye ɲkpee kii Kristoonyi Asiya sweere pɛɛɛ se.

6 Mɔ e ka Mariya ne oo sunɲ kenken sa monɛ-ɔ kanɔ.

* 15:21 Isaya 52.15 (LXX).

7 Mō e ka mō kōwēbēē-ana Andrunikus na ōkyēē Yuniya kanō. Mō aa bamō nē baa dēē tii sanj kō-ō. Bō gyē Kristoo ayaa-rō ayerepō-ō bōkō, nē bō de kenyarē timaa. Baa daa mō gbaa ikii Kristoo awuye.

8 Mō e ka Ampriyas kanō. Ō gyē mō kōsōbēē Kristoonyi, nē mō e kpa mō asēj bweētō.

9 Mō e ka Orabanus, mō bēēkō nē mō aa mō mpepēyō a waa Kristoo kusun-ō kanō.

Mō e ka mō nyarē timaa Staakis kanō.

10 M bēē mō e ka Apilees kanō. Oo gyi awōrēfōō bō lēē anēj nē ō gya Kristoo a ēkpa-ō sē-ō se, nē ō lēē amō-rō feyē Kristoonyi kasēntij-ō.

Mō e ka Aristobulus lān-nō awuye kanō damenanjse.

11 Mō e ka mō kōwēbēē Hērōdēyōj kanō.

Mō e ka Naakisus lān-nō awuye nē bō gyē anē nyanjpe Yeessu Kristoo asēsē-ō kanō.

12 Akyēē anyō mō, Trifiinaa na Trifoosa i sunj kenkej ba sa anē nyanjpe. Mō e ka bamō anyō amō kanō nēēnēē.

M bēē mō e ka anē nyarē timaa Pēesis kanō. Mō gbaa bēē ō gyē ōkyēē kō nē ō waa kusunj kenkej sa anē nyanjpe-ō.

13 Mō e ka Rufus kanō damenanjse. Anē nyanjpe a lee mō kpa mō asēj bweētō. Mō e ka mō nyi gbaa kanō. Ō kra mō feyē anēj nē n na e kra mō-ō.

14 Mō e ka asēsē mō kanō, Asinjkrutus na Felēegōj na Hēēmes na Patrobas na Hēēmas na anē kōsōbēē-ana pēēē nē bō bō bamō ase-ō.

15 M bēē mō e ka asēsē mō gbaa kanō, Filologus na Yuliya na Niriyus na mō pēkyēē na Olimpas na Wuribwarē asēsē pēēē nē bō bō bamō ase-ō.

16 Njēē, mōn' ka abēē kanō damenanjse sa mō. Kristoo asōrēē asēsē pēēē e ka mōnē kanō.

Paol a asēj-ō lalalowe

17 Mō kōsōbēē-ana, mō e korē mōnē nēē feyē mōn' sa asēj awuye-o si. Mōn' dēē kwayē bamō nē ba nyera asēsē mbōjtō-rō, nē ba sa a mōn' turi ketō nē mōnē e kōrē mōnē i gyi-o-ro-o, na bamō nē ba kaapo atō nē a kye amō nē mōnē a kyō suye-o. 18 N gyē anē nyanjpe nē anēj a asēsē-ō i sunj. Bō gya ketō nē bamō fōj fōj e kpa-ō sē nēē. Bō de bamō nnōrōkōnē-ō ba pēnna asēsē nē bamō mfēērē maa krēē ikyurōwi-o nēē. 19 Mbeyōmō a bō mō kōnē feyē ōkēmaa a kyō nu anēj nē mōnē fēraa mōnē yere-rō kenkej, nē mōnē gya abwarēsēj-ō sē-ō. Amaa mō e kpa feyē mōnē kanyiasēj nē mōnē de-o sa a mōn' gya ketō nē kē gyē kitimaa-o si, na mōn' kwayē kōwaa ketō nē kē gyē bōyē-ō. 20 A sanj kafwēē, kayēyuri sapō-ō Wuribwarē e sa a mōn' kyikyē Ōbōnsam sē. Mō e korē kēbwarēkōrē feyē anē nyanjpe Yeessu yure mōnē.

21 Mō bēēkō Timotii nē mō aa mō mpepēyō e waa Kristoo kusun-ō e ka mōnē kanō. Mō kōwēbēē-ana Lukiyus na Yasōj na Sosipata gbaa e ka mōnē kanō.

22 Mō, Tērētīyus, nē mō a kyōrēē wōrē mō sa Pōol-ō e ka mōnē kanō anē nyanjpe kenyarē-rō.

23 Gayus nē mō, Pōol, n te mō lān-nō-ō e ka mōnē kanō. Kristoo awuye nē bō bō mfēē-ō pēēē e gyanjpe mō aye nēē ba waa asōrēē.

Irasitus nē ō gyē manj kusunj ōdēēresēpō mfēē-ō na anē kōsōbēē Kwaatus e ka mōnē kanō. [24 Mō e korē kēbwarēkōrē feyē anē nyanjpe Yeessu Kristoo yure mōnē.]

25 Njēē mōn' sa a anē kyōrō Wuribwarē, a lēē feyē mō e gyē nē ō taare na ō sa mōnē keyaalēj na mōn' bō kya sē kōrē asēj timaa bō lēē Yeessu Kristoo kunj si nē mō e tōwē-ō gyi. Asēj timaa mō, Wuribwarē a taa amō bō kweērō hareē pwēē nē ō dēē tweē kayē.

26 Amaa mbeyōmō Wuribwarē, mō nē o te nsu pēēē-ō, a sa kanō feyē asēj timaa mō nē mō akyaamēē nē baa dēē kyēna-ō a bēē kyōrēē amō asēj waa abwarēsēj wōrē-ō-rō-ō lēē ifuri, na kayē-rō asēsē pēēē nya nu amō asēj, na bō kōrē gyi, na bō gya amō sē.

27 Wuribwarē gyē ōkōj kō nēē kpenj. Mō dooo e gyē Kanyiasēj-pēēē-kunju-Bwarē. Mōn' sa a anē bōrō Yeessu Kristoo si bu Wuribwarē kēdabē nsu pēēē. Amēyē.

1 Korintoo awuye

Wore gyenkpere ne Poul a kyore bo kyonwe Korintoo man-na Kristoo awuye-o

1-2 Mo, Poul, ne Wuribware a lee feye n kii Kristoo Yeesuu a ayaa-ro ayerepo-o oko na ane kosobee Sostenes e gye ne ane e kyoree wore mo ane e kyonwe Wuribware asoree awuye ne bo bo Korintoo man-na-o. Kasentij, Wuribware a tee mone feye mon' kyena kakyena timaa, na mon' bo kii mo asese Yeesuu Kristoo kokowebe-ro, feye anen ne oo lee asese bokoo ne bo te tonj kema-a-o sa mo eyee bo lee feye ba tee Yeesuu Kristoo feye bamo nyanje-o. Mo e gye bamo nyanje feye anen ne o gye ane lee-o. ³ Ane e kore kebwarekore feye ane se Wuribware na ane nyanje Yeesuu Kristoo yure mone, na bo sa mone kayeyuri.

Nyure ne Korintoo awuye a kyona-o

⁴ Mone Korintoo awuye si, mo e sa Wuribware anse sanj kema, a lee feye Wuribware a bor-o Kristoo Yeesuu si bo yure mone bweeto. ⁵⁻⁶ Mo a ba bo tawe asen timaa bo lee Kristoo kunj si gywii mone-o, kame-ro mone a yere asen amo-ro kenken, ne Wuribware a sa ne mone a nu mo asen kaase neene, ne o sa mone keyaalen feye mon' kaapo mo asen gywii bokoo. ⁷ Kasentij mone monj kine kokore aketo ne aa lee Wuribware a kufwiije timaa-o ase-o ako. Anen se-o mbeyomo mone gywii wore se sanj ne ane nyanje Yeesuu Kristoo bee o ba-o. ⁸ Ane nyanje Yeesuu Kristoo e gye ne o sa mone keyaalen a o ya bo fo kee, na kake nsi ne o bee o ba-o na oko ma taare poro mone ebaye kwaa se. ⁹ To, Wuribware a denj tee mone waa mo gyi, ane nyanje Yeesuu Kristoo, a kokowebe-ro-ro-o, ane e taare a ane kore mo gyi feye o maa yowe mone a o nare.

Anen ne asoree agyi a keke-ro-o

¹⁰ To, mo kosobee-ana, n de ane nyanje Yeesuu Kristoo kenya mone e kore mone feye mone maa keke-ro, amaa mon' waa kokonko, na mon' waa kan konko mone mferere na asen kema ne mone e fa amo asen-ro-ro. ¹¹ Keto se ne mo e tawe amo-o e gye feye okyee ko ne ba tee mo e Kilowi a akowebe-ro a bo tawe gywii mo feye mone wore wore e ko. ¹² Keto ne mo e kaapo-o e gye feye mone okema keto ne o tawe-o kwee mo beko asoree kigy lee si. Mone-ro oko ye, "N gya Poul se nee." Oko mo ye, "M feraa, n gya Apolos si nee."* Oko mo ye "M feraa, n gya Peetroo si nee." Ne oko mo ye, "M feraa, n gya Kristoo si nee."

¹³ Abaa! Emene ne ba waa a bo ke Kristoo-ro kyikpuri kyikpuri? Mo, Poul, ne baa da bo mera kiyii kpare-abee-ro se sa mone aaa? Beee mo, Poul, kenya-ro ne baa bo mone asuu aaa? Daabii! ¹⁴ Mo e sa Wuribware anse feye mo fonfon a mon bo mone-ro oko asuu, amo Krisipus na Gayus. ¹⁵ Feye mo a dee bo mone bweeto asuu nee, weete mone bweeto dee tawe feye mo fonfon kenya ne mo a bo bo mone asuu. ¹⁶ O, mo a nyinji si feye mo a bo Stifan na mo lon-oo awuye asuu, amaa ma taare a n nyinji si feye mo a bo bokoo mo asuu beee monj bo. ¹⁷ Kusun ne Kristoo a sunj mo feye n waa-o e gye feye n tawe asen timaa-o gywii asese. Anen a abwaresej kotowe-o tiri a ky feye mo a bo asese asuu-o. Ne mo abwaresej kotowe-ro, o monj sunj mo nee feye n tawe anyiasenje nee. A dee a gye anen nee weete n gye anen ne Kristoo a wu kiyii kpare-abee-ro se-o ya sa ne mone a gya mo se, amaa mo kanyiasen se.

Anen ne kaye-ro asese e fa feye Wuribware anen maa sa kanyiasen-o

¹⁸ Kasentij, mbeyomo keto ne ane e kaapo bo lee Kristoo kuwu kiyii kpare-abee-ro se-o du nee feye kanyiasen a monj bo amo-ro-o sa bokoo ne bo maa nya nkpa na kukyure ne a monj de kee-o. Amaa bamo ne Wuribware dee o morowe-o ase feraa kpa amo se ne Wuribware bo o de mo keyaalen-o o sunj mo kusun-o nee. ¹⁹ Feye anen ne baa kyoree waa abwaresej wore-ro-ro,

Wuribware ye, "Mo e nyera kanyiasen ne anyiasenpo-o de-o, mo e sa a bamo ato kinyi peee waa kwaa."*

²⁰ Amo a gye anen-o, kaye mo-ro a anyiasenpo na ikii agyiiripo timaa-o na mbraa akaaporo-o a kii feye bamo a monj nyi asen-o. ²¹ Aa pre Wuribware ne o nyi asen o ky baamo peee-o feye kaye mo-ro a asese-o ma ba bamo kanyiasen a bo bo gyii mo. Amaa feraa aa gyi Wuribware akato feye mo a ba abwaresej ne ane a tawe-o ne anyiasenpo-o ye a monj de kaase-o bo morowe bamo ne baa bo kore Kristoo gyi-o. ²² Mo fonfon asese Yudaa awuye-o

* 1:12 Ayaa-ro ayerepo-o asun 18.24. * 1:19 Isaya 29.14 (LXX).

ye, “Waa akpenyeeto ko bo kaapo pwεε na anε dεε kōore gyi feye Yeesuu e gye Kristoo.” Mone fanfan aseε Griiki awuye-o mo ye, “Ba kanyiasen bo kaapo fo asen-ɔ kaase.”²³ Amaa anε fεraa, anε e tōwe anen nε Wuribware a sun Kristoo, nε oo wu kiyii kpare-abεε-rɔ se-ɔ. Yudaa awuye fεraa maa taare a bo kōore gyi feye Wuribware a waa anen a atɔ-ɔ. A du nε feye kefore nε ba da keyaa kemɔ se ba lee ba da-ɔ. Griiki awuye fεraa ase, anε abwaresen kotōwe-ɔ du nε feye amo a mon de kaase-ɔ. Bo maa taare a bo nu ketɔ se nε a bware feye kōore wu kiyii kpare-abεε-rɔ se-ɔ kaase.²⁴ Amaa bamo nε Wuribware a tee feye bo ba mō ase-ɔ fεraa, bo gye Yudaa awuye bεεε bo gye Griiki awuye nεe ooo, abwaresen nε anε e tōwe-ɔ e gye feye bo boro Kristoo si bo nu Wuribware keyaalen na kanyiasen.²⁵ Amose se-ɔ, oko ya fa feye Wuribware mon nyi asen ooo, mō-ɔ mō kanyiasen kyɔ nyinkpase lee-o. Nε oko ya fa feye Wuribware mon bo len ooo, mō-ɔ mō keyaalen kyɔ nyinkpase lee.

²⁶ Mbeyamo, mō kosobεε-ana, mon' nyinji anen nε mone dεε mone du san nε Wuribware a tee mone feye mon' bo kii mō aseε-ɔ se. Mone-rɔ kafweε ko nε aseε e tee feye anyiasenpo. Mone-rɔ kafweε ko nε ba keyaalen man-ɔ-rɔ. Mone-rɔ kafweε ko nε gye awure akoweε.²⁷ Amaa Wuribware a ba atɔ nε a bo kaye mɔ-rɔ, nε aseε e fa amo feye a mon de kaase-ɔ bo sa nε ipeere a nya anyiasenpo-ɔ. Nε ɔo beε ba atɔ nε a bo kaye mɔ-rɔ, nε aseε ye a mon de elen-ɔ bo sa nε ipeere a nya ayaalenpo-ɔ.²⁸ Anen dεε nε Wuribware a ba kaye mɔ-rɔ a atɔ nε aseε maa bu feye a gye kotako-ɔ bo gya atɔ nε ba fa feye a gye adabe-ɔ bo tweε. Nε ɔo beε ba atɔ nε kaye-rɔ a aseε-ɔ e tee feye a mon gye seye-ɔ bo gya atɔ nε bo ye a gye adabedabe-ɔ bo tweε.²⁹ Amose-ɔ oko maa taare a ɔ kaapo mō eyee Wuribware akatɔ-rɔ.³⁰ Wuribware e gye nε ɔo sa nε mone a tii Kristoo kōkōweε se. Amose nε anε Kristoo awuye ase, ketɔ nε Kristoo a waa sa anε-ɔ e kaapo anen nε Wuribware a kanyiasen-ɔ mō du-o. Bo lee feye ɔo waa anε aseε timaa, nε oo lee anε sa mō eyee, nε ɔo kōore anε, nε anε a nya anε eyee.³¹ Amose se-ɔ, feye anen nε baa kyoreε waa abwaresen wore-ɔ-rɔ,

“Sa a oko nε ɔ kaapo mō eyee-ɔ
kaapo eyee feye o nyi mō, Wuribware.”*

2

Kanyiasen kasentij nε ka lee Wuribware a kufwiije-o ase-ɔ

¹ Mō kosobεε-ana, m fεraa, mō a bo tōwe abwaresen gywii mone-ɔ, mon ba asenkpargyi dabe dabe na kanyiasen nε mō a bo tōwe. ² Amaa mō a fa mfεere feye mō a bo mone ase-ɔ, mō e ba mō mfεere a m bo dɔnjo Yeesuu Kristoo dooo si na ketɔ se nε oo wu kiyii kpare-abεε-rɔ se-ɔ se. ³ Mō a ba mone ase-ɔ na mō kayowore-rɔ du mō yeyore, na mō e fa mfεere kufu si. ⁴ Mō a kaapo abwaresen-ɔ, mon ba nyinkpase kanyiasen a asenkpargyi nε a popore-ɔ nε bo kaapo mone. Amaa mō senja sase-rɔ nε Wuribware a kufwiije timaa-o a lee mō keyaalen-ɔ bo popore mone. ⁵ Amose-ɔ, mone a bo kōore Kristoo gyi-o, mone kōkōoregyi-o mon yere nyinkpase kanyiasen se nεe, amaa Wuribware keyaalen se nε ke yere.

⁶ Amo-ɔ pεεε gbaa ooo, asen nε anε e tōwe anε i gywii bamo nε bo gye akōoregyipo kasentij-o gye kanyiasensen kasentij. Amaa a mon gye kanyiasen nε ka gye ndoo a kaye mō lee-o nεe, bεεε aseε nε bo gye agyenkpεεpo ndoo-ɔ lee-o nεe. Anen a kanyiasen nε ka du feye bamo lee amo-ɔ maa lanjo seye. ⁷ Amaa ketɔ nε anε e tōwe kemɔ asen-ɔ e gye Wuribware a kanyiasen nε kaa kweero hareε lee san nε ɔo tweε kaye-ɔ, nε mbeyamo kaa lee ifuri-o. Amo e gye feye ɔo kra mfεere feye anε Kristoo akōoregyipo-ɔ e nya kedabe na wuraa. ⁸ Ndoo a kaye mɔ-rɔ a ayaalenpo-ɔ okonko gbaa mon nyi anen a kanyiasen-ɔ. Bo dεε bo nyi Wuribware a kanyiasen amo nεe-ɔ, weete ba pini Yeesuu feye mō e gye kaye-rɔ a aseε-ɔ nyanpe dabe, nε bo maa da mō a bo bo mera kiyii kpare-abεε-rɔ se. ⁹ Feye anen nε Wuribware kyaamεε ko a kyoreε waa abwaresen wore-ɔ-rɔ,

“Okō mon tee nu, oko mon tee nu, oko mon tee pini
ketɔ nε Wuribware a waa siraa
sa bamo nε ba kpa mō asen-ɔ.”*

¹⁰ Anen a atɔ-ɔ nε Wuribware a boro mō kufwiije timaa-o si lee amo bo kaapo anε. Wuribware a kufwiije-o e deere ketɔ kema-rɔ. Wuribware mfεere nε n kweero-ɔ gbaa, mō kufwiije-o e deere-rɔ. ¹¹ Nε i nyi nyinkpase mfεere, amo seε amo kufwiije. Anen dεε nε Wuribware a kufwiije-o wore e gye nε ɔ taare a o pini Wuribware mfεere. ¹² Mbeyamo n gye kaye mɔ-rɔ a kanyiasen-ɔ nε anε de anε nkpono-rɔ, amaa Wuribware a kufwiije timaa nε ɔo bo kyonwe anε feye anε taare nu atɔ nε Wuribware a sa anε mō kepre se-ɔ. ¹³ Amose

* 1:31 Yeremeya 9.24. * 2:9 Isaya 64.4.

se-ɔ ane e sa seɗsa, ane moŋ de asenjkparegyi ne ane a suye lee anyiasenjo ase-ɔ ane e waa-ro, amaa amo ne aa lee Wuribware a kufwiije-o ase ne ane de ane e waa-ro. Ane e kaapo ato ne aa lee Wuribware na mo kufwiije-o ase-ɔ kaase ane i gywii bamo ne baa nya mo kufwiije-o bamo njkpono-ro-ɔ nee.

¹⁴ Nynjkpase ne ɔ gya kaye mo-ro asen se-ɔ maa taare a o sure ato ne ane e towe bo lee Wuribware a kufwiije-o si-o si. ɔ fa feye aneŋ a ato mo moŋ de kaase. Kasentjɪn si ɔ maa taare a ɔ koore aneŋ a ato-ɔ gyi, a lee feye Wuribware a kufwiije-o si dooo ne ɔ boɔ na ɔ taare nu amo kaase. ¹⁵ Sese ne Wuribware a kufwiije-o te mo kakpono-ro-ɔ e taare a o nu ato mo peee kaase, amaa oko ne mo kufwiije-o moŋ te mo-ro-ɔ maa taare a o ŋu keto ne ke bo aneŋ a sese-ɔ kakpono-ro-ɔ. ¹⁶ Baa kyore abwasesen wore-ɔ-ro feye,

“Nse i nyi Wuribware mfeere,
na ɔ taare a ɔ ka mo asenj?”*

Amaa ane ne Wuribware a kufwiije-o te ane-ro-ɔ feraa, ane e taare a ane ŋu Kristoo mfeere.

3

Mone ma nyera Wuribware sunjka-ɔ

¹ Mo kosobe-ana, mo a gye nkpee ba mone ase mo e towe abwasesen-ɔ, moŋ taare sa seɗsa gywii mone feye ane ne mo e sa seɗsa mo i gywii asese ne Wuribware a kufwiije-o bo bamo njkpono-ro-ɔ. Mo a sa seɗsa gywii mone nee feye mone a gye kaye mo-ro asese ne baa den kowe bamo waa Kristoo kokowebese-ro-ɔ. ² Sanj amo mone moŋ taare nu abrese-ro kekaapo kaase, feye aneŋ ne keegy kagyngyii maa taare a o gyi ateese-o. Amaa mone a taare nu ato ne a moŋ bo leŋ-ɔ kaase, aneŋ ne keegy kagyngyii e taare a ɔ nyapo-ɔ. Haree mbeyma gbaa mone maa taare a mon' nu abrese-ro kekaapo kaase. ³ A lee feye mone sanj mone gya ato ne bamo ne bo moŋ gye Kristoo awuye-o e waa-ɔ se. Keto ne mo e towe-ɔ e gye feye kokwee na eko bo mone mboŋto-ro. Amo-ɔ maa kaapo nee feye mone sanj mone bo kaye mo kaase, ne mone gya kamo asen se aaa? ⁴ Mone-ro oko ya kosɔ ɔ ye, “N gya Pɔl se nee,” na mo beeko asoree kigy mo towe feye, “M feraa n gya Apolos si nee.” Amo-ɔ maa kaapo nee feye mone gya ato ne bamo ne bo moŋ gye Kristoo awuye-o gya se-ɔ se aaa?

⁵ Mon' kee e, nse e gye mo, Pɔl? Ne nse e beee ɔ gye Apolos? Ane moŋ gye ayaafore ne mone a boɔ ane se bo koore ane nyanje Kristoo gyi-o nee eee? Wuribware e gye ne ɔ sa okemaa na mo kusun ne ɔ waa ɔ sa mo-ɔ. ⁶ Oko i dwii atodwii, ne oko mo e wee se nkyu. Amose se-ɔ Wuribware ya bo yera feye mo, Pɔl, e gye ne mo a gye nkpee towe abwasesen gywii mone, ne amo kame-ro Apolos a ba, ne ɔ bo kaapo mone Wuribware a asenjkparegyi-o bweeto. Amaa Wuribware e gye ne ɔ sa ne atodwii-o e kwee danj. Wuribware e gye ne ɔ sa ne mo asenjkparegyi-o i tii si mone njkpono-ro. ⁷ Amose se-ɔ, mo ne o dwii-o na mo ne ɔ wee se nkyu-o moŋ de kedabe bweeto. Amaa mo ne ɔ sa ne atodwii-ase amo e kwee, ne a danj-ɔ e gye ne o de kedabe bweeto ɔ kyɔ bamo peee. Aneŋ a sese-ɔ e gye Wuribware. ⁸ Mo ne o dwii-o na mo ne ɔ wee se nkyu-o de kano konko bamo asun-no nee. Bamo okemaa e nya mo kakoka aneŋ ne oo sunj bo-ro-ɔ se nee. ⁹ Ane gye Wuribware asunjo, ne ane peee i sunj mo kodoo-ro. Mone du nee feye Wuribware kodoo-ɔ.

¹⁰⁻¹¹ M beee taa feye mone Kristoo awuye du nee feye Wuribware loŋ-ɔ. Wuribware a sa mo kanyiasen feye ŋ kii ɔweweɔ brese, ne mo a ba kanyiasen amo bo da Wuribware loŋ talii. Ne oko mo a bo pwee bo gya talii-o si, Yeessu Kristoo e gye talii-o. Oko moŋ de kpa feye ɔ pwee Wuribware a loŋ-ɔ bo gya talii banban se. Amaa okemaa sa se aneŋ ne o sunj a ɔ sa Wuribware-ɔ, feye aneŋ de ne sese sa se ba ato ne a maa kywee-ɔ bo pwee loŋ bo yera talii-o si. ¹² Aneŋ a ato mo ne a maa kywee-ɔ gye atanne pipee beee afufuri beee abu yawo leŋse. Amaa ayii na tenperen na ketaapa e taare a a kywee. ¹³ Sanj ko e ba a ɔ bo ba ne ane peee i ŋu atetomonta ne asese a bo pwee-ɔ. Sanj amo e gye kake nsi ne Kristoo i kinji a ɔ ba-ɔ. Kake nsi amo ɔ ba deekpa nee ɔ bo kyɔ nynjkpase kemaa kusun-no kee. ¹⁴ Keto ne nynjkpase a pwee-ɔ e sanj ke gya talii-o si, na ke moŋ kywee, amo feraa ɔ nya mo kakoka. ¹⁵ Amaa ne deekpa-ɔ ya kywee keto ne ɔ pwee-ɔ, amo feraa oo sunj kwaa nee. Amaa mo fonfon feraa, Wuribware i lee mo. O du nee feye onyare ne mo loŋ peee a kywee, ne ɔ seɔ lee loŋ-ro-ɔ ɔ kpa mo kuŋu njka-ɔ.

¹⁶ Mon' sa a m beee taa feye mone Kristoo awuye peee du nee feye Wuribware sunjka ne mo kufwiije timaa-o te-ro-o. ¹⁷ Amose se-ɔ, okemaa ne ɔ kpa feye ɔ nyera Wuribware sunjka-ɔ, Wuribware e nyera mo. A lee feye Wuribware sunjka-ɔ moŋ de iyisi. M beee mo e towe feye mone du nee feye Wuribware sunjka-ɔ.

* 2:16 Isaya 40.13 (LXX).

¹⁸ Amose se-ɔ, mone ma sa a ɔko penna mo eyee. Oko e bo mone-ro ne ɔ fa feye o nyi asen kaye mo-ro, amo feraa, sese-ɔ yuri eyee, na o kii feye kayaagyi-o, na ɔ nya kii onyiasenpo kaseŋtiŋ si. ¹⁹ A lee feye keto ne kaye mo-ro asese ye ke gye kanyiasen-ɔ, Wuribware feraa maa tee kemo e kanyiasen.

Feye anen ne baa kyoree waa abwaresen wore-ɔ-ro,

“Ne ɔ kra bokɔ ne bo ye bamo akato a ten-ɔ mo katεε-ro.”*

²⁰ Baa bee kyoree waa abwaresen wore-ɔ-ro feye,

“Wuribware nyi anyiasenpo mfere, ne o nyi feye m maa waa kotoko.”*

²¹ Emene se ne mone e kaapo mone eyee sese dimaadi si? A lee feye keto kema gye mone lee nee. ²² Mo, Pɔl, na Apolos, na Peetroo, ane peee i kperi mone se nee ane e waa Wuribware kusun. Amose-ɔ kaye mo peee bo-ro bo sa mone nee. Haree mone te beee mone i wu ooo, haree mbeyoma beee kameε-ro ooo, keto kema ne ki te-o te bo sa mone. ²³ Keto se ne a du anen-ɔ e gye feye Kristoo e bo mone, ne Wuribware ma e bo Kristoo.

4

Anen ne Kristoo si Wuribware aya-ro ayerepo a kii feye bo mon nyi asen-ɔ

¹ Amose se-ɔ, ane Kristoo akɔaregyipo peee a bo Kristoo kaase-ɔ se-ɔ, mo e kpa a mon' fa mo, Pɔl, na Apolos mfere feye ane e gye Kristoo ayaafore ne Wuribware a lee mo akweero to bo kaapo-ɔ. ² Keto ne ko kyɔ, ne ki tii si-o e gye feye anen a ayaafore-ɔ kaapo feye Wuribware e taare a ɔ kɔare bamo gyi. ³ Amaa m feraa, kano nkemaa ne mone beee bokɔ e tawe mo kunu si asen-ɔ a mon tiri mo bweeto. Kaseŋtiŋ si ma gyi mo fonfon asen. ⁴ Mon nyi keto ne ba taare a bo poro mo kemo se-ɔ. Amaa amo-ɔ maa kaapo nee feye kaseŋtiŋ ne mo a tawe-ɔ, a lee feye oko ne o gyi mo asen-ɔ e gye ane nyanpe Kristoo. ⁵ Amose se-ɔ, mone ma gyi ane beee oko asen bu mo kepo, na kake ne Wuribware i gyi okemaa asen-ɔ mon tee fo. Kake nsin amo e gye saj ne ane nyanpe i kinji a ɔ bo ba-ɔ. Mo e gye ne o lee keto ne ko kweero kibugyii-ro-o kawu a ɔ bo kaapo. Mo e gye ne o lee asese mfere kawu. Ne oko ne mo ya waa ato, Wuribware e gye ne ɔ kyoro mo.

⁶ Mbeyoma, mo kosobee-ana, mo aa Apolos kenya ne mo a bo tawe asen bo kaapo mone, na mon' nya nyi feye mone ma waa keto ne baa kyoree waa abwaresen wore-ɔ-ro-ɔ kyon se. Mfaanee ne mone oko maa kaapo mo eyee mo kosobee ko se, na o bu oko mo tosoo. ⁷ Ne nteto gbaa e gye ne a sa ne mone bokɔ ye mone kyɔ bokɔ? N gye Wuribware ase ne mone a nya keto kema ne mone de-o lee aaa? Ɔɔn. Mo ase ne mone a nya keto kema ne mone de-o. Ne emene se ne mone e kaapo mone eyee?

⁸ O, mo a nyi feye mo aa Apolos asen mon tiri mone. Ne ane e bo-ro ooo, ane mon bo-ro ooo, mone de keto kema ne mone e kpa-ɔ. Mone a kyɔ kii ato awuye, mone a kii awure Wuribware a kuwure-o-ro, amaa ane mon tii mone se. Amo-ɔ dee a gye kaseŋtiŋ nee, weete mo e kpa, na ane aa mone nya tii abee se gyi kuwure. ⁹ A du nee feye mone a kii agyenkreepo, ne Wuribware a sa ne ane ne ane gye mo aya-ro ayerepo-ɔ a sii kameε-ɔ, feye anen ne Roma awuye de isoori nyanpe ko, ne bamo ne ba lwee bon-no a bo soori isoori-o-ro, bamo ne ba sa ne ba ko abee a bo mɔɔ-ɔ a sii kameε-ɔ. Ne a du feye kaye-ro asese peee na Wuribware a mbɔ ne bo bo sɔsɔ-ɔ te soorikpa mfen ba deere ane, na bo nyi anen ne ane e waa-ɔ.

¹⁰ A bee a du nee feye mone ye anen ne ane e tawe Kristoo kunu si asen timaa-o, a kaapo nee feye ane mon nyi asen, amaa mone feraa mone nyi asen, ne mone nyi keto kema ne ke gye Kristoo ato-ɔ wee! Ane a pɔɔ, amaa mone feraa mone bo len wee! Asese maa bu ane, amaa mone feraa ba bu mone wee! ¹¹ Bo fo ndɔ a kake ma, ane i wu akon na burufo nee. Aprakee ne ane i bun. Asese e da ane. Ane mon de ane fonfon elon. ¹² Ane fonfon asaree ne ane de ane i sun ane e kpa atanne ane i gyi. Asese ya saare ane, amo ane e kore Wuribware feye o yure bamo. Bamo e waa ane ayorefɔ, amo ane e waa kanyite. ¹³ Asese ya sa seŋsa bo kye ane, amo ane e baa ane eyee kaase ane i lee kana. Ane a kii akpafee asese ase bo fo ndɔ a kake-o.

¹⁴ Mon kyoree ato ma bo waa mone ipeere nee. Amaa mo a waa nee a m bo yii mone se feye mo gyi-ana ne mo e kpa bamo asen bweeto-ɔ. ¹⁵ N nyi damenanse feye akaapopo bo mone-ro, na bo nyi asen bweeto. Amaa haree mone i de akaapopo nkpen nkpen ne ba kaapo mone Kristoo asen-ɔ gbaa, mone mon de ase bweeto. Kaseŋtiŋ si mo ya kii mone se Kristoo

* 3:19 Yobu 5.13. * 3:20 Kilin 94.11.

kokowebɛɛ-ro nsaŋ ne mo a bo tɔwe abwareseŋ gywii monɛ-o. ¹⁶ Amosɛ se-o, mo e kore monɛ nee feye mon' kase mo kakyena-o-ro. ¹⁷ Amosɛ se-o, mo i sun Timotii mo e kyonwe monɛ. A du nee feye mo a gye mo gyi ne mo e kpa mo asen-o Kristoo kowebɛɛ-ro-o, ne mo e kɔre mo mo i gyi. Mo e gye ne o nyinji monɛ se aneŋ ne n te Kristoo kakyena-ro-o. Mo kakyena amo na kamɔ ne mo e kaapo asoree asoree-ro ton kɛmaa-o gye kakonko nee.

¹⁸ Monɛ bokɔ e fa feye ma lee kinji a m ba monɛ ase-o se-o. Amosɛ-o monɛ a waa akatolen. ¹⁹ Amaa ane nyanpe ya sure si, a maa kyee mo e ba monɛ ase. Mfeŋ-o ne mo i nɔ akatolen awuye mo feye bamo asun waase kyɔ bamo asenkpargyi aaa. ²⁰ Monɛ e kpa a mon' kaapo feye monɛ tii Wuribware a kuwure-o si, n gye seŋsa keŋa wɔre e gye ne a kaapo amo, amo monɛ de Wuribware keyaalen monɛ kakyena-ro. ²¹ Amosɛ se-o, kemo ne monɛ e kpa? N taa kokyokywee ba bo da monɛ beee n kpa monɛ asen na n yuri eyee ba monɛ ase aaa?

5

Mon' gya ebɔye ɔwaapo ko lee monɛ asoree-o-ro

¹ Mbeyomɔ asen ko beɛ a bo-ro. Mo a nu feye monɛ asoree agyi-o-ro oko a waa abusentɔ ko ne bamo ne bo maa sun Wuribware-o gbaa maa waa aneŋ a ato-o. Keto ne mo e kaapo-o e gye feye ɔ kpa mo seka. ² Amo e gye aneŋ feraa, emene ne monɛ e waa a mon' kaapo monɛ eyee? Keto ne mon' waa-o e gye feye mon' sa a ipeere nya monɛ, na mon' su. Mon' gya aneŋ a sese ne ɔ waa aneŋ a ato-o lee monɛ asoree-o-ro. ³⁻⁵ Hareɛ mo fɔnfɔŋ a mon' bo monɛ ase-o gbaa ooo, monɛ asen bo mo kakpon-o-ro fee. N deɛ m bo monɛ ase nee, weete ane nyanpe Yeessu kenya-re-ro mo a kyɔ bu mo ne ɔ waa aneŋ a ato-o kepo. Mon' gyanpe, na mon' taa feye m bo monɛ ase. Monɛ ya gyanpe, mon' ba ane nyanpe Yeessu Kristoo keyaalen ne monɛ de-o bo tɔwe feye monɛ e ba aneŋ a onyare-o mon' bo waa Jɔnsan kesaree-ro. Mfeŋ-o ne o gyi aworefo, na kake nsi ne ane nyanpe i kinji a o ba-o, na o nya mɔrɔwe mo kra.

⁶ Ato mo a gye aneŋ-o se-o, a mon' bware feye mon' kaapo monɛ eyee. Abrese ya tɔwe feye, "Yiisi kafonfwee e gye ne o sa a bodobodoo peee tinj." ⁷ Kaase e kaapo feye oko ebɔye e taare a i tii si, na nkeɛ asese bweeto waa ebɔye. Amosɛ se-o, mon' gya ebɔye ɔwaapo ne o bo monɛ-ro-o lee monɛ-ro, na mon' beɛ nya kyena, na boye ko ma sa a monɛ peee waa yiisi. A du nee feye san ne Yudaa awuye i gyi Wuribware-a-kye-anɛ-yɔwe a ateese-o,* ba gye nkpeɛ lee yiisi peee ne o bo bamo elɔn-no-o bo twee. Na bo bo mo kasannegyii-o wɔ. Kristoo du nee feye kasannegyii amo, ne ɔ yɔwe mo eyee sa ane, ne baa mo mo. ⁸ Amosɛ se-o, aneŋ deɛ ne Yudaa awuye i lee yiisi a bo lee bamo elɔn-no-o, ne ba wɔ Bodobodoo-ne-yiisi-mon-te-ro-o, aneŋ deɛ ne ane lee kikisi na ebɔye ne e ya san e bo ane nkpon-o-ro lee hareɛ dedaa-o bo twee, na ane waa itimaa, na ane gyi kasentij.

⁹ Wore ko ne mo a kyɔ kyore bo kyonwe monɛ-o-ro, mo a tɔwe nee feye monɛ aa bamo ne bo de kakyekpa beee kanyarekpa beee kipurima-o ma nare. ¹⁰ Mo a tɔwe aneŋ-o, n gye kaye mo-ro asese ne bo de kakyekpa beee kanyarekpa-o, beee ba puri-o, beee bamo ne bamo akato a pee atanne se-o, beee bamo ne bo de apoo-o, beee ba sun ikisi-o ne n de. Feye aneŋ a asese-o ne n de ne-o, amo feraa a tiri feye mon' lee kaye mo-ro. ¹¹ Keto ne mo e kpa a n tɔwe-o e gye feye monɛ aa mo ne o tee mo eyee feye Kristoonyi-o, ne o de kakyekpa-o, beee o puri-o, beee mo akato a pee atanne se-o, beee o saare asese-o, beee o gye otabwepo-o, beee apoo wuye-o beee o sun ikisi-o, ma kan nare. Monɛ aa aneŋ a sese-o ma kan kyena gyi gyare konko-ro gbaa. ¹² Amaa asese ne bo mon' tii asoree-o se-o feraa, a mon' gye ane asoreɛ awuye kusun nee feye ane gyi bamo asen. Amaa bamo ne bo bo asoree-o-ro-o feraa, a gye monɛ kusun kyekyee feye mon' gyi bamo asen. ¹³ Wuribware e gye ne o gyi bamo ne bo mon' tii asoreɛ awuye-o si-o asen. Amosɛ se-o, feye aneŋ ne baa kyore waa abwareseŋ wɔre-o-ro-o,

"Mon' lee aneŋ a sese-o lee monɛ-ro, na boye-o ten tebo monɛ mbɔnto-ro."*

6

Kristoo awuye ma kan taa abee yo senjyikpa

¹ Asen ko beɛ a bo-ro. Amo e gye feye monɛ-ro oko na mo beeko Kristoonyi ya nya asen, amo monɛ e taa asen-o a mon' yaa senjyipo ne o maa sun Wuribware-o ase, na o gyi asen-o sa monɛ. Amo ipeere mon' de monɛ feye monɛ a waa aneŋ aaa? Emene se ne monɛ maa sa a monɛ asoreɛ awuye bokɔ deere asen-o-ro? ² Monɛ mon' nyi feye san ko e ba a o bo ba, na Wuribware sa monɛ ne monɛ gye mo asese-o kpa feye mon' bo gyi kaye mo-ro asese asen aaa? Aneŋ se-o, amo monɛ fɔnfɔŋ maa taare a mon' gyi senjyii ne m bo monɛ mbɔnto-ro-o

* 5:7 Kelee Igyipiti 12.1-20. * 5:13 Mbraa kebeesa 22.22 (LXX).

ᵋᵋᵋ? ³ Mone mon nyi feye ane Kristoo awuye i gyi Wuribware mbᵋᵋ asen aaa? Sanbotᵋ asen ne a bo ane kakyena-ro sweere ma se-o ne ane maa taare a ane gyi aaa? ⁴ Mone ya nya aneᵋ a nsengyi amo, emene se ne mone de mone e twee bamo ne bo mon tii asoree se-o akata-ro? ⁵ Ipeere mon de mone aaa? Mone mon de onyasenpo konko mone-ro ne o taare a o lonᵋ nsengyi ne m bo mo deeko-ana Kristoo awuye mbonᵋ-ro-o ᵋᵋᵋ? ⁶ Ne mone e sa ne Kristoonyi e taa mo kosobe Kristoonyi o yaa sengyikpa, bamo ne bo mon gyi Kristoo awuye-o ase feye bo gyi bamo asen! Abaa!

⁷ Mon' sa a m bise mone feye mone a tee mone de abee mone naa sengyikpa-o, a maa kaapo nee feye Obansam a ko gyi mone se aaa? Fo kosobe Kristoonyi ya waa fo boye, beee oo ywii fo ato, fo ya nyite mo, a bo feye fo a yaa mo sengyikpa. ⁸ A mon bware feye mone a waa boko boye. A mon bware feye mone Kristoo awuye wore wore gbaa a waa abee boye, na mone i ywii abee ato.

⁹⁻¹⁰ Mone mon nyi feye aboyewaapo maa taare a bo tii Wuribware a kuwure-o si aaa? Mone ma kan sa a oko penna mone asen mo se. Asese suyo ne bo maa taare a bo tii Wuribware a kuwure-o si-o e gyi bamo ne ba sun ikisi-o na bamo ne ba waa kanyarekpa na kakyekpa-o, na bamo ne ba puri-o, na onyare na mo kosobe onyare ne ba di feye okyee na onyare-o, na bamo ne ba ywii-o, na bamo ne bo de nyasepee-o, na bamo ne bo gyi atabwepo-o, na bamo ne ba saare asese-o, na apoo wuye-o. ¹¹ Nsan-o aneᵋ deee mone boko deee mone du. Amaa ane nyanpe Yeessu Kristoo kenya-re-ro, Wuribware a kufwiije-o a kpee mone eboye bo twee, ne o taa mone bo sa Wuribware, ne oo lee mone lee mporo-ro.

Mone nyowore du nee feye Wuribware sunkpa-o

¹² Mone boko e towe feye, "Ane de kpa feye ane waa keto kema ne ane e kpa-o."

To, amaa feraa n gyi keto kema ne mone de kpa feye mon' waa-o e gyi ne ke e kya mone-ro beee mone deeko-ana-ro. N ye eee, fo i de kpa feye fo waa kotoko, ne kemᵋ i de fo se keyaalen, amo feraa yowe kemᵋ kqwaa. ¹³ Mone deee mone e towe feye, "Ateese bo-ro bo sa kame nee, ne kame mo bo-ro bo sa ateese." To, amaa san ko e ba a o bo ba, ne Wuribware e nyera ateese-o na kame-o mpepeyo. Kebegya ko mo se bee, kayowore-o mon te bo sa kakyekpa na kanyarekpa na kipurima nee, amaa mon' sa a ane taa ane nyowore bo sun ane nyanpe, na mo-o mo deere ane nyowore se bo teere. ¹⁴ Wuribware a ba mo keyaalen bo kyinji ane nyanpe lee lowi-ro. Aneᵋ se-o, aneᵋ deee ne o kyinji ane a o lee lowi-ro. ¹⁵ Mbeyamo, mone nyi feye mone gyi Kristoo kokowebee-ro asese nee. A du nee feye mone nyowore a kii Kristoo kayowore-o kebegya deee-o. Aneᵋ se-o, amo a bware feye m ba mo kayowore ne ka gyi Kristoo a kayowore a kebegya-o deee-o bo di opurimakee ase aaa? Daabii daa! A ma ba aneᵋ daa! ¹⁶ Mone mon nyi feye oko ne mo aa opurimakee ya di, amo mo aa mo nyowore a kii kokonko nee eee? Aneᵋ ne baa kyoree waa abwareᵋᵋ wore-o-ro-o feye,

"Onyare e waaree okyee,
na mo aa mo ka a waa kan kyena kii kokonko."*

¹⁷ Amaa oko ne o tii Kristoo si-o, Kristoo na sese amo e boro Wuribware a kufwiije-o si na bo bo waa kan konko.

¹⁸ Amose se-o, mone ma waa kakyekpa na kanyarekpa na kipurima. Eboye ne e kon i tii si ne sese e waa-o maa waa kayowore-o iyisi. Amaa mo ne o waa kakyekpa na kanyarekpa-o e sa ne mo fonfon kayowore e waa iyisi Wuribware ase. ¹⁹ Mone mon nyi feye mone nyowore du nee feye Wuribware sunkpa ne Wuribware a kufwiije timaa-o te-ro-o ooo? O te mone nkpono-ro a lee feye Wuribware ase ne mone a nya mo lee. Kasentij si, n gyi mone e bo mone nyowore, amaa Wuribware e bo. ²⁰ A lee feye o sᵋᵋ mone yawo lense. Aneᵋ se-o, mon' ba mone nyowore bo waa aneᵋ ne asese e nya a bo ju aneᵋ ne mone te-o, na bo kyoro Wuribware.

7

Awaareye asen

¹ Mbeyamo mo e kpa a n lee senbise ne mone a bise mo mone wore-o-ro-o kan. Kemᵋ ne ke gyi nkpee-o bo lee awaareye asen se. Mo e fa feye onyare e mon waaree, o waa ato. ² Amaa a bware feye onyare kema nya mo ka, na okyee kema mo nya mo kuri, na bo ma kyᵋ mone-ro kee a mon' waa kakyekpa na kanyarekpa na kipurima. ³ Onyare ma kine feye mo aa mo ka maa di, aneᵋ deee ne mo ka mo ma kine feye mo aa mo kuri maa di. ⁴ Onyare kayowore mon gyi mo fonfon lee nee, mo ka e bo kamᵋ. Aneᵋ deee ne okyee kayowore mon gyi mo fonfon lee, mo kuri e bo kamᵋ. ⁵ Amose se-o mone ma kan kine kidi kekyee na

* 6:16 Keleekaase 2.24.

kenyare kpa mɔ se, amɔ monɛ a kyɔ gyɛ nkɛɛ waa kanɔ sure si feyɛ monɛ ma di, na mon' nya nya sanj kafwee a mon' bo tii monɛ kɛbwarekɔre se feraa. Amɔ kamɛɛ-rɔ na monɛ aa monɛ ka-ana beɛ di. Monɛ ya kyee kɛbeɛ ya di monɛ ka-ana ase, Ɔbɔnsam e kyɔ monɛ-rɔ a mon' nya waa bɔye, a lee feyɛ monɛ maa taare a mon' kra monɛ eyee. ⁶ Aneɲ a atɔ mɔ ne mo e towe mo i gywii monɛ-ɔ monɲ gyɛ mbraa ne ɲ ya lee Wuribware ase-ɔ, amaa a gyɛ atɔ kɔ ne mo e sa monɛ kpa feyɛ, amɔ e pre monɛ, mon' waa. ⁷ Kasɛntɪn si, weetee mo e kpa feyɛ asɛsɛ pɛɛɛ kyena bo yo na bo monɲ waareɛ, feyɛ aneɲ ne mo-ɔ monɲ waareɛ pɛɛɛ-ɔ. Amaa a maa taare a baare sa ɔkɛmaa. Wuribware a sa anɛ ɔkɛmaa na ketɔ ne o nyi ewaa bweɛtɔ, ne kɔ kwɛɛ mɔ beɛkɔ lee-ro-o.

⁸ Amosɛ se-ɔ, ɲ ye bamo ne bo monɲ waareɛ-ɔ na akyyɛ ne bo gyɛ akpenlekyee-ɔ a bware feyɛ bo ma lee waareɛ. ⁹ Amaa bamo e ma taare a bo kra bamo eyee, amɔ feraa bo waareɛ. Monɛ ya waareɛ, a bware a kyon feyɛ monɛ a te, na monɛ monɲ waareɛ, na monɛ sanj monɛ gywii feyɛ mon' waareɛ. ¹⁰ Awaareɛpo-ɔ mɔ, n de mbraa kɔ a m bo sa monɛ, n gyɛ mo ase ne ɲ ya lee, amaa anɛ nyanɲɛ Kristoo ase ne ɲ ya lee. Mbraa ɔ e gyɛ feyɛ ɔkyee ma kine mɔ kuri. ¹¹ Amaa mɔ ya kan kine mɔ kuri, ɔ ma kan kpa anyare, amaa ɔ sa a mɔ aa mɔ kuri a beɛ lonɲɔ bamo mbɔntɔ-rɔ. Aneɲ deɛ ne ɔnyare mɔ ma kine mɔ ka.

¹² Mo-ɔ, n de asɛn a n towe gywii awaareɛpo-ɔ, a monɲ gyɛ mbraa ne ɲ ya lee anɛ nyanɲɛ ase-ɔ neɛ. Amɔ e gyɛ feyɛ, ɔnyare ya kii Kristoonyi, ne mɔ ka monɲ tɛɛ kii Kristoonyi, ne ɔkyee-ɔ ya sure si feyɛ mɔ aa mɔ kyena a bo bo yo, ɔ ma kan kine ɔkyee-ɔ. ¹³ Aneɲ deɛ ne ɔkyee ya kii Kristoonyi ne mɔ kuri monɲ tɛɛ kii Kristoonyi, ne mɔ ya sure si feyɛ mɔ aa mɔ kyena a bo bo yo, amɔ feraa ɔ ma kan kine mɔ kuri-o. ¹⁴ Ketɔ se ne amɔ-ɔ gyɛ aneɲ-ɔ e gyɛ feyɛ Kristoonyi ɔkyee-ɔ a sa ne mɔ kuri ne ɔ monɲ gyɛ Kristoonyi-o monɲ lee o de iyisi Wuribware ase. Aneɲ deɛ ne Kristoonyi ɔnyare-ɔ a sa ne mɔ ka ne ɔ monɲ gyɛ Kristoonyi-o mɔ monɲ lee o de iyisi Wuribware ase. N gyɛ aneɲ, bamo gyi-ana de iyisi. Amaa amɔ-ɔ se-ɔ, bamo gyi-ana monɲ de iyisi Wuribware ase.

¹⁵ Amaa feyɛ ɔnyare-ɔ beɛɛ ɔkyee-ɔ ne ɔ monɲ gyɛ Kristoonyi-o, ne mɔ e kpa a ɔ yo, ɔ sa a ɔ nare. Aneɲ a asɛn mɔ ne mo e towe mbeyɔmɔ-ɔ maa ɲure ɔkɔ ne oo sii o te mɔ wore-ɔ neɛ. A lee feyɛ Wuribware a tee anɛ neɛ feyɛ anɛ bo kyena kayɛyuri-ro. ¹⁶ Fo, ɔkyee, fo aa fo kuri e sanj monɛ te abɛɛ ase, fo e taare a fo towe feyɛ o kperi fo se a o kii Kristoonyi aaa? Beɛɛ fo, ɔnyare, fo aa fo ka e monɲ brawɛ abɛɛ se, fo e taare a fo kaapo feyɛ o kperi fo se a o kii Kristoonyi aaa?

Mon' kyena aneɲ ne monɛ deɛ monɛ te, ne Wuribware a tee monɛ feyɛ mon' bo gya mɔ se-ɔ

¹⁷ Amosɛ se-ɔ, ɲ ye sɛsɛ kyena aneɲ ne Wuribware a sa mɔ feyɛ ɔ kyena-ɔ. Ɔ kyena feyɛ aneɲ ne ɔ kyɔ o te, ne Wuribware a tee mɔ feyɛ ɔ bo gya mɔ se-ɔ. Mbraa mɔ ne mo e kaapo asɔrɛɛ-ɔ pɛɛɛ. ¹⁸ Ɔkɛmaa ne baa tenɲ mɔ kotwɛɛtu pweɛ ne Wuribware a deɛ tee mɔ-ɔ ma lenɲ eyee feyɛ o bunɲ mɔ kotwɛɛtu alɔpane-ɔ se. Ɔkɛmaa mɔ ne bo monɲ tenɲ mɔ kotwɛɛtu pweɛ ne Wuribware a deɛ tee mɔ-ɔ beɛ ɔ ma buwi kpa feyɛ bo tenɲ mɔ kotwɛɛtu. ¹⁹ Hareɛ ba tenɲ fo kotwɛɛtu beɛɛ bo monɲ tenɲ ooo, a monɲ gyɛ atɔ ne a tiri-o. Ketɔ ne ki tiri-o e gyɛ feyɛ fo gya Wuribware a mbraa-ɔ se. ²⁰ M beɛ mo e towe aneɲ ne mo a towe-ɔ deɛ feyɛ ɔkɛmaa kyena aneɲ ne ɔ deɛ o te, ne Wuribware a tee mɔ-ɔ. ²¹ Fo e deɛ fo gyɛ kyena nsan amɔ, fo ma sa a aneɲ a atɔ-ɔ toɔraa fo. Amaa fo e nya kpa feyɛ fo e kɔɔrɛ fo eyee, fo waa aneɲ. ²² Ɔkɔ ne ɔ deɛ ɔ gyɛ sɛsɛ kenya-ɔ sanj ne ɔ bo kii Kristoonyi-o, a du neɛ feyɛ mɔ a bo kii anɛ nyanɲɛ Kristoo ogyi-o, a lee feyɛ ɔ nya mɔ eyee lee ebɔye-rɔ. Aneɲ deɛ ne mɔ ne ɔ gyɛ kayɛ mɔ-rɔ ogyi-o sanj ne ɔ bo kii Kristoonyi-o ma lee towe feyɛ ɔ gyɛ ogyi, a lee feyɛ anɛ nyanɲɛ a tee mɔ feyɛ ɔ bo kii mɔ kenya. ²³ A lee feyɛ Kristoo a sɔɔ monɛ pɛɛɛ yawɔ lenɲɛ, ne monɛ a kii mɔ anya. Amosɛ-ɔ monɛ ma lee kii sɛsɛ dimaadi anya. ²⁴ Amosɛ se-ɔ, mɔ kɔsɔbɛɛ-ana, mon' sa a ɔkɛmaa kyena aneɲ ne ɔ kyɔ ɔ deɛ o te, ne Wuribware a tee mɔ-ɔ.

Awaareyɛ asɛn nkyase

²⁵ Mbeyɔmɔ mɔ i lee monɛ sɛnbise bo lee mbregyii si kanɔ. Monɲ de mbraa bo lee aneɲ a asɛn mɔ se bo lee anɛ nyanɲɛ Kristoo ase, amaa mo e towe amɔ se asɛn timaa a n gywii monɛ. Mo a gyɛ ɔkɔ ne anɛ nyanɲɛ a yure-o si-o, monɛ e taare a mon' kɔɔrɛ mɔ gyi, ma penna ɔkɔ. ²⁶ Mo e kɔɔrɛ mɔ i gyi feyɛ a bware sa sɛsɛ feyɛ ɔ kyena aneɲ na ɔ ma waareɛ, a lee feyɛ mbeyɔmɔ anɛ i ɲu asɛn bweɛtɔ kayɛ mɔ-rɔ. ²⁷ Ɔnyare i de ka, ɔ ma kan kine mɔ, amaa ɔnyare e monɲ tɛɛ waareɛ, ɔ ma lee buwi kpa ka. ²⁸ Ɔnyare ya waareɛ, ɔ monɲ waa bɔye neɛ. Kabregyii mɔ ya waareɛ, ɔ monɲ waa bɔye. Amaa mo e kpa neɛ feyɛ asɛn ne bamo ne ba waareɛ-ɔ i ɲu-o, monɛ ma ɲu amɔ.

²⁹ Mo kɔsɔbɛɛ-ana, ketɔ ne mo e kaapo-ɔ e gyɛ feyɛ sanj monɲ lee ɔ kyɔ na kayɛ gyɛ keɛ. Lee mbeyɔmɔ bo yo, anyare waareɛpo kyena feyɛ bamo a monɲ de aka-ɔ. ³⁰ Sunle-ana kyena feyɛ bamo akatɔ a gyi-o. Bamɔ ne bamɔ akatɔ a gyi-o kyena feyɛ bamo kakyena-rɔ a monɲ bo kɔnɛ-ɔ. Bamɔ ne baa sɔɔ atɛtɔmɔnta-ɔ kyena feyɛ n gyɛ bamo e bo atɛtɔmɔnta ne baa sɔɔ-ɔ. ³¹ Bamɔ ne bo gyɛ ayawɔgyipɔ-ɔ kyena feyɛ bamo atɛtɔmɔnta a monɲ tiri-o. Ketɔ se ne

mō a tōwe amō-ō pēē-ō e gye feye aneñ ne kaye mō du mbeyōmō-ō ka kyon ka yō nee. ³² Mō e kpa feye mon' lee mone eyee lee asen-ro. Mbeyōmō anyare ne o mon' tee waare-ō, ane nyanpe a asun-o tiri mō, ne o len eyee feye o waa keto ne ki i gyi ane nyanpe akato-ō. ³³ Amaa anyare ne o waare-ō de mō eyee o biri kaye mō-ro atetamonta nee, ne o len eyee o waa mō ka na mō akato gyi. ³⁴ Amose se-ō, o kpa a o ba akato anyo bo deere pranṭowa-ro. Okyee ne o mon' waare-ō beee kabregyii ne o mon' waare-ō, ane nyanpe asen tiri mō, ne o taa mō kakpono pēē na mō kayowore pēē sa ane nyanpe. Amaa okyee waarepo feraa, kaye mō-ro atetamonta asen tiri mō, ne o len eyee a o waa mō kuri na mō akato gyi.

³⁵ N gye sa neñ e tōwe amō-ō na mone kakyena-ro waa len sa mone. Amaa mō e kpa mone kedamenan se nee. Keto ne mō e kpa-ō pēē e gye feye mon' waa ato ne a wware-o, na mon' taa mone nkpono pēē bo sun ane nyanpe.

³⁶ Feye anyare ne baa kere okyee sa mō-ō feraa, mō e ma taare a o kra mō eyee, ne okyee-ō e kpa a o dan kyon awaareye se feraa, amō feraa, anyare-ō waare okyee-ō. Amō-ō mon' gye boye. ³⁷ Nkee feraa bamō ya kere okyee sa anyare, ne anyare-ō ya waa mō mfere feye o maa waare okyee-ō, oko e ma yere mō feye o taa okyee-ō, ne mō e taare a o kra mō eyee, ne mō ya tōwe feye o maa waare, amō feraa o waa ato. ³⁸ Amose se-ō, okemaa ne o waare-ō a waa ato. Amaa oko ne o mon' waare-ō a waa ato kyon oko ne o waare-ō.

³⁹ Mbeyōmō okyee ne o waare-ō mon' bo mō eyee na mō kuri san o te. Amaa mō kuri ya wu feraa, o de kpa feye o bee waare oko ne o kpa-ō. Amaa a tiri feye Kristoonyi ne o waare. ⁴⁰ Amaa mō e kore a n gyi feye mō ya kyena na o mon' lee waare pēē, ne mō akato i gyi bweeto. Aneñ ne m feraa mō e fa-ō nee. Ne η nyi feye Wuribware a kufwiinj-o e gye ne o sa mō aneñ a mfere-ō.

8

Bo lee ateese beee mbō ne ba mō ba sa ikisi-o

¹ Mbeyōmō mō i lee mone senbise ne mone a bise bo lee ateese beee mbō ne ba mō ba sa ikisi-o kanō. Mone e tōwe feye mone nyi asen, ne mone pēē nyi feye kisi mon' gye seye. Mbeyōmō, fō i de kanyiasen wore, a mon' kyō, a lee feye kanyiasen e sa ne sese e kaapo mō eyee. Amaa fō e kpa fō beeko Kristoonyi asen feraa, fō e kya mō-ro na o waa len mō kōkōregyi-ro. ² Amose se-ō, oko e fa feye o nyi kotoko, amō feraa keto ne o nyi-o wore mon' kyō. ³ Amaa sese e kpa Wuribware asen, Wuribware e taa mō feye o gye mō sese nee.

⁴ To, bo lee mbō ne ba mō ba sa ikisi-o asen. Ane pēē nyi feye keto ne ba tee feye ikisi-o mon' de keyaalen kaye mō-ro, a lee feye bo mon' kee, ne ane nyi feye Wuribware feraa o gye okonko kpen nee. ⁵ A gye kasentij feye ato bweeto bo-ro ne asese e tee feye ikisi, ne ba tee aneñ a ato-ō feye bamō nyanpe, ne ba sun emō feye emō a gye Wuribware fonṭon-ō. Aneñ a ikisi mō, bo ye amō akō bo sweere mō se, ne akō mō bo soṣo. ⁶ Amaa ane Kristoo awuye feraa, ane ase, ane se Wuribware gye okonko kpen nee, mō wore ne ane i sun, ane maa sun ikisi. Wuribware e gye ne o twee keto kemaa, ne ane bo-ro sa mō. Ne ane de nyanpe konko, mō e gye Yeesuu Kristoo. Mō se ne Wuribware a borō bo twee keto kemaa, ne ane nkpa a lee mō ase.

⁷ Amaa n gye okemaa e gye ne o nyi amō-ō pēē. Asese ko a sun ikisi kyee, ne mbeyōmō dee ne baa yōwe emō kusun. Aneñ a asese-ō ya gyi ikisi si ateese, bo san ba fa amō mfere nee feye ikisi si ateese nee. Amose se-ō, amō bamō idun e tenje bamō, na bamō nkpono-ro waa iyisi. ⁸ Mbembeyōmō Wuribware mon' tōwe feye ane gyi ateese ko na a nya gyi mō akato. Ane e mon' gyi, ane seye mon' fō, ne ane ya gyi ma nee aaa, ane maa nya seye Wuribware akato-ro. ⁹ Amaa keto ne mō e tōwe-ō e gye feye, haree gbaa mone ya tōwe feye mone de kpa feye mon' gyi ikisi si ateese a lee feye ikisi mon' gye seye, mon' deere neenee, a lee feye mone ya gyi, a taare a sa a oko ne mō kōkōregyi mon' kyō-ō gyi, na o lee o waa ebōye. ¹⁰ Feye oko ne mō mfere maa kree ikyurowi-o ya ηu feye fō ne fō ye fō de kanyiasen-ō te kisi ase fō i gyi ateese, amō fō mon' nyi feye a waa mō wore a o tii fō se a mon' dee gyi ikisi si ateese aaa? ¹¹ Mfaanee a kanyiasen mō ne fō ye fō de-o e sa a fō beeko ne mō kōkōregyi Kristoo gyi-o mon' bo len-ō yōwe mō kōkōre Kristoo gyi bee ya sun ikisi. Fō mon' nyi feye Kristoo a kperi fō aa mō pēē se wu, ne bo lee aneñ ne fō e waa-ō se, fō e kpa feye fō beeko lwee aworefo deekpa-ro aaa? ¹² Mone e waa aneñ, amō-ō a kaapo nee feye mone e waa mone beeko-ana Kristoo awuye ebōye nee. Ne mone bee mone e sa ne bamō ne bamō kōkōregyi mon' kyō-ō a kōkōregyi-o ten se. Mone ya waa mone kosobee-ana ebōye aneñ-ō, keto e kaapo nee feye mone e waa Kristoo gbaa ebōye nee. ¹³ Amose se-ō, keto ne mō e tōwe-ō e gye feye keto ne mō i gyi-o e sa a mō beeko Kristoonyi waa ebōye, amō feraa, ma lee wō kiyee pēē. Mō ya waa amō-ō, mō e sa a mō beeko Kristoonyi waa bōye.

9

Kristoo ayaa-rō ayerepo de kpa feye bō kōrē ateese

¹⁻³ To, bō lēe ateese asen se beē. Mōnē-rō bōkō maa bu mō feye n gye Yeessuu ayaa-rō ayerepo-ō akō, ne bō ye a mōn bware feye mō a nya ateese na nkyu bō lēe anen a kusun-ō si-o. Mō i bise mōnē feye mōn de kpa feye η waa ketō kemaa aaa? A gye kayeba feye n gye anē nyanjpe Yeessuu a ayaa-rō ayerepo-ō akō aaa? Daabii! Ketō ne ke e kaapo feye n gye-ō e gye feye mō a ba mō fānfān akatō anyō bō ηu mō. Ne ketō ne kō kyō-ō e gye feye mō fānfān a ba mōnē ase bō kaapo mōnē abwaresen, ne mōnē a kōrē amō gyi. Amōse-ō, hareē bōkō e ma kōrē a bō gyi feye n gye Yeessuu a ayaa-rō ayerepo-ō akō, mōnē bweētō feraa, mōnē e kōrē mō a mōn¹ gyi, bēēē? Amōse se-ō, akō ya gyiiri mō asen mō ikii, anen ne mō e beηjaa mō. ⁴ Ne m beē mō e beηjaa anen a asese-ō feye anē ya waa ayaa-rō ayerepo a kusun amō, mō aa mō narebēepō Bar-Nabas de kpa feye anē nya ateese na nkyu lēe anē kusun amō ne anē i sun-ō si. ⁵ Ne anē beē anē de kpa feye anē akēmaa waareē okyee ne o gye Kristoonyi-o, na mō e yō kpa na mō aa mō ka yō, feye anen ne anē nyanjpe Yeessuu a ayaa-rō ayerepo ne baa san-ō bōkō na Yeessuu mō tire-ana na Peetroo e waa-ō. ⁶ Bēēē mōnē e kaapo neē feye mō aa Bar-Nabas worē feraa e gye ne anē waa kusun bō sō anē ateese aaa?

⁷ N taa soogyaanyi asen bō kaapo mōnē ε. Soogyaanyi e gye ne o ka mō fānfān ateese kōkō aaa? Bēēē n gye anen dēē ne o dōdōpo i gyi ateese ne o nya a o lēē mō ndō-rō-ō akō aaa? Bēēē n gye anen ne enaatē o dēeresepo i nuu kenyapo ne o nya a o lēē mō enaatē-ō ase-ō kōkō aaa?

⁸ Kaye-rō ata ne mō a tōwē bō kaapo mōnē-ō neē. Amaa Wuribware a mbraa-ō gbaa a tōwē anen dēē. ⁹ Feye anen ne Wuribware a tōwē gywii anē o dēdaapo Mosis feye o kaapo anē-ō, o ye,

“Fō i de naate fō i kyikye yaabraa se fō i lee ayaabraagyi-o,
fō ma kan ηure mō kanō se, na o ma nya amō akō wō.”*

Amō enaatē asen dooo ne Wuribware e tōwē-ō ooo? ¹⁰ Mō a tōwē amō-ō, n gye anē ne o de aaa? Kasentij si anē dimaadi ne o kyoree amō-ō sa, feye akō ne o banjpe iferi-o na akō mō ne o forōwē abwaye-o pēēē i sun ba kpa bamō ateese lēē kōdō amō-rō a bō gyi neē. ¹¹ Anē asun e gye feye anē dwii atōdwii waa mōnē-rō, abwaresen kōtōwē-ō asen ne n de-o. Feye anen ne o dōdōpo i gyi mō kōdō-rō ateese ne o nya-ō akō-ō, anē ya kaapo mōnē abwaresen, ne anē ya kōrē ateese na anē gyi, amō-ō e kaapo neē feye ketō ne anē e kōrē-ō kyō bweētō aaa?

¹² Bōkō i de kpa feye bō kōrē anen a atō-ō lēē mōnē ase, amō feraa, anē ne anē gye Yeessuu a ayaa-rō ayerepo-ō de kpa bweētō anē kyōn bamō. Amaa anē mōn gya amō se. Ketō ne anē e kpa-ō e gye feye a bware sa anē feye anē gyi awgrefō, na kōtōkō ma nya taarē kunj Kristoo kunju si asen timaa-o kōtōwē, na a nya yō akatō-rō. ¹³ M beē taa Wuribware kusun asen bō kaapo mōnē. Wuribware alōnjōpō e waa bamō kusun lōnjōkpa ne o bō Wuribware sunjpa-ō. Ne bō lēē anen se-ō, asese ya baa mbō bēēē ateese a bō bō lōnjō Wuribware, alōnjōpō amō e nya ayee na ateese amō akō a bō gyi.* ¹⁴ Anen dēē ne anē nyanjpe a sa mbraa feye bamō ne ba tōwē Yeessuu Kristoo kunju si asen timaa-o nya bamō ateese gyise lēē anen a kusun-ō-ro.

¹⁵ Amaa m beē mō e tōwē-rō, m feraa mō a ba mōnē ase-ō, mōn nya mō ateese na nkyu ne weete n de kpa feye η nya-ō lēē mōnē ase. Amaa mōnē ma fa feye mō a kyoree amō-ō neē na ηkeē η nya kōrē kōtōkō mōnē ase. Mō ya wu, a bō feye mō a waa anen. Mō ya waa anen, amō feraa ma lēē taarē a η kaapo mō eyee feye mō i sun mō e sa mōnē na m ma kōrē seye. ¹⁶ Mō asen timaa-o kōtōwē-ō maa kaapo mō neē feye η kaapo mō eyee, a lēē feye Kristoo e gye ne o yere mō feye n tōwē asen timaa-o. Mō ya yōwē, o gyiiri mō kešebō. ¹⁷ Mō ya waa anen a kusun-ō, na akō mōn yere mō feye η waa, amō feraa mō e nya kakōka. Amaa Wuribware ya taa kusun mō waa mō asaree-rō, amō feraa mō e waa kusun amō ne o sa mō feye η waa-ō dooo neē. ¹⁸ Amōse se-ō, ntetō e gye mō kakōka kaye mō-rō mfēē? Mō kakōka e gye feye n de kpa feye n de asen timaa-o mō e sa akēmaa na ma kōrē bamō seye. Amaa hareē mō a de kpa feye η kōrē ateese lēē akō ase gbaa ooo, mō-ō ma kōrē.

¹⁹ Ne m beē n de kpa feye η kine bōkō nnō kegyase, amaa mō e waa mō eyee feye mō a gye akēmaa kenya-ō, na η nya taarē sa a asese bweētō kii Kristoo awuye. ²⁰ Mō ya yō Yudaa awuye ase, n te feye Yudaanyi-o na η nya nya Yudaa awuye. Amaa feraa hareē mō ne n gye Yudaanyi-o, mō a mōn lēē n gya bamō mbraa ne bō gya se-ō se, ne hareē mō a kii Kristoonyi gbaa ooo, mō ya yō bamō ase, mō e taa mō eyee bō waa mbraa amō kaase neē a η nya nya bamō. ²¹ Anen dēē ne mō e kpa a η nya bamō ne bō mōn gye Yudaa awuye-o, amō, mō ya

* 9:9 Mbraa kebeesa 25.4. * 9:13 Kōlōnjō mbraa 6.16, 26; Mbraa kebeesa 18.1.

ya bamo ase, mo e kyena nee feye bamo-o, na ma gya Yudaa awuye mbraa-o se. Amo-o e kaapo nee feye mo a kye Wuribware a mbraa-o ooo? Daabii, n gye anen nee. N gya Kristoo mbraa se nee. ²²Feye asesε ko ya kaore Kristoo gyi, ne bo lee bamo kokoo-regyi-o a mon kyoo se-o, ne ba kisi kigyi ateese ko, m fεraa, mo ya yo bamo ase, ma gyi ateese kεmaa ne ba kisi kigyi-o. Amo katij e gye feye asesε kεmaa ne mo e to-o, amo mo i kii nee feye bamo, na η nya ba ekpa eworese eworese bo sa a Wuribware mo-owe bamo bokoo. ²³Mfaanε ne mo e waa, ne mo e nya mo e towe asen timaa-o, na mo-o mo e nya amo se nyure.

²⁴M beε taa kaye ma-ro ato bo kaapo mone. Asesε bweeto e sere enan, amaa okonko wore e gye ne o gyi si. Amose se-o, mo e towe mo i gywii mone feye mon' ηweenan anen ne mone e nya a mon' gyi si nya ketannebu-o. ²⁵Okεmaa ne o ηweenan-o e kya se o ηweenan kake kεmaa nee, na o taare kra mo eyee keto kεmaa-ro. Ketannebu ne oko ne o ηweenan a o gyi si-o e nya-o e gye ato ko ne bo de aferaa ba lo ba bo kuriikurii feye kuwurepa-o bo de ba kyena mo kunu si-o. Amaa mone fεraa mone sere mone e kpa kuwurepa ne ke bo Wuribware se, ne ke maa nyera-o nee. ²⁶⁻²⁷Amose se-o, n gye sa ne n sere kwaa. M beε taa feye n du nee feye oko ne o da akuntij-o, amaa n gye afwii ne mo e da. Mo e da mo fanfan kayowore nee, na n taare ηu keto ne ke bo mo kakpon-ro-o. N gye anen, mo ne mo e towe asen timaa-o mo i gywii bokoo mon fo feye η nya ketannebu Wuribware se.

10

Keto se ne ane yowe ikisi kusuj-o

¹Mo kosobεε-ana, mo e kpa a mon' nyinji keto ne kaa waa Yudaa awuye adedaapo-o san ne bo gya Mosis si-o, na anen ne Wuribware a kun bamo-o, na anen ne oo gyiiri bamo kesebo bo lee bamo eboye se-o se. Wuribware kowore a ba kaase bo kun bamo, ne kaa gye bamo ηkpeε kimukee-ro mfen san kεmaa. Ne kaa beε gye bamo ηkpeε, ne baa taare tej ɔpoɔ Pipee-o-ro sweere woresε se. ²Keto ne kaa waa bamo kowore-o kaase na opoo-o-ro du nee feye bamo a bo bamo asuu-o, ne asuu kebo mo e kaapo feye bo gya Mosis si. ³Bamo peεε a gyi ateese ne aa lee Wuribware se ba-ro-o.* ⁴Bamo peεε a nuu nkyu ne η ya lee kefore-ro ton kεmaa ne baa yo-o. Kasentij si, n gye kefore-o ya sa bamo nkyu, amaa Kristoo fanfan.* ⁵Amaa amo-o peεε gbaa, Wuribware akato mon gyi bamo bweeto se, amose se-o ne bamo okεmaa a wu kpa-ro lee kimukee kunu mo ya kya nnon a kunu-o si. ⁶Mbeyomo keto ne kaa waa bamo-o i yii ane se feye ane ma kpa ato ne a mon bo dan-o, ⁷na ane ma sun ikisi feye bamo-o. Kake ηko ne baa seri kisi ato ko ne a du feye kakpennyareε-o, ne baa sun amo. Feye anen ne baa kyoreε abwareseη wore-o-ro-o.

“Ne baa kyena gyi, ne baa nuu,
ne ηkee baa kosoo ba kyaa ba sa kisi-o,
na ba soori ba gyi bamo akato.”*

⁸Beε, ane ma waa kakyekpa na kanyarekpa feye anen ne Isireelii awuye amo a waa-o. Bamo a waa anen a ato-o se-o, bamo ηkpen adunyoo na nsa a wu kake konko.* ⁹Anε ma towe feye Wuribware mon bware, feye anen ne bamo bokoo a waa, ne Wuribware a sun awo bo dunwi dunwi bamo mao-o.* ¹⁰Anε beε ane ma kan tee feye anen ne bamo bokoo a waa ne Wuribware a sun mo mbao-o oko feye oo bo mao bamo-o.

¹¹Amo peεε ne aa waa bamo-o ne Mosis a kyoreε waa abwareseη wore-o-ro na ane ne ane te mbeyomo-o ma lee waa anen a eboye-o. Bo lee feye ane te mbeyomo a kaye mo ne ka kpa a ka gye keε-o-ro. ¹²Amose se-o, mo ne o fa feye o yere kenken-o, na o maa waa boye-o, sa se na o ma nya lwee kowaa eboye-ro. ¹³San kεmaa ne ɔbansam e kyoo mone-ro a o kee-o beεε asen ya to mone, mon' nyinji si feye anen a ato-o e to sese san kεmaa. Amaa Wuribware maa lanje mo kana. ɔ maa sure asen ne a kyoo mone, ne mone maa taare a mon' lee amo-ro-o to mone. Wuribware e kaapo mone kpa ne mone e borε se a mon' bo lee amo-ro-o. Mfaanε ne mone e taare a mon' nya kanyite aworefao-ro.

¹⁴Amose se-o, mo akosobεε timaa, mon' yowe ikisi kusuj. ¹⁵N nyi feye mone nyi asen, amose se-o mon' deere keto ne mo a towe-o-ro sa mone eyee. ¹⁶Anε Kristoo awuye ya gyanje feye ane gyi ateese ne ba gyi ba nyinji ane nyanje na mo lowi-o, ane e taa kotorenkyu na nta nee, ne ane e sa Wuribware anse ane e wee se. Ne ane ya nuu kemoo-ro, aa waa nee feye ane peεε i nuu Kristoo mbogya-o. Anen deε ne ane ya ke bodobodoo-ro ane i gyi, ne a du feye ane peεε i gyi Kristoo koyoworegyi-o. ¹⁷A lee feye bodobodoo konko kpen e bo-ro

* **10:1** Kelee Igyipiti 14.21-22. * **10:3** Kelee Igyipiti 16.13-35. * **10:4** Kelee Igyipiti 17.1-7; Anyare kekare 20.1-13.
* **10:7** Kelee Igyipiti 32.6. * **10:8** Anyare kekare 25.1-9. * **10:9** Anyare kekare 21.5-6.

ne ane pɛɛɛ i ke-ro ngyingyii ngyingyii ane e wo. Amo-ɔ e kaapo nee feye, haree ane e kyɔ bweeto nee ooo, ane mo ane de kanɔ konko.

¹⁸ Mon' sa a taa Isireelii awuye bo tɔwe asen. Bamɔ ya moɔ kabɔ bo lɔnɔ Wuribware, ne baa wo kiyee-o, a kaapo nee feye bamɔ pɛɛɛ e waa kanɔ ba sun Wuribware. Anen-ɔ e kaapo nee feye bamɔ aa bamɔ kosɔbɛɛ-ana na Wuribware de kanɔ konko nee. ¹⁹ Mbeyɔmo, monɛ Kristoo awuye ya wo kiyee ne baa moɔ sa kisi-o, a mon bware. Mo kotɔwe anen-ɔ e kaapo feye ateese bɛɛɛ mbɔ ne ba moɔ ba sa kisi-o de tɔnɔ aaa? Ne m beɛ mo e kaapo feye kisi de keyaalen bɛɛɛ ke kee aaa? ²⁰ Daabii! Ketɔ ne mo e kaapo-ɔ e gye feye n gye Wuribware bɛɛɛ ikisi ne ikisi asunpo e moɔ anen a mbɔ-ɔ ba sa. Ba fa feye ba sun ikisi kasentɔn si nee. Amaa ɔbɔnsam na mɔ kamɛɛ-ro awuye ne ba sun. Mbeyɔmo ma kpa feye mon' kii ɔbɔnsam asunpo. ²¹ Monɛ maa taare a mon' nuu ane nyanpe Yeessu a nta-ɔ na mon' beɛ nuu ɔbɔnsam a nta-ɔ. Monɛ maa taare a mon' gyi ane nyanpe a ateese-o na mon' beɛ gyi ɔbɔnsam lee-o. ²² Monɛ ya waa anen, monɛ e sa a ane nyanpe dun fwii monɛ se. Monɛ bo len monɛ kyɔ mɔ aaa?

²³ Amaa monɛ bokɔ e tɔwe feye, “Ane de kpa feye ane gyi ateese kemaa.” To, a gye kasentɔn, amaa n gye ateese kemaa kigyi e bo dan, n gye ateese kemaa kigyi mo e gye ne ke e kya bokɔ-ro. ²⁴ ɔko ma kan waa ketɔ ne ke bo dan sa mɔ wɔre-ɔ. ɔkemma len eyee waa ketɔ ne ke e kya mɔ bɛɛkɔ-ro-ɔ. ²⁵ To, monɛ de kpa feye mon' sɔɔ kiyee ne ba fe kegya-ro-ɔ. Haree atɔ mo asen e tɔraa monɛ gbaa ooo, monɛ ma kan bise mfen ne kiyee amo a lee ba-ɔ. ²⁶ A lee feye baa kyɔrɛɛ abwareɛn wɔre-ɔ-ro feye,

“Sweere mo ne ɔ da-ɔ, na mɔ ketɔ kemaa mo,
Wuribware e bo.”*

²⁷ Feye seɛ ne ɔ mon gye Kristoonyi-o ya nyinɔi fo ateese, ne fo e kpa a fo ya gyi, amo fɛraa gyi ketɔ kemaa ne oo nyinɔi fo a fo bo gyi-o. Haree mfen ne ateese amo a lee-ɔ asen e tɔraa fo gbaa ooo, fo ma kan bise mfen ne ateese amo a lee-ɔ. ²⁸ Amaa ɔko ya tɔwe gywii fo feye, “Kisi si ateese nee,” amo fɛraa fo ma kan gyi amo. ²⁹ N gye monɛ kunu si ne mo e tɔwe amo-ɔ. Amaa seɛ ne ɔ tɔwe gywii monɛ feye kisi si ateese nee-ɔ se ne mo e tɔwe anen. Fo ya gyi, fo e taare a fo sa a o lwee ebɔye-ro. Monɛ ɔko e tɔwe feye, “Mo i de kpa feye n gyi ketɔ kemaa, ne nkee ntetɔ se ne ɔko e tɔwe amo asen ne a tiri mo?” ³⁰ ɔko beɛ ɔ tɔwe feye, “Mo ya sa Wuribware ane wee ateese ne mo i gyi-o si, ne nkee emene se ne ɔko ya pɔrɔ mo amo kigyi si, ne a tiri mo?”

³¹ Mo i lee amo-ɔ kanɔ feye ketɔ kemaa ne fo e waa-ɔ, haree fo i gyi nee bɛɛɛ fo i nuu nee bɛɛɛ ketɔ kemaa nee ooo, waa na aseɛ nya kyɔrɔ Wuribware. ³² Amaa fo ma kan waa ketɔ ne ke e sa a Yuda awuye bɛɛɛ bamɔ ne bo mon gye-ɔ bɛɛɛ Wuribware asɔre awuye idun fwii fo se-ɔ. ³³ Mon' kase mo kakyena-ɔ-ro. Ma kpa ketɔ ne ke e kya mo wɔre-ro-ɔ, amaa mo e len eyee mo e kpa a aseɛ akatɔ gyi ketɔ kemaa ne mo e waa-ɔ se nee, na Wuribware moɔwe bamɔ.

11

¹ Amosɛ se-ɔ mon' kase mo-ro feye anen deɛ ne mo e kase Kristoo-ro-o.

Anen ne akyee waa san ne ba waa asɔre-ɔ

² Monɛ a waa atɔ feye monɛ a nyinɔi anen ne mo kakyena-ro du-o si, ne monɛ a gya abwareɛn kekaapo ne mo a kaapo monɛ-ɔ se. ³ To, mbeyɔmo bo lee akyee kunu si asen ne mo e kpa a mon' nu kaase feye, akyee kunu e gye anyare, ne anyare kemaa kunu gye Kristoo, ne Kristoo kunu gye Wuribware. ⁴ Amosɛ-ɔ anyare kemaa ne ɔ kɔre kebwarekɔre bɛɛɛ ɔ tɔwe ketɔ ne Wuribware a lee bo kaapo mo-ɔ, ne o de atɔ o bun mo fanfan kunu si-o de ipeere ɔ moɔ mɔ eyee nee. ⁵ Ne akyee kemaa mo ne ɔ kɔre kebwarekɔre bɛɛɛ ɔ tɔwe ketɔ ne Wuribware a lee bo kaapo mɔ-ɔ, ne seye mon bun mɔ kunu si-o de ipeere ɔ moɔ mɔ eyee nee. Mo ya waa amo-ɔ, a kaapo nee feye akyee ne oo see mɔ ipwii pɛɛɛ bo tweɛ-ɔ bo mɔ. ⁶ Mo e ma bun mɔ kunu si, mon' sa a bo see mɔ ipwii. Amaa amo a gye apeeresen sa akyee feye o see mɔ ipwii-o si-o, mon' sa a o bun mɔ kunu si.

⁷ Ketɔ se ne anyare ma bun mɔ kunu si-o e gye feye Wuribware a tweɛ mɔ nee feye anen ne mɔ fanfan du-o deɛ, na bo borɔ mɔ se bo nu Wuribware a kedabe-ɔ. Amaa akyee ne ba borɔ se a bo bo nu anyare-ɔ kedabe. ⁸ A mon gye feye akyee ne Wuribware a bo tweɛ anyare, amaa anyare gyenkpɛɛɛ-ɔ kibowii ne Wuribware a bo tweɛ akyee gyenkpɛɛɛ-ɔ. ⁹ A beɛ a mon gye feye akyee se ne Wuribware a tweɛ anyare. Amaa anyare se ne ɔ tweɛ akyee. ¹⁰ Amo katin e gye feye akyee bun mɔ kunu si, na a kaapo feye mɔ kuri de mɔ se keyaalen, na a kaapo feye ɔ bonya Wuribware mbɔ. ¹¹ Amaa a mon gye ane nyanpe kepre nee feye

* 10:26 Kilij 24.1.

onyare te na okyee mon bo mo ase. Anen dee a mon gye mo kepre nee feye okyee i te na onyare mon bo mo ase. Amo-to dee a du mfaanee nee, weete kenana i muri. ¹² Keta ne mo e towe-to e gye feye okyee a lee onyare kayowore-ro nee, amaa okyee e gye ne to kowe onyare. Ne Wuribware e sa bamo pree nkpa.

¹³ Mone fofon a deere-to, a bware feye okyee kore kebwarekore, na to mon taa seye bo bon mo kunu si aaa? ¹⁴⁻¹⁵ A mon gye kasentij feye asese ne bo bo ton kema-to e towe feye a gye ipeere bo sa onyare feye mo a de ipwii soswee aaa? Amaa okyee i de ipwii soswee, a sa ne to waa dan, n gye anen nee eee? Wuribware a sa okyee ipwii nee feye i kii mo kyimu. ¹⁶ Amaa oko e kpa a o gyiiri amo-to ikii feraa, mo e bejhaa sese-to feye akyee kibun anu si-to gye ane ananato nee, ne Wuribware asoree awuye gya se.

Anɛ nyanpɛ a ateese nɛ ba gyanɔpɛ ba gyi ba nyinɔi mɔ-to asenɔj
(Matiyo 26.26-28; Maak 14.22-24; Lukas 22.17-20)

¹⁷ Mbeyomto asen ko bee a bo-ro, ne n de a n towe gywii mone, a lee feye anen ne mone e gyanpɛ asoree-ro-to maa sa ne mo e kyoro mone. Kasentij, mone e waa ato baye mone kyon kitimaa. ¹⁸ Kemɔ ne ke gye nkpe-to e gye feye mo a nu feye mone ya yo asoree, mone i ke-ro ntun si ntun si mone wore wore nee. A du feye amo-to gye kasentij. ¹⁹ Mo e kore mo i gyi feye a tiri feye ikii ba mone mbon-to-ro, na e taare sa a okemaa nu bamo ne bamo lee gye kasentij, na bamo ne bamo lee mon gye kasentij-to. ²⁰ To, mone ya gyanpɛ mone i gyi ane nyanpɛ a ateese-to, mon' nyinɔi mɔ ne mone i gyi mɔ ateese-to. ²¹ Amaa mone feraa mone ya gyanpɛ, mone okemaa i gyi mɔ wore nee. Na mone boko mo e bwee, na mone boko mo te na akon de bamo. ²² Abaa! Mone mon de mone fofon len ne mone e kyena-ro, na mon' gyi, na mon' nuu pwee na mon' dee yo asoree-to doo? Mfaanee-to a kaapo nee feye mone a maa bu Wuribware asoree agyi ne bo gye atiripo-to se-to, mone maa bu Wuribware asoree. Emene ne mo e towe amo-to asen a n gywii mone-to nee? N kyoro mone aaa? Ma kyoro mone, daa!

²³ To, ane nyanpɛ Yeessu fofon ase ne mo a nya abwarejen kekaapo mo lee, ne mo a kyɔ towe amo asen gywii mone feye ane nyanpɛ Yeessu a gyi bodobodoo kanye ko ne Yudas Kariyotinyi a gyi mɔ kidiburo-to. ²⁴ Ne do sa Wuribware anse, ne do tenne bodobodoo-to towe feye, "Mo koyoworegyi ne n de mo e sa mone-to nee, na mon' dee bo nyinɔi mo." ²⁵ Anen dee ne, bamo a gyi lowe-to, ne do taa nta kotorenkyu bor-to, ne do towe feye, "Kotorenkyu na nta mo yere bo sa etan popwee ne Wuribware e ba mo mbogya a bo tii emo kan-to nee. San kemaa ne mone ya gyanpɛ mone e kpa a mon' nuu mmo, mon' waa anen ne mo e waa mbeyom-to, na mon' bo nyinɔi mo." ²⁶ Amose se-to, san kemaa ne mone ya gyanpɛ a mon' gyi bodobodoo mo, na mon' nuu nta mo, mone e towe mone gywii abee keta se ne ane nyanpɛ a wu-to nee. Na mon' dee waa anen bo fo san ne to bee o kinji a to ba-to.

²⁷ Amo-to se-to fokɔ ne fo ya gyi ane nyanpɛ bodobodoo nuu mɔ nta-to katmaabu-ro, amo feraa to waa baye to bo kye ane nyanpɛ koyoworegyi na mɔ mbogya-to nee. ²⁸ Pwee na oko bo gyi anen a bodobodoo amo, na o nuu nta amo-to, amo-to e gye nkpee deere mo fofon kakpon-to kee. ²⁹ Oko ya wo anen a bodobodoo-to, ne oo nuu anen a nta-to, ne to mon nu kaase feye a yere bo sa Kristoo koyoworegyi nee, amo feraa to sa ne Wuribware i bu mo kepo. ³⁰ Amose se-to ne mone-ro bweeto mon bo len, ne ba lo, ne bamo boko gbaa a wu. ³¹ Amaa ane ya nu ane anu-ro na nkpon-to-ro pwee ne ane e dee yo ane nyanpɛ a ateese kigyi-to-ro, amo feraa Wuribware mon de kpa ne to yere se a to bo bu ane kepo-to. ³² Amaa amo e gye feye Wuribware e gye ne o bu ane kepo, na o gyiiri ane kesebo mbeyomto, a du nee feye to bera ane, na ane ma tii kepo kibu na kesebo gyiiri ne to sa a kaye-ro asese ebaye awaapo i nu-to si, san ne to ba a to bo gyi asese pree asen-to.

³³ Amose se-to, mo kosobee-ana, mone ya bo gyanpɛ a mon' gyi ane nyanpɛ a ateese-to, mon' dee kpa abee nu pwee na mon' dee gyi ateese-to. ³⁴ Akon i de oko, mon' sa a to gye nkpee gyi mɔ len-to pwee. N gye anen, Wuribware i bu mone kepo.

Bo lee asen ne a san, ne mone a bise mo amo-ro-to, mo ya ba mo e sa mone amo se mbraa.

12

Aketo ne Wuribware a kufwiinɛ timaa-o i ke-o asenɔj

¹ Mbeyomto, mo kosobee-ana, n de asen ko a n towe gywii mone bo lee aketo ne Wuribware a kufwiinɛ timaa-o i ke-o kunu si. ² Mo e kpa a mon' nu feye pwee ne mone a bo kii Kristoo awuye-to, ato ko e yaa mone ikisi ase san kema, ne mone i sun emo. Amaa mone mon nu asen kema lee emo ase. ³ M bee mo e kpa a n kaapo mone anen ne, oko ya towe Kristoo kunu si asen, mone e taare a mon' nu mfen ne mo asen-to e lee-to. Sese ya da Yeessu yii, n gye Wuribware a kufwiinɛ timaa-o ya sa ne do sa sejsa. Amaa sese-to ya towe e, "Yeessu gye mo nyanpɛ nee" feraa, a kaapo nee feye Wuribware a kufwiinɛ timaa-o ya sa ne do sa mfaanee a sejsa-to.

4 Mbeyom̄o aketo ne Wuribware a kufwiije timaa-o i ke-o bo-ro eworese eworese, amaa amo p̄ee mo a lee Wuribware a kufwiije-o dee ase nee. 5 Asun eworese eworese bo asore-ro ne Kristoo awuye e waa, amaa nyanpe konko ne ba sun ba sa. Mo e gye Kristoo. 6 Okemaa naa kpa eworese eworese se o de aketo ne Wuribware a kufwiije timaa-o a ke mo-o o de o sun o sa Wuribware. Amaa Wuribware konko-o dee ya sa bamo okemaa na ato ne o nyi ewaa-o. 7 Mbeyom̄o keto ne Wuribware a kufwiije-o a sa mm̄o-o beee mm̄o-o, a bware bo sa ane p̄ee. 8 Wuribware a kufwiije-o e sa sese ko keyaalen ne o taare a o nu ato ne Wuribware a bo kweer bo ko se-o kaase, na o kaapo amo-ro. Oko mo, o sa mo keyaalen feye o nu kasentij-o, na o kaapo kam̄o-ro. 9 Wuribware a kufwiije-o dee e gye ne o sa ne bo ko e kore ba gyi kebanse, ne bo ko mo, o sa keyaalen feye bo bo kya alopo. 10 Boko mo, Wuribware a kufwiije-o e sa bamo keyaalen ne bo de ba waa akpenyeeto. Boko mo, o sa keyaalen ne bo de ba tawe keto ne Wuribware a lee bo kaapo bamo-o. Boko mo, Wuribware e sa bamo mo kufwiije feye bo bo pini feye Wuribware a kufwiije-o beee kagyaa e gye ne ka te oko se. Boko mo, o sa bamo keyaalen feye bo sa senja ko ne bamo fanfan maa nu mo-ro-o. Boko mo, o sa bamo keyaalen feye bo bo kaapo anen a senja-o kaase. 11 Wuribware a kufwiije-o dee e gye ne o de bamo o sun asun, ne o ke okemaa mo aketo ne o bo waa asun sa Wuribware-o.

Kayoware a ke-ro ke-ro bweeto

12 N taa feye nyinkpase kayoware a ke-ro ke-ro bweeto, amaa kam̄o p̄ee mo gye kayoware konko-o dee nee. Anen dee ne Kristoo asore-ro a ke-ro ke-ro bweeto, amaa amo p̄ee mo gye akonko nee. 13 Ane Kristoo awuye dee ne san ne baa bo ane asuu-o, baa bo ane bo waa kayoware konko-ro. A mon tiri feye ane gye Yudaa awuye beee ane mon gye Yudaa awuye, anya beee agyi, ane a kore Wuribware a kufwiije konko-o dee nee waa ane nkpono-ro.

14 Nyinkpase kayoware mon gye kokonko, kaa ke-ro ke-ro nee. 15 Feye keyaapapaa ya tawe feye, “Mo a mon gye kesaree-o se-o, mon tii kayoware-o se,” emene ne mo kotowe anen-o e sa a a waa kasentij? 16 Beee kesabo ya tawe feye, “Mo a mon gye kekato-o se-o, mon tii kayoware-o se,” emene ne mo kotowe anen-o e sa a a waa kasentij? 17 Feye kayoware-o p̄ee gye kekato nee-o, weete emene ne ka waa a ka nu keto kema? Ne kayoware-o p̄ee gye kesabo nee, weete emene ne ka waa a ka nu so? 18 Amaa kasentij si Wuribware ya ba kayoware-o kebegya kema bo kyena kam̄o kyenakpa mo kepre se. 19-20 Kayoware ne ka de kebegya konko wore-o mon gye kayoware nee, amaa abegya abegya e gye ne a tii abee se, ne a waa kayoware mumwii. 21 Amose se-o, kekato maa taare a ke tawe gywii kesaree feye, “Fo asen mon tiri mo.” Ne kunjū maa taare a ke tawe gywii ayaapapaa feye, “Mone asen mon tiri mo.”

22 Amose-o fo ya deere, fo i nu feye ane maa taare a ane kyena, na ane kayoware abegya abegya ne a mon bo len-o mon te ane se. 23 Kasentij si kayoware abegya abegya amo ne ane deere se neenee. Ane kayoware mfen ne ipeere si a mon da kawu-o ne ane i bu bweeto. 24 Amaa ane kayoware mfen ne a bo dan kedee-ro asen mon tiri ane bweeto. Wuribware a ba kayoware abegya abegya bo kya abee se kpa ko se nee feye ane bu kayoware abegya ko ne a mon bo len-o bweeto. 25 O waa amo-o nee a kayoware nya waa kan konko, na kayoware kebegya kema nya deere kam̄o beeko se. 26 Kayoware kebegya ko i nu asen, amo abegya ne a san-o p̄ee i nu asen nee. Feye bamo ya kyoro kayoware-o kebegya ko, amo abegya ne aa san-o p̄ee akato a gyi.

27 Anen dee ne mone du-o nee. Mone p̄ee a tii abee se mone gye Kristoo kayoware nee, ne okemaa gye kam̄o kebegya ko. Anen a kayoware-o e gye asore-ro. 28 Asore-ro Wuribware a lee asese bo gya abee se neenee nee. Bam̄o ne bo gye nkpeere-o e gye mo ayaa-ro ayerepo, bamo ne bo gya se nyosepo-o e gye akyaamee, asasepo-o e gye akaapopo, boko mo e gye bamo ne ba waa akpenyeeto-o, boko mo e gye bamo ne ba kya alopo-o, boko mo e gye bamo ne ba kya boko-ro-o, boko mo e gye bamo ne ba deere asen ne a bo asore-ro se kake kema-o, boko mo e gye bamo ne bo de keyaalen a bo sa senja ko ne bamo fanfan maa nu mo-ro-o. 29-30 N gye okemaa e gye mo ayaa-ro ayerepo beee mo kyaamee beee mo akaapopo. N gye okemaa e gye ne o taare a o waa akpenyeeto, beee o kya alopo, beee o sa senja ko ne mo fanfan maa nu mo-ro-o. N gye okemaa e gye ne o taare a o kaapo anen a senja-o kaase. 31 Amo e gye anen gbaa ooo, a bware feye okemaa kore Wuribware a kufwiije-o feye o sa mo aketo mo-ro kemo ne ki tiri bweeto-o.

Mbeyom̄o mo e kpa a η kaapo mone keto ne ke bo dan ko kyō amo p̄ee-o.

13

Anen ne ane kpa abee-o

1 Haree mo i de keyaalen esensa kesa-ro ne a gye asese lee, beee Wuribware mbao ne bo bo sos-o lee nee ooo, ne mo e ma kpa mo beeko asen,

n du nee feye ankore kpankpan ne o de elawo-o.

² Mo i de keyaalen a m bo tawe
keto ne Wuribware a lee bo kaapo mo-o,
ne mo i nu ato ne Wuribware a taa
bo kweer bo ko se-o kaase,
ne mo kokoregyi kyoo, haree gbaa
mo e taare a n sa a kebee
koso lee mfen ne ke dee ke yere-o,
ne mo e ma kpa mo beeko asen,
amo feraa mon gye seye.

³ Haree gbaa mo ya swii mo atetomonta
peee bo ke atiripo,
beee mo a sa ne baa kywee mo deekpa-ro mo,
amo feraa mon nya seye.

⁴ Okemaa ne o kpa mo beeko asen-o
de kanyite, ne o beee o bware.

O maa ka kokwee,
ne o beee o maa kaapo mo eyee.

⁵ O mon de akatolen,
ne o beee o maa saare bokoo.

O maa yere bokoo feye bo waa keto ne o kpa-o.
Mo duu maa fwii, ne o mon de oko dondaa.

⁶ A mon bo mo kone feye sese a waa boye-o,
amaa sese ya waa itimaa feraa, a bo mo kone.

⁷ Okemaa ne o kpa mo beeko asen-o
i nyite mo keto kemaa-ro.
O kore mo beeko o gyi ato kemaa-ro.

O de mo temaa-ro feye mo beeko ma waa
keto ne ke mon bo dan-o,
ne mo kanyite-o mon de kee.

⁸ Kekpa maa lowe, kekpa mon de kee.

Amaa keyaalen ne bo de ba tawe
keto ne Wuribware a lee bo kaapo bamo-o,
na keyaalen ne bo de ba sa sen sa ko
ne bamo fonfon maa nu mo-ro-o e gye kee.

Ane kanyiasen peee e kyon.

⁹ Ane maa taare a ane gyii keto kemaa mbeyomo.
Ane maa taare a ane tawe keto ne ke e ba-o peee.

¹⁰ Amaa kake nsin ne ane i nu mo
ne o bo dan o kyon keto kemaa-o keba-o,
kake nsin amo keto kemaa
ne ke mon bo dan kyekyee-o e lowe.

¹¹ Mo a gye keegy-i-o, mo sen sa na mo mfeere
na anen ne mo e fa m bo ato se-o
gye keegy-i lee nee,

amaa mo a bo kii keyaafore-o,
mo a yowe ayaagyisen-o.

¹² Kaye mo-ro ato du nee feye mboren-o.
A du nee feye ane a deere diki
ne o mon kee-ro neen-o.

Amaa kake nsin ne Yeessu e ba-o,
ane i nu mo akato-ro.

Keto ne n nyi mbeyomo-o gye kafwee ko nee.
Amaa kake nsi amo-o mo i gyii keto kemaa,
feye anen ne Wuribware nyi mo mbeyomo-o.

¹³ Aketo peee e kyon, amo aketo asa kpen,
amo e gye kokoregyi na temaa na kekpa.

Amaa amo asa-ro,
kemo ne ke gye bres-e-o e gye kekpa.

14

Esejsa ne oko maa nu kaase-o

¹ Amose se-o, mo e kpa feye mon' leñ eyee kenken, na mon' nya kekpa mone nkpono-ro. Amaa keto ne ki tii si, ne mon' buwi kpa-o e gye aketo ne a lee Wuribware a kufwiije-o ase-o. Keyaalen ne mon' buwi kpa aketo-ro peee e gye aketo ne bo de ba towe keto ne Wuribware e kpa a o lee bo kaapo asese-². Oko ne o sa sejsa ko ne o maa nu mo-ro-o maa sa o gywii asese nee. O sa o gywii Wuribware nee. Oko maa nu keto ne o towe-o kaase. O towe asen kweeroose ne aa lee Wuribware a kufwiije-o ase-o nee, amaa o maa nu amo kaase. ³ Amaa oko ne o towe keto ne Wuribware a lee bo kaapo mo-o e towe keto ne oo ju-o o gywii asese nee. Ne a kya bamo-ro, ne ba koore ba gyi bweeto, ne a sa bamo nkponokya. ⁴ Oko ne o sa sejsa ko ne mo fonfon maa nu mo-ro-o e kya mo' wore eyee-ro nee. Amaa oko ne o towe abwarese-o e kya mo' beeko-ana asoree agyi-ro nee. ⁵ Mo e yoroowe feye mone okemaa taare sa sejsa ko ne mo fonfon maa nu mo-ro-o. Amaa a bware feye mone de keyaalen ne bo de ba towe keto ne Wuribware a lee bo kaapo bamo-o. Oko ne o towe keto ne Wuribware a lee bo kaapo mo-o kyoko ne o sa sejsa ko ne mo fonfon maa nu mo-ro-o, amo Wuribware a bee sa mo keyaalen feye o bo kaapo keto ne mo fonfon e towe-ro gywii asese. Mo e taare a o waa amo feraa, o kya mo beeko-ana asoree agyi-o-ro.

⁶ Mbeyama, mo kosobe-ana, mo ya ba mone ase, ne mo e sa sejsa ko ne mo fonfon maa nu mo-ro-o mo i gywii mone, nto tonso gbaa ne mone e nya a mon' lee mo ase? A maa taare a a sa mone seye peee, amo mo a towe keto ne Wuribware a lee bo kaapo mo-o, beee mo a ba kanyiasen ne o sa mo-o bo kaapo mone abwarese-o. ⁷ Mon' sa a ane taa feye atetomonta ne a mon' de nkpa-o feye kokoyetin beee kabere mfaanee. Bamo e mon' da kokoyetin-o si neenee, nse e gye ne o taare a o pini feye kilin mo ne bo de kemo ba waa-o nee? ⁸ Anen dee ne oko ne o fore kenaa-ro kabere-o e mon' fore kamo neenee, emene ne oko mo e waa na o nu kaase waa siraa na o yo kenaa-ro-o nee? ⁹ Anen dee ne mone gbaa mone du. Mone ya sa sejsa ko ne mone fonfon maa nu mo-ro-o, emene ne ba waa a bo nu asen ne mone e towe-o kaase? Mone gye ne mone e sa sejsa mone i gywii afwii nee. ¹⁰ Mo e koore a n gyi feye esejsa bweeto bo kaye mo-ro, ne emo peee de kaase. ¹¹ Amaa mo e ma nu oko sejsa, mo aa mo a kii afi abee ase nee. ¹² Anen dee ne a du mone gbaa mone ase. Mone a de wore feye mone e nya aketo eworese eworese a mon' lee Wuribware a kufwiije-o ase-o, mon' buwi kpa amo ne a kya asoree agyi-o-ro, na bo nya kokoregyi bweeto-o. ¹³ Amose se-o, oko ne o sa sejsa ko ne mo fonfon maa nu mo-ro-o kore Wuribware feye o sa mo keyaalen, na o bo kaapo keto ne o towe-o kaase. ¹⁴ Mo ya ba sejsa ne ma nu mo-ro-o bo kore kebwarekore, mo e kore kebwarekore mo kakpono-ro wore nee. Amaa mo mfere-ro feraa seye mon' te-ro. ¹⁵ Nteto ne n waa? Mo e ba mo kakpono na mo mfere a m bo kore kebwarekore, na m ba mo kakpono na mo mfere bo waa ilin. ¹⁶ Fo ya kore kebwarekore sejsa ko ne mone maa nu mo-ro-o, ne fo ya sa Wuribware anse, emene ne fo beeko-ana asoree agyi ne fo aa bamo i sun-o e waa a bo ju towe feye "Ameye" wee asen ne fo a towe-o se? Kpa ko mon' bo-ro ne ba taare a bo yere mo se gyii kemo ne fo e towe amo-o. ¹⁷ Haree gbaa fo ya kore kebwarekore, ne fo a sa anse neenee, fo sejsa-o mon' kya fo beeko-ana asoree agyi-o-ro.

¹⁸ Mo e sa Wuribware anse feye mo e sa sejsa ko ne mo fonfon maa nu mo-ro-o iluwi bweeto n kyoko mone okemaa. ¹⁹ Amaa mo ya ba asoree-ro bo towe asenparegyi anuu lee mo mfere-ro bo kaapo mone ato, a bo feye mo a sa asenparegyi nkpen kano nkpo ne mo aa mone maa nu mo-ro-o. ²⁰ Amose se-o mo kosobe-ana, mone ma lee fa asen amo mfere feye mone a gye nyaagyi-o, amaa mon' sa a mone kanyiasen waa feye abrese lee-o. Amo-o peee gbaa ooo, mon' sa a mone kefa mfere boye waa kafwee feye nyaagyi ngyingyii lee-o. ²¹ Abwareseñ wore-ro, baa kyoree feye,

"Wuribware ye, 'Mo e sa a afi ne ba lee kefo-o
 ba bamo fonfon sejsa bo towe mo asen gywii mo asese.
 Amo-o peee gbaa ooo, bo maa nu mo asen.' "*

²² Amo-o e kaapo nee feye Wuribware de bamo ne ba sa sejsa ne oko maa nu kaase-o o yii bamo ne baa kine kunu Wuribware asen-o se. Amaa Wuribware de bamo ne ba towe keto ne Wuribware a lee bo kaapo bamo-o o kya bamo ne ba koore ba gyi-o-ro. ²³ Amaa mone asoree agyi ya gyanje mone e waa asoree, ne mone peee e sa esejsa ne mone oko maa nu emo-ro-o, ne oko ne o mon' gye asoree kigyi-o ya bo lweero, ne o nu anen ne mone e sa esejsa ne mone maa nu emo-ro-o, o maa fa feye mone peee e lo ebon ne eee? ²⁴ Amaa ne mone okemaa e towe keto ne Wuribware a lee bo kaapo mone-o, ne oko ne o mon' gye asoree kigyi-o ya lweero, ne o nu keto ne mone e towe-o kaase, mone asenparegyi e kaapo mo feye

* 14:21 Isaya 28.11-12.

o gye ebɔye ɔwaapo nee. Na keto ne okemaa e towe-o sa a o nu mo eyee, na o nu mo boye ne ɔ waa-o. ²⁵ Na mo mfere ne n kweero-o lee mmo eyee kawu. Na o kpuni anurii sun Wuribware, nkee o lee kano-ro a o towe feye, “Kasentij si Wuribware bo mone ase mfee.”

²⁶ Amose se-o mo kosobee-ana, emene ne n towe? Mone ya gyanje a mon' waa asoree, mon' waa keto kema na ke e sa a mone peee nya kya abee-ro, na mone kokoregyi nya waa kokyo-o. Nnyinkpase ko de kilij, ne oko mo de kotoko a o kaapo. Oko mo, Wuribware a lee mo mfere bo kaapo mo feye o towe gywii asese. Oko mo, ɔ waa siraa feye o sa senja ko ne mo fonfon maa nu mo-ro-o. Oko mo, ɔ waa siraa feye o kaapo anej a senja-o-ro. ²⁷ Feye asese ko e kpa a bo sa senja ne bamo oko maa nu mo-ro-o, mon' sa a asese anyo beee bo ma kyon asa, na bo sa senja. Amaa bamo peee ma kan kpɔra sa senja. ²⁸ Na mon' sa a abee konko kaapo anej a senja-o-ro. Amaa ne oko e mon bo-ro a o kaapo esenja-o kaase, amo feraa bamo ne ba kpa a bo sa anej a esenja-o waa dinj, na bo sa senja bamo nkpono-ro gywii Wuribware.

²⁹ Bamo ne Wuribware a lee mo mfere bo kaapo-o feraa, mon' sa a abee anyo beee asa wɔre sa senja, na mon' sa a bamo ne baa san-o deere bamo asenjkparegyi-ro neene. ³⁰ Ne san amo Wuribware ya lee kotoko bo kaapo oko ne o te o nu asen-o, mon' sa a mo ne o sa senja-o laato, pwee na mo ne o te-o koso sa senja. ³¹ Mone peee de kpa feye mon' dee towe keto ne Wuribware a lee bo kaapo mone okemaa-o, na mon' kaapo abee Wuribware asen, na mon' waa abee wɔre, amaa mon' waa amo-o kegyase kegyase. ³² Bamo ne ba towe keto ne Wuribware a lee bo kaapo bamo-o de keyaalen feye bo yowe bamo fonfon esenja. ³³ A lee feye Wuribware maa kpa asen, amo kayeyuri.

³⁴ Akye waa dinj asoree-ro. Mfaanee ne a kyɔ a du asoree-o peee-ro mfen ne Wuribware asese e gyanje-o. Feye anej ne Yudaaw awuye a mbraa-o e towe-o, bo mon de kpa feye bo sa senja asoree-ro. Akye bo asoree-o kaase nee. ³⁵ Amaa kotoko e bo-ro ne okye e kpa a o bise, mon' sa a o gywii, na bamo ya yo pe, na o bise mo kuri. A de ipeere feye okye e sa senja asoree-ro.

³⁶ Emene aaa? Mone Korintoo awuye ye abwaresej a lee mone ase nee eee? Mone wɔre ne Wuribware a taa mo asen-o bo sa aaa? ³⁷ Oko ne o towe feye o de keyaalen a o towe keto ne Wuribware a lee bo kaapo mo-o, beee o ye Wuribware a kufwiije-o gya mo kamee-o, mon' sa a o sure si feye keto ne mo e kyoree mo e kyonwe mone-o gye mbraa ne n ya lee ane nyanje ase-o nee. ³⁸ Amaa ne oko e ma sure asen ne mo a towe-o se, amo feraa mon' yowe mo asen sa mo.

³⁹ Amose se-o, mo kosobee-ana, katin e gye feye mon' kokose nya keyaalen bo towe keto ne Wuribware e kpa a o lee bo kaapo-o. Amaa mone maa tii oko kpa feye o ma sa senja ko ne mo fonfon maa nu mo-ro-o. ⁴⁰ Amaa mon' waa keto kema neene na kpa timaa si.

15

Kristoo kikiynji lee lowi-ro asen

¹ Mbeyomo mo kosobee-ana, mo e kpa a n nyingi mone Yeessu Kristoo kunu si asen timaa ne mo a bo towe gywii mone-o se, anej a asen timaa ne mone a kore gyi, ne mone a sure amo se, ne mone a kra amo-ro-o. ² Mone ya dee kra asen timaa mo deere-ro, Wuribware e dee morowe mone, amo mone kokoree amo gyi mon waa seye mone nkpono-ro feraa.

³ Atɔ ne bokɔ a kaapo mo-o deere ne mo-o mo a kaapo mone-o. Atɔ kekaapo ne a tiri bweeto-o e gye feye Kristoo a wu nee a o taare kpee ane ebɔye bo twee, feye anej deere ne baa towe abwaresej wɔre-o-ro-o. ⁴ Kemɔ ne ke gye kenyo-sepo-o e gye feye baa pure mo, ne kake sasepo-o ne Wuribware a kiyinji mo lee lowi-ro, feye anej deere ne baa towe abwaresej wɔre-o-ro-o. ⁵ Amo kamee-ro ne Kristoo a lee mo eyee bo kaapo Peetroo, ne ɔ bee lee mo eyee bo kaapo mo ayaa-ro ayerepo kudu anyo-o. ⁶ Ne oo lee mo eyee bo kaapo mo agyasepo alafa anuu san konko. Asese mo-ro kafwee a wu, amaa bamo-ro bokɔ mo san bo bo-ro mbeyomo. ⁷ Ne oo lee mo eyee bo kaapo Yakubu, ne amo kamee-ro ne oo lee mo eyee bo kaapo mo ayaa-ro ayerepo-o peee. ⁸ Ne lalalowe-o, oo lee mo eyee bo kaapo mo, mo ne n du feye kayaagy popwee ne baa kowe mo, na mo kokowebee a kyɔ kyon pwee ne ba deere kowe mo-o. ⁹ Mo e gye ayaa-ro ayerepo-o-ro peee keegy. Kasentij si, mon fo feye n kii ayaa-ro ayerepo, a lee feye mo a deere waa Wuribware asoree awuye aworefo. ¹⁰ Amaa Wuribware a nu mo ewee, ne ɔ sa ne mo a kii keto ne n gye mbeyomo-o. O mon nu mo ewee kwaa nee, a lee feye mo a sun kenken sa mo kyon mo ayaa-ro ayerepo-o okemaa. Amo-o peee gbaa n gye mo fonfon keyaalen nee, Wuribware keyaalen ne mo a bo waa. ¹¹ Amose se-o, haree mone a nu asen timaa-o lee mo ase nee ooo, beee bamo ase nee ooo, amo peee gye akonko nee. A gye keto ne ane peee e towe-o nee. Ne a gye atɔ konko ne mone e kore mone i gyi-o nee.

¹² To, Wuribware kikiynji Kristoo lee lowi-ro ne ane ayaa-ro ayerepo peee e towe ane i gywii asese-o. Amo e gye anej feraa, ne emene se ne mone bokɔ e towe feye bamo ne baa kyɔ wu-o maa lee kiyinji a bo lee lowi-ro? ¹³ Keto ne mone e towe-o deere ke gye kasentij

nee, weetee a kaapo nee feye Wuribware mon kyinji Kristoo lee lowi-ro. ¹⁴ Ne amo e gye kasentij feye Wuribware mon kyinji Kristoo lee lowi-ro feraa, abwaresen ne ane e towe-ɔ gye kwaa nee, ne monne ma monne a kɔɔre gyi kwaa. ¹⁵ Keto ne ko kyɔ, ne amo-ɔ bee a kaapo-ɔ e gye feye ane abwaresen kotɔwe feye Wuribware a kyinji Kristoo-o gye kayeba nee. ¹⁶ A lee feye, bamo ne baa wu-o e ma lee kyinji a bo lee lowi-ro feraa, a kaapo nee feye Wuribware mon kyinji Kristoo lee lowi-ro, amose se-ɔ ne ane gye ayeabapo nee. ¹⁷ Ne amo e gye kasentij feye Wuribware mon kyinji Kristoo lee lowi-ro, amo feraa monne kokɔɔregyi-o maa sa monne seye, ne monne bee monne san monne te monne ebɔye-ro. ¹⁸ Ne a deɛ a gye kasentij nee ooo, amo feraa a kaapo feye bamo ne baa kɔɔre Kristoo gyi, ne baa wu-o a wu pɛɛɛ nee, na bo ma lee kyinji lee lowi-ro. ¹⁹ Ne amo e gye feye kaye ma-ro dooo ne ane i de temaa Kristoo si, amo feraa ane asen e waa ewee a a kyon akɛmaa kaye ma-ro.

²⁰ Amaa kasentij-o e gye feye Wuribware a kyinji Kristoo lee lowi-ro. Wuribware a kyinji Kristoo lee lowi-ro, ne mo a ma lee wu-o si-o, a kaapo nee feye san e fo feye ɔ bee o kyinji bamo ne baa kɔɔre Kristoo gyi, ne baa wu-o a ɔ lee lowi-ro ane deɛ. ²¹ Monne nyi feye sese gyenkpɛɛɛ, Adam, ne Wuribware a twee-ɔ a waa boye. Amose ne sese konko se, mo e gye Adam, ne lowi a ba kaye ma-ro, na sese dimaadi ma lee taare kyena nsu pɛɛɛ. Anen deɛ ne sese konko se, mo e gye Kristoo, ne bamo ne baa wu-o e bee kyinji a bo lee lowi-ro. ²² Ane a gye asese feye Adam-ɔ se-ɔ, ane i wu. Amaa ane a bo kii Kristoo lee-o si-o, ane ya wu, ane bee ane i kyinji a ane kyena mo ase nsu pɛɛɛ. ²³ Amaa n gye feye bamo pɛɛɛ i kyinji luwi konko nee. Ane i kyinji kegyase kegyase. Wuribware a kyɔ gye nkɛɛ kyinji Kristoo bo kaapo feye bamo ne bo gya se, ne o kyinji-o e gye Kristoo awuye, Kristoo kebo ba nyɔsepo-ɔ. ²⁴⁻²⁵ Na kaye gye keɛ. Keyaalen kɛmaa ne akɛmaa de-o, Kristoo e kɔɔre a ɔ lee mo ase. A tiri feye Kristoo kyena kuwure si bo fo san ne ɔ ko a o gyi mo adon se, na ɔ taa bamo bo waa mo kuwure-o kaase-ɔ. ²⁶ Na nkɛe o kinjaa mo kuwure-o bo sa mo se Wuribware. Jon lalalowe ne ɔ ko na o gyi mo se, na ɔko ma lee wu daa-ɔ e gye lowi fonfon. ²⁷ Mbeyoma, mfen ne ane a kare abwaresen wore-ɔ-ro feye,

“Fo a sa ne ato pɛɛɛ bo mo kuwure kaase.”*

Wuribware mon tii keto ne ke bo mo kesaree-ro se, a lee feye Wuribware ya sa ne keto kɛmaa a lwee Kristoo kesaree-ro. ²⁸ Amaa san ne Wuribware mo gyi Kristoo a nya keto kɛmaa se keyaalen-ɔ, ɔ taa mo eyee a ɔ bo waa mo se Wuribware kesaree-ro, na Wuribware deere keto kɛmaa se.

²⁹ To, bo lee kikyinji lee lowi-ro bee-ɔ, asese ko bo-ro ne ba kɔɔre ba gyi feye a bware feye bo bo bamo asuu bo yera bamo anyipo ne baa kyɔ wu-o ayaa-ro. Kɛmo e gye bamo temaa-ɔ nee? Amo e gye kasentij feye bamo ne baa wu-o maa lee kyinji a bo lee lowi-ro, ne nteto se ne nkɛe ane a asese-ɔ, ba bo bamo asuu a bo bo yera bamo ne baa wu-o ayaa-ro? ³⁰ Bɛɛɛ kuwu kyinji-o deɛ ke gye kayeba nee, amo feraa ane ne ane e towe asen timaa-o ane i gywii asese-ɔ du nee feye ane a mon nyi asen-ɔ. Ane ya kperi kayeba se gyi aworefo kake kɛmaa, kakaka timaa mo ne ane e nya? ³¹ Kasentij si mo e gyanjaa lowi kake kɛmaa. Ma ba ayeba. Anen deɛ ne mo e kaapo mo eyee monne se, a lee feye mbeyoma monne tii ane nyanje Yeessu Kristoo kokowɛɛɛ se nee. ³² San ko mo e len mo eyee mo i lee kadunfwii awuye ne bo du feye mbo kpense-ɔ kano Ifisus man-na mfee, ne mo a gyi aworefo bamo kesaree-ro. Mo ya gyi aworefo, ne mo e mon kɔɔre gyi feye Kristoo a kyinji lee lowi-ro, nteto ne mo a nya? Amaa a deɛ a gye kasentij nee feye bamo ne baa wu-o maa lee kyinji a bo lee lowi-ro nee-ɔ, amo feraa mon' sa a ane gya asen ne boko a towe bo beya-ɔ se feye,

“Mon' sa a ane gyi, na ane nuu,
a lee feye, nyanje ko, ane i wu.”*

³³ Monne ma kan sa a ɔko penna monne. Abrese ye, “Ananpo boye e gye ne ba nyera bamo kosobe-ana mfɛɛɛ timaa.” ³⁴ Mon' nu monne eyee, na mon' kinji lee monne ebɔye-ro. A gye ipeere sa monne feye mo a towe feye monne boko san monne mon nyi Wuribware-ɔ.

Anen ne Wuribware ya kyinji sese lee lowi-ro, ne mo kayoware i kii-o

³⁵ Monne-ro ɔko i bise mo feye, “To, emene ne bamo ne baa wu-o e bee waa a bo kyinji ba nkpa-ro? Nteto kayoware ne ba nya?” ³⁶ Fo mon nyi seye. Fo ya dwii ato dwiise bo waa sweere-ro, a maa kwɛɛ, amo ato dwiise ne fo a dwii waa sweere-ro-ɔ a wu pwɛɛ na kepɔpwɛɛ deɛ kwɛɛ. ³⁷ N gye kiyii ne kaa dan lowe-ɔ ne fo i dwii. Kemo kiyi konko ne fo i dwii feye abwaye bɛɛɛ keto kɛmaa. ³⁸ Amaa Wuribware e gye ne ɔ sa ne ato dwiise ko kwɛɛ kɔko-ro.

³⁹ Njinjpasɛ kayoware kwɛɛ mbo lee-ro. Mbogyii lee kwɛɛ. Ne njingyi lee ma bee n kwɛɛ.

* 15:27 Kiliŋ 8.6; Kiliŋ 110.1.

* 15:32 Isaya 22.13.

40 Kεto kεmaa mε ne ke bε sweere mε se-ε kwee kemε kosobee-ro. Aneη deε ne akyye-e-kpa-agyi ne a bε soso-ε kwee sweere mε se ato-ro. Ne kekyee-e-kpa-agyi kεmaa kwee kemε kosobee-ro ne ki de kemε fηnfη dan. Ne kaye mε-ro ato mε de amε fηnfη dan. 41 Kywε de mε fηnfη dan, ne kiferi de kemε fηnfη dan, ne kekyee-e-kpa-agyi kεmaa de kemε fηnfη dan ne ε kwee-ε.

42 Mfaanee deε ne a waa san ne bamε ne baa wu-o i kyinji a bε ba ηkpa-ro. Bamε ya pure seεe ne oo wu-o, mε kayoware a kii kifuniη, na ku gyo sweere-ro. Wuribware ya kyinji kifuniη ba ηkpa-ro, ε maa lee wu daa. 43 Bamε ya pure seεe, mε eleη a lowe, ne mε kifuniη bee ke mon bε dan. Ne mε ya bee kyinji ba ηkpa-ro, amε fεraa amε mε kayoware popwee ne o de-o bε dan, ne ka bee ka bε leη.

44 Bamε ya pure seεe, kifuniη ne ki de ayeegy i na abowii ne baa pure, ne mε ya bee kyinji lee lowi-ro, amε seεe-ε e nya kayoware popwee, na mε kra bee bε kyena kamε-ro. 45 Baa kyore abwasesη wεre-ε-ro feye,

“Wuribware a tweε seεe gyeηkpeεe Adam, ne oo kii nyinjkpase, ne ε kyena.”*

Amaa Kristoo, ne ba tee mε feye Adam lalalowe-ε, a yo soso ya kii εko ne ε ba ηkpa-ε. 46 A lee feye amε nyinjkpase de mε kayoware ne ka de ayeegy i na abowii-o pwee na ε deε taare nya mε kayoware popwee. 47 Adam ne ε gye ηkpeε-ε, ese ne Wuribware a bε pwee mε, ese-ro ne ε lee ba. Amaa Adam nyosepo ne mε e gye Kristoo-o fεraa a lee Wuribware se nee. 48 Ane seεe dimaadi, ane a gye kaye-ro asese-ε se-ε, ane du nee feye mε ne ε lee ese-ro ba-ε. Bamε ne bε gye Wuribware se asese-ε du nee feye mε ne ε lee Wuribware se-ε. 49 Bε fε mbeymε, ane seεe dimaadi de kayoware ne ka du feye seεe ne ε lee ese-ro-ε lee-o. Amaa kake nsi ne ane i kyinji a ane lee lowi-ro-o, ane ne ane e kore Kristoo ane i gyi-o e nya kayoware ne ka du feye mε ne ε lee Wuribware se-ε lee-o.

50 Mε kosobee-ana, kemε ne mε e kaapo-ε e gye feye seεe dimaadi e san o te mε kayoware ne ka de ayeegy i na abowii-o-ro, ε maa taare a o tiη Wuribware a kuwure ne ke bε soso-ε se, a lee feye ke to ne ki i wu-o maa taare a ki tiη ato ne a maa wu daa-ε se.

51-52 Mon' nu asen kweerosε mε neεneε, n gye ane pεee e gye ne ane i wu. Amaa Wuribware kabere ya su kake ne kaye e gye kee-ε, feye mε a tawe asen mε-ε, ane pεee i kyuwowi puri-ro puri-ro. San ne aneη a kabere-ε i su-o, Wuribware i kyinji bamε ne baa wu-o, na bε ma lee wu daa. Na ane pεee kyuwowi. 53 Kεto ne kaa gyo-o i kyinji a ke ba ηkpa-ro, na ke ma lee gyo pεee. Na ke to ne kaa wu-o kyena, na ke ma lee wu daa. 54 Amε-ε ya ba, ke to ne baa kyore waa abwasesη wεre-ε-ro-ε e ba kasentiη feye,

“Mfeη ne Nyanpe Wuribware e nyera lowi.”*

55 Amose se-ε, feye aneη ne ane mε ane a bee kare abwasesη wεre-ε-ro-ε,

“Lowi, fε e taare a fε nya dimaadi si keyaalen aaa?
Lowi, fε de kpa feye fε dunwi seεe mεε aaa?”*

56 Kaye mε-ro, lowi san o de keyaalen a ε mεε asese. Wuribware a mbraa-ε e kaapo ane feye ane gye aboyewaapo neε-ε se-ε, a bware feye Wuribware gyiiri ane keεε, na ε mεε ane.

57 Amaa mon' sa a ane sa Wuribware anεe, a lee feye mε e gye ne ε borε ane nyanpe Yeessu Kristoo si, ne ε sa ne ane a nya lowi na ebye se keyaalen.

58 Amose se-ε, mε kosobee-ana, mon' yere kenken monε kokoregyi-ro. Na mon' waa wore monε kusun ne monε i sun mone e sa ane nyanpe-ε-ro san kεmaa, a lee feye asun kε mon bε-ro ne monε i kperi ane nyanpe se a mon' waa, na mon' waa amε kwaa.

16

Bε lee tweetwee ne baa tweε sa bamε beεko-ana Kristoo awuye-o

1 Kεto ne monε a kyoreε bε kyonwe mε bε lee atanne ne mon' tweetwee bε kya ane beεko-ana Kristoo awuye ne bε bε Yerusalem man-no na Yudeya sweere se-ε-ro asen. Mon' waa aneη ne ane a tawe gywii asoreε asoreε awuye ne bε bε Galatiya sweere se-ε feye bε waa-ε sa bamε. 2 Kosiya kεmaa monε εkεmaa kεmaa, atanne ne ε nya-ε, o lee amε-ro akε bε kweεrε. Mε ya nya bweεto, o lee na a kyε, ne mε ya nya kafwee, o lee kafwee. Monε ya waa mfaanee a ato-ε, mε ya ba, a mon' lee a tiri feye n nare monε se koreε atanne, a lee feye a kyε a da ton kηkε sa mε. 3 Mε ya ba-ε, asese kεmaa ne monε a gyanne lee feye bamε

* 15:45 Keleεkaase 2.7. * 15:54 Isaya 25.8. * 15:55 Hoseya 13.14 (LXX).

ne mone i sunj a mon' bo kyonwe mfen-ɔ, mo e sa bamo ewore ne ee sa bamo kpa feye bo taa atanne ne mone a tweetwee nya-ɔ yaa Yerusalem man-no. ⁴ Ne amo i bware feye n yɔ, amo feraa mo aa bamo e taare a ane yɔ.

Keto ne Pool a kra kowaa-ɔ

⁵ Mo e boro Makedoniya sweere se, na m bo ba mone ase, a lee feye a tiri feye m boro mfen pwee. ⁶ Nsanse mo ya ba, mo i kyee mone ase kafwee. Sanse mo e kyena mone ase afwii kebee ma peee, na mon' taare kya mo-ro a n kya mo kpa-ɔ se yɔ ton ko banban ne mo e lee mone ase a n yɔ-ɔ. ⁷ Mo e kpa kunu mone. N gye feye n ju mone na n kyon. Ane nyanpe ya sure, n de temaa feye mo i gyi nke bweeto mone ase. ⁸ Mo e kyena Ifisus man-no mfee a Pentikos kake-o bo fo. ⁹ Haree adon bweeto a bo mfee gbaa ooo, kpa da sa mo mfee feye n waa asunj dabɛ ne amo asen tiri kowaa-ɔ.

¹⁰ Timotii ya ba mone ase, mon' sa a mo akato gyi mone ase, a lee feye o sunj ɔ sa ane nyanpe nee feye mo-ɔ dee. ¹¹ Oko ma kanj trasii mo, amaa mon' kya mo-ro a ɔ kya mo kpa se nkpa na alanfiya-ro, na ɔ taare kirnji ba mo ase, a lee feye mo aa ane kosobee-ana ne mo e deere kpa.

¹² Mbeyomɔ ane kosobee Apolos asen. San kemaa mo e waa mo wore feye mo aa ane kosobee-ana amo ba bo ka mone kanɔ, amaa ɔ monj sure si feye ɔ ba sanj mo se. Amaa mo ya kanj bo nya kpa, ɔ ba mone ase.

Kanoka ne ka gye kee-ɔ

¹³ Mon' sa se, mon' yere mone kokoregyi-o-ro kenken, mon' waa nkponɔ, na mon' waa elej ma. ¹⁴ Mon' ba kekpa bo sunj mone asunj peee.

¹⁵ Mo kosobee-ana, mone nyi Stifan* na mo ka-ana na mo gyi-ana asen. Bamɔ e gye ne baa gye nkpee kii Kristoo awuye Akaya sweere se. Ne baa lee bamo eye feye bo dee sunj bo kya mfen a Wuribware asese-o-ro. ¹⁶ Mo e kore mone nee feye mon' gya anen a asese-ɔ kanɔ se. Na mon' bu okemaa ne o tii bamo se bamo kusun-no-o anen dee. ¹⁷⁻¹⁸ Mo akato a gyi Stifan na Footunaatus na Akayikus keba se. Mone a monj bo mo ase-ɔ, bamo e gye ne bo yere mone ayaa-ro, ne baa gyi mo akato feye anen ne baa gyi mone akato-ɔ. Mfaanee a asese-ɔ bware sa kebonyaa.

¹⁹ Asoree asoree ne a bo Asiya sweere se-ɔ awuye e ka mone kanɔ. Akwila na Prisikila na asoree agyi ne ba gyanne bamo aye ba waa asoree-ɔ de ane nyanpe ba ka mone kanɔ. ²⁰ Ane kosobee-ana peee ne bo bo mfee-ɔ e ka mone kanɔ. Mon' gywaa abee.

²¹ Mo fanfan kesaree ne mo a bo kyoree kanoka ma, "Mo, Pool, e ka mone kanɔ."

²² Okemaa ne ɔ maa kpa ane nyanpe Yeessu Kristoo asen-ɔ, Wuribware da mo yii. N ye, "Maranata!" Kaase e kaapo feye, "O ane nyanpe, ba!"

²³ Mo e kore kebwarekore feye ane nyanpe Yeessu Kristoo yure mone.

²⁴ Mo kekpa sii mone peee ase Kristoo Yeessu kenarye-ro.

* 16:15 1 Korintoo 1.16.

2 Korintoo awuye Wore nyasepo ne Pɔɔl a kyorɛɛ bo kyonwe Korintoo man-na Kristoo awuye-o

1 Mɔ, Pɔɔl, ne Wuribware a lee feye η kii Kristoo Yeesuu ayaa-ro ayerepo-o oko na ane kosobee Timotii e gye ne ane e kyorɛɛ wore ma ane e kyonwe mone ne mone gye Wuribware asoree asese ne bo bo Korintoo man-na-o na Wuribware asese peee ne bo bo Akaya sweere se-o.

2 Ane e kore kebwarekore feye ane se Wuribware na ane nyanpe Yeesuu Kristoo i yure mone, na bo sa mone kayeyuri.

Asej ya to ane, Wuribware e kya ane-ro

3 Mon' sa a ane kyoro Wuribware, ane nyanpe Yeesuu Kristoo mo se, a lee feye o gye eweηηuro ne o sa ane kakponakya-o. 4 Asej ya to ane, mo e gye ne o sa ane kakponakya. Ne ane mo ane de kakponakya dee ne ane a nya lee mo ase-o ane e kya bokɔ ne bamo gbaa, asej a to bamo-o ηkpono. 5 Haree gbaa aworefoɔ suyo ne Kristoo a gyi-o a to ane bweeto ooo, kakponakya ne ane a nya lee mo ase-o gbaa kya bweeto. 6 Aneη a aworefoɔ amo a to ane, a lee feye ane kusun e gye feye ane kaapo mone aneη ne Kristoo e kpa a o yuri mone ηkpono-ro, na o morowe mone-o. Amose se-o, Kristoo ya kya ane ηkpono, ne ane e taare na ane mo ane kya mone ηkpono, na mon' nyite gyi aworefoɔ konko dee ne ane i gyi-o. 7 Kasentij si, ane e kore ane i gyi feye mone ya gyi aworefoɔ bo lee aneη ne mone gya Kristoo a ekpa-o se-o se, oo sa mone kakponakya dee ne oo sa ane-o.

8 Ane kosobee-ana, ane e kpa feye mon' ηu aworefoɔ demante ne ane a gyi Asiya sweere se-o. Sanj ko, asej dabe ne aa to ane-o a waa kokyo bweeto, haree gbaa ane mon lee ane nyi aneη ne ane e waa amo-o, ne aa sa ne kite ne ane te-o mon lee ki de ane wore. 9 Ane a fa feye ane e kpa a ane wu-o, ηkpa kema ma mon lee m bo-ro. Amaa amo-o a waa nee a ane ma taa ane eyee bo donjo ane fɔηfɔη eyee se, amaa na ane taa eyee bo donjo Wuribware se, a lee feye o taare a o kyinji bamo ne baa wu-o ba ηkpa-ro. 10 Ane i dee a ane wu, amaa oo lee ane lee lowi-ro, ne o beɛ o lee ane. Ne mone ya kore kebwarekore bo tii ane lee si, amo feraa ane de temaa bweeto feye Wuribware dee lee ane. 11 Mone ya dee kore Wuribware feye o kya ane-ro, ne mo ya nu mone kebwarekore-o, ne oo yure ane, amo feraa mone e taare a mon' sa mo anse na kusun. Ne mone bweeto ya kore aneη a kebwarekore-o, mone bweeto dee e taare a mon' sa mo anse.

Mo ya sure si, mo a sure si nee

12 To, bokɔ bo-ro ne baa lwee mone-ro, ne baa towe feye kakyena ne ane a bo kyena mone ase-o na aneη ne ane a kaapo mone abwaresen-o a kaapo nee feye ane gye nno ηnyo ηnyo awuye. Mo i lee bamo kanɔ feye ane e taare a ane kaapo eyee feye aneη ne ane a waa bokɔ na mone-o gye kpa se. Ane mon ba kanyiasen bo penna mone. Asej peee ne ane a towe gywii mone-o a kaapo nee feye ane i bu Wuribware, ne ane gye kasentij awuye ne Wuribware dooo ya sa ane keyaalen feye ane a waa keto ne ane a waa-o. 13-14 Beee ayebapo amo a towe feye ane ya kyorɛɛ ewore bo kyonwe mone-o, ane a kyorɛɛ ato ne mone maa taare a mon' nu kaase-o waa-ro aaa? A mon gye kasentij. Mbeyomo feraa mone i nu ane kaase kafwee kafwee nee, amaa mone sanj mone e ba a mon' bo nu ane kaase lowe, na kake ne ane nyanpe Yeesuu Kristoo e ba-o, mone e taare a mon' kaapo mone eyee ane se, feye aneη ne ane e kaapo ane eyee mone se-o dee.

15 Amose se-o, bo lee aneη ne mo a kore gyi feye mone akato a gyi ane se-o se, ne mo a gye ηkpee kra siraa feye m bo ka mone kanɔ iluwi enyo. 16 Keto ne mo e kra-o e gye feye weete mɔ a kra siraa feye mɔ e yo Makedoniya sweere se, ne mo e borɔ a m bo ka mone kanɔ, na mo ya beɛ lee Makedoniya, na m beɛ borɔ ka mone kanɔ, na mon' taare kya mɔ-ro, na η yo Yudeya sweere se. Amo-o peee gbaa ne mo a towe-o, mɔ-o mon ba. 17 Mo a kra siraa feye mɔ e ba, ne mon ba-o. A kaapo nee feye n gye sese ne o maa waa keto ne oo towe-o ne ee? Amo mone e fa feye mɔ ya towe feye mɔ e waa kotoko, n du nee feye aneη ne kaye mɔ-ro asese ne bamo ya towe e, "Oη, mɔ a nu," ne amo-o a kaapo nee feye bo mon sure si-o nee eee?

18 Wuribware a de kasentij-o si-o, keto ne ane e towe ane i gywii mone-o mon gye oη na daabii kanlee san konko nee. 19 Sanj ne mo aa Silobaanus na Timotii a ba bo towe Yeesuu Kristoo, Wuribware mo gyi-o, asej gywii mone-o, ane mon kaapo feye o gye sese ko ne, mo ya towe asej, ne o beɛ o kyurowi kanɔ-o. 20 Amaa feraa ato bweeto ne Wuribware a towe bo beya feye o waa-o, Kristoo e gye ne o waa aneη a ato-o. Amose se ne mo kenyaere-ro ane e kore se feye Ameye-o (kaase e kaapo feye "Oη, Wuribware, sa a a waa aneη"), na

Wuribware nya kedabe na wuraa. ²¹⁻²²Bo lee feye Wuribware ya tawe bo beya feye a sa ane aa mone keyaalen, na ane taare kore Kristoo gyi kenken. Mo ya bee kyanje ane nkyanee, na keto nya kaapo feye mo e bo ane. Keto ne mo e kaapo e gye feye a sa ne mo kufwiije timaa-o a lwee ane nkpono-ro, na ane nya nu feye kasentij si san e fo feye a ba, na a yaa ane mo ase. A bee a du nee feye oko a taa atanne bo beya kaase sa oko mo, na keto ne sese amo e kpa a o fe-o, a yowe kife bo fo san ne mo ne a ba atanne bo beya kaase e ba atanne ne aa san-o, na a dee kore keto ne a sa sese amo ase-o.

²³To, mon tee tawe keto se ne mon ba mone ase-o. A du feye mo a nu baa tawe feye mone a waa baye ko nee weete mo i gyiiri mone kesebo mo se. Ma ba ayeba nee. Wuribware den o nyi feye mo a waa mfeere feye ma ba, na m ma faa mone se. ²⁴Bo lee feye mone mon gye ane anya beee ayaafore ne ane len mone feye mon' kore Kristoo gyi. N nyi feye mone kokoregyi ky ke bo len. Amaa amo a gye feye ane aa mone i sun kusun ane e sa Kristoo-o si-o, ane e kpa keto ne ke e waa mone kane-o dooo nee.

2

¹Amose se-o, mo a waa mo mfeere feye ma ba mone ase san amo, a lee feye a sa a mone akato ma gyi. ²Mo ya sa ne mone akato mon gyi, ne nkee nse e gye ne a sa a mo-o mo akato gyi? Amo mone ne mo a sa ne mone akato mon gyi-o dooo. ³Amose se ne mo a kyore wore ko bo kyonwe mone tawe keto se ne mon ba-o gywii mone. Ne mo a bee tawe asen ne mo aa mone de-o na, m bo ba-o, mone a ky lonjo keto kema. Mo a nyi anen ne mone du-o si-o, ne mo a kore gyi feye, mo akato ya gyi, mone fanfan akato mo i gyi dee. ⁴Mo a kyore mone wore amo-o, aa toora mo, ne mo kakpono-ro a nyera. Mo a kyore wore amo-o na akyuku e gyaa. N gye sa ne mon kpa feye mone akato gyi. Amaa mo a kpa nee feye mon' gyii anen ne mo e kpa mone peee mo asen-o nee.*

Mon' taa oko ne a waa baye, ne oo nu mo ege-o baye bo ke mo

⁵Wore amo-ro ne mo a kyore mone oko ne a waa baye-o asen. Anen a baye ne a waa-o a sa ne mo akyuku a gyaa. Amaa n gye mo fanfan ne a waa baye bo kye. Mo e fa feye mone asore awuye ne a sa ne ipeere a mo, ne anen se-o, mone nkpono-ro a nyera. Amaa mbeyamo ma kpa feye mon' pee akato wee mo se, na a mon de kee. ⁶Bo lee feye mone bweeto a fa mfeere feye mon' gyiiri mo kesebo, ne mone a gya mo lee mone asore-o-ro. Ne mbeyamo mo a nu feye mo kesebogyiiri ne mone a gyiiri mo-o a baare. ⁷Amose-o, san a fo feye mon' taa bo ke mo, na mon' yuri mo kakpono. N gye anen, mo asen e waa ewee, na mo tetaa peee lowe. ⁸Amose se-o, mo e kore mone nee feye mon' kaapo mo feye mone e kpa mo bweeto. ⁹Keto se ne mo a kyore wore amo-o e gye feye mo e ky mone-ro mo e kee nee feye mone i bu mo keto kema-ro, beee mone maa bu mo. ¹⁰Mone ya taa oko ebaye bo ke mo, amo feraa mo-o mo e taa mo ebaye a m bo ke mo. Ne kotoko e bo-ro ne a tiri feye mo fanfan taa bo ke, mone se-o mo a taa bo ke mo Kristoo akato-ro, ¹¹na a taare kun Obansam, na a ma taare nya ane se keyaalen. Ane nyi nee anen ne Obansam e kpa a o penna ane-o.

Anen ne Pool mon nya kayeyuri Trowas man-no

¹²San ne mo a yo Trowas man-no feye mo e ya tawe Kristoo kunu si asen timaa-o, mo a nu feye ane nyanje Yeosu a bunji kpa sa mo feye n waa mo kusun. ¹³Amaa na mo mfeere mon da, a lee feye mon nu ane kosobe Tiitus. Amose-o, ne mo a kra asese ne bo mfen-o, ne mo a meraa se yo Makedoniya sweere se.

Ane gye Kristoo kame-ro awuye na mo aya-ro ayerepo

¹⁴Mon' sa a ane sa Wuribware anse, a lee feye a naa a kaa a kaapo feye Kristoo a ko gyi Obansam se. Mo e gye gyenkepepo, ne ane gye mo kame-ro awuye. O de ane tawe mo kunu si asen ton kema. Mo kunu si asen mo du nee feye a kaneke-se-o. ¹⁵⁻¹⁶Ane du nee feye nyanje ne Kristoo e kywee a sa Wuribware-o. Mo so e gya kane kane sa bamo ne Wuribware e sa nkpa na kuyure ne a mon de kee-o. Amaa mo so gye kebwee sa bamo ne bo maa nya nkpa amo-o. Nse e gye ne a fo feye a yere mfaanee a yereka-o? Oko mon bo-ro. ¹⁷Amaa ane ne Wuribware a ba anen a kusun-o bo bo-ro, a lee feye ane gye kasentij awuye. Asese ko bo-ro ne baa ba mone-ro, ne ba fe Wuribware asen feye bamo a gye ayawogyipo-o. Ane mo ane mon du anen. Ane a tee ane yere Wuribware aya-ro-o se-o, Kristoo kenya-ro, ane e tawe mo asen kasentij-no nee, na ane nyi feye a kee keto ne ane e waa-o, ne o nu keto ne ane e tawe-o.

3

Anen ne etan popwee-o ky e dedaa-o

* **2:4** Wore ne Pool de-o mon gye 1 Korintoo awuye wore-o, amaa oko ne a sa fe-o.

¹ Mò e kòòrè a n gyi feye mone boko e poro mò feye asen ne mò a den tawè-ò e kaapo feye ane e kaapo ane eyee. Daabii! Ane mon lea ane e kpa feye oko kyoree wore ko ne ò kaapo feye ane a waa ato timaa-o, feye anen ne boko e kpa-o. A mon tiri feye ane kyoro ane eyee gbaa. A bee a mon tiri feye mone gbaa mon' kyoro ane. ² A lee feye anen ne mone fanfan kyò mone du-o e kaapo okemaa anen ne ane fanfan du-o. Mone a bò kòòrè Kristoo a gya-gyi-o, a du ne feye mò a kyoree mò mbraa bò danna mone nkponò se-ò. Ne okemaa e taare deere mone akato se nju anen ne mone nkponò-rò du-o. ³ Ne anen ne mone gya Kristoo a ekpa-ò se-ò e kaapo nee feye anen ne abwaresen-ò kekaapo bò dan. N gye pèen ne Kristoo a bò kyoree mone nkponò se-ò. N gye sekan ne ò bò kyanne aforè se kyoree-ò. Amaa Wuribware ne mò wore kpen te-o kufwiije-o ya ba mò fanfan kesaree bò kyoree bò danna mone nkponò se.

⁴ Ane e taare a ane tawè anen a asen-ò bò lee ane kunju si, a lee feye kusun ne ane e waa-ò-rò, Wuribware dooo si ne ane bò Kristoo si ane de ane eyee ane e danna. ⁵ Seye mon bò ane-rò ne ane e yere amo se ane e tawè feye amo-ò e gye ne a sa ne ane e taare ane e waa kusun ma. Ane kanyiasen ne ane de-o a lee Wuribware ase nee. ⁶ Mò e gye ne ò sa ne ane a kii etan popwee asofowo. Etan dedaa-ò na mò mbraa-ò ne Wuribware a sa Mosis feye ò kyoree bò beya sa Isireelii awuye-o. Mbrea-ò i bu ane okemaa kepò, na a bware feye ane wu, amaa Wuribware a kufwiije timaa-o e sa ane nkpa na kukyure ne a mon de kee-ò.

⁷ Mon' sa a ane fa anen ne kusun ne Wuribware a kufwiije-o i sun-ò gya Wuribware a mbraa-ò lee-ò kedabe na mò kelanjerò. Wuribware ya kyoree mò mbraa bò danna aforè serise panyesanpan anyò se kebee ko se, ne oo lee mò kedabe na mò kelanjerò kawu san amo bò kaapo Mosis. San ne Mosis a kporowe lee kebee-ò se-ò, ne mò akato-rò e tore se bweeto, ne Isireelii awuye mon taare deere mò. Amaa kamee-rò-ò, kotorese amo a yowe.* ⁸⁻⁹ Anen ne Mosis akato-rò a tore se san ne mò aa Wuribware e sa senja-ò, a kaapo nee feye kusun ne Mosis a waa-ò kyò kedabe. Amo-ò peee gbaa Mosis kusun e gye feye ò kaapo bamò Wuribware a mbraa-ò. Ne mbraa amo i bu asese peee kepò. Amo e gye feye anen a kusun amo gye kedabe, sanboto kusun ne Wuribware a kufwiije-o a bò boro ane-ò e gye ne a mon kyò kedabe aaa? A lee feye ane kusun e gye feye ane kaapo asese anen ne Wuribware e sa asese keben-ò. ¹⁰ Kasentij si, fò ya deere anen ne Mosis a kusun-o gye kedabe-ò, ne fò ya bee deere anen ne ane kusun-o gye kedabe-ò, a du feye Mosis a kusun-o mon lee ke gye kedabe-ò. ¹¹ Kedabe ne kaa kyon-ò dee e ke gye kedabe nee, ne kemo ne ke maa kyon peee-ò mò e?

¹² Amo a tee a waa ane wore demante mò-ò, kufu mon de ane. ¹³ Amose-ò, a mon tiri feye ane a taa kotoko bò bun ane akato se, na ane tawè abwaresen gywii mone. Amaa Mosis akato-rò a tore se-ò se, ne ò taa kaprakee bò bun mò akato se, na Isireelii awuye ma nya nju san ne mò akato-rò e tore se, ne a yowe-ò. ¹⁴ To, bò fò ndoo a kake mò, Isireelii awuye du nee feye oko a taa kaprakee bò bun mò akato se, na ò ma nya nju seye-ò. San kema ne ba gyanne bamò kebwarekore akyan-nò ba nu oko e kare ò lee Mosis mbraa a wore-ò-rò gywii bamò-ò, a du nee feye mprakee-ò a sii bamò akato se-ò, ne bò maa nju seye, ne bò maa nu seye. Kristoo dooo si ne bamò ya boro, ne mprakee-ò e lee bamò akato se. ¹⁵ Haree bò fò ndoo a kake mò, oko ya kare Mosis a wore-ò-rò gywii bamò, amo-ò a du nee feye mprakee-ò a bun bamò akato se-ò. ¹⁶ Amaa bamò oko ya kii bò gya ane nyanje Yeessu si, amo Wuribware i lee kaprakee-ò a ò lee mò akato se. ¹⁷ Mbeyomò, ane nyanje e gye Wuribware a kufwiije-o, ne mfen ne ane nyanje a kufwiije-o bò-ò, mfen ne ane a nya ane eyee lee mbraa dedaa-ò se. ¹⁸ Ane feraa, ane mon taa mprakee ko bò bun ane akato se. Amose-ò, a du nee feye ane a yere Wuribware akato-rò, ne mò kelanjerò demante-ò a wee ane se, ne ane akato-rò e tore se mò kelanjerò-rò feye diki-o. Keparè mò e kaapo nee feye ane nyanje, ne ò gye Wuribware a kufwiije-o, maa se ò sa ne ane mfeere na nkponò-rò e waa feye mò lee-ò kake kema.

4

Mone a sa ne ane i gyi aworefoò kanyite-ro

¹ Ane feraa, haree ane a mon fò feye ane waa asofowo kusun mò gbaa ooo, Wuribware a taa bò waa ane kesaree-rò. Amose-ò, ane maa yowe eyee-rò. ² Asese ko bò mone-rò ne bamò ya poro ane feye ane bò ekpa boye se ane de bò waa ane asofowo kusun, mò i lee bamò kano feye ane a kine ekpa boye keboro se bò waa ane kusun. Ane maa penna asese, ne ane bee ane maa kyurawi Wuribware asen-ò. Kpa ne ane bò se, ne ane e kpa feye okemaa sure si mò mfeere-rò feye ane e waa neene-ò e gye feye ane e tawè kasentij-o laman-nò, ne ane nyi feye Wuribware kee keto ne ane e waa-ò, ne ò nu asen ne ane e tawè-ò. ³ Mone-rò boko ya tawè feye abwaresen ne ane e tawè-ò e kweero, mò i lee kano feye aa kweero bamò ne bò maa nya nkpa na kukyure ne a mon de kee-ò se dooo nee. ⁴ Bò maa nya nkpa ane, a lee feye bò maa kòòrè Kristoo ba gyi. Bò maa kòòrè mò ba gyi, a lee feye a du feye Obonsam, ne ò

* 3:7 Kelee Igyipiti 24.12; 34.1-4, 29, 33.

de kaye mɔ-rɔ asɛsɛ mfɛrɛ se keyaalen-ɔ, a sa ne baa kii atenapo, na bɔ ma taare a bɔ nu abwaresɛn-ɔ kaasɛ-ɔ. Bamo ya nu kaase, ba ɲu feye asen timaa ne ane e tɔwe-ɔ e kaapo anɛn ne Kristoo de kedabɛ na wuraa-o. Bɔ lee feye bamo ya deere Kristoo, ba ɲu feye ɔ gye oko ne ɔ lee Wuribware kpa kemaa se. ⁵ Anɛ maa tɔwe ane fɔɲfɔɲ eyee asɛn nee, amaa ane e tɔwe Yeessu Kristoo asɛn nee, feye ɔ gye mone ɔkɛmaa na ane ɔkɛmaa nyanɲɛ, n gye ane e gye mone anyanɲɛ. Amɔ e gye feye ane a kperi Yeessu si baa ane eyee kaase waa feye ane a gye mone ayaafɔrɛ-ɔ. ⁶ Feye anɛn ne Wuribware a twee ketɔ kemaa-ɔ, ne ɔ tɔwe feye, “Kelannɛrɔ lanɲɛ kibugyii-ro,”* anɛn deɛ ne oo bunɲi ane akatɔ, ne ane a ɲu feye mɔ akatɔ-rɔ e tɔrɛ se, ne ane a bɔ gyii feye o de Wuribware a kedabɛ-ɔ.

⁷ To, a du nee feye Wuribware a ba mɔ kapotɛɛ-ɔ bɔ waa nɔ-rɔ-ɔ. Ketɔ ne mɔ e kaapo-ɔ e gye feye ane ɲyowɔrɛ du nee feye nɔ ne m mon bɔ lɛn-ɔ, amaa Wuribware keyaalen bɔ mmɔ-rɔ, na ɔkɛmaa nya ɲu feye ane keyaalen demanɲɛ-ɔ mon lee ane fɔɲfɔɲ asɛ nee, kaa lee Wuribware asɛ nee. ⁸ Amosɛ-ɔ asɛsɛ ko ya waa ane borɔkraa bɔ lee anɛn ne ane e tɔwe abwaresɛn-ɔ se, bɔ maa taare a bɔ sa a ane yɔwɛ ane kusunɲ. Ba tɔraa ane, amaa ane maa yɔwɛ eyee-rɔ. ⁹ Anɛ i gyi awɔfɔrɛ, amaa Wuribware maa sɛrɛ a ɔ yɔwɛ ane. Ba dayɛ ane ba da swɛrɛ, amaa bɔ maa taare a bɔ mɔ ane. ¹⁰ Anɛ a naa ɛman se ɛman se-ɔ, ane i ɲu asɛn ne Kristoo a ɲu pwɛɛ ne baa deɛ mɔ mɔ-ɔ deɛ. Asɛn mɔ pɛɛɛ a waa ane nee na asɛsɛ nya ɲu feye san ne ane e kpa a ane kperi Yeessu si wu-o, mɔ ɲkpa na keyaalen san a bɔ ane ɲyowɔrɛ-rɔ. ¹¹ Anɛ i kperi Yeessu si ane e gyanɲaa lowi kake kemaa, na ɔ taare kaapo feye o te, ne mɔ e den ɔ sa ane keyaalen. ¹² Amɔ katin e gye feye ane lowi kegyanɲaa kake kemaa-ɔ a sa ne mone a nya ɲkpa na kukyure ne a mon de keɛ-ɔ.

¹³ Amɔ-ɔ pɛɛɛ gbaa, ane mon yɔwɛ ane Kristoo kokɔrɛgyi, ne anɛn se-ɔ ane maa se ane e tɔwe Wuribware asɛn, feye anɛn ne Deefid a kyɔrɛɛ waa abwaresɛn wɔrɛ-ɔ-rɔ, “San ne mɔ a tɔwe bore-rɔ feye eyee-rɔ bɔ mɔ gya kebanɲɛ-ɔ gbaa, mɔ a kɔrɛ Wuribware gyi.”* ¹⁴ Ketɔ ne ane nyi, ne ane e tɔwe kemɔ asɛn-ɔ e gye feye Wuribware a kyinɲi ane nyanɲɛ Yeessu baa ɲkpa-rɔ, ne anɛn se-ɔ kaye ya gye keɛ, o kyinɲi ane aa mone a ɔ yaa sosɔ feye Yeessu-o, na ɔ baa ane aa mone mɔ akatɔ-rɔ. ¹⁵ Mone se ne ketɔ kemaa e waa ane, na, Wuribware a maa se ɔ mɔrɔwɛ asɛsɛ bweɛtɔ bweɛtɔ-ɔ, na bɔ sa Wuribware anɲɛ, na bɔ kyɔrɔ mɔ kedabɛ ne o de-o.

Kaye mɔ-rɔ mon gye ane aye nee

¹⁶ Amosɛ-ɔ, hareɛ ane ɲyowɔrɛ a mon bɔ lɛn, ne ane e kpa a ane wu gbaa ooo, ane abaa-rɔ mon yɔrɛ. Ketɔ ne ko kyɔ-ɔ e gye feye Wuribware e gye ne ɔ sa ane wɔrɛ na keyaalen popwɛɛ kake kemaa. ¹⁷ Asɛn ne a tɔ ane-ɔ mon kyɔ, ne a maa kyee, amaa a sa a ane nya wuraa na kedabɛ ne a mon de keɛ-ɔ pɛɛɛ Wuribware asɛ, na a kyɔ asɛn ne ane i ɲu mbeyɔmɔ-ɔ bweɛtɔ. ¹⁸ Amosɛ se-ɔ, ane akatɔ dɔɲ atɔ ne a bɔ akatɔ-rɔ-ɔ se nee. N gye atɔ ne bɔ keɛ-ɔ se ne ane akatɔ dɔɲ, amɔ atɔ ne bɔ mon kee, ne a bɔ Wuribware se-ɔ se ne ane akatɔ dɔɲ. A lee feye atɔ ne bɔ kee amɔ-ɔ maa kyee. Amaa amɔ ne bɔ mon kee-ɔ e gye ne a taare a a gyi nsu pɛɛɛ.

5

¹ A lee feye ane ya wu, ane e nya kyenakpa Wuribware asɛ sosɔ. Anɛ kayowɔrɛ du nee feye tanɲɛɛ kekyan ne baa ba waagya bɔ waa-ɔ nee, ne waagya-ɔ ya kyanɲɛ-rɔ, ne tanɲɛɛ kekyan amɔ a lee da-ɔ, amɔ ane ɔkɛmaa e nya sosɔ a kekyan ne ane e ya kyena-rɔ-ɔ. N gye asɛsɛ ya waa kekyan amɔ, amaa Wuribware ya waa bɔ yera sa ane. ² Pwɛɛ na ane deɛ fo mfen-ɔ, ane i su ane e kpa kulwee ane ɔpɛ popwɛɛ amɔ ne ɔ bɔ sosɔ-ɔ. ³ Ketɔ ne mɔ e kaapo-ɔ e gye feye kekyan ne ane ɔkɛmaa e nya sosɔ-ɔ gye kayowɔrɛ popwɛɛ ne ane kra e ya kyena-rɔ-ɔ. ⁴ Anɛ a san ane de kaye mɔ-rɔ a koyowɔrɛgyi-o, ane kakyena-rɔ e tɔraa ane. Amaa n gye sa ne ane e kpa feye ane wu, na ane par ɲkpa pɛɛɛ. Ketɔ ne ane e kpa-ɔ e gye feye kakyena ne ane te mbeyɔmɔ-ɔ i kyuwori a ka kii kakyena ne ka mon de keɛ-ɔ. Na ane kaye mɔ-rɔ a ɲyowɔrɛ-ɔ kyuwori kii ɲyowɔrɛ ne n kyena nsu pɛɛɛ-ɔ. ⁵ Kasɛntin, ketɔ se ne Wuribware a twee ane-ɔ e gye feye kakyena ne ane te kaye mɔ-rɔ-ɔ ya kyon, ne ane e ya kyena Wuribware asɛ nsu pɛɛɛ. Ne ɔ sa ne Wuribware a kufwiinɛ timaa-o a bɔ kyena ane ɲkponɔ-rɔ, na ane ɲu feye kasɛntin ane ya wu, ɔ yaa ane mɔ asɛ.

⁶ Wuribware a kufwiinɛ-o a bɔ ane asɛ-ɔ se, ane de temaa san kemaa feye ane e yɔ Wuribware se. Anɛ a te kaye mɔ-rɔ-ɔ, a kaapo nee feye ane mon tɛɛ fo ane aye sosɔ mfen ne ane nyanɲɛ Yeessu te-o. ⁷ Anɛ a naa-ɔ, ane mon kee mfen ne ane e yɔ-ɔ. Amaa ane e kɔrɛ ane i gyi feye Wuribware e gye ne ɔ gye ane ɲkɛɛ. ⁸ Anɛ Kristoo ayaa-rɔ ayerepɔ fɛraa, m beɛ mɔ e tɔwe feye ane de temaa bweɛtɔ, ne ane e yɔrɔwɛ bweɛtɔ feye ane yɔwɛ ane ɲyowɔrɛ bɔ sii swɛrɛ mɔ se, na ane yɔ pɛ ane nyanɲɛ Yeessu asɛ. ⁹ Amosɛ se-ɔ, ane e lɛn eyee nee, na mɔ akatɔ nya gyi, hareɛ ane te kaye mɔ-rɔ beɛɛ ane yii pe ooo. ¹⁰ A lee feye mfen-ɔ ne ane

* 4:6 Keleɛkaase 1.3. * 4:13 Kilinɲ 116.10 (LXX).

pɛɛɛ e yere Kristoo a senjyikpa-ɔ. Na anɛ ɔkɛmaa nya ketɔ ne mɔ a kyena kaye mɔ-rɔ ne ɔ waa-ɔ kakɔka, hareɛ ke gye kitimaa bɛɛɛ kɛbɔye ooo.

Anɛ kusun e gye feye anɛ tɔwe anɛn ne Wuribware bɔ Kristoo si ɔ lɔnnɔ mɔ fɔnfɔn na nyɛnkpasɛ mbɔntɔ-rɔ-ɔ

¹¹ A lee anɛn ne anɛ Kristoo ayaa-rɔ ayerepɔ sere Wuribware se, ne anɛ a leɛn eyee anɛ e popɔre asese feye bɔ gya mɔ se. Wuribware e gye ne o nyi anɛ nkponɔ-rɔ nɛɛnɛɛ, ne n de temaa feye mone ɔkɛmaa gbaa nyi anɛ mone nkponɔ-rɔ anɛn deɛ. ¹² Mone ma kan fa feye anɛ beɛ anɛ leɛn eyee anɛ de anɛ e popɔre mone neɛ, na mon' nya nɔ anɛn ne anɛ bware-o. Daabii, anɛ e kpa a mon' nya ketɔ ne mone e yere kemɔ se a mon' bɔ kaapɔ mone eyee anɛ se-ɔ neɛ. Mfenj-ɔ na mon' taare beɛnɔaa bamɔ ne ba porɔ anɛ, ne ba kaapɔ bamɔ eyee-ɔ, feye ketɔ ne ke bɔ sese akatɔ se-ɔ dooo ne ba deere, ne bɔ maa deere ketɔ ne ke bɔ sese kakponɔ-rɔ-ɔ. ¹³ Anɛ apɔrɔpɔ-ɔ ya popɔre anɛ feye anɛn ne anɛ e tɔwe-ɔ, anɛ e lɔ ebɔn, amɔ fɛraa mon' taa feye Wuribware se ne anɛ a kperi anɛ e lɔ ebɔn-ɔ. Amaa amɔ a gye feye anɛ maa lɔ ebɔn-ɔ se-ɔ, amɔ fɛraa bɔ lee mone se-ɔ ne anɛ du mfaanɛɛ. ¹⁴ A lee feye Kristoo kekpa ne ɔ kpa anɛ-ɔ e gye ne ke e yere anɛ ne anɛ e tɔwe kemɔ asɛn. Ketɔ ne anɛ e tɔwe, ne anɛ a kɔɔre kemɔ gyi kenken-o e gye feye Kristoo a wu bɔ sa asese pɛɛɛ-ɔ, bamɔ ya kɔɔre Kristoo gyi, a du neɛ feye bamɔ kakyena dedaa a lowe-ɔ. ¹⁵ Ketɔ se ne Kristoo a wu sa asese pɛɛɛ, ne Wuribware a kyɛnɔn mɔ lee lowi-ro baa nkpa-rɔ-ɔ e gye feye, bamɔ a san bɔ te nkpa-rɔ-ɔ, bɔ ma lee kyena bamɔ eyee se, amaa bɔ kyena sa Kristoo.

¹⁶ Amose se-ɔ, anɛ Kristoo ayaa-rɔ ayerepɔ maa lee deere sese akatɔ-rɔ dooo pwɛɛ na anɛ deɛ nɔ anɛn ne ɔ du-o. San kɔ anɛ a deere Kristoo anɛn deɛ neɛ, pwɛɛ ne anɛ a deɛ kɔɔre mɔ gyi, amaa anɛ mon' lee anɛ e waa anɛn. ¹⁷ ɔkɛmaa ne ɔ bɔ Kristoo a kɛbegya-ɔ se-ɔ a kii sese popwɛɛ neɛ. Mɔ kakyena dedaa-ɔ a gye keɛ, ne ɔ lee ɔ te kakyena popwɛɛ. ¹⁸ Wuribware ya waa amɔ-ɔ pɛɛɛ, ɔ bɔrɔ Kristoo si bɔ lɔnnɔ anɛ aa mɔ mbɔntɔ-rɔ, ne anɛ gye mɔ akyarɔpɔ asɛn mɔ kotɔwe-rɔ. ¹⁹ Anɛ asun e gye feye anɛ tɔwe feye, Wuribware a bɔrɔ Kristoo si bɔ lɔnnɔ mɔ aa kaye mɔ-rɔ asese mbɔntɔ-rɔ, na ɔ ma nya ba bamɔ ebɔye bɔ ka bamɔ kɔkɔ. Ne ɔ taa mbɔntɔ-rɔ kɔlɔnnɔ mɔ asɛn kotɔwe bɔ waa anɛ kesareɛ-rɔ.

²⁰ Amose se-ɔ anɛ yere Kristoo ayaa-rɔ neɛ. A du neɛ feye Wuribware a bɔ anɛ se ɔ kɔre mone-ɔ. Amose se-ɔ, anɛ yere Kristoo ayaa-rɔ anɛ e kɔre mone feye mone aa Wuribware waa kanɔ. ²¹ Kristoo deɛ ɔ mon' de bɔye. Amaa Wuribware a sa ne baa mɔ mɔ feye mɔ a gye ɔbɔyewaapɔ-ɔ, ne oo nɔ kesebɔgyiiri ne anɛ yere bɔ sa-ɔ, na anɛ bɔrɔ mɔ lowi-o si nya anɛ eyee, na Wuribware waa anɛ feye anɛ a gye asese timaa-o.

6

¹ Amose-ɔ, anɛ ne anɛ i sun anɛ e sa Wuribware-ɔ, anɛ e kɔre mone neɛ feye atɔ dabe ne ɔ waa sa mone-ɔ ma twɛɛ kwaa. ² Mon' nu ketɔ ne Wuribware a tɔwe mɔ abwareɛn wore-ɔ-rɔ-ɔ feye,

“Amɔ a fɔ san feye n nɔ mone ewɛɛ-ɔ,
mɔ a nu mone kanɔ.
Kake nsɛn ne mɔ a waa mfɛɛɛɛ feye m mɔrɔwe mone-ɔ,
ne mɔ a kya mone-rɔ.”*

Mɔ e tɔwe mɔ i gywii mone feye ndɔɔ a kake mɔ e gye san ne Wuribware i nɔ mone ewɛɛ, na ɔ mɔrɔwe mone-ɔ.

Awɔrɛfɔɔ ne Pɔɔl na mɔ bɛɛko-ana Yeessu a ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ a gyi-o

³ M beɛ mɔ i lee bamɔ ne ba porɔ anɛ kɛbɔye kɔ se-ɔ kanɔ feye bɔ nu anɛn ne anɛ i sun abwareɛn kotɔwe kusun-o. Anɛ mon' waa kotɔkɔ ne kaa sa ne asese a lwee ebɔye-rɔ-ɔ, a lee feye anɛ maa kpa feye ɔkɔ nɔ kusun-o-ro kɛbɔye kɔ.

⁴ Anɛ a kaapɔ feye anɛ gye Wuribware ayaafɔre, bɔ lee feye kanyite-ro ne anɛ a gyi awɔrɛfɔɔ nɔ asɛn na tɔɔraa ketɔ kɛmaa ne kaa waa anɛ-ɔ-rɔ.

⁵ Baa da anɛ, ne baa tii anɛ,
ne asese akwii akwii a wɔre anɛ.
San kɔ anɛ a sun kpone bweetɔ,
ne anɛ mon' nya san di idi,
ne anɛ a nare akɔn.

⁶ Awɔrɛfɔɔ demanɛ mɔ ne anɛ a gyi-o gbaa ooo,
anɛ a ba itimaa na kanyiasɛn na kanyite
na kedamenanɛ bɔ ka anɛ adɔn kɔkɔ.

* 6:2 Isaya 49.8.

Asɛɛ a ɲu Wuribware a kufwiinɛ timaa-o
a sun kusun anɛ kakyɛna-ro, nɛ baa ɲu feyɛ
kɛkpa nɛ anɛ ɛ kpa bɔkɔ asɛɛ-ɔ gye kasɛntin.

7 Baa nu anɛ a gyi kasɛntin,
nɛ baa ɲu Wuribware keyaalen nɛ o de-o.

Kasɛntin kigyɛ nɛ anɛ a bɔ waa anɛ adɔntɔ
nɛ anɛ de anɛ ɛ kɔ bamɔ nɛ ba kɔ anɛ-o,
nɛ anɛ de anɛ ɛ kɔ anɛ ɛ kɔɔrɛ anɛ eyɛɛ.

8 Bɔkɔ i bu anɛ, bɔkɔ mɔ maa bu anɛ pɛɛɛ-ɔ.
Bɔkɔ ɛ kyɔrɔ anɛ, bɔkɔ mɔ ɛ pɔrɔ anɛ
feyɛ anɛ ɛ waa ɛbɔye.

Anɛ i gyi kasɛntin, amaa bɔkɔ ɛ pɔrɔ anɛ
feyɛ anɛ gye apɛnnapɔ nɛɛ.

9 Bɔ mɔn de anɛ ba tɛɛ sɛye,
amaa anɛ kenyaɛ a yɔ tɔn kɛmaa.

Ba fa feyɛ anɛ ɛ kpa a anɛ wu nɛɛ,
amaa anɛ san anɛ te.

Ba gyiiri anɛ kɛsɛbɔ,
amaa bɔ mɔn taarɛ mɔɔ anɛ.

10 Ba ɲu feyɛ anɛ i gyi awɔrɛfɔɔ bwɛɛtɔ,
amaa anɛ akatɔ a gyi san kɛmaa.

Bɔ kɛɛ kitiri nɛ anɛ i wu-o,
amaa anɛ ɛ sa nɛ bɔkɔ ɛ nya nyure.

Ba fa feyɛ anɛ mɔn de sɛye,
amaa anɛ de kɛtɔ kɛmaa.

11 Korintoo awuye, anɛ i gyi mɔnɛ kasɛntin feyɛ anɛ mɔn taa sɛye bɔ kwɛɛrɔ mɔnɛ sɛ.
12 N gye anɛ ɛ gye nɛ anɛ mɔn bunɲi anɛ ɲkɔnɔ-ro kpa mɔnɛ, amaa mɔnɛ ɛ gye nɛ mɔnɛ
mɔn bunɲi mɔnɛ lee-ro kpa anɛ. 13 Mɔ ɛ sa sɛɲsa mɔ i gywii mɔnɛ nɛɛ feyɛ mɔnɛ a gye mɔ
gyi-ana-ɔ. Anɛ a tɛɛ bunɲi anɛ ɲkɔnɔ-ro kpa mɔnɛ-ɔ, mɔnɛ mɔ, mɔn' bunɲi mɔnɛ ɲkɔnɔ-ro
kpa anɛ.

Mɔnɛ ma kan sa a mɔnɛ aa bamɔ nɛ bɔ mɔn de kɔkɔɔregyi-o waa kɔnɲɔ

14 Mɔnɛ ma kan sa a mɔnɛ aa bamɔ nɛ bɔ mɔn kɔɔrɛ Kristoo gyi-o waa kɔnɲɔ. A lɛɛ feyɛ
kɛdamɛnanɲɛ na daa bɔye kpa nɔsɛn? Kelanɲɛrɔ na kibugyii ɛ taarɛ a a kyɛna san kɔnɲɔ
aaa? 15 Kristoo na ɔbɔnsam ɛ taarɛ a bɔ waa kanɔ aaa? ɔkɔɔregyiɔ na ɔkɔ nɛ ɔ mɔn kɔɔrɛ
gyi-o kpa nɔsɛn? 16 Wuribware aye na ikisi aye ɛ taarɛ a a tii abɛɛ sɛ waa kɔkɔnɲɔ aaa?
Daabii pɛɛɛ! Anɛ Kristoo awuye ɲkɔnɔ-ro nɛ Wuribware nɛ mɔ wɔrɛ dooo i de ɲkpa-ɔ a
tɔwɛ feyɛ ɔ kyɛna. Feyɛ anɛ nɛ Wuribware a tɔwɛ mɔ abwareɲɛn wɔrɛ-ɔ-ro-ɔ,

“Mɔ ɛ kyɛna bamɔ-ro, na mɔ aa bamɔ narɛ san kɛmaa mɔ.

Mɔ i kii bamɔ nyanɲɛ, na bamɔ mɔ bɔ kii mɔ asɛɛ.”*

17 Amɔsɛ sɛ-ɔ, Wuribware a tɔwɛ mɔ wɔrɛ-ɔ kɛbɛgya kɔ-ro feyɛ,

“Mɔ asɛɛ, mɔn' darɛɛ lɛɛ bamɔ-ro mɛnɛ,
na mɔn' kyɛna kɔkwɛɛ!

Mɔnɛ ɛ ma dabɔrɔ kɛtɔ kɛmaa nɛ ki de iyisi-o,
amɔ fɛraa mɔ ɛ kɔɔrɛ mɔnɛ.”*

18 Nɛ baa bɛɛ kyɔrɛɛ waa abwareɲɛn wɔrɛ-ɔ-ro feyɛ,

“Bɔ-ɛlɛn-ɔ-kyɔn-ɔkɛmaa-Bware yɛ, ‘Mɔnɛ ɛ tɛɛ mɔ feyɛ mɔnɛ sɛ,
na mɔ-ɔ mɔ n tɛɛ mɔnɛ feyɛ mɔ agyi nyanɲɛ na akyyɛɛ.’ ”*

7

1 Mɔ kɔsɔbɛɛ-ana, Wuribware a tɛɛ tɔwɛ bɔ beya feyɛ ɔ waa atɔ mfaanɛɛ-ɔ, mɔn' sa a anɛ
lee anɛ eyɛɛ lɛɛ kɛtɔ kɛmaa nɛ kɛ ɛ waa anɛ nyɔwɔrɛ na ɲkɔnɔ iyisi-o-ro, na mɔn' sa a anɛ
nya ɲkɔnɔfwiiri, na anɛ bu Wuribware, na anɛ sɛrɛ mɔ.

Anɛ nɛ kɛtɔ nɛ Tiitus a tɔwɛ gywii Pɔɔl-ɔ a waa mɔ wɔrɛ-ɔ

* 6:16 Kolɔnɲɔ mbraa 26.12; Yeremeya 32.38; Isikiyel 37.27.

* 6:17 Isaya 52.11.

* 6:18 2 Samuwɛl 7.14.

² M bee mo e tawe feye mon' bunji mone nkpono-ro kpa ane. Ane monj waa oko boye, ne ane monj nyera oko ma, ane monj sisii oko. ³ Ma tawe amo-o a m bo poro mone nee. Feye anen ne mo a dee tawe-o, ane a kpa mone asen bweeto-o se-o, ane a waa siraa feye ane aa mone kyena, dee ane aa mone wu. ⁴ Mo e kore mone mo i gyi. Mone se, mo e kaapo mo eyee. Mone se, n de wore bweeto. Haree asen a to ane-o gbaa ooo, mo akato a gyi.

⁵ Haree gbaa ane a yo Makedoniya sweere se-o, ane monj nya kayeyuri. Kasentij si, asen bweeto a to ane tonj kemaa ne ane a yo-o. Ane a gyi aworefao, ne kufu a nya ane, ne ane nkpono-ro a nyera. ⁶ Amaa Wuribware e gye oko ne o sa sese ne mo abaa-ro a yore-o wore-o. Ne do sa ne Tiitus a waa ane wore. ⁷ A lee feye, mo a lee mone ase ba ane ase-o, ne ane a nu mo kano-ro asen feye mone a waa mo wore. Do tawe gywii ane feye mone akato a pee mone e kpa a mon' nu mo. Ne do bee tawe gywii ane feye keto ne mo a kyoree bo lee obayewaapo ne o bo mone-ro-o se-o a sa ne mone nkpono a nyera. Ne o ye amo-o peee gbaa ooo, mone sanj mone bo mo kebegya-o. Amose se-o, mo akato a beee gyi mbeyomo kyonj sanj-o.

⁸ Haree gbaa mo wore a sa ne a monj waa mone kone ooo, monj nu mo eyee feye mo a kyoree mo. Kegyenkpee-o mo a nu mo eyee, a lee feye mo a nu feye wore-o-ro asen a nya mone gya. Amaa aa nya mone gya sanj katin ko nee. ⁹ Aa waa mo kone mbeyomo. N gye feye anen ne mone akato monj gyi-o si ne aa waa mo kone. Amaa keto se ne aa waa mo kone-o e gye feye mone kusu a sa ne mone a kyurowi lee mone ebaye-ro. Wuribware a ba mone kusu-o bo waa kitimaa sa mone. Anen se-o, keto ne ane a waa-o monj waa mone toaraa. ¹⁰ Kusu ne Wuribware de o sa ne oko kakpono-ro i kyurowi-o dee e gye ne ke e sa a nya nkpa na kukyure ne a monj de kee-o. Anen a kusu-o bware. Amaa kusu ne asesee ne bo bo kaye mo-ro-o i su-o e sa a asesee na Wuribware mbonjo-ro nyera nsu peee. ¹¹ Mon' deere keto ne Wuribware a ba mone kusu-o bo waa-o, mon' kee anen ne nkpe feraa mone akato a pee-o. Mone a kokose mone e kpa a mon' kya kano. Mone idunj a fwii obayewaapo-o se. Ne kufu a nya mone feye mo boye ne do waa-o a kyanjaa mone. Mone awaase a kaapo anen ne mone e kpa mo asen-o. Ne mone a kaapo anen ne wore de mone kowaa keto ne ki bware-o, na mon' gyiiri obayewaapo-o kesebo-o. Kpa kemaa se mone a lee mone eyee lee keporo ne mo a poro mone asen mo se-o-ro. ¹² Emene se ne mo a kyoree wore amo? Kasentij si mone-ro oko a waa oko ma boye. Amaa n gye bamo se ne mo a kyoree wore amo. Mo a kyoree wore-o nee a mon' nya deere mone nkpono-ro, na mon' tawe gywii Wuribware feye kasentij si mone sanj mone e kpa mo asenj.

¹³ Amose se-o, amo-o peee ne aa ba-o a sa ane wore mfee. Keto ne ki tii si, ne a sa ne ane akato a gyi-o e gye feye mone a waa Tiitus wore, ne mone a sa ne mo akato a gyi. ¹⁴ Pwee ne do dee ba mone ase-o, mo a kyoo kaapo mo eyee mone se, ne mone monj sa a ipeere nya mo mo ase. Anen ne keto kemaa ne mo a tawe gywii mone-o gye kasentij, anen dee ne eyee ne mo a kaapo mone se gywii Tiitus-o mo a waa kasentij. ¹⁵ Sanj ne Tiitus a ba mone ase-o, kufu a nya mone, ne mone a kokose kra mo neenee, ne mone a waa siraa waa keto kemaa ne do tawe gywii mone feye mon' waa-o. Mo ya nyinji amo-o se, amo kekpa ne o kpa mone asen-o a tii si. ¹⁶ M feraa, aa waa mo kone bweeto feye mo e taare a n kore mone gyi keto kemaa-ro.

8

Bo lee kokoree atanne tweetwee bo sa atiripo ne bo bo Yudeya sweere se-o

¹ Amose-o mbeyomo, mo kosobee-ana, ane e kpa feye mon' nu anen ne Wuribware kekpa a sunj kusuj asoree awuye ne bo bo Makedoniya sweere se-o nkpono-ro-o. ² Haree asen bweeto e taare a to bamo, ne bo dee bo gye atiripo gbaa ooo, kone ne aa waa bamo kone-o a sa ne ba da bamo nkpono se ba be oko atanne. ³⁻⁴ Mo e tawe mo i gywii mone feye ba denj sa ane atanne bweeto feye anen ne baa taare-o. Kasentij si, baa sa ane atanne bweeto kyonj anen ne baa taare-o. Bamo fonjonj kepre se, baa kore ane feye ane yowe bamo a bo nya nya kpa a bo kya Wuribware asesee ne bo bo Yudeya sweere se-o-ro. ⁵ Keto ne baa waa-o, ane monj fa feye ba waa anen. Kasentij si, baa waa anen ne Wuribware e kpa feye bo waa-o, amo e gye feye baa gye nkpee taa bamo eyee bo sa ane nyanje Yeosu, ne baa taa sa ane mo ane.

⁶ Bo lee anen ne Makedoniya asoree awuye-o a kokose kore tweetwee, na bo bo ke atiripo-o se, ne mo a nyinji si feye sunjo mone Korintoo asoree awuye gbaa a gye bamo nkpee kpa feye mon' kore tweetwee sa atiripo-o, amaa bo fo ndoo, mone monj tee koree lowe. Amose-o, mo a kore Tiitus feye o ba mone ase, na o nya se kya se kore tweetwee amoo lowe, a lee feye mo ya gye nkpee kore mone feye mon' kore tweetwee-o. ⁷ Mone kyoo mone gye ato awuye ekpa bweeto se. Mone kokoregyi, mone kanyiasen kebo sa senja neenee, mone kanyiasen peee kyoo. N nyi anen ne mone akato i pee mone i sunj Wuribware-o, na anen ne mone e kpa mo asenj-o. Amose se-o, mo e kpa a mon' kaapo anen ne mone e kpa atiripo-o.

8 Ma yere mone nee feye mon' waa amo-o, amaa mo a kaapo mone anej ne Makedoniya asoree awuye-o akata a pee a bo bo kya atiripo-ro-o nee, na n yere mo se nu anej ne mone kekpa-o denj ke gye kasentij-o nee. 9 Mone kyoo mone nyi kekpa suyo ne ane nyanje Yeesuu Kristoo e kpa mone-o, na anej ne oo nu mone ewee-o. Haree mo a de keto kemaa sosoo gbaa ooo, ne mone se, oo yowe mo keto kemaa bo sii mfen, ne oo ba sweere mo se mfee, ne oo kii otiripo, na o yere mo kitiri amo se bo sa a mon' nya nyure bweeto.

10 Amose se-o, keto ne mo e ka mone asenj kemoo se-o nee. Sunno mone ya gye nkpee towe feye mone e kpa a mon' sa atanne. Kasentij si mo ne mone a gye nkpee esa. 11 Amose se-o, mo e kore mone feye mon' lowe amo kowaa, na kepre ne kaa pre mone, ne mone a bo lee kaase-o nya waa kyeekyee. Keto ne mone de-o e gye ne ke e kaapo anej ne mon' waa-o. 12 Mone ya da mone nkpono se ke atanne, Wuribware e kore mone keto ne mone i ke-o si. Mo e denj o nyi keto ne mone de-o na anej ne mone e taare a mon' ke, na a waa mo kane-o.

13 Ane maa kpa a kitiri kra mone, na a taare kya bokoo mo-ro, amaa ane e kpa feye okemaa nya mo kebegya-o nee. 14 Mbeyomo a san mo feraa, mone a de bweeto-o se-o, mon' baa kano nkemaa ne mone de-o bo kya bamoo ne bo de kafwee-o-ro, ne bamoo ya bo nya bweeto, ne mone mo mone i de kafwee, na bo taare kya mone-ro. Mfaanee ne mone ya waa ne keto kemaa e waa kyeekyee. 15 A waa feye anej ne baa kyoree waa abwaresej wore-o-ro bo lee ateese ne Wuribware a sa Isireelii awuye kimukee-ro si-o feye,

“Boko a swii bweeto, boko mo kafwee.

Bamo a ba kyunputij bo krawe-o,
mo ne oo swii bweeto-o na mo ne oo swii kafwee-o peee mo
a nya anej ne aa fo mo-o.”*

16 Mo e sa Wuribware anse feye oo sa ne Tiitus e kpa mone kekpa konjo amo dee ne mo e kpa mone-o. 17 Tiitus a sure kowaa keto ne mo e kpa feye o waa-o se. Ne o bee o kokose mo fonfon kepre se o kpa a o kya-ro, ne oo waa mfeere feye o ba mone ase. 18 Mo aa ane kosobee ko ne asoree-o peee asese e kyoro bo lee anej ne o sunj o towe asenj timaa bo lee Yeesuu kunju si-o e gye ne ba ba. 19 Kasentij si asoree asoree amo dee asese ya lee mo feye o kii ane kosobee ane kpa mo ne ane e yo mo-o-ro. Ane de atanne mo ane e yaa asese ne ba wu kitiri-o, na bo nya kyoro Wuribware, na a kaapo anej ne ane e kpa a ane kya bamoo-ro-o. 20 Ane e kpa feye ane aa asese amo ta atanne yaa atiripo-o nee, na oko ma nya poro ane bo lee anej ne ane e deere atanne daboo mo se ane bo-o. 21 Ane e sa keto ne ki bware-o si bweeto, n gye Wuribware a kebegya-o se wore, amaa na asese a kebegya-o se.

22 Ane bee ane de ane kosobee ko, ne oo lee mo eyee bo kaapo ane iluwi bweeto na e kpa bweeto se feye o sunj Wuribware wore se nee. Mbeyomo o de wore asenj mo se bweeto, a lee feye o de mone temaa bweeto. 23 Tiitus feraa, mo e gye ne o tii mo se, ne ane i sunj kusunj mone kunju si, amose se-o yere mo ayaa-ro. Asese anyo ne bamoo aa Tiitus e yo-o feraa, bo yere asoree asoree ne a bo Makedoniya sweere se-o ayaa-ro nee. Bo gye asese timaa, ne bamoo keborogyi timaa e sa ne asese e kyoro Kristoo. 24 Amose se-o, mon' lee mone kekpa bo kaapo asese mo. Mfaanee ne ane aa asoree asese-o i nu feye ane de kpa feye ane eyee kekaapo feye mone e kokose mone e kpa a mon' ke atiripo-o atanne-o monj gye kayeba nee.

9

Pool e kya se o towe tweetwee ne ba kore a bo bo sa atiripo-o asenj

1 Kasentij si, a monj tiri feye n kyoree mone tweetwee mo ne mone de mone e sa Wuribware asese ne bo bo Yudeya sweere se-o asenj. 2 A lee feye n nyi feye mone e kpa kekya bamoo-ro nee. Ne n denj mo e kaapo mo eyee mone se mo e kaapo Makedoniya awuye-o mo e towe mo i gywii bamoo feye lee sunno mone ne mone bo Akaya sweere se-o a waa siraa feye mone e sa atanne, amose-o mone wore a sa ne bamoo bweeto a waa kotoko bo lee tweetwee amo se. 3 Amaa mo i sunj mo kosobee-ana mo e kyonwe mone ase, na ane eyee kekaapo-o ma buruwi asenjkparegyi kwaa, amaa mon' waa siraa waa anej ne mone a towe feye mone e waa-o. 4 N gye anej, Makedoniya asoree awuye ne mo aa bamoo e yo Yudeya sweere se-o ya ba mone ase, ne baa nu feye mone monj waa siraa, amoo feraa ane aa mone peee, ipeere e nya ane, na a kaapo feye ane a kore mone gyi kwaa. 5 Amose se ne mo a fa feye a tiri feye n kore mo kosobee-ana mo feye bo gye mo nkpee ba bo ka mone kano, na bo kore atanne ne mone a towe bo beya feye mone e sa-o bo beya, na aa lee mone kekpa se ne mone a sa, amaa n gye sa ne ane e lenj mone nee.

6 Abrese ya da kekpare feye, “Okoo ne o dwii ato dwiise kafwee-o, amo ya fo kekpa bee, o nya amo kafwee nee. Ne oko ne o dwii amo bweeto-o e nya amo bweeto nee.” 7 Mone okemaa

* 8:15 Kelee Igyipiti 16.18.

sa aneñ ne ɔ fa mɔ mfɛɛrɛ-rɔ feyɛ ɔ sa-ɔ. Mɔn' sa a a lee mɔ fɔñfɔñ kakponɔ-rɔ, na a ma ba feyɛ baa leñ mone. A lee feyɛ Wuribware e kpa mɔ ne o ke ɔko kotɔko na a mɔñ bɔ mɔ gya kakponɔ-rɔ-ɔ. ⁸ Wuribware e taare a ɔ sa mone nyure bweeto, na mɔn' nya nya keto ne ki tiri mone-ɔ kpa kɛmaa se, na ŋko sanj na mɔn' bɔ waa kedamenanɛse eworese eworese sa boko. ⁹ Feyɛ aneñ ne baa kyoree waa abwareseñ wɔre-ɔ-rɔ-ɔ,

“ɔ da kakponɔ se o ke atiripo ato, na a mɔñ bɔ mɔ gya. ɔ maa yowe kedamenanɛse kɔwaa pɛɛɛ.”*

¹⁰ Wuribware e deñ ɔ sa ɔɔɔpo ato dwiise na ateese gyise. Amose-ɔ mone ya waa boko kedamenanɛse, Wuribware e sa mone ateese gyise ne a tiri mone-ɔ, na ɔ sa a mone adɔɔɔɔ tii si, na mɔn' taare ba amɔ bɔ kya se waa kedamenanɛse bweeto. ¹¹ ɔ sa a mɔn' kii ato awuye kpa kɛmaa se, na mɔn' taare dee ke sanj kɛmaa, na a mɔñ bɔ mone gya ŋkponɔ-rɔ. Na Yudeya sweere se a asoree a atiripo-ɔ sa Wuribware anɛse bɔ lee atanne ne mone a bɔ bɔɔ ane se bɔ ke bamo-ɔ.

¹² Atanne mɔ ne mone i ke-o, a maa kya Wuribware aseɛse wɔre-rɔ nee, amaa a baa Wuribware anɛse kɛsa bweeto bɔ tii si. ¹³ Keto ne ko kyɔ-ɔ e gye feyɛ mone ya ke atanne-ɔ, a kaapo feyɛ mone e kɔore Kristoo kuɔu si asen timaa-o mone i gyi bweeto, na bɔ ŋu feyɛ mone e waa keto ne mone ye mone e kɔore mone i gyi-o neɛneɛ. Na bɔ lee aneñ se na aneñ ne mone e kpa kike bamo na kɛmaa bɔ tii si-o, na a mɔñ bɔ mone gya kakponɔ-rɔ-ɔ se-ɔ, bɔ sa Wuribware anɛse. ¹⁴ Amose-ɔ, bamo ya kore kebwarekore sa mone, ba kpa mone bweeto bɔ lee nyure demanɛte ne Wuribware a yure mone-ɔ se. ¹⁵ Mɔn' sa a ane sa Wuribware anɛse bɔ lee nyure demanɛte amɔ ne ɔ sa mone-ɔ se. Ane maa taare a ane tɔwe nyure amɔ bɔ fo kɛɛ.

10

Aneñ ne Pɔɔl a lee o lee mɔ apɔrɔpo kanɔ-ɔ

¹⁻² To, mɔ, Pɔɔl, e kpa a ŋ kore mone asen ko se. Mone boko ye mɔ e bɔ mone ase, n de kufu, amaa mɔ i yii, ne mɔ ya kyoree wɔre bɔ kyonwe mone, amɔ mɔ i pee akato mɔ e wee mone se. Amose se-ɔ mɔ e kore mone feyɛ mɔn' nyinji aneñ ne Kristoo a yuri mɔ eyeɛ, ne o bware-o si, na, mɔ ya ba mone ase, mone maa lee waa keto ne ke e sa a m pee akato wee mone se-ɔ. N gye aneñ, mɔ ya ba, kufu maa nya mɔ feyɛ m pee akato wee mone boko ne ba pɔrɔ ane ba tɔwe feyɛ ane te feyɛ aneñ ne kaye mɔ-rɔ aseɛse te-o. ³ A bɔ-rɔ feyɛ ane te kaye mɔ-rɔ fɛraa, amaa ane ɔ kaapo eyeɛ, ne ɔ sa seɛsa o kye Wuribware a kanyiasen-ɔ pɔɔ. Ne ane i kyurowi aseɛse mfɛɛrɛ, ne ane e sa ne ba bu Wuribware. ⁶ Amose se-ɔ ane ya ba mone ase, ne mone bweeto a bu ane keto kɛmaa-rɔ, amɔ fɛraa ane e taare a ane gyiiri bamo ne baa sanj, ne bɔ maa bu ane-ɔ keɛbeɔ.

⁷ A gye feyɛ akato se wɔre kpen ne mone e deere mone i gyi ɔko asen-ɔ se-ɔ, mɔn' sa a ɔko ne ɔ tɔwe feyɛ Kristoo e bɔ mɔ-ɔ ŋu feyɛ ane mɔ Kristoo e bɔ ane feyɛ mɔ a bɔ sese amɔ-ɔ. ⁸ Kasentij ne mone e tɔwe feyɛ mɔ e kaapo mɔ eyeɛ bweeto keyaalen ne ane de mone se-ɔ se. Amaa ane nyanpe mɔñ sa ane aneñ a keyaalen-ɔ nee feyɛ ane bɔ lee mone kɔkɔɔregyi si, amaa ɔ sa ane nee a ane taare sa a mone kɔkɔɔregyi tii si. Amose se-ɔ, ipeere mɔñ de mɔ keyaalen-ɔ se. ⁹ Mɔ e tɔwe aneñ nee na mɔn' nya ŋu feyɛ mɔñ de mɔ ewore mɔ i funte mone nee. ¹⁰ Mone boko e tɔwe nee feyɛ mɔ ewore ne mɔ a bɔ kyonwe mone-ɔ emɔ-rɔ bɔ leñleñ, amaa mɔ fɔñfɔñ e bɔ mone ase, mɔñ bɔ leñ, ne mɔ seɛsa maa kaapo seye. ¹¹ Mɔ i yii aneñ a aseɛse ne ba tɔwe aneñ-ɔ se feyɛ keto ne mɔ e tɔwe mɔ ewore-rɔ mɔ e kyonwe mone na mɔñ bɔ mone ase-ɔ, mɔ ya ba, aneñ dee ne mɔ e waa.

¹² Kasentij nee feyɛ kufu de ane, feyɛ ane taa ane eyeɛ bɔ biri bamo ne ba fa feyɛ bɔ gye aseɛse dabe-ɔ. Ba bu bamo eyeɛ na abɛɛ, amaa bɔ maa bise a bɔ kee feyɛ keto ne ba waa-ɔ i gyi Wuribware akato. Amɔ-ɔ gye asen ke-mɔñ-nyi nee. ¹³⁻¹⁴ Wuribware a sa ane kpa ne ane a ba mone ase bɔ tɔwe Kristoo kuɔu si asen timaa-o gywii mone. Amose-ɔ, ane de kpa feyɛ ane kaapo ane eyeɛ feyɛ ane abwareseñ kotɔwe a sa ne mone a bɔ kɔore Yeessu gyi. Ane a mɔñ ba mone ase-ɔ, amɔ fɛraa a mɔñ bware feyɛ ane kaapo eyeɛ mone kuɔu si. ¹⁵ Amose se-ɔ, ane maa kaapo ane eyeɛ keto ne boko a waa-ɔ se, na ane nyaye keto ne ki bware-o si. Temaa ne ane de-o e gye feyɛ mone kɔkɔɔregyi a maa se ke e dan-ɔ, ane e taare a ane waa asun mone-rɔ kyon aneñ ne ane a kyɔ waa-ɔ. ¹⁶ Na ane nya tɔwe asen timaa-o eman ne e bɔ

* 9:9 Kiliñ 112.9.

mone aye kamere-ro. Mfaanere ne ane maa nya a ane kaapo ane eyee kotoko ne oko a waa, ne ke gye mo wore lee-o si. ¹⁷ Feye anej ne baa kyoree waa abwaresej wore-ro-ro,

“Sa a oko ne o kaapo mo eyee-o kaapo eyee feye o nyi mo, Wuribware.”*

¹⁸ Sese e kaapo mo eyee mo awaase se, amaa ane nyanje Wuribware dooo e den o nyi feye oo waa ato, beere o monj waa.

11

Paal e kaapo anej ne bokoro ne bo ye bo gye Kristoo ayaa-ro ayerepo-o e ba ayeba-o

¹ Mone ya koore bamo ne ba popore mone ba towe feye monj nyi asen-o gyi, mo e kore mone nee feye monj nyite mo kafwee bo lee mo ke-monj-ny-asen-o se, na monj nu mo asen bo fo kee. ² Mo a kpa mone asen feye anej ne Wuribware e kpa mone asen-o se-o, ma lee kpa feye monj kpa oko asen, amo Kristoo wore kpenj. Mone du nee feye kabregyii ne o monj tee nu anyare, ne mo a kpa mo bo yera anyare konko kpenj, ne mo e gye Kristoo fonfon-o. ³ Kufu de mo feye bokoro i kyurowi mone mfere, na monj kine Kristoo kegya se. Ma kpa feye bokoro penna mone, feye anej ne Obonsam a buruwi kowo, ne oo waa kanorokone bo penna okyee gyenkerere Hawa ne Wuribware a twee-o, feye o ma lee gya Wuribware kano se-o. ⁴ Keto ne mo e kaapo-o e gye feye bokoro a ba mone-ro, ne bo ye bo gye Kristoo ayaa-ro ayerepo. Ne mone a kra bamo neere, amaa m feraa, mone monj lee mone de mo mone e tee seye. Bamo ato kekaapo bo lee Yeesuu kunu si kwee ato kekaapo ne ane a bo kaapo mone-ro-ro. Anej de ne ato ne ba kaapo bo lee Wuribware a kufwiije timaa-o na asen timaa-o si kwee amo ne ane a kaapo mone-ro-ro. Ne mone a koore bamo ato kekaapo gyi yowe ane ato kekaapo-o bo twee. ⁵⁻⁶ Ne mone i biri mo aa anej a asese-o senja sase, ne mone a bee towe feye baa suye esenja neere, amaa m feraa, mo senja sase maa lonjo seye. Amaa mo e koore a n gyi feye anej a asese ne mone i bu bamo feye bamo a gye Yeesuu ayaa-ro ayerepo timaa-o monj kyoro mo kpa kema se. Keto ne ko kyoro e gye feye n de Kristoo asen kanyiasen n kyoro bamo. Bo fo ndoo, ne mo a kaapo mone amo-ro-ro san kema na kpa kema se.

⁷ Asen ko bo-ro ne mone e poro mo amo se. Amo e gye feye mo a towe abwaresej gywii mone-o, monj koore ateese na mo dikpa atanne mone ase beere kotoko lee mone ase, ne mone e towe feye a kaapo nee feye monj gye Yeesuu ayaa-ro ayerepo kasentij. A gye kasentij feye mo a baa mo eyee kaase, amaa mo a waa anej nee a Wuribware nya yase mone. Mo a waa boye nee eee? ⁸ Mo a bo mone ase mo i sun-o, mo a nya atanne lee eman asoree ko asese ase nee. A du nee feye mo a koore bamo tweeewe mo i sunj mo e kya mone-ro-ro. ⁹ Mo a bo mone ase-o, ne mo e kpa atanne, monj deere mone akato-ro. Mo kosobe-ana ne baa lee Makedoniya asoree asoree-ro-o a baa mo keto kema mo ne mo e kpa-o. Monj ba mo eyee bo donjo mone se, na a waa mone toora kpa kema se. Anej ne mo a deere waa nsan-o deere ne m bee mo e waa mbeyomo. ¹⁰ Mo i gyi Kristoo a kasentij-o nee feye mo ya towe feye oko monj bo mone Akaya eman-ro-ro mfen ne o kunj mo kpa feye m ma kaapo mo eyee anej a kasentij-o si. ¹¹ Mo a towe amo-o, a kaapo nee feye ma kpa mone asen aaa? Daabii! Wuribware nyi feye mo e kpa mone asen.

¹² Mo e deere kine kokore atanne kema lee mone ase bo sa mo eyee, na bamo ne mone e tee e ayaa-ro ayerepo-o ma nya seye a bo yere se bo kaapo bamo eyee feye ane aa bamo ta nee. ¹³ Anej a asese-o monj gye ayaa-ro ayerepo kasentij. Bo monj gye asunjo kasentij. Ba waa akato se nee feye bo gye Kristoo ayaa-ro ayerepo-o. ¹⁴ Amo-o monj gye ato ne a kpenj eyee-o. Obonsam fonfon gbaa e taare a o waa mo eyee feye Wuribware kaboo e gye ne o sa senja o gywii asese. ¹⁵ Amose se-o, ne Obonsam ayaafare ya waa bamo akato se feye bo gye Wuribware ayaafare, a monj gye ato dabbe ko nee. Bamo lalalowe e gye feye Wuribware i gyiiri bamo keseba bo lee keto ne baa waa-o se.

Paal e kaapo mo eyee bo lee aworefado ne oo gyi-o si

¹⁶ M bee mo e towe mo i gywii mone feye oko ma kanj fa feye n gye sese ne o monj nyi asen-o nee. Amaa mone e kpa a monj fa mo kunu si feye monj nyi asen feraa, monj koore gyi anej de, na n taare kaapo mo eyee kafwee. ¹⁷ Kasentij si feraa, n gye anej ne ane nyanje Yeesuu e kpa feye n towe-o ne mo e towe mbeyomo. Eyee kekaapo asen mo-ro-o n denj mo e sa senja nee feye oko ne o monj nyi asen-o. ¹⁸ Asese bweeto a tee bo bo mone-ro, ne ba kaapo bamo eyee feye anej ne kaye mo-ro asese e kaapo bamo eyee-o se-o, n gbaa mo e kaapo mo eyee. ¹⁹ Mone a tee mone nyi asen bweeto-o, mo e fa feye mone i nyite mo ne monj nyi asen-o bweeto. ²⁰ Kasentij si, bamo ne mone i bu bamo kedabe feye bamo a gye Yeesuu ayaa-ro ayerepo-o ya waa mone bokokraa feye mone a gye anya-o, mone i nyite bamo. Bamoko

* 10:17 Yeremeya 9.24.

ya kooŋe moŋe atanne pɛɛɛ, bɛɛɛ o gyi moŋe, bɛɛɛ ɔ waa mɔ eyee kedabe moŋe-ro, bɛɛɛ ɔ da moŋe eɛɛɛ-ro abaa, moŋe maa tɔwe sɛye. ²¹ Ne moŋe ye aneŋ a boŋakraa ne ba waa moŋe-ɔ e kaapo nee feye bo gye ayaalenpo, amaa ane fɛraa, ane moŋ bo len. Ipeere de mɔ mbeyomɔ feye ane a moŋ ba aneŋ a daa boye-ɔ bo kaapo feye ane de moŋe se keyaalen.

Mbeyomɔ fɛraa mɔ e deɛ sa sɛnsa feye mɔ a moŋ nyi asen-ɔ. Feye kufu e moŋ de asɛɛ amɔ ɔko kekapo mɔ eyee kotoko se fɛraa, ŋ gbaa kufu moŋ de mɔ kekapo mɔ eyee kotoko amɔ se deɛ. ²² Asɛɛ amɔ ne bo ye bo gye Yeessu aya-ro ayerepo-ɔ e kaapo bamo eyee feye bo gye Heebrii awuye kasentij. Amɔ-ɔ maa kaapo sɛye, a lee feye aneŋ deɛ ne mo-ɔ n gye Heebriini. Bo beɛ bo ye bo gye Isireelii awuye. Aneŋ deɛ ne mo-ɔ n gye Isireeliini. ²³ Bo beɛ bo ye bo gye ane ɔdedaapo Abraham ananagi. Amɔ-ɔ maa kaapo sɛye, a lee feye aneŋ deɛ ne mo-ɔ n gye Abraham kenanagi. Bo beɛ bo ye bo gye Kristoo ayaafɔre. Ma kooŋe a n gyi aneŋ. Amaa bamo e gye Kristoo ayaafɔre fɛraa, ŋ gbaa n gye mɔ keyaafɔre n kyɔ bamo. M beɛ mɔ e koŋe moŋe feye moŋ' nyite mɔ feye mɔ a lo eboŋ-ɔ, a lee feye m beɛ mɔ e kpa a ŋ kaapo mɔ eyee kafwee. Bo ye baa sun Kristoo kusun kenken. M fɛraa mɔ a sun Kristoo kusun kenken kyon bamo. Ne mɔ a gyi awɔrefɔɔ bo lee aneŋ a kusun-o si kyon bamo. Moŋ' nu asen ne mɔ e tɔwe-ɔ. Baa tii mɔ iluwi bweeto kyon bamo. Baa da mɔ akyokywee na paara iluwi bweeto, ne ma taare a n tɔwe amɔ kanɔ gywii moŋe. Ne lowi asen a tɔ mɔ iluwi bweeto. ²⁴ Yudaa awuye a kra mɔ iluwi inuu daye mɔ paara iluwi adusa na akpanɔ. ²⁵ Roma awuye a kra mɔ iluwi ɛsa ba akyokywee bo daye mɔ. Kake ŋko boko a twee abu bo da mɔ. Iluwi ɛsa ne koŋe ne n te-ro mɔ i tu kpa ɔpoɔ se-ɔ a nyera, ne oo bun mɔ. Ne amɔ-ro kokonko fɛraa gbaa mpase na kanye pɛɛɛ na m bo nkyu-o-ro pwɛɛ ne baa deɛ bo lee mɔ. ²⁶ Mɔ ekpa kutu bweeto-ro, mɔ a lwee asen-ro bo lee nkyu nkyu si, bo lee ayu si, bo lee mɔ fanfan asɛɛ Yudaa awuye na asɛɛ ko mɔ se. Aseŋ a tɔ mɔ eman se na mbore se na ɔpoɔ se. Mɔ a nya asen lee asɛɛ ne bo ye bo gye Kristoo awuye, amaa ne ba ba ayeba nee-ɔ. ²⁷ Mɔ a sun Kristoo kenken, ne iluwi bweeto gbaa, moŋ taare nya kpa di idi. Akon na burufo a nya mɔ. Mɔ a pan ateesa na atɔ bunse asen-ro bo lee iluwi bweeto, ne akon na afwii a nya mɔ bweeto. ²⁸ Keto ne ki tii amɔ-ɔ pɛɛɛ se-ɔ e gye feye kake kemaa keto ne mɔ e kpa na mɔ mfɛre dan se-ɔ e gye asoree-ɔ pɛɛɛ kedeeŋe se, na asen ne a bo asoree-ɔ pɛɛɛ-ro ne a tɔraa mɔ-ɔ. ²⁹ Amɔ ya ba feye asoree a awuye-o ɔko kokooŋgyi e moŋ bo len, amɔ mɔ-ɔ mɔ i su mɔ e sa mɔ. Bamɔ ɔko ya lwee eboŋe-ro, amɔ mɔ kakpono-ro a nyera.

³⁰ Amɔ i tiri feye ŋ kaapo mɔ eyee, amɔ fɛraa mɔ e kaapo mɔ eyee atɔ amɔ ne a kaapo feye moŋ bo len-ɔ, na moŋ' nya moŋe mɔ. ³¹ Ane nyanpe Yeessu Kristoo mɔ se Wuribware, mɔ ne ane e kyoro nsu pɛɛɛ-ɔ, nyi feye ma ba ayeba bo lee asen mɔ ne mɔ a tɔwe, ne mɔ e ba a m bo tɔwe-ɔ pɛɛɛ se nee. ³² San ne mɔ a ya Damasikus man-ro-ɔ, gominaa ne ɔ bo owure Aretas kaase mfen-ɔ a ba akyoŋpo bo yera yera man amɔ mbunogyii-o pɛɛɛ-ro feye weete bo kra mɔ. ³³ Amaa mɔ a boŋ abanɔro kekyan ko ne baa pwɛɛ kidenbee-o soso-ro mfanseŋe-ro, ne mɔ nyare-ana ko a taa mɔ waa kike dabe ko-ro, ne baa ba ife bo da-ro, ne baa kra ife-o-ro yowe mɔ fo-ro baa bo yera sweere. Ne mɔ a nya kpa sere gominaa-o kesaree-ro ŋ yii.*

12

Aleebokaapoto ko ne Wuribware a lee bo kaapo Pɔɔl-ɔ

¹ Mɔ e deɛ kaapo mɔ eyee, amaa a maa sa mɔ toŋo ko. Nkee fɛraa mɔ e tɔwe aleebokaapoto ko ne ane nyanpe Yeessu a lee bo kaapo mɔ-ɔ asen a n gywii moŋe. ² Nsu kudu nna ne ŋ ya kyon-ɔ, ne Wuribware a taa mɔ yaa soso soso mɔ ase. Mɔ a yo-ɔ, mɔ kayowore ne n de-o ne mɔ a bo yo ooo, bɛɛɛ mɔ kra a lee mɔ kayowore-ro pwɛɛ ne mɔ a deɛ yo ooo, moŋ nyi, amɔ Wuribware dooo e den o nyi. ³⁻⁴ M beɛ mɔ e tɔwe feye ŋ nyi nee feye ŋ yii Wuribware se soso soso. M beɛ mɔ e tɔwe feye mɔ a yo-ɔ, mɔ kayowore bɛɛɛ n gye mɔ kayowore ne mɔ a bo yo ooo, amɔ Wuribware dooo e den o nyi. Mɔ a ya nu asen konkonese ne asenkperegyi maa nya a a kaapo-ro-ɔ, atɔ ne sese dimaadi moŋ de kpa feye ɔ tɔwe amɔ asen-ɔ. ⁵ Mɔ e kaapo mɔ eyee bo lee keto ne kaa waa mɔ san amɔ-ɔ se, amaa m beɛ ma lee kaapo mɔ eyee, amɔ bo lee aneŋ ne moŋ bo len-ɔ se nee. ⁶ N deɛ mɔ e kpa a ŋ kaapo mɔ eyee nee-ɔ, weete moŋ kii ɔko ne ɔ moŋ nyi asen-ɔ, a lee feye a gye kasentij nee, weete mɔ e tɔwe. Amaa ma lee kaapo mɔ eyee bo lee aleebokaapoto amɔ se, a lee feye a moŋ bware feye ɔko kyoro mɔ bo lee atɔ ne ɔ moŋ ŋu feye mɔ a waa-ɔ, bɛɛɛ asen ne ɔ moŋ nu lee mɔ ase-ɔ se. ⁷ Amaa Wuribware a sa ɔbonsam kaboo ko kpa feye ɔ taa kotoko ne ku du feye wu-o bo yii mɔ kayowore, na ka nya mɔ gya, na m ma nya bu mɔ eyee kedabe bo lee atɔ timaa ne Wuribware a lee bo kaapo mɔ-ɔ se. ⁸ Iluwi ɛsa ne mɔ a koŋe ane nyanpe feye o kyuwii wu mɔ lee mɔ se. ⁹ Amaa oo lee kana nee feye, “Kekya ne mɔ e kya fo-ro-ɔ a baare. A lee feye san ne fo moŋ lee fo bo len-ɔ ne mɔ e kaapo mɔ keyaalen-ɔ bweeto fo ase.” Amose se-ɔ, a bo mɔ konɛ a kyɔ keto kemaa

* 11:33 Aya-ro ayerepo-ɔ asun 9.25.

feyɛ mɔ a kaapo mɔ eyɛɛ anɛn nɛ mɔn bɔ lɛn-ɔ se, na Kristoo keyaalenɛ nya sii mɔ se. ¹⁰ Mɔ e mɔn bɔ lɛn, bɛɛɛ bamo ya saare mɔ, bɛɛɛ bamo ya porɔ mɔ, bɛɛɛ mɔ ya gyi awɔrɛfɔɔ, bɛɛɛ asɛn kemaa ya tɔ mɔ, a bɔ mɔ kɔnɛ, a lɛɛ feyɛ Kristoo si nɛ mɔ i nɔ asɛn amɔ pɛɛɛ. A waa mɔ kɔnɛ, a lɛɛ feyɛ mɔ e mɔn bɔ lɛn, Wuribware e gye nɛ ɔ sa mɔ keyaalenɛ.

Kɛkpa demanɛ nɛ Pɔɔl e kpa Kristoo awuye nɛ bɔ te Korintoo man-nɔ-ɔ

¹¹ Mɔ a waa mɔ eyɛɛ feyɛ mɔ a mɔn nyi asɛn-ɔ, amaa mɔnɛ ya sa nɛ mɔ e waa anɛn. Mɔnɛ e gye nɛ mɔn' deɛ kyɔrɔ mɔ, a lɛɛ feyɛ hareɛ gbaa mɔ a mɔn gye sɛyɛ mɔnɛ asɛ-ɔ, bamo nɛ mɔnɛ i bu feyɛ bamo a gye Yeesuu ayaa-rɔ ayerepɔ timaa-o mɔn fɔ mɔ. ¹² San nɛ mɔ aa mɔnɛ te-o, nɛ mɔ a waa akpɛnɛyɛɛtɔ bweɛtɔ-ɔ, mɔ a nyite awɔrɛfɔɔ bweɛtɔ kigyi-ro-o. Atɔ mɔ e kaapo nɛɛ feyɛ n gye Yeesuu ayaa-rɔ ɔyerepɔ. ¹³ Mɔ a yɔ eman eman se ya tɔwɛ abwareɛn, nɛ baa bɔ kii Kristoo akɔɔregyipo, nɛ baa lɛɛ ba waa asɔrɛɛ-ɔ, ntɛtɔ nyure e bɔ-rɔ nɛ baa nya nɛ mɔnɛ fɛraa mɔnɛ mɔn nya? Kɛmɔ e gye feyɛ mɔnɛ mɔn nya kpa ka mɔ atɛɛɛ na dikpa kɔkɔ. Mɔnɛ e fa feyɛ, mɔ a mɔn sa a mɔn' ka amɔ kɔkɔ-ɔ, a mɔn bware, amɔ fɛraa mɔ e kɔrɛ mɔnɛ nɛɛ feyɛ mɔn' taa mɔ ebɔyɛ bɔ ke mɔ.

¹⁴ Mbeyɔmɔ mɔ a waa siraa feyɛ mɔ e ba a m bɔ ka mɔnɛ kanɔ sasɛpɔ. Mɔnɛ ma sa a a tɔɔraa mɔnɛ. N gye mɔnɛ atɛɛɛ na mɔnɛ atannɛ nɛ mɔ e kpa, amaa mɔnɛ fɔnɔn nɛ mɔ e kpa. N gye nyaagyi ngyingyii e gye nɛ ba deɛrɛ bamo akowɛpɔ se, amaa akowɛpɔ e gye nɛ ba deɛrɛ bamo nyaagyi si. N gye anɛn nɛɛ eɛɛ? Mɔnɛ akowɛpɔ e gye mɔ. ¹⁵ Mɔ ya kpɔnɛ mɔnɛ se, nɛ mɔ a nyɛra kɛtɔ kemaa nɛ n de-o na n taarɛ kya mɔnɛ-rɔ, weɛtɛɛ a waa mɔ kɔnɛ. Mɔ a kpa mɔnɛ bweɛtɔ-ɔ se-ɔ, mɔnɛ e kpa mɔ kafwɛɛ aaa? ¹⁶ Amaa mɔnɛ bɔkɔ e tɔwɛ feyɛ, "To, Pɔɔl fɔnɔn mɔn lɛn anɛ, nɛ anɛ a sa mɔ kɔtɔkɔ, amaa ɔ ba mɔ kanyiasɛn bɔ penna anɛ, na ɔ kɔɔrɛ atannɛ lɛɛ anɛ asɛ." ¹⁷ Mɔnɛ e tɔwɛ nɛɛ feyɛ mɔ a bɔrɔ mbɔɔ nɛ mɔ a sun mɔnɛ asɛ-ɔ akɔ se gyi mɔnɛ kpa kɔ se aaa? ¹⁸ Mɔnɛ e kaapo nɛɛ feyɛ Tiitus ya bɔ gyi mɔnɛ se aaa? Kasɛntɛn nɛɛ feyɛ mɔ ya kɔrɛ Tiitus feyɛ ɔ bɔ ka mɔnɛ kanɔ. Nɛ mɔ a bɛɛ sun anɛ kɔsɔbɛɛ-ana-ɔ akɔ feyɛ mɔ aa Tiitus ba mɔnɛ asɛ. Amaa a maa taarɛ a a waa nɛɛ feyɛ Tiitus a bɔ gyi mɔnɛ se, a lɛɛ feyɛ mɔ aa mɔ de kanɔ kɔnɔkɔ, nɛ anɛ akɛmaa e waa kɛtɔ nɛ mɔ kɔsɔbɛɛ e waa-ɔ.

¹⁹ To, mɔ e kɔɔrɛ a n gyi feyɛ mɔnɛ e fa nɛɛ feyɛ wɔrɛ mɔ nɛ anɛ a kyɔrɛɛ bɔ kyɔnɔwɛ mɔnɛ-ɔ pɛɛɛ-rɔ, anɛ e kpa a anɛ kya kanɔ mɔnɛ akatɔ-rɔ. N gye anɛn nɛɛ. Anɛ a kyɔrɛɛ wɔrɛ mɔ-ɔ, anɛ i nyinɛnɛ si feyɛ Wuribware i nu anɛ asɛn tɔwɛɛ kemaa, na anɛ nyi feyɛ Kristoo e dɛn ɔ bɔ anɛ. Mɔ anyarɛ timaa, kɛtɔ kemaa nɛ anɛ a kyɔrɛɛ-ɔ, anɛ a kyɔrɛɛ na mɔnɛ Kristoo kɔkɔɔregyi nya waa lɛn nɛɛ. ²⁰ Amaa kufu de mɔ feyɛ, mɔ ya ba mɔnɛ asɛ, nsanɛ ma nɔ mɔnɛ e waa kɛtɔ nɛ ki i gyi mɔ akatɔ-ɔ, na amɔsɛ-ɔ mɔnɛ ma nɔ mɔ e waa kɛtɔ nɛ ki i gyi mɔnɛ akatɔ-ɔ. Kufu de mɔ feyɛ mɔ e ba a m bɔ nɔ ekɔ na kɔkɔwɛɛ kɛka mɔnɛ mbɔnɔtɔ-rɔ, nɛ mɔnɛ idun a fwii abɛɛ se, nɛ mɔnɛ a keke-ro ntun ntun si, na mɔnɛ e sa esɛnsa mɔnɛ kye abɛɛ, na mɔnɛ i kyii abɛɛ, na mɔnɛ e waa akatɔlɛn na katɔmaabu. ²¹ Kufu de mɔ feyɛ mɔ ya bɛɛ ba mɔnɛ asɛ, Wuribware e kaapo mɔ feyɛ mɔ eyɛɛ kɛkaapo mɔnɛ se gye kayɛba, na ipeɛrɛ nya mɔ mɔnɛ ebɔyɛ se. Nɛ kufu de mɔ feyɛ mɔ e tɔ asɛɛ bweɛtɔ nɛ baa dɛɛ waa ebɔyɛ, nɛ bɔ mɔn nɛ bamo eyɛɛ lɛɛ ebɔyɛ amɔ-rɔ-ɔ. Nɛ a maa waa mɔ kɔnɛ feyɛ mɔ a nɔ anɛn a atɔ-ɔ. Ebɔyɛ nɛ mɔ e kaapo-ɔ e gye kakyɛɛkpa na kanyarɛkpa na atɔ bɔyɛ kemaa nɛ a tii si-o.

13

Pɔɔl i yii bamo se ɔ gye kɛɛ

¹ Kɛmɔ-ɔ e gye mɔ sasɛpɔ feyɛ mɔ e ba a m bɔ ka mɔnɛ kanɔ. Mɔ i yii mɔnɛ se feyɛ akɔ ya waa bɔyɛ, mɔ i gyi mɔ asɛn. Amaa ma bu akɔ kɛpɔ gyɛgaa gyɛgaa. Feyɛ anɛn nɛ abwareɛn wɔrɛ-ɔ e kaapo-ɔ,

"Abɛrɛɛ ma bu akɔ kɛpɔ, amɔ abɛɛ anyɔ bɛɛɛ asa a yɛrɛ-rɔ tɔwɛ feyɛ baa nɔ kasɛntɛn si feyɛ sɛsɛ amɔ a waa ebɔyɛ."*

² Mɔ a ba mɔnɛ asɛ lalalowɛ mɔ-ɔ, mɔ a yii mɔnɛ se, nɛ mbeyɔmɔ m bɛɛ mɔ i yii mɔnɛ se, na mɔn bɔ mɔnɛ asɛ mɔ, feyɛ mɔ ya ba, ma su bamo nɛ baa waa ebɔyɛ kyɛɛ-o na akɛmaa nɛ ɔ bɛɛ ɔ tii si, nɛ ɔ waa ebɔyɛ-ɔ se. ³ Amɔ-ɔ e kaapo mɔnɛ nɛɛnɛɛ feyɛ Kristoo e gye nɛ ɔ bɔ mɔ se ɔ sa sɛnsa. Kristoo ya deɛrɛ anɛ asɛn-nɔ, kufu mɔn de mɔ feyɛ ɔ gyiiri akɔ nɛ ɔ waa bɔyɛ-ɔ kɛsɛbɔ. ⁴ Mɔnɛ bɔkɔ i gyiiri ikii feyɛ, san nɛ Kristoo a kyɛna feyɛ sɛsɛ dimaadi kayɛ mɔ-rɔ mfɛɛ-ɔ, ɔ mɔn kwayɛ kuwu kiyii kpɛrɛ-abɛɛ-rɔ se. Kasɛntɛn, amaa Wuribware a kyinɛnɛ mɔ lɛɛ lowi-ro, nɛ bɔ lɛɛ anɛn se-ɔ, ɔ te o de Wuribware a keyaalenɛ-ɔ o sun kusun mɔnɛ-rɔ. Anɛ dɛɛ nɛ anɛ e sa kpa feyɛ asɛɛɛ waa anɛ anɛn a bɔrɔkraa-ɔ. Amɔ-ɔ pɛɛɛ gbaa anɛ de keyaalenɛ nɛ Kristoo a sa anɛ-ɔ anɛ e deɛrɛ mɔnɛ se. ⁵ Mɔn' gyi mɔnɛ fɔnɔn asɛn

* 13:1 Mbɛraa kɛbɛɛsa 19.15.

mɔn' deere kee feye mone san mone gya Kristoo si nee, beee mone mon gya mo se. Mone mon nyi feye Kristoo bo mone ase aaa? Mo e mon bo mone ase, a kaapo nee feye mone mon gye Kristoo awuye kasentij. ⁶ Mo e kore mo i gyi feye mone i nu feye ane feraa ane gye Kristoo awuye kasentij. ⁷ Mbeyoma, ane e kore kebwarekore nee feye mone ma lee waa ato boye. Mo a tawe anen-o, n gye feye ane e kpa a ane kaapo feye ane kakyena timaa e kaapo nee feye ane a waa ato. Keta wore ne ane e kpa-o e gye feye, haree oko e ma kyoro ane gbaa ooo, mone feraa, mone ya waa keta ne ki bware-o, a bo ane kone. ⁸ A lee feye keta kema a ne kasentij e kaapo-o, ane maa taare a ane tawe asen boye bo kye kamoo. Ane bo kasentij a kebgya-o se nee san kema. ⁹ Mone e bo len, ne ane feraa ane ya po, keta bo ane kone. Keta ne ane e kore kebwarekore kemo se-o e gye feye mon' lonjo keta kema ne ke mon bware-o. ¹⁰ Keta ne m bo mo e kyoree amo-o peee mo e kyonwe mone, na, mo ya ba, a mon lee a tiri feye m ba mo keyaalen bo pee akato wee mone se. Keyaalen mo ne Kristoo a sa mo-o mon gye nee feye n taa bo lee mone kokoregyi si, amaa n taare sa a mon' nya kokoregyi bweeto.

Kanaka

¹¹ Mo kosobe-ana, keta ne n de mo e gye kee-o e gye feye mon' kyena kone kone. Mon' len eyee lonjo keta kema ne ke mon bware-o. Mon' kya abee-ro. Mon' waa kan konko. Mon' kyena kayeyuri-ro. Na Wuribware ne o kpa ane asen, ne o sa kayeyuri-o gya mone kamee. ¹² Mon' ka abee kan. ¹³ Wuribware aseee ne bo bo mfee-o e ka mone kan. ¹⁴ Mo e kore kebwarekore feye ane nyanpe Yeessu Kristoo yuri mone, na Wuribware kpa mone asen, na mo kufwiije timaa-o kyena mone nkpono-ro.

Galatiya awuye

Wore ne Pɔɔl a kyoree bo kyonwe Kristoo awuye ne bo bo Galatiya sweere se-o

¹⁻² Mo, Pɔɔl, ne Wuribware kekpa se, n gye Yeessu Kristoo a ayaa-ro ayerepo-o oko-o na mo kosobee-ana peee ne mo aa bamo bo mfee-o e gye ne ane e kyoree wore mo ane e kyonwe mone asoree awuye ne mone bo Galatiya sweere se-o. Mo e kpa feye mon' nu feye n gye nyinkpase ya sa ne mo a kii Yeessu ayaa-ro ayerepo. N gye nyinkpase mo ne baa sun bo kyonwe mo ase, ne oo bo sa sejsa gywii mo, ne oo sa ne mo a kii Yeessu ayaa-ro ayerepo. Mo keyaalɛn a lee Yeessu Kristoo na mo se Wuribware ne oo kyinji mo lee lowi-ro-o ase nee.

³ Ane se Wuribware na ane nyanpe Yeessu Kristoo yure mone, na bo sa mone kayeeyuri. ⁴ Yeessu Kristoo e gye ne oo wu sa ane, ne oo lee ane lee ane ebaye-ro, ne oo kore ane lee kaye mo-ro a ebaye-o-ro. Ane se Wuribware ya sa ne oo waa amo-o. ⁵ Wuribware nya kedabe na wuraa nsu peee. Ameye.

Asej timaa-o maa kyurowi daa

⁶ N de mone asej ko a n towe bo lee mone kuɲu si. A kperɲ mo eyee feye mone a kyɔ kine Kristoo, amaa mo a kpa mone asej-o se, oo tee mone feye mon' gya mo se. Ne mone a bee yo mone gya ato kekaapo ko ne ayebapo ko e tee feye asej timaa-o si. ⁷ Kasentɲ si, asej timaa ko mon lee a bo-ro bo tii amo-o ne ane a kaapo bo lee Kristoo kuɲu si-o. Amaa asese ko a lwee mone-ro, ne ba toora mone ba kpa feye bo nyera asej timaa amo. ⁸ Amaa mo e towe mo i gywii mone feye oko nee ooo, ane nee ooo, beee Wuribware kaboo ko nee ooo, ne mo ya bo towe asej ko ne oo tee feye Kristoo kuɲu si asej timaa-o gywii mone, ne amo e kwee amo ne ane a towe gywii mone-o-ro, amo feraa Wuribware gyiiri mo kesebo. ⁹ Keta ne ane a kyɔ towe gywii mone-o, ne m bee mo e towe mo i gywii mone-o e gye feye oko e gye ne mo ya towe asej ko ne oo tee feye Kristoo kuɲu si asej timaa-o gywii mone, na a kwee amo ne mone a gye nkpe nu, ne mone a kore gyi-o-ro-o, amo feraa Wuribware gyiiri mo kesebo.

¹⁰ Oko bo-ro ne mo ya towe feye mo e gye ne n de kanorokone mo e penna asoree awuye, o penna mo eyee nee. Asej ne mo a towe-o a sa ne mone akato a gyi aaa? Wuribware ne mo e kpa a mo akato gyi mo se. Mo e kpa feye mo asej gyi sese akato nee-o, weete ma lee taare a ɲ kii Kristoo keyaafore.

Aneɲ ne Wuribware a tee Pɔɔl feye o bo gya mo se-o

¹¹ Mo kosobee-ana, mo i gyi mone kasentɲ feye asej timaa bo lee Kristoo kuɲu si ne mo a towe gywii mone-o mon lee nyinkpase kuɲu-ro nee. ¹² Mon kore amo lee nyinkpase ko ase nee, beee n gye sese ko mo ya towe amo gywii mo. Amaa Yeessu Kristoo fɔɲfɔɲ ya lee amo bo kaapo mo. ¹³ To, mone a kyɔ nu aneɲ ne weete n dee n gya Yudaawuye a mbraa-o se-o. Ne mo a waa Wuribware asoree awuye aworefo bweeta, ne mo a kya se kpuri bamo. ¹⁴ Ne mone a nu aneɲ ne ɲ yere-ro n gye mo kosobee-ana Yudaawuye a kebwaresun-o-ro nkpe-o, ne mo akato a pee kegya mo nana-ana ananato se-o.

¹⁵ Amaa pwee ne baa kowe mo-o, a kyɔ a bo Wuribware kone feye o ɲu mo ewee, na o lee mo sa mo eyee. ¹⁶ Ne oo lee mo gyi-o bo kaapo mo feye n taare towe mo asej timaa-o gywii bamo ne bo mon gye Yudaawuye-o. Mo a tee mo-o, mon yo sese ko ase a o kaapo mo abwaresen-o. ¹⁷ Beee n gye Yerusalem man-ro ne mo a yo ya ka bamo ne Wuribware a lee feye bo kii mo ayaa-ro ayerepo ne baa gye mo nkpe eba-o kan. Amaa mo a denj tee mo-o, puri amo-ro ne mo a yo Arabiyya sweere se, ne amo kamee, mo a kinɲi ba Damasikus man-ro. ¹⁸ Nsu nsa kamee, ne mo a yo Yerusalem na mo aa Peetroo sa sejsa, ne mo a kyena mo ase ɲke kudu nnu. ¹⁹ Amaa mo a bo mfen-o, mon ɲu Yeessu a ayaa-ro ayerepo-o oko bo tii Peetroo si, amo Yakubu ne o gye ane nyanpe mo tire-o. ²⁰ Wuribware ne o bo sos-o nyi feye keto ne mo a kyoree mo-o gye kasentɲ nee.

²¹ Amo kamee-ro-o mo a yo Siriya na Kilikiya esweere se. ²² Sanj amo-o asoree agyi ne bo bo Yudeya sweere se-o mon nyi sese suyo ne n gye-o. ²³ Amaa baa nu nee feye oko ne oo dee sa ne baa gyi aworefo-o e towe asej timaa amo dee ne sanj-o weete o tii amo kpa-o. ²⁴ Bamoo a nu aneɲ a asej-o, ne baa kyoro Wuribware bo lee keto ne kaa waa mo-o se.

2

Keta ne kaa ba nsan ne Pɔɔl na Bar-Nabas a yo Yerusalem man-ro-o

¹ Nsu kudu nna kamee, mo a kinɲi yo Yerusalem-o, mo aa Bar-Nabas na Tiitus ya yo. ² Keta se ne mo a yo-o e gye feye Wuribware ya kaapo mo feye ɲ yo mfen. Mo a bo mfen-o, ne mo

a tee asoree abrese-o peee bo gyanne keru si, ne mo a kaapo bamo asen timaa ne mo e towe mo i gywii bamo ne bo mon gye Yudaawuye-o. Keto se ne mo a waa amo-o e gye feye mon kpa feye n ju feye kusun ne mo a waa lee kegyenkpe-o bo fo ndoo a kake mo-o twee. ³ Mo kosobe Tiitus ne mo aa mo naa-o gye Griikinyi nee, amaa bamo mo bo mon leñ mo feye bo ten mo kotweetu, feye anen ne ane Yudaawuye e waa-o. ⁴ Asese ko bo-ro ne ba towe feye a tiri feye bo waa mo anen a ato-o. Anen a asese-o ye bo gye Kristoo awuye nee, amaa bamo mo bo gye ayebapo nee. Ba kyohho ane ba kee nee a bo nya ju anen ne Kristoo a kya ane yawe-o, na bo nya bee sa a ane kii anya. ⁵ Amaa ane mon sure sa bamo kpa kema sa, na kasentij ne ka bo asen timaa-o-ro-o ma nya nyera sa mone ne mone mon gye Yudaawuye-o.

⁶ Bamo gbaa ne mfen a asore awuye-o nyi feye bo gye bamo agyenkrepo-o mon taa kotoko bo tii mo abwarenen ne mo a kaapo-o se. Kasentij si haree bo gye agyenkrepo beee bo mon gye nee ooo, a mon tiri mo, a lee feye Wuribware feraa, o maa deere sese akato se. ⁷ Amaa baa ju feye Wuribware ya lee mo feye n towe asen timaa bo lee Kristoo kunu si gywii bamo ne bo mon gye Yudaawuye-o, feye anen ne oo kyoo lee Peetroo feye o towe asen timaa-o gywii Yudaawuye-o. ⁸ Kasentij si, Wuribware ne oo sa ne Peetroo a kii mo ayaa-ro oyerepo sa Yudaawuye, ne oo ba mo bo waa asun dabu dabu sa bamo-o dee ya ba mo bo kii mo ayaa-ro oyerepo sa bamo ne bo mon gye Yudaawuye-o, ne oo ba mo bo waa asun dabu dabu sa bamo. ⁹ Ne Yakubu na Peetroo na Yohanee ne mfen a asore awuye-o ye bo gye bamo agyenkrepo-o a ju feye Wuribware ya ba anen a kusun mumwii mo bo booro mo. Anen se-o ne baa gywaa mo aa Bar-Nabas, na a taare kaapo feye ane aa bamo peee gya kpa konko se nee. Ne baa sure si feye mo aa Bar-Nabas ya towe asen timaa-o gywii bamo ne bo mon gye Yudaawuye-o, na bamo mo bo sii mfen ya towe amo gywii Yudaawuye-o. ¹⁰ Keto konko kpen ne baa towe gywii ane-o e gye feye ane nyinji atiripo ne bo bo bamo-ro-o se. Amo-o mo dee ne san kema mo e leñ eyee feye n waa.

Anen ne Poo a towe feye Peetroo a waa boye-o

¹¹ Amaa kame-ro-o ne Peetroo a ba Anteyakeya man-no mfen ne oo waa keto ne ke mon bo dan-o, amose-o ne mo a yii mo se. ¹² Keto ne kaa ba-o e gye feye san ne Peetroo a yo mfen-o, ne oo tii bamo ne bo mon gye Yudaawuye-o si o gyi ateese. Amaa asese ko ne Yakubu a sun san ko-o a ba. Peetroo a ju bamo-o, ne oo yawe mo aa bamo ne bo mon gye Yudaawuye-o ateese kigy, a lee feye kufu de mo keto ne Yudaawuye ne bo gya bamo mbraa-o se kyekye-o e ba a bo bo towe bo lee mo kunu si-o. ¹³ Mfen-o ne Kristoo awuye ne bo gye Yudaawuye-o a kii nno nyoo nyoo awuye feye anen ne Peetroo a waa-o dee. Anen se-o kufu a nya Bar-Nabas ne mo gbaa a tii bamo se waa feye bamo-o. ¹⁴ Amaa m feraa, mo a ju feye baa fo kpa, ne baa kine kasentij a kekaapo-o, ne mo a kosu kyui-ro bamo akato-ro sa senja gywii Peetroo feye, "Fo gye Yudaanyi, amaa fo te anen ne bamo ne bo mon gye Yudaawuye-o te-o. Ne emene se ne fo e kpa feye Kristoo awuye ne bo mon gye Yudaawuye-o kyena feye Yudaawuye-o nee?"

¹⁵ Kasentij si, ane akowepo dee bo gye Yudaawuye nee, amose se-o ane gbaa ane gye Yudaawuye nee, ane mon gye asese ne ane Yudaawuye e tee bamo e eboye awaapo-o. ¹⁶ Amaa ane nyi feye oko maa taare a o towe feye anen ne o gya Wuribware a mbraa-o se-o se-o, Wuribware e towe feye o gye sese timaa nee. Amaa ane ya kore Kristoo Yeesu wore gyi feraa, Wuribware e towe feye ane gye asese timaa. A tiri feye ane Yudaawuye gbaa a kore Kristoo gyi na, ane kokoregyi si, Wuribware towe feye ane gye asese timaa. Amaa oko mon bo-ro ne o taare a o towe feye anen ne o gya Wuribware a mbraa-o se-o se-o, o gye sese timaa nee. ¹⁷ Keto ne fo a waa-o e kaapo feye ane Yudaawuye ne, bo lee ane Kristoo kokoregyi dooo si, ane e kpa feye Wuribware e tee ane feye asese timaa-o e waa boye. Amose-o fo e kaapo feye Kristoo a kaapo ane ekpa boye. Amaa anen mon gye kasentij peee. ¹⁸ Mbeyomo mo ya kaapo san ko feye Wuribware a mbraa-o kegyase mon de ton, ne amo kame mo a nu mo eyee towe feye a bware feye n gya mbraa-o se, amo feraa mo e kaapo feye mo mbraa-o kike kegyase gye boye.

¹⁹ Wuribware a mbraa-o feraa, n ya kaapo mo nee feye a bware feye n wu. Amose se-o mo a taa mo mbraa-o nee feye n ya mo mo nee, na n kyena bo sa Wuribware. ²⁰ A du nee feye bamo a da mo bo mera kiyii kpare-abee-ro se mfen ne Yeesu Kristoo a wu-o. Ne keto a kii feye m feraa, mon lee n de njka, amaa Kristoo e gye ne o te mo kakpon-ro-o. A gye kasentij feye mo kayoware san ka te, amaa mbeymo n te kakyena popwee mo e kore Wuribware mo gyi-o mo i gyi, a lee feye mo e gye ne oo kpa mo asen, ne oo wu sa mo. ²¹ Anen se-o, mon sure si feye Wuribware a dee ju ane ewee bo twee nee. Amaa sese e taare a o kaapo feye Wuribware e tee mo sese timaa bo lee anen ne o gya Wuribware a mbraa-o se-o, amo feraa a kaapo nee feye Kristoo a wu nee bo twee. Mo asen a lowe,"

3

Kokore Yeesuu gyi na mbraa kegyase asey

¹ Mone Galatiya awuye mon nyi asey. Beee oko e gye ne oo kyoo mone aaa? Mone mon nyinji si feye ane a kaapo mone-ro neene aney ne baa da Yeesuu Kristoo bo mera kiyii kpare-abe-ro se-o doo? ² To, mon' sa a m bise mone senbise ma. Kpa mo se ne mone a nya Wuribware a kufwiije-o? Bo lee aney ne mone a gya mo mbraa-o se-o se aaa, beee mone a nu asey timaa bo lee Kristoo kunu si ne mone a kore amo gyi-o si aaa? ³ Mone mon nyi asey. Kegyenkpe-o mone a taa mone eyee bo donno Wuribware a kufwiije-o si, amaa mbeymo feraa mone e fa feye a tiri feye mon' ba mone fonfon keyaalen bo waa, na mone nkpono-ro nya fwiiri. ⁴ Wuribware a yure mone bweeto bo twee nee beee? Daabii, mon kore gyi feye oo yure mone bo twee nee. ⁵ Nto se ne Wuribware a sa mone mo kufwiije-o aney ne oo ba o waa akpenyeeto mone-ro-o nee? Aney ne mone gya kemo ne mo mbraa-o e kaapo-o se nee eee? Beee nko aney ne mone a nu abwasesen-o, ne mone a kore amo gyi-o si nee eee?

⁶ Mon' nyinji ane odedaapo Abraham se. Baa kyore abwasesen wore-o-ro feye,
"Abraham a kore Wuribware a asey-o gyi, ne aney se-o Wuribware a kore mo waa-ro feye o gye sese timaa."*

⁷ Amo-o e kaapo nee feye Abraham mo gyi-ana kasentij e gye bamo ne ba kore Wuribware ba gyi-o. ⁸ Abwasesen wore-o-ro ane bee ane e kare feye Wuribware a fa mo mferre feye san ko e ba, ne bamo ne bo mon gye Yudaa awuye-o ya kore mo gyi, o tee bamo feye ases timaa. Asey timaa mo ne Wuribware a towe gywii Abraham-o feye,

"Na fo se-o ne mo i yure kaye-ro ases peee."*

⁹ Abraham a kore keto ne Wuribware a towe gywii mo-o gyi, aney se-o ne Wuribware a yure mo. Aney dee ne Wuribware i yure okemaa ne o kore mo a o gyi-o.

¹⁰ Amaa bamo ne ba kore ba gyi feye bamo ya gya Wuribware a mbraa-o se, Wuribware e tee bamo feye ases timaa-o, kasentij si, Wuribware a kyoo da bamo yii, a lee feye baa kyore waa abwasesen wore-o-ro feye,

"Okemaa ne o kine kibu mbraa-o asenkparegyi-o, ne o maa gya mmo ekpa se-o, Wuribware e lonj mo."*

¹¹ Keto ne ane nyi-o dooo e gye feye oko maa taare a o yere Wuribware akato-ro towe feye mo feraa mo a gya mo mbraa-o se-o se-o, o gye sese timaa nee. A lee feye baa kyore waa abwasesen wore-o-ro feye,

"Okoo ne oo kore Wuribware gyi-o e nya nkpa a lee feye Wuribware e tee mo feye sese timaa."*

¹² Amaa n gye kokore Wuribware gyi si ne mo mbraa-o e kaapo feye ane gya mo mbraa-o se. A gye asun si. A lee feye baa kyore waa abwasesen wore-o-ro feye,

"Sese kemaa ne o gya mo asey-o se, ne o bu mo mbraa-o e nya nkpa, o maa wu."*

¹³ Ne baa bee kyore waa abwasesen wore-o-ro feye,

"Sese kemaa ne baa mmo mo taa mo kifunij bo sowe kiyii si-o, a kaapo nee feye Wuribware a lonj mo nee"*

Aney dee ne Wuribware a mbraa-o e lonj bamo ne ba kine kegya mmo se-o. Amaa Kristoo a taa mo fonfon kayowore bo sa lowi, ne oo bo kore ane lee kolon ne kaa donno ane se bo lee aney ne ane maa taare a ane gya Wuribware a mbraa-o se. Ne oo taa kolon amo bo donno mo fonfon kayowore se. ¹⁴ Oo kore ane nee, na mo se-o bamo ne bo mon gye Yudaa awuye-o nya nyure ne Wuribware a towe bo beya feye o de o sa Abraham-o, na ane ya kore Yeesuu Kristoo gyi, ane nya nya mo kufwiije timaa ne oo towe bo beya feye o sa ane-o.

* 3:6 Keleekaase 15.6. * 3:8 Keleekaase 12.3; 18.18; 22.18. * 3:10 Mbraa kebeesa 27.26 (LXX). * 3:11 Habakak 2.4. * 3:12 Kolonjo mbraa 18.5. * 3:13 Mbraa kebeesa 21.23.

15 Mò kòsòbɛɛ-ana, mɔn' sa a m ba asen mɔ nɛ a kya sɛ mɔ-ɔ bɔ kaapo mɔ asen-ɔ kaase. Amɔ ɛ gye feye, abɛɛ anyɔ kɔ ɛ gye nɛ bamo ya nu abɛɛ kaase kra bamo kikipuni kɔ bɔ beya, mɔn kɔɔrɛ gyi feye sɛsɛ popwɛɛ kɔ ɛ taarɛ a ɔ nyɛra kɛmɔ, nɛ ɔ maa taarɛ a ɔ ba akɔ bɔ tii si mɔ. A lɛɛ feye bamo anyɔ amɔ kpen ɛ gye bamo asen. 16 Mbeyɔmɔ, Wuribware maa sɛ ɔ tɔwɛ o gywii Abraham feye ɔ sa mɔ aa mɔ kɛnanagyi kɔtɔkɔ. * Mɔ a tɔwɛ feye ananagyi-o, mɔ kɛnanagyi kɔnɔkɔ nɛ o de. Kɛmɔ ɛ gye Kristoo. 17 Wuribware a tɔwɛ bɔ beya feye ɔ waa kɔtɔkɔ a ɔ sa Abraham nsu alafa ana na adusa pwɛɛ nɛ ɔɔ dɛɛ ba mɔ mbraa-ɔ bɔ sa mɔ asɛsɛ. Amosɛ-ɔ mɔ mbraa-ɔ nɛ nɛ ya ba kamɛɛ-rɔ-ɔ maa taarɛ a n sanɲɛ asen nɛ baa kyɔ da amɔ kikipuni-o-ro, na n tɛn asen nɛ baa tɔwɛ bɔ beya-ɔ-ro. 18 Amaa amɔ i tiri feye anɛ gya Wuribware a mbraa-ɔ sɛ na anɛ nya nya nyure nɛ ɔɔ tɔwɛ bɔ beya feye ɔ sa Abraham-ɔ, amɔ fɛraa a kaapo nɛ feye n lɛɛ gye kɛtɔ nɛ Wuribware a tɔwɛ bɔ beya-ɔ sɛ, nɛ anɛ ɛ nya nyure amɔ. Amaa anɛn nɛ Wuribware a kyɔ tɔwɛ bɔ beya feye o yure Abraham-ɔ sɛ nɛ Abraham a nya nyure amɔ.

19 To, amɔ ɛ gye anɛn fɛraa, nɛ ntɛtɔ nɛɛ nɛ Wuribware a taa mɔ mbraa-ɔ bɔ sa mɔ asɛsɛ-ɔ? ɔɔ sa mɔ mbraa-ɔ nɛɛ na asɛsɛ nya gyii atɔ nɛ a mɔn bware feye bɔ waa-ɔ. Mɔ mbraa mɔ bɔ-ro nɛɛ bɔ fɔ san nɛ Abraham kɛnanagyi Kristoo ɛ ba-ɔ, anɛn a sɛsɛ-ɔ mɔ dɛɛ nɛ Wuribware a tɔwɛ feye o yure mɔ. Wuribware a taa mɔ mbraa-ɔ bɔ sa mɔ mbɔɔ feye bɔ taa bɔ waa sɛsɛ kɛsarɛɛ-ro, Mosis nɛ mɔ ɛ kaapo-ɔ, mɔ ya lɛnɲɔ Wuribware na mɔ asɛsɛ-ɔ mbɔnɔ-ro. 20 Mbeyɔmɔ, ɔkɔ nɛ Wuribware a bɔrɔ mɔ sɛ sa mɔ asɛsɛ mɔ mbraa-ɔ yɛrɛ mɔ aa bamo mbɔnɔ-ro. Amaa Wuribware ya tɔwɛ gywii ɔkɔ bɔ beya feye ɔ waa kɔtɔkɔ a ɔ sa mɔ, a mɔn tiri feye ɔ nya mbɔnɔ-ro ɔyɛrɛpɔ, a lɛɛ feye Wuribware gye mɔ wɔrɛ kpen nɛɛ.

21 To, amɔ mɔ ɛ tɔwɛ nɛɛ feye Wuribware a mbraa-ɔ i kye asen nɛ ɔɔ tɔwɛ bɔ beya-ɔ ɔɔɔ? Daabii! N gye anɛn nɛɛ pɛɛɛ. Mbraa nɛ Wuribware a sa mɔ asɛsɛ-ɔ feye bɔ gya sɛ-ɔ ɛ sa nɛ baa nya nɛkpa nɛɛ-ɔ, weetee bamo mbraa a kegyasɛ-ɔ ɛ sa a Wuribware tɛɛ bamo feye asɛsɛ timaa. 22 Amaa anɛ ɛ karɛ abwareɛn wɔrɛ-ɔ-ro feye ebɔyɛ a kɔɔrɛ kayɛ-ro asɛsɛ pɛɛɛ anɲu. Amɔ a gye anɛn-ɔ sɛ-ɔ, amɔ asɛsɛ wɔrɛ nɛ ba kɔɔrɛ Yeesuu Kristoo ba gyi-o, bamo kɔkɔrɛgyi-o si-o, ba nya kɛtɔ nɛ Wuribware a tɔwɛ feye ɔ sa Abraham-ɔ.

23 Amaa pwɛɛ nɛ aa dɛɛ fɔ san nɛ Wuribware a lee anɛn nɛ anɛ kɔɔrɛ Kristoo gyi-o bɔ kaapo anɛ-ɔ, anɛ dɛɛ anɛ du nɛɛ feye asɛsɛ nɛ ba tii bamo-ɔ. 24 Bɛɛɛ Wuribware a mbraa-ɔ du nɛɛ feye ɔdɛɛrɛsɛpɔ nɛ baa lee mɔ feye ɔ dɛɛrɛ anɛ sɛ bɔ fɔ san nɛ Kristoo ɛ ba-ɔ. Mɔ ya ba-ɔ, ɔ tɛɛ anɛ feye asɛsɛ timaa, a lɛɛ feye anɛ ɛ ba a anɛ bɔ kɔɔrɛ mɔ gyi. 25 Kasɛntɪn si, san amɔ a kyɔ ba, amosɛ sɛ-ɔ Wuribware a mbraa-ɔ mɔn lɛɛ n de anɛ sɛ keyaalɛn.

Mɔnɛ pɛɛɛ gye Wuribware mɔ gyi-ana nɛɛ

26 A lɛɛ feye mɔnɛ ya kɔɔrɛ Kristoo Yeesuu gyi, amɔ fɛraa mɔnɛ pɛɛɛ gye Wuribware mɔ gyi-ana nɛɛ. 27 Mɔnɛ ɔkɛmaa nɛ baa bɔ mɔ asuu-o, nɛ anɛn sɛ-ɔ, oo tii Kristoo kɔkɔwɛbɛɛ sɛ-ɔ a kii nɛɛ feye Kristoo-o. A du nɛɛ feye mɔnɛ a bunj awaagya popwɛɛ-ɔ. 28 Amɔ-ɔ a tɛɛ a gye anɛn-ɔ sɛ-ɔ, mɔnɛ maa lɛɛ taarɛ a mon' tɔwɛ feye mɔnɛ bɔkɔ gye Yudaa awuye nɛɛ, nɛ bɔkɔ mɔ mɔn gye Yudaa awuye. Mɔnɛ maa lɛɛ taarɛ a mon' tɔwɛ feye mɔnɛ bɔkɔ gye agyi, nɛ bɔkɔ mɔ gye anya nɛɛ. Mɔnɛ maa lɛɛ taarɛ a mon' tɔwɛ feye mɔnɛ bɔkɔ gye anyare, nɛ bɔkɔ fɛraa gye akyyɛ. Kristoo Yeesuu kɔkɔwɛbɛɛ-ro fɛraa, mɔnɛ gye asɛsɛ kɔnɔkɔ kpen nɛɛ. 29 Kɛtɔ nɛ kɔ kyɔ ki tii si-o ɛ gye feye mɔnɛ a tii Kristoo kɔkɔwɛbɛɛ sɛ-ɔ, mɔnɛ gye Abraham ananagyi nɛɛ, amosɛ sɛ-ɔ mɔnɛ ɛ nya kɛtɔ nɛ Wuribware a tɔwɛ feye ɔ sa Abraham-ɔ.

4

1 To, mɔ ɛ kya sɛ a n yɛrɛ asen kɔnɔkɔ mɔ sɛ dɛɛ bɔ tɔwɛ asen. Sɛsɛ ya wu, mɔ gyi ɛ gye nɛ o gyi mɔ kapotɛɛ. Amaa kayaagyi amɔ ɛ san ɔ gye kagyinyii, nɛ hareɛ mɔ i kii nyanɲɛ kamɛɛ-ro gbaa ooo, ɔ mɔn kyɔ kenya nɛ kii sun mɔ-ɔ. 2 Mɔ a san ɔ gye kayaagyi-o, anya ɛ gye nɛ ba dɛɛrɛ mɔ sɛ pwɛɛ na ɔ dɛɛ bɔ fɔ san nɛ mɔ sɛ a bɔ yera sa mɔ feye ɔ ba bɔ gyi mɔ kapotɛɛ-ɔ. 3 Anɛn dɛɛ nɛ san kɔ anɛ mɔ anɛ dɛɛ anɛ du fɛyɛ nɲaagyi-o, a lɛɛ feye kɛtɔ nɛ kayɛ-ro asɛsɛ ɛ kaapo-ɔ a nya anɛ sɛ keyaalɛn. 4 Amaa san nɛ Wuribware a ba bɔ yera-ɔ a fɔ-ɔ, nɛ oo sun mɔ gyi Yeesuu bɔ kyɔnɲɛ kayɛ mɔ-ro, nɛ ɔɔ sa nɛ ɔkyɛɛ a kowɛ mɔ. Yudaaanyi a kowɛ mɔ-ɔ sɛ-ɔ, nɛ ɔɔ baa mbraa nɛ Wuribware a sa Yudaa awuye-o kaase. Mɔ a gye sɛsɛ-ɔ sɛ-ɔ, nɛ ɔɔ gya mbraa amɔ sɛ. 5 Wuribware a sa nɛ aa waa anɛn nɛɛ, na mɔ gyi-o nya taa mɔ eyɛɛ bɔ kɔɔrɛ anɛ lɛɛ keyaalɛn nɛ mbraa amɔ de anɛ sɛ-ɔ-ro, na ɔ kaapo feye anɛ pɛɛɛ gye Wuribware mɔ gyi-ana kasɛntɪn nɛɛ.

6 Kɛtɔ nɛ ɔɔ waa bɔ tii si, na a kaapo feye mɔnɛ gye mɔ gyi-ana-ɔ ɛ gye feye oo sun mɔ gyi a kufwiɲɛ-o bɔ kyɔnɲɛ feye ɔ bɔ kyena anɛ nɲkpono-ro. Mfɛn-ɔ nɛ o tɛ ɔ tɛɛ feye, "N sɛ, n sɛ."

7 Amosɛ sɛ-ɔ mɔnɛ ɔkɛmaa mɔn lɛɛ ɔ gye kenya, amaa ɔ gye ogyi nɛɛ. Nɛ fɔ kɛmaa mɔ a gye ogyi-o si-o, Wuribware ɛ sa a fɔ gyi mɔ kapotɛɛ.

* 3:16 Keleɛkaasɛ 12.7; 24.7.

Pɔɔlye san-ɔ bamɔ akatɔ a gyi feye mɔ a bɔ bamɔ ase

⁸ San-ɔ mone monɔ nyi Wuribware. Ikisiseɗ na atɔ ne a monɔ gye Wuribware lee-o dooo ya koare mone anɔ. ⁹ Amaa mbeyomɔ feraa mone a bɔ gyii Wuribware. Beee n towe feye Wuribware nyi mone, ne oo pini mone feye mɔ gyi-ana. To, mbeyomɔ feraa, ne emene nee ne mone e kpa a mon' kinɗi ya gya atɔ kekaapo ne a maa taare a a sunɗ asunɗ kema, ne a monɔ de keyaalen a a kya mone-ro-ɔ se? Emene se ne mone beee mone e kpa feye a nya mone se keyaalen? ¹⁰ Mɔ a nu feye mone gya Yudaawuye a mbraa ne ɗ ye mon' waa ɗke ko na aferi ko na san ko na nsu ko ntimaa-o si. ¹¹ Mone asenɗ bɔ mɔ gya. Amɔ-ɔ a kaapo feye ketɔ ne mɔ a denɗ kpone kaapo mone-ɔ, mɔ a waa bɔ twee nee eee?

¹² Mɔ kosobe-ana, mɔ e kore mone nee feye mon' deere mo se, kyena anenɗ ne n te-o, feye anenɗ mɔ ne mɔ a deere anenɗ ne mone te-o si kyena-ɔ. N gye sa ne mone a waa mɔ boye ko peee, ne emene se ne mone a taa anenɗ a daa-ɔ? ¹³ Mone nyi feye ketɔ se ne mɔ a gye ɗkpe bɔ towe abwareseɗ gywii mone-ɔ e gye feye san amɔ-ɔ mɔ e lo nee. ¹⁴ Amaa mɔ kolɔ amɔ a toaraa mone fee, amɔ mone monɗ kporan mɔ se. Kasentɗi si, mone a kra mo neene feye mɔ a gye Wuribware a mbɔ-ɔ ɔko-ɔ, beee mɔ a gye Kristoo Yeesuu fanfan-ɔ. ¹⁵ San amɔ feraa mone akatɔ a gyi feye mɔ a bɔ mone ase. Amaa mbeyomɔ feraa ngetɔ ya ba se ne mone a kyuwori mone mferere lee mɔ se? ɗ nyi feye san amɔ mone e taare nee-ɔ, weete mone e waa ketɔ kema a mon' sa mɔ. Weete gbaa mone i lee mone fanfan akatɔ gyi gbaa a mon' sa mɔ. ¹⁶ Anenɗ ne mɔ a gyi kasentɗi gywii mone-ɔ se ne mɔ a kii mone don aaa?

¹⁷ Asese ne ba toaraa mone ba kaapo ayeɓa asenɗ mone-ro-ɔ de temaa feye ba nya mone a bɔ baa bamɔ kebegya-ɔ se. Amaa ketɔ ne bɔ yere kemɔ se ba waa amɔ-ɔ monɗ bɔ danɗ. Ketɔ ne ba kpa a a bɔ waa-ɔ e gye feye ba kpa ane aa mone a brawe beee se nee, na mon' nya gya bamɔ se. ¹⁸ Mbeyomɔ amɔ e gye atɔ timaa ne ɔko e kaapo, amɔ feraa a de kpa feye mon' waa wɔre gya mɔ se. Mɔ e bɔ mone ase gbaa na monɗ bɔ-ro ooo, a de kpa feye mon' waa anenɗ. ¹⁹ Amaa mɔ gyi-ana ne mɔ e kpa bamɔ asenɗ bweeto-ɔ, n du nee feye okyeɗ ne ɔ kpa a ɔ kowe, ne o dunwi, ne a bɔ mɔ gya bweeto-ɔ. Mɔ i gyi aworefo anenɗ-aaa ɗ ya bɔ fo san ne mone mferere i kyuwori a ɗ kii feye Kristoo lee-o. ²⁰ Mɔ e kpa feye weete m bɔ mone ase mbeyomɔ, na m beee kyuwori mɔ asenɗparegyi ne mɔ e towe a n gywii mone-ɔ. Anenɗ ne a du mbeyomɔ-ɔ mɔ mferere monɗ da a ɗ nyi anenɗ ne mɔ e sa senɗa a n gywii mone bɔ lee anenɗ a asenɗ mɔ se-ɔ.

Hagaa na Sara

²¹ To, mone asese ne mone ye mone e kpa a mon' gya Wuribware a mbraa-ɔ se-ɔ, mon' laato a mon' nu anenɗ ne mbraa amɔ deee a towe-ɔ. ²² Baa kyoree Wuribware a mbraa wɔre-ɔ-ro feye Abraham mone de agyi nyanse anyo, bamɔ-ro ɔko mɔ nyi gye kenya nee, ne akonko ne ɔ san-ɔ mɔ nyi gye ogyi nee. ²³ Okyeɗ ne ɔ gye kenya-ɔ a nya kame, ne ɔ kowe anenɗ ne ba kowe sese kema-ɔ deee. Amaa okyeɗ ne ɔ gye ogyi-o feraa, mɔ a monɗ taare kowe-ɔ se-ɔ, ɔ nya kame kowe keegyɗi, a lee feye Wuribware ya towe bɔ beya feye a waa anenɗ. ²⁴⁻²⁵ Asenɗ mɔ du nee feye kekpare-ɔ. Akyeɗ anyo mɔ, Hagaa, okyeɗ ne ɔ gye kenya-ɔ, na Sara, okyeɗ ne ɔ gye ogyi-o, yere bɔ sa etan enyo ne Wuribware a waa bɔ beya mɔ aa mɔ asese mbontɔ-ro-ɔ. Hagaa yere bɔ sa Sinaa kebee-ɔ Arabiya sweere se mfenɗ ne Mosis na Isireelii awuye a sure si feye ba gya Wuribware a mbraa-ɔ se-ɔ. Anenɗ a okyeɗ mɔ ne ba tee e Hagaa-ɔ agyi ne ɔ kowe-ɔ, bɔ gye anyo nee feye mɔ-ɔ. Mbeyomɔ Yerusalem manɗ na Yudaawuye-o du nee feye Sinaa kebee a asenɗ-ɔ. Bamɔ peee du nee feye anyo-ɔ, a lee feye bɔ san bɔ gya anenɗ a mbraa-ɔ se. ²⁶ Amaa manɗ ne bɔ beee ba tee e Yerusalem ne ɔ bɔ sosɔ-ɔ feraa, asenɗ kwee. A lee feye manɗ amɔ asese monɗ gye anyo nee. Anɗ Kristoo awuye gye manɗ amɔ asese nee. Ne anenɗ a manɗ amɔ du nee feye anɗ nyi-o. ²⁷ Baa kyoree waa abwareseɗ wɔre-ɔ-ro feye,

“ɔlenmanpo, fo ne fo monɗ kowe daa-ɔ,
ba kakatɔgyi bɔ faa-ro kenken,
fo ne fo monɗ tee dunwi daa-ɔ,
a lee feye fo ne fo kuri a sere yowe fo-ɔ
e nya nyaagyi a fo kyon
mɔ ne ɔ san o te mɔ kuri aye-ɔ.” *

²⁸ Mbeyomɔ mɔ kosobe-ana, Wuribware a towe anenɗ a asenɗ amɔ bɔ beya sa Abraham-ɔ se-ɔ, mone gye Abraham mɔ gyi-ana feye anenɗ deee ne Sara mɔ gyi Isak gye Abraham mɔ gyi-o nee. ²⁹ San amɔ-ɔ mɔ gyi ne baa kowe mɔ feye anenɗ ne ba kowe sese kema-ɔ a waa mɔ ne Wuribware a kufwiine-o a sa ne baa kowe mɔ-ɔ aworefo. Anenɗ a aworefo ne ane i gyi ndɔ-ɔ. ³⁰ Nteto ne baa kyoree waa abwareseɗ wɔre-ɔ-ro feye Abraham waa-ɔ nee? Bɔ ye,

* 4:27 Isaya 54.1.

“Gya okyee ne ɔ gye kenya-ɔ na mɔ gyi-o bɔ kyɔnwe.
 A mɔn de kpa feye okyee ne ɔ gye kenya-ɔ mɔ gyi nyanse-ɔ
 i gyi mɔ se kapɔteɛ, hareɛ kamɔ kebegya gbaa.
 Jkyee ne ɔ gye ogyi-o mɔ gyi nyanse-ɔ
 e gye ne o gyi kapɔteɛ-ɔ pɛɛɛ.” *

³¹ Amɔse se-ɔ mɔ kɔsobɛɛ-ana, anɛ mɔn gye okyee ne ɔ gye kenya-ɔ mɔ gyi-ana, amaa anɛ gye okyee ne ɔ gye ogyi-o mɔ gyi-ana neɛ.

5

Yeesuu Kristoo a mɔrɔwe mone nee na mɔn' nya mone eyee

¹ Kristoo a mɔrɔwe anɛ nee a kasertin si anɛ nya anɛ eyee. Anɛn se-ɔ mɔn' len eyee, na mone ma lɛɛ sa a ɔko sa a mɔn' kii mbraa ne Wuribware a sa Yudaa awuye-o anya bɛɛ. ² Mɔn' nu, mɔ Pɔɔl, mɔ i gyi mone kasertin feye mone ya sa bamo kpa feye bɔ tenɛ mone atwɛtu, a kaapo ne feye keto ne Kristoo a waa-ɔ maa lɛɛ kya mone-rɔ. ³ M bɛɛ mɔ i yii mone se feye mone okɛmaa ya gya ayeɓa amɔ se, ne ɔɔ sa nɛ baa ten mɔ kotwɛtu, amɔ fɛraa a kaapo ne feye oo kii Yudaanyi neɛ, ne a tiri feye ɔ gya Yudaa awuye a mbraa ne n ya san-ɔ pɛɛɛ se kyɛkyɛɛ. ⁴ Okɛmaa ne ɔ tɔwe feye mɔ ya gya Wuribware a mbraa-ɔ se, Wuribware e tee mɔ e sese timaa-o a ten mɔ eyee lee Kristoo ase, ne oo kine nyure ne Wuribware e kpa a o yure mɔ-ɔ. ⁵ Anɛ fɛraa, Wuribware a kufwiɛne timaa-o e gye ne ɔ kya anɛ-rɔ, na anɛ kɔɔre gyi feye anɛ de tɛmaa anɛ gywii san ne Wuribware e tee anɛ lamɛn-nɔ feye asɛse timaa-o. ⁶ A lee feye anɛ a tɛɛ tii Kristoo Yeesuu a kɔkɔwɛɛ-ɔ se-ɔ, hareɛ baa tenɛ anɛ atwɛtu bɛɛɛ bɔ mɔn tenɛ ooo, a mɔn gye ato ne a tiri pɛɛɛ-ɔ. Keto ne ki tiri-o e gye feye anɛ kɔɔre Kristoo gyi, na anɛ kekpa ne anɛ e kpa anɛ kɔsobɛɛ-ana-ɔ kaapo feye anɛ kɔkɔɔregyi-o bɔ len.

⁷ Weeteɛ san kɔ-rɔ mone Galatiya awuye deɛ mone e waa ato nɛɛɛɛ. Ne nse ya fore waa mone-rɔ feye mɔn' yɔwe kasertin-o kegyase? ⁸ N nyi feye n gye Wuribware ne ɔɔ tee mone feye mɔn' bɔ gya mɔ se-ɔ ya waa anɛn. ⁹ Abreɛɛ ya tɔwe feye, “Yiisi kafɔnfwɛɛ e gye ne ɔ sa a bodobodoo pɛɛɛ tin.”

¹⁰ To, anɛ nyanɛ e sa ne mɔ e kɔɔre mɔ i gyi feye mone i sure asɛn ne mɔ a tɔwe-ɔ se, na keto ne ki tii si-o e gye feye Wuribware i gyiiri ɔko ne ɔ tɔɔraa mone-ɔ keseɓɔ.

¹¹ Amɔ m maa se mɔ e tɔwe abwareɛn-ɔ ne feye atwɛtu ketɛnɛ tiri neɛ-ɔ, weeteɛ nɔ se ne Yudaa awuye-o san ba waa mɔ awɔrefɔɔ-ɔ neɛ? Ne anɛn a kekaapo-ɔ e bɔ dan, amɔ fɛraa weeteɛ mɔ ya tɔwe feye Kristoo a wu kiyii kpare-abɛɛ-rɔ-ɔ se sa asɛse pɛɛɛ, bamɔ idun maa fwii mɔ se. ¹² Mɔ e kpa feye bamɔ pɛɛɛ ne ba tɔɔraa mone-o, bɔ lee bamɔ awɛɛ bɔ tii bamɔ atwɛtu ketɛnɛ-ɔ se. ¹³ Mɔ kɔsobɛɛ-ana, mone fɛraa, Wuribware a tee mone feye mɔn' nya mone eyee lee anɛn a mbraa-ɔ se. Amaa mone ma kan tɔwe feye, “To, nkeɛ fɛraa ne Wuribware a mbraa-ɔ a mɔn lɛɛ n de anɛ se keyaalen-ɔ se-ɔ, anɛ e taare a anɛ waa keto kɛmaa ne anɛ e kpa-ɔ.” Keto ne mɔn' waa-ɔ e gye feye mɔn' ba mone eyee sun abɛɛ, na mɔn' kpa abɛɛ asɛn, na mɔn' kya abɛɛ-rɔ. ¹⁴ Wuribware a mbraa-ɔ pɛɛɛ kunɔ e gye mbraa ne n ye, “Kpa fɔ bɛɛko asɛn feye anɛn ne fɔ e kpa fɔ eyee-ɔ.” * ¹⁵ Amaa mone daa i du feye mbɔ kpenɛ ne ba kra bamɔ kɔsobɛɛ-ana mbɔ ne ba dunwi bamɔ nyɔwɔre ba kyaye-rɔ-ɔ lee-o fɛraa, mone i kpuri abɛɛ. Amɔse se-ɔ mɔn' sa se.

Wuribware a kufwiɛne timaa-o na kinyinɛkpasegyi-o

¹⁶ Amɔse se-ɔ mɔ e tɔwe mɔ i gywii mone feye mɔn' sa a Wuribware a kufwiɛne timaa-o deere mone se, na mone ma lɛɛ nya waa ato bɔye kɛmaa ne mone fɔnɔn nkpɔnɔ e kpa-ɔ. ¹⁷ Keto ne anɛ nkpɔnɔ e kpa feye anɛ waa-ɔ kweɛ keto ne mɔ kufwiɛne-o e kpa feye anɛ waa-ɔ-rɔ. Atɔ anyɔ mɔ gye adɔn neɛ, amɔse se-ɔ mone mɔn de kpa feye mone e waa keto kɛmaa ne mone e kpa-ɔ. ¹⁸ To, Wuribware a kufwiɛne-o e deere mone se, n lɛɛ gye mɔ mbraa-ɔ e gye ne n deere mone se.

¹⁹ Mbeyɔmɔ keto ne anɛ nkpɔnɔ e sa ne anɛ e waa-ɔ, okɛmaa e taare a o nɔ feye a mɔn bɔ dan. Keto ne mɔ e tɔwe kɛmɔ asɛn-ɔ e gye kanyarekpa na kakyɛekpa na kayu na kipurima na asɛn bɔye kɛmaa ne a tii si-o. ²⁰ A mɔn bware feye mɔn' sun ikisi, na mɔn' ba asiben bɔ kyo asɛse bɛɛɛ bɔ waa keto kɛmaa. Ne a bɛɛ a mɔn de kpa feye mɔn' kisi abɛɛ, na mɔn' kɔ, na mɔn' ka kɔkweɛ, na mɔn' waa kadunfwii na gyikɔre. A mɔn de kpa feye mɔn' kɔ, na mɔn' tenɛ-rɔ, na mɔn' ke abɛɛ-rɔ ntun si mone e sa senɛsa mone i kye abɛɛ. ²¹ A mɔn de kpa feye mone de mone kɔsobɛɛ-ana kikisi. A mɔn bware feye mɔn' bwɛɛ, na mɔn' gyi a mɔn' nuu nta bweɛtɔ, bɛɛɛ mɔn' waa keto kɛmaa ne ku du anɛn-ɔ. Mɔ a kyɔ gye nkpɛɛ yii mone se, ne m bɛɛ mɔ e tɔwe feye bamɔ ne bɔ te anɛn a kakyɛna bɔye-ɔ-rɔ-ɔ maa nya kpa a bɔ tii Wuribware a kuwure-o si.

* 4:30 Keleɛkaase 21.10. * 5:14 Kɔlɔnɔ mbraa 19.18.

²² Amaa Wuribware a kufwiiñe-o e gye asese ñkpeε ketō kemaa-rō, amō fεraa ba kpa bamō kōsobεε-ana aseñ, na bamō akatō gyi, na bamō idun̄ yuri. Bō de kanyite sa bamō kōsobεε-ana, ne ba waa bamō kōsobεε-ana itimaa na kēdamenan̄se, ne bō de kasent̄ñ sa bamō kōsobεε-ana. ²³ Ba baa bamō eyee kaase, ne ba deere bamō eyee se neεneε. Anēñ a daa-ō bō dan̄. Mbraa kō mon̄ bō-rō ne n̄ tōwe feye anēñ a atō-ō mon̄ bō dan̄. ²⁴ Bamō ne bō gya Kristoo Yeesuu si-o a kine bamō daa bōye-ō na mfεere bōye kēfa ne ñ nya lee bamō ñkpon̄-rō-ō. A du nee feye bamō a da bamō eyee bō mēra kiyii kpare-abεε-rō se-ō, ne baa taa bamō mfεere bōye bō wu-o. ²⁵ Wuribware a kufwiiñe-o a gye mō ne ò sa anē kakyena popwεε-ō se-ō, anē sa a ò deere anē se. ²⁶ Anē ma waa akatōlen̄. Anē ma fwii anē kōsobεε-ana idun̄, ne ñkee anē ma waa ketō ne kē e mō anē kōsobεε-ana nyowōre-o.

6

Mon' deε waa itimaa

¹ Mō kōsobεε-ana ne mōne gya Wuribware a kufwiiñe timaa-o si neεneε-ō, mōne ya ñu okō e waa bōye, mon̄' kaapo mō kpa timaa-o. Amaa mōne e kpa a mon̄' waa amō-ō, mon̄' baa mōne eyee kaase seε amō ase. N̄ gye anēñ, mōne e sa a Jōnsam kyō mōne-rō kee ba mōne bō waa ebōye-rō. ² Okēmaa kya mō kōsobεε-rō ketō kemaa-rō. Mōne ya waa amō-ō, amō fεraa mōne e waa ketō ne Kristoo a tōwe gywii mōne feye mon̄' waa-ō nee. ³ Okēmaa ne ò fa feye ò gye seε dabe-ō, na mō-ō mon̄ gye seye-ō e penna mō eyee nee. ⁴ Mon̄' sa a mōne okēmaa deere mō fñfñ kakyena-rō kee anēñ ne ka du-o. Ne mō ya ba mō mfεere bō deere mō fñfñ kakyena-rō, ne ò mon̄ bō deere bōko lee fεraa, mō ì de kotōko ne ò yere kemo se a ò bō kaapo eyee-ō, o ñu. ⁵ A lee feye ketō ne seε kemaa e waa-ō, kemo kakōka deε ne ò nya.

⁶ Amaa a bware feye bamō ne ba suye abwareseñ-ō sa bamō akaapopō-ō atō timaa kemaa mō ne bō de-o akō.

⁷ Okō ne ò fa feye ò taare a ò penna Wuribware-ō e penna mō eyee nee. Ketō kemaa ne seε ì dwii-o, kemo deε kemo ne ò nya. ⁸ Mō ne ò dwii atō bōye-ō e nya abōye nee. Amaa mō ne ò dwii atō timaa-o e nya atimaa. Anēñ deε ne mō ne ò gya ketō ne mō kakpon̄ e kpa-ō se-ō e fō peεε. Amaa mō ne ò gya Wuribware a kufwiiñe timaa-o si-o e nya ñkpa na kukyure ne a mon̄ de keε-ō lee Wuribware a kufwiiñe-o ase. ⁹ Amōse se-ō mōne ma sa a anē kpone itimaa kōwaa se. Anē e mon̄ kin̄ñ kamεε fεraa, san̄ kō e ba ne anē e nya anē itimaa kakōka. ¹⁰ Amōse se-ō san̄ kemaa ne anē e nya kpa-ō, a bware feye anē waa okēmaa itimaa. Amaa anē gye ñkpeε waa anē kōsobεε-ana Kristoo awuye itimaa pwεε.

Mō aseñ lalalōwe

¹¹ Mbeyōmō fεraa, mō fñfñ asareε ne n̄ de mō e kyoreε wōre mō mō e gye keε. Mon̄' kee kyorεεgyi dabe ne mō e kyoreε-ō. ¹² Ntētō asese e gye bamō ne bō maa se ba tōwe feye bō ten̄ñe mōne atweetu-o? Ba kpa feye bōko kyoro bamō nee. Amaa bō maa kpa feye okō waa bamō aworefō bō lee ketō ne anē e kaapo bō lee Kristoo kuwu kiyii kpare-abεε-rō se-ō se-ō nee. ¹³ Amō peεε gbaa, anēñ a asese mō deε ne baa ten̄ñe bamō atweetu-o mon̄ gya mbraa ne Wuribware a sa Yudaa awuye-o peεε se. Amaa bō den̄ ba kpa a mon̄' ten̄ñe mōne atweetu, na bō nya taare kaapo bamō eyee feye baa sa ne mōne a waa mōne nyowōre e mfaanεε a atō-ō nee.

¹⁴ M fεraa, ma kaapo mō eyee ketō kemaa se, amō bō lee anēñ ne anē nyan̄pe Yeesuu Kristoo a wu kiyii kpare-abεε-rō se-ō se-ō wōre. Mō a wu anēñ a lowi-o si-o, kaye mō-rō nyorōwe bōye mon̄ lee m bō mō kōne. N̄ du nee feye ñ ya wu-o. ¹⁵ A lee feye hareε baa ten̄ñe anē atweetu, beεε bō mon̄ ten̄ñe ooo, a mon̄ gye atō ne a tiri-o. Ketō ne ki tiri-o e gye feye Kristoo a waa anē asese popwεε. ¹⁶ Bamō ne bamō fεraa bō te anēñ a kakyena popwεε mō-rō-ō, mō e kōre kebwarekōre feye Wuribware e sa bamō kayeeyuri, na o yure bamō. Bamō ne bō gye Wuribware asese kasent̄ñ-o ne mō e kōre mō e sa-ō.

¹⁷ Amō ne a gye keε-ō e gye feye mōne ma lee sa a okō beε tōraa mō, a lee feye mō e taare a ñ kaapo mōne alpanē ne a te mō kayowōre se ne a kaapo feye Yeesuu e bō mō-ō. ¹⁸ Mō kōsobεε-ana, mō e kōre kebwarekōre feye anē nyan̄pe Yeesuu Kristoo yure mōne. Amεye.

Ifisus awuye **Wore ne Pɔɔl a kyorɛɛ bo kyonwe Ifisus man-nɔ Kristoo awuye-o**

1 Mɔ, Pɔɔl, ne Wuribware a lee feye η kii Kristoo Yeessu a ayaa-ro ayerepo-ɔ oko Yeessu kunu si asen timaa-o kotɔwe-ro-ɔ e gye ne mo e kyorɛɛ wore mo mo e kyonwe mone ne mone gye Wuribware asese ne mone te Ifisus man-nɔ, ne mone e kɔɔre Kristoo Yeessu mone i gyi, ne mone gya mɔ se-ɔ. ² Mɔ e kore kebwarekore nee feye ane se Wuribware na ane nyanpe Yeessu Kristoo yure mone, na ɔ sa mone kayeyuri.

Nyure ne Wuribware na Kristoo a sa ane-ɔ

³ Mon' sa a ane kyoro ane nyanpe Yeessu Kristoo mɔ se Wuribware, a lee feye ɔ borɔ mɔ kufwiine timaa-o si sa ane ne ane gye Kristoo asese-ɔ nyure ne η ya lee sosɔ-ɔ, ne ane eyee a yuri ane. ⁴⁻⁵ Kasentij pwee ne Wuribware a deɛ twee kaye-ɔ, ɔ kyɔ lee ane feye ane borɔ Kristoo si bo kii mɔ asese. Wuribware a kpa ane asen bweeto-ɔ se-ɔ, mɔ akato a gyi ane se, ne ɔ fa mɔ mfere feye ɔ borɔ Yeessu Kristoo si a ɔ sa a ane kii mɔ gyi-ana tii mɔ kokowebere-ɔ se. Ne ɔ beɛ lee ane feye ane ηkpono fwiiri na, ane ya yere mɔ akato-ro, na oko ma nya porɔ ane feye ane a waa kebɔye ko.

⁶ Nyure amo pɛɛɛ ne ɔ borɔ mɔ gyi Yeessu ne ɔ kpa mɔ asen bweeto-ɔ se ke ane, na ane nya kyoro mɔ kedamenanɛ na mɔ kedabe. ⁷ Kristoo a wu-o si, ne Wuribware a taare ba Kristoo mbogya bo kɔɔre ane lee Jbonsam kesare-ro, ne ane a nya ane eyee. Mfaanɛ a kpa-ɔ se ne ɔ borɔ taa ane ebɔye bo ke ane. Amo-ɔ pɛɛɛ e kaapo aneη ne mɔ nyure ne ɔ sa ane-ɔ kyɔ bweeto-ɔ nee. ⁸⁻⁹ Nyure-o ηko e gye feye ɔ sa ane kanyiasen pɛɛɛ na ane bo ηu keto ne ɔ fa haree lee san-ɔ feye ɔ waa-ɔ. ¹⁰ Keto ne ɔ fa, ne mɔ akato a gyi feye ɔ waa-ɔ e gye feye san ya fo, a bware feye ɔ sa a keto kɛmaa ne ke bo sosɔ na kaase-ɔ pɛɛɛ bo tii abee se, na Kristoo gyi amo se pɛɛɛ kuwure. ¹¹⁻¹² Katij e gye feye Kristoo si ne Wuribware a borɔ lee ane feye ane kii mɔ asese. Ne Wuribware e gye ne ɔ kra mɔ mfere aneη ne keto kɛmaa e waa-ɔ se-ɔ, mɔ e gye ne haree lee dedaa-ɔ oo lee ane feye ane kakyena-ro sa a ɔ nya nkyoro na kedabe na wuraa. A lee feye ane ya gye ηkpeɛ kɔɔre Kristoo gyi.

¹³ Mone Ifisus awuye gbaa, mone a bo tii Kristoo a kokowebere-ɔ se san ne mone a nu Wuribware asen ne a gye kasentij, ne a gye asen timaa-o, ne a kaapo aneη ne Wuribware e taare a ɔ morɔwe mone-ɔ. San ne mone a kɔɔre asen timaa-o gyi-o, ne ɔ sa mone Wuribware a kufwiine timaa-o ne ɔ tɔwe bo beya feye ɔ sa mone-ɔ. Mɔ kufwiine-o ne ɔ bo donη mone se bo kaapo feye mone gye mɔ asese, feye aneη ne sese ya ɔɔ ato, ne ɔ nywee amo, na ɔkɛmaa nya ηu feye mɔ e bo-ɔ. ¹⁴ Wuribware a kufwiine timaa ne ane de-o beɛ o du nee feye Wuribware a taa atanne bo beya kaase bo kaapo feye ɔ ɔɔ ane-ɔ. Amose-ɔ a kaapo nee feye kake ηko ɔ ba, na ɔ bo taa keto ne ɔ ɔɔ-ɔ. ɔ taa ane a ɔ yaa mɔ ase feye aneη ne ɔ kyɔ tɔwe bo beya-ɔ. Na Wuribware beɛ nya nkyoro na kedabe na wuraa.

Aneη ne Pɔɔl a kore kebwarekore sa Ifisus awuye-o

¹⁵ Amaa m feraa, mɔ a nu asen kɔnekɔnɛse ko feye mone san mone e kɔɔre ane nyanpe Yeessu mone i gyi. Ne mone beɛ mone e kpa Wuribware asese pɛɛɛ asen. ¹⁶ Lee san ne mɔ a yere bo nu asen ma-ɔ, mon tɛɛ yowe kesa Wuribware anse bo sa mone. San kɛmaa ne mɔ e kore kebwarekore-ɔ, mɔ i nyinji si mɔ e tɔwe mone asen mɔ i gywii Wuribware. ¹⁷ Keto ne mɔ e kore kemo se kebwarekore mɔ e sa mone-ɔ e gye feye Wuribware ne ɔ gye ane se dabe-ɔ na ane nyanpe Yeessu Kristoo mɔ se-ɔ sa mone mɔ kufwiine timaa-o, na ɔ nya sa mone kanyiasen, na ɔ nya lee aneη ne o du-o kawu bo kaapo mone. Mfaanɛ ne mone i gyii mɔ neɛɛɛ. ¹⁸ M beɛ mɔ e kore kebwarekore feye mone akato bunji, na mon' nu temaa ne ɔ sa mone-ɔ kaase, na mon' ηu feye ɔ tɛɛ mone bo kii mɔ fonfon lee, na mon' beɛ ηu nyure dabe ne ɔ tɔwe bo beya feye ɔ sa mɔ asese-ɔ. ¹⁹⁻²⁰ M beɛ mɔ e kore kebwarekore nee feye mon' ηu aneη ne Wuribware a keyaalen mɔ kyɔ na aneη ne ke e waa kusun-ɔ, keyaalen ne o de kemo ɔ sa ne ane e kɔɔre mɔ ane i gyi-o. Keyaalen mɔ deɛ ne Wuribware a bo kyinji Kristoo lee lowi-ro, ne ɔ yaa mɔ sosɔ ya bo kyena mɔ kigyisesaree se, na ɔ nya nya keto kɛmaa se keyaalen-ɔ. ²¹ Ne Wuribware a sa ne Kristoo a gyi sese kɛmaa na keto kɛmaa ne ki de keyaalen sosɔ na kaase na kaye mɔ-ro na kamɔ ne ka ba-ɔ-ro-ɔ kuwure. Ne ɔ sa ne Kristoo kenyaɛ kyɔ kenyaɛ kɛmaa. ²² Ne Wuribware a taa keto kɛmaa baa Kristoo kaase, ne ɔ beɛ sa ne oo kii asore-ɔ-ro keto kɛmaa owure. ²³ Kristoo du nee feye kunu-o, ne ane asoree awuye mɔ e gye mɔ kayowore. Aneη se-ɔ ɔ borɔ asoree-ɔ se ɔ kaapo mɔ keyaalen, ne ɔ kɔɔre kaye mɔ-ro pɛɛɛ ato kpa kɛmaa se a ɔ lowe.

2

Anej ne Wuribware e kpa ane asen bweeto-o

¹To, san-o mone gye aboyewaapo nee. Amose-o, mone dee mone mon de kakyena popwee. ²Nsan amo, amo mone gya kaye mo-ro asese a ekpa-o se. Ne mone i bu oko ne o gye afwii-ro owure-o. Jbonsam, ne o gye ibrisi peee-ro obrese-o, asen ne mo e towe. Mo e gye ne mbeyomo o maa se o waa kusun boye bamo ne bo maa bu Wuribware-o njkpono-ro. ³Ane gbaa ane dee ane tii bamo ne bo gya dimaadi kepre se-o se, ne ane a dee waa asen boye ne ane nyorowe na ane mferere e kpa-o. Bamo a kowe ane anen-o se-o, ane gbaa ane dee ane tii bamo ne Wuribware dun i fwii si-o si nee.

⁴⁻⁵San ne ane dee ane gya ekpa boye se-o, ane mon de kakyena popwee. Mbeyomo feraa, Wuribware a kyinjji Kristoo lee lowi-ro-o si-o, ne ane a nya kakyena popwee. Wuribware a nu ane ewee bweeto, ne o kpa ane asen bweeto-o se, ne o waa anen. Oo su ane se nee se, ne o morowe ane. ⁶A du nee feye Wuribware a kyinjji ane lee lowi-ro, feye anen ne oo kyinjji Kristoo-o. Ne a bee a du feye mo a sa ne ane a yo ya kyena mo ase Wuribware se feye ane a gye kokowebee konko-ro asese-o. ⁷Oo waa amo-o bo yera nsu peee nee, na a kaapo anen ne oo su ane se bweeto, na anen ne o kpa ane ne ane bo mo kokowebee-ro-o asen bweeto-o. ⁸Oo su ane se bweeto nee se, ne san ne ane a kore Kristoo gyi-o, ne o morowe ane. Ane kokore mo gyi-o gbaa maa lee ane fanfan keyaalen se. Wuribware e gye ne o sa ne ane e kore ane i gyi. ⁹Amose-o n gye asun timaa ne ane a waa-o se ne o morowe ane. A dee a gye anen nee, weete boko e taare a bo kaapo bamo eyee. ¹⁰Mo e gye ne o twee ane, ne o bor Kristoo Yeesuu si bee lonjo ane, na ane taare waa itimaa ne oo lee ane feye ane waa-o.

Kristoo ya waa Yudaa awuye na bamo ne bo mon gye Yudaa awuye-o asese konko

¹¹⁻¹²Amose-o mo e kpa feye mon' nyinjji si feye san ko-o mone mon tii Kristoo a kokowebee-o se. Ne mone akowepe mo mon gye Yudaa awuye. Anen se-o mone dee mone mon tii Wuribware asese se. Yudaa awuye de mbraa ko feye bo tenje bamo atweetu. Anen se-o, ba saare mone ne mone mon gye Yudaa awuye-o feye mone mon tenje mone atweetu. (Amaa sese kayowore se asen wore nee.) Ne mone bee mone mon tii Yudaa awuye a kasuro-o si. Amose-o mone kan dee ka mon bo to ne Wuribware a towe bo beya feye o sa mo asese-o-ro. Mone dee mone mon de kotoko temaa kaye mo-ro, ne mone dee mone aa Wuribware kebono-ro bo efo. ¹³Kasentij san-o mone bo kefo, amaa mbeyomo feraa mone a to mo-ro. Kristoo mbogya ne n ya twiiri wee sweere san ne oo wu-o a lonjo mone aa Wuribware kebono-ro, ne n ya sa ne mone a bo lwee Kristoo Yeesuu a kokowebee-o-ro. ¹⁴Kristoo fanfan ya baa kayeyuri Yudaa awuye na bamo ne bo mon gye Yudaa awuye-o mbono-ro. Amo-o du nee feye mo a bwee kidenbee ne ke bo Yerusalem man-no, ne ki i kun bamo ne bo mon gye Yudaa awuye-o na bo ma nya lwee Wuribware sunkpa-o-ro-o. ¹⁵San ne Kristoo a wu-o, oo tenj mbraa peee ne n ya sa ne Yudaa awuye na bamo ne bo mon gye Yudaa awuye-o i kisi abee-o-ro. Oo waa anen nee na asese ntun njyo amo nya kii asese konko, na bo waa mo asese, na bo nya kyena kayeyuri-ro. ¹⁶Kristoo a wu kiyii kpare-abee-ro-o se nee bo lee ndon ne m bo asese ntun njyo amo kebono-ro-o. Ne o ba bamo bo tii abee se, ne baa kii kokonko, ne o lonjo bamo peee na Wuribware kebono-ro. ¹⁷Ne o bo towe abewesen gywii mone ne mone aa Wuribware kebono-ro bo efo-o, na ane Yudaa awuye ne ane te ane bene Wuribware-o feye ane asese ntun njyo mo kyena kayeyuri-ro. ¹⁸Oo waa mfaanee nee na ane asese ntun njyo mo nya bor mo se kii asese konko ne ane bo Wuribware a kufwiije timaa-o si ane e yo Wuribware ase-o.

¹⁹Amose-o mone mon lee mone gye afo. Mone tii bamo ne Wuribware e tee bamo feye mo asese-o se, ne mone bee mone tii Wuribware a kokowebee-o se, ne mone peee a kii Wuribware a man-o-ro awuye. ²⁰⁻²²A du nee feye mone a gye aforo ne Wuribware de o pwee mo sunkpa o yera-o. Kristoo fanfan e gye talii gyenkeese. Kristoo a ayaa-ro ayerepo-o na Wuribware akyaamee mo ne o de o gya Kristoo si. Ne mone ne o de o gya bamo-o se na mo sunkpa-o nya fe, sunkpa amo a kyoo kii mfen ne Wuribware e bor mo kufwiije-o si o te, ne ane dee ane i sun ane nyanje Kristoo-o.

3

Anej ne Wuribware a lee akweerosen ko bo kaapo Poo-l-o

¹Mo, Poo-l, gye Kristoo Yeesuu sese ne baa tii-o nee. Keto ne mo e kaapo-o e gye feye aa lee kusun ne mo e waa mo e sa mone ne mone mon gye Yudaa awuye-o si ne baa tii mo. ²Mo e kore a n gyi feye mone a nu feye mo kesaree-ro ne Wuribware a taa abwaresen kotowe bo lee anen ne oo nu mone ewee-o asen bo waa. Mone se ne oo kperi taa amo sa mo. ³⁻⁴Wuribware a lee keto ne san-o kaa kweero-o bo kaapo mo. Amo asen wore ne mo a den kyore kafwee bo kyonwe mone-o. Mone ya kare amo-o damenanje, mone e taare a mon' nu anen ne mo a nu keto ne Wuribware a bo kweero bo lee Kristoo kunu si asen-o

kaase. ⁵San-ɔ Wuribware mɔn lee atɔ kweɛrɔse mɔ bɔ kaapo sɛse dimaadi. Amaa mbeyɔmɔ fɛraa Wuribware a ba mɔ kufwiinjɛ-o bɔ lee amɔ bɔ kaapo mɔ ayaa-rɔ ayɛrɛpɔ na mɔ akyaamɛɛ-ɔ. ⁶Kɛtɔ nɛ oo lee bɔ kaapo-ɔ ɛ gye feye bamɔ nɛ bɔ mɔn gye Yudaa awuye-o a bɔ tii Yudaa awuye-o si, nɛ bamɔ pɛɛɛ a kii asɛsɛ kɔnjɔ. Na bɔ nya nya nyure nɛ Wuribware ɛ sa-ɔ na kɛtɔ nɛ Wuribware a tɔwɛ bɔ bɛya feye ɔ bɔrɔ Kristoo Yeesuu si na ɔ bɔ sa mɔ asɛsɛ-ɔ.

⁷Asɛn timaa bɔ lɛɛ Yeesuu kɔnju si kɔtɔwɛ-rɔ nɛ Wuribware a sa nɛ Yudaa awuye na bamɔ nɛ bɔ mɔn gye Yudaa awuye-o a bɔ waa kanɔ. Amaa mɔ, Pɔɔl, nɛ Wuribware a ba mɔ keyaalen-ɔ bɔ yure mɔ, nɛ ɔ waa mɔ mɔ keyaafɔrɛ. ⁸Hareɛ mɔ a gye Wuribware a asɛsɛ-o-rɔ kayaagyi-o gbaa ooo, mɔ nɛ ɔ sa nyure, na nɛ nya tɔwɛ asɛn timaa-o gywii bamɔ nɛ bɔ mɔn gye Yudaa awuye-o. Kɛtɔ nɛ ɔ ye n tɔwɛ-ɔ ɛ gye feye Kristoo kɔnju si asɛn timaa kyɔ bweɛtɔ, nɛ n gye amɔ pɛɛɛ nɛ anɛ ɛ taare a anɛ nu kaase-ɔ. ⁹⁻¹⁰Oo sunj mɔ nɛ feye m bɔ lee kɛtɔ nɛ kɔ kweɛrɔ, nɛ ɔ fa kɛmɔ mfɛɛrɛ feye ɔ waa-ɔ, na m bɔ kaapo asɛsɛ, na bɔ nɛ kɛmɔ awaase. Hareɛ lɛɛ sanj nɛ anɛ ɔtweɛpɔ Wuribware a tweɛ kayɛ-ɔ, nɛ ɔ ba kɛtɔ nɛ ɔ kpa feye ɔ waa-ɔ bɔ kweɛrɔ ɔkɛmaa sɛ, na mbeyɔmɔ Wuribware mbɔɔ nɛ bɔ bɔ sɔsɔ-ɔ nya suye, na bɔ nu Wuribware a kanyiasɛn-ɔ agyigy-ro agyigy-ro lɛɛ kɛtɔ nɛ ɔ bɔ mɔ asɔrɛɛ sɛ ɔ waa-ɔ kaase. ¹¹Anɛ nyanpɛ Yeesuu Kristoo si nɛ Wuribware a bɔrɔ bɔ waa kɛtɔ nɛ ɔ fa mɔ mfɛɛrɛ sanj kɛmaa feye ɔ waa-ɔ. ¹²Kristoo nɛ anɛ ɛ kɔrɛ mɔ anɛ i gyi-o si, nɛ anɛ ɛ nya nkpɔnɔ anɛ ɛ kɔrɛ Wuribware atɔ, na kufu mɔn de anɛ. ¹³Amɔsɛ sɛ-ɔ mɔ ɛ kɔrɛ mɔn nɛ feye mɔnɛ ma yɔrɛ mɔnɛ abaa-rɔ bɔ lɛɛ anɛn nɛ mɔ i nɛ asɛn tiikpa mfɛɛ-ɔ sɛ. Mɔnɛ fɛraa, mɔnɛ ɛ taare a mɔn' kaapo mɔnɛ ɛyɛɛ gbaa bɔ lɛɛ anɛn nɛ mɔ i nɛ asɛn mɔ-ɔ sɛ, a lɛɛ feye mɔnɛ sɛ nɛ mɔ a kperɛ, nɛ mɔ i nɛ asɛn mɔ.

Anɛn nɛ Pɔɔl a kɔrɛ kɛbwarekɔrɛ sa Ifisus awuye-o

¹⁴⁻¹⁵Sanj kɛmaa nɛ mɔ ya fa kɛtɔ nɛ Wuribware a waa sa mɔn-ɔ mfɛɛrɛ, amɔ mɔ a kpuni anjuri kɔrɛ anɛ sɛ nɛ ɔ bɔ sɔsɔ-ɔ kɛbwarekɔrɛ. Mɔ ya sa nɛ kɛtɔ kɛmaa nɛ kɛ bɔ sɔsɔ bɛɛɛ kaase-ɔ tɛ kɛmɔ fɔnjɔn kɔkɔwɛbɛɛ-rɔ. ¹⁶Kɛtɔ nɛ mɔ ɛ gye nkpɛɛ mɔ ɛ kɔrɛ feye Wuribware sa mɔnɛ lɛɛ mɔ kɔpɔtɛɛ dabe-ɔ-rɔ-ɔ ɛ gye feye ɔ bɔrɔ mɔ kufwiinjɛ timaa-o si bɔ sa mɔnɛ wɔrɛ. ¹⁷Kɛtɔ nyɔsɛpɔ nɛ ki tii si-o ɛ gye feye mɔ ɛ kɔrɛ kɛbwarekɔrɛ nɛ feye mɔnɛ a kɔrɛ Kristoo mɔnɛ i gyi-o si-o, ɔ bɔ kyɛna mɔnɛ nkpɔnɔ-rɔ. Kesasɛpɔ-ɔ mɔ ɛ kɔrɛ kɛbwarekɔrɛ nɛ feye kɛkpa nɛ mɔnɛ ɛ kpa asɛsɛ asɛn-ɔ sɛ, mɔnɛ kakyɛna-rɔ baare feye anɛn nɛ kiyii ilɛn i lweɛ sweɛrɛ-rɔ kyɛɛkyɛɛ-ɔ. ¹⁸Na mɔnɛ aa Wuribware a asɛsɛ nɛ baa sanj-ɔ nya ba kpa mɔ sɛ bɔ nya ɛlɛn bɔ nɛ anɛn nɛ Kristoo a kɛkpa-ɔ kyɔ-ɔ. Mɔ kɛkpa-ɔ kyɔ bweɛtɔ bweɛtɔ, hareɛ gbaa anɛ mɔn nyi kɛmɔ kanɔ. ¹⁹Hareɛ anɛ a ma taare a anɛ nu Kristoo a kɛkpa-ɔ kaase lɔwɛ gbaa ooo, mɔ ɛ kɔrɛ kɛbwarekɔrɛ nɛ feye ɔ sa a mɔn' nɛ anɛn a kɛkpa-ɔ, na nkpɛɛ mɔ fɔnjɔn keyaalenjɛ nya kɔrɛ mɔnɛ nkpɔnɔ.

²⁰⁻²¹Mɔn' sa a anɛ kyɔrɔ Wuribware, a lɛɛ feye ɔ taare a ɔ ba mɔ keyaalen-ɔ bɔ waa kusunj anɛ nkpɔnɔ-rɔ. Nɛ ɔ bɛɛ ɔ sa anɛ atɔ ɔ kyɔn amɔ nɛ anɛ ɛ kɔrɛ mɔ-ɔ bɛɛɛ amɔ nɛ anɛ ɛ fa mfɛɛrɛ feye anɛ ɛ kpa-ɔ. Mɔ ɛ kɔrɛ kɛbwarekɔrɛ nɛ feye Wuribware bɔrɔ asɔrɛɛ sɛ na Yeesuu Kristoo si nya kɛdabɛ na wuraa nsu pɛɛɛ na a mɔn de kɛɛ-ɔ. Amɛyɛ.

4

Asɔrɛɛ du nɛ feye Kristoo kayɔwɔrɛ-ɔ

¹Mɔ nɛ baa kperɛ kusunj nɛ mɔ ɛ waa mɔ ɛ sa anɛ nyanpɛ Yeesuu-o si tii mɔ-ɔ ɛ kɔrɛ mɔnɛ nɛ feye, Wuribware a tɛɛ mɔnɛ feye mɔn' kyɛna kakyɛna timaa-o si-o, mɔn' lɛn ɛyɛɛ kyɛna anɛn. ²Mɔn' deɛ baa mɔnɛ ɛyɛɛ kaase, na mɔn' bu atɔ, na mɔn' nya kanyite. Mɔnɛ a kpa abɛɛ asɛn-ɔ sɛ-ɔ, mɔn' deɛ nyite abɛɛ. ³Mɔn' lɛn ɛyɛɛ sa a kayɛyuri ba mɔnɛ kakyɛna-rɔ, na mɔn' nya waa kanɔ kɔnjɔ nɛ Wuribware a kufwiinjɛ timaa-o a sa mɔnɛ-ɔ. ⁴A lɛɛ feye kayɔwɔrɛ kɔnjɔ ɛ bɔ-rɔ. Kamɔ ɛ gye asɔrɛɛ-ɔ. Nɛ Wuribware a kufwiinjɛ timaa-o kɔnjɔ mɔ kɛn ɛ bɔ-rɔ. Anɛn deɛ nɛ Wuribware sɛ nɛ anɛ de tɛmaa feye anɛ ɛ yɔ-ɔ gye ɔkɔnjɔ nɛ kɛn. ⁵Nyanpɛ kɔnjɔ wɔrɛ kɛn nɛ anɛ de. Atɔ nɛ anɛ ɛ kɔrɛ anɛ i gyi-o gye akɔnjɔ nɛ. Asuu nɛ baa bɔ anɛ-ɔ gye akɔnjɔ nɛ. ⁶Wuribware gye ɔkɔnjɔ kɛn nɛ, ɔkɛmaa mɔ mɔ sɛ nɛ. Anɛ nɛ o de ɔ waa mɔ kusunj, nɛ o tɛ anɛ ɔkɛmaa mɔ kɔrɛnɔ-rɔ.

⁷Amaa kanyiasɛn nɛ Wuribware a bɔ sa anɛ ɔkɛmaa-ɔ kweɛ abɛɛ-rɔ feye anɛn nɛ Kristoo a ke-ro bɔ sa anɛ-ɔ. ⁸Feye anɛn nɛ baa kyɔrɛɛ waa abwareɛn wɔrɛ-ɔ-rɔ-ɔ,

“Mɔ a yɔ Wuribware sɛ sɔsɔ-ɔ, ɔ taa adɔn nɛ ɔ kra-ɔ bɔ yɔ.

Nɛ ɔ sa ɔkɛmaa na kɛtɔ nɛ o nyi ewaa nɛɛnɛɛ-ɔ.”*

⁹Mbeyɔmɔ, “ɔ yɔ sɔsɔ” mɔ kaase ɛ gye emɛnɛ? Kaase ɛ gye feye pwɛnɛ nɛ ɔ deɛ yɔ sɔsɔ-ɔ, ɔ ba sweɛrɛ na sweɛrɛ kaase gbaa. ¹⁰Amɔsɛ-ɔ ɔkɔ nɛ ɔ ba sweɛrɛ-ɔ sɛ deɛ ya yɔ sɔsɔ sɔsɔ sɔsɔ awɔrɛ-rɔ kamɛɛ yɔ Wuribware sɛ, na ɔ taare yɔ kɛbare kɛmaa kayɛ-rɔ pɛɛɛ. ¹¹Mɔ ya

* 4:8 Kilij 68.18.

sa ane okemaa mo na mo kanyiasen. Jo sa ne bokoo a kii mo ayaa-ro ayerepo, bokoo mo mo akyaamee, bokoo mo mo asen timaa-o atawepo, na bokoo mo mo asofowo na akaaporo ne ba deere asoree awuye si, na ba kaapo bamo ato-o. ¹² Jo waa amo-o nee bo waa Wuribware asese peee siraa, na bo waa Kristoo awuye kusun, na asoree ne a gye Kristoo kayowore-o nya dan nkpa na alanfiya-ro. ¹³ Mfaanee ne ane peee e nya a ane waa kano konko Wuribware mo gyi-o kokoregyi-o-ro. Na ane bee waa kano konko gyii mo. Na ane kii asese ne baa nya Kristoo keyaalen-o.

¹⁴ Na ane ma lee kii nyaagy ne asese de kayeba ba penna bamo kanyiasen-no, ne ba sa ne bamo mfeere e yo mfee, na m ba mfee feye anen ne afwii e da yo mfee na a ba mfee, ne a sa ne alanpare e da a yo kebare kemaa se. ¹⁵⁻¹⁶ Amaa a tiri feye bo ba kekpa bo kaapo abee kasentij asen, na ane nya dan, na ane waa feye Kristoo keto kemaa-ro. A lee feye Kristoo du nee feye sese kunu ne ke gye mo kayowore peee keyaalen-o. Sese kayowore ekyakpa-o e gye ne a de sese kayowore ton kemaa-ro bo kya abee se, ne a sa sese keyaalen. Kayowore ton kemaa i de alanfiya, ne sese e dan. Amose-o Kristoo awuye ya kpa abee asen ba kekpa bo waa bamo okemaa kusun, ba dan, na bo waa feye Kristoo-o dee.

Mon' lee mone ekpa dedaa-ro, na mon' kii asese popwee

¹⁷ Amose-o, n de ane nyanpe Yeessu kenya-re-o mo e kore mone feye mone ma lee sa a mone kakyena-ro waa feye anen ne bamo ne bo maa sun Wuribware a kamoo-o du-o. Mfaanee a asese-o mon de mfeere. ¹⁸⁻¹⁹ Ne bo bee bo maa nu Wuribware a asese a kakyena-ro kaase. Amose-o bamo kakyena-ro mon du feye Wuribware a asese-o lee-o. Keto se ne bo maa nu kaase-o e gye feye bamo anu-ro bo len. Ne bo mon lee bo de ipere. Ne bo de daa boye feye kakyekpa na kanyarekpa na kipurima na kayu-ana-o, na bo maa taare a bo yowe.

²⁰⁻²¹ Amaa n nyi feye mone feraa mone mon suye amo-o kokoo lee Kristoo ase, san ne mone a nu mo asen, ne mone a lee kegya mo se-o, ne baa kaapo mone mo kasentij asen-o. ²² Keto ne mone a nu-o e gye feye mon' yowe mone kakyena dedaa-o na kenaregyi boye-o, a lee feye kayowore boye maa lonjo mone nkpono-ro. ²³⁻²⁴ Na mon' sa a Wuribware sa mone mfeere popwee, na mon' kii asese popwee ne bamo nkpono-ro a fwiiri, ne ba waa itimaa kasentij si feye Wuribware-o.

²⁵ Amose-o okemaa yowe mo beeko kepenna, na mon' dee gyi abee kasentij, a lee feye ane peee gye asoree konko asese nee. ²⁶ Mone idun ya fwii gbaa ooo, mone ma waa boye.* Amaa mon' sa a mone idun yuri pwee na kyowe dee tweek. ²⁷ N gye anen, mone e sa Obonsam kpa na o lwee mone nkpono-ro. ²⁸ Oko ne mo e gye oyu, o yowe mo kayu-o, na o lee ba mo asaree bo waa kusun timaa ne ki de kasentij-o. Na mo atanne ne o nya-o-ro, o nya taare lee amo-ro ako bo sa atiripo.

²⁹ Mone ma lee sa a asenparegyi boye lee mone nno-ro. Amaa keto ne mon' waa-o e gye feye mon' tawe asen kpeyaa ne a kya mone beeko-ana-ro, ne a bware bo sa keto ne mone e tawe kemo asen san amo-o. Na keto-o nya waa nyure bo sa okemaa ne o nu-o. ³⁰ Mone ma sa a Wuribware a kufwiine timaa-o kame-ro nyera, a lee feye kufwiine ne Wuribware a bo donjo mone se bo kaapo feye mone gye mo asese. A du nee feye sese a soo ato, ne o nywee amo, na okemaa nya nu feye mo e bo-o, na o yowe bo beya bo fo san ne o bee ba a o bo kore amo-o. ³¹ Mone ma lee waa nyannyan na kadunfwii, na mone ma lee da ato menan menan, na mone ma lee kpa eko, na mone ma lee kyii asese, kee mone ma lee kisi asese. ³² Keto ne mon' waa-o e gye feye mon' dee su abee se, na mon' taa eboye bo ke abee feye anen ne Wuribware a ba Kristoo lowi bo taa mone eboye bo ke mone-o.

5

Kristoo awuye kyena kelanjer-o-ro

¹ Amo a tee a du mfaanee ne mone a tee kii Wuribware mo gyi-ana ne o kpa bamo asen bweeto-o se-o, mon' dee kase mo-ro. ² Mon' dee kpa abee asen mone kakyena-ro feye anen ne Kristoo a kpa ane asen, ne o ba mo fonfon kayowore bo lonjo ane aa Wuribware kebonjo-ro, ne Wuribware akato a gyi anen a kolonjo-o se-o. ³ Amaa mone a gye Wuribware asese-o se-o, a mon' bware feye mone oko waa kakyekpa beee kanyarekpa beee kipurima beee o de nyasepee. ⁴ A bee a mon' bware feye mon' tawe anyerasen, beee mon' sa esensa ne e mon' de kanyiasen-o. Nkee mon' yowe isoori boye, amaa Wuribware ne mon' dee sa mo anse. ⁵ Mo i yii mone se feye okemaa ne o waa kakyekpa beee kanyarekpa beee o puri-o beee o de nyasepee-o maa taare a o tii Kristoo na Wuribware a kuwure-o si. Nyasepee du nee feye sese a yowe Wuribware, ne o sun atetomonta-o.

⁶ Mone ma sa a oko ba ayeba bo penna mone, a lee feye Wuribware dun i fwii okemaa ne o waa anen a eboye-o se, na o ba bo gyiiri mo kesebo. ⁷ Amose-o mone aa anen a asese-o

* 4:26 Kilij 4.4.

ma nare. ⁸ Saŋ ko-ɔ a deɛ a du neɛ feye kibugyii a bo mone nkpono-ro-ɔ. Amaa mbeyomɔ feraa, a du neɛ feye ane nyanpe a kelanjerɔ-ɔ a bo mone nkpono-ro-ɔ. Ne ke e lanje aseɛ akato-ro. Amose-ɔ mon' deɛ nare feye aseɛ ne ba lanje-ro kaye ma-ro-ɔ. ⁹ Kelanjerɔ e bo mone nkpono-ro, mone e waa itimaa na kedamenanɛ, ne mone i gyi kasentij. ¹⁰ Na mon' deɛ buwi kpa ato ne a pre ane nyanpe Yeessu-o. ¹¹ Kibugyii a ato boye-ɔ feraa mon de tɔno kɛmaa. Mone ma tii bama ne ba waa ane a ato boye ma-ɔ se. Kɛto ne mon' waa-ɔ e gye feye mon' deɛ koso yere laman-ro, na mon' deɛ towe gywii bamo feye kɛto ne ba waa-ɔ mon bware. ¹² Kasentij si feraa eboye ne ba waa ba kweero-ɔ mon bo pɛɛ. Ane se-ɔ, emo asen kotowe gbaa de ipeere. ¹³⁻¹⁴ Amaa mone kekyenagyi ne mone te kemo kelanjerɔ-ro-ɔ e gye ne ke e kaapo bamo ane ne bamo eboye-ɔ mon bo dan-ɔ. A lee feye kelanjerɔ-ro ne aseɛ i nu kɛto kɛmaa neɛneɛ. Feye ane ne Wuribware a towe kilij ma-ro-ɔ. ¹⁵ Ye,

“Idi wuye eee, kyinji kyena lee lowi-ro,
na Kristoo a kelanjerɔ-ɔ nya wee fo se.”

¹⁵ Amose-ɔ mon' sa mone keborɔgyi si. Mon' kine kegya kanyiasen ke-mon-de ekpa se. Amaa mon' gya ekpa ne i de kanyiasen-ɔ se. ¹⁶ Na mon' ba mone saŋ bo waa kusun timaa, a lee feye mbeyomɔ feraa eboye dooo ya bor-ro. ¹⁷ Amose-ɔ mon' gyii kanyiasen, na mon' leŋ eyee nu kɛto ne Wuribware e kpa feye mon' waa-ɔ kaase.

¹⁸ Mone ma nuu nta bwee, a lee feye a sa a mone ma taare kra mone eyee. Na mone ma taare a mon' kuj mone eyee feye mone maa lwee eboye-ro. Amaa mon' deɛ sa a Wuribware a kufwiije timaa-o e gye ne o kyena mone nkpono-ro. ¹⁹⁻²⁰ Mone ya waa ane, ne mone ya waa Deefid ilij na asoree ilij eworese eworese, mone de asenjkparegyi mone e kaapo abɛɛ ato, ne mone beɛ mone de mone mferɛ mone e kyoro ane nyanpe. Na mon' deɛ sa ane se Wuribware anse kɛto kɛmaa-ro ane nyanpe Yeessu Kristoo kenya-ro saŋ kɛmaa.

Anyaɛ na bamo ka-ana asen

²¹ Mone pɛɛ, mone a bu Kristoo-o si-o, mon' bu abɛɛ. ²² Mone akyee waarepo-ɔ deɛ bu mone kuri-ana feye ane ne mone i bu ane nyanpe Yeessu-o. ²³ Mone ne mone gye akyee-ɔ, mon' deɛ waa ane bo lee feye mone akuri e bo mone ba deere mone se, feye ane deɛ ne Kristoo e bo asoree-ɔ ne o kuj amo ne o deere amo se-ɔ. ²⁴ Amose se-ɔ akyee-ɔ deɛ bu bamo akuri kɛto kɛmaa-ro, feye ane ne asoree awuye i bu Kristoo-o.

²⁵ Nkeɛ mone ne mone gye anyare-ɔ mo, mon' deɛ kpa mone ka-ana feye ane ne, Kristoo a kpa asoree awuye asen-ɔ se-ɔ, ne oo wu bo sa bamo-ɔ. ²⁶ Kristoo a wu sa asoree neɛ na o nya taa amo bo waa mo akofɔ, na o ba asuu kebo bo gye akofɔ kayowore, na o ba mo abwareseɛ bo kpe akofɔ kakpono-ro. ²⁷ Na o taa mo yaa mo aye, na o buj mo ato timaa ne a bo dan-ɔ, na nduwii na alɔpane mon te mo se, na mo kayowore mon nyonwe nyonwe, ne mo kakpono-ro a fwiiri. ²⁸ Ane ne anyare kpa mo ka-ɔ ne. O kpa mo feye ane ne o kpa mo fonfon eyee-o. Oko ne o kpa mo ka-ɔ e kpa mo fonfon eyee nee. ²⁹ Anyare ko bo-ro ne o kisi mo fonfon eyee aaa? Daabii daa! O bera mo fonfon eyee nee, ne o deere mo fonfon eyee se neɛneɛ feye ane deɛ ne Kristoo e deere asoree-ɔ se-ɔ. ³⁰ Ane e gye asoree-ɔ, ne asoree-ɔ mo du ne feye Kristoo kayowore-ɔ. ³¹ Ne baa kyoree waa abwareseɛn wore-ɔ ro feye,

“Amose-ɔ anyare e lee mo se na mo nyi lon-ro, na o waareɛ,
na mo aa mo ka a waa kan kyena kii kokonko.”*

³² Ane dabe timaa ko bo asen mo ne mo a gye nkpeɛ towe-ɔ-ro. Amaa Kristoo na asoree-ɔ asen wore ne mo a towe. ³³ Kɛto ne mo e towe-ɔ e gye feye anyare kɛmaa deɛ kpa mo ka neɛneɛ, feye ane ne o kpa mo fonfon eyee-ɔ, na akyee mo deɛ bu mo kuri.

6

Nyaagyi na bamo akowepo, na anya na bamo anyanpe asen

¹ Mone ne mone gye nyaagyi-o mo, mon' deɛ gya mone akowepo nno se, a lee feye ane e gye ne a bware feye Kristoo awuye nyaagyi waa. ² Wuribware a mbraa kudu ne baa kyoree waa abwareseɛn wore-ɔ-ro-ɔ nkɔ ye,

“Bu fo se na fo nyi.”*

Mbraa amo-ro pɛɛ mmɔ-ɔ se ne Wuribware a gye nkpeɛ towe asen bo tii si bo beya. ³ Kɛto ne o towe bo tii si-o e gye feye,

* 5:31 Kelekaase 2.24. * 6:2 Mbraa kebeesa 5.16.

“Waa aneñ na ketō kēmaa nya baare sa fō,
sweere mō se, na fō nya kēdanjyee mfee.”*

⁴ Na mōne ne mōne gye akowepo-ɔ mō, mōne ma waa ketō ne ki i fwii mōne agyi iduñ-o. Amaa mon' ba kēbera timaa na kēkaapo timaa ne kaa lee ane nyanpe Yeessu ase-ɔ bō kra bamo.

⁵ Mōne ne mōne gye anya-ɔ mō, mon' dee gya mōne nyanpe-ana ne bō bō sweere mō se-ɔ nna se. Mon' dee sere bamo, na mon' lee mōne mme-ro sunj bamo, feye aneñ ne mōne i sunj mōne nyanpe Kristoo-o. ⁶ Mōne ma sunj bamo akatō se wōre. Mon' sunj bamo feye Kristoo anya a gye mōne, ne mōne e waa kēkēmaa Wuribware kepre se-ɔ. ⁷ Mōn' pee akatō waa mōne kusunj feye n gye sese ne mōne e waa mōne e sa-ɔ, amaa ane nyanpe Yeessu ne mōne e waa mōne e sa-ɔ. ⁸ Mon' ŋu feye sese e gye kenya ooo beee mō e gye ogyi ooo, ne mō ya waa itimaa, ane nyanpe Yeessu e ka mō itimaa amo kōkō nee.

⁹ Mōne ne mōne gye anya a nyanpe-ɔ mō, mon' dee kra mōne anya aneñ dee, na mon' yowe kēda bamo kufu feye mōne i gyiiri bamo kēsebo. Mon' nyinji si feye nyanpe kōñkō ne mōne aa bamo de sošo. Mō fēraa, ɔ maa gyi aseñ kēkpa se.

Mon' buñ Wuribware atō ne a kuñ mōne eyee-ɔ

¹⁰ Ŋkee mō kōsobee-ana, mon' sa a mōne keyaalen lee ane nyanpe Yeessu a keyaalen dabe-ɔ ase. ¹¹ Feye aneñ ne soogyaanyi i buñ kēkyañse atō a ɔ bō kuñ mō kayōwōre kenaa-ro-ɔ, mon' nya keyaalen peee ne Wuribware e sa mōne, na mon' nya taare yere kenken bō kye Ōbonsam a kanyiasen-ɔ. ¹² Mon' ŋu feye n gye sese dimaadi ne ane e kō. Ane e kō bamo ne bō dee bō gye Wuribware mbō, ne mbeyōmō bō gya Ōbonsam se-ɔ, a lee feye bō de keyaalen sošo ba sa ne ase e waa ebaye kibugyii a ŋke mō-ro-ɔ nee. ¹³ Amose-ɔ mon' buñ atō peee ne Wuribware e sa mōne a mon' buñ bō kuñ eyee-ɔ. Na ɔdōñ ya tii mōne, na mon' nya taare kuñ mōne eyee, na mon' nya yere kenken ya bō fō kee.

¹⁴ Mon' yere kenken. Mon' gyi kasentij. Amo e gye mōne brekaa ne ɔ da mōne elaa-re-ro-ɔ. Mon' waa itimaa. Emo e gye kēkyañse kaare ne mōne e bō kuñ mōne akan-ro-ɔ. ¹⁵ Na mon' dee tōwe kayeyuri aseñ timaa-o. Amo e gye mōne asebeta. ¹⁶ Ketō ne mōne e kōore mōne i gyi-o tiri bweeto. Kemo e gye akunyeeto ne mōne de mōne asaree-ro bō duñ Ōbonsam a deekpa anjgyi ne ɔ twee mōne-ɔ. ¹⁷ Mōne nyi feye Wuribware a mōrōwe mōne. Amo-ɔ kinyi-o e gye kēkyañse kepa ne mon' taa buñ bō kuñ mōne anu-o. Na mon' nu Wuribware aseñ ne mō kufwiñe timaa-o de na ɔ bō sa mōne-o. Aseñ amo e gye mōne kepan ne mōne de a mon' bō kō-ɔ.*

¹⁸ Mon' waa amo-ɔ peee kēbwarekōre-ro. Na mon' dee kōre kēbwarekōre sanj kēmaa. Mon' sa a Wuribware a kufwiñe timaa-o dee gye mōne ŋkrēe sanj kēmaa ne mōne e kōre kēbwarekōre-ɔ. Amose-ɔ mon' kyinji lee idi-ro, na mōne ma yowe eyee-ro. Mon' kōre kēbwarekōre sa Wuribware ase e peee sanj kēmaa. ¹⁹ Na mon' kōre kēbwarekōre sa ŋ gbaa mō feye Wuribware sa mō kanō a n tōwe aseñ, na mō ya lee aseñ timaa-o kawu, kufu mōñ de mō. ²⁰ Aneñ ne Kristoo a lee mō feye ŋ waa mō ayaa-ro ayerepo-ɔ se ne baa tii mō. Mon' kōre kēbwarekōre sa mō feye n taare tōwe aseñ timaa-o aneñ ne a bware-o, na kufu mōñ de mō.

Kanōka

²¹ Tikikus, ane kōsobee timaa na asoree ɔkyarōpo ne ane e kōore mō ane i gyi-o, e ba mōne ase, na ɔ bō tōwe aseñ ne a waa mō ase mfee-ɔ gywii mōne. Ane aa mō e gye ne ane e waa ane nyanpe Yeessu a kusunj-o. ²² Mō i sunj mō mō e kyōñwe mōne ase na ɔ nya tōwe aneñ ne ane du-o, na mōne ŋkponō nya di mōne mme-ro.

²³ Ane kōsobee-ana-ɔ fēraa, mō e kōre ane se Wuribware na ane nyanpe Yeessu Kristoo kēbwarekōre feye bō sa mōne kayeyuri na kēkpa na kōkōoregyi. ²⁴ M bee mō e kōre kēbwarekōre feye Wuribware yure bamo ne ba kpa ane nyanpe Yeessu Kristoo aseñ kasentij-no-o.

* 6:3 Mbraa kēbeesa 5.16.

* 6:17 Deere fotoo ne ɔ bō Ayaa-ro ayerepo-ɔ asunj 10-ro-o.

Filipii awuye Wore ne Pɔɔl a kyorɛɛ bo kyonwe Filipii man-nɔ Kristoo awuyɛ-o

¹ Mɔ, Pɔɔl, na Timotii ne anɛ gye Kristoo Yeesuu ayaafɔrɛ-o ɛ gye ne anɛ ɛ kyorɛɛ wore mɔ anɛ ɛ kyonwe monɛ asɔrɛɛ abresɛ na akyarɔpɔ na asɛsɛ pɛɛɛ ne bɔ gya Kristoo Yeesuu si, ne bɔ te Filipii man-nɔ-o.

² Mɔ ɛ korɛ anɛ sɛ Wuribware na anɛ nyanpɛ Yeesuu Kristoo neɛ feyɛ bɔ sa monɛ nyure na kayeyuri.

Kɛbwarekorɛ ne Pɔɔl ɛ korɛ ɔ sa Filipii awuye-o

³ Sanj kɛmaa ne mɔ ya fa monɛ mfɛɛɛ, amɔ monɛ sɛ-o mɔ ɛ sa Wuribware anɛsɛ. ⁴⁻⁵ Anɛn dɛɛ ne sanj kɛmaa ne mɔ ɛ korɛ kɛbwarekorɛ mɔ ɛ sa monɛ pɛɛɛ-o ne mɔ akatɔ i gyi, a lɛɛ feyɛ monɛ a kya mɔ-rɔ Yeesuu Kristoo kuɗu si asɛn timaa kotɔwɛ kusun-o-ro lɛɛ hareɛ kake nsi ne monɛ a kɔɔrɛ asɛn timaa-o gyi-o bɔ fɔ mbeyɔmɔ. ⁶ Wuribware a gye ne ɔ lɛɛ kusun timaa mɔ kɔwaa monɛ nkɔpɔnɔ-rɔ sɛ-o, mɔ ɛ kɔɔrɛ a n gyi feyɛ ɔ sa a mon' kya sɛ anɛn bɔ fɔ kake ne kusun-o ɛ fɔ kɛɛ, ne Yeesuu Kristoo i kinɗi a ɔ ba-o. ⁷ Monɛ asɛn bɔ mɔ kakpɔnɔ-rɔ sanj kɛmaa. Anɛn sɛ-o, a bware feyɛ n kpa monɛ asɛn bweɛtɔ, a lɛɛ feyɛ hareɛ mɔ a da tiikpa feyɛ mɔ a da mbeyɔmɔ, bɛɛɛ sanj ne mɔ a dɛɛ nya mɔ eyɛɛ n yere-rɔ ne ɔ kaapɔ asɛn timaa-o gbaa ooo, Wuribware a sa mɔ aa monɛ kusun na nyure kɔɗkɔ neɛ. ⁸ Wuribware fɔɗfɔɗ nyi feyɛ mɔ kɛkpa ne mɔ ɛ kpa monɛ-o a lɛɛ Kristoo Yeesuu fɔɗfɔɗ asɛ neɛ, ne a gye kasɛntinɗ.

⁹ Ketɔ ne mɔ ɛ korɛ kɛbwarekorɛ-o ɛ gye feyɛ monɛ kɛkpa ne monɛ de-o dɛɛ tii si. Na kɛ kya sɛ tii si anɛn, na mon' nya nɗu ketɔ ne Wuribware ɛ kpa-o lowɛ. Na mon' bɛɛ nya nɗu ketɔ ne ki bware-o na ketɔ ne kɛ gye kɛbɔyɛ-o nɛɛnɛɛ. ¹⁰ Anɛn ne monɛ ɛ taare, na mon' bɔ nɗu ketɔ ne kɛ gye kitimaa-o, na monɛ nkɔpɔnɔ-rɔ nya fwiiri, na ɔkɔ ma taare nya kotɔkɔ yere sɛ bɔ pɔrɔ monɛ kake nsi ne Yeesuu Kristoo i kinɗi a ɔ ba-o. ¹¹ Mfaanɛɛ dɛɛ ne Yeesuu Kristoo ɛ sa a mon' waa asun timaa. Monɛ kɛborɔgyi i bware anɛn, Wuribware ɛ nya kedabɛ na nkyorɔ.

Pɔɔlyɛ nkpa ooo ɔ kpa, lowi ooo ɔ kpa

¹² Mɔ kɔsɔbɛɛ-ana, mbeyɔmɔ mɔ ɛ kpa a mon' nɗu feyɛ ketɔ ne kaa waa mɔ mfee-o a sa ne asɛn timaa-o kotɔwɛ a yɔ akatɔ-rɔ. ¹³ Ketɔ ne kɛ gye nkɛɛɛ-o ɛ gye feyɛ asooɗyaa awuye ne ba deɛrɛ mɔ sɛ Roma owure dabɛ a tiikpa-o mfee-o na ɔkɛmaa ne ɔ bɔ man mɔ-rɔ-o nyi feyɛ anɛn ne mɔ ɛ waa Kristoo kusun-o si wore kpen ne baa tii mɔ. ¹⁴ Kenyɔsɛpɔ-o ɛ gye feyɛ mɔ a bɔ tiikpa-o sɛ-o, Kristoo awuye ne bɔ te man mɔ-rɔ-o a nya nkɔpɔnɔ ba tɔwɛ abwaresɛn, na kufu monɛ de bamɔ, na ba nya nkɔpɔnɔsɛɛ kake kɛmaa ba tii si.

¹⁵⁻¹⁶ Kasɛntinɗ fɛraa, kikisi ne bɔkɔ i kisi mɔ-o na kɔkwɛɛ sɛ ne ba tɔwɛ Kristoo asɛn anɛn. Amaa bamɔ bɔkɔ fɛraa ɛ tɔwɛ Kristoo asɛn, na kufu monɛ de bamɔ, a lɛɛ feyɛ ba kpa mɔ asɛn, ne bɔ nyi damenanɛsɛ feyɛ a gye anɛn ne n yere Wuribware aya-rɔ mɔ ɛ tɔwɛ mɔ asɛn timaa-o si ne n da tiikpa mɔ mfee. ¹⁷ Amɔ bamɔ ne ba kisi mɔ-o ɛ tɔwɛ Kristoo asɛn ba kpa kenɗare ba sa bamɔ eyɛɛ. Ne ba fa neɛ feyɛ bamɔ ɛ waa anɛn, ba sa a mɔ kakpɔnɔ-rɔ nyera bɔ tii asɛn bweɛtɔ ne mɔ i nɗu tiikpa mfee-o sɛ.

¹⁸ Amaa a monɛ gye asɛn kɔ ne a tiri-o. Ketɔ ne ki tiri-o ɛ gye feyɛ bamɔ ɛ tɔwɛ asɛn-o ɛkpa timaa si bɛɛɛ ɛbɔyɛ sɛ, Kristoo asɛn ne ba tɔwɛ. Anɛn bɔ mɔ kɔnɛ. ¹⁹ Amaa mɔ akatɔ i gyi a bɔ tii si, a lɛɛ feyɛ nɗu feyɛ Wuribware ɛ ba monɛ kɛbwarekorɛ-o na Yeesuu Kristoo a kufwiinɛ timaa-o na ɔ bɔ lee mɔ lɛɛ tiikpa mfee. ²⁰ Amaa ketɔ ne mɔ ɛ kpa, ne n de kɛmɔ temaa-o ɛ gye feyɛ ma waa kotɔkɔ ne kɛ ɛ sa a n gyi ipeere daa-o. N de temaa feyɛ anɛn ne mɔ a nya wore sanj kɛmaa-o, mɔ ɛ kya sɛ a n dɛɛ nya mɔ anɛn, na Wuribware nya taa mɔ eyɛɛ pɛɛɛ, hareɛ amɔ ɛ gye mɔ nkpa-rɔ bɛɛɛ mɔ lowi-ro ooo bɔ sa a Kristoo nya kenɗare dabɛ.

²¹ A lɛɛ feyɛ Kristoo wore kpen ne n te bɔ sa. Ne mɔ-o mɔ ya wu, mɔ ɛ nya nkpa sɔsɔ ne m bware n kyon mfee a mmɔ-o. ²² Sɛɛ n kyena na n dɛɛ waa kusun sa Kristoo, na nɗu nya asɛsɛ bweɛtɔ sa mɔ neɛ, bɛɛɛ n wu neɛ ooo, monɛ nyi. ²³ Nkpa ooo, lowi ooo, mɔ ɛ kpa. Amaa mɔ ɛ yorɔwɛ feyɛ n lɛɛ nkpa mɔ-rɔ yɔ Kristoo ase. Amɔ ɛ gye ne weeteɛ a bware nɛɛnɛɛ. ²⁴ Amaa monɛ sɛ-o, mɔ ite ɛ gye ne a bware. ²⁵ Anɛn ne a bware bɔ sa monɛ-o sɛ-o, mɔ ɛ kɔɔrɛ a n gyi feyɛ mɔ ɛ kyena monɛ asɛ a m bɔ yɔ, na nɗu nya kya monɛ-rɔ a mon' dan kɔkɔɔrɛgyi-ro, na monɛ akatɔ gyi Kristoo awuye kakyena-o-rɔ. ²⁶ Anɛn sɛ-o, mɔ ya ba monɛ ase, bɔ lɛɛ mɔ sɛ-o, monɛ akatɔ i gyi, na mon' kyorɔ Kristoo Yeesuu.

²⁷⁻²⁸ Monɛ fɛraa, ketɔ kɛmaa ya waa mɔ gbaa ooo, mon' dɛɛ kyena feyɛ Kristoo awuye-o, anɛn ne a bware bɔ sa Kristoo kuɗu si asɛn timaa-o. Ne monɛ ya taarɛ waa mfaanɛɛ fɛraa, hareɛ gbaa mɔ ya nya mɔ eyɛɛ ba bɔ ka monɛ kanɔ, bɛɛɛ monɛ nya ooo, mɔ i nu feyɛ monɛ de kanɔ kɔɗkɔ monɛ yere-rɔ kenken, ne monɛ a waa kanɔ monɛ ɛ kɔ monɛ ɛ sa Wuribware

a kasentij-o, na monɛ mon sɛrɛ monɛ adonɛ. Anɛɲ sɛ-o, Wuribware ɛ gye nɛ ɔ ba amɔ-o a ɔ bɔ kaapo monɛ adonɛ-o nɛnɛnɛ feyɛ bɔ maa nya nkpa na kukyure nɛ a monɛ de kɛɛ-o, amaa monɛ fɛraa, monɛ ɛ nya anɛɲ a nkpa na kukyure-o. ²⁹ Ketɔ sɛ nɛ mɔ ɛ tɔwɛ amɔ-o pɛɛɛ-o ɛ gye feyɛ, a monɛ gye feyɛ Wuribware a sa monɛ kpa wɔrɛ nɛɛ feyɛ mon' deɛ kɔɔrɛ Kristoo gyi. Amaa ɔ bɛɛ sa monɛ kpa nɛɛ feyɛ mon' deɛ kperi Kristoo si nɛu asɛɲ. ³⁰ Ɔ tɛɛ monɛ nɛɛ feyɛ mon' bɔ kɔ ɛkɔ nɛ monɛ a deɛ nɛu feyɛ n deɛ mɔ ɛ kɔ, nɛ monɛ i nu feyɛ n sanɛ mɔ ɛ kɔ ɛmɔ mbeyɔmɔ-o.

2

Mon' kɛɛ anɛɲ nɛ Kristoo a baa mɔ eyɛɛ kaasɛ-o

¹⁻² Mbeyɔmɔ mɔ kɔsɔbɛɛ-ana, mɔ ɛ kɔɔrɛ a n gyi feyɛ monɛ i sure si feyɛ monɛ a gye Kristoo asɛɛ-o sɛ-o, ɔ kya monɛ-rɔ, nɛ mɔ kekpa nɛ ɔ kpa monɛ-o ɛ sa monɛ wɔrɛ. M bɛɛ mɔ ɛ kɔɔrɛ a n gyi feyɛ monɛ ɛ tɔwɛ feyɛ monɛ aa Wuribware a kufwiinjɛ timaa-o de kano, nɛ monɛ ɛ kpa monɛ kɔsɔbɛɛ-ana, nɛ monɛ i su bamɔ sɛ. Amɔ ɛ gye anɛɲ fɛraa, mon' waa atɔ mɔ, na mɔ akatɔ nya gyi feyɛ monɛ de kano, nɛ monɛ mfɛɛrɛ gye nkɔnkɔ, nɛ monɛ ɛ kpa abɛɛ asɛɲ. ³ Monɛ kɔ ma kan waa ketɔ nɛ kɛ ɛ kaapo feyɛ ɔ kpa kenyarɛ a ɔ sa mɔ eyɛɛ, na ɔ kaapo mɔ eyɛɛ-o. Ɔkɛmaa baa mɔ eyɛɛ kaasɛ mɔ kɔsɔbɛɛ asɛ, na ɔ deɛ fa feyɛ mɔ bɛɛkɔ bɔ mɔ. ⁴ Ɔkɛmaa ma waa ketɔ nɛ ki i gyi mɔ wɔrɛ akatɔ-o, amaa ɔ waa ketɔ nɛ ki i gyi mɔ kɔsɔbɛɛ gbaa akatɔ-o. ⁵ Ɔkɛmaa sa a mɔ mfɛɛrɛ waa feyɛ Kristoo lee-o. Feyɛ anɛɲ nɛ baa kyɔrɛɛ Kristoo kunɛu si asɛɲ waa kilinj mɔ-rɔ-o,

⁶ “Ketɔ kɛmaa-rɔ, o du nɛɛ feyɛ Wuribware-o.

Amaa mɔ-o mɔ mon waa mɔ mfɛɛrɛ
feyɛ ɔ ba mɔ fɔɲfɔɲ ɛlɛɲ
na ɔ bɔ sa a mɔ aa Wuribware deɛ kii kɔkɔnkɔ.

⁷ Ketɔ nɛ ɔ waa-o ɛ gye feyɛ ɔ baa mɔ eyɛɛ kaasɛ nɛɛ,
nɛ ɔ taa dimaadi koyɔwɔrɛgyi,

nɛ oo kii nyinjɛpase,
nɛ ɔ waa feyɛ ɔkɔ kenya-o.

⁸ Hareɛ mɔ a bɔ kii sɛsɛ dimaadi-o,
nɛ ɔ baa mɔ eyɛɛ kaasɛ bɔ bu Wuribware kpa kɛmaa sɛ.

Hareɛ amɔ a gye mɔ lowi nɛ Wuribware a kpa-o
nɛ nkɛe oo wu kiyii kpare-abɛɛ-rɔ sɛ.

⁹ Amɔsɛ-o nɛ Wuribware a sa mɔ kɛdabɛ
nɛ kɔ kyɔ kɛdabɛ kɛmaa-o.

Nɛ ɔ sa mɔ kenyarɛ
nɛ kɔ kyɔ kekɛmaa-o.

¹⁰ Anɛɲ sɛ-o, bamɔ ya nu Yeesuu kenyarɛ sɛ,
amɔ ketɔ kɛmaa na ɔkɛmaa nɛ ɔ bɔ sɔsɔ
na sweɛrɛ mɔ sɛ na sweɛrɛ-o kaasɛ-o
i kpuni anɛɲii mɔ ayaa-rɔ.

¹¹ Na bamɔ pɛɛɛ faa-rɔ tɔwɛ feyɛ
Yeesuu Kristoo ɛ gye bamɔ nyanɲɛ,
na bɔ kyɔrɔ mɔ sɛ Wuribware.”

Monɛ du nɛɛ feyɛ kiferi nɛ kɛ ɛ lanɲɛ-rɔ kibugyii-ro-o

¹² Amɔsɛ-o, mɔ anyarɛ timaa, a tiri feyɛ hareɛ mɔ a monɛ bɔ monɛ asɛ-o gbaa, mon' deɛ kya sɛ bu mɔ feyɛ anɛɲ nɛ monɛ a bu mɔ sanɛ nɛ m bɔ monɛ asɛ-o. Mon' deɛ bu Wuribware, na mon' sɛrɛ mɔ, na mon' deɛ waa asunɛ kenken sa mɔ, na mon' nya kaapo feyɛ ɔ kyɔ mɔrɔwɛ monɛ. ¹³ A lɛɛ feyɛ Wuribware ɛ gye nɛ ɔ waa kusunɛ kɛmaa monɛ nkɔnɔnɔ-rɔ. Mɔ ɛ gye nɛ ɔ sa nɛ monɛ nkɔnɔnɔ ɛ kpa mɔ kusunɛ-o kɔwaa, nɛ mɔ gbaa ɛ kya monɛ kɛmɔ kɔwaa-rɔ. ¹⁴ Mon' waa ketɔ kɛmaa na monɛ ma tɛɛ, na monɛ ma gyiiri ikii. ¹⁵⁻¹⁶ Mfaanɛ nɛ monɛ ɛ taarɛ a mon' lɛɛ ɛbɔye-rɔ, na ɔkɔ ma taarɛ pɔrɔ monɛ, na mon' kii Wuribware mɔ gyi-ana nɛ bɔ monɛ de ɛbɔye, nɛ bamɔ nkɔnɔnɔ-rɔ a fwiiri-o. Monɛ a te ndɔɔ a kayɛ mɔ-rɔ a asɛɛ nɛ bɔ de mfɛɛrɛ bɔyɛ na apoo-o-ro-o si-o, monɛ ɛ gye nɛ mon' kra abwareɛnɛ nɛ a sa nkpa na kukyure nɛ a monɛ de kɛɛ-o-rɔ, na mon' bɔ kaapo anɛɲ a asɛɛ-o. Monɛ ɛ gye nɛ mon' lanɲɛ-rɔ feyɛ anɛɲ nɛ kiferi ɛ lanɲɛ-rɔ kanye-o. Monɛ ya waa mfaanɛ fɛraa, monɛ sɛ-o, mɔ ɛ taarɛ a nɛ kaapo mɔ eyɛɛ Kristoo akatɔ-rɔ kake nsi nɛ ɔ bɛɛ o kinɲi a ɔ ba-o, na a kaapo feyɛ mɔ, Pɔɔl, monɛ sunɛ kusunɛ kenken sa monɛ bɔ twɛɛ. ¹⁷ Monɛ Kristoo kɔkɔrɛgyi nɛ monɛ de-o du nɛɛ feyɛ monɛ a de kabɔ monɛ ɛ mɔɔ monɛ ɛ lanɲɔ Wuribware-o. Nɛ Wuribware ɛ kpa feyɛ nɛ wu mfɛɛ, a bɔ mɔ kɔnɛ, a lɛɛ feyɛ mɔ ya wu, mɔ nkpa du nɛɛ feyɛ nta nɛ baa

twiiri wɛɛ kabɔ nɛ bɔ de bɔ lɔŋŋ Wuribware-ɔ se-ɔ. ¹⁸ Anɛŋ dɛɛ nɛ mɔnɛ gbaa, mɔn' sa a waa mɔnɛ kɔnɛ, na mɔnɛ akatɔ gyi feyɛ mɔ-ɔ.

Timotii na Ipafradiitus

¹⁹ N de tɛmaa feyɛ anɛ nyanɛpɛ Yeessuu ɛ sa kpa na n sunɔ Timotii mɔnɛ asɛ ŋkɛ mfɛnɛ mɔ-rɔ, na ɔ nya bɔ tɔwɛ mɔnɛ asɛŋ gywii mɔ, na wɔrɛ nya nya mɔ. ²⁰ Mɔ wɔrɛ ɛ gyɛ sɛsɛ nɛ mɔ mfɛɛrɛ du feyɛ mɔ lee-ɔ. Nɛ kasɛŋtɪŋ si mɔnɛ asɛŋ mɔ tiri mɔ bweɛtɔ. ²¹ Amaa bamɔ nɛ baa san-ɔ fɛraa, Yeessuu Kristoo asɛŋ mɔŋ tiri bamɔ, amɔ amɔ nɛ a gyɛ bamɔ lee-ɔ wɔrɛ kɛŋ. ²² N nyi feyɛ mɔnɛ fɔŋfɔŋ kyɔ mɔnɛ nyi anɛŋ nɛ Timotii du-ɔ. Mɔ aa mɔ a waa asɛŋ timaa-ɔ kɔtɔwɛ kusunɔ nɛ feyɛ sɛsɛ na mɔ gyi-ɔ. ²³ Amɔsɛ-ɔ, n de tɛmaa feyɛ mɔ ya nu kɛtɔ nɛ kɛ ɛ ba mɔ se-ɔ, mɔ i sunɔ mɔ na m bɔ kyɔŋwɛ mɔnɛ asɛ. ²⁴ Amaa mɔ ɛ kɔɔrɛ a n gyi feyɛ kɛtɔ ma kyɛɛ, anɛ nyanɛpɛ ɛ sa mɔ kpa feyɛ m ba mɔnɛ asɛ.

²⁵ Mbeyɔmɔ mɔ ɛ fa feyɛ a tiri feyɛ m ba anɛ kɔsɔbɛɛ Ipafradiitus bɔ kyɔŋwɛ mɔnɛ. Mɔ aa mɔ ya waa kusunɔ, nɛ anɛ gyɛ Kristoo kusunɔ-o-ro asoogyaa, nɛ mɔnɛ a taa mɔ feyɛ mɔnɛ kabɔɔ sunɔ bɔ kyɔŋwɛ mɔnɛ asɛ, na ɔ dɛɛ kya mɔ-rɔ san kɛmaa nɛ a tiri mɔ-ɔ. ²⁶ Mbeyɔmɔ kɛtɔ sɛ nɛ n de mɔ mɔ ɛ kyɔŋwɛ mɔnɛ-ɔ ɛ gyɛ feyɛ ɔ nyinɔŋi mɔnɛ bweɛtɔ. Aa tɔɔraa mɔ bweɛtɔ feyɛ mɔnɛ a nu feyɛ ɔɔ lɔ. ²⁷ Kasɛŋtɪŋ si fɛraa ɔɔ lɔ hareɛ ɔ deɛ a ɔ wu. Amaa Wuribware a ŋu mɔ ɛwɛɛ na ŋ gbaa mɔ ɛwɛɛ. Bɔ lɛɛ feyɛ ɔɔ dɛɛ wu nɛɛ, wɛɛtɛɛ mɔ i su a m bɔ tii mɔ awɔrɛfɔɔ nɛ mɔ i gyi tiikpa mfɛɛrɛ-ɔ se. ²⁸ Amɔsɛ-ɔ mɔ akatɔ a gyi feyɛ mɔ a de mɔ mɔ ɛ kyɔŋwɛ mɔnɛ, a lɛɛ feyɛ mɔnɛ ya bɛɛ ŋu mɔ, mɔnɛ akatɔ i gyi, na bɔ lɛɛ anɛŋ se-ɔ, a sa a mɔ asɛŋ nɛ mɔ i ŋu-ɔ kwaasɛ. ²⁹ Amɔsɛ-ɔ mɔn' kɔɔrɛ mɔ kakatɔgyi-ro, na mɔn' sa mɔnɛ nyanɛpɛ Kristoo anɛsɛ na kusunɔ. Anɛŋ a asɛsɛ nɛ bɔ du feyɛ mɔ-ɔ bware feyɛ mɔn' bu bamɔ. ³⁰ A lɛɛ feyɛ ɔɔ waa siraa feyɛ ɔ wu a ɔ bɔ sa Kristoo a kusunɔ-o. Nɛ kasɛŋtɪŋ mɔ a ba a ɔ bɔ kya mɔ-rɔ anɛŋ nɛ mɔnɛ fɔŋfɔŋ gbaa maa taarɛ a mɔn' kya mɔ-rɔ-ɔ, nɛ ɔɔ deɛ a ɔ wu.

3

Anɛŋ nɛ Pɔɔl a yii bamɔ nɛ ba tɛŋŋɛ atwɛɛtu-o si-o

¹ Mɔ kɔsɔbɛɛ-ana, pwɛɛ na n dɛɛ tɔwɛ mɔ asɛŋ-ɔ bɔ gyɛ kɛɛ-ɔ, mɔ ɛ tɔwɛ a n gywii mɔnɛ feyɛ bɔ lɛɛ anɛŋ nɛ mɔnɛ gyɛ anɛ nyanɛpɛ asɛsɛ-ɔ se-ɔ, mɔn' sa a mɔnɛ akatɔ gyi. Kɛtɔ maa tɔɔraa mɔ feyɛ m bɛɛ kyɔrɛ kɛtɔ nɛ mɔ a kyɔ kyɔrɛɛ bɔ kyɔŋwɛ mɔnɛ-ɔ, a lɛɛ feyɛ a kunɔ mɔnɛ, na a lee mɔnɛ lɛɛ ɛbɔyɛ-rɔ.

² Mɔ i yii mɔnɛ sɛ feyɛ mɔn' sa Yudaawuye kɔ nɛ mɔ ɛ tɛɛ bamɔ ɛ igyono na ɛbɔyɛ awaapɔ na ŋyɔwɔrɛ atɛŋŋɛpɔ-ɔ se. Bamɔ nɛ bɔ yɛ a tiri feyɛ bɔ tɛŋŋɛ Kristoo awuye pɛɛɛ atwɛɛtu-o nɛ n de. ³ Anɛ ɛ gyɛ nɛ anɛ ɛ taarɛ a anɛ tɔwɛ feyɛ baa tɛŋŋɛ anɛ atwɛɛtu kasɛŋtɪŋ, n gyɛ bamɔ, a lɛɛ feyɛ anɛ fɛraa Wuribware a kufwiinɛ timaa-ɔ ɛ gyɛ nɛ ɔ kya anɛ-rɔ, nɛ anɛ i sunɔ Wuribware anɛ ŋkɔnɔ-rɔ kasɛŋtɪŋ-no-o. Amɔsɛ-ɔ, anɛ maa kyɔrɔ anɛ ɛyɛɛ bɔ lɛɛ kɛtɔ nɛ baa waa anɛ ŋyɔwɔrɛ-ɔ se. Amaa anɛ ɛ kyɔrɔ Kristoo. Mɔ nɛ anɛ a sɛ kɛdabɛ.

⁴ N dɛɛ mɔ ɛ kpa nɛɛ, bɔ lɛɛ mɔ kayɔwɔrɛ se-ɔ, mɔ ɛ taarɛ a n kyɔrɔ mɔ ɛyɛɛ, a lɛɛ feyɛ n de kɛtɔ se nɛ n kyɔrɔ mɔ ɛyɛɛ-ɔ kyɔŋ sɛsɛ kɛmaa. ⁵ Mɔn' nu. Bamɔ a kɔwɛ mɔ-ɔ, kake buruwasepɔ-ɔ nɛ baa tɛŋ mɔ kɔtɛwɛtu. Isireeliinyi ɛ gyɛ mɔ. Nɛ mɔ a lɛɛ Bɛnyaminɔ a kasu-o-ro. Mɔ akɔwɛpɔ gyɛ Heebrii awuye kasɛŋtɪŋ nɛɛ. Nɛ mɔ a gya anɛ mbraa nɛ Wuribware a sa anɛ Yudaawuye-o si feyɛ anɛŋ nɛ Farisii awuye-o a gya se-ɔ. ⁶ Nɛ mɔ a kpa Wuribware a mbraa amɔ asɛŋ bweɛtɔ, hareɛ mɔ a waa asɔrɛɛ awuye awɔrɛfɔɔ. Nɛ mɔ a gya mbraa amɔ sɛ pɛɛɛ anɛŋ nɛ ɔkɔ maa taarɛ a ɔ pɔrɔ mɔ feyɛ ma gya mɔmɔ se-ɔ. ⁷ Amaa san-ɔ n dɛɛ ŋ yɛ amɔ pɛɛɛ gyɛ asunɔ timaa nɛ a prɛ Wuribware-ɔ, amɔ mɔ mbeyɔmɔ fɛraa mɔ a taa nɛɛ feyɛ mɔ a waa bɔ twɛɛ nɛɛ, a lɛɛ feyɛ n gya Kristoo si. ⁸⁻⁹ A lɛɛ feyɛ ŋ nyi feyɛ mɔ i nyi mɔ nyanɛpɛ Kristoo Yeessuu, a kyɔ kayɛ mɔ-rɔ kɛtɔ kɛmaa. Kasɛŋtɪŋ, bɔ lɛɛ mɔ se-ɔ, kɛtɔ kɛmaa nɛ n dɛɛ n de-o a fɔ. Nɛ mɔ a taa amɔ feyɛ a gyɛ igyini nɛɛ, na ŋ nya bɔ gyii Kristoo, na ŋ kii mɔ sɛsɛ. Ma lɛɛ taarɛ a n tɔwɛ feyɛ n gyɛ sɛsɛ timaa bɔ lɛɛ anɛŋ nɛ mɔ a gya Wuribware a mbraa-ɔ se-ɔ se. Amaa mɔ kɛsɛsɛ timaa-o a lɛɛ Wuribware asɛ nɛɛ. Kɛtɔ sɛ nɛ n de kɛmɔ-ɔ ɛ gyɛ feyɛ mɔ ɛ kɔɔrɛ Kristoo mɔ i gyi. ¹⁰ Kɛtɔ nɛ mɔ ɛ kpa-ɔ ɛ gyɛ feyɛ n gyii Kristoo, na ŋ nya keyaalɛŋ nɛ Wuribware a ba bɔ kyinɔŋi Kristoo lɛɛ lowi-ro-o kɔkɔ. Nɛ mɔ ɛ kpa a ŋ ŋu asɛŋ nɛ Kristoo a ŋu-ɔ, na ŋ wu feyɛ anɛŋ nɛ ɔɔ wu-o. ¹¹ Na Wuribware ya sure, na ɔ sa a ŋ gbaa n kyinɔŋi lɛɛ lowi-ro yɔ ŋkpa-rɔ.

Kristoonyi kakyena-rɔ du nɛɛ feyɛ mɔ a sɛrɛ ɛnan-ɔ

¹² N gyɛ sa nɛ ŋ yɛ mɔ a kyɔ nya atɔ mɔ pɛɛɛ nɛɛ bɛɛɛ mɔ a kyɔ kii sɛsɛ timaa lowɛ nɛɛ. Amaa m maa ɛnanɔ sɛ kɛŋkɛŋ, na ŋ nya gya atɔ mɔ pɛɛɛ kra, na a kii mɔ lee feyɛ anɛŋ dɛɛ nɛ Kristoo Yeessuu a kra mɔ, nɛ ɔɔ sa nɛ mɔ a kii mɔ sɛsɛ-ɔ. ¹³ Mɔ kɔsɔbɛɛ-ana, mɔŋ fa feyɛ mɔ a kyɔ nya atɔ mɔ nɛ mɔ ɛ kpa-ɔ. Amaa kɛtɔ nɛ mɔ ɛ waa-ɔ ɛ gyɛ feyɛ n tanɔ amɔ nɛ mɔ a yɔwɛ bɔ sii kameɛ-ɔ pɛɛɛ se, na ŋ ŋwɛɛnanɔ kɛŋkɛŋ gya amɔ nɛ a bɔ akatɔ-rɔ-ɔ. ¹⁴ N sɛrɛ ɛnanɔ sɛ mɔ ɛ yɔ kɛɛ nɛɛ, na ŋ ya nya kɛtanɛɛbu. Kɛmɔ ɛ gyɛ feyɛ Wuribware tɛɛ mɔ feyɛ m bɔrɔ Kristoo Yeessuu si ya kyɛna mɔ asɛ sɔsɔ.

¹⁵ To, ane pɛɛɛ ne ane mon lɛɛ ane gye nyaagyi kokɔɔregyi-o-ro-o sure ketɔ ne mo a den tɔwe mo-ɔ se. Ne ɔko mɔ e ma sure si, Wuribware e gye ne o lee-ro, na ɔ bo kaapo mɔ. ¹⁶ Kana nkemaa ooo, mon' sa a ane dee gya ekpa ne ane a kyɔ gya se bo fo mbeyɔmɔ-ɔ se.

¹⁷ Mo kosɔbɛɛ-ana, mon' kase mo-ro. Na mon' kase bamo ne bo gya ane tokaapo a ekpa-ɔ se-ɔ-ro. ¹⁸ Ketɔ se ne mo e tɔwe amo-ɔ e gye feye ane bokɔ bo-ro ne bamo kakyena-ro e kaapo feye bo mon sure ane ato kekaapo-ɔ se. Baa kine kunu asen ne ane e kaapo bo lee Kristoo kuwu kiyii kpare-abɛɛ-ro-ɔ se-ɔ. Mo a kyɔ tɔwe bamo asen gywii monɛ iluwi bweɛtɔ. Amaa mbeyɔmɔ n de akuyuku nee mo e tɔwe mo i gywii monɛ. ¹⁹ Bamɔ nkpa kɛɛ-ɔ, ba yɔ awɔrefɔ deekpa-ro nee. A lee feye ba kpa ateesɛ bo kyɔ anen ne ba kpa Wuribware-ɔ. Ato ne weete bo peere-o, ne bamo fɛraa ba kaapo eyee amo se. Kaye mo-ro ato wɔre asen mfɛɛɛ ne bamo fɛraa ba fa. ²⁰ Amaa ane fɛraa ane gye Wuribware se agyi nee, ne ane gywii ane ɔmorɔwɛpɔ na nyanpe Yeessu Kristoo kelee soso ba-ɔ. ²¹ Mɔ ya ba, o kyurowi ane nyɔwɔre mɔ ne m mon bo len-ɔ, na ɔ bo buruwi nyɔwɔre ne n tɔre se, ne η kpen eyee feye mɔ lee-o. Keyaalen ne ɔ ba a ɔ bo waa amo-ɔ deɛ ne ɔ ba a ɔ bo baa ato pɛɛɛ mɔ kaase.

4

Mon' yere kenken feye Kristoo awuye-o

¹ Amosɛ se-ɔ, mɔ kosɔbɛɛ-ana ne mo e kpa monɛ asen bweɛtɔ, ne mo e kpa monɛ kebeenju, ne monɛ kakyena-ro bo mo kɔne, ne ka sa ne mo e kaapo mɔ eyee-ɔ, η ye, mon' yere ane nyanpe a kebegya-ɔ se kenken.

² Mbeyɔmɔ, mo e kɔre monɛ akyyee, fo Yodiya na fo Sintikee, nee feye monɛ a tee monɛ gye sese na mɔ kowɛɛɛ ane nyanpe a kokowɛɛɛ-ɔ-ro se-ɔ, mon' waa kana. ³ Ne m bee mo e kɔre fo Sisigoo (fo kenyarɛ kaase e kaapo feye Narebɛɛpɔ-kasentjin) feye fo kya akyyee-ɔ-ro, a lee feye baa waa kusun kenken sa ne asese a nu asen timaa-o. Soso ne Wuribware de wɔre kɔ ne ɔ kyɔreɛ bamo ne ba nya nkpa na kukyure ne a mon de kɛɛ-ɔ anyare waa-ro. Akyyee amo na Kelemens na bamo ne mo aa bamo a waa kusun-ɔ anyare bo wɔre amo-ro.

⁴ Mon' sa a monɛ akato gyi san kemaa, a lee feye monɛ gye ane nyanpe Kristoo asese nee. M bee η ye, mon' sa a monɛ akato gyi.

⁵ Mon' sa a ɔkemaa ηu feye monɛ a yuri monɛ eyee. A san kafwee, ane nyanpe i kinji a ɔ ba. ⁶ Monɛ ma sa a kotɔko asen tɔraa monɛ. San kemaa ne monɛ e kɔre kebwarekɔre-ɔ, mon' sa Wuribware anse. ⁷ Monɛ ya waa amo-ɔ, Wuribware e sa monɛ mɔ kayeyeyuri. Mɔ kayeyeyuri-o kyɔ bweɛtɔ hareɛ gbaa ane maa taare a ane nu kamɔ kaase lowe. Ka kyena monɛ nkponɔ na mfɛɛɛ-ro, na mon' nya kya se kii Kristoo Yeessu asese.

⁸ Mo kosɔbɛɛ-ana, nkɛɛ mon' dee fa ato timaa ne a de kenyarɛ-ɔ mfɛɛɛ na ato ne a gye kasentjin, ne a sa sese kedabe, ne a bware, ne a mon de iyisi, ne a gyi akato, ne a sa ne ba kyɔro sese-ɔ. ⁹ Na mon' dee waa ato pɛɛɛ ne mo a kaapo monɛ, na amo ne monɛ a ηu feye mɔ a waa-ɔ. Na kayeyeyuri sapo-ɔ Wuribware gya monɛ kameɛ.

Pɔɔl a sa bamo anse feye bamo a ke mɔ ato-ɔ

¹⁰ Mbeyɔmɔ, monɛ a bee sa ne mɔ kakyena ne n te bo sa Wuribware-ɔ a waa kɔne, a lee feye mbeyɔmɔ monɛ a bee kaapo anen ne monɛ e kpa mɔ asen-ɔ. η nyi feye monɛ e kpa mɔ asen san kemaa, amaa aa kyee feye monɛ a nya kpa bo kaapo feye monɛ e kpa mɔ asen. ¹¹ N gye kotɔko ne mo e kpa-ɔ se ne mo e tɔwe amo-ɔ, a lee feye η nyi feye ketɔ kemaa ne n de-o a baare sa mɔ. ¹² San kɔ, mon de seye, san kɔ mɔ, n de ato bweɛtɔ. Ton kemaa ne m bo san kemaa-ɔ, η nyi anen ne mo e kra mɔ eyee-ɔ. Hareɛ mo ya nya gyi kpone, bɛɛɛ akon i de mo ooo, a bware. Hareɛ n de bweɛtɔ, bɛɛɛ n de kafwee ooo, a bware. ¹³ A lee feye Kristoo e gye ne ɔ sa mɔ keyaalen ne, ketɔ kemaa ya to mɔ, ne mo e taare n de keyaalen-ɔ, mo i gyi kemo se.

¹⁴ Amaa monɛ a waa ato feye monɛ a kya mo-ro san ne asen a to mo-ɔ. ¹⁵ Mo aa monɛ pɛɛɛ nyi damenanse feye san ne ane a lee Yeessu kunu si asen timaa-o kotɔwe monɛ Makedoniya sweere se-ɔ, ne baa gya mɔ lee mfen-ɔ se, monɛ dooo e gye asoreɛ awuye ne monɛ a kya mɔ-ro. San amo-ɔ, monɛ ya nya kotɔko, mɔ deɛ mɔ ya nya, ne mɔ ya nya nyure, monɛ deɛ monɛ ya nya. ¹⁶ Kasentjin si, san ne m bo Tisalonikaa man-no, ne ketɔ a tiri mɔ bweɛtɔ-ɔ, monɛ e gye ne monɛ a kya mo-ro iluwi kana nkɔ. ¹⁷ A mon gye feye m bee mo e kpa a mon' sa mɔ atanne nee. Ketɔ ne ki gyi mɔ akato-ɔ e gye feye san kemaa ne monɛ e sa mɔ kotɔko-ɔ, Wuribware e sa ne monɛ kapoteɛ ne o de ɔ sa monɛ soso-ɔ i tii si. ¹⁸ Amosɛ-ɔ mɔ e kpa a mon' nu feye ketɔ ne mo a nya lee monɛ ase-ɔ gbaa kyɔ ketɔ ne ki tiri mo-ɔ. Mo a nya ketɔ ne monɛ a taa sa Ipradiit na ɔ bo kyonwe mo-ɔ. Aa baare sa mɔ. Ketɔ ne monɛ a bo kyonwe mo-ɔ du nee feye alɔnɔtɔ ne a bo kɔne, ne a gyi Wuribware akato, ne ɔ kɔre-ɔ. ¹⁹ Ne kotɔko e bo-ro ne ki tiri monɛ, Wuribware e den ɔ sa monɛ, a lee feye nyure ne ane a bɔro Kristoo Yeessu si nya-ɔ kyɔ bweɛtɔ. ²⁰ Mon' sa a ane se Wuribware nya kedabe na wuraa nsu pɛɛɛ. Amɛye.

²¹ Mò ẹ ka mọne okẹmaa ne ọ gya Kristoo Yeesuu si-o kan. Anẹ kọsọbẹẹ-ana ne bọ bọ mọ ase-ọ pẹẹ mọ ẹ ka mọne kan. ²² Wuribware ẹ asesẹ ne bọ gye Roma owure dabẹ a loj-ọ-rọ awuye-o na Wuribware a asesẹ ne bọ tii si bọ bọ mfee-ọ ẹ ka mọne kan.

²³ Mò ẹ kọre kẹbwarekọre feye anẹ nyanpe Yeesuu Kristoo yure mọne. Amẹye.

Kolosii awuye **Wore ne Pɔal a kyoreε bo kyonwe Kolosii man-na Kristoo awuye-o**

1-2 Mɔ, Pɔal, ne Wuribware a lee mɔ feye η kii Kristoo Yeessu a ayaa-ro ayerepɔ-o ɔko na anε kosɔbεε Timotii e gye ne anε e kyoreε wore mɔ anε e kyonwe Wuribware asεsε ne mone te Kolosii man-na, ne anε aa mone a yere Yeessu Kristoo kokɔaregyi si kii akowεbεε-o. Mɔ e kore kebwarekore feye anε se Wuribware yure mone, na ɔ sa mone kayeyuri.

Anεη ne Pɔal a kore kebwarekore sa bamo-ɔ

3 San kemaa ne anε e kore anε nyanpe Yeessu Kristoo mɔ se Wuribware kebwarekore-o, mone se-o anε e sa mɔ anse. 4 A lee feye anε a nu anεη ne mone e kɔare Wuribware mone i gyi-o, na anεη ne mone e kpa Wuribware asεsε asεη-o. 5 Ketɔ se ne mone e waa amo-o e gye feye mone gywii ketɔ timaa ne Wuribware a taa bo beya sosɔ gywii mone-o nee. San ne ɔko a tɔwe Wuribware kasεntij-o gywii mone-o, ne mone a nu amɔ asεη. 6 Asεη timaa bo lee Yeessu kunju si mɔ dεε e gye ne a sanjε-ro a yɔ sweere mɔ se tonj kemaa, ne a baa nyure. Anεη dεε ne aa kya se sa mone nyure mone kakyena-ro lee hareε kake ne mone a nu asεη-o, ne mone a nu kaase, ne mone a sure si feye kasεntij ne Wuribware a ηu mone ewεε. 7 Ipafras ne anε e kpa mɔ asεη bweeto-o ase ne mone a suye amo-o lee. Anε aa mɔ e gye ne anε e waa kusuj konko anε e sa Kristoo. Ne anε e kɔare mɔ anε i gyi mɔ kusuj ne o kperi mone se ɔ waa ɔ sa Kristoo-o-ro. 8 Mɔ ya tɔwe kekpa ne Wuribware a kufwiinjε timaa-o a sa mone-o asεη gywii anε.

9 Amosε-o lee hareε kake ne anε a nu mone asεη-o, anε monj tεε yɔwe kokore kebwarekore sa mone. Ketɔ ne anε gye ηkpeε anε e kore-o e gye feye Wuribware a kufwiinjε-o sa mone kanyiasεη, na mon' nya nu ketɔ ne ke e pre mɔ-o kaase lowε. 10 Mfaanεε ne mone kakyena-ro i baare a ka sa anε nyanpe kpa kemaa se, na mɔ akatɔ gyi anε se, na mon' nya kyena kakyena ne ka sa a mon' dεε waa kedamenanjε, na mone Wuribware kigyii waa kokyɔ bo tii si-o. 11 Nyɔsεpɔ-o anε e kore kebwarekore nee feye Wuribware taa mɔ keyaalεη dabe-o bo sa mone keyaalεη, na mon' nya taare nyite awɔrefoɔ kemaa ne mone i gyi bo lee anεη ne mone gya Kristoo a ekpa-o se-o se. 12 Amo-o ya ba anεη fεraa, mone e ba kakatɔgyi a mon' bo sa anε se Wuribware anse, a lee feye ɔɔ sa ne mone a fo feye mon' yɔ mɔ ase. Na mon' ya nya atɔ timaa ne ɔɔ taa bo beya, na ɔ bo sa mɔ asεsε mfen ne mɔ kelanjerɔ e lanjε-ro-o. 13 A lee feye ketɔ ne ɔɔ waa-o e gye feye Wuribware a lee anε lee kibugyii ne ki de anε keyaalεη-o-ro, ne ɔɔ sa na anε a tii mɔ gyi ne ɔ kpa mɔ asεη bweeto-o kuwure-o si. 14 Anε dεε anε gye Jɔbonsam nya nee, ne Kristoo a kɔare anε lee Jɔbonsam ase, ne anε a nya anε eyεε, ne ɔɔ sa ne Wuribware a taa anε ebɔye bo ke anε.

Anεη ne Kristoo du-o na ketɔ ne ɔɔ waa sa anε-o

15 Anε ya den ηu Kristoo,
amɔ anε a ηu Wuribware
ne ɔko monj tεε ηu-o nee.
Mɔ a gye Wuribware mɔ gyi wore kpen-o si-o,
mɔ e den o gyi ketɔ kemaa
ne Wuribware a twee-o se kuwure.

16 Mɔ se ne Wuribware a borɔ
twee ketɔ kemaa ne anε kee-o
na ketɔ kemaa ne anε monj kee-o
ne ke bo sosɔ na kaase-o.

Wuribware mbɔɔ ne ɔɔ sa bamo
keyaalεη ewɔrese ewɔrese-o gbaa,
mɔ se ne Wuribware a borɔ twee bamɔ.
Kasεntij si mɔ se ne Wuribware a borɔ twee ketɔ kemaa,
ne ɔɔ taa amɔ pεεε bo sa mɔ.

17 O te pwεε ne Wuribware a dεε twee ketɔ kemaa.
Mɔ e gye ne ɔ deere ketɔ kemaa se,
ne ɔ sa ne a du kyεkyεε.

18 Kristoo amɔ e gye asɔrεε kunju.
Asɔrεε awuye du nee feye
bamɔ a gye mɔ kayɔwɔre-o,
a lee feye mɔ ya lee asɔrεε kaase.
Mɔ ya beε gye ηkpeε kyinjji lee lowi-ro,

ne mo wore e gye ne o kii keto kema owure.

19 A gye Wuribware kepre feye
Yeesuu de keyaalen ne mo, Wuribware fɔɔfɔɔ, de-o,

20 na o nya ba mo lowi
ne oo wu kiyii kpare-abee-ro se-o
bo loɔɔ Wuribware na keto kema
ne ke bo soso na sweere-o keboɔto-ro,
na o bee nya baa kayeyuri bamo keboɔto-ro.

Fo e kpa Wuribware se koya, amo feraa kore gyi kenken

21 Mone mfere na awaase boye-o se-o, mone aa Wuribware a ten-ro san ko, ne mone a kii mo adon. 22 Amaa mbeyomo feraa Kristoo a taa mo eyee bo sa mone, ne oo wu bo loɔɔ mone aa Wuribware keboɔto-ro, na o nya sa a mon' fo Wuribware akato-ro, na mone nkpono-ro fwiiri, na mone mon de boye ko, na bo yere amo se poro mone. 23 Amaa mone maa taare a mon' yere Wuribware akato-ro, na mone ma gyi kepo, amo mone a kya se kore Kristoo gyi feraa. Na mon' yere kenken feye kidenbee ne ba pwee kemo neene-o. Na mone ma sa a oko lee mone lee temaa ne mone de feye mone e yo Wuribware se, ne mone asen timaa bo lee Yeesuu kunu si-o kunu a sa mone-o-ro. Asese eworese eworese kema ne bo bo ton kema-o a nu asen timaa mo. Na mo, Poo, mo e gye Wuribware keyaafore ne mo e towe asen timaa-o.

Aseɔ kweeroe ne Wuribware a lee bo kaapo-o e gye feye Kristoo bo ane ase

24 Na mbeyomo mo aworefo mo ne mo i gyi bo lee anen ne mo e waa kusun mo e sa Kristoo-o si-o bo mo kone, a lee feye mone se ne mo i gyi amo. Aworefo ne a san, na weete Kristoo gyi-o ne mo i gyi-o. Keto ne mo e kaapo-o e gye feye mone asoree awuye e gye mo kayowore, ne mone ne mo i gyi aworefo mo e sa. 25 Mo, Poo, ne Wuribware a sa ne mo i sun mo e sa asoree-o, ne oo taa abwareseɔ pree kotowe gywii aseɔ kusun-o bo sa. 26 Wuribware a ba abwareseɔ mo bo kweero kenana kema se kyee, ne mbeyomo oo bo lee bo kaapo mo aseɔ. 27 Kasentij si, oo kra mo mfere feye o lee mo asen kweeroe mo a o bo kaapo mo aseɔ. Aseɔ mo bo dwii, ne a kpen eyee, ne a gye kaye-ro aseɔ pree asen. Aseɔ kweeroe mo katin e gye feye Kristoo bo mone ase, ne mo se-o mone de tema feye mone e nya kedabe soso. 28 Amo-o se ne ane e towe Kristoo asen ane i gywii aseɔ pree. Ne ane de kanyiasen pree ne ane de-o ane i yii aseɔ se, na ane e kaapo okema, na ane nya sa a okema kii Kristoonyi kasentij. 29 Amose se ne m maa se n de keyaalen dabɛ ne oo sa mo-o mo e waa mo kusun kenken-o nee.

2

1 Mo e kpa a mon' nu anen ne mo a sun kenken sa mone Kolosii awuye na Lodikiya awuye na bamo ne bo mon tee nu mo-o. 2 Mo e waa amo-o nee na mon' nya nya wore, na mon' nya kpa abee asen, na mon' waa kana konko. Mfaane ne mone kanyiasen i tii si bo fo san ne mone i nu Wuribware kanyiasen kweeroe-o kaase, na mon' kore kamo gyi lowe. 3 Kristoo fɔɔfɔɔ e gye Wuribware kanyiasen kweeroe-o. Kristoo fɔɔfɔɔ ase ne mone e taare a mon' nya kanyiasen pree, na mon' nu Wuribware ato kweeroe-o kaase lowe. A lee feye a gye ato damenanse na ato timaa nee.

4 Mo e towe amo-o mo i gywii mone nee, na oko ma nya taa kayeba kanyiasen bo penna mone. 5 Haree mo a mon bo mone ase-o gbaa ooo, mone asen bo mo mfere-ro. Mo akato a gyi feye mo a nu feye mone yere mone Kristoo kokoregyi-o-ro kenken, na mone ma yo mfee mone e ba mfee.

Mon' sa apennapo ne bo de dimaadi kanyiasen-o se

6 Amose-o mone a tee kore Kristoo feye o gye mone nyanpe-o feraa, mon' gya mo se anen ne a kaapo feye mone gye mo ase-o. 7 Na mone gbaa mon' dee nya keyaalen lee Kristoo ase feye anen ne kiyii e nya kemo ateese ke e lee sweere-o, na feye anen ne loɔɔ ne baa pwee bo yera afoɔ se-o de keyaalen-o, na anen ne mone a kore keto ne mone a suye lee ane ase-o gyi-o nya tii si, na a waa mone kone.

8 Amaa mon' sa apennapo-o se. Mon' sa aseɔ ne bo de dimaadi kanyiasen na ayeba ba penna mone, na mon' nya kii bamo agyasepo-o se. A lee feye bamo kanyiasen-o mon lee Kristoo ase nee. Kaa lee ananato ne kaye mo-ro aseɔ e kaapo-o ase nee.

9 Kristoo ne o bo kii sese dimaadi-o e gye ne o de Wuribware a keyaalen-o pree, 10 ne nkee mo keyaalen a bo kyena mone nkpono-ro. Mo e gye Wuribware a mbao pree ne bo de keyaalen soso-o bamo nyanpe.

11 Keto ne ko ky-o e gye feye Kristoo ya bee tenne mone atweetu. N gye sa ne n ye mo fɔɔfɔɔ ya kra sekan bo tenne mone atweetu. Amaa mo ya lee mone lee mone eboye-ro. 12 Keto ne ko ky-o amo-o e gye feye, san ne baa bo mone asuu-o, a du nee feye bamo a

pure mone aa Kristoo kegyeranta-ro-o. Anen ne mone a koore gyi feye Wuribware a ba mo lej bọ kyinji Kristoo lee lowi-ro si, ne san ne bamo a bo mone asuu, ne mone a koso lee nkyu-o-ro-o, a du nee feye mone aa Kristoo a kyinji ba kakyena popwee-ro. ¹³ San-o mone dee mone du nee feye asese ne baa wu-o. A lee feye mone a dee mone te ebaye-ro-o, a du nee feye mone a wu-o. Amaa Wuribware a sa mone kakyena popwee feye anen ne oo sa Kristoo-o dee. Ne oo taa ane ebaye bo ke ane-o nee. ¹⁴ A du nee feye mo a ten asenkpargyi ne a bo Mosis a mbraa wore-ro-ro, ne aa kaapo feye ane dee ane gye ebaye awaapo-o. Ne a du feye mo a taa wore-o lee-ro, ne oo da mo bo mera mo kiyii kpare-abee-ro-o se-o. ¹⁵ Kristoo a wu kiyii kpare-abee-ro-o se-o se-o, ne oo ko gyi Wuribware a mbao boye ne bo dee bo de keyaalaj sosoo se, ne oo kra bamo, ne oo nure bamo, ne o gye nkpee, na bo gya se, na ipeere de bamo.

¹⁶ Amose se-o mone ma sa a oko yere keto ne mone i gyi na kemo ne mone i nuu-o si, na o nya poro mone. Mone bee mone ma sa a oko tawe gywii mone feye a tiri feye mon' gya oferi popwee kake gyenkperee a mbraa-o se-o, beee anen ne mon' bu kukyure kake-o, beee mon' gyi kasu kano ngyanje kema. ¹⁷ A lee feye Wuribware a sa Yudaa awuye anen a mbraa-o feye bo gya se, na bo nyinji si san kema feye oko e kpa a o ba. Mbrea amo du nee feye oko kuyayu ne ke gye mo nkpee-o. Mo ne o ba-o, mo e gye Kristoo. ¹⁸ Amose-o, oko ya tawe feye mon' baa mone eyee kaase, na mon' sun Wuribware mbao ne bo bo sosoo, mone ma kan koore gyi, na a kun mone Wuribware se koyo. Sese suyo yere kotoko ne o ye Wuribware a lee bo kaapo mo dee-ro-o si nee ne o tawe anen. Ne sese-o e kaapo mo eyee amo se, amaa mo-o mo mon gye seye, a lee feye mo mfere a lee kaye mo-ro nee. ¹⁹ Anen a sese-o a kine Kristoo, ne o mon lee o tii Kristoo si. Amaa Kristoo mo du nee feye sese kunu-o (ne ane Kristoo awuye-o mo gye mo kayowore.) Abowii na ekyakpa na akyiini e gye ne a de ane kunu-ro bo kya ane nyowore se. Kpa mo se ne Wuribware gya se o sa ne kayowore e dan. Anen dee ne Kristoo e sa ne mo asore e dan.

²⁰⁻²¹ To, mone kii Kristoo akoregyipo a sa ne mone a nya mone eyee lee ananato ne kaye-ro asese e kaapo-o se. A du feye mone a wu Kristoo a lowi ne oo wu-o. Ne emene se ne mone kakyena-ro san ka du feye mone a gye kaye mo-ro asese-o nee? Mone gya akisito bweeto se. Amo ako e gye feye, "Mone ma kra keto mo-ro, mone ma gyi keto mo, mone ma daboro keto mo na kemo-o na kemo-o." ²² Akisito mo peee, sese ya gyi amo beee mo ya nuu amo, keto a den lowe nee. Sese dimaadi ya sa asese akisito mo peee. ²³ Akisito mo du nee feye kanyiasen bo amo-ro, a lee feye a len asese ne ba bunje ba sun Wuribware mbao, na ba baa bamo eyee kaase, ne a sa ne ba waa bamo eyee aworefo. Amaa kasentij feraa a mon de keyaalaj asese mfere boye se na bamo nyoro we se.

3

¹ Amaa mone feraa, mone a nya kakyena popwee. A du feye mone a yowe mone kakyena dedaa-o bo sii kegyeranta-ro, ne mone a kyinji lee lowi-ro feye Kristoo-o. Amose-o, mon' dee kpa ato ne a bo Wuribware se mfen ne Kristoo te kuwuregya se Wuribware kiyise si-o. ² Mone ma kan taa mone mfere bo donjo kaye mo-ro ato se, amaa mon' taa mone mfere bo donjo ato ne a bo sosoo se. ³ Mone kakyena dedaa-o a wu, ne baa pure kamo, ne Kristoo a taa mone kakyena popwee-o bo kweero Wuribware ase, ne o deere se neene o sa mone. ⁴ Kristoo e gye mfen ne ane kakyena popwee mo ne ane te-ro-o a lee-o. Mo kebo kinji lee sosoo bee ba-o, mone e yo mo ase, na mo kedabe na wuraa-o bo kii mone lee.

Anen ne Kristoo awuye kyena-o

⁵ Amose-o mon' yowe keborogyi ne mone dee mone bo kemo-ro-o bo twee. Amo ako e gye kakyekpa na kanyarekpa na ayusen mfere boye na nyasepee. (Nyasepee mo du nee feye fo a sun kaye-ro ato fo e yowe Wuribware-o.) ⁶ Wuribware dun i fwii bamo ne ba waa ato mo-o se. ⁷ Mone kakyena dedaa-o-ro, ato mo se ne mone a gya.

⁸ Amaa mbeyamo feraa, mon' yowe mone keborogyi boye ne mone de-o, na mone ma lee sa a mone idun fwii, na mone ma lee nya kinjentij. Na mone ma lee kisi abee, na mone ma lee sa senja bo kye mone kosobee-ana beee mon' saare bamo. ⁹⁻¹⁰ Mone ma kan ba abee ayeba. Mon' yowe amo peee kowaa, a lee feye mone du nee feye sese a bun mo aprakee, ne o bunji, ne oo taa awaagya popwee bun-o. Mone akemaa a kii sese popwee ne mone otweepo Wuribware maa se o kyurowi mone, na mon' nya lee Kristoo san kema mo. Mfaanee ne mone e yere se, na mon' bo gyii mo lowe. ¹¹ Mone a maa se mone i kyurowi, na mon' nya kii feye Kristoo-o si-o, a kaapo ne feye Kristoo awuye peee ta. Oko mon lee o kwee. Griiki awuye mon kwee, ne Yudaa awuye kwee, ne bamo ne ba tenje atweetu-o mon kwee, ne bamo ne bo mon tenje-o kwee. Haree sweere ko se asese na oko se asese ooo, beee mone senja gye okonko beee o mon gye ooo, beee bo gye anya beee bo gye agyi ooo, oko mon lee o kwee. Amo Kristoo wore e gye ne o kyoo bamo kema. Kristoo bo bamo peee ase.

¹² Mone gye aseɛ ne Wuribware a lee feye mon' kii mo lee-o nee. Ne o kpa mone asen bweeto. Amose se-o mon' dee waa ato kpeyaa. Mon' nɔ abee ewee, na mon' waa mone beeko-ana kedamenanɛ. Na mon' dee baa eyee kaase sa abee. Na mon' dee bu ato, na mon' waa kanyite. ¹³ Oko ya waa fo kema a kesen ko, fo ma beɲɲaa mo. Saɲ kema ne oko ya waa fo asen, fo taa mo ebaye bo ke mo. Mon' taa bokoko ebaye bo ke bamo feye anen ne ane nyanɲe a taa mone lee bo ke mone-o. ¹⁴ Keto ne ke bee ki tiri-o e gye feye mon' dee kpa abee asen, a lee feye kekpa e gye ne ke e sa ne aseɛ e waa kano konko lowe. ¹⁵ Kristoo a tee mone feye mon' bo kyena kayeyuri-ro, na mon' waa kano konko-o se-o, mon' waa keto kema ne o towe-o, na o yuri mone nkpono. Na mon' sa mo anɛ saɲ kema. ¹⁶ Kristoo asen-o de ato timaa amo-ro. Ne mone ya sa ne aa sii mone nkpono-ro mone e taare a mon' ba kanyiasen bo kaapo abee anen ne mone e waa kedamenanɛ-o, na anen ne mone i kine ebaye kowaa-o. Na mon' ba ilin eworese eworese bo kyoro Wuribware. Na mon' sa a keto ne mone de mone e sa Wuribware anɛ-o a lee mone nkpono-ro. ¹⁷ Amose-o keto kema ne mone e waa-o beee mone e towe-o, mon' waa kemo, na mon' towe kemo, ane nyanɲe Yeessu kenya-re-ro. Na mon' boro Yeessu si bo sa ane se Wuribware anɛ.

¹⁸ Akyee ne mone a waaree-o, mon' dee bu mone akuri. Anen e gye ne a bware feye Kristoo akyee waa.

¹⁹ Anyare ne mone mo mone a waaree-o mo, mon' dee kpa mone aka asen, na mone ma waa bamo daa boye.

²⁰ Mone ne mone gye nyaagyi-o mo, mon' gya mone akowepo nno se kpa kema se, a lee feye a bware feye Kristoo awuye nyaagyi waa anen.

²¹ Na mone ne mone gye akowepo-o mo, mone ma waa keto ne ki i fwii mone agyi idun-o. N gye anen, bamo abaa-ro e yore.

²² Mone ne mone gye anya-o mo, mon' dee bu mone anyanɲe ne bo bo kaye mo-ro-o kpa kema se. Mone ma sun bamo akato se wore, amaa mon' lee mone nme-ro bo sun bamo, a lee feye Wuribware ne mone i sun. ²³ Anen se-o kusun kema ne mone e waa mone e sa bamo-o, mon' lee mone nme-ro waa, na mon' waa mone mfeere feye n gye sese ne mone e waa mone e sa, amaa ane nyanɲe Kristoo ne mone e waa mone e sa. ²⁴ Amo a gye ane nyanɲe Kristoo ne mone i sun-o si-o, mo e gye ne o ka mone koko. Mo kapotee ne o kpa bo beya mo ase-o kako ne o sa mone. ²⁵ Amaa oko ne mo-o mo ya waa boye, Wuribware mo e ka mo ebaye-o koko, a lee feye o gyi akema asen nee nee. Amaa o maa gyi amo kekpa se nee.

4

¹ Nkee mone ne mone gye anyanɲe-o mo, mon' dee kra mone anya nee nee, na mone ma waa bamo borokone. Mon' nyinɲi si feye mone gbaa mone de nyanɲe ne o bo sos-o.

A tiri feye aseɛ peee dee gya asen mo se

² Mbeyomo mo e towe a n gywii mone peee feye mon' dee kore kebwarekore. Mone ma di idi. Mone e kore kebwarekore, na mon' sa Wuribware anɛ. ³ Na mon' kore kebwarekore sa ane gbaa ane feye Wuribware sa a ane nya kpa dee towe Kristoo kasentɲ anen ne Wuribware a lee bo kaapo ane-o. Aa lee asen amo kotowe se ne baa tii mo mfee-o. ⁴ Amose-o, mon' kore kebwarekore feye n towe asen amo kpa timaa si, na aseɛ nya nu amo kaase nee nee.

⁵ Mon' gyii anen ne mone aa bamo ne bo mon' gye Kristoo awuye-o e kyena-o. Na mone ya nya bamo bo gyanɲe kafwee, mon' sa senɲa gywii bamo. ⁶ Mon' dee sa senɲa ne o bo kone-o gywii bamo. Na oko ya bise mone asen, mon' gyii anen ne mone e sa mo kano kpeyaa-o.

Kanaka

⁷ Mbeyomo n de ane kosobe timaa Tikikus, ne o gye asoree okyaropo ne ane e kore mo ane i gyi-o, mo e kyonwe mone ase na o bo towe mo asen peee gywii mone. Ane aa mo e gye ne ane e waa ane nyanɲe Yeessu a kusun-o. ⁸ Mo i sun mo mo e kyonwe mone ase nee, na o nya towe anen ne ane du-o asen gywii mone, na mone nkpono nya di mone nme-ro. ⁹ M bee mo i sun ane kosobe timaa Onisimus ne ane e kore mo ane i gyi-o. O gye mone aye wuye nee. Bamo abee anyo-o e towe keto ne ke e waa mfee-o a bo gywii mone.

¹⁰ Aristaakus ne o bo mo ase tiikpa mfee-o e ka mone kano. Anen dee ne Maak ne o gye Bar-Nabas mo kowebere-o e ka mone kano. (Mone a ky o nu feye ɲ ye mo ya ba, mon' kra mo damenanɛ.) ¹¹ Yosuwaa Yusutus gbaa e ka mone kano. Mo aa abee asa mo e waa kusun ane e towe Wuribware a kuwure-o asen. Bamo ne bo gye Yudaawuye-o bweeto a kore Yeessu gyi. Amaa bamo-ro abee asa amo wore e gye ne mo aa bamo e waa Wuribware a kuwure-o asen kotowe kusun mo. Ne bamo ya sa mo kakponakya bweeto.

¹² Mone beeko asoreenyi Ipafras gbaa e ka mone kano. Mo gbaa e waa kusun o sa Kristoo Yeessu nee. Saɲ kema o kore kebwarekore kenken o sa mone feye Wuribware sa a mon'

yere-ro kenken kore Kristoo gyi feye asese ne bo bo len kebwaresun-o-ro-o. O bee o kore kebwarekore feye mon' nu keto ne Wuribware e kpa feye mon' waa-o, na mone ma gyiri mo asen ikii. ¹³ Mo fahfah a nu anen ne so waa kusun kenken sa mone Kolosii awuye na asoree awuye ne bo bo Lodikiya man-no na Hirapolis man-no-o. ¹⁴ Lukas ne o gye dokotaa, ne ane e kpa mo asen bweeto-o na Deemas e ka mone kana.

¹⁵ Mon' ka Kristoo awuye ne bo bo Lodikiya man-no-o kana. Na mon' bee ka okyee Nimfa na Kristoo awuye ne ba gyanne ba waa asoree mo len-no-o kana.

¹⁶ Mone ya kare wore mo mone asoree-ro, na mon' sa a bo bee kare mo Lodikiya asoree-o-ro mo. Anen de ne mone gbaa mon' kare wore ne mo a kyoree bo kyonwe Lodikiya awuye-o.*

¹⁷ Na mon' tawe gywii Aakipus feye o waa kusun ne ane nyanne a sa mo feye o waa-o.

¹⁸ To, nkee mo, Paul, n de mo fahfah kesaree mo e kyoree asenkpargyi mo mo e ka mone kana. Mone ma tan se feye n san n da tiikpa mfee. Wuribware yure mone.

* 4:16 Wore mo a fo nee.

1 Tisalonikaa awuye

Wore gyeŋkpeɛɛ ne Pɔɔl a kyorɛɛ bo kyonwe Tisalonikaa man-no Kristoo awuye-o

1 Mo, Pɔɔl, na Silobaanus na Timotii e gye ne ane e kyorɛɛ wore mo ane e kyonwe mone ne mone bo Tisalonikaa man-no, ne mone gye asoree awuye, ne mone gye ane se Wuribware na ane nyanpe Yeessu Kristoo asese-o. Ane e kore Wuribware feye o sa mone nyure na kayeyuri.

Tisalonikaa asoree awuye kokoregyi na bamo asuj timaa

2-3 San kema ne ane e kore kebwarekore-o, mone se-o, ane e sa ane se Wuribware anse na kusun, a lee feye ane i nyinji ane ne mone kedamenanse a kaapo feye mone a kore Wuribware gyi-o si, na ane ne mone kusun kenken a kaapo feye mone e kpa ane nyanpe Yeessu Kristoo-o. Na ane bee ane nyinji si feye temaa ne mone de Kristoo-ro-o e sa ne mone yere kenken mone i gywii mo keboba-o.

4-5 Ane kosobe-ana, keto ne ke e kaapo feye Wuribware e kpa mone asen, ne oo lee mone feye mon' kii mo asese-o e gye feye, san ne ane a ba mone ase bo towe asen timaa bo lee Yeessu Kristoo kunu si gywii mone-o, n gye sena kwaa ne ane a den sa, a lee feye ane abwareŋ kotowe-ro, Wuribware a sa ane mo kufwiine timaa-o na mo keyaale. Ne o bee sa ne ane a kore asen ne ane a towe-o gyi bweeto. Ne mone bee mone nyi damenanse feye ane kakyena ne ane a bo kyena mone ase-o a kaapo mone ekpa timaa, na mon' gya se. 6 Ane se-o, mone a kase ane kakyena-ro na ane nyanpe Yeessu lee-o-ro-o. Na aworefo demante ne mone beko-ana amangyi a sa ne mone a gyi-o gbaa ooo, mone a bo kore abwareŋ kra-ro. Ne Wuribware a kufwiine timaa-o a sa ne mone akato a gyi. 7 Amose-o, ne bamo ne baa bo kore Yeessu gyi eman ne e ya san e bo mone Makedoniya na Akaya esweere se-o-ro a kase mone Wuribware kokoregyi-o-ro. 8-9 N gye Makedoniya na Akaya esweere se awuye dooo ne, bo lee mone kakyena se, ba nu abwareŋ mone. Amaa bee bo lee mone kokore amo gyi-o si, ton kema awuye a nu amo asen. Amose se-o ane mon lee ane de mone asen kema ane e towe, a lee feye asese ne bo bo mfen-o a ky towe ane ne ane a bo towe abwareŋ gywii mone, ne mone a kore amo gyi-o asen, na ane ne mone a yowe mone ikisi si kegya, ne mone a kore Wuribware ne mo wore e gye kaseŋtiŋ wuye, ne o te bo yo nsu pɛɛ-o gyi-o, 10 na ane ne mbeyamo mone i gywii mo gyi ne o lee sosɔ a o ba-o. Wuribware mo gyi Yeessu e gye mo ne oo kyinji lee lowi-ro-o. Mo gyi-o de e gye ne o ba, na o bo morowe ane lee Wuribware a kesebogyiiri ne o ba a o bo gyiiri aboyewaapo-o-ro.

2

Pɔɔl asuj waase Tisalonikaa man-no

1 Ane kosobe-ana, mone fonfon a ju feye ane a bo towe abwareŋ gywii mone-o, ane mon towe bo twee. 2 Ne mone bee mone nyi ane ne Filipii man-no awuye a saare ane, ne baa sa ne ane a gyi aworefo pwee ne ane a de kyon ba mone ase-o. Ne asese bweeto a kpa feye bo gya ane-o gbaa ooo, Wuribware a kya ane-ro, sa ane nkonosee ne ane a bo towe mo asen timaa-o gywii mone, mone aye Tisalonikaa. 3 Ane amon mon gye ayeba beee nko mpenna. Ane mon fo kpa amo kotowe-ro, ne ane mon de mfere boye ko ane e ka mone asen ane yera ekpa timaa si nee. 4 Wuribware fonfon ya deere ju feye ane gye asese timaa, ne o taare a o taa asen timaa-o kotowe kusun bo waa ane kesare-ro. Amose-o keto ne Wuribware e kpa feye ane towe-o ne ane e towe. N gye keto ne ke e sa a asese kpa ane asen-o ne ane e waa. Amaa keto ne ke e pre Wuribware-o ne ane e waa. A lee feye Wuribware wore e gye ne o nyi sese kema mfere, ne o nyi feye n gye ntimaa beee mboye. 5 Ane de ne mone bee mone nyi feye san ne ane a bo towe abwareŋ gywii mone-o, ane mon bo waa mone kanarokone nee beee ane mon penna mone kpa ato na atanne. Wuribware ne o bo sosɔ-o gbaa nyi feye n gye ane ne ane a bo waa-o nee. 6-7 Mone bee mone nyi feye haree ane a gye asese ne ane bo dwii, ne ane bee ane gye Kristoo a ayaa-ro ayerepo-o se-o, weete ane e taare a ane kore kotoko bo lee mone ase. Amaa ane mo ane a ba mone ase-o, ane mon bo sun ane e kpa mone beee oko nkyoro nee. Ane a ba-o, ane a baa ane eyee kaase nee feye ane ne trapo i yuri eyee o nyapo mo kayaagyii popwee-o na ane ne o deere mo gyi-ana se-o. 8 Kaseŋtiŋ ane a kpa mone asen-o se-o, n gye Wuribware kunu si asen timaa-o dooo ne ane a kpa feye mon' nu bo lee ane ase, amaa ane a kpa feye ane ten ane nka se sa mone bo tii si. 9 Ane kosobe-ana, mone a tan se feye ane a waa ane fonfon kusun ko mpase na kanye, ne ane a nya ane ateese na atanne aaa? Ane a waa ane nee a mone ma nya towe feye ane abwareŋ kebotowe-o a taa kekpono bo donjo mone se.

¹⁰ Anẹ nyi feye mone fɔɔfɔɔ na Wuribware e yere ane-ro feye, san ne ane a ba mone ase mfenj ne mone a bo kɔɔre Yeessu gyi-o, ane a kyena kakyena timaa ne ka bware-o, sa ne mone oko mon nya ane kunu si kebɔye ko bo poro ane. ¹¹ Anẹ e fa feye mone nyi anen ne ane a kra mone feye anen ne sese e kra mo gyi-ana-o. ¹² Ne ane a bee waa mone ware, ne ane a yuri mone nkpono, ne ane a kaapo mone anen ne mon' waa na mone kakyena-ro gyi Wuribware akato-o, a lee feye mo e gye ne do tee mone feye mon' bo tii mo kuwure-o si, na mon' nya mo kedabe-o koko.

¹³ Keto se ne ane bee ane e sa Wuribware anse san kemaa-o e gye feye san ne ane a bo tawe abwaresen gywii mone-o, ane a nu feye mone mon nu amo feye sese ase ne aa lee, amaa mone a nu amo nee feye Wuribware ase ne aa lee. Amose-o mone a kɔɔre gyi-o si-o, aa kyuruwi mone kakyena-ro. ¹⁴ Anẹ kosobee-ana, keto ne kaa waa asese ne bo gya Kristoo Yeessu si Wuribware asoree ne a bo Yudeya sweere se-o dee ya waa mone-o. Bo lee feye aworefo do ne Yudaa awuye a sa ne baa gyi-o dee ne mone aye awuye a sa ne mone i gyi-o. ¹⁵ Yudaa awuye amo ne bo bo mfenj-o dee ya mdo Wuribware akyaamee boko, ne baa bee bo mdo ane nyanpe Yeessu, ne nkee baa gya ane mo ane lee bamo ase bo kyonwe. Wuribware maa kpa anen ne baa waa-o. Baa waa okemaa mo borokoo ne. ¹⁶ Ne baa gya ane feye ane ma ya tawe gywii bamo ne bo mon gye Yudaa awuye-o anen ne Wuribware e taare a do morowe bamo-o. Na Yudaa awuye mo san ba waa ebaye ba donno abee se ba tii ededaa-o se. Ne nkee feraa, Wuribware kadunfwii a sii bamo se.

Pɔɔl kebee kpa bamo kanaka-ro koyɔ asen

¹⁷ Anẹ kosobee-ana, ane feraa, san ne asese ko a gya ane feye ane lee mone ase-o, keto mon kyee, ne aa waa ane gya bweeto feye ane a yowe mone. Haree ane fɔɔfɔɔ a mon bo mone ase gbaa ooo, mone asen san a bo ane nkpono-ro. ¹⁸ Kasentij ane a yorowe kebee bo ka mone kana. Mo, Pɔɔl, fɔɔfɔɔ a kpɔra-ro waa aniya na n kinji bo ka mone kana, amaa Obansam a sa ne ane mon nya keyaa. ¹⁹ Keto se ne ane e kpa a ane bo ka mone kana-o e gye feye ane de mone temaa ane kyon okemaa. Na bo lee mone se-o, ane nyi feye ane akato i gyi, na ane taare kaapo ane eyee ane nyanpe Yeessu Kristoo ase kake nsi ne do bee o kinji a do ba-o. ²⁰ Kasentij feraa mone a sa ne ane akato a gyi, ne bo lee mone se-o, ane e taare a ane kaapo ane eyee.

3

¹⁻³ Ne nkee feraa ane a nyinji mone bweeto, haree gbaa ane maa lee taare a ane kyena, na ane mon nu mone. Bo lee anen se-o, ne ane a waa ane mfeere feye mo, Pɔɔl, na Silobaanus sii Atenis man-ro, na ane sunj Timotii mone ase. Timotii gye ane kosobee-ana-o oko nee, ne ane aa mo peee e waa Wuribware a kusun-o ane e tawe Kristoo kunu si asen timaa-o. To, mbeyomdo ane a sunj mo mone ase feye do bo kya mone-ro, na mon' taare yere mone kebwaresun-o-ro kenken. Na do bee sa mone ware, na mon' taare dee kɔɔre Kristoo gyi, na mone oko ma kan kinji kamee, bo lee feye ane nyi anen ne mone i nu asen bweeto-o. Mone fɔɔfɔɔ nyi damenanse feye a gye Wuribware kepre feye mon' kperi mo se, na mon' gyi aworefo anen. ⁴ A lee feye san ne ane a ba mone ase-o, ane mon nu amo-o gbaa, ne ane a kyɔ tawe gywii mone feye mone e ba a mon' bo nu asen lee asese ase. Ne mone a nu feye amo a waa kasentij mo. ⁵ Amo-o peee se ne mo a mon lee mo i nu mone se, ne mo i nyinji mone-o, ne mo a sunj Timotii feye do bo kee feye mone san mone e kɔɔre Kristoo mone i gyi kenken beee. A lee feye mo a fon se feye nsanse Obansam a kyɔ mone-ro kee, ne mone a yowe kebwaresun-o, ne ane kekpono demante ne ane a kpone mone se-o a twee.

⁶ Amaa mbeyomdo Timotii a lee mone ase baa ane asen konkonese feye mone kokoo regyi-o na mone kekpa-o san a kyɔ. Do bee tawe gywii ane feye mone san mone i nyinji ane, haree gbaa mone e kpa feye ane aa mone a bee nu abee feye anen ne ane gbaa ane e kpa-o dee. ⁷ Amose-o mfee a asese-o a toaraa ane, na ba waa ane aworefo do gbaa ooo, ane a nu feye mone san mone e kɔɔre Kristoo mone i gyi-o a waa ane ware fee. ⁸ Nkee feraa ane a nu feye mone san mone yere kenken bo sa ane nyanpe-o se-o, seye mon lee a toaraa ane. Ane e da, ane i di idi. ⁹ Amose-o anen ne mone a sa ne ane akato a gyi neenee Wuribware akato-ro-o se-o, ane e sa mo anse na kusun bweeto. ¹⁰ Kanye na mpase peee ane e kore Wuribware feye ane aa mone a bee nu abee, na ane nya sa mone keto ne ke san ki tiri feye mon' nya, na mon' taare kɔɔre Kristoo gyi lowe-o.

¹¹ Anẹ e kore ane se Wuribware fɔɔfɔɔ na ane nyanpe Yeessu nee feye bo lonno ekpa-ro, na ane nya ba mone ase bo nu mone. ¹² Anẹ e kore kebwarekore feye ane nyanpe sa a anen ne mone e kpa abee na asese peee-o bee tii si, na kekpa-o waa kokyɔ feye anen ne ane e kpa mone asen-o dee. ¹³ Anẹ nyanpe Yeessu sa mone ware, na oko ma taare nya mone kunu si kebaye ko tawe ane se Wuribware akato-ro, san ne ane nyanpe na mo asese i kinji a bo ba-o.

4

Kakyena ne ka pre Wuribware-o asen

¹ Mbeyomɔ ane kosobee-ana, monɛ a suye kakyena timaa ne ka pre Wuribware-o lee ane ase. Monɛ a nu ane kano. Amaa ane de ane nyanpe Yeessu ane e kore monɛ nee feye mon' waa amo ne a kyɔ amo-o. ² A lee feye monɛ mon' tan ato ne ane nyanpe Yeessu a sa ane, ne ane a kaapo monɛ-o se. ³ Amo e gye feye Wuribware e kpa nee feye monɛ nkpono-ro fwiiri, na monɛ ma kan waa kakyee kpa beee kanyarekpa. ⁴⁻⁵ Keto ne monɛ anyare waa-o e gye feye monɛ okemaa mo kra mo eyee lee akyye ase, na mo aa mo ka doo-o, e gye ne bo di kekyee na kenya. Monɛ oko na okyye ma di, na o kpa mo yowe-ro, feye ane ne bamo ne bo mon' nyi ane ne ba sun Wuribware-o e waa-o. A tiri feye oko ya waaree okyye, na o kra mo neene ane ne a pre Wuribware na sese-o.

⁶ Amose, fo kemaa mo i de fo ka, kra mo neene, fo maa lee ya kpa fo beeko mo ka, na o lee mo kuri kamee. Ane a kyɔ towe asen mo peee gywii monɛ, ne ane a yii monɛ se, na a bo lenlen, feye ane nyanpe i gyiiri bamo ne ba waa ane a eboye-o keseba. ⁷ Bo lee feye Wuribware mon' tee ane nee feye ane bo waa kakyee kpa beee kanyarekpa. Amaa oo tee ane feye ane bo kii ase timaa ne bo mon' de iyisi-o. ⁸ Ane ne bo sa monɛ okemaa mo kufwiine timaa-o ne oo kine.

⁹ Mbeyomɔ, monɛ fonfon abee kekpa asen-o feraa, a mon' tiri feye ane bee towe amo asen, a lee feye Wuribware fonfon ya kaapo monɛ kekpa ne mon' bo kpa abee-o. ¹⁰ Kasentin' si feraa, monɛ e kpa monɛ kosobee-ana ne bo bo Makedoniya sweere se-o peee asen. Amaa ane e kore monɛ nee feye mon' sa a ane a kekpa-o bee tii si. ¹¹ Na mon' nya mfeere waa din' kyena kayeyuri-ro, na monɛ ma taa monɛ nno waa asese asen-ro, na mon' deere monɛ fonfon asun si waa kenken, na mon' kyena monɛ eyee se, feye ane ne ane a kyɔ kaapo monɛ feye mon' waa-o. ¹² Monɛ ya waa mfaane, monɛ maa lee nare monɛ akosobee se monɛ e kpa ateese na nkyu, na bamo ne bo maa kore Kristoo ba gyi-o nya bu monɛ.

Ane nyanpe kikinji ba-ro asen

¹³ Na mbeyomɔ, ane e kpa feye mon' nu keto ne, asese ya wu, ne ke e waa bamo-o. Na monɛ ma nya su bamo nle feye ane ne bamo ne bo mon' de temaa feye bamo ya wu ba yo Wuribware se-o i su-o. ¹⁴ Ane ne ane a kore gyi feye Yeessu a wu, ne oo bee kiyinji lee lowi-ro-o, ane de ne ane e kore ane i gyi feye bamo ne baa kore Yeessu gyi, ne baa wu-o, Wuribware e yaa bamo mo aa Yeessu ase, na kake oko bamo mpepeyo lee soso ba.

¹⁵ Keto ne ane nyanpe a kaapo ane-o de ne ane e kaapo monɛ mbeyomɔ. Amo e gye feye ane ne ane te ane kee san ne ane nyanpe e ba-o maa gye bamo ne baa kyɔ wu-o nkpee. ¹⁶ Amaa ane nyanpe e faa kenken nee, na bo nu Wuribware kaboo brese-o bore, na Wuribware kabere dabe-o su, na ane nyanpe fonfon lee soso ba. Na bamo ne baa kore Wuribware gyi, ne baa wu-o gye nkpee kiyinji lee lowi-ro. ¹⁷ Na Wuribware kpowe bamo aa ane ne ane san ane te san amo-o bo gyanne awore-ro ya gyanjaa ane nyanpe. Na lee san amo-o, ane ya kyena ane nyanpe ase nsu peee. ¹⁸ Amose-o, mon' de ba asen kparegyi mo bo waa abee wore.

5

Mon' waa siraa gywii san ne Yeessu i kinni a o ba-o

¹ Ane kosobee-ana, mbeyomɔ, a mon' lee a tiri feye ane a bee kyorere towe gywii monɛ san ne amo-o ne ane a towe amo asen-o peee e waa-o. ² A lee feye monɛ fonfon nyi damenanse feye ane nyanpe a kake amo ne o de o ba amo-o i fu ane-ro nee feye ane ne oyɛ e kweero o ba o ywii kanye-o nee. ³ San ne asese peee mo e fa feye kayeyuri a ba kaye-ro, ne kufu mon' lee ke bo-ro-o, ne asen dabe dabe e ba okemaa se. Ane amo i puruwe bamo feye kadowe a kra danpokyye puri-ro, ne o nu gya-o. Amose-o bamo okemaa maa nya mo eyee peee, oko maa lee. ⁴ Amaa ane kosobee-ana, monɛ mon' te kibugyii-ro. Ane se-o kake ne ane nyanpe de o ba-o maa puruwe monɛ feye oyɛ-o. ⁵ Monɛ peee mo gye asese ne bo bo kelañner-o-ro-o nee. Ane Kristoo agyasepo-o feraa, ane mon' bo kibugyii-ro. ⁶ Amose-o, ane ma di idi feye bokoo-o. Ane ma di idi, na ane bee ane ma bwee bweeto. ⁷ A lee feye kanye ne bamo ne ba kpa idi-o i di idi, ne bamo ne ba bwee-o mo ma e bwee. ⁸ Amose-o ane feraa ane a bo kelañner-o-ro-o se-o, ane ma bwee. Ane sa a kekpa na kokoregyi ne ane de-o kore ane nkpono, na temaa ne ane de feye Wuribware e morowe ane-o kore ane mfeere, na a kun ane feye ane ne soogyaa i bun' mo kekyanse kaare-o o kun' mo kekan' na kekyanse kpa mo o kun' mo kunu-o. ⁹ Bo lee feye Wuribware mon' lee ane nee a o bu ane kero, na o gyiiri ane keseba. Amaa oo lee ane nee a o nya sun ane nyanpe Yeessu Kristoo na o bo morowe ane. ¹⁰ Yeessu a wu sa ane. Ane se-o, san ne o bee o kinni a o ba-o, ne ane ya wu beee ane kee gbaa ooo, ane e

yɔ a anɛ ya kyena mɔ asɛ. ¹¹ Amɔsɛ-ɔ, mɔn' deɛ ba amɔ-ɔ bɔ waa abɛɛ wɔrɛ, na mɔn' kya abɛɛ-rɔ, fɛyɛ anɛn nɛ mɔnɛ maa sɛ mɔnɛ ɛ waa mbɛyɔmɔ-ɔ.

Aseɲ-ɔ lalalɔwɛ na kanɔka

¹² Anɛ kɔsɔbɛɛ-ana, aseɲ nɛ a tii si-o ɛ gye fɛyɛ anɛ ɛ kɔrɛ mɔnɛ nɛɛ fɛyɛ mɔn' bu asɔrɛɛ agyɛnkɔrɛpɔ nɛ bɔ bɔ mɔnɛ-rɔ ba deɛrɛ mɔnɛ sɛ, na ba kaapɔ mɔnɛ anɛn nɛ mɔn' kyena kakyena timaa-o-ro. ¹³ Na bɔ lɛɛ kusɔn nɛ ba waa ba sa mɔnɛ-ɔ sɛ-ɔ, mɔn' bu bamɔ nɛɛnɛɛ fɛyɛ bɔ gye mɔnɛ abɛsɛ, na mɔn' kpa bamɔ aseɲ bweɛtɔ. Na mɔnɛ wɔrɛ wɔrɛ-ɔ, mɔn' sa a kayɛyuri ba mɔnɛ kakyena-rɔ.

¹⁴ Nkɛɛ anɛ ɛ kpa fɛyɛ mɔn' deɛ nɛn bamɔ nɛ wɔrɔgya de bamɔ Wuribware kusɔn-no-o ɛtɛbɔ. Na mɔn' deɛ waa bamɔ nɛ bamɔ mfɛɛrɛ mɔn' da, nɛ idun ɛ tɛnɲɛ bamɔ-ɔ wɔrɛ, na mɔn' kya bamɔ nɛ bɔ mɔn' bɔ lɛɲ-ɔ-rɔ, na mɔn' waa kanyite sa ɔkɛmaa. ¹⁵ Ɔkɔ ya waa mɔ bɛɛkɔ bɔyɛ, mɔnɛ ma sa a mɔ bɛɛkɔ-ɔ mɔ waa bɔyɛ bɔ teere. Amaa mɔn' lɛɲ ɛyɛɛ waa abɛɛ na asɛsɛ pɛɛɛ kɛdamɛnɔnɛ sɔn kɛmaa.

¹⁶ Mɔn' sa a mɔnɛ akatɔ gyi sɔn kɛmaa. ¹⁷ Mɔn' deɛ kɔrɛ kɛbwarekɔrɛ kake kɛmaa. ¹⁸ Na aseɲ kɛmaa mɔ ya tɔ mɔnɛ nɛ amɔ ɛ gye abɔyɛ bɛɛɛ akpɛyaa ooo, mɔn' sa Wuribware anɛ sɛ fɛyɛ amɔ a ba anɛn, a lɛɛ fɛyɛ anɛn nɛ Wuribware a bɔrɔ Yeessu si bɔ kaapɔ anɛ-ɔ, nɛ ɔ kpa fɛyɛ anɛ waa.

¹⁹ Mɔnɛ ma tii kpa nɛ Wuribware a kufwiɲɛ timaa-o ɛ bɔrɔ mɔnɛ sɛ a ɔ ba mɔnɛ bɔ waa asun-o. ²⁰⁻²² Ɔkɛmaa nɛ mɔ ya bɔ tɔwɛ aseɲ kɔ gywii mɔnɛ, nɛ ɔ ye aa lɛɛ Wuribware ase nɛɛ, mɔnɛ ma kine, na mɔn' gya mɔ aseɲ-ɔ bɔ twɛɛ. Amaa mɔn' deɛrɛ aseɲ-ɔ-rɔ nɛɛnɛɛ, na mɔn' kɛɛ fɛyɛ kasɛnɲɛn nɛɛ nɛ aa lɛɛ Wuribware ase bɛɛɛ. Na mɔn' taa atimaa-o, amaa mɔn' kine ɛbɔyɛ kɛmaa.

²³ Anɛ ɛ kɔrɛ kayɛyuri sapɔ-ɔ Wuribware anɛ ɛ sa mɔnɛ fɛyɛ ɔ kpɛɛ mɔnɛ pɛɛɛ iyisi. Na ɔ sa a mɔnɛ nɲkɔnɔ fwiiri lee mɔnɛ ɛkra na nɲɔwɔrɛ lɛɛ bɔyɛ kɛmaa-rɔ bɔ fɔ kake nsi nɛ anɛ nyanɲɛ Yeessu bɛɛ o kinɲi a ɔ ba-ɔ. ²⁴ Wuribware ɛ waa anɛn, a lɛɛ fɛyɛ mɔ fɔnɲɔn ya tɛɛ mɔnɛ, o de kasɛnɲɛn, ɔ maa lanɲɛ mɔ kanɔ daa.

²⁵ Anɛ kɔsɔbɛɛ-ana, mɔnɛ gbaa mɔn' deɛ kɔrɛ kɛbwarekɔrɛ sa anɛ. ²⁶ Mɔn' ka asɔrɛɛ-rɔ awuye-o pɛɛɛ kanɔ damɛnɔnɛ. ²⁷ Anɛ nyanɲɛ kɛnyarɛ-rɔ sɛ-ɔ, mɔ ɛ kɔrɛ nɛɛ fɛyɛ mɔn' kare wɔrɛ mɔ gywii asɔrɛɛ awuye-o pɛɛɛ. ²⁸ Mɔ ɛ kɔrɛ kɛbwarekɔrɛ fɛyɛ anɛ nyanɲɛ Yeessu Kristoo yure mɔnɛ.

2 Tisalonikaa awuye

Wore nyasepo ne Poul a kyoree bo kyonwe Tisalonikaa man-n Kristoo awuye-o

1-2 Mo, Poul, na Silobaanus na Timotii e gye ne ane e kyoree wore ma ane e kyonwe mone ne mone bo Tisalonikaa man-n, ne mone gye asoree awuye, ne mone gye ane se Wuribware na ane nyanpe Yeessu Kristoo asese-o. Ane e kore kebwarekore ane e sa mone feye ane se Wuribware na ane nyanpe Yeessu Kristoo sa mone nyure na kayeyuri.

Yeessu Kristoo keba nyasepo-o asen

3 Ane kosobee-ana, mone se-o, a tiri feye ane sa Wuribware anse sanj kema. A bware feye ane a waa anen, a lee feye anen ne mone a kore Kristoo gyi-o na kekpa ne mone e kpa abee-o i tii si sanj kema. 4 Ne mone Yeessu kokoregyi na abee kekpa mo se, ne ane feraa ane e kaapo ane eyee asoree kema-r. Na ane e towe ane i gywii bamo feye aworefo suyo ne mone i gyi na asen demante ne mone i nu bo lee anen ne mone gya Kristoo a ekpa-o se-o gbaa ooo, mone sanj mone de nkpono mone e kore Kristoo mone i gyi kenken.

5 Amo-o peee e kaapo-ro neene feye anen ne Wuribware i gyi asese asen-o gye kasentij. Na bo lee anen se-o, o nu feye mone a fo feye mon' tii Wuribware kuwure ne mone a kperi kemo se mone i gyi aworefo-o se. 6 Amo a gye feye Wuribware e waa keto ne ki bware-o si-o, o sa a bamo ne ba waa mone aworefo-o nu asen. 7 Na o sa a eyee tware mone aa ane peee, sanj ne ane nyanpe Yeessu na mo mbao e lee soso a bo bo ba sweere-o. Mbaa amo de Wuribware a keyaalen-o, na agyabren a muruwaa bamo aa Yeessu. 8 Na Yeessu ba dondaa bo ko bamo ne ba kine Wuribware-o na bamo ne bo maa gya ane nyanpe Yeessu Kristoo kunu si asen timaa-o si-o. 9 Keto ne Wuribware e waa a o bo gyiiri bamo keseba-o e gye feye o gya bamo a o lee mo ase nee peee, na o bee gya bamo lee mo kelanjer o ne ke e kaapo mo kedabe-o ase, na o meraa bamo kikipuri si nsu peee. 10 Kake dab e ne Yeessu e ba, na o bo nya kedabe na wuraa na nkyoro lee asese ne ba kore mo ba gyi-o ase-o ne ato ma peee e ba anen. Mone gbaa mone tii bamo ne ba sa Yeessu kedabe na wuraa na nkyoro kake amo-o se. A lee feye mone gbaa mone a kore asen timaa ne ane a towe gywii mone-o gyi.

11 Amose ne sanj kema ane e kore Wuribware ane e sa mone feye o sa a mon' gya ekpa timaa si, emo ne i bware bo sa kakyena timaa ne o tee mone feye mon' bo kyena-o. Ne ane bee ane e kore Wuribware sanj kema ane e sa mone feye o ba mo elen-o bo sa a itimaa na kusun ne mone e kpa kowaa-o baare damenanse sa mone, a lee feye mone Kristoo kokoregyi e gye ne ke e sa ne mone e waa anen a kusun timaa-o. 12 Bo lee amo se ne ane e kore amo-o, na mone kakyena-ro nya sa a bo kyoro ane nyanpe Yeessu, na mo-o mo sa a bo kyoro mone anen dee. Wuribware na ane nyanpe Yeessu Kristoo nyure e gye ne n sa a amo-o peee ba anen.

2

Oborokonepo-o keba asen

1-2 To, mo e kpa a n towe asen bo lee sanj ne ane nyanpe Yeessu Kristoo e ba, na ane Kristoo awuye gyantje gyantjaa mo-o. Ane kosobee-ana, ane e kore mone nee feye mone ma yowe mone eyee sa oko, na o towe gywii mone feye kake ne ane nyanpe de o ba-o a ky o fo, na a sa a mone mfeere waa biribiri, beee ayonjeyonje dee mone. Mo a kore gyi feye oko a koso towe ato ne o ye Wuribware a lee bo kaapo mo feye Yeessu a ky o kinji ba-o asen gywii mone. Beee oko mo a towe gywii mone feye ane fonfon a da mo keseba feye Yeessu a ky o ba. Beee oko mo ye ane fonfon a kyoree waa ane ewore-o oko ne ane a bo kyonwe mone-o-ro anen. Ba ba ayeba nee. 3 Mone ma sa a oko penna mone kpa kema se. A lee feye pwee na ane nyanpe dee ba-o, asese bweeto e yowe kebwaresun, na bo yere bo kye Wuribware, na oko ne ba tee mo e oborokonepo-o lee ifuri. Oborokonepo amo, a waa dee o lwee aworefo deekpa-ro. 4 Mo dee mo e gye ne mo feraa yere bo kye keto kema ne asese i sun-o, haree Wuribware beee kisi, na o kaapo mo eyee feye o ky o kyon keto kema. Na o kyena Wuribware sunkpa fonfon tee mo eyee feye Wuribware.

5 Mone a tanj se feye mo a towe amo-o peee gywii mone sanj ne m bo mone ase-o ooo 6-7 Mone fonfon nyi keto ne ki i kunj oborokonepo-o keba mbeyomo-o. Mo sanj ya fo, ne o ba. Haree mbeyomo gbaa ebaye bo kaye mo-ro, amaa e ya kweero. Amaa keto ne ke e waa-o maa waa, amo sanj ne baa lee oko ne mbeyomo o kunj oborokonepo amo keba-o lee-ro pwee. 8 Sanj ne oko ne o kunj mo-o a lee-o, ne oborokonepo amo e lee ifuri. Amaa ane nyanpe Yeessu e gye ne mo ya ba, ne sanj amo o ba mo kano-ro afwii na mo kotorese-o na o bo mo oborokonepo-o. 9 Pwee na Yeessu dee ba-o, oborokonepo-o e ba Obonsam elen na o bo waa

akpenyeetɔ eworese eworese ne a penna asese-ɔ. ¹⁰ Na ɔ borɔ ekpa boye kɛmaa mɔ ne ɔ nya-ɔ se bo penna bamɔ ne bo maa nya nkpa na kuyure ne a mon de kee-ɔ. Bo maa nya nkpa na kuyure amɔ bo lee anen ne baa kine kasentɔn-o kekpa-ɔ se. N gye anen se, weete Wuriware a morɔwe bamɔ. ¹¹ Amose-ɔ ne Wuriware a sa ne ba nu, na ba kɔre ayɛba asen ba gyi. ¹² Amɔ lalalowe-ɔ e gye feye Wuriware i bu bamɔ ne bo mon kɔre kasentɔn-o gyi, ne ebɔye kɔwaa bo bamɔ kɔne-ɔ kepa.

Mon e gye asese ne Wuriware fɔnfɔn a lee-o

¹³ Amaa mon fɛraa, mɔ kosobee-ana, mon se-ɔ, a tiri feye ane sa Wuriware anse, a lee feye ane nyanpe Wuriware e kpa mon asen, ne oo lee mon haree san ne ɔ twee kaye-ɔ feye mon' kɔre kasentɔn-o gyi, na Wuriware a kufwiɔnɛ timaa-o nya sa mon nkponafwiiri. Mfaane ne ɔ morɔwe mon. ¹⁴ San ne ane a bo tawe asen timaa bo lee Yeessu kunu si gywii mon-ɔ, Wuriware a tee mon feye mon' nya nyure ne ɔ kyɔ lee mon feye mon' nya-ɔ, na mon' bee nya ane nyanpe Yeessu Kristoo kedabe-ɔ kɔkɔ. ¹⁵ Amose-ɔ ane kosobee-ana, mon' kra kasentɔn ne ane a bo kaapo mon-ɔ-ro kenken. Abwarese ne ane a ba kanɔ bo tawe bo kaapo mon-ɔ, na amɔ ne ane a kyore amɔ ewore bo kyonwe mon-ɔ ne n de. ¹⁶⁻¹⁷ Na nkee ane e kore Wuriware feye ane nyanpe Yeessu Kristoo na ane se Wuriware sa mon wore na keyaalen, na mon' nya dee waa ketɔ ne ki ware-o, na mon' dee tawe asen ne a bware-o san kɛmaa. A lee feye bamɔ ya kpa ane asen, ne baa sa ane nkponɔ na tɛmaa ne a mon de kee-ɔ.

3

Anen ne mon' kore Wuriware sa ane-ɔ

¹ Nkee ane kosobee-ana, mon' kore Wuriware sa ane feye ane nya eyee neene yɔ ton kɛmaa menan menan ya tawe ane nyanpe kunu si asen, na a nya sanne-ro ya fo ton kɛmaa, na bamɔ ne ba nu amɔ-ɔ kɔre kra-ro gya amɔ se feye mon-ɔ. ² Mon' bee kore Wuriware feye o lee ane lee asese boye na aborokɔnɛpo kesaree-ro, a lee feye n gye okɛmaa ne o nu asen-ɔ e gye ne ɔ kɔre a o gyi.

³ Amaa mon fɛraa, ane nyanpe a gye kasentɔn gyipo-ɔ se-ɔ, ɔ sa mon keyaalen, na o kun mon lee mon lee ɔbɔnsam kesaree-ro. ⁴ Ane fɛraa, ane nyanpe a sa ne ane a kɔre gyi feye mbeyamɔ mon e waa ketɔ ne ane a bo sa mon feye mon' waa-ɔ, na mon e kya se a mon' waa anen mɔ bo yo.

⁵ Nkee ane e kore ane nyanpe ne feye ɔ kaapo mon, na mon' nyu anen ne Wuriware e kpa mon asen bweetɔ-ɔ, na anen ne Kristoo a gyi kanyite aworefo-ro-ɔ.

Mon ma waa worɔgya

⁶ Mbeyamɔ, ane kosobee-ana, ane i yii mon se ane nyanpe Yeessu Kristoo kenya-re-ro feye mon ya nyu mon kosobee Kristoonyi ko ne o de worɔgya, ne ɔ mon gya ekpa ne ane a kaapo mon-ɔ se, mon aa mɔ ma nare. ⁷ Mon fɔnfɔn nyi damenanse feye a tiri feye mon' kase anen ne ane a ba mon ase bo kyena-ɔ-ro. Ane mon waa worɔgya. ⁸ Anen de ne mon nyi feye ane mon kyaare mon kɔre ateese gyi, ane a sɔ gyi nee. Amaa ane a sun ane fɔnfɔn kusun mpase na kanye nee, kpa atanne bo bera ane eyee, na ane ma nya taa tɔraa bo donɔ mon se. ⁹ A mon gye feye ane mon de kpa feye ane kɔre ateese lee mon ase. Amaa ane a waa anen nee na mon' nya gya ane ekpa-ɔ se. ¹⁰ A lee feye san ne ane bo mon ase-ɔ, ane a da kekpare ko feye, "Okɛmaa ne ɔ maa kpa kusun-o, bo ma sa mɔ ateese a o gyi."

¹¹ Amaa mbeyamɔ ane a nu feye bokɔ bo mon-ro, ne bo de worɔgya. Bo maa waa asun kɛmaa, amɔ asese asen-ro kenare lweero doo. ¹² Ane a asese-ɔ, ane de ane nyanpe Yeessu Kristoo kenya-re ane e kore bamɔ nee feye bo kyurowi bamɔ anaregyi-o, na bo waa dinɔ, na bo sun kusun kpa kotɔko bo kee bamɔ eyee.

¹³ Amaa mon, ane kosobee-ana-ɔ fɛraa, mon ma tawe feye mon a kponɛ na itimaa beee kedamenanse kɔwaa se. ¹⁴ A taare a a waa feye oko bo-ro mfen ne mɔ fɛraa maa gya asen ne ane a kyore wore mɔ-ro bo kyonwe mon-ɔ se. Amɔ e gye anen fɛraa, amɔ mon' sa anen a sese-ɔ se, na mon aa mɔ ma lee kpa seye, na ipeere nya nya mɔ. ¹⁵ Amaa mon ma kan taa sese-ɔ bo kii mon don. Mon' ka mɔ asen kpeyaa feye mon kosobee-ɔ.

Asen lalalowe ne ane de ane e kra mon-ɔ

¹⁶ Ane e tawe a ane bo gye kee feye ane e kore Wuriware ane e sa mon feye ane nyanpe Yeessu fɔnfɔn ne ɔ gye kayeyuri sapo-ɔ sa mon kayeyuri san kɛmaa na ketɔ kɛmaa-ro. Ane nyanpe gya mon peee kamee. ¹⁷ Amaa mbeyamɔ mɔ, Pɔl, fɔnfɔn de mɔ kesaree mɔ e kyore lalalowe a asen mɔ mɔ e kyonwe mon nee feye mɔ e ka mon peee mɔ kanɔ. Mfaane ne mɔ e kyore mɔ e gye mɔ ewore peee kee. Na a kaapo feye wore-ɔ a lee mɔ ase nee.

¹⁸ Mɔ e kore kebwarekore feye ane nyanpe Yeessu Kristoo yure mon peee.

1 Timotii Wore gyenkpereɛ ne Pɔl a kyoreɛ bo kyonwe Timotii-o

1-2 Mɔ, Pɔl, ne ane amɔrɔwɛpɔ Wuribware ne ɔ gye ane tɛmaa, ne ɔ tɔwe feye η kii Kristoo Yeessu a ayaa-ro ayerepo-ɔ ɔko-ɔ e gye ne mɔ e kyoreɛ wore mɔ mɔ e kyonwe fɔ, Timotii. Mɔ a taa fɔ bo kii mɔ gyi nee, a lee feye mɔ ya kya fɔ-ro, ne fɔ a kɔre Kristoo gyi. Mɔ e kɔre kebwarekɔre mɔ e sa fɔ feye ane se Wuribware na ane nyanjpe Kristoo Yeessu i yure fɔ, na bo mɔrɔwe fɔ, na bo sa fɔ kayeyuri.

Anɛn ne Pɔl i yii Timotii si feye ɔ sa ayeɓa akaapɔ se-ɔ

3 Mɔ e kɔre fɔ, mɔ e kpa feye fɔ kyena Ifisus man-ro mfen feye anɛn ne mɔ a kyɔ tɔwe gywii fɔ san ne mɔ a yɔ Makedoniya sweere se-ɔ. Kɛtɔ se ne η ye fɔ kyena mfen-ɔ e gye feye asese kɔ bo mfen a asɔreɛ-ɔ-ro ne bo gye ayeɓa akaapɔ, na fɔ tɔwe gywii bamɔ a bo yɔwe anɛn a atɔ kekpa-ɔ. 4 Na fɔ beɛ tɔwe gywii bamɔ a bo yɔwe itee kunu na bamɔ kenana-ro adɛdaasen sɔswɛɛ sɔswɛɛ-ɔ, a lee feye anɛn amɔ e gye ne a ba asese ikii kigyiri, ne a beɛ a maa kya ɔko-ro a o ηu anɛn ne Wuribware e kpa feye mɔ asese kyena, na bo ηu mɔ kusun waa-ɔ. Amɔ Wuribware kɔkɔreɛgyi wore kpen e gye ne ke e taare a ke sa a ane gyii ewaa mɔ kepre. 5 Anɛn ne kekpa e waa a ke ba bamɔ mbɔntɔ-ro se, ne η ye fɔ sa kanɔ a bo yɔwe anɛn a atɔ-ɔ. Na bo nya mfereɛ timaa abee se, na bo lee mme-ro kpa abee, na bamɔ kɔkɔreɛgyi nya waa kɔkyɔ. 6 Amɔ-ɔ kekpa ne bokɔ a fɔ kpa, lee laakarɛ lee amɔ ba gyiiri ikii ne e mɔn de tɔnɔ kɔ-ɔ-ro. 7 Ba kpa a bo kii Wuribware mbraa akaapɔ, amaa bamɔ fɔnfɔn mɔn nyi asɛn ne ba pee atɔ ba tɔwe-ɔ, bo maa nu amɔ asɛnkparegyi kaase.

8 Mbeyomɔ anɛ nyi feye Wuribware a mbraa-ɔ bware sa ane, amɔ sɛse ne ɔ kaapɔ mmɔ-ɔ mɔn kaapɔ kaase kyekyee fɛraa. 9 Anɛ beɛ anɛ nyi feye Wuribware mɔn ba mɔ mbraa bo sa neɛ feye n kye asese timaa, amaa ɔ ye n kye bamɔ ne baa kye mɔ mbraa-ɔ neɛ, na bamɔ ne bo maa bu mɔ-ɔ, na bamɔ ne ba sa sɛnsa ba kye mɔ-ɔ, na bamɔ ne ba waa ebɔye ewɔrese-ɔ, na bamɔ ne ba kine feye ba sun mɔ-ɔ, na bamɔ ne ba kyii mɔ kenyaɛ kwaakwaa-ɔ, na bamɔ ne ba mɔɔ bamɔ se-ana na bamɔ nyi-ana na asese ne bo tii si-o, 10 na bamɔ ne bo de kakyekpa na kanyarekpa-ɔ, na anyare na anyare ne ba kpa abee ba di feye kekyye na kenyaɛ-ɔ, na bamɔ ne ba kra bamɔ kɔsobee-ana ba kii anya-ɔ, na bamɔ ne ba ba ayeɓa-ɔ, na bamɔ ne ba ba ayeɓa iwurekpa-ɔ, na bamɔ ne ba waa atɔ kemaa ne a kye kasɛntin kekpa-ɔ. 11 Anɛn ne mbraa-ɔ e kaapɔ-ɔ na anɛn ne asɛn timaa dabɛ ne Wuribware ne ɔ gye nyure pɛɛɛ kunu-o a taa bo sa mɔ-ɔ e kaapɔ-ɔ gye kɔkɔn kɔ neɛ.

Anɛn ne Pɔl a sa Wuribware anjɛ bo lee ewee ne oo ηu mɔ-ɔ se-ɔ

12 Mɔ e sa anɛ nyanjpe Kristoo Yeessu anjɛ feye mɔ a sa mɔ keyaalɛn, ne ɔ kɔre mɔ gyi, lee mɔ feye n sun sa mɔ. 13 Nsan-ɔ, mɔ a deɛ sa sɛnsa bo kye Kristoo, ne mɔ a saare mɔ, ne mɔ a waa asese ne bo gya mɔ ekpa-ɔ se-ɔ aworefɔ, ne mɔ a waa akatɔlɛn. Amɔ-ɔ pɛɛɛ gbaa Kristoo a ηu mɔ ewee, a lee feye nsan amɔ, ma kɔre mɔ mɔ i gyi, amɔse-ɔ mɔn nyi feye mɔ e waa ebɔye neɛ. 14 Kasɛntin, anɛ nyanjpe Kristoo Yeessu a ηu mɔ ewee bweɛtɔ bweɛtɔ, ne ɔ beɛ sa ne mɔ a kɔre mɔ gyi, ne mɔ a kpa mɔ asɛn. 15 Asɛn kɔ bo-ro, ne a gye kasɛntin, ne a bware feye asese pɛɛɛ kɔre amɔ gyi lowe, amɔ e gye feye Kristoo Yeessu a ba kaye mɔ-ro a ɔ bo mɔrɔwe ebɔye awaapɔ neɛ. Mɔ-ɔ n deɛ n gye ebɔye awaapɔ ɔgyenkperepo neɛ. 16 Amaa kɛtɔ se ne Yeessu Kristoo a ηu mɔ ewee, ne ɔ mɔrɔwe mɔ-ɔ e gye feye ɔ kpa a ɔ bo kaapɔ anɛn ne o nyite ebɔye awaapɔ bweɛtɔ-ɔ neɛ. Na ɔ nya sa a bamɔ ne kameɛ-ro ba ba a bo bo kɔre mɔ gyi-o nya nkpa na kukyure ne a mɔn de keɛ-ɔ. 17 Amɔse se-ɔ, mɔn' a sa anɛ bɔnyaa Wuribware, na anɛ kyɔrɔ mɔ, na a mɔn de keɛ, a lee feye mɔ kuwure-o mɔn de keɛ, ne mɔ fɔnfɔn gbaa maa bere na o wu, amaa anɛ mɔn keɛ mɔ fɛraa, mɔ-ɔ mɔ wore kpen e gye Wuribware. Amɛye.

18-19 Mbeyomɔ mɔ gyi Timotii, n de mbraa kɔ ne mɔ e kpa a m bo sa fɔ, na fɔ taare lɔnɔn kɛtɔ kemaa asɔreɛ-ɔ-ro mfen. Nyinɔ si feye san-ɔ Wuribware akyaameɛ kɔ a tɔwe fɔ kunu si asɛn feye fɔ e den fɔ i kii Kristoo soogyaanyi, na fɔ kɔ sa mɔ. Amɔse-ɔ, anɛn ne baa tɔwe feye fɔ waa-ɔ se, ba fɔ Kristoo kɔkɔreɛgyi na kakpɔnɔfiiri bo kɔ ɔbɔnsam kenaa kenken. Fɔ ma kan waa feye asese kɔ ne baa sa ne mfereɛ bɔye a bɔrɔ bamɔ anu-ro-o, ne bo lee anɛn se, bamɔ kebwaresun-no kɔkɔreɛgyi a fɔ bamɔ se-ɔ. 20 Anyare anyɔ ne bo du anɛn-ɔ, e gye Himiniyus na Alɛsanda ne mɔ a gya lee mfen a asɔreɛ-ɔ-ro-ɔ, na a nya kaapɔ bamɔ kanyiasɛn, na bo ma lee tɔwe asɛn bɔye bo kye Wuribware.

2

Anɛn ne asɔreɛ agyi sun Wuribware-ɔ

¹ To, ketò ne ke gye nkpeɛ ne mọ e kọre fọ feye fọ waa-ò e gye feye, san ne asọrẹ agyi e kore kebwarekore-ò, na fọ sa a bọ sa Wuribware anje, na bọ kore sa asese pɛɛɛ. ² Bọ kore Wuribware sa bamọ ne bọ de monɛ se keyaalen-ò, awure na man agyenkperepo-ò, na ane nya kayeyuri a ane bọ sun Wuribware, na ane bu Wuribware kpa kemaa se. ³⁻⁴ Amọ e gye ne a bware, ne a gyi ane mọrọwepọ Wuribware akato, a lee feye ò kpa feye ò mọrọwe okemaa, na ò sa a bọ gyii mọ kasentjin-o. ⁵ Kasentjin mọ e gye feye Wuribware gye okonko kpen nee, ne mbontò-ro òyerepo mọ gye okonko, ne ò bọ Wuribware na dimaadi mbontò-ro. Kristoo Yeesuu wọre e gye anen a sese-ò. ⁶ Mọ e gye ne ò ba mọ eyee bọ kii alonjoto bọ lonjo Wuribware, na ò nya kọore asese pɛɛɛ lee Ọbansam kesaree-ro. Kristoo keba kaye mọ-ro a kaapo nee feye san a fọ feye Wuribware e kpa a ò mọrọwe asese pɛɛɛ. ⁷ Anen se deɛ ne Wuribware a lee mọ sun mọ bọ kyonje feye m bọ waa mọ kaboo na mọ ayaa-ro òyerepo, na m bọ kii asese ne bọ mon gye Yudaawuyeo-ò akaapopo, na n tawe abwasesen gywii bamọ a bọ kọore gyi, na bọ gyii kasentjin-o. Ma ba ayeba nee. Kasentjin ne mọ e tawe!

⁸ M bẹe mọ e kpa feye, ton kemaa ne anyare e yase asaree ba kore kebwarekore-ò, bọ kore na bamọ kunju si mon de boye ko, na kadunfwii na ikii mon bọ bamọ eyee-ro na kebonjo-ro. ⁹ Mọ e kpa feye akyee ma bunj ato ne a sa a asese deere bamọ bweeto-ò, bɛɛɛ a kaapo feye ba kaapo bamọ eyee-ò. Amaa bọ baa bamọ eyee kaase, na bọ gyii anen ne a bware feye bọ bunj bamọ ato-ò. Bọ ma nyre bamọ ipwii anjuregyi atimaa atimaa ba atetomota damenanje eworese eworese bọ sowe sowe-ro. Bọ ma bunj ato timaa feye atanne pipee ato bɛɛɛ atangyi toresese yawo lensɛ bọ kaapo bamọ eyee. ¹⁰ N gye ato bunj timaa kibunj damenanje-ò ne asese de bọ bonyaa akyee, amaa bọ lee anen ne ba waa kedamenanje, ne bọ gya ekpa timaa ne akyee ne ba sun Wuribware-ò gya se-ò se.

¹¹ San kemaa ne asese e kaapo abwasesen-ò, akyee waa dinj a bọ suye amọ, na bọ bu asoree agyenkperepo-ò. ¹² Ketò se ne mọ a tawe amọ-ò e gye feye, mon sa kpa feye akyee kaapo ato, bɛɛɛ bọ nya anyare se keyaalen, amaa bọ waa dinj. ¹³ Bọ lee feye san ne Wuribware a twee sese-ò, anyare-ò ne ò gye nkpeɛ twee pwee ne ò de twee akyee-ò mọ. ¹⁴ San ne Ọbansam a waa mọ eyee feye kowo, ne ò ba a ò bọ penna bamọ-ò, n gye anyare-ò ne ò penna bọ waa ebaye-ro, amaa akyee-ò ne ò waa anen. ¹⁵ Amaa akyee ya yere-ro kọore Yeesuu gyi, ne ò kpa mọ kosobɛɛ-ana, ne o te bọ sa Wuribware, ne mọ ya baa mọ eyee kaase, Wuribware e mọrọwe mọ, ne ò kowe nyaagy nkpa na alanfiya-ro.

3

Asoree abrese asen

¹ A gye kasentjin nee feye bamọ a tawe feye okemaa ne ò kpa feye o kii asoree obrese-ò, ò kpa kusun timaa nee. ² To, mọ ne o bware feye ò waa asoree obrese-ò e gye oko ne ò gye sese timaa-o, ne o de ka konko kpen-o, na oko ne ò kra afo mọ aye neɛneɛ-ò, na ò taare a ò kaapo abwasesen neɛneɛ-ò. ³ Oko ne a bware feye ò waa asoree obrese-ò e gye mọ ne ò mon gye atabweepo-ò, ne mọ dunj maa fwii mọ beeko-ana se-ò, amaa ne o yuri mọ eyee-ò, ne ò maa kpa eko-ò, ne mọ akato maa pee atanne se-ò. ⁴ Asoree obrese e gye oko ne ò taare ò deere mọ ka na mọ gyi-ana se neɛneɛ, ne mọ gyi-ana i bu mọ kpa kemaa se-ò. ⁵ A lee feye oko e ma taare a ò deere mọ fonfon lon-ro awuye si, emene ne ò waa a ò taare deere Wuribware a asoree asese-ò se? ⁶ A mon bware feye bọ taa oko ne ò mon kii Kristoonyi kyee-o bọ waa asoree obrese. N gye anen, ò kaapo mọ eyee, na Wuribware bu mọ kepo feye anen ne oo bu Ọbansam kepo-ò. ⁷ Asoree kebresɛ bware bọ sa oko ne kawu si asese pɛɛɛ e bonyaa mọ-ò nee. N gye anen, ò lee a ò lee da Ọbansam a katɛ ne ò swee bọ beya mọ-ò-ro, na ipeere gyi mọ.

Asoree akyaropo asen

⁸ A bware feye asoree akyaropo mọ nya daa timaa, na bọ gya kasentjin ekpa se, na bọ ma waa nno njyo njyo awuye, na bọ ma waa atabweepo, na bamọ akato ma pee atanne se. ⁹ Bọ kore ato ne ane asoree awuye e kore ane i gyi-o gyi kasentjin si, ato ne aa kweero, ne mbeyomọ Wuribware a lee bọ kaapo ane-ò. ¹⁰ Anen a asoree akyaropo-ò, fọ deere bamọ kebɔragyi-ro pwee, ne seye e ma ti kpa, amọ feraa na fọ sa bamọ kpa a bọ waa asoree akyaropo. ¹¹ Anen deɛ ne bamọ ka-ana mọ* nya daa timaa, na bọ ma kyii bamọ beeko-ana. A bware feye bọ nya mfere, na bọ gyi kasentjin ketò kemaa-ro. ¹² A tiri feye asoree akyaropo kemaa gye sese ne o de ka konko kpen-o, ne ò taare ò deere mọ gyi-ana na mọ lon-ro awuye si neɛneɛ-ò.

¹³ Anen se-ò mọ ya waa Wuribware kusun neɛneɛ, asese e bonyaa mọ bweeto, na ò taare tawe Kristoo Yeesuu kunju si asen laman-ro, na kufu mon de mọ.

Kasentjin dabe-ò

* 3:11 Boko ye akyee mọ e gye asoree akyaropo.

¹⁴ Mō a deŋ kyore wōre mō bō kyōŋwe fō-ō feraa, n de tēmaa feye mō e ba a m bō ŋu fō mbeyōmō. ¹⁵ Ne mō ya kaŋ kyee nee aaa, amō feraa wōre mō e sa a fō gyii aneŋ ne ane Kristoo awuye ba daa timaa bō kyena Wuribware a lōŋ-ō-ro-ō, kaase e kaapo feye Wuribware ne mō wōre dooo i de ŋkpa-ō asoree-ō. Asoree mō e gye ne a sa ne kasentjī-ō yere. ¹⁶ Kasentjī mō ne kaa dee kwēerō, ne mbeyōmō ane a nu kamō kaase-ō kyō bweeto.

Kamō e gye feye, oo lee mō eyee feye sese dimaadi-o bō kaapo ane.
Ne Wuribware a kufwiije timaa-o a kaapo aneŋ ne ɔ prē Wuribware-ō.
Ne Wuribware mbɔ-ō a ŋu mō.
Ne kaye-ro asese a nu mō kunjū si asen timaa kotōwe, ne baa kōre mō gyi.
Ne lalalowe-ō oo kinji ya kyena mō kedabe-ō-ro Wuribware se.

4

Sa ayeba akaapopo se

¹ To, Wuribware a kufwiije timaa-o a kaapo ane feye san kō e ba na asese kō kine kasentjī-ō, na bō gya ayeba ne Ɔbōnsam e kaapo-ō se. ² Aneŋ a atō kēkaapo-ō a lee ayebapo na nno ŋnyō ŋnyō awuye ase nee. Aneŋ a asese-ō mfēere a wu feye sese kayowore tōŋ kō ne kaa wu-o. ³ Aneŋ a asese-ō e kaapo feye a mōŋ de kpa feye ɔkō waaree, ne bō bee ba kisi ateese kō kigyī. Wuribware mō a twee ateese mō nee a bamō ne ba kōre mō ba gyi, ne bō nyi kasentjī-ō nya gyi amō, na bō sa mō anse. ⁴ A lee feye ketō kēmaa ne Wuribware a twee-ō bō dan, aneŋ se-ō bamō ya nya aneŋ a atō-ō, bō sa Wuribware anse, na bō ma kaŋ kine amō kigyī. ⁵ Amōse se-ō, Wuribware a tōwe feye, ane ya sa mō anse na kusun wee ateese kēmaa se, ateese-o e waa atimaa a sa ane a ane gyi.

Aneŋ ne a bware feye Timotii waa-ō

⁶ Fō ya kaapo fō beeko-ana asoree agyi, amō fō i kii Kristoo Yeessu ɔkyarōpo timaa. Na fō bō kaapo feye fō a nu kasentjī ne ane a kōre gyi, ne fō a gya kamō se lee haree san-ō. ⁷ Amaa fō ma ba fō mfēere bō dōŋŋō itee ne e maa sa mfēere timaa-o si. Suye kakyena timaa ne ka gyi Wuribware akato-ō. ⁸ Fō i soori fō e sanŋe eyee-ro kake kēmaa, a bware, amaa fō ya suye aneŋ ne fō e kyena na a gyi Wuribware akato-ō, a bware fēe ketō kēmaa-ro, a lee feye sese kēmaa ne ɔ waa amō-ō de ŋkpa na ŋyure lee mbeyōmō bō yo nsu pēee. ⁹ Aneŋ a asen-ō gye kasentjī, amōse-ō asese pēee taa feye a gye kasentjī, na bō kōre amō gyi. ¹⁰ Ketō se ne ane e len ane eyee ane i sun kenken-ō e gye feye ane a ba ane tēmaa pēee bō dōŋŋō Wuribware ne mō wōre dooo i de ŋkpa-ō, ne ɔ gye ɔkēmaa ɔmōrōwepō-ō se. Amaa kasentjī si feraa, ɔ mōrōwe bamō ne ba kōre mō ba gyi-o nee.

¹¹ Sa bamō mbraa mō, na fō kaapo aneŋ a atō mō. ¹² Fō ma kaŋ sa a ɔkō nya fō kunjū si kesen kotōwe, na, fō a gye keyaafōre-ō se, a sa a bō ma bu fō, amaa baa fō eyee kaase fō senja sase-ro na fō kakyena-ro, na bō kotē fō. Sa a fō kakpon-ro fwiiri, na fō kōkōre gyi waa kōkyō, na fō lee kame-ro kpa akōre gyi po-ō asen, na bō nya suye amō-ō pēee lee fō ase, na bō dee ba aneŋ a daa timaa-o bō kyena. ¹³ Pwēe na n dee ba fō ase-ō, nya san a fō bō kare abwareseŋ wōre-ō gywii asoree agyi-o lamar-nō, na fō tōwe abwareseŋ, na fō kaapo bamō Wuribware asen. ¹⁴ Nyiŋŋi si feye san-ō asoree abrese kō a ba asaree bō dōŋŋō fō kunjū si yure fō, ne Wuribware a bōrō mō akyaaamee kō se tōwe feye ɔ sa fō aketo kō, na fō taare waa mō kusun. Amōse-ō, fō ma kine aketo amō, na fō ma waa wōrōgya. ¹⁵ Dee fa amō-ō mfēere, na fō dee waa ato, na ɔkēmaa ŋu aneŋ ne fō a yō se fō kebwaresun-o-ro-o. ¹⁶ Amaa sa fō kakyena-ro na ketō kēmaa ne fō e kaapo-ō se. Dee kya se gya ekpa mō se kenken, a lee feye fō ya waa aneŋ, fō e mōrōwe fō fōŋfōŋ eyee na bamō ne bō gya fō kanō se-ō.

5

Abrese na akpenlekyee asen

¹ Mbeyōmō, fō ma kaŋ ba akato bō saa anyanbrese-ō, amaa yuri ase sa senja gywii bamō feye fō se-ana-ō. Waa ayaafore-ō feye aneŋ ne fō e waa fō fōŋfōŋ fō daa-ana-ō dee. ² Na fō waa akyeebrese-ō feye aneŋ ne fō e waa fō nyi-o dee, na fō taa kakponō timaa bō kra akyeepe na mbregyii-o feye aneŋ ne fō e kra fō pekyee-ana-ō dee.

³ Bamō ne bō gye akpenlekyee kasentjī, ne bō te bamō eyee se, ne bō mōŋ de bōkō a bō deere bamō se-ō feraa, ŋu bamō ewee bu bamō, na fō deere bamō se neenee. ⁴ Amaa kpenlekyee kō e gye ne mō i de agyi beee ŋkō anana, amō feraa a bware feye agyi na anana-ō waa aneŋ ne abwareseŋ-ō e kaapo feye bō waa sa bamō akōwebe-ō. Bamō ya waa amō-ō,

amo-ɔ a kaapo nee feye kedeeere ne bamo akowepo a deere bamo nsan ne bo gye nyaagyi-o, amo koka ne ba ka ba teere mbeyom-ɔ. Amo mfaan-ɔ mo e gye ne a gyi Wuribware akato-ɔ. ⁵ Kpenlekyee kasentij ne ɔ mon de oko ne ɔ deere mo se-ɔ taa mo temaa bo donjo Wuribware se nee, na ɔ meraa se kore kebwarekore mpase na kanye feye Wuribware kya mo-ro. ⁶ Amaa kpenlekyee ne o te ɔ waa keto ne ɔ kpa-ɔ e nyera mo eyee, o du nee feye mo a wu-o. ⁷ Sa asoree agyi-o mbraa bo lee anej a ato mo se, na oko ma nya poro kpenlekyee a agyi-o na anana-ɔ amo-o se. ⁸ Amose-ɔ oko e ma deere mo fonfon asese se, fonfon mo lon-no asese, a du nee feye mo a kine feye ɔ ma lee kore Wuribware a o gyi-o. Anej a sese a eboye-ɔ gbaa kyɔ mo ne ɔ kyɔ ɔ maa kore o gyi-o lee.

⁹⁻¹⁰ Okyee kema ne ɔ gye kpenlekyee, ne oo gyi nsu adusiye, ne ɔ bo asoree-ɔ-ro, ne ɔ mon lee mo kuri kame-ɔ dooo kenya ne fo kyoree waa asoree wore-ɔ-ro feye ɔ gye asoree kpenlekyee. Amo ne a bee a tii si-o e gye feye a tiri feye asese nyi kpenlekyee amo feye ɔ waa itimaa. Anej a kpenlekyee, a bware feye ɔ gye mo ne ɔ bera mo nyaagyi neenee, ne ɔ dan o de daa timaa-o. A bee a tiri feye ɔ waa oko ne ɔ kra afo neenee mo aye, ne ɔ fwee Wuribware asese ayaa se, ne ɔ kya bamo ne asen e to bamo-ɔ-ro, ne mo akato i pee kusun kema timaa mo ne ke bo-ro-o se.

¹¹ Amaa fo ma kan taa akpenlekyee ne bo mon bere-ɔ anyare bo tii amo ne a bo asoree a wore-ɔ-ro-o se. A lee feye bamo a bo kii akpenlekyee, ne baa towe bo beya bamo aa Kristoo mbontoro feye bo maa lee waaree-ɔ, keto maa kyee na bamo mfere kyurowi, ba yoro we awaareye. ¹² Amo ya ba anej, amo baa waa boye bo lee anej ne baa lanje kan feye bo maa lee gya Kristoo si-o si. ¹³ Nkee daa ne baa nya-ɔ e gye feye bo maa lee sun asun kema, amo kulwee asese elon-no lee, na asese kikyii, na bo maa gyi bamo ayaa-ro asen, na ba towe asen ne a mon bware-o. ¹⁴ Amo-o se-ɔ, mo e towe mo i gywii anej a akpenlekyee ne bo mon tee kii akyeebres-ɔ feye bo bee waaree, na bo kowe nyaagyi, na bo deere bamo elon se, na bo ma sa a ane adon nya kpa towe bamo kunu si asen boye. ¹⁵ A lee feye akpenlekyee ko a kyɔ taa bamo eyee sa Obansam. ¹⁶ Lalalowe, okyee ne ɔ gye Kristoonyi-o i de akpenlekyee mo kokowebere-ro, amo feraa ɔ kya bamo-ro, na bo ma nya taa kekpono bo donjo asoree agyi si. Okyee-ɔ ya waa anej feraa, asoree awuye e taare a bo nu deere akpenlekyee ne bo mon de akrapo-ɔ.

¹⁷ To, mbeyom, asoree abrese mo, bamo ya sun kusun timaa feye anej ne abrese sun-o, amo feraa asoree agyi sa bamo kakoka iluwi enyo enyo kan se. Asoree abrese ne ba pee akato kenken ba towe abwaresej, na ba kaapo asese abwaresej-ɔ asen ne mo e towe-ɔ. ¹⁸ A lee feye baa towe abwaresej wore-ɔ-ro feye,

“Fo i de naate fo i kyikye yaabraa se fo i lee ayaabraagyi-o, fo ma kan jure mo kan se, na ɔ ma nya amo ako wo.”*

Keto ne ke bee ki tii si-o e gye feye,

“Okema ne o sun kusun-o de kakoka.”*

¹⁹ Oko ya poro abrese kesen ko se gywii fo, fo ma kan nu mporo amo, amo abee anyo beee asa a poro kesen amo se pwee na fo dee kore gyi. ²⁰ Amaa asoree abrese-ɔ oko e maa se ɔ waa eboye, teeraa mo asoree agyi-o akato-ro, na a nya yii bamo ne baa san-ɔ se.

²¹ Wuribware na Kristoo Yeesu na Wuribware mba timaa ne oo lee feye mo kame-ro awuye-o kenya-ro ne mo e towe amo mo i gywii fo feye fo gya mbraa mo ne mo a towe-ɔ se, fo ma kan tenji-ro, na fo deere akato-ro waa kotoko kekpa se. ²² Fo ma kan kokose feye fo e ba asoree a fo bo donjo oko kunu si yure mo ba mo bo kii asoree abrese-ɔ oko. N gye anej, ne anej a sese-ɔ e gye eboyewaapo, ba poro fo. Amose-ɔ, lee fo eyee lee eboye kema kowaa-ro.

²³ Cheej, mo a bee nyinji amo-o se. Fo a taare fo e lo kame-ro menan menan-ɔ se-ɔ, fo ma lee nuu nkyu wore, amaa nuu nta kafwee, na n taare kya fo kame-ro.

²⁴ To, bee bo lee anej ne fo i lee fo eyee a fo lee boko eboye-ro-ɔ asen. Asese ko eboye maa kweero, amose-ɔ, asese nyi bamo eboye ne baa waa-ɔ asen pwee na oko dee taa bamo yaa asoree abrese-ɔ akato-ro, na asen-ɔ kigyi dee fo. Amaa boko feraa bamo eboye e kweero nee, ne kame-ro pwee na e dee lee kawu. ²⁵ Amose-ɔ anej dee ne kusun timaa kema e lee ifuri, ne kemo ya kweero gbaa, ke e lee kawu.

6

Anya asen

* 5:18 Mbreaa kebeesa 25.4.

* 5:18 Lukas 10.7.

* 5:19 Mbreaa kebeesa 19.15.

¹ Anya a kebegya-ɔ se feraa, bo bu bamo anyanpe kpa kema se, na oko ma nya towe asen bɔye bo kye Wuribware kenya na ane ato kekaapo-ɔ. ² Anya ne bo bo Kristoo awuye anyanpe kesaree-ro-ɔ ma kan fa feye bamo aa bamo anyanpe a kii Kristoo awuye-o si-o, ba ba bamo akato a bo bo saa bamo. Keto ne bo waa-ɔ e gye feye bo sun anen a anyanpe-ɔ gbaa nenenne, a lee feye bamo ne ba sun ba sa-ɔ gye Kristoo awuye ne Wuribware e kpa bamo asen-ɔ nee. Kaapo bamo, na fo sa a bo nu anen a asen amo kaase.

Bamo ne ba kaapo eyee-ɔ, ne bamo akato a pee atanne se-ɔ asen

³⁻⁴ Oko e bo asaree-ɔ-ro, ne mo ya kaapo kekaapo ne ko kwee kemo ne ane e kaapo-ɔ-ro, ne mo e mon sure kasentij ne ane nyanpe Yeessu Kristoo a kaapo-ɔ se, ne o bee o maa koore keto ne ke gye kebwaresun-o o gyi-o gye keseborolen wuye nee, ne o bee o mon nyi seye. Anen a sese-ɔ e lo ebɔn nee, ne o de ikii o maa nu asen kaase. Anen se-ɔ, mo e gye ne o sa a boko ne bamo mfeere mon du kyekkyee, ne bo mon de kasentij-o i gyiiri ikii, ne ba ka kokwee, ne ba kpa eko, ne ba saare asese, ne bo naa ba towe nsenjje bamo kosobee-ana kamee. ⁵ Boko mfeere e gye feye kebwaresun gye kpa ko ne ba taare a bo bo-ro se bo nya atanne-ɔ nee.

⁶ Kasentij si feraa, kebwaresun de tonɔ, amaa bamo ne bamo akato i gyi ato kafwee ne bo kyɔ bo de-o si-o e gye ne ba nya tonɔ amo. ⁷ Bamɔ ya kowe sese, o mon de seye o tii mo eyee se o ba kaye mo-ro, ne anen dee ne, mo ya wu, o mon de seye o tii mo eyee se o yo. ⁸ Amose se-o, ane i de ateese gyise na ato bunse, a baare sa ane. ⁹ Amaa okemaa ne o kpa feye o kii ato wuye-o. Obonsam e kyɔ mo-ro a o kee. Na mfeere ke-mon-de na mfeere bɔye kefa kra mo katere-ro, na a sa a nkee o pan keto kema. ¹⁰ A lee feye katanne kpa e gye ebɔye peee mo kunu, amo aa ebɔye e naa. Boko a kpa atanne bweet-ɔ se-ɔ, baa yawe Kristoo kokoo regyi-o. Amo lalalowe-ɔ, bamo nkpono maa yuri bamo, ne dun e tenje bamo.

Asen ne a gye kee-ɔ

¹¹ Amaa fo, Timotii, ne fo gye Wuribware sese-ɔ, fo ma gya amo-ɔ se, kwaye amo. Keto ne fo waa-ɔ e gye feye fo len eyee waa itimaa, na fo sun Wuribware, na fo koore mo gyi, na fo kpa fo beeko-ana, na fo nya kanyite, na fo yuri fo eyee. ¹² Kristoonyi kakyena du nee feye sese a ko kenken o buwi o kpa Wuribware a e kpa timaa-o, na fo da enan se a fo nya nkpa na kukyure ne a mon de kee-ɔ. Nkpa amo ne Wuribware a tee fo feye fo bo koore, san ne fo a lee towe asese akato-ro feye fo a kii Kristoonyi-o. ¹³⁻¹⁴ Mo e towe mo i gywii fo, Wuribware ne o sa keto kema nkpa-ɔ akato-ro, na Kristoo Yeessu akato-ro, Yeessu ne kufu mon nya mo feye o yere Gominaa Pontiyus Pilat akato-ro gyi kasentij bo lee mo fonfon kunu si-o, ne n de, mo e towe mo i gywii fo feye fo gya mo mbraa-ɔ se, na fo ma lwii kamee, na oko ma poro fo mmɔ se. Na fo waa anen bo fo kake nsi ne ane nyanpe Yeessu Kristoo bee o ba kaye mo-ro-ɔ. ¹⁵ Yeessu keba amo-ɔ, Wuribware e gye ne o towe feye san a fo feye o ba pwee na o dee ba, Wuribware ne o gye nyure peee kunu-o, owure ne keyaalen peee bo mo kesaree-ro-ɔ, ne o gye awure peee-ro owure-o na anyanpe peee-ro nyanpe-ɔ. ¹⁶ Mo wɔre kpen e gye ne o maa wu. O te kelanjer-ɔ-ro nee, ne keto a lanje-ro ke e tore, oko maa taare a o deere mo. Ne oko mon tee nu mo, anen dee ne oko maa taare a o nu mo. Ane bonyaa mo, mo e gye odabe ne o bo len nsu peee. Ameye.

¹⁷ Towe gywii ato awuye feye bo ma kan kaapo bamo eyee, na bo ma ba eyee bo donjo ato se, a lee feye ato e fo. Amaa bo ba temaa bo donjo Wuribware se, mo e gye ne o bunji kakpono-ro o sa ane keto kema, na ane akato nya gyi. ¹⁸ Bee towe gywii bamo feye bo waa itimaa, na bo sa a bamo kedamenanse fo feye anen ne bamo ato ta-ɔ dee, na bo bunji bamo nkpono-ro ke ato. ¹⁹ Bamɔ ya waa amo-ɔ, ba nya kotoko a bo bo beya sa bamo eyee, n gye atanne feraa nee, amaa a gye kapotee ne ba yere se a bo bo nya nkpa na kukyure ne a mon de kee-ɔ kasentij.

²⁰ Timotii, deere keto ne Wuribware a taa bo waa fo kesaree-ro-ɔ se nenenne. Na fo kwaye esensa na ikii na ato kekaapo ne boko e tee feye kanyiasen-ɔ. A lee feye a maa kaapo kanyiasen ko peee, ne a bee a mon lee Wuribware ase. ²¹ Anen a sese-ɔ ye bamo feraa, bo de kanyiasen amo, amaa baa waa anen ne baa fo kasentij-o na kokoo regyi a e kpa-ɔ se-ɔ. Wuribware yure fo.

2 Timotii Wore nyasepo ne Pɔal a kyoreε bo kyonwe Timotii-o

¹⁻² Mɔ, Pɔal, ne Wuribware a lee feye η kii Kristoo Yeessu a ayaa-rɔ ayerepo-ɔ ɔko, na n tawe ηkpa ne Wuribware a tawe bo beya feye ɔ yere Kristoo Yeessu si a ɔ bo sa asese-ɔ e gye ne mɔ e kyoreε wore mɔ mɔ e kyonwe fo, Timotii, ne mɔ e kpa fo asen bweεtɔ, ne mɔ a taa fo bo kii mɔ gyi-o. Mɔ e kore kebwarekore mɔ e sa fo feye ane se Wuribware na ane nyanpe Kristoo Yeessu yure fo, na ɔ mɔrɔwe fo, na ɔ sa fo kayeeyuri.

Anse na wore kesa

³ Sanj kemaa ne mɔ e kore kebwarekore mpase na kanye-o, mɔ e kore mɔ e sa fo, na fo se, mɔ e sa Wuribware anse. Sanj kemaa n de kakponɔ konko mɔ i sanj Wuribware, feye anen ne n nana-ana a waa-ɔ deε. ⁴ Mɔ a nyinji si anen ne fo a su nsan ne ane a brawe abεε se-ɔ. Anen se-ɔ mɔ e kpa feye n beε ηu fo, na mɔ akato beε nya gyi. ⁵ Mɔ a beε nyinji kokɔregyi ne fo nana kyeeε Lowis na fo nyi Yunis a kɔre Wuribware gyi-o si, ne mɔ a nyinji kokɔregyi kasentij ne η nyi feye fo de-o si. ⁶ Anen se-ɔ, mɔ i nyinji fo se feye sanj-ɔ mɔ a ba asareε bo dɔnjo fo kunju si yure fo, ne Wuribware a sa fo aketo ko, na fo taare waa mɔ kusun. Amose-ɔ, fo ma kine aketo amo, na fo ma sa a kufu nya fo. ⁷ Keto se ne mɔ a tawe amo-ɔ e gye feye kufwiije timaa ne Wuribware a sa ane-ɔ maa sa a ane kii afupo, amaa ɔ sa ane gyaalen, na ane kpa abεε asen, na ane taare kra ane eyee.

⁸ Amose-ɔ fo ma peere kotawe ane nyanpe kunju si asen gywii asese na anen ne fo a bo kɔre ane nyanpe gyi-o. Anen ne baa tii mɔ bo lee anen ne n gya Yeessu Kristoo si-o si-o, fo ma sa a ipeere nya fo, na fo tawe feye fo mon nyi mɔ. Keto ne a bware feye fo waa-ɔ e gye feye fo ba keyaalen ne Wuribware e sa fo-ɔ, na mɔ aa fo gyi aworefoɔ ne ba sa ne Yeessu kunju si asen timaa atɔwepo i gyi-o. ⁹ A lee feye Wuribware e gye ne ɔ mɔrɔwe ane, ne ɔ tee ane feye ane bo kyena neεneε sa mɔ. N gye sa ne ane a waa keto timaa ko sa mɔ neε ne ɔ waa amo-ɔ sa ane, amaa ɔ kyɔ fa amo mfεere neε feye ɔ mɔrɔwe ane. Kasentij si pwεε ne ɔ deε tweε kaye mɔ gbaa-o, Kristoo Yeessu si ne ɔ yere bo mɔrɔwe ane. ¹⁰ Anε deε ane mon nyi amo-ɔ, amo bo fo sanj ne ane nyanpe Kristoo Yeessu a ba kaye mɔ-rɔ bo lee amo kaase bo kaapo ane-ɔ. Kristoo e gye ne ɔ ko gyi lowi si, ne ɔ yere asen timaa kekaapo se bo lee ηkpa na kukyure ne a mon de keε-ɔ bo kaapo ane. ¹¹ Asen timaa mɔ se ne Wuribware a lee mɔ feye η kii mɔ kabɔ na mɔ ayaa-rɔ ayerepo, na η kii mɔ ɔkaapopo tawe asen timaa-o gywii asese. ¹² Keto se ne mɔ i gyi aworefoɔ-ɔ neε, amo-ɔ pεεε gbaa ipeere mon de mɔ. A lee feye η nyi mɔ ne mɔ a kɔre mɔ gyi-o, ne η nyi feye ɔ taare a ɔ deere keto ne ɔ bo waa mɔ kesareε-rɔ-ɔ se ya bo fo sanj ne Kristoo beε ɔ ba-ɔ.

¹³ Fo, Timotii, fεraa, kra kasentij asen ne mɔ a waa bo kaapo fo feye fo waa-ɔ-rɔ kenken. Na fo ma kan kine kokɔregyi na kekpa ne Kristoo a bo sa ane-ɔ. ¹⁴ Amaa sa a Wuribware a kufwiije timaa-o ne o te ane ηkponɔ-rɔ-ɔ deere atɔ timaa ne ɔ taa bo boɔrɔ fo-ɔ se.

¹⁵ Fo nyi feye bamo ne bo bo Asiya sweere se-ɔ pεεε a sere yowe mɔ. Figeelus na Heεmɔgenεs tii bamo se. ¹⁶ Amaa Onisiforus fεraa, mɔ e kore Wuribware feye ɔ mɔrɔwe mɔ asese, a lee feye mɔ ya nare mɔ ase sa mɔ kakponɔkya iluwi bweεtɔ. Ipeere mon nya mɔ bo lee anen ne baa tii mɔ-ɔ se. ¹⁷ Anen se-ɔ, mɔ a den bo fo Roma man-nɔ-ɔ, ne oo pee akato buwi bo ηu mɔ. ¹⁸ Fo nyi damenanjε atɔ demanjε ne ɔ waa sa mɔ Ifisus man-nɔ-ɔ. Mɔ e kore kebwarekore feye sanj ne ane nyanpe Yeessu i gyi asese pεεε asen-ɔ, o ηu mɔ ewεε.

2

Waa siraa feye fo i gyi aworefoɔ Yeessu si

¹ Mɔ gyi, fo fεraa sa a Yeessu Kristoo ba mɔ nyure-o bo sa fo keyaalen. ² Atɔ ne fo a nu mɔ e tawe amo laman akato-rɔ-ɔ, fo taa amo asen kotawe deε bo boɔrɔ asese ne fo e kɔre bamo fo i gyi-o, na bamo mɔ bo nya nya gyii amo kotawe taa ya tawe gywii bokɔ. ³ Amaa waa siraa feye fo i ηu asen feye anen ne mɔ i ηu-o deε, a lee feye fo gye Kristoo Yeessu soogyaanyi timaa neε. ⁴ Soogyaanyi maa yo kenaa-rɔ-ɔ ɔ nyɔn ɔ keε kameε, a lee feye ɔ kpa a ɔ ko na mɔ ɔgyenkreεpo akato gyi mɔ se. ⁵ Anen deε ne ɔnweenanjo e mon gya konweenanj a mbraa-ɔ se, ɔ maa taare a ɔ nweenanj gyi si nya ketannebu. ⁶ Anen deε ne ɔdɔpo ne ɔ mon bo worɔgya-ɔ adɔteese i wureε baare, na ɔ nya gyi. ⁷ Fa keto ne mɔ e tawe mɔ i gywii fo-ɔ mfεere, a lee feye ane nyanpe e sa a fo nu amo-rɔ pεεε neεneε.

⁸ Fo ma tan Yeessu Kristoo asen se, feye ɔ lee Owure Deefid a kenana-ɔ-rɔ neε, ne mɔ a wu-o, ne Wuribware a kyinji mɔ lee lowi-ro. Amo e gye mɔ kunju si asen timaa ne mɔ e tawe-ɔ. ⁹ Asen timaa mɔ kekaapo se ne mɔ i gyi aworefoɔ mɔ mbeyomɔ. Ne baa kperi amo se da mɔ ekpee, tii mɔ feye mɔ a gye εboye ɔwaaapo-ɔ. Amaa bo maa taare a bo da

Wuribware asen ekpee. ¹⁰ Amose se ne mo i nyite mo i gyi aworefoo demante mo e sa bamo ne Wuribware a lee feye bo gye mo gyi-ana-o, na Kristoo Yeesuu nya morowe bamo, sa bamo kedabe na wuraa Wuribware se, na a mon de kee. ¹¹ Kilin mo ne ba waa-o gye kasentij nee feye,

- “Ane ya kperi mo se wu,
amo feraa ane e kyena mo ase.
¹² Ane ya nya kanyite gyi aworefoo,
amo feraa ane mo ane i kii awure mo ase.
Ne ane ya kine mo feraa,
mo-o mo i kine ane.
¹³ Amaa ne ane ya yowe mo kokoregyi gbaa ooo,
mo feraa de kasentij, o maa taare a o kine ane,
a lee feye mo e bo ane,
ne emene ne o waa kine mo eyee.”

Yowe asen gyegaa ne a mon de ton-o ikii kigyii

¹⁴ Amose se-o dee nyinjji mon asoree agyi asen mo se, na fo yii bamo amo se towe feye Wuribware i nu ato kema ne sese e waa-o. Yii bamo se feye bo ma kan kyena kwaa ba gyiiri ikii ba kpa asenkparegyi kaase a bo nu. Anen a ato mo mon de ton kema, ne kasentij si a nyera bamo ne ba nu amo-o. ¹⁵ Len eyee kenken sun fo kusun, na Wuribware mo akato gyi keto ne fo e waa-o se, na anen a kusun ne fo a waa fo e sa mo-o se-o, fo ma gyi ipeere. Wuribware asen gye kasentij, amose-o kaapo amo kyekkyee. ¹⁶ Lee fo kan lee esensa boye ne e mon gye Wuribware asen-o kesa-ro, a lee feye anen a esensa-o e sa ne asese i kyurowi bamo mfere ba lee Wuribware ase. ¹⁷ Anen a ato kakaapo boye amo du nee feye lo ne o gyo o kote-o. Anyare anyo ko ne ba kaapo anen a ato-o e gye Himiniyus na Filetus. ¹⁸ Baa yowe kasentij a ekpa-o, ne nkee ba kaapo feye asese kikyinjji lee lowi-ro a ky ba kyon. Anen a asen mo se-o, baa sa ne asese ko a yowe kokoregyi. ¹⁹ Amaa Wuribware a da mo asen-o talii nee bo yera kpun, ne oo kyore bo beya feye,

“Ane nyanpe nyi bamo ne bo gye mo lee-o,”* ne

“Okema ne o towe feye ane nyanpe e bo mo-o,
amo feraa, o yowe mo eboye kwaa.”

²⁰ Mon! sa a ane taa feye ato wuye lon-no o de keto kema ne bo de atetmonja bo waa-ro-o. Anen a ato mo atanne pipee ne baa bo waa amo ako, ne ako mo atanne fufuri ne baa bo waa amo. Nkee ako ayii ne baa bo seri, ne ako mo kabori ne baa bo pwee. Amo ako, ato tima ne bo de ba waa-ro, ako mo ato boroboro ne bo de ba waa-ro. ²¹ Anen se-o sese boroboro ya lee mo eyee lee eboye-ro, o kii feye keto ne bo de ato tima-o ba waa-ro-o, na o kii okpeyaa, o de keto waase bo sa lon wuye-o. ²² Amose se-o, Timotii, kwaye ayaafare a ayoroweto boye-o. Na fo gya itima na kayeyuri ekpa se, na fo kra fo kokoregyi-o-ro kenken. Fo aa asese ne ba kpa aase, ne bo de kakponfwiiiri ba su ba kpa Wuribware kkyara-ro-o a dee nare. ²³ Amaa m bee mo e towe mo i gywii fo feye fo ma benjaa asen gyegaa ne a mon de kaase-o, a lee feye asen toritori anen e ba ikii na eko. ²⁴ Oko ne o sun o sa ane nyanpe Yeesuu-o ma kan ko eko. Amaa keto ne o waa-o e gye feye o yuri eyee, na o baa mo eyee kaase sa asese peee, ne mo e kaapo abwaresej-o mo, o nya kanyite, na o kaapo amo neenee. ²⁵ O yuri ase lonjo mo aporopo ne bo yere bo kye mo-o bo yera ekpa tima si, na Wuribware ya sure, bo nu bamo eyee, gyii kasentij-o. ²⁶ Na nkee bo gyii asen, na bo nya nya bamo eyee lee Obonsam kesare-ro, a lee feye mo e gye ne o da bamo katere-ro, ba bamo bo kii anya ne ba waa keto ne o kpa-o.

3

Kaye ya to-ro egye kee a keto ne ke e ba-o

¹ Mo gyi Timotii, nu feye san ne kaye ya to-ro egye kee-o, kakyena-ro e waa len fee. ² San amo asese e kpa bamo wore dooo katonya nee, na bo pee akato ba kpa atanne kbanje, na ba kaapo eyee, bo de katmaabu kbanje. Tsaare e waa kokyo, bo maa lee bu bamo akowepo kafonfwee se gbaa. Bo maa bu Wuribware, bo maa gyi akpeyaa. Oko ya waa bamo kedamanje gbaa, a maa bor bamo akato daa. ³ Sese maa lee lee kame-ro a o kpa mo kosobee, anen dee ne oko maa nu oko ewee. Tokyii na kenyaneyera na eko kekpa na daa boye dooo e gye ne a ba san amo. Nkee ba kisi keto kema ne ki bware-o. ⁴ Na bo gyi kidiburo

* 2:19 Anyare kekare 16.5 (LXX).

bɔ de asɛsɛ anɔ ba da abɛɛ, na bɔ waa kunɔrolɛn na akatɔlɛn ba bu bamɔ eyɛɛ bɔ kyɔn bamɔ kɔsɔbɛɛ-ana. Bamɔ akatɔ i gyi kayɛ-rɔ atɔ sɛ fɛɛ bɔ kyɔn Wuribware. ⁵ Na anɛn a asɛsɛ-ɔ ɛ waa akatɔ sɛ feyɛ bamɔ a gya kɛbwareɟun-ɔ si nɛɛnɛɛ-ɔ. Amaa bamɔ kakyɛna-rɔ ɛ kaapɔ feyɛ bɔ mɔn de Wuribware a keyaalɛn-ɔ. Anɛn a asɛsɛ mɔ-ɔ, lee fɔ eyɛɛ lɛɛ bamɔ-rɔ, kwayɛ bamɔ. ⁶ Saŋ amɔ anyarɛ na mɔ bɔkɔ i lwee asɛsɛ ɛlɔn-nɔ ba kpa akyɛɛ ba nya bamɔ sɛ keyaalɛn. Anɛn a akyɛɛ nɛ ba nya bamɔ mfaanɛɛ-ɔ ɛ gye akyɛɛ nɛ bɔ maa taarɛ ba kra bamɔ eyɛɛ, sa nɛ ɛbɔyɛ a kii bamɔ sɛ tɔsɔrɔ dwiidwiise, nɛ bamɔ mɛɛrɛ a lɛɛ ketɔ kɛmaa sɛ, bɔ gya bamɔ nyɔrɔwɛ bɔyɛ ɛwɔrɛsɛ ɛwɔrɛsɛ sɛ-ɔ. ⁷ Anɛn a akyɛɛ mɔ ɛ gye nɛ ba pee akatɔ saŋ kɛmaa ba suye atɔ-ɔ, amaa bamɔ mɔ bɔ maa taarɛ a bɔ nɔ kasɛntɔn-ɔ kaase gyii kamɔ daa. ⁸ Fɔ a nu anɛn nɛ anyarɛ kɔ nɛ ba tɛɛ bamɔ ɛ Yanɛs na Yambras nɛ baa dɛɛ kyɛna-ɔ a tɔwɛ asɛn bɔ kye anɛ ɔdɛdaapɔ Mosis-ɔ. Anɛn dɛɛ nɛ bɔmɔ-ɔ gbaa nɛ mɔ ɛ tɔwɛ bamɔ asɛn-ɔ ɛ sa sɛnsa ba kye kasɛntɔn-ɔ. Bamɔ anɔ a nyɛra, nɛ kɛbwareɟun nɛ ba suŋ-ɔ gye kwaa nɛɛ.

⁹ Anɛn sɛ-ɔ, ketɔ kɛmaa nɛ ba waa-ɔ maa kya sɛ a kɛ bɔ yɔ anɛn sa bamɔ, a lɛɛ feyɛ bamɔ kayɛba-ɔ ɛ lɛɛ ifuri, na ɔkɛmaa nɔ feyɛ bɔ mɔn nyi asɛn, feyɛ anɛn nɛ baa nɔ Yanɛs na Yambras lee-ɔ.

Deɛ kaapɔ kasɛntɔn kɛkaapɔ

¹⁰ Amaa fɔ, Timotii, fɛraa, fɔ nyi mɔ atɔ kɛkaapɔ, nɛ fɔ a gya mɔ sɛ nɔ anɛn nɛ mɔ kakyɛna-rɔ du-ɔ, nɔ ketɔ nɛ n gye-ɔ. Fɔ a nɔ anɛn nɛ n de Yeessu kɔkɔrɛgyi-ɔ-ro-ɔ, nɛ fɔ a nɔ mɔ kanyite na kɛkpa nɛ mɔ ɛ kpa asɛsɛ asɛn-ɔ. Nɛ fɔ a nɔ awɔrɛfɔɔ dɛmanɛtɛ nɛ mɔ a gyi-ɔ na bɔrɔkraa pɛɛɛ nɛ baa bɔ waa mɔ-ɔ. ¹¹ Nɛ fɔ a bɛɛ nɔ anɛn nɛ mɔ a gyi awɔrɛfɔɔ Antɛyɔkɛya na Ikoniyum na Lisitra ɛman-nɔ-ɔ. Anɛn a kasɛntɔn suyo mɔ nɛ mɔ a nyite kamɔ-ɔ, Wuribware a lee mɔ lɛɛ kamɔ pɛɛɛ-rɔ. ¹² Kasɛntɔn si fɛraa ɔkɛmaa nɛ ɔ kpa a ɔ gya Kristoo Yeessu si, na ɔ taarɛ kyɛna waa Wuribware kɛprɛ-ɔ fɛraa i nɔ anɛn, na ɔ nya kikisi asɛsɛ asɛ. ¹³ ɛbɔyɛ awaapɔ na ayɛbapɔ ɛ dɛɛ lɛɛ bɔyɛ-rɔ ya lwee mɛnɛn nɛ a mɔn bɔ-ɔ-rɔ, na bɔ dɛɛ ba asɛsɛ ayɛba, na bɔkɔ mɔ ba bamɔ ayɛba. ¹⁴ Amaa fɔ fɛraa, fɔ ma kan yɔwɛ kasɛntɔn nɛ fɔ a kɔrɛ gyi-ɔ-ro na kamɔ ɛkpa timaa nɛ fɔ a suye-ɔ. Na fɔ nyinɔnɔ bamɔ nɛ bɔ dɛɛ bɔ gye fɔ akaapɔ timaa-ɔ si. ¹⁵ Na fɔ nyinɔnɔ si feyɛ nsan nɛ fɔ gye keegyi-ɔ, fɔ kyɔ fɔ nyi abwareɟɛn wɔrɛ-ɔ-rɔ asɛn. Abwareɟɛn wɔrɛ amɔ ɛ gye nɛ ɔ kaapɔ fɔ anɛn nɛ fɔ ɛ kɔrɛ Kristoo Yeessu a fɔ gyi-ɔ, na anɛn nɛ ɔ taarɛ a ɔ mɔrɔwɛ fɔ-ɔ. ¹⁶ Wuribware a taa mɔ kufwiinɛ timaa-ɔ bɔ kyɛna asɛsɛ kɔ-rɔ nɛɛ, nɛ ɔ kaapɔ bamɔ mɔ mɛɛrɛ, nɛ baa kyɔrɛɛ mɔ bɔ waa abwareɟɛn wɔrɛ-ɔ-rɔ. Amɔsɛ sɛ-ɔ fɔ ɛ taarɛ a fɔ taa bɔ kaapɔ asɛsɛ kasɛntɔn-ɔ, na fɔ bɔ yii bamɔ sɛ feyɛ bɔ ma waa bɔyɛ, na fɔ bɔ kaapɔ bamɔ kpa timaa-ɔ, na fɔ bɔ kaapɔ bamɔ a bɔ kyɛna nɛɛnɛɛ. ¹⁷ Mfaanɛɛ nɛ ɔkɔ nɛ ɔ gya Wuribware sɛ-ɔ ɛ nya ketɔ kɛmaa nɛ ɔ kpa-ɔ a ɔ bɔ waa asun kɛmaa nɛ a gye atimaa-ɔ.

4

Deɛ tɔwɛ abwareɟɛn saŋ kɛmaa

¹ Nkɛɛ fɛraa n de Wuribware na Kristoo Yeessu nɛ mɔ ya ba kayɛ mɔ-rɔ a ɔ bɔ gyi kuwure, na ɔ gyi bamɔ nɛ baa wu-ɔ na bamɔ nɛ bɔ kɛɛ-ɔ asɛn, mɔ ɛ kɔrɛ fɔ lɛnɔlɛn feyɛ ² fɔ lɛn eyɛɛ dɛɛ pee akatɔ tɔwɛ abwareɟɛn-ɔ saŋ kɛmaa. Yɛrɛ-rɔ kɛnɛn tɔwɛ amɔ, fɔ ma sɛrɛ kufu. A mɔn de feyɛ saŋ amɔ-rɔ bware, bɛɛɛ ɔ mɔn bware, kya sɛ tɔwɛ amɔ bɔ tɛraa bamɔ lɔnɔ bamɔ bɔ yɛra kpa timaa si, na fɔ waa bamɔ wɔrɛ. Amaa fɔ a kaapɔ bamɔ abwareɟɛn-ɔ, waa kanyite, yuri asɛ, ba amɔ bɔ bɛra bamɔ. ³ Ketɔ sɛ nɛ mɔ a tɔwɛ amɔ-ɔ gywii fɔ-ɔ ɛ gye feyɛ saŋ kɔ ɛ ba nɛ asɛsɛ maa lɛɛ kpa kunu kɛkaapɔ timaa nɛ kɛ gye kasɛntɔn-ɔ. Amaa ketɔ nɛ ba waa-ɔ ɛ gye feyɛ ba gya bamɔ fanɔnɔn kɛkpa sɛ nɛɛ, na bɔ kɔrɛwɛ akaapɔ bweɛtɔ bɔ gyanɔn, na anɛn a akaapɔ mɔ tɔwɛ ketɔ nɛ anɛn a asɛsɛ-ɔ ɛ kpa feyɛ bɔ nu-ɔ wɔrɛ gywii bamɔ. ⁴ Kasɛntɔn-ɔ asɛn maa lɛɛ lwee bamɔ kɛsɛbɔ-rɔ, na bɔ kine kamɔ kegyasɛ, kɔrɛ ayɛba itɛɛ gyi. ⁵ Amaa fɔ, Timotii, fɛraa, dɛɛ kra fɔ eyɛɛ nɛɛnɛɛ kpa kɛmaa sɛ. Waa siraa nyite gyi awɔrɛfɔɔ. Waa kusun nɛ asɛn timaa-ɔ ɔtɔwɛpɔ ɛ waa-ɔ, na fɔ waa asun pɛɛɛ nɛ anɛ nyanɔpɛ a tɛɛ fɔ feyɛ fɔ bɔ waa-ɔ, na fɔ ma yɔwɛ.

⁶ M fɛraa, mɔ lowi saŋ a tɔ-rɔ. Kasɛntɔn si mɔ nkpa du nɛɛ feyɛ nta nɛ bɔ de ba twiiri wɛɛ kabɔ nɛ bɔ de bɔ lɔnɔn Wuribware-ɔ sɛ-ɔ. ⁷ Kristoonyi kakyɛna-rɔ du nɛɛ feyɛ ɔkɔ a sɛrɛ ɛnan-ɔ. Mɔ a sɛrɛ anɛn a ɛnan-ɔ lowɛ, nɛ mɔ a kyɛna kakyɛna timaa-ɔ bɔ fɔ kɛɛ, na n saŋ n de mɔ Kristoo kɔkɔrɛgyi-ɔ-ro kɛnɛn. ⁸ Amɔsɛ sɛ-ɔ mbeyɔmɔ itimaa kuwurepa bɔ-rɔ nɛ anɛ nyanɔpɛ Yeessu nɛ ɔ gye ɔsɛntɔnɔgyipɔ-ɔ a taa bɔ beya kerɛ si sɔsɔ sa mɔ. Kake nsi nɛ ɔ kɛnɔnɔ a ɔ ba-ɔ nɛ ɔ taa kɛmɔ a ɔ bɔ sa mɔ, a lɛɛ feyɛ mɔ a taarɛ lowɛ ɛnan-ɔ, nɛ mɔ a kyɛna kakyɛna timaa-ɔ bɔ tɔrɔwɛ. Anɛ nyanɔpɛ a taa anɛn a kuwurepa mɔ bɔ beya kerɛ si sa asɛsɛ pɛɛɛ nɛ bamɔ akatɔ a pee ba kpa feyɛ bɔ nɔ mɔ kikinɔnɔ ba-ɔ.

Asɛn nɛ Pɔɔl a tɔwɛ bɔ gye kɛɛ-ɔ

⁹ Timotii, fò ma kyokyoɔ keyaa, mɔ e kpa feye fò da eyee se ba mɔ ase menan, ¹⁰ a lee feye, Deemas a kpa kaye mɔ-ro ato bweeta-ɔ se-ɔ, ɔ sere yowe mɔ o yii Tisalonikaa man-nɔ, ne Kresəkens mɔ yii Galatiya sweere se, ne Tiitus mɔ yii Dalamatiya sweere se. ¹¹ Amɔ Lukas wɔre e gye ne mɔ aa mɔ bɔ mfee. Fò e ba, fò aa Maak ba, a lee feye mɔ e gye ne ɔ taare a ɔ kya mɔ-ro mɔ kusun kowaa-ro. ¹² Tikikus fɛraa, mɔ a sun mɔ bɔ kyonwe Ifisus man-nɔ. ¹³ Fò e ba, na fò kɔɔre mɔ waagya ne mɔ a yowe bɔ sii Kaapus aye Trowas man-nɔ-ɔ baa. Na fò bee taa mɔ ewore baa. Emɔ ne baa ba kabɔ wɔre bɔ waa-ɔ e gye ne emɔ asen tiri mɔ bweeta. ¹⁴ Aləsanda ne ɔ gye Ifisusnyi, ne ɔ gye danyan hwayepɔ-ɔ a waa mɔ boye bweeta. Anen se-ɔ, ane nyanpe Yeessu e ka mɔ kɔkɔ bɔ lee ketɔ ne ɔ waa-ɔ se. ¹⁵ Fò gbaa dee sa mɔ se, a lee feye mɔ ya tii ane kpa kenken feye ane ma tawe abwareseɔ.

¹⁶ Kegyenkpɛɛɛ ne baa baa mɔ iwurekpa, na n koso yere lee mɔ apɔrɔpɔ a mpɔrɔ-ɔ kanɔ-ɔ, ne mon nya yererɔpɔ konkɔ gbaa, bamɔ pɛɛɛ a kpan mɔ se. Mɔ e kɔre Wuribware feye ɔ ma kan pɔrɔ bamɔ amɔ-ɔ se. ¹⁷ Amaa ane nyanpe Yeessu a yere mɔ-ro, ne ɔ sa mɔ keyaalen feye n tawe abwareseɔ kyɛkyɛɛ gywii bamɔ ne bɔ mon gye Yudaa awuye, ne bɔ bɔ mfen ba nu mɔ asen-ɔ. Ane nyanpe ya kɔɔre mɔ lee lowi-ro. ¹⁸ ɔ bee o lee mɔ, na asen boye kemaa ne a ba mɔ se-ɔ kwaye mɔ, na ɔ yaa mɔ sosɔ mfen ne o gyi kuwure-o nkpa na alanfiya-ro. Wuribware nya kedabe na wuraa nsu pɛɛɛ. Amɛye.

¹⁹ Mɔ e ka Priska* na mɔ kuri Akwila kanɔ damenanse. Ne m bee mɔ e ka Onisiforus akowebɛɛ kanɔ. ²⁰ Irasitus a sii Korintoo man-nɔ, amaa mɔ a yowe Trofimius bɔ sii Mileetus man-nɔ, a lee feye ɔ lo nee. ²¹ Waa menan ba pweɛ na afwii dee taye. Yubulus na Pudens na Linus na okyee Kilawudiya na ane abeeko Kristoo awuye pɛɛɛ e ka fò kanɔ. ²² Ketɔ ne ki tii tebɔ-ɔ gye feye mɔ e kɔre kebwarekɔre nee feye ane nyanpe Yeessu gya fò kra kamɛɛ, na o yure fò aa asɔreɛ agyi-o pɛɛɛ.

* 4:19 Bɛɛɛ Prisikila.

Tiitus Wore ne Pɔɔl a kyoreε bo kyonwe Tiitus-o

1-4 Mo, Pɔɔl, ne n gye Wuribware keyaafɔre na Yeessu Kristoo a ayaa-ro ayerepo-o ɔko-o e gye ne mo e kyoreε wore mo mo e kyonwe fo, Tiitus, ne mo a taa fo bo kii mo gyi lee san ne fo a bo kɔɔre kebwareɔsun ne ɲ gbaa mo i sun-o gyi-o.

Wuribware ya lee mo sun mo bo kyonwe feye n kya asese ne oo lee sa mo eyee-o-ro, na bo bo kɔɔre mo gyi, na bo nu kasentɲin-o kaase bo lee kpa ne ba borɔ se a bo bo kyena sun mo-o. Na amo se, bo nya temaa feye ba nya ɲkpa na kukyure ne a mon de kee-o. ɲkpa mo, Wuribware ne o maa ba ayeba-o ya tawe bo beya feye o ba a o bo sa ane pwεε ne ɔ deε tweε kaye-o. Ane ɔmorɔwεpo Wuribware san a fo-o, ne oo lee mo kasentɲin-o bo kaapo asese abwareɔen kotɔwe-ro. Ne ɔ taa bo waa mo kesareε-ro feye n tawe amo kaapo-ro a bo nu-ro. Tiitus, mo gyi kasentɲin, mo e kore ane se Wuribware na ane ɔmorɔwεpo Kristoo Yeessu feye bo yure fo, na bo sa fo kayeyuri.

Asese suyo ne ba taare a bo waa asoreε abrese-o

5 Keto se ne mo a yowe fo bo sii Kriita kwii si-o e gye feye fo waa keto kemaa ne ane mon waa lowe-o, kra kemo bo yera kyekyεε. Na fo lee bokɔ bo kii abrese mfen a eman-o asoreε peεε-o-ro. Na fo nyinɲi mbraa ne mo a bo sa fo-o se feye, 6 sese ne a bware feye o waa asoreε abrese-o e gye mo ne man ne o te mo-ro-o asese maa tawe mo kunu si asen boye ba porɔ mo-o. A bware feye mo ne o waa asoreε abrese-o de ka konko kpen nee, na mo agyi mo gye Kristoo awuye, ne asese nyi bamo feye bo mon nyera, bo de keseborɔlen, bo maa bu ato-o. 7 A mon bware feye mo ne o waa asoreε abrese-o gye ɔko ne mo kunu si de mporɔ-o, a lee feye mo e gye ne o deere Wuribware kusun-o si. Asoreε abrese kemaa ne fo lee-o ma waa sese ne o de keseborɔlen, ne o de kadunfwii menan menan, ne o gye ɔtabweεpo na ekɔ ɔkparɔ, ne o de kakatopee o mon gya ekpa timaa si o kpa ato-o. 8 Lee ɔko ne o kra afo mo aye neεneε, ne o kpa itimaa kowaa, ne o bu mo eyee, ne o gye nyinɲkase timaa ne mo kame-ro mon de iyisi-o, ne o nyi mo eyee ekra neεneε-o. 9 A bware feye o yere kasentɲin ne ane a kaapo mon-o-ro kenken, na o nya ba kamɔ kekaapo bo sa asese bokɔ wore, na o kaapo bamo ne ba gyiiri kasentɲin-o ikii-o feye baa fo kpa.

10 Keto se ne mo e tawe amo-o e gye feye asese bweeto bo-ro ne bo maa bu asoreε abrese-o, ne bo de senja ne o mon de kesenɲkparegyi-o ba penna bokɔ. Mo e tawe Yudaa awuye ko ne bo gye Kristoo awuye-o asen nee. 11 A tiri feye fo sa a anen a asese-o bun bamo nno, a lee feye bamo kekaapo ato ne a mon bware-o e nyera lon-no akowεberε ki i lee bamo mferε ke e lee kasentɲin ne baa kɔɔre gyi-o. Anen a asese-o e waa amo-o nee bo de bo penna asese ba kpa katɔnya. 12 Kriitanyi ko ne o gye bamo fonfon laagyipo ko, ne ɔ de keε kyena-o a tawe bamo asen, o ye, Kriita awuye gye ayebapo kasentɲin, bo de daa boye fee, ne bo gye aworɔgyapo na ateesekapo kebanse. 13 Bamɔ kunu si asen amo ne ɔ tawe-o gye kasentɲin. Amose-o waa menen tɔraa bamo a bo yowe anen a daa-o. Bo gya kasentɲin-o si, kɔɔre kamɔ gyi, 14 na bo ma beɲɲaa Yudaa awuye amo na bamo itee na ayeba ne ba kaapo-o, a lee feye anen a asese-o a kine kegya Wuribware a kasentɲin a ekpa-o se. 15 Yudaa awuye amo e kaapo feye ateese ko mon bware kigyi. Amaa kasentɲin si fεraa, ateese ko mon bo-ro ne a gye ateese boye sa bamo ne bamo mme-ro mon de iyisi-o. Amaa ateese kemaa de iyisi sa bamo ne bamo mme-ro de iyisi, ne baa kine kasentɲin-o kokɔɔregyi-o, a lee feye bamo mferε mon bo dan, ne bo de daa boye. 16 Bo ye bo nyi Wuribware, amaa anen ne bo te bo bo-o e kaapo feye ba penna nee, baa kine mo. Bamɔ asen mon bo Wuribware kɔne kafonfwεε se. Bo de keseborɔlen fee, bo mon gya Wuribware a ekpa-o se, anen se-o, a mon de kpa feye fo. Ta daa kusun demanɲε sa bamo a bo waa.

2

Anen ne a bware feye asoreε awuye waa bamo kakyena-ro-o

1 Amaa fo, Tiitus, fεraa, deε kaapo asoreε awuye-o, na bo kyena kakyena ne ka bware bo sa kebwareɔsun kasentɲin-o. 2 Kaapo anyanɲbrese-o anen ne ba kra bamo eyee, na asese nya bu bamo-o. Sa a bo nya kokɔɔregyi kasentɲin-o, na bamo kekpa waa kokyo, na bo nyite aworefo kemaa. 3 Anen deε ne fo deε kaapo akyeεbrese-o anen ne bo kyena kakyena kpεyaa-o. Bo ma kyii ɔko ten mo kanɔ, na bo beε bo ma waa atabweεpo. 4 Na bo lee anen se, bamo mo bo taare na bo kaapo akyeεpe kpa ne ba borɔ se a bo bo kpa bamo kuri-ana na bamo gyi-ana asen-o, 5 na bo kaapo bamo anen ne bo gyii eyee ekra neεneε, na bo ma waa kanyarekpa, na anen ne ba kii aka timaa-o, na bo bu bamo akuri, na bo deε waa kedamenanɲε, na bamo akato pee bamo lon-no asun si. N gye anen, asese ko e nya kpa a bo sa senja bo bo kye

Wuribware a asen-ɔ. ⁶ Anenɔ deɛ ne fo deɛ towe gywii ayaafɔre-ɔ, na bo yuri eyee deɛ bu ato kpa kɛmaa se.

⁷ Amaa fo, Tiitus, fɛraa, kra fo daa timaa-ro bo yo, amo anenɔ-ɔ e kaapo asɔreɛ awuye-o anenɔ ne a bware feye bo kyena-ɔ. Ketɔ ne fo e kaapo-ɔ, sa a ke kaapo feye fo gye kasentɔn wuye. Na fo pee akato towe abwareseɛn-ɔ. Na fo sa a asenɔkparegyi timaa deɛ lee fo kano. ⁸ Keboye ko e monɔ lee fo seɛsa sase kɛmaa-ro, amo fɛraa ɔko maa taare a ɔ poro fo koko se. Anenɔ-ɔ ipeere e nya fo adonɔ. Bo maa taare a bo nya koko yere se bo poro fo.

⁹ To, anya fɛraa, towe gywii bamo feye bo bu bamo anyanpe kpa kɛmaa se, na bo len eyee waa ketɔ ne ki i gyi bamo anyanpe akato-ɔ. Bamɔ nyanpe-ana ya towe asen ne a kye bamo, bo ma kanɔ beɛnaa ba kano bo yii bamo. ¹⁰ Nkee bo ma kanɔ ywii, na a sa a bamo nyanpe-ana kɔɔre bamo gyi ketɔ kɛmaa-ro. Bamɔ ya waa mfaanɛɛ, ne bamo nyanpe-ana i nu feye ane kekaapo ane ɔmorɔwepo Wuribware a asenɔ-ɔ bo danɔ.

Ketɔ se ne Wuribware a sun Kristoo bo kyonwe feye ɔ bo kɔɔre ane-ɔ

¹¹ Ketɔ se ne mo a towe amo-ɔ e gye feye Wuribware a lee bo kaapo ane feye ɔ kpa a o nu sese kɛmaa ewee, na ɔ morɔwe mo. ¹² N gye sa ne kɔkɔreɛgyi worɛ se ne ɔ kpa a ɔ morɔwe ane, amaa ɔ kpa a ɔ kaapo anenɔ ne ane yowe asen boye na ato ne kaye mo-ro asese i pee akato ba kpa-ɔ, na ane nya taare deɛre ane eyee se, na ane waa itimaa, na ane sun Wuribware. Mfaanɛɛ e gye ne a bware feye ane kyena kaye mo-ro. ¹³ Anɛ te ane de temaa ane gywii kakatɔgyi kake amo ne ane nyanpe na ɔmorɔwepo dabe, Yeessu Kristoo, i kinɔni a ɔ ba kelanɔje-ro na mo kedabe na keyaalen-ɔ-ro. ¹⁴ Yeessu Kristoo mo deɛ ya ba mo fanɔfan kayowore bo lonɔ ane aa Wuribware kebonɔ-ro. Mfaanɛɛ ne ɔ lee ane lee kakyena boye-ro, sa ne ane a kii mo fanɔfan asese. Ne nkee ɔ kpa feye ɔ sa a ane nkrɔno fwiiri, na ane akato pee deɛ waa kedamenanɛse.

¹⁵ Amose se-ɔ, ba keyaalen ne mo a sa fo-ɔ pɛɛɛ, na fo bo towe asen mo, na fo bo waa asese worɛ feye bo gya Kristoo a ekpa-ɔ se, na fo bo yii bamo se feye bo ma lee gya eboye a ekpa-ɔ se. Fo ma kanɔ waa anenɔ ne a sa a ɔko bu fo tosoo bo lee fo a gye keyaafɔre-ɔ se.

3

Anenɔ ne Kristoo a kɔɔre ane lee kakyena boye ne ane deɛ ane te-o-ro-o

¹ To, nyinɔni Kristoo awuye ne bo bo mfen-ɔ se feye bo bu abane na kebreɛ na agyenɔkɛɛro, na bo deɛ sun kusun timaa kɛmaa ne ɔkɛmaa ne o de bamo se keyaalen-ɔ e kpa feye bo waa-ɔ. ² Na fo beɛ towe gywii bamo feye bo ma kanɔ towe asen boye ko bo kye ɔko. Bo yowe eko kekpa, na bo baa bamo eyee kaase, yuri eyee bo sa asese sanɔ kɛmaa. ³ Anɛ gbaa ane deɛ ane monɔ nyi asen, ne ane maa bu ato, ne boko a penna ane bo gya eboye ekpa se. Ne ane a gyi ane eyee, ne kayorɔwe boye eworesɛ eworesɛ na mferɛɛ boye dooo a borɔ ane anju-ro. Anɛ a ka kokweɛ kisi boke, ne boko mo a kisi ane. ⁴ Amaa nsan ne ane ɔmorɔwepo Wuribware a lee mo kedamenanɛse kowaa na mo kekpa-ɔ bo kaapo ane-ɔ, ne oo lee ane lee amo pɛɛɛ-ro. ⁵ N gye sa ne ane a waa ato timaa ko se neɛ ne ɔ morɔwe ane, amaa anenɔ ne oo nu ane ewee kpa ane asen-ɔ se ne ɔ waa anenɔ, ne ɔ ba mo kufwiine timaa-o bo kɛɛ iyisi ne e don ane se-ɔ, beɛ bo kowe ane, waa ane asese popweɛ. ⁶ Ketɔ ne ane ɔmorɔwepo Yeessu Kristoo a waa-ɔ se-ɔ, ne Wuribware a sa ane mo kufwiine timaa-o bweeto. ⁷ Oo nu ane ewee neɛ, ne ɔ morɔwe ane, ne ane monɔ lee ane gye aboyewaapo, na ane nya kii mo akowebɛɛ ane de temaa feye ane i gyi mo kapoteɛ ne ka gye nka na kukyure ne a monɔ de keɛ-ɔ.

⁸ Abreɛ a towe feye, "Mfenɔ ne a tiri bwayepo-ɔ, mfenɔ ne ɔ daye-ɔ." Bo maa penna. Amose se-ɔ pee akato kaapo ato mo pɛɛɛ ne mo a towe-ɔ kpɔra-ro, na bamo ne ba kɔɔre Wuribware ba gyi-o mferɛɛ nya ba amo se neɛneɛ, na bo nya ba akato bo donɔ itimaa kowaa se. Awaase timaa bware feɛ, ne amo kowaa de tonɔ bo sa ɔkɛmaa. ⁹ Anenɔ se-ɔ kwaye asen borɔborɔ ne ba towe amo ba yo akato-ro ba lwii kameɛ. Ba gyiiri Yudaa awuye mbraa-ɔ se ikii na bamo kenana-ro adɛdaasenɔ sosweɛ sosweɛ-ɔ ikii. Lee fo kano lee anenɔ a ikii-o-ro, a lee feye e monɔ bware, ne e monɔ de tonɔ ko. ¹⁰ ɔkɛmaa ne o de mo kano bo waa anenɔ a ikii-o-ro, yii mo se kegyenɔkɛɛɛ, ne mo ya beɛ donɔ se, na fo beɛ yii mo se, ne mo e ma yowe, amo fɛraa, na fo yowe mo asen sa mo. ¹¹ Na fo nu feye anenɔ a sese-ɔ kyo o de daa boye neɛ. Ne mo fanɔfan eboye a bu mo eyee kepɔ feye ɔ gye aboyewaapo kasentɔn.

Asenɔ ne Pɔɔl a towe bo gye keɛ-ɔ

¹² Mo i sun Aatamas beɛɛ Tikikus fo ase. Ne sese amo ya fo fo ase, na fo waa menanɔ gyanɔna mo Nikopolis man-nɔ, a lee feye mo a waa mferɛɛ feye, kekyaare ya fo, mfenɔ mo e ya kyena. ¹³ Len eyee na kano nkemaa se fo taare kya Seenas loyaa-ɔ na Apolos-ro, na bo kya bamo kpa se. Na fo kya bamo-ro a bo nya ketɔ kɛmaa ne ki tiri bo sa bamo kpa-ɔ kutu-ro-o. ¹⁴ Kristoo awuye mferɛɛ deɛ di itimaa kowaa se, na bo deɛ waa bo kya bamo ne a tiri feye bo kya bamo-ɔ-ro. Bo ma waa aworɔgyapo, na bo nya taare kii asese ne bo bo kɔkɔro-ɔ.

¹⁵ Bamō nē bō bō mō ase-ò pēē ē ka fō kanō. Ka anē beekō-ana Kristoo awuye kanō. Mō ē kōrē kebwarekōrē fēyē Wuribware yure mōnē pēē.

Filemaw Wore ne Pwal a kyoree bo kyonwe Filemaw-o

1-2 Mo, Pwal, ne n gya Kristoo Yeessu si-o ne mo e towe mo kunju si asen timaa-o, ne baa kperi amo se tii mo-o, na ane kosobee Timotii e gye ne ane e kyoree wore mo ane e kyonwe fo, Filemaw. Ane nyare timaa e gye fo, ne ane aa fo e waa kusun ane e sa Kristoo. Amaa n gye fo wore ne ane e kyoree ane e kyonwe. Ane e kyoree ane e kyonwe fo aa asoree awuye ne ba gyanne fo lon-o-o, na ane pekyee Apiya, na Aakipus ne o waa Kristoo kusun feye soogyanyi a ko kenaa-ro feye ane-o dee. ³ Mo e kore ane se Wuribware na ane nyanpe Yeessu Kristoo feye bo sa mone nyure na kayeyuri.

Filemaw a kekpa na kokoregyi ne o de-o

⁴ Filemaw, san kemaa ne mo e kore kebwarekore-o, mo i nyinji fo se, ne mo e sa Wuribware anse san kemaa, ⁵ a lee feye mo a nu anen ne fo e kpa Wuribware ase se pree asen-o, na anen ne fo maa se fo e kore ane nyanpe Yeessu fo i gyi kenken-o. ⁶ Mo e kore kebwarekore ne feye worogya ma kan nya fo, na fo nya taare dee towe fo Kristoo kokoregyi-o asen gywii bokoo, na a sa a fo-o fo gyii ato timaa pree ne ane a nya lee Kristoo ase-o lowe. ⁷ Mo kosobee, kekpa ne fo e kpa Wuribware ase se pree-o a sa ne mo akato a gyi fee, ne wore a nya mo bweeto, a lee feye fo ya sa ne bamo mme-ro a yuri bamo.

Onisimus asen

⁸⁻¹⁰ To, mbeyamo mo e kpa a n kore fo kotoko. Weete ane pree a gye Kristoo ase se-o se-o, mon sere feye n towe gywii fo feye n sa kano a fo waa keto ne a tiri feye fo waa-o, na mon kore fo. Amaa bo lee anen ne fo e kpa mo asen-o se ne n ye mo e kore fo. Amose-o kenyanbese feye mo a du mo-o, ne baa be tii mo bo lee Yeessu kunju si asen se-o, mo e kore fo mo e sa mo gyi Onisimus. Keto se ne mo e tee mo e mo gyi-o e gye feye san ne n da tiikpa mfee-o, ne mo a sa ne oo gyii Yeessu Kristoo. ¹¹ Onisimus kaase e gye feye, "O-bo-kokoro." O dee o gye fo kenya, ne o sere lee fo ase-o. San ne oo sun sa fo-o, o mon bo kokoro. O dee o gye mo kenya, ne o sere lee fo ase-o. San ne oo sun sa fo-o, o mon bo kokoro. Amaa nkee feraa mo kenya mon lee ke gye kayeba nee, a lee feye mo ase mfee, oo kii sese ne o bo kokoro-o. Ne mo e kore a n gyi feye, mo ya ba fo ase, o kii sese ne o bo kokoro-o bo sa mo aa fo mpeyo.

¹² To, mbeyamo mo i kinjaa mo mo e kyonwe fo. Amaa a nyaa mo kame-ro feye mo a kinjaa mo mo e kyonwe fo. ¹³ Kasentin si, weete mo e kpa feye n kra mo bo sii mo ase mfee, na o nya yere fo ayaa-ro kya mo-ro tiikpa mfee. ¹⁴ Ma kpa feye n kra mo bo sii, na fo mon nyi amo asen. Amose-o ma yere fo nee feye fo kya mo-ro. Amaa mo e kpa nee feye keto ne fo e waa fo e sa mo-o, fo da fo kakpono se waa. ¹⁵ A mon kyee, ne o sere lee fo ase. Nsanse Wuribware ya sa ne aa ba anen, feye fo aa mo a brawe abee se kafwee, na o bee kinji ba bo yuri eyee kyena fo ase bo yo, na o ma lee sere. ¹⁶ Amaa mbeyamo fo maa lee kore mo kra feye kenya ne o dee o gye-o. Nkee feraa o bo kenya. Kra mo feye mone pree a bo Kristoo a kokowebese-ro. O gye sese timaa bweeto mo ase. Mo ya ba fo ase, o kii kenya timaa na kowebese timaa ane nyanpe a kokowebese-ro.

¹⁷ Amose-o fo i nyi feye mo aa fo e waa kusun konko ane e sa Kristoo nee, amo feraa kore mo kra neene feye anen ne fo e kra mo neene-o. ¹⁸ Mo a dee o bo fo ase-o, ne mo ya waa fo boye ko yowe bo ke mo, ne mo ya ywii fo atanne, fo towe amo kano bo kyonwe mo. ¹⁹ Nu feye mo fonfon kesaree ne mo a bo kyoree asenkyaregyi mo. Amaa fo ma tan se feye fo fonfon de mo koko ko, a lee feye mo se ne fo-o fo a nya fo eyee lee Obonsam kesaree-ro.

²⁰⁻²¹ Mo beeko Kristoonyi, keto ne mo e kpa fo ase-o pree e gye feye fo waa keto ne mo e towe mo i gywii fo-o, na mo kame-ro nya yuri mo. A lee feye ane pree gye Kristoo awuye nee. Amaa mo a nyi feye fo i bu mo-o se-o, ne mo a kyoree fo wore mo. N nyi feye fo e waa amo ne a kyoo amo-o gbaa a fo sa mo. ²² Wore mo ya lwee fo kesaree-ro, na fo buwi kpa kekyan ko bo yera mo. A lee feye n de temaa feye Wuribware i nu mone kebwarekore-o, na o sa a bo lee mo lee tiikpa mfee, na bo sa a m ba mone ase.

²³ Ipafras ne, bo lee anen ne mo gbaa gya Kristoo Yeessu si-o si, baa tii mo aa mo-o e ka fo kano. ²⁴ Maak na Aristaakus na Deemas na Lukas ne bo gye mo beeko-ana Kristoo kusun awaapo-o gbaa e ka fo kano damenanse.

²⁵ Nkee mo e kore kebwarekore feye ane nyanpe Yeessu Kristoo yure mone.

Heebrii awuye

Wore ne oko a kyoree bo kyonwe Yudaa awuye ne bo bee ba tee bamo feye Heebrii awuye ne baa bo kii Kristoo awuye-o

Anen ne Yeessu kyɔ Wuribware a mbɔɔ-ɔ

¹ Dɛdaa-ɔ, iluwi bweeto na ekpa bweeto se, ne Wuribware a sa seɗsa gywii ane adɛdaapo-ɔ, mɔ akyaamɛɛ-ɔ se ne ɔɔ bo bɔrɔ. ² Amaa ndɔɔ a nke mɔ-rɔ ne kaye a tɔ-rɔ egye keɛ-ɔ fɛraa, mɔ gyi Yeessu si ne ɔɔ bɔrɔ sa seɗsa gywii ane. Anen se ne baa waa mɔ gyi amo kunju si kilin ko feye,

“Mɔ ne Wuribware a bɔrɔ se bo twee kaye.
Mɔ ne Wuribware a lee feye lalalowe-ɔ
ɔ taa atɔ pɛɛɛ mɔ a ɔ bo bɔɔrɔ.

³ Wuribware a kelanherɔ dabe-ɔ
bo mɔ se nee ke e lanher-ɔ.
ɔ leɛ Wuribware ketɔ kemaa-rɔ.

Mɔ asen dabe-ɔ ne o de ɔ sa
ne atɔ pɛɛɛ mɔ e yo se kyɛkyɛɛ.
ɔ kpɛɛ asɛɛ iyisi.

Ne nkeɛ o yii sɔsɔ, mfeɗ ne ɔɔ kyena
Nyinɗkeɗ-ɔ kyɔ-bamo-pɛɛɛ-keɗabe kigyisesaree se,
ne mɔ aa mɔ i gyi kuwure.”

⁴ Amose ne ane i nu feye anen ne Wuribware a sa mɔ gyi-o kenyaɗe dabe ne ko kyɔ mɔ mbɔɔ-ɔ lee-o, anen deɛ ne ɔɔ sa mɔ gyi-o keɗabe kyon mɔ mbɔɔ-ɔ. ⁵ Amose ne abwasesen wore-ɔ-rɔ, Wuribware a tawe mɔ gyi-o wore kpen kunju si asen feye,

“Ndɔɔ mɔ a lee fo bo kaapo feye mɔ gyi e gye fo.
Ne mɔ-ɔ, fo se e gye mɔ.”*

N gye mɔ mbɔɔ-ɔ oko asen ne ɔɔ tawe anen. Ne ɔɔ bee tawe mɔ fonfon mɔ gyi amo kunju si asen abwasesen wore-ɔ-rɔ ton ko feye,

“ɔ tee mɔ feye mɔ se,
na mɔ-ɔ mɔ tee mɔ feye mɔ gyi.”*

⁶ Amaa san ne Wuribware e kpa feye ɔ baa mɔ gyi-o kaye-rɔ-ɔ, ɔ ye,

“Wuribware a mbɔɔ-ɔ, mɔn' bo sun mɔ.”*

⁷ Amaa mɔ mbɔɔ-ɔ kunju si asen, ɔ ye,

“ɔ sa ne mɔ mbɔɔ-ɔ i kii feye afwii,
na mɔ ayaafɔre feye deekpa agyabren.”*

⁸ Abwasesen wore-ɔ-rɔ, a bo-rɔ feye Wuribware a tawe gywii mɔ gyi-o feye,

“O Wuribware, kuwure ne fo i gyi-o,
ke mɔn de keɛ.

Fo kuwureyii-o e kaapo feye
kaseɗtin ne fo de fo e kee fo asɛɛ se.

⁹ Fo maa kpa ebaye, amo itimaa wore dooo.
Amose ne fo nyanpe Wuribware a sa ne
fo kuwure-o kenyaɗe a deɛ kyon fo abɛɛko lee-o,
ne oo yure fo, sa ne fo akatɔ a gyi kyon bamo pɛɛɛ.”*

¹⁰ Wuribware a bee tawe gywii mɔ gyi-o waa mɔ wore-ɔ-rɔ feye,

* 1:5 Kilin 2.7. * 1:5 2 Samuwel 7.14; 1 Nkɔwekyase 17.13. * 1:6 Mbraa kebeɛsa 32.43 (LXX). * 1:7 Kilin 104.4 (LXX). * 1:9 Kilin 45.6-7.

“Atɔ pɛɛɛ keɛɛkaase-ɔ, fɔ ya twɛɛ kayɛ na kamɔ-rɔ ketɔ kɛmaa.

Fɔ asareɛ ne fɔ a bɔ waa soɔ na mɔ ketɔ kɛmaa.

11 Amɔ pɛɛɛ mɔ i kpuri fɔnfɔn fɔnfɔn, amaa fɔ fɛraa fɔ i sii.

Amɔ pɛɛɛ mɔ i wu a nyera, feyɛ anɛn nɛ waagya i wu-o.

12 Fɔ ɛ bɔɔ amɔ pɛɛɛ feyɛ waagya nɛ fɔ i kyuwowi, na fɔ beɛ taɔ ɔkɔ buɔ-o.

Amaa fɔ fɛraa, fɔ ɛ gye fɔ. Anɛn nɛ fɔ du-o dɛɛ nɛ fɔ du.

Fɔ maa kyuwowi kake nkɔ sɛ, fɔ bɔ-rɔ bɔ ya nsu pɛɛɛ.”*

13 Nɛ baa beɛ kyɔrɛɛ waa abwareɛn wɔrɛ-ɔ-rɔ feyɛ Wuribware yɛ,

“Kyena mɔ kigyise si mfee

na n sa a fɔ adɔn pɛɛɛ mɔ ba fɔ kaase.”*

Amɔ-ɔ pɛɛɛ nɛ Wuribware a tɔwɛ-ɔ mɔn gye mɔ mbɔɔ-ɔ kunu si asɛn, amaa mɔ fɔnfɔn mɔ gyi-o.

14 To, nɛ nkɛɛ nɛɛ-ana ɛ gye Wuribware a mbɔɔ-ɔ nee? Bɔ du neɛ feyɛ afwii-o, nɛ bɔ gye Wuribware ayaafɔrɛ, nɛ ba sun ba sa mɔ, nɛ o sun bamɔ feyɛ bɔ nare kya bamɔ nɛ ɔ kpa a ɔ mɔrɔwɛ bamɔ-ɔ-rɔ.

2

1 Amɔsɛ-ɔ, Wuribware mɔ gyi-o a tɛɛ ɔ kyɔ Wuribware a mbɔɔ-ɔ sɛ-ɔ, amɔ fɛraa anɛ pee akato gya mɔ kɛkaapo nɛ anɛ a nu-o si damɛnanɛsɛ, na anɛ ma nya fɔ kpa. 2 Dɛdaa-ɔ, Wuribware a mbɔɔ-ɔ sɛ nɛ Wuribware a bɔrɔ bɔ sa mɔ mbraa-ɔ, nɛ m maa taare a n kyuwowi. Amɔsɛ-ɔ, ɔkɛmaa nɛ ɔ mɔn gya mmɔ sɛ-ɔ a nya mɔ katamaabu-o kakɔka. 3 Amɔ a waa anɛn-ɔ sɛ-ɔ, nɛ anɛ nɛ anɛ te ndɔɔ-ɔ ya kine asɛn timaa nɛ a kaapo anɛ feyɛ Wuribware ɛ mɔrɔwɛ anɛ-ɔ, emɛnɛ ɛ waa nɛ ɔ maa gyiiri anɛ kɛsɛbɔ? Abwareɛn mɔ nɛ a kaapo anɛn nɛ Wuribware ɛ kpa a ɔ mɔrɔwɛ anɛ-ɔ nɛ anɛ nyanɛpɛ Yeesuu a gye nkɛrɛ tɔwɛ. Nɛ bamɔ nɛ bamɔ fɔnfɔn a nu mɔ a tɔwɛ-ɔ a beɛ tɔwɛ-rɔ gywii anɛ. 4 Bamɔ a tɔwɛ asɛn timaa mɔ-ɔ, nɛ Wuribware a yere bamɔ-rɔ waa akpenɛyɛtɔ ɛwɔrɛsɛ ɛwɔrɛsɛ bɔ kaapo feyɛ bamɔ kɛkaapo-ɔ ɛ gye kasɛntin. Nkɛɛ nɛ ɔ bɔrɔ mɔ kufwiinɛ timaa-o si sa mɔ sɛsɛ kɛmaa na mɔ aketo anɛn nɛ Wuribware ɛ kpa-ɔ.

Kɛtɔ sɛ nɛ Yeesuu a kii sɛsɛ dimaadi-o

5 Amaa kayɛ mɔ nɛ ka ba a ka bɔ ba, nɛ mɔ ɛ tɔwɛ kamɔ asɛn-ɔ, n gye mɔ mbɔɔ-ɔ nɛ Wuribware a taa kamɔ bɔ bɔrɔ feyɛ bɔ kɛɛ kamɔ sɛ. 6 Feyɛ anɛn nɛ baa kyɔrɛɛ waa abwareɛn wɔrɛ-ɔ-rɔ tɔn kɔ-ɔ,

“O Wuribware, nɛɛ ɛ gye dimaadi, nɛ mɔ asɛn tiri fɔ-ɔ nee?

Dimaadi mɔ gyi ɛ gye nɛɛ, nɛ fɔ kɛɛ mɔ sɛ?

7 Nɛ fɔ a kyɔn amɔ sɛ, sa nɛ kafwɛɛ nɛ fɔ mbɔɔ-ɔ kyɔ mɔ,

nɛ fɔ a bɔnyaa mɔ, sa mɔ kɛdabɛ na wuraa.

8 Nɛ fɔ a sa nɛ o gyi atɔ pɛɛɛ kuwure,

nɛ kɛmɔ kɛkɛmaa bɔ mɔ kaase.”*

Mbeyɔmɔ, mɔ a tɛɛ tɔwɛ feyɛ ɔ taa atɔ pɛɛɛ bɔ waa sɛsɛ a kuwure-o kaase-ɔ, a kaapo neɛ feyɛ ketɔ kɛmaa nɛ ɔ taa bɔ waa kɛmɔ kaase. Amaa ndɔɔ a kayɛ mɔ fɛraa, anɛ mɔn lɛɛ nɔ ketɔ kɛmaa feyɛ kɛ bɔ sɛsɛ a kuwure-o kaase. 9 Amaa kɛtɔ nɛ anɛ a nɔ-ɔ ɛ gye feyɛ Yeesuu kwɛɛ anɛ dimaadi nɛ baa san-ɔ-rɔ, bɔ lɛɛ feyɛ Wuribware a sa nɛ san kafwɛɛ nɛ Yeesuu a kyena feyɛ sɛsɛ dimaadi kayɛ mɔ-rɔ-ɔ, mɔ mbɔɔ-ɔ a kyɔn mɔ kɛdabɛ. Amaa kamɛɛ-rɔ nɛ ɔ sa mɔ kɛdabɛ na wuraa na bɔnyaa soɔ. Yeesuu a nya anɛn a kɛdabɛ na wuraa-o, a lɛɛ feyɛ oo gyi awɔrɛfɔ wu sa ɔkɛmaa. Bɔ lɛɛ anɛn nɛ Wuribware a su asɛsɛ sɛ-ɔ, nɛ Yeesuu a wu anɛn a lowi-o.

10 Mbeyɔmɔ Nyinɔkɛn-twɛɛ-atɔ-pɛɛɛ-Bware a kpa feyɛ sɛsɛ dimaadi nɛ ɔ twɛɛ-ɔ bwɛɛtɔ nya kɛdabɛ na wuraa soɔ-ɔ sɛ-ɔ, a bware feyɛ ɔ bɔrɔ awɔrɛfɔ nɛ Yeesuu a gyi-o si sa nɛ kpa kɛmaa sɛ Yeesuu a kii sɛsɛ dimaadi ɔgyɛnkɛrɛpɔ na ɔmɔrɔwɛpɔ. 11 Yeesuu nɛ ɔ gye ɔkpɛyaa-ɔ na bamɔ nɛ ɔ sa nɛ ba kii akpɛyaa-ɔ gye sɛ kɔnkɔ agyi neɛ. Amɔsɛ nɛ ipɛere mɔn de mɔ ketɛɛ bamɔ mɔ kɔwɛbɛɛ-ana. 12 Feyɛ anɛn nɛ ɔ tɔwɛ abwareɛn wɔrɛ-ɔ-rɔ-ɔ,

“Mɔ i lee fɔ kɛnyare a n gywii mɔ aye awuye.

Na n waa ilin bɔ kyɔrɔ fɔ

mɛfɛn nɛ asɛsɛ ɛ gyanɛnɛ ba sun fɔ-ɔ.”*

* 1:12 Kiliɔ 102.25-27 (LXX). * 1:13 Kiliɔ 110.1. * 2:8 Kiliɔ 8.4-6 (LXX). * 2:12 Kiliɔ 22.22.

13 Ne ɔɔ beɛ tɔwe tɔŋ kɔ feye,

“Mo e taa mo eyee a m bo ɔɔŋŋo mo se.”*

Ɔɔ beɛ tɔwe tɔŋ kɔ feye,

“Kee e, mo aa agyi ne Wuribware a sa mo-ɔ bo mfee.”*

14 Agyi amo a gye asese dimaadi-o si, Yeesuu gbaa a kii sese dimaadi. Amose-ɔ aa sa ne mo lowi ne oo wu-o si, ɔɔ ko gya Ɔbɔnsam ne o de keyaalen a ɔ mɔɔ-ɔ. 15 Ne ɔɔ sa ne bamo pɛɛɛ ne lowi kufu deɛ ki de bamo se keyaalen lee san ne baa kowe bamo-ɔ bo fo san ne baa lee gya mo se-ɔ a nya bamo eyee. 16 Kasentij, n gye Wuribware a mbɔɔ-ɔ ne ɔ mɔrɔwe. Abraham a ananagyi-o ne ɔ mɔrɔwe. 17-18 Amose ne a tiri feye ɔɔ lee mo beeko-ana sese dimaadi kpa kemaa se-ɔ. Oo ŋu asen, ne Ɔbɔnsam a kyɔ mo-ro kee kponɔ-ɔ se-ɔ, mbeyɔmo mo e deŋ ɔ taare a ɔ kya bamo ne Ɔbɔnsam e kyɔ bamo-ro ɔ kee-ɔ-ro. Bo lee awɔrefɔɔ ne oo gyi-o si, mo e gye ne ɔ fo feye o kii kasentij Wuribware ɔɔŋŋoɔɔ bresɛ ne o su mo asese se-ɔ, na ɔ nya ba mo fɔŋfɔŋ mbɔgya bo kpɛɛ ane ebɔye, na ɔ lɔŋŋo ane aa Wuribware keɔŋtɔ-ro.

3

Anɛŋ ne Yeesuu kyɔ Mosis-o

1 Mo kosɔbɛɛ-ana ne monɛ gye Wuribware asese ne ɔɔ tee monɛ feye mon' bo kɔɔre monɛ sosɔ a nyure-o, mon' sa a ane taa ane mfeɛre bo ɔɔŋŋo Yeesuu si. Mo e gye ɔko ne Wuribware a sunj kaye mɔ-ro feye ɔ bo yere mo ayaa-ro. Ne Wuribware a beɛ sunj mo feye ɔ bo kii ane sese dimaadi na Wuribware mbɔŋtɔ-ro ɔɔŋŋoɔɔ bresɛ. 2 Ɔɔ sa ne Wuribware ne oo lee mo-ɔ a kɔɔre mo gyi, feye anɛŋ deɛ ne Mosis a sa ne Wuribware a kɔɔre mo gyi san ne ɔ deɛre Wuribware asese se-ɔ. 3 Amaa Yeesuu e gye ɔdabe, ne a bware feye bo bɔnyaa mo, sa mo wuraa kyɔŋ Mosis, feye anɛŋ deɛ ne sese ne ɔɔ bɔneɛ kabuno-o de bɔnyaa ɔ kyɔ kabuno-o fɔŋfɔŋ-ɔ. 4 Kabuno kemaa de ɔko ne ɔɔ boneɛ kamo-ɔ. Ɔko ne ɔɔ boneɛ kabuno gyeŋkpɛɛɛ, ne ɔɔ tweɛ keɔ kemaa bo tii si-o e gye Wuribware. 5 Wuribware a taa Mosis ne ɔɔ kɔɔre mo gyi-o feye ɔ deɛre mo kabuno si. Mo asese Isireelii awuye ne n de. Mosis ne ɔ gye mo keyaafɔre-ɔ kusun e gye feye ɔ tɔwe atɔ ne Wuribware i lee a ɔ bo kaapo asese san ko-ɔ asen. 6 Amaa Yeesuu fɛraa mon gye keyaafɔre, ɔ gye Wuribware fɔŋfɔŋ mo gyi kasentij nee. Ne Wuribware ne ɔ gye kabuno ɔbresɛ-ɔ a taa mo gyi-o feye ɔ deɛre mo kabuno-o pɛɛɛ se, a lee feye ɔɔ kɔɔre mo o gyi. Anɛ fɛraa ane-ɔ, anɛ ya gywii ane koɔɔ Wuribware se, ne anɛ de kemɔ tɛmaa-ɔ, ne anɛ e mon yɔre abaa-ro, ne anɛ ya waa wɔre ya bo torowe, amo fɛraa ane gbaa ane e taare a anɛ tee ane eyee feye Wuribware a kabuno amo deɛ agyi. 7 Mon' nu keɔ ne Wuribware a kufwiije timaa-o a tɔwe abwaresen wɔre-ɔ-ro-ɔ feye,

8 “Ndɔɔ, monɛ ya nu mo, Wuribware, e sa seŋsa mo i gywii monɛ,
monɛ ma waa keɛɛbɔɔɔɔɔ kine mo kanɔ se kegya,
feye anɛŋ ne baa waa kimukee-ro
mfɛŋ ne ba tee e ‘Baa-kine-mo-kegyase’-ɔ,
na mfɛŋ ne ba tee e ‘Baa-kyɔ-mo-ro-kee’-ɔ.

9 Mfɛŋ, nsu aduna monɛ nana-ana a kyɔ mo-ro,
ne baa ŋu keɔ ne mo a waa-ɔ.

10 Amose ne mo dunj a fwii bamo se,
ne mo a tɔwe feye, ‘Bamo mfeɛre na ŋkponɔ a lee mo se,
ne baa kine kigyii mo mbraa-ɔ, yɔwe mo ekpa-ɔ se kegya.

11 Amose-ɔ ne mo a ba kadunfwii bo waa etan,
feye bo maa ba mo kyurekpa-ɔ daa.’ ”*

12 Amose se-ɔ, mo kosɔbɛɛ-ana, mon' sa se. Monɛ-ro ɔko ma kanj sa a ebɔye bɔro mo kakpono-ro, na o kine kokɔɔregyi, na o kinji kameɛ, feye ɔ ma lee gya Wuribware ne mo wɔre dooo i de ŋkpa-ɔ se. 13 Amaa mon' deɛ waa abɛɛ wɔre kake kemaa, na ebɔye ma nya sa a mon' waa keɛɛbɔɔɔɔɔ. A lee feye bamo ya tɔwe feye, “Monɛ ya nu Wuribware e sa seŋsa o gywii monɛ ndɔɔ,” ndɔɔ e kaapo feye kaye mɔ-ro a ŋke-o. Sanj san ɔ bo-ro feye ane gya Wuribware kanɔ se. 14 Amaa anɛ ya kya se kɔɔre keɔ ne anɛ a lee kaase ane e kɔɔre ane i gyi-o wɔre gyi, amo fɛraa anɛ kanɔ tii Kristoo keɔ kemaa si. 15 Mon' beɛ nu abwaresen wɔre-ɔ-ro mfɛŋ ne a tɔwe feye,

* 2:13 Isaya 8.17. * 2:13 Isaya 8.18. * 3:11 Kiliŋ 95.7-11 (LXX).

“Ndoo, mone ya nu mo, Wuribware, e sa senja o gywii mone,
mone ma waa kesebarolen kine mo kano se kegya,
feye anen ne baa waa kimukee-ro.”*

¹⁶ Nteto asese ya kine Wuribware kano se kegya-o nee? Asese konko-o de e ne Mosis a gye bamo kegyenkpe le Igyipiti sweere se-o nee. ¹⁷ Ne nse-ana se ne Wuribware dun a fwii nsu aduna-o nee? Bamone ne baa waa boye, ne, bo le anen se, baa wu san ne bo nna kimukee-o-ro-o. ¹⁸ Ne nse-ana ne Wuribware a waa etan feye bo maa ba mo kyurekpa-o nee? Bamone ne baa kine kegya mo se-o nee. ¹⁹ Amose-o ane a nu feye bamo a yowe kokoregyi-o si-o, bo mon taare yo mo kyurekpa-o.

4

Kukyure ne Wuribware a tawe bo beya feye o sa mo asese-o

¹ Mbeyomo, kpa a san o da sa ane feye ane nya Wuribware a kukyure ne o tawe bo beya feye o sa ane-o se-o, mone-ro oko ma waa pan anen a kukyure amo. ² Ane a nu asen timaa-o nee feye anen de e ne ane nana-ana-o a nu amo-o. Amaa bamo asen timaa ne baa nu-o mon baa bamo kitimaa ko, bo le feye bo mon kra-ro nenene, kore amo gyi kasentij. ³ Amaa ane feraa, ane ya kore gyi, ane e yo kyurekpa ne Wuribware a tawe mo asen san ne o tawe feye,

“Amose-o ne mo a ba kadunfwii bo waa etan,
feye bo maa ba mo kyurekpa-o daa”-o.*

N gye sa ne o mon tee lonjo kyurekpa amo ne se ne o tawe anen. Kasentij si feraa hare le san ne o tawe kaye-o lowe-o, ne o ky lonjo mfen bo yera. ⁴ Bo le feye abware sen wore-o-ro ton ko ye,

“To, amo Wuribware a ky lowe mo kusun-o peee,
amose-o kake sunoosepo, oo kyure.”*

⁵ Mbeyomo, Wuribware a tawe feye,

“Bo maa ba mo kyurekpa-o daa”-o,

mo soso a kyurekpa-o asen ne o tawe. ⁶ Bamone ne baa gye nkpe nu asen timaa bo le kyurekpa amo se-o mon yo mfen, a le feye baa kine bo mon kore Wuribware a asen-o gyi. Amaa Wuribware a sa oko ne baa ba kame-ro-o kpa feye bo yo kyurekpa amo. ⁷ Amose ne o be sa kake popwe ne ka gye kaye mo-ro a nke-o, a le feye o bo Deefid si tawe feye,

“Ndoo, mone ya nu mo, Wuribware, e sa senja mo i gywii mone,
mone ma waa kesebarolen, kine mo kano se kegya.”*

Ne le mbe ne ane Isireelii nana-ana-o a kyena kimukee-o-ro-o si bo fo Deefid a mbe-o se, a gye san sqswee.

⁸ Mbeyomo, bamone ne baa kine Wuribware kegyase-o a wu kimukee-o-ro, ne Yosuwa a gye bamo gyi-ana kegyenkpe ya bo fo sweere ne Wuribware a kine kebosa bamone ne baa kine mo-o se. Amaa sweere amo de e gye kyurekpa ne Wuribware a kine kesa bamo-o nee, weete Wuribware be o mon le bo Deefid si tawe kake popwe ko asen kame-ro. ⁹ Amo-o e kaapo ne feye Wuribware asese san bo de kukyure ko ne ku du feye, Wuribware a tawe kaye mo nke nsiy-ro-o, kukyure ne oo kyure kemo kake sunoosepo-o. ¹⁰ Amose se-o, okemaa ne o yo Wuribware a kyurekpa-o i kyure a o le mo fonfon kusun si, feye anen de e ne Wuribware a kyure mo le si. ¹¹ Anen se-o, mon' sa a ane len eyee kenken, na ane nya taare yo Wuribware a kyurekpa amo. Mon' sa a ane oko ma kan kine Wuribware se kegya, na sese-o fo, feye anen ne ane nana-ana amo a waa kesebarolen fo-o.

¹² Bo le feye abware sen-o bo-ro ne amo-ro de keyaalen. Ne amo asen i lwee sese-ro a kyon anen ne gymbeeny sekan i furi lwee kiyeegy-ro. Abware sen-o e taare a o lwee sese mfer-ro yo mo kayoware-ro na abowii-ro waa kusun, sa a sese amerosen na kudugyi le ifuri. ¹³ Kotako mon bo-ro ne Wuribware a tawe, ne o mon kee kemo-ro. O nu keto kema, ato peee da ifuri si mo ase nee. Mo-o mo akato-ro ne nke nko ane peee i lee keto kema ne ane a waa-o kano.

* 3:15 Kilij 95.7-8 (LXX). * 4:3 Kilij 95.11. * 4:4 Keleekaase 2.2. * 4:7 Kilij 95.7-8 (LXX).

Yeesuu gye Wuribware ɔlɔŋɔpɔ brɛsɛ dabe-ɔ neɛ

¹⁴ Amosɛ-ɔ mon' sa a anɛ kra anɛ keɓwareɗun-ɔ-ro kenken, a lee feye anɛ de Wuribware ɔlɔŋɔpɔ brɛsɛ dabe ne ɔ gye Wuribware mɔ gyi Yeesuu, ne o yii sosɔ ɔ bo Wuribware ase mbeyomɔ. ¹⁵ ɔ gye Wuribware ɔlɔŋɔpɔ brɛsɛ dabe, ne o ŋu anɛ eweɛ mfen ne anɛ mon bo len anɛ e waa atɔ anɛ keɓwareɗun-ɔ-ro-o. Kasɛŋtin si Yeesuu gye sɛsɛ ne ɔbɔnsam a kyɔ-ro kee ɛkpa kɛmaa se, feye anɛŋ dɛɛ ne ɔ kyɔ anɛ-ro ɔ kee-ɔ neɛ. Amaa kɔkyɔrɔkeɛ demante pɛɛɛ-ɔ ooo, ɔ mon waa boye, daa. ¹⁶ Bo lee anɛŋ ne Yeesuu e gye anɛŋ a ɔlɔŋɔpɔ mɔ-ɔ se, kufu mon de anɛ feye anɛ yɔ Nyinɔkɛŋ-ewɛɛŋɔpɔ ase. Mon' sa a anɛ yɔ mɔ ase, na o ŋu anɛ eweɛ, kya anɛ-ro, sa anɛ keto kɛmaa ne ki tiri anɛ-ɔ.

5

¹ Amaa Wuribware ɔlɔŋɔpɔ brɛsɛ kɛmaa* ne ba deere anyinɔkɛɛ-ro lee-o fɛraa, ba lee mɔ neɛ feye ɔ yere asɛɛ-ɔ ayaa-ro taa bamo aketo na mbo ne ba baa-ɔ sa Wuribware bo lɔŋɔ eboye kɛmaa. ² ɔ taare o nyite bamo ne bo mon nyi sɛye-ɔ, ne baa fo kpa-ɔ, bo lee feye mɔ fanfan gbaa, n gye ɛkpa kɛmaa-ro ne ɔ waa atɔ keɓwareɗun-no. ³ Amosɛ se ne, mɔ e lɔŋɔ Wuribware, a tiri feye ɔ lɔŋɔ eboye kɔlɔŋɔ asɛɛ-ɔ kunu si, na mɔ gbaa mɔ lee-o si bo tii si.

⁴ ɔkɛmaa mon de kpa feye ɔ yere anɛŋ a yerekpa dabe amɔ waa Wuribware ɔlɔŋɔpɔ brɛsɛ mɔ eyee se. Wuribware e gye ne o lee sɛsɛ feye ɔ bo kii mɔ ɔlɔŋɔpɔ brɛsɛ, feye anɛŋ ne oo lee Aarɔŋ-ɔ dɛɛ. ⁵ Kristoo gbaa anɛŋ dɛɛ neɛ. N gye mɔ fanfan ya da mɔ eyee se yere Wuribware ɔlɔŋɔpɔ brɛsɛ yerekpa dabe amɔ. Wuribware e gye ne ɔ bo sa mɔ. Feye anɛŋ ne ɔ bo tɔwe mɔ abwareɗen wɔre-ɔ-ro-ɔ,

“Ndoo mɔ a lee fo bo kaapo feye mɔ gyi e gye fo.
Ne mɔ-ɔ, fo se e gye mɔ.”*

⁶ Ne abwareɗen wɔre-ɔ-ro ton ko ɔ bo beɛ tɔwe feye,

“Fo i kii Wuribware ɔlɔŋɔpɔ nsu pɛɛɛ,
feye anɛŋ ne Marikii-Sadukii a kii-o dɛɛ.”*

⁷ Kebee ne Yeesuu te kaye mɔ-ro-ɔ, akyukyu ne ɔ bo kore Wuribware ne o nyi feye ɔ taare a o lee mɔ lee lowi-ro-o. Ne anɛŋ ne oo bu Wuribware-ɔ se-ɔ, Wuribware mɔ a nu mɔ keɓwarekore-ɔ. ⁸ Amaa hareɛ Yeesuu a gye Wuribware mɔ gyi-o gbaa ooo, ɔ mon kwaye sɛsɛ dimaadi a awɔrefɔ-ɔ. Kasɛŋtin si, mɔ a gye sɛsɛ dimaadi-o si-o, mɔ awɔrefɔ gyiɛ-ɔ-ro ne oo suye kibu Wuribware kpa kɛmaa se. ⁹ Mfaanɛ ne ɔ bo waa keto kɛmaa ne a tiri feye ɔ waa, na o kii sɛsɛ ne o bware feye mɔ e gye ne ɔ mɔrɔwe bamo ne bo gya mɔ kano se-ɔ nsu pɛɛɛ-ɔ. ¹⁰ Ne Wuribware mɔ a lee mɔ feye o gyi Wuribware ɔlɔŋɔpɔ keɓresɛ feye Marikii-Sadukii-o dɛɛ.*

Mon' sa a anɛ Kristoo awuye a kɔkɔregyi-o tii si

¹¹ Anɛ de atɔ bweɛto na anɛ tɔwe bo lee asɛŋ mɔ se, amaa anɛ e kaapo monɛ-ro, a bo len sa monɛ, a lee feye monɛ maa nu atɔ kekaapo kaase menan. ¹² Monɛ a kii Yeesuu akɔregyiɔ kyeɛ-o si-o, weete monɛ a kyɔ kii abwareɗen akaapɔpɔ. Amaa a san a tiri feye mon' nya ɔko ne ɔ kaapo monɛ abwareɗen-no atɔ gyenɔkɛɛɛ-ɔ. Monɛ ma kpa ateese, amɔ kenɔpɔ. ¹³ ɔko ne ɔ taa kenɔpɔ bo kii mɔ ateese-o san ɔ gye keegyɔ neɛ. Ne sɛsɛ amɔ beɛ ɔ maa nu itimaa asɛŋ kekaapo-ɔ kaase. ¹⁴ Feye anɛŋ ne bamo ne baa dan-ɔ i gyi ateese-o, anɛŋ dɛɛ ne bamo ne baa dan bamo kɔkɔregyi-ro-o a suye kyeɛ kipini keto boye na kitimaa.

6

Bamo ne ba kinɔi kamɛɛ-ɔ e nya keɓɛɔgyiiri

¹ Amosɛ se-ɔ, anɛ yɔwe Kristoo asɛŋ kekaapo ngyingyii ngyingyii-o bo sii kamɛɛ, na mon' sa a anɛ deɛ nu abresɛto kekaapo. Atɔ mɔ a gye atimaa gbaa ooo, a mon tiri feye anɛ beɛ suye amɔ iluwi enyɔ enyɔ. Amɔ ne n de-o e gye asɛŋ ne a kaapo feye anɛ nu anɛ eyee, na anɛ kinɔi lee keɓɛɔgyiiri ne ke e baa keɓɛɔgyiiri nsu pɛɛɛ-ɔ, na anɛ kɔre Wuribware gyi-o. ² A mon lee a tiri feye anɛ deɛ kaapo asuu kebo asɛŋ kɔpɔ-ro, beɛɛ asareɛ keɓɔɔŋɔ ɔko kunu si yure mɔ asɛŋ, beɛɛ kikiyɔŋɔi lee lowi-ro asɛŋ, beɛɛ anɛŋ ne Wuribware i gyi asɛɛ pɛɛɛ asɛŋ-ɔ asɛŋ, beɛɛ anɛŋ ne bamo kakɔka i gyi nsu pɛɛɛ-ɔ asɛŋ. ³ Mon' sa a anɛ ne anɛ a dan kɔkɔregyi-ro-o yɔwe amɔ-ɔ kusuye, ne, Wuribware ya sure, mɔ e nya a ŋ kaapo monɛ anɛŋ ne anɛ e kya se a anɛ suye yɔ akato-ro-ɔ.

* 5:1 Deere fotoo ne ɔ bo Kelee Igyipiti 39-ro-ɔ. * 5:5 Kiliŋ 2.7. * 5:6 Kiliŋ 110.4. * 5:10 Keleeɛkaase 14.18.

4-5 Ketō se ne mō e tōwe amō-ō pēē-ō e gye feye a bō leŋ feē bō sa bamō ne baa dēē nu kaase kōre Wuribware gyi, ne baa kinjī kameē bō maa lēē kōre ba gyi-ō kebee bō nyinjī bamō kōkōregyi-ō-ro. Anēŋ a asēsē-ō a dēē nya Wuribware a nyure-ō njō, ne bamō nno dēē n tii bamō ne baa nya kōtōkō lēē Wuribware a kufwiine timaa-ō ase-ō se. Aketō ne baa nya-ō se, ne baa ŋu anēŋ ne abwaresēŋ-ō asēŋ bō kōnē-ō, ne bamō akatō a gyi akpenyeētō ne aa kaapo feye san pōpweē e kpa a ɔ ba-ō se. 6 Bamō ya kinjī kameē, ɔkō kikinŋaa bamō baa maa lēē baare, a lēē feye amō ya ba anēŋ, a du neē feye bamō a bee mō Wuribware mō gyi-ō kiyii kpare-abēē-ro se, ne baa waa mō ipeere laman-ŋ-ō.

7 Sweere ya nuu mbwarekyu ne ŋ weē mō se san kemaa-ō, ne ɔ sa ne adōteese a baare sa adōpō-ō, a kaapo neē feye Wuribware a yure sweere amō. 8 Amaa mō ya kwēē efa na iwu fēraa, ɔ mōŋ de tōŋō. Ne a bware feye Wuribware loŋ mō. Na lalalowe-ō, deēkpa bō kywēē efa na iwu amō.

9 Mō anyare timaa, hareē anē a tōwe bōkō asēŋ anēŋ-ō gbāa ooo, mōne fēraa, anē e kōre anē i gyi feye Wuribware a kaapo feye o yure mōne, feye anēŋ ne oo yure sweere timaa amō-ō. Anē e kōre anē i gyi feye ketō ne mōne e waa-ō bware, ne mōne kakyena-ro bee ka kaapo feye Wuribware a kyō mōrōwe mōne. 10 Wuribware a de kasēŋtiŋ-ō si-ō, ɔ maa tan mōne se. O nyi anēŋ ne mōne a suŋ sa mō-ō na anēŋ ne mōne a kpa mō-ō se. Anēŋ ne mōne a kya mōne abēkō Kristoo awuye-ro, ne mōne san mōne e kya bamō-ro-ō se ne ɔ yere bō ŋu anēŋ a kēkpa-ō. 11 Anē e kpa feye mōn' kya se pee akatō gya Wuribware a ekpa-ō se ya bō fō san ne mōne e nya soso a kyenakpa ne mōne temaa dōŋ se feye mōne e nya-ō. 12 Mōne ma waa wōrōgya. Mōn' kōtē anyitepō ne baa kōre Wuribware gyi-ō, ne mbeyōmō baa nya ketō ne Wuribware a tōwe bō beya feye ɔ sa bamō-ō.

Mōn' sa a anē kra ketō ne Wuribware a tōwe bō beya feye ɔ sa anē-ō-ro kenken

13 San ne Wuribware a tōwe bō beya feye o yure anē nana Abraham-ō, ne ɔ waa eŋan bō dōŋŋō kemō ne ɔ tōwe bō beya-ō se. Ne ɔkō a mōŋ bō-ro ne ɔ kyō mō-ō se-ō, ne ɔ ba mō fōŋfōŋ kenyaere bō waa eŋan amō. 14 Kēē ketō ne ɔ tōwe-ō e gye feye,

“Mō i yure fō, na n sa a fō ananagyi waa kōkyō.”*

15 Abraham a waa kanyite-ō si-ō, ɔ nya ketō ne Wuribware a tōwe bō beya feye ɔ sa mō-ō.

16 Asēsē e kpa a bō waa eŋan, ɔkō ne ɔ kyō bamō-ō kenyaere ne ba ba a bō bō waa eŋan-ō, ne eē sa ne ikii kemaa ne e bō-ro-ō e lowē. 17 Anēŋ dēē ne Wuribware a kpa a ɔ kaapo bamō ne ɔ tōwe bō beya feye ɔ sa bamō kōtōkō-ō feye ɔ maa kyurowi mō kan-ō, ɔ waa amō se eŋan, na ikii pēē lowē. 18 Atō anyō mō, abwaresēŋ-ō na mō eŋan-ō, atō ne a maa kyurowi-ō, e kaapo neē feye Wuribware maa taare a ɔ ba kayeba. Amō e gye ne a sa anē wōre bwētō, a lēē feye anē e sere eŋan anē e lēē kaye mō-ro anē e kpa a anē nya nyure ne n da anē akatō-ro-ō neē. 19 Nyure mō ne m maa paŋ anē-ō temaa se ne anē yere kenken, ne n sa anē kameroyuri. Anē a bōrō kyōŋ waagya kuŋse-ō ya lwee sunkpa dōdō-ro a kēkyaŋ ne ɔ bō sōsō-ro-ō, ne anē a nya anēŋ a nyure-ō. 20 Kasēŋtiŋ fēraa Yeesuu fōŋfōŋ e gye ne oo lwee dōdō-ro a kēkyaŋ-ō gye anē njkpeē, ne ɔ yere anē ayaa-ro ɔ kōrē Wuribware ɔ sa anē, bō lēē feye oo kii Wuribware ɔŋŋōpō bresē nsu pēē feye Marikii-Sadukii-ō dēē.

7

Wuribware ɔŋŋōpō Marikii-Sadukii asēŋ

1 Anē a karē abwaresēŋ wōrē-ō-ro feye dēdaa-ō owure kō e dēē ɔ bō-ro ne ba tēē mō feye Marikii-Sadukii.* ɔ gye Salēm maŋ owure neē. Ne ɔ bee ɔ gye Nyinjkpen-kyōŋ-atō-pēē-Bware-ō ɔŋŋōpō. Amō san amō anē nana Abraham a ya kō kenaa gya awure ana kō. Mō a yō kinjī ɔ ba-ō, ne Marikii-Sadukii a lēē bō gyaŋŋaa mō yure mō. 2 Ne Abraham mō a ke atō pēē ne ɔ kōre lēē kenaa-ō-ro-ō-ro kudu kudu, ne ɔ taa kēkēmaa-ro karē kōŋkō sa Marikii-Sadukii.

To, kēnyare Marikii-Sadukii-ō kaase e gye feye “Mō-owure-gye-sēsē-timaa.” Maŋ ne ɔ gye mō se owure-ō mō kēnyare e gye Salēm. Kēnyare amō kaase e gye “Eyēē-a-yuri.” Amōse-ō mō kuwure kēnyare e gye “Nana Eyēē-a-yuri.” 3 Abwaresēŋ wōrē-ō-ro anē mōŋ karē Marikii-Sadukii mō se bēēē mō nyi bēēē mō ananagyi bēēē mō kōkōwē bēēē mō lowi asēŋ. O du neē feye Wuribware mō gyi-ō, a lēē feye mō ɔŋŋōpō kēbresē kigyi-ō mōŋ de kēē.

4 Ne njkee mōne a ŋu anēŋ ne Marikii-Sadukii amō gye sēsē dabē-ō ɔ ɔ ɔ? A lēē feye Abraham ne ɔ gye anē nana, ne mō kēnyare bō dwii-ō a sa mō kenaa-ō-ro atō ntunkarē kudu-ro katunkarē kōŋkō.

* 6:14 Kēlēkaase 22.17. * 7:1 Kēlēkaase 14.18-20.

⁵ Mbeyomō ane Isireelii awuye a nsuro-o, kamō ne ba lee Wuribware alonhoro ba lee kamoro-o e gye Lewii a kasuro-o. Ne Wuribware mbraa da feye Lewii a kasuro awuye amo kore bamo beeko-ana Isireelii awuye ase keto kema ntunkare kudu-ro katunkare konko, na bo nya nya bamo kusun si ateesa na nkyu, lee nsuro peee awuye ne bamo nana gbaa mo gye Abraham-o. ⁶ Amaa onyare mo feraa mon lee Lewii a kasuro-o-ro. Amaa mo-o mo a kore ato ntunkare kudu-ro katunkare konko lee Abraham ase yure mo ne weete Wuribware a waa etan towe asen bo beya sa mo-o. ⁷ Ikii kyō e mon bo-ro, oko ne o yure-o kyō oko ne o kore nyure amo-o kebrese. ⁸ Bo lee feye Wuribware alonhoro amo a kebegya-o se, bamo ne ba kore ato ntunkare kudu-ro katunkare konko-o gye asese ne ba wu-o. Amaa Marikii-Sadukii feraa a kebegya-o se, sese ne abwaresej wore-o e towe mo asen feye a du feye o san o te-o ya kore ato amo ntunkare kudu-ro katunkare konko-o. ⁹⁻¹⁰ Mo e fa feye mo e taare a n towe feye san ne Marikii-Sadukii a bo gyanjaa Abraham-o, Lewii amo ne bo mon tee kowe-o san o bo mo nana Abraham kame-ro. Amose-o, Lewii ne weete o de kpa feye o kore ato ntunkare kudu-ro katunkare konko-o a bee bor-o Abraham se ka amo sa Marikii-Sadukii.

Anen ne Yeesuu du feye Marikii-Sadukii-o

¹¹ To, san-o ane Isireelii awuye a kore gyi feye Wuribware alonhoro ne bo gye Lewii a kasuro awuye-o e taare a bo sa a ane nkpono-ro fwiiri Wuribware ase. Amaa ane a penna ane eyee, a lee feye Wuribware ye a tiri feye alonhoro banban ba. Alonhoro banban amo maa lee Lewii a kasuro-o-ro. Mo alonhoro kebrese mon lee Aarōn ne o gye alonhoro brese gyenkreese-o lee-o, amaa ku du nee feye Marikii-Sadukii lee-o. ¹² Amose-o, a kaapo nee feye Wuribware ya lee sese banban feye o bo kii alonhoro brese, amo feraa o bee o kyurowi kolonho kusun na kemo mbraa-o. ¹³ Alonhoro banban amo ne ane a kare mo kunu si asen abwaresej wore-o-ro e gye ane nyanpe Yeesuu. Ne mo-o mo a lee kasuro ne kamoro-o-ro nee. Amaa Mosis a kyore Mbraa a wore-o-ro-o feye Yuda a kasuro-o awuye mon de kpa feye bo kii anen a alonhoro-o, amo Lewii awuye dooo.

¹⁵ Ane ya deere Yeesuu ne o du feye mo a gye Marikii-Sadukii nyosepo-o, ane i nu keto ne ane e towe kemo asen-o-ro neenee. O gye alonhoro nee, amaa mo-o mo kwee Lewii a bomo-o-ro. ¹⁶ To, emene se ne Yeesuu de kpa feye o kii anen a alonhoro-o, na o mon lee Lewii a kenana-o-ro-o nee? Mo keyaalen ne o de-o a lee mo fonfon nkpa ne m mon de kee-o ase. ¹⁷ Feye anen ne Wuribware a towe gywii mo abwaresej wore-o-ro-o,

“Fo i kii Wuribware alonhoro nsu peee
 feye anen ne Marikii-Sadukii a kii-o dee.”*

¹⁸ Mfee feraa Wuribware a yowe kolonho mbraa dedaa-o bo beya keru si. A lee feye m mon lonho seye. ¹⁹ Kasentij si feraa, mbraa amo maa taare a n sa a oko kakpono-ro fwiiri lowe. Mbeyomō Wuribware a sa ane tēmaa timaa ne ane e ba a ane bo san to mo-ro-o.

²⁰ Keto ne ki ti si, ne ko kyō-o e gye feye, san ne Wuribware a waa Yeesuu alonhoro-o, oo waa etan. Amaa Lewii awuye-o oko a bo kii alonhoro-o feraa, Wuribware mon waa etan bo donho se. ²¹ Amaa etan ne Wuribware a waa bo taa Yeesuu bo kii alonhoro. O towe gywii mo nee feye,

“Ma kwaye mo etan ne mo a waa-o,
 ma kyurowi mo kana ne mo a towe-o,
 feye fo i kii mo alonhoro nsu peee.”*

²² Etan mo ne Wuribware a waa sa Yeesuu-o bo etan ne oo waa sa Mosis san ne oo sa Isireelii awuye mo mbraa-o peee-o, a lee feye etan mo maa wu daa.

²³ Keto banban ko bo-ro ne kaa bee sa ne Wuribware alonhoro dedaa-o kwee, ne oopwese-o kwee. Lewii a alonhoro-o gye asese nee, ne bamo okēmaa i wu, ne o maa lee taare a o kya kusun-o si. Amose ne bamo bweeto a kii Wuribware alonhoro-o. ²⁴ Amaa Yeesuu a tee o te bo yo nsu peee-o se-o, mo kolonho kusun-o maa lee mo ase a ke bee yo sese banban ko mo ase. ²⁵ O taare a o morowe bamo ne ba bor-o mo se ba ba Wuribware ase-o, na bo ma lee fo. A lee feye o te san kēmaa o kore kebwarekore o sa bamo.

²⁶ Anen a alonhoro-o e gye ne o bware bo sa ane. Mo a bware-o si-o, mo kakpono-ro a fwiiri. Oko maa taare a o nu mo baye ko. Ne o kwee ane ne ane gye ebeye awaapo-o-ro. Ne o yii sosō sosō Wuribware se. ²⁷ Alonhoro brese kēmaa ne o gye Lewiinyi-o e gye nkpe a o lonho Wuribware bo lee mo fonfon ebeye-o se pwee na o dee bee lonho Wuribware bo lee mo asese mo lee-o si. Yeesuu feraa, o mon du anen. Mo eyee ne oo bo sa Wuribware luwi konko,

* 7:17 Kiliij 110.4. * 7:21 Kiliij 110.4.

na Wuribware lee asese p_{ee}e eb_{ay}e, na a lowe. ²⁸ Katiη-o e gye feye mbraa-o e kaapo aneη ne ba lee oko, na o bo kii Wuribware al_oηηopo bres_e-o. Amaa aneη a al_oηηopo-o moη bo leη, bo lee aneη ne o gye sese dimaadi-o si. Amaa etan ne Wuribware a waa kame_e-ro-o a kaapo aneη ne oo lee mo gyi Yeessu bo kii al_oηηopo bres_e-o nee. Na bo lee aneη ne mo kakpono-ro a fwiiri lowe-o se-o, mo al_oηηopo kebres_e-o sii mo se nsu p_{ee}e.

8

Yeessu e gye etan popwee-o Wuribware al_oηηopo bres_e

¹ Mbeyom_o, amo katiη e gye feye Wuribware al_oηηopo bres_e ne ane e tawe mo asen_o e gye oko ne ane ky_o ane de-o. Mo e gye Yeessu. Mo e gye ne o te Nyin_okp_eη-o-ky_o-bamo-p_{ee}e-kedabe kigyise si sos_o a kuwure-o si-o. ² O gye al_oηηopo Wuribware sunkpa-o-ro nee. Mfeη du nee feye Wuribware sunkpa ne Mosis a ba tan_{te}e k_ekyan bo waa, na bo taare sor_o nare kimukee-ro-o nee. Amaa Wuribware sunkpa ne o bo sos_o-o e gye sunkpa kasent_oη ne ane nyan_{pe} Yeessu a p_wee-o.

³ Wuribware al_oηηopo bres_e k_emaa kus_oη e gye feye o ba ateese na mbo bo l_oηηo Wuribware. Aneη de_e ne a tiri feye ane al_oηηopo bres_e-o gbaa mo ba kotoko bo l_oηηo Wuribware. ⁴ O san_o de_e o bo sweere mo se mbeyom_o nee, weete_e o maa waa al_oηηopo, a lee feye al_oηηopo san_o bo bo-ro ba l_oηηo Wuribware feye aneη ne mbraa-o e kaapo-o. ⁵ Mbeyom_o ba deere aneη ne ba sun_o Wuribware mo sunkpa ne o bo sos_o-o-ro-o se nee ba sun_o mo mfee a mmo-o-ro. Amose ne Wuribware a yii Mosis si feye o sa se na o ba tan_{te}e k_ekyan-o bo waa Wuribware sunkpa-o feye aneη ne o kaapo mo Sinaa kebee-o se-o.* ⁶ Mbeyom_o, kus_oη ne Wuribware a bo sa Yeessu-o ky_o kemo ne o bo sa mo al_oηηopo-o. Aneη de_e ne etan popwee ne Wuribware a bor_o Yeessu si waa sa mo asese-o gye etan dabe e ky_oη ededaa ne Wuribware a bor_o Mosis si waa-o. Keto se ne epopwee-o gye edabe-o e gye feye Yeessu yere asese na Wuribware mb_oη_o-ro, ne ηkee mbeyom_o ata ne Wuribware a tawe bo beya feye o waa a o sa mo asese-o bee a gye adabe a ky_oη adedaa-o. ⁷ Etan gyen_okp_eese amo a de_e baare lowe nee, weete_e a moη lee a tiri feye Wuribware bee ba epopwee ko bo teere. ⁸ Amaa ane a kare abwases_oη wore-o-ro feye Wuribware a ηu mo asese keb_oye ko, feye aneη ne a tawe-o,

Wuribware ye,

“San_o ko e ba ne mo e waa etan popwee
na m bo beya mo aa Isireelii a kasuro-o awuye
na Yudaa a kasuro-o awuye mb_oη_o-ro.

⁹ Etan ne mo e waa-o moη du feye
etan ne mo a waa sa bam_o nana-ana,
san_o ne mo a kra bam_o kesaree-ro
lee bam_o lee Igyipiti sweere se-o.

Baa yowe etan amo kegyase,
amose-o ne mo a yowe bam_o asen_o sa bam_o.

¹⁰ San_o amo ya fo, etan ne mo e waa na m bo beya
mo aa Isireelii awuye p_{ee}e mb_oη_o-ro-o, mfaanee ne i du.

Mo e taa mo mbraa a m bo waa bam_o mfeere-ro,
na n kyoree mmo bo waa bam_o an_o-ro,
na η kii bam_o nyan_{pe}, na bo kii mo asese.

¹¹ A maa lee ba feye oko bee o lee kaapo
mo kosobee beee mo koweb_ee feye,
'Kpa mo se ne fo e bor_o na fo gyii Wuribware,'
a lee feye bam_o p_{ee}e,
abrese ooo, nyaagyi ooo i gyii mo.

¹² A lee feye mo e taa bam_o eb_oye a m bo ke bam_o,
na m ma lee nyin_oηi bam_o asen_o b_oye-o se.”*

¹³ Wuribware a tee tawe feye o waa etan popwee-o, amo feraa a kaapo nee feye o ye egyen_okp_eese-o a waa ededaa, ne e ya wu. Keto k_emaa ne kaa waa kededaa, ne kaa wu-o mo maa kyee, na ke fo p_{ee}e.

9

Aneη ne Wuribware sunkpa-o-ro du-o

* 8:5 Kelee Igyipiti 25.40. * 8:12 Yeremeya 31.31-34 (LXX).

¹ Mōn' sa a ane deere etan dedaa a kebwaresuj a mbraa-ō. Sanj amō-ō sese ya waa Wuribware sunjka ne bo de-o. ² Ketō ne ke gye nkpe-ō e gye tantee ne ba bo waa kana se a kekyan ne ba tee mfen feye kekyan kpeyaa-ō.* Kekyan amō-ro mfen, ifetiri yeresekpa yere, ne ifetiri isunoo yere yere se e kywεε. Ne teeburi yere mfen, ne bodobodoo ne bo de ba beya sunjka-ō dan se. ³ Waagya ko ne baa bo kun dōdō-ro a kekyan-ō. Dōdō-ro a kekyan amō ne ba tee feye kekyan kpeyaa kpeyaa-ō. ⁴ Kemō-ro mfen ne lōnjōkpa ne baa ba atanne pipee bo mera mera se-ō ne ba kywεε nyonku mō se-ō bo. Wuribware etan a kedakaa-ō yere mfen nee, ne baa ba atanne pipee bo mera mera kemō se. Ne atanne pipee kalō ko ne ka de gyaye-ō yere kedakaa-ō-ro. Ne ateese ko ne ba tee feye "Nteto-nee?" bo kalō-ō-ro. Ateese amō ne Wuribware a sa bamō lee sošo kake kema kimukee-ro. Kedakaa amō-ro deε ne Aarōj yii nareseε ne o kwεε-ō daa-ro.* Kedakaa amō-ro deε ne afore anyo ne Wuribware a kyoreε mbraa kudu-ō bo dōnjō se Sinaa kebee-ō se kimukee-ō-ro mfen-ō bo. ⁵ Ne abanban awuye ko ne baa ba atanne pipee bo waa-ō yere kedakaa amō anju anyō. Ne baa ba bamō abanban bo bunj Nyinkpej-εweεnjuro a kotorese-ō se, na o te mō kuwuregya-ō se mfen.* Amaa ane mōj de sarj na ane bo kaapo ato mō-ro ako ako.

⁶ Bamō a lōnjō ketō kema bo yere ane-ō, Wuribware alōnjōpo e taare na bo deε nya lwee kana se a kekyan-ō-ro kake kema waa bamō asuj. ⁷ Amaa dōdō-ro a kekyan-ō fεraa, Wuribware alōnjōpo bresε-ō wōre e gye ne o de kpa feye o lwee kemō-ro, ne o lwee kemō-ro luwi kōjko kasu kema, ne o de mō fōnjō kunjū si ebōye kolōnjō kabō a mbogya-ō o lweero mfen. Ane deε ne o waa asεse-ō pεεε kunjū si a ebōye ne baa waa na bo mōj nyi-o.* ⁸ Mbeyōmō, Wuribware a kufwiine timaa-o de amō-ō pεεε-ō kaapo nee feye kpa mōj tee di bo sa asεse-ō feye bo lwee kekyan kpeyaa kpeyaa-ō-ro, na tantee sunjka-ō sarj o yere. ⁹ Amō-ō pεεε gye kekaapo ne a yere bo sa ndōo a mbee mō se-ō nee. Asej ne ane a tōwe-ō pεεε e kaapo nee feye ateese ne ane de ane i ke Wuribware, na mbo ne ane de ane e lōnjō mō-ō maa taare a sa a ane ne ane i sunj mō-ō nkpono-ro fwiiri. ¹⁰ Dēdaa-ro a Wuribware kolōnjō mō-ō pεεε gye kigyī na kunuu na kefwεε na kayōwōre se ato asej nee. Amō-ō pεεε bware bo fō sarj ne Wuribware e waa mbraa popwεε-ō dooo nee.

Ane ne Kristoo kusuj feye Wuribware alōnjōpo bresε-ō kweε-ō

¹¹ Amaa mbraa popwεε timaa mō a kyō ba. Kristoo e gye mmo alōnjōpo bresε. Mō e gye ne o lwee tantee kekyan ne ke bo sošo, ne ke bo dan ko kyōj sweere mō se a kemō-ō-ro. Ne ke bware ko kyō kemō ne asεse a waa-ō, a lee feye ke mōj tii ato ne Wuribware a tweε kaye mō-ro-ō se. ¹² Mō kulweero mfen-ō, ne o kyōj lwee kekyan kpeyaa kpeyaa-ō. Pwεε ne o deε lweero, n gye eteere na nnaategyii mbogya ya weε sweere. Amaa mō fōnjō mbogya ne η ya weε sweere sarj ne baa da mō bo mera kiyii kpare-abεε-ro se-ō, ne η ya kpeε asεε nkpono-ro iyisi. Mfaanεε ne o borō se luwi kōjko dooo bo mōrōwe ane nsu pεεε. Ketō ne ko kyō ne ki tii si-o e gye feye, mō a lweero-o, a mōj lee a tiri feye o bee waa. ¹³ Mbraa dedaa a mbee-ō se-ō, teere na kpenyare mbogya na kanaatebree ne baa kywεε-ō nsō ne ba bo njonyaj asunjo-ō se bo kpeε bamō iyisi. Bamō ya waa mfaanεε-ō, amō bamō njowore wōre ne baa lōnjō. ¹⁴ Kee ketō ne amō-ō e waa-ō, sarjoto Kristoo a mbogya-ō, a lee feye mmo fεraa n taare a η kpeε ane nkpono-ro lee ane asuj bōye ne a yaa ane mfen ne kesεbōgyiiri maa lowe-ō, na ane nya taare bo sunj Wuribware ne mō wōre dooo i de nkpa-ō. Bo lee feye Kristoo, oko ne o mōj de ebōye-ō, a borō Wuribware a kufwiine timaa-o, ne mō wōre kpenj te nsu pεεε-ō se nee, ba mō eyee bo lōnjō Wuribware.

¹⁵ Ane se-ō, Kristoo e gye ane aa Wuribware mbojto-ro oyerepō ne Wuribware a borō mō se waa etan popwεε-ō bo sa asεse-ō. Na bamō ne Wuribware a tee feye bo kyena mō ase nsu pεεε-ō nya taare nya kakyena popwεε mō ne o tōwe bo beya feye o sa bamō a bo kyena-ō. Mō fōnjō lowi ne o bo kōrε asεse kinjaa bamō baa, ne o sa ne baa nya bamō eyee, ne baa lee ebōye ne baa waa sarj ne bo bo etan dedaa-ō kaase-ō-ro.

¹⁶⁻¹⁷ To, mbeyōmō, pwεε na seε deε wu-o, o kyoreε mō kana se asej, na oko ne o kaa o gyi mō kapote-ō kenyaare a o bo waa wōre-ro. Amaa a tiri feye bo taare kaapo feye oo wu pwεε na ane a wōre-ō-ro asej deε taare waa kusuj. Seε-ō e sarj o te, amō wōre-ō gye kwaa nee. ¹⁸ Ane deε ne etan gyenkpεεε ne Wuribware a waa sa seε-ō mōj waa kusuj, amō baa mō mbo na bo ba mbogya-ō bo tii etan-ō kana pwεε. ¹⁹ Sarj ne Mosis a kyoreε Wuribware a mbraa-ō pεεε waa wōre-ro, ne o kare gywii asεε-ō pεεε lowe-ō, ne o taa kōkyoyaa kapesii na kyipee. Ne nkeε o ba nnaategyii na eteere mbogya bo waa nkyu-ro, ne amō pεεε a lwee abεε-ro. Ne o taa kōkyoyaa kapesii na kyipee bo da mbogya na nkyu-o-ro, ne o bo njonyaj mbraa wōre-ō na asεε-ō se. ²⁰ Ne o ye, "Mbogya ne n tii mōne aa Wuribware mbojto-ro a etan-ō kana-ō nee. A kaapo nee fεε mōne a sure si feye mōne e gya etan-ō mbraa se."* ²¹ Ane

* 9:2 Deere fotoo ne o bo Kelee Igyipiti 27-ro-o. * 9:4 Anyare kekare 17.1-10. * 9:5 Deere fotoo ne o bo Kelee Igyipiti 25-ro-o. * 9:7 Kolōnjō mbraa 16.11-17. * 9:20 Kelee Igyipiti 24.8.

dεε ne ɔɔ beɛ ba mbogya-ɔ bo nɔnyan Wuribware a tanɔtee kekyan-ɔ na atetomɔnta pεεε ne ba ba bo bo sun bamo kebwaresun-o si. ²² Kasentɔn si fεera mbraa amo-ro, mbogya ne bo de ba lɔnɔ ato bweɛto. Ne aneɔ dεε ne kabɔ mbogya e mɔn weε sweere, Wuribware maa ba ako ebɔye a ɔ bo ke mɔ.

²³ N gye Wuribware sunkpa ne ɔ bo sweere ma se-ɔ ne Kristoo a lweero. Amaa Wuribware sunkpa ne ɔ bo soso-ɔ fεera e kpa kolɔnɔ ne ko kyon sweere se lee-o. ²⁴ N gye Wuribware sunkpa ne baa deere soso a amɔ-ɔ se waa sweere se ne Kristoo a lweero. Soso-ɔ fɔnɔn ne oo lweero. Mfɛn ne nkee ɔ yere ane ayaa-ro ɔ sa ane kanɔ se seɔsa o gywii Wuribware. ²⁵ Wuribware ɔlɔnɔɔɔ bresε-ɔ e taa kabɔ mbogya, ne o lwee kekyan kpeyaa kpeyaa-ɔ-ro kasu kasu. Amaa Kristoo fεera mɔn lweero ya ba mɔ eyee bo lɔnɔ Wuribware iluwi bweɛto bweɛto ko. ²⁶ A lee feye, amɔ ya ba aneɔ, amɔ a kaapo ne feye ɔɔ deɔ wu iluwi bweɛto lee san ne Wuribware a twee kaye mɔ-ɔ nee. Amaa aneɔ ne ɔ waa-ɔ e gye feye mbeyɔmɔ ne kaye e kpa a ka fo keε-ɔ, luwi konko ne oo lee mɔ eyee ifuri bo lɔnɔ Wuribware, na ɔ nya lee asεε kunju si ebɔye bo twee. ²⁷⁻²⁸ N ye, luwi konko ne Kristoo a taa mɔ eyee bo lɔnɔ Wuribware, na ɔ nya lee asεε bweɛto kunju si ebɔye, feye aneɔ ne seεε kεmaa i wu luwi konko, na kemɔ kamεε-ro, ɔ yere Wuribware akato-ro a o lee ketɔ kεmaa ne ɔ waa-ɔ asεɔ kanɔ-ɔ. Ketɔ ne ko kyɔ-ɔ e gye feye Kristoo e ba nyɔsepo. Mɔ ya ba, n gye asεε ebɔye ne ɔ ba na ɔ bo lee. Amaa ɔ ba nee na ɔ bo mɔrɔwe bamo ne bo gywii mɔ keba-ɔ.

10

Yeesuu a taa mɔ eyee bo lɔnɔ Wuribware luwi konko, ne aa lowe

¹ Mbeyɔmɔ, mbraa ne n kaapo Wuribware kolɔnɔ asεn-ɔ e kaapo ato timaa ne a ba a a bo ba-ɔ nee. Mbraa-ɔ du nee feye diki-o. Ne ane ya deere, ane i nɔ feye ɔko e ba kamεε. Bamɔ a lɔnɔ Wuribware aneɔ-aaa nsu si nsu si, na a mɔn de keε-ɔ se-ɔ, a maa taare a a fwiiri bamɔ ne ba ba na bo bo sun Wuribware-ɔ nkrɔnɔ-ro. ² Aneɔ a kolɔnɔ-ɔ dεε ke e taare a ke sa a asunpo-ɔ nkrɔnɔ-ro fwiiri nee, weete bamɔ mfεere maa waa bamɔ feye bamɔ ebɔye a sii bamɔ se. Na Wuribware kolɔnɔ lowe. ³⁻⁴ Akpenɔnyare na eteere mbogya a tee a maa taare a a lee ebɔye-ɔ se-ɔ, kasu kεmaa a kolɔnɔ-ɔ i nyinɔ asεε se feye bamɔ ebɔye a sii bamɔ se. ⁵⁻⁶ Amɔse ne san ne Kristoo e kpa a ɔ ba kaye mɔ-ro-ɔ, ne ɔɔ tɔwe gywii Wuribware feye,

“Fo maa kpa ayu mpu kolɔnɔ lee mɔ ase,
ne fo akato mɔn gyi mbɔ kɔkywεε bo lɔnɔ se.
Ebɔye kolɔnɔ mɔn waa fo kɔne.
Amaa seεε dimaadi kayɔwɔre ne fo a sa mɔ,
na m beε bo sa fo.
⁷ Ne mɔ a beɔjaa feye, ‘O Wuribware, keε mɔ.
Baa tɔwe mɔ asεn fo mbraa wɔre-ɔ-ro.
Mɔ a ba a m bo waa fo kepre.’ ”*

⁸ Mɔn' nɔ feye ɔɔ gye nkrεε tɔwe nee feye Wuribware maa kpa ayu mpu kolɔnɔ beεε mbɔ kɔkywεε kolɔnɔ beεε ebɔye kolɔnɔ. Hareε mbraa-ɔ a kaapo feye bo waa amɔ ooo, ɔɔ tɔwe amɔ-ɔ pεεε. ⁹ Ne ɔɔ beε tɔwe bo tii si feye,

“O Wuribware, keε mɔ,
mɔ a ba a m bo waa fo kepre.”

Ketɔ ne ɔ kaapo-ɔ e gye feye ɔ sa a bo yɔwe kolɔnɔ dedaa-ɔ, na ɔ waa ketɔ popwεε ne Wuribware e kpa feye ɔ waa-ɔ. ¹⁰ Wuribware kepre e gye feye Yeesuu Kristoo a taa mɔ eyee bo lɔnɔ Wuribware luwi konko, ne aa lowe, na a lee ane kunju si ebɔye.

¹¹ Wuribware ɔlɔnɔɔ kεmaa yere kake kεmaa nee ɔ waa mɔ kolɔnɔ kusun. Na ɔ lɔnɔ Wuribware iluwi εnyɔ εnyɔ. Aneɔ a kolɔnɔ-ɔ maa taare a ki lee ebɔye bo twee daa. ¹² Amaa ane ɔlɔnɔɔ Yeesuu mɔ fεera, san ne ɔ lɔnɔ Wuribware luwi konko amɔ bo lee ebɔye-ɔ, kolɔnɔ ko mɔn lee ke beε ki tiri bo fo ndɔɔ. Amɔse ne ɔɔ ya kyena Wuribware kigyisesareε se. ¹³ Mfɛn ne o te na Wuribware baa Yeesuu Kristoo adɔn pεεε mɔ kuwure-o kaase. ¹⁴ Katin e gye feye mɔ a ba mɔ eyee bo lɔnɔ Wuribware luwi konko ma bo sa ne bamɔ ne ɔ maa se ɔ waa bamɔ akpeyaa-ɔ nkrɔnɔ-ro a fwiiri.

¹⁵ Wuribware a kufwiine timaa-o gbaa a sa ne ane a nɔ feye amɔ-ɔ gye kasentɔn. Feye aneɔ ne ane a kyɔ tɔwe feye Wuribware a borɔ mɔ kufwiine timaa-o si sa ne baa kyɔreε waa abwaresεn wɔre-ɔ-ro-ɔ,

* 10:7 Kilin 40.6-8 (LXX).

16 “San amọ ya fọ, etan ne mọ e waa na m bọ beya mọ aa bamọ mbọnto-ro-o, mfaanee ne i du. Mọ e taa mọ mbraa a m bọ waa bamọ mfeere-ro, na n kyoree mmọ bọ waa bamọ anu-ro.”*

17 Ne ọọ bọ kya se feye,

“Ma lee nyinji bamọ asen bọye na borocone-o se.”*

18 Wuribware a tee taa bamọ ebọye bọ ke bamọ-o se-o, kolonjo ne ki lee ebọye-o mon lee ki tiri.

Mon' kra mone kokoregyi-o-ro kenken bọ yọ

19 Anen se-o, mọ kosobee-ana, Yeessu mbogya ne n ya wee sweere se-o se-o, ane ma lee sa a kufu nya ane Wuribware ase keba. Mon' sa a ane lwee Wuribware sunkpa a kekyan kpeyaa kpeyaa-o-ro. 20 A lee feye waagya ne baa bọ kun kekyan kpeyaa kpeyaa-o-ro ne Yeessu a kyan-no, na ane taare lweero. Waagya amọ yere bọ sa Yeessu fonfon kayowore ne baa tenje-ro, ne oo wu-o. Mfaanee ne Yeessu a sa ane kpa popwee na ane boro se yọ Wuribware ase, a lee feye ọọ be ba nkpa-ro o te nsu peee. 21-22 Mbeyomọ, ane Wuribware asese-o a tee ane de ọlonjo dabe ne ọ deere ane se-o se-o, Yeessu ne oo wu, ne ọọ be ba nkpa-ro-o ne n de-o, mon' sa a ane ba kasentij bọ ọon to Wuribware-ro. Amaa ane a yọ mọ ase-o, mon' sa a ane kpee iyisi ne i te ane nkpono-ro-o, na mon' sa a ane yere ane kokoregyi-o-ro kenken, a lee feye bamọ a bọ ane asuu-o, a kaapo nee feye Wuribware a kyọ lee ane ebọye, ne e maa lee toaraa ane mfeere. 23 Mon' sa a ane yere keyaa konko. Mone a bọ asuu-o, temaa ne mone a nya feye mone e yọ Wuribware ase-o, mon' kra mọ-ro kenkenken, bọ lee feye Wuribware a tee towe bọ beya feye ọ sa ane kotoko-o se-o, ọ maa kyurowi mọ kan. 24 Na mon' sa a ane dee kpa ekpa ne ane e boro se, na ane bọ waa abee wore, na ane bọ kpa abee asen, na ane bọ waa asun timaa-o. 25 Mone ma sa a ane yowe kegyanje sun Wuribware, feye anen ne san kema boko e waa-o. Amaa mon' sa a ane dee gyanje sa abee wore. A tiri feye ane deere se, na ane pee akato waa amọ-o, a lee feye kake ne Kristoo i kinji a ọ ba-o a to-ro.

26 Ane ya bọ nu Wuribware a kasentij-o, ne ane e san ane e waa ebọye ane kepre se, amo feraa, kolonjo ke mon lee kọ bọ-ro ne ke e taare na ki lee ane kunu si ebọye bọ twee. 27 Amo ya ba anen feraa, amo kufu kakyena ne ane e kyena ane gywii Wuribware, na ọ bọ bu ane kepa, na ọ yaa ane mọ kedekpetekii ne ọ ba a ọ bọ kywee mọ adon-ro. 28 Oko ne oo kine mbraa ne Wuribware a boro Mosis si sa ane-o se kegya-o, ne abee anyo beee asa ya koso yere senjyikpa-o, yere-ro feye ọ waa anen, a kyọ baare feye senjyipo-o bọ mọ kepa, na ọ sa kan feye bọ mọ mọ, na ọ ma su mọ se. 29 Anen se-o, oko ne ọ twee keyaa a ọ bọ kye Wuribware mọ gyi-o, ne Wuribware i gyiiri kesebo bweeto. A lee feye ọ mon de Yeessu mbogya ne ọ bọ tii etan-o kan, ne n ya lee mọ iyisi-o, ọ tee seye, ne ọ bee ọ saare Wuribware a kufwiije timaa ne ọọ dee nju mọ ewee-o. 30 Ane nyi anen ne o du-o, Wuribware ne ọọ towe feye,

“Mọ e gye ne mọ e ba dondaa na m bọ kọ sa mone.

Mọ e gye ne mọ e ka mone adon kọkọ a n sa mone.”*

Ne ọọ be towe feye,

“Wuribware i gyi mọ asese asen.”*

31 A bọ kufu feye oko a lwee senjyipo Wuribware ne mọ wore dooo i de nkpa-o asen-no, ne ọ nya mọ kra kesare-ro, gyiiri mọ kesebo.

32 Ane i nyinji mone se san ne mone a lee kaase gyii Wuribware a ekpa-o, ne oo bunji mone akato, ne mone a bọ gyii mọ ekpa-o. Mon' nyinji si feye bamọ ne bọ maa bu Wuribware-o a toaraa mone bweeto-o gbaa ooo, mone a yere kenken. 33 San kọ baa saare mone, waa mone aworefo laman-no. San kọ mọ mone a kya bamọ ne baa nu asen feye mone-o-ro. 34 Ne mone a kya bamọ ne baa tii-o-ro. Bamọ a kore mone kapote-o, mone mon sa ne aa toaraa mone, na mon' taa bọ waa asen, a lee feye mone nyi feye mone de ato Wuribware se na a kyọ amọ, ne a be e gyi nsu peee.

35 Anen se-o, mone ma sa a mone abaa-ro yore, a lee feye wore kowaa e sa kakoka dabe. 36 Mon' nya kanyite, na mon' nya waa keto ne Wuribware e kpa-o, na mon' nya nya keto ne Wuribware a towe bọ beya feye ọ sa mone-o. 37 Feye anen ne Wuribware a towe mọ abwaresejen wore-o-ro-o,

* 10:16 Yeremeya 31.33. * 10:17 Yeremeya 31.34. * 10:30 Mbraa kebeesa 32.35. * 10:30 Mbraa kebeesa 32.36; Kilij 135.14.

“A sanj kafwee, oko ne o ba-o e ba, o maa kyee.
 38 Oko ne oo kooɔre Wuribware gyi-o e nya nkpa
 a lee feye Wuribware e tee mo feye sese timaa.
 Amaa mo ya kinji kamee feraa,
 mo akato maa gyi mo se.”*

39 Amaa ane aa mone feraa, ane mon gyee asese ne ba kinji kamee, na bo ya fo-o. Ane gyee asese ne ba kooɔre ba gyi feye Wuribware e morowe ane-o nee.

11

Adedaapo ko ne baa kooɔre Wuribware gyi kenken-o asen

1 To, ne nteto e gye kooɔre gyi? Kooɔre gyi e gye feye ane a kooɔre gyi feye ane e nya ato ne ane de temaa feye ane e nya, ne mbeymo ane akato mon kee amo-o. 2 Adedaapo-o kooɔre gyi si ne bamo asen a pre Wuribware.

3 Ane kooɔre gyi nee se ne ane a nu kaase feye Wuribware kan-o-ro asenjkparegyi ne oo towe bo twee kaye peee, soso na kaase. Kooɔre gyi si ne ane nyi feye anen ne aa ba. Amose-o n gye kaye mo-ro keto ne oo bo twee ato ne ane kee kaye-ro peee-o.

4 Mon' sa a ane taa Adam mo gyi-ana Abel na Kayin bo kaapo anen ne kooɔre gyi du-o.* Nteto se ne Abel a kolonho ne oo lonho Wuribware-o a baare yowe Kayin a kemo-o? Keto se ne Abel a kolonho amo a gyi Wuribware akato-o e gye feye Abel a kooɔre Wuribware gyi bweeto. Ne Wuribware ye oo waa ato. Amaa haree Abel a wu-o gbaa ooo, ndoo na ndoo mo kooɔre gyi-o sanj ke e kaapo ane feye ane gbaa ane nya anen a kooɔre gyi-o.

5 Nteto se ne Inak mon wu, ne Wuribware a den yase mo yaa Wuribware se-o nee? Ne oko mon lee nu mo. A kaapo nee feye oo kooɔre Wuribware gyi kasentij nee. Ne abwaresej wore-o a towe feye Inak a waa Wuribware kepre, pwee ne Wuribware a dee yaa mo soso.

6 Kasentij si feraa oko maa taare a o waa Wuribware kepre, amo sese-o a kooɔre mo gyi kasentij pwee. Bo lee feye akemaa ne o kore kebwarekore-o, a tiri feye o gye nkpee kooɔre gyi feye Wuribware bo-ro, ne o bee o sa bamo ne ba pee akato ba buwi ba kpa mo-o kakoka dabɛ timaa.

7 Mon' kee anen ne Nowaa kooɔre gyi du-o. Wuribware a yii mo se feye o sa a nkyu bor-o twee kufwiiri dabɛ sweere mo se-o.* Ne Nowaa a nu sa mo, ne oo gya mo kan-o-se baara koreɛ dabɛ bo morowe mo eyee na mo ka na mo gyi-ana na bamo aka. Mo a waa amo-o, ne kufwiiri-o a twee kasentij si-o, ne oo bo kaapo feye kaye-ro asese ne baa sanj, ne bo mon kooɔre Wuribware gyi-o a waa boye. Amose-o, kakoka timaa ne Nowaa a nya-o e gye feye Wuribware a tee mo feye sese timaa, a lee feye oo kooɔre mo gyi.

8 Ne nteto se ne sanj ne Wuribware a tee Abraham towe gywii mo feye o yo sweere ko ne oo towe bo beya feye o sa mo aa mo ananagyi-o si, ne haree Abraham a mon nyi mfen ne o yo-o gbaa ooo, ne oo gya Wuribware a kan-o-se? Aa lee anen ne oo kooɔre Wuribware gyi-o si. 9 Nteto se ne oo sure si feye o ya kii fo sweere ne Wuribware a towe bo beya feye o de o sa mo-o se? Ne oo ya kyena tantee kekyan-ro mfen. Anen dee ne mo gyi Isak na Isak mo gyi Yakubu ne bamo gbaa Wuribware a towe bo beya feye o de sweere-o o sa bamo-o gbaa a kyena anen a tantee akyan-o-ro. Anen ne Abraham a kooɔre Wuribware gyi kasentij-o si ne oo waa amo-o peee. 10 Ne nkee oo nyite o gywii man ne Wuribware e ba a o bo pwee soso, na o lonho mo damenanje, na man amo yere nsu peee-o.

11 Emene se ne sanj ne Abraham a bere-o, ne mo ka Sara ne mo gbaa a bere, ne o gye olenmanho-o a taare kowe kayaagyi? Bo lee anen ne Wuribware a towe bo beya gywii Abraham feye mo ka e kowe kayaagyi, ne Abraham a kooɔre keto ne oo towe-o gyi-o si.*

12 Amose-o, onyare konko mo ne bo ye oo to-ro iwu gbaa-o kayaagyi ya baa kenana ne kemo-ro asese ky feye awore-ro akyee-e-kpa-agyi na ooo kee a kesepu-o.

13 Abraham na mo gyi-ana a wu, na bo mon tee nya sweere timaa ne Wuribware a towe bo beya feye o sa bamo-o. Amaa haree anen gbaa ooo, baa sanj kooɔre Wuribware a asen towe-o gyi. A waa nee feye bamo a nya sweere amo ne bo kee mo a da bamo akato-ro-o. Bo mon gyiiri ikii feye afo e gye bamo kaye mo-ro. 14 Anen a asese-o e kaapo nee feye ba buwi ba kpa sweere ne o kii bamo fonjon lee-o nee. 15 N gye sweere ne baa koso mo se-o se ne ba buwi ba kpa. A dee a gye mo nee-o, weete kpa sanj o da sa bamo a bo kinji yo. 16 Sweere ko ne o ky o mmo-o asen ne ba kaapo, ne ba kpa mo bweeto. Mo e gye Wuribware se fonjon-o.

* 10:38 Habakok 2.3-4 (LXX). * 11:4 Keleekaase 4.1-5. * 11:5 Keleekaase 5.18-24. * 11:7 Keleekaase 5.28-9.29.
 * 11:8 Keleekaase 12.1-3. * 11:11 Keleekaase 17.15-22; 18.10-15; 21.1-7.

Amose ne ipeere mon de Wuribware kikii bamo nyanpe, ne do lonho kyenakpa sosu bo yera bamo.

¹⁷⁻¹⁸ Nteto ya waa se ne Wuribware a towe gywii Abraham feye do taa mo gyi Isak mo bo lonho Wuribware-o, ne Abraham a waa siraa feye do gya mo kan-o se? * Wuribware e ky mo-ro do kee nee. Harere Isak a gye mo gyi konko wore kpen-o, ne Wuribware a towe mo asen feye, "Isak si ne fo e boro a fo bo nya ananagi-o si-o" gbaa ooo, * Abraham a waa siraa feye do gya Wuribware a kan-o se. Aa lee anen ne Abraham a kore keto ne Wuribware a towe bo lee mo ananagi-o si-o gyi-o si. ¹⁹ O nyi feye Wuribware e taare na o kyinji Isak lee lowi-ro. Kasentij si, Wuribware a kun mo, na do ma ba mo sekan bo mo mo gyi-o, a du nee feye Abraham a kore mo lee lowi ase-o.

²⁰ Emene se ne, san ne Isak amo dee a bere-o, ne do taare towe bo beya feye mo gyi-ana Yakubu na Isawu e nya nyure nyanje ko? * Aa lee anen ne do kore keto ne Wuribware a towe-o gyi-o si.

²¹ Yakubu mo, mo a yo ya kyena Igyipiti sweere se kyee, ne do kpa a o wu-o, emene ne do waa taare towe bo beya feye mo gyi Yosef mo gyi-ana e nya nyure? * Mo gbaa, aa lee anen ne do kore keto ne Wuribware a dee towe bo beya bo gywii mo nana Abraham-o gyi-o si. Ne do ba mo kayii narese bo len eyee na o te, ne do gya kunu bo tewe-ro sun Wuribware.

²² Ne san ne Yosef mo e kpa a o wu-o, emene ne do waa taare towe san ne Isireelii awuye e ba a bo bo lee Igyipiti sweere se-o asen? * Aa lee anen ne mo gbaa a kore keto ne Wuribware a towe bo beya gywii mo nana Abraham-o gyi-o si. Anen se-o, ne do towe feye san amo ya fo, na bo taa mo abowii yaa Kanan, mo fonfon sweere se, ya pure.

²³ Ne Mosis akowepo mo, nteto se ne, san ne baa kowe mo-o, ne baa taa mo bo kweero Igyipiti awuye owure-o si aferi asa? * Bo mon bejhaa owure ne do ye bo mo nyaagy nyanse popwee peee-o. Aa lee anen ne baa kore Wuribware gyi-o si. Bamo a ny feye do gye gyi ko ne o tiri-o, do bo dan mo mpopwee-ro-o, ne baa taa mo bo kweero owure-o si.

²⁴ Ne owure amo fonfon mo gyi kyee a bo ny kayaagy Mosis mfen ne baa taa mo bo kweero-o, ne oo su mo se, ne do bera mo feye mo fonfon mo gyi-o. Amo-o peee gbaa ooo, nteto se ne Mosis mo, mo a dan keyaafore-o, ne oo kine feye bo tee mo feye owure mo gyi kyee mo gyi-o? Aa lee anen ne do kore Wuribware gyi-o si. ²⁵ Do waa mo mfeere nee feye, mo ya gyi aworefo konko ne Igyipiti owure-o a taa bo danho mo fonfon ase se-o, a bo feye mo a kyena kone ne do maa kyee-o-ro o gyi boye. ²⁶ Do ye, bamo ya kperi Kristoo si saare mo, a de kenyaare a ky mo a nya Igyipiti sweere se a kapote-o peee. Mo akato dan nyanje ko a keto ne do ba a bo nya-o se nee.

²⁷ Nteto se gbaa ne do fa mfeere feye do kosu a do lee Igyipiti sweere se? N gye owure a kadunfwii-o ne do sere. Amaa aa lee anen ne do kore Wuribware gyi-o si. * Do maa se do yo akato-ro nee feye sabee-ooo mo a taare a do ya ny Wuribware, Wuribware ne do gye oko ne oko maa taare a o ny mo-o. ²⁸ Keto a kyee, ne oo kinji yo Igyipiti sweere se, na do nya lee Isireelii awuye lee owure a kesaree-o-ro. Pwee ne do dee gye bamo kegyenkpee lee mfen-o, nteto se bee ne do sa ne Isireelii awuye a gyi Wuribware-a-kye-aneyowe a atese-o, ne baa ba nsannegyii mbogya bo nonyan bamo mbunogyii si? Aa lee anen ne do kore Wuribware gyi-o si, Wuribware ne do towe gywii mo feye mo e mon waa anen, kaboo ne o sun feye do bo mo sweere amo se a bregyi kema-a-o e mo Isireelii awuye a bomo-o a do bo tii si.

²⁹ Emene ne Isireelii awuye-o amo dee a waa nare ten Jpoo Pipee-o-ro feye bamo a naa sweere wores se-o nee? Aa lee anen ne baa kore keto ne Wuribware a towe-o gyi-o si-o, ne Wuribware a sa ne afwii a len nkyu-o bo yera kebena se na kigyise si, ne kpa a di, ne baa taare nare sweere ten-no kyon. Amaa Igyipiti awuye ne baa sere gya bamo se feye bo kra bamo-o feraa a kpa a bo nare ten-no-o, nkyu-o a kinji bo mwiiere bamo se mo. *

³⁰ Nteto ya waa se ne, san ne Isireelii awuye-o a nare muruwaa Yarikoo man nke nsunoo-o, ne kidenbee ne man-o awuye a pwee bo muruwaa man-o a lee da? * Aa lee anen ne baa kore keto ne Wuribware a towe-o gyi-o si.

³¹ Ne nteto se ne, san ne Isireelii awuye-o a lwee Yarikoo-ro ya mo mo-ro ase se-o, ne baa mo keseborolen awuye ne baa kine Wuribware-o yowe Rahab opurimakye-o? * Aa lee anen ne okye amo a kore Wuribware gyi-o si, ne a bee a lee anen ne, san ne Isireelii akychonpo ko a ywii lwee man-o-ro ya ny anen ne ba taare a bo ko kore man-o, ne do kra bamo neene, ne do taa bamo bo kweero man-o owure si-o.

* 11:17-18 Keleekaase 22.1-19. * 11:17-18 Keleekaase 21.12. * 11:20 Keleekaase 27.27-40. * 11:21 Keleekaase 47.29-31; 48.8-20. * 11:22 Keleekaase 50.24-25. * 11:23 Kelele Igyipiti 2.1-10. * 11:27 Kelele Igyipiti 12.31-51. * 11:29 Kelele Igyipiti 13.17-22. * 11:30 Yosuwaa 6. * 11:31 Yosuwaa 2; 6.22-25.

³² N kya se tawe amo ako bweeto bo tii si aaa? Sanj monj kyoo sa mo na n tawe Gidiyooj na Barak na Samsooj na Yifita na Deefid na Wuribware akyaamee a kokoojegyi-o asenj. ³³⁻³⁴ Bo lee anenj ne asese mo a kooje Wuribware gyi-o si-o, baa taare ko kooje esweere, ne bokoo mo a gyi asese asenj kasentij, ne bokoo mo a nya ato ne Wuribware a tawe bo beya feye oo sa bamoo-o. Bamoo bokoo mo a buj afaase nnoo se, ne bokoo mo a duj adeekpreetekii agyabrenj, bokoo mo a yo kenaa-ro ko lee. Bo monj bo lej, amaa baa nya keyaalenj kenaa-ro ko gya bamoo adooj anaapoo-o. ³⁵ Akyee ko mo akowebeee a kyinjji lee lowi-ro.

Asese ko mo, baa waa bamoo borokraa, amaa bamoo-o bo monj poo, na bamoo ne ba waa bamoo borokraa-o nya yowe bamoo. Bo ye, bamoo ya wu, ne bamoo ya kyinjji lee lowi-ro nya njkpa ne n kyoo mmoo-o, a bo. ³⁶ Baa saare bokoo mo, ne baa da bamoo epaara, ne baa kra bamoo ya tii da bamoo ekpee. ³⁷ Ne bokoo mo, baa ba abu beee apanj bo maa, haree baa ba sooyaa bo tenj bamoo-ro atij anyoo. Bokoo mo a wu kitiri, ne baa nu asenj, ne baa gyi toora. Teere beee sannne ewore e gye bamoo awaagya. ³⁸ Ne bokoo mo a nare kaa kimukee-ro na abee se, ne baa kyena ebao-ro na amantanj-no. Anenj a asese-o deee bo gye asese timaa bo kyooj bamoo beeko-ana asese ne bo deee bo bo kaye-ro sanj amoo-o.

³⁹ Asese mo peee a nya kenyaare dabe sa bamoo eyee, bo lee anenj ne baa kooje Wuribware gyi-o si nee. Haree anenj gbaa ooo, sanj ne bo te kaye mo-ro-o, bo monj nya kyenakpa ne Wuribware a tawe bo beya feye oo sa Abraham na mo ananagyi-o. ⁴⁰ Keto se ne aa ba anenj-o e gye feye Wuribware a kpa keto timaa ko bo yera bamoo sooo. Kemo e gye feye ane ne ane te ndoo-o na bamoo ne baa deee kyena sanj-o peee tii abee se ya kyena sooo a kyenakpa ne o bware oo kyooj kyenakpa kema-o.

12

Monj e gyi aworefooo, amoo a kaapo feye Wuribware e bera monj nee

¹ Asese bweeto mo bo-ro ne baa yere bamoo kokoojegyi-o-ro kenkenj. Na ane feraa-o, ndoo a du nee feye asese amo a muruwa ane ba deere anenj ne ane e sere enanj-o. Anenj se-o, monj' sa a ane lee ato na eboye ne e sa ne ane maa taare a ane sere neenee-o, na ane pee akato sere ane enanj ne Wuribware a sa ane feye ane sere-o. ² Monj' sa a ane deere Yeessu ne mo feraa a kyoo gye ane njkpee yo oo yere enanj-o kee-o o gywii ane-o. Bo lee feye oo deere akato-ro, ne oo nu koo ne oo nya nyanje ko-o. Oo gyi kanyite nu kayeegya na lowi kiyii kpare-abee-ro se, na a monj tiri mo feye anenj a lowi-o de ipeere beee oo monj de. Amaa mbeyoo mo o te Wuribware kigyisearere se, na mo aa Wuribware i gyi kuwure. ³ Monj' denj deere anenj ne Yeessu a nu asenj na kikisi lee abyewaapoo ase-o. Monj' ya taare waa anenj, monj' abaa-ro maa yore, na monj' temaa lowe. ⁴ Monj' e ko eboye, amaa monj' monj' tee fo mfenj ne a tiri feye monj' ko wu-o. ⁵ Nsanje monj' a tanj ane ne a bo abwaresej wore-o-ro ne Wuribware a tawe amo gywii monj' feye mo gyi-ana-o se. O ye,

“Mo gyi, yuri eyee na fo nu Wuribware kebera,
ne mo ya gyiiri fo keseebo, fo ma sa a fo abaa-ro yore.

⁶ Nu feye bamoo ne oo kpa asenj-o ne oo bera,
okoo ne oo gye mo gyi-o ne o gyiiri keseebo.”*

⁷ Amose-o, monj' nu feye asenj mo ne monj' e nu mbeyoo mo-o, Wuribware de oo bera monj' nee. O waa monj' nee feye monj' a gye mo gyi-ana-o. Kayaagyi ko bo-ro ne mo se maa gyiiri mo keseebo aaa? ⁸ Okemaa ne Wuribware e bera mo-o i nu asenj. Amaa Wuribware e monj' bera fo, a kaapo feye n gye mo gyi kasentij e gye fo, amoo kebaworegyi dooo. ⁹ Ane se-ana ne ane de bamoo kaye mo-ro mfee-o gbaa i gyiiri ane keseebo, ane mo ane i bu bamoo, sanbotoo Wuribware ne oo gye okemaa mo se-o, ne ane ma yuri eyee a ane bo sa, na ane nya njkpa na kukyure ne a monj' de kee-o ooo? ¹⁰ Ane se-ana e bera ane kafwee anenj ne ba fa feye a bware-o. Amaa Wuribware feraa e bera ane ane kibaare si nee, na ane nya baare feye mo-o. ¹¹ Bamoo e bera ane, a bo gya. A monj' bo ane kooje. Amaa kamee-ro okemaa ne oo nu anenj a kebera-o i baare, na o kii sese timaa.

Monj' sa se na monj' ma lwii kamee

¹² Amose-o monj' lej eyee, na monj' ma lee sa a monj' abaa-ro yore. ¹³ Monj' sa a monj' ekpa peee waa kyeekyee, na bamoo ne bo monj' bo lej bamoo kokoojegyi-o-ro-o nya nu taare nare se.* ¹⁴ Monj' lej eyee na bamoo ne monj' aa bamoo te-o kyena kayeeyuri-ro. Na monj' kyena kakyena timaa, a lee feye okoo maa taare a o nu Wuribware, amoo mo kakpono-ro a fwiiri feraa. ¹⁵ Monj' okoo ma waa panj Wuribware a nyure-o. Monj' okemaa ma sa a kikisi lwee mo kakpono-ro danj feye kiyii preepreese ko ne ke e danj, ne ki de kemo kebwee-o ke e ba

* 12:6 Anjase na akpaafe 3.11-12 (LXX). * 12:13 Anjase na akpaafe 4.26 (LXX).

aseñ-ò. N gye aneñ, aseñe bweeto i kii aseñe boye. ¹⁶ Mone ma sa a mone oko waa kakyee kpa beee kanyarekpa. Mone ma sa a oko kine Wuribware nyure, feye aneñ ne Isawu a waa-ò. Mone i nyinñi si feye kake ñko, mò a lee efa-ro ba pe na akon de mò-ò, òò ba mò kebrese-ò bo kyeeri epo gyare konko mò tire Yakubu ase aaa? ¹⁷ Amo kamere-ro nee mone i nyinñi si feye òò kpa feye mò se yure mò, ne mò se a kine. Ne haree mò a nu mò eyee, ne òò ba akyuku bo kore mò se-ò gbaa ooo, kpa mon lee òò bo-ro, na òò kyurowi keto ne òò waa-ò.

¹⁸ Mone ne mone te ndoo a kake mo-ò ya soñ to Wuribware-ro, a mon bo lenj sa mone, feye aneñ ne aa waa sa Isireelii awuye ne baa kyena Mosis a mbee-ò se-ò. Bamò feraa, Wuribware a funte bamò. Bamò a soñ bamò eyee to Wuribware-ro-ò, ne ò yee bo ba Sinaa kebee-ò kaase. Ne deekpa agyabren a lee kemo-ro. Ne kibugyii a da, ne afwii dabe a kya. ¹⁹ Ne baa nu kabere dabe ko kusu, na bore ko a sa senja. Ne kufu a nya aseñe-ò, ne baa kore feye bo ma lee nu bore-ò. ²⁰ Bo mon kpa kunu Wuribware a towe gywii bamò feye, “Okemaa ne ò daboro kebee amo-ò, haree amo e gye kabò gbaa ooo, mon' twee abu bo daye mò maa.”* Bo ye amo-ò bo lenj sa bamò. ²¹ Atò amo a waa kufu bweeto, haree gbaa Mosis ye eyee a yon mò.*

²² Amaa mone ndoo a aseñe-ò feraa, mone keba Wuribware ase bo kane fee. Siyon kebee ne mone a soñ to-ro mbeyomò-ò ne ba tee e Yerusalem man ne òò ba sosò-ò na Wuribware ne mò wore dooo i de ñkpa-ò aye. Mfen-ò Wuribware mbò ñkpen ñkpen a gyanñe ba gyi akato. ²³ Asoree awuye a bee gyanñe mfen, bamò ne Wuribware a kyoree bamò anyare bo beya sosò, ne ò tee bamò okemaa mò bregyi-o ne n de. Mone a ba Aseñe-pere-ò sengyipo-ware ase. Mone a ba mfen ne aseñe timaa ekra ne Wuribware a sa ne bamò ñkpono-ro a fwiiri lowe-ò te-ò. ²⁴ Ne ñkee mone a bee ba Yeessu, ne ò yere etan popwee aseñe na Wuribware mbonjo-ro-ò ase, etan ne òò ba mò mbogya ne ñ ya wee sweere-ò bo tii kano-ò. Yeessu a mbogya amo a wee sweere-ò, ñ ya sa ne aseñe a nya nyure. Amaa Abel ne mò daa Kayin a maa-ò a mbogya ne ñ ya wee sweere-ò a ba nlonj.

²⁵ Amose-ò, mon' deere damenansè. Mone ma kine kunu mò ne ò sa senja o gywii mone-ò. Bamò ne baa kyena nsañ-ò a kine Wuribware ne òò sa senja gywii bamò kaye mo-ro-ò kano se kegya. Bo lee aneñ se-ò, bo mon taare kwaye kesebogyiiri-o. Amo ane feraa, ane ya kine mò ne ò sa senja o gywii ane ò lee sosò-ò, ne ane e taare a ane kwaye kesebogyiiri-o ooo? ²⁶ Sanj amo Wuribware bore-ò a lenkpanj sweere. Amaa ndoo feraa òò towe bo beya feye,

“M bee mo e lenkpanj sweere na sosò gbaa.”*

²⁷ Mò a towe feye “M bee mo e lenkpanj”-ò, ò kaapo ane damenansè nee feye ò lenkpanj atò ne òò twee-ò, na o lee amo, na keto ne ke maa lenkpanj-ò wore nya san nsu peee.

²⁸ Amose-ò, mon' sa a ane sa Wuribware anse feye ane e ya gyi Wuribware a kuwure-o sosò, mfen ne ane e nya yerekpa ne ò maa lenkpanj-ò, a lee feye ò mon de kee. Na mon' sa a ane bu Wuribware, na ane ba kufu bo sunj mò, aneñ ne a gyi mò akato-ò. ²⁹ Mone ma sa a ane tanj se feye Wuribware du nee feye deekpa agyabren ne a taare a a kywee keto kemaa-ò.*

13

Aneñ ne keto bware feye mone Kristoo awuye-o waa-ò

¹ Mon' dee kpa abee feye seese na mò kowebese-ò. ² Mone ma yowe afo kekra neenee. Bokò ne baa kra afo neenee-ò a kra Wuribware a mbò-ò bokò, na bo mon nyi gbaa. ³ Mon' nyinñi bamò ne baa tii-o si feye sabee-ooo mone aa bamò ne baa tii-o. Mon' bee nyinñi bamò ne ba toora bamò-ò se feye sabee-ooo mone aa bamò ne ba toora-ò.

⁴ Mone okemaa dee bu awaareye. Na anyare na bamò ka-ana ma kanj lee abee kamere, a lee feye Wuribware i bu oko ne òò waa kakyee kpa na kanyarekpa-ò kepo.

⁵ Mone ma waa katannekpa bweeto. Amaa mon' sa a keto ne mone de-o pre mone, a lee feye Wuribware e gye ne òò towe feye,

“Ma yowe mone-ro, aneñ dee mo ne ma kine mone.”*

⁶ Mon' sa a ane idunj waa see, na ane towe aneñ ne abwareseñ wore-ò a towe-ò feye,

“Wuribware e gye mo okyaropò,
amose-ò kufu mon de mo anyo se.
Seese dimaadi maa taare a ò waa kebeye ko

* 12:16 Keleekaase 25.29-34. * 12:20 Kelee Igypiti 19.12-13. * 12:21 Mbraa kebeesa 9.19. * 12:26 Hagayi 2.6 (LXX). * 12:29 Mbraa kebeesa 4.24. * 13:5 Mbraa kebeesa 31.6.

bọ kye mo, daa.”*

7 Mon' nyinji mone asoree agyenkperepo ne baa towe abwaresen-ɔ gywii mone-ɔ se. Mon' nyinji anen ne baa kyena-ɔ se na anen ne baa wu-o si, na mon' kote anen ne baa kore Wuribware gyi-o. 8 Anen ne Yeesuu Kristoo du ndee-ɔ deɛ ne ɔ du ndoo den bọ yɔ nsu pɛɛɛ. 9 Amose-ɔ mone ma sa a ɔko ba mɔ kekaapo ne ke gye mone ase ofo-ɔ bọ sa a mon' fo. Keto ne mɔ e kaapo-ɔ e gye feye ateese ko kikisi kigyi kegyase maa sa a ane nya keyalen kebwaresun-no. Anen a mbraa-ɔ maa kya bamo ne bọ gya mmo se-ɔ-ro. Amaa a bware ne feye ane taa mfeere bọ donno nyure ne Wuribware e sa ane-ɔ se.

10 Anɛ de anɛ fɔnfɔn lɔnhɔkpa. Amo e gye kiyi kpare-abɛɛ-ro ne Yeesuu a wu kemɔ se-ɔ. Ne bamo ne bọ san ba lɔnhɔ Wuribware feye anen ne mbraa dedaa-ɔ a kaapo-ɔ mon de kpa feye bọ nya nyure ne ane a nya bọ lee anen ne Yeesuu a wu-o si-o nko. 11 Wuribware donno brese ya mɔo mbo bọ lɔnhɔ Wuribware, na ɔ nya taa asese eboye bọ ke bamo-ɔ, o de mbo-ɔ mbogya wɔre nee ɔ yɔ Wuribware sunkpa a kekyan kpeyaa kpeyaa-ɔ-ro. Ne ɔ taa mbo-ɔ fɔnfɔn ɔ yaa man-ɔ nlanbeɛ ɔ ya kyweɛ pɛɛɛ. 12 Anen deɛ ne baa mɔo Yeesuu Yerusalem man nlanbeɛ. Ne mɔ mbogya ne n ya weɛ sweere-ɔ a kpeɛ mɔ asese eboye, ne n ya sa ne baa kii akpeyaa. 13 Amose-ɔ, mon' sa a ane yowe ane kakyena dedaa-ɔ bọ sii, na ane gya Yeesuu si, ya gyi ipeere ne oo gyi san ne oo wu kiyi kpare-abɛɛ-ro-ɔ se-ɔ anen deɛ. 14 A lee feye sweere se mfeɛ ane mon de man ko, na ɔ ma gye keɛ. Amaa ane fɛraa ane e deere san ne ane i lweɛ man ne ɔ bọ soso, ne ɔ maa gye keɛ-ɔ-ro akato-ro nee.

15 Mone-ɔ, Wuribware kolɔnhɔ mon lee ko bọ-ro, amo san kema a ane e boro Yeesuu si kyoro Wuribware, towe anen ne mɔ kenyaɛ bọ dwii-o. Anen a nkyoro-ɔ e lee akemaa ne ɔ nya kakponɔ, na ɔ towe laman-no feye mɔ e gye mɔ nyanpe. 16 Mone ma kan yowe kedamenanɛ kowaa. Mone aa mone beko-ana deɛ ke keto kema ne mone de-o-ro. Anen a Wuribware kolɔnhɔ-ɔ i gyi mɔ akato feɛ.

17 Mone ma kan waa mone asoree agyenkperepo-ɔ akatoɔn, mon' bu bamo kebrese-ɔ, a lee feye kake nko ba lee anen ne ba deere mone se-ɔ kanɔ Wuribware ase. Mone ya bu bamo anen, bamo akato i gyi. Mone e mon waa anen fɛraa, a maa waa bamo kɔne, na a sa a mon' pan ato timaa ko ne a de ton-ɔ.

18 Nkee mon' beɛ kore kebwarekore sa ane san kema, a lee feye ane e kore ane i gyi feye keto ko mon bọ-ro ne ɔko e taare a ɔ yere se bọ poro ane. San kema keto ne ki bware-o dooo ne ane e kpa kowaa. 19 Keto ne ke beɛ ki tiri-o e gye feye mon' kore kebwarekore sa mo, na n ya kinji ba mone ase nke mfene m-ro.

Wore mo asen ne a tii teb-ɔ

20-21 Nkee ane e kore kebwarekore a ane sa mone. Keto se ne ane e kore Wuribware-ɔ e gye feye mɔ e gye ne ɔ sa kayeyuri. Anen ne oo kyinji ane nyanpe Yeesuu ne ɔ gye Wuribware asese adereɛsepo-ɔ lee lowi-ro si-o ne ane e kore mɔ. Ne ɔ ba Yeesuu mbogya bọ tii etan ne e mon de keɛ-ɔ kanɔ. Anɛ e kore mɔ ne feye ɔ sa mone keto timaa kema ne ki tiri mone-ɔ, na mon' nya taare waa mɔ kepre. Anɛ fɛraa, ane e kore mɔ ne feye ɔ boro Yeesuu Kristoo si ba ane bọ waa keto ne ɔ kpa-ɔ. Na Yeesuu Kristoo nya nkyoro nsu pɛɛɛ. Amɛye.

22 Mɔ kosobɛ-ana, mɔ e kore mone ne feye mon' ba kanyite bọ nu mɔ wore m-ro asen, a lee feye wore mɔ ne n de mɔ e kyonwe mone-ɔ asen e sa mone wore, ɔ mon bọ esweɛ bweɛto ko.*

23 Mɔ e kpa feye mon' nu feye baa lee ane kosobɛ Timotii lee tiikpa. Mɔ ya ba nke mfene m-ro, mɔ aa mɔ e ba na ane bọ ka mone kanɔ.

24 Mon' ka mone asoree agyenkperepo-ɔ na Wuribware asese-ɔ pɛɛɛ mɔ kanɔ. Kristoo awuye ne baa lee Italiya sweere se-ɔ e ka mone kanɔ.

25 Wuribware yure mone pɛɛɛ.

* 13:6 Kilij 118.6-7 (LXX). * 13:22 Anɛ mon nyi sese ne ɔo kyoreɛ wore m-ɔ kenyaɛ.

Yakubu Wore ne Yakubu a kyore bo kyonwe Kristoo awuye ko-o

1 Mo, Yakubu, ne n gye Wuribware na ane nyanpe Yeessu Kristoo keyaafore-o e ka Wuribware asesε ne baa lee Yudaa awuye a nsuro kudu nyo-o-ro, ne baa brawe-ro bo bo ton kema kaye mo-ro-o peεε kana.

Kokoregyi na kanyiasen

2 Mo kosobeε-ana, asen eworese eworese ya to mone bo lee anen ne mone gya Kristoo a ekpa-o se-o, ne anen se-o, mone akisipo a sa ne mone a gyi aworefo-o, mon' sa a mone akato gyi, 3 bo lee feye mone nyi feye anen a asen-o ya to mone, ne mone e san mone e kore Kristoo mone i gyi, o sa mone kanyite, na mone ma lee lwii kameε mone kokoregyi-o-ro.

4 N gye amo peεε nee. Mone ya waa kanyite asen-no san kema, ne mone e mon yowe kanyite-o, mone nkpono-ro i fwiiri, na mon' kii Kristoo awuye kasentij, na mone ma pan Kristoo a nyure-o nkɔ. 5 Anen a nyure-o nkɔ e gye kanyiasen. Mone oko ne mo e mon de anen a kanyiasen-o, o kore kebwarekore, na Wuribware sa mo kamɔ, a lee feye Wuribware de kakpono o ke okemaa ato, na o maa tee.

6 Mone okemaa ya kore kebwarekore, o kore gyi feye Wuribware e sa mo keto ne o kpa-o, a lee feye mo ne o maa kore o gyi-o du nee feye afwii a da kelankpare ki i muruwi-ro ooo se-o. 7-8 Oko ne o du mfaaneε, ne o maa taare a o fa keto ne o kpa-o na o kra kem-o-ro kenken-o maa nya seye a o bo lee ane nyanpe Yeessu ase.

Atiripo na ato awuye asen

9 Oko bo mone-ro ne kitiri de mo aaa? Sese-o sa a mo akato gyi, a lee feye mbeyomo o gye sese dabε Wuribware ase. 10 Mone oko e gye ato wuye, mo gbaa sa a mo akato gyi, a lee feye ato wuye gye keegyi Wuribware ase, ne mo aa mo ato e kyon menan, feye anen ne efa-ro keferaagyi kototoo maa kyee na ko kponje-o. 11 Kyowe e kyweε keferaagyi-o a o mo, na kem ototoo kponje, na amo dan nyera-o. Anen deε ne ato wuye i wu, na o maa se o sun kusun-o.

Mfene ne asen na aworefo a lee?

12 M bee mo e towe mo i gywii mone feye oko ne o gyi aworefo bo lee anen ne o kore Kristoo o gyi-o si, ne o ny asen-o, ne mo ya san o kore Yeessu o gyi kenken, o de nyure, a lee feye o nya nkpa na kuyure ne a mon de keε, ne Wuribware a towe bo beya feye o de o sa bamo ne ba kpa mo-o. 13 Oko ne o gyi anen a aworefo-o, ne o ny anen a asen-o ma kan towe feye Wuribware e gye ne o de amo o ky mo-ro o keε feye o waa boye, beεε o maa waa. A lee feye okemaa maa taare a o ky Wuribware-ro a o waa boye, anen deε ne Wuribware mo maa ky oko mo-ro a o waa boye. 14 To, mfene ne mone nyi feye anen a kokyorekeε a lee? Sese nyorowe boye gye ne n gyiiri mo ne lee ekpa timaa si. 15 Kayorowe boye ya nya kame, ka kowe ebaye kowaa. Ne ebaye kowaa ya nya kame, ee kowe lowi.

Mfene ne keto timaa a lee?

16 Amose se-o, mo kosobeε timaa-ana, mone ma sa a oko penna mone towe feye kokyorekeε a lee Wuribware ase. 17 Sosɔ ne ato timaa peεε mo a lee. Aa lee ane se Wuribware ase. Mo ya tweε kyowe na oferi na akyeε-e-kpa-agyi. Mbeyomo, anen a sosɔ a ato mo i kyurowi san kema. Feye kyowe a lee, ne o tweε-o. Amaa Wuribware fεraa maa kyurowi daa. 18 N gye amo peεε nee. Wuribware e kpa ane asen. Ane a nu baa towe Wuribware a kasentij ne ane a kore kamɔ gyi-o, ne o sa ane kakyena popweε. A du nee feye ane ne ane a wureε kore gyi-o a kii abrese Kristoo a kokowebεε-o-ro-o.

Kunu na kowaa

19-20 Amose se-o, mo kosobeε timaa-ana, mon' nyinji si feye okemaa bunji mo eεebo a o nu asen neεneε, amaa o ma waa kanoberi na kadunfwii menan, a lee feye okemaa maa taare a o ba kadunfwii bo waa Wuribware kusun. 21 Amose se-o okemaa yowe mo daa boye na kusun boye kema ne o de-o, na o taa mo eyee sa Wuribware, na o kore asen ne Wuribware a bo waa mo kakpono-ro-o gyi, a lee feye amo e gye ne a morowe mo. 22 Okemaa ne o nu abwasesen, na mo-o mo mon de amo o waa asun timaa-o e penna mo eyee nee. 23-24 Okemaa ne o nu abwasesen, ne o mon gya amo se-o, du nee feye sese ne o deere mo akato-ro diki-ro, ne mo ya taa diki-o bo beya, ne puri amo-ro o tan anen ne mo akato-ro du-o si-o. 25 Amaa okemaa ne o nu Wuribware asen, ne o maa tan asen ne o nu si-o, ne o gya amo se san kema-o, Wuribware i yure mo mo keto waase kema-ro. A lee feye Wuribware a mbraa timaa amo e gye ne a sa a ane nya ane eyee lee ebaye-ro. 26 Oko ne mo ya towe feye o gya Wuribware se neεneε, ne mo-o mo mo e ma taare o kra mo eyee lee esenja boye kesa gywii

mò kòsòbèè-ana se, amò fèraa mò kèbwarèsun-o mọ́n gye sèyè Wuribwarè a sè, nẹ ò bẹẹ ò penna mò eyèe. ²⁷ Kètò nẹ anẹ sẹ Wuribwarè yè kẹ gye kèbwarèsun timaa-o ẹ gye fèyè ọkèmaa dèrèrè anọ́ngyi na akpenlekyèe nẹ ba gyi awọrẹfò-ò se, na ọkèmaa kra mò eyèe lẹe kaye ẹbọyẹ nẹ ẹẹ nyera mò-ò se.

2

Mọ́nẹ ma tenji-ro

¹ Mò kòsòbèè-ana, mọ́nẹ a kòòrè Yeesuu Kristoo nẹ ò gye wuraa wuye na anẹ nyanpẹ dabẹ-ò gyi-o si-o, mọ́nẹ ma kan tenji-ro pwèè na mon' dèe ñu anẹn nẹ a bware fèyè mon' kra ọkò-ò. ² Mon' sa a anẹ taa fèyè atò wuye nẹ o bunj atò timaa, nẹ atanne kapini te mò kèsaree-rò-ò a ba mọ́nẹ asòrèe ngyanpẹ-rò, nẹ otiripò mọ a bunj mò aprakèe ba mọ́nẹ ngyanpẹ-rò. ³ Mọ́nẹ ya bu atò timaa wuye-o, nẹ mọ́nẹ yè, “Kyena kiyenakpa timaa mọ”, amaa nẹ mọ́nẹ ya tówè gywii otiripò-ò fèyè, “Yèrè mfenj”, bèèè “Kyena swèerè mò asè mfèe”, ⁴ mọ́nẹ ya waa anẹn, a kaapo nẹ fèyè mọ́nẹ i tenji-ro nẹ. Nẹ mọ́nẹ bẹe mọ́nẹ i gyi asen kekpa se. ⁵ Mò kòsòbèè timaa-ana, mon' nu fèyè bamò nẹ kaye-rò asèse i bu bamò atiripò-ò, Wuribwarè fèraa i bu bamò atò awuye nẹ, a lẹ fèyè ba kòòrè Wuribwarè ba gyi bwegetò, nẹ bọ tii kuwure nẹ Wuribwarè a tówè bọ beya fèyè ò sa bamò nẹ ba kpa mò-ò se. ⁶ Amò-ò pèèè gbaa ooo mọ́nẹ maa bu atiripò, nẹ mọ́nẹ bẹe mọ́nẹ mọ́n de bamò mọ́nẹ ẹ tẹ sèyè. N gye atò awuye ẹ gye nẹ bọ naa ba yaa mọ́nẹ iwurekpa, na ba waa mọ́nẹ awọrẹfò-ò ọọ? ⁷ Bamò ẹ gye nẹ ba tówè asen bọyè ba kye Kristoo na mò kényarè timaa nẹ asèse a bọ tẹ mọ́nẹ fèyè Kristoo awuye-o.

⁸ Ọkèmaa nẹ ò gya Wuribwarè a kuwure a mbraa nẹ m bọ abwàrèsen wọrè-ò-rò nẹ ñ yè, “Kpa fò bèekò asen fèyè anẹn nẹ fò ẹ kpa fò eyèe-ò,”* sè-ò ẹ waa atò timaa nẹ. ⁹ Amaa ọkèmaa nẹ o tenji-ro ò dèrèrè sèsè kayowàrè sẹ pwèè dèe waa kòtòkò sa mò-ò ẹ waa ẹbọyè nẹ, nẹ mbraa-ò mọ i bu mò kepò. ¹⁰ Ọkèmaa nẹ o kye Wuribwarè a mbraa-ò ñkọ́kọ kpen-ò pini fèyè oo gyi kepò, a lẹ fèyè mbraa pèèè a waa ñkọ́kọ. ¹¹ Wuribwarè nẹ ò yè, “Fò ma waa kakyèekpa na kanyarekpa”-ò dèe ya tówè fèyè, “Fò ma mọ sèsè.”* Nẹ ọkèmaa ẹ mọ́n waa kakyèekpa, nẹ mò ẹ gye sèsè nẹ ò mọ-ò, ò sanj ò gye mbraa-ò ọfọpọ nẹ. ¹² Amòsè-ò mon' sa a mọ́nẹ sẹnsa na mọ́nẹ awaasè waa fèyè asèse nẹ Wuribwarè ẹ ba mò mbraa nẹ n sa a mon' nya mọ́nẹ eyèe lẹe ẹbọyè-rò-ò a ò bọ gyi mọ́nẹ asen-ò. Na mò mbraa amò i bu mọ́nẹ kepò. ¹³ A kaapo fèyè Wuribwarè nẹ ò gye ọsẹngyipo-ò maa su ọkèmaa nẹ ò mọ́n su mò kòsòbèè sè-ò se, amaa mò nẹ o su sèsè sè-ò mọ́n sere sẹngyi-o kufu. Ẹwèe kunju kyò kepò kibu keyaalenj.

Kòkòrègyi na kẹmọ kusunj

¹⁴ Mò kòsòbèè-ana, ọkò ẹ yè ọò kòòrè Wuribwarè gyi, na mò-ò mọ maa waa kètò nẹ kẹ ẹ kaapo fèyè ọò kòòrè gyi-o, nto tónò nẹ ọò nya? Anẹn a kòkòrègyi-o ẹ mọ́ròwè mò aaa? ¹⁵ Mon' sa a anẹ taa fèyè anẹ bèekò-ana Kristoo awuye ọkò mọ́n de atò bunjse na atò gyise. ¹⁶ Kètò timaa mò nẹ fò a waa fèyè fò a tówè gywii mò fèyè, “Wuribwarè yure fò, na ò sa a fò gyi nèèèè”, na fò-ò fò mọ́n sa mò ateesè? Nẹ kètò timaa mò nẹ fò a bẹe waa fèyè kpankpan-ò afwii ya ba, na fò tówè gywii mò fèyè, “Wuribwarè sa a afwii ma nya fò”, na fò-ò fò mọ́n sa mò atò bunjse? ¹⁷ Amòsè-ò fò ẹ mọ́n ba fò kòkòrègyi bọ waa kẹmọ kusunj, amò kaa wu nẹ. ¹⁸ Amaa mọ́nẹ ọkò ẹ tówè fèyè ọkò bọ-rò nẹ ò kòòrè Wuribwarè o gyi, nẹ ọkò mọ ẹ waa itimaa. To, sèsè-ò kaapo mò anẹn nẹ ò taarè a ò kòòrè gyi, na ò ma waa itimaa-o, na mò-ò mọ m ba mò itimaa bọ kaapo mò fèyè mọ ẹ kòòrè Wuribwarè mọ i gyi. ¹⁹ Mọ́nẹ ọkèmaa ẹ kòòrè o gyi fèyè Wuribwarè kọ́kọ ẹ bọ-rò aaa? Mọ́nẹ ya kòòrè waa-rò fèraa, a bware. Mọ́n' pini fèyè ibrisi pèèè gbaa ẹ kòòrè ii gyi fèyè Wuribwarè bọ-rò, nẹ emọ kèsere mò-ò sè-ò, ẹẹ yonj bake bake. ²⁰ Mfèrèrè ke-mọ́n-de wuye ẹ gye nẹ ò fa fèyè ò taarè a ò kòòrè Wuribwarè gyi, na ò ma waa itimaa o tii si. Amaa anẹn a sèsè-ò pini fèyè mò kòkòrègyi-o gye kwaan nẹ.

²¹ Mon' kẹe anẹ nana Abraham ẹ, n gye mò itimaa ya sa nẹ Wuribwarè a tẹe mò ẹ sèsè timaa aaa? A lẹ fèyè Wuribwarè yè Abraham taa mò gyi kọ́kọ kpen Isak yaa mọ bọ lọ́njọ Wuribwarè. Kasenjin si, ò mọ́n kine kẹgya mò kanò se. Nẹ Wuribwarè dèe ò mọ́n kuj mò fèyè ò ma waa nẹe, weeteè ò kyò mọ mò gyi-o. ²² To, amò fèraa ọkèmaa ñu fèyè Abraham a ba mò Wuribwarè kòkòrègyi-o na mò kekpa nẹ ò kpa a ò waa kètò kèmaa nẹ Wuribwarè a tówè gywii mò fèyè ò waa-ò bọ waa abèè-rò. Bọ lẹe anẹn sè-ò, ọkèmaa a ñu fèyè mò kòkòrègyi-o gye kòkòrègyi kasenjin. ²³ Anẹn sè-ò, abwàrèsen wọrè-ò-rò asen nẹ baa tówè-ò a ba kasenjin fèyè,

“Abraham a kòòrè Wuribwarè a asen-ò gyi-o si-o,
Wuribwarè a kòòrè mò waa-rò fèyè ò gye sèsè timaa,”*

* 2:8 Kòlọ́njọ mbraa 19.18.

* 2:11 Kẹlẹẹ Igyipiti 20.13-14; Mbraa kẹbèesà 5.17-18.

* 2:23 Kẹlẹẹkaasè 15.6.

ne do tee mo e mo nyare.*

24 Ne nkee feraa okemaa a nu feye sese asun timaa ne do waa-o se ne Wuribware e kore mo o gyi, amaa n gye mo kokoregyi-o si wore.

25 M bee taa opurimakyee Rahab* ne do dee kyena-o bo kaapo mone ato. Mon' kee feye Wuribware a tee mo e sese timaa bo lee mo kedamenanse se, a lee feye san-o Isireelii awuye a sun akoyonoro ko na bo ywii lwee mo man Yarikoo-ro nu anen ne ba taare a bo kore man-o kpuri-o. Ne Rahab a pini bamo mfere, ne do kra bamo neene, ne do kya bamo-ro, ne baa lee asen-no boro kpa popwee ko yo pe. 26 Amose se-o anen ne kayowore e mon de kra, ne kaa wu-o, anen dee ne kokoregyi e mon de asun timaa, ne kaa wu.

3

Mon' sa mone kana-ro asen towese se

1 Mo kosobee-ana, mone oko e kpa a o kii abwarenen akaaporo, o sa mo eyee se. A lee feye onenyiporo Wuribware i bise ane ne ane gye abwarenen akaaporo-o asen a o kyon okemaa, na ane lee kana gywii mo. 2-3 Ane dimaadi peee e fo kpa san kemaa. Amaa oko ne o maa fo kpa mo senja sase-ro-o gye sese timaa ko ne o taare a o kra mo eyee feye anen ne ane de kebreka ane e waa kpana kana-ro a o bu ane, na o nya yo mfen ne ane e kpa-o. 4 Mon' bee kee anen ne kore e kyoo kedabe, ne afwii demante da kana nkemaa, kateere konko e taare ba keban bo kii mo yaa kebare kemaa ne o kpa-o. 5 Anen dee ne kana gye kataapo gyinyii nee. Ne ka kyoro kamo eyee feye kaa waa ato dabe dabe. Amaa nse e taare a o bera kamo?

Mon' bee kee anen ne kepon kyoo, ne kafugyee e taare a ka kywee kemo-o. 6 Kano bee ka du nee feye deekpa ne o kywee sese kayowore-ro o nyera kamo-o. Ne ka sa ne o waa ebaye, ne ee sa ne mo kayowore-o peee i kii iyisi-o. Ka sa ne mo kakyena-ro e kywee deekpa, deekpa ne Obansam fonfon a kure-o. 7-8 Sese e taare a o bera keto kemaa, feye anen ne do kyoo bera mbo na mbogyii na nkinyi-o. Amaa okemaa mon tee taare bera kana. Kano mo bee ka du nee feye kebwaa mone kemaa maa taare a o lee lee kayowore-ro-o. 9 Kano amo ne okemaa de o sa mo nyanpe Wuribware ne o gye ane peee ane se-o anse, ne okemaa de kana amo dee o da sese yii, na Wuribware mo ya twee sese kemaa feye mo eyee-o. 10 Asejparegyi ne a sa anse-o na amo ne a da yii-o peee a lee kana konko mo-ro dee nee. Mo kosobee-ana, mone ma sa a ba anen. 11 Nkyu konekones na mpreepreese maa da n lee bo konko-ro. 12 Mo kosobee-ana, kukutiyyi maa swee kenyenyankpen, ne kidodobiyyi mo maa swee akuti, anen dee ne kitiribu konko maa lee nkyu preepreese na nkonekones san konko.

Wuribware se kanyiasen

13 Oko bo mone-ro ne o fa feye o de kanyiasen, na o nu asen kaase aaa? Sese-o ba mo kakyena timaa na asun timaa bo kaapo feye o gye oworoba na onyiasenpo. 14 Amaa mo ya tawe feye o de kanyiasen, ne mo feraa mo kunu-ro bo len, ne o kisi okemaa ne mo aa mo mfere maa waa konko-o, o mon de seye a o bo kaapo mo eyee, ne o gye oyebapo nee. 15 Anen a kanyiasen-o mon lee Wuribware se, ka gye kaye-ro lee nee. Ka gye keto ne Wuribware a kufwiije timaa-o maa kpa-o, ne kaa lee Obansam ase. 16 Bo lee feye ton kemaa ne anen a kunurolen na kikisi-o bo-o, mfen dee ne ikii na ebaye kemaa bo. 17 Amaa mon' nu anen ne kanyiasen ne kaa lee sos-o du-o. Mone i de anen a kanyiasen-o, mone nkpono i fwiri, na mon' nya kayeyuri, na mon' yuri eyee, na mon' bu ato, na mon' nu bokoo ewee, na mon' waa itimaa. Na mone ma lee tenji-ro, na mone ma lee kii nno nyoo nyoo awuye. 18 Amose se ne bo ye mo ne o dwii kone-o e gye ne o nu kone.

4

Keto se ne mone maa nya keto ne mone e kpa-o

1 Mfen ne eka ne e bo mone mbono-ro-o a lee? E ya lee mone mfere baye ne m bo mone anu-ro-o-ro nee. A du feye mone nyorowe baye a ko mone mfere timaa gyi si-o. 2 Mone e kpa ato, amaa mone maa nya amo, amose se ne mone e kpa oko a mon' maa. Mone e kpa keto tirise ko, amaa mone maa taare a mon' nya, amose se ne mone i gyiiri ikii, na mone e ko. Mone ne nya keto ne mone e kpa-o, a lee feye mone maa tawe mone i gywii Wuribware. 3 Ne mone ma, ne mone ya tawe keto ne mone e kpa-o gywii Wuribware, ne mone e mon nya, a kaapo nee feye keto se ne mone e kpa keto amo-o mon bo dan, bo lee feye mone e kpa keto ne ke e sa mone wore kakyena-ro kone-o. 4 Mone mon nyi feye, mone ya kine kegya Wuribware a ekpa-o se, a du feye mone a lee mo kame-o doo? Ne mone mon nyi feye mone akato ya pee kaye-ro ato kenya se, mone gye Wuribware mo adon nee eee? Okemaa ne do taa mo eyee bo donjo kaye mo na kamo ase se se-o a waa mo eyee Wuribware mo don nee. 5 Bee

* 2:23 Isaya 41:8; 2 Nkovekyase 20.7. * 2:25 Yosua 2, 6,22-25.

mone e taa abwaresen wone-o feye-o mon gye seye aaa? A lee feye baa kyoree waa mo-ro feye, Mfere ne Wuribware a bo waa ane anu-ro-o e kpa ato n kyon Wuribware. ⁶ Amaa kekya-ro ne Wuribware a kya ane-ro-o kyoo nee fee. Feye anen ne baa kyoree waa abwaresen wone-o-ro-o,

“Wuribware i kine mo ne o kaapo mo eyee-o, amaa o kya mo ne o gye oworoba-o-ro.”*

⁷ Amose se-o, mon' taa mone eyee bo donno Wuribware se. Mone ya kine kegya Obonsam se, mone i nu feye o sere a o lee mone ase. ⁸ Mon' son to Wuribware-ro, na mo-o mo son to mone-ro. Mone ebaye awaapo na nno nyoo nyoo awuye, mon' yowe ebaye kowaa, na mon' kpee mone nkpono-ro iyisi. ⁹⁻¹⁰ Mon' nu mone eyee, na mon' sa a mone emose na mone kone kigy kii kusu, a lee feye mone ya baa mone eyee kaase, Wuribware e yase mone sosoo.

Mone ma poro mone kosobee-ana

¹¹ Mo kosobee-ana, mone ma poro abee. Okemaa ne o poro mo kosobee-o a kye Wuribware a mbraa-o nee, o mon lee o gye oko ne o gya mbraa-o se-o. A du nee feye mo a towe e mbraa-o mon bo dan, ne oo kii mbraa osapo-o. ¹² Wuribware wone mo e gye mbraa osapo na osen gyipo. Mo wone e gye ne o gye amorowepo na onyerapo. Fo nyi feye nse e gye fo ne fo-o fo e poro fo kosobee?

Mone ma kaapo mone eyee

¹³ Mon' nu mo ase, mone ne mone e towe feye, “Nyanje ane e yo man ko se a ane ya kyena kasu waa kusun a ane nya atanne bweeto”-o. ¹⁴ Fo nyi ndoo, fo nyi nyanje aaa? Mone nkpa du nee feye eboree-o, ne ee lee, ne puri-ro e ya bee nya-o. ¹⁵ Anen ne mon' towe-o e gye feye, “Wuribware ya sure, ne ane e bo nkpa-ro, ane e waa kemoo beee kemoo-o.” ¹⁶ Amaa mbeyamo mone e kaapo eyee, ne mone maa bu ato, ne amo peee mo kowaa gye boye nee. ¹⁷ Amose se-o okemaa ne o nyi keto ne ki bware-o, ne o kine kowaa kemoo e waa boye nee.

5

Ata awuye asen

¹ To mbeyamo, ata awuye-o, mon' nu mo ase. Mon' su akyukyu na imee, a lee feye, mone a gyi kone gyegyaye-o se-o, ndeepweta mone e kpone. ² Mone kapotee i muri, na akankan bwii mone awaagya peee. ³ Mone atanne i gyi nkantene. Anen a nkantene amo-o e gye ne n kaapo feye mone a taa mone atanne bo beya, ne mone mon ba amo bo waa asun timaa. Mone ya nu mone kapotee a nyera anen, mone idun e tenne mone. Mone a kpa anen a ato-o bo donno abee se, na mon' nya bo gyi akato bweeto. Amaa ndoo a nke lalalowe mo ne mone i nu mone kesebogyiiri. ⁴ Ata awuye! Mon' nu mone apafowo a tee, a lee feye mone mon ka bamo koko. Bo-elen-o-kyon-okemaa-Bware a nu bamo ne baa kpa mone adoo-ro-o kusu. ⁵ Mone a gyi kone kaye mo-ro bweeto, na mone mon nyi feye mone e kpone sosoo. Mone a dan adabe, feye oko a de naate o bera bo fo san ne oo dan tee mfo-o, na o moo mo wo-o. Kake nko Wuribware i gyiiri mone kesebo a o moo mone. ⁶ Keto ne ko kyoo e gye feye mone a poro kasentij awuye ne mone kyoo bamo elen-o se-o, ne mone a moo bamo.

Kanyite na kebwarekore

⁷ Mo kosobee-ana, mon' waa kanyite bo fo san ne ane nyanje Yeessu e ba-o. Mon' kee anen ne kegyere se odoopo o mone kanyite o gywii kekyaare a bware-o dee ba, na o dwii mo adoo-ro-o na a waa-o. ⁸ Anen dee ne okemaa nya kanyite gywii kake nsi ne ane nyanje Yeessu i kinji a o ba-o, na o yere kenken, a lee feye kake amo a to-ro eba.

⁹ Mo kosobee-ana, mone ma sa a nsen sen mon sen beee ketee lwee mone mbono-ro, na Wuribware ma nya bu mone kepo. Osen gyipo-o keba a to-ro. O kpa a o lee mo eyee ifuri. ¹⁰ Mo kosobee-ana, mon' nyinji Wuribware a akyaamee ne baa towe asen ane nyanje kenya-ro gywii ane adedaapo-o, ne bo lee anen se-o, ane adedaapo a waa bamo borokraa-o se. Amo peee gbaa baa gyi anen a aworefo-o-ro kanyite. Mone okemaa gya bamo kanyite kenya a ekpa-o se. ¹¹ Bo de nyure, a lee feye baa taare gyi asen kunu-ro kanyite. Mone okemaa a nu Yobu ne oo dee kyena-o asen ne baa kyoree waa abwaresen wone-o-ro-o se.* Mon' nyinji si feye baa gywii beee baa kyoree mo kapotee peee, ne mo gyi-ana peee a wu, ne nkee mo kayoware peee a waa elb. Amo peee gbaa oo gyi mo aworefo-o-ro kanyite. Ne nkee ane nyanje Wuribware a sa mo kakaka timaa kamee-ro. Amo-o peee e kaapo mone anen ne ane nyanje gye oko ne o nu ewee, ne sese asen bee a dun mo-ro-o.

¹² Mo kosobee-ana, keto ne ke bee ki tiri-o e gye feye oko e kpa a o towe asen bo beya, o ma kan waa etan. Oko ma kan ba sosoo beee sweere beee keto kemaa bo waa etan feye o waa

* 4:6 Anjase na akpare 3.34 (LXX). * 5:11 Yobu.

koṭokō. Mò lee e gye feye, “Ɔn, mō e waa”, beee “Daabii, ma waa”, na Wuribware ma nya gyi mò asen bu mò kepɔ.

¹³ To, mō kosobee-ana, oko bō mone-ro ne asen kō a tiri mò aaa? Amō e gye anen feraa, sese-o kore kebwarekore. Ne oko mō akato a gyi aaa? Mō-o mō waa ilin bō daa Wuribware. ¹⁴ Oko ne o lo mone-ro-o mō sun tee asoree abrese, na bō bō kore kebwarekore sa mò, na bō taa mfo bō dwee mò kunu-ro ane nyanpe Yeesuu kenya-ro. ¹⁵ Ne bamō ya kore gyi feye Wuribware e kya mò-ro feraa, olopo-o e kpaare, na ane nyanpe beee sa mò keyaalen, na o taa mò ebaye ne o waa-o bō ke mò. ¹⁶ Amose se-o okemaa towe mò ebaye gywii mò kosobee, na mon' kore kebwarekore sa abee a mon' nya kpaare, a lee feye sese timaa kebwarekore bō len, ne ki i sun kusun kasentij. ¹⁷ Mon' kee Wuribware kyaamee Iliya ne o dee kyena-o. O gye sese nee feye ane-o. Mò mō mò a kore kebwarekore kasentij si feye bware ma ba, na Wuribware gyiiri owure bōye na mò asese kesebō, ne ewore a yere nsu nsa na aferi asiye.* ¹⁸ Mō a beee kore amō kamee-ro feye bware ba-o, bware a ba, sa ne ketō dwiise kemaa mō a baare neenee.*

¹⁹⁻²⁰ Mō kosobee-ana, lalalowe-o e gye feye okemaa ya fō kpa timaa-o si, ne mò kosobee ya kinnaa mò baa, mon' nyinji si feye oko ne o lee obayewaapo a o lee bōye-ro-o i lee mò kra a o lee aworefo deekpa kesebōgyiiri-o-ro, ne o sa a Wuribware bun obayewaapo a ebaye bweeto-o se.

* 5:17 1 Awure 17.1. * 5:18 1 Awure 18.41-46.

1 Peetoo Wore gyejkræse ne Peetoo a kyoræ bo kyonwe Kristoo awuye ko-ɔ

¹ Mo, Peetoo, ne n gye Yeessu Kristoo a yaa-ro ayerepo-ɔ oko-ɔ e gye ne mo e kyoræ wore mo mo e kyonwe mone asese ne Wuribware a lee sa mo eyee, ne mbeyomɔ mone a brawe-ro kii afo mone te te Pontus na Galatiya na Kapadokiya na Asiya na Bitiniya esweere se-ɔ. ² Mone tii asese ne ane se Wuribware a fa mfæere ne oo lee sa mo eyee, ne mo kufwiine timaa-o a lee mone bo yera keri si feye mon' sun' mo-ɔ se, na bo lee ane ne Kristoo a wu, ne mo mbogya a wee sweere, ne Wuribware a ba mo lowi-o bo kpe mone eboye-ɔ lee mone eyee se, na mon' taare gya Yeessu Kristoo si kasentij-no. Mo e kore Wuribware feye ɔ sa mone nyure na kayeyuri bweeto.

Mon' waa kanyite mone aworefo kigy-ro

³ Mon' sa a ane sa Wuribware ne ɔ gye ane nyanpe Yeessu Kristoo mo se-ɔ anse, bo lee ane ne oo ju ane ewee bweeto-ɔ se. Keto ne mo e kaapo-ɔ e gye feye oo kyinjji Yeessu Kristoo lee lowi-ro. Mfaanee se ne ɔ yere bo sa ane kakyena popwee kaye mo-ro mfee, ne ɔ sa ane temaa ne ɔ sa ane wore-ɔ. ⁴ Temaa mo ne mone de-o e gye feye mone e nya nyure ne Wuribware a bo beya sosɔ sa mone-ɔ. Nyure mo du ne feye kapotee ne ka maa gyi njantene, beee ka maa gyo-o. Ka maa nyera, ne ka maa kpa. ⁵ Ane de ne mone a kore Wuribware gyi-o si-o, o de mo keyaalen a ɔ bo deere mone se bo fo kake nsi ne kaye e gye kee-ɔ. Kake nsi amo ne ɔ ba a ɔ bo lee mone lee kaye mo, na asen kema-ro yaa mone ya bo kyena mo ase.

⁶ Amo-ɔ peee se-ɔ, mo e kpa feye mone akato gyi, haree mbeyomɔ gbaa mone i gyi aworefo bweeto bo lee ane ne mone a gya Kristoo si-o. ⁷ A lee feye mone ya taare gyi ane ne aworefo-ɔ-ro kanyite, ne mone mon' yowe mone kokoregyi-ro, a du ne feye bamo a de atanne pipee ba to deekpa-ro, na iyisi nya lee-ɔ. Amaa mone kokoregyi de tonɔ ko kyɔ atanne pipee ne a taare a a nyera-ɔ. Koko-mone-ro-kee mo e gye ne ke e kaapo feye mone de mone kokoregyi-ro kenken. Amose se-ɔ kake nsi ne Kristoo i lee mo eyee a ɔ bo kaapo ane-ɔ, ɔ bonya mone, na ɔ kyoro mone, na ɔ sa mone kedabe na wuraa. ⁸⁻⁹ Haree gbaa mone a mon' tee ju Kristoo-o, mone e kpa mo asen. Haree gbaa mone a mon' kee mo mbeyomɔ-ɔ, mone e kore mo mone i gyi, ne mone akato a gyi bweeto. Mone kakatogyi mo ne oko maa taare a ɔ ba asenparegyi bo towe ane ne ka du-o. Keto se ne mone akato a gyi-o e gye feye mone e kore mone i gyi kenken feye mone ya wu, mone ekra e yo a e ya kyena Wuribware ase.

¹⁰ Ane ne Wuribware e morowe mone, na ɔ yaa mone mo ase-ɔ asen mo ne mo akyaamee ne baa de kyena-a a meraa se yuri ase buwi-ro kenken. Baa towe keto ne ane ewee se, Wuribware a lee bo kaapo ane ne ane te ndoo-ɔ. ¹¹ Amose se-ɔ ne baa len eyee ba buwi ba kpa san ne amo-ɔ e ba a a bo ba-ɔ na ane ne a du-o. Kristoo a kufwiine ne ke bo bamo njkoro-ro-ɔ a lee aworefo ne a to Kristoo-o bo kaapo bamo, na amo kamee kedabe na wuraa ne ɔ ba a ɔ bo nya-ɔ. ¹² Bamo a buwi-ro yo akato-ro-ɔ, Wuribware a kufwiine timaa-o a lee bo kaapo bamo feye bo mon' sa senja gywii bamo asese ne bo te bamo mbee-ɔ se, amaa ane ndoo a asese-ɔ ne ba sa ba gywii. Abwaresej mo de ne mone a nu lee bamo ne baa towe Yeessu kunu si asen timaa-o gywii mone-ɔ ase. Wuribware a kufwiine timaa ne Wuribware a sun' lee sosɔ-ɔ de ya borɔ bamo se sa senja. Amo-ana e gye ato ko ne Wuribware a mboo-ɔ gbaa e yorowe feye weete bo nu amo kaase.

Mon' dee kyena kakyena timaa

¹³ Bo lee ato mo ne mo a towe mbeyomɔ-ɔ se-ɔ, mon' lee mone mfæere lee keto ne ke e sa a mon' yowe Wuribware kusun' o si. Mon' kra mone eyee neene. Mon' kra mone temaa-ro kenken, na mon' nya nya nyure ne nj kii mone lee kake nsi ne Kristoo i lee mo eyee a ɔ bo kaapo asese peee-ɔ. ¹⁴ Mbeyomɔ mone a tee mone i bu mone se Wuribware-ɔ, mone ma lee kinji ya gya mone nyorowe boye ne mone de mone gya se nsan ne mone de mone mon' nyi sye-ɔ se. ¹⁵ Amaa keto ne ki bware-o e gye feye mon' waa itimaa feye ane ne Wuribware ne ɔ tee mone-ɔ e waa itimaa-o, na oko ma nya porɔ mone bo lee kebeye ko se. ¹⁶ Feye ane ne baa kyore abwaresej wore-ɔ-ro-ɔ,

“Wuribware ye, ‘Mon' ten mone eyee lee iyisi si,
na mon' kii akpeyaa bo sa mo,
a lee feye boye ko mon' te mo se.’ ”*

* 1:16 Kolonjo mbraa 11.44-45; 19.2.

17 Wuribware feraa maa gyi sese asen kekpa se, o gya keto ne sese e waa-o se nee o gyi mo asen. Amose se-o mone e kore kebwarekore ne mone ya tee mo feye “Ane se”, mon' sere mo, na mon' bu mo san kafwee mo ne mone i gyi kaye mo-ro-o, a lee feye mone gye afo ne mone a ba kaye mo-ro mone i tu kpa mone kyon-o. 18-19 Mone nyi keto mumwii ne o bo kore mone lee kakyena boye ne mone adedaapo-o a kyena-ro, ne mone a bo lweero-o. A mon gye ato ko ne a taare a a nyera feye atanne pipee beee afufuri-o. Amaa Yeessu Kristoo a mbogya-o ne o bo kore mone, a lee feye o du nee feye kasannegyii ne ka de alanfiya, ne ka mon gye kalapwee-o, ne mo mbogya de ton boweet-o. 20 Haree pwee ne Wuribware a dee twee kaye-o, o fa mferere feye a bware feye Kristoo wu anen a kpa mo se. Amaa ndoo a nke mo-ro, ne kaye mo e ba kamo kee-o-ro wore, ne mone se ne Wuribware a kperi lee Kristoo ifuri sweere mo se, ne o kyena sese ase. 21 Kristoo si ne mone e kore Wuribware mone i gyi. Kristoo a wu-o, ne Wuribware a kyinji mo lee lowi-ro, ne o sa mo kedabe na wuraa. Amose ne mbeyomo mone e kore Wuribware mone i gyi, ne mone de temaa feye mone e yo Wuribware se. 22 Mone kebokore mo gyi-o kamee, ne mone a meraa se mone gya kasentij-o si. Mone a maa se mone gya se-o, a kaapo nee feye mone a kpee eboye lee mone eyee se. Amose se-o mbeyomo mone de kekpa kasentij sa mone kosobe-ana. Amose se-o, nyee, mon' lee mone mme-ro kpa abee asen. 23 Keto se ne a du anen-o e gye feye baa bee kowe mone nee. Ne sese dimaadi e gye mone se, amaa Wuribware ne o maa wu-o ya ba mo asenkyaregyi ne a mon de kee, ne a sa mone nkpa-o bo kowe mone nyasepo.

24-25 Feye anen ne baa kyoree waa abwaresej wore-o-ro-o,

“Asese dimaadi peee du nee feye efa-ro aferaagyi-o,
 ne bamo kedabe du feye aferaagyi amo atotoo-o.
 Efa-o i wu, na atotoo-o mo kponje lee daye-ro,
 amaa Wuribware a asen-o feraa bo-ro nsu peee.”*

Wuribware asen mo e gye amo-o nee? Amo e gye mo asen timaa ne ba ky towe gywii mone-o.

2

Mone gye Wuribware asese nee

1 Amose se-o mon' yowe eboye na mpenna na nno nyoo nyoo na kokwee na takyii na esensa kesa bo kye mone kosobe-ana. 2 Feye anen ne nyaagyi popwee e kpa kenyapo timaa-o, mone gbaa mon' taa abwaresej bo kii mone ateese, na mon' nya dan feye asese ne Wuribware a morowe-o. 3 Abwaresej wore-o ye, “Fo ya taa fo eyee sa mo, fo i nu kone fee.”* Mo e kore a n gyi feye anen ne mone du-o. 4 Mon' ba ane nyanje Yeessu ase. Mo e gye mo ne Wuribware e tee e, “Kefore ne ke de nkpa-o.” Asese a kine mo towe feye o mon de keto waase timaa ko. Amaa ne Wuribware feraa a lee mo towe feye o de ton sa mo. 5 Anen dee ne mon' sa a Wuribware taa mone feye afofe ne a de nkpa-o, na o bo pwee mo lon mfen ne mo kufwiije timaa-o e kyena-ro-o. Mon' sa a o ba mone bo kii mo alonjapo ne oo lee feye bo sun mo-o. Kolonje ne o kpa-o e gye itimaa na nkponofwiiri ne mone bo Yeessu Kristoo si mone e sa Wuribware-o. Anen a kolonje-o e pre mo. 6 Feye anen ne baa kyoree waa abwaresej wore-o-ro-o,

“Wuribware ye,
 Mon' kee, n de kefore mo e beya Yerusalem man-no,
 kefore yawo lenjense ne mo a lee-o, kefore-ro kefore,
 ne ke e nya a ke bo da talii kasentij-o.
 Okemaa ne o kore kemoo a o gyi-o,
 ipeere maa gyi mo, daa.’ ”*

7 Mbeyomo, anen a kefore mo gye ato mumwii mone ne mone gye akoregyipo-o ase, a lee feye a gye Kristoo kunu si asen ne o towe-o. Amaa bamo ne bo maa kore Kristoo ba gyi-o nu feye,

“Kefore serise ko ne apweepo de bo pwee,
 ne baa kine kemoo bo twee-o,
 ya kon bo kii kemoo ne kaa len lon-o peee bo yera-o.”*

8 Ne baa bee kyoree feye,

* 1:24-25 Isaya 40.6-8 (LXX). * 2:3 Kilij 34.8. * 2:6 Isaya 28.16 (LXX). * 2:7 Kilij 118.22.

“Kaa kii kefofe ne asese e da ayaa kemo se-o nee,
ba lee a bo lee da gyee eyee-ro.”*

Keto se ne ba daye ayaa-o e gye feye bo maa bu Wuribware a asen-o. Amo e kaapo nee feye keto ne ke e waa bamo ne bo maa kore Kristoo ba gyi-o e gye feye o gyiiri bamo kesebo.

⁹ Amaa mone feraa, mone gye asese ne Wuribware a lee sa mo eyee-o nee. Mone gye alonjoo ne mone i sunj ane owure Wuribware. Mone gye asese ne mone de njkonofwiiri mone i sunj Wuribware. Ne nkee mone gye Wuribware asese nee. Mone kusun e gye feye mon' towe Wuribware ne oo lee mone lee kibugyii-ro baa bo kyena mo kelanjeror-ro-o a asun dabe-o gywii bokko. ¹⁰ Sanj-o mone monj gye Wuribware asese, amaa mbeyomo feraa, mone gye mo lee. Anenj dee ne sanj-o mone dee mone monj nyi anenj ne Wuribware i nu asese ewee-o, amaa mbeyomo feraa, mone a nu feye Wuribware a nu mone ewee.

¹¹ Mo anyare timaa, mo e kore mone nee feye mon' nu feye mone gye afon nee, ne mone a ba kaye mo-ro mone te. Amose se-o mone ma kanj sa a mfeere boye ne m bo mone njkonor-ro-o, ne nj kpa a nj nyera mone ekra-o ko gyi mone se. ¹² Mon' sa a mone ato waase kema a waa danj mone aa bamo ne bo maa sunj Wuribware-o mbonjor-ro, na bo ma taare poro mone feye mone gye eboye awaapo, amaa bo nu mone ato waase timaa-o, na bo yere amo se kyoro Wuribware kake nsi amo ne o ba-o.

Mon' bu bamo ne bo de keyaalen kaye mo-ro-o

¹³ Amose se ne ane nyanje se, mon' bu sese kema ne baa sa mo keyaalen-o haree owure dabe ne o kyokema-o nee ooo, ¹⁴ beee mo gominaa ne oo sunj bo kyonwe feye o gyiiri eboye awaapo kesebo, na o kyoro bamo ne ba waa itimaa-o nee ooo. ¹⁵ A gye Wuribware kekpa nee feye mone itimaa kowaa-o dunj bamo ne bo maa sa senja kanyiasen-ro-o nno. ¹⁶ Mon' kyena feye agyi-o, na sanj konko amo-ro dee mone te feye Wuribware any-a-o. Amose se-o mone ma kanj towe feye mone a gye agyi-o si, mone de kpa feye mon' waa boye. ¹⁷ Mon' bu ato. Mon' kpa mone abeeko akoregyipor-ana peee asen. Mon' sere Wuribware, na mon' bu owure dabe-o.

Anyaa waa kanyite aworefo kigyiro

¹⁸ Mone ne mone gye anyaa beee ayaafore-o, mon' sere mone nyanje-ana, na mon' bu bamo neenee. N gye anyanje ne bo bware, ne bo gye asese timaa-o wore, amaa bamo ne bamo asen bo lenj, ne bo de asen boye na daa boye-o peee mo anenj dee ne mon' bu bamo. ¹⁹ Fo nyanje ya gyiiri fo kesebo, na fo monj nu boye ko ne fo a waa-o, amo feraa sa a fo mfeere yo Wuribware ase, mo e gye ne o kyoro fo. ²⁰ Fo nyanje ya da fo bo lee boye ne fo a waa-o se, ne fo a nya kemo kanyite, emene ne fo e waa na fo nya fo kanyite-o nkyoro? Amaa fo ya waa itimaa, ne mo ya da fo, ne fo ya nya kanyite, Wuribware e gye ne o kyoro fo. ²¹ A lee feye anenj a kakyena mo se ne o tee mone feye mon' bo nu asen. Mon' kee anenj ne Kristoo a gyi aworefo sa mone-o, ne o kaapo mone aworefo suyo ne oo gyi-o, na mon' yere mo ayaa-ro gyi amo anenj dee. ²² Feye anenj ne baa kyoree bo lee Yeessu kunu si abwarenenj wore-o-ro-o,

“O monj waa borokoonj ko,
ne oko monj nu mo kano-ro kesen boye ko.”*

²³ Bamo a saare mo-o, mo feraa monj saare bamo bo teere. Bamo a waa mo aworefo-o, o monj towe gywii bamo feye o waa bamo aworefo a o bo teere. Amaa o taa mo asen waa Wuribware ne o gyi asen peee neenee-o asaree-ro nee.

²⁴ Yeessu fonjon a soro ane eboye sanj ne oo wu kiyii kpare-abee-ro se-o, na eboye kowaa ma lee waa ane kone, na wore nya ane itimaa kowaa-ro. Feye anenj ne baa bee kyoree waa abwarenenj wore-o-ro-o,

“Mo kayowore kowaa elo-o a baa ane alanfiya.

²⁵ Mone du nee feye esanne ne baa fo-o,”*

amaa mbeyomo feraa mone a kinji ba mone esanne odeeresepo Yeessu ne o deere mone ekra se-o ase.

3

Okyee na mo kuri asen

¹⁻² Anenj dee ne fo ne fo gye okyee waareepo-o, bu fo kuri. Fo ya waa amo-o, ne fo kuri e monj tee gya Wuribware asen se, ne oo nu feye fo i bu ato, ne fo de kakponofwiiri, mfenj-o

* 2:8 Isaya 8.14. * 2:22 Isaya 53.9. * 2:25 Isaya 53.5-6.

ne mō mfereḡ i kyurōwi a ḡ yō Kristoo a kebegya-ō, na fō mōḡ tē tōwē fō kōkōregyi-o gbaa aṣeḡ gywii mō.

³ N gye sa ne mō e tōwē feye fō kayōwōre se ne ò deḡe a ò bō kyurōwi ba Kristoo a kebegya-ō, n taa feye n gye fō kuru si ipwii damenāṣe, beḡe fō eṣebō-rō mpini si, beḡe fō keḡbō-rō agyito si, beḡe fō asareḡ-rō mpini si, beḡe fō awaagya timaa ne fō buḡ-o si ne o kyurōwi. ⁴ Amaa seṣe suyo ne fō gye fō kakponō-rō-ò i tiri. Fō danḡ e gye feye fō a yuri fō eyee, ne fō de daa timaa. Anēḡ a daa-ò bware Wuribware akatō-rō, ne a bō danḡ a kyō feye fō a buḡ waagya damenāṣe, a lee feye ò maa taare a ò nyera. ⁵ Mfaaneḡ ne akyee ne baa deḡ kyena nsaḡ-ò, ne baa kōre Wuribware gyi-o a bō waa bamō eyee danḡ. Baa bu bamō kuri-ana. ⁶ Mōn' sa a anē deḡe Sara ne ò gye anē nana Abraham mō ka-ò a keḡo ne ò waa-ò. Oo bu mō kuri, ne ò tee mō feye mō nyanḡe. Amōṣe se-ò, mōḡe akyee waareḡpo-ò, mōḡe ya waa neḡneḡ, ne mōḡe e mōḡ waa mōḡe eyee kufu, amō feraa mōḡe du neḡ feye anēḡ ne Sara du-ò deḡ. ⁷ Anēḡ deḡ ne fō, ònyare ne fō a waareḡ-ò, waa. Ba kanyiasenḡ bō kra fō ka, fō aa mō mpeḡyō a kakyena-ò-rō. Bonyaa mō, a lee feye, hareḡ gbaa mō a mōḡ bō leḡ feye fō ooo, fō aa mō mpeḡyō ne Wuribware a sa ḡkpa na kukyure ne a mōḡ de keḡ-ò. Fō e mōḡ waa anēḡ, mōḡe keḡwarekōre e waa leḡ a ke bō sa mōḡe.

Mōn' waa siraa feye mōḡe i gyi aworeḡō itimaa kōwaa-rō

⁸ ḡkee mōḡe pēḡe kyena kayeḡyuri-ro, na mōḡ' waa kanō kōḡkō, na mōḡ' su abeḡ se. Mōḡ' kra abeḡ feye kōkōwebeḡ kōḡkō-rō agyi-o. Mōḡ' kpa abeḡ aṣeḡ, na mōḡ' yuri mōḡe eyee. ⁹ Ōkō ya waa mōḡe bōye, beḡe ò saare mōḡe, mōḡe ma kanḡ waa mō bōye, beḡe mōḡ' saare mō bō teere. Amaa keḡo ne mōḡ' tōwē-ò e gye feye, “Wuribware yure fō,” a lee feye nyure ne Wuribware a tee mōḡe feye mōḡ' bō kōre. ¹⁰ Feye anēḡ ne baa kyōreḡ waa abwareṣenḡ wōre-ò-rō-ò,

“Ōkō ne mō e kpa ḡkpa na keḡdanḡyee,
na kakyena-rō waa kōḡe sa mō,
seṣe-ò yōwē kayeba eḡa
na eṣeḡsa keṣa bō kye aṣeḡ.
¹¹ Na o buwi keḡkeḡ kpa eḡkpa
ne e baa kayeḡyuri aṣeḡe mbōḡtō-rō-ò.
¹² Wuribware akatō dōḡ aṣeḡe timaa si,
ne ò leḡ eṣebō o nu bamō keḡwarekōre.
Amaa ebōye awaapō feraa,
o lee mō akatō a ò lee bamō se.”*

¹³ Amōṣe se-ò, fō i de wōre fō e waa itimaa, nṣe e gye ne ò waa fō bōye? ¹⁴ Amaa hareḡ gbaa fō ya waa keḡo ne ki bware-o, ne fō ya gyi aworeḡō kemoḡ se, fō de nyure. Feye anēḡ ne baa kyōreḡ waa abwareṣenḡ wōre-ò-rō-ò,

“Fō ma kanḡ sereḡ keḡo ne ba sere-ò,
amaa mōḡe ma sa a kufu nya mōḡe amō se.”*

¹⁵ Amaa mōḡ' sa a Kristoo kii nyanḡe mōḡe kakyena-rō kpa kemaa se. Mōḡ' deḡ waa siraa saḡ kemaa feye mōḡe e beḡḡaa òkemaḡ ne o bise mōḡe keḡo se ne mōḡe temaa dōḡ Kristoo si-o. ¹⁶ Amaa mōḡ' deḡ yuri eyee, na mōḡ' ba kanō timaa bō beḡḡaa seṣe-ò. Mōḡ' tiḡ ebōye kōwaa kpa, na mōḡe mfereḡ ma nya porō mōḡe. Mfaaneḡ se, bōkō ya saare mōḡe, ne baa sa eṣeḡsa bō kye kakyena timaa ne mōḡe te feye Kristoo awuye-o, ipeere e nya bamō bō lee bamō fōḡfōḡ aṣeḡkparegyi ne baa tōwē-ò se. ¹⁷ Feye Wuribware e kpa feye mōḡ' gyi aworeḡō bō lee itimaa ne mōḡe e waa-ò se, a bō danḡ a kyō feye mōḡe a gyi aworeḡō bō lee bōye kowaa se.

¹⁸ Mōḡ' deḡe feye Kristoo fōḡfōḡ gbaa ne ò gye seṣe timaa-o a wu sa mōḡe ne mōḡe deḡ mōḡe gye abōyēwaapō-ò. Oo wu luwi kōḡkō neḡ bō lee mōḡe ebōye kōwaa se, na ò baa mōḡe Wuribware aṣe. Baa mōḡ mō, amaa Wuribware a kufwiḡe-o a kyinḡi mō lee lowi-ro. ¹⁹ Ō bōḡ Wuribware a kufwiḡe timaa amō se neḡ ya tōwē abwareṣenḡ gywii bamō ne bamō eḡra da tiḡkpa-ò. ²⁰ Anēḡ a aṣeḡe mō e gye bamō ne bō mōḡ bu Wuribware, anē òdeḡaapō Nowaa a mbēe-ò se-ò. Mbēe amō ne Wuribware a nya kanyite sa bamō saḡ ne Nowaa e waa mō kōreḡe dabe-ò. Amaa kufwiiri a twee-ò, aṣeḡe kafōḡfwee kō ne bō gye abeḡe aburuwa-o wōre ya lwee kōreḡe-ò-rō. Anēḡ se-ò ne Wuribware a ba anēḡ a nkyu ne ḡ ya mō aṣeḡe bweḡtō-ò bō mōḡwē abeḡe aburuwa amō. ²¹ Anēḡ a nkyu mō yere bō sa asuu keḡo ne ke e mōḡwē anē-ò. ²² Mbeyōmō, bamō ya bō fō asuu, n gye fō iyisi keḡfwee lee fō kayōwōre se e gye kemoḡ kaase.

* 3:12 Kiliḡ 34.12-16 (LXX). * 3:14 Isaya 8.12.

Amaa kemo kaase e gye feye fo a kpee fo kakpono-ro, ne fo mfeere a mon le m poro fo, ne fo a taa fo eyee bo waa Wuribware kesaree-ro. Ne a bee a gye feye Wuribware de Yeessu Kristoo a kikiyinjii lee lowi-ro-o o morowe fo. Kristoo a ba nkpa-ro, ne o yii Wuribware se yo o te Wuribware kigyise si, na mo aa Wuribware i gyi Wuribware se a kuwure-o. Mfen Wuribware mbo psee a koore mo feye bamo owure-o.

4

Anen ne mone a yowe mone kakyena boye-o bo twee-o

¹ Kristoo kayowore a nu aworefao. Amose se-o mone gbaa, mon' nya mfeere konko dee feye mo-o. Mone ya waa anen, ne mone e nya keyaalen. A lee feye oko ne mo kayowore i nu aworefao-o mon lee o kpa ebaye kowaa. ² Amose se-o anen a sese-o, mo nke ne nj ya san mo kaye mo-ro mfee-o, o maa lee gya daa boye ne asese gya se-o se. Amaa o gya Wuribware kepre se nee. ³ Mone a ky niera san bweeto kyena feye anen ne bamo ne bo maa sun Wuribware-o te-o pwee ne mone a dee bo kii Kristoo awuye. Mone a kyena kano nkemaa ne mone e kpa-o, mone gya mone fonfon kepre se. Mone a nyera mone san bweeto mone i gyi ateese, na mone i nuu nta bweeto san kemaa, na mone e bwee, na mone e waa apeeresen ne ikisi asunpo e waa-o. ⁴ Ne mbeymo a kpen anen a sese-o eyee feye mone mon lee mone tii bamo se mone e waa anen a kusun boye-o. Amose se ne ba saare mone. ⁵ Amaa kake nko ba lee keto kemaa ne baa waa-o kano Wuribware akato-ro, a lee feye o waa siraa feye o gyi bamo ne bo kee-o na bamo ne baa wu-o asen, na o gyiiri ebaye awaapo kesebo.

⁶ Keto se ne bamo ne baa wu-o a nu asen timaa-o nee. Amose-o Wuribware a tawe feye bo wu feye anen ne asese psee i wu-o, na bamo ekra nya nkpa na kukyure Wuribware ase. ⁷ Keto kemaa e kpa a ke fo kee, amose se-o mon' bunji mone mfeere-ro, na mon' kra mone eyee neenee, na mon' nya dee kore kebwarekore. ⁸ Keto ne ki tiri bweeto-o e gye feye mon' kpa abee asen kaseinjii si, a lee feye baa kyoree waa abwaresen wore-o-ro feye, "Kekpa i bun ebaye bweeto se nee."*

⁹ Feye fo beeko Kristoonyi i tu kpa, ne mo ya ba fo lon-no, kra mo neenee, na fo ma tee. ¹⁰ Wuribware a sa okemaa na mo aketo. Amose se-o, mon' sa a okemaa taa mo aketo bo kya bokoro. Keyaalen kemaa ne Wuribware a bo sa mone okemaa-o, o taa kemo bo kya mo kosobee-ana-ro. ¹¹ Feye mone-ro oko ne mo ya kosu kyuwu-ro a o sa senja, o tawe asenkpargyi ne aa lee Wuribware ase-o. Na oko ne o kya bokoro-ro-o ba mo keyaalen ne Wuribware a sa mo-o bo kya bamo-ro. Bo waa keto ne ba waa-o na, Yeessu Kristoo si-o, Wuribware nya nya kedabe na wuraa, a lee feye Kristoo e bo keyaalen na kedabe na wuraa nsu psee. Ameye.

Mone ma sa a aworefao ne mone i gyi kaye mo-ro-o kpen mone eyee

¹² Mo anyare timaa, mone ma sa a a kpen mone eyee, na mone ma fa feye a gye senpwee ko, feye asen lenlense a to mone, ne aa sa ne mone a gyi aworefao. ¹³ Keto ne mon' waa-o e gye feye mon' sa a mone akato gyi feye aworefao ne Kristoo a gyi-o mone i gyi amo ako dee, na mone akato nya gyi bweeto kake nsi ne Kristoo i lee mo kedabe a bo kaapo asese-o. ¹⁴ Bamo ya saare mone bo lee anen ne mone gye Kristoo awuye-o si, a kaapo nee feye Wuribware i yure mone, ne mo kufwiije timaa ne ki de kedabe na wuraa-o gya mone kamee. ¹⁵ Amaa mone ya gyi aworefao bo lee anen ne mone gye ebaye awaapo-o se, n taa feye fo a mo sese, beee fo gye oyu, beee fo gye odiburopo, beee fo gye oko ne o lwee asese asen-ro-o, amo feraa Wuribware maa yure fo. ¹⁶ Amaa fo ya gyi aworefao bo lee anen ne fo gye Kristoonyi-o si, fo ma sa a ipeere nya fo, amaa kyoro Wuribware feye fo a de Kristoo kenya.

¹⁷ Mon' kee kake-o a ky fo feye Wuribware i gyi kaye-ro asese asen, na o gyiiri abyewaapo kesebo. Amo e gye ane ne ane gye Wuribware fonfon a sese-o ne o gye nkpee a o sa a ane gyi anen a aworefao-o feraa, amo feraa ne bamo ne bo mon gye mo asese-o, emene ne a waa bamo? Mon' fa feye a waa len a sa bamo ne bo mon koore Wuribware a asen timaa-o gyi-o. ¹⁸ Feye anen ne baa kyoree waa abwaresen wore-o-ro-o,

“Amo e kaa a waa len sa Wuribware asese
pwee na o dee ba bo morowe bamo,
emene ne a waa ebaye awaapo
na bamo ne bo maa bu Wuribware-o?”*

¹⁹ Amose se-o, amo e gye Wuribware kepre feye mon' gyi aworefao, amo feraa mon' dee waa itimaa, na mon' taa mone nkpa bo booro mone otweepo-o kesaree, a lee feye mo feraa maa lanje mo kano a o yowe mone, daa.

* 4:8 Anase na akpape 10.12. * 4:18 Anase na akpape 11.31 (LXX).

5

Mon' seŋ eyee ya bo fo kee

1 Mbeyom n de kotoko a n tawe gywii mone ne mone gye asoree abrese-o. N gbaa n gye asoree abrese nee, ne n gye oko ne oo nju anen ne Kristoo a gyi aworefoo-o, ne n gye oko ne o nya Kristoo kedabe na wuraa ne kake nko o lee a o bo kaapo asesee-o koko. 2-3 Mon' deere mone asoree agyi si feye mone a gye esanne adeeresepo ne mone e deere mone esanne se-o. Mone ma kan sun anen a kusun-o feye bamo a yere mone-o, amaa mon' waa kemo kepre se. N gye feye mone e kpa a mon' nya atanne se nee ne mone e waa kusun amo, amaa mone kepre se ne mone e waa kemo. Mone ma waa mone eyee anyanpe na asesee dabe bamo ne mone kee se-o ase. Mone ya waa mone kusun kepre se, ne mone a yuri mone eyee mfaanee, mone kakyena amo e kaapo bamo anen ne bo kyena-o. 4 Ne Kristoo ne o gye abrese-o-ro peee abrese-o, ne o gye esanne adeeresepo brese-o ya ba, o sa mone kuwurepa ne ke maa nyera-o.

5 Anen dee ne a du mone ne mone a san-o ase. Mon' bu mone asoree abrese. Kasentij si, mone peee mon' bu abee, na mon' sun sa abee, a lee feye anen ne baa kyoree waa abwareseŋ wore-o-ro-o e gye feye,

“Wuribware i kine mo ne o kaapo mo eyee-o,
amaa o kya mo ne o gye wworoba-o-ro.”*

6 Amose se-o, mon' baa mone eyee bo waa Wuribware kesaree dabe-o-ro, na san ya fo, na o yase mone se. 7 Mon' taa mone asen peee bo donjo Wuribware se, a lee feye mo e gye ne o deere mone se.

8 Mon' yuri mone eyee, na mon' deere mone eyee se neenee, na mon' sa se, a lee feye mone donj Obansam-o naa o su o muruwi-ro feye o faase a kpa oko a o kra wo-o. 9 Mon' ko mo, na mon' sa a mone kokoregyi waa len, na mon' nyinji si feye mone abee ko akoregyipo-ana ne bo bo kaye mo-ro-o peee i gyi aworefoo mo dee ne mone i gyi-o nee. 10 Amaa mone ya gyi aworefoo yo akato-ro kafwee-o, Wuribware ne o nju okemaa ewee-o e deere mone se, na o sa mone elen, na o sa a mon' yere kenken. A lee feye o tee mone feye mone nno te kedabe na wuraa ne o bo sa Kristoo ne a mon' de kee-o-ro. 11 Wuribware a keyaalen-o sii si bo yo nsu peee. Ameye.

12 Mo a sa ne Silobaanus a kyoree kaworetij mo sa mo. Mo e gye mo kosobee ne n nyi feye mo e taare a n kore mo gyi-o. Keto se ne mo a kyoree kaworetij mo e gye feye m bo sa mone wore, na n yere-ro feye keto ne mo a tawe bo lee anen ne Wuribware e kpa a o sa mone nyure-o gye kasentij. Amose-o mon' yere mone kokoregyi-ro kenken.

13 Mone abee ko akoregyipo-ana ne bo te Babilon man-ro mfee, ne Wuribware a lee bamo sa mo eyee bo tii mone se-o e ka mone kan. Maak ne mo e tee mo feye mo gyi-o mo e ka mone kan.

14 Mon' ka abee kan Kristoo kekpa-ro.

Mo e kore kebwarekore feye kayeyuri ba mone peee ne Kristoo bo mone-o ase.

* 5:5 Anase na akpare 3.34 (LXX).

2 Peetroo Wore nyasepo ne Peetroo a kyoree bo kyonwe Kristoo awaye ko-o

1 Mo, Simon Peetroo, ne n gye Yeessu Kristoo a ayaafare-o oko na mo ayaa-ro ayerepo-o oko-o e gye ne mo e kyoree wore mo mo e kyonwe bamo ne Wuribware na ane omgowepeo Yeessu Kristoo itimaa si, baa bo kore ato timaa ko asen gyi feye ane-o. 2 Mo e kore kebwarekore feye mone a maa se mone i gyii Wuribware na ane nyanpe Yeessu-o, Wuribware yure mone, na o sa mone kayeeyuri bweeto.

Anen ne Wuribware a tawe bo beya feye o kya ane-ro, na ane kii feye mo-o

3 Ane a tee gyii Wuribware, ne oo tee ane feye ane bo nya mo kedabe-o koko, na ane kase mo kedamenansee kowaa-ro-o se-o, oo yere mo keyaalen dabe-o-ro bo sa ane keto kema na ki tiri ane-o, na ane bo kyena kakyena ne ka gyi mo akato-o. 4 Mo a bware-o si-o, oo tawe bo beya feye o sa ane aketo ko ne a kyoo, ne a bo dan-o. Aketo mo se ne ane e yere a ane bo kii feye Wuribware-o, na ane ma bo kii feye ebaye awaapo ne bamo nyorowe baye a nyera kaye mo-o.

5 Amose se-o, mone e kore mo mone i gyi, amaa mone e kpa a mon' kii feye mo-o, mon' len eyee waa itimaa, na mon' gyii Wuribware neenee. 6 Na mon' deere mone eyee se, na mon' waa kanyite. Na mon' sunj Wuribware kasentij-no. 7 Na mon' waa mone abeko Kristoo awaye feye mone aa bamo peee a lee kokowebee konko-ro-o. Lalalowe e gye feye mon' kpa abee.

8 Mone ya waa anen a ato mo bweeto bweeto, mone kigyii ane nyanpe Yeessu Kristoo maa waa kwaa. Anen a ato amo e kya mone-ro a mon' kyena kakyena timaa ne ka de tonoo sa Wuribware-o. 9 Amaa mone akema e mon' buwi kpa anen a ato mo, a kaapo nee feye o mon' kee keto ne ke bo akato-ro ke e ba-o. Mo akato a bwee, ne oo tanj se feye Wuribware a kpee ebaye ne oo deee waa-o bo twee.

10 Amose se-o, mo kosobe-ana, mon' len eyee kenken, na mon' nya nu kasentij feye Wuribware mon' tee mone lee mone sa mo eyee kwaa nee. Mone ya waa anen a ato ne mo a tawe-o peee feraa, mone maa lee lwii kamee.

11 Na nkee mon' tii ane nyanpe na omgowepeo Yeessu Kristoo a kuwure ne ke mon' de kee-o se. Mfenj ne o ba kakatogyi a o bo kore mone baa mo ase.

12 Amose se-o haree mone i nyi feye ato mo ne mo e tawe amo asen-o e gye kasentij gbaa ooo, ne mone e kore amo mone i gyi bweeto gbaa ooo, mo e dee nyinji mone amo se.

13 Kasentij si, mo a sanj m bo nkpa-o, a bware feye nyinji mone asen mo se. 14 A lee feye nyi feye mo sanj a fo, na ny wu lowi ne ane nyanpe Yeessu Kristoo a tawe gywii mo feye mo i wu-o. 15 Amose se ne n sa se neenee feye, mo ya wu, kpa bunji sa mone, na mon' nyinji asen mo se sanj kema.

Anen ne Peetroo a ny Kristoo a kedabe na wuraa-o kebee-o se-o

16 Boko bo-ro ne bo ye ane abwaresej kotowe gye ayeba itee. Amaa n gye ayeba itee ne ane a yere se tawe gywii mone feye Yeessu Kristoo de keyaalen, ne o bee o kinji a o ba. Ane fonjon a ny mo kedabe na wuraa-o nee. 17 Yeessu mo se Wuribware fonjon ya bonjaa mo, ne oo sa mo kedabe na wuraa sanj ne Nyinkpen-o kyoo-bamo-peee-kedabe-na-wuraa a tawe lee sosoo bo kyonwe feye,

“Mon' kee mo gyi timaa ne mo e kpa mo asen bweeto,
ne mo akato a gyi mo se-o.”*

18 Ane fonjon a nu anen a bore-o a lee sosoo o ba sanj ne ane aa mo bo Wuribware a kebee timaa-o si-o.

19 Keto ne ane a nyu, ne ane a nu-o si-o, ane e kore keto ne Wuribware a akyaamee ne baa de kyena-o a tawe-o gyi bweeto. A bware feye mon' nu keto ne baa tawe-o neenee, a lee feye bo kyoo ba tawe abwaresej-o ako pwee ne Kristoo a de bo kyena ane nkpono-ro, ne o waa keto kema kyekyee-o. Bo du nee feye fetiri a lanje kibugyii-ro bo fo gyegyaye kyowe keleebee-o. 20 Amo peee kamee-o, mo e kpa a ny nyinji mone se feye oko mon' bo-ro ne o taare a o kaapo keto ne Wuribware a akyaamee amo a kyoree waa abwaresej wore-o-ro-o kaase, na Wuribware a kufwiije timaa-o mon' kya mo-ro. 21 Keto se ne amo-o du anen-o e gye feye, sanj kema ne anen a ase se mo a tawe keto ne Wuribware a lee bo kaapo bamo-o, n gye bamo

* 1:17 Matiyoo 17:5; Maak 9:7; Lukas 9:35.

fɔŋfɔŋ kepre se ne baa sa senja. Amaa Wuribware a kufwiije timaa-o ya kyena bamo se, ne Wuribware a borɔ bamo se sa senja.

2

Mon' sa ayebapo ne bo ye bo gye Wuribware akyaamεε-o se (Yudas 3-16)

¹ Dedaa-o, ayebapo ko bo-ro ne bo ye bo gye Wuribware a akyaamεε-o bokɔ, ne baa lwee asεε-ro bo tii Wuribware a akyaamεε kaseŋtiŋ-o si. Anεŋ dεε ne akyaamεε ayebapo i lwee mone-ro. Ba ywii a bo lwee mone mborɔto-ro, na bo ba ayeba ato kekaapo ne ke e sa a mone kokɔɔregyi ba kaase-o. Ba kine bamo nyanpe Yeessu ne oo, wu na o kɔɔre bamo lee Obonsam kesare-ro-o. Amose se-o Wuribware e nyera bamo menan. ² Asεε bweeto e gya bamo ekpa ne i de apeeresen-o se, na a sa a asεε bokɔ nyera kaseŋtiŋ a kpa-o kenyaare. ³ Ayeba akaaporo amo a de apoo-o si-o, ba towe itee ko, na bo penna mone kɔɔre mone atanne gyi. Amaa Wuribware ne o gye bamo sengyipɔ-o mon di idi, o gywii nee, na o bo kpuri bamo.

⁴ Mon' nyinŋi si feye Wuribware mon ŋu mɔ fɔŋfɔŋ mbɔɔ ne baa waa ebɔye-o ewεε. O da bamo pan na ekpee, ne o tweε bamo bo kyonwe kibugyii-ro sweere kaase, mfeŋ ne bo gywii kake ne o gyi kaye-ro asεε pεεε asen-o. ⁵ Wuribware beε o mon ŋu asεε ne baa dεε kyena dedaa-o, ne baa kine kibu mɔ-o ewεε. O sa ne kufwiiri a tweε, ne nkyyu a mwiiire bamo se mɔɔ bamo. Amaa o mɔrɔwe Nowaa ne o towe abwareseŋ feye asεε waa itimaa-o, na asεε asunoo ko beε bo tii si san amo.

⁶ Mon' beε keε Sɔɔm na Gomora eman awuye ne Wuribware a kine bamo, ne o kywεε eman-o na asεε-o pεεε muri waa nso-o.* O ba bamo nee bo kaapo keto ne ke e waa bamo ne ba kine mɔ-o. ⁷⁻⁸ Amaa Lot fεraa e gye onyare timaa ko, ne o dεε o te asεε bɔye amo-ro nee, ne kake kema daa bɔye na borokɔne ne o ŋu ba waa-o, na o nu ba waa-o pεεε e tɔɔraa mɔ bweeto, a lee feye o gye sεse timaa nee. Amose ne Wuribware a kpuri anεŋ a eman-o, ne o mɔrɔwe Lot.

⁹ Amo-o pεεε e kaapo feye Wuribware nyi anεŋ ne o lee asεε timaa a o lee aworefo-ro-o, na anεŋ ne o tii asεε bɔye a o bo kyena ŋu kesεbɔgyiiri bo fo kake nsi ne o gyi kaye-ro asεε pεεε asen-o. ¹⁰ O tɔɔraa bamo ne ba kpa ebɔye kowaa-o, na anεŋ se-o bamo ŋkpon-ro mon fwiiri-o, ne bo maa bu okema.

Anεŋ a asεε-o de katmaabu na kunuroleŋ, ne kufu mon de bamo feye bo sa senja bo kye Wuribware mbɔɔ gbaa. ¹¹ Hareε gbaa Wuribware mbɔɔ a de keyaalen bweeto bo kyɔ ayeba akaaporo mɔ ooo, bo mon de asaagy ba porɔ mbɔɔ bɔye-o Wuribware akato-ro. ¹² Amaa akaaporo mɔ e sa senja ba kye keto ne bo maa nu kaase-o. Bamɔ mfeere du nee feye mbo kperse lee-o, ne bo maa fa mfeere feye asεε-o. Bo du nee feye mbo ne baa kowe bamo a sεse nya kra mɔ-o. Bamɔ-o ba wu feye mbo-o. ¹³ Wuribware e ka bamo ebɔye ne baa waa-o kokɔ. Bamɔ akata i gyi ateese kigy na nta bweeto kunuu si kake kema hareε laman-ro gbaa. Mone aa bamo ya gyanŋe a mon' gyi ateese gbaa ooo, ba penna mone, na bo mɔse mone. Bo du nee feye iyisi ne i te mone iteeburi si-o. ¹⁴ Bo naa bo gya akyee se nee. Bamɔ ebɔye mon de keε. Ba waa anεŋ a akyee ne bo maa taare a bo nyite-o nnɔrɔkɔne, na bamo aa bamo nya di. Anεŋ a apoo awuye amo nyi asen atanne kekpa-ro fεε. Amaa Wuribware a da bamo yii. ¹⁵ Ne ŋkee baa yowe kpa kyerarase, ne bo gya Biilam ekpa se.* Biilam mɔ ne o gye Beyɔɔ mɔ gyi-o roe gye akyaamεε-o oko ne o dεε kyena, ne o dεε kya kowaa bɔye a o nya nya atanne-o. ¹⁶ Mone nyi anεŋ ne mɔ fɔŋfɔŋ kuruma ne o gye kabɔ ne o maa sa senja-o a sa senja feye sεse-o towe gywii mɔ nyanpe feye o waa bɔye-o. Ne o sa ne o yowe kowaa feye mfeere ke-mon-de wuye-o.

¹⁷ Anεŋ a ayebapo-o beε bo du nee feye atiribu ne a wore-ro-o, bεεε awore ne afwii e da amo a naa-o. Wuribware a yowe kibugyii demanŋe ko bo beya, na o ba bo ka bamo kokɔ. ¹⁸ Asεε ko bo-ro ne baa sere lee bamo bεeko-ana kakyena bɔye-ro-o, ne ayebapo amo e kpa a bo beε gyiiri bamo yaa kameε beε ya bo lwee ebɔye-ro. Bo de adabedabesen na nsenŋe ne mfeere mon bo mmo-ro-o ba penna anεŋ a asεε-o. Ba towe ba gywii bamo nee feye nyorɔwe bɔye ne bo san bo de-o bo dan. ¹⁹ Ayeba akaaporo mɔ a towe bo beya feye ba sa a asεε mɔ nya bamo eyee, amaa bamo fɔŋfɔŋ gbaa gye bɔye anya nee. A lee feye, oko i de oko se keyaalen, sεse amo gye mɔ ne o de mɔ se keyaalen-o kenya nee. ²⁰ N taa feye oko a bo gyii anε nyanpe na amɔrɔwepɔ Yeessu Kristoo, ne amo se o oo lee mɔ eyee lee ebɔye ne e waa kane mɔ-ro asεε iyisi-o-ro. Sese amo ne mɔ ya sa ne anεŋ a bɔye-o a beε nya mɔ se keyaalen feye bamo a kra mɔ kisawu-ro-o, anεŋ ne o kii-o beε a kyon anεŋ ne o dεε o du-o. ²¹ O dεε o mon ba bo gyii kpa timaa-o nee-o, weeteε a bo feye mɔ a bo gyii mbraa timaa ne Wuribware a sa

* 2:6 Keleεkaase 19. * 2:15 Anyare kekare 22.

mò-ò, ne ò kòòrè kra-rò, ne ò bẹẹ kine mmò sẹ kegya. ²² Ɔ sa ne akpare mọ a waa kasentjin feye,

“Gyono a kpuu bẹẹ taa gyi.”*

na “Prako ne baa gyee mò-ò a kinji ba bọ peere aporò-rò.”

3

Anẹ nyanpẹ a kikinji ba-ò i fu asese-ro

¹ Mọ anyare timaa, mmò-ò e gye mọ wore nyòsẹpọ ne mọ a kyoree bọ kyonwe mone-ò. Ewore enyo-ò-rò pẹee, mọ a leñ eyee feye ñ nyinji mone sẹ feye mon' dee nya mfeere timaa.

² Ewore amò-rò, mọ a nyinji mone asen ne Wuribware fɔnfɔn a akyaamee ne baa dee kyena-ò a tawẹ-ò se, ne mọ a bẹe nyinji mone ane nyanpẹ na omorowepọ Yeessu a mbraa ne mone a nu lee mọ ayaa-rò ayerepọ ne baa ba mone ase-ò se. ³⁻⁴ Mon' nyinji amò-ò se neenee feye kaye-ò e ba kamò nke lalalowe-ò, asese kọ e ba a bọ bọ ba, na bọ bọ gya bamọ ebaye ekpa dooo si. Na bọ saare bokọ tawẹ feye, “Yeessu a tawẹ bọ beya feye ọ ba, ne ò ba aaa? Nkee mò? Mon' kee, lee haree ane nana-ana mbee se, seye mon tee waa ne ketọ kemaa du aneñ ne ke dee ku du-ò dee nee lee san ne Wuribware a twee kaye-ò.” ⁵ Aneñ a asese-ò deñ bọ nyi kasentjin-ò, ne baa kine kamò, feye dedaa-ò Wuribware a sa kanò nee bọ twee sosọ na sweere, ne nkyu a bun sweere se. Ne nkee oo ke nkyu na sweere-rò, ne ò sa ne sweere a yase bọ di bọ kyonwe mfee, ne nkyu mọ a di bọ kyonwe mfee. ⁶ Ne bọ bẹe bọ maa kpa a bọ nyinji si feye san-ò nkyu ne Wuribware a bẹe bọ mwiire sweere se nyera mọ mọ ebaye awaapọ pẹee.

⁷ Mọ kanò-rò asen tawese dee ne Wuribware bẹe o de ọ deere mbeyomọ a sosọ na sweere-ò se bọ fọ kake nsi ne ọ ba deekpa a ọ bọ nyera amọ pẹee kpuri asese ne oo gyi asen bu kepò-ò bọ lee bamọ Wuribware kikinje si.

⁸ Mọ anyare timaa, mone ma kan tan amò-ò se feye ane nyanpẹ Yeessu ase feraa kake konko du nee feye nsu kakpen-ò, ne nsu kakpen mọ du feye kake konko-ò. Mmọ pẹee ta nee.

⁹ Amose se-ò n gye sa ne ane nyanpẹ de yuri mò kikinji ba-rò feye aneñ ne bokọ e tawẹ-ò. Mone ne ọ nyite. Ɔ maa kpa feye ọkọ kpuri, amaa ọ kpa nee feye okemaa nu mò eyee, na ọ kinji lee mò ebaye-ro.

¹⁰ Amaa kake ne ane nyanpẹ i kinji a ọ ba-ò i fu mone-rò feye oyu-o. San amò-ò, deekpa dabẹ kọ e kywee kyowe na kiferi na akyee-e-kpa-agyi, na ọ sa a a ñerawe, na sosọ waa elawọ kenken giri giri kpun kpun kpun kpun, na ọ ñaa. Aneñ dee ne deekpa e kywee sweere na ketọ kemaa ne ke bọ mò se-ò. ¹¹ Ketọ kemaa a tee ki kpuri mfaanee-ò, nteto asese ne mon' kii? Mon' kyena kakyena timaa, na mon' sun Wuribware kasentjin-no. ¹² Mon' sa a a waa mone kone feye Wuribware kake amọ e ba. Amaa mon' dee waa aneñ ne mone e taare a mon' waa, na ka nya ba menan-ò. Kake amò-ò, sosọ e kywee a ọ kpuri, na kibenpen ñerawe kyowe na kiferi na akyee-e-kpa-agyi. ¹³ Ane gywii ketọ ne Wuribware a tawẹ bọ beya feye ọ waa-ò nee. Kemọ e gye feye ọ twee sosọ popwee na sweere popwee, mfen-ò ne okemaa i kii sese timaa.

¹⁴ Amose-ò mọ anyare timaa, mone e kokose mone e kpa mò keba-ò, mon' leñ eyee kyena kakyena timaa aneñ ne Wuribware maa taare a ọ nya kotoko se yere bọ porò mone-ò. Na mone ma sa a mone aa mò mbonta-rò ten-no. ¹⁵ Ane nyanpẹ i nyite okemaa, na ọ morowe mò. Aneñ dee ne ane kosobee timaa Pòol a ba kanyiasen ne Wuribware a sa mò-ò bọ kyoree bọ kyonwe mone-ò nee. ¹⁶ Mọ e tawẹ aneñ a atò-ò asen, aneñ ne ọ kyoree amọ asen mò ewore-ro-ò nee. Mọ ewore-ò-rò, ò kyoree atò kọ ne amọ kaase kunu bọ leñ-ò. Asese kọ ne bọ mon nyi seye, ne bamọ mfeere e yọ mfee m ba mfee-ò a kyurowi ketọ ne ò tawẹ-ò feye aneñ dee ne bamọ fɔnfɔn i kyurowi ketọ ne ke bọ abwaresen wore ne ò san-ò-rò ton kọ-ò. Amò-ò se, bamọ fɔnfɔn e sa a Wuribware gyiiri bamọ keseba.

¹⁷ Mọ anyare timaa, ketọ ne ki tii tebò-ò e gye feye mbeyomọ mone a tee mone nyi atò mọ se-ò, mon' sa mone eyee se. Mone ma kan gya ekpa bọye ne katmaabu awuye e gya se-ò se, a lee feye ba sa a mon' yowe kasentjin a ekpa-ò, na mone ma lee yere kenken mone kokoregyi-ro. ¹⁸ Amaa mon' dee meraa se buwi kpa aneñ ne mone e waa, na mon' gyii ane nyanpẹ na omorowepọ Yeessu Kristoo na mò nyure-o neenee-ò. Bonyaa na kedabẹ na wuraa kii mò lee, lee mbeyomọ bọ yọ nsu pẹee. Ameye.

* 2:22 Anjase na akpare 26.11.

1 Yohanee Wore gyeŋkrɛɛɛ ne Yohanee a kyɔrɛɛ bo kyɔŋwe Kristoo awuye ko-ɔ

Anɛ fɔŋfɔŋ a ŋu mɔ ne ba tɛɛ mɔ ɛ “Abwareseŋ-ne-a-sa-ŋkpa-ɔ”

¹⁻² Mon' lon esɛbo, na mon' nu anɛ asɛŋ, a lee feyɛ mɔ ne anɛ ɛ kyɔrɛɛ mɔ kuŋu si asɛŋ-ɔ, anɛ a ba anɛ fɔŋfɔŋ esɛbo bo nu mɔ asɛŋ neɛ, ne anɛ a ba anɛ fɔŋfɔŋ akato bo ŋu mɔ, ne anɛ a ba anɛ fɔŋfɔŋ asareɛ bo dabɔrɔ mɔ keɛ. ɔ bo-ro pwɛɛ ne Wuribware a dɛɛ tweɛ kayɛ-ɔ. Mɔ ne ba tɛɛ ɛ “Abwareseŋ-ne-a-sa-ŋkpa-ɔ.” ɔ gye ŋkpa kuŋu, ne mɔ fɔŋfɔŋ de ŋkpa na kukuɛɛ ne a mon de keɛ-ɔ. ɔ dɛɛ kyena anɛ se Wuribware ase sosɔ. Amaa mɔ a lee mɔ eyɛɛ bo kaapo anɛ sweere se mfeɛ-ɔ, ne anɛ a ŋu mɔ. Na anɛ yere-ro feyɛ kasɛntiŋ ne ɔ ba kayɛ mɔ-ro. ³ Keto se ne anɛ ɛ tɔwe atɔ ne anɛ a ŋu-o na asɛŋ ne anɛ a nu-o ɛ gye feyɛ anɛ ɛ kpa a anɛ aa monɛ tii kɔkɔweɛɛ kɔŋkɔ se neɛ. Kasɛntiŋ si, anɛ aa monɛ na anɛ nyanɔɔ Wuribware na mɔ gyi Yeessu Kristoo bo kɔkɔweɛɛ kɔŋkɔ-ro neɛ. ⁴ Anɛ ɛ kyɔrɛɛ amɔ-ɔ neɛ a anɛ kakatɔgyi-o ma lowɛ daa.

Mon' sa a anɛ narɛ kelanɔŋɔ-ro

⁵ To, mon' nu asɛŋ mɔ ne anɛ a nu lee Wuribware mɔ gyi-o ase-ɔ. Amɔ-ɔ ɛ gye feyɛ Wuribware ɛ gye kelanɔŋɔ kuŋu, ne mɔ aa kibugyii maa taare a bo kyena abɛɛ ase. ⁶ Anɛŋ se-ɔ, anɛ ya tɔwe feyɛ anɛ aa Wuribware a waa kano kɔŋkɔ, ne anɛ ɛ waa asuŋ boye mɔ, amɔ fɛraa a kaapo neɛ feyɛ anɛ a ba ayɛba neɛ. Anɛ kigyɛ boye-ɔ ɛ kaapo neɛ feyɛ anɛ ɛ penna anɛ eyɛɛ na bokɔ. A du neɛ feyɛ anɛ a te kibugyii-ro-o. ⁷ Amaa anɛ ya waa itimaa, a du neɛ feyɛ anɛ a te kelanɔŋɔ-ro-ɔ, feyɛ anɛŋ ne Wuribware te kelanɔŋɔ-ro-ɔ. Ne anɛ ya waa itimaa, a kaapo neɛ feyɛ anɛ aa anɛ bɛɛko-ana Kristoo awuye a waa kɔŋkɔ, na Yeessu mbogya ne ŋ ya twiiri weɛ sweere san ne oo wu-o dɛɛ krɛɛ anɛ boye kemaa lee anɛ se.

Mon' sa a anɛ tɔwe anɛ ebɔye gywii Wuribware

⁸ Anɛ ya tɔwe feyɛ anɛ mon de ebɔye, amɔ fɛraa anɛ ɛ penna anɛ eyɛɛ, ne anɛ mon gya Wuribware kasɛntiŋ a ɛkpa-ɔ se. ⁹ Anɛ ya tɔwe anɛ ebɔye gywii Wuribware fɛraa, anɛ ɛ kɔrɛ a anɛ gyɛ ɔ taa anɛ ebɔye a ɔ bo ke anɛ, feyɛ anɛŋ ne ɔ tɔwe bo beya-ɔ, na mɔ a bware-o si-o, ɔ tɛŋ anɛ ŋyowɔrɛ a ɔ lee ebɔye kemaa ne anɛ a waa-ɔ-ro. ¹⁰ Amaa anɛ ya tɔwe feyɛ anɛ kyɔ anɛ mon waa boye, amɔ fɛraa anɛ de Wuribware anɛ i kii ɔyɛbapɔ neɛ, ne mɔ abwareseŋ-ɔ mon tɛɛ nya anɛ kakyena se keyaalen, a lee feyɛ Wuribware ye ɔkemaa a waa boye.

2

¹ Mɔ agyi timaa, mɔ ɛ kyɔrɛɛ amɔ-ɔ mɔ ɛ kyɔŋwe monɛ neɛ a mon' taare kuŋ monɛ eyɛɛ lee ebɔye kɔwaa se. Amaa ɔko ya kan waa boye neɛ aaa, anɛ de ɔko ne ɔ yere anɛ ayaa-ro anɛ se Wuribware ase ɔ tɔwe anɛ asɛŋ-ɔ, mɔ ɛ gye Yeessu Kristoo ne ɔ gye Otimaa-o. ² Mɔ ɛ gye ne ɔ ba mɔ fɔŋfɔŋ kayɔwɔrɛ bo lonɔ Wuribware. N gye anɛ wore ebɔye se ne ɔ waa anɛŋ, amaa oo lee mɔ eyɛɛ bo yera feyɛ o lee kayɛ-ro asɛɛ pɛɛɛ ebɔye-ɔ neɛ.

ɔkɛmaa ne ɔ ye ɔ kpa Wuribware-ɔ, ɔ sa a ɔ gya mɔ kano se

³ Anɛ ɛ kpa a anɛ ŋu feyɛ kasɛntiŋ si anɛ nyi Wuribware fɛraa, a tiri feyɛ anɛ gya mɔ kano se. ⁴ ɔko ya tɔwe feyɛ o nyi mɔ, ne mɔ ɛ mon gya mɔ kano se, ɔ ba ayɛba neɛ, ɔ mon gya Wuribware kasɛntiŋ a ɛkpa-ɔ se. ⁵⁻⁶ Amaa ɔko ne mɔ akato ya pee Wuribware kano se kegya, a kaapo neɛ feyɛ Wuribware bo mɔ kakpon-ɔ-ro, ne mɔ kekpa a waa kemɔ kusun mɔ kakpon-ɔ-ro lowɛ. Katin-o ɛ gye feyɛ ɔko ɛ kpa a o ŋu feyɛ mɔ aa Wuribware bo abɛɛ-ro, amɔ fɛraa ɔ deŋ kyena kakyena suyo ne Kristoo a kyena-ɔ dɛɛ.

Mon' sa a anɛ kpa abɛɛ

⁷ Mɔ anyare timaa, mbraa mɔ ne mɔ ɛ kyɔrɛɛ mɔ ɛ kyɔŋwe monɛ-ɔ mon gye seŋpwɛɛ. Monɛ a nu mmo lee anɛ ase lee kegyeŋkrɛɛ-ɔ. Mbraa amɔ na abwareseŋ ne anɛ a tɔwe gywii monɛ lee kegyeŋkrɛɛ-ɔ gye akɔŋko neɛ. ⁸ Amɔ pɛɛɛ gbaa ooo, keto ne ke ɛ kaapo feyɛ mbraa ne mɔ ɛ kyɔrɛɛ mɔ ɛ sa monɛ-ɔ gye mɔpɔpwɛɛ, ne n de kaase kasɛntiŋ-o ɛ gye feyɛ Kristoo a lee mɔ kekpa ifuri, ne kayɛ mɔ-ro a asɛɛ ne ba ba ayɛba, ne ba penna bokɔ-ɔ kano a lee si, ne monɛ ne monɛ gya kasɛntiŋ a ɛkpa-ɔ se-ɔ kano a tii si, feyɛ anɛŋ ne kayɛ i ke, ne gye gyaye kyɔwe ɛ lee-ɔ, ne kibugyii ɛ kyɔŋ ki yii-o.

⁹ ɔkɛmaa ne ɔ ye ɔ gya mbraa amɔ se, na o kisi mɔ kɔsɔbɛɛ-ɔ ɛ ba ayɛba neɛ. A du neɛ feyɛ mɔ a san ɔ naa kibugyii-ro-o. ¹⁰ ɔkɛmaa mɔ ne ɔ kpa mɔ kɔsɔbɛɛ asɛŋ-ɔ, a du neɛ feyɛ mɔ a naa kelanɔŋɔ-ro-ɔ. Amɔse-ɔ keto kemaa a keɛ-ro kyɛɛkyɛɛ-ɔ, ɔ maa dayɛ keyaa a ɔ lee da. ɔ mon lee ɔ waa ebɔye ne mɔ ɛ kaapo-ɔ. ¹¹ Amaa ɔkɛmaa ne o kisi mɔ kɔsɔbɛɛ-ɔ du neɛ feyɛ

ɔko ne ɔ naa ɔ laye kibugyii-ro-o. Kibugyii-o a waa mɔ feye tenapo, ne ɔ maa taare a o ŋu mɔ kpa.

Mone a lee kaye-ro asese a kebegya-ɔ se ya Wuribware kebegya se

¹² Mɔ agyi timaa, ketɔ se ne mɔ e kyoree mɔ e kyonwe mone-ɔ e gye feye Kristoo a wu sa mone-ɔ se-ɔ, Wuribware a taa mone ebaye bo ke mone. ¹³ Mone abrese mɔ, ketɔ se ne mɔ e kyoree mɔ e kyonwe mone-ɔ e gye feye mone nyi Yeessu, mɔ ne ɔ kyɔ ɔ bo-ro pwɛɛ ne Wuribware a dɛɛ twee kaye-ɔ. Mone ayaafɔre mɔ, ketɔ se ne mɔ e kyoree mɔ e kyonwe mone-ɔ e gye feye mone a ko gyi ɔbɔnsam se. ¹⁴ Mɔ agyi timaa, mɔ e kyoree mɔ e kyonwe mone a lee feye mone nyi ane se Wuribware. Abrese, ŋ ye eee, mɔ e kyoree mɔ e kyonwe mone a lee feye mone nyi Yeessu, mɔ ne ɔ kyɔ ɔ bo-ro pwɛɛ ne Wuribware a dɛɛ twee kaye-ɔ. Ayaafɔre, ŋ ye eee, mɔ e kyoree mɔ e kyonwe mone a lee feye mone bo len, ne abwaresen bo mone ŋkponɔ-ro, ne mone a ko gyi ɔbɔnsam se.

¹⁵ Mone pɛɛɛ, mon' nu mɔ ase, mone ma kan taa mone kekpa bo sa kaye-ɔ na ketɔ kemaa ne ke bo kaye-ɔ-ro-ɔ. Mone ya taa mone kekpa bo sa kaye-ro a ato-ɔ, a kaapo nee feye mone maa kpa ane se Wuribware asen. ¹⁶ Ayɔrɔwɛtɔ ne kaye-ro asese e yɔrɔwe-ɔ mon lee ane se Wuribware ase. Aa lee kaye-ro a asese-ɔ fɔŋfɔŋ ŋkponɔ-ro nee. Kakyekpa na kanyarekpa na katɔnya na kyɔrɔwee na eyee kekpaapo ne n de. ¹⁷ Kaye mɔ na kamɔ asese a ayɔrɔwɛtɔ-ɔ pɛɛɛ e kpa a a gye kee. Amaa okɛmaa ne ɔ waa Wuribware kepre-ɔ de ŋkpa na kukyure ne a mon de kee-ɔ.

Mon' sa bamo ne bo gye Kristoo adon-ɔ se

¹⁸ Mɔ agyi timaa, m beɛ mɔ e tɔwe mɔ i gywii mone feye kaye e kpa a ka gye kee. Baa tɔwe gywii mone feye san ne kaye e kpa a ka gye kee-ɔ, ɔko ne ba tee mɔ e Kristoo mɔ don-ɔ e ba kaye-ro. Amaa mbeyɔmɔ asese bweɛtɔ bo-ro ne baa lee bamo eyee kawu feye bo gye Kristoo adon. Aneŋ se-ɔ, ane a pini feye kaye e kpa a ka gye kee nee. ¹⁹ Aneŋ a asese-ɔ dɛɛ ba tɔwe feye bo gye Kristoo awuye, ne bo dɛɛ bo tii asɔree asɔree se. Ne ŋkee baa lee ane asɔree-ɔ-ro. Bo dɛɛ bo gya Kristoo a ekpa-ɔ se kasentɔŋ si nee, weete bo maa kine ane.

²⁰ Amaa mone fɛraa, Kristoo a sa ne mɔ kufwiine timaa-o a ywee mone okɛmaa se bo kaapo feye mɔ e gye ne ɔ bo mone. Amose-ɔ mone pɛɛɛ nyi kasentɔŋ-o. ²¹ N gye aneŋ ne mone mon nyi kasentɔŋ-o si ne mɔ e kyoree mone amɔ-ɔ, amaa aneŋ ne mone nyi kamɔ-ɔ se. Ne mone beɛ mone nyi feye mfen ne kasentɔŋ bo-ɔ, kayeba mon bo-ro. ²² Amɔ e gye aneŋ fɛraa, emene ne ane e waa a ane ŋu mɔ ne ɔ gya kasentɔŋ a ekpa-ɔ se-ɔ na mɔ ne ɔ gye ayebapo-ɔ? Jyebapo-ɔ e gye mɔ ne o kine kotɔwe feye Yeessu e gye ne ɔ gye Kristoo ne Wuribware a san bo kyonwe kaye mɔ-ro-ɔ. Sese-ɔ gye Kristoo mɔ don. A kaapo nee feye oo kine ane se Wuribware na mɔ gyi-o mpepeyo. ²³ Bo lee feye ane se Wuribware e bo ɔko kakponɔ-ro, emene ne sese-ɔ e taare a o kine Wuribware mɔ gyi-o? Amaa ɔko e ma kine kotɔwe laman-ɔ feye Yeessu gye Wuribware mɔ gyi-o, a kaapo nee feye Wuribware te mɔ kakponɔ-ro.

²⁴ Amose se-ɔ mone fɛraa, atɔ ne mone a nu ane a kaapo lee san ne mone a bo kɔɔre Kristoo gyi-o, mon' sa a a kyena mone ŋkponɔ-ro. Mone ya waa aneŋ fɛraa, mone aa Yeessu na mɔ se Wuribware e kya se a mon' waa kanɔ konko. ²⁵ Mon' nyinŋi si feye ketɔ ne Yeessu fɔŋfɔŋ a tɔwe bo beya feye ɔ sa ane-ɔ e gye ŋkpa na kukyure ne a mon de kee-ɔ.

²⁶ Ŋkee fɛraa, ketɔ ne mɔ a kyoree bo lee bamo ne ba penna mone-ɔ asen a baare. ²⁷ Mone fɛraa, mɔ a kyɔ tɔwe feye san ko Wuribware a kufwiine timaa-o a ywee mone se bo kaapo feye mɔ e gye ne ɔ bo mone. San kemaa ne mɔ kufwiine timaa-o tee o te mone ŋkponɔ-ro-ɔ, a mon tiri feye ɔko kaapo mone abwaresen-ɔ, a lee feye mɔ kufwiine timaa-o e gye ne ɔ kaapo mone aneŋ ne ketɔ kemaa du-o. Ne atɔ ne ɔ kaapo-ɔ gye kasentɔŋ, n gye ayeba ne ɔ kaapo. Mon' bu ketɔ ne mɔ kufwiine timaa-o e kaapo mone-ɔ, na mone aa Kristoo deɛ waa kanɔ konko.

Ane gye Wuribware mɔ gyi-ana nee

²⁸ Mɔ agyi timaa, m beɛ mɔ e tɔwe mɔ i gywii mone feye mon' sa a Kristoo deɛ kyena mone ŋkponɔ-ro, na kake nsi ne ɔ lee a ɔ ba, na ane bo yere mɔ akatɔ-ro-ɔ, ipeere ma mɔ ane, na ane taare nya wɔre. ²⁹ Mone nyi damenanse feye Wuribware a gye otimaa-o si-o, okɛmaa ne ɔ gye sese timaa-o gye Wuribware mɔ gyi-ana-ɔ ɔko nee.

3

¹ Mon' kee kekpa demante ne ane se Wuribware e kpa ane-ɔ. Aneŋ ne ɔ kpa ane asen bweɛtɔ-ɔ se-ɔ, ɔ tee ane nee feye mɔ gyi-ana. Kasentɔŋ si mɔ, ane gye mɔ gyi-ana nee. Amaa kaye mɔ-ro asese mon nyi ane, a lee feye bo mon nyi Wuribware. ² Mɔ anyare timaa, ndɔ a ŋke mɔ ne ane te kaye mɔ-ro mfee-ɔ, ane gye Wuribware mɔ gyi-ana nee. Amaa ane mon tee ŋu ketɔ ne ane e ba a ane bo kii nyanje ko-ɔ. Amaa ketɔ ne ane nyi-o e gye feye, Kristoo ya

lee soso o ba, ane okemaa e nya kayoware popwae feye mo lee-o, a lee feye san amo ane i nu mo na ane n e den j o du-o dee.

Wuribware mo gi-ana maa kya se a bo waa ebaye

³ Okemaa ne o de temaa mo feye o nu Kristoo kikinji ba, na kufu mo n de mo-o maa kun mo eyee a o lee ebaye-ro aaa? A lee feye Kristoo mo n de boye kemaa. ⁴ Okemaa ne o waa ebaye-o i giy kepo feye mo a kye Wuribware a mbraa-o, a lee feye Wuribware a mbraa-o kikye kemaa gye boye nee. ⁵ Mone nyi damenanse feye Kristoo a ba kaye mo-ro-o, oo ba nee a o bo lee ane ebaye lee ane se. Mon' nyinji si feye o mo n de boye kemaa. ⁶ Okemaa ne o kya se a o sa a Kristoo kyena mo kakpono-ro-o maa kya se a o waa boye. Okemaa mo ne o kya se a o waa boye-o a kaapo nee feye o mo n tee nu ane n ne Kristoo du-o beee o mo n tee gyii mo.

⁷ Mo agyi timaa, mone ma sa a oko penna mone. Mon' nu mo ase. Okemaa ne o waa keto ne ki bware-o gye sese timaa nee feye ane n ne Kristoo gye sese timaa-o. ⁸ Okemaa mo ne o kya se a o waa ebaye-o a kaapo nee feye o gye Obonsam mo giy nee, a lee feye Obonsam a waa ebaye haree pwee ne Wuribware a dee twee kaye mo-o. Bo lee feye keto se ne Wuribware mo giy-o a ba kaye mo-ro-o e gye feye oo bo nyera ato boye peee ne Obonsam a waa-o fonfon. ⁹ Okemaa ne o gye Wuribware mo giy-ana-o oko-o maa kya se a o waa ebaye, a lee feye Wuribware nkpa bo mo kakpono-ro. Ne ane n ne Wuribware gye mo se-o se-o, ane n a sese-o maa taare a o kya se waa ebaye. ¹⁰ Katin-o e gye feye keto ne ke e sa ne Wuribware mo giy-ana kwee Obonsam a bomo-o-ro-o e gye feye okemaa kemaa ne o maa waa itimaa san kemaa, ne o maa kpa mo kosobee asen- e mo n gye Wuribware mo giy-ana-o oko nee. O gye Obonsam mo giy-ana-o oko nee.

Mon' sa a Wuribware mo gi-ana kpa abee

¹¹ M bee mo e towe asen ne mone a nu haree lee san ne mone a bo kore Kristoo giy-o a n gywii mone. Amo e gye feye ane kpa abee. ¹² Ane ma kan waa feye Kayin ne oo dee kyena-o.* Mo kemoo mo tire Abel a kaapo feye o gye Obonsam mo giy-ana-o oko nee. Keto se ne Kayin a maa mo tire-o e gye feye mo fonfon keborogyi na mo awaase mo n bo dan, amaa mo tire-o lee-o feraa bo dan.

¹³ Amose se-o mo kosobee-ana, kaye-ro ase se ya kisi mone, mone ma sa a a kpen mone eyee. ¹⁴ Ane feraa, ane nyi feye a du nee feye ane a kyinji lee lowi-ro ba nkpa na kukyure ne a mo n de kee-o-ro-o nee. Ane nyi feye ane de ane n a nkpa na kukyure ne a mo n de kee-o, a lee feye ane e kpa ane kosobee-ana asen. Okemaa e maa kpa mo kosobee asen, a du nee feye mo a mo n tee nya kakyena popwae amo-o. ¹⁵ Okemaa ne o kisi mo kosobee-o gye o maa o nee. Ne mone nyi damenanse feye o maa o mo n de nkpa na kukyure ne a mo n de kee-o.

¹⁶ Mo e towe a n gywii mone ane n ne ane e taare a ane nu ane n ne kekpa du-o. Amo e gye feye Yeessu Kristoo a wu sa ane. Amose se-o a bware feye ane mo ane wu sa ane kosobee-ana. ¹⁷ M bise mone feye oko e gye ato wuye, ne mo kosobee mo i wu kitiri, ne ato wuye e mo n bunji mo kakpono bo kya otiripo-o-ro, emene ne ato wuye-o e waa a o towe feye o kpa Wuribware asen? ¹⁸ Mo agyi timaa, mone ma sa a ane senja wore e gye ne o kaapo feye ane e kpa ane kosobee-ana. Mon' sa a ane awaase kaapo feye ane e kpa ane kosobee-ana kasentij si. ¹⁹ Mfaanee e gye ane n ne ane e waa a ane nu feye ane gya kasentij a ekpa-o se-o. Mfaanee ne ane be ne ane e taare a ane ya yere Wuribware akato-ro, na dun maa ten ane kpa kemaa se. ²⁰ Amaa ane ya deere ane nkpono-ro nu feye ane a waa boye, mon' sa a ane nya temaa feye o taa ane ebaye a o bo ke ane, a lee feye Wuribware ke-mo n-ny-ase n-o e gye ane dimaadi kanyiasen. Mo e gye ne mo ya deere ane nkpono-ro, o nu keto kemaa, ne o nyi keto kemaa.

²¹ Kebegya ko se mo bee-o, mo anyare timaa, ane nkpono ya di ane, ne ane ya nu feye ane mo n waa boye, amo feraa mon' sa a ane yere Wuribware akato-ro, na kufu mo n de ane. ²² Na ane nya keto kemaa ne ane e kore feye o sa ane-o bo lee mo ase, a lee feye ane gya mo kan se, ne ane e waa keto ne ke e pre mo-o. ²³ Mon' nu keto ne Wuribware ye ane waa-o. Kemo e gye feye ane kore mo giy Yeessu Kristoo giy. Na ane kpa abee feye ane n ne Yeessu a towe gywii ane feye ane waa-o. ²⁴ Okemaa ne o gya Wuribware kan se-o, a kaapo nee feye mo aa Wuribware de kan konko, ne Wuribware te mo kakpono-ro. Ne emene ne ane e waa a ane nu feye Wuribware bo ane nkpono-ro? Keto ne ane e ba a ane bo nu-o e gye feye oo sa ne mo kufwiije timaa-o a bo kyena ane nkpono-ro.

4

Mon' kine kegya apennapo ne bo ye bo gye Wuribware akyaamee-o se

¹ Mo anyare timaa, ase se bweeto a sanje-ro boru kaye-ro ton kemaa, na ba towe feye bo gye Wuribware akyaamee nee. Bo ye Wuribware a kufwiije timaa-o e boru bamo se o towe

* 3:12 Keleekaase 4.

ketɔ ne Wuribware a lee bɔ kaapo bamo-o o gywii monɛ. Mon' sa bamo se, na monɛ ma nu bamo kana-o, amo monɛ a deere bamo asen-o-ro neenee, na mon' kee feye kaseŋtiŋ ne aa lee Wuribware ase beee, pwee na mon' deee koore gyi. ² Mon' nu, mfaanee ne monɛ e ba a mon' bɔ pini feye Wuribware a kufwiinɛ-o e gye ne o boro oko se o tawe asen, beee n gye mo kufwiinɛ-o nee. Mon' bise sese-o feye o koso a o yere laman-ro a o tawe feye Yeessu Kristoo a kii sese dimaadi ba kaye mo-ro, beee o maa tawe asen. ³ Mo e mon sure si feye o koso a o yere tawe feye o koore o gyi feye Yeessu a ba anen, a kaapo nee feye anen a sese-o asen mon lee Wuribware ase nee, o gye Kristoo mo don, ne o boro mo se o sa senja. Anɛ a kyɔ kaapo monɛ feye pwee na Kristoo mo don deee ba kaye mo-ro, anɛ i nu mo a waa mo kusun boye aseɛ nkpono-ro. Amose-o mon' nu feye o lee o waa mo kusun kaye mo-ro aseɛ nkpono-ro.

⁴ Mo agyi timaa, monɛ feraa, monɛ mon sure apennapo amo kegyase daa. Monɛ a gya bamo lee monɛ ase, a lee feye Wuribware mo gyi-ana e gye monɛ, ne mo kufwiinɛ timaa ne o te monɛ nkpono-ro-o keyaalen kyɔ Kristoo mo don ne o waa mo kusun kaye-ro a aseɛ a nkpono-ro-o lee-o. ⁵ Apennapo amo e tawe kaye-ro asen wore nee, a lee feye bo gyi kaye-ro aseɛ nee. Ne kaye-ro aseɛ gya bamo asen se. ⁶ Anɛ feraa, Wuribware mo gyi-ana e gye anɛ. Okemaa ne o nyi Wuribware-o gya anɛ asen se. Okemaa mo ne o mon gye Wuribware mo gyi-ana-o oko-o mon gya anɛ asen se. Amo-o ne anɛ e ba a anɛ bɔ pini oko ne Wuribware a kufwiinɛ timaa-o e boro mo se o tawe asen-o, na oko mo ne Kristoo mo don-o e boro mo se o tawe asen-o.

Anɛn ne Wuribware kekpa du-o

⁷ Mo anyare timaa, mon' sa a anɛ kpa abee, a lee feye kekpa a lee Wuribware ase nee. Okemaa ne o kpa mo kosobeɛ asen-o gye Wuribware mo gyi-ana-o oko nee, ne o nyi Wuribware. ⁸ Okemaa mo ne o maa kpa mo kosobeɛ asen-o mon nyi Wuribware, a lee feye kekpa kunu e gye Wuribware. ⁹ Mfaanee ne Wuribware a kaapo kekpa demante ne o kpa ane-o. Amo e gye feye oo sun mo gyi kɔŋko kpen bo kyɔŋwe kaye mo-ro, na mo lowi-o si-o, anɛ nya nkpa na kukyure ne a mon de kee-o. ¹⁰ Kekpa ne mo e kaapo-o mon gye kekpa ne anɛ e kpa Wuribware-o. Kekpa ne mo e tawe kemo asen-o e gye feye Wuribware a kpa anɛ asen-o se-o, ne oo sun mo gyi-o bo kyɔŋwe kaye mo-ro feye o bo ba mo fonɔŋ kayowore bo lonɔ Wuribware, na o nya taa anɛ ebaye bo ke anɛ. ¹¹ Mo anyare timaa, Wuribware e kpa anɛ asen mfaanee feraa, mon' sa a anɛ kpa abee. ¹² Oko mon tee nu Wuribware feraa, amaa anɛ e kpa abee, a kaapo nee feye Wuribware bo anɛ nkpono-ro, ne mo kekpa a waa kemo kusun anɛ nkpono-ro lowe.

¹³ Anɛ nyi kaseŋtiŋ feye anɛ aa Wuribware te abee ase, a lee feye mo ya ba mo kufwiinɛ-o bo sa anɛ. ¹⁴ Ne anɛ e tawe ketɔ ne anɛ fonɔŋ akato a nu-o anɛ i gywii monɛ. Anɛ a nu feye anɛ se Wuribware a sun mo gyi-o, na o bo kii kaye mo-ro a aseɛ-o amoro wero. ¹⁵ Ne okemaa mo ne o tawe laman-ro feye Yeessu gye Wuribware mo gyi-o nee-o, mo aa Wuribware te abee ase. ¹⁶ Mfaanee ne anɛ fonɔŋ a bo gyii kekpa ne Wuribware e kpa ane-o. Ne bo lee anen ne o kpa anɛ asen-o se-o, anɛ a taa anɛ eyee bo donɔ mo se.

M beee mo e tawe feye Wuribware e gye kekpa kunu. Okemaa ne o sa ne kekpa bo mo kakpono-ro-o, mo aa Wuribware i te abee ase. ¹⁷ Ketɔ se ne Wuribware e kpa feye mo kekpa waa kemo kusun anɛ nkpono-ro lowe-o e gye feye kake nsi ne Wuribware i gyi kaye-ro a aseɛ-o peee asen-o, anɛ e nya a anɛ yere mo akato-ro, na kufu mon de anɛ. A lee feye hareɛ anɛ e san anɛ te kaye mo-ro mfee gbaa ooo, anɛ kakyena-ro du feye Kristoo lee-o. ¹⁸ Kufu na kekpa maa taare a a kyena abee ase, a lee feye oko e kpa Wuribware asen kpa kema se, o mon sere seye. Oko mo ne kufu de mo-o feraa, a kaapo nee feye o sere feye Wuribware i gyiiri mo kesebo. Wuribware kekpa mon tee waa kemo kusun mo kakpono-ro lowe.

¹⁹ Ketɔ se ne anɛ e kpa Wuribware na anɛ kosobeɛ-ana asen-o e gye feye Kristoo ya gye nkpeɛ kpa anɛ asen. ²⁰ Oko ya tawe feye o kpa Wuribware asen, ne o kisi mo kosobeɛ, amo feraa o gye ayebapo nee. Mo e ma kpa mo kosobeɛ ne mo fonɔŋ akato i nu-o, emene ne o waa a o tawe feye o kpa Wuribware ne o mon kee mo-o? ²¹ A lee feye ketɔ ne Kristoo a tawe feye anɛ waa-o e gye feye okemaa ne o ye o kpa Wuribware asen-o kpa mo kosobeɛ gbaa asen.

5

Anɛn ne anɛ e taare a anɛ ko gyi kaye-ro ebaye se-o

¹ Okemaa ne o koore o gyi feye Yeessu e gye Kristoo ne Wuribware a sun bo kyɔŋwe kaye mo-ro-o gye Wuribware mo gyi-ana-o oko nee. Mbeyomo, oko ne o kpa sese ko asen-o maa kpa sese amo mo gyi asen anen deee aaa? ² Ne emene ne anɛ e ba a anɛ bo pini feye anɛ e kpa Wuribware mo gyi-ana-o asen? Amo e gye feye anɛ e kpa Wuribware asen, ne anɛ e gya mo mbraa-o se, anɛ e kaapo nee feye anɛ e kpa mo gyi-ana-o asen anɛ i ti si. ³ Anɛ ya tawe feye anɛ e kpa Wuribware asen, amo feraa anɛ kegya mo mbraa-o se-o e kaapo nee feye anɛ maa ba ayeba nee. Mo mbraa-o mon bo len sa anɛ. ⁴ A lee feye Wuribware mo gyi

kemaa de m̀d̄ keyaalen ɔ̄ kɔ̄ o gyi kaye-rɔ̄ asen̄ bɔ̄yɛ sɛ̄. Amaa anɛ̄ keyaalen̄ nɛ̄ anɛ̄ de-o mɔ̄ a lɛɛ̄ anɛ̄ kɔ̄kɔ̄aregyi ase nɛ̄. ⁵ Nsɛ̄ ɛ̄ gye nɛ̄ ɔ̄ taarɛ̄ a ɔ̄ kɔ̄ gyi kaye-rɔ̄ asen̄ bɔ̄yɛ sɛ̄? Amɔ̄ sɛ̄sɛ̄ nɛ̄ ɔ̄ kɔ̄arɛ̄ o gyi feyɛ̄ Yeessuu ɛ̄ gye Wuribwarɛ̄ m̀d̄ gyi-o.

⁶ To, ntɛ̄tɔ̄ atɔ̄ ɛ̄ gye nɛ̄ a kaapo feyɛ̄ Yeessuu Kristoo ɛ̄ gye Wuribwarɛ̄ m̀d̄ gyi-o? Kegyen̄kpɛɛ̄-ɔ̄ ɛ̄ gye feyɛ̄ Wuribwarɛ̄ bɔ̄rɛ̄ a lɛɛ̄ sɔ̄sɔ̄ su san̄ nɛ̄ baa bɔ̄ Yeessuu asuu-o. Nyɔ̄sɛ̄pɔ̄-ɔ̄ ɛ̄ gye anɛ̄n̄ nɛ̄ Yeessuu a wu sa anɛ̄-ɔ̄. Sasɛ̄pɔ̄-ɔ̄ ɛ̄ gye kusun̄ nɛ̄ Wuribwarɛ̄ a kufwiin̄ɛ̄ timaa-o ɛ̄ waa anɛ̄ n̄kpɔ̄nɔ̄-rɔ̄. Nɛ̄ Wuribwarɛ̄ a kufwiin̄ɛ̄-o mɔ̄ maa taarɛ̄ a ɔ̄ ba ayɛ̄ba. ⁷⁻⁸ Amosɛ̄ sɛ̄-ɔ̄ m̀d̄ ayɛ̄rɛ̄rɔ̄pɔ̄ bɔ̄ asa. Amɔ̄ asa mɔ̄ ɛ̄ gye Wuribwarɛ̄ a kufwiin̄ɛ̄-o na Yeessuu nkyu kɛ̄bɔ̄bɔ̄ asuu-o na Yeessuu a mbɔ̄gya-ɔ̄. Atɔ̄ asa mɔ̄ pɛɛɛ̄ ɛ̄ tɔ̄wɛ̄ Yeessuu kun̄u si asen̄-ɔ̄ ɛ̄ gye anɛ̄n̄ nɛ̄ Yeessuu a wu sa anɛ̄-ɔ̄. Sasɛ̄pɔ̄-ɔ̄ ɛ̄ gye kusun̄ nɛ̄ Wuribwarɛ̄ nɛ̄ m̀d̄ asen̄ gye kasɛ̄ntin̄-o nɛ̄ anɛ̄ ma kɔ̄arɛ̄ a anɛ̄ gyi aaa? Atɔ̄ asa mɔ̄ nɛ̄ a tɔ̄wɛ̄ Yeessuu kun̄u si asen̄-ɔ̄ a lɛɛ̄ Wuribwarɛ̄ fɔ̄n̄fɔ̄n̄ nɛ̄ ɔ̄ yɛrɛ̄ m̀d̄ fɔ̄n̄fɔ̄n̄ m̀d̄ gyi asen̄-nɔ̄-ɔ̄ asɛ̄ nɛ̄. ¹⁰ Ɔ̄kɛ̄maa nɛ̄ ɔ̄ kɔ̄arɛ̄ Wuribwarɛ̄ m̀d̄ gyi-o o gyi-o nyi damɛ̄nan̄sɛ̄ feyɛ̄ asen̄ mɔ̄ gye kasɛ̄ntin̄. Anɛ̄n̄ nɛ̄ Wuribwarɛ̄ bɔ̄ m̀d̄ kɔ̄kɔ̄nɔ̄-rɔ̄-ɔ̄ ɛ̄ kaapo nɛ̄ feyɛ̄ atɔ̄ mɔ̄ pɛɛɛ̄ gye kasɛ̄ntin̄. Ɔ̄kɛ̄maa mɔ̄ nɛ̄ ɔ̄ maa kɔ̄arɛ̄ asen̄ nɛ̄ Wuribwarɛ̄ a tɔ̄wɛ̄ nɛ̄ ɔ̄ bɔ̄ kaapo feyɛ̄ asen̄-ɔ̄ gye kasɛ̄ntin̄-o o gyi-o a sa nɛ̄ Wuribwarɛ̄ a kii ɔ̄yɛ̄bapɔ̄, a lɛɛ̄ feyɛ̄ ɔ̄ mɔ̄n̄ kɔ̄arɛ̄ kɛ̄tɔ̄ nɛ̄ Wuribwarɛ̄ a tɔ̄wɛ̄ bɔ̄ lɛɛ̄ m̀d̄ gyi-o kun̄u si-o gyi. ¹¹ Kɔ̄tɔ̄kɔ̄ san̄ kɔ̄ bɔ̄-rɔ̄ nɛ̄ kɛ̄ ɛ̄ kaapo feyɛ̄ kɛ̄tɔ̄ nɛ̄ Wuribwarɛ̄ a tɔ̄wɛ̄ bɔ̄ lɛɛ̄ m̀d̄ gyi-o kun̄u si-o gye kasɛ̄ntin̄. Kɛ̄mɔ̄ ɛ̄ gye feyɛ̄ Wuribwarɛ̄ a sa anɛ̄ n̄kpa na kukyure nɛ̄ a mɔ̄n̄ de kɛɛ̄-ɔ̄. M̀d̄ gyi-o si nɛ̄ ɔ̄ bɔ̄rɔ̄ sa anɛ̄ n̄kpa amɔ̄. ¹² Ɔ̄kɛ̄maa nɛ̄ Wuribwarɛ̄ m̀d̄ gyi-o bɔ̄ m̀d̄ kɔ̄kɔ̄nɔ̄-rɔ̄-ɔ̄ a kyɔ̄ nya n̄kpa amɔ̄. Ɔ̄kɛ̄maa mɔ̄ nɛ̄ Wuribwarɛ̄ m̀d̄ gyi-o mɔ̄n̄ bɔ̄ m̀d̄ kɔ̄kɔ̄nɔ̄-rɔ̄-ɔ̄ mɔ̄n̄ de n̄kpa amɔ̄.

Asen̄ nɛ̄ a tii tɛ̄bɔ̄-ɔ̄

¹³ M̀d̄ ɛ̄ kyɔ̄rɛɛ̄ wɔ̄rɛ̄ mɔ̄ mɔ̄ ɛ̄ kyɔ̄n̄wɛ̄ mɔ̄nɛ̄ nɛ̄ mɔ̄nɛ̄ gye Wuribwarɛ̄ m̀d̄ gyi akɔ̄aregyipɔ̄-ɔ̄ nɛ̄ a mɔ̄n̄' nya n̄u kasɛ̄ntin̄ feyɛ̄ mɔ̄nɛ̄ de n̄kpa amɔ̄ na kukyure nɛ̄ a mɔ̄n̄ de kɛɛ̄-ɔ̄.

¹⁴ Kɛ̄mɔ̄ nɛ̄ kɔ̄ kyɔ̄-ɔ̄ ɛ̄ gye feyɛ̄ kufu mɔ̄n̄ lɛɛ̄ ki de anɛ̄ feyɛ̄ anɛ̄ ɛ̄ kɔ̄rɛ̄ Wuribwarɛ̄ kɔ̄tɔ̄kɔ̄. A lɛɛ̄ feyɛ̄ anɛ̄ nyi damɛ̄nan̄sɛ̄ feyɛ̄ anɛ̄ ya kɔ̄rɛ̄ m̀d̄ kɔ̄tɔ̄kɔ̄, nɛ̄ anɛ̄ i nyi feyɛ̄ kɛ̄ ɛ̄ prɛ̄ m̀d̄-ɔ̄, o nu a ɔ̄ sa anɛ̄. ¹⁵ Amɔ̄ ɛ̄ gye feyɛ̄ o nu a ɔ̄ sa anɛ̄, amɔ̄ fɛraa anɛ̄ nyi feyɛ̄ kɛ̄tɔ̄ kɛ̄maa nɛ̄ anɛ̄ ɛ̄ kɔ̄rɛ̄-ɔ̄, ɔ̄ sa anɛ̄.

¹⁶ Fɔ̄kɔ̄ ya n̄u fɔ̄ kɔ̄sɔ̄bɛɛ̄ ɛ̄ waa bɔ̄yɛ̄ kɔ̄, nɛ̄ fɔ̄ nyi feyɛ̄ bɔ̄yɛ̄ amɔ̄ gye ɔ̄kɔ̄ nɛ̄ ɔ̄ maa sa a Wuribwarɛ̄ kine m̀d̄ nsu pɛɛɛ̄-ɔ̄, kɔ̄rɛ̄ Wuribwarɛ̄ sa m̀d̄, na a nya sa a Wuribwarɛ̄ mɔ̄rɔ̄wɛ̄ m̀d̄. Anɛ̄n̄ a sɛ̄sɛ̄-ɔ̄ ɛ̄ gye ɔ̄kɔ̄ nɛ̄ m̀d̄ bɔ̄yɛ̄ maa sa a Wuribwarɛ̄ kine m̀d̄ nsu pɛɛɛ̄-ɔ̄. Bɔ̄yɛ̄ kɔ̄ bɔ̄-rɔ̄ nɛ̄ ɔ̄ sa a Wuribwarɛ̄ kine m̀d̄ nsu pɛɛɛ̄, amaa ma tɔ̄wɛ̄ feyɛ̄ a bware feyɛ̄ fɔ̄ kɔ̄rɛ̄ Wuribwarɛ̄ bɔ̄ lɛɛ̄ anɛ̄n̄ a bɔ̄yɛ̄-ɔ̄ sɛ̄. ¹⁷ Bɔ̄yɛ̄ kɛ̄maa nɛ̄ ɔ̄kɔ̄ ɛ̄ waa-ɔ̄, sɛ̄sɛ̄-ɔ̄ a waa bɔ̄ kye Wuribwarɛ̄ nɛ̄. Amaa kɛ̄tɔ̄ nɛ̄ m̀d̄ ɛ̄ kaapo-ɔ̄ ɛ̄ gye feyɛ̄ n gye bɔ̄yɛ̄ kɛ̄maa ɛ̄ gye nɛ̄ ɔ̄ sa a Wuribwarɛ̄ kine ɔ̄bɔ̄yɛ̄waaɔ̄-ɔ̄ nsu pɛɛɛ̄.

¹⁸ Anɛ̄ nyi damɛ̄nan̄sɛ̄ feyɛ̄ Wuribwarɛ̄ m̀d̄ gyi-ana-ɔ̄ ɔ̄kɛ̄maa maa kya sɛ̄ a ɔ̄ waa ɛ̄bɔ̄yɛ̄, a lɛɛ̄ feyɛ̄ Wuribwarɛ̄ m̀d̄ gyi Yeessuu Kristoo ɛ̄ gye nɛ̄ o lee m̀d̄ a ɔ̄ lɛɛ̄ ɛ̄bɔ̄yɛ̄-rɔ̄, na Ɔ̄bɔ̄nsam ma nya waa m̀d̄ sɛ̄yɛ̄.

¹⁹ Anɛ̄ bɛɛ̄ anɛ̄ nyi feyɛ̄ kaye-rɔ̄ asɛ̄sɛ̄ pɛɛɛ̄ mfɛrɛ̄rɛ̄ bɔ̄ Ɔ̄bɔ̄nsam kɛ̄sarɛ̄rɛ̄-rɔ̄. Amaa amɔ̄ pɛɛɛ̄ gbaa ooo, anɛ̄ gye Wuribwarɛ̄ m̀d̄ gyi-ana nɛ̄.

²⁰ Anɛ̄ bɛɛ̄ anɛ̄ nyi kasɛ̄ntin̄ si feyɛ̄ Wuribwarɛ̄ m̀d̄ gyi Yeessuu Kristoo a ba kaye mɔ̄-rɔ̄, nɛ̄ ɔ̄ sa anɛ̄ kanyiasen̄, na anɛ̄ nya gyii Wuribwarɛ̄. M̀d̄ wɔ̄rɛ̄ kɛ̄n̄ ɛ̄ bɔ̄-rɔ̄, ikisi fɛraa mɔ̄n̄ gye sɛ̄yɛ̄. Anɛ̄ aa Wuribwarɛ̄ nɛ̄ m̀d̄ wɔ̄rɛ̄ kɛ̄n̄ ɛ̄ bɔ̄-rɔ̄-ɔ̄ de kanɔ̄ kɔ̄n̄kɔ̄ feyɛ̄ anɛ̄n̄ nɛ̄ anɛ̄ aa m̀d̄ gyi Yeessuu Kristoo de kanɔ̄ kɔ̄n̄kɔ̄-ɔ̄. Wuribwarɛ̄ ɛ̄ gye Wuribwarɛ̄. M̀d̄ wɔ̄rɛ̄ kɛ̄n̄ ɛ̄ bɔ̄-rɔ̄. Ikisi fɛraa mɔ̄n̄ gye sɛ̄yɛ̄. M̀d̄ wɔ̄rɛ̄ ɛ̄ bɛɛ̄ ɔ̄ gye n̄kpa na kukyure nɛ̄ a mɔ̄n̄ de kɛɛ̄-ɔ̄ kun̄u. ²¹ Amosɛ̄ sɛ̄-ɔ̄, m̀d̄ agyi timaa, n̄ yɛ̄, mɔ̄n̄' lee mɔ̄nɛ̄ eyɛ̄ lɛɛ̄ ikisi si.

2 Yohanee

Wore nyasepo ne Yohanee a kyoree bo kyonwe Kristoo awuye ko-o

¹ Mo ne n gye asoree obrese-o e gye ne mo e kyoree wore mo mo e kyonwe fo, okyeebrese ne Wuribware a lee sa mo eyee-o, na fo gyi-ana ne kasentij si mo e kpa mone asen-o.* N gye mo wore e gye ne mo e kpa mone asen, amaa bamo ne bo nyi kasentij amo-o peee gbaa e kpa mone asen. ² A lee feye ane de kasentij-o-ro, ne ka sii ane nkrono-ro nsu peee. ³ Ane ya kya se gya kasentij a ekpa-o se, ne ane e kpa abee, ane se Wuribware na mo gyi Yeessu Kristoo i yure ane, na bo morowe ane, na bo sa a ane eyee yuri ane.

⁴ Mo a nu feye fo gyi-ana-o bokoo a gya kasentij a ekpa-o se feye ane ne ane se ne o bo soso-o a den kaapo feye ane gya se-o, mo akato a gyi amo se fee. ⁵ Amose-o, okyeebrese, mon' sa a ane dee kpa abee asen. Amo-o mon' gye mbraa popwee ko ne mo e kyoree mo e sa fo. Amaa a gye mbraa ne ane kyoo ane nyi lee san ne ane a kore Yeessu Kristoo gyi-o dee nee. ⁶ Ne keto ne ke e kaapo feye ane e kpa abee kasentij-o e gye feye ane bu mo mbraa-o. M bee mo i nyinji mone se feye mone a nu mbraa mo lee kegeyekpee-ro. Amo e gye feye ane ne mone te-o dee kaapo feye mone e kpa abee.

⁷ Mo e kpa a nyi mone se feye mon' sa apennapo ko se. Keto ne mo e kaapo-o e gye feye asese bweeto bo-ro ne ba penna bokoo feye bo gye Kristoo awuye, amaa bo maa sure si feye, san ne Yeessu a ba kaye mo-ro-o, oo kii sese dimaadi, ne o de kayowore feye ane-o. Ane a asese-o a sanje-ro boroo kaye-ro bo naa ba penna bokoo. Mon' nu feye okemaa ne o kine kokoregyi feye baa kowe Yeessu feye sese dimaadi-o gye apennapo, ne o bee o gye Kristoo odon. ⁸ Mone e mon' sa ane a asese-o se, keto kemaa ne mone a sun kusun kpa lee Wuribware ase-o e fo mone se. Mone ya kine kunu bamo ayeba feraa, mone e nya mone kakoka, na kamoo kako maa fo. ⁹ Mon' nyinji si feye okemaa ne o mon' gya kekaapo ne Kristoo a kaapo ane-o se-o, ne o kaapo ato ne a kwee-o, Wuribware mon' bo mo kakpono-ro. Oko ne o kya se o gya Kristoo kekaapo-o se-o feraa, ane se Wuribware na mo gyi Yeessu bo mo kakpono-ro. ¹⁰ Amose se-o oko ya ba mone ase, ne mo kekaapo-o kwee Kristoo a kekaapo-o-ro, mone ma kan kore mo bo kii mone ofo mone aye. Mone ma kan bee kore mo kanoka gbaa. ¹¹ Okemaa ne mo ya kore ane a sese-o kanoka, beee o towe gywii mo feye, "Ebware gya fo kamere"-o, a kaapo nee feye oo kii mo nareberepo ebaye kemaa ne o waa-o-ro nee.

¹² N san n de asen bweeto a n towe gywii mone, amaa ma lee kyoree a m bo waa wore mo-ro bo kyonwe mone. Keto ne mo e waa-o e gye feye Wuribware ya sure, mo e ba a m bo ka mone kano, na ane kyena se sa senja, na ane peee akato nya gyi.

¹³ Okyeebrese, fo tire ne Wuribware a lee sa mo eyee feye mo a lee fo dee-o mo gyi-ana e ka fo kano.

* 1:1 Bokoo e kore ba gyi feye okyeebrese na mo gyi-ana-o yere bo sa asoree ko awuye.

3 Yohannee Wore sasepo ne Yohannee a kyoree-o

¹ Mo ne n gye asoree obrese-o e gye ne mo e kyoree wore mo mo e kyonwe fo, Gayus ne fo gye mo nyare timaa, ne kasentij si mo e kpa fo asen-o. ² Mo nyare timaa, mo e kore kebwarekore feye keto kemaanare se damenanse sa fo, na fo taare nya keyaalen kyena, feye anen ne mo e kore a n gyi feye fo e kore Kristoo fo i gyi kenken-o. ³ Mo akato a gyi feye ane kosobee-ana Kristoo awuye ko a bo towe gywii ane anen ne fo maa se fo gya kasentij a ekpa-o se-o. Kasentij si, n nyi feye fo gya anen a ekpa-o se san kemaan. ⁴ Seye mon lee a bo mo kane a ky feye mo a nu feye mo gyi-ana gya kasentij a ekpa-o se-o.

⁵ Mo nyare timaa, kusun ne fo e waa fo e sa fo abeko Kristoo awuye-o, haree bamo ne bo gye af-o gbaa e kaapo nee feye fo gye kasentij wuye. ⁶ Ane kosobee-ana amo ne fo a kya bamo-ro-o a towe fo kekpa ne fo e kpa bamo-o gywii asoree agyi ne bo bo asoree mo-ro mfee-o. Mo e kore fo nee feye bamo ya bee ba fo aye, fo da fo kakpono se kya bamo-ro, na bo kya bamo kpa se. Fo ya waa anen feraa, a waa Wuribware kane. ⁷ A lee feye baa kperi Yeesuu Kristoo si na mo kusun-o si-o, ne bo maa se ba tu kpa, ne bo mon sure feye bamo ne bo maa kore Kristoo ba gyi-o sa bamo kotoko. ⁸ Amose-o, ane a gye Kristoo awuye-o si-o, a bware feye ane kya anen a asese-o-ro, na a kaapo feye ane aa bamo e waa kasentij-o kekaapo a kusun-o nee.

⁹ San ko, mo a kyoree kaworetij ko bo kyonwe fo abeko asoree agyi. Amaa Diyostrifis ne o ye o gye bamo gyenkreepo-o mon benjaa mo. ¹⁰ Amose-o, mo ya ba mon ase, mo e tee mon a m bo gyanje, na n towe keto kemaan ne o waa-o. O towe asen boye, na o ba ayeba bo lee ane kunu si. Amaa amo-o maa baare a sa mo. O kine kokore ane kosobee-ana amo feye af. Ne bamo ne ba kpa a bo kore bamo-o mo, o tii bamo kpa, ne o gya bamo o lee asoree-o-ro.

¹¹ Mo nyare timaa, fo ma gya anen a asen boye-o se, amaa fo gya ekpa ne e bo dan-o se. Okemaan ne o waa itimaa-o gye Wuribware mo gyi-ana-o oko nee. Okemaan mo ne o de daa boye-o mon nyi Wuribware nee. ¹² Demeetrius feraa, okemaan e towe mo kunu si asen timaa. Mo kakyena timaa ne o te-o bee ka kaapo feye o gye sese timaa. Ne ane fanfan, ane e towe mo kunu si asen timaa ane i tii si. Ne mon nyi damenanse feye ane i gyi kasentij san kemaan nee.

¹³ N san n de asen bweeto a n towe gywii fo, amaa ma lee kyoree a m bo waa wore mo-ro bo kyonwe fo. ¹⁴ Keto ne mo e waa-o e gye feye, Wuribware ya sure, a maa kyee mo e ba a ane sa senja abee ase.

¹⁵ Ebware gya fo kamee. Fo nyare-ana e ka fo kan. Na fo-o, fo ka ane nyare-ana kan ako ako sa mo.

Yudas Wore ne Yudas a kyore-o

¹ Mo, Yudas, Yeessu Kristoo keyaafare ne n gye Yakubu mo tire-o e gye ne mo e kyoree wore mo mo e kyonwe mone ne ane se Wuribware e kpa mone asen-o. Ne oo lee mone feye mon' kii mo asese ne Yeessu Kristoo e deere mone se neene-o.

*Mon' sa ayebapo ne bo ye bo gye Wuribware a akyaame-o se
(2 Peetroo 2.1-22)*

² Mo e kore Wuribware feye o sa mone nyure na kayeeyuri na kekpa, na a dee tii si san kemaa.

³ Mo anyare timaa, weete mo a len eyee nee feye n kyoree anen ne Wuribware a morowe mone na ane-o asen bo kyonwe mone. Amaa mo a nu feye a tiri feye n kyoree bo kore mone feye mon' yere kasentij a kekaapo ne mone a kore gyi-o-ro kenken. A lee feye Wuribware ya bo bore mo asese luwi konko, na o ma lee kyurowi kam, na oko mon de kpa feye o kyurowi. ⁴ Keto se ne mo e towe amo-o e gye feye asese boko ne bo maa bu Wuribware-o a ywi lwee mone-ro. Asese mo e kpa nee feye bo kyurowi Wuribware asen-o kaase nee. Bo ye Wuribware a tee morowe bamo-o se-o, bo de kpa feye bo waa kakyekpa na kanyarekpa kemaa ne ba kpa-o. Ne baa bee kine Yeessu Kristoo ne o gye ane nyanje na ane owure wore doo-o. A bo Wuribware a wore-o-ro kyee feye Wuribware i gyiri anen a asese-o kesebo.

⁵ Kegyenkre-o, mon' nyinji si feye ane adedaapo a bo kyena Igyipiti sweere se kyee, ne nkee mfenj a owure-o a sa ne baa kii mo anya. Ne Wuribware a lee bamo lee owure-o kesare-ro. Wuribware a tee bamo feye mo fonfon asese-o gbaa ooo, bamo a kine kegya mo se-o, ne oo moo bamo bweeto. ⁶ Na mon' bee kee Wuribware mbao ko ne baa kine mo keyaalen ne oo bo sa bamo-o kebowaa kusun-o, ne baa lee bamo fonfon ekyenakpa sosu. Wuribware a da bamo pan na ekpee, na o ma sanje bamo. Ne oo tii bamo bo waa kibugyi-ro sweere kaase mfenj ne bo te bo gywii, na o bo gyi bamo asen bu bamo kero-o. ⁷ Mon' bee nyinji keto ne kaa waa asese ne bo bo Sodam na Gomora eman-o-ro-o na eman ko ne e maa mfenj-o se. * Anen ne Wuribware mon su mbao amo se, ne oo gyiri bamo kesebo-o dee ne oo gyiri eman amo awuye-o kesebo. Bo lee feye eboye suyo ne eman awuye amo a waa-o e gye feye baa waa kakyekpa na kanyarekpa haree gbaa onyare na mo kosobee onyare a di feye akyye na onyare-o. Mbeyomo Wuribware e kywee bamo deekpa ne o maa dun-o-ro. Keto ne kaa waa bamo-o e gye ne ki i yii ane se feye ane maa kan waa anen a ato-o.

⁸ Anen dee ne asese ne baa lwee mone-ro-o du. Bo lee idee ne ba ku-o si-o bo de kakyekpa na kanyarekpa. Ne bo lee anen se-o, ba waa bamo eyee iyisi. Ne bo maa bu akemaa. Haree gbaa ba sa senja ba kye Wuribware mbao ne bo bo soso-o. ⁹ Wuribware kaboo brese ne ba tee mo e Maakel-o gbaa mon ba asaagi bo poro Obonsam. San ne ane adedaapo Mosis a wu-o, Maakel na Obonsam a ko baa kpa mo ne o taa Mosis kifunij-o. Na Wuribware kaboo brese amo gbaa mo mon taare towe kebeye ko bo kye Obonsam, amaa oo towe nee feye, "Sa a Wuribware yii fo si." ¹⁰ Amaa asese amo e saare bamo ne ba waa keto kemaa ne bo maa nu kemo kaase-o. Amaa bamo mfeere du nee feye mbokpenje lee-o, ne bo maa fa mfeere feye asese-o. Ato ne bo nyi-o e gye ne a nyera bamo.

¹¹ Ba nu asen fee. Bo bee bo du nee feye Kayin ne oo moo mo tire-o. * Bo du nee feye Biilam ne oo kperi atanne se waa boye-o. * Ba waa keto ne Koora a waa Mosis-o. O ye o maa lee gya Mosis si. Lowi suyo ne Koora a wu-o dee ne bamo gbaa ba wu. *

¹² San ne mone aa asese mo a ya kyena a mon' gyi ateesee ne Kristoo awuye-o e gyanje ba gyi, ne a kaapo feye ba kpa abee-o, bo du nee feye iyisi ne i te teeburi si-o. Ba gyi, na ba nuu, na bo maa benjaa oko. Bo bee bo du nee feye awore ne afwii e da amo a naa, ne a maa baa bware-o. Ne bo bee bo du feye kiyii ne kemo agyi kiteebeye bo fo-o, ne ke mon swee-o. Kemo a tee wu-o si-o, asese e ya kywi kiyii-o bo twee nee, na kiyii-o wu peee. ¹³ Bo du nee feye ooro se alankpare dab ne a da akpafee a kyonwe kidenbe si-o. Akpafee mo du nee feye bamo fonfon eboye-o. Ne bo bee bo du feye akyye-e-kpa-agyi ko ne aa sowe keyaa-o. Wuribware a yowe kibugyii demante ko bo beya, na o ba bo ka bamo koka.

¹⁴⁻¹⁵ Onyare ko ne ba tee mo e Inak, ne o gye Adam kenana-ro osiyesepe-o* ya towe anen a asese-o kunu si asen feye, "Kee e, ane nyanje Wuribware na mo mbao nken nken e ba a bo bo gyi akemaa asen. O bu asese boye peee ne bo maa bu Wuribware-o kero. A lee feye baa waa ato boye, ne baa bee towe asen boye bo kye Wuribware." ¹⁶ Ny ye asese amo e tee

* 1:7 Keleekaase 19. * 1:11 Keleekaase 4. * 1:11 Anyare kekare 22. * 1:11 Anyare kekare 16. * 1:14-15 Keleekaase 5.18-24.

saŋ kɛmaa, na ba pɔrɔ bamɔ bɛɛkɔ-ana, na bɔ gya kɛtɔ nɛ bamɔ wɔrɛ wɔrɛ ɛ kpa-ɔ sɛ, na ba kaapo bamɔ eyɛɛ, na ba tɔwɛ kanɔrɔkɔnɛ asɛŋ ba kpa atɔ ba sa bamɔ eyɛɛ.

¹⁷⁻¹⁸ Mɔ anyarɛ timaa, amaa mɔnɛ fɛraa, mɔn' nyinŋi si feyɛ anɛ nyanŋɛ Yeesuu Kristoo a ayaa-rɔ ayɛrɛpɔ-ɔ a kyɔ tɔwɛ gywii mɔnɛ feyɛ kayɛ ɛ kpa a ka gye kɛɛ a ŋkɛ-o-ro, asɛsɛ ɛ saarɛ bɔkɔ, na bɔkɔ mɔ gya ɛkpa nɛ ba kpa-ɔ sɛ, na bɔ ma bu Wuribware. ¹⁹ Amɔsɛ-ɔ asɛsɛ amɔ dɛɛ ɛ gye nɛ ba sa nɛ asɛsɛ mbɔŋtɔ-rɔ ɛ tɛŋŋɛ-rɔ. Bamɔ mfɛɛrɛ dɔŋ kayɛ mɔ-rɔ atɔ sɛ nɛɛ. Wuribware a kufwiinɛ timaa-o mɔŋ bɔ bamɔ asɛ.

²⁰ Mɔ anyarɛ timaa, mɔn' dɛɛ sa a kɔkɔrɛgyi nɛ mɔnɛ ɛ kɔrɛ asɛŋ timaa bɔ lɛɛ Yeesuu Kristoo kunɔ si mɔnɛ i gyi-o tii si. A lɛɛ feyɛ aa lɛɛ Wuribware asɛ nɛɛ, nɛ a bware. Na mɔn' dɛɛ ba Wuribware a kufwiinɛ timaa-o ɛlɛŋ bɔ kɔrɛ kɛbwarekɔrɛ. ²¹ Na mɔn' dɛɛ kyɛna kakyɛna timaa nɛ ka prɛ Wuribware-ɔ. Na mɔn' nya kanyite gywii saŋ nɛ anɛ nyanŋɛ Yeesuu Kristoo ɛ ba a ɔ bɔ mɔrɔwɛ mɔnɛ lee mɔnɛ lɛɛ kayɛ mɔ-rɔ, na ɔ sa mɔnɛ ŋkpa na kukyure nɛ a mɔŋ de kɛɛ-ɔ.

²² Tɔ, Kristoo awuyɛ kɔ bɔ-rɔ nɛ bamɔ asɛ kɔkɔrɛ Kristoo gyi bɔ lɛŋ, nɛ anɛŋ sɛ-ɔ bamɔ mfɛɛrɛ mɔŋ tɛɛ waa ŋkɔŋkɔ. Amɔsɛ-ɔ mɔn' ŋu bamɔ ɛwɛɛ, na mɔn' kya bamɔ-rɔ. ²³ Bɔkɔ mɔ bɔ-rɔ nɛ ba waa ɛbɔyɛ. Mɔn' kiŋŋaa bamɔ lɛɛ kpa nɛ ɔ yɔ dɛɛkpa nɛ ɔ maa duŋ-o-ro. Amaa mɔn' sa sɛ, na mɔn' kisi bamɔ awaagya gbaa nɛ bamɔ ɛbɔyɛ a waa amɔ iyisi-o.

²⁴⁻²⁵ Ŋkɛɛ, mɔn' sa a anɛ kyɔrɔ Wuribware, nɛ mɔ wɔrɛ kprɛŋ ɛ bɔ-rɔ, nɛ ɔ bɔrɔ anɛ nyanŋɛ Yeesuu Kristoo si bɔ mɔrɔwɛ anɛ-ɔ. A lɛɛ feyɛ ɔ taarɛ a ɔ dɛɛrɛ mɔnɛ sɛ, na mɔnɛ ma lweɛ ɛbɔyɛ-rɔ. Na ɔ nya tɛɛ mɔnɛ baa mɔ asɛ mɛŋ nɛ a lanŋɛ-rɔ-ɔ, na mɔn' ya yɛrɛ mɔ akatɔ-rɔ na mɔnɛ mɔŋ de iyisi bɛɛɛ bɔyɛ, na mɔnɛ akatɔ gyi bweɛtɔ. Mɔ wɔrɛ kprɛŋ ɛ gye owure dabe, mɔ wɔrɛ i de keyaalen, mɔ wɔrɛ ɛ gye ɔbrɛsɛ hareɛ pwɛɛ nɛ ɔ dɛɛ twɛɛ kayɛ mɔ. Mɔ wɔrɛ ɛ bɔ nkyɔrɔ na bɔnyaa, ndɛɛ na ndɔɔ na nsu pɛɛɛ. Amɛyɛ.

Aleebokaapota **Asen ne Yeesuu Kristoo a lee bo kaapo Yohanee dee-ro-o**

Keto ne Yeesuu Kristoo a lee bo kaapo Yohanee-o

¹ Wore ma-ro a asen-o e gye ato ne Wuribware a lee bo kaapo Yeesuu Kristoo feye mo-o ma lee bo kaapo Wuribware ayaafore-o. Ne Kristoo ma a sun Wuribware kaboo ko bo kyonwe mo, Yohanee ne n gye mo ayaafore-o oko-o, ase feye o ya lee amo bo kaapo mo, na n nya nu ato ne a maa lee kyee, na a ba-o. ² Ne mo, Yohanee mo, mo a kyoree keto ne mo a nu-o peee bo beya, ne n yere asen ma-ro peee feye aa lee Wuribware ase nee. Ne Yeesuu Kristoo fanfan yere-ro feye a gye kasentij. ³ Oko ne o kare keto ne mo a kyoree wore ma-ro-o a o gywii asese-o na bamo ne ba nu wore ma asen, ne ba gya amo se-o e nya nyure, a lee feye san a to-ro feye asen ma peee ba-ro feye anen ne mo a kyoree-o.

Kanaka ne Yohanee de o sa asoree asunoo ko-o

⁴⁻⁶ Mo, Yohanee, e gye ne mo e kyoree wore ma mo e kyonwe asoree asunoo ko ne a bo Asiya sweere se-o awuye. Mo e kore kebwarekore feye Wuribware ne mo e gye ne o mon de keleekaase, ne o san o te, ne o mon de kee-o, na Wuribware a kufwiije timaa ne o de akato asunoo, ne o yere Wuribware kuwuregya-o akato-ro-o, na Yeesuu Kristoo ne o gye oyereropo kasentij, ne Wuribware a gye nkpee kyinjji mo lee lowi-ro, ne o sa ne oo kii kaye ma-ro awure peee-ro owure-o yure mone, na bo sa mone kayeyuri. Mon' sa a ane kyoro Yeesuu Kristoo ne mo a kpa ane asen-o se-o na anen ne oo wu sa ane, ne mo mbogya a wee sweere-o se-o, oo lee ane sa mo eyee feye ane nya kedabe na wuraa feye awure, na ane sun mo se Wuribware feye mo alonjopo. Yeesuu kenyare bo dwii. Mo kedabe na mo keyaalen mon de kee. Mon' sa a ane kyoro mo. Ameye. ⁷ Feye anen ne baa kyoree waa abwarejen wore-o-ro-o,

“Mon' kee o naa awore-ro o ba! Okemaa i nu mo.*

Bamo ne baa yii mo kekpa-o gbaa i nu mo.*

Kaye ma-ro asese i nu bamo eyee,
bo lee keto ne baa waa mo-o se, na bo su.
Anen ne keto e ba-o nee.”

⁸ Nyanje Wuribware ye, “Mo e gye ne mo a waa keto kemaa, ne m bee mo e sa a keto kemaa gye kee. Mo e gye ne mon de keleekaase, ne n san n te, ne mon de kee. Mo e gye Bo-elen-o-kyon-okemaa-Bware.”*

Anen ne Yeesuu Kristoo a towe gywii Yohanee feye o kyoree wore ma-o

⁹ Mo e gye mone qosobe Yohanee, ne mo aa mone i nyite ane i gyi aworefo konko, bo lee anen ne ane tii Yeesuu Kristoo a kuwure-o si-o si. Bo lee anen ne mo a towe abwaresen, ne mon kine kotowe laman-no feye n gya Yeesuu Kristoo si-o si, ne baa kra mo baa bo kyena Patimos kwii si mfee. ¹⁰ Kadaawokywee-ro kake ne ka gye Kosiyara ne ane bee ane e tee kam o ane nyanje a kake-o, ne Wuribware a kufwiije timaa-o a ywee mo se, ne mo a nu bore ko a faa-ro kenken su feye kabere-o mo kamae. ¹¹ Ne bore amo ye, “Kyoree keto ne fo i nu-o, na fo taa wore-o bo kyonwe eman isunoo-o-ro a asoree-ro-o awuye-o. Eman-o anyare e gye Ifsus na Simirina na Peggamum na Tiyatira na Saridis na Filadelfeya na Lodikiya.”

¹² Ne mo a nyon a n kee mo ne o sa senja o gywii mo-o. Mo a nyon kee-o, ne mo a nu atanne pipee ifetiri isunoo yere atanne pipee eyeresekpa se. ¹³ Ifetiri-o eyeresekpa amo nsena ne mo a nu oko ne o du feye dimaadi mo gyi,* na o bun kaare soswee ne o fo mo ayaa kaase-o, na atanne pipee keresese ten mo kekan-ro-o. ¹⁴ Ne mo kunu na mo ipwii a fwiiri parepare, ne mo akato du feye deekpa agyabren-o. ¹⁵ Ne mo ayaapapaa e tore se feye kayowaa damenanse ne baa kpiine kam-o, ne mo bore i su feye awuriwuri-o. ¹⁶ Ne o de akyye-e-kpa-agyi asunoo mo kigyisesaree-ro. Ne kepan gymbeenyo yayase ko kunu ase te mo kan-ro. Ne mo akato-ro e tore se preere feye mpase kyowe-o. ¹⁷ Mo a nu mo-o, ne mo a lee da mo ayaa-ro feye sese ne oo wu-o. Ne o ba mo kigyisesaree bo danjo mo se towe feye, “Fo ma sa a kufu nya fo. Mo e gye oko ne keto kemaa keleekaase na m bo-ro-o, ne keto kemaa ya gye kee, m bo-ro-o. ¹⁸ Mo wore kpen e gye ne n de nkpa. Ikisi mon gye seye. Mo a dee wu, amaa mbeyamo n de nkpa na kukyure ne a mon de kee-o. N de lowi na akyenjanpo-ro keyaalenj.

* 1:7 Daniyel 7.13. * 1:7 Sakariya 12.10. * 1:8 Isaya 44.6. * 1:13 Daniyel 7.13.

¹⁹ Nkee feraa, kyorere ato ne fo i nju-o na amo ne a ba mbeyomto na amo ne a ba a ba bo ba bo baya. ²⁰ Nu mo ase, akyye-e kpa-agyi asunoo ne fo kee mo kigyisesaree-ro yere bo sa asoree asunoo amo mbao. Ne atanne pipee ifetiri a eyerese kpa ne fo kee-ro yere bo sa asoree asunoo amo.”

2

Asej ne Yeesuu ye Yohanee kyorere bo kyonwe Ifisus man-no asoree awuye-o

¹ Ne o ye n kyorere bo kyonwe fo ne fo gye kaboo ne fo e deere Ifisus man-no asoree awuye-o si-o feye,

“Asej mo a lee oko ne o de akyye-e kpa-agyi asunoo mo kigyisesaree-ro, ne o naa o laa atanne pipee ifetiri a eyerese kpa isunoo-o. ² N nyi ato ne fo a waa-o, ne n nyi anej ne fo a sunj kusuj lenlenje-o, ne n nyi feye fo maa nyite ebaye awaapo ne bo bo mone-ro-o, ne fo a kyoo ase ne bo ye bo gye Yeesuu a ayaa-ro ayerepo-ro kee, ne fo a nju feye bo monj gye, ne fo a nju feye bo gye ayebapo. ³ N nyi damenanse feye fo a kperi mo se nyite gyi aworefo, ne fo abaa-ro monj yore.

⁴ Amaa n de fo asej ko, ne amo e gye feye fo monj lee fo e kpa mo asej mbeyomto feye nsan-o. ⁵ Amose se-o nyinji si anej ne fo a de kpa mo asej bweeto-o, amaa mbeyomto fo kekpa a yuri-ro-o si. Nu fo eyee, na fo kinji lee fo ebaye-ro, na fo waa keto ne fo a de waa nsan-o. Fo e monj nu fo eyee, na fo lee fo ebaye-ro, amo feraa mo e ba fo ase a m bo taa fo fetiri-o na mo yerese kpa-o lee mo yere kpa. ⁶ Amaa keto ne mo e kyoro fo kemo se-o e gye feye fo i kisi Nikolas awuye ato ne ba waa-o anej de ne mo-o mo i kisi ato ne ba waa-o. ⁷ Amose-o okemaa ne o de eseb-o, o nu anej ne Wuribware a kufwiije-o e towe o gywii asoree asunoo a awuye-o. Okemaa ne o ko Jbonsam a o gyi si-o, mo e sa mo kpa feye o gyi kiyii ne ke e sa nkpa, ne ke yere Wuribware a bane-ro-o agyi.”*

Asej ne Yeesuu ye Yohanee kyorere bo kyonwe Simirina man-no asoree awuye-o

⁸ Ne Yeesuu ye n kyorere asej mo bo kyonwe fo ne fo gye kaboo ne fo e deere Simirina man-no asoree awuye-o si-o feye,

“Nu asej mo ne mo e towe mo i gywii fo-o. Mo e gye oko ne keto kemaa keleekaase na m bo-ro-o, ne keto kemaa ya gye kee, m bo-ro-o. Mo e gye oko ne mo a wu, ne mo a kiyinji lee lowi-ro-o. ⁹ N nyi fo atoraasen, ne n nyi feye fo i wu kitiri, amaa kasentij si feraa, Wuribware ase fo gye ato wuye nee! N nyi asej baye ne Yudaawuye ne bo bo mone man-ro-ro-o e towe ba kye fo-o. Amo-o e kaapo nee feye bo monj gye Yudaawuye kasentij, amaa bo gya Jbonsam a ekpa-o se nee. ¹⁰ Fo ma sa a kufu nya fo aworefo ne fo e ba a fo bo gyi-o si. Nu mo ase! Jbonsam e kyoo mone-ro a o kee feye mone oko abaa-ro e yore aaa. O sa a bo tii mone bokoo tiikpa, na mon' nju asej nke kudu. Amo e gye lowi gbaa, oko ne mo ya kra mo kasentij-o-ro, mo e sa mo kuwurepa, na a kaapo feye o de nkpa na kuryere ne a monj de kee-o. ¹¹ Amose-o okemaa ne o de eseb-o, o nu anej ne Wuribware a kufwiije-o e towe o gywii asoree asunoo a awuye-o. Okemaa ne o ko a o gyi Jbonsam se-o, kesebogyiiri nyosepo-o maa lee waa mo seye.”

Asej ne Yeesuu ye Yohanee kyorere bo kyonwe Peggamum man-no asoree awuye-o

¹² Ne Yeesuu ye n kyorere bo kyonwe fo ne fo gye kaboo ne fo e deere Peggamum man-no asoree awuye si-o feye,

“Asej mo a lee oko ne o de kepanj gymbeenyo yayase-o ase nee. ¹³ Asej ne n de mo e ba fo-o nee. N nyi mfej ne fo aa fo ase te-o. Mfej ne Jbonsam te mo kuwure-o si-o ne fo te. Amo-o pree gbaa ooo, fo de kasentij sa mo, ne fo monj yowe kokore mo gyi, haree lee sanj ne baa mao Antipas fo man-ro-ro-o, fo manj ne o gye Jbonsam aye-o. Antipas mo monj yore abaa-ro, oo kore mo gyi kasentij si bo fo mo lowi-ro. ¹⁴ Amaa asej kafwee ko bo-ro ne mo e poro fo amo se, amo e gye feye bokoo bo fo-ro ne ba waa feye anej ne Biilam* ne oo de kyena-o a waa-o. Oo kaapo Mowabi Owure Biilak anej ne o gye Isireelii awuye nkree yaa bo waa ebaye-ro-o. Baye-o e gye feye baa wo mbu ne baa mao wee ikisi si-o, ne ba waa kakyyekpa na kanyarekpa. ¹⁵ Anej de ne bokoo bo fo-ro ne bo gya ekpa baye ne Nikolas awuye gya se-o se. ¹⁶ Kinji lee fo ebaye-ro mbeyomto. Fo e monj kinji lee fo ebaye-ro feraa, mo e ba mbeyomto a m bo ba mo kepanj ne ki te mo kana-ro-o bo ko anej a ase-o.”

¹⁷ Amose-o okemaa ne o de eseb-o, o nu anej ne Wuribware a kufwiije-o e towe o gywii asoree asunoo a awuye-o. Okemaa ne o ko a o gyi Jbonsam se-o, mo e sa mo bodobodoo ne oo lee soso, ne ba tee e 'Nteto-nee', ne mo a taa bo kweero-o, na o wo. M bee mo e sa mo

* 2:7 Keleekaase 2.9. * 2:14 Anyare kekare 22.

kibu fufuri ne mo a kyoree mo kenyaare popwee bo donno se-o, ne oko mon nyi kenyaare amo, amo mo ne o nya anen a kibu amo-o wore-o.”

Asej ne Yeesuu ye Yohanee kyoree bo kyonwe Tiyatira man-no asoree awuye-o

18 Ne Yeesuu ye n kyoree asej mo bo kyonwe fo ne fo gye kaboo ne fo e deere Tiyatira man-no asoree awuye si-o feye,

“Nu asej ne mo e towe mo i gywii fo-o. Mo e gye Wuribware mo gyi-o. Mo akato-ro du feye deekpa agyabren-o, ne mo ayaapapaa e tore se feye kayowaa ne baa kpiine kam-o. 19 N nyi itimaa suyo ne fo a waa-o, na kekpa ne fo e kpa Wuribware na fo abeeko Kristoo awuye-o, na anen ne fo a kore mo gyi lowe-o, na anen ne fo a kya fo abeeko Kristoo awuye-ro-o, na anen ne fo a nyite gyi aworefo-o. N nyi feye fo e waa ato fo kyogeykpe-o.

20 Amaa n de fo asej ko, amo e gye feye fo e sa okyee ko ne o tee mo eyee feye Wuribware a akyaame-o oko, ne ba tee mo e Yesebel-o* kpa feye o kaapo mo asese-o ekpa boye, na o kyurowi bamo yaa bo waa kakyeeeka na kanyarekpa-ro, na kowo mbo ne baa mo wee ikisi si-o. 21 Mo a sa mo san feye o bo nu mo eyee lee kanyarekpa na eboye ne i tii si-o si, amaa o mon benjaa mo. 22 Amose-o mo e tweek mo a m bo da mo mpaa se, na o di mmo se gyi aworefo bweeto. Na bamo ne bamo aa mo a di kpa abee-o e mon nu bamo eyee, na bo kinji lee bamo eboye-ro, na bo kine mo, mo i gyiiri bamo kesebo bweeto. 23 Mo e mo mo gyi-ana peee. Mfaanee ne mo i yii asoree peee agyi ne mo e kyoree mo e kyonwe-o se feye mo e gye oko ne o taare a o nu keto kema, ne o nyi okemaa mfeere na keto ne o kpa-o, ne mo e ba okemaa awaase a m bo ka mo koko. 24-25 Amaa mone ne mone a san ne mone bo Tiyatira man-no-o feraa, mone mon gya okyee boye amo eboye ato kekaapo mo se, mone feraa mone mon nyi keto ne boke e tee e Obansam a akweerosen dabe-o. Mo e towe mo i gywii mone feye ma lee taa kekpono ko a m bo donno mone se, amo mon' kra keto ne mone de-o-ro kenken bo fo san ne mo e ba-o.

26-27 Okemaa ne o ko a o gyi Obansam se-o, ne o kya se a o waa keto ne mo e kpa-o ya bo fo kee-o, mo e sa mo keyaaljen ne mo a nya lee n se ase-o dee koko,

‘na o gyi eman eman se keyaaljen
na o bo gyiiri em awuye kesebo
bo bwee bamo waa kyikpuri kyikpuri kyikpuri,
feye oko a da kal bwee-ro-o.*

28 Na m bee sa mo kkyee-e-kpa-agyi ne ba tee feye Otore-o. 29 Amose-o okemaa ne o de esebo-o, o nu anen ne Wuribware a kufwiije-o e towe o gywii asoree asunoo a awuye-o.”

3

Asej ne Yeesuu ye Yohanee kyoree bo kyonwe Saridis man-no asoree awuye-o

1 Ne Yeesuu ye n kyoree bo kyonwe fo ne fo gye kaboo ne fo e deere Saridis man-no asoree awuye si-o feye,

“Nu asej ne mo e towe mo i gywii fo-o. Mo e gye mo ne o de Wuribware a kufwiije timaa-o na mo akato asunoo-o, ne mo e gye mo ne o de akyee-e-kpa-agyi asunoo-o mo kesaree-ro-o. N nyi keto ne fo a waa-o. Fo de kenyaare feye fo de nkpa, amaa mo e towe feye fo du nee feye fo a wu-o. 2 Amose se-o kyinji, na fo sa a fo kokoregyi-o waa len, na ke ma nya lowe. A lee feye mo a nu feye keto ne fo a waa-o mon tee baare Wuribware ase. 3 Anen se-o, nyinji keto ne baa kaapo fo na keto ne fo a nu-o si gya amo se, na fo nu fo eyee. Fo e mon kyinji kyena feraa, mo i fu-ro a m ba feye oyu a ba kanye-o, na fo mon nyi nsan ne mo e ba-o.

4 Amaa asese kafwee ko bo fo man-no, ne bo mon de iyisi, amose se-o mo e sa bamo ato bunse fufuri, na mo aa bamo nare, a lee feye baa fo anen kowaa. 5 Okemaa ne o ko a o gyi Obansam se-o, mo e sa mo ato bunse fufuri a o bun, ne ma kpee mo kenyaare a n lee wore ne mo a kyoree bamo ne bo de nkpa na kukyure ne a mon de kee-o anyare waa-ro-o-ro.* Na n taa mo bo kaapo n se Wuribware na mo mbo-o feye o gye mo sese.

6 Amose-o okemaa ne o de esebo-o, o nu anen ne Wuribware a kufwiije-o e towe o gywii asoree asunoo a awuye-o.”

Asej ne Yeesuu ye Yohanee kyoree bo kyonwe Filadelefeya asoree awuye-o

* 2:20 2 Awure 9.30-37. * 2:26-27 Kilij 2.9 (LXX). * 3:5 Kelee Igyipiti 32.32.

7 Ne Yeesuu ye n kyoree bo kyonwe fo ne fo gye kaboo ne fo e deere Filadelfeya asoree awuye si-o, feye,

“Nu asen ne n de mo e baa fo-o. Mo e gye oko ne mo kenyaare bo dwii-o, oko ne o gye kasentij wuye-o. Mo e gye oko ne o de Yudaa awuye odedaapo dabe Owure Deefid a safowa-o.* Mo ya taye pone-o, oko maa taare a o tii, ne mo ya tii, oko maa taare a o taye. 8 Kee e, mo a taye pone-o sa fo a fo lweero boroo kyon, na oko ma taare a o tii. Haree gbaa fo a de keyaalen kafwee-o, ij nyi ato timaa ne fo e waa-o. Ij nyi feye fo a gya mo kano se, ne fo a kya se fo e kooe mo fo i gyi, ne fo mon kine asese kigyii feye fo gye Kristoonyi. 9 Mo a iu feye Yudaa awuye ko bo fo man-o-ro, ne bo yere bo kye fo. Amaa bo mon gye Yudaa awuye kasentij, a lee feye bo gya Obonsam a ekpa-o se. Nu feye mo e sa a bo bo gyonho fo ayaa-ro, na bo bunji nna laman-o towe feye baa waa fo baye, na fo ne mo e kpa asen. 10 Fo a gya mo kano se feye mo a towe feye fo nyite gyi aworefo-o se-o, mo-o mo i kun fo a n lee kokyorokee ne ke e ba kaye-ro asese peee se ton kemaa-o.

11 Mo e ba mbeyomo, amose se-o kra keto ne fo de-o-ro kenken, na oko ma nya kun fo a fo pan kenya fo kuwurepa-o. 12 Okemaa ne o ko a o gyi Obonsam se-o, mo e taa mo a ij yaa Wuribware sunkra ne o bo soso-o, na o ma lee lee mfen daa. Mfen-o, o kii nee feye kebentij ne ke yere ntintij ke e len mo sunkra a potoo-o.* Mo e kyoree Wuribware kenyaare na Wuribware a man-o kenyaare a m bo donho mo se. Man mo ne ba tee e Yerusalem ne o lee Wuribware ase soso mfen a o ba kaase mfee-o. Na m bee kyoree mo fonfon kenyaare popwee bo donho mo se. 13 Amose-o okemaa ne o de esebo-o, o nu anen ne Wuribware a kufwiije-o e towe o gywii asoree asunoo a awuye-o.”

Asen ne Yeesuu ye Yohane kyoree bo kyonwe Lodikiya asoree awuye-o

14 Ne Yeesuu ye n kyoree asen mo bo kyonwe fo ne fo gye kaboo ne fo e deere Lodikiya asoree awuye si-o feye,

“Nu asen ne n de mo e baa fo-o. Mo anyare e gye ‘Ameye’ na ‘Kasentij wuye’ na ‘Okoo ne kufu mon de mo feye o towe kasentij-o’. Mo se ne Wuribware a boroo twee keto kemaa. 15 Ij nyi fo awaase. Ne mo a iu feye fo mon bo mo kebegya-o beee oko a kebegya-o. Mo e kpa feye fo ba mo kebegya-o beee fo kine mo. 16 Fo du nee feye nkyu ne m mon gye kyubogya, ne m bee m mon gye akuyuri-o. Anen a nkyu-o du senj, ne m maa nya a n nuu. Amose-o mo i lwii mmo a m bo twee. 17 Fo ye fo gye ato wuye, ne fo de keto kemaa ne ke e sa fo nkpa na alanfiya, fo-o fo mon nyi feye fo mon de seye, ne kitiri e gye ne ke e mao fo. Ne fo gye tenapo, ne fo naa ketebonburon. 18 Mo e towe mo i gywii fo feye fo soo atanne pipee ne baa herawe deekpa-ro lee amo iyisi-o lee mo ase. Fo ya waa anen, fo i kii ato wuye kasentij. Na fo soo ato bunse fufuri lee mo ase bun, na fo nya bo bun fo ketebonburon kenare-o ipeere-ro, na fo soo akato kadwii timaa lee mo ase, na fo nya iu neenee.

19 Mo ne mo e kpa mo asen-o, mo e bera mo neenee, na n gyiiri mo kesebo. Mo e towe mo i gywii fo feye fo sa a fo akato pee fo kebwaresun ij. Nu fo eyee, na fo kinji lee fo ebye-ro. 20 Mon' kee e, ij yere mon pone ase mo e waa mon kafraakye. Fo kemaa ne fo ya na mo bore, ne fo ya towe feye n lweero, mo i lweero, na mo aa fo gyi ateese.

21 Okoo ne o ko gyi Obonsam se-o, mo e sa mo kpa na o kyena mo ase, na mo aa mo gyi mo kuwure-o, feye anen ne mo a ko gyi Obonsam se-o, ne n te n se Wuribware ase, ne mo aa mo i gyi mo kuwure-o. 22 Amose-o okemaa ne o de esebo-o, o nu anen ne Wuribware a kufwiije-o e towe o gywii asoree asunoo a awuye-o.”

4

Soso a kebwaresun-o

1 Amo-o peee kamee-o, mo a bee iu dee-ro, na baa taye pone ko soso, ne bore ko ne o su feye kabere, ne mo a dee nu feye o sa senja gywii mo-o a towe feye, “Ba soso mfee, na ij kaapo fo keto ne ke e ba a ke bo ba-o.” 2 Puri amo-ro ne Wuribware a kufwiije-o a ywee mo se nya mo se keyaalen. Soso mfen ne mo a iu kuwuregya ko na oko te si. 3 Mo akato-ro e tore se nee feye kibu pipee-o. Mo a deere kuwuregya-o, ne mo a iu nyinkpentaliili ne o du feye kibu bobwee-o a kyan muruwa kemo.* 4 Muruwa kuwuregya-o, ne mo a iu iuwuregya aduny na ana, ne abrese aduny na ana te mmo se, ne bo bun ato fufuri na atanne pipee awurepa-o. 5 Ne elleele mele mele na efefee gburi gburi gburi a lee kuwuregya amo ase ij su. Ne ifetiri isunoo ne baa kyanje se-o yere kuwuregya-o akato-ro e yere bo sa Wuribware

* 3:7 Isaya 22.22. * 3:12 1 Awure 7.15-22. * 4:3 Isikiyel 1.26.

a kufwiinje a akato asunoo-o. ⁶ Kuwuregya-o akato-ro keto dabe ko da ne ke e tore se feye diki-o, ne ke bee ku du feye opoo ne o da dinj-o.

Muruwaa kuwuregya-o, mbo nna ko bo-ro, ne bo maa kuwuregya-o, ne akato te te bamo nyoware se psee. ⁷ Mbo-o-ro agyenkperepo du nee feye ofaase-o, anyosepo-o du nee feye kpennyare-o, asasepo-o akato-ro du nee feye nyinkpase lee-o, ne anasepo-o du feye olun dabe ne o brawe abanban-ro feye mo a fuwi-o. ⁸ Mbo nna mo okemaa de abanban asiye, ne akato te te amo kame-ro na amo kamee.* Mpase na kanye psee bo maa se ba waa ilinj feye,

“Bo-elenj-o-kyon-okemaa-Bware!

Baye ko mon te mo se ooo!

Baye ko mon te mo se ooo!

Baye ko mon te mo se eee!*

Fo e gye ne fo mon de keleekaase,

ne fo sanj fo te, ne fo mon de kee.”

⁹⁻¹⁰ Mbo mo de bonjaa na anse kesa ilinj kowaa bo kyoro mo ne o te kuwuregya-o se, ne mo kakyena mon de kee-o. Sanj kemaa ne ba waa anenj-o, abrese adunyo na ana-o i kpuni anjirii a bo sunj mo ne o te kuwuregya-o se, ne mo kakyena mon de kee-o. Ba bunji bamo awarepa nee bo beya kuwuregya-o akato-ro, na bo towe feye,

¹¹ “Ane nyanpe Wuribware, fo a fo feye

fo nya kedabe na kenyaré na keyaalen,

a lee feye fo ya twee keto kemaa,

na fo kepre se ne amo psee a ba, ne a bo-ro.”

5

Wore na kasannegyii

¹ Ne mo a nu mo ne o te kuwuregya-o se-o de wore soswee ko ne baa baa mo feye krañ mo kigyisesaree-ro, ne akyoreregyi daj mo abegya anyo psee se-o. Ne baa ba ife isunoo bo nure nure si, ne baa taa kemaa bo mera mera akpuni ne baa da-o se. ² Ne mo a nu Wuribware kaboo dabe ko, ne oo faa-ro kenken towe feye, “Nse ya fo feye o tenje akpuni mo, na o bunji wore mo-ro?” ³ Amaa oko mon bo soso beee sweere se beee sweere kaase, ne mo e gye ne o taare a o bunji wore mo-ro deere-ro-o. ⁴ Ne mo a su bweeto, bo lee anej ne bo mon nya oko ne oo fo feye o bunji wore mo-ro deere-ro-o. ⁵ Ne abrese-o oko a towe gywii mo feye, “Fo ma su. Kee oko ne oo fo feye o tenje wore-o se a akpuni asunoo ne baa bo nure wore-o se-o, na o bunji-ro. Mo anyare e gye Yudaa-a-kasuro-a-ofaase-o* na Owure-Deefid-mo-kenanagyi-o.* Mo e gye ne oo ko gyi Obansam se-o se-o, mo e gye ne o bunji wore-o-ro.”

⁶ Mo a bee deere kuwuregya ne mbo nna-o na abrese-o a muruwaa-o, ne mo a nu kasannegyii yere kemo nsená akato-ro.* Ne mo a nu alpane ko ne a kaapo feye baa mo mo, amaa o bee o kee-o. O de akyoré asunoo na akato asunoo ne a yere bo sa Wuribware a kufwiinje a akato asunoo ne a kee keto kemaa ne ke e waa kaye mo-ro-o. ⁷ Ne kasannegyii-o a ya kore wore-o lee mo ne o te kuwuregya-o se-o kigyisesaree-ro. ⁸ Kasannegyii-o a waa anenj-o, ne mbo nna-o na abrese adunyo na ana-o a kpuni anjirii kamó ayaa-ro. Bamo okemaa de ikwanji na atanne pipee kakansegyii ne nyonku a boró kamó kakemaa-o. Nyonku mo yere bo sa Wuribware asese kebwarekore. ⁹ Ne baa waa kilinj popwee bo sa kasannegyii-o feye,

“Fo a fo feye fo taa wore-o,

na fo tenje tenje akpuni-o,

a lee feye fo e gye kasannegyii ne baa mo-o,

ne fo a ba fo mbogya ne n ya wee sweere-o

bo kore asese bweeto na bo nya bamo eyee,

na bo kii Wuribware asese.

Anej a asese-o a lee kasuro kemaa-ro

na man kemaa-ro na kadé kemaa se,

ne ba sa esensa kemaa-o.

¹⁰ Ne fo a sa bamo kedabe feye aware,

ne fo a sa ne baa kii alinjapo

ne ba sunj Wuribware-o,

* 4:8 Isikiyel 1.6-11. * 4:8 Isaya 6.3. * 5:5 Keleekaase 49.9. * 5:5 Isaya 11.1, 10. * 5:6 Kelee Igyipiti 12.2, 6.

na bo gyi kuwure sweere se mfenj.”

11 Ne mo a bee deere, ne mo a nu Wuribware mboo nkpen nkpen na akpenju akpenju si.* Na bo yere muruwaa kuwuregya-o, bamo aa mbo nna-o na abrese-o. 12 Na ba waa ilinj kenken feye,

“Kasannegyii ne baa maa-o a fo feye
o nya keyaalenj na kapotee
na kanyiasen na elen
na bonnyaa na wuraa na nkyoro.”

13 Ne mo a nu keto kema a ne Wuribware a twee, ne ke bo soso-o na sweere se-o na sweere kaase-o na ooo-ro-o e waa ilinj feye,

“Fo ne fo te kuwuregya-o se-o na fo, kasannegyii-o,
mona a fo feye mon' nya nkyoro na bonnyaa
na wuraa na keyaalenj den bo yo nsu peee.”

14 Ne mbo nna-o a kooore se feye, “Ameye!” Ne abrese-o a kpuni anjirii sunj mo ne o te kuwuregya-o se-o na kasannegyii-o mpepeyo.

6

Keto ne kaa waa sanj ne kasannegyii-o a tenje akpuni asunoo-o-ro asiye-o-ro-o

1 Ne mo a nu kasannegyii-o a tenj kikipuni ne ke gye nkpee akpuni asunoo-o-ro-o, ne mo a nu feye mbo nna-o oko a su feye bware a su-ro-o towe feye, “Ba!” 2 Ne mo a deere, ne mo a nu kpanja fufuri ko a bo yere. Mo odeepo-o de keta, ne baa sa mo kuwurepa na o bunj. Ne oo dee kpanja-o feye onapoo-o, na o ya ko gyi mo adonj se.*

3 Ne kasannegyii-o a tenj kikipuni nyosepo-o-ro. Ne mo a nu kabo nyosepo-o a towe feye, “Ba!” 4 Ne kpanja ko a bee lee ba. O gye opipee nee. Ne baa sa mo odeepo-o keyaalenj a o baa kenaa sweere-o se, na ase se nya maa abee. Baa sa mo kepanj dabe a o bo ko.

5 Ne kasannegyii-o a tenj kikipuni sasepo-o-ro. Ne mo a nu kabo sasepo-o a towe feye, “Ba!” Ne mo a deere, ne mo a nu kpanja gyigyii ko. Kpanja amo odeepo de nsaneya mo kesaree-ro. 6 Ne mo a nu bore ko a lee mbo nna-o nsena towe feye, “Mon' sa a abwaye na yaabraa kenya waa lenj, na amo yawo waa lenj. Amaa mona ma nyera mfo ayii na bobo ayii ne bo de amo agyi ba waa nta-o.”

7 Ne kasannegyii-o a tenj kikipuni nasepo-o-ro. Ne mo a nu kabo nasepo-o a towe feye, “Ba!” 8 Ne mo a deere, ne mo a nu kpanja ko ne mo kayowore du feye kyaase mfo-o. Kpanja amo a odeepo-o kenyaare e gye “Lowi.” Ne oko ne ba tee mo e “Akyenjanpo-ro”-o gya mo se. Ne baa ke sweere-o-ro ntun nna, ne baa sa bamo katunj konjo se keyaalenj feye bo ba kepanj na akonj na abgyi na mbo kpenje bo maa mfenj a ase se-o.

9 Ne kasannegyii-o a bee tenj kikipuni nuusepo-o-ro. Ne mo a nu feye ase se ne baa maa bo lee anen ne baa towe abwaresenj-o se, ne bo mon kinji kebwaresunj kamee-o ekra bo lonjokpa ne o bo Wuribware akato-ro soso mfenj-o kaase. 10 Ne baa fee-ro kenken feye, “O Nyanje Wuribware na Boye-ko-monj-te-mo-se-na-kasentinj-Bware, nsanj mo ne fo i gyi ase se ne bo te sweere mo se-o asen, na fo bu bamo kepo, na fo gyiiri bamo keseebo bo lee anen ne baa maa ane-o se?” 11 Ne baa sa bamo okema kyefuri kaare, ne baa towe gywii bamo feye, “Sanj ko e ba a o bo ba mbeyoma, ne ase se peee ne ba ba a bo bo maa feye anen ne baa maa mona-o, ba maa bamo a bo lowe, amose-o mon' nya kanyite bo fo sanj amo.”

12 Ne mo a nu kasannegyii-o a tenj kikipuni siyesepo-o-ro, ne sweere a lenjkanj kenken, ne kyowe a kii kigyigyii tunj tunj tunj, ne oferi a kyurowi kii opipee koo feye mbogya-o.* 13 Ne akyye-e-kpa-agyi a maye lee agyo lee daye sweere se potoo potoo feye, feye afwii dabe ko a kya, ne ayii agyi bunbun a lee daye-ro-o. 14 Ne soso a baa feye bamo a baa kranj-o, ne kebee kema na kwii kema a lee amo yereka.*

15 Mfenj-o ne kaye mo-ro a awure na agyenkperepo na anaapo abrese na ato awuye na ayaalenjo na anya na agyi na ase se-o peee a sere ya kweero ebo-ro na afore ne a da abee-ro-o kaase. 16 Ne ba fee-ro ba tee ba kyorwe abee na afore feye, “Mon' lee da ane se, na mon' taa ane bo kweero mo ne o te kuwuregya-o se-o se na kasannegyii a kadunfwii-o si.* 17 Bamoo kadunfwii ne ka ba kufu-o kake a fo-o, nse e gye ne o taare a o kunj bamo?”

* 5:11 Daniyel 7.10. * 6:2 Sakariya 1.8; 6.2. * 6:12 Yowel 2.30-31; Isaya 13.10. * 6:14 Isaya 34.4. * 6:16 Hoseya 10.8.

7

Isireelii awuye njkpej kelafa na aduna na ana

¹ Amo-ɔ kamɛɛ-ɔ ne mo a nju Wuribware mbɔɔ nna a yere kaye apore ana-ɔ se, ne baa kra kaye mo-ro a afwii-o pɛɛɛ, na a ma nya kyaare sweere se na ɔpoo se na kiyii kemaa se. ² Ne mo a nju Wuribware kabɔɔ ko a lee kyowe leekpa ɔ ba, na o de Wuribware ne mo wore dooo i de njkpa-ɔ yireen^{saa} ne ɔ ba a bo kyan Wuribware asese nkyaneɛ-ɔ. Ne ɔ tee kenkej bo kyowwe mbɔɔ nna ne Wuribware a sa bamo keyaalen feye bo nyera sweere-ɔ na ɔpoo-ɔ. ³ Ne kabɔɔ amo ye, “Mone ma nyera sweere na ɔpoo na ayii bo fo san ne ane a kyan Wuribware asese nsekpeeno se nkyaneɛ-ɔ.” ⁴ Ne baa towe asese ne baa kyan bamo nsekpeeno-ɔ kanɔ gywii mo. Bo ye bo njkpej kelafa na aduna na ana lee Isireelii awuye a nsuro-o pɛɛɛ. ⁵⁻⁸ Kasuro kemaa de asese njkpej kudu njnyɔ, ne baa kyan bamo nsekpeeno se nkyaneɛ. Nsuro amo bo kudu njnyɔ, ne bamo anyare e gye Yudaa na Rubin na Gad na Asere na Nafatalii na Manasee na Simeyɔn na Lewii na Isakaa na Saburɔn na Yosɛf na Benyamij.

Asese bweeto bweeto ne oko maa taare a o nju bamo kan-ɔ

⁹ Amo-ɔ kamɛɛ-ro, a moŋ kyee, ne mo a nju asese bweeto bweeto Wuribware se. Oko maa taare a o nju bamo kanɔ. Ne baa lee kasuro kemaa-ro na maŋ kemaa-ro na kade kemaa se, ne ba sa esen^{sa} kemaa, na bo yere kuwuregya-ɔ na kasannegyii-o akato-ro bo bun bun kyefuri ekaare, ne bo de de kaben afeeraa bamo asareɛ-ro. ¹⁰ Ne baa fee-ro kenkej feye,

“Ane nyanpe Wuribware ne o te kuwuregya-ɔ se-ɔ
na kasannegyii-o e gye ne baa morowe ane.”

¹¹ Na Wuribware mbɔɔ pɛɛɛ yere muruwa kuwuregya-ɔ na abrese-ɔ na mbo nna-ɔ. Ne baa kpuni anjirii kuwuregya-ɔ akato-ro sunj Wuribware. ¹² Ne baa towe feye,

“Ameye. Nkyoro na wuraa na kanyiasen
na anse na bonyaa na keyaalen gye
ane nyanpe Wuribware lee ne nsu pɛɛɛ. Ameye.”

¹³ Ne abrese-ɔ oko a bise mo feye, “Asese mo ne bo bun kyefuri ekaare, ne bo yere kuwuregya-ɔ akato-ro-ɔ, mfenɛ ne baa lee?”

¹⁴ Ne nj ye “Moŋ nyi. Fo e gye ne fo nyi.”

Ne ɔ towe gywii mo feye, “Bamo e gye asese ne baa kperi Yeessu si gyi aworefo bweeto, ne bamo abaa-ro moŋ yore, ne baa ba kasannegyii-o mbogya bo fwee bamo ekaare, ne e ya fwiiri pareparepare.”

¹⁵ Amose se-ɔ ne bo yere Wuribware a kuwuregya-ɔ akato-ro mo soso a sunjka-ɔ mfenj, ba sunj mo mpase na kanye, na bo ma yowe daa. Mo ne o te kuwuregya-ɔ se-ɔ e kyena bamo ase, na o kunj bamo, na bo ma gyi aworefo.

¹⁶ Akoŋ maa lee nya bamo. Burufo maa lee nya bamo. Kyowe maa lee da bamo, na ɔ kywee bamo ayaa-ro.

¹⁷ A lee feye kasannegyii ne ɔ yere kuwuregya-ɔ nsena akato-ro-ɔ e gye ne oo kii bamo odeeresepe, na ɔ kpaam bamo yaa atiribu

ne amo-ro a nkyu-o maa lowe-ɔ ase, na bo ya nuu.*
Na Wuribware kpee bamo akyukyu pɛɛɛ.”*

8

Keto ne kaa waa san ne kasannegyii-o a teŋ kikipuni lalalowe-ɔ-ro-ɔ

¹ Kasannegyii-o a teŋ kikipuni sunoosepo-ɔ-ro, ne soso a waa dinj dɔnjhwereɛ kebegya.

² Ne mo a nju Wuribware mbɔɔ nsunoo ne bo yere mo akato-ro-ɔ, ne baa sa bamo okemaa kabere.

³ Kaboo ko ne o de atanne pipee kakyanseyii-o a bo yere atanne pipee lonjokpa ko a ɔ bo kywee nyonku-o. Lonjokpa mo yere kuwuregya-ɔ akato-ro. Ne baa sa mo nyonku bweeto. Ne ɔ taa bo waa mo kakyanseyii-o-ro feye ɔ bo tii kebwarekore ne Wuribware asese e kore mo-ɔ se. Ne ɔ taa kakyanseyii-o bo dɔnjɔ lonjokpa-ɔ se. ⁴ Ne njkee Wuribware kaboo-ɔ a yere Wuribware akato-ro na o de kakyanseyii-o mo kesare-ɔ, ne nyonku eboree na Wuribware asese a kebwarekore-ɔ e yo Wuribware ase. ⁵ Ne Wuribware kaboo-ɔ a taa

* 7:17 Yeremeya 2.13. * 7:17 Isaya 25.8.

kakyansegyii-o, ne oo nywee deekpa lee lonjokpa-o bo waa-ro, ne oo twee bo kyonwe sweere se. Ne bware a su-ro gburi gburi gburi, ne ellee a gyi mellee mellee mellee, ne sweere a lenkpan kpan kpan kpan.

Keto ne kaa waa san ne Wuribware a mbao nsunoo-o a fore bamo mbere-o

⁶ Ne Wuribware a mbao nsunoo amo ne bamo okemaa de kabere-o a waa siraa feye bo fore. ⁷ Kabao gyenkreese-o a fore mo kam-o, ne anyinkpenkyukuriigy na deekpa na mbogya a lee sosoo wee sweere se. Fo ya ke sweere-o ntun nsa, mo katum konko ayii na efa a kywee fuuu.

⁸ Ne kabao nyosepo-o a fore mo kabere-o. Ne ato ko ne a du feye kebee dabe ko ne deekpa e kywee kemo-o a lee da opoo-ro tukum. Ne fo ya ke opoo-ro ntun nsa, mo katum konko a kii mbogya, ⁹ ne mo katum konko amo a nkingyi-o na mbo-o a wu, ne mo katum konko amo a ekoree-o a mwiire.

¹⁰ Ne kabao sasepo-o a fore mo kabere-o. Ne kekyee-e-kpa-agyi dabe ko ne ku du feye paoro-o a kywee bo lee da sweere se. Ne fo ya ke kaye-ro ebom na atiribu peere-ro ntun nsa, ¹¹ amo katum konko nkyu a waa preepree. Ne asese ne baa nuu nkyu amo-o bweeto a wu. *Kekeye-e-kpa-agyi amo kenyaere e gye "Preepree."*

¹² Ne kabao nasepo-o a fore mo kabere-o. Ne oko ne mon nyu mo-o a da kyowe na kiferi na akyee-e-kpa-agyi. Ne fo ya ke kyowe-ro ntun nsa na kiferi-ro ntun nsa na akyee-e-kpa-agyi-ro ntun nsa, amo kekemaa katum konko a da kibugyii turum. Ne fo ya ke mpase-ro ntun nsa, mmo katum konko mon de kelanhero. Ne fo ya ke kanye-ro ntun nsa, kamoo katum konko-ro kiferi na akyee-e-kpa-agyi mon lee.

¹³ Ne mo a deere, ne mo a nyu kabogyii ko ne oo lee olun dabe dabe-o, ne o fuwi awore-ro, na o su kenken feye, "A waa len bweeto a sa kaye-ro asese, san ne Wuribware a mbao nsunoo-o-ro nsa ne baa san-o e fore bamo mbere-o."

9

¹ Ne Wuribware a kabao nuusepo-o a fore mo kabere-o. Ne mo a nyu kekyee-e-kpa-agyi ko, na kaa lee sosoo bo lee da sweere. Ne baa sa kemo kemañtan loorise a safowa-o. ² Ne oo taye kemañtan amo kano a pone-o, ne eboree a lee kemo-ro feye kedeeekpeetekii a eboree-o. Ne eboree-o a bun kyowe na awore se sa ne kibugyii a da. ³ Ne akyankyanaka a lee eboree-o-ro ba sweere se, ne baa sa bamo kebwee feye agyapureepu-o. ⁴ Ne baa towe gywii bamo feye bo ma kan tenne efa na ayii na keferaagyi kema. Amaa baa sa bamo kpa feye bo dunwi sweere se a asese ne bo mon de Wuribware a nkyanee-o bamo nsekrepo-o. ⁵ Bo mon sa bamo kpa feye bo mao asese, amaa bo dee dunwi bamo anen-aaa aferi anuu. Akyankyanaka amo ya dun fo, a bo gya nee feye gyapureepu-o. ⁶ Aferi anuu, ne akyankyanaka amo maa se ba dunwi bamo-o, ba buwi a bo kpa lowi, bamo-o bo maa nya. Ba kpa feye bo wu, bamo-o bo maa wu, amaa lowi e lee bamo ase.

⁷ Akyankyanaka-o du nee feye ekpana ne baa waa siraa a bo yaa kenaa-ro-o. Bamoo nyu si de ato ko ne a du feye atanne pipee awurepa-o, ne bamo akato-ro du feye asese lee-o. ⁸ Bamoo ipwii du nee feye akyee lee-o, ne bamo abwanoo du feye ofaase lee-o. ⁹ Ne bo de kekyanse ekaare ne bo de ba kun bamo akan-no kenaa-ro-o. Ne bamoo abanban mo i su nee feye ekpana bweeto a gyiiri itireelaa ne bo de bo naa kenaa-ro. ¹⁰ Bo de nte ne bo de ba dunwi feye agyapureepu-o. Ne bo de kpa feye bo dee dunwi asese anen-aaa aferi anuu. ¹¹ Bo de owure ne o deere bamo se-o. O dee o gye Wuribware a mbao-o oko nee, ne oo waa boye. Ne mbeyamo mo e gye ne o deere kemañtan loorise-o se. Heebrii senra-ro mo kenyaere e gye Abadan, ne Griiki senra-ro mo e gye Apoliyoti, kaase e kaapo feye Onyerapo.

¹² To, afuto gyenkreese a kyon. Anyo mo bo akato-ro a ba.

¹³ Ne kabao siyesepe-o a fore mo kabere-o. Ne mo a nu bore ko a su lee atanne pipee lonjokpa ne o yere Wuribware akato-ro-o a apore ana-o-ro. ¹⁴ Ne bore amo a towe gywii kabao siyesepe ne o de kabere-o feye, "Sanne Wuribware a mbao nna ne baa nyure bamo Yufraatis bon kee-o." ¹⁵ Ne baa sanne mbao nna amo ne baa nyure bamo-o. Baa waa siraa sa bamo danhwere mo dee na kake mo dee na kiferi mo dee na kasu mo dee-o na bo mao asese bweeto. Fo ya ke kaye-ro asese-ro ntun nsa, mbao amo e mao katum konko. ¹⁶ Ne baa towe anaapo ne bo te te ekpana se-o kano gywii mo, bo bo akpenkee alafa anyo.

¹⁷ Ekpana na bamo adeepo ne mo a nyu-o de kekyanse ekaare ne bo de ba kun bamo akan-no kenaa-ro, ne e ya pee feye deekpa-o, ne e bee i du agyigyii feye eboree-o, ne e bee i du kakaduro feye kafirewuta-o. Ne ekpana-o nyu du feye afaase nyu-o. Ne deekpa na eboree na kafirewuta e lee bamo nno-ro. ¹⁸ Ne deekpa na eboree na kafirewuta ne aa lee bamo nno-ro-o a mao asese bweeto bweeto. Fo ya ke kaye-ro asese-ro ntun nsa, bamo katum konko a wu. ¹⁹ Ekpana-o elen peere bo bamo nno-ro nee na bamo nte-ro. Ne awo nyu te bamo nte-o si, ne a taare a a dunwi asese.

20 Ne sese dimaadi ne baa san, ne ato mo mon mo bamo-o, bo san bo mon nu bamo eyee kinji lee bamo ebye-ro. A kaapo nee feye bo mon yowe kusun Obansam na ikisi ne baa ba atanne pipee na afufuri, na kayowaa na kefore na kiyii bo waa-o. Anen a ato mo mon kee, ne a maa nu asen, ne a mon naa. 21 Anen a asese-o mon nu bamo eyee a bo yowe asese kemoo, na bamo kakpe na asibenšen, na bamo kakyekpa na kanyarekpa kowaa, na bamo kayu.

10

Wuribware kaboo na wore kagyinyii ne o de-o asen

1 Ne mo a bee nu Wuribware kaboo dabe ko a lee sosoo ba kaase, na kowore a muruwaa mo, na nyinkpenjaliili bo mo kunu si, ne mo akato-ro du feye kyowe-o, ne mo ayaa du feye deekpa agyabren-o. 2 Ne oo bunji wore boose kagyinyii ko ne o de mo kesaree-ro-o-ro. Ne oo ba mo kigyiseyaa bo yera oooo se, ne oo ba mo kebenaayaa-o bo yera sweere se. 3 Ne oo faa-ro kenken feye o faase a su-o. Mo a faa-ro kamee-ro-o, ne bware a su-ro gburi gburi iluwi isunoo bo kooore mo se. 4 Bware a su-ro lowe-o, ne mo e kpa a n kyoree keto ne bware amo a towe-o. Amaa ne mo a nu bore ko a lee sosoo towe feye, "Keto ne bware amo a towe iluwi isunoo-o, fo ma kan lee kemo towe kawu, fo ma kyoree bo beya."

5 Ne Wuribware kaboo ne mo a nu na o yere oooo se, ne o bee o yere sweere se-o a yase mo kigyisesaree bo kyoo sosoo. 6 Ne oo waa Wuribware etan feye, a maa kyee, Wuribware e sa a keto kema gye kee. Ne o ye, "N de Wuribware ne mo kalyena mon de kee, ne oo twee sosoo na keto kema ne ke bo mfen-o na sweere na keto kema ne ke bo mo se-o na oooo na keto kema ne ke bo mo-ro-o kenya mo e waa etan feye, a maa kyee, Wuribware e sa a keto kema gye kee. 7 Amaa Wuribware kaboo sunoosero ya fore mo kabere-o, Wuribware e waa keto ne oo kra feye o waa, ne mbeyo mo aa kweero-o, feye anen ne oo kyoo towe gywii mo ayaafar, ne bo gye mo akyaamee ne baa dee kyena-o."

8 Ne bore ne mo a dee nu feye oo su lee sosoo-o a towe gywii mo feye, "Ya kooore wore lee Wuribware kaboo ne o yere oooo se, ne o bee o yere sweere se-o kesaree-ro."

9 Ne mo a yo Wuribware kaboo-o ase ya towe gywii mo feye o taa wore kagyinyii-o sa mo. Ne o ye, "Kooore na fo wo. Wore mo asen bo koo feye gyabweekyu-o, amaa fo ya nu amo kaase, a waa fo preepree."* 10 Mo a kooore wore amo mo e wo-o, ne aa waa mo kan-ro koo koo feye gyabweekyu-o. Amaa mo a den wo lowe-o, ne aa waa mo kame-ro preepree. 11 Ne baa towe gywii mo feye, "Aa bee fo feye fo towe keto ne Wuribware a lee bo kaapo fo feye ke e waa asese ne baa lee kasuro kema-ro na kade kema se, ne ba sa esensa kema-o na bamo awure."

11

Akyaamee anyo-o

1 Ne baa sa mo kayii ne bo de ba kare ato-o. Ne baa towe gywii mo feye, "Koso na fo kare Wuribware sunkpa na lonjokpa ayaa, na fo kare bamo ne ba sun Wuribware mfen-o. 2 Amaa fo ma kan kare Wuribware sunkpa a kabuno gyenkreese-o ayaa, yowe mfen bo beya, a lee feye baa taa mfen bo sa bamo ne bo maa sun Wuribware-o. Ba waa keto kema boye boye Wuribware a man-o-ro aferi aduna na anyo.

3 Mo e ba mo akyaamee anyo ko a m bo kyowwe mfen, na baa mare aprakce bo ten bamo elare-ro. Na bo towe abwarešen nke kakpen na alafa anyo na adusiye man amo-ro." 4 Mfao ayii anyo na mfetiritoree nyoo ne n yere Kaye-ro-asee-pree-bamo-Nyanpe akato-ro-o yere bo sa akyaamee anyo amo.* 5 Odon kema ne o kpa a o toora bamo-o, amo deekpa e lee bamo nno-ro-o kywee mo. Mfaanee a kpa-o se, ne ba bore se a bo mo okeema ne o toora bamo-o. 6 San ne ba towe abwarešen-o, bo de elen feye bo tii kpa, na bware ma ba. Ne bo bee bo de elen, na bo kyurowi ebun-no nkyu pree bo kii mbogya. Ne bo bee bo de elen feye bo baa asen kema ne ba kpa-o sweere mo se.

7 Bamoo ya lowe bamo abwarešen kotowe, kaboo kpense ko e lee kemañtan loorise-o-ro a o ba, na o bo ko Wuribware akyaamee anyo amo, na o gyi bamo se, na o moo bamo. 8 Na bamo afunin di man dabe amo mfen ne baa da bamo nyanpe Yeessu bo mera kiyii kpare-abee-ro-o a alonje-o se. Man amo kenjasyare e gye Sodom, ne bo bee ba tee mo e Igyipiti-o. 9 Ne asese ne baa lee kasuro kema-ro na man kema-ro na kade kema se, ne ba sa esensa kema-o e deere bamo afunin-o nke nsa na kebegya, na bo kine kipure bamo. 10 Na bamo akato gyi bamo anyo lowi si, na bo ke abee ato. A lee feye Wuribware akyaamee anyo mo ne baa towe abwarešen-o a taa aworefoo bweteo bo donjo asese ne bo bo kare mo-ro-o se.

* 10:9 Isikiyel 3.3. * 11:4 Sakariya 4.3, 11-14.

¹¹ Nke nsa na kebegya kamere, na Wuribware kyiŋŋi bamo lee lowi-ro. Na kufu nya asese peree ne ba nu bamo-o. ¹² Na Wuribware akyaamere anyo amo nu bore ko e faa-ro a o lee sosu, na o towe gywii bamo feye, “Mon! ba sosu mfee.” Bamọ adon e yere a bo deere, na bo nu feye kowore i bun akyaamere anyo-o se, na ba yo sosu. ¹³ Puri amọ-ro deere ne sweere e lenkpan kpan kpan kpan. Fo ya ke man-o-ro ntun kudu, katun konko i kpuri. Na asese nkpen nsunoo wu. Na kufu nya asese peree ne ba san-o. Na bo kyoro Wuribware ne o gye sosu a owure-o bo lee mo kedabe ne o de-o si. ¹⁴ To, afuto ne a gya se nyosepo-o a kyon. Amaa asasepo-o e ba mbeyoma.

Kabere sunoosepo-o

¹⁵ Ne Wuribware kaboo sunoosepo-o a fore mo kabere-o, ne ebore a su sosu kenken feye,

“Kaye-ro keyaalen peree gye ane nyanpe
Wuribware na Kristoo lee nee mbeyoma.
Na Wuribware gyi kuwure nsu peree.”

¹⁶ Ne abrese adunyo na ana ne bo te te nwuregya-o se Wuribware akato-ro-o a kpuni anurii sun Wuribware towe feye,

¹⁷ “Bo-elen-o-kyon-okemaa-Bware,
fo ne fo mon de kelekkaase na kegyekere-o,
ane e sa fo anse feye fo a kore fo keyaalen-o,
ne fo a lee kaase fo i gyi fo kuwure-o.
¹⁸ Bo fo mbeyoma, nde se awuye idun a fwii fo se.
Amaa mbeyoma, san a fo feye
fo kaapo bamo fo kadunfwii.
San a bee fo feye fo gyi bamo ne baa wu-o asen,
na fo ka fo ayaafore koka, fo akyaamere-o,
na fo asese ne fo a lee sa fo eyee-o,
na abrese na nyaagi ne ba sun fo-o.
Ne san a bee fo feye fo kpuri
bamo ne ba nyera sweere-o.”

¹⁹ Ne Wuribware sunkpa ne o bo sosu-o a taye, ne mo a nu Wuribware a etan kedakaa-o mo sunkpa-o mfen. Ne eleele a gyi melele melele melele, ne bware a su-ro gburi gburi gburi, ne sweere a lenkpan kpan kpan kpan, ne anyinkpenkyukuriigy a ba sweere wore wore wore.

12

Okye na danqyam asen

¹ Ne mo a nu afuto dabẹ ko sosu. Okye ko bo-ro ne kyowe bo mo kamee, ne oo sa ne o tore se. Na kiferi bo mo ayaa kaase, ne o bun kuwurepa na akyee-e-kpa-agyi kudu anyo te te si. ² O de kame, ne o kpa a o kowe. Ne mo kuduŋwi a sa ne oo su.

³ Ne mo a bee nu afuto ko sosu. Mo a nu kabọ dabẹ dabẹ ko ne ku du feye danqyam pipee-o, ne o de anu asunoo na akyore kudu, ne kuwurepa bun bun anu-o kekemaa se. ⁴ Fo ya ke sosu a akyee-e-kpa-agyi-o-ro ntun nsa, danqyam-o a ba mo kate bo gyiiri katun konko lee sosu twee bo kyonwe sweere se. Ne oo yere okye amọ akato-ro, na mo ya den kowe a o nya wo mo kayaagyi-o puri-ro. ⁵ Ne okye amọ a kowe gyi nyanse, ne o ba a o bo ba mo keyaalen bo deere kaye-ro asese peree se, na o ma su oko se. Amaa ne baa njaa kayaagyi-o taa yaa Wuribware ase mfen ne o te mo kuwuregya-o se-o. ⁶ Ne okye-o a sere yo kimukee-ro mfen ne Wuribware a kyọ lonjo bo yera mo-o. Mfen ne ba deere mo se nke kakpen na alafa anyo na adusie.

⁷ Ne kenaa a ba sosu mfen. Wuribware kaboo brese ne ba tee mo e Maakele-o na mo kamee-ro awuye-o, na danqyam-o na mo kamee-ro awuye-o a ko kenaa. ⁸ Ne Wuribware a mbao-o a ko gyi danqyam-o na mo kamee-ro awuye-o gyi si, ne baa gya bamo lee sosu mfen. ⁹ Danqyam-o anasenyare e gye “Kowo-ne-oo-penna-sese-dedaa-o,” na “Obonsam” na “Setane” na “Kaye-ro-asese-peree-opeppapo.” Baa twee mo aa mo kamee-ro awuye-o bo kyonwe sweere se. ¹⁰ Ne mo a nu bore a su kenken lee sosu feye,

“Nkee feraa, ane nyanpe Wuribware a bo morowe mo asese,
na o gyi mo kuwure-o,
ne Kristoo ne oo lee-o a nya keyaalen.
Kee, baa twee mo ne o deere yere Wuribware ase
o poro ane kosobere-ana feye baa waa boye-o

bo kyonwe sweere se.
 11 Ane kosobee-ana amo a ko gya mo.
 Keto se ne baa taare gya mo-o e gye feye
 kasannegyii-o a wu, ne mo mbogya a wee sweere,
 ne baa yere bamo asen timaa-o kotawe-ro kenken,
 ne bo ye kasannegyii-o si kegya, ne bamo ya wu,
 a bo kikine mo na bo kyena.
 12 Amose-o, soso na mone ne mone te mfen-o,
 mon' sa a mone akato gyi.
 Amaa mbeyamo a waa len a bo sa asese
 na keto kema a ne ke bo sweere se na ooo-ro-o.
 A lee feye Obonsam a lee soso ba mone ase sweere se.
 Kadunfwii ne o de mbeyamo-o kyo bweeto,
 a lee feye o nyi damenayse feye
 mo san mon lee o kyo.”

13 Dankyam-o a bo sa se feye baa twee mo bo kyonwe sweere se-o, ne oo meraa se o sere o
 gya okyee ne oo kowe gyi nyanse-o. 14 Ne baa sa okyee-o abanban ko ne a du feye olun lee-o,
 na o nya fuwi yo mo kweero kpa kimukee-ro mfen ne ba deere mo se nsu nsa na kebegya, na
 dankyam ne mo kenasenyare bee ke gye “Kowo”-o ma nya kra mo. 15 Ne dankyam-o a kpuu
 nkyu lee mo kan-ro, ne kufwiiri a twee, na ke nya taa okyee-o nare. 16 Amaa ne sweere
 a kya okyee-o-ro, a lee feye sweere a nuu nkyu ne n ya lee dankyam-o kan-ro-o peee. 17 Ne
 dankyam-o dun a fwii okyee-o se, ne oo yo ya ko okyee-o mo gyi-ana peee. Bam o e gye bamo
 ne bo gya Wuribware a mbraa-o se, ne bo de Yeessu a asen-o-ro ba towe amo kenken. 18 Ne
 dankyam-o a yere ooo kee.

13

Kabo kpense ne kaa lee ooo-ro-o

1 Ne mo a nu kabo kpense ko a lee ooo-ro ka ba, na ka de akoye kudu na anu asunoo,
 na awurepa bun bun akoye-o kekemaa se. Ne baa kyoree kenasenyare ne ke e kaapo feye
 kabo amo na Wuribware ta-o bo kyena kam o anu-o kekemaa se. 2 Kabo ne mo a nu-o du feye
 mpase wuye, ne kam o ayaapapaa du feye puroj dab e lee-o. Ne kam o kan o du feye o faase
 lee-o. Ne nkee dankyam-o a taa mo fanfan kuwure na mo keyaalen bweeto ne o de-o bo sa
 mpase wuye-o. 3 Kabo amo a anu-o kokonko du feye bamo a ne kem o kepan-o, amaa kem o
 lo-o a kyo wu. Ne kaye-ro asese peee eyee a kpen bamo, ne baa gya mpase wuye-o si. 4 Ne
 asese a sun dankyam amo, a lee feye oo taa mo keyaalen-o bo sa mpase wuye-o. Ne baa sun
 mpase wuye-o gbaa towe feye, “Nse e gye ne o ta feye mpase wuye mo? Nse e gye ne o taare a
 o ko gya mo? Oko mon bo-ro!” 5 Ne mpase wuye-o a nya kpa towe adabedabesen kaapo mo
 eyee, na o saare Wuribware towe feye mo aa mo ta. Ne Wuribware a sa ne mpase wuye-o
 keyaalen amo mon kyo aferi aduna na anyo, na o waa mo kepre. 6 Ne oo da Wuribware yii,
 ne oo bee da mo kenyaare na mfen ne o te-o na bamo ne bo bo soso-o peee yii. 7 Kpa da feye
 mo aa Wuribware asese ko, na o gyi bamo se. Ne oo nya asese ne baa lee kasuro kema-ro na
 man kemaa-ro na kade kemaa se, ne ba sa esensa kemaa-o se keyaalen. 8 Na kaye-ro asese
 peee sun mpase wuye-o, amo okemaa ne kasannegyii ne baa mo-o a kyoree mo kenyaare waa
 wore ne o kaapo okemaa ne o de nkpa na kukyure ne a mon de kee-o-ro pwee ne Wuribware
 a dee twee kaye-o. 9 Mon' lon esebo a mon' nu!

10 Bam o ne bo bware sa kekra-o,
 adon e kra bam o a bo yaa anya kusun-no.
 Bam o ne bo bware sa kepan-o,
 kepan-no ne ba wu.*

Amo-o peee bware feye Wuribware asese nyite aworefo-ro, na bo sa a bamo kokoregyi-o
 waa lenj.

Kabo kpense ne kaa lee sweere-ro-o

11 Ne mo a bee nu kabo kpense ko, na ka daree sweere-ro. Ka de akoye anyo feye sanne
 lee-o, ne ka sa senja feye dankyam-o. 12 Ne kaa kperi mpase wuye-o na mo keyaalen se
 yere kaye-ro asese peee feye bo sun mpase wuye amo ne baa ne mo anu-o kokonko ne kem o
 lo-o a wu-o. 13 Kabo amo gbaa a waa afuto na akpenyeeto bweeto. Ne amo ako e gye feye
 kaa sa ne deekpa a lee soso ba sweere asese akato-ro. 14 Ne kaa penna kaye-ro asese peee

* 13:10 Yeremeya 15.2.

bo lee akpenyeyeto ne kaa yere mpase wuye-o ayaa-ro waa-o se. Ne kaboo-a a towe gywii kaye-ro asese peee feye bo ba kefore bo seri kotoko ne kaa lee mpase wuye ne baa ne mo kunu konko ne kemoo lo-a a wu-o. ¹⁵ Ne kaboo amoo a nya kpa, ne kaa fwii ne waa kefore ne kaa lee mpase wuye-o emorabo-ro, ne kaa nya nkpa. Ne kaa sa kano feye bo maa okemaa ne oo kine kamoo kusun-o. ¹⁶ Ne kaboo amoo a yere abrese na nyaagi, na ato awuye na atiripo, na agyi na anya, feye bo kyan bamoo agyiselokwee-ro beee bamoo nsekpeeno nkyanee. ¹⁷ Oko mon de kpa feye o fe ato beee o soo ato, amoo baa kyan mo kigyiselokwee-ro beee mo kasekpeeno kakyanee. Kakyanee amoo e gye kaboo amoo kenyaere beee akyorreygi ne a yere bo sa mo kenyaere-o. ¹⁸ Oko i de kanyiasen, o taare a o nu kaboo amoo akyorreygii-o kaase, a lee feye a yere bo sa nyinkpase kenyaere nee. Akyorreygii amoo e gye alafa asiye na adusiye na asiye (666).

14

Kasannegyii-o na mo anarebeepo

¹ Ne mo a deere, ne mo a nu kasannegyii-o yere Siyon kebee-o se. Mo aa anyare nkpen kelafa na aduna na ana (144,000) ne baa kyore mo aa mo se anyare bo danna bamoo nsekpeeno se-o e yere mfen. ² Ne mo a nu bore ko a su lee sosoo feye awuriwuri-o, beee feye bware a su-ro gburi gburi-o. Bore amoo a bee su nee feye kwanfyi adapo ko a da ikwanfyi ba soori-o. ³ Ne anyare nkpen kelafa na aduna na ana amoo yere kuwuregya-o na mbo nna-o na abrese-o akato-ro ba waa kilin popwee ko ne oko mon bo-ro ne o taare a o suye-o, amoo anyare nkpen kelafa na aduna na ana amoo ne kasannegyii-o a morowe bamoo lee kaye-ro asese peee-ro-o wore. ⁴ Bamoo a gye anyare ne bo mon nyi akyee-o se-o, bamoo mfaanee-o e gye ne bo gya kasannegyii-o se ton kema ne o yo-o. Bamoo ne oo gye nkpe morowe, ne oo taa bamoo bo waa Wuribware na mo fannan kesaree-ro-o nee. ⁵ Bo mon tee ba ayeba kake nko se. Ne bo bee bo mon de kebeye ko.

Wuribware mboo nsa ko

⁶ Ne mo a bee nu Wuribware kaboo ko, na o fuwi afwii-ro, ne baa sun mo bo kyonye feye o towe asen timaa bo lee nkpa na kuyure ne a mon de kee-o se gywii asese ne baa lee kasuro kema-ro na man kema-ro na kadee kema se, ne ba sa esensa kema-o. ⁷ Ne oo faa-ro towe feye,

“Mon! bu Wuribware, na mon! kyoro mo kedabe-o,
a lee feye san a fo feye o gyi sese dimaadi asen.
Mon! sun mo ne oo tweee sosoo na kaase
na ooo na ebon-no nkyu-o.”

⁸ Ne Wuribware kaboo nyosepo a gya kaboo gyenkreese-o se, na o towe feye, “Baa kpuri opurimakee dabee ne ba tee mo e Babilon-o. Mo ya sa ne kaye-ro asese peee kpa mo asen bweeto, na bo mon taare kine mo, feye anen ne abaweepo maa taare a o kine nta-o.”

⁹ Ne Wuribware kaboo sasepo a gya kaboo gyenkreese-o na kanyosepo-o se, na o towe kenken feye, “A waa len a sa okemaa ne o sun mpase wuye-o na kefore serise ne kaa lee mo-o, na mo ne baa kyan kaboo-o kakyanee-o bo danna mo kasekpeeno beee mo kigyiselokwee-ro se-o. ¹⁰ Wuribware dun a fwii bamoo se, ne o gyiiri bamoo keeebo. A du nee feye anen a sese-o a nuu nta lenlen-se-o. Anen a nta-o e waa preepree mo kame-ro. Ba ba kafirewuta a bo dee bo kywee bamoo, na ka ma dun, Wuribware a mboo-o na kasannegyii-o akato-ro, na bo gyi aworefooo bweeto. ¹¹ Deekpa amoo ne o kywee bamoo-o eboree e yo sosoo, na e maa yowe kake nko se daa. Okemaa ne o sun kaboo-a na keto serise ne kaa lee mo-o, beee okemaa ne baa kyan kaboo-o kakyanee bo danna mo se-o maa nya mo eyee a o lee deekpa-o-ro kanye na mpase peee.”

¹² Amoo-o se-o, Wuribware asese peee ne bo gya mo mbraa se-o, ne ba kya se ba kooe Yeessu ba gyi-o, keto ne mo e towe-o e gye feye bo nyite gyi aworefooo.

¹³ Ne mo a nu bore ko a lee sosoo towe feye,

“Kyore feye,
‘Bamoo ne ba wu lee mbeyomo bo yo, na bo mon yowe
anen nyanpe Yeessu si kegya-o e nya nyure.’ ”

Ne Wuribware a kufwiije-o a benjaa feye,

“Kasentjin nee. Bamoo asun kenken ne baa waa-o se-o,
ba nya amoo kuyure kone, a lee feye
Wuribware i nyinji asun timaa ne baa waa-o se.”

Sweere se adooroto kekpa

¹⁴ Ne mo a deere, ne mo a nu kowore fufuri. Oko te kowore-o se, na o du feye ane dimaadi-o,* na o bun atanne pipee kuwurepa, na o de loogyi yayase ko mo kesaree-ro. ¹⁵ Ne Wuribware kaboo ko a lee Wuribware sunkpa sosu mfen, ne oo faa-ro kenken bo kyonwe mo ne o te kowore-o se-o feye, "Taa fo loogyi-o bo tenje fo adooroto, a lee feye adooroto-o kekpahee a fo, ne sweere se a ato-o peee mo a pee, ne aa fo feye fo kpa amo." ¹⁶ Mfen-o, ne mo ne o te kowore-o se-o a teyi mo loogyi-o bo kyonwe sweere se, ne oo tenje mo se a ato-o peee.

¹⁷ Ne mo a bee nu Wuribware kaboo ko a lee Wuribware sunkpa mfen, na mo-o mo de loogyi yayase ane deere. ¹⁸ Ne Wuribware kaboo ko ne mo-o mo mo e deere lonkpa a deekpa-o se-o a lee lonkpa-o ase ba, ne oo faa-ro kenken bo kyonwe Wuribware kaboo ne o de loogyi yayase-o towe feye, "Ba fo loogyi-o bo tee kaye-ro a bobe ayii agyi-o, a lee feye aa pee."* ¹⁹ Amose se-o ne Wuribware kaboo-o a teyi mo kesaree bo kyonwe sweere se, ne oo tee bobe agyi-o, ne oo twee amo waa kemañtan dabu ne ke bo Yerusalem nlanbee-o-ro, na Wuribware nya sa a bo kyikye amo se, na keto kaapo feye mo dun a fwii aboye waapo se. ²⁰ Amose se-o ne baa kyikye kyikye bobe agyi amo se kemañtan dabu-o-ro, ne mbogya a lee bweeto bo waa feye kufwiiri-o, ne kemo eswee a fo emayeru alafa anyo, ne kemo ken i mwiire sese soswee kemaa mo.

15

Anej ne asen asunoo ne a gye kee-o a lee a waa-o

¹ Ne mo a nu afuto dabu dabu ko sosu ne a kyoo, ne a kpen eyee-o. Wuribware mboo nsunoo ne okemaa de asen konko-o yere. Amo e gye lalowe lee-o, a lee feye amo ya lowe, Wuribware kadunfwii e lowe. ² Ne mo a nu keto ne ku du feye ooo, ne oo da diññ, ne oo tore se feye diki-o, na oo kywee feye deekpa-o. Asese ko yere ooo amo kee. Mo a nu feye bo gye bamo ne baa kine kusun mpase wuye-o na mo keto serise ne kaa lee mo-o, ne baa kine feye bo kyan mo kenaree kakyane bo donno bamo se-o. Ne bo yere bo de ikwanji ne Wuribware a sa bamo-o. ³ Ne ba waa kilin ne ku du feye kilin ne Wuribware keyaafere Mosis a waa bo kye Igyipiti awuye-o.* Ke gye kilin ne kasannegyii-o a sa bamo-o, ne ba waa. Ba waa nee feye,

"Bo-elen-o-kyon-okemaa-Bware,
kee anej ne fo kyoo, ne fo awaase e kpen eyee-o.
Eman eman peee Owure,
kee anej ne fo ekpa bware, ne e gye kasentij-o.
⁴ Wuribware, nse e gye ne oo maa sere fo,
ne o kine kokyoro fo bo lee kedabu ne fo de-o si?
Fo wore e gye okpeyaa,
a lee feye kaye-ro asese peee e ba
a bo bo kpuni anjirii fo ayaa-ro,
na bo sun fo, a lee feye baa nu
feye fo awaase gye kasentij nee."

⁵ Amo-o kamere-o ne mo a nu Wuribware sunkpa ne oo sosu-o. Ne kexyan ne etan a kedakaa-o yere-ro-o a taye.* ⁶ Ne Wuribware a mboo nsunoo ne bo de asen asunoo-o a lee sunkpa-o-ro, na bo bun kyefuri ekaare pareparepare ne e tore se-o, ne baa ba atanne pipee ekeresese bo ten ten akan se. ⁷ Ne mbu nna-o-ro oko a sa Wuribware a mboo-o okemaa atanne pipee kakyasegyii. Nkyasegyii-o kakemaa, nta preepreese ya boro, ne ij yere bo sa Wuribware ne oo maa wu daa-o kadunfwii. ⁸ Ne Wuribware kedabu na keyaalen a sa ne eboree a boro mo sunkpa-o, na oko mon taare lweero mfen bo fo san ne Wuribware mboo nsunoo-o a baa asen asunoo-o lalowe pwere-o.*

16

Keto ne kaa waa san ne Wuribware mboo nsunoo-o a twiiri nta preepreese-o lee nkyasegyii-o-ro-o

¹ Ne mo a nu bore ko a lee Wuribware sunkpa-o-ro oo sa senja o gywii Wuribware mboo nsunoo-o feye, "Mon! ya twiiri nta preepreese ne ij yere bo sa Wuribware a kadunfwii-o, ne m bo nkyasegyii isunoo-o-ro-o wee sweere se."

* 14:14 Daniyel 7.13. * 14:18 Isaya 63.3; Yowel 3.13. * 15:3 Mbraa kebeesa 32.1-43. * 15:5 Kelee Igyipiti 25.10-22; 26.1-35. * 15:8 Kelee Igyipiti 40.34-35; 1 Awure 8.10.

² Ne kaboo gyenkreese-o a ya twiiri mo lee-o wee sweere se. Ne elo dabɛ gyagyase a tenɛ aseɛ ne bo de mpase wuye-o kenarye bamo nsekpeeno se beee bamo agyiselokwee-ro-o, ne ba sun ketɔ serise ne kaa lee mpase wuye-o.

³ Ne kaboo nyosepo-o a twiiri mo lee-o wee opoo se. Ne nkyu a kii feye mbogya kuri-o. Ne keto kemaa ne ke bo nkyu-o-ro-o a wu.

⁴ Ne kaboo sasepo-o a twiiri mo lee-o wee ebɔn na atiribu peee-ro, ne amo-ro nkyu-o peee a kii mbogya. ⁵ Ne mo a nu Wuribware kaboo ne o deere nkyu peee se-o a towe feye,

“Fo a gyi aseɛ asen kpa se,
fo ne fo gye Bɔye-ko-mon-te-mo-se-Bware-o,
ne fo a kyena lee haree dedaa-o.

⁶ A lee feye bamo ya sa ne Wuribware aseɛ na mo akyaamee mbogya a twiiri wee. Amose se-o fo a sa bamo mbogya feye bo nuu. Amo ne a bware feye bo sa bamo-o deɛ ne baa nya-o.”

⁷ Ne mo a nu bore ko a lee lonɔkpa-o feye,

“Cheɛɛɛ, Bo-elen-o-kyon-okemaa-Bware!
Fo asen kigi bu aseɛ kepo gye kasentij!”

⁸ Ne kaboo nasepo-o a twiiri mo lee-o wee kyowe se, ne baa sa kyowe kpa feye mo agyabren na kipeɛɛn kywee aseɛ. ⁹ Ne kyowe kipeɛɛn a kywee bamo. Ne baa da Wuribware yii, a lee feye mo e gye ne o de asen mo se keyaalen. Amaa bo mon kinji lee bamo ebaye-ro, na bo kyoro Wuribware a kedabe-o.

¹⁰ Ne kaboo nuusepo-o a twiiri mo lee-o wee mpase wuye a kawuregya-o se. Ne kibugyii a da mo sweere-o se, ne aseɛ a duɛwi bamo nno bo lee anen ne a bo bamo gya-o se. ¹¹ Ne baa da Wuribware ne o bo sos-o yii bo lee bamo elo na anen ne bamo nyowore bo bamo gya-o se. Amaa bo mon kinji lee bamo ekpa bɔye ne bo gya se-o se.

¹² Ne kaboo siyesepe-o a twiiri mo lee-o wee Yufraatis bon-o se. Ne bon-o peee a wore-ro fonfonfon, na awure ne ba lee kyowe leekpa a kebegya-o nya nya kpa bor-o-ro kyon. ¹³ Ne mo a nu ibrisi esa ko ne i du feye aprem-o, ne emo okemaa a lee dankyam-o kan-o-ro na mpase wuye-o kan-o-ro, na oko ne o ba ayeba feye o gye Wuribware a akyaamee-o oko nee-o kan-o-ro. ¹⁴ Anen a ibrisi mo mon bo dan peee, amaa ee taare a e waa ato ne a kpen eyee, ne a sa a kufu nya aseɛ-o. Ne ibrisi amo e kaa e yo kaye-ro awure-o peee ase, na e kpowe bamo bo gyanɛ a bo waa siraa gywii kake dabe ne bamo aa Bo-elen-o-kyon-okemaa-Bware e ko kenaa-o.

¹⁵ Ne mo a nu bore ko a towe feye, “Mon' laato a mon' nu! Mo i fu-ro a m ba feye oyuo! Okemaa ne o kra idi a o kyena kee mo ato bunse se, na o ma nya nare ketebonburon na ipeere nya mo laman-ro-o e nya nyure.”

¹⁶ Ne ibrisi amo a kpowe awure-o bo gyanɛ ton ko ne Heebrii senja-ro ba tee e Aamagadon-o.

¹⁷ Ne kaboo sunoosepo-o a twiiri mo lee-o bo kyonwe awore-ro. Ne bore a su kenken lee kuwuregya ne ke yere Wuribware sunkpa-o feye, “Keto a lowe!” ¹⁸ Ne elɛɛɛ a gyi melee melee melee, ne bware a su-ro gburi gburi gburi, ne sweere a lenkpan kpuɛ kpuɛ kpuɛ. Lee sar ne Wuribware a twee sese-o, sweere kelenkpan ko mon tee lenkpan na ko kyɔ anen a sweere kelenkpan-o. ¹⁹ Ne man dabe ne ba tee mo e Babilon-o a ke-ro ntun nsa, ne kaye-ro a eman-o peee a nyera. Wuribware a nyinji Babilon na mo ekpa bɔye ne o gya se-o se, ne o sa ne o nuu nta preepree ne n yere bo sa mo, Wuribware, kadunfwii-o. ²⁰ Ne ikwii peee yii, ne abee peee a nna. ²¹ Ne anyinkpenkyukuriigy dabe dabe ko ne amo dwii kyɔ afore dabe dabe-o a lee sos-o bo lee da aseɛ se. Ne baa da Wuribware yii, a lee feye anyinkpenkyukuriigy a ba bweeto, ne aa waa bamo kufu.

17

Opurimakyee dabe ko-o

¹ Ne Wuribware mbo nsunoo ne bo de nkyanseyii-o-ro oko a ba mo ase bo towe feye, “Ba, na n kaapo fo anen ne ba gyiiri opurimakyee dabe-o kesebo-o. Opurimakyee-o yere bo sa man dabe ko ne baa pwee bo meraa ebɔn bweeto-o. ² Mo e gye mo ne mo aa kaye mo-ro a awure-o maa se ba waa kakyeekpa-o. Kaye mo-ro a aseɛ-o e kpa mo bweeto, ne bo maa taare a bo kine mo, feye anen deɛ ne otabweepo maa taare a o kine nta kunuu-o.”

³ Ne Wuribware a kufwiine timaa-o a ywee mo se, ne Wuribware kaboo-o a soro mo yaa kimukee-ro, mfen ne mo a nu akyye ko te kabo pipee ko ne baa kyore anyare bɔye ne a saare Wuribware-o bo donjo mo se-o se. Kabo amo de anu asunoo na akyore kudu. ⁴ Ne

okyee-ɔ buɲ atɔ pipee na atanne pipee mpini na agyito toresese. Ne akukye-ro ntangyii damenanse toresese maa mɔ atɔ buɲse pɛɛɛ se. Ne o de atanne pipee kotorenkyu mɔ kesaree-ro. Atɔ boye kemaa te-ro, ne a yere bɔ sa kanyarekpa ne ɔ waa-ɔ. ⁵ Ne baa kyoree kenyaɛ ko ne ɔko mon nyi kemɔ kaase-ɔ bɔ donɲɔ mɔ kasekreɛnɔ se, feye, “Babilɔn man dabɛ-ɔ, apurimakyee na kaye mɔ-ro a atɔ ne a de iyisi-o pɛɛɛ bamɔ nyi.” ⁶ Ne mɔ a ɲu feye okyee amɔ a nuu nta bwɛe. Nta ne ɔo nuu-o gye Wuribware asese ne baa mɔ bɔ lee anɛn ne bɔ mon kine kegya Yeessu si-o si a mbogya-ɔ. Mɔ a ɲu mɔ-ɔ, ne eyee a kpen mɔ bweeto.

⁷ Ne Wuribware kabɔ-ɔ a bise mɔ feye, “Emene se ne eyee a kpen fɔ?” Ne ɔ ye, “Mɔ e tawe okyee-ɔ na kabɔ ne ɔ bɔ okyee-ɔ, kabɔ ne o de anu asunoo na akwɔre kudu-ɔ, akweɛɛɛɛn a n gywii fɔ. ⁸ Kabɔ amɔ ne fɔ kee mbeyomɔ-ɔ, nsaɲ-ɔ baa ɲu kamɔ, ne mbeyomɔ fɛraa kaa wu, amaa ka lee kemaɲtaɲ loorisɛ-ɔ-ro, na a maa kyee ba mɔ kamɔ. Asese ne bɔ te kaye mɔ-ro, ne Wuribware mon kyoree bamɔ anyare bɔ waa asese ne bɔ de ɲkpa na kukyure ne a mon de kee-ɔ wɔre-ɔ-ro haree pwee ne ɔ deɛ twee kaye-ɔ, bamɔ ya ɲu kabɔ na ka lee kemaɲtaɲ-ɔ-ro, eyee e kpen bamɔ pɛɛɛ. A lee feye kabɔ-ɔ deɛ ka bɔ-ro, ne mbeyomɔ fɛraa kaa wu, amaa ka beɛ ka ba ɲkpa-ro.

⁹ Fɔ i nyi asɛn, fɔ i nu atɔ ma kaase. Anu asunoo-o yere bɔ sa abɛe asunoo ne okyee-ɔ te si-o nee. Ne anu asunoo-o beɛ a yere bɔ sa awure asunoo-o. ¹⁰ Awure asunoo-o-ro anuu a kpuri, ne ɔkonko saɲ o gyi kuwure, ne ɔko ne ɔ saɲ-ɔ mon tee ba. Mɔ ya ba, o gyi kuwure kafonfwɛe nee. ¹¹ Ne kabɔ ne ka deɛ ka bɔ-ro, ne mbeyomɔ fɛraa kaa wu-o, yere bɔ sa owure buruwasepo-ɔ. Ne ɔ gya asunooɛpo-ɔ se, ne ketɔ ya waa kafwee, o wu kpuri.

¹² Akwɔre kudu ne fɔ a ɲu-o yere bɔ sa awure kudu ne bɔ mon tee lee gyi kuwure-o, amaa bɔ saɲ ba sa bamɔ keyaalen feye bɔ gyi kuwure kabo amɔ ase donhwɛɛɛ konko. ¹³ Awure kudu mɔ pɛɛɛ de mfɛɛɛ konko nee. Bamɔ keyaalen ne baa nya-ɔ pɛɛɛ, ba taa a bɔ bɔ sa kabɔ-ɔ nee. ¹⁴ Ne bamɔ aa kasannegyii-o e ko kenaa. Amaa kasannegyii-o na asese ne ɔ tee, ne ɔo lee bamɔ, ne bɔ gya mɔ se kasɛɲtiɲ-o e ko a bɔ gyi bamɔ se. A lee feye kasannegyii-o e gye anyanpe-ro nyanpe na awure-ro owure.”

¹⁵ Ne Wuribware kabɔ-ɔ a beɛ tawe gywii mɔ feye, “Eboɲ ne fɔ a ɲu, ne opurimakyee-ɔ te emɔ kee-ɔ yere bɔ sa asese bweeto ne baa lee kasuro kemaa-ro na kade kemaa se, ne ba sa esɛɲsa kemaa-ɔ. ¹⁶ Akwɔre kudu ne fɔ a ɲu-o na kabɔ-ɔ i kisi opurimakyee-ɔ. Ba bunɲi mɔ ketɔ kemaa ne o de-o, na bɔ yɔwe mɔ ketɛboɲburɔɲ bɔ nare, na bɔ wɔ mɔ, na ɲkee bɔ kywɛɛ mɔ ton kemaa ne aa saɲ-ɔ deekpa-ro. ¹⁷ A lee feye Wuribware a sa ne baa tii abɛɛ se, na bɔ waa kemɔ ne ɔ kpa-ɔ, na bɔ taa bamɔ keyaalen-ɔ sa kabɔ-ɔ, na ɔ bɔ gyi kuwure bɔ fɔ saɲ ne asɛn ne Wuribware a tawe-ɔ a waa kasɛɲtiɲ-o. ¹⁸ Opurimakyee ne fɔ a ɲu-o yere bɔ sa man dabɛ ne mɔ owure i gyi kaye mɔ-ro awure awure pɛɛɛ mɔ se kuwure-o nee.”*

18

Anɛn ne Babilɔn man a kpuri-o

¹ Amɔ-ɔ kamɛɛ-ɔ, ne mɔ a beɛ ɲu Wuribware kabɔ ko, na ɔ lee sosɔ ɔ ba. O de keyaalen bweeto ketɔ kemaa se. Ne anɛn ne ɔ tore se bweeto bweeto-ɔ se-ɔ, ɔ sa ne sweere se pɛɛɛ a lanɲe-ro. ² Ne ɔ faa-ro kenkeɲ feye,

“Oo kpuri. Babilɔn man dabɛ a kpuri ooo.

Mbeyomɔ fɛraa, oo kii kɛtaakpan
ne ibrisi na ntamani naa-ro-ɔ,

mfeɲ ne mbogyii ne ba kisi bamɔ kɔwɔ-ɔ bɔ.*

³ A lee feye kaye-ro nde se awuye pɛɛɛ
a nuu opurimakyee a nta-ɔ.

Mɔ nta amɔ a sa ne kaye-ro awure pɛɛɛ
a kpa mɔ bweeto.

Ne bamɔ aa mɔ a di,
ne baa waa kakyɛekpa.

Ne mɔ tokpa ne ɔ mon de kee-ɔ
a sa ne kaye-ro ayawogyipo a nya bamɔ eyee.”

⁴ Ne mɔ a beɛ nu bore ko a lee sosɔ feye,

“Mɔ asese eee, mon' lee ba ooo, mon' lee mɔ ase ba,
na monɛ ma nya waa mɔ ebɔye-ɔ eko.*

Monɛ e mon lee mɔ ase, kesɛboɲyiiri
ne Wuribware e sa mɔ-ɔ e kyanɲaa monɛ eee.

* 17:18 Daniyel 7.19-25.

* 18:2 Isaya 13.21-22; Yeremeya 50.39.

* 18:4 Isaya 52.11.

5 A lee feye mō ebaye da e dān abee se,
feye lee mfee ya bō fō soso-ō.

Ne Wuribware bee o nyinji mō ekpa baye
ne ɔ gya se-ō se.

6 Mōn' waa mō feye aneji ne ɔ waa mone-ō dee.

Mōn' waa iluwi enyo bō teere aneji ne ɔ waa mone-ō.

Mōn' taa nta ne n du preepree

iluwi enyo n kyonj mmō

ne ɔ sa mone ne mone a nuu-o.

Mōn' sa mō na o nuu.

7 Mōn' sa a o ŋu aseji ne a kyō kedabe

feye aneji ne ɔ dee bu mō eyee kedabe-ō.

Na mōn' waa mō bōrkōone ne ɔ ta feye

kōne ne ɔ dee gyi-o.

A lee feye ɔ tōwe gywii mō eyee sanj amō feye,

'Mōn' kee mō mfee, mō, wurekyee.

Ma kii kpenlekyee, na n su kale daa.

Mō bōre-ro maa dūji mō kake kō se daa.'

8 Amose-ō kake kōjko ne aseji e tō mō.

Ase se bweeto i wu, na bamō ne ba sanj-ō su kale,

na akōj mō bamō, na deekpa kywee mō elōj,

a lee feye Nyanje Wuribware
osejgyipō-ō de elen bweeto."

9 Awure ne bamō aa mō a di, ne baa waa kakyee kpa, ne baa gyi mō kōne-ō ya ŋu deekpa
ne ɔ kywee mō manj-ō eboree, ba su a bō sa mō. ¹⁰ Ba yere kefo kefo, a lee feye bō maa kpa
a bō gyi aworefo-ō akō. Na bō tōwe feye,

"Daanekena! Daanekena!

Babilōj manj dabē mumwii mō,

dōjhwerēe kōjko-ro kpenj ne fō a kpuri!"

11 Na sweere se a ayawogyipō-ō mō su mō kale, a lee feye ɔkō mōj lee ɔ bō manj amō-ro,
na ɔ sōo bamō atō. ¹² Ōkō mōj lee ɔ bō-ro ne ɔ sōo bamō atanne pipee na afufuri na abu
yawō lenje na akukye-ro atangyi damenanje na kyefuri njkanj na awaagya ne a du feye
lōjkonkyuronkyu-o, na amō ne aa pee kpeye kpeye kpeye-ō, na atō damenanje yawō lenje
ne baa ba ayii kō na kayowaa na agyereto na kōnne ebere na afore fufuri gyorigyori se bō
waa-ō. ¹³ Na efonō na nyonku na kakyanne na ndwii na kōraa eworese eworese na nta na
mfō na mpu na yaabraa na enaate na esanne na ekpana na itireelaa na anya peee i sii, na a
ma nya asōpō.

¹⁴ Ayawogyipō e tōwe a bō gywii mō feye,

"Atō timaa ne fō e kpa-ō peee a fō fō se.

Fō kapotee na atō damenanje peee a fō fō se.

Fō maa lee ŋu amō, daa."

¹⁵ Ayawogyipō ne baa gyi yawō manj amō-ro nya atanne bweeto-ō e yere kefo kefo, a lee
feye kufu de bamō feye ba gyi mō aworefo-ō akō. Na bō su kale. ¹⁶ Na bō tōwe feye,

"Daanekena! Daanekena!

Kee aneji ne aseji a tō manj dabē amō-ō!

Fō ne fō ase se a dee buj kyefuri

na awaagya ne a du feye lōjkonkyuronkyu-o,

na amō ne aa pee kpeye kpeye kpeye-ō,

ne baa ba atanne pipee na abu damenanje yawō lenje

na akukye-ro atangyi damenanje bō buj bamō eyee se-ō.

¹⁷ Ne dōjhwerēe kōjko-ro kpenj

fō kapotee dabē mō a fō fō se peee!"

Na nteere peee ne bamō kusuj e gye feye bō sorō ayawogyipō etosorō ekore-ro lee manj
kō se yaa ɔkō se-ō yere kefo kefo. ¹⁸ Bamō ya ŋu eboree a lee deekpa ne ɔ kywee manj-ō-ro,
na bō tōwe feye, "Manj kō mōj bō-ro, na o du feye aneji a manj dabē mō." ¹⁹ Na bō ba asaree
bō gya anj, na bō tōwe feye,

“Daanekena! Daanekena!

Ke e aneṅ ne aseṅ dabe a to maṅ dabe ma-o.
 Mò kapote e ne ka kyò kebanse-o se,
 bamò ne bò naa bò de ekoree
 ba ba ba fe ato-o a kii ato awuye!
 Ne donhwereee konko-ro kpen
 mò kapote-o peee a fo mò se!”

²⁰ Ne mò a nu bore ko a towe feye,

“Mòn! sa a mone akato gyi
 bò lee aneṅ ne baa kpuri mò-o se.
 Mone ne mone bò soso-o, Wuribware a mboo-o
 na mò ase-o na Yeesuu a ayaa-ro ayerepo-o
 na Wuribware a akyaamee-o,
 ṅ ye eee, mòn! sa a mone akato gyi,
 a lee feye keto ne maṅ amò ase-o a waa mone-o se,
 ne Wuribware a gyiiri bamò keosebò.”

²¹ Ne Wuribware kaboo dabe ko a yase kibu ko ne kemo kedabe ta feye kebwee dabe dabe-o, ne oo twee waa apoo-ro tukum towe feye,

“Mòn! kee aneṅ ne ba twee Babilon,
 maṅ dabe amò, a bò bò kyonwe-o,
 na bò ma lee ṅu mò peee-o.

²² Bamò ne ba da ikwan gyi-o
 na bamò ne ba fore mberere-o ma
 mon lee bò bò mfen,
 haree ba waa ilin.

Alopo na aseripo na apweepo na abwayepo
 na ato alonhopo mon lee bò bò mfen,
 haree ba waa kusun.

Bò maa lee kwee abwaye mfen.

²³ Bò maa lee kyanṅe fetiri mfen.
 Bò maa lee taa kokofò ko mfen.

Fò ayawogyipo-o mon lee bò gye
 ase-o dabe kaye ma-ro.

Fò maa lee nya a fo ba asiben na ayeba na kanorokone
 bò penna kaye-ro ase-o peee.

²⁴ Keto se ne Wuribware a gyiiri fo keosebò-o
 e gye feye fo e gye ne fo a baa mò akyaamee
 na mò ase-o ne bò bò kaye ma-ro-o peee lowi.”

19

¹ Amò-o kamee-o, ne mò a nu elawò dabe ko feye laman ko a fee-ro lee soso towe feye,

“Mòn! sa a ane kyoro Wuribware.

Mò e gye ane omorowepo.

Wuraa na keyaalen gye mò lee,

² a lee feye o gyi ase-o aseṅ kpa se.

Opurimakee dabe amò a ba mò kanyarekpa
 bò waa kaye-ro a ase-o iyisi-o si-o,
 ne Wuribware a gyi mò aseṅ bu kpo.

Mò a maò Wuribware ayaafare na mbre-o si-o,

Wuribware a ba dondaa bò gyiiri mò keosebò bò teere.”

³ Ne baa bee fee-ro towe feye,

“Mòn! kyoro Wuribware.

Eboree ne ee lee deekpa

ne o kywee maṅ dabe amò-o-ro-o

e yo soso, na e maa yawe peee.”

4 Ne abrese adunyɔ na ana-ɔ na mbɔ nna-ɔ a kpuni anjirii sunj Wuribware ne o te kuwuregya-ɔ se-ɔ. Ne bɔ ye,

“A bware. Mon' sa a ane kyoro Wuribware.”

Kasannegyii a kokofɔ-ɔ-ro

5 Ne bore ko a lee oko ne ɔ yere kuwuregya-ɔ ase-ɔ ase towe feye,

“N ye, Wuribware ayaafore na mbre eee,
mone ne mone i bu mo-ɔ,
abrese na nyaagi pɛɛɛ,
mon' ba bɔ kyoro ane nyanpe.”

6 Ne mo a nu elawo ko feye laman lee-o, ne e konj i du feye awuriwuri a kyaare wuuu-o, na feye bware a su-ro gburi gburi-o. Ne mo a nu bamo a fee-ro towe feye,

“Mon' sa a ane kyoro Wuribware,

Bɔ-elen-ɔ-kyon-okemaa-Bware,
a lee feye ane nyanpe e gye owure.

7 Mon' sa a a waa ane kone, na ane akato gyi.

Mon' sa a ane kyoro mo kedabe-ɔ.

A lee feye kasannegyii a kokofɔ-ɔ sanj a fo,
ne mo okofɔ-ɔ a kyɔ waa siraa.

8 Ne baa sa okofɔ-ɔ kyefuri kaare damenanse

ne o fwiiri parepare-ɔ feye o bunj.”*

(Kyefuri kaare amo yere bo sa itimaa na kedamenanse ne Wuribware asese a waa-ɔ.)⁹ Ne Wuribware kaboo-ɔ a towe gywii mo feye, “Kyore amo-ɔ. Bamɔ ne ba tee bamɔ kasannegyii a kokofɔ-ɔ-ro-ɔ e nya nyure.” Ne kaboo-ɔ a towe bo tii si feye, “Wuribware a asenkparegyi kasentij-o nee.”

¹⁰ Ne mo a kpuni anjirii a n sunj mo. Amaa ne ɔ towe gywii mo feye, “Oo daabii, fo ma waa ane! N gbaa n gye Wuribware a ayaafore-ɔ oko nee feye fo-ɔ na fo beeko-ana ne ba towe Yeesuu asen timaa, ne bo maa kinji kamee-ɔ de nee. Wuribware ne fo sunj. A lee feye Wuribware a kufwiije timaa-o ya lee Wuribware asen bo kaapo mo akyaamee-ɔ, ne ɔ bore Yeesuu si o lee asen amo a ɔ bo kaapo mo aa fo beeko-ana-ɔ.”

Kpanja fufuri a deepo-ɔ asen

¹¹ Ne mo a nu sosɔ a bunji-ro, ne kpanja fufuri ne ba tee mo deepo feye ‘Kasentij-wuye’ na ‘Okɔ ne kufu monj de mo feye ɔ towe kasentij-o’ bo mfenj. Mo i gyi asese asen, o gyi amo neeneɛ, ne ɔ maa gyi asen kekpa se. Ne ɔ naa kenaa-ro o gyiiri abayewaapo kesɛɔ. ¹² Mo akato du nee feye agyabren-o. Ne o bunj awurepa bweeto. Baa kyore kenjasenyare ko ne oko monj nyi kemɔ kaase-ɔ bo dɔnjo mo se, amo mo fɔnɔn e gye ne o nyi kemɔ kaase. ¹³ Ne mbogya a miiri mo waagya ne o bunj-o si pɛɛɛ. Ba tee mo feye Abwasesen. ¹⁴ Ne Wuribware a mbɔ anaapo-ɔ pɛɛɛ bunj bunj kyefuri ekaare timaa pareparepare, ne baa de e kpanja fufuri bo gya mo se. ¹⁵ Ne kpanj yayase ko kunu ase te mo kano-ro. Kpanj amo ne ɔ ba a ɔ bo ko gyi nde se awuye pɛɛɛ se. Na ɔ ba mo kuwureyii bo bwee bamo emanj waa kyikpuri kyikpuri kyikpuri.* Na o kyikye Wuribware adɔn se mo, feye ane ne asese i kyikye bobo agyi si na amo nkyu nya lee-ɔ. Ane ne ɔ waa na ɔ bo kaapo feye Bɔ-elen-ɔ-kyon-okemaa-Bware dunj a fwi bamɔ se bweeto. ¹⁶ Ne baa kyore kenjasenyare ko mo waagya-ɔ se na mo gyanj se feye, “Awure-ro-owure-na-anyanpe-ro-nyanpe.”

¹⁷ Ne mo a nu Wuribware kaboo ko yere kyowe se, ne ɔ faa-ro kenkej towe gywii mbogyii pɛɛɛ ne ba fuwi sosɔ-ɔ feye,

“Mbogyii, mon' bo gyanje eee.

Mon' gyi ateese ne Wuribware a waa sa mone-ɔ ooo.

¹⁸ Mon' bo gyi awure na anaapo abrese na ayaalenjo

na ekpanja na bamo deepo na asese pɛɛɛ,
agyi na anya na abrese na nyaagi, afunij.”

¹⁹ Ne mo a nu mpase wuye-o na kaye-ro a awure-o na bamo anaapo-ɔ a gyanje a bo ko mo ne ba tee mo e Abwasesen-ɔ na Wuribware a mbɔ anaapo-ɔ. ²⁰ Ne Abwasesen-ɔ na Wuribware a mbɔ anaapo-ɔ a ko kra mpase wuye-o, mo aa mo anaapo-ɔ. Ne baa bee ko

* 19:8 Isaya 54.5-7; Hoseya 2.19.

* 19:15 Kilij 2.9.

kra mō ne ɔ ye ɔ gye Wuribware a kyaamεε-ɔ ɔko-ɔ, amaa ɔ gye ɔyεbapɔ nee. ɔyεbapɔ mɔ ya yere mpasε wuye-o ayaa-ro waa akpenyeyεto bɔ penna bamo ne baa kyan kabo amɔ a kakyaneε-ɔ bɔ dɔnɔ bamo nsekpeεnɔ se-ɔ, ne baa san ketɔ serise ne kaa lee mɔ-ɔ. Ne baa kra mpasε wuye-o na ɔyεbapɔ kyaamεε-ɔ, ne baa tweε waa kedεekpεetekii ne ke e kywεε na kafirewuta tii si-o-ro. ²¹ Kεpan ne kemɔ kunu asε te mɔ ne ɔ deε kpana-ɔ se-ɔ kaa-ro-ɔ, ne ɔ bɔ mɔ mpasε wuye a asoogyaa awuye-o. Ne mbogyii-o pεεε a bɔ gyi bamo afuniɔ-ɔ kponε.

20

Aneɲ ne Kristoo na bɔko i gyi kuwure nsu kakpen-ɔ

¹ Ne mɔ a ɲu Wuribware kabɔ ko a lee sosɔ ɔ ba, ne o de kεmanɲan loorisε a safowa-ɔ na agbarabi dabε dabε. ² Ne ɔ kra dankyam ne o du feye kowɔ, ne ɔ penna sesε lee hareε dedaa-ɔ, ne mɔ kenyaε e gye ɔbɔnsam bεεε Setanε-ɔ, ne ɔ ba agbarabi-o bɔ ɲure mɔ. ³ Ne ɔ tweε mɔ bɔ waa kεmanɲan loorisε-ɔ-ro, ne oo tii kemɔ, ne ɔ tweε-ro. Mfεɲ ne ɔbɔnsam i di nsu kakpen. ɔ maa lee penna kaye-ro asεε, ama nsu kakpen-ɔ a gye keε. Nsu kakpen-ɔ ya kyon, a tiri feye bɔ yɔwε mɔ a ɔ narε san kafwεε ko.

⁴ Ne mɔ a ɲu ɲwuregya na bamo ne bɔ te mmo se-ɔ. Ne baa sa bamo elεɲ feye bɔ gyi asεε asεɲ, na bɔ bu kepɔ bεεε keben. Ne mɔ a ɲu bamo ne baa kperi Yeessu na abwareseɲ-ɔ kotɔwε se tuwi bamo ɲu-o. Bamɔ e gye ne baa kine kusan mpasε wuye-o na ketɔ serise ne kaa lee mɔ-ɔ, ne baa bεε kine kekyanɲε mɔ kakyaneε bamo nsekpeεnɔ bεεε agyiselokwεε-ro se. Ne baa kyinɲi, ne baa nya ɲkpa, ne bamo aa Yeessu a gyi kuwure nsu kakpen. ⁵ Bamɔ ne baa san, ne baa wu-o mɔɲ kyinɲi bɔ fo nsu kakpen-ɔ kameε. Amɔ-ɔ e gye kuwukyinɲi ne ke gye ɲkpeε-ɔ. ⁶ Bamɔ ne bɔ tii kuwukyinɲi ne ke gye ɲkpeε-ɔ se-ɔ e gye asεε ne Wuribware a lee-o nee, na bɔ nya ɲyure. Kesεbɔgyiiri nyɔsepo mɔɲ de bamo se keyaalen. Bamɔ e gye ne ba kii Wuribware na Kristoo alɔɲɔpo, na bamo aa Kristoo gyi kuwure nsu kakpen-ɔ.

Aneɲ ne baa kɔ gyi ɔbɔnsam se-ɔ

⁷ Nsu kakpen-ɔ ya kyon-ɔ, ba sanɲε ɔbɔnsam, na ɔ lee kεmanɲan loorisε-ɔ-ro. ⁸ Na ɔ yɔ kaye-ro tɔɲ kεmaa ya penna asεε pεεε. Asεε amɔ anyare e gye Gogo na Magogo. Na ɔ ba bamo bɔ gyanɲε, na bɔ kere kenaa. Bɔ deɲ bɔ kyɔ bweeto feye ɔpoɔ-ro a kesepu-o. ⁹ Ne baa sanɲε-ro bɔrɔ sweere se, ne baa muruwaa Wuribware asεε kadan, man ne ɔ kpa mɔ asεɲ bweeto-ɔ. Amaa deεkpa a lee sosɔ bɔ kywεε bamo pεεε mɔ. ¹⁰ Ne ɔbɔnsam ne ɔ penna bamo-ɔ mɔ, baa tweε mɔ bɔ waa kedεekpεetekii na kafirewuta-o-ro mfεɲ ne baa deε tweε mpasε wuye-o na ɔyεbapɔ kyaamεε-ɔ waa-ro-ɔ. Na ɲkee bɔ di deεkpa-ɔ-ro mfεɲ gyi awɔrεfo mpasε na kanye nsu pεεε.

Kasεngyi ne ka gye lalalowe-ɔ

¹¹ Ne mɔ a ɲu kuwuregya dabε fufuri pareparepare ko na mɔ ne o te kemɔ se-ɔ. Mɔ a te mfεɲ-ɔ, ne sweere na sosɔ a ɲaa. ɔko mɔɲ lee ɲu amɔ, daa. ¹² Ne mɔ a ɲu bamo ne baa wu-o abresε na ɲyaagi, na bɔ yere kuwuregya-ɔ akato-ro. Ne Wuribware a mbɔɔ-ɔ bɔko a bunɲi εwɔre-ro. Ne baa bεε bunɲi wɔre ko-ro, mfεɲ ne baa kyɔrεε bamo ne bɔ de ɲkpa na kukyure ne a mɔɲ de keε-ɔ anyare-ɔ. Baa gyi bamo ne baa wu-o asεɲ aneɲ ne ɔkεmaa mɔ a kyena kaye mɔ-ro bɔrɔ-ɔ, feye aneɲ ne baa kyɔrεε waa εwɔre-ɔ-ro-ɔ.* ¹³ Ne alowipo pεεε a kyinɲi lee lowi-ro, hareε bamo ne baa wu sweere se ooo, nkyu-ro ooo. Baa lee akyeɲanpo-ro ba bɔ yere sengyikpa-ɔ. Ne baa ba ketɔ ne ɔkεmaa a waa san ne ɔ kyena sweere mɔ se-ɔ bɔ gyi mɔ asεɲ. ¹⁴ Ne baa tweε lowi na akyeɲanpo-ro bɔ waa kedεekpεetekii-o-ro. Deεkpa mɔ-ro e gye kesεbɔgyiiri nyɔsepo-ɔ. ¹⁵ Ne baa tweε ɔkεmaa mɔ ne mɔ kenyaε mɔɲ bɔ ɲkpa na kukyure ne a mɔɲ de keε-ɔ wɔre-ɔ-ro bɔ waa kedεekpεetekii-o-ro.

21

Sosɔ popwεε na sweere popwεε

¹ Ne mɔ a ɲu sosɔ popwεε na sweere popwεε. Sosɔ gyeɲkpeεεε-ɔ na sweere gyeɲkpeεεε-ɔ a kyɔ ɲaa, ne ɔpo mɔɲ lee ɔ bɔ-ro.* ² Ne mɔ a ɲu Wuribware a man ne ba tee ε Yerɔsalem Popwεε-ɔ, na ɔ lee Wuribware ase sosɔ, na ɔ ba kaase. Ne ɔ bɔ dan feye ɔkofo a gyi kibre san ne ɔ kpa a ɔ yɔ mɔ kuri ayε-ɔ. ³ Ne mɔ a nu ɔko a yere kuwuregya-ɔ ase faa-ro kenɲε tɔwε feye,

“Mbeyɔmɔ, asεε ayε na Wuribware ayε a kii kɔkɔɲko.*”

Mɔ aa bamo e kyena abεε ase, na bɔ kii mɔ asεε.

Bamɔ aa Wuribware fɔɲfɔɲ e kyena,

* 20:12 Daniyel 12.1.

* 21:1 Isaya 65.17.

* 21:3 Sakariya 2.11.

na o kii bamo nyanpe.*

4) kpee bamo akyuku psee.

Na lowi na kaborerodunwi na kayeegya gye kee,
a lee feye ato dedaa-o psee a kyon a yii.**

5) Ne mo ne o te kuwuregya-o se-o ye,

“Mbeyom mo e waa keto kema ma mo kepwpwee.”

Ne do tawe gywii mo feye, “Kyoree asen mo ne fo a nu-o bo beya, a lee feye mo asen psee gye kasentij, ne okemaa e taare a o taa mo eyee bo donjo amo se.” 6) Ne do bee tawe gywii mo feye, “Aa waa! Mo e gye ne mo a waa keto kema, ne m bee mo e sa a keto kema gye kee. Keto kema kelpekkaase-o na m bo-ro, ne keto kema ya gye kee, m bo-ro.” Okemaa ne burufo de mo-o, mo e sa mo nkyu, na o ma ka seye. Nkyu amo du ne feye kitiribu ne ke e sa nkyu ne m maa lowe-o. Anen a nkyu mo e gye ne n sa nkpa na kukyure ne a mon de kee-o. 7) Okemaa ne o ka Jbonsam a o gyi si-o e gye ne o nya anen a nyure-o. Na o tee mo, Wuribware, e mo nyanpe, na mo-o n tee mo e mo gyi. 8) Amaa bamo ne bo maa nya anen a nyure-o e gye bamo ne kufu de bamo feye bo kii Kristoo awuye-o, na adiburopo, na bamo ne bamo nkpono-ro de iyisi-o, na bamo ne baa mo asese-o, na bamo ne baa waa kakeekpa na kanyarekpa-o, na bamo ne bo de asiben-o, na akpe, na bamo ne ba sun ikisi-o, na ayebapo psee. Ba twee mfaanee a asese-o a bo bo waa kedeekperekteki na kafirewuta-o-ro. Amo-o e gye kesebogyiiri nyasepo-o.”

9) Ne Wuribware a mbao nsunoo ne bo de nkyanseyii na asen asunoo lalalowe-o-ro-o oko a ba mo ase bo tawe feye, “Ba a nkpa fo kasannegyii a okof-o.” 10) Ne Wuribware a kufwiije-o a ywee mo se, ne Wuribware kabao amo a soro mo yaa kebee soswee ko katwee-ro. Ne do ba Yerusalem, Wuribware a man ne do lee sosu Wuribware ase o ba-o, bo kaapo mo. 11) Ne Wuribware kelanjer-o e sa ne man-o e tore se. Man amo e tore se ne feye kibu yawo lenje ko ne ba tee e gyaasipaa ne ku di kipipee-o, ne ke e tore se feye diki-o. 12) Man-o de kidenbee dabo bo muruwa mo. Ne baa lee abunogyi kudu anyo. Ne Wuribware kabao yere abunogyi-o kekemaa ase o deere se. Ne baa kyoree Isireelii awuye a nsuro kudu nyoro-o anyare bo donjo abunogyi-o si. A kaapo ne feye kasuro kema de kibunogyi konko. 13) Kebegya kema de abunogyi asa. Asa bo kyowe lekpa a ker-i-o, ne asa bo sosu-ro a ker-i-o, ne asa bo kaase-ro a ker-i-o, ne asa bo kyowe tweekpa a ker-i-o. 14) Man amo a kidenbee-o afori kudu anyo ne baa ba bo pwee. Ne baa kyoree kasannegyii a ayaa-ro ayerepo kudu anyo-o anyare bo donjo donjo se.

15) Wuribware kabao ne do sa senja mo ase-o de atanne pipee kayii kare-ato ko, na o ba bo kare man amo na kidenbee-o na abunogyi-o. 16) Man-o a bon, ne mo eswee na nkpanje ta nee. Ne kaboo-o a taa mo do kayii-o bo kare anen ne man-o ta-o. Mo a bo kare-o, oo nyu feye man-o eswee gye sese eswee kakenke na nkpen alafa anyo (1,200,000).* Anen de ne man-o nkpanje na mo kife-ro ta. 17) Wuribware kaboo-o a bee ba mo kayii-o bo kare kidenbee-o, kemo see ta baarokunkun ya bo fo asareegyii nno anen iluwi kelafa na aduna na ena (144).* Sweere se a sese a kekare ne kaboo-o a bo kare. N gye sosu lee.

18) Kefore ko ne ba tee e gyaasipaa ne ku du kipipee-o, ne baa bo pwee kidenbee-o, ne baa ba atanne pipee ne a tore se-o bo pwee man-o fonfon. 19) Man amo a adenbee a epore-o ne baa ba afori yawo lenje eworese eworese bo pwee. Pore gyenkeese-o ne baa ba kefore ne ba tee e gyaasipaa ne ku du kipipee-o bo pwee. Pore nyasepo-o ne baa ba kefore ne ba tee e safiro ne ku du buruu-o bo pwee. Pore sasepo-o ne baa ba kefore ne ba tee e kalakidonii ne ku du kebobwee-o bo pwee. Pore nasepo-o ne baa ba kefore ne ba tee e amaredo ne ku du kebobwee-o bo pwee. 20) Pore nuusepo-o ne baa ba kefore ne ba tee e saadonis ne ku du kipipee kafwee na kufufuri-o bo pwee. Pore siyesepo-o ne baa ba kefore ne ba tee e kaaneleyon ne ku du kipipee gyigyio-o bo pwee. Pore sunoosepo-o ne baa ba kefore ne ba tee e krisolito ne ku du feye kyaase mfo-o bo pwee. Pore buruwasepo-o ne baa ba kefore ne ba tee e beril ne ku du kebobwee-o bo pwee. Pore kpanosepo-o ne baa ba kefore ne ba tee e topas ne ku du feye kakaduro-o bo pwee. Pore kudusepo-o ne baa ba kefore ne ba tee e krisopraso ne ku du kebobwee feye efa-o bo pwee. Pore kudu kakosepo-o ne baa ba kefore ne ba tee e gyakinjo ne ku du buruu-o bo pwee. Pore kudu nyasepo-o ne baa ba kefore ne ba tee e ametisto ne ku du feye lonkonkyuronkyu-o bo pwee.

* 21:3 Kelee Igyipiti 6.7; Kolanjo mbraa 26.12; Yere meya 32.38; Sakariya 8.8.

* 21:4 Isaya 24.8; 65.19.

* 21:6

Isaya 44.6. * 21:16 ayaa nkpenke nsunoo na nkpen alafa anyo (7,200,000).

* 21:17 ayaa alafa anyo na kudu asiye (216).

21 Ne abunogyi kudu anyo-o kekemaa, baa ba akukye-ro ketangyi dabɛ damenanɛse ko bo pwɛɛ. Ne baa ba atanne pipee ne a toɛɛ se-o bo waa kabore dabɛ ne ka da ka boɔɔ man-o nsena-o.

22 Wuribware sunjpa mon bo man amo-ro, a lee feye Bo-elen-o-kyon-okemaa-Bware na kasannegyii-o fonfon bo mfenj. 23 Ne a mon lee a tiri feye kyowe lee mpase, beɛɛ kiferi lanje man-o-ro kanye, a lee feye Wuribware fonfon e lanje-ro mfenj, ne kasannegyii-o mo du nee feye Wuribware fetiri-o.* 24 Mo kelanjerɔ ne kaye-ro asese e ba a bo bo nare-ro. Na kaye-ro awure taa bamo mpoteɛ baa man amo-ro.* 25 Man amo a epono-o den e yere nee. Bo maa tii emo, a lee feye mfenj mon de kanye. 26 Kaye-ro asese e baa bamo mpoteɛ na atanne man amo-ro. 27 Amaa okemaa ne o de iyisi-o maa lwee mo-ro. Okemaa ne o waa apeeresen-o, na oko ne o ba ayeba-o, beɛ o maa lwee mfenj. Amo bamo ne kasannegyii-o a kyoreɛ bamo anyare waa mo wore-o-ro feye bo de njkpa na kukyure ne a mon de keɛ-o dooo e gye ne ba lwee man-o-ro.

22

Anɛn ne Wuribware a man-o-ro du-o

1 Ne Wuribware kaboo-o a kaapo mo bon ko ne mo nkyu e sa njkpa na kukyure ne a mon de keɛ-o. Ne n du krenkrenj, ne nj ya lee Wuribware na kasannegyii a kuwuregya-o-ro m ba. 2 Ne nkyu amo a paye man amo nsena a kabore dabɛ-o-ro n kyon m ba. Ayii ne a swɛɛ agyi, ne a sa njkpa na kukyure ne a mon de keɛ-o yere bon-o kebare kemaa se, ne a swɛɛ iluwi kudu enyo kasu kemaa. Bo de amo aferaa ba kya alogyi kemaa ne a toɔraa nde se a asese-o.* 3 Wuribware maa lee sa a asese kisi kiyii amo agyi kigy.* Wuribware na kasannegyii-o kuwure bo man amo-ro nee. Na mo ayaafore sunj mo mfenj. 4 Ba nj Wuribware akato-ro, ne bo de mo kenyaɛ bamo nsekpeɛnɔ. 5 Kanye mon lee ka bo-ro. Ifetiri asen mon lee a tiri bamo, anɛn deɛ ne kyowe kelanjerɔ mon tiri bamo, a lee feye anɛ nyanje Wuribware e gye bamo kelanjerɔ. Na Wuribware sa bamo kuwure ne ke mon de keɛ-o.

Yeesuu keba-ro asen

6 Ne Wuribware kaboo-o a towe gywii mo feye, “Asen mo gye kaseɛntɛn, ne ba taare a bo koore amo gyi. Ne anɛ nyanje Wuribware ne oo lee mo asen bo kaapo mo akyaameɛ ne baa deɛ kyena-o a sunj mo kaboo feye o ya kaapo mo ayaafore-o keto ne ke e ba a ke bo waa mbeyomo deɛ-o.”

7 Ne Yeesuu ye, “Mon' nu mo ase! Mo e ba mbeyomo deɛ. Bamo ne ba gya mo abwareseɛn ne a bo wore mo-ro-o se-o e nya nyure!”

8 Mo, Yohanee, e gye ne mo a nu, ne mo a nj amo-o pɛɛɛ. Ne mo a kpuni anjirii kaboo-o aya-ro, na n sunj mo. 9 Amaa ne oo towe gywii mo feye, “Oo daabii, fo ma sunj mo, sunj Wuribware, a lee feye m feraa, n gye Wuribware a ayaafore-o oko nee feye fo aa fo beɛko-ana akyaameɛ na bamo pɛɛɛ ne bo gya asen ne a bo wore mo-ro-o se-o.”

10 Ne oo towe gywii mo feye, “Fo ma kan taa abwareseɛn mo ne mo a lee bo kaapo fo, ne a bo wore mo-ro-o bo kweero, a lee feye san ne a ba-o a to-ro. 11 San amo ya fo, okemaa ne o gye obayewaapo-o kya se waa ebɔye, ne mo ne o de iyisi-o meraa se waa iyisi. Ne mo ne o waa kedamenanɛse-o kya se waa kedamenanɛse. Ne mo ne o gye sese timaa-o kya se waa itimaa.”

12 Yeesuu ye, “Mon' nu mo ase! Mo e ba mbeyomo deɛ! Mo e ka okemaa anɛn ne oo waa mo asun-o koko. 13 Mo e gye ne mo a waa keto kemaa, ne m beɛ mo e sa a keto kemaa gye keɛ. Keto kemaa kelekaase-o na m bo-ro, ne keto kemaa ya gye keɛ, m bo-ro.

14 Bamo ne baa fwee bamo ato bunse waa siraa-o e nya nyure, a lee feye ba nya kpa a bo lwee man-o-ro, na bo gyi kiyii ne ke e sa njkpa na kukyure ne a mon de keɛ-o agyi-o. 15 Amaa bamo ne bo maa nya kpa, na bo lwee man amo-ro-o e gye bamo ne bo de iyisi-o, na asiben awuye, na akpe, na bamo ne ba waa kakyekpa na kanyarekpa, na bamo ne baa mo sese-o, na bamo ne ba sunj ikisi-o, na ayebapo pɛɛɛ.

16 Mo, Yeesuu, ya sunj mo kaboo ko feye o nare towe amo-o gywii asoreɛ asoreɛ awuye. Mo anyare e gye ‘Owure-Deefid-mo-kenanagyi,* na ‘Otore.’ ”*

17 Wuribware a kufwiije-o na kasannegyii a okofɔ ne o yere bo sa asoreɛ awuye pɛɛɛ-o e kore Yeesuu feye o ba. Mon' sa a okemaa ne o nu asen mo-o kore mo feye o ba. A lee feye Yeesuu feraa ye, “Okemaa ne burufo de mo-o ba mo ase. Mo i ke okemaa ne o kpa-o nkyu ne n sa njkpa na kukyure ne a mon de keɛ-o.”

Asen-o lalalowe

* 21:23 Isaya 60.19. * 21:24 Isaya 60.3. * 22:2 Kelekaase 2.9; 3.22; Isikiyel 47.12. * 22:3 Kelekaase 3.14-19. * 22:16 Isaya 11.1, 10; Aleebokaapoto 5.5 * 22:16 Aleebokaapoto 2.28.

¹⁸ Mō, Yohanee, i yii akemaa ne o nu abwaresen ne a bō wōre mō-rō-ō se feye, akemaa ne ɔ taa kotakō a ɔ bō tii asen mō se-ɔ, Wuribware mō e sa a o tii bamō ne ba gyi aworefo, ne mō a kyoree amō asen wōre mō-rō-ō se. ¹⁹ Okemaa ne o lee kotakō a ɔ lee abwaresen wōre mō-rō a asen-ɔ se-ɔ, Wuribware maa sa a o tii bamō ne ba nya kpa na bō kyena mō man ne mō a kyoree mō asen-ɔ-rō-ɔ se. Na ɔ ma nya gyi kiyii ne ke e sa nkpa na kukyure ne a mōn de kee-ɔ agyi-o.

²⁰ Okō ne ɔ yere asen mō peee ne mō a kyoree bō beya-ɔ-rō feye a gye kasentij-o e gye Yeesuu. Ɔ ye, “A gye kasentij. Mō e ba mbeyomō dee.”

Anē nyanpe Yeesuu, sa a a waa anen. Na fō ba mbeyomō.

²¹ Mō e korē kebwarekorē feye anē nyanpe Yeesuu Kristoo yure mō aseɛ. Ameye.